အာဂျင်ဖနုကာဘိဝံသ

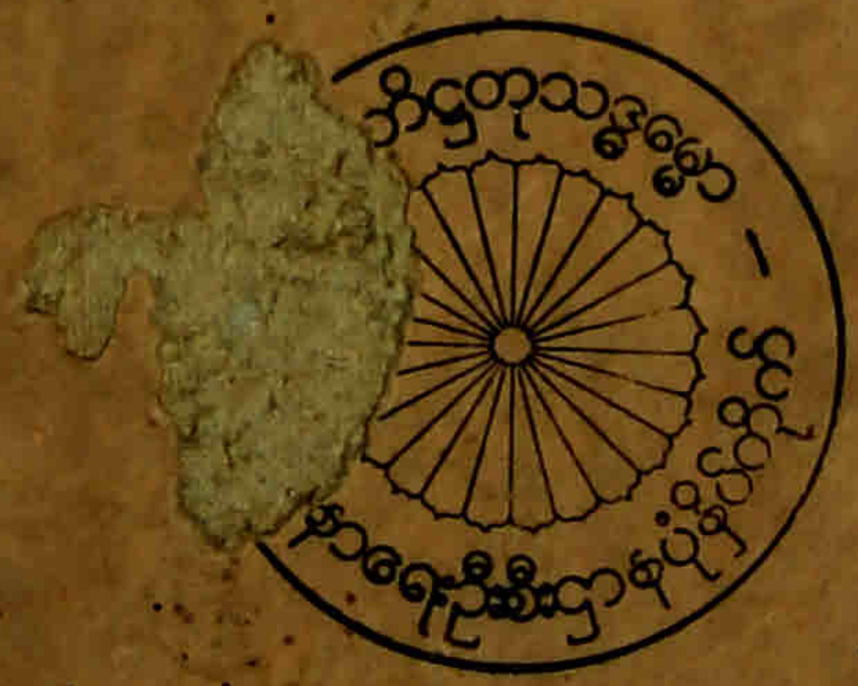
၏

အမှတ် (၂၇) ကျမ်းစာ

အခ္ဂညာလိန်ဒာသာဒီကာ

[နောက်ပိုင်း၌ မူလဋီကာနှင့် ပါဠိတော်နိဿယလည်း ပါသည်။]

စတုတ္ထအုပ်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်
သာသနာရေးဦးစီးဌာန

သာသနာ ၂၅၂၇ ကောဇာ ၁၃၇၅ ခရစ် ၁၉၆၃

၁၂၄၆

၁၉၃၈

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

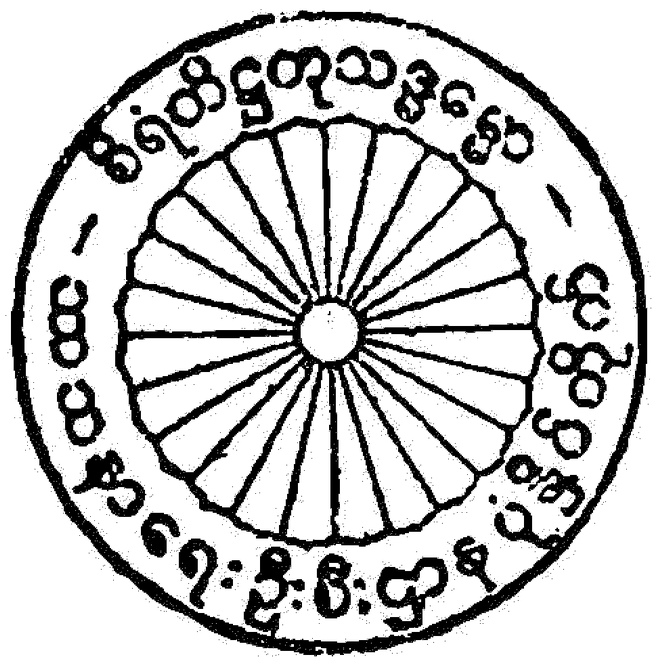
၏

အမှတ် (၂၇) ကျမ်းစာ၊

ဒသဗာလိနိဒါနသာဒီကာ

[နောက်ပိုင်း၌ မူလဋ္ဌကာနှင့် ပါဠိတော်နိဿယလည်း ပါသည်။]

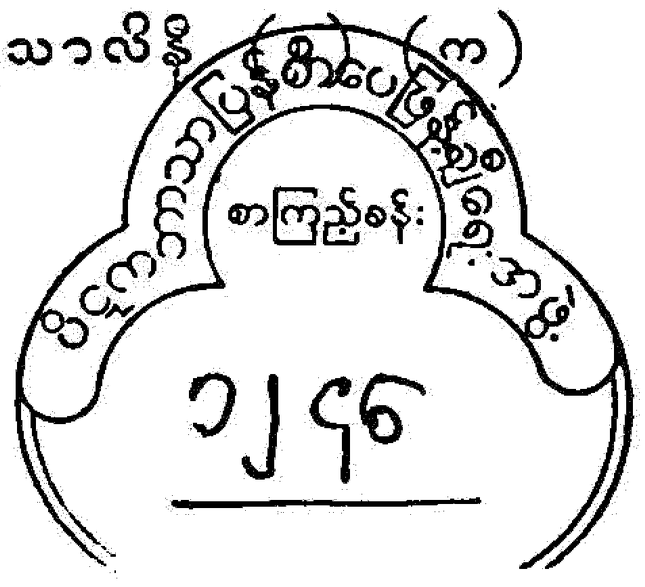
ဗဟုတ္တအုပ်

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်

သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊

သာသနာ-၂၅၂၇ ကောဇာ-၁၃၄၅ ခရစ်-၁၉၈၃

ဃေရ၀ါဒ

သာသနာ့တော် သန့်ရှင်းတည်တံ့ ပြန့်ပွားရေးအတွက်

မဟာဂန္ဓာရုဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏

စာသင်ခိုက်စာကျမ်းကြီးများ

ပြည့်စုံစွာရိုက်နှိပ်၍ ပြီ-ပါပြီ။

ဒုတိယအကြိမ်

အုပ်ရေ-၃၀၀၀

ပြည်ထောင်စု ဆိုရှယ်လစ် သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် သာသနာ့ရေးဦးစီးဌာန အတွက်၊ ဒေါ်မြကျင် (၀၃၀၄၃) ဇော် ပုံနှိပ်တိုက်၊ ၄၆မတ်- (၄/ခ) ရွှေသစ္စာလမ်း၊ ၁၃- ရပ်ကွက်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ် ရန်ကုန်မြို့၊ (ဖုန်း- ၅၁၇၂၉) က ပုံနှိပ်၍၊ ဒုတိယသွန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင် (၀၂၅ ၂၇) က ထုတ်ဝေသည်။

မှတ်ဘွယ် အကွရာစဉ် မာတိကာ

အကွရာစဉ်		စာမျက်နှာ
အကမ္မညတာကာရော	....	၁၀၆
အဇားကြူးသောပုဏ္ဏား ၅ ယောက်	....	၂၇၁
အဏ္ဍတ်ံ ပစ္စတ်ံ ပုဒ်တို၏ ဝစနတ်ထံ	....	၁၃၅
အဒ္ဓကထာကတ္တာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ	....	၂၀၂
အဒ္ဓကထာ အကျယ်	....	၄၇၂
အဒ္ဓသာလိနီ လီနတ္ထဒေါတကပုဒ်များ	....	၅၁၄
အဒ္ဓာနကောပ (၉) မျိုး (၁၀) မျိုး	....	....၁၅၃, ၃၉၀
အတ္တမနတာ၏ ဝစနတ္တနှင့်အရကောက်	....	....၂၄၂, ၄၅၀
အတ္တဝါဒုပါဒါန်	....	....၂၁၀, ၄၂၃
အတိတ္တိယ ဝတ္ထု	....	.... ၁၄၇
အန္တလိက္ခေ	....	.... ၇၁
အန္တဝါဒိဋ္ဌိ အဓိပ္ပါယ်	....	.... ၁၆၆
အတ္ထုဒ္ဓါရ အဓိပ္ပါယ်	....	.... ၂၀၃
အမ်ဝါသနခန္ဓိ၏ တရားကိုယ်	....	.... ၃၂၄
အဓိဝါသနတာ၏ ဝစနတ္ထ	....	.... ၂၄၁
အနတ္တမနတာ၏ ဝစနတ္ထနှင့်အရကောက်....		.... ၂၄၂
အနဝဇ္ဇတာ	....	.... ၂၆၉
အနုဒ္ဓါ(ဒါ)	....	.... ၁၃၇
အနုသုရောပေါ	....	.... ၂၄၂
အနုပုန္နအရကောက်၌ မှတ်ချက်	....	.... ၁၃၀
အနုဗျည်ဇနဂ္ဂါဟီ	....	.... ၂၅၇
အန္ဓာသဿဝေယျ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း	....	.... ၂၅၈
အဝိလာပနတာ	....	.... ၂၇၄
အဘိဓမ္မာအရာ၌ ဘူမိသဒ္ဒါ၏အနက်	....	.... ၃၆၈
အဘုတ္တာ ဥဒကံ ဝိဝေဠ္ဍ ဋီကာဝါဒ	....	.... ၂၇၂, ၄၆၇
အမနုဿသဒ္ဒေါ၌ အ သဒ္ဒါ၏အနက်	....	.... ၂
အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ	....	.... ၁၆၇
အမျက်ထွက်ခြင်းသဘော	....	.... ၁၅၄
အရိယကရဓမ္မာနှင့်အရိယပုဒ် ရှင်းပြုံ	....	.... ၉၀, ၃၇၄
အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ၏ ဝိဂ္ဂဟ	....	.... ၄၄၁
အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ	....	.... ၆၁
အဝိဝိဓိ	....	.... ၂၁၅
အဝိစိနိရယော	....	.... ၂၁၅
အဝိစိ သဝိစိ	....	.... ၂၉
အသိဒ္ဓ ဒုသိဒ္ဓါနံ	....	.... ၃
အဟေတုက, အကြိယ, နတ္ထိက	....	.... ၃၀၂
အဟံတိဋ္ဌ အဟံ အရကောက်	....	....၂၂၃, ၄၂၀

အာကာသော၏ဝိဂ္ဂဟ ၁၈
အာဂမ, အဓိဂမ ၉၁
အာစယ, ဥပစယ, သန္တတိ ၂၂,၃၄၃
အာစရိယမုဋ္ဌိ ၃၆၁
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ ၂၄၃
အာနန္တရိကာနိ၏ အပြစ်နှင့် ဝစနတ္ထ ၁၂၅,၆,၃၀၁
အာယု, ဥသ္မာ ၃၄၉
အာယုသင်္ခါသည် နပုလ္လိန်သာလော ၀၉
အာယူဟိဘ၏ အဓိပ္ပါယ် ၁၃၄
အာဟာရေတိ၏ သဒ္ဒတ္ထ ၂၆၂
အာဟုန, ပါဟုနအဓိပ္ပါယ် ၄၂၄
ဇာတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ ၁၄၃,၃၉၇
ဇာတိလိင်္ဂါဒိနိဒ္ဒ် လိင်္ဂ၏ဝိဂ္ဂဟ ၅
ဇာတိတ္တံသာ ပါဠိမှန် ၆
ဇာတိန္ဒြိယံဒ္ဒ မှတ်ဘွယ် ၇,၀
ဇာတိဘာဝရုပ်ကို ဇာတိန္ဒြိယခေါ်နိုင်ပုံ ၃၃၆
ဇာဒမတိတံ ၂၆၂
ဇာဓသင်္ခါ၏ အတ္ထဒွေါရ ၀၀
ဇာန်ဒိဝိဓ အဘိညာဉ် ၂၉၂
ဇာန်္ဒြိယမန္ဓရုပ်,အနိန်္ဒြိယမန္ဓရုပ် ၃၁၅,၆၁၄
ဇာရိယာပထိကဗိတ္တံ ၁၀၆
ဇာသာနှင့်ဥဿုယ, ဇာသုကီ ၁၇၂,၁၇၃
ဉဏဟ, ပရိပုစ္ဆာ, ဝိနိစ္ဆယ ၉၀,၃၇၀
ဉန္ဓဒဒ္ဒိဒ္ဒိ,တဿတဒ္ဒိဒ္ဒိ ၁၁၃
ဉပက္ကိလေသော ၁၅၀
ဉပါဒါနောဓ၏ ဝစနတ္ထနှင့် အနက် ၁၃၁
ဉပါဒိန်္ဓပုဒ်ဝယ် ဉပ၏အနက်ရှိ, အနက်မဲ့ ၃၉၄
ဉပါဒိန္ဓ၏ အရကောက် ၅၅,၁၃၆
ဉာဘတောမျည်း ၁၀
ဧကန်ဖြစ်လတံ့ကို ပစ္စုပ္ပန်သုံးစွဲနိုင်ပုံ ၁၃၂
ဧကဒ္ဓိသန္တတိဝါဒအဓိပ္ပါယ် ၄၈၆
ဩပပါတိကာ ၂၁၂
ဩပပါတိကနာမ် ၂၂၇
ကဏ္ဍသာ၏ရုပ်ပြီး ၂၄၄
ကဋုကဥ္စုကတာ ၁၈၁
ကတညူ,ကတဝေဒီ ၁၀၀,၃၂၇
ကတ္တုကမျတာဆန္ဒနှင့် ဓမ္မစ္ဆန္ဒ ၄၀၄
ကဒရိယော၏ ဝစနတ္ထ ၁၈၀

ကဗ္ဗိကာရပုဒ်ပြီး ၃၄
ကဗျသိလောက ၂၆၄
ကမ္မပစ္စယရုပ် စသည် ၆ဂ
ကမ္မပစ္စယ အဓိပ္ပါယ် ၃၅၉
ကာယဝိညတ်၏အကျိုး ၆မျိုး ၁၄
ကာယဝိညတ္တိနှင့် ကာယအဓိပ္ပါယ် ၃၃ဂ
ကိလေသဝတ္ထုနှစ် ၂၁၃
ကုက္ကုစ္စာယနာကာရော ၂ဝ၅
ကုတ္တ, အာကပ္ပအဓိပ္ပါယ် ၆
ကေစိတ္ထိ၏ဗလ, သမ္ဘဝ, ရောဂရုပ် ၆ဝ
ကေတုကမျှ၏ဝိဂ္ဂဟ ၁၃၁
ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်တို့၏ အဏ္ဏတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ၅ဝ၇
ကံသတာဒ္ဓေါ၏ ဝိဂ္ဂဟ ၂
ကြံရည် ပဋ္ဌရဏ၏ အခဲဖြစ်ပုံ ၄၉
ကြမ်းသောအစာနှင့် နုညံ့သောအစာ ၃၃
ခဏစသော ပစ္စုပ္ပန် ၃ မျိုး ၃ဝ၆
ခဏ္ဍိစ္စ, ပါလိစ္စ၏ အနက်,အဓိပ္ပါယ် ၂ဂ
ခယဝယ ပုဒ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ် ၃၁
ဓိဏာန္တေ ၂ဂ၁
ခုဒ္ဒါပုဒ်၏ ရုပ်ပြီး ၂၆၃
ဂဏနာစာရ၏အဓိပ္ပါယ် ၂ဂ၃
ဂဒ္ဒုလ(တောက်)၏ အဓိပ္ပါယ် ၁၅၂
ဂေဓပုဒ်၏ ဝေါဟာရပစ္စည်း ၁၄ဝ
စိတ်သည် ဦးနှောက်၌ ဖြစ်သလော ၅၉
စိတ္တုပ္ပါဒေါ၏ ဝစနတ္ထ ၂ဂ၅, ၄၃၄
စေတောပရိယနှင့် ယထာကမ္မူပဂ ၄၆၉
ဆာယာရက္ခသော ပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟ ၃၆
ဆိန္နဝဋ္ဋုမက ၂၆၅
ဆံပင်ကောင်းခြင်း အဆင်းလှခြင်း၏ ကမ္မဇ ၆ဂ
ဆွေမျိုးတု,ဆွေမျိုးစစ် ၃၆ဂ
ဇပ္ပါ ၁၄၇
ဇရတာ, အနိစ္စတာ, ဇာတိ ၆၂
ဇရတာ အနိစ္စတာတို့သည် ဥပါဒိန္န ၃၅၆
ဇာတိ, ဇရာ, မရဏတို့၏ ဥပမာ ၃၂
တဏှာ၏ ဝနမည်ပုံ ၁၄၄
တဒေကဋ္ဌာ ၇၆
ထိန၏ ဝစနတ္ထနှင့် ရုပ်ပြီး ၁ဂ၃
ထွက်သက် ဝင်သက် မရသူများ ၃၄၁

ဒဝတ္ထာဒိ အဘိလာသော ၄၆၃
ဒိဋ္ဌ, သုတ, မုတတ္တိဝ်ဥ် တပစ္စည်းအနက် ၅၄
ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ၂၅၆
ဒုရုဂ်ိဋ္ဌနဋ္ဌေန ၁၅၁
ဒုဿီလျ၏ အရကောက်နှင့် ဒုအနက် ၂၃၁, ၂၅၉
ဒူရေ, သန္တိကေတ္တိ၏ ဝိဘတ်နက် ၅၃
ဒေါဝစဿာယံ ပုဒ်ပြိုးနှင့် ဋီကာနည်း ၂၃၃, ၄၅၃
ဓုရဘတ္တာ၏ အဓိပ္ပါယ် ၂၇၇, ၄၆၉
ဓုဝဝိပါကကံ ၁၃၃, ၃၉၃
နယ္ဓကရဏာ၏အဓိပ္ပါယ် ၅၇
နာမကမ္မ,နာမဓေယျ ၂၂၇
နာမယတိ၏ ပုဒ်ပြိုး ၄၅၁
နာမံ၏ ဝိဂ္ဂဟအလျောက် အရကောက် ၂၂၉
နာမရူပတို့၏ ဝစနတ္ထ ၄၅၁
နာမဲည် ပညတ်၏ အရကောက် ၄၄၇
နာမပညတ်, အတ္ထပညတ်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်.... .... ၄၃၁
နိဗ္ဗာန်သည် အဒ္ဓုတ္တ ဖြစ်နိုင်သလော ၅၀၀
နိဗ္ဗုဒ္ဓမလ္လ, မုဋ္ဌိကမလ္လ ၂၆၆
နိမ္မဿဒါဋ္ဌိကံဝ် မဿူ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်.... .... ၅
နိမိတ္တ၏ အဓိပ္ပါယ် ၅
နိမိတ္တဂ္ဂါဟိ ၂၅၁
နိယကာ ၁၃၅
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရှိသူ ၁၂၆
နေလာ၏ ဝစနတ္ထ ၂၄၅
နောပါဒါပုဒ်၏ ဝစနတ္ထနှင့် အရကောက်.... .... ၃၉
ပကတိနိဒ္ဒေသာ ၂၇
ပဉ္စုပတိဋ္ဌိတ ၁၇၃
ပညတ္တိပုဒ်၏ ဓာတ်ပစ္စည်း ၂၂၄
ပဋိဋ္ဌါရ၏ အဓိပ္ပါယ် ၂၀၂
ပဋ္ဌဟ္ဘဝေါဓိနံ ၁
ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝါ ၁၂၉
ပဋိဝါနေတိ၏ သဒ္ဒတ္ထ, အဓိပ္ပါယတ္ထ ၂၇၀
ပဋိသန္ဓာရ အဓိပ္ပါယ် ၂၄၀
ပဘင်္ဂံ၏ ဓာတ်ပစ္စည်း ၁၉၅
ပရာမသန, အဿာဒန, အဘိနန်ဒန ၂၀၉
ပရိဏ္ဍေဒါကာသ ကသိဏ ၄၀၀
ပရိနိပ္ဖန္နရုပ် ၇၂
ပဟာန် ၅ ပါး ၁၀၀

ပဟာနေကင္ခ	....	....	၇၉
ဝိဏ္ဍရဿဘောဇနာဒိနိ	....	....	၂၆၅
ပုဋ္ဌဖိုက်တာ၏ ဝစနတ္ထ	....	....	၁၄၈
ပုထုဇ္ဇနော	....	....	၉၂,၃၇၁
ပုထုဇဉ်က သောတာပန်၏စိတ်ကိုသိနိုင်	....	....	၂၉၄
ပုထုဝါယံဉ်ပုဒ်အမျိုးမျိုး	....	....	၉၇
ပေမနိယာ၏ပုဒ်ပြိုး	....	....	၂၄၆
ပေါဒိ၏ပုဒ်ပြိုး	....	....	၂၄၇
ဖဿ စသည်ကို နာမဟု ဆိုရပုံ	....	....	၄၅၀
ဖေဒ္ဒမ္မ မဟာဘုတ်တို့၏ ကာယပသာဒဉ် ထိခိုက်ပုံ		....	၄၃
ဗျပထော၏ပုဒ်ပြိုးပုံနှင့် အနက်မှန်	....	....	၁၆
ဘာဝညထတ္တံ လက္ခဏညထတ္တံ	....	....	၄၉,၅၀
ဘီရုတ္တာဏံ	....	....	၂၀၄
မဇ္ဈရိယ ၅ ပါး၏အပြစ်များ	....	....	၁၇၈
မန္ဒဒသကစသောအရွယ်	....	....	၃၀
မနာပါ၏ ဓာတ် ပစ္စည်း	....	....	၂၄၇
မဟာဓာတုနိဒါနံ	....	....	၃၀၅
မာနမဒပုရိသမဒါနံ	....	.... ၂၆၄,၄၆၅	
မာန ၉ မျိုး	....	....	၄၀၆
မုခါသိယံ, ဒန္တံ ဝိခါဒနံ	....	....	၃၄
မေတ္တာယန	....	....၁၃၇,၃၉၅	
မိုးရွာခြင်း၏အကြောင်းများ	....	....	၇၀
ယထာကိ၏အနက်ကျယ်	....	....	၂၆၀
ယတ္ထာဓိကရဏံ	....	....	၂၅၃
ယာဝဒေဝ၏အနက်	....	....	၂၆၃
ယိဋ္ဌ ဟုတ အထူး	....	....	၂၁၁
ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါ, ဂဓိတာစသည်	....	....	၉၄
ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်	....	....	၁၈
ရုပ် ၂၅ ပါး, ၂၃ ပါး	....	....	၅၈, ၉
ရုပ်ကလာပ်တခုတွင် ဥပါဒ်, ဋ္ဌိ, ဘင်မည်မျှ		....	၃၅၈
ရွှေ၏အညစ်အကြေး ၅ မျိုး	....	....	၄၁၃
လိန်ပြန်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်း	....	....	၉
ဒလသဝစန၏ အဓိပ္ပါယ်	....	....	၅၀၂
လောလုပေါ ရုပ်ပြိုး	....	....	၁၄၈
ဝစီသောသာနုသာရေန အဓိပ္ပါယ်	....	....	၄၃၁
ဝန္ဒဂါမိကမ္မံ	....	....	၂၇၆
ဝါစာ, ဂိရာ, ပုဒ်တို့၏အနက်	....	....	၁၅
ဝါယော၏ ပုဒ်ပြိုး	....	....	၅၆

ဝိညတ်ခေါ်ပုံ ၁၁
ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ ၁၃
ဝိနယပုဒ်၏ အနက်အမျိုးမျိုး ၃၇၆
ဝိနည်း, သုတ္တန်လာ အာသဝများ ၁၆၂,၁၆၃
ဝိနယကုက္ကုစ္စ၏ ဝစနတ္ထ ၂၀၆
ဝိပွဋိသာရော၏ သဒ္ဒတ္ထ ၂၀၅
ဝိသတ္တိကာပုဒ်ပြီး ၁၄၂
ဝိသဘာဂပစ္စယဖြစ်ပုံ ၂၄၀
ဝိသဂန္ဓော ၃
ဝေဝိစ္ဆံ၏ ဝစနတ္ထ ၁၅၁,၁၈၀
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၈၆,၃၆၉
သဇေဋ္ဌကဝါသော,အပဋိသဝတာ ၂၃၅,၄၅၃
သတ္တရိ သန်တိ စသည် ၁၁၄
သန္ဆဝေါ၏ ဝစနတ္ထ ၁၄၅
သမ္ဗဉ်ဇပါဒကဂါ၏ အဓိပ္ပါယ် ၂၉၀
သမဇ္ဇနသ၏ အနက် ၁၄
သမညာ၏ ဝစနတ္ထ ၂၂၄
သမ္မသဒ္ဒေါ ၁
သမာနေန္တိပုဒ်၏ အနက် ၄၇၀
သမ္မုတိသစ္စာ ၄၄၃
သဟဓမ္မိကပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ ၂၃၃,၄၅၃
သာမညနာမံ ၂၂၅
သာရာဂေါ၏ ပဒဿ္ဆဒ ၁၃၉
သိဂ္ဂိက, သမ္မုကံ ၁၉၆
သုခဘူမိ ၈၁
သုခသမ္ပဇဉ် ၄၁
သုဓန္တိပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟ ၂၁
သေရညအရက်သောက်မှု၌ အပြစ် ၆ ပါး ၁၉၃
သေရညအရက်သောက်မှု၌ အကုသိုလ်ဖြစ်-မဖြစ် ၄၁၆
သောရစ္စံ၏ ဝစနတ္ထ ၂၄၃
သံဟီရတိ ၃၀၉
ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို နှလုံးသားဟု ခေါ်သလော ၅၉
ဟိတေသိတာ၏ ဝစနတ္ထ ၁၃၈
ဟုတ္ဝာစပ်နိုင်သည့်ပုဒ်များ ၂၅၈
ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ ၇၆
ဟေဝတ္ထိကထာ,သေဝတ္ထိကထာ ၄၄၁

အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ

ရူပကဏ္ဍ-ဒုကနိဒ္ဒေသ

သဒ္ဒါယတန နိဒ္ဒေသေ-ဥ္ဍ၊ ဘေရိသဒ္ဒေါတိ-ကား၊ မဟာဘေရီ ပဋ်ဟ ဘေရိနံ-စည်ကြီး, ဘားစည်တို့၏၊ သဒ္ဒေါ-အာသံတည်း၊ [ရှေးနိသဲယဥ်''ပဋ္ဌဟ-ဗျောစည် ''ဟု ပေး၏၊] မုဒိင်္ဂ၊ပေ၊ သဒ္ဒါပိ-မရိုးစည်သံ, ခရုသင်းသံ, ထက်စည်သံတို့သည်လည်း၊ မုဒိင်္ဂါဒိပစ္စယာ-မရိုးစည်အစရှိသော အကြောင်းရှိကုန်သော သဒ္ဒါ-အသံတို့ဘည်း၊ ဂီတသဒ်္ဒါတော-သီချင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သဒ္ဒေါ-သည်၊ ဂီတသဒ္ဒေါ-ဂီတသဒ္ဒမည်၏၊ [''ဂီတဿ+သဒ္ဒေါ''ဟု ပြုမည်စိုး၍ ''ဂီတသဒ်္ဒါတော သဒ္ဒေါ''ဟု မိန့်သည်၊] ဝုတ္တာဝသေသာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အသံတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဝိဏာဒိနံ-စောင်းအစရှိကုန်သော၊ တန္တိဗဒ္ဓါနံ-ဖဲ့အပ်သော ညှိ့ရှိကုန်သော တူရိယာတို့၏၊ [စောင်းကြိုးကိုပင် ''ညှိ့'' ဟု ခေါ်၏၊] သဒ္ဒေါ-သည်၊ ဝါဒိတသဒ္ဒေါ-မည်၏၊ သမ္မသဒ္ဒေါတိ-ကား၊ ကံသတာလ

ပဋ္ဌဟဘေရိနံ။ ။စစ်တိုက်ထွက်ရာဝယ် အသုံးပြုအပ်သော (သူ့အသံကိုကြား ရလျှင် စိတ်အားတက်ကြွဘွယ်ကောင်းသော) စစ်တိုက်စည်ကို ''ပဋ္ဌဟ'' ဟု ခေါ်၏၊ ''ပဋ္ဌဓာတ်, ဂတိအနက်ဟော, အဟပစ္စည်း'' ဟု ဘရတဋီကာဆိုကြောင်းကိုအဘိဓာန်နိဃဏ်သစ် (၁၄၄) ၌ မိန့်တော်မူ၏။ [ပဋ္ဌယတိ ဂမယတိယောဓေယျုဒ္ဓါဒယဉ္စသာဟ ဝဒ္ဓကတ္တာတိ ပဋ္ဌဟော။]

မုဒိင်္ဂ၊ပေ၊သဒ္ဒါ။ ။[''မုဒိင်္ဂ-မရိုးစည်, ဒိုးပတ်'' ဟု အဘိဓာန် နိဃဏ်သစ်၌ ပေး၏၊] ''မရိုးစည်စသည်လျှင် အကြောင်းရှိသော အသံ'' ဟုရာ၌ ''မရိုးစည်ကြောင့် ဖြစ်သောအသံ=မရိုးစည်တီးသံ'' စသည်ဖြင့်ဆိုလိုသည်။

ဝုတ္တာဝသေသာနံ။ ။ပြအပ်ပြီးသော ဘေရိစသည်တို့ကိုလည်း တီးအပ်သော တူရိယာများ ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဒိတသဒ္ဒါက ဟောနိုင်၏၊ သို့သော် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော တူရိယာတို့မှ ကြွင်းသမျှကိုသာ ဝါဒိတအရ ယူစေလိုသောကြောင့် ''ဝုတ္တာ၊ပေ၊ဝါဒိတသဒ္ဒေါ'' ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဘေရိသဒ္ဒါဒိနဉ္စ်၊ပေ၊ အာဟ၊-ဋီကာ။]

သမ္မသဒ္ဒေါ။ ။သရဓာတ်သည် အသံပြုခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ''သာဒိယတေ-အသံပြုစေအပ်၏၊ ဝါ-တီးအပ်၏၊ ဇုတိ သမ်မံ'' ဟုကြို၊ သရဓာတ်, ရမ္မပစ္စည်း၊ တီးအပ်သော အချဝတ္ထုအားလုံးကို ရသော်လည်း ကြေးနောင်, ကြေးမောင်းနှင့်,

ကဋ္ဌတာလသဒ္ဒါ–တီးအပ်သောကြေးမောင်း၏အသံ, တီးအပ်သောသစ်သားချပ်၏အသံတည်း၊ ပါဏိသဒ္ဒါတိ - ကား၊ ပါဏိပဟာရသဒ္ဒါ– လက်တို့ကို ပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော အသံတည်း၊ (လက်ခုပ်တီးသံတည်း၊)[ပဟာရ ဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြေကြွံ၊]သတ္တာနံ နိဋ္ဌါသ သဒ္ဒါတိ-ကား၊ဗဟူနံ–ကုန်သော၊ သန္နိပတိတာနံ–စုဝေး တည်နေသူတို့၏၊ အပညာယမာန ပဒဗျဉ္ဇန နိဋ္ဌါသ သဒ္ဒါ– မထင်ရှားသော ပုဒ်ဗျည်း ရှိသော ကြွေးကြော်သံတည်း၊ [အများစုပေါင်း၍ ဟစ်အော်ရာ၌ ဆိုလိုရင်းစကားသံ မထင်ရှားသောကြောင့် "အပညာယ မာန ပဒဗျဉ္ဇန"ဟု ဆိုသည်။]

ဓာတူနံ၊ ပေ၊ သဒ္ဒါတိ - ကား၊ ရုက္ခာနံ- တို့၏၊ အညမညံ,နိဃံသနဃံက္ကို ကာကောဋ္ဌနာဒိသဒ္ဒါ–ပွတ်တိုက်ခြင်း,ခေါင်းလောင်းတီးခြင်း အစရှိသည်တို့ ကြောင့်ဖြစ်သော အသံတည်း၊ ဝါယဒေတော-တိုက်ခတ်သော၊ဝါတဿ-လေ၏၊ သဒ္ဒါ-တည်း၊ ဝါတသဒ္ဒါ-လေ၏အသံ၊ သန္ဓိမာနဿဝါ–စီးသွားသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါတပဋိဟတဿဝါ–လေသည် တိုက်ခတ်အပ်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဒကဿ-၏၊ အဒ္ဒါ-တည်း၊ ဥဒကသဒ္ဒါ-သံ၊ မနုဿာနံ-တို့၏၊ သလ္လာပါဒိသဒ္ဒါ–စကားပြောသံ အစရှိသော အသံတည်း၊ မနုဿသဒ္ဒါ–လူတို့၏ အသံ၊ တံ - ထိုမနုဿ သဒ္ဒကို၊ ထပေတွာ – ၍၊ သေသော - သော၊ သဗ္ဗောပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော ဘေရိသဒ္ဒအစရှိသောအသံသည်၊ အမနုဿ သဒ္ဒါ - အမနုဿ သဒ္ဒမည်၏၊ ဣမိနာ ပဒဒ္ဒယေန - ဖြင့်၊ သဗ္ဗောပိ - သော၊ သဒ္ဒါ- ကို၊ ပရိယာဒိန္နော - ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်၏၊ (သိမ်းကျုံး၍ယူအပ်ပြီ၊)

သစ်သားချပ်တို့ကိုသာ ယူစေလို၍ "ကံသတာလ,ကဋ္ဌတာလ သဒ္ဒါ"ဟုဖွင့်သည်၊ "တာဠိယတေ–တီးခတ်အပ်၏၊ ဤတိတာဠော၊ကံသောယေဝ–ကြေးနောင်, ကြေးမောင်းသည်ပင် + တာဠော ကံသတာဠော၊ ကဋ်ဌံယေဝ + တာဠံ ကဋ္ဌတာဠံ။ [တာဠော ဠ် ဒို့ ဓာတ်,ဏပစ္စည်း, ဒု ကို ဋ ကြီးဖြင့် ရှိစေ။]

ဓာတူနံ၊ပေ၊သဒ္ဒါ။ ။ရုက္ခ,ဃဏ္ဍိတို့သည် မဟာဘုတ်ရုပ် ဓာတ်အစုံဖြစ်၍ "ဓာတူနံ"အရ ဥဒါဟရဏ်ပြသည်၊ ဤပုဒ်များနေပုံသည် မကောင်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-ရုက္ခဟူသော အရာဝတ္ထုကို နိဃံသနနှင့် သမာသ်မတွဲဘဲ ဃဏ္ဍိကဟူသော အရာဝတ္ထုကို အာကောဋ္ဌနနှင့်သမာသ်တွဲ၍ ဆိုထားသောကြောင့်တည်း၊"ရုက္ခနိဃံသန ဃဏ္ဍိကာ ကောဋ္ဌနာဒိသဒ္ဒါ"ဟု ရှိမှကောင်းမည် ထင်သည်။

အမနုဿသဒ္ဒါ။ ။အခြားနေရာ၌အမနုဿဟုလာလျှင်အသဒ္ဒါသည် သဒ်အနက်ဟော ဖြစ်၍ လူနှင့်တူသော နတ်တို့ကိုဌင်း, ဘီလူးတို့ကိုဌင်း ယူရ၏၊ ဤဥကား အသဒ္ဒါသည် အညအနက်ဟောဖြစ်၍ လူမှတပါး,အခြားသော သက်ရှိသက်မဲ့အားလုံးကိုယူရ၏၊ထို့ကြောင့် အမနုဿသဒ္ဒါဖြင့် လူ၏အသံမှတပါး, အခြားအသံအားလုံးကို ယူနိုင်၏၊ထို့ကြောင့်ပင် မနုဿသဒ္ဒ, အမနုဿသဒ္ဒ ဤ၂ပုဒ်ဖြင့် "အသံအားလုံးကိုသိမ်းကျုံးထား၏"ဟု ဆိုသည်။

ဧဝံသဒ္ဒပိ-ဤသို့ပင်အလုံးစုံသောအသံကို သိမ်းကျုံး၍ယူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝံသ၊ပေ၊ ဖာလနာဒီသု-ဝါးကိုခွဲခြင်း, အဝတ်ကိုဆုတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပဝတ္တော-သော၊ ပါဋိယံ-၌၊ အနာဂတသဒ္ဒါ-တိုက်ရိုက်မလာသော အသံသည်၊ယေဝါပနကဒ္ဒေသံ-ယေဝါပနကအရာသို့၊ ပဝိဒ္ဒော-ပြီ၊ ဤတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဘေရီဒဒ္ဒါဒိနာ-ဘေရီသဒ္ဒအစရှိသော၊ ဘေဒေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဘိန္နော်ပိ-ပြားသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ သဒ္ဒေါ-သည်၊ လက္ခဏာဒိဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဘိန္နောယေဝ - မကဲ့မပြားသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗောပိ-သော၊ သေ(သော)သဒ္ဒေါ-သည်၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ဟိ-မှန်၊ဤဝပိ-ဤသဒ္ဒါယတန နိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ပေ၊ဝုတ္တာ၊ တေသံ-ထိုဝါရတို့၏၊ အတ္ထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်သာ၊ ဇာနိတုံ-သိခြင်းငှါ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဤတိ-ကြောင့်၊ နံ ဝိတ္ထာရိဘော-မခဲ့အပ်တော့။

ဂန္ဓာယတနနိဒ္ဒေသ-၌၊ မူလဂန္ဓောတိ-ကား၊ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မှတ်ရှိတစုံတခု သော၊ မူလံ-အမြစ်ကို၊ ပဋ္ဌစ္စ-စွဲ၍၊နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓော-အနံ့တည်း၊ သာရဂန္ဓာဒီသုပိ-အနှစ်၏အနံ့ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊သေဝနယော၊ 'ဆသိဒ္ဓဒုဿိဒ္ဓါနံ - ရေနွေးဖြင့်မပြုတ်ဖြောအပ်,မဒကာင်းသဖြင့် ပြုတ်ဖြောအပ်ကုန်သော၊ ဥာဂကာဒီနံ-ဟင်းရွက်အစရှိသည်တို့၏၊ ဂန္ဓော-သည်၊အာမကဂန္ဓော-မည်၏၊ မစ္ဆသကလိက ပူတိမံသ သံကိလိဋ္ဌသပ္ပိအာဒီနံ - ငါးတို့၏ အကြေး, ပုတ်သော အသား,ညစ်နွမ်းနေသော ထောပတ်, အစရှိသည်တို့၏၊ ဂန္ဓော-ညှီစော်နံ့သည်၊ဝိဿဂန္ဓော-ဝိဿဂန္ဓမည်၏၊သုဂန္ဓောတိ-ကား၊ကျင်္ဂဂန္ဓော-

---

ဧဝံသန္တေပိ။ ။"အသံအားလုံးကိုသိမ်းကျုံးထားသည်"ဟူရာ၌ပါဋိတော်ဝယ် ဘေရီသဒ္ဒစသည်ဖြင့် ဝတ္ထုကို ပြောဆိုခြင်း၏ အစွန်းဖြင့် တိုက်ရိုက်လာသော အသံများကို သိမ်းကျုံးထားခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ဝတ္ထုကို ပြောဆိုခြင်းအားဖြင့်"ဝံသဖာလနသဒ္ဒ-ဝါးခွဲသံ"စသည်ဖြင့်ပါဋိတော်၌မလာသော အသံများရှိသေး၏"ထိုအသံများကား ယေဝါပန သဒ္ဒ၌ပါဝင်ကြရသည်။ [ဧဝံသန္တေပိ၊ပေ၊အဓိပ္ပါယော၊-ဋီကာ။]

အသိဒ္ဓဒုဿိဒ္ဓါနံ။ ။သိဒ္ဓတော်သည် ပါက(ချက်,ပြုတ်,ပေါင်းခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ တပစ္စည်း၊ [သိဒ္ဓိဏ္ဍ-ပြုတ်အပ်, ရေနွေးဖြင့် ဖြောအပ်ပြီ၊ ဤတိသဒ္ဒေါ(ဥာကော)၊နှ+သိဒ္ဓေါ၊အသိဒ္ဓေါ၊ဒုဋ္ဌု+သိဒ္ဓေါ၊ဒုဿိဒ္ဓေါ။]

ဝိဿဂန္ဓော။ ။စိမ်းစိုသောအနံ့ကိုဂုဏ်း,ညှီစော်အနံ့ကိုဂုဏ်း, ဝိဿသဒ္ဒါက ဟောသော်လည်းစိမ်းစိုသောအနံ့ကိုအာမကဂန္ဓဖြင့်ယူပြီးဖြစ်၍, ညှီစော် အနံ့ကိုသာ ဤနေရာ၌ယူပါ၊ "မစ္ဆာနံ+သကလိကာ မစ္ဆသကလိကာ"ဟုပြု၏၊ ထို့ကြောင့် မစ္ဆသကလိကသည် တပုဒ်တည်းသာတည်း၊ ငါးတို့၏ အကြေး,အရေအခွံကိုသကလိကဟု ဆိုဟန်တူသည်၊ ပူတိမံသ-အသားပုပ်ကား ထင်ရှားပြီ၊ သံကိလိဋ္ဌသပ္ပိ-ညစ်နွမ်းသောထောပတ်ဟူသည်တစုံတခုရော၍ဖြစ်စေ,အလွန်ကြာ၍ဖြစ်စေ,ညစ်ပေသောထောပတ်တည်း။ [ရှေးနိဿယ၌"မစ္ဆသကလိက-ငါး,ယောက်သွား"ဟုပေး၏။]

အလိုရှိအပ်သော အနှံတည်း၊ (ကောင်းသောအနှံတည်း၊) ဒုဂ္ဂန္ဓောတိ–ကား၊ အနိဋ္ဌဂန္ဓော - အလိုမရှိအပ်သော အနှံတည်း၊ (မကောင်းသော အနှံတည်း၊) ကွမိနာပဒဒွယေန–ဖြင့် ၊ပေါပရိယာဒိန္နော-ပြီ၊ ဝံသန္တေပိ-ဤသို့ပင် သိမ်းယူအပ်ပါသော်လည်း၊ ကဏ္ဍိကာဂန္ဓ ပိလောတိကာဂန္ဓာဒယော-မှိန့်, အစံတ်ပိုင်း အနှံ အစရှိကုန်သော၊ ပါဠိယံ–၌၊ အနာဂတာ - နှံသော၊ သဗ္ဗေပိ - နှံသော၊ ဂန္ဓာ-တို့သည်၊ ယေဝါပနကဋ္ဌာနံ - သို့၊ ပဝိဋ္ဌာ - နှံပြီ၊ ဤတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ဝေံ-လျှင် ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ– မှန်၊ ဤဓာပိ– ဤ ဂန္ဓာယတန နိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ တထေဝ-ထို စကြာယံတန နိဒ္ဒေသအတူပင်၊ ဒ္ဝိပညာသနယပဋိမဏ္ဍိတာ–၅၂ ပါးသော နည်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ တေရသဝါရာ ဝုတ္တာ၊ တေ-ထို ဝါရတို့သည်၊ အတ္ထတော–အနက်အားဖြင့်၊ပါဏာယေဝ–ထင်ရှားကုန်သည်သာ။

ရသာယတနနိဒ္ဒေသ–၌၊ မူလရသောတိ-ကား၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ မူလံ-ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တရသော – ဖြစ်သော အရသာတည်း၊ ခန္ဓရသာဒီသုပိ–ခန္ဓရသ အစရှိသည် တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ အမြဲလန်တိ - ကား၊ တက္ကမြိလာဒိ–ရက်တက်ရည်အချဉ် အစရှိသည်တည်း၊ မဓုရံတိ–ကား၊ ဧကန္တတော-အားဖြင့်၊ ဂေါသပိ အာဒိ-နွားမူဖြစ်သော ထောပတ် အစရှိသည်တည်း၊မဓုပန–ပျားရည်သည်ကား၊ ကသာဝယုတ်ဆံ–ဖန်သော အရသာနှင့် ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) စိရနိုက်ခံတံ–ကြာမြင့်စွာထားအပ်သည်၊ (သမာနံ–သော်၊) ကသာဝံ–ဖန်သော အရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဖာဏိတံ - တင်လဲသည်၊ (ကြံသကာ, သကြား, ထန်လျက်သည်၊) ခရိယုတ်ဆံ–ငန်ခါးသော အရသာနှင့် ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ စိရနိုက်ခံတံ-သည်၊ (သမာနံ) ခါရိကံ–ငန်ခါးသောအရသာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သပ္ပိပန-ဆထောပတ်သည်ကား၊ စိရနိုက်ခံတံ–သည်၊(သမာနံ) ဝဏ္ဏဂန္ဓေ–အဆင်းအနံ့တို့ကို၊ ဇဟန္တိပိ–စွန့်ပါသော်လည်း၊ ရသံ–ချိုဆိမ့်သော အရသာကို၊ နဇဟတိ–မစွန့်၊ ဤတိ-ကြောင့်၊ တဒေဝ–ထို ထောပတ်သည်သာ၊ ဧကန္တမဓုရံ–ကေန် ချိုဆိမ့်သော အရသာရှိ၏။

တိဘ်ဂကန္တိ – ကား၊ နိမ္မပဏ္ဍာဒိ–တမာရွက်အစရှိသည်တည်း၊ ကဋုကန္တိ–ကား၊ သိင်္ဂိဝေရမရိစာဒိ–ချင်း, ငရုတ် အစရှိသည်တည်း၊ လောဏိကန္တိ-ကား၊ သာမုဒ္ဒိကလောဏာဒိ–သမုဒ္ဒြာဋ္ဌဖြစ်သော ဆား အစရှိသည်တည်း၊ ခါရိကန္တိ–ကား၊ ဝါတိင်္ဂဏကဋိရာဒိ – ခရမ်းသီးအကင်း အစရှိသည်တည်း၊ လမ္ဗီလန္တိ–ကား၊ ဗဒရ သာဋဝကပိဋ္ဌသာဋဝါဒိ–ဆီးသီးယို, သီးသီးယို အစရှိသည်တည်း ကာသာဝန္တိ-ကား၊ ဟရိတကာဒိ–ရှစ်ရှားသီး အစရှိသည်တည်း၊ သဗ္ဗေပိ–နှံသော၊ ဤမရသာ-ဤအရသာတို့ကို၊ ဝတ္ထုဝသေန–တည်ရာဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်။

ပန-ဆက်၊ တ္ထေ-ဤ ရသာယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ တံတံ ဝတ္ထု၊တေ-ထိုထို တည်ရာ ဝတ္ထုသား၌ဖြင့်၊ ရသေဝ-ဇေရသာကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတံ-အဓိပ္ပေတ အစရှိကုန်သော၊ နာမေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဤတိပေဒိတမ္ပေဝ၊ သာဒူတိ-ကား၊ ဤဋ္ဌရသော-အလိုရှိအပ်သော အရသာတည်း၊ (ကောင်းသောအရသာ တည်း)၊ပေ၊ဧဝံ သန္တေပိ-သော်လည်း၊လေဋ္ဌု၊ပေ၊ရသာဒယော-ခဲ၏အရသာ, နံရုံ၏အရသာ, အဝတ်ပိုင်း၏အရသာ အစရှိကုန်သော၊ ပေ၊ ဟိ-မှန်၊ သမ္ပေ ပိ-သော၊ သေ(သော) ရသော-ဤအရသာသည်၊ ဇိဝှါပဋိဟနနလက္ခဏော-ဇိဝှါ သာဒဒ္ဒ် ထိခိုက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဇိဝှါဝိညာဏသာ-၏၊ ဝိသယဘာဝ ရသော-အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအာရုံ၏ အဖြစ် ဟူသော ကိစ္စရှိ၏၊ တသ္မေဝ-ထို ဇိဝှါဝိညာဉ်၏ပင်၊ ဂေါစရပစ္စုပဋ္ဌာနော-ကျက်စားရာ အာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂိဘိုဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ သေသံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ-နှိပြီ၊

ဤတို့နှိုယနိဒ္ဒေသ-၌၊ ယန္တိ - ယံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကာရဏ ဝစနံ - အကြောင်းကိုဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ယေန ကာရဏေန-အကြောင်ရှိပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဤတ္ထိယာ-၏၊ ဤတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ-ဤတ္ထိလိင် အစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဤတိအယံ-ကား၊ တ္ထေ-ဤယံဤတ္ထိယာ ဤတ္ထိလိင်ံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ တတ္ထ - ထိုဤတ္ထိလိင်အစရှိသည်တို့တွင်၊ လိင်္ဂန္တိ-ကား၊ သဏ္ဌာနံ-ပုံသဏ္ဌာန်တည်း၊ [“လိင်္ဂတိ ဂမေတိ ဗောဓေတိ-မိန်းမဟုံသိစေတတ်၏၊ ဤတိလိင်ံ”ဟု ပြု]ဟိခဲ့၊ ဤတ္ထိယာ-၏၊ ဟတ္ထပါဒဂိဝ ဥရာဒိနံ-လက်, ခြေ, လည်ပင်း, ရင် အစရှိသည်တို့၏၊ သဏ္ဌာနံ-ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ (ပေါင်းစု၍ တည်နေပုံသည်)၊ [ရုပ်သလာပ်အဲ့များ စုပေါင်း၍တည်နေခြင်းကိုပင်“သဏ္ဌာန်”ဟု ခေါ်သည်၊] ပုရိသဿ-၏၊ (သဏ္ဌာနံ) ဝိယ-ပုံသဏ္ဌာန်သည်ကဲ့သို့၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဤတ္ထိနံ-တို့၏၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော-အောက်ပိုင်းကိုယ်သည်၊ ဝိသဒေါ-ရှင်းလင်းသည်၊ ဟေးတိ၊ ပုရိမကာယော-သည်၊ အဝိသဒေါ-မရှင်းလင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ဟတ္ထပါဒါ-တို့သည်၊ခုဒ္ဒကာ-ငယ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ မုခံ-မျက်နှာသည်၊ ခုဒ္ဒကံ-သည်၊ (ဟောတိ)။

နိမိတ္တန္တိ-ကား၊ သဉ္ဇာနနံ-သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အမှတ်အသားတည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ ဤတ္ထိနံ-တို့၏၊ ဥရမံသံ-ရင်သားသည်၊ အဝိသမံ-မရှင်းလင်းသည်၊ ဟောတိ၊ မုခံ-သည်၊ နိမ္မသုဒါဋိကံ မုတ်ဆိတ်, ပါးမြိုင်းမွေး, ကျင်စွယ် မရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ [မသုဝုတ္တံ ပုမ မုခေ-ယောကျွံးမျက်နှာ၌ ရှိတတ်သော မုတ်ဆိတ်, ပါးမြိုင်းမွေးများကို မသုဟု ခေါ်၏၊ ကေသမသုံ ဩဟာရေတ္ဝာကဲ့သို့ ဒါဋိကာသဒ္ဒါ မပါရာဋ္ဌကာ မသုသဒ္ဒါသည် ကျင်စွယ်ကိုလည်းဟော၏၊] ကေသမဿ ဝတ္ထုဟကံပိ - ဆံထုံးပုံ အစတ်ကိုင်ပုံသည်လည်း၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ (ကေသမဿ ဝတ္ထုဟကံ) ဝိယ-သည်ကဲ့သို့၊ နဟောတိ - မဟုတ်။

ကုတ္ထန္တိ–ကား၊ ကိရိယာ–ပြုအပ်သောအမူတည်း၊ ဟိ–ခဲ့၏၊ ဣတ္ထိယော–တို့သည်၊ ဒဟရကာလေ–ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌ (ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ၌)၊ သုပ္ပက မုသလကေတိ–ဗန်းငယ်, ကျည်ပွေ့ ငယ်တို့ဖြင့်၊ ကီဠန္တိ–ကစားကြကုန်၏၊ စိတ္တ ဓီကလိကာယ–ဆန်းကြယ်သောမိန်းမရုပ်ငယ်ဖြင့်၊ ကီဠန္တိ–နှ၏၊ [ရှေးနိဿယဋ္ဌ စိတ္တဓီတလိကာယ–ဆန်းကြယ်သော ညီမင်းငယ်ရုပ်ဖြင့်ဟုပေး၏၊ ယမင်းရုပ် ဟုလည်းခေါ်ကြ၏၊] မတ္တိကဝါကေန–မြည်ကြွက်ဖြင့် ပြုအပ်သော လျော်ဖြင့်၊ သုတ္တကံနာမ–ချည်မျှင်ငယ် မည်သည်ကို၊ ကန္တန္တိ–ငင်ကုန်၏။

အာကပ္ပေါတိ–ကား၊ ဂမနာဒိအာကာရော–သွားခြင်းအစရှိသော အခြင်း အရာတည်း၊ ဟိ–ခဲ့၊ ဣတ္ထိယော–တို့သည်၊ ဂစ္ဆမာနာ–သွားကုန်လသော်၊ အဝိ သဒါ–မရှင်းလင်းကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဂစ္ဆန္တိ၊ တိဋ္ဌမာနာ–ရပ်ကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌန္တိ)၊ နိပဇ္ဇမာနာ–ခလျောင်းကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္ဝာ နိပဇ္ဇန္တိ)၊ နိသီဒမာနာ – ထိုင်ကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္ဝာ နိသီ ဒန္တိ)၊ ခါဒမာနာ–ခဲကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္ဝာ ခါဒန္တိ)၊ ဘုဉ္ဇမာနာ– စားကုန်လသော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတ္ဝာ ဘုဉ္ဇန္တိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ပုရိသံပိ–လည်း၊ အဝိသဒံ–မရှင်းလင်းသူကို၊ ဒိသွာ–၍၊ မာတုဂါမောဝိယ–မိန်းမသည်ကဲ့သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ (တနည်း)–မာတုဂါမောဝိယ ဂစ္ဆတိ–မိန်းမသွား သွား၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ) တိဋ္ဌတိ–မိန်းမရပ် ရပ်၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ) နိပဇ္ဇတိ–မိန်းမ အိပ် အိပ်၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ)နိသီဒတိ–မိန်းမထိုင် ထိုင်၏၊ (မာတုဂါမော ဝိယ) ခါဒတိ–မိန်းမခဲ ခဲ၏၊ (မာတုဂါမောဝိယ)ဘုဉ္ဇတိ–မိန်းမစား စား၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုကြကုန်၏။

ဣတ္ထိတ္တံ၊ပေ၊ဥဘယံပိ–ဣတ္ထိတ္တံ, ဣတ္ထိဘာဝေါဟူသောပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း သည်လည်း၊ ဧကတ္တံ–တူသော အနက်ရှိ၏၊ [“ဣတ္ထိယာ+ဘာဝေါ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဣတ္ထိတ္တံဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ ဣတ္ထိသဘာဝေါ-မိန်းမ၏ထင်ရှားသော အမှတ်အသား သည်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“ဘာဝိယတိ လက္ခီယတိ ဧတေနာတိ ဘာဝေါ၊သန္တော+ဘာဝေါသဘာဝေါ”ဟုပြု၊] အယံ-ဤဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည်၊ ကမ္မဇော–ကံကြောင့်ဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓိ သမုဋ္ဌာနော-ပဋိသန္ဓေအခါ၌ဖြစ်ပေါ်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိပန – ဣတ္ထိလိင်္ဂအစရှိသည်တို့သည်ကား၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံဝိယ–ဣတ္ထိန္ဒြေ သည်ကဲ့သို့၊ နာ-မဟုတ်၊ [ကမ္မဇ,ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌာနတမဟုတ် - ဟူလို၊]ပဝတ္တော - ၌၊ သမုဋ္ဌာနော–ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊[ဤဝါကျ၌စာမူအမျိုးမျိုးရှိ၏။]

ကုတ္တံ။ ။ကရဓာတ်ကို ကုပြု၍ တ ပစ္စည်း, ဒွေဘော်လာ၊ ကိရိယတေ–ပြုလုပ် အပ်၏၊ (ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် ကံ၏အစွမ်းကြောင့် မပါသေးဝဲ တမင််လာ ပြုလုပ်အပ်သော ကစားခြင်းစသော အမှုတည်း၊) ဣတိကုတ္တံ၊ မိန်းမတို့သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပြုအပ်သော မန်း (ဗန်း) စကောဖြင့်ကစားခြင်း အစရှိသည်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ကိရိယာဟုဖွင့်သည်။

ဟိ-ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ဗီဇ မျိုးစေ့သည်၊ သတိ-သော်၊ ဗီဇံ-ကို၊ ပဋိစ္စ-၍၊ ဗီဇပစ္စယာ-မျိုးစေ့ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ရွက်စွေ-သည်၊ ဝစိုတ္ဌာ-ကြီးပွားစေ၍၊ သာခါဝိဋပသမ္မဒန္တော-အခက်အခွန့်ပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္ဌာ, အာကာသံ-ကို၊ ပူရေတ္ဝာ-ပြည့်စေ၍၊ တိဋ္ဌတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ, ဣတ္ထိဘာဂသန်၊ တေ-ဣတ္ထိဘာဝဟူ ဆိုအပ်သော၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ-တို့သည်၊ဟောန္တိ၊ဟိ-ဥပမာန, ဥပမေယျဆောတွေနှာ၍ ပြဦးအံ့၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ-သည်၊ဗီဇံဝိယ-မျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ဗီဇံ-ကို၊ပဋိစ္စ-၍၊ ဝစိုတ္ဌာ-ကြီးပွား၍၊ အာကာသံ ပူရေတ္ဝာ, ဌိတရုက္ခေါဝိယ-တည်သောသစ်ပင်သည်ကဲ့သို့၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ,ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ တို့သည်၊ပဝတ္တာ-၌၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ဣတ္ထိန္ဒြိယ, အတ္ထိလိင် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ-ဣတ္ထိန္ဒြေဟူသော ဘာဝရုပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊နစက္ခုဝိညေယျ-စက္ခုဝိညေယျမဟုတ်၊ ဝါ-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်မသိထိုက်၊ မနောဝိညေယျမေဝ-မနောဝိညေယျသာ၊ဝါ-မနောဝိညာဉ်ဖြင်သာ သိထိုက်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊စက္ခုဝိညေယျာနိပိ-စက္ခုဝိညေယျလည်းဟုတ်ကုန်၏၊ ဝါ-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်လည်း သိထိုက်ကုန်၏၊ မနောဝိညေယျာနိပိ-ဟုတ်ကုန်၏၊ ဝါ-ဖြင့်လည်း သိထိုက်ကုန်၏၊ဣဒံ၊ပေ၊ဣတ္ထိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ဣဒံ - ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံ ရုပံ-ထိုရုပ်သည်၊ (ဣတ္ထိန္ဒြိယံဠဲ့ လှမ်းစပ်၊) စက္ခုန္ဒြိယာဒိနိ- တို့သည်၊ ပုရိသ ဿပိ-ယောကျ်ား၏ သန္တာနဲ့ဠလည်း-ဟောန္တိ ယထာ-နဲ့သကဲ့သို့၊ဧဝံ-တူ၊ ပုရိသဿပိ-၏ သန္တာန်ဠလည်း၊ န - မဖြစ်၊ နိယမတော ပန-အမြဲ အားဖြင့် ကား၊ဣတ္ထိယာဧဝ-မိန်းမ၏သာလျှင်၊ဣန္ဒြိယံ-တည်း၊(ဣတိ-ကြောင့်၊) ဣတ္ထိန္ဒြိယံ-မည်၏။

ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ။ ။သတ္တဝါတို့သည်ရှေးရှေးဘဝကံပြုစဉ်ကာလ၌ မိန်းမဖြစ်သူက မိမိ၌ရှိသော လိင် နိမိတ္တ ကုတ္တအာကပ္ပတို့ကို သဘောကျသောတဏှာအရင်းခံ၍ ကံပြုခဲ့၏၊ ထိုကံသည် မိန်းမ၏လိင် စသည်ဖြစ်ဘို့ရန်အကြောင်းဖြစ်၏၊ထို့အတူ ယောကျ်ားဖြစ်သူက မိမိ၏လိင် စသည်ကို သဘောကျသော တဏှာအရင်းခံ၍ ကံပြုခဲ့၏၊ ထိုကံသည် ပုရိသလိင် စသည်ဖြစ်ဘို့အကြောင်းဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် တဏှာချယ်လှယ်ထားသောကံ၏ဆန်းကြယ်မှုကြောင့်အထီးနှင့်အမ၏လိင်စသည်တို့မတူကြသော်လည်း ထိုလိင်စသည်တို့သည်ဣတ္ထိန္ဒြိယ (ဘာဝ) ရုပ်ရှိသူ၌သာဣတ္ထိလိင်စသည်တို့၏ဖြစ်ခြင်း,ပုရိသိန္ဒြိယ(ဘာဝ)ရုပ်ရှိသူ၌သာပုရိသလိင်စသည်တို့၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ သမုဋ္ဌဟန္တိ-ဣတ္ထိလိန်ကို အကြောင်းပြု၍ ဣတ္ထိလိင်စသည်တို့ ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏"ဟု ဆိုသည်။ [သကေနသကေန၊ပေ၊ သမုဋ္ဌဟန္တိတိ၊-ဋီကာ၊ အခြားမှတ်ဘွယ်များကို ဋီကာနိဿယ၌ရှုပါ။]

ပုရိသိန္ဒြေယပိ-ပုရိသိန္ဒြေဉ္စေဝ သဒ္ဓါ၊ နေသဝနဒုက္ခာ၊ ပန-ဆက်၊ ပုရိသလိင်္ဂါဒိနိ-ဘို့ကို၊ လက္ခဏာဒိနိ- တို့၏၊ ပဋိပက္ခဒူတာ- ဆန့်ကျင်ဘက် အားဖြင့်၊ ဓေဒိဘဗ္ဘာနိ-နဲ့၏၊ ဟိ·မှန်၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဟုတ္ထာ၊ ပေ၊ ဥရာဒီနံ-တို့၏၊ သဏ္ဌာနံ-သည်၊ လက္ခဏီယာ-၏၊ (သဏ္ဌာနံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ နဒဟာတိ-မဟုတ်၊ ဟ-ခဲ့၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ ဒပ၊ ဟတ္ထပါဒါ-တို့သည်၊ မဟန္တာ-ကြီးကျုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ မုခံ-မျက်နှာသည်၊ မဃန္တံ-ကြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဥရမံသံ-သည်၊ ဝိသာဒံ-ရှင်းလင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ မဿုဒါဠိကာ-မုတ်ဆိတ်,ပါးမြိုင်းမွေး,ကျောစ့ယ် တို့သည်၊ ဥပဋ္ဌန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ ကောသဗ္ဗနဝတ္ထဂုဟဏံ-သည်၊ အတ္ထိနံ-တို့၏၊ (ကောသဗ္ဗနဝတ္ထဂုဟဏံ) ဝိယနဟောတိ၊ ဒဟရကာလေ - ၌၊ ရဿကနံလကာဒိဟိ - ရထားငယ်, ထွန်ငယ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကိဋ္ဌန္တိ၊ ဝါလိကပါဋိ - သဲကန်ရိုးကို၊ ကတ္ဝာ, ဝါပိံ နာမ-ရေကန် မည်သည်ကို၊ ခနန္တိ-တူးကြကုန်၏၊ ဂမနာဒီနိ-ဘို့သည်၊ဝိသဒါနိ ဟောန္တိ၊ ဂတ္ထိံပိ-ကိုလည်း၊ ဝိသဒါနိ-ရှင်းလင်းကုန်သော၊ ဂမနာဒီနိ - သွားခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကုရုမာနံ - ပြုသည်ကို၊ သွာ, ပုရိသော၀ိယ ဂစ္ဆတိ-ဟောက်ငြားကဲ့သို့ သွား၏၊ ဂတိ အာဒီနံ - ဤသို့ အစရှိသောစကားတို့ကို၊ ဧဒန္တိ၊ဿသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်သည်၊ ဂတ္ထိန္ဒြေယ-၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ-သည်သာ။

တတ္ထ-ထိုဂတ္ထိန္ဒြေ,ပုရိသိန္ဒြေ ၂မျိုးတို့တွင်၊ ဂတ္ထိန္ဒြေယံ-သည်၊ ဂတ္ထိဘာဝလက္ခဏံ-မိန်းမ၏ အဲဖြစ်ဟူသောမှတဲ့ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဂတ္ထိတ်-မိန်းမဟူ၍၊ပကာသနဆသံ--ထင်ရှားပြခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ဂတ္ထိ၊ပေ၊ ကပွါနံ-ဂတ္ထိလိင်္ဂ, ဂတ္ထိနိုမိတ္တ, ဂတ္ထိကုတ္တ, ဂတ္ထိအာကပ္ပတို့၏၊ ကာရဏာဘာဝ ပစ္စု ပဋ္ဌာနံ-အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂိတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ပုရိသိန္ဒြေယံ-သည်၊ ပုရိသဘာဝလက္ခဏံ-ဒယာကျေး၏အဖြစ်၊ပေ၊ရှိ၏ ပုရိသောဝိ-ပုရိသဟူ၍၊ ပကာသနရသံ-၏၊ ပုရိသ ၊ပေ၊ ကပွါနံ - တို့၏၊ ကာရဏာဘာဝပစ္စု ပဋ္ဌာနံ-၏။

ဥဘယံပိ - ၂ ပါးစုံလည်းဖြစ်ခဲသော၊ တေ - ဤဂတ္ထိန္ဒြေ, ပုရိသိန္ဒြေသည်၊ ပဌမကပ္ပိကာနံ - ကမ္ဘာဦး၌ဖြစ်ကြသော လူတို့၏၊ ပဝေဏိတ္တာ-၌၊ (ပဝတ္တိအခါကျမှ၊) သဓုဒ္ဒါတိ၊ အပရဘာဂေ-ကမ္ဘာဦးမှ နောက်အဘို့၌၊ ပဋိသန္ဓိယံ-၌၊ (သမုဒ္ဒါဘိ)၊[ရှေးနိဿယ၌ "ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတံပိ ပဝေတ္တေ စလတိ ပရိဝတ္တတိ, ပဝေတ္တေသမုဋ္ဌိတံစ ပဝေတ္တေစလတိပရိဝတ္တတိ" ဟု ရှိဟန်တူသည်၊ ထိုအတိုင်း အနက်ဆပေးမည်] ပဋိသန္ဓိ သမုဋ္ဌိတံ-ပဋိသန္ဓေအခါ၌ဖြစ်သော ဂတ္ထိန္ဒြေသည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ ပဝေတ္တေ-၌၊ စလတိ - လှုပ်ရှား၏၊ ပရိဝတ္တတိ-ပြောင်းလဲ၏၊ ပဝေတ္တေ-၌၊ သမုဋ္ဌိတံစ-ဖြစ်သောဂတ္ထိန္ဒြေသည်လည်း၊ ပဝေတ္တေ-၌၊ စလတိ-၏၊ ပရိဝတ္တတိ၊ ယထာဟ - အဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်ဆိုသနည်း၊ တေန၊ပေ၊

ဟောတိတိ- ဟူ၍၊ (သိဂီတိကာရော - သင်္ဂါယနာဘင်ထေရ် အပေါင်းဆည့်၊) အာဟ-မိန့်ဆိုပြီ၊ [တေန ခေါ ပန သမယေန-၌၊ အညတရာသ - သော၊ ဘိက္ခု နော- ၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ- သည်၊ ပါတုဘူဘံ- ထင်ရှားဖြစ် သည်၊ ဟောဘိ- ၏၊ ပေ၊ ပုရိသလိင်္ဂံ- သည်၊ ပါတုဘူတံ- သည်၊ ဟောတိ။]

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ- ဤ ၂ မျိုးသောလိင်တို့ဘဉ်၊ ပုရိသလိင်္ဂံ-သည်၊ ဥတ္တမံ-မြတ်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ-သည်၊ ဟီနံ-ယုတ်ညံ့၏၊ တသ္မာ, ပုရိသလိင်္ဂံ-သည်၊ ဗလဝ အကုသလေန- အားရှိသော အကုသိုလ်ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ- ကွယ်ပျောက်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ- သည်၊ ဒုဗ္ဗလကုသလေန-အားမရှိသော ကုသိုလ် ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ - တည်၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပန- သည်ကား၊ အန္တရဓာယန္တံ- ကွယ်ပျောက်လသော်၊ ဒုဗ္ဗလအကုသလေန - ကြောင့်၊ အန္တရဓာယတိ၊ ပုရိသ လိင်္ဂံ- သည်၊ ဗလဝကုသလေန - ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဥဘယံပိ- ၂ ပါးစုံသော လိင်သည်လည်း၊ အကုသလေန အန္တရဓာယတိ၊ ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ ဧဝဒီတဗ္ဗံ။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊အံ့၊ ဥဘတောဗျဉ်နကာသ-၏၊ (၂ပါးစုံသောကံကြောင့် ဖြစ်သောအင်္ဂါဇာတ်ရှိသူ၏၊) ကော်-ဘခုသော၊ ဣတ္ထြိယံ-သည်၊ (ဟောတိ)ကိ်- လော၊ ဥဒါဟု, ဒွေ- ကုန်သော၊ (ဣတ္ထြိယာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ ကိ်) ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ (ဥဘတော ဗျဉ်နကာသ-၏၊ ကော်-သော၊ ဣတ္ထြိယံ-သည်၊ ဟောတိ၊) တံဒ-ထိုဘခုသော ဣတ္ထြေသည်လည်း၊ ဣတ္ထိဥဘတော ဗျဉ်နကာသ- မိန်းမဥဘတောဗျည်း၏၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဟောတိ၊ ပုရိသဥဘတောဗျဉ်နကာသ-၏၊ ပုရိသလိင်္ဂံ ဟောတိ၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လ သော်၊ (ဥဘတောဗျည်းမှာ ဣတ္ထြေတပါးသာရှိလသော်၊) ဒုတိယဗျဉ်နသဒ်-၂ခု

ဧဝံ၊ပေ၊ပတိဋ္ဌာတိ။ ။သုဂတိဘဝကို ရည်ရွယ်၍ "ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ" ဟု ဆိုသည်။ ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌ကား "အကုသိုလ်ကံကြောင့် ကွယ်၍, အကုသိုလ်ကံကြောင့်ပင် တည်သည်" ဟု မှတ်ပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း ...ထိုဘဝရှင်က ကမ္မဇရှာ (ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌ အကုသိုလ်ကံကြောင့်ဖြစ်သောရှာ) ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်တည်း။

လိင်္ဂံ စသည်ပြောင်းပုံ။ ။ဘဝရှင် ပြောင်းသောအခါ ဘဝရှင်၏ အကျိုး ဖြစ်သော လိင်္ဂနိမိတ္တတို့သည်း ပြောင်းကြရ၏၊ ကုတ္တာအာကပ္ပတို့ကား အနီးငယ်ခန့် ကြာပြီးမှ မသိမသာ ပြောင်းကြပေလိမ့်မည်၊ ခဲ့ဦးအုံ့-ဘဝရှင်သည် ကမ္မဇရှင်ထုံးစံ အတိုင်း ဥပါဒိဋ္ဌိဘင်ခဏတိုင်းဖြစ်၍နေရာ လိင်ပြောင်းခါနီးအခါဝယ် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်လာသော မူလဘဝရှင်သည်အဖြစ်ရပ်၍, အသစ်ဘဝရှင်သည် ကံကြောင့်ဆက် ၍ဖြစ်၏၊ မူလဘဝရှင် အဖြစ်ရပ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် လိင်္ဂနိမိတ္တဘို့နှင့် ဆိုင်သောကမ္မ ဇစိတ္တဇဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်များလည်း အဖြစ်ချပ်၍, အသစ်ဘဝရှင်၏အကျိုးဖြစ် သော လိင်္ဂနိမိတ္တနှင့်ဆိုင်သောကမ္မဇစိတ္တဇဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်များ ဆက်လက်၍ ဖြစ်ကြ၏၊ ဤသို့ ရှင်အပြောင်းအလွှဲဖြစ်ခြင်းကို "လိင်ပြန်ခြင်း" ဟု ခေါ်ကြရသည်။

စမြဲကာ်ဗျသ်ိုး၏၊ (၂ ခုမြဲကာ် အာ်ါဇာဘိနိုမိဘိန၏၊) အဘာဝေါ–မရှိခြင်း သည်၊ အာပဇ္ဇဘိ -ဖြစ်၏၊ (ကသ္မာ အာပဇ္ဇဘိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ), ကြ်ိုယံ-ကို၊ ဗျဥ္ဇနကဲ့ဝရဏံ- ဗျသ်ိုး၏ အဓကြ်ာင်းဟူ၍၊ (အာ်ါဇာဘ်၏အကြ်ာင်းဟူ၍၊) ဇုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုခဲ့ပြီ၊) တံစ- ထိုဒုဘိယ ကုန္ဒြိသည်သည်း၊ အဿ-ဆို ဥဘတောဗျည်း၏ သဏ္ဌာန်၌၊ နတ္ထိ၊ ကုဘိ-ကြ်ာင့်၊ ဒုတိယဗျဥ္ဇနဿံ-၏၊ အဘာဝေါ–သည်၊ အာပစ္ဈတိ-ဖြစ်၏၊တဿ-ထိုဥဘတောဗျည်း၏၊(အတွက်)၊ ကြ်ိုယံ-သည်၊ ဗျဥ္ဇနကာရဏံ-ဗျည်း၏ အကြ်ာင်းသည်၊ န-မဟုတ်၊ ကသ္မာ၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြ်ာင့်တည်း။

ဟိ-ခဲ့၊ ကုဘ်ိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ-၏၊ ယဒါ-၌၊ ကုဘ်ိဿာ- အခြ်ားမိန်းမ၌၊ ဆာဂစိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဒါဝ-ထို အခါ၌သာ၊ ပုရိသဗျဥ္ဇနံ-ယောကျ်ားနိမိတ်သည်၊ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ကုတ္ထိဗျဥ္ဇနံ-သည်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ-ဖုံးကွယ်အပ်သည်၊ ဂုံဠံ-လျှိုဝှက်ခနသည်၊ဟောတိ၊တထာ-တူ၊ ကုတရဿ - ကုတ္ထိဥဘတောဗျည်းမှ တပါးသော ပုရိသဥဘတောဗျည်း၏၊ ကုတရံ-အခြ်ားသော ကုတ္ထိနိမိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊[ယောကျ်ား၌ဆာဂစိတ်ဖြစ်သျှင် မိန်းမနိမိတ်ဖြစ်လာသည်-ဟူလို၊] စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုဥဘတောဗျည်းတို့၏၊ကုန္ဒြိယံ-သည်၊ ဒုတိယဗျဥ္ဇနကာရဏံ-ဒုတိယနိမိတ်၏ အကြ်ောင်းသည်၊ ယဒိ ဘဝေယျ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)သဒါပိ-လည်း၊ ဗျဥ္ဇနဒွယံ - နိမိတ် ၂ ခုအခပါင်းသည်၊ တိဋ္ဌေယျ - တည်ဆဲ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ နံတိဋ္ဌတိ-မဘည်၊ တသ္မာ,တဿ - ထိုဥဘခတာဗျည်း၏၊ တံ - ထို ကုန္ဒြိသည်၊ ဗျဥ္ဇနကာရဏံ - သည်၊ န-မဟုတ်၊ ပန - အနှယကား၊ကမ္မသဟာယံ-ကံဟူသောအဖေါ်သဟဲရှိသော၊ ဆာဂစိတ္တမေဝ-သည်သာ၊တွေ-ဤဒုတိယနိမိတ်ဖြစ်ဆဉ်၊ ကာရဏံ-တည်း၊ (ကုဘိ–သို့၊) တေံ(သန္နိဋ္ဌာနံ) - ဤ အဆုံးအဖြတ်ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ - ဆက်၊ ယသ္မာ, အဿ - ထိုဥဘခတောဗျည်း၏၊ကေမေဝ- သော၊ ကုန္ဒြိယံ ဟောတိ၊တသ္မာ,ကုတ္ထိ ဥဘတော ဗျဥ္ဇနကော–သည်၊သယံပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဂဟ်ံ - ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာတိ - နှိုင်၏၊ပရံပိ- သူတပါးကိုလည်း၊ ဂဏှာပေတိ-ယူစေနှိုင်၏၊ ပုရိသဥဘတော ဗျဥ္ဇနကော - သည်၊ ပရံ - ကို၊ဂဟ်ံ–ကို၊ ဂဏှာပေတိ၊သယံ ပန–မိမိသည်ကား၊ နဂဏှာတိ၊ကုတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏။

နပန တိဋ္ဌတိ။ ။[အခါခပ်သိမ်းနိမိတ် ၂ ခုမတည်ဟု ဆိုသော်လည်း အထင်အရှားမဘည်ခြင်းကို ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ဘာ့ကြောင့်နည်း ရှေး၌"ပုရိသဗျဥ္ဇနံ ပါကဋံ ဟောတိ၊ဇုတ္ထိဗျဥ္ဇနံ ပရိစ္ဆန္နံ ဂုဋ္ဌံဟောတိ" ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့်တည်း၊ထို့ကြောင့် ယောကျ်ားဥဘ်ဓတောဗျည်း၌ ယောကျ်ားနိမိတ်ထင်ရှား၍ မိန်းမနိမိတ်က မထင်မရှား ရှိနှင့်ဟုဆင်း, မိန်းမဥဘတောဗျည်း၌မိန်းမနိမိတ်က အထင်အရှားရှိ၍, ယောကျ်ား နိမိတ်က မထင်မရှားရှိ၏ဟုဆင်း မှတ်ယူထိုက်သည်။]

ဇီဝိတိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ယံ-အကြင် စကား:ကို၊ ဝတ္တာဗ္ဗံ-၏၊ တံ-ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-သော၊ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေ-၌၊ (အရူပဇီဝိဘိန္ဒြိယ နိဒ္ဒေသ၌၊) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ ကေဝလံ, တဋ္ထ-ထိုအရူပ ဇီဝိတိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌၊ ယော၊ပေ၊ဓမ္မာနန္တိ-ဟူ၍၊ဝုတ္ထံ-ဟောဘော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဒ-ဤရူပဇီဝိဘိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္တာ-ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယော၊ ပေ၊ ဓမ္မာနန္တိ-ဟူ၍၊(ဝုတ္တံ-ပြီ၊)အယမေဝ-ဤသို့ ဟောဒတော်မူခြင်းသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ၏၊ လက္ခဏာဒီနိ-တို့ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-သည်၊ သဟ၊ေပ၊လက္ခဏံ-တကွဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ တေသံ-ထိုတကွဖြစ်သော ရုပ်ဘို့ကို၊ ပဝတ္တနရသံ-ဖြစ်တည်စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ တေသံယေဝ-ထိုစာကွဖြစ်သောရုပ်တို့ကိုပင်၊ ထပနပစ္စုပဋ္ဌာနံ-ဥပါဒ်မှ ဘင်တိုင်အောင် ထားတတ်သော တဆူးဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ယာပယိတဗ္ဗဘူတပဒဋ္ဌာနံ-ဥပါဒ်မှ ဘင်တိုင်အောင် ရောက်စေထိုက်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ကာယဝိညတ္တိနိဒ္ဒေသေ-၌၊ တာဒိ-ကုသလစိတ္တသမဝါ စသော ပုဒ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊(ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော၊) ကာယဝိညတ္တိဘိ ဇော်-ဟူသော ဤပုဒ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကာယေန-လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်၊ အာတ္တနော-၏၊ ဘာဝံ-အလိုကို၊ ဝိညာပေန္တာနံ-သိစေကုန်သော၊ ပုရိသာနံ-တို့၏၊ တိရစ္ဆာနေဟိပိ-တိုရစ္ဆာန်တို့သည် သော်၎င်း၊ (“ဂဟိတာယ, ဝိညာယတိ” တို့၌စပ်၊) တိရစ္ဆာနာနံပိ-တို့၏သော်မှလည်း၊ပုရိသေဟိဝါ-တို့သည်

ကာယေန၊ပေ၊ဝိညာယတိ။ ။[ဝါ၌ယောဇဝါတ် လွန်ကဲသော ရွှင်ကလာပ်၏ ထူးခြားသော အမှုအရာဝိကာရရှိပုံကိုဂုဏ်း, ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသော ရုပ်ကလာပ်၏ ထူးခြားသောအမှုအရာဝိကာရရှိပုံကိုဂုဏ်း၊ဝိညတ်ခေါ်ကြောင်း သတိပြုပါ။]ကာယေန အရလက်ယပ်၍ခေါ်ခြင်းစသည်၌လက်ယပ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်လှုပ်ရှားသော ကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်းကိုယူပါ၊ထိုကိုယ်ဖြင့်မိမိ၏လာစေလိုသော အလိုဆန္ဒစသည်တို့ကို သိစေလိုသူများကို “ကာယေန ဘာဝံ ဝိညာပေန္တာနံ”ဟုဆိုသည်၊ဝိညာပေန္တာနံကို “ပုရိသာနံ, တိရစ္ဆာနာနံ”တို့၌စပ်၊ ထို ၂ပုဒ်ကိုလည်း ဘာဝေါ၌စပ်ပါ၊ပုရိသာနံဖြင့် လူအားလုံးကိုယူ၊ လူတို့သည် မိမိ၏အလိုဆန္ဒကိုသူတပါးအား သိစေရာ၌ တိရစ္ဆာန်တို့သော်မှလည်း ထိုအလိုကိုသိနိုင်ကြ၏၊ တိရစ္ဆာန်တို့သော်မှလည်း သူတို့၏အလိုကို သူတပါးအား သိစေရာ၌ လူတို့သည် ထိုအလိုကိုသိနိုင်ကြ၏၊[“တိရစ္ဆာနေဟိပိ”၌ ပိသည် ဂရဟာဒေါတကာ, “တိရစ္ဆာန်တို့သည်ခသော်မှလည်း အလိုကိုသိနိုင်တုံသေး၏၊လူအချင်းချင်းမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိ”ဟု သမ္ဘာဝနာကိုဆည်း၊“တိရစ္ဆာနာနံပိ”၌ ပိလည်း ဂရဟာဒေါတကာပင်၊“တိရစ္ဆာန်တို့၏သော်မှလည်းအလိုကိုသော်မှသိရသေး၏၊လူအချင်းချင်း၏အလိုကို သိဖို့ရာမှာဆိုဖွယ်မရှိ”ဟုသမ္ဘာဝနာကိုဆည်း။]

သော်ဎင်း၊ ကာယဂ္ဂဟဏာနုသာရေန-လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ကို မှတ်ယူကြောင်း ဝိထိသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဂဟိတာယ-ယူအပ်သော၊ တောယ-ဤထူးခြားသော အမူအရာဖြင့်၊ ဘာဝေါ-အလိုကို၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ သိကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ - ထိုထူးခြားသော အမူအရာသည်၊) ဝိညတ္တိ-ဝိညတ်မည်၏။

သယံ-မိမိဟူသော ဝိကာရရုပ်ကိုယ်ဘိုင်၊ ကာယဂ္ဂဟဏာနုသာရေန-ဖြင့်၊ ဝိညာယတီ-သိအပ်၏၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဝိညတ္တိ-မည်၊ [ဤဝါကျ၌လည်း "ကာဇယန၊ ပေါတိရစ္ဆဝနာနံပိ" တိုင်အောင်လိုက်၍ပေးနိုင်သည်၊ "တောယ" နေရာ၌ "သယံ" ပုဒ် ပါသည်ဖြစ်၍ "ဂဟိဘာယ တောယ ဘာဝေါ" တို့ကို ကားမလိုက်စေရ၊] ကာယေန-ကာယဒွါရဖြင့်၊ သံဝရော-ဒစောင့်စည်းခြင်းသည်၊ သာခု-ကောင်း၏၊ ဣတိ အာဒီသု-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်ဘို့၌၊ အာဂတော-သော၊ စောပနသဒ်ါဘော-စောပနဟု ဆိုအပ်သော၊ [ဘာဝဿ ဂမနံ ပကာသနံ စောပနံ-ဌီကာ။] ကာယော ဝ-ကာယသည်ပင်၊ ဝိညတ္တိ-ဝိညာတ်တည်း၊ ကာယဝိညတ္တိ – ကာယသည်ပင် ဝိညတ်၊ [ကာယဝိညတ္တိအရ တနည်းပြလိုရှု

ကာယဂ္ဂဟဏာ၊ပေ၊တောယ။ ။ကာယဂ္ဂဟဏာဟူသည် လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ကို ယူကြောင်း(သိစေကြောင်း) ဝိထိတည်း၊ ထိုဝိထိကိုအစဉ်လိုက်၍ ဝိထိစိတ်ဖြစ်သောအခါ ၃ ကြိမ်မြောက် ဝိထိဖြင့် ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်ကို ယူအပ် (သိအပ်) ၏၊ ထို ၃ ကြိမ်မြောက်ဝိထိဖြစ်ပြီးမှ ၄ ကြိမ်မြောက် ဝိထိဖြင့် ဘာဝဟူသော အလိုဆန္ဒကို သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကာယဂ္ဂဟဏာ၊ပေ၊ဘာဝေါ ဝိညာယတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ["ရူပံ ပဌမံ စိတ္တေန, တီတံ ဒုတိယစေတသာ, တတိယေနတု ဝိညတ္တိ", ဘာဝံ စတုတ္ထစေတသာ" ဟူသော ဂါထာကို မှီ၍ရေးသည်၊] အကျယ်ကို ရှေ့ဒွါရကထာနှင့်ဎင်း, ဝိထိဘာသာ ဌီကာ ဝိညတ်ခန်းနှင့်ဎင်း တွဲစပ်၍ကြည့်ပါ၊ တောယဖြင့် "ဝိညာယတိ ဘာဝေါ၊ တောယာတိ ဝိညတ္တိ" ဟူသော ကစ္စာယနသာဓကိုဎင်း, ကာယေနဖြင့် "ကာယေန+ဝိညတ္တိ ကာယဝိညတ္တိ" ဟုဎင်း ပြသည်။

သယံ၊ပေ၊ဝိညာယတိ။ ။ဤဝါကျ၌ "သယံ ဝိညာယတီတိ ဝိညတ္တိ" ဟုကမ္မသာဓကို ပြ၏၊ ထို့နောက် "ကာယေန သံဝရော၊ပေ၊ဝိညတ္တိ"ဖြင့် ကာယော ဝ+ဝိညတ္တိ ကာယဝိညတ္တိ"ဟု ပြ၏၊ ဤ၌ ကာယအရ "လက်စသည်တို့လှုပ်ရှားစွမ်းပါဝင်သော ဝိကာရရုပ်(ဝိညတ်)ကို ယူပါ"ဟု သိစေလိုသောကြောင့် "ကာယေန သံဝရော သာဓု" စသော ဓမ္မပဒပါဠိတော်ကို သာဓကပြု၍ "စောပန သဒ်ါတော ကာယော ဝ" ဟု ကာယအရကိုကောက်ပြသည်၊ ကာယေနအရ ကာယဒွါရဟူသည် ကာယဝိညတ်ပင်တည်း၊ "ကာယဝိညတ္တိ သဒ်ါတေ ကာယဒွါရေ"ကို ဆတိပြုပါ၊ "စောပန သဒ်ါတော ကာယော" အရ လက်စသည် တခုလုံးကို ရည်ညွှန်းလည်း ထိုကာယတွင် ပါဝင်သော ဝိကာရရုပ်ကိုသာ ကေဒေသုပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ["စောပန-လှုပ်ရှားသော တရား"ဟူသည် ဝိကာရရုပ်ဟု ဒေါ်အပ်သော ဝိညတ်ပင်တည်း။]

"ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန" စသည်မိန့်၊] ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန လှုပ်ရှားသော ကိုယ်ဖြင့်၊ အဓိပ္ပာယ ဝိညာပနဟေတုတ္တာ- အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်း၏အကြောင်း၏ အဖြစ် ကြောင့်ဌင်း၊ သယံ - မိမိဟူသော ဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ တထာ - ထိုလှုပ်ရှား သော ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝိညေယျတ္တာစ- သိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ ကာယေန- လှုပ်ရှားသောကိုယ်ဖြင့်၊ဝိညတ္တိ- အလိုဆန္ဒကိုသိစေတတ်သော အမူအရာတည်း၊ ဝါ- သိအပ်သောအမူအရာတည်း၊ ဣတိပိ- ကြောင့်လည်း၊ ကာယဝိညတ္တိ- ၏။

ကုသလစိတ္တာသဝါတိ အာဒီသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဋ္ဌဟိ- နှ်သော၊ ကာမာဝစရေဟိ- ကာမာဝစရ မဟာကုသိုလ်စိတ်တို့ဌင်း၊ အာဘိညာစိတ္တေန စ-အာဘိညာဉ်ကုသိုလ်စိတ်ဌင်း၊ ဣတိ–သို့၊ နဝဟိ-နှ်သော၊ ကုသလစိတ္တေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ["ကုသိုလ်စိတ်အား ဖြင့်"ဟု ဝိသေသန ဆိုလိုသည်၊] ကုသလစ်တ္တာသဝ ဝါ- ကုသိုလ်စိတ်ရှိသူ၏ဌင်း၊ ဒွါဒသဟိပိ - ၁၂ ပါးလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တေဟိ- တို့ဖြင့်၊ အကုသလစိတ္တာသဝါ- ၏ဌင်း၊ အဋ္ဌဟိ- နှ်သော၊ မဟာကြိယေဟိ- မဟာကြိယာစိတ်တို့ဌင်း၊ ဒွီဟိ - နှ်သော၊ အဟေတုကကြိယေ ဟိ- တို့ဌင်း၊ [ဟသိတုပ္ပါဒ်နှင့် ဝုဋ္ဌောကိုဆိုသည်၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကားဝိညတ် ကို မဖြစ်စေနိုင်၊] အာဘိညာပတ္တေန- အာဘိညာဉ်အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ ဧကေန- သော၊ ရူပါဝစရကြိယေန - ဌင်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဧကာဒသဟိ- နှ်သော၊ ကြိယ စိတ္တေဟိ- တို့ဖြင့်၊ အဗျာကတစိတ္တာသဝါ- ၏ဌင်း၊ ["အာဘိဏ္ဟမန္တသ ထမ္ဘနာ" စသည်တို့၌ စပ်၊] ဟိ- မှုန်၊ ဣတော- ဤ ၃၂ ပါးသော စိတ်မှု၊ အညာနိ- နှ်သော၊ စိတ္တာနိ- တို့သည်၊ ဝိညတ္တိ - ကို၊ နဇနေန္တိ- မဖြစ်စေနိုင်ကုန်၊ ပန- ဆက်၊ သေက္ခာသေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ- တို့၏၊ ဇတ္တကေဟေဝ - ဤမှု အတိုင်းအရှည် ရှိသည်သာဖြစ်ကုန်သော၊ စိတ္တေဟိ- ၃၂ ပါးသောစိတ်တို့ကြောင့်၊ ဝိညတ္တိ– သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဇတေသံ ကုသလာဒီနံ- တို့၏၊ ဝဿေန-ဖြင့်၊ တီဟိ-နှ်သော၊ ပဒေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ("ကုသလစိတ္တာသဝါ, အကုသလစိတ္တာသဝါ, အဗျာကတစိတ္တာသဝါ"ဟူသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊) ဟေတုတော- ဝိညတ်၏အကြောင်း အားဖြင့်၊ (ဝိညတ္တိ- ကို၊) ဒဿိတာ- ပြတော်မူအပ်ပြီ။

ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန၊ပေ၊ဝိညတ္တိတိဝိ။ ။ဤဝါကျ၌ "အဓိပ္ပါယ ဝိညာပန ဟေ တုတ္တာ"ဖြင့်"အဓိပ္ပါယံ ဝိညာပေတိတိ ဝိညတ္တိ–မိမိ၏အလိုဆန္ဒကို သိစေတတ်သော ကြောင့် ဝိညတ္တိမည်၏"ဟု ဟေတုကတ္တုသာဓကို ပြ၏၊"သယံ စ ဝိညေယျတ္တာ"ဖြင့် "ဝိညာယတီတံ ဝိညတ္တိ"ဟု ကမ္မသာဓကိုပင်ပြ၏၊"ကာယေန+ဝိညတ္တိ"ဖြင့်တတိယာ တပ္ပုရိသ်ချည်း တွဲရမည်ဟု သိစေ၏၊ [ရှေးနည်း၌ကဲ့သို့ "ကာယောဝ+ဝိညတ္တိ"ဟု ကမ္မဓာရည်းမတွဲရ၊ ကာယအရလည်း ရှေးနည်း၌ ကမ္မသာဓ်ပြုရာဝယ် ဝိကာရရုပ်ကို ရသကဲ့သို့ ဤ၌ မရပဲ လှုပ်ရှားသောကိုယ်ချည်းရသောကြောင့် "ကာယဝိပ္ပဒ္ဓနေန"ဟု ဆိုသည်။]

ဣဒါနိ - ဠ္ဍ၊ ဆဟိပဒေတိ - တို့ဖြင့်၊ ("အဘိက်ကမန္တိသဝါမှစ၍ ပသာရေန္တသဝါတိုင်အောင်သော" ပုဒ်တို့ဖြင့်၊) ဖလတော - ဝိညတ်၏ အကျိုးအားဖြင့်၊ ဒယ်သေတုံ - ဌ ၁၊ အဘိက်ကမန္တိသဝါတိအာဒိ - ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ - မှန်၊ အဘိက်ကမာဒယော - ရှေသို့ သွားခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိညတ္တိဝသေန - ဝိညတ်၏အစွမ်းကြောင့်၊ ပဝတ္တတ္တာ - ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညတ္တိ ဖလံနာမ - ဝိညတ်၏ အကျိုးမည်၏၊ တတ္ထ - ထို ၆ ပါးသောပုဒ်တို့တွင်၊ အဘိက်ကမန္တိသာတိ - ကား၊ ပုရတော - ရှေသို့၊ ကာယံ - ကို၊ အဘိဟရန္တိသ - ရှေးရှုဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊ ပဋိက်ကမန္တိသာတိ - ကား၊ ပစ္ဆတော - နောက်သို့၊ (ကာယံ - ကို၊) ပစ္ဆာဟရန္တိသ - ပြန်၍ဆောင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊ (ပြန်သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊) အာလောကေန္တိသာတိ - ကား၊ ဥဇုကံ - ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ပေက္ခန္တိသ - ကြည့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊ ဝိလောကေန္တိသာတိ - ကား၊ ဣတော စိတော စ - ဤအရပ်, ဤအရပ်သို့လည်း၊ (ဟိုဟိုဒီဒီသို့လည်း၊) ပေက္ခန္တိသ - ၏ ၎င်း၊ သမဉ္ဇန္တိသာတိ - ကား၊ သန္ဓယော - လက် ခြေစသည်တို့၏ အဆက်အစပ်တို့ကို၊ သင်္ကောစေန္တိသ - တွန့်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊ (ကွေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊) ["သမိဉ္ဇန္တိသ" ဟု စာအုပ်တို့၌ ရှိ၏၊ သံပုဗ္ဗ အဉ္ဇဓာတ်ဖြင့် "သမဉ္ဇန္တိသ" ဟု ဆရာတို့ပြင်ကြသည်၊ အဉ္ဇဓာတ်သည် ရှည်အောင်ဆွဲခြင်း အနက်ကို ဟောသော်လည်း သံဥပသာရကြောင့် "ချုံးချဉ်းသော အားဖြင့် ဆွဲခြင်းကို" ယူ၊] ပသာရေန္တိသာတိ - ကား၊ သန္ဓယော - တို့ကို၊ ပရိပ္ဖန္ဒာမေန္တိသ - တဖန် ဖဲ့၍ညွတ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊ (ဆန့်တန်းသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ၎င်း၊ ထမ္ဘနာ စသည်တို့ဠ်စပ်။)

ဣဒါနိ - ဠ္ဍ၊ ဆဟိပဒေဟိ - တို့ဖြင့်၊ သဘာဝတော - ဝိညတ်၏သဘောအားဖြင့်၊ ဒယ်သေတုံ, ကာယဿထမ္ဘနာတိအာဒိ - ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တဲ့တ္ထ - ထို ကာယဿ ထမ္ဘနာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကာယဿာတိ - ကား၊ သရီရဝါကိုယ်ကို၊ (ထမ္ဘနာဠ်စပ်)၊ ကာယံ - ကိုယ်ကို၊ ထမ္ဘေတ္ဝာ - ထောက်ပံ့၍၊ ထဒ္ဒံ - ခိုင်မာအောင်၊ ကရောတိ - ပြုတတ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ထမ္ဘနာ - မည်၏၊ တမေဝ - ထို ထမ္ဘနာဟူသောပုဒ်ကိုပင်၊ ဥပသဂ္ဂေန - သံဟူသော ဥပသာရဖြင့်၊ ဝစေတ္ဝာ - တိုးပွားစေ၍၊ သန္ထမ္ဘနာတိ - ဟူ၍၊ ဒဿဟ - ပြီ၊ [သံသည် သုဋ္ဌုအနက်ဟော၊] ဝါ - တနည်း၊ ဗလဝတရာ - အားထူးသဖြင့် အားရှိသော၊ ထမ္ဘနာ - ထောက်ပံ့ခြင်းသည်၊ သန္ထမ္ဘနာ - မည်၏၊ သန္ထမ္ဘိတတ္တံတိ - ကား၊ သန္ထမ္ဘိတ ဘာဝေါ - ထောက်ပံ့ အပဲ့သောကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ (လွှဲစ့ာ ထောက်ပံ့အပ်သောကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ အတ္ထိ)၊ ဝိညာပနဝသေန - အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ - ဝိညတ်မည်သော သဘောတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝိညာပနာတိ - ကား၊ ဝိညာပနာကာရော - အလိုဆန္ဒကို

သိစေခြင်းဟူသောအခြင်းအရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ဝိညာဝိတဘာဝေါ - သိစေအပ်သောအလိုဆန္ဒ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆာသည်၊ ဝိညာဝိတတ္တံ - မည်၏၊ တ္ထေ - ဤဝိညတ်အရာ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တုဗ္ဗံ - ဆိုထိုက်၏၊ တံ-ကို၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ဖြစ်သော၊ ဒုါရကထာယံ - ၌၊ ဝုတ္တမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်သော၊ ဝစီဝိညတ္တိယံ - ဝစီဝိညတ်၌၊ တထာ-ထို့အတူတည်း၊ [ဆိုထိုက်သောစကားကို ဒုါရကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးပြီ-ဟူလို။]

ပန - အထူးကား၊ ဝစီဝိညတ္တိတိပဒဿ - ဝစီဝိညတ္တိ ဟူသော ပုဒ်၏ဂုဏ်း၊ နိဒ္ဒေသပဒါနံစ - ဝါစာ, ဂိရာစသော နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၏ဂုဏ်း၊ အတ္ထော-ကို၊တတ္ထ-ထို ဒုါရကထာ၌၊ န ဝုတ္တော - မဆိုအပ်သေး၊ သော - ထိုအနက်ကို၊ ဧဝံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံသောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝါစာယ-စကားသံဖြင့်၊ အတ္တနော-၏၊ ဘာဝံ - အလိုကို၊ ဝိညာပေန္တော်နံ - သိစေကြကုန်သော၊ ပုရိသာနံ - တို့၏၊ တိရစ္ဆာနေဟိပိ - တို့သည်သော်ဌင်း၊ တိရစ္ဆာနာနံပိ - တို့၏ သော်မူလည်း၊ ပုရိသေဟိဝါ - တို့သည်သော်ဌင်း၊ ဝစီဂုဟာဏာနုသာရေန - စကားသံကို မှတ်ယူကြောင်း ဝိထိသို့အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဂဟိတာယ - ယူအပ်သော၊ တောယ - ဤထူးခြားသောအမူအရာဖြင့်၊ ဘာဝေါ - အလိုကို၊ ဝိညာယတိ - သိအပ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့သိကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာ-ထိုထူးခြားသော အမူအရာသည်၊) ဝိညတ္တိ- မည်၏၊ သယံစ- မိမိဟူသောဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဝစီဂုဟာဏာနုသာရေန-ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ-၏၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဝိညတ္တိ-မည်၏၊ ဝါစာယ- ဝစီဒုါရဖြင့်၊ သံဝဏ္ဏော- သည်၊ သာဓု- ၏၊ ဣတိသဒ္ဒသုတ-ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အာဂတာ - သော၊ စောပနသဒ်္ဒါတာ - စောပန ဟုဆိုအပ်သော၊ ဝစီဓေဝ - စကားသံသည်ပင်၊ ဝိညတ္တိ- ဝိညတ်တည်း၊ ဝစီဝိညတ္တိ-စကားသံသည်ပင် ဝိညတ်၊ [ဤဥဒ္ဒါလည်း ပြောပြသောစကားတွင်ပါဝင်သော ထူးခြားသော အမူအရာကိုသာ "စေပနဝါစာ" အရ ယူပါ၊] ဝစီဃောသေန- စကားသံဖြင့်၊ အဓိပ္ပါယ ဝိညာပနဟေတုတ္တာ-အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ သယံ - မိမိဟူသောဝိကာရရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ တထာ-ထိုပြောပြသော စကားသံဖြင့်၊ ဝိညေယျတ္တာစ - သိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ ဝါစာယ-စကားသံဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ- အလိုကိုသိစေတတ်သော အမူအရာတည်း၊ ဝါ- သိအပ်သောအမူအရာတည်း၊ ဣတိပိ - ကြောင့်လည်း၊ ဝစီဝိညတ္တိ - မည်၏။

[ဝစီဝိညတ္တိပုဒ်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍, ဝါစာ ဂိရာ စသော နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၏အနက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ဝါစာ ဂိရာ" စသည်မိန့်၊] ဝါစာဂိရာတို့ အာဒီသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဧဒိတဗ္ဗော)၊ (ယာ သဒ္ဒဇာတိ-အကြင်စကားသံကို၊) ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ယာ သဒ္ဒဇာတိ-သည်၊) ဝါစာ- မည်၏၊(ယာ သဒ္ဒဇာတိ-ကို၊)ဂိရိယတိ-မြွက်ဆိုအပ်၏၊

ဣတိ, (သာ သဒ္ဒဇာတိ)၊ ဂိရာ-မည်၏၊ [ယောဇနာဋ္ဌ "ဂိရိယတိ ဥစ္စာရိယတိ" ဟု ဖွင့်၏၊ ဂိရတ်၏ ဥစ္စာရဏအနက်ကို ဓာတ်ကျမ်းဋ္ဌ မဆိုသော်လည်း "ဓာတ္ဝတ္ထုန အနေကတ္ထတ္တာ" ဟု မှတ်ပါ၊] ဗျပထောတိ-ကား၊ ဝါကျဘေဒါ-စကားလုံးတို့၏ ကဲ့ပြားခြင်းတည်း၊ (ကဲ့ပြားသောစကားလုံးတည်း၊) ဝါကျဥ္ဇ-စကားလည်း ဟုတ်၏၊ တံ- ထိုစကားဟူသည်၊ အတ္ထံ - အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဉာတုကာမာနံ- သိလိုသူတို့၏ရင်း၊ ဉာပေတုကာမာနံစ- သိစေလိုသူတို့၏ရင်း၊ ပထောစ - အကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိပိ - ကြောင့်လည်း၊ ဗျပထော-မည်၏။

(ယံ ဝစနံ- အကြင်စကားသံကို၊) ဥဒီရိယတိ- မြွက်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ, (တံ ဝစနံ) ဥဒီရဏံ- မည်၏၊ [ဥပုဗ္ဗ ဣရဓာတ်, ကထနအနက်ဟော၊] (ယော သဒ္ဒေါ- ကို၊) သုဿတိ- ကျယ်လောင်စွာဆိုအပ်၏၊ ဣတိ, (သော သဒ္ဒေါ) ဃောသော- မည်၏၊ (ယံဝစနံ- ကို၊) ကရိယတိ- ပြုအပ်၏၊ ဣတိ,(တံ ဝစနံ) ကမ္မံ- မည်၏၊ ဃောသော၀- ကျယ်လောင်သော အသံသည်ပင်၊ ကမ္မံ- ပြုအပ်သော အမှုတည်း၊ ဃောသကမ္မံ- ဇာမှု၊ နာနာပကာရေဟိ - အမျိုးမျိုးသော အပြားတို့ဖြင့်၊ ကတော- ပြုအပ်သော၊ ဃောသော- ကျယ်လောင်သော အသံတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ [ရိုးရိုးအသံကဲ့သို့မပြုပဲ တဖက်လာ အားထုတ်၍ ပြုအပ်သောကြောင့် "ကမ္မ" ဟု ဆိုသည်၊] ဝစီယာ- စကားလုံး၏၊ ဘေဒေါ-တိဿဖုဿာ စသောအားဖြင့်ကဲ့ပြားခြင်းတည်း၊ ဝစီဘေဒေါ-ခြင်း၊ ပန-ဆက်၊ သော-ထိုဝဘေဒဟူသည်၊ နဘင်္ဂေါ-ပျက်ခြင်း ဘင်မဟုတ်၊ ဇာတေဒဂတာ-တိဿဖုဿ စသောအားဖြင့် ကဲ့ပြားခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဝါစာဝေ-စကားပင် တည်း၊ ဣတိ (ဣမသ္မာ အတ္ထာသ)- ကို၊ ဉာပနတ္ထံ-သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါစာ ဝစီဘေဒေါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ [ဝစီဘေဒအရ စကားသံ သဒ္ဒရုပ်၏

ဗျပထော။ ။သဒ္ဒနီတိ, သန္ဓိ-၁၂၈၌ "ဝါစာယ ဗျော ပထေ-ပထသဒ္ဒါနှောင်း ရာ၌ဝါစာကို ဗျပြု" ဟု ဆို၏၊ ဤ၌ "ဝါကျဘေဒေါ" ဟုဂုဏ်း, "ဝါကျဥ္ဇတံ ပထော့စ" ဟုဂုဏ်း ဖွင့်သောကြောင့် ဝါကျသဒ္ဒါကို ဗျပြုထိုက်သည်၊ ပဥ္စမီသာရ မဟုတ်၊ ပထ ပုဗ္ဗရင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဗျပထော" ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ "ဝါကျသ+ ပထော ဗျပထော" ဟုပြု၊ ပထသဒ္ဒါသည် လမ်းဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ပကတိလမ်းသည် အမျိုးမျိုးအစားစား အများအပြားရှိသကဲ့သို့ စကားတည်းဟူသော လမ်း ကြောင်းသည်လည်း "တိဿ ဖုဿ" စသည်အားဖြင့် အမျိုးမျိုးအစားစား အများ အပြားရှိသည်-ဟူလို၊ နောက်နည်းဥစ္စာလည်း ၎ထသဒ္ဒါသည် လမ်းဟူသောအနက်ကို ပင် ဟော၏၊ ပကတိလမ်းသည် လိုရာအရပ်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤစ ကားသံသည်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိလိုသူတို့၏ရင်း,သိစေလိုသူတို့၏ရင်း,အ ကြောင်းဖြစ်သည်-ဟူလို။

ပျက်စီးခြင်း ဘင်ကို ယူမည်စိုးသောကြောင့် "ဝါစာ ဝစီဘေဒေါ်" ဟု ဝါစာ ဟူသော ဝိသေသန တပုဒ်ကို အပိုထည့်၍ ဟောတော်မူအပ်သည်—ဟူလို။] သဗ္ဗေဟိပိ-နှင့်သော၊ ဣမေဟိ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သဒ္ဒဝါစာဝ-စကားသံဟူသော စဝါစာကိုသာ၊ (ဇေဖြင့် ဝစီဝိညတ်ကိုကန့်၊) ဒဿိတာ-ပြီ၊ ဣဒါနိ, တာယဝါစာယ-ထို သဒ္ဒါဝါစာနှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ (ယှဉ်တွဲ၍၊) ဟေဋ္ဌာ-ဌ်၊ ဝုတ္တတ္ထာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သော၊ ("တောယ ဘာဝေါ ဝိညာယတိ" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သော၊) ဝိညတ္တိအာဒီနံ-ဝိညတ္တိ အစရှိကုန်သော၊ ပဒါနိ ဝသေန-ဖြင့်၊ တီဟာကာရေဟိ-၃ ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ သဘာဝတော-အားဖြင့်၊ ဝါစာ-ဝစီဝိညတ် ဟူသော စကားကို၊ ဒဿေတုံ-၄၁၊ ယာ၊ပေ၊အာဒိ-ကို (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တံ-ထို စကားရပ်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-ဌ်၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ။

ဣဒါနိ-ဦး၊ ဝိညတ္တိ၊ပေ၊ စိတ္တေသု-ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်တို့၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ-မတွေဝေခြင်း အကျိုး၄၁၊ ဒ္ဝတ္တိံသ-၃၂ ပါးသော စိတ်အစုဂုဏ်း၊ ဆပ္ပီသ-ဂုဏ်း၊ ကေနဝိသတိ-တခုယုတ် ၂၀ သော စိတ်အစုဂုဏ်း၊ ပစ္ဆိမာနိ-နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ သောဠသ-၁၆ ပါးသော စိတ်တို့ဂုဏ်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ပစ္ဆိမာနိ" မပါ၊] ဣတိ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ-ဤ ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဒ္ဝတ္တိံသ-သော၊ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ရူပံ-ရုပ်သာမညကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏၊ ဣရိယာပထံပိ-ကိုလည်း၊ ဥပ ဋ္ဌပေန္တိ-ထောက်ပံ့နိုင်ကုန်၏၊ ဒုဝိဓံပိ-သော၊ ဝိညတ္တိံ-ဝိညတ်ရုပ်ကို၊ ဇနေန္တိ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏၊ ဆပ္ပီသတိ-သော၊(စိတ္တာနိ-တို့သည်၊) ဝိညတ္တိမေဝ-ကိုသာ၊ နဇနေန္တိ၊ဣတရဒွယံ-ဝိညတ်မှ တပါးသော ရုပ်,ဣရိယာပထ ၂ ပါးအပေါင်းကို၊ ကရောန္တိ-ပြုနိုင်ကုန်၏၊ [ဖြစ်စေနိုင်, ထောက်ပံ့နိုင်ကုန်၏-ဟူလို။] ဧကူနဝီသတိ-သော၊ (စိတ္တာနိ-တို့သည်၊) ရူပမေဝ-ကိုသာ၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ ဣတရဒွယံ-ရုပ်သာမညမှ တပါးသော ဣရိယာပထ, ဝိညတ္တိ ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ နကရောန္တိ၊ သောဠသ-န်သော၊(စိတ္တာနိ-တို့သည်၊) ဣမေသု တီသု-ဤ ၃ မျိုးတို့တွင်၊ ဧကံပိ-တမျိုးကိုလည်း၊ နကရောန္တိ။

တတ္ထ- ထို ၃ မျိုးသော စိတ်တို့တွင်၊ ဒ္ဝတ္တိံသာတိ-ကား၊ဟေဋ္ဌာ-ဌ်၊ ဝုတ္တာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးပင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ကုသလစိတ္တာသဝါ စသည်ဖြင့် အောက်နား၌ ဆိုအပ်ပြီးပင် ဖြစ်ကုန်သော၊) ကာမာဝစရတော-မှ၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ကုသလာနိ-တို့ရင်း၊ ဒ္ဝါဒသ-န်သော၊ အကုသလာနိ-တို့ရင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ ဒသ-န်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့ရင်း၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ-တို့၏၊ အဘိညာစိတ္တံ-ကုသိုလ် အဘိညာဉ်စိတ်ရင်း၊ ခီဏာသဝါနံ-တို့၏၊ အဘိညာစိတ္တံ-ကြိယာ အဘိညာဉ်စိတ်ရင်း၊ ဣတိ-ဤ စိတ်တို့တည်း၊ ဆပ္ပီသတိ-ကား၊ ရူပါဝစရ

တော- မှု၊ ပဋ္ဌ- ကုန်သော၊ ကုသလာနိ- တို့ဂုဏ်း၊ ပဋ္ဌကြိယာနိ- တို့ဂုဏ်း၊ အရူပါဝစရတော -မှု၊ စတ္တာရိ, ကုသလာနိ - တို့ဂုဏ်း၊ စတ္တာရိ, ကြိယာနိ တို့ဂုဏ်း၊ စတ္တာရိ, မဂ္ဂစိတ္တာနိ- တို့ဂုဏ်း၊ စတ္တာရိ, ဖလစိတ္တာနိ -တို့ဂုဏ်း၊ ဣတိ-ဤစိတ်တို့တည်း၊ ကြွေနဝိသတီတိ - ကား၊ ကာမာဝစရကုသလဝိပါကတော-မှု၊ ဧကာဒသ-တို့ဂုဏ်း၊ အကုသလဝိပါကတော-မှု၊ ဒွေ-၂ ပါးသော စိတ်တို့ဂုဏ်း၊ ကြိယာတော - မှု၊ ကြိယာမနောဓာတု - ဂုဏ်း၊ ရူပါဝစရတော - မှ၊ ပဋ္ဌ - ကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့ဂုဏ်း၊ ဣတိ - ဤစိတ်တို့တည်း။

သောဋ္ဌသာတိ - ကား ၊ဒွေ ပဋ္ဌဝိညာဏာနိ-တို့ဂုဏ်း၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ - တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ- ဂုဏ်း၊ ခီဏာသဝါနံ- တို့၏၊ စုတိစိတ္တံ - ဂုဏ်း၊ အရူပေ - အရူပဘုံ၌၊ စတ္တာရိ, ဝိပါကစိတ္တာနိ- တို့ဂုဏ်း၊ ဣတိ -သို့၊ သောဋ္ဌသ- နှံသော၊ ဣမာနိ - ဤစိတ်တို့သည်၊ ရူပီရိယာပထဝိညတ္တိသု - ရုပ်, ဣရိယာပုထ်, ဝိညတ်တို့တွင်၊ ကေဝိ - တမျိုးကိုလည်း၊ နကရောန္တိ၊ အညာနိပိ - ဆိုအပ်ပြီးသော စိတ်တို့မှ တပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗဟူနိ-များစွာကုန်သော၊ အရူပေ- ၌၊ ဥပပ္ပန္နာနိ- ဖြစ်သောစိတ်တို့သည်၊ ("အသိတိ ဝိထိစိတ္တာနိ" ဂါထာ၌လာသော ဒွေစတ္တာလီသစိတ်တို့သည်၊) အနောကာသဂတတ္တာ- ရုပ်၏ဖြစ်ရာဘုံဌာနမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရူပံ- ကို၊ နသမုဋ္ဌာပေန္တိ၊ တာနေဝ - ထို ဒွေ စတ္တာလီသစိတ်တို့သည်ပင်၊ ကာယဝစီဝိညတ္တိယောပိ - တို့ကိုလည်း၊ န(သမုဋ္ဌာပေန္တိ)။

အာကာသဓာတုနိဒ္ဒေသေ- ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယော-အကြင်ကောင်းကင်ကို၊) နကာသတိ - ဒါးစသည်တို့ဖြင့် မခြစ်အပ်၊ နနိကာသတိ-ဒါးစသည်တို့ဖြင့်မခြစ်အပ်၊ ကသိတုံဝါ - ရေးခြစ်ခြင်းငှါငင်း၊ [ကသီတုံဟုလည်း ပါဌ်ရှိ၏၊] ဆိန္နိတုံဝါ- ဖြတ်ခြင်းငှါငင်း၊ ဘိန္ဒိတုံဝါ- ခွဲခြင်းငှါငင်း၊ နသက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သော-ထိုကောင်းကင်သည်၊ အာကာသော-

---

ဒီဃာသဝါနံ စုတိစိတ္တံ။ ။ဝဋ်ဒုက္ခ ငြိမ်းအေးပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်ဝယ် နောက်ဆုံးဖြစ်သောစုတ်စိတ်သည် အလွန်အလွန်ငြိမ်သက်ရကား ရုပ်တရားကိုမဖြစ်စေနိုင်၊ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်ကား ဝဋ်တရားတို့၏ မငြိမ်းအေးသေးသောကြောင့် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သေး၏"ဟု အဋ္ဌကထာပြုသည်။ ထိုအယူကိုမူလဋီကာဆရာမနှစ်သက်သောကြောင့် တမျိုးဖွင့်ပြထားလေသည်၊ ဋီကာကိုကြည့်ပါ။

အာကာသော။ ။ကသိုဓာတ်သည် ဝိလေခန (ရေးခြစ်ခြင်း)အနက်ကို ဟောခြင်းကြောင့်၊ ကမ္မရုပ်ဖြစ်သောကြောင့်"ကသတိ"ဟုဆိုသည်၊ လယ်ထွန်ခြင်းအနက်ကိုယူမည်စိုး၍"နိကသတိ"ဟုထင်ဖွင့်သည်၊"ကသိတုံပေါနသက္ကာ"ဖြင့် ကမ္မရှင်၏အဓိပ္ပါယ်ကိုပြ၍၊ ထို့ကြောင့် "ကသတိတိ ကာသော"ဟု ဥရေးဦးစွာပြု၍, "နှ+ကာသော အာကာသော" ဟု ဖြုန်ပြီးမှ သွတ္တန္ဓိ ကာ ပစ္စည်းသက်၍ "အာကာသောယေဝ အာကာသော"ဟု ဖြစ်နိုင်ကြောင်းကို မှတ်ပါ။

မည်၏၊ အာကာသေဝ – မရေးမခြစ်ဖော်သော ကောင်းကင်သည်ပင်၊ အာကာသဂတံ- အာကာသဂတမည်၏၊ ခေဠဂတာဒိဝိယ- ခေဠဂတ အစရှိသော ပုဒ်ကဲ့သို့တည်း၊ [ခေဠဂတဌ် ဂတသဒ္ဒါ အနက်မရှိသကဲ့သို့, အာကာသဂတဌ်လည်း ဂတသဒ္ဒါ အနက်မရှိ–ဟူလို၊] ဝါ- တနည်း၊ အာကာသေတိ- ကောင်းကင်ဟူ၍၊ ဂတံ-အသီအမှတ်ပြုအပ်သော အရပ်တည်း၊ လ္ဟတိ- ကြောင့်၊ အာကာသဂတံ- မည်၏၊ [ဂတန္တိ ဝိညာတံ၊-ဋီကာ၊ ဤအလို ဂတသဒ္ဒါအနက်ရှိ၏၊ ဂမုဓာတ်လည်း ဉာဏ အနက်ဟော၊] (ယံ- အကြင် ကောင်းကင်ကို၊) န ဟညတိ- မထိခိုက်အပ်၊ လ္ဟတိ- ကြောင့်၊ (တံ-သည်၊) အဃံ- မည်၏၊ အဃန္နနိယံ– မထိခိုက်အပ်, မထိခိုက်နိုင်သော အရပ်တည်း၊ လ္ဟတိ ဃတ္ထော၊ အဃမေဝ – မထိခိုက်အပ်သော ကောင်းကင်သည်ပင်၊ အဃဂတံ – မည်၏၊ [ဂတသဒ္ဒါအနက် မရှိ၊] ဆိဒ္ဒဋ္ဌန – အပေါက်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝိဝရော- မည်၏၊ ဝိဝရော၀-အပေါက်အကြားသည်ပင်၊ ဝိဝရဂတံ - မည်၏၊ အသမ္ဘုဇ္ဇံ ၊ ပေ၊ မဟာဘူတေဟိတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဇေတော် - ဤမဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့သည်၊ အသမ္ဘုဇ္ဇံ -မတွေ့ထိအပ်, မတွေ့ထိနိုင်သော၊ နိဗ္ဗဋ္ဌကာသံ၀- အရွပ်အထေး မရှိသော ကောင်းကင်ကို ပင်၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ လက္ခဏာဒိတော-အားဖြင့်၊ အာကာသဓာတု-သည်၊ ရူပ၊ပေ၊ လက္ခဏာ - ရုပ်ကလာပ်တို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ [ရုပ်ကလာပ် ၂ ခု ဖြစ်နေခြင်းသည် အာကာသဓာတ်က ပိုင်းခြားထားသောကြောင့်တည်း၊] ရူပ၊ပေ၊ရသာ-ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို ထင်ရှားပြခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ [မည်မျှလောက်ပင် ရုပ်ကလာပ် အချင်းချင်း ကပ်၍, ထပ်၍, စေ့၍ နေသော်လည်း တကလာပ် တကလာပ်၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားကား ရှိရသေး၏၊ ထို အဆုံးအပိုင်းအခြားကို အာကာသဓာတ်က ထင်ရှားပြသည်၊] ရူပမရိယာဒပစ္ဆေပဋ္ဌာနာ-ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အပိုင်းအခြား ဖြစ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝါ-တနည်း၊ အသမ္ဘုဇ္ဇ၊ပေ၊ ပစ္ဆေပဋ္ဌာနာ - မတွေ့ထိအပ်သည်၏ အဖြစ်, အပေါက် အကြား၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့၊ပေ၏၊ [“အသမ္ဘုဇ္ဇံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ” အရ မဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့ မတွေ့ထိအပ်သော သဘောကို “အသမ္ဘုဇ္ဇဘာ၀ ” ဟု ဆိုသည်၊] ပရိစ္ဆိန္နရူပပဒဋ္ဌာနာ - ပိုင်းခြားအံ့ပ်သော ရုပ်ကလာပ် ၂ မျိုးလျှင် နီးစပ်သော အကြောင်း ရှိ၏၊ ယာယ-ယင်းအာကာသဓာတ်သည်၊ ပရိစ္ဆိန္နေသု- ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ ရူပေသု- ရုပ်ကလာပ်တို့၌၊ (လ္ဟတိ စ ဟောတိ-၌ပေါ်၊) လ္ဟဒံ- ဤရုပ်ကလာပ်သည်၊ လ္ဟတော - ဤရုပ်ကလာပ်မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ (ဟောတိ)၊ အဓော- အောက်၌၊ (ဟောတိ)၊ တိရိယံ - ဖီလာ၌၊ (ဘေးပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ဟောတိ)၊ လ္ဟတိစ-ဤသို့ ထင်ရှားခြင်းသည်လည်း၊ ဟောပိ၊[အာကာသဓာတ်

ကသာ ပိုင်းခြားရှိမထားလျှင် အားလုံးရုပ်ကလာပ်တွေ့ တပြိုင်တည်း ဖြစ်သွားဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဒုတိယက်, ဒုတောက်, ဘေးဟု မရှိတော့ရာ။]

ကတော-ကျိအာကာသဓာတ်မှ၊ပရေ- နောက်၌၊[စာအုပ်တို့၌"ပရေသု"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ရူပဿလဟုတာဒီနံ- ရူပဿလဟုတာ အစရှိသော ရုပ်တို့၏၊ နိဒ္ဒေသာ-နိဒ္ဒေသတို့ကို၊ စိတ္တဿလဟုတာဒီသု- စိတ္တဿလဟုတာ အစရှိသော စေတသိက်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှင့်၏၊ ပန-အထူးကား၊ လက္ခဏာဒိတော-အားဖြင့်၊ ဇော်ထွ-ကျိရူပဿလဟုတာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ရူပဿလဟုတာ- ရူပဿ လဟုတာသည်၊ အဒန္ဓတာလက္ခဏာ-တိဇရုပ်တို့၏ မလေးလံကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ရူပါနံ-တိဇရုပ်တို့၏၊ ဂရုဘာဝဝိနောဒနရသာ-လေးလံကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ လဟုပရိဝတ္တိတာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ-လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ လဟုရူပပဒဋ္ဌာနာ-လျင်မြန်သော ရုပ်လျှင် နည်းစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊

ရူပဿ မုဒုတာ-သည်၊ ဒေါသဒ္ဒတာ လက္ခဏာ- တိဇရုပ်တို့၏ မခက်ထန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော မွတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ရူပါနံ-တို့၏၊ ထဒ္ဒဘာဝဝိနောဒနရသာ-ခက်ထန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ သပ္ပကြိယာသု-အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့၌၊ အဝိရောဓိတာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ--ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ မုဒုရူပ ပဒဋ္ဌာနာ - နူးညံ့သော ရုပ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ရူပဿ ကမ္မညတာ-သည်၊ သရီရ၊ပေါလက္ခဏာ - ကိုယ်အမှုကိစ္စအားလျော်စွာ အမှုဆောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော မွတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ အကမ္မညတာ ဝိနောဒနရသာ-အမှုဆို မကောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ အဒုဗ္ဗလဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ- ဒုဗ္ဗလဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့၊ပေ၏၊ (အားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့၊ပေ၏၊) ကမ္မညရူပပဒဋ္ဌာနာ- ကိုယ်အမှုဆို ကောင်းသောရုပ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

ပန - ဆက်၊တိဿော-နှင့်သော၊ ဧတာ-ဤလဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာတို့သည်၊ ဟာနဉမည်-အချင်းချင်းကို၊ နဝိဇဟန္တိ- မစွန့်ကုန်၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဏောဂိနော-ဆောဂ်မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ကျန်းမာသော

ဧဝံ သန္တေပိ။ ။"အညမညံ နဝိဇဟန္တီ-တပါးဖြစ်လျှင် အခြား ၂ ပါးလည်းဖြစ်ရကား တပါးတပါးကိုမစွန့်ကြ"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုရုပ် ၃ ပါး၏အထူးကို သိမှီခဲယဉ်း၏"ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝိကာရလွန်ကဲသောရုပ်တို့ဖြင့်အထူးကိုပြုခြင်းငှါ"ဧဝံသန္တေပိ"စသည်ကိုမိန့်သည်၊ထိုဝိကာရဖြစ်ပုံကိုပါဠိရှိအတိုင်းသိပါ။
[ဒုန္ဒုဘကရဓာတုကွောဘစသည်တို့၏အဓိပ္ပါယ်ကိုသင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ၌မြဲထားပြီ။]

ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) လဟုဘာဓေါဝိယ-လျင်မြန် ပေါ့ပါးသည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ-တိဇရုပ်တို့၏၊ လဟုဘာဓေါ-လျင်မြန် ပေါ့ပါးကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူ၏သော၊ အဒန္ဓတာလဟု ပရိဝတ္တိပဟကာရာ - မဒလးလံကုန်သည်၏အဖြစ်, လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်းဟူသော အထူးအပြားရှိသော၊ ရူပ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနော-တိဇရုပ်တို့၏ လေးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယော(ရူပဝိကာရော)-အကြင်ရုပ်၏ ထူးခြားသော အမူအရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော ရူပဝိကာရော - သည်၊ ရူပဿလဟုတာ - မည်၏။

သုပရိမဒ္ဒိတစမ္မဿ - ကောင်းစွာနယ်အပ်သော သားဒရ၏၊ (မုဒုဘာဓေါ) ဣဝ - နူးညံ့သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ - တို့၏၊ မုဒုဘာဓေါ-နူးညံ့ကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူသော၊ သဗ္ဗကြိယာ ဝိသေသေသု - အားလုံးစုံသော ကိစ္စအထူးတို့၌၊ သိရသ ဝတ္တနဘာဓေါ-မိမိကိစ္စကို ဖြစ်စေနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော၊ ဝ သ၊ပေ၊ ပဟကာရော - အလို၌ ဖြစ်စေနိုင်သည်၏အဖြစ်, နူးညံ့သည်၏ အဖြစ် ဟူသော အထူးအပြားရှိသော၊ ရူပ၊ပေ၊သမုဋ္ဌာနော- တိဇရုပ်တို့၏ခက်ထန်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဓာတ် ချောက်ချားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယော (ရူပဝိကာရော အတ္ထိ)၊ သော ရူပဝိကာဒရော-သည်၊ ရူပဿမုဒုတာ-မည်၏။

ပန - ကား၊ သုဓန္တိ သုဝဏ္ဏဿ - ကောင်းစွာ မူတ်လွှဲအပ်သော အညစ်အကြေးရှိသော ရွှေ၏၊ (လှော်ပြီး ဦးပြီးသောရွှေ၏၊) (ကမ္မညဘာဓေါ)ဣဝ-လက်ဝတ်တန်ဆာ ပြုလုပ်မှုဌ် ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ - တို့၏၊ ကမ္မညဘာဓေါ-ထိုသို့အမှုဌ် ကောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော၊ သရီရ၊ပေ၊ ပဟကာရော - ကိုယ်အမှုကိစ္စအား လျော်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အထူးအပြား ရှိသော၊ သရီရကိရိယာနံ-ကိုယ်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စတို့အား၊ အနုနုကူလ ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနော - မလျော်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဓာတ်ချောက်ချားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော၊ ယော (ရူပဝိကာရော အတ္ထိ)၊ သော ရူပဝိကာရော - သည်၊ ရူပဿ ကမ္မညတာ- မည်၏၊ ဣတိဧဝံ - သို့၊ တောသံ- ဤ လဟုဘာ မုဒုတာ ကမ္မညဘာတို့၏၊ ဝိသေသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သုဓန္တိ သုဝဏ္ဏဿ ။ ။ အချို့စာအုပ်၌ “သုဒ္ဓန္တိ” ဟု ပါဌ်ရှိ၏၊ “သုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ + ဓမိယိတ္ထ-မှုတ်အပ်ပြီ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သုဗ္ဗဏ္ဏ ဓမုဓာတ်, တ ပစ္စည်းဖြင့် “သုဓန္တ” ဟု ရှိသောပါဌ်က ကောင်းသည်၊ အညစ်အကြေးတွေ ထွက်သွားအောင် မီးဖြင့်မှုတ်လွှင့်အပ်ပြီးသည်ကို (အိုးကင်း၌ ထည့်၍ လှော်အပ်ပြီးသည်ကို) သုဓန္တဟု ခေါ်၏၊ “လှော်ပြီး ဦးပြီးသောရွှေ”ဟု အနက်ပေးကြသည်။

ပန-ဆက်၊ တိဿောပိ-နှံသော၊ တော-ဤလဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ တို့ကို၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ ကာတုံ-ငှာ၊ နှ သက္ကောတိ-နိုင်၊ အာဟာရဇယောဇ်-အာဟာရအစရှိသော အကြောင်းတို့သည်သာ၊ ကဒရာန်တိ-ပြုနိုင်ကုန်၏၊ [ဤလဟုတာစသော ရုပ်ကိုသည့် ကမ္မဇရုပ်မဟုတ်၊ ဇိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇ ရုပ်မျှားဖြစ်ကြသည်—ဟူလို၊] တဿာဟိ-ထိုစကားမှန်၏၊ ယောဂိနော-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ဝဒန္တိဒ္ဒစပ်၊) အဇ္ဇ-ယနေ့၊ အမှေဟိ-ငါတို့သည်၊ ဘောဇန သပ္ပါယံ-လျော်ကပ်တော်သော ဘောဇဉ်ကို၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊) နော-ငါတို့၏၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ လဟု-ပေါပါး၏၊ မုဒု-နူးညံ့၏၊ ကမ္မညော-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားဆုတ်မှုဋ္ဌ ခဲ့၏၊ ဣဟိ-သို့၊ ဝဒန္တိ- ပြောတတ်ကြကုန်၏၊ အဇ္ဇ (အမှေဟိ) ဥတုသပ္ပါယံ-ကို၊ လဒ္ဓံ-ပြီ၊ [တသ္မာ နော ကာယော လဟု, မုဒု, ကမ္မညော ဣတိ ဝဒန္တိ ဟု လိုက်၍ပေး၊ ပေယျာလမြှုပ်ထား သည်၊] အဇ္ဇ, အမှာကံ-တို့၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ကေဂ္ဂံ-တခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ (တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ) နော ကာယော လဟု, မုဒု, ကမ္မညော၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဥပစယ သန္တတိ နိဒ္ဒေသေသု- ဥပစယနိဒ္ဒေသ, သန္တတိနိဒ္ဒေသတို့၌၊ အာယတနာနန္တိ-ကား၊ အဓေကာဒသန္နံ- အခဲ့အား ဖြင့် ၁၁ ပါးကုန်သော၊ ရူပါယတနာနံ-ရုပ် အာယတနတို့၏၊ [ဓမ္မာယတနဋ္ဌ စေတသိက်နှင့် နိဗ္ဗာန် ပါနေသောကြောင့် တဝက်သာရ၍ "အဓေကာဒသ- ရုပ် အာယတန ၁၀ ပါးခဲ့" ဟု ဆိုသည်၊] အာစယောတိ-ကား၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ သော ရူပဿ ဥပစယော တိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ- ကုန်သော၊ အာယတနာနံ-အခဲ့ အား ဖြင့် ၁၁ ပါးသော ရုပ် အာယတနတို့၏၊ ယော အာစယော-အကြင် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အာတ္ထိ)၊သော ဝ- ထိုအထပ်ထပ်ဖြစ်ကုန်သော ရုပ် အာယတန တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်၊ ရူပဿ ဥပစယောနာမ — ရူပဿ ဥပစယမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဝစ္စံ- တိုးပွားခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

အာစယ, ဥပစယ။ ပါဠိဘော်၌ "ယော အာယဘနာနံ အာစယော၊ ဧသော ရူပဿ ဥပစယော" ဟု အာစယနှင့် ဥပစယကို အရတူ ဟောဟော်မူ၏၊ အဋ္ဌကထာ ဆရာကား "အာစယ" အရ တဘဝဋ္ဌပဋမဖြစ်ခြင်းကိုယူ၍ "ဥပစယ" အရ ရထိုက်သမျှ ရုပ်မစုံမီ အဲ့ထပ်ထပ် ဖြစ်ခြင်းကိုယူပါဟု သိစေလို၍ "ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ" ဟု အာယဘနာနံ၏ ဝိသေသနကို ထည့်၍ဖွင့်သည်မှာ၊ ဤစကားအရ "အာစယ" ဟူသည် အစပဋမဖြစ်ခြင်း, "ဥပစယ" ဟူသည် တိုးပွားခြင်း (တိုး၍ဖြစ်ခြင်း) ဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် "အာစယော" တုန်းက "နိဗ္ဗတ္တိ" ဟုသာဖွင့်၍ ဥပစယဋ္ဌ ဝနိဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဋီကာဋ္ဌလည်း "အာဒိတော+စယော အာစယော၊ ဥပရိ+စယော ဥပစယော" ဟုဖွင့်သည်။

ယော၊ပေ၊သန္တံတီဘိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ဥပစိဘာနံ-အာဆက်ဌီစီအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဇါ-တိုးပွားစေအပ်ပြီးကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရုပ်ဘို၏၊ ယာဝဓုံ-အကြိုင်တိုးပွားခြင်းသည်၊ (တဘဝဋ္ဌ ရထိုက်သမျှ ရုပ်ကလာပ်များ ပြည့်စုံသဿီဘိုင်အောင်တိုးပွားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ)၊ တဇတာ-ဆိုကိုးပွားခြင်းဆက်၊ ဥတ္တရိဘရုံ-သာ၍ လွန်စွာ၊ ပဝတ္တိကာလေ-ဖြစ်ရာအခါဌ်၊ သာ- ထို တိုးပွားခြင်းသည်၊ ရူပဿ သန္တံတိနာမ-ရူပဿ သန္တတိမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဝတ္တိ-အဆက်ဆက်ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဣဘိ အင်္ဂေါ၊ [ပဝတ္တိနေရာဌ် "ပဝစိုံ – ထပ်၍ တိုးပွားခြင်းတည်း" ဟုရှိလျှင် "ဝစိုဘိ အင်္ဂေါ" ဟူသော ချေအဖွဲ့နှင့် သာ၍ခရွေးနောက်လိုက်လျောစရာရှိသည်။]

ဟိ- ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ နဒီတီရေ- မြစ်ကမ်းဌ်၊ ခဘကူပသို့- တူးအပ်သောဘုင်းဌ်၊ ဥဒကုဂ္ဂမနကာလေ-ရေထွက်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတပ္ပော)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တဆာ)၊ အာစယော-အစစ္ဆာ စီခြင်းကို၊ ဝါ-အစစ္ဆာဖြစ်ခြင်းကို၊ နိပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတပ္ပာ)၊ ပရိပုဏ္ဏာကာရလော-ရေပြည့်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)ဝိယ၊ (တဆာ)၊ ဥပစယော-အဆက်ဌ် စီခြင်းကို၊ (တိုးပွားခြင်းကို)၊ ဝစိုံ-တိုးပွားခြင်းကို၊ (ဝေဒိဘဗ္ဗာ)၊ အင်္ဂေါတ္တရိတ္တာ-ရေတွင်းကို လှမ်းခကျော်၍၊ ဂမနကာလော- သွားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သန္တတိ-ဆက်စပ်လျက်ကျယ်ပြန့်ခြင်းကို၊ ပဝတ္တိ-အဆက်ဆက်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏ [ပဝတ္တိဘိဟု ဣဘိပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်၊ ပဝတ္တိနေရာဌ် "ပဝစိုံ" ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်၊ ရှေးနိဿယဌ် "သန္တတိ-သန္တတိကို၊ ပဝတ္တိဘိ-ရုပ်ဘို၏ အစဉ်မပြတ် ဆက်ကာဆက်ကာဖြစ်ခြင်းဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏" ဟု ပေးလေသည်။]

ယော၊ပေ၊သန္တတိ။ ။ပါဠိတော်ဌ် "ယော ရူပဿ ဥပစယော, သာ ရူပဿ သန္တတိ" ဟု ဥပစယနှင့် သန္တတိကို အရတူပေါင်ဟောတော်မူ၏၊ သို့သော် "သန္တတိ" အရဌ် တဘဝဝယ် ရထိုက်သမျှ ပြည့်စုံအောင် တိုးပွားပြီးနောက်မှ ဆက်သွယ်၍ ဖြစ်ကြသော အာယဘနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကိုယူ၊ ပါဟု သိစေလိုခဲသောကြောင့် "တာတော ဥတ္တရိတရံ ပဝတ္တိကာလေ" ဟု အဝိဆဲသွယ်စွက်၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ပြသည်၊ ဦးကာဌ်လည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ယူ၍ "ပမန္ဒော–အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းသည်၊ သန္တတိ" ဟုဖွင့်သည်၌၊ သမ္မန္ဒော–တဘဝအတွက် ပြည့်စုံပြီးသော ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့်စပ်လျက်+တတိ–ကျယ်ပြန့်ခြင်း၊ သန္တတိ–စပ်လျက် ကျယ်ပြန့်ခြင်း။

မှတ်ချက် ။ ။ဤစကားအရ "အာစယ, ဥပစယ, သန္တတိတို့သည် အာယတနတို့၏ဖြစ်ခြင်း ဥပါဒ် အားဖြင့် တူကြ၏၊ ဥပါဒ်ခြင်း၏တည်ရာ အာယတနချင်းကား မတူကြ-ဟု မှတ်ပါ။ "အာစယဆိုးဖြစ်သော အာယတန, ရုပ်မစုံခင်ဖြစ်သော အာယတန, စုံပြီးနောက် ဆက်၍ကျယ်ပြန့်သော အာယတန" ဟု ကွဲကြသည်–ဟူလို။

ဧဝံ-ဤ ယော အာယတနာနံ အာစယော” အစရှိသော ပါဠိတော်နိဒ္ဒေသ စကားဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကထိတံ–ဟောတော်မူအပ်သည်၊ (ဟောဘော်မူလိုသည်၊) ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ အာယဘနေန-(အာယတနာနံဠီ) အာယတနသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာစယော-ဖြစ်ခြင်းဟူသော အာစယကို၊ ကထိဘာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အာစယန-အာစယသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာယတနံ- အာယဘနကို၊ ကထိတံ-ပြီ၊ အာစယောဝ - အာစယကိုသာ၊ ကထိတော-ပြီ၊ အာယဘနမေဝ-အာယဘနကိုသာ၊ ကထိတံ-ပြီ။

ဧဝံ ကိံ ကထိတံ။ ။“ဧဝံတိ ယော အာယတနာနံ အာစယောတိ အာဒိ နိဒ္ဒေသန”ဟု ဋီကာဖွင့်၏ ဥပစယ, သန္တတိကို အကျယ်ပြသော ပါဠိတော် နိဒ္ဒေသ စကားရပ်ကို ဧဝံဖြင့် ညွှန်ပြသည်” ဟူလို၊ ထို နိဒ္ဒေသစကားတော်ဖြင့် ဘုရားရှင်သည် အဘယ် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဟောတော်မူလိုပါသနည်း ဟု အဋ္ဌကထာဆရာက ပုစ္ဆာထုတ်၍ “အာယတနေန ဟိ” စသည်ဖြင့် အဖြေကိုပြသည်။

အာယတနေန အာစယော။ ။“အာယဘနာနံ” ဟု အာယတနသဒ္ဒါကို မိန့်ခဲ့တော်မူ၏၊ ထိုအာယတနသဒ္ဒါဖြင့် အာယဘနရှစ်တရားတို့ကိုတိုက်ရိုက်ပြုသဖြင့် ထို အာယတနတို့၏ ဥပါဒ်ခြင်း ဟူသော အာစယကိုလည်း ဌာနူပစာရအားဖြင့် ပြုပြီးဖြစ်တော့သည်၊ ထို့ကြောင့် “အာယတနေန အာစယော ကထိတော”ဟု မိန့်သည်။ [ဥပစယ သန္တတိလည်း ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်ချည်း ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် “အာစယော”အရ ဥပစယ သန္တတိကိုပါ ယူပါ။]

အာစယေန အာယတနံ။ ။[၍အာစယသဒ္ဒါလည်း ဥပစယသန္တတိတို့ ပါဝင်သည်ဟု မှတ်ပါ။] “အာစယ-ဖြစ်ခြင်း”ဟူရာ၌လည်း ဖြစ်တတ်သော ရုပ်အာယတနတို့ မရှိကြဝဲ“ဖြစ်ခြင်း”ဟုမရှိနိုင်၊ အာစယကိုတိုက်ရိုက်ယူသဖြင့်ထိုအာစယ၏တည်ရာ ရုပ်အာယတနကိုလည်း ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့်“အာစယေန အာယတနံ ကထိတံ”ဟု မိန့်သည်။

အာစယောဝ ကထိတော။ ။“အာစယော ကထိတော”ကို ဝေဝဇ္ဇ်၍ ထပ်ဖွင့်သော ဝါကျတည်း၊ “ယော အာယတနာနံ အာစယော”၌ အာယတနာနံဝယ် အာယတနသဒ္ဒါဖြင့် အာစယကိုသာ ဟောဘော်မူလိုရင်းဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊.... အခန်းက ဥပစယသန္တတိကို ပြုရာအခန့်းဖြစ်ခြင်း, ထိုဥပစယသန္တတိတို့ကို အာစယဟုလည်း ခေါ်ရခြင်းကြောင့်တည်း။

အာယတနမေဝ ကထိတံ။ ။“အာယတနံ ကထိတံ”ကိုပင်“အာယတနမေဝ ကထိတံ”ဟု ဧဝသဒ္ဒါထည့်၍ ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား.....“အာစယ” ဟူသည် ရုပ်အစစ်မဟုတ်“ရုပ်အာယတနတို့၏ဥပါဒ်ခြင်း”ဟူသောအမှတ်လက္ခဏာ(လက္ခဏာရုပ်)သာတည်း၊“ယော အာယတနာနံ အာစယော”ဟူသော ပါဠိတော်၌“အာစယသဒ္ဒါဖြင့် ရုပ်အစစ်ဖြစ်သော အာယဘနကိုသာ ဟောတော်မူလိုသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ [လက္ခဏာ ဟိ ဥပ္ပါဒဒါ, နရူပရူပန္တိ၊ တေနဝ အဓိပ္ပါယေနာဟ အာယတနမေဝ ကထိတန္တိ၊–ဋီကာ။]

ဧဝံပိ–ဤသို့ အာယတနဖြင့် အာစယကိုသာ ဟောဘော်မူခြင်း, အာစယဖြင့် အာယတနကိုသာ ဟောဘော်မူခြင်းဖြင့်လည်း၊ [ရှေဝါကျ၏ အနက်ကို ပြန်၍ "ဧဝမ်ပို" ဟု ညွှန်သောကြောင့် ရှေဝါကျအနက်ကို စွဲရသည်။] ကိ်-အာဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကထိတံ-ဟောဘော်မူအပ်သည်၊ (ဟောတော်မူလိုသည်၊) ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဧဝမ်ပို-လည်း၊ (လိုက်စေသည်) စတုသန္ဓတိရူပါနံ-၄ပါးသော သန္ဓတိရုပ်တို့၏၊ အာစဒယာ-အာစယကိုရင်း၊ ဥပစယော-ဥပစယကိုရင်း၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကိုရင်း၊ ဇာနိ-တိုးပွားခြင်းကိုရင်း၊ ကထိတာ-ဟောဘော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ခဲ့၏၊ အတ္ထတော-လိုရင်း အနက်အားဖြင့်၊ ဧတံ ဥဘယမ်ပိ-ဤ ၂ ပါးစုံသော ဥပစယ သန္ဓတိသည်လည်း၊ ဇာတိ ရူပဿ၀-ဇာတိရုပ်၏သာ၊ အဓိ၀စနံ-အမည်တည်း၊ ပန-ထိုသို့ ဇာတိရုပ်၏သာ အမည်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာကာရနာနတ္တေန-အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း၊ ဝေနေယျ၀သေနစ-ဝေနေယျ၏ အလိုကြောင့်ဝင်း၊ ဥပစယော သန္ဓတိတိ-ဥပစယော သန္ဓတိ ဟူ၍၊ ဥဒ္ဒေသ ဒေသနံ၊ ဥဒ္ဒေသဒေသနာတော်ကို၊ ကတ္ဝာ-ပြုတော်မူပြီး၍၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ဤဥပစယ သန္ဓတိတို့၌၊ အတ္ထဘော-အားဖြင့်၊ နာနတ္တံ-သည်၊ နတ္ထိ၊

ဧဝံပိ၊ပေ၊ဟောတိ။ ရှေ့၌ "ဧဝံ ကိ် ကထိတံ ဟောတိ" ဟု ဆိုအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ "ဧဝံပိ" ဟု သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထဝိသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုသည်။ ဧဝံဖြင့် ရှေဝါကျ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အားလုံးကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။ ရှေဝါကျ၌ ပြအပ်သည့်အတိုင်း အာယဘနဖြင့် အာစယကိုသာဝင်း, အာစယဖြင့် အာယဘနကိုသာဝင်း ဟောတော်မူခြင်းဖြင့် ဘုရားရှင်သည် ဘာကို သိစေတော်မူလိုပါသနည်း–ဟူလို။

စတုသန္ဓတိ၊ပေ၊ကထိတာ။ ။တဘဝ်၌ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို "ကမ္မသမုဋ္ဌာနသန္ဓတိ" ဟု ခေါ်၏။ ထို့အတူ စိတ် ဥတု အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို "စိတ္တ၊ပေ၊အာဟာရသမုဋ္ဌာနသန္ဓတိ" ဟု ခေါ်သည်။ ထိုရုပ် ၄ မျိုးအစဉ်၏ အာစယနှင့် ဥပစယကို ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ["အာစယ" ဟူရာ၌ ဥပစယကို ဆိုလို၏။ "ဥပစယ" ဟူရာ၌ကား သန္ဓတိကို ဆိုလို၏၊ "အာစယော တိ ဥပစယမာဟ၊ ဥပစယော တိစ သန္ဓတိ"၊–ဋီကာ၊] ထို့ကြောင့် အာစယဟူသော ဥပစယကိုပင် "နိဗ္ဗတ္တိ" ဟုဝင်း, ဥပစယဟူသော သန္ဓတိကိုပင် "ဝနိ" ဟုဝင်း ထင်ဖွင့်သည်။

အတ္ထတော ဟိ၊ပေ၊အဓိ၀စနံ။ ။ထိုဥပစယသန္ဓတိ ၂ ပါးစုံသည် တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့် ဇာတိရုပ်ပင်တည်း၊ [ဤစကားကိုယူ၍ သင်္ဂြိဟ်ရုပ်ပိုင်း ရုပသမုဒ္ဒေသ၌ "ဇာတိရူပမေ၀ ဇနေတ္ထ ဥပစယသန္ဓတိနာမေန ပ၀ုစ္စတိ" ဟု ဆိုသည်။]

အာကာရ၊ပေ၊ဥဒ္ဒေသဒေသနံ။ ။ထိုသို့ ဇာတိရုပ်တခုတည်း၏ အမည်ဖြစ်သော်လည်း ဥပစယ ဟုခေါ်အပ်သော ဇာတိရုပ်က တဘဝ်၌ အစဖြစ်ခြင်း ရုပ်မစုံမိတိုး၍ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာဖြစ်၍ "သန္ဓတိ" ဟု ခေါ်အပ်သော ဇာတိရုပ်က တဘဝ်၌ ရထိုက်သမျှရုပ်တွေ့ စုပြိုးနောက် ဆက်သွယ်၍ဖြစ်ခြင်း ဟူသော အခြင်းအရော

တသ္မာ-ကြောင့်၊ နိဒ္ဒေသေ-ဋ္ဌိ၊ ယော အာယဘနာနံ အာဿယော၊ သော ရူပဿ ဥပဿယော၊ ယော ရူပဿိ ဥပဿယော၊ သာ ရူပဿ သန္ဆတိတ္ဂိ-ယော အာယတနာနံ၊ပေ၊သန္ဆတိ ဟူ၍၊ စုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေံ ဥဘယံပိ-ဤ ၂ ပါးစုံသော ဥပစယ, သန္ဆတိသည်လည်း၊ ဇာတိရူပဿေဝ-၏သာ၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဥပစယ, သန္ဆတိတို့တွင်၊ ရူပဿ ဥပစယော-ရူပဿ ဥပစယသည်၊ အာစယလက္ခဏော-စုံခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ပုဗ္ဗန္တတော-မဖြစ်မီရှေးအစွန်မှ၊ ရူပါနံ-ရုပ်တို့ကို၊ ဥမ္မုဇ္ဇာပနရသော-ပေါ်လာစေခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ နိယျာတနပစ္စုပဋ္ဌာနော-အပ်နှံတတ်သော တရားဟူယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ [အာဒိစယ အနုက်ဟော ဥပစယ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်] ဝါ-နည်း၊ ပရိပုဏ္ဏာဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာနော-ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီဘို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ [ဥပရိ အနုက်ဟော ဥပစယ၏ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ကို ပြသည်၊] ဥပစိတ ရူပပဒဋ္ဌာနော-စ၍ရင်း, အထက်ဋ္ဌိရင်း စီအပ်သော ရုပ်သဏ္ဌာန် နီးစွာသော အခြင်းရှိ၏၊ ရူပဿသန္ဆတိ-ရူပဿ သန္ဆတိသည်၊ ပဝတ္တိ လက္ခဏာ-အဆက်ဆက် ဖြစ်ခြင်းလဲက္ခဏာရှိ၏၊ [ဤဋ္ဌိလည်း "ပဝတ္တိ"ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်၊] အနုပ္ပဗန္ဓရသာ-အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ အနုပစ္ဆေဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ-အဆက်မပြတ်သော တရားဟူယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ အနုပ္ပဗန္ဓရူပပဒဋ္ဌာနော-အစဉ်မပြတ် ဖွဲ့စပီအပ်သော ရုပ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

—+++—

ဇရတာ နိဒ္ဒေသေ-ဋ္ဌိ၊ ဇီရဏာကဝသေန-ဆွေးမြေ့သိုယွင်း, အိုမင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဇရာ-ဇရာမည်၏၊ တ္ထေ-ဤဇရတာနိဒ္ဒေသဋ္ဌိ၊ အယံ-ဤဇရာသဒ္ဒါသည်၊ သဘာဝနိဒ္ဒေသော-ဇရာ၏ သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဇီရဏာကာရော-ဆွေးမြေ့သိုယွင်း, အိုမင်းခြင်းဟူသော အာခြင်းအရာသည်၊ ဇီရဏတာ-တာမည်၏၊ ခဏ္ဍိစ္စန္တိ အာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ တယော-

---

ဖြစ်၏၊ ဤသို့ အခြင်းအရာ ထူးသောကြောင့်၎င်း, ထိုသို့ ၂ မျိုးခွဲ၍ ဟောတော်မူမှသာ ဝေနေယျတို့ သဘောကျ နားလည်ဖွယ် ရှိသောကြောင့်၎င်း ဓမ္မသင်္ဂဏိပါဠိတော်၏ ဥဒ္ဒေသ်၌ "ဥပစယ-သန္တတိ" ခွဲ၍ အကျဉ်းသရုပ်မျှဆုတ်ပြတော်မူသည်။

တ သ္မာ ၊ပေ၊ သ န္တ တိ တိ။ ။ဆိုသို့ ခွဲ၍ ဥဒ္ဒေသ်၌ ဟောတော်မူခဲ့သော်လည်း နိဒ္ဒေသကား ထို ၃ မျိုးလုံးပင် အနက်ရတူကြောင်း ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ယော ၊ပေ၊ အာစယော၊ သော ၊ပေ၊ ဥပစယော၊ ယော ၊ပေ၊ ဥပစယော၊ သာ ရူပဿ သန္တတိ" ဟု အနက်တူကြောင်းကိုပြသော ယသဒ္ဒါ တသဒ္ဒါတို့ဖြင့်ဟောတော်မူသည်။

၃ ပါးသောသဒ္ဒါတို့သည်၊ ကာလာတိက္ကမေ-ကာလကို လွန်ရာအခါ၌၊(ကာလ ကြာသောအခါ၌၊)ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ-ဇာဆ၏ကိစ္စကိုညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့ဘည်း၊ ပစ္စိမာ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပါးခသာသဒ္ဒါဘို့သည်၊ ပကဘိနိဒ္ဒေသာ-ဇာဆ၏ အကျိုးပေးတတ်သော ပင်ကိုယ်သဘောကို ညွှန်ပြခကြောင်း သဒ္ဒါတို့ တည်း၊ ဝါ၊ဇာဆသည် အပြားအားဖြင့် ပြုအပ်ခသောအကျိုးကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း။

ဟိ-ခဲ့၊ အယံ-ဤ ဇာဆကို၊ (ဒီပိတာ၌ စပ်၊) ဇာဆတိ ဣမိနာပဒေန-ဇာဆ ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ သဘာဝတော-သဘောအားဖြင့်၊ ဒီပိတာ-ပြအပ်ပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ အယံ-ဤဇာဆသဒ္ဒါသည်၊ အဿာ-ထို ဇာဆ၏၊ သဘာဝ နိဒ္ဒေသော-သဘောကို ညွှန်ပြခကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဇီရဏာဘာတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ အာကာရတော-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊(ဇာဆ-ကို၊ ဒီပိတာ-ပြီ၊)ဘေန-ခကြောင့်၊ အယံ-ဤ ဇီရဏာဘာ သဒ္ဒါသည်၊ အဿာ-ထို ဇာဆ၏၊ အာကာရနိဒ္ဒေသော-အခြင်း အရာကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ခဏ္ဍိစ္စံတိ ဣမိနာ- ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ ကာလာတိက္ကမေ-၌၊ ဒန္တနခါနံ-သွား, ခြေသည်း လက်သည်းတို့၏၊ ခဏ္ဍိတဘာဝကရဏကိစ္စတော-ကျိုးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဇာဆ ဒီပိဘာ)၊ ပါလိစ္စံတိ ဣမိနာ- ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ ကေသခလာမာနံ- ဆံ, အမွေးတို့၏၊ ပလိတဘာဝကရဏကိစ္စတော-ဖြူကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုပြုခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊(ဇာဆ ဒီပိဘာ)၊ ဝလိဘ္ဂဘာတိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊ မံသံ-အသားကို၊ မိလာပေတ္ဝာ-ညှိုးစေ၍၊ တခစ-အရေ၌၊ ဝလိဘာဝ ကရဏကိစ္စတော-တွန့်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊ (ဇာဆ- ကို၊) ဒီပိတာ- ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ခဏ္ဍိစ္စံတိ အာဒခယာ-ခဏ္ဍိစ္စံ အစရှိကုန်သော၊ တခယော-နှ်သော၊ ဣမေ-ဤ သဒ္ဒါတို့သည်၊ အဿာ-ထို ဇာဆ၏၊ ကာလာ

ပကတိနိဒ္ဒေသာ။ ။“ဖလဝိပစ္စနာကတိယာ-အသက်၏ ကုန်ခန်းခြင်း, စကွဲစသော ဇုန္နြေတို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်း ဟူသော အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း သဘောအားဖြင့်”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အာယုသံဟာနိ ဇုန္နြေယပရိပါကသည် ဇာဆ၏ အကျိုးဖြစ်၏၊ ထိုအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသည် ဇာဆ၏ ပင်ကိုယ်ရိုးရာ သဘောတည်း၊ ထိုသဘောအားဖြင့် ဇာဆကို ညွှန်ပြသည်-ဟူလို၊ ဤနည်း၌ ပင်ကိုရိုးရာ ထုံးစံကို“ပကတိ” ဟု ဆိုလိုသည်။

တနည်း။ ။“ဇာဆယ ပါပုဏိတပ္ပံ ဖလမေဝ-ဇာခြင်းကြောင့် ရောက်ထိုက်သော အကျိုးသည်ပင်၊ ပကတိ-ပကတိခည်၏”ဟု ဋီကာ တနည်းဖွင့်၏၊ ဇာခြင်းကြောင့် ဇာရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ရောက်ထိုက်ခသောအာယုသံဟာနိ ဇုန္နြေယပရိပါကဟူသော အကျိုးသည်ပင် ပကတိမည်၏၊ ထိုအကျိုးဟူစသော ပကတိအားဖြင့် ဇာရကိုညွှန်ပြသည်-ဟူလို၊ ဤနည်း၌“ပ-အပြားအားဖြင့် + ကတိ-ပြီ အပ်သော အကျိုး” ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ ၂ နည်းလုံးပင် အကျိုးဖြင့် အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြသော ဖလူပစာရသည်းတည်း။

တိက္ကမေ- ဋ္ဌ၊ ကိစ္စနိဒ္ဒေသာ-တို့တည်း၊ တေဟိ- ထို ခဏ္ဍိစ္စံ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့်၊ ဣမေသံ ဝိကာရာနံ-ဤသုံးကျိုးခြင်းအစရှိသော ထူးခြားသော အမူအရာတို့ကို၊ ဒဿနဝသေန - ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပါကဋီဘူဘာ-ထင်ရှားဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပါကဋဇရာ- ထင်ရှားသော ဇရာကို၊ ဒဿီဘာ-ပြီ။

ဟိ - ဉပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဥဒကဿဝါ - ရေ၏သော်ရင်း၊ အဂ္ဂိနောဝါ - မီး၏သော်ရင်း၊ တိဏာရုက္ခာဒီနံ - မြက်, သစ်ပင်အစရှိသည်ဘို့၏၊ သံဘဂ္ဂ ပလိဘဂ္ဂတာယဝါ-ပြင်းစွာ ချိုးဖျက်အပ်, ထက်ဝန်းကျင်ချိုးဖျက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်ရင်း၊ စျာမတာယဝါ - မီးလောင်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်ရင်း၊ ဂတမဂ္ဂေါ - သွားအပ်သော လမ်းသည်၊ ပါကဋော- ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆိုသို့ပင် ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ သောဂတမဂ္ဂေါ-ထို သွားအပ်သော လမ်းသည်၊ တာနေဝ ဥဒကာဒီနိ- ထို ရေအစရှိသည်တို့သည်ပင်၊ (ထို ရေမီးတို့သည်ပင်၊) နု (ဟောန္တိ) ယဆေဝ-မဟုတ်ကုန်သကဲ့သို့သာလျှင်၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဇရာယ-ဇရာသည်၊ ဒန္ဓောဒီသု-သွားအစရှိသည်တို့၌၊ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဝသေန-ကျိုးသော သွားရှိသူ၏ အဖြစ် အစရှိသည်ဘို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂတမဂ္ဂေါ-သွားအပ်သော လမ်းသည်၊ ပါကဋော-ထင်ရှား၏၊ စက္ခုံ-မျက်စိကို၊ ဥမ္မိလတ္တာပိ-ဖွင့်၍သော်မှသည်း၊ ဂယှတိ-ယူအပ် ယူနိုင်၏၊ (သိနိုင်, မြင်နိုင်၏၊) စ-ထိုသို့ မျက်စိကို ဖွင့်၍ ယူအပ် ယူနိုင်ပါသော်လည်း၊ ခဏ္ဍိစ္စာဒီဧနဝ-ကျိုးသောသွားရှိသူသည်၏ အဖြစ် အစရှိသည် တို့သည်ပင်၊ ဇရာ-ဇရာသည်၊ နု-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဇာ-သည်၊ စက္ခုဝိဉ္ဉာဏဿ-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်, သိနိုင်သည်၊ နု ဟောတိ။

[ကိစ္စနိဒ္ဒေသ၏အကျယ်ကို ပြုပြီး၍, ပကတိနိဒ္ဒေသ၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် "အဲ့ဒါယုနေဒ" စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ အာယုနေဒ၊ ပေ၊ ပရိပါကောတိ-ဟူကုန်သော၊ ဣမေဟိ ပဒေဟိ-ဤပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ကာလာတိက္ကမယေဝ-ကာလကို လွန်ရုံအခါ၌သာ၊ အဘိဗျတ္တာယ-အလွန် ထင်ရှားသော၊ အာယုက္ခယ ၊ပေ၊ သညိတာယ-အသက်၏ကုန်ခြင်း, စက္ခုအစရှိသော ဣန္ဒြေတို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်း ဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်၊ (ဇရာ-ကို၊) ဒီပိတာ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပစ္ဆိမာ-နှင်သော၊ ဒွေ-နှင်သော၊ ဣမေ-ဤသဒ္ဒါတို့သည်၊ အဲ့ဿာ-ထို ဇရာ၏၊ ပကတိနိဒ္ဒေသာ-တို့တည်း၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှင်၏။

နု စ ခဏ္ဍိစ္စာဒိနေဝ ဇရာ။ ။ ခဏ္ဍိဘဿ+ဘာဝေါ ခဏ္ဍိစ္စံ-ကျိုးသောသွားရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သွားကျိုးခြင်း၊ ပလိတဿ+ဘာဝေါ ပါလိစ္စံ-ဖြူသော ဆံစသည်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဆံစသည်တို့၏ ဖြူခြင်း၊ ဤ ကိစ္စတို့သည် ဇရာကြောင့်ဖြစ်ရကား ဇရာသည် ပြုအပ်သော ကိစ္စဖြစ်၏၊ ခဏ္ဍိစ္စ စသည်ကား ဇရာမဟုတ်။

တတ္ထ-ထိ အာယုနော သံဟာနိ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ယသ္မာ, ဇရံ-အိုခြင်းသို့၊ ပတ္တဿ-ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာယု-အသက်သည်၊ ဟာယတိ-ဆုတ်ယုတ်၏၊ တသ္မာ, ဇရာ-ကို၊ အာယုနော သံဟာနိတိ-ဟူ၍၊ ဖလူပစာရေန-အားဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဒဟရကာလေ-ငယ်ရွယ်သူ၏အခါ၌၊ သုပ္ပဿန္နာနိ - အလွန် ကြည်လင်ကုန်သော၊ သုခုမံပိ-သိမ်မွေ့သည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိသယံ-အာရုံကို၊ သုခေနေဝ - လွယ်ကူသဖြင့်သာ၊ ဂဏှနသမတ္ထာနိ-ယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သော၊ စက္ခာဒီနိ-စက္ခု အစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-ဣန္ဒြေတို့သည်၊ ဇရံ-အိုခြင်းသို့၊ ပတ္တဿ-ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ပရိပက္ကာနိ-ရင့်ရော်ကုန်သည်၊ အာလုဠိတာနိ-ရှုပ်ပွေနေကုန်သည်၊ အဝိသဒါနိ-မရှင်းလင်းကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သြဇာရိကမိ-ထင်ရှားသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိသယံ-ကို၊ ဂဟေတုံ-ဌာ၊ အသမတ္ထာနိ-ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ, ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကောတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဖလူပစာရေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ (ဇရာ-ကို၊) ဝုတ္တာ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-ညွှန်ပြအပ်သော၊ သမ္ဗာပိ-သော၊ သာအယံ ဇရာ-သည်၊ ပါကဋာ- ထင်ရှားသောဇရာဌာန်း၊ ပဋိစ္စန္နာ- ဖုံးကွယ်အပ်သော ဇရာဌာန်း၊ ဣတိ ဒုဝိဓာ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဒန္ဓာဒီသု-သော အစရှိသည်တို့၌၊ ခဏ္ဍစ္စာဝါဒိ ဒဿနတော-ကျိုးကုန်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ရူပဓမ္မေသု- ရုပ်တရားတို့၌၊ ဇရာ-သည်၊ ပါကဋာဇရာနာမ-ထင်ရှားသော ဇရာမည်၏၊ ပန-ကား၊ အရူပဓမ္မေသု- နာမ်တရားတို့၌၊ ဇရာ-သည်၊ တာဒိသဿ - ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ဝိကာရဿ - ထူးခြားသောအမူအရာကို၊ (ဖေါက်ပြန်ခြင်းကို၊) အဒဿနတော- မမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ပဋိစ္ဆန္နဇရာနာမ - ဖုံးကွယ်အပ်သောဇရာ မည်၏။ ....ပုန- တဖန်၊ အဝိစိ- အကြားမရှိသော ဇရာဌာန်း၊ သဝိစိ- အကြားရှိသော ဇရာဌာန်း၊ ဣတိ ဧဝံပိ-ဤသို့လည်း၊ (ဇရာ-

---

အဝိစိ သဝိစိ။ ။ဝိစိသဒ္ဒါသည် အကြားဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ နတ္ထိ+ဝိစိ ယသ္မာတိ အဝိစိ၊ သံဝိဇ္ဇတိ+ဝိစိ ယသ္မာတ် သဝိစိ၊ ရွှေဇရာနှင့်နောက်ဇရာတို့အကြား ကို သိဖို့ရန် မလွယ်ကူသောကြောင့် "အကြားမရှိ" ဟုပင် ထင်ရသော (တဆက်တည်း ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်ရသော) ဇရာကို အဝိစိဇရာဟု ခေါ်၏၊ ဥပမာ-ပတ္တမြား စသည်၌ ရှိသော ဇရာမျိုးတည်း၊ ပတ္တမြားသည် သန်ဂါရထုံးစံအတိုင်း ဖြစ်ပျက် ရင့်ရော်နေသော လည်းထို့ရင့်ရော်ခြင်းဇရာ ၂ ခုအကြား ကိုမသိရသဖြင့် ရင့်ရော်သည်ဟုမသိရသကဲ့သို့ တည်း၊ လူတို့၏ မနုဒသကအရွယ်နှင့် ဒိန္နဒသကအရွယ်သည်၎င်း, ပန်း သစ်သီးအရွက်နုတို့၏ အဆင်းသည်၎င်း, ရွှေနောက် အဆင်းချင်း မတူကြသောကြောင့် ရင့်ရော်လာပုံထင်ရှားရကား သဝိစိ (သိလွယ်သော အကြားရှိသော) ဇရာမည်၏၊ [အဝိညာယ မာနန္တရဇရာ အဝိစိဇရာ၊-ဋီကာ။]

သည်၊) ဒုဝိဓော ဟေးတိ၊ တတ္ထ–ထိုု ၂ပါးတို့တွင်၊ မဏိ၊ပေ၊သူရိယာဒီနံ–ပတ္တမြား,ရွှေ,ငွေ,သန္ဘာ,လ,နေ အစရှိသည်တို့၏၊ (ဇရာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (ဇရာအဓိဝိဇရာနေမဋ္ဌိ လှမ်းငပ်၊) မန္ဒဒသကာဒီသု-မန္ဒဒသက အစရှိသည်တို့၌၊ ပါဏိနံ-သက်ရှိသတ္တာတို့၏၊(ဇရာ)ဝိယစ-ကဲ့သို့ဌင်း၊ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီသု-အပင့်, အသီး, အညွှန့် အစရှိသည်တို့၌၊ အပါဏိနံ-သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏၊ (ဇရာ)ဝိယစ-ကဲ့သို့ဌင်း၊ အန္တရန္တရာ-အကြားအကြား၌၊ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ-အဆင်းအထူးအစရှိသည်တို့၏၊ ဒုပ္ပညေယျတ္တာ-မသိအပ်, မသိနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇရာ-သည်၊ အဝိဇရာနာမ-မည်၏၊ နိရန္တရဇရာ-ထင်ရှားလောက်အောင် အကြားမရှိသော ဇရာမည်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ကား၊ တာတော-ထိုမဏိကနကအစရှိသည်တို့မှ၊ အညေသု-အခြားကုန်သော၊ ယထာဝုတ္တေသု-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော မန္ဒဒသက, ပုပ္ဖဖလပလ္လဝ အစရှိသည်တို့၌၊ အန္တရန္တရာ–အကြားအကြား၌၊ ဝဏ္ဏဝိသေသာဒီနံ–အဆင်းအထူးအစရှိသည်တို့၏၊ သုဝိညေယျတ္တာ–လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇရာ–သည်၊ သဝိဇရာနာမ–မည်၏၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

မဏိ ၊ပေ၊ သူရိယာဒီနံဝိယ။ အဝိဇရာ၏ ဥဒါဟရဏ်ပုံစံကို ပြသောစကားတည်း၊ ဝိယသဒ္ဒါလည်း ဥဒါဟရဏ်ပြ ဥပမာဇောတကတည်း၊ မန္ဒဒသကာဒီသု၊ပေ၊ အပါဏိနံကား ဝိသဒိသူပမာတည်း၊ မန္ဒဒသက အစရှိသည်တို့၌ သက်ရှိသတ္တာတို့၏ အဆင်းအထူးကိုဌင်း, ပုပ္ဖ ဖလ ပလ္လဝစသည်တို့၌သက်မဲ့ဝတ္ထုတို့၏ အဆင်းအထူးကိုဌင်း သိဖို့ရန် လွယ်ကူသကဲ့သို့, မဏိစသည်တို့၏ အကြားအကြား၌ အဆင်းအထူး စသည်ကို သိဖို့ရန်မလွယ်ကူ–ဟူလို၊ ထိုသို့ မလွယ်ကူသောကြောင့် မဏိစသည်တို့၌ ဇရာကို ''အဝိဇရာ'' ဟု ခေါ်ရသည်။

ဘဇေတာ၊ပေ၊ယထာဝုတ္တေသု။ ။ဤဝါကျ၌ ပဓာနဖြစ်သော မဏိ၊ပေ၊ သူရိယာဒီကို တဇေတောဖြင့်စွဲ၍ အညီ၏ အပါဒါန်ခံပြီးလျှင်, ထိုမှတပါးသော ယထာဝုတ္တအရာကို ''မန္ဒဒသကာဒီသု ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီသု''ဟု ဆိုအပ်ပြီးသောဌာနတို့ကို ယူရသည်၊ ဤသို့လျှင် မန္ဒဒသက ပုပ္ဖဖလ စသည်တို့၌ ဇရာကို ''သဝိဇရာ'' ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤအဝိဇရာအရတွင် မန္ဒဒသက စသည်တို့ မပါဝင်ရကား ထိဥပမာကို ဝိသဒိသူပမာ အဖြစ်ဖြင့်သာ ပြကြောင်း သိသာနိုင်သည်။

မန္ဒဒသကာဒီသု။ ။မန္ဒဒသက-နှံသော နုသော အခိုက်အတန့်ရှိသော ကလေးအရွယ် ၁၀ နှစ်အပေါင်း, ဒိန္နဒသက–မြူးတူးပျော်ပါးကစားတတ်သူ၏အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀နှစ်အပေါင်း,ဝဏ္ဏဒသက–အဆင်းလှသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀နှစ်အပေါင်း, ဗလဒသက–အားကောင်းသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀ နှစ်အပေါင်း, ပညာဒသက-ဉာဏ်ပညာအတိုးတက်ဆုံးအခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀နှစ်အပေါင်း,ဟာနိဒသက-ပညာ,ဗလ,ဝဏ္ဏတို့ဆုတ်ယုတ်ရာ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀ နှစ်အပေါင်း, ပဗ္ဘာရဒသက-ခါးကိုင်းသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀ နှစ်အပေါင်း, ဝက်ဒသက–

လက္ခဏာဒိတောပိ- အားဖြင့်လည်း၊ ရူပဿဇရတာ-သည်၊ ရူပပရိပါက လက္ခဏာ - ရုပ်တို့၏ ရင့်ကျက်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဥပနယနရသာ- မရဏာသို့ ကပ်ဆောင်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏၊ သဘာဝါနုပဂမေ- ပင်ကိုယ်သဘော၏ မကင်းခြင်းသည်၊ (သတိ)ပိ - သော်လည်း၊ နဝဘာဝါပဂမ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ - အသစ်၏အဖြစ်မှ ကင်းခြင်းသဿတဟု ယောဂိတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝိဟိပုဆုဏာဘာဝေါဝိယ- ကောက်တို့၏ ဟောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့တည်း၊ ပရိပစ္စမာန ရူပပဒဋ္ဌာနာ- ရင့်ကျက်သောရုပ်လျှင် နီးစ့ဳသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

အနိစ္စတာဒိနိဒ္ဒေသေ- ၌၊ (အတ္ထော ဇေံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ခယဂမနဝယေန- ကုန်ခြင်းသို့ ရောံခြင်း၏အစ့ဳမ်းကြောင့်၊ ခယော-ခယဇည်၏၊[ခီယနံ ခယော၊] ဝယဂမနဝယေန-ကင်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း၏အစ့ဳမ်းကြောင့်၊ ဝယော-မည်၏၊ [ဝိအယနံ ဝယော၊] ဘိဇ္ဇနဝယေန-ပျက်ခြင်း၏အစ့ဳမ်းဖြင့်၊ ဘေဒေါ-မည်၏၊ [ဘိဇ္ဇနံ ဘေဒေါ၊] [ဘာဝဿာဓနမူ တပါး, အဓိကရဏသာဓနကို ပြလို၍ "အထဝေါ"စသည်မိန့်။] အထဝေါ-ကား၊ ယသ္မာ, တံ-ထိုအနိစ္စတာသို့၊ ပတ္တာ-၍၊ ဝေါ-ရောက်လသော်၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ ခီယတီ - ကုန်လည်းကုန်၏၊ ဝယတီ- ကင်းလည်းကင်း၏၊ ဘိဇ္ဇတိ့စ-ပျက်လည်းပျက်၏၊ တသ္မာ, တေသံ့ -ဤသဘော တ်ရား၌၊ ဝေါ-ကြောင့်၊ (ရူပံ-သည်၊) ခီယတီ- ကုန်၏၊ ဣတိ- ထို့သို့ကုန်ရာ ကုန်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထို သဓဘာတရားသည်၊) ခယော- မည်၏၊ တေသံ့ -၌၊ ဝေါကြောင့်၊ (ရူပံ)ဝေတိ-ကင်း၏၊ ဣတိ- ထို့သို့ကင်းရာ, ကင်းကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် (သော-သည်၊) ဝယော-မည်၏၊ တေသံ့ -၌၊ ဝေါကြောင့်၊(ရူပံ)ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ ဣတိ-ထို့သို့ ပျက်ရာ ပျက်ကြောင်း၏အဖြစ် ကြောင့်၊(သော) ဘေဒေါ-မည်၏၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-ပရိဟူသော ဥပသာရ၏

ကိုင်းရုံမှုမက ကုန်းသူ ကောက်သူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀ နှစ်အပေါင်း, မောဟဒသက-၉၀ တွင်းရောက်သဖြင့် မူးနောက်နောက် မေ့တေ့တေ့ဖြစ်ကာ သူငယ်ဖြုန်တတ်သူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀ နှစ်အပေါင်း, သယနဒသက-မထနိုင်တော့ပဲ အိပ်ရာဖျာကပ် ဖြစ်ရသူ၏ အခိုက်အတန့်ရှိသော ၁၀ နှစ်အပေါင်း, ဤသို့အားဖြင့် အသက်တရာကို ၁၀ ပုံခွဲခြားလျှင် အခိုက်အတန့် ၁၀ မျိုးပြားသည်၊ အာဒီဖြင့် နောက်ကိုးပါးကိုယူပါ။ [ဝိသတ်နိပါတ် စိတ္တသမ္မှ။တဇာတ်။]

သဘာဝါ၊ပေ၊ ဘာဝေါဝိယ။ ။ကောက်စပါးသည် ဟောင်းသွားသည့်အခါ စပါး၏သဘော မပြောင်းသော်လည်း အသစ်သဖြာမှ အဟောင်းသဘောသို့ ပြောင်းသကဲ့သို့, ဇရာ၏ဖြစ်ရာ သက်ရှိ-သက်မဲ့တို့၌ မူလသဘော မပြောင်းသော်လည်း အသစ်ဆဲဘောကဒးရွေလျော့ပြောင်းသွား၏၊ ထို့ကြောင့် "သဘာဝါ နုပဂမေပိ နဝဘာဝါပဂမ" ဟု ဆိုသည်။

အစ္စမ်ိးဖြင့်၊ ပဒံ-ကို၊ ဝဧစုတ္ဝာ-တိုးခဲ့၍၊ ဘေဒေါဝ-ပျက်ခြင်းကိုပင်၊ (ပျက်ရာ ပျက်ကြောင်းသဘောကိုပင်၊) ပရိဘေဒေါ-ပရိဘေဒဟူ၍၊ (ဝုတ္တော-ဟော တော်မူအပ်ပြီ၊) [ရှေးနိသယ်၌ "ဝုတ္တော"ဟု ထည့်သည်။]

ဟုတ္ဝာ—ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန-ဆင်ရှားမရှိခြင်းဟူသော အနက်သဘော ကြောင့်၊ နိစ္စံ-မြဲသောတရားသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိစ္စံ—မည်၏၊ တဿ — ထို အနိစ္စဖြစ်သော ရုပ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ, မမြဲခြင်း လက္ခဏာသည်၊ အနိစ္စတာ-မည်၏၊ တွဆ-ဤ သဘောတရား၌၊ (ရူပံ- သည်၊) အန္တရဓာယတိ-ကွယ်ပျောက်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ကွယ်ပျောက်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အန္တရဓာနံ— မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ မရဏံ— မရဏသို့၊ ပတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-ရောက်လ သော်၊ ရူပံ - သည်၊ အန္တရဓာယတိ-၏၊ အဒဿနံ - မမြင်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ [အဒဿနံ၌ ဘာဝပ္ပဓာန, ဘာဝလောပ ကြံပါ၊ "မမြင်အပ် သောရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကွယ်ပျောက်ခြင်းသို့ရောက်သည်"ဟူလို။] စ— ဆက်၊ ကေဝလံ — နာမ်ခန္ဓာနှင့် မဖက်, သက်သက်၊ ရူပမေဝ- ရုပ်သည်သာ၊ (အန္တရဓာယတိ—ကွယ်ပျောက်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ သဗ္ဗေပိ-န်သော၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ—၅ ပါးသောခန္ဓာတို့သည်၊ (အန္တရဓာယန္တိ - န်၏၊) တသ္မာ, ပဉ္စန်္ဓပိ-န်သော၊ ခန္ဓာနံ- တို့၏၊ အနိစ္စတာယ- အနိစ္စတို့၏အဖြစ်၏၊ ဣဒမေဝလက္ခဏံ— ဤ လက္ခဏာပင်တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ထို့ကြောင့်ပင် "ခန္ဓာ ၅ ပါးလုံး၏ မမြဲသည်၏အဖြစ်စသည်ကို "လက္ခဏ"ဟု ခေါ်သည်။] ပန-ကား၊ [ပဒတ္ထမ္မ တပါး, လက္ခဏာဒျတ္ထကား၊] လက္ခဏာဒိတော - အားဖြင့်၊ ရူပဿ အနိစ္စ တာ - ရူပဿ အနိစ္စတာသည်၊ ပရိဘေဒလက္ခဏာ - ပျက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ သံသီဒနရသာ- ဆုတ်နစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ခယဝယပစ္စုပဋ္ဌာနာ - ကုန်ခြင်း, ကင်း ခြင်းသဘော ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ပရိဘိဇ္ဇမာနရူပပဒ ဋ္ဌာနာ-ပျက်သောရုပ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဇာတိဇရာ- ဇာတိ, ဇရာတို့ကို၊ ဂဟိတာ - ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမ သ္မိံ ဌာနေ-ဤအရာ၌၊ မရဏံ-မရဏကို၊ ဂဟိတံ - ပြီ၊ တယော - ၃ ပါးကုန် သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ - ဤတရားတို့သည်၊ ဣမေသံ သတ္တာနံ - ဤ သတ္တဝါတို့၏၊ ဥက္ခိတ္တာသိကပစ္စာမိတ္တာသဒိသာ-မြှောက်ချိအပ်သော သန့်လျက်ရှိသော့ ရန်သူ နှင့်တူကုန်၏၊ (သန့်လျက်မိုးနေသော ရန်သူနှင့်တူကုန်၏၊) ဟိ- ချ၊ ပုရိသဿ- ယောဂျိုးတယောက်၏၊ တယော- သုံးယောက်ကုန်သော၊ ပစ္စာမိတ္တာ-ရန်သူ တို့သည်၊ သြကာသံ-အခွင့်ကို၊ (သတ်ဖြတ်ခွင့်ကို၊) ဂဓေသမာနာ-ရှာကုန်လျက်၊ ဝိစရေယျုံ ယထာ- လှည့်လည်ကုန်ရာသကဲ့သို့၊ တေသု- ထို ရန်သူ ၃ ယောက် တို့တွင်၊ ဧကော- တယောက်သောရန်သူသည်၊ (တယောက်သော ရန်သူက၊) ဧဝံ - သို့၊ ဝဒေယျ- ပြောဆိုရာ၏၊ (ကိံ)၊ တေ- အဲဒီအကောင်ကို၊ နိဟရိတ္ဝာ-

အိမ်မှထုတ်ဆောင်၍၊ အဋ္ဌဝိပွဝေသနံ - တောအုပ်သို့ ဝင်လာစေခြင်းသည်၊ (သွင်းခဲ့ခြင်းသည်၊) မယ္ဆံဘာဆော - ငါ့တာဝဒန်သည်၊ ဟောတု - ဖြစ်စေ၊ ဣတိ, ဝဒေယျ - ၏၊ ဒုတိယော - ဒုတိယ ရန်သူသည်၊ (ဝဒေယျ)၊ ကိံ အဋ္ဌဝိဂတကာလေ - တောအုပ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ ပေါထေတွာ - ပုတ်ခတ်၍၊ ပထဝိယံ - မြေ၌၊ ပါတနံ - ကျစေခြင်းသည်၊ မယ္ဆံဘာဆော - ငါ့တာဝဒန်သည်၊ (ဟောတု)၊ ဣတိ (ဝဒေယျ)၊ တတိယော - တတိယရန်သူသည်၊ (ဝဒေယျ၊ ကိံ) ပထဝိဂတကာလတော - မြေသို့ ရောက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ အသိနာ - သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသစ္ဆေဒနံ - ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ခြင်းသည်၊ မယ္ဆံဘာဆော (ဟောတု)၊ ဣတိ (ဝဒေယျ)၊ ဣမေ ဇာတိ အာဒယော - ဤ ဇာတိ အစရှိသော တရား ၃ ပါးတို့သည်၊ ဧဝရူပါ - ဤသို့ သဘောရှိကုန်၏။

ဟိ - ခဲ့၊ ဧတ္ထ - ဤ ဇာတိအစရှိသည်တို့တွင်၊ ဇာတိ - ဇာတိသည်၊ နိဟရိတ္ထာ - အိမ်မှ ထုတ်ဆောင်၍၊ အဋ္ဌဝိပွဝေသနပစ္စာမိတ္တာသဒိသာ - တောအုပ်သို့ သွင်းလာသော ရန်သူနှင့်တူ၏၊ (ကသ္မာ)၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ - ထိုထို အရပ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တာပနတော - ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဇရာ - သည်၊ အဋ္ဌဝိဂတံ - တောအုပ်သို့ရောက်သူကို၊ ပေါထေတွာ - ပုတ်ခတ်၍၊ ပထဝိယံ - ၌၊ ပါတနပစ္စာမိတ္တာသဒိသာ - ကျစေသောရန်သူနှင့် တူ၏၊ (ကသ္မာ)၊ နိဗ္ဗတ္တာကုန္နာနံ - ဖြစ်သောခန္ဓာတို့၏၊ ဒုဗ္ဗလပေါကရဏတော - အားမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်, သူတပါးနှင့် စပ်ဆိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်, အိပ်ရာညောင်စောင်းလျဲ လည်းလျောင်းရာရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကြောင့်တည်း။ [အိပ်ရာမှထူပေးရခြင်း, ထမင်းခွံ့ပေးရခြင်း စသည်တို့ကို "ပရိဓိန" ဟု ဆိုသည်။] မရဏံ - မရဏာသည်၊ ပထဝိဂတသာ - မြေသို့ ရောက်သူ၏၊ အသိနာ - ဖြင့်၊ သီသစ္ဆေဒကပစ္စာမိတ္တာသဒိသံ - ဦးခေါင်းကို ဖြတ်တတ်သော ရန်သူနှင့်တူ၏၊ (ကသ္မာ)၊ ဇရာပတ္တာနံ - ဇရာသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ - ခန္ဓာတို့၏၊ ဇိဝိတက္ခယပါပနတော - အသက်၏ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့မှတ်ဖွယ်၏။

ကဗ္ဗိကာရုဟာရနိဒ္ဒေသေ - ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယော - အကြင် အာဟာရကို၊ ကဗဠံ - အလုပ် အလေ့းကို၊ ကရိယတိ - ပြုအပ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သော - ထို အာဟာရသည်၊) ကဗဠီကာရော - မည်၏၊ အာဟာရိယတိ - ခံတွင်းသို့ ရှေးရှုဆောင်အပ်၏၊ (စား၍ အပ်၏၊) ဣတိ, အာဟာရော - မည်၏၊ ကဗဠံ - အလုပ် အလေ့းကို၊ ကတ္ဝာ - ပြု၍၊ အဇ္ဈောဟရိယတိ - ရှေးရှုဆောင်အပ်၏၊ (စား၍အပ်၏၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ရူပံ - သဘာဝမက်ရုပ်ကို၊ အာဟရတိ - ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိပိ - လည်း၊ အာဟာရော - ၏၊ ဝေဒံ - ဤသို့လျှင်၊ ဝတ္ထု ဝသေန - အာဟာရ၏တည်ရာ သဘုနစသော ဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့်၊ နာမံ - အာဟာရဟူသော

အမည်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ-ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ ပုန, ဝတ္ထု၊ ဝသေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ တေံ- ဤအာဟာရရူပ်ကို၊ ပဘေဒတော-အပြားအားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ -ငှာ၊ ဩဒနော ကုမ္မာသောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဩဒနာဒီနိ- ဩဒန အစရှိကုန်သော၊ ဖာဏိတပရိယန္တာနိ-ဖာဏိတ အဆုံးရှိကုန်သော၊ ဒုဒိဒသ-ဘ၇ပါးသော ဝတ္ထု၊တို့သည်၊ ဣဓ-ဤအာဟာရရူပ်အရာ၌၊ အဓိပ္ပေတာသု-အလိုရှိအပ်သော၊ အာဟာရသ -၏၊ ဝတ္ထူနိ-တည်ရာတို့တည်း၊ ပါဠိယံ- တော်၌၊ အနာဂတာနိ - မလာကုန်သော၊ မူလဖလာဒီနိ- အမြစ် အသီး အစရှိသည်တို့သည်၊ ယေဝါပနကံ-ယေဝါပနက အားဟားရသို့၊ ပဝိဋ္ဌာနိ- ဝင်ကုန်ပြီ၊ [“ယံဝါပနညမိဿတ္ထိ” ဧသော ပါဠိတော် စကားကို၊ “ယေဝါပနက” ဟု နာမည်တပ်ထားသည်။

ဣဒါနိ- ၌၊ တာနိ မူလဖလာဒီနိ- ထိုမူလဖလ အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တုဗ္ဗတော-ခံတွင်းဖြင့် စားမှုအစရှိသည်ကို ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ [ဋီကာ၌ “ကတ္တုမ္မ သဘာဝတော” ဟု ဖွင့်၏၊ ကတ္တုမ္မ၌ ဘာဝပွဓာန ကြံဧလိုသည်၊] ဒဿေတုံ, ယမ်ိယမ်ို ဇနပဒေတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ- ထိုယမ်ိယမ်ို ဇနပဒေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မုခေန- ခံတွင်းဖြင့်၊ အသိတပ်ံ ဘုဉ်္ဇိတပ်ံ- စားထိုက်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ မုခါသိယံ- မည်၏၊ [အသိတပ်ံတိ အာသိယံ၊ အသဓာတ်, ဏျပစ္စည်း, ဣလာ၊ မုခေန+အာသိယံ မုခါသိယံ၊] ဒန္တေဟိ-သွားတို့ဖြင့်၊ ဝိခါဒိတပ်ံ-ခဲစားထိုက်၏၊ ဣတိ၊ ဒန္တဝိခါဒနံ- မည်၏၊ [ဝိခါဒိတပ္ပန္တိ ဝိခါဒနံ၊ ဒန္တေဟိ+ဝိခါဒနံ ဒန္တဝိခါဒနံ “ဝိခါယိတပ်ံ” ဟုလည်းရှိ၏၊ စားခြင်းအနက်ဟော ခေဓာတ်မှ ကို အာယပြု၊] ဂလေန- လည်မျိုဖြင့်၊ အဇ္ဈောဟရိတပ်ံ- ရှေးရှဆောင်ထိုက်၏၊ ဝါ- စားမျိုထိုက်၏၊

၉ဝံ ဝတ္ထု၀သေန နာမံ။ ။အာဟာရရူပ်ဟူသည် ထမင်းစသည်တို့၌ ပါသော ဩဇာတည်း၊ ထိုဩဇာကို ထမင်းကဲ့သို့ အံ့လုပ်ပြု၍ မလွေးနှိုင်, မစားနိုင်၊ ဩဇာ၏ တည်ရာ ဝတ္ထုဖြစ်သော ထမင်းစသည်ကိုသာ အလုံပ်ပြု၍ လွေးနိုင်, စားနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ကဗဠီကာရော အာဟာရော” ဟူသောပါဠိဖြင့် ဩဇာကို တိုက်ရိုက်မပြဘဲ ဩဇာ၏တည်ရာ ဝတ္ထုကို ထုတ်ပြသည်ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ဝတ္ထုနှင့်စပ်သဖြင့် ဆိုထားသည်ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်သောကြောင့် “အာဟာရ” အရ ဩဇာကို ဌာနူပစရအားဖြင့် ကောက်ယူကြရသည်။

မှတ်ချက်။ ။ကဗဠီကာရောဝယ် “ကရီယတေတိ ကာရော၊ ကဗဠော+ကာရော ကဗဠကာရော” ဟု ဆိုလိုလျက် ဤ ပစ္စည်း, တနည်း- စ အနုဗန်ရှိသော စိပစ္စည်း သက်ထားသည်၊ ထိုပစ္စည်းသည် ဤနေရာ၌ အင်္ဂါတတ္တော အနက်ဟောမဟုတ်၊ တပ္ပါကဋိကရဏပ္ပဒေသကဲ့သို့ သွတ္ထိသက်သော ပစ္စည်းသာတည်း၊ သို့သော် ရှေးနိဿယ၌ အင်္ဂါတ တတ္တောအနက်ဟု ဆိုလေသည်၊ [အင်္ဂါတ တတ္တော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရူပသိဒ္ဓိဘာသာဋီကာ အဗျယီဘောသမာသ်ခန်း၌ ရှုပါ။

ဣတိ, ဂလဇ္ဈောဟရဏီယံ-မည်၏၊ ဣဒါနိ, တံ-ထို အာဟာရကို၊ ကိစ္စဝသေန-ဖြင့်၊ ဒဿေတုံ ကုစ္ဆိဝိတ္ထမ္ဘနဒုန္နိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ မူလဖလာဒိ-အမြစ်အသီး အစရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ သြဒနကုမ္မာသာဒိဝါ-ထမင်း, တဝက်ကျက် မုံအစရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊["ကုမ္မာသ-မုယောမုံ"ဟု ပေးရိုးရှိ၏။] တံ-ထို အာဟာရသည်၊ အဇ္ဈောဟဋ်-ခံတွင်းသို့ ရှေးရှု ဆောင်အပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-စားမျိုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ-သော်) ကုစ္ဆိံ-ဝမ်းကို၊ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ-တောင့်တင်းစေနိုင်၏၊[ထို့ကြောင့်"ထမင်းစားလိုက်ရလို့ ဝမ်းတောင့်သွားသည်"ဟု ပြောကြသည်။] ဣဒံ-ဤဝမ်းကို တောင့်စေခြင်းသည်၊ အဿ-ထို အာဟာရ၏၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စတည်း၊ ယာယ၊ပေ၊ ယာပေန္တိတိ-ကား၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ သဗ္ဗပဒေဟိ-အလုံးစုံသော သြဒနောကုမ္မာသော အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ သဝတ္ထုကံ-တည်ရာဝတ္ထုနှင့်တကွဖြစ်သော၊ အာဟာရံ-အာဟာရဟူသော သြဇာကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ, နိဗ္ဗတ္တိတသြဇာမေဝ-တည်ရာဝတ္ထုမှ နှစ်စေအပ်သော သြဇာကိုသာ၊(အစာမှ သီးခြားထုတ်အပ်သော သြဇာကိုသာ၊) ဒဿေတုံ၊ဣဒံ-ဤယာယ သြဇာယ သတ္တာ ယာပေန္တိ ဟူသောစကားကို၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှဘပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ တွေ့-ဤဝတ္ထုသြဇာတို့တွင်၊ ဝတ္ထုဃ-သြဒနစသော ဝတ္ထု၏၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ သြဇာယ--သြဇာ၏၊(ကိစ္စံ- သည်၊)ကိံ-နည်း၊(ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊) ပရိဃယဟရဏပါလနာနိ - ဘေးရန်ကို ပယ်ရှားခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့သည်၊(ကိစ္စာနိ- အစဉ်အတိုင်းသော ကိစ္စတို့တည်း၊) ဟိ- ခဲ့၊ ဝတ္ထု - သြဒနစသော ဝတ္ထုသည်၊ ပရိဃယံ-ဘေးရန်ကို၊ ဟရတိ-ပယ်ရှားနိုင်၏၊ ပါလေတုံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ နု သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ သြဇာ-သြဇာသည်၊ပါလေတိ-စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ ပရိဃယံ-ကို၊ ဟရိတုံ-ငှါ၊ နု သက္ကောတိ- နိုင်၊ ဒွေပိ-၂ ပါးသော ဝတ္ထုသြဇာတို့သည်လည်း၊ ကေတေဒေ- တပေါင်းတည်း၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ ပါလေတုံပိ - စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါရင်း၊ ပရိဃယံ- ဘေးရန်ကို၊ ဟရိတုံပိ-ပယ်ရှားခြင်းငှါရင်း၊ သက္ကောန္တိ- ကုန်၏၊ ပန - ပရိဟာရပက္ခမှုတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ သေ (ဧသော) ပရိဃယောနာမ - ဤဘေးရန်မည်သည်၊ ကော- အဘယ်နည်း၊ (ဣတိ-တည်း)၊ ကမ္မဇတေဇော-ကံကြောင့် ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်တည်း၊ (ဝမ်းမီးကို ဆိုသည်၊) ဟိ-ခဲ့၊ အန္တောကုစ္ဆိယံ-ဝမ်းတွင်း၌၊ သြဒနာဒိဝတ္ထုသ္မိံ-ထမင်း အစရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ အသတိ- သော်၊ ကမ္မဇတေဇော- ကံကြောင့် ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်သည်၊ (ဝမ်းမီးသည်၊) ဥဋ္ဌဟိတွာ - ထ၍၊ ဥဒရပဋ္ဌလံ - ဝမ်းလွှာကို (ဝမ်းရေကို၊) ဂဏှာတိ- ယူ၏၊ (ပူလောင်၏၊) (အဟံ-ငါသည်၊) ဆာတော-ဆာသည်၊ အမို့-ဖြစ်၏၊ မေ-အား၊ အာဟာရံ-အစာကို၊ ဒေထ-ပေးကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ဝဒါပေတိ-ပြောဆို

စေ၏၊ ဘုတ္တကာလေ- စားအပ်ပြီးရာအခါ၌၊ ဥဒရပဋ္ဌလံ- ကို၊ မုဉ္ဇိတ္ဝာ-လှတ်၍၊ ဝတ္ထုံ- ထမင်းစသော ဝတ္ထုတို့၊ ဂဏှာတိ၊ အထ- ထို့အခါ၌၊ သတ္ထော-သတ္ထသည်၊ ကေဂ္ဂါ- တခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ (တည်ကြည်သည်၊) ဟောတိ။

ဟိ - ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြဦးအံ့၊ ဆာယာရက္ခသော - ဆာယာရက္ခိုသ်သည်၊ (မိမိ၏သစ်ပင်ရိပ်သို့ ဝင်လာသူကို စောင့်ရှောက်၍ စားတတ်သော ဘီလူးသည်၊) [ရက္ခိတ္ဝာ အသတိ ဘက္ခတိတိ ရက္ခသော၊ ဆာယာယ+ရက္ခသော။] ဆာယံ- အရိပ်သို့၊ ပဝိဋ္ဌံ- ဝင်လာသူကို၊ ဂဟေတ္ဝာ- ဖမ်းယူ၍၊ ဒေဝသဒ်္ဒလိကာယ- နတ်သံခြေကျဉ်းဖြင့်၊ ဗန္ဓိတ္ဝာ-ဖွဲ့၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဘဝနေ- ဗိမာန်၌၊ မောဒန္တော- ဝမ်းမြောက်လျက်၊ (ဖမ်းထားအပ်သူကို ဝမ်းမြောက်စေသည်မဟုတ်၊ စားစရာရနေသည်ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်တိုင် ဝမ်းမြောက်လျက်၊) ဆာတကာလေ - ဆာသူ၏ အခါ၌၊ (ဆာရာအခါ၌၊) အာဂန္တွာ - လာ၍၊ သီသေ - ဦးခေါင်း၌၊ ဥံသတိ - ကိုက်၏၊ သော - ထို ဖမ်းထားအပ်သူသည်၊ ဥဒ္ဒတ္တာ- ကိုက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိရဝတိ - မြည်တမ်း၏၊ တံရဝံ(တံ ဝိရဝံ)- ထို မြည်တမ်းသံကို၊ သုတ္ဝာ- ကြားရ၍၊ တ္ထေ- ဤအရပ်၌၊ ဒုက္ခပ္ပတ္တော- ဆင်းရဲသို့ ရောက်နေသူသည်၊ အတ္တိ- ရှိ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တတောတတော- ထိုထိုအရပ်မှ၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ- ပြေးလာကြကုန်၏၊ သော- ထို ဆာယာရက္ခိုသ်သည်၊ အာဂတာဂတေ- လာကုန်လာကုန်သော လူတို့ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ- ဖမ်းယူ၍၊ ခါဒိတ္ဝာ- ခဲစား၍၊ ဘဝနေ- ၌၊ မောဒတိယထာ-ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ဣဒံသမ္ပဒံ- ဤ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော ဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၏။

ဟိ-ဥပမာန ဥပမေယျရောနှောလျှက် ပြဦးအံ့၊ ဆာယာရက္ခသော -ဆာယာရက္ခိုသ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ကမ္မဇတေဇော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒေဝသဒ်္ဒလိကာယ- ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတ္ဝာ-၍၊ ဌပိတသတ္တော- ထားအပ်သော သတ္တဝါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ) ဥဒရပဋ္ဌလံ- ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ပုန- တဖန်၊ အာဂတမနုဿာ- ရောက်လာသောလူတို့ကို, (ဝေဒိတဗ္ဗာ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ သြဒနာဒိဝတ္ထု- ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သြတရိတ္ဝာ - သက်ဆင်း၍၊ (ဖမ်းထားအပ်သူတို့ လျှောင်ထားရာ အချုပ်တွင်းသို့ သက်ဆင်း၍၊) သီသေ - ၌၊ ဥံသနံ- ကိုက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ကမ္မဇတေဇော- ၏၊ ဝတ္ထု တော-သြဒနစသော ဝတ္ထုမှ၊ မုတ္တော- လွတ်ပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဥဒရပဋ္ဌလဂ္ဂဟာဏံ- ဝမ်းဇလ္ဓာကိုယူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဥဒ္ဒဿ- ကိုက်အပ်သော လူ၏၊ ဝိရဝဏာ လာလော-မြည်တမ်းရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ (တထာ) အာဟာရုံ-ကို၊ ဒေထ - ပေးကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝစနကာလော- ပြောဆိုရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တာယ သညာယ- ထို အမှတ်အသားဖြင့်၊ အာဂတာဂတေ-လာကုန်

လာကုန်သောလူတို့ကို၊ ဂဟေတွာ, ခါဒိတွာ, ဘဝနေ-ဌီ၊ မောဒနကာဓလော-ဝမ်းမြောက်ထုအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ) ကမ္မဇတေဇေန-သည်၊ ဥဒရပဋလံ-ကို၊ မုဋ္ဌိတွာ-လှုတ်၍၊ ဝတ္ထုသိဝံ-သြဒနစသော ဝတ္ထုကို၊ ဂဟိတေ-ယျုအပ်ပြီးသော်၊ ဇကဂ္ဂစိတ္တတာ-တခုတည်း သောအာရုံရှိသော စိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ (တည်ကြည်သောစိတ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ)။

တတ္ထ-ထိုဝတ္ထုတို့ဘုဉ်၊ သြဋ္ဌာရိကေ-ကြမ်းတမ်းသော၊ ဝတ္ထုသွဲ-သြဒနစသောဝတ္ထုဌ်၊ သြဇာ-သြဇာသည်၊ မန္ဒာ-ညံ့သည်၊ ဟောတိ၊ [ကသပ်တခုဌ် သြဇာတခုစီပါရကား နည်းသည်မဟုတ်၊ သြဇာ၏ သတ္တိညံ့ခြင်းသာတည်း၊] သုခုမေ-သိမ်မွေ့သော၊ (ဝတ္ထုသွဲ သြဇာ), ဗလဝတိ-အားရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ [အော့အရပ်က ငကျဲဆန်နှင့်, အညာက ငစိန်ဆန်တို့ သြဇာချင်း အညံ့ အထက် ကဲ့ပုံမျိုးဘည်း၊] ဟိ-ခဲ့၊ ကုဒြ။သကဘတ္တာဒီနိ-လူးထမင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဘုဉ်ဘွာ-စားပြီး၍၊ မုဟုတ္တေနေဝ-တမုဟုတ်ဖြင့်သာ၊ ဆာတော-ဆာသည်၊ ဟောတိ၊ သပ္ပိအာဒီနိ-ထောပတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်ပြီး၍၊ ဌိတဿ-တည်သူအား၊ ဒိဝသမွိ-တနေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ဘတ္တံ-ထမင်းသည်၊ နရွစ္စတိ-မနှစ်သက်၊ (မဆာ)၊ [ထို့ကြောင့် ဝမ်းမီးညံ့သူဘို့က "ထောပတ်ထမင်းကိုစားလျှင် အစာကြခဲသည်"ဟု ပြောကြသည်။] စ-ဆက်၊ တ္ထေ-ဤ အာဟာရအဆုဌ်၊ ဥပါဒါယုပါဒါယ-ကပ်ယူ၍, ကပ်ယူ၍၊ (ထောက်စာ၍, ထောက်စာ၍၊) သြဋ္ဌာရိက သုခုမတာ-ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်, သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဟိ-ခဲ့၊ ကုမ္ဘီလာနံ-မိကျောင်းတို့၏၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊(ထောက်စာ၍)၊ မောဆုနံ-ဥဒေါင်းတို့၏၊ အာဟာရော-သည်၊ သုခုမော-သိမ်မွေ့၏၊ ကုမ္ဘီလော-ဘို့သည်၊ ပါသာဏော-ကျောက်ခဲတို့ကို၊ ဂိလန္တိ ကိုရ-မျိုကြကုန်သတတ်၊ တေစ-ထို ကျောက်ခဲတို့သည်လည်း၊ နေသံ-ထို မိကျောင်းတို့၏၊ ကုစ္ဆိပ္ပတ္တာ-ဝမ်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဝိလီယန္တိ-ကြေမွကုန်၏၊ မောဆု-တို့သည်၊ သပ္ပဝိစ္ဆိကာဒိပါဏော-မြေ့, ကင်းမြီးကောက် အစရှိသောသတ္တွာတို့ကို၊ ခါဒန္တိ-ခဲစားကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ မောဆုနံ-တို့၏၊ အာဟာရံ-ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ တရစ္ဆာနံ-အောင်းတို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ တေ-ထို အောင်းတို့သည်၊ တိဝဿဆဋ္ဌိတာနိ-စုန့်ပစ်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဥနှစ်ရှိကုန်သော၊ ဝိသာဏာနိစေဝ-သားချိုတို့ကိုလည်း၊ အဋ္ဌိနိစ-အရိုးတို့ကိုလည်း၊ ခါဒန္တိကိရ-နှ်သတတ်၊ တာနိစ-ထိုသားချိုအရိုးတို့သည်လည်း၊ နေသံ-ထိုအောင်းတို့၏၊ ခေဋ္ဌေန-တံထွေးဖြင့်၊ တေမိတမတ္တာနံ-စိုစေအပ်ကာမျှတို့သည်၊ (သမာနာနိ)စေဝ-ဖြစ်ကုန်သော်သာ၊ ကန္ဒမူလံ ဝိယ-ကြာစွယ် ကြာရင်းကဲ့သို့၊ မုဒုကာနိ-နူးညံ့ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [မြေ့,

ကင်းမြီးကောက်တို့ထက်, ဦးချို့ အရိုးတို့ကဩဋ္ဌာရိက ဖြစ်သည်ဟု ထင်ရသော်လည်း မြေ့,ကင်းမြီးကောက်တို့မှာ အဆိပ်ပါသည့်အတွက် ထိုအဆိပ်ကို ကြောင့် ချဖို့ရန် ခက်သောကြောင့် မြေ့, ကင်းမြီးကောက်တို့ကသာ ဩဋ္ဌာရိကဖြစ်၍, သားချို့ အရိုးတို့မှာ ကျောက်ခဲတို့ကဲ့သို့သည်း မခက်မာ, အဆိပ်လည်း မပါသောကြောင့် သုခုမဖြစ်ရသည်၊ (ဋီကာ)။]

တရစ္ဆာနံပိ-အောင်းတို့၏လည်း၊ အာဟာရံ, ဥပါဒါယ, ဟတ္ထိနံ-ဆင်တို့၏၊ အာဟာရော့သုခုမော-၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုဆင်တို့သည်၊ နာနာရုက္ခသာခါဒယော-အမျိုးမျိုးသော သစ်ခက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တိ၊ ဟတ္ထိနံ-တို့၏၊ အာဟာရတော-ထက်၊ ဂဝယဂေါကဏ္ဏမိဂါဒီနံ-နွားနောက်သဘွာ, စိုင်သတ္ဝာ, သမင်သတ္ဝာအစရှိသည်ဘို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော-၏၊ [ဂဝယ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ "ဒေါဓဿ" သုတ်၌ဖွင့်, အဘိဓာန်နိဃဏ္ဍသစ် ၆၁၆၌ဖွင့်, ရှုပါ။] တေ-ထိုနွားနောက်အစရှိသော သတ္ဝာတို့သည်၊ နိဿာရာနိ-အနုစ်မရှိကုန်သော၊ နာနာရုက္ခ ပဏ္ဏာဒီနိ-အမျိုးမျိုးသော သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တိကိရ-နှံသတတ်၊ တေသံပိ-ထိုနွားနောက် အစရှိသောသတ္ဝာတို့၏လည်း၊ အာဟာရတော-ထက်၊ ဂုန်-တို့၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ တေ-ထိုနွားတို့သည်၊ အလ္လသုက္ခတိဏာနိ-စိုသောမြက်, ခြောက်သောမြက်တို့ကို၊ ခါဒန္တိ၊ တေသံပိ-ထိုနွားတို့၏လည်း၊ အာဟာရတော-ထက်၊ သသာနံ-ယုန်တို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ သသာနံ-တို့၏၊ အာဟာရတော-ထက်၊ သကုဏာနံ-ငှက်တို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ သကုဏာနံ အာဟာရတော, ပစ္စန္တဂါမဝါသီနံ-မြို့၏အစွန်အဖျား ရွာ၌နေသူတို့၏၊ (ကျေးတောသားတို့၏၊) အာဟာရော သုခုမော၊ ပစ္စန္တဂါမဝါသီနံ အာဟာရတော-ထက်၊ ဂါမဘောဇကာနံ-ရွာစားတို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ ဂါမဘောဇကာနံ အာဟာရတော, ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ-မင်း, မင်းအမတ်ကြီးတို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ တေသံပိ-ထိုမင်း, မင်းအမတ်ကြီးတို့၏လည်း၊ အာဟာရတော-ထက်၊ စက္ကဝတ္တိနော-စကြာမင်း၏၊ အာဟာရော, သုခုမော၊ စက္ကဝတ္တိနော အာဟာရတော, ဘုမ္မဒေဝါနံ-ဘုမ္မဇိုဝ်းနတ်တို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ ဘုမ္မဒေဝါနံ-တို့၏၊ အာဟာရတော-ထက်၊ စာတုမဟာရာဇိကာနံ-စာတုမဟာရာဇ်နတ်တို့၏၊ အာဟာရော သုခုမော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပရနိမ္မိဘဝသဝတ္တိနံ-ပရနိမ္မိဘဝသဝတ္ထီနတ်တို့၏၊ ယာဝ အာဟာရာ-အာဟာရတိုင်အောင်၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ-ခဲ့ချုံထိုက်ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ နေသံ-ထို ပရနိမ္မိတ ဝသဝတ္တိနတ်တို့၏၊ အာဟာရော-သည်၊ သုခုမောတေ့ဝ-ကောန်သိမ်မွေ့၏ဟူ၍သာ၊ နိဋ္ဌံ-အပြီးအဆုံးသို့၊ ပတ္တော-ရောက်ပြီ၊ [ဗြဟ္မာမျှားကား အာဟာရကို မစားသောကြောင့် ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့၏ အာဟာရကို "နိဋ္ဌံ ပတ္တော" ဟု ဆိုသည်။]

လက္ခဏာဒီတောပီ - အားဖြင့်လည်း၊ ကဗဋ္ဌီကာရော အာဟာရော - ကဗဋ္ဌီကာရုဟာရသည်၊ သြဇာလက္ခဏော - သြဇာရုပ် ဟူသောမှာ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ရူပါဟာရဏသော - သြဇာဌမကရုပ်ကို ဆောင်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏၊ ဥပတ္ထမ္ဘန်ပစ္စုပဋ္ဌာနော - ထောက်ပံ့ဘာဘိသောတရုးဟု ယောဂီဘို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏၊ ကဗဋ္ဌ-အာလုပ်အသွေးကို၊ ကာ့ဝံ့ - ၍၊ အာဟရိတဗ္ဗဝတ္ထု ပဒဋ္ဌာနော - စားမျိုထိုက်သော သြဒနစသော ဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသောအခြောင်းရှိ၏၊ ဣတိသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။

—+++—

နော ပါဒါနိဒ္ဒေသေ - ၌၊ (အတ္ထော ဇေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥပါဒါရူပံ - ဥပါဒါရုပ်သည်၊ ဥပါဒိယနဘဝ ယသဝံ - မှီရုံသာမှီဘဘိသကဲ့သို့၊ အနည္တန် - အခြားရုပ်သည်၊ နဥပါဒိယဘိ ယသာ - မမှီအပ်သကဲ့သို့၊ ဇဝံ – တူ၊ ဇတံ – ကို၊ နော ပါဒါရုပ်သည်၊ နဥပါဒိယဘေဝ – မှီရုံသာ မှီတတ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ နော ပါဒါ - မည်၏။

(ယံ ရူပံ အကြောင်ရုပ်ကို၊) ဖုသိတဗ္ဗံ - ထိထိုက်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (တံ ရူပံ – သည်၊) ဖေါဋ္ဌဗ္ဗံ - မည်၏၊ ဖုသိဘွာ - ထိ၍၊ ဇာနိတဗ္ဗံ - သိဆိုက်သောရုပ်ဘည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗဥ္စ - ထိအပ်သောရုပ်လည်းဟုဘိ၏၊ တံ - ထိုထိအပ်သောရုပ်ဟူသည်၊ အာယတနဥ္စ - အာယဘနလည်းဟုဘိ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ - ၏၊ အာပေါစ - အာဒေါလည်း ဟုတ်၏၊ တံ - ထို အာပေါဟူသည့်၊ နိဿတ္တသုညဘသဘာဝဋ္ဌေန - သဘဉာ မဟုဘ်သည်၏အဖြစ်, အတ္တမှာင်းဆိုတ်သည်၏အဖြစ်, သဘောဒ်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဓာတုစ - ဓာတ်လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ အာပေါဓာတု - မည်၏၊ ဣဒါနိ - ၌၊ ယသ္မာ, တီဏိ - န်သော၊ ရူပါနိ - ရုပ်ဘို့ကို၊ (ပဃဝိ တေဇော ဝါယောတို့ကို၊) ဖုသိဘွာ - ထိ၍၊ ဇာနိတဗ္ဗာနိ - သိဆိုက်ကုန်၏၊ တသ္မာ, တာနိ - ထို ၃ ပါးသောရုပ်ဘို့ကို၊ ဘာဇေတ္ဝာ - ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ - ပြဘော်မူခြင်းငှါ၊ ကတမံ၊ပေ၊ပဃဝိဓာတူတိ အာဒိ - အစရှိသောပါဠိရုပ်ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ။

နော ပါဒါ။ ။သမ္မဝါကျံ သာဝဓာရဏံနှင့်အညီ ဂေသဒ္ဒါထည့်၍ ''ဥပါဒိယတေဝ'' ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုဝေ၏ နိဝတ္တေတမ္မတ္ထကိုပြလိုလျှင် ''နအညေန ဥပါဒိယတိ'' ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားအရ ''ဥပါဒိယတေဝါတိ ဥပါဒါ'' ဟု ဝစနတ္ထဖြင့်၍ ဥပါဒါရုပ်များကို အရကောက်ပါ၊ ''ဥပါဒါရုပ်များသည် မဟာဘုတ်ကို မှီရုံသာမှီတ၊တ်၍ အခြားရုပ်များက မမှီအပ်'' ဟူလို၊ ထို့နောက် ''နဥပါဒါ နောပါဒါ'' ဟုဖြေ၊ နကိုလည်း အန်မဖြေရ၊ ဘူဘရုပ် ၄ ပါးကို အရဂကောက်ပါ။ ဘူတရုပ် ၄ ပါးသည် မှီရုံသာ မှီတတ်သော ရုပ်များ မဟုတ်ကြ၊ မဟာဘုတ် ၁ ပါးကို မဟာဘုတ် ၃ ပါးက မှီခြင်း စသည်အားဖြင့် မှီသည်းမှီဘတ်, မှီသည်း မှီအပ်သောရုပ်များ ဖြစ်ကြသည် – ဟူလို။

တတ္ထ-ထိုကတမံ ၊ပေ၊ ပထဝီဓာတု အစရှိသော စကား:ရပ်၌၊ ပထဝီဓာတု-သည်၊ ကက္ခဋတ္တလက္ခဏာ - ခက်မာသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ပတိဋ္ဌာနရသာ - တကွဖြစ်သော ရုပ်တရား:တို့၏ တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စ ရှိ၏၊ သမ္ပဋိစ္ဆနပစ္စုပဋ္ဌာနာ - တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်ဘရား:တို့ကို ခံထား:တတ်သော တရား ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေး:ရှုထင်လာ၏၊ တေဇောဓာတု - သည်၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ - အင်္ဒေ၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာ၌၏၊ ပရိပါစနရသာ - တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်ဘရား:တို့ကိုရင့်ကျက်စေခြင်း ကိစ္စ၌၏၊ မဒ္ဒဝါနုပ္ပါဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ - ရုပ်တို့၏ နူး:ညံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော တရား:ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေး:ရှုထင်လာ၏၊ (အပြင်ဘက်က ပကတိမီး:သည် ချိပ်, သံ အစရှိသည်တို့ကို နူး:ညံ့ ပြော့ပြောင်း:အောင် ဖြစ်စေသကဲ့သို့, သဟဇာတ် ရုပ်တို့ကို နူး:ညံ့ ပြော့ပြောင်း:အောင် ဖြစ်စေဘတ်သော တရား:ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏၊) [မဒ္ဒဝါနုပ္ပါဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာတိ ဗာဟိရဂ္ဂိဝိယ ဇတူလောဟာဒီနံ သဟဇာတဓမ္မာနံ မုဒုဘာဝါနုပ္ပါဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ၊—ယောဇနာ။]

ဝါယောဓာတု- သည်၊ ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ-သဟဇာတ်ရုပ်တို့ကို ထောက်ပံ့ခြင်း:လက္ခဏာရှိ၏၊ (ထောက်ထား:ခြင်း, ပင့်မြှောက်ခြင်း:လက္ခဏာရှိ၏၊) သမုဒီရဏရသာ- တကွဖြစ်ဖက်ရုပ်တို့ကို ရွေ့ရှား:ခစေခြင်း ကိစ္စ၌၏၊ အဘိနီဟာရပစ္စုပဋ္ဌာနာ - တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်တို့ကို အရပ် တပါး:သို့ ရွေ့ရှုဆောင်တာ်ခသော တရား:ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေး:ရှုထင်လာ၏၊ ပန - ကား:၊ ပုရိမာ- ရှေး ဖြစ်သော၊ အာပေါဓာတု- သည်၊ ပဂ္ဃရဏလက္ခဏာ- ယိုစီး:ခြင်း:လက္ခဏာရှိ၏၊ ပြူဟနရသာ - တကွဖြစ်ဖက် ရုပ်ဘရား:တို့ကို တိုး:ပွား:စေခြင်း ကိစ္စရှိ၏၊ [သို့း:နွမ်း:မသွား:စေခြင်း:ကိုပင် "ပြူဟန - တိုး:ပွား:စေခြင်း:" ဟု ခေါ်သည်၊ ပြူဟနရသာတိ သဟဇာတ ဓမ္မာနံ မိလာတဘာဝူပဂမနံ အဒတ္တာ ဝဓုနကိစ္စာ-ယောဇနာ၊] သင်္ဂဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ-ဘကွဖြစ်ဖက် ရုပ်ဘရား:တို့ကိုပေါင်း:စုဖွဲ့စည်း

ပုရိမာ ပန။ ။ပါဠိဒတ်၌ ဖေါ်ဌမ္ဘာယဘာနကို ရှေထား:၍ အာပေါဓာတ်ကို နောက်ထား:ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် "ပုရိမာ" ဟု ဆိုရသနည်း:ဟု မေး:ဖွယ်ရှိ၏။ အဓိပ္ပြာယ်ကား:-ပဋ္ဌဝိဓသင်္ဂဟ၌ ပထဝီဓာတု အာပေါဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတု ဟု ၄ခါင်း:စဉ်ရာဝယ် တေဇောဓာတ် ဝါယောဓာတ် ၂ မျိး:တို့၏ ရှေ့၌ဖြစ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပုရိမာ ပန" ဟု မိန့်သည်။

တနည်း။ ။ဥဒ္ဓေသအစဉ်အား:ဖြင့် ဖေါ်ဌမ္ဘာယတနက ရှေ့ကျသော်လည်း၊ ဖေါ်ဌမ္ဘာယဘာနနိဒ္ဒေသရောက်သောအခါ ဥဒ္ဓေသ၌ ဟောတော်မူအပ်သော အာပေါဓာတ်က ရှေ့၌ဖြစ်ရသောကြောင့် "ပုရိမာ ပန" ဟု ဆိုသည်။ (တနည်း) မဂ္ဂါဂမန-လဓိးသွား:ပုံနည်း:အား:ဖြင့် "လွန်ပြီး:အတိတ်ဖြစ်သော ဖေါ်ဌမ္ဘာယဘာနကို ခနောက်ဟုဂင်း, လာလတ္တံ့ဖြစ်သော အာပေါဓာတ်ကို ရှေ့ဟုဂင်း ဆိုသည်" ဟု ဋီကာ၌ ဥ နည်း:ပြ၏။

တတိ်သောတရား ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထိုင်လာ၏၊ စ-ဆက်၊ တ္ထ-ခေတ်ကြီး ၄ပါး တို့တွင်၊ကေကာ- တပါးတပါးသောခေတ်သည်၊ သေသတ္တဝါ ပဒဋ္ဌာနာ- ကြွင်းသော ခေတ် ၃ ပါး အပေါင်းလျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ရှိ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကကွဒ္ဒန္တိ- ကား၊ ထဒ္ဒံ- ခက်မာသော သဘောတည်း၊ မုဒုကန္တိ- ကဲား၊ အထဒ္ဒံ-မခက်မာသောသဘောတည်း၊ (နူးညံ့သောသဘောတည်း၊) သဏှန္တိ- ကား၊ မဒ္ဒံ- ညက်ညောသောသဘောတည်း၊ ဖရုသန္တိ- ကား၊ ခရံ- ကြမ်းတမ်းသော သဘောတည်း၊ သုခသမ္ဖဿန္တိ-ကား၊ သုခဝေဒနာပစ္စယံ-သုခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဣဋ္ဌဖေါ္ဌဗ္ဗံ-ဣဋ္ဌဖြစ်သော ဖေါ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿန္တိ- ကား၊ ဒုက္ခဝေဒနာပစ္စယံ- ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ အနိဋ္ဌဖေါ္ဌဗ္ဗံ-အနိဋ္ဌဖြစ်သော ဖေါ္ဌဗ္ဗာရုံတည်း။

ဂရုကန္တိ-ကား၊ ဘာရိယံ-ထမ်းဆောင်ထိုက်သော သဘောတည်း၊ ဝါ-လေးလံသော သဘောတည်း၊ [ဘရဓာတ်, ဏျုပစ္စည်း၊ ဆောင်အပ်, ဆောင်ထိုက်သော, တမင်ဆောင်မူ ပါလာရလောက်အောင် လေးလံသော ရုပ်၊] လဟုကန္တိ- ကား၊ အဘာရိယံ- မလေးလံသော၊ သလ္လဟုကံ- ပေါ့သော သဘောဘည်း၊ စ-ဆက်၊ တ္ထ-ဤကကွဒ္ဒံ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ကကွဒ္ဒံ-ကကွဒ္ဒံပုဒ်ဌင်း၊ပေါ၊လဟုကံ- လဟုကံပုဒ်ဒုင်း၊ ဣတိ(ဤမေဟိ)ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပထဝီဓာတုဧဝ-ပထဝီဓာတ်ကိုသာ၊ ဘာဇိတာ- ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ယဒါ-ဦ၊ အယံကာယော-ဤကိုယ်သည်၊ အာယုသ်ဟဂတောစ-ရုပ် နာမ် ၂ ထွေ, ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်နှင့်တကွဖြစ်သည်ရှင်း၊ ဥသ္မာသဟဂတောစ-ကမ္မဇတေဇော ဟူသော အဇ္ဈေနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ရှင်း၊ ဝိညာဏသဟဂတောစ-ဝိညာဉ်နှင့်တကွဖြစ်သည်ရှင်း၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ လဟုတရောစ-သာ၍ ပေါ့ပါးသည်ရှင်း၊ မုဒုတရောစ - သာ၍ နူးညံ့သည်ရှင်း၊ ကမ္မညတရောစ - သာ၍ ထိုထို အမှုဌ် ကောင်းသည်ရှင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တေပိ-သုတ္တန်၌လည်း၊ (သုတ်မဟာဝဂ်, ပါယာသိ ရာဇညသုတ်၌လည်း၊ ပီဖြင့် အဘိဓမ္မာကို ပေါင်း၊) လဟုမုဒုဘူတံ-ပေါ့ပါး, နူးညံ့သည်ဖြစ်၍ဖြစ်ဒသာ၊ ပထဝီဓာတုမေဝ-ကိုသာ၊ သန္ဓာယ-၍၊ (အာယသ္မတာ ကုမာရကဿပေန -သည်၊) စုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မုဒုကံ လဟုကံ ပုဒ်တို့ဖြင့် ပထဝီဓာတ်ကို ဝေဖန်ကြောင်းကို ဤစကားဖြင့် သက်သေပြသည်။]

သုခသမ္ဖဿံ။ ။သုခဏရ သုခဝေဒနာကိုရသော်လည်း ထိုအာရုံကိုဝေဒနာ၏ အမည်ကို ဖေါ္ဌဗ္ဗာရုံ၌တင်စား၍ ဖေါ္ဌဗ္ဗာရုံကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ''သုခသမ္ဖဿ-သုခ ဖြစ်သော အတွေ့အာရုံ'' ဟု ဆိုသည်၊ (တနည်း) ''သုခသမ္ဖဿပစ္စယံ'' ဟု ဆိုလိုလျက် ပစ္စယပုဒ် အကြေကြံ၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ၌လည်းနည်းတူ။

ပန-ကား၊ သုခသမ္ဖဿံ ဒုက္ခသမ္ဖဿန္တိ် ပဒဒ္ဒယေန-ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းဖြင့်၊ တီဏိပိ-၃ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဟူသော ဖေဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဘာဇီတာနိ-နှိပ်စီး၊ ဟိ-ခဲ့၏၊ [“ဒုက္ခသမ္ဖဿတာစ ဝေဒိတမ္ဘာ” တိုင်အောင် ခဲ့လိမ့်မည်၊] ပထဝီ ခေတု-သည်၊ သုခသမ္ဖဿာပိ-ကောင်းသော အတွေ့သည်လည်း၊ ဝါ-သုခ ဝေဒနံ်ာ အကြောင်းကောင်းသော အတွေ့ဖြစ်သော ပထဝီခေတ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿာပိ-သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ တေဇောခေတု ဝါယောခေတု ယော-တို့သည်၊ တထာ-ထို့အတူတည်း၊ တတ္ထ-ထို ပထဝီ တေဇော ဝါယော ခေတ်တို့တွင်၊ သုခသမ္ဖဿာ-ကောင်းသော အတွေ့ဖြစ်သော၊ ပထဝီခေတု-သည်၊ (ကရောတိ ဌ်စပ်၊) မုဒုတလုဏဟတ္တေ-နူးညံ့ ပျံ့နုသော လက်ရှိသော၊ ဒဟရေ-ရဟန်းငယ်သည်၊ [ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုပုံကိုပြသောကြောင့် ဒဟရအရ ရဟန်းငယ်ကို ယူရသည်၊ “ဒဟရသာမဏေရာ” စသော အသုံးမျိုးတည်း၊] ပါဒေ-ခြေတို့ကို၊ သမ္မာဟန္တေ-ဆုပ်နယ်လသော်၊ အဿာဒေတ္ဝာ အဿာဒေတ္ဝာ-လွန်စွာသာယာ၍, လွန်စွာသာယာ၍၊ ဝါ-လွန်စွာသာယာခြင်းကြောင့်, လွန်စွာ သာယာခြင်းကြောင့်၊[အာ+သဒ္ဒဓာတိ၊] တာတ-အမောင်၊ သမ္မာဟ-ဆုတ်နယ်ပါလော၊ တာတ, သမ္မာဟ-လော့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒါပနာကာရံ-ပြောဆိုစေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကရောတိ-ပြု၏။

သုခသမ္ဖဿာ-သော၊ တေဇောခေတု-သည်၊ သီတသမယေ-အအေး၏ အခါ၌၊(ခေအးရာအခါ၌၊) အင်္ဂါရကပလ္လံ-မီးကျီးအိုးကင်းကို၊ အာဟရိတ္ဝာ-ဆောင်ယူ၍၊ ဂတ္တံ-ကိုယ်ကို၊ သေဒေန္တော-ပူစေလသော်၊ [သိဒ္ဓတော်, ပါဂ အာနက်ဟော၊] အဿာဒေတ္ဝာ အဿာဒေတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ တာတ, သေဒေဟိ-ပူစေပါလော့၊ တာတ, သေဒေဟိ-လော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒါပနာကာရံ-ကို၊ ကရောတိ၊ သုခသမ္ဖဿာ-သော၊ ဝါယောခေတု-သည်၊ ဥဏှသမယေ-အပူ၏ အခါ၌၊(ပူရာအခါ၌၊) ဝတ္ထသမုန္နေ-ဝတ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဒဟရေ-ရဟန်းငယ်သည်၊ ဗီဇနေန-ယပ်ဖြင့်၊ ဗီဇန္တော-ယပ်ခတ်လသော်၊ အဿာဒေတ္ဝာ အဿာဒေတ္ဝာ, တာတ, ဗီဇ-ယပ်ခတ်ပါလော့၊ တာတ, ဗီဇ-လော့၊ ဣတိ ဝဒါပနာကာရံ ကရောတိ။

ပန-ကား၊(တနှံည်း) ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ ထဒ္ဓဟတ္ထေ-ကြမ်းတန်းသော လက်ရှိသော၊ ဒဟရေ-ရဟန်းငယ်သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ သမ္မာဟန္တော-ဆုပ်နယ်လသော်၊ အင်္ဂါနံ-အရိုးတို့၏၊ ဘိဇ္ဇနကာလေဝိယ-ကဲ့ရာ အခါသည်ကဲ့သို့၊ ဟောတိ၊ သောပိ-ထို ရဟန်းငယ်သည်လည်း၊ အပေဟိ-ဖဲလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗတံ်-ပြောဆိုထိုက်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-ရောက်၏၊ ဥဏှသမယော-၌၊ အင်္ဂါရကပလ္လေ-ကို၊ အာဘတေ-ဆောင်ယူအပ်သော်၊ နံ-ထို မီးကျီး

အိုးကင်းကို၊ အပနေဟိ–ဖယ်ဆောင်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုမ့် -ပြောဆိုထိုကဲ့သည်၊ ဟောတိ၊ သိတသမယေ-၌၊ ဗီဇနေနေန-ဖြင့်၊ ဗီဇန္တေ-ယပ်ခပ်လသော်၊ အပေဟိ-လော့၊ မာဗီဇ-ယပ်မခတ်ပါလင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုမ့် ဟောတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တောသံ-ဤပထဝီ တေဇော ဝါယောဓာတ်တို့၏၊ သုခသမ္ပဿဟတာ-သုခသမ္ပဿ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဒုက္ခသမ္ပဿဟတာစ -ဒုက္ခသမ္ပဿ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ဝေဒိတမ့်ဟာ-၏။[ယောဇနာ၌“ဧတေသန္တိ ပဿဝိ အာဒီနံ”ဟု ရှိ၏၊] ပန-ဆက်၊ ယံ ဖေဠဋ္ဌမ့် အနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃဿ အာဒိနာ - အစရှိသော၊ နယေန - ဖြင့်၊ စုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စတူဟိ စတူဟိ-နှင်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍိတာ - တဲ့နှဆာဆင်အပ်ကုန်သော၊ တေရသ - နှံသော၊ ဝါရာ - ဝါရ တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ရူပါယတနာဒီသု -ရူပါယတန အစရှိသည်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတမ့်ဟာ–ကုန်၏။

ပန-ပရိဟာရ ပက္ခမှတပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ တီဏိ – နှင်သော၊ တောနိမဟာဘူတာနိ-ဤဖေဠဋ္ဌမ့်ဟာရုံ မဟာဘူတ်တို့သည်။ ကေပွဟာရေနေဝ-တပြိုင်နက်အားဖြင့် သာလျှင်၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိကံ-ရောက်ကုန်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ နော(အာဂစ္ဆန္တိကံ)-မရောက်ကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (တီဏိ တောနိ မဟာဘူတာနိ ကေပွဟာရေနေဝ, အာပါတံ-သို့၊) အာဂစ္ဆန္တိ-နှင်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့ တပြိုင်နက်အားဖြင့် ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊အာဂတာနိ-ရောက်ကုန်သောဖေဠဋ္ဌမ့်ရုံ မဟာဘူတ်တို့သည်၊ ကာယပသာဒံ-ကို၊ ဃဋ္ဋေန္တိ– ထိခိုက်ကုန်သလော၊ နဃဋ္ဋေန္တိ -မထိခိုက်ကုန်သလော၊ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊(ဧဝံ အာဂတာနိ, ကာယပသာဒံ–ကို၊) ဃဋ္ဋေန္တိ -ထိခိုက်ကုန်၏၊ ကေပွဟာရေနေဝ -အားဖြင့်သာလျှင်၊ တာနိ– ထိုဖေဠဋ္ဌမ့်ရုံ မဟာဘူတ်တို့ကို၊ အာရမဏံ– ကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သလော၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-လော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (ကေပွဟာရေနေဝ တာနိ အာရမဏံ, ကတ္ဝာ-၍၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၊) နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဟိ-ခဲ့၊ အာဘုဇိတဝသေန ဝါ-နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်သော်၎င်း၊ဥဿဒဝသေန ဝါ-မျှားပြားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အာရမဏကရဏံ-အာရုံပြုခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

အာဂစ္ဆန္တိ, ဃဋ္ဋေန္တိ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။အာရုံပြုနိုင်လောက်ရာ အရပ်သို့ ရှေးရှုကျရောက်နေခြင်းကို“အာပါတဂမန”ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုသို့ရှေးရှုကျရောက်ရုံမျှဖြင့် ပသာဒ၌ ထိခိုက်,မထိခိုက်မှာ မဋ္ဌသချာသေး၊ ထို့ကြောင့် “ရှေးရှုကျရောက်သော ဖေဠဋ္ဌမ့်ရုံ မဟာဘူတ်တို့သည် ကာယပသာဒ၌ တပြိုင်နက် ထိခိုက်ကြသလော”ဟု ထပ်၍မေးသည်၊ တပြိုင်နက် ထိခိုက်သော်လည်း မနသိကာရ မရှိလျှင် ကာယဝိညာဉ် မဖြစ်ဌသေး၊ ထို့ကြောင့် “ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နုပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ထပ်၍မေးပြန်သည်။

တတ္ထ-ထိုဘုံဘဝတို့၌ ဥဿဒ ၂ ပါးတို့တွင်၊ တာဝ-ဥဿဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေနဲ့-သော၊) အာဘုဇိတဝသေန - နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (အာရမ္မကရဏံ ဟောတိ)၊ ဟိ-ခဲ့၊ ပတ္တသ္မိံ-သပိတ်ကို၊ သြဒနေန-ဆွမ်းဖြင့်၊ ပူရေဘ္ဝာ - ပြည့်စေ၍၊ အာဘဇတေ-ဆောင်ယူအပ်သော်၊ (တနည်း - သြဒနေနဲ့ ပူရေတ္ဝာ, အာဘဇတေ-သော၊ ပတ္တသ္မိံ-၌၊ ဝါ-သပိတ်ထဲက၊)ကော်-တလုံးသော၊ သိတ္ထံ- ဆွမ်းလုံးကို၊ ဂဟေတ္ဝာ- ယူ၍၊ ထဒ္ဓံဝါ - ကြမ်းတန်းလေသလော၊ ဝါ-မာလေသလော၊မုဒုကံဝါ-နူးညံ့လေသလော၊ဝါ-ပျော့လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမံသန္တော-စူးစမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အာဘုဇတိ-၌စပ်၊)တတ္ထ-ထို ဆွမ်းလုံး၌၊ တေဇောပိ-တေဇောဓာတ်သည်လည်း၊ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ-အကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏၊ ဝါယောပိ-သည်လည်း၊ (ကိဉ္စာပိ) အတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ ပထဝီဓာတုမေဝ-ပထဝီဓာတ်ကိုသာ၊ အာဘုဇတိ - နှလုံးသွင်း၏၊ [စမ်းကြည့်သူက "ကြမ်းသလား, နုသလား" ဟု စမ်းသောကြောင့် ပထဝီဓာတ်ကို နှလုံးသွင်းသည်ဟု ဆိုသည်။]ဥဏှောဒကော-ပူသောရေ၌၊(ရေနွေး၌၊) ဟတ္ထံ-လက်ကို၊သြတာရေတ္ဝာ-ချ၍၊ ဝိမံသန္တော-သည်၊ တတ္ထ-ထို ရေနွေး၌၊ ပထဝီပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ဝါယောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါရှိပါသော်လည်း၊ တေဇောဓာတုမေဝ-ကိုသာ၊ အာဘုဇတိ၊ ဥဏှဘာဝံ-လျှင်၊ အာဘုဇိတဝသေန-ကြောင့်၊ [အခ့ါစာအုပ်၌ "အာဘုဇနဝသေန" ဟု ရှိ၏။] အာရမ္မဏံ-ကို၊ ကရောတိ နာမ-ပြုသည်မည်၏။

ပန-ကား၊ (ဥဿဒအစွမ်းဖြင့် အာရုံပြုပုံကား၊) ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပက္ခလတိဝါ-ချွေမှုလည်း ချွေလဲ၏၊ သီသေန-ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ရုက္ခံ-သစ်ပင်ကို၊ ပဟရတိဝါ- တိုက်ခတ်မှုလည်း တိုက်ခတ်မိ၏၊ ဘဉ္ဇန္တော-ဆမင်းစား၌၊ သက္ခရံ-ကျောက်ခဲကို၊ ဥသတိဝါ-ကိုက်မှုလည်း ကိုက်မိ၏၊ သောပိ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ (အာရမ္မဏံ ကရောတိ ၌စပ်၊) တတ္ထ- ထို ချွေလဲရာ စသည်၌၊ တေဇောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ဝါယောပိ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန-သော်လည်း၊ ဥဿဒဝသေန- မျှားပြားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ပထဝီဓာတုမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတိ၊ ["မျှား"ဟူရာ၌ ရုပ်အရေအတွက်မျှားခြင်း မဟုတ်၊မြေ,သစ်ပင်,ကျောက်ခဲတို့၌ ပထဝီဓာတ်၏ သတ္တိလွန်ကဲ မျှားပြားခြင်းတည်း၊] အဂ္ဂိ-မီးကို၊ အက္ကမ

နွေ့ာပီ – နင်းမိသောပုဂ္ဂိုလ် သည်လည်း၊ တတ္ထ – ထိုမီးဌာ၌၊ ပထဝီပီ ကိုဇ္ဈာပိ အတ္ထိ၊ ဝါယောပီ ကိုဇ္ဈာပိ အတ္ထိ၊ ပန – သော်လည်း၊ ဥဿဒဝသေန - ဖြင့်၊ တေဇောဓာတုမေဝ အာရုမဏံ ကရောတိ၊ ဗလဝါတော - အားကြီးသော လေသည်၊ ကက္ကာသကဠလိ - နားရွက်ကို၊ ပဟရိတွာ - ပုတ်ခတ်၍၊ ဗဓိရဘာဝံ – နားထိုင်းသူ၏အဖြစ်ကို၊ ကရောန္တော်ဝယ - ပြုသကဲ့သို့၊ ဟောတိ - ၏၊ တတ္ထ - ထိုအားကြီးသောလေ၌၊ ပထဝီပီ ကိုဇ္ဈာပိ အတ္ထိ၊ တေဇောပီ ကိုဇ္ဈာပိ အတ္ထိ၊ ပန - သော်လည်း၊ ဥဿဒဝသေန ဝါယောဓာတုမေဝ အာရုမဏံ ဟောတိ။

[အာရုမဏ၏ ဥဿဒဖြစ်ပုံကို ပြပြီး၍, ပသာဒ၏ ဥဿဒဖြစ်ပုံကို ပြလိုသော ကြောင့် "ယံကိဉ္စိ ဓာတုံ" စသည်မိန့်၊] ယံကိဉ္စိ - အမှတ်မထား, တပါးပါးသော၊ ဓာတုံ - ဓာတ်ကို၊ (ပထဝီ, တေဇော, ဝါယောဓာတ် တခုခုကို၊) အာရုမဏံ - ကို၊ ကရောန္တဿ - ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကာယဝိညာဏံပိ - သည်လည်း၊ ကေပွဟာရေန - အားဖြင့်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ - မဖြစ်၊ သူစိကလာပေန - အပ်စည်းဖြင့်၊ ဝိဒ္ဓဿ - ထိုးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အထိုးခံရသူ၏၊) ကေပွဟာရေန, ကာယော - ကိုယ်ကို၊ ဃဋ္ဋိယတိ – ထိခိုက်အပ်၏၊ ပန – ထိုသို့ပင် တပြိုင်နက် ထိခိုက်အပ်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ - အကြင်အကြင် အပ်၏ထိရာအရပ်၌၊ ကာယပသာဒေါ - သည်၊ ဥဿန္နော - များသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထတတ္ထ - ထိုထို အပ်၏ထိရာအရပ်၌၊ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဟိ - မှန်၊ ယတ္ထယတ္ထ - အကြင်အကြင် အရပ်၌၊ ပဋိဃဋ္ဋနံ နိဿံသော – ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ - အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထတတ္ထ - ထိုထိုအရပ်၌၊ ပဌမံ - ရှေးဦးစွာ၊ (ကာယဝိညာဏံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကုက္ကုဠုပတ္တေန - ကြက်တောင်ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏေ - အနာကို၊ ဓောဝိယမာနေ - ဆေးအပ်သော်၊ အံသုအံသု - ကြက်တောင်မျှင်, ကြက်တောင်မျှင်သည်၊ ကာယပသာဒံ - ကို၊ ဃဋ္ဋေတိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် ထိခိုက်ပါသော်လည်း၊ ယတ္ထ ယတ္ထ - အကြင်အကြင် အရပ်၌၊ ပသာဒေါ - ကာယပသာဒသည်၊ ဥဿန္နော ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ - ထိုထိုအရပ်၌သာ၊ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ - လျှင်၊ ဥဿဒဝသေန – များပြားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ အာရုမဏံ ကရောတိ၊ ဥဿဒဝသေနေဝ - ကြောင့်ပင်၊ ကာယဝိညာဏံစ - သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ - ဖြစ်သည်မည်၏။

ပန - ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကထံ – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ စိတ္တဿ - စိတ်၏၊ အာရုမဏတော - အာရုံတခုမှ၊ သင်္ကန္တိ - အာရုံတခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည်၊ ဟောတိ - နည်း၊ ဣတိ - တည်း၊ အဇ္ဈာသယတော ဝါ - အဇ္ဈာသယ ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဝိသယာဓိမတ္တတော ဝါ - အာရုံ၏လှုန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ ဒ္ဝိဟိ - ၂ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (စိတ္တဿ အာရုမဏတောသင်္ကန္တိဟောတိ၊) ဟိ - ခဲ့၊

ဝိဟာရ ပူဇာဒီသု-ကျောင်းပူဇော်ပဲ့ အစရှိသည်တို့၌၊ တာနိတာနိ စေတိယာနိ စေဝ - ထိုထို စေတီတော်တို့ကိုဂုဏ်း၊ (တာယော တာယော) ပဋိမာယောစ-ထိုထို ဆင်းတုတော်တို့ကိုဂုဏ်း၊ ဝန္ဒိဿာမိ - ရှိခိုးအံ့၊ စ - သည်သာမကသေး၊ ပေါတ္ထကမ္မ စိတ္တကမ္မာနိ-လှပစွာပြုလုပ်သော ပန်းချီဆေးရေးရုပ် ဆန်းကြယ်စွာပြုလုပ်အပ်သော ခြူးပန်း ခြူးနွယ်တို့ကို၊ သြလောကေဿာမိ - ကြည့်ရှုအံ့၊ ဣတိ အဇ္ဈာသယေန-ဤသို့သော အလိုဆန္ဒဖြင့်၊ ဂတော - သွားသော ပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ ဧကံ-တမျိုးသော စေတီတော်ကို၊ ဝါ-ဆင်းတုတော်ကို၊ ဝန္ဒိတ္ဝာဝါ-ရှိခိုးပြီး၍သော်ငင်း၊ (ဧကံ-တမျိုးသောအရုပ်ကို၊) ပဿိတ္ဝာဝါ-ကြည့်ရှုပြီး၍သော်ငင်း၊ ဣတရဿ-အခြားသော စေတီတော် ဆင်းတုတော်ကို၊ ဝန္ဒနတ္ထာယ ဝါ-ရှိခိုးခြင်းငှါသော်ငင်း၊ (ဣတရဿ-အခြားသောအရုပ်ကို၊) ဒဿနတ္ထာယ ဝါ-ကြည့်ရှုခြင်းငှါသော်ငင်း၊ မနံ-စိတ်ကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ဝန္ဒိတုံပိ-ငှါငင်း၊ ပဿိတုံပိ-ငှါငင်း၊ ဂစ္ဆတိယေဝ-သွားသည်သာ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ အဇ္ဈာသယတော-အလိုဆန္ဒကြောင့်၊ သက်မတိနာမ-အာရုံတခုမှ အာရုံတခုသို့ ပြောင်းရွှေ့သည် မည်၏။

ပန-ကား၊ (အဇ္ဈာသယ အကြောင်းမူတပါး, ဝိသယာဓိမတ္တအကြောင်းကား၊) ကေလာသကူဋ ပဋိဘာဂံ-ကေလာသတောင်တွင်နှင့် တူတော်မူသော၊ မဟာစေတိယံ-မဟာစေတီတော်ကို၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်ရှုဖူးမျှော်လျက်၊ ဋ္ဌိတော - ရပ်နေသည်၊ (သမာနော) ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အပရဘာဂေ - အခြားသော အရပ်အဖို၌၊ သဗ္ဗတူရိယေသု - အလုံးစုံသော တူရိယာတို့ကို၊ ပဂ္ဂဟိတေသု - ချီးမြှောက်အပ်ကုန်လသော်၊ (တပြိုင်နက် ဆူညံစွာ တီးအပ်ကုန်လသော်၊) ရူပါမရဏံ - ရူပါရုံကို၊ (မဟာစေတီတော်၏ ရူပါရုံကို၊) ဝိသဇ္ဇေတွာ - စွန့်လွှတ်၍၊ သဒ္ဒါရမ္မဏံ - သဒ္ဒါရုံသို့၊ သက်မတိ - ပြောင်းရွှေ၏၊ မနုညဂန္ဓေသု- နှစ်လိုဖွယ်သောအနံ့ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ပေသုဝါ- ပန်းတို့ကိုသော်ငင်း၊ ဂန္ဓေသုဝါ- နံ့သာတို့ကိုသော်ငင်း၊ အာဘောတေသု-ဆောင်ယူအပ်ကုန်လသော်၊ (ဘုရားပူဇော်ဖို့ရန် ဆောင်ယူအပ်ကုန်လသော်၊) သဒ္ဒါရမ္မဏံ - သဒ္ဒါရုံကို၊ (ဆိုင်းသံဝိုင်းသံကို၊) ဝိသဇ္ဇေတွာ ဂန္ဓာရမ္မဏံ သက်မတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဝိသယာဓိမတ္တတော-အာရုံ၏ လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သက်မတိနာမ-မည်၏။

အာပေါဓာတု နိဒ္ဒေသေ - ၌၊ အာပေါတိ - အာပေါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သဘာဝနိဒ္ဒေသော - အာပေါဓာတ်၏သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ အာပေါဝ-အာပေါဓာတ်သည်ပင်၊ အာပေါဂတံ-အာပေါဂတမည်၏၊ [ဂတသဒ္ဒါ အနက်သီးခြား မရှိ - ဟူလို။] သိနေဟဝသေန - စေးကပ် စိုစွတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သိနေဟော - သိနေဟမည်၏၊ သိနေဟောဝ - စေးကပ် စိုစွတ်ခြင်း သဘောသည်ပင်၊ သိနေဟဂတံ-ဂတမည်၏၊ ဗန္ဓနတ္ထံ ရူပဿာတိ - ကား၊ ပထဝီ

ဓာတု အာဒိကဿ-ပထဝီဓာတ်အစရှိသော၊ ဘူတရူပဿ-ဘူတရုပ်ကို၊ ဗန္ဓန ဘာဝေါ-ဖွဲ့စည်းတတ်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ အယောပိဏ္ဍိအာဒီနိ-သံတွေ့ခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာပေါဓာတု- အာပေါဓာတ်သည်၊ အာဗန္ဓိတ္ဝာ-ဖွဲ့စည်း၍၊ ဗဒ္ဓါနိ - တလုံးတခဲ့, တတ္ထဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်နေသည်တို့ကို၊ ကရောတိ-၏၊ တာယ-ထိုအာပေါဓာတ်သည်၊ အာဗဒ္ဓတ္တာ-ဖွဲ့စည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာနိ- ထိုသံတွေ့ခဲ အစရှိသော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဗဒ္ဓါနိနာမ-တလုံးတခဲ့, တတ္ထဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်သည်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပါဿာဏ၊ ပေါဏဿိဂ်ါဒီသုပိ-ကျောက်တောင်,ထန်းစေ့,ဆင်စွယ်,နွားဦးချိုအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော-ဘည်း၊ ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗာနိ- နှံသော၊ တောနိ- ဤကျောက်တောင် အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဒေပါဓာတုဝေ - အာပေါဓာတ်သည်ပင်၊ အာဗန္ဓိတ္ဝာ-ဖွဲ့စည်း၍၊ ဗဒ္ဓါနိ- တလုံးတခဲ့, တတ္ထဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်သည်တို့ကို၊ ကရောတိ၊ အာပေါဓာတုယာ-သည်၊ အာဗဒ္ဓတ္တာဝ-ဖွဲ့စည်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဗဒ္ဓါနိ-တလုံးတခဲ့, တတ္ထဲတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်နေကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန- ပရိဟာရပက္ခမ္မတပါး၊ပေ၊ ဆိုဦးအုံ၊ ပထဝီဓာတု- သည်၊ သေသဓာတူနံ-ကြွင်းသောဓာတ် ၃ ပါးတို့၏၊ ပတိဋ္ဌာ-တည်ရာသည်၊ ဟောတိ ကိ-လော၊ န ဟောတိ ကိ- မဖြစ်သလော၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊ (ပထဝီဓာတု သေသဓာတူနံ ပတိဋ္ဌာ)ဟောတိ-၏၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊)ဖုသိတ္ဝာ-ထိ၍၊ (ပတိဋ္ဌာ- သည်၊) ဟောတိ(ကိ)-လော၊ ဥဒါဟု, အဖုသိတ္ဝာ-မထိမူ၍၊ (ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ ကိ)၊ ဝါ- တနည်း၊ အာပေါဓာတု - သည်၊ သေသာ-ကြွင်းသောဓာတ် ၃ ပါးတို့ကို၊ အာဗန္ဓမာနာ-ဖွဲ့စည်းလသော်၊ ဖုသိတ္ဝာ- ၍၊ အာဗန္ဓတိ- ဖွဲ့စည်းသလော၊ ဥဒါဟု, အဖုသိတ္ဝာ-၍၊ အာဗန္ဓတိ-လော၊ဣတိ-

---

အာဗန္ဓိတ္ဝာ ဗဒ္ဓါနိ။ ။ဗဒ္ဓါနိဉ် "ဗန္ဓိံသု-တလုံးတခဲ့, တတ္ထဲတခုတည်းဖြစ်၍ ကျစ်လစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဗဒ္ဓါနိ"ဟု ပြု၊ ဗဓဓာတ်, ဒိဝါဒိ အကမ္မကရုပ်တည်း၊ အနှိ့ စောအုပ်၌ "ထဒ္ဓါနိ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ တလုံးတစည်းတည်း ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် "ခက်ထန် မာကျောသည်"ဟု မဆိုရ၊ ထောပတ်ခဲစသည်တို့မှာ ဗဒ္ဓဖြစ်သော်လည်း နူးညံ့လျက်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် "ထဒ္ဓါနိ"ဟု မရှိသင့်။

ပထဝီ၊ပေ၊အာဗန္ဓတိ။ ။"ပထဝီဓာတု၊ပေ၊အဖုသိတ္ဝာဝ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ" ဝါကျဖြင့်"အာပေါဓာတ်၌ဖုသိတမ္ပ(ထိထိုက်သော)သဘောမရှိဟု"ပြု၏၊"အာပေါဓာတု ပန၊ပေ၊အာဗန္ဓတိ "ဟူသော ဝါကျဖြင့် "အာပေါဓာတ်၌ ဖုသနက (ထိတတ်သော) သဘောမရှိ"ဟု ပြသည်၊ [ဤသို့ ကလာပ်တခုတည်း၌ ထိ, မထိကို စိစစ်၍ နေခြင်းကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်၊] ဘာကြောင့်နည်း- ကလာပ်ကွဲရာ၌သာ တကလာပ်နှင့် တကလာပ် ထိ, မထိကို စိစစ်ထိုက်သောကြောင့်တည်း။

ဤကား အဲမေးတည်း၊) တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ (အာပေါဓာတုဝါစသောဒုတိယ ပြဿနာ၏ ရှေးဦးစွာ၊) ပရိဟာရော-အဖြေကို၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊ (ဤသို့ ထည့်၍စပ်ပါ၊) ပထဝီဓာတု-သည်၊ အာပေါဓာတုယာ-၏၊ (ပတိဋ္ဌာဒ်စပ်၊) အဖုသိတ္ဘာဝ-မထိမူ၍သာ၊ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ၊ တေဇောဓာတုယာစ-၏ငှင်း၊ ဝါယောဓာတုယာစ-၏ငှင်း၊ ဖုသိတ္ဘာ(ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ အာပေါဓာတု-သည်၊ ပထဝီဓာတုံပိ-ကိုငှင်း၊ တေဇော ဝါယောဓာတုယောပိ-တို့ကိုငှင်း၊ အဖုသိတ္ဘာဝ-သာ၊ အာဗန္ဓတိ-ဖွဲ့စည်း၏၊ ဖုသိတ္ဘာ-၍၊ ယဒိ အာဗန္ဓနယျ-အကယ်၍ ဖွဲ့စည်းအံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ ထိ၍ ဖွဲ့စည်းလသော်၊) ဖေဠပ္ပဘုယတန် နာမ-မည်သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏။

တေဇောဓာတုဝါယောဓာတူနံပိ-တို့၏လည်း၊ သေသဓာတူသု-ကြွင်းသော ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်တို့၌၊ သကသက ကိစ္စကရဏေ-မိမိမိမိ၏ ကိစ္စကို ပြုခြင်း၌၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-ချဲ့။ တေဇောဓာတု-သည်၊ ပထဝီဓာတုံ-ကို၊ ဖုသိတ္ဘာ-၍၊ ဈာပေတိ-လောင်စေ၏၊ ဝါ-ကျက်စေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ထိ၍ လောင်စေပါသော်လည်း၊ သာ-ထို ပထဝီဓာတ်သည်၊ ဥဏှာ-ပူသည်၊ ဟုတ္ဘာ, န ဈာယတိ-လောင်သည် မဟုတ်၊ ဝါ-ကျက်သည် မဟုတ်၊ ဥဏှာ ဟုတ္ဘာ, ယဒိဈာယေယျ-အကယ်၍ လောင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့အပူဖြစ်၍ လောင်လသော်၊) ဥဏှတ္တလက္ခဏာနာမ-ဥဏှတ္တလက္ခဏာရှိသည်မည်သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-ကား၊ အာပေါဓာတုံ-ကို၊ အဖုသိတ္ဘာဝ-မထိမူ၍သာလျှင်၊ တာပေတိ-လောင်စေ၏၊ သာပိ-ထို အာပေါဓာတ်သည်လည်း၊ တပမာနာ-ပူလောင်လသော်၊ ဥဏှာ ဟုတ္ဘာ, န တပတိ-လောင်သည်မဟုတ်၊ ဥဏှာ ဟုတ္ဘာ, ယဒိတပေယျ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏာနာမ ဘဝေယျ၊ ပန-ကား၊ ဝါယောဓာတုံ-ကို၊ ဖုသိတ္ဘာဝ တာပေတိ၊ သာပိ-ထို ဝါယောဓာတ်သည်လည်း၊ တပမာနာ-ပူလောင်လသော်၊ ဥဏှာ ဟုတ္ဘာ နဒတတိ၊ ဥဏှာ ဟုတ္ဘာ ယဒိတပေယျ၊(ဧဝံသတိ)၊ ဥဏှတ္တလက္ခဏာနာမ ဘဝေယျ၊ ဝါယောဓာတု-သည်၊ ပထဝီဓာတုံ-ကို၊ ဖုသိတ္ဘာ-၍၊ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ-ထောက်ပံ့၏၊ တထာ-ထို့အတူ၊ တေဇောဓာတုံ-ကို၊ (ဖုသိတ္ဘာ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ)၊ ပန-ကား၊ အာပေါဓာတုံ-ကို၊ အဖုသိတ္ဘာဝ-မထိမူ၍သာ၊ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ။

ဥစ္ဆုရသံ-ကြံရည်ကို၊ ပစိတ္ဘာ-ချက်၍၊ ဖာဏိတပိဏ္ဍော-တင်လဲခဲကို၊ (ကြံသကာခဲကို၊) ကရိယာမာနေ-ပြုအပ်သော်၊ အာပေါဓာတု-သည်၊ ထဒ္ဓါ-ခက်မာသည်၊ ဟောတိ-လော၊ န ဟောတိ-လော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊

ဈာယတိ။ ။ဈာယတိတိ ပရိပစ္စတိ-(ကျက်၏)၊ နဥဏှာ ဟုတ္ဘာတိ စောဒသ-(ဤပါဠိ၏) ၊ဥဏှသဘာဝါ ဟုတ္ဘာ (အပူသဘောရှိသည်ဖြစ်၍) ၊ဣတိ အယံ အတ္ထော၊ ဣတိ ကတ္ဘာ တေဇောသဘာဝတံယေဝ ပဋိက္ခိပတိတိ ဝုတ္တံ၊... အနုဋီကာ။

(အာပေါဓာတု ထဒ္ဓါ) နံ ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဟိ- မှုန်၊ သာ- ထိုအာပေါဓာတ်သည်၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ – ယိုစီးခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ပထဝီဓာတု – သည်၊ ကက္ခဠလက္ခဏာ – ခက်မာခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ပန- ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သြမတ္တံ- ညံ့သော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အာပေါ – အာပေါဓာတ်သည်၊ [အာပေါသဒ္ဒါက နပုလ္လိင်ဖြစ်သောကြောင့် "သြမတ္တံ" ဟု ထား၊သည်။] အဓိမတ္တ ပထဝီဂတိတံ- လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပထဝီဓာတ်၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသောဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊[အာပေါဓာတ်၏သတ္တိညံ့သောကြောင့် သတ္တိလွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်၏ အလိုသို့ လိုက်၍ တင်လဲခဲ့ ဖြစ်ရသည်-ဟူလို] ဟိ-မှုန်၊ သာ-ထိုအာပေါဓာတ်သည်၊ ရသာကာရေန-အရည်ဟူသောအခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ဌိတဘာဝံ- တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဇဟတိ- စွန့်၏၊ ["ကြံရည် ဘဝတုန်းက အရည်၏အဖြစ်ဖြင့် တည်နေသောသဘောကို စွန့်သည်" ဟူလို၊] လက္ခဏံ-ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာကို၊ နဝိဇဟတိ- မစွန့်၊ ဖာဏိတပိဏ္ဍေ- တင်လဲခဲသည်၊ ဝိလီယမာနေပိ-ကြေမွပါသော်လည်း၊ (အရည်ဖြစ်သွားသော်လည်း၊) ပထဝီဓာတု-သည်၊ နဝိလီယတိ-ကြေမွသည်မဟုတ်၊ (အရည်ဖြစ်သည်မဟုတ်၊) ဟိ-မှုန်၊ ပထဝီဓာတု- သည်၊ ကက္ခဠလက္ခဏာ- ၏၊ အာပေါဓာတု- သည်၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ- ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်၊ သြမတ္တာ- ညံ့သော အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ ပထဝီ- ပထဝီဓာတ်သည်၊ အဓိမတ္တအာပဂတိကာ- လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အာပေါဓာတ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သာ- ထိုပထဝီဓာတ်သည်၊ ပီဏ္ဍာကာရေန - အခဲဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဌိတဘာဝံ ဝိဇဟတိ၊ လက္ခဏံ- ကက္ခဠ လက္ခဏာကို၊ နဝိဇဟတိ- မစွန့်။

ဟိ—မှုန်၊ စတုန္နံ -ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ - တို့၏၊ ဘာဝညထတ္တမေဝ- ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် တမျိုးတခြား:တို့၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ လက္ခဏညထတ္တံနာမ- လက္ခဏာအားဖြင့် တမျိုးတခြားတို့၏ အဖြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တဿ - ထိုလက္ခဏညထတ္တ၏၊ အဘာဝေါ – မရှိနိုင်ခြင်းကို၊ အဋ္ဌာနပရိကပ္ပသုတ္တေန-အဋ္ဌာနပရိကပ္ပသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပိတော - ရှေးဆရာတို့ ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-သာဓကကား၊ သိယာ အာနန္ဒ၊ပေ၊အညထတ္တန္တိ – ဟူသော၊ တေ(သုတ္တံ)- ဤပါဠိတော်ကို၊ (တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်, အာနန္ဒဝဂ်, နိဝေသကသုတ်ပါဠိတော်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အာနန္ဒ - အာနန္ဒာ၊ ပထဝီ

ဘာဝညထတ္တံ။ ။ဘာဝသဒ္ဒါသည် ပရမတ္ထ-အထည်ကိုယ်သဘောကိုဟော၏၊ သတ္တိညံ့နေသော ဓာတ်တမျိုး၏ သတ္တိလွန်ကဲသော ဓာတ်တမျိုးနောက်သို့ လိုက်ပါရခြင်းသည် ဘာဝညထတ္တမည်၏၊ "ဘာဝတော - သဘေးအားဖြင့်+အညထတ္တံ-ပင်ကိုယ်သဘာမှ တမျိုးတခြားတို့၏အဖြစ်တည်း၊ ဘာဝညထတ္တံ-အဖြစ်။ ပင်ကိုယ်က

ဓာတုယာ-ပထဝီဓာတ်၏ရင်း၊ပေ၊ ဝါယောဓာတုယာ-၏ရင်း၊ စတုန္နံ-နှစ်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့၏၊ အည်ထတ္တံ- တမျိုးတဖုံ၏အဖြစ်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်သော် လည်းဖြစ်တန်ရာ၏၊ (အမှုန်အားဖြင့်ကား မဖြစ်နိုင်ပါ-ဟူလို၊) ဗုဒ္ဓေ-ဘုရား၌၊ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန - ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်၍ ယုံကြည်ခြင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတာယ-ပြည့်စုံသော၊ အရိယသာဝကာယ- ၏၊ အည်ထတ္တံ- သည်၊ နု တေဝ သိယာ-မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ရာ။]

ဟိ- မှန်၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ - ဤသုတ်၌၊ အတ္ထော - တည်း၊ အာနန္ဒ- နှာ၊ ကက္ခဋတ္တ လက္ခဏာ - ခက်မာသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသော၊ ပထဝီဓာတု-သည်၊ ပရိဝတ္တိတွာ - ပြောင်းလဲ၍၊ ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာ-ယိုစီးခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော၊ အာပေါ ဓာတုနာမ- အာပေါဓာတ် မည်သည်၊ ဘဝေယျ - ဖြစ်သော်လည်း ဖြစ်ရာသေး၏၊ အရိယသာဝကာ ပန - ၏ကား၊ အည်ထတ္တံနာမ - ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ ယုံကြည်ခြင်းမူ တမျိုးတခြား၏ အဖြစ်မည်သည်၊ နတ္ထိ-နိုင်၊ ဣတိ(အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊) ဧဝံ-လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤသုတ်၌၊ အဋ္ဌာနပရိကပ္ပေါ - ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်း မဟုတ်သည်ကို ကြံဆခြင်းသည်၊ အာဂတော- လာ၏။

ဣတော- ဤအာပေါဓာတုနိဒ္ဒေသမှ၊ ပရေသု- ကုန်သော၊ ဥပါဒိန္နရူပါဒိနိဒ္ဒေသေသု- ဥပါဒိန္နရူပါဒိနိဒ္ဒေသတ္တာ်၌၊ ဥပါဒိန္နပဒါဒိနံ — ဥပါဒိန္နပုဒ် အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် အနုပါဒိန္နံ, ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကိုယူ၊] အတ္ထော- ကို၊ မာတိကာကထာယံ - မာတိကာအဋ္ဌကထာ၌၊ [တိက်ဒုက်အဖွင့်၌၊] စုတ္တာနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စက္ခာယတနာဒီနိ- စက္ခာယတန အစရှိသော ပုဒ်တို့ကဲ့၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော သောတာယတနံပုဒ်မှ စ၍ ဇိဝှါတိန္ဒြိယံတိုင်အောင်သောပုဒ်များကို ယူ၊] ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ - ခဲ့၍အပ်ကုန်ပြီးသည်သာ၊ ပန- ဆက်၊ တတ္ထတတ္ထ - ထိုထိုနိဒ္ဒေသတို့၌၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ-အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ- ဆိုကုန်တော့အံ့။

ခက်မာနေသော တင်လဲခဲသည် ပထဝီဓာတ် ညှံ့သဖြင့် အာပေါဓာတ် လွန်ကဲလာသောအခါ အရည်ဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ အရည်ဖြစ်လာခြင်းသည် ပထဝီဓာတ်၏ညှံ့ခြင်း, အာပေါဓာတ်၏ လွန်ကဲခြင်းဟူသော ဘာဝညထတ္တတည်း။

နဂိုရှိကအရည်ဖြစ်နေသော ကြံရည်စသည်တို့၏ အခဲဖြစ်၍မာလာခြင်းသည် ပထဝီဓာတ်၏ သတ္တိလွန်ကဲ၍ အာပေါဓာတ်၏ သတ္တိညှံ့ခြင်းဟူသော ဘာဝညထတ္တတည်း၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ၊ လက္ခဏာတမျိုးမှ လက္ခဏာတမျိုးသို့ ပြောင်းလွဲခြင်းသည် လက္ခဏာညထတ္တမည်၏၊လက္ခဏဇတာ+အည်ထတ္တံလက္ခဏာညထတ္တံ၊ဓာတ်ကြီး ၄ပါးတို့၌ ထိုလက္ခဏာညထတ္တကား မဖြစ်နိုင်၊ ဘာဝညထတ္တသာဖြစ်နိုင်သည်၊ [ဘာဝညထတ္တန်၊ပေ၊ညြမတ္တာဓိမတ္တာသခ်ါတဲ့ ဘာဝညထတ္တံယေဝ ဟောတိ၊-ဋီကာ။]

တာဝ - အနုပါဒိန္နပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော်) ဥပါဒိန္နနိဒ္ဒေသေ – ဥပါဒိန္နပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ၌၌၊ စက္ခာယတနာဒီနိ - စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့ကို၊ ကေန္တ ဥပါဒိန္နတ္တာ – ကေန် ဥပါဒိန္နတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာနိ- ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, ရူပါယတနာဒီနိ-ရူပါယတနအစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ ဥပါဒိန္နာနိပိ-ဥပါဒိန္နရုပ်တို့သည်လည်း၊ အတ္တ်-ရှိကုန်၏၊ အနုပါဒိန္နာနိပိ-ဥပါဒိန္န မဟုတ်သော ရုပ်တို့သည်လည်း၊(အတ္ထိ-နှ၏၊)တသ္မာ, တာနိ-ထို့ရူပါယတန အစရှိသော ရုပ်တို့ကို၊ ယံဝါပနာဘိ - ဟူ၍၊ သခ်ေပတော-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတ္ဝာ - ၍၊ ပုန, ကမ္မဿ ကတတ္တာ ရူပါယတနံတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန -ဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရိတာနိ - ခဲ့တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမိနာ ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်၊သမ္ဗယေဝါပနကေသု- အလုံးစုံသော ယေဝါပနကတို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ["ယံယံဝါပန" ဟု အကျဉ်းပြပြီး၍ "ကမ္မဿကတတ္တာ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြုပုံကို သိပါ–ဟူလို။]

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ, ကမ္မဿ ကတတ္တာတိစ - ဟူသောပုဒ်ဌင်း၊ န ကမ္မဿကတတ္တာတိစ-ဟူသောပုဒ်ဌင်း၊ ဥဘိန္နံပိ- ၂ပုဒ်လုံးတို့၏လည်း၊ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဇရတာစ-ဇရတာကိုဌင်း၊ အနိစ္စတာစ- ကိုဌင်း၊ န ဂဟိတာ-ယူတော်မမူအပ်သနည်း၊ အနုပါဒိန္နာဒီနံယေဝ -အနုပါဒိန္န အစရှိသောပုဒ်တို့၏သာ၊ နိဒ္ဒေသေသု- တို့၌၊ ဂဟိတာ- သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ တာဝ- ကမ္မဿကတတ္တာမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) နံ ကမ္မဿကတတ္တာတိ ဇတ္ထ – ဟူသောဤပုဒ်၌၊ ကမ္မတော – ကံမှ၊ အညပစ္စယသမုဋ္ဌာနံ –အခြားသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်ကို၊ သင်္ဂဟိတံ- သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ ကမ္မဿကတတ္တာတိဇတ္ထ- ဟူသောပုဒ်၌၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ-ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကိုသာ၊ သင်္ဂဟိတံ- ပြီ၊ စ–ဆက်၊ ဒ္ဝေ- ကုန်သော၊ ဣမာနိ ရူပါနိ – ဤဇရတာ အနိစ္စတာ ရုပ်တို့သည်၊ ကမ္မတော- ကံကြောင့်၊ နေဝ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)- ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်၊ အညဿ- ကံမှတပါးသော၊ ရူပဇနကပစ္စယာ - ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်းကြောင့်၊ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်၊ တသ္မာ, နဂဟိတာနိ- ယူတော်မမူအပ်ကုန်၊ စ–ဆက်၊ နေသံ- ထိုဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့၏၊ သာ အနုပ္ပတ္တိ- ထိုမဖြစ်ပုံသည်၊ ပရတော- နောက်၌၊ အာဝိ - ထင်းရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ၊ ပန- ကား၊ အနုပါဒိန္နန္တိ အာဒီသု-အနုပါဒိန္နံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ကေဝလံ- ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် မဖက်, သက်သက်၊ အနုပါဒိန္နာဒိဂ္ဂဟဏေန-အနုပါ

အနုပါဒိန္နာဒီနံယေဝ။ ။ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ၊"ကတမံတံ ရူပံ အနုပါဒိန္နံ" ပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသ၌ဌင်း, အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယ နိဒ္ဒေသ၌ဌင်း, နစိတ္တသမုဋ္ဌာန၏ နိဒ္ဒေသ စသည်၌ဌင်း ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်ကို ဟောတော်မူထား၏၊ ထို့ကြောင့်အနုပါဒိန္နာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် အနုပါဒိန္နုပါဒါနိယ နိဒ္ဒေသစသည်ကို ယူပါ။

ဒိန္နအစရှိသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနတာ-ကံ အစရှိသော ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ အညပစ္စယသမုဋ္ဌာနတာ-အခြားသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နအနုညာတာ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ တသ္မာ, တတ္ထ-ထို အနုပါဒိန္နာဒိနိဒ္ဒေသဒ္ဒ၌၊ ဂဟိတာနိ-ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နှင့်၏၊ [ဤအဋ္ဌကထာ ဖြေပုံကို ဋီကာဆရာ သဘောမကျ၍ တမျိုးပြလိမ့်မည်။]

စိတ္တာသမုဋ္ဌာနနိဒ္ဒေသ-၌၊ ကာယဝိညတ္တိ ဝစီဝိညတ္တိတို့ ဣဒံဒုယံ-ကာယဝိညတ္တိ ဝစီဝိညတ္တိဟူသော ဤတရား ၂ ပါးအပေါင်းကို၊ (ဝုတ္တံဒ္ဝိစပ်)၊ ဝါ-သည်၊ (ပညာယတိဒ္ဝိစပ်)၊ ယသ္မာ, ကေန္တ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ-ကေန် စိတ်ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲမှီ၍၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇတ္တုံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ပရမတ္ထတော-ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ တဿ-ထိုဝိညတ်ဒွေး၏၊ နိဿယဘူတာနေ ဝ-မှီရာဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့သည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ- စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့တည်း၊ [မဟာဘုတ်တို့ကသာ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ပရမတ္ထအစစ် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊) တံ နိဿိတတ္တာ - ထိုပရမတ္ထအစစ်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့ကို မှီသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ နာမ ဇာတံ ဒ္ဝိ စပ်၊] အနိစ္စဿ- အနိစ္စဖြစ်သော၊ ရူပဿ- ရုပ်၏၊ ဇရာမရဏံ - ဇရာမရဏသည်၊ အနိစ္စံနာမ- မည်သည်၊ ဟောတိယထာ, ဧဝံ- တူ၊ ဣဒံပိ- ဤဝိညတ်ဒွေးသည်လည်း၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံနာမ- စိတ္တသမုဋ္ဌာန်မည်သည်၊ ဇာတံ- ဖြစ်ရပြီ။

တသ္မာ တတ္ထ ဂဟိတာနိ။ ။ရှေးနိဿယဒ္ဝိ''နဂဟိတာနိ''ဟူတွေ့ရ၏၊သို့သော် အနုပါဒိန္နစသော နိဒ္ဒေသတို့ဒ္ဝိ ဤဇရာဘာ အနိစ္စတာ ရုပ်တို့ကို ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊ ထို့ကြောင့်''ဂဟိတာနိ''သာပါဌ်မှန်တည်း၊ သို့သော်ရှေဝါကျဒ္ဝိ ပဋိက္ခိတ္တာ,နအနုညာတာဟုကိုထောက်လျှင်''နဂဟိတာနိ''ရှိမှ သင့်သကဲ့သို့ထင်စရာရှိ၏၊အမှန်အားဖြင့်ကား''အနုပါဒိန္နစသောသဒ္ဒါဖြင့် ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနအဖြစ်ကိုလည်း ပယ်၍အခြားသောစိတ္တသမုဋ္ဌာနစသောအဖြစ်ကိုလည်း ခွင့်မပြုသောကြောင့် ဇရတာအနိစ္စတာရုပ်တို့ကို ဒေနုပါဒိန္နစသော စကားရပ်၏နိဒ္ဒေသတို့ဒ္ဝိ ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ'' ဟု ဆိုလိုသည်၊ [မူလအခမေးနှင့် တွဲကြည့်မှ ဂဟိဘာနိမှန်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။]

ဘူတာနိ ဥပါဒါယ ပညာယတိ။ [ဝိညတ်ခန်းကို ပြန်ကြည့်ပါ။] ဝါယောဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာကို ကာယဝိညတ်,ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာကို ဝစီဝိညတ်ဟု ခေါ်ဆိုအပ်၏၊ ထို့ကြောင့်''ဘူတာနိ ဥပါဒါယ ပညာယတိ''ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဝိညတ်ဒွေး၏ ပရမတ်အစစ်မဟုတ်ကြောင်း,အနိပ္ပန္နရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း သတိပြုပါ၊ ထို့ကြောင့် ''ဖြစ်၏''ဟုစကားမသုံးပဲ''ပညာယတိ''ဟုသုံး၍''ပရမတ္ထတော၊ပေါ၊စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ နာမ ဇာတံ''ဟု (ဌာန၌ပစာ ကာရဏူပစာကိုပြသော နာမသဒ္ဒါဖြင့်) မိန့်သည်။

စိတ္တသ'ဘာဘုနိဒ္ဒေသပိ-၌သည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ယာဝ-ခလာက်၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- ထိုစိတ်ရှိသမျှ၊ ပညာ'ယနဂေဟာ - ထင်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ဣဒမဝဒွယံ-ဤဝိညာဏ်ဒွေးကို၎င်၊ ဇုတ္တံ- (စိတ္တသဟာဘု ဟု)ဟောဘော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တေံ-ဤဝိညာဏ်ဒွးသည်၊ စိတ္တေန-နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ဘူတဝဲနိဝိယ- မဟာဘုတ်တို့ကဲ့သို့ဂုဏ်း၊ စေတနာဒယောဝိယ- စေတနာ အစရှိသော စေတသိက်တို့ကဲ့သို့ဂုဏ်း၊ နဥပ္ပဇ္ဇဘိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ [စိတ္တဇ မဟာဘုတ်တို့သည် စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ဂုဏ်း, စေတနာဒသော စေတသိက်ဘို့သည် စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ဂုဏ်း ဤဝိညာဏ်ဒွေးသည် စိတ်နှင့်အတူတကွ ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်သည်မဟုတ်-ဟူလို၊] စိတ္တာနု ပရိဝတ္တိတာယပိ- စိတ္တာနု ပရိဝတ္တိ၏အဖြစ်၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ ယာဝ-သော်၊ စိတ္တံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ- ထိုစိတ်ရှိသမျှ၊ ပညာယနတော ဧဝ-ကြောင့်ပင်၊ ဧတံဒ္ဝယံ-ဤဝိညာဏ်ဒွေးကို၊ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သြဋ္ဌာရိ'ကန္တိ - ကား၊ ဝတ္ထာရမဏဘူတတ္တာ - ဝတ္ထုရုပ်, အာရုံရုပ်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - အတွက်၊ သံဃဋ္ဋနဝသေန- ထိခိုက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗတော- ဉာဏ်ဖြင့် ယူထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ထူလံ- ထူလကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဝုတ္တာ ဝိပလ္လာသတော- ဆိုအပ်ပြီးဟောအကြောင်း၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သောအကြောင်းကြောင့်၊ သုခုမံ- သုခုမကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [သဂ္ဂိုဟ်၌ ပြီအပ်သော သြဋ္ဌာရိကရူပံ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်းပင်၊] ဒူရေတိ-ကား၊ ဃဋ္ဋနဝသေန- ဖြင့်၊ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ- ဉာဏ်ဖြင့် မယူအပ် မယူနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ ဒုဗ္ဗိညေယျဘာဝေန- ခဲယဉ်းစွာသိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမီပေ- အနီး၌၊ ဌိတံ-တည်သည်၊ (သမာနံ)ပိ - သော်လည်း ဒူရေ-အဝေးရုပ်မည်၏၊ ပန- ကား၊ ဣတရံ-ဒူရေရုပ်မှတပါးသော ရုပ်သည်၊ဃဋ္ဋန ဝသေန- ဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ-ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ သုဝိညေယျဘာဝေန- လွယ်ကူစွာသိအပ်သိနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒူရေ-၌၊ ဌိတံ-သည်၊ (သမာနံ)ပိ-လည်း၊ သန္တိကေ-အနီးရုပ်မည်၏၊ [ဒူရေ သန္တိကေတို့၌ သို့ဝိဘတ်သည် ပဌမာအနက်၌သက်၊ထို့ကြောင့် "အဝေးရုပ်မည်၏" စသည်ဖြင့်ပေးရသည်၊]

စက္ခာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသာ - စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာနယေနေဝ ဝိတ္ထာရတော, ဝေဒိတဗ္ဗာ -ကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-တိဝိဓသင်္ဂဟ စသည်တို့၏ရှေးဦးစွာ၊ ဒုဝိဓေန- ၂ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ရူပသင်္ဂဟေ- ရုပ်တို့ကို သိမ်းယူရာ အခန်း၌၊ ဝိသေသမတ္တံ- အထူးမျှတည်း၊ ...တိဝိဓသင်္ဂဟော- တိဝိဓသင်္ဂဟသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထော - ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသည်သာ။

—+++—

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

စတုဗ္ဗိဓ သင်္ဂဟဝသေန– စတုဗ္ဗိဓသင်္ဂဟ၏ အဆုံးဌ်၊ ဒိဋ္ဌာဒီနံ- ဒိဋ္ဌ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ပစ္ဆိမပဒဿ– နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာတပုဒ်၏၊ ဘေဒါဘာဝေန-အကွဲအပြားမရှိခြင်းကြောင့်၊ အာဒိတော-အစဖြစ်သော ဒိဋ္ဌပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုဆ္ဆံ-ပုဆ္ဆာကို၊ အကတ္တာဝ – မပြုမူ၍သာ၊ [“ကတမံ တံ ဒိဋ္ဌံ” စသည်ဖြင့် ပုဆ္ဆာမထုတ်တော့ပဲ၊] ရူပါယတနံ၊ ပေ၊ သုတံတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ– ထို ရူပါယတနံ၊ ပေ၊ သုတံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ရူပါယတနံ- ရူပါယတနံသည်၊ စက္ခုနာ- စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ဝါ-စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဩလောကေဘ္ဟာ-ကြည့်၍၊ ဒဿိတုံ-မြင်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌံနာမ – ဒိဋ္ဌမည်သည်၊ ဇာတံ - ဖြစ်ပြီ၊ သဒ္ဒါယတနံ - သည်၊ သောတေန – သောတပသာဒဖြင့်၊ ဝါ- သောတဝိညာဉ်ဖြင့်၊ သုတ္ဘာ- ကြား၍၊ ဇာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သုတံနာမ ဇာတံ ဂန္ဓာယတနာဒိတ္တယံ- ဂန္ဓာယတန အစရှိသော ရုပ် ၃ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဃာန ဇိဝှါ ကာယေဟိ – ဃာနပသာဒ, ဇိဝှါပသာဒ, ကာယပသာဒတို့ဖြင့်၊ ဝါ– ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်တို့ဖြင့်၊ ပတ္ဘာ- ရောက်၍၊ ဂဟေတဗ္ဗတော- ယူထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုနိတ္ဘာ– ဖွဲ့စပ်၍၊ ဇာနိတဗ္ဗဋ္ဌေန – သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကြောင့်၊ မုတံ နာမ ဇာတံ၊ ဖုသိတ္ဘာ - ထိ၍၊ ဝိညာဏံ

ပစ္ဆိမပဒဿ ဘေဒါဘာဝေန။ ။ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ဟူသော ပုဒ်တို့တွင် ဝိညာတံပုဒ်ကို “ပစ္ဆိမပဒ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို နောက်ဆုံးပုဒ်၌ ဝိညာတရုပ်, အဝိညာတရုပ်ဟူ၍ အကွဲအပြားမရှိခြင်း (ရုပ်ဟူသမျှ စိတ်ဖြင့်သိထိုက်သော ဝိညာတရုပ်ချည်းသာ ဖြစ်ခြင်း) ကို “ဘေဒါဘာဝ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အကွဲအပြားမရှိလျှင် ဒိဋ္ဌ သုတ မုတ ရုပ်အားလုံးလည်း ဝိညာတ ရုပ်တမျိုးသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌ စသည်တို့သည် ဝိညာတမှ မကွဲပြားရကား “ကတမံ တံ ဒိဋ္ဌံ” စသည်ဖြင့် ပုဆ္ဆာမထုတ်တော့ပဲ “ရူပါယတန ဒိဋ္ဌံ” စသည်ဖြင့် အဖြေဝါကျကိုသာ ဧဟာပြတော်မူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား– ဥဒ္ဒေသ၌ပြအပ်သော ပုဒ်တို့တွင် တပ်ုဒ်နှင့်တပ်ုဒ် အရကွဲမှ ပုဆ္ဆာထုတ်ရသည်၊ အရမကွဲလျှင် ပုဆ္ဆာထုတ်ဖွယ်မလို၊ ဥပမာ– “ကတမံ တံ ရူပံ ဒိဋ္ဌံ” ဟု ပုဆ္ဆာထုတ်လျှင် ထိုဒိဋ္ဌသည် ဝိညာတနှင့် အရကွဲမှ ပုဆ္ဆာထုတ်၍ဖြစ်၏၊ ယခုသေဒီကား ဝိညာတတွင် ဒိဋ္ဌက ပါဝင်မနေသောကြောင့် အရမကွဲ၊ ထိုသို့ အရမကွဲခဲ့သောကြောင့် ပုဆ္ဆာမထုတ်ရ–ဟူလို။

မုနိတ္ဘာ ဇာနိတဗ္ဗဋ္ဌေန။ ။“မု–ဗန္ဓနေ” ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ဃာနပသာဒ စသည်နှင့် ဂန္ဓာရုံ စသည်တို့သည် အချင်းချင်း ဖွဲ့စပ် ငြိကပ်ခြင်းကို “မုနိတ္ဘ” ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ ဖွဲ့စပ်ငြိကပ်မှ သိအပ်သိထိုက်သောကြောင့် ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ၃ ပါးကို “မုနိတ္ဘာ ဇာနိတဗ္ဗ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤဇာနိတဗ္ဗကို ဧထောက်၍ဌင်း, ဒိဋ္ဌံ စသည်၌ “ဒက္ခိတုံ သက္ကာ” စသည်ဖြင့် သက္ကာထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့်ဌင်း, ဒိဋ္ဌံ စသည်၌ (တ) ပစ္စည်းကို အရဟ–သက္ကအ်ဓိပ္ပာယော ဟု မှတ်ပါ။

ပုတ္တိကာရဏတော –ဃဲနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ် ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မုတံနာမ-မုတာဒည်၏၊ လ္ကတိပိ-သို့လဲည်း၊ ဝုတ္တံ-ရှေးဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ၊ ["မု-ဗန္ဓနေ"အရ ဖွဲ့ခြင်းဟူသည် ထိရောက်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဖုသိဘ္ဘာ"ဟု ရှေးဆရာတို့ ဖွင့်ကြသည်-ဟူလို] ပန-ဆက်၊ သမ္ဗဲမေဝ-သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရူပံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ မနောဝိညာဏေန-သည်၊ ဇာနိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ လ္ကတိ-ကြောင့်၊ မနသာ - စိတ်ဖြင့်၊ ဝိညာတံ နာမ-သိအပ်သောရုပ်မည်သည်၊ ဇာတံ-ပြီ။

—+++—

ပဥ္စကနိဒ္ဒေသ ဝဏ္ဏနာ

ပဥ္စဝိဓသုဂ်ဟနိဒ္ဒေသေ-ဌ်၊ ကက္ခဋန္တိ-ကား၊ ထဒ္ဒံ- ခက်မာသောရုပ်တည်း၊ ခရမေဝ -ခက်မာသောရုပ်သည်ပင်၊ ခရဂတံ-မည်၏၊ ဖရုသံ-ကြမ်းတန်းသောရုပ်တည်း၊ လ္ကတိ အတ္ထော၊ လ္ကတရေ-ကက္ခဋ ခရဂတမှ တပါးကုန်သော၊ဒ္ဒပိ-ကက္ခံဋတ္တံ, ကက္ခဋဘာဝေါဟူသော ၂ပါးသော သဒ္ဒါတို့သည်လည်း၊ ဘာဝနိဒ္ဒေသာဝ -ဘာဝအနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတို့သာတည်း၊ ["ကက္ခံဋတ္တ, ကက္ခဋဘာဝ" ဟု ဘာဝအနက်ကိုညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါများဖြစ်သည်-ဟူလို၊ အချို့စာအုပ်၌ "သဘာဝနိဒ္ဒေသာဧဝ" ဟု ရှိ၏, မကောင်း၊ ဘာဝပစ္စည်း, ဘာဝသဒ္ဒါတို့ဖြင့် ညွှန်ပြသောကြောင့် ဘာဝနိဒ္ဒေသာဟု ရှိခြင်းက ကောင်းသည်၊] အဋ္ဌတ္တံဒ္ဒီ-ကား၊ နိယကဗ္ဗတ္တံ - မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သော အဋ္ဌတ္တံတည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ - ကား၊ဗာဟိရံ - ဗာဟိရရုပ်တည်း၊ဥပါဒိန္နံတိ - ကား၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနမေဝ- ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည်သာ၊ နု - ဥပါဒိန္နအမည်ရသည် မဟုတ်သေး၊ ပန - စင်စစ်ကား၊ ဧတံ - ဤဥပါဒိန္နသဒ္ဒါသည်၊ အဝိသေသေန - ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ဟု အထူးမပြု, သာမညအားဖြင့်၊ သရီရဋ္ဌကဿ - ကိုယ်၌တည်သောရုပ်အားလုံးကို၊ ဂဟဏံ - ယူကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ – မှန်၏၊ သရီရဋ္ဌကံ-ကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးသည်၊ ဥပါဒိန္နံဝါ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ ကပ်အပ်သောကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော ကမ္မဇရုပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု-

---

ဥပါဒိန္နံ။ ။"ဥပေတေန+အာဒိန္နံ ဥပါဒိန္နံ" ဟု ပြခဲ့သည်မှအတိုင်း အခြားနေရာ၌ ကမ္မဇရုပ်ကိုသာ ဥပါဒိန္နဟု ယူရိုးရှိ၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ကား ခန္ဓာကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးကိုပင် ငါ၏ဥစ္စာဟု ယူအပ်,စွဲလမ်းအပ်, သုံးသပ်အပ်သောကြောင့် ဥပါဒိန္နအမည်ရသည်။

မူကွဲ။ ။အချို့စာအုပ်၌"ကမ္မသမုဋ္ဌာန်မေဝ" ဟု နမပါသောမူကွဲရှိ၏၊ သို့သော် 'အဝိသေသေန ပန ဟူသောစာသွားကို ခြထားလျှင်၎င်း, သရီရဋ္ဌကံ ဟိ စသော ဒဋ္ဌီကရဏာဝါကျကို ထားလျှင်၎င်း ထိုမူကွဲသည်မူရင်းပါ၌ ဟုတ်ဟန်မတူ။

ဖြစ်စေ၊ အနုပါဒိန္နံဝါ-ကမ္မဇရုပ် မဟုတ်သည်မူလည်း၊ (ဟောတိ) အာဒိန္နဂဟိတပဏာမဋ္ဌဝသေန—ငါ့ဉစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောရုပ်သည်၊ ဥပါဒိန္နမေဝနာမ-ဥပါဒိန္နမည်သည်သာတည်း။

တေဇောဂတန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗဇဇေသု-အလုံးစုံသောတေဇောတို့၌၊ ဂတံ-ပါဝင်သော၊ ဥက္ကတ္တလက္ခဏံ – အင်္ဂေါ်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာတည်း၊ ["ဘေဇောဂတံ-တေဇောတို့၌ ပါဝင်သော သဘော်လက္ခဏာသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊] ဝါ-တနည်း၊ တေဇောဝေ-တေဇောသည်ပင်၊ တေဇောဘာဝံ-တေဇော၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆု သဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတံ-ရောက်သည်တည်း၊ ဥက္ကတ္တ-ကြောင့်၊ တေဇောဂတံ-မည်၏၊ [ဤအလို "တေဇောဂတံ-တေဇော၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော သဘောသည်"ဟု ပေးပါ၊] ဥဿဝတိ-ကား၊ ဥဿဝကာရော-အင်္ဂေဟူသောအခြင်းအရာတံ်း၊ ["ဥဿဝ-အင်္ဂေသည်"ဟုပေး၊] ဥဿဝဂတန္တိ-ကား၊ ဥဿဝဘာဝံ-အင်္ဂေ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆု သဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတံ-ရောက်သည်တည်း၊ ["ဥဿဝဂတံ-အင်္ဂေ၏အဖြစ်သို့ရောက်သောသဘော သည်"ဟု ပေး၊] တံ်-ဤဥဿဝဂတံဟူသော အမည်သည်၊ ဥဿဝကာရဿေဝ-အင်္ဂေဟူသော အခြင်းအရာ၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ ဥသုမန္တိ-ကား၊ ဗလဝဥဿဝ-အားရှိသော အင်္ဂေတည်း၊ ဥသုမမေဝ- အားရှိသော အင်္ဂေသည်ပင်၊ ဥသုမဘာဝံ-အင်္ဂေ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆုသဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတံ- တည်း၊ ဤတိ-ကြောင့်၊ ဥသုမဂတံ- မည်၏။

ဝါယနကဝသေန – အရုပ်တပါးသို့ သွားတတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝါယော-ဝါယောဓာတ်မည်၏၊ [ဝါခေါတ်, ဂတိအနက်ဟော, ဏပစ္စည်း၊ အာကို အဲ့ယပြု၊] ဝါယောဝေ-အရုပ်တပါးသို့ သွားတတ်သော သဘောသည်ပင်၊ ဝါယောဘာဝံ-ဝါယော၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆုသဘောလက္ခဏာသို့၊ ဂတတ္တာ-ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါယောဂတံ-မည်၏၊ ["ဝါယောဂတံ-ဝါယော၏ အဖြစ်သို့ရောက်သောသဘောသည်"ဟုပေး၊] ထမ္ဘိတန္တိ-ကား၊ ဝါတပုဏ္ဏာနံ-လေဖြင့်ပြည့်ကုန်သော၊ ဥပ္ပလနာလတစာဒီနံ - ကြာရိုး၏အခဲအစရှိသည်တို့၏၊ ထမ္ဘိတဘာဝေါဝိယ – တောင့်မာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ရူပသ္သ-ရုပ်၏၊ ထမ္ဘိတဘာဝေါ- တောင့်မာသည်၏ အဖြစ်တည်း။

ဥပ္ပလနာလတစာဒီနံ။ ၊ကြာရိုး၏ အပေါ်ခွံကို ကြာရိုးအဖျားဘက်သို့ မကွဲအောင် ခွါယူ၍ အဖျားကို ချည်ထားသောအခါ အိတ်ကလေးဖြစ်နေ၏၊ ထိုကြာရိုးအိတ်ကို ကြာရိုးတံအရင်းကနေ၍ မှုတ်လိုက်လျှင် တောင့်၍ တက်လာ၏၊ ထိုကဲ့သို့ တောင့်မာပုံကို ရည်ရွယ်၍ "ဥပ္ပလနာလတစာဒီနံဝိယ ဝါတပုဏ္ဏာနံ ထမ္ဘိတဘာဝေါ"ဟုဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့်လေပြည့်သောအခါတောင့်လာသောဖါးဖိုစသည်ယူပါ။

ဆက္ကာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

တီဏ္ဏံ – နံသော၊ ဆဗ္ဘိဓာဒိသင်္ဂဟာနံ – ဆဗ္ဘိဓအစရှိသော သင်္ဂဟကို၏၊ ဩသာနုပဒဿ- အဲဆုံးဖြစ်သော ပုဒ်၏၊ (ဆဗ္ဘိဓသင်္ဂဟ် မဓနာဒိညယ်ပုဒ်, သတ္တဝိဓသင်္ဂဟ အင္ဒဝိဓသင်္ဂဟာဘိဓ်ဒ္ဝ် မနောဝိညာဏဓာတုဝိညယ် ပုဒ်၏၊) ဘေဒါဘာဝတော- အကွဲအပြားမရှိခြင်းကြောင့်၊ အာဒိတော – အစပုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- ၍၊ အပုစ္ဆိတ္ဝာဝ - ပုစ္ဆာမထုတ်မူ၍သာ၊ နိဒ္ဒေသော- အာကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (အဖြေကို) ကတော - ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ [“ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညေယျံ စသည်ကိုပင် နိဒ္ဒေသ” ဟုဆိုသည်၊] တဉ္စ- ထိုနိဒ္ဒေသဒ္ဒ်၊ (ယံ – အကြင် ရူပါယတနသည်၊ ဝါ- ကို၊) စက္ခုဝိညာဏေန- စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ဇာနိတုံ- သိခြင်းငှါ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (တံ- ထိုရူပါယတနသည်၊) စက္ခုဝိညေယျံ- မည်၏၊ပေ၊ (ယံ- အကြင်ရုပ်အားလုံးသည်၊ ဝါ- ကို၊) မနောဝိညာဏေန- မနောဝိညာဉ်သည်၊ ဇာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (တံ- ထိုရုပ်အားလုံးသည်၊) မနောဝိညေယျံ- မည်၏၊ (ယံ- အကြင်ရူပါယတန အစရှိသော ရုပ် ၅ ပါးအပေါင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊) တိဝိဓာယ- ၃ ပါးအပြားရှိသော၊ မနောခာတုယာ- သည်၊ ဇာနိတုံ သက္ကာ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (တံ- ထိုရူပါယတန အစရှိသော ရုပ် ၅ ပါးအပေါင်းသည်၊) မနောခာတုဝိညေယျံ - မည်၏၊ သဗ္ဗံ ရူပဂ္ဂတံ ဇဝေ- ဟူသော ဤပါဠိတော်၌၊ ယသ္မာ, မနောဝိညာဏဓာတုယာ- သည်၊ အဇာနိတဗ္ဗံနာမ- မသိထိုက်သည် မည်သော၊ ကေရူပမိ - တခုသော ရုပ်သည်လည်း၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ ရူပံတိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ- သင့်၊ (သဗ္ဗံ ရူပံ မနောဝိညေယျံ ရူပံဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် သင့်၏၊) သမ္မာသမ္မုဒ္ဒေန - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဘိဓမ္မံ - သို့၊ ပတ္ဝာ- ဒေသနာ အစဉ်အားဖြင့်ဆောက်၍၊ နယံ- နည်းကို၊ ကာတုံ – ငှါ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနေ - သင့်လျော်သော အရာ၌၊ နယော- နည်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ အကတောနာမ- ပြုတော်မမူအပ်သည် မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဣဒံစ- ဤဌာနသည်လည်း၊ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ- သည်၊ အဇာနိတဗ္ဗဿ – မသိထိုက်သော၊ ကေရူပဿာပိ – တခုသော ရုပ်၏ လည်း၊ အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ နယံ- ကို၊ ကာတုံ- ငှါ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနံနာမ- သင့်လျော်သော ဌာနမည်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ နယံ- ကို၊ ကရောန္တော- ပြုဘော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ သဗ္ဗံရူပံဘိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

နယံ ကာတုံ။ ရှေ့၌ ဟောအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းသည်ရင်း, အကွဲအပြားရှိသော တရားတို့ကို ခွဲခြားပြ၍ ဟောတော်မူခြင်းသည်ရင်း, နယကရဏာမည်၏၊ “အဘိဓမ္မာဒ္ဓိ ဟောနည်းပြုခြင်း” ဟူလို။ [ဝုတ္တသဒိ၊ ပေးနယော–ဋီကာ]

သုခသမ္ဖဿောတိ-ကား၊ သုခဝေဒနာ ပဋိလာဘ ပစ္စယော-သုခဝေဒနာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊(ဖေဿဇ္ဇော အတ္ထိ-ဦးစပ်၊) ဒုက္ခသမ္ဖဿောတိ-ကား၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ပဋိလာဘပစ္စယော-သော၊ (ဖေဿဇ္ဇော အတ္ထိ-ဦးစပ်။) ဣဓ၁ပိ-ဤအဋ္ဌကသင်္ဂဟ၌လည်း၊ ဝါ-သုခသမ္ဖဿောအစရှိသော စကား၌ပ်ဦး လည်း၊ ဖေဿဇ္ဇာရမဏာဿ-ဖေဿဇ္ဇာရုံ၏၊ သုခဒုက္ခဿ-ကောင်းသောဖေဿဇ္ဇ, မကောင်းသော ဖေဿဇ္ဇ၏၊ ဝါ-ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ ဖေဿဇ္ဇ၏၊ သဗ္ဘာဝတော-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ နယော-ကို၊ ဒိန္နော-ပေးတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဤဦးကား ခဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းကိုပင် နည်းပေးခြင်းဟု ဆိုသည်။]

နဝကာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ပန-ကား၊ နဝကေ-နဝကဦး၊ ဣန္ဒြိယရူပဿနာမ-ဣန္ဒြိယရူပ် မည်သည်၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နယော-ကို၊ ဒိန္နော-ပြီ၊ တဿဝ-ထို ဣန္ဒြိယရုပ်၏ပင်၊ သပ္ပဋိဃ အပ္ပဋိဃတာယ – သပ္ပဋိဃရုပ် အပ္ပဋိဃ်ရုပ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒဿနော-ဒဿကဦး၊ နယော ဒိန္နော၊ [“ကတမံ တံ ရူပံ နဣန္ဒြိယံ သပ္ပဋိဃံ” စသည်ဖြင့် ခဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းကို၊ နယဒါန ဟု ဆိုသည်၊] ကောဒသကေ-ဦး၊ အဓိကာဒသ အာယတနာနိ-အခဲအဲ့ားဖြင့် ၁၁ ပါးသော အာယတနတို့ကို၊ ဝိဘတ္တာနိ-ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထို အခဲအဲ့ားဖြင့် ၁၁ ပါးသော အာယတနတို့၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရာ – တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝိတ္ထာရတော, ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော၀ါရတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ပကိဏ္ဏကကထာ

ပန-ဆက်၊ ဣမေသု ရူပေသု-ဤရုပ်တို့၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ-မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှါ၊ သမောဓာနံ-အပေါင်းဌင်း၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းဌင်း၊ ပရိနိပ္ဖန္နံစကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟူသော အကြောင်းတို့သည် ထက်ဝန်းကျင် ပြီးစေအပ်သော၊ သဒ်္ဓံတံစ-သဒ်္ဓတရုပ်ဌင်း၊ ဣတိ ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ-ဤ ရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ် စကား၌ပ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ တတ္ထ-ထို ပကိဏ္ဏကတွင်၊ သမောဓာနန္တိ(ပဒဿ)–သမောဓာနံ ဟူသောပုဒ်၏၊ (ဝိတ္ထာရံ-ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒဿေမိ)၊ သဗ္ဗမေဝ – သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဣဒံရူပံ-ဤ ရုပ်သည်၊ သမောဓာနတော-အပေါင်းအားဖြင့်၊ စက္ခာယတနံ-စက္ခာယတနဌင်း၊ပေ၊ အာပေါဓာတု-အာပေါဓာတ်ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိသတိသဒ်္ဓံ-၂၅ပါး အာရေအတွက်

ပဉ္စဝိသတိ။ ။ပါဠိတော်ဒုကနိဒ္ဒေသ၌ ဥပါဒါရုပ်နှင့် ဓနာပါဒါရုပ်တို့ကိုပေါင်း၍ ရုပ် ၂၅ ပါးဟုပြထား၏၊ ၂၅ပါးသာ ရှိရခြင်းမှာလည်း ဖေဿဇ္ဇာရုံက ဘူတရုပ်သုံးပါး အာပေါင်း ဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဘူတရုပ် ၃ ပါး အတိုင်း ရှေတွက်လျှင်

ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို ၂၅ ပါးသော ရုပ်ကို၊ ဝတ္ထုံရုပေန-ဝတ္ထုရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, ဆဗ္ဗိသတိသခ်္ခံ- ၂၆ ပါး အရေအတွက်ရှိ၏ ဟူ၍၊ ဧဝဒီတပ္ပံ၊ ဣတော-ဣ၌ ၂၅ ပါးသော ရုပ်မှ၊ ဝါ–ဣ၌ ၂၆ ပါးသော ရုပ်မှ၊ အညံ - အခြားသော၊ ရူပံနာမ-ရုပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ။

ပန–ဝါဒန္တိရကား၊ ကေစိ – အချို့ဆရာတို့သည်၊ မိန္ဒရူပံနာမ – မိဒ္ဓရုပ်မည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ဣဘိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ တေ-ထို ကေစိဆရာတို့ကို၊ (ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ ၌စပ်၊) အဒ္ဓါ၊ပေ၊ တဝါတိ အာဒီနိ - အဒ္ဓါ၊ပေ၊တဝ အစရှိသော ပါဠိုရပ်တို့ကို၊(သုတ္တန်ပါတ်, မဟာဝဂ်, သဘိယသုတ်ကို၊) ဝတ္ဝာ-ဆို၍၊ မိဒ္ဓရူပံနာမ - မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆို၍၊ ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ - တားမြစ်ထိုက်ကုန်၏၊[မုနိ-မြတ်စွာဘုရား၊(တုံ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည်၊)အဒ္ဓါ-မချွတ်စကန်၊ သမ္မာ၊ဒ္ဓါ-ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိမြင်တော်မူသည်၊ အသိ-ဖြစ်တော်မူ၏၊ တဝ-ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏၊ ဝါ-မှာ၊ နိဝရဏာ-နိဝရဏာဘို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါကုန်။] အပရေ-အခြားသော ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ-၌စပ်၊) ဗလရူပေန-ဗလရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, သတ္တဝိသဘိ- ၂၇ ပါးသော၊ (ရူပါနိ ဟောန္တိ၊) သမ္ဘဝရူပေန - သုက်ဖြစ်သော ရုပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ, အဋ္ဌဝိသဘိ

---

၂၇ ပါးဖြစ်၏၊ဤရုပကလ္လာပါဠိတော်၌ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို တိုက်ရိုက် ဟောတော်မမူသောကြောင့် ဟဒယဝတ္ထုကို ချန်ထားသည်၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုပါယူလျှင် သင်္ဂြိဟ်၌ လာသည့်အတိုင်း ရုပ် ၂၀ ပါး ဖြစ်ခဲ့တော့၏။

ဟဒယဝတ္ထု။ ။ဤရုပကလ္လာပါဠိတော်၌မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ မိုရာကို တိုက်ရိုက် ပြတော်မမူပါသော်လည်း ''ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတုစ မနောဝိညာဏဓာတုစ ဝတ္တန္တိ၊ တံ ရူပံ မနောဓာတုယာစ, မနောဝိညာဏ ဓာတုယာစတံ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော'' ဟု ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်နှင့် သဓမ္မယုတ် စေတသိက်တို့၏မိုရာ ရုပ်တမျိုးကား ဧကန်ရှိရပေမည်။

တည်ရာဌာန။ ။''ထိုရုပ်သည် မည်သည့်နာမည်ဖြင့် မည်သည့်အရပ်၌ ရှိ၏'' ဟူသောအယူအဆဝယ် ''ပါဠိကျမ်းဆရာတို့က ဟဒယဝတ္ထု၊အမည်ဖြင့် ရင်ချိုင့်အတွင်းမှာတည်ရှိသည်''ဟုယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့်သာသနာတော်ဝယ်''ဟဒယ''ဟူရာ၌ ဆရာဝန်များစွမ်းလေ့ရှိသည့် နှလုံးသားမဟုတ်သေး၊ ရင်ချိုင့်အတွင်းရှိ ''ဟဒယ'' တွင်မျိုးတည်း ဟုမှတ်ပါ၊ [ဟဒယ–စိတ်၏+ဝတ္ထု–တည်ရာ၊] လောကဓာတ်ဆရာတို့ကမူ''ဦးနှောက်၌ စိတ်ဖြစ်သည်''ဟု ယူကြသတတ်၊ သို့သော် ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် စိတ်သည့် ဖဋိသန္ဓေတည်စ ပဋမဆုံးဇာတ်၌ပင် ဖြစ်၍ ထိုစိတ်၏မိုရာဝတ္ထုလည်း ထိုခဏ၌ ပါရှိရမြဲဖြစ်၏၊ ထိုခဏ၌ စက္ခုပသာဒ စသည်နှင့်တကွ ဦးခေါင်းဆိုင်ရာရုပ်ကား မပါရှိသေး၊ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်၏ အရင်းအစ ပဋမဆုံးဖြစ်ချိန်၌ ပါရှိသော ဝတ္ထုရုပ်တမျိုးသာ ရင်ချိုင့်ဖြစ်လောက်သောနေရာ၌ တည်ရှိသင့်ပါသည်။

(ရူပါနိ ဟောန္တိ) ဇာတိရူပေန သဒ္ဒံ ကေုနတိ သတိ (ရူပါနိ ဟောန္တိ)၊ ရောဂရူပေန သဒ္ဒံ, သမ္ပတ္တိ သဘိ-အတိအာကျသုံးဆယ်သော၊ ရူပါနိ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ တေ့ပိ- ထိုအပရေဆရာတို့ကိုလည်း၊ ဘေသံ- ဆိုရပ်တို့၏၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ ပဋိက္ခိပိတဗွာ- ပယ်မြစ်ထိုက်ကုန်၏။

ဟိ- မူန်၊ (တနည်း) ဟိ-ခဲ့၍၊ ဝါယောဓာတုယာ- ဝါယောဓာတ်ကို၊ (ဂဟိတာဝယ- ယူအပ်ပြီးသော်၊ (တနည်း) ဂဟိတာဿ- သော၊ ဝါယောဓာတုယာ- ဖြင့်၊) ဗလရူပံ- ဗလရုပ်ကို၊ ဂဟိဘမေဝ- ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ အညံ-ဝါယောဓာတ်မှတပါး အခြားသော၊ ဗလရူပံနာမ- ဗလရုပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ အာပေါဓာတုယာ- ကို၊ (ဂဟိတာဝယ- သော်၊) သမ္ဘဝရူပံ - သုက်ဟူသော ရုပ်ကို၊ (ဂဟိဘမေဝ၊ အညံ - အာပေါဓာတ်မှတပါး အခြားသော၊ သမ္ဘဝရူပံနာမ နတ္ထိ) (ဂဟိတာနိ- နှ်သော၊) ဥပစယ သန္တတိဟိ - ဥပစယ သန္တတိရုပ်တို့ဖြင့်၊ ဇာတိရူပံ-ဇာတိရုပ်ကို၊ (ဂဟိတမေဝ- သာ၊) အညံ- ဥပစယ သန္တတိမှတပါး အခြားသော၊ ဇာတိရူပံ နာမ နတ္ထိ၊ [စာအုပ်တို့၌ စာကျဟန်တူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထည့်၍ ပေးပါသည်၊] ဂဟိတာဟိ- နှ်သော၊ ဇရတာ အနိစ္စတာဟိ- တို့ဖြင့်၊ ရောဂရူပံ ဂဟိတမေဝ၊ အညံ - ဇရတာ အစ္စနိဘာ ရုပ်ဘို့မှတပါး, အခြားသော၊ ရောဂရူပံနာမ နတ္ထိ၊ ကဏ္ဍရောဂါဒိ - နားနာ အစရှိသော၊ ယောပိ အာဗာဓော - အကြင်အနာသည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ သောပိ - ထိုအနာသည်လည်း၊ ဝိသမပစ္စယ သမုဋ္ဌိတ ဓာတုမတ္တ မေဝ - မညီမညွတ်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ဓာတ်ကြီး ၄ပါးမျှသာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုနားနာအစရှိသည်၌၊ အညော-ဖေါက်ပြန်သော ဓာတ်ကြီး ၄ပါးမှတပါး, အခြားသော၊ ရောဂါနာမ- ရောဂါရုပ်မည်သည်၊ နအတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သမောဓာနတော- အပေါင်းအားဖြင့်၊ ဆဗ္ဗိသတိမေဝ - ၂၆ ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ရူပါနိ၊ (ဟောန္တိ)။

[သမောဓာန၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍ သမုဋ္ဌာန၏အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် "သမုဋ္ဌာနန္တိ" စသည်မိန့်၊] သမုဋ္ဌာနန္တိ- ကား၊ ကတိရူပါနိ- အဘယ်မျှလောက်သော ရုပ်တို့သည်၊ ကတိ သမုဋ္ဌာနာနိ - အဘယ်မျှလောက်သော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သနည်း၊ (ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း၊) ဒသ- ၁၀ ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ကေသမုဋ္ဌာနာနိ-တပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏၊ ဧကံ- တပါးသော ရုပ်သည်၊ ဒွိ သမုဋ္ဌာနံ- ၂ ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိ၏၊ တိဏိ- ၃ ပါးသောရုပ်တို့သည်၊ တိ သမုဋ္ဌာနာနိ- ၃ ပါးသော်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏၊ နဝ- ၉ ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ စတုသမုဋ္ဌာနာနိ - ၄ပါးသောဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်၏၊ ဒွေ- ၂ ပါးသောရုပ်တို့သည်၊ ကေနစိ- တစုံတခုသော အကြောင်းကြောင့်၊ န သမုဋ္ဌဟန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ (ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း။)

တတ္ထ-ထိုရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုပသာဒေါ-စက္ခုပသာဒရုင်း၊ ပေ၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယ်-ရုင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဋ္ဌ-နှစ်သော၊ ဣမာနိ-ဤရုပ်တို့သည်၊ ကေန်ဆံကမ္မတော၀-ကေန် ကံကြောင့်သာလျှင်၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ကာယ၊ဒေါ၊ဒ္ဒယံ-ကာယဝိညတ်, ၀စီဝိညတ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ ကေန္တေန-စင်စစ်အားဖြင့်၊စိတ္တတော သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ-လျှင်၊ ဒသ-၁၀ ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ကေသမုဋ္ဌာနာနိနာမ-တပါးသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တို့မည်၏၊[ဤစကားဖြင့် "ဒသ ကေသမုဋ္ဌာနာနိ"၏အကျယ်ကိုပြသည်၊နောက်၌လည်း ဤသို့ အကျယ်ပြုပုံကို သတိ ပြုပါ။] သဒ္ဒေါ-သဒ္ဒရုပ်သည်၊ဥတုတော၀စ-ဥတုကြောင့်ရုင်း၊စိတ္တတော၀စ-ကြောင့်ရုင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ-လျှင်၊ ကော-တပါးသောရုပ်သည်၊ ဒ္ဒိ သမုဋ္ဌာနောနာမ-မည်၏၊တတ္ထ-ထိုအသံတို့တွင်၊ အဂိညာဏကသဒ္ဒေါ- အသက်ဝိညာဉ် မရှိသော အရာ၀တ္ထုတို့၏အသံသည်၊ ဥတုတော-ဥတုကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ၊သဝိညာဏက သဒ္ဒေါ-အသက်ဝိညာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော သတ္တွာ၏အသံသည်၊ စိတ္တတော (သမုဋ္ဌာတိ)။ [အချုပ်မှာ စိတ္တဇသဒ္ဒ, ဥတုဇသဒ္ဒ ၂ မျိုးပင်တည်း။]

ပန-ကား၊ (ကေံ ဒ္ဒိသမုဋ္ဌာနံ၏ အကျယ်မှတပါး, တီဏိ တိသမုဋ္ဌာနာနိ၏ အကျယ်ကား၊) လဟုတာဒိတ္တယံ-လဟုတာ အစရှိသော ရုပ် ၃ ပါးအပေါင်းသည်၊ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ-လျှင်၊ တီဏိ - ၃ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ တိသမုဋ္ဌာနာနိနာမ၊ [နဝ စတုသမုဋ္ဌာနာနိ၏ အကျယ်ကို ပြလိုရှေ့ "အဝသေသာနိ" စသည်မိန့်။] အဝသေသာနိ-ဆိုအပ်ပြီးသောရုပ်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ နဝ-နှစ်သော၊ ရူပါနိ-တို့သည်၊ တေဟိ-ထိုစိတ် ဥတု အာဟာရတို့ရုင်း၊ ကဗေ့နစ-ကံရုင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတူဟိ- ၄ ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌဟန္တိ၊ ဣတိ-လျှင်၊ နဝ-၉ ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ စတုသမုဋ္ဌာနာနိနာမ-၄ ပါးသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်တို့မည်၏၊ ပန-ကား၊ (နဝ စတုသမုဋ္ဌာနာနိ၏ အကျယ်မှတပါး, ဒ္ဒေ နံကေနစိ သမုဋ္ဌဟန္တိ၏ အကျယ်ကား၊) ဇရတာ-ဇရတာသည်ရုင်း၊ အနိစ္စတာ-သည်ရုင်း၊ တေသု-ဤ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရတို့တွင်၊ ကေတော၀ိ-တပါးသော အကြောင်း ကြောင့်လည်း၊ နသမုဋ္ဌဟန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒ္ဒေ-၂ ပါးသောရုပ်တို့သည်၊ ကေနစိ-တစုံတခုသောအကြောင်းကြောင့်၊ နသမုဋ္ဌဟန္တိနာမ-မဖြစ်သောရုပ်တို့မည်၏။

အဒိညာဏကသဒ္ဒေါ။ ။"နတ္ထိ+ဝိညာဏံ ဧယသံတိ အဝိညာဏကာနိ၊ အသက်ဝိညာဏ်မရှိသော၀တ္ထုတို့၊ အဝိညာဏကာနံ+သဒ္ဒေါ၊ အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ-အသက်ဝိညာဏ်မရှိသော ၀တ္ထုတို့၏အသံ၊ ဧလသံ, မိုးသံ, ဧရသံ,၀မ်းထဲ၌ ရုတ်ရုတ် ရုတ်ရုတ်မည်သောလေသံစသည်တည်း၊သဟ+ဝိညာဉ်ဧကန ယောဂတ္တာတိတိ သဝိညာဏဧကော-အသက်ဝိညာဉ်ရှိသော သတ္တွာ၊ သဝိညာဏကသ+သဒ္ဒေါ သဝိညာဏကသဒ္ဒေါ-အသက်ဝိညာဉ်နှင့်တကွဖြစ်သောသတ္တွာ၏ အသံ။

ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဒဋ္ဌကေနစိ နသမုဋ္ဌဟန္တိ-နှ်သနည်း၊) (ဒိုန္နံ- ၂ ပါးသော ရုပ်တို့၏၊) အဇာယနတော- မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ကေနစိ နသမုဋ္ဌဟန္တိ၊) ဟိ-မှန်၊ တောနိ- ဤ ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ နဇာယန္တိ -မဖြစ်တတ်ကုန်၊ (မဥပါဒ်တတ်ကုန်၊) ကသ္မာ-နည်း၊ ဇာတဿ-ဖြစ်ပြီးသောရုပ်၏၊ ပါကဘေဒ တ္တာ-ချုံ့ခြင်း ပျက်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ ["ဇာတဿ ပါက ဘေဒ တ္တာ" တို့ပိုင်အောင် ခဲ့လိမ့်မည်၊] ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပြီးသော၊ ရူပံ- ရုပ်သည်၊ ဇီရတိ- ဆွေးမြေရ၏၊ (ဇရတာ ဖြစ်ရ၏၊) ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်စီးရ၏၊ (အနိစ္စတာ ဖြစ်ရ၏၊) [ပန အနက်မရှိ၊] ဣတိတေံ- ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အဝသံ- မချုတ်ကေန်၊ သမ္ပဋိစ္ဆတပ္ပံ - လက်ခံထိုက်၏၊ [ဖြစ်လျှင် ရုံ့ရ, ပျက်ရသည်မှာ ထုံးစံဓမ္မတာ ဖြစ်သောကြောင့် မည်သူမဆို လက်ခံထိုက်သည်- ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်ပြီးသော၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၎င်း၊ အရူပံဝါ-နာမ်ကို၎င်း၊ အက္ခယံနာမ-ကုန်ခန်းခြင်း မရှိသောတရား မည်သည်ကို၊ နဒိဿတိ - မတွေ့မြင်အပ်၊ ပန - စင်စစ်ကား၊ ယာဝ-လောက်၊ နဘိဇ္ဇတိ-မပျက်သေး၊ တာဝ-ထို မပျက်သေးသမျှ၊ အဿ-ထို ရုပ်နာမ်တရား၏၊ ပရိပါကော-ရုံ့ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဇာတဿ ပါကဘေဒတ္တာတိ ဧတံ - ဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊ သိဒ္ဓံ - ထင်ရှား၏၊ စ-ဆက်၊ တာနိ- ထို ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ ယဒိ ဇာယေယျုံ- အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်သေးအံ့၊ (ဧဝံ သန္တေသု-ဤသို့ ဖြစ်ကုန်သေးလသော်၊) တေသံပိ-ထို ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့၏လည်း၊ ပါကဘေဒါ-ရုံ့ခြင်း ပျက်ခြင်း တို့သည်၊ ဘဝေယျုံ - ဖြစ်ကုန်ပြန်ရာ၏၊ စ- စင်စစ်ကား၊ ပါကော - ရုံ့ခြင်း ဇရတာသည်၊ နပစ္စတိ - ထပ်၍မရုံ့နိုင်၊ ဘေဒေါပိ - ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာသည်လည်း၊ နဘိဇ္ဇတိ - ထပ်၍ မပျက်နိုင်၊ ဇာတဿ - ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်၏၊ ဣတိ (တသ္မာ) ပါကဘေဒတ္တာ- ဤသို့ ရုံ့ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘော၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတံ ဒ္ဝယံ- ဤ ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ နဇာယတိ - မဖြစ်။

တတ္ထ-ထိုနစပါဧကော ပစ္စတိ ဘေဒေါပိ ဘိဇ္ဇတိဟူသောစကားရပ်၌ (ဌတ္ဝာ စောဒကဿ ဤဒိသိ ဧစောဒနာ), သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိဒိသိ စောဒနာ, သိယာ-နည်း) ကမ္မဿ ကတတ္တာ တိ ဇာဒိ နိဒ္ဒေသေသု - ကမ္မဿကတတ္တာ အစရှိသော နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ရူပဿ ဥပစယော ရူပဿ သန္တတိတိ- ဟူသော၊ ဝစနေန - ဖြင့်၊

နဟိ ဧတာနိ ဇာယန္တိ။ နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ရုံ့ခြင်းသဘောသည် ဇရတာ, ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းသဘောသည် အနိစ္စတာမည်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဇရတာ အနိစ္စတာတို့သည် နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ရှင်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော သဘောမျှသာတည်း၊ ထိုသဘောရှိသော ပရမတ္ထ အထည်ကိုယ်များမဟုတ်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ထိုဇရတာ အနိစ္စတာတို့ အတွက် ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်ခြင်း ဟူသော သဘောမရှိနိုင်-ဟူလို။ [နဟိ ဧတာနိ ဇာယန္တိ တိ၊ ပေါသန္နာယ ဂုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ဇာတိ-ဇာတိသည်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတံ-လက်ခံအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပါကောပိ-ရင့်ခြင်းဇရတာသည်လည်း၊ ပစ္စတု-ထပ်၍ ရင့်ပါစေတော့လော၊ ဘေဒေါပိ-ပျက်ခြင်းအနိစ္စတာသည်လည်း၊ ဘိဇ္ဇတု-ထပ်၍ ပျက်ပါစေတော့လော၊ ဣတိ (ဤဒိသီ စောဒနာ သိယာ)။

တတ္ထ - ထိုကမ္မဿကတတ္တာ, ရူပဿ ဥပစယော ရူပဿ သန္ဆတိဟူသော စကားရပ်၌၊ ဇာတိ- ဇာတိသည်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတံ-လက်ခံအပ်ပြီးသည်၊ နု-မဟုတ်၊ ပန-စင်စစ်ကား ယေမမ္မာ-အကြင်ရုပ်တရားတို့သည်၊ ကမ္မာဒီဟိ - ကံအစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာနိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ- ထိုရုပ်တရားတို့၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဘာဝတော-ဖြစ်ခြင်းသဘော၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇာတိယာ-၏၊ တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရော-ထိုကံအစရှိသော အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကို၊ အနုမတော-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ ပန- စင်စစ်ကား၊ ပရမတ္ထတော-ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဝါ- အစစ်အမှန်အနက်အားဖြင့်၊ ဇာတိ-ဇာတိသည်၊ နု ဇာယတိ- မဖြစ်ပါ၊ ဟိ- မှန်၊ ဇာယမာနဿ- ဖြစ်ဆဲရုပ်တရား၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိမတ္တံ- ဖြစ်ခြင်းသဘောမျှသည်၊ ဇာတိ-ဇာတိတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တတ္ထ- ထို "နစပါကော ပစ္စတိ, ဘေဒေါပိ နဘိဇ္ဇတိ" ဟူသော စကားရပ်၌၊ (ဌတ္ဝာ စောဒကဿ ဤဒိသီ စောဒနာ) သိယာ၊ (ကီဒိသီ စောဒနာ သိယာ)၊ ဇာတိ- ဇာတိသည်၊ (ဝေါဟာရံ လဘတိ၌ စပ်၊) ယေသံ ဓမ္မာနံ-

---

ယထာ၊ ပေ၊ ဘိဇ္ဇတု။ ။"ကမ္မဿကတတ္တာ ရူပဿ ဥပစယော ရူပဿ သန္ဆတိ-ကံကိုပြုခဲ့သောကြောင့် ဥပစယ သန္ဆတိရုပ်ဖြစ်၏" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဥပစယ သန္ဆတိဟူသော ဇာတိရုပ်သည် ဖြစ်၏၊ ဝေါ-ဥပါဒ်၏"ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကိုလက်ခံပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ "ရင့်ခြင်းဇရတာသည်လည်း ထပ်၍ ရင့်ပါစေတော့လော, ပျက်ခြင်းအနိစ္စတာသည်လည်း ထပ်၍ ပျက်ပါစေတော့လော"ဟု ဆိုသည်။

နတတ္ထ၊ ပေ၊ ဇာယတိ။ ။"ဇာတိရုပ်သည်ဖြစ်၏" ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကိုလက်ခံထားပြီးမဟုတ်ပါ၊ အမှန်အားဖြင့်ကား ကံ အစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဆိုင်ရာရုပ်များ ဖြစ်ရာဝယ် ဇာတိဟူသော ဖြစ်ခြင်းသဘော ပါနေသောကြောင့် ဇာတိလည်း ထိုကံ အစရှိသောအကြောင်း ရှိ၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကိုသာ ခွင့်ပြုထားပါသည်၊ "အစစ်အမှန်အားဖြင့် ဇာတိမှာ ဇာတိတမျိုးမရှိပါ"ဟူလို၊ "နိပ္ပန္နရုပ်တရားတို့မှာ ကံစသော အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှိသကဲ့သို့, ထို နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏ ဇာတိမှာလည်း ထိုကံစသော အကြောင်းအမျိုးမျိုး ရှိသည်" ဟု ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုနိုင်ခြင်း ဟု "တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရ၏ဝစနတ္ထကို ဋီကာဆရာကြီးသည်ပါ။

[ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပါဠိဌေကုတောစိ ဇာတဇ္ဇံ, ဇာတိယာပရိယာယတော" ဟု ရှေးဆရာတို့ဆိုခဲ့ကြောင်းကို ဋီကာကျော် ရွှင်ပိုင်း ရူပသမုဋ္ဌာန်ခန်း၌မိန့်သည်။]

အကြင်တရားတို့၏၊ အဘိနိပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရံ – ထို တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုဎင်း၊ အဘိနိပ္ပတ္တိဝေါဟာရံစ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုဎင်း၊လဘတိ ယထေဝ-ရသကဲ့သို့၊တထာ-တူ၊ပါကဘေဒါပိ-ရင့်ခြင်းဇရတာ, ပျက်ခြင်း အနိစ္စဘာတို့သည်လည်း၊ ယေသံဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ပါကဘေဒါ-ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရံ-ထိုတရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုဎင်း၊ အဘိနိပ္ပတ္တိဝေါဟာရံစ- ဖြစ်ခြင်းဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုဎင်း၊လဘန္တေ-ရပါရစေကုန်တော့လော၊ ဧဝံ – ဤသို့ ရလေသော်၊ ဣဒံ ဒွယံပိ – ဤ ဇရတာ အနိစ္စဟာ ရူပ ၂ ပါး အပေါင်းသည်လည်း၊ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနမေဝ - ကံ အစရှိသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသည်သာတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တုံ- ဆိုထိုက်သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ၊ ဣတိ(ဤဒိသီ စောဒနာ သိယာ။)

ပါကဘေဒါ-ရင့်ခြင်းဇရတာ, ပျက်ခြင်းအနိစ္စတာတို့သည်၊ တံဝေါဟာရံ-ထိုတပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရ အဘိနိပ္ပတ္တိဝေါဟာရကို၊ နလဘန္တိ-မရနိုင်ကုန်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ဇနကပစ္စယာနုဘာဝကွဏော-ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်းတရားတို့၏ အာနုဘော်ရှိရာ ခဏာဋ္ဌာ၊ အဘာဝတော - မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ – ခဲ့၏၊ ဇနကပစ္စယာနံ-ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟူသော အကြောင်းတို့၏၊ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗမမ္မသ - ဖြစ်စေထိုက်သော တရား၏၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏေယေဝ-ခဏာဋ္ဌသာ၊ အာနုဘာဝေါ-အာနုဘော်သည်၊ ဝါ-သတ္တိ

တဗ္ဘာ သိယာ၊ပေ၊ ဘဝိဿတိ။ ။“ တတ္ထ ဇရတာ အနိစ္စတာ ဒွယံ နပစ္စတိ နဘိဇ္ဇတိ စာတိ အဓိကာရေ”ဟု ယောဇနာစွဲ၏၊ ထိုပါဠိအတိုင်း အဋ္ဌကထာဌီ ရှေးကမရှိခဲ့သေး၊ “ နစပါကော ပစ္စတိ, ဘေဒေါပိ နဘိဇ္ဇတိ ”ဟုသာ ရှိခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ထို အဋ္ဌကထာပါဠိ ရှိသည့်အတိုင်း “ တတ္ထ” ကို စွဲရသည်၊ “ နစပါကော ပစ္စတိ-ရှင့်ခြင်း ဇရတာသည် မရှင့်၊ ဘေဒေါပိ နဘိဇ္ဇတိ-ပျက်ခြင်း အနိစ္စတာလည်း မပျက်” ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်၌ စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စောဒနာပုံကား....

ဇာတိသည်ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့၏ဇာတိဖြစ်လျှင်, ထိုကံဟူသောအကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဥပါဒေါဟာရ, စိတ္တသမုဋ္ဌာန်စသော ရုပ်တို့၏ ဇာတိဖြစ်လျှင်, ထို စိတ်စသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဥပါဒေါဟာရကိုဎင်း, ဇာတိ၏ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဥပါဒေါဟာရကိုဎင်း ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ရှင့်ခြင်းဇရတာ, ပျက်ခြင်းအနိစ္စတာတို့လည်းဆိုင်ရာရုပ်တို့၏အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဥပါဒေါဟာရကိုဎင်း, ဖြစ်ခြင်းဟူသောဥပါဒေါဟာရကိုဎင်း ကြေပါစေ၊ဤသို့ရလျှင် ဤဇရတာ အနိစ္စတာ ၂ ပါးလည်း ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်, စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုခွင့်ရပါလိမ့်မည်၊–ဤကား စောဒနာပုံတည်း။....“ နပါကဘေဒါ၊ပေ၊အဘာဝတော”ဤတိုင်အောင် အကျဉ်းအဖြေကိုပြု၍, “ဇနကပစ္စယာနံ ဟိ” စသည်ဖြင့် အကျယ်ကိုပြသည်။

သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏၊) တတော-ထိုဥပါဒ်ခဏမှ၊ဥတ္တရိ-အထက်၌၊ (ဒ္ဒိ၊ ဘင်ခဏ၌၊ အာနုဘာဝေါ-သည်၊) နု-မရှိ၊ စ-ဆက်၊ တေဟိ-ထိုကဲ့အစရှိသော အကြောင်းတရားတို့သည်၊ အတိနိဗ္ဗတ္တိတ ဓမ္မက္ခဏသို့ -ဖြစ်စေအပ်ဆဲသော တရားတို့၏ ဥပါဒ်ခဏ၌၊ ဇာတိ-ဇာတိသည်၊ ပညာယမာနာ-ထင်ရှားသည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊ဝါ-ကြောင့်၊)တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရံ-ထိုတရားတို့၏အကြောင်း ရှိသည်၏အဖြစ်အားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုဂင်း၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ဝေါဟာရံ စ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကိုဂင်း၊ လဘတိ၊(ကသ္မာ)၊တသ္မိံ ခဏေ-ထို အာနုဘော်(သတ္တိ)၏ ရှိရာ ဥပါဒ်ခဏ၌၊ သဗ္ဗာဝတော-ထင်ရှား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတရာ ဒွယံ-ဇာတိမှ တပါးသော ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊(တပ္ပစ္စယဘာဝ ဝေါဟာရံ-ကိုဂင်း၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝေါဟာရံစ-ကိုဂင်း၊) နု (လဘတိ)-မရ၊ (ကသ္မာ) တသ္မိံ ခဏေ-ထို အာနုဘော်(သတ္တိ)၏ရှိရာ ဥပါဒ်ခဏ၌၊ (ဣတရဒွယဿ-၏၊) အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇော်-ဤဇရတာ အနိစ္စတာ ရုပ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နေဝဝတ္တဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်သည်သာ။ [မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြောဆိုထိုက်-ဟူလို။]

ဇရာမရဏံ၊ ပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ - ဇရာမရဏံ၊ ပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ ဟူ၍၊ အာဂတတ္တာ-ကြောင့်၊ (နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ်, အာဟာရဝဂ်, ပစ္စယသုတ်၌ လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)ဣဒံပိဒ္ဓံယံ-ဤ ဇရတာ အနိစ္စတာ ၂ ပါးအပေါင်း သည်လည်း၊ ဇာယတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ့၊

အဘိနိဗ္ဗတ္တိတဓမ္မက္ခဏသို့။ ။ထိုအကျယ်စကားရပ်ဝယ် အဘိနိဗ္ဗတ္တိတဓမ္မက္ခဏသို့၌ တပစ္စည်းဖြင့်ဆိုထားသော်လည်း ထိုတပစ္စည်းကိုပစ္စုပ္ပန်အနက်၌ သက်ဇေ၍ "အဘိနိဗ္ဗတ္တိယမာနဓမ္မက္ခဏသို့" ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ရမည်-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။"ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံစိတ် ဥတု အာဟာရဟူသော အကြောင်းတရားတို့သည် မိမိတို့ဖြစ်စေရမည့် ရုပ်တရားတို့ ဥပါဒ်သည့်တိုင်ရုံသာ သတ္တိပါ၍၏၊ ထိုသတ္တိကို အာနုဘော် ဟု ခေါ်သည်၊ ဇာတိသည် ထိုသတ္တိမကုန်မီ ထင်ရှားလာသောကြောင့် ကမ္မဇ, စိတ္တဇ, ဥတုဇ, အာဟာရဇဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကိုဂင်း, ဖြစ်၏ဟူသောအခေါ်အဝေါ်ကိုဂင်း ရ၏၊ဇရတာ အနိစ္စတာတို့ကားထိုသတ္တိ ကုန်ရာဌိဘင်ခဏကျမှ ထင်းရှားကြသောကြောင့် ကမ္မဇ,စိတ္တဇ,ဥတုဇ,အာဟာရဇ ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို, ဖြစ်၏ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကိုမရကြတော့"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဇရာ မရဏံ၊ ပေ၊တိ စေ။ ။"ဇရာ မရဏသည်အနိစ္စ,သင်္ခတ,(အကြောင်းတရားတို့ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော) ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဟု"ဟုသုတွန်ပါဠိတော်၌ လာသောကြောင့် ထိုပါဠိတော်ဝယ် "ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နအကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်၏"ဟူသော စကားကိုယူ၍ "ဇရာ မရဏ ၂ ပါးသည်ဖြစ်၏၊ ဥပါဒ်၏"ဟု အဓိပ္ပါယ် မမှတ်သင့်ပါ လော-ဟု စောဒနာသည်။

[ဘိက္ခဝေ, ဇရာမရဏံ- ဇရာမရဏသည်၊ ဝါ- ကို၊ အနိစ္စံ- မမြဲ၊ သခ်ံတံ- အကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာ ပြုစီမံအပ်၏၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ-အကြောင်းကို စဉ်၍ဖြစ်၏။]

(ကတမို ဒ္ဓယံ) နု (ဇာယတီ) - မဖြစ်ပါ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ပရိယာယဒေသိတတ္တာ - ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ- ချဲ့၊၊တတ္ထ - ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ - အကြောင်းကို စဉ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ - တရားတို့၏၊ ဇရာမရဏတ္တာ - ဇရာမရဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိယာယေန- ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ တံ-ထိုဇရတာ အနိစ္စတာ ၂ပါး အပေါင်းကို၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ယဒိ ဧဝံ- ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ပရိယာယ်အားဖြင့်ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဟုဟောထားအပ်သည်ဖြစ်လျှင်၊) တေပိတယံ- ဤဇာတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ ၃ ပါးအပေါင်းသည်လည်း၊ အဇာတတ္တာ - မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သသဝိသာဏဝိယ- ယုန်ချိုကဲ့သို့၊ နတ္ထိ- မရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဝါ- သို့မဟုတ်၊ (ရှိလျှင်-ဟူလို၊) နိဗ္ဗာနံဝိယ - နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့၊ နိစ္စံ - မြဲသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိစေ - ဤသို့စောဒနာအံ့။

နာ- မစောဒနာသင့်၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) နိဿယ ဥဒိဗဒ္ဓဝုတ္တိတော - မှီရာဖြစ်သော တရားတို့၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ၊ ပုထဝီအာဒီနံ- ပထဝီဓာတ်အစရှိကုန်သော၊ နိဿယာနံ- မှီရာရုပ်တို့၏၊ ဘာဝေ- ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (သတိ- ရှိလသော်) ဇာတိအာဒိတ္တယံ- ဇာတိအစရှိသော ရုပ် ၃ ပါးအပေါင်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ပထဝီဓာတ်အစရှိသောမှီရာရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းရှိလသော် ဇာတိ

နပရိယာယဒေသိတတ္တာ။ ။ကံစသော အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကြသော ရုပ်တရားတို့၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နအမည်ကိုထိုရုပ်တို့၏ ဝိကာရဖြစ်သော ဇရာမရဏအပေါ်၌ စာင်စား၍ ဌာနုပစာရအားဖြင့် ဟောတော်မူအင်သောကြောင့် ဇရာမရဏကို ပရိယာယ်အားဖြင့်သာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဟု ဆိုရသည်၊ အစစ်အမှန်အားဖြင့်ကား ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတရားမဟုတ်ပါ- ဟူလို။ [ဤဥဒ္ဒါဌာနုပစာရကို "ပရိယာယ" ဟု ဆိုသည်။]

ယဒိ ဧဝံ၊ပေ၊ဧဝ။ ။ရှေ့၌ ဇာတိသည်လည်း အစစ်အမှန်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်မဟုတ်၊ အဘိနိပ္ပတ္တိယမာနဓမ္မ၏ဥပါဒ်ခဏ၌ ထင်ရှားသောကြောင့် "ဇာတိဖြစ်သည်" ဟု ဆိုရကြောင်းကို ပြခဲ့၏၊ဤ၌ဇရကာအနိစ္စတာ ၂ ပါးလည်း အစစ်အမှန်အားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နမဟုတ်ဟု ဆိုပြန်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် ဇာတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ၃ပါးလုံးပင် အစစ်အမှန်အားဖြင့် မဖြစ်ကြသောကြောင့် ယုန်ချိုဟုဆိုရာ၌ တကယ် မရှိ, အမည်ပညတ်သာရှိသကဲ့သို့, ဤတရား ၃ ပါးလည်းတကယ်မရှိသော အဘာဝပညတ်တရားလော၊ဖြစ်ခြင်းမရှိပါပဲ ကေနရှိနေပြန်လျှင်လည်း နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ နိစ္စတရားလော" ဟုစောဒနာသည်။

အစရှိသော ရုပ် ၃ ပါးအပေါင်း၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နတ္ထိ-ယုန်ချိုကဲ့သို့ မရှိသည်ကား၊ နံ-မဟုတ်၊ [ဤစကားဖြင့် "သသဝိသာဏံဝိယ နတ္ထိ" ကို ဖြေသည်။] စ-သည်သာမကသေး၊ တေသံ-ထိုပထဝီမာတ် အံစရှိသော မှီဆုရုပ်တို့၏၊ အဘာဝေ - မဖြစ်ခြင်းသည်၊ (သတိ - သော်၊ ဇာတိ အာဒိတ္တယံ-သည်၊) နပညာယတိ- မထင်ရှား၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပထဝီ ဓာတ်အစရှိသော မှီဆုရုပ်တို့ မဖြစ်လျှင် ဇာတိအစရှိသော ရုပ် ၃ ပါးအပေါင်း၏ မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နိစ္စံ- နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ မြဲသည်၊ န- မဟုတ်၊ [ဤစကားဖြင့် "နိဗ္ဗာနံ ဝိယ ဝါ နိစ္စံ" ကို ဖြေသည်၊] စ- ဆက်၊ တေပိ အဘိ နိဝေသံ- ဤမှားမှားယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်းတို့လည်း၊ (သသဝိသာဏကဲ့သို့ အဘာဝပညတ် ဟု နှလုံးသွင်းခြင်း, နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ နိစ္စဟုနှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်း) ပဋိသေဓေတုံ ဇဝ - တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာသာလျှင်၊ ဇာဏမရဏံ၊ပေ၊ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္နန္တိ- ဇာဏမရဏံ၊ပေ၊ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္နံ ဟူသော၊ ဣဒံ (သုတ္တံ)- ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဇဝမာဒီဟိ- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဒွေ- နှစ်သော၊ တာနိ ရူပါနိ - ထိုဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ ကေဟိစိ-တစုံတခုသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ န သမုဋ္ဌဟန္တိ - မဖြစ်ကုန်၊ ဣတိ - သို့၊ ဇဝဒီတပ္ပံ- ၏။

["သမောဓာနံ, သမုဋ္ဌာနံ, ပရိနိပ္ပန္နဥ္စ သခ််ံတံ" ဟူသော ၃ ချက်တို့တွင် "သမုဋ္ဌာန"၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍,ယခုတဖန် တနည်းပြပြန်လိုသောကြောင့် "အပိစ" စသည်မိန့်။] အပိစ- သည်သာမကသေး၊ သမုဋ္ဌာနံတိ ဇတ္ထ- ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ အညောပိ - ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှ တပါးလည်း ဖြစ်သော၊ အတ္ထော- တည်း၊ တသ္မာ- ထိုအနက်၏၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ မာတိကာ- မာတိကာတည်း၊ ကမ္မဇံ- ကမ္မဇရုပ်ငင်း၊ ကမ္မပစ္စယံ- ကမ္မပစ္စယရုပ်ငင်း၊ ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ- ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန် ရုပ်ငင်း၊ပေ၊စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ - စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ငင်း၊ စိတ္တပစ္စယံ - စိတ္တပစ္စယရုပ်ငင်း၊ စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ - စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ငင်း၊ဣတိ (အယံ)- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (မာတိကာ-တည်း၊) [ရုပ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတပါးလျှင် "ကမ္မဇ, ကမ္မပစ္စယ, ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာန" ဤသို့ စသော အားဖြင့် ၃ မျိုးစီပြားပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။]

တတ္ထ- ထိုရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုပသာဒါဒိ- စက္ခုပသာဒအစရှိသော၊ အဋ္ဌဝိဓံ- ၈ ပါးအပြားရှိသော်၊ ရူပံ- ရုပ်သည်၊ ဟဒယဝတ္ထုနာ - ဟဒယဝတ္ထုနှင့် (ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော ဟဒယဝတ္ထုနှင့်၊) သဒ္ဒိ - တကွ၊ ဇာမွဇံ နာမ-ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မည်၏၊ ကေသ မဿု ဟတ္ထိဒန္တ-ဆံ, မုတ်ဆိတ်, ဆင်စွယ်တို့ဝင်း၊ အဿဝါလာ - မြင်းမြီးတို့ဝင်း၊ စမရဝါလာ - စမရီ သားမြီး

တို့ဝင်း၊ ဣတိဧဝမာဒိ–ဤသို့အစရှိသော ရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယံနာမ-ကံဟူသော အကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ စက္ကရတနံ–စကြာရတနာဌင်း၊ ဒေဝတာနံ-နတ်တို့၏၊ ဥယျာနဝိမာနာဒီနိ–ဥယျာဉ် ဗိမာန် အစရှိသည်တို့ဝင်း၊ ဣတိဧဝမာဒိ-ဤသို့အစရှိသော ရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ-ကံဟူသော အကြောင်းရှိသော ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏။

အာဟာရတော-အာဟာရကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ- ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ-သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ရုပ်သည်၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနံနာမ-အာဟာရဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ ဂဗ္ဘဋ္ဌိကာရော-အလုပ်အလေ့းပြုအပ်သော၊ အာဟာရော-

---

ကမ္မပစ္စယံ။ ။"ကမ္မသမုဋ္ဌာန"ဟုခေါ်ရာ၌ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကိုရ၏၊ "ကမ္မပစ္စယ"ဟု ခေါ်ရာ၌ကား ကံကိုအကြောင်းခံ၍ ခန္ဓာကိုယ်၌ ဥတုကြောင့်ဖြစ်ရသော (ဥတုသမုဋ္ဌာန်)ရုပ်ကိုရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဆံပင်ကောင်းခြင်း, မကောင်းခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, မလှခြင်း, ပုံသဏ္ဌာန်ချောခြင်း, မချောခြင်းတို့၌ ဆိုင်ရာဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ဥတုသမုဋ္ဌာန ရုပ်တို့၏ အစဉ်များ ဖြစ်ကြသော်လည်း ထိုဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းမှာ ရှေးကံသာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ရှေးကံ ကောင်းခဲ့သူမှာ ထိုဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များ၏ စီစဉ်နေပုံကောင်းသဖြင့်ဆံပင်ကောင်းသူ, အဆင်းလှသူ, ရုပ်ချောဖြူစင်သူဖြစ်ရ၏၊ ရှေးကံမကောင်းခဲ့သူမှာ အဆင်းမလှသူစသည်ဖြစ်ရလေသည်။ [ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္မန္နံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ၊ပေ၊ကမ္မပစ္စယန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီ။]

မှတ်ချက်။ ။အဆင်းလှခြင်း စသည်တို့၌ စိတ်ချမ်းသာခြင်း, အစာအာဟာရကောင်းခြင်း, ဥတုရေမြေကောင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းတို့ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာဝယ်"ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္မန္နံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ"အရ၌ ကံကိုအရင်းခံ၍ ခန္ဓာကိုယ်တွင်ဖြစ်သော စတုဇဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကို"ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္မန္နံ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ"ဟုဆိုသည်။ [ကမ်္မ+ပစ္စယော ယသ်သာတိ ကမ္မပစ္စယံ–ကံဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်။]

ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ။ ။ဤ၌ကား ကံကိုအရင်းခံ၍ ခန္ဓာကိုယ်၏ ပြင်ပ၌ဖြစ်ကြသော ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များတည်း၊ ထို့ကြောင့် စကြာရတနာစသော ရတနာ ၇ ပါး, နတ်ဗိမာန်ဥယျာဉ် ရောက်စသော အသုံးအဆောင်များနှင့် လူစသောသတ္တဝါတို့၏ အိမ်ရာ စသည်များကို ယူပါ။ [ကမ္မဝိပါကာနုဘဝနသ၊ပေ၊ဝစနတ္ထော၊-ဋီ။] ဤပုဒ်၏ဝစနတ္ထကို ဋီကာ၌ပြထား၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ သတ္တဝါတို့ သဏ္ဌာန်၌ ကောင်းသောကံ၏ အကျိုးပေးခွင့်ကြုံလာသောအခါ အိပ်ရာနေရာ အဝတ်တန်ဆာစသော အသုံးအဆောင်များနှင့်အစားအသောက်စသော ဥတုဇရုပ်များ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကြခြင်းသည် ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန်(ကံလျှင် အရင်းခံအကြောင်းရှိသော ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော) ရုပ်များ၏ကောင်းမွန်ခြင်းဟုဆိုရ၏၊ ထိုကဲ့သို့ ကံကောင်း အခွင့်သာအောင် ဉာဏ်ကောင်းဝီရိယကောင်းတို့က (ရေလာ မြောင်းဆယ်သောကဲ့သို့) ကူညီပေးရကြောင်းကိုဆိုဆုံးမကောင်းကြီး နားလည်သင့်ပါသည်။

သည်၊ အာဟာရ သမုဋ္ဌာနဿစ-အာဟာရ သမုဋ္ဌာန် ရုပ်အစဉ်၏ငင်း၊ ဥပါ
ဒိန္နဿစ-ဥပါဒိန်ရုပ်အစဉ်၏ငင်း၊ (ကမ္မဇရုပ်အစဉ်၏ငင်း၊) ဒ္ဝိန္နံဝိ- ၂ မျိုး
လုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသန္တတိနံ-ရုပ်အစဉ်တို့၏၊ ပစ္စဲယော-အကြောင်း
သည်၊ ဟောတိ၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနဿ- အာဟာရသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အစဉ်အား၊
ဝါ-ကို၊ ဇနကော-ဖြစ်စေတတ်သောအကြောင်းသည်၊ဟုဘုဝ, ပစ္စဲယော-ကျေး
ဇူးပြုသည်၊ဟောဘိ၊ကမ္မဇဿ-ကမ္မဇရုပ်အစဉ်အား၊ ဝါ-ကို၊ အနုပါလဓာ
စောင့်ရှောက်တတ်သည်၊ ဟုတ္ဝာ(ပစ္စယော ဟောတိ)၊ ဣတိ-လျှင်၊ အာဟာဆာ
နုပါလိတံ-အာဟာရသည် အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်အပ်သော၊ ဣဒံ ကမ္မဇ
ရူပံ-ဤ ကံမှဇရုပ်သည်၊ အာဟာရပစ္စယံနာမ-အာဟာရဟူသော အကြောင်း
ရှိသောရုပ်မည်၏၊[ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်စု၏မပျက်စီးခြင်းကား အစာ
အာဟာရက အမြဲထောက်ပံ့ ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့်
ဤ ကမ္မဇရုပ်တွေ့ မပျက်စီးရအောင် အစာအာဟာရကို နေ့စဉ်မှီဝဲ၍နေကြရ
သည်၊] ဝိသဘာဂဂါဟာရံ-သဘောမတူသော အာဟာရကို၊ သေဝိတ္ဝာ၊မှီဝဲ၍၊
အာတပေ-နေပူ၌၊ ဝသန္တိဿ-နေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်၌၊ တိလကကာဋ္ဌကုဋ္ဌာ
ဒီနိ-ညှင်းပြောက်, အမဲကွက် (မွဲ), နူနာကွက် အစရှိသော ဆောဂါ တို့သည်၊
ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤညှင်းပြောက်အစရှိသော ဆောဂါသည်၊အာဟာရ
ပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ-အာဟာရလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ဥတုကြောင့်
ဖြစ်သောရုပ် မည်၏။

ဥတုတော-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ-သော၊သုဒ္ဓဋ္ဌကံ-သည်၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ-
ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ တသ္မိံ-ထို သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၌၊
ဥတု-ဥတုသည်၊ အာသံ-အခြားသော၊ အဋ္ဌကံ-အဋ္ဌက ကလာပ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေ
တိ-ဖြစ်စေပြန်၏၊ ဣဒံ-ဤ ဒုတိယ အဋ္ဌကကလာပ်ရုပ်သည်၊ 'ဥတုပစ္စယံနာမ-
ပဌမဥတုလျှင် အကြောင်းရှိသော ဒုတိယဥတုကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်မည်၏၊
တသ္မိံပိ- ထိုဒုတိယအဋ္ဌကကလာပ်၌လည်း၊ ဥတု-သည်၊အာသံ-သော၊ အဋ္ဌကံ-
ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ဖြစ်စေပြန်၏၊ ဣဒံ-ဤတတိယအဋ္ဌက ကလာပ်သည်၊ ဥတု

ဥတုပစ္စယံ။ ။တသ္မိံဥတု အာသံ အဋ္ဌကံ သမုဋ္ဌာပေတိ-ပဌမ သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၌
ပါသောဥတုက အခြားသောဒုတိယ သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်ကို ဖြစ်စေရာ၌"ဥတုသမုဋ္ဌာန်-
ဥတုကြောင့် ဖြစ်သောရုပ်"ဟု အမည်မတပ်ဖဲ အာဘယ့်ကြောင့် "ဥတုပစ္စယ-ဥတု
ဟူသော အကြောင်းရှိသောရုပ်"ဟု အမည်တပ်ရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေ
ကား- "တသ္မိံဥတု"ဟု ဆိုအံ့သော ဒုတိယဥတုကိုရည်ရွယ်၍ "ဥတုပစ္စယ" ဟု
ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ ပဌမဥတုကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ထိုပဌမဥတုကို
ရည်ရွယ်၍ "ဥတုပစ္စယ" ဟု ဆိုပါသည်။ [ဒုတိယဿ သုဒ္ဓဋ္ဌကဿ၊ပေ၊ သော ဧဝ
ပ္ပဒီမော ဥတု ပစ္စယော၊-ဋီကာ။]

ဗစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံနာမ - ဥတုဗစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်မည်၏၊ ဇဝံ-လျှင်၊ တိဿောယေဝ - ၃ ဆက်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ သန္တတိယော- အစဉ်တို့ကို၊ ဃံဒ္ဓေတုံ - ဆက်စပ်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိ၊ တံတော- ထို ၃ ခုသောအစဉ်မှ၊ ပရံ-နောက်၌ကား၊ (ဃဒ္ဓေတုံ) န (သက္ကောတိ)။

ဣမမတ္ထံ- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (ဥတုသမုဋ္ဌာန, ဥတုပစ္စယ, ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊)အနုပါဒိန္နကေနာပိ - အနုပါဒိန္နကရုပ်အားဖြင့်လည်း၊ ဒီပေတုံ- ပြခြင်းငှါ၊ ဝတ္ထုတိ- သင့်၏၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနောနာမ- ဥတုသမုဋ္ဌာန်မည်သည်၊ ဝလာဟကာ- တိမ်ဘိုက်တည်း၊ ဥတုပစ္စယောနာမ- ဥတုပစ္စယတို့မည်သည်၊ ဝုဋ္ဌဓာရာ-မိုးရေအယဉ်တို့တည်း၊ပန-ကား၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ ဝုဋ္ဌေ-ရွာပြီးလေသော်၊ ဗီဇာနိ- မျိုးစေ့တို့သည်၊ ဝိရူဟန္တိ - စည်းငင်ပေါက်ရောက်ကုန်၏၊ ပထဝီ - မြေသည်၊ ဂန္ဒံ- မြေနံ့ကို၊ မုဉ္စတိ - လွှတ်၏၊ ပဗ္ဘတာ-တောင်တို့သည်၊ နိလာ-ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်းတို့သည်၊ ဒါယန္တိ- ထင်ရှားကုန်

ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာန။ ။ဤ၌''ဥတုပစ္စယ''ဝယ် ဥတုဟူသည် ပဌမဥတုတည်း၊ ဥတုသမုဋ္ဌာန်၌ ဥတုကား တတိယသုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသော (ဒုတိယ၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်တွင် ပါဝင်သော) ဥတုတည်း၊ ''ပဌမဥတုလျှင် အကြောင်းရင်းရှိသော ဒုတိယဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနရုပ်ဟု ခေါ်ပါ'' ဟူလို [တတိယ ပန၊ပေ၊ဥတုပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

တိဿော သန္တတိယော။ ။ဥတုတခုမှ ရုပ်ကလာပ် အစဉ်အဆက် ၃ ဆက် ဆက်ရာ၌ ထို ၃ ဆက်ပေါင်း မည်မျှကြာအောင် ဆက်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-အအေးဖြစ်စေ, အပူဖြစ်စေ ထိုမူလဥတု၏ အခေါ်းသတ္တိ, အပူသတ္တိ များသလောက် ထို ၃ ဆက်ပေါင်းများစွာဆက်နိုင်ပါသည်၊ ဥပမာ-သိပ်အေးသော သီတဥတုနှင့် သာမန်လောက်အေးသော သီတဥတုသည် အဆက်ဆက် ဆက်ပုံချင်း မတူ၊ သိပ်အေးလျှင် အဆက်များ၍ သိပ်မအေးလျှင် အဆက်နည်းဖွယ်ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထို သီတဥတု အဆက်ဆက် ဆက်နေစဉ် မီးလုံမှုစသည် ပြုသောအခါ သီတဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အဆက်ပြတ်၍, ဥဏှဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်အဆက်များ ပေါ်လာနိုင်ပုံကိုလည်း သိပါ။ [တဒဒေတံ သီတုဏှာနံ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊-ဋီကာ] ဤပြခဲ့သော ဥတုဇရုပ်တို့သည် ဗဟိဒ္ဓဥတုအကူအညီရ၍ အစဉ်တွဥတု အဆက်ဆက်က ရုပ်အဆက်ဆက်ကို ဖြစ်စေပုံတည်း။

အနုပါဒိန္နကေနာပိ။ ။ဥတုခကြောင့်ရုပ်အစဉ်အဆက်ဖြစ်ပုံကိုဥပါဒိန္နက(ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော)ရုပ်အားဖြင့် ပြပြီး၍, အနုပါဒိန္နကသက်မဲ့ဝတ္ထုရုပ်အားဖြင့် ပြလိုသောကြောင့် ''ဣမမတ္ထံ အနုပါဒိန္နကေနာပိ'' စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤအနုပါဒိန္နကအားဖြင့် ပြရာ၌ ပဌမဥတုက သန္တတိဘွယ ဆက်ပုံမျိုးအားဖြင့် မမှတ်ရ၊ အခြားနည်းအားဖြင့် မှတ်ရမည်ဟုသိစေလို၍''ဥတုသမုဋ္ဌာနောနာမ''စသည်ကို မိန့်ပြန်သည်၊ ဤစကားကို ထောက်၍ မိုးရွာရာ၌ နတ်တို့အလိုကြောင့် ရွာသည်ဟုချည်း မမှတ်ရ၊ သမုဒြာမှရေခိုးရေငွေ့တို့၏ မိုးတိမ်ဖြစ်ခြင်းစသည်ကြောင့် မိုးရွာရသည်ဟုလည်း မှတ်ပါ။

၏၊ သမုဒ္ဒေါ- သမုဒ္ဒြောသည်၊ ဝစုဘိ- ဘိုးပုဂ္ဂး၏၊ ဇေတံ- ဤ ၃၂ ပါး စေ့ဘို၏ပေါက် ခြင်းအစရှိသော အလုံးစုံသည်၊ ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ နာမ- ဥတုပစ္စယ ဥတု သမုဋ္ဌာနရုပ်မည်၏၊ (ပဌမဥတုသျှင် အခေ်ကြာင်းရှိသော နောက်နောက်ဥတုဘူ သော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏။)

စိတ္တတော- စိတ်ခကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ- ဖြစ်ခသော၊ သုခ္ခဋ္ဌကံ- သုခ္ခဋ္ဌကာကာသပ် ရှာ်သည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ နာမ- စိတ်ဟူခသော ဖြစ်ခကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ ပစ္ဆာဇာတာ - နောက်နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊စိတ္တစေတသိကာ-နှ်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ ပုရေဇာတဿ - ရှေးရှုး၌ဖြစ်ခသော၊ ဣမဿ ကာယဿ - ဤ ရူပကာယအား၊ ပစ္ဆာဇာတာ စစ္စယေန- ပစ္ဆာဇာတပစ္စယ သဘ္ဘိဖြင့်၊ ပစ္စယော- ကျေးဇူးပြုသည့်၊ (ဟောဘိ - ၏၊) ဣဘိ ဣဒံ - ဤပုရေဇာတရုပ်သည်၊ စိတ္တ ပစ္စယံနာမ - စိတ်ဟူခသော အကြောင်းရှိသော ရုပ်မည်၏၊ အန္တလိက္ခ- မိုးနှင့် မြေကြီး၏အကြားတွင်တွေ့မြင်အပ်သော၊အာကာသ-ကောင်းကင်၌၊ဟတ္ထိမို့- ဆင်ကိုလည်း၊ ဒဿတိ- ပြုနိုင်၏၊ အဿပိ- မြင်းကိုလည်း၊ ဒဿဘိ- ၏၊ ရထံပိ- ရထားကိုလည်း၊ ဒဿတိ- ၏၊ ဝိဝိဓံ - အထူးထူး အပြားပြားသော သေနာဗျူဟံပိ-စစ်တပ်၏ စုဝေးပုံကိုလည်း၊ ဒဿတိ - ၏၊ ဣဘိ ဣဒံ-ဤဆင် စသော ရုပ်အခပါင်း သည်၊ စိတ္တပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ နာမ- မည်၏၊ (စိတ်လျှင် အခေ်ကြောင်းရင်းရှိသော၊ ဥတုဘူခသော ဖြစ်ကြောင်းရှိခသော ရုပ်မည်၏၊) [“တန် ခိုးရှင်၏ စိတ်လျှင် အကြောင်းရင်းခံ၍ဖြစ်သောဥတုသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များ” ဟူသို့။]

ပရိနိပ္ဖန္နန္တိ - ကား၊ ပန္နရသ- ကုန်သော၊ ရူပါနိ- ရုပ်တို့သည်၊ ပရိနိပ္ဖန္နံနိ နာမ – ပရိနိပ္ဖန္နရုပ်တို့မည်၏၊ (ကံစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်း ကျင်ပြီးစေအပ်သော ရုပ်တို့မည်၏၊) ဒသ-၁၀ ပါးသောရုပ်ဘို့သည်၊ (ကာယ ဝိညတ် စသော ရုပ်တို့သည်၊) အပရိနိပ္ဖန္နာနိနာမ – အပရိနိပ္ဖန္န ရုပ်တို့မည်၏၊ (ကံစသော အကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်းကျင် မပြီးစေအပ်သော ရုပ်ဘို့ မည်၏၊) အပရိနိပ္ဖန္နာ- အပရိနိပ္ဖန္န ရုပ်ဘို့သည်၊ ယဒိ (ဟောန္တိ)- အံ့၊ (စေံ

အန္တလိက္ခေ။ ။“အန္တရ+ဇကဋ္ဌေ”ဟု ခွဲ၊ အန္တရေ–မိုးနှင့် မြေကြီးအကြား၌+ ဇကဋ္ဌေတ – တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဇတိ (ရိကို လ်ပြု၍) အန္တလိက္ခံ –မည်၏၊ ဇကဋ္ဌဓာတ်, ကံဧဟာ ဃဉ်ပစ္စယ်းဟု ထောမနိဓိ ဆို၏၊ (တနည်း) အန္တော+ရိက္ခာနိ ယဿာတိ အန္တလိက္ခံ–အတွင်း၌ နက္ခတ်တို့ရှိသော ဧကောင်းကင်။

ပရိနိပ္ဖန္နန္တိ။ ။ဧရှေ့၌“သမောဓာနံ သမုဋ္ဌာနံ ပရိနိပ္ပန္နဥ္စ သခ်ံတံ”ဟု ဧခါင်းစဉ်၍ ပြခဲ့ရာတွင်သမုဋ္ဌာနံနှင့်စပ်လျက်အကျယ်ပြပြီး၍ “ပရိနိပ္ပန္နံစ သခ်ံတံ”အခဲ့တွက်အကျယ် ပြလိုသောကြောင့်“ပရိနိပ္ပန္နန္တိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ သဂြိဟ်၌ “နိပ္ပန္န”ရုပ်ကိုပင်ဤ၌ “ပရိနိပ္ပန္န”ဟု ခေါ်ထားသည်။ “ပန္နရသ ရူပ”ဟူသည် နိပ္ပန္နရုပ် ၁၈ ပါးတွင် ဟဒ ယဝတ္ထုရုပ်ကိုချန်၍ ဓာတ်ကြီး ၃ ပါးကိုလည်း ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံအဖြစ်ဖြင့် တပါးတည်းရေ တွက်အပ်ခသော ရုပ်များတည်း၊ [ဤကွက်နည်းအကိုင်း ရှေ့၌လည်းပြခဲ့ပြီ။]

ဟောန္တေသု-ကုန်လသော်၊) အာသဒ်္ဓတာနာမ-အာသန်္တ တရားတို့ မည်သည်၊ ဘဝေယျုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ တေသံယေဝရူပါနံ-ထိုပရိနိပ္ဖန္နရူပ်တို့၏ပင်၊ ကာယဝိကာရော-ကိုယ်၏ဆူးခြားသော အမူအရာသည်၊ ကာယဝိညတ္တိနာမ-ကာယဝိညာတိမည်၏၊ ဝစီဝိကာရော-နှုတ်၏ထူးခြားသော အမူအရာသည်၊ ဝစီဝိညတ္တိနာမ-ဝစီဝိညာတ်မည်၏၊ ဆိဒ္ဒ-ရူပ်ကလာပ် ၂ ခုတို့၏ အပေါက်ဖြစ်သော၊ ဝိဝရံ-အကြားသည်၊ အာကာသဓာတုနာမ-အာကာသဓာတ်မည်၏၊ လဟုဘာဝေါ-ပေါ့ပါး ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ လဟုတာနာမ-လဟုတာမည်၏၊ မုဒုဘာဝေါ-နူးညံ့ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ မုဒုတာနာမ-မည်၏၊ ကမ္မညဘာဝေါ-အမှုဌ် ခံကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ကမ္မညတာနာမ-မည်၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ-အစဉ်ဆင်း, ရူပ်မစုံမီ တိုးတက်၍ဆင်း ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဥပစယောနာမ-ဥပစယမည်၏၊ ပဝတ္တိ-ဆက်ကာဆက်ကဲ့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သန္တတိ နာမ-သန္တတိမည်၏၊ ဇိဏ္ဏာကာရော-ရင့်ရော်ခြင်းဟူသော့အခြင်းအရာသည်၊ ဇရတာနာမ-ဇရတာမည်၏၊ ဟုတ္ဝာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ အဘာဝါကာရော-ထင်ရှားမရှိခြင်း ဟူသော အခြင်း အရာသည်၊ အနိစ္စတာနာမ-အနိစ္စတာ မည်၏၊.... [ကာယဝိညတ် စသည်တို့က ပရမတ္ထအစစ် မဟုတ်သောကြောင့် နာမသဒ္ဒါ ထည့်၍ဆိုထားသည်၊] ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ရူပ်ဟူသမျှသည်၊ ပရိနိပ္ဖန္နံ- ကံစသောအကြောင်းတရားတို့သည် ထက်ဝန်းကျင်ပြီးစေအပ်သော၊ သဒ်္ဓတမေဝ-သန်္တတရုပ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ-၏၊. ဣတိ-အပြီးတည်း။.....

အဋ္ဌသာလိနိယာ-အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာယ-ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ၏၊ ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ယဒိ၊ ပေ၊ ဘဝေယျုံ။ ။သဗ္ဗိဟ်၌ ပြအပ်သော အနိပ္ဖန္နရူပ် ၁၀ ပါးကိုပင် ဤ၌ "ပရိနိပ္ဖန္နရူပ်" ဟုခေါ်ထားသောကြောင့် "အနိပ္ဖန္န-အကြောင်းတရားတို့က ဖြစ်စေအပ်သောရူပ်မဟုတ်"လျှင် "အကြောင်းတရားတို့က မပြုအပ်ရာရောက်သောကြောင့် (နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့) အသဒ်္ဓတရုပ်များ ဖြစ်ကြစေရာရှိသည်"ဟု စောဒနာဖွယ်ကို ပြသည်။

တေသံယေဝ ပန၊ ပေ၊ သဒ်္ဓတမေဝ။ ။စင်စစ်ကား အပရိနိပ္ဖန္နရူပ် မဟုတ်ကြပါ၊ နိပ္ဖန္နရူပ်တို့၏ ဝိကာရ လက္ခဏနှင့် ပရိဇ္ဇုဒဖြစ်သောကြောင့် ပရိနိပ္ပန္နရူပ်တို့၏ အမည်ကိုတင်စား၍ ပရိနိပ္ဖန္န(နိပ္ဖန္န)ရူပ်များ ဖြစ်ကြရကား, ပရိနိပ္ပန္န (နိပ္ဖန္န) ဖြစ်လျှင် ကံစသော အကြောင်းတို့ ပြုပြင်ရာပါဝင်သောကြောင့် သန်္တရုပ်လည်း အမည်ရှိနိုင်ပါသည်-ဟူလို။ [၌"ပရိနိပ္ဖန္န"ဟု အမည်မှည့်ရခြင်းသည် အသဒ်္ဓတ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါသာတည်း၊ အမှန်အားဖြင့် သဗ္ဗိဟ်၌လာသည့်အတိုင်း အပရိနိပ္ပန္န(အနိပ္ဖန္န)အမည်သာ မူရင်းဖြစ်သည်-ဟု မှတ်ပါ။]

ရူပကဏ္ဍအဖွင့်ပြီးပြီ။

နိက္ခေပကဏ္ဍာအဖွင့်

တိကနိက္ခေပကထာ

ဇေတ္ထော၀တာ - ဤမျှအတိုင်းအချယ်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ("ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ" မှစ၍ "ဓံ ဇာနာတိ သဝိဓေန ရူပသင်္ခေါ" ကိုဝိဓေအောင်သော စကားအစဉ်ဖြင့်၊) ကုသလတ္တိဒုကာ-ကုသလတိက်သည်၊ ၀ါ-ကို၊ သဓမ္မသံ-နဲသော၊ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ - ကုသိုလ် အစရှိသော တရားတို့၏၊ ပဒဘာဇနယေန - ပုဒ်တို့ကို ဝေဖန်ကြောင်း နည်းအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရိဒေါ - ခဲ့ပြီးသည်၊ ဟောတိ- ၏။

ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ, ကုသလတ္တိကဿ-ကုသလတိက်၏၊ ပဉ္စာယံ (ယော-အယံ) ဝိဘင်္ဂနယော-အကြောင်းဝေဖန်ကြောင်းနည်းကို၊ ဝုဒ္ဓော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သေသတိကဒုကာနံပိ- ကုသလတိက်မှ ကြွင်းသော တိက်ဒုက်တို့၏လည်း၊ ဧသဝ-ဤနည်းသည်ပင်၊ ဝိဘင်္ဂနယော-ဝေဖန်ကြောင်းနည်းသည်၊ ဟောတိ၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ "ဝုတ္တော ဟောတိ" ဟု ဝုတ္တောပါသည်ကား မကောင်း၊] ဟိ-ချဲ့၊ တတ္ထ- ဤကုသလတိက်၌၊ (ဝိဘင်္ဂနယော၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဘူ၊ ကာမဓမ္မ ဓမ္မာ၊ ခပ၊ သမ္မယုတ္တာတိ အာဒိနာ- ကာမဓမ္မာ ၊ ပေ၊ သမ္မယုတ္တာ အစရှိသော၊ အနုက္ကမေန- အားဖြင့်၊ ["ထဓပတ္ထ ဝေဒနက္ခန္ဓံ" ၂ ပုဒ်သာ ပိုသည်၊ ကြွင်းပုဒ်တို့မှာ ပဌမ မဟာ ကုသိုလ်စိတ် ပါဠိဘော်အတိုင်းပင်တည်း၊] သဗ္ဗာကုသလာတိ- အလုံးစုံသော တိက်ဒုက်တို့၌၊ ပဿဒ္ဓိသုခုမတာ-

---

သဓ္ဓေသံ။ ။ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတ ၃ ပါးစုံ၍ အားလုံး ကုန်ခြင်းကို "သဓ္ဓေသံ"ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ စိတ်ခဏတသိန်း အပြား, ရုပ်အပြား, အသင်္ခတ အားဖြင့် အားလုံးစုံ၍ ကုန်ခြင်းကို "သဓ္ဓေသံ"ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤသို့ ယူမှသာ ပဒဘာဇနိ၌ "ဖဿော ဇုသနာ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ဝေဖန်ခြင်းနှင့် လျော်သည်။

ပဒဘာဇန နယေန။ ။ဖဿအတွက် "ဖဿော ဇုသနာ သံဇုသနာ" စသည်ဖြင့်ဂုဏ်း, စိတ်အတွက် "စိတ္တံ မနော မာနသံ" စသည်ဖြင့်ဂုဏ်း, ရုပ်တို့ကို သရုပ်ပြရာ၌ အစဆုံးပြအပ်သော စက္ခာယတနအတွက် "ယံ ဇက္ခု စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ဝေဖန်နည်းကိုဂုဏ်း "ပဒဘာဇနနယ" ဟုဆိုသည်၊ [အသင်္ခတဓာတ်အတွက် ကား "ဗေဒါဘာဝေန နိဗ္ဗာနံ" နှင့်အညီ အကွဲအပြား မရှိခြင်းကြောင့် "အသင်္ခတာ စ ဓာတု" ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်ပင် ပဒဘာဇနိ ဖွင့်ပြီးဖြစ်တော့၏။]

ယထာ ဟိ၊ ပေ၊ သလ္လက္ခေတုံ, တသ္မာ။ ။"တသ္မာ ဧဒ္ဓ, ဟိဘိက္ခဝေ, ပြားရှိ၊ ခံ" နှင့်အညီ "ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သေသတိက ဒုကာနံပိ ဧသဝ ဝိဘင်္ဂနယေ ဟောတိ-နည်း" ဟု ပြန်ဆိုဝါကျအဝိဇ္ဇမာန်ပြီးလျှင် "ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ- ဤ

ထို့ကြောင့်၊ တံ ဝိတ္ထာရ ဒေသနံ – ထိုအကျယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်ကို၊ နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ-မဟောပဲ ချထား၍၊ ဝါ-အတွင်းသွင်းထား၍၊ အညေန- ဝိတ္ထာရ ဒေသနာတော်နည်းမှ တပါးသော၊ နာတိသင်္ခေပ နာတိဝိတ္ထာရနယေန-နာတိသင်္ခေပ နာတိဝိတ္ထာရဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထိကဒုကဓမ္မဝိဘာဂံ-အလုံးစုံသော တိက်ဒုက်တို့၏ တရားတို့ကို အဲကျယ်ဝေဖန်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ- အစရှိသော၊ နိက္ခေပကဏ္ဍံ- ကို၊(ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ- အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ-မှန်၊ (ဝိတ္ထာရဒေသနံ နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ ဟူသောစကားသည်မှန်၏၊) စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍံ– စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍသည်၊ ဝိတ္ထာရဒေသနာ- ဝိတ္ထာရဒေသနာတော်တည်း၊ အင်္ဂကထာကဏ္ဍံ- သည်၊ သင်္ခေပဒေသနာ- သင်္ခေပဒေသနာတော်တည်း၊ ဤဒံပန နိက္ခေပကဏ္ဍံ- ဤနိက္ခေပကဏ္ဍသည်ကား၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍံ- ကို၊ ဥပါဒါယ- ကပ်ယူ၍၊ (ဝါ- ထောက်စာ၍၊) သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းတည်း၊ အင်္ဂကထာကဏ္ဍံ၊ ကို၊ ဥပါဒါယ- ၍၊ ဝိတ္ထာရော- အကျယ်တည်း၊ ဤတိ–ကြောင့်၊ နာတိသင်္ခေတ္တ ဝိတ္ထာရခေတုကံ - အလွန်မချုံးချဉ်းအပ်သည်၏အဖြစ်, အလွန်မကျယ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည့်၊ ဟောတိ၊ တယိဒံ ဝိတ္ထာရဒေသနံ-ထို အကျယ်ဖြစ်သောဒေသနာတော်ကို၊ နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ-၍၊ ဒေသိတတ္တာပိ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဟေဌာ - ၌၊ (အောက်နိဒါနကထာ၌၊) စုတ္တကာရဏာဝသေနာပိ - ဆိုအပ်ပြီးသောအကြောင်း၏အစွမ်းကြောင့်ရင်း၊ နိက္ခေပ

ကုသလတိက်၌၊ ဒေသေဝ–ဤနည်းသည်ပင်၊ ဝိဘင်္ဂန နယော ဟောတိယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ တူ၊ပေ၊သလ္လက္ခေတုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–၏၊ တသ္မာ ဧသသတိက ဒုကာနံဝိ ဒေသေဝ–ဤနည်းသည်ပင်၊ ဝိဘင်္ဂန နယော ဧဟာတိ–၏''ဟု ရှေ့ပြန်လှည့်ပြီးမှ ''တသ္မာ·ထိုသို့ သေ့သတိက ဒုကတို့၏ ဤနည်းသည်ပင် ဝိဘင်္ဂနနည်းဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်''ဟု ဤသို့လည်း အနက်ပေးပါ။

နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ။ ။''ဝိတ္ထာရဒေသနာကို နိဂ္ဂိုဝန ပြု၍''ဟူရာ၌ ဝိတ္ထာရဒေသနာကို မဟောပဲ ထားခြင်းကို ''နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ''ဟု ဆို၏။ တနည်း–ဝိတ္ထာရဒေသနာကို နှုတ်သင်္ခေပနာတိဝိတ္ထာရဖြစ်သော နိက္ခေပကဏ္ဍအတွင်း၌ သွင်းထားခြင်းကို''နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ''ဟု ဆိုသည်။ [နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာတိ၊ပေ၊ကတ္ဝာဝါတိ၊ပေ၊ကတ္ဝာဝါ၊–ဋီကာ။]

နိက္ခေပကဏ္ဍာ။ ။''ဝိတ္ထာရဒေသနံ နိဂ္ဂိုဝိတ္ဝာ''ကို ထောက်၍''ဝိတ္ထာရဒေသနာ နိဂ္ဂိုဝိယတေ ဣတ္ထောတိ နိက္ခေပေါ၊ ဣတ္ထေ–ဤကဏ္ဍ၌၊ ဝိတ္ထာရဒေသနာ–ကို၊နိဂ္ဂိုဝိယတေ-မဟောပဲ ချထားအပ်၏၊ ဝါ– အတွင်း၌သွင်းထားအပ်၏၊ ဤတိ နိက္ခေပေါ၊ (ကဏ္ဍော)၊ ''ဟေဌာ ဝုတ္တကာရဏာဝသေနာပိ''ကို ထောက်၍ ''မူလာဒိနိ နိဂ္ဂိုဝိယတေ ဣတ္ထောတိ နိက္ခေပေါ၊ (ကဏ္ဍော)–မူလအစရှိသည်တို့ဖြင့် သွင်းချ၍ဟောအပ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့် နိက္ခေပကဏ္ဍမည်၏''ဟု ဖြေပါ။

ကတ္ထုံနာမ - နိက္ခေပကတ္ထာမည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ - မှန်၊ မူလတော၊ပေ၊ ပဝုစ္စတီတိ - မူလတော ၊ပေ၊ ပဝုစ္စတိ ဟူသော၊ ဧတံ - ဤဂါထာစကားကို၊ (မယာ) ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ - ဆိုခဲ့ပြီ၊ [အောက်နိဒါနကထာ၌ ဆိုခဲ့ပြီ။]

ဟိ - ခဲ့၊ (မူလတောစသည်ကို "ဣဒံ၊ပေ၊နိက္ခိပိဘုာ ဒေသိတံ နာမာတိ ဧတံ ဒိတဗ္ဗံ" တိုင်အောင် ခဲ့လိမ့်မည်၊) ဣဒံ - ဤနိက္ခေပကတ္ထာကို၊ တီဏိ ကုသလ မူလာနိတိ အာဒိနာ - အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ မူလတော - မူလအားဖြင့်၊ နိက္ခိပိတ္ဗာ - သွင်းခဲ့၍၊ ဒေသိတံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊တံသမုယုတ္တော ဓဝဒ နက္ခန္ဓောတိ - အစရှိသော၊ (နယေန - ဖြင့်၊) ခန္ဓတော - ခန္ဓာအားဖြင့်၊ (နိက္ခိပိတ္ဗာ ဒေသိတံ)၊ တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မန္တိ - အစရှိသော၊ (နယေန) ဒွါရတော - ဒွါရအားဖြင့်၊ (နိက္ခိပိတ္ဗာ ဒေသိတံ)၊ ဟိ - မှန်၊ ကာယဒွါရပဗ္ဗဝတ္တံ၊ ကာယဒွါရဉ္စ ဖြစ်သော၊ ကမ္မံ - ကံကို၊ ကာယကမ္မန္တိ - ကာယကံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေတိ - အစရှိသော၊ (နယေန) ဘူမိတော - ဘုံအားဖြင့်၊ နိက္ခိပိတ္ဗာ ဒေသိတံ၊ ပန - ဆက်၊ တတ္ထ တတ္ထ - ထိုထိုနိဒ္ဒေသဉ္စ၊ အတ္ထ ဓမ္မ နာမ လိင်္ဂါနံ - အတ္ထ ဓမ္မ နာမ လိင်္ဂတို့၏၊ ဝသေန - စပ်သဖြင့်၊ ဒေသိတတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထာဒီနိ - အတ္ထအစရှိသည်တို့ကို၊ နိက္ခိပိတ္ဗာ - သွင်းခဲ့၍၊ ဒေသိတံနာမ - ဟောအပ်သည် မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ (တေသု ကုသလပဒါဒိ နိဒ္ဒေသေသု) - ထိုကုသလပဒ အစရှိသော နိဒ္ဒေသတို့တွင်၊ တာဝ - အကုသလပဒ နိဒ္ဒေသ, အဗျာကတပဒ နိဒ္ဒေသတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော) ကုသလပဒနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တီဏိတိ - တီဏိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ - ဂဏန်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ["ဒုဟူသော ဂဏန်းအားဖြင့် ကုသလမူလ တို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါဖြစ်သည်" ဟူလို၊] ကုသလာနိစ - ကုသိုလ်တို့လည်း ဟုတ်၏၊ တာနိ - ထိုကုသိုလ်တို့ဟူသည်၊ မူလာနိစ - မူလဘို့လည်းဟုတ်၏၊ (ဣတိ - ဤ ၂ ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ ကုသလမူလာနိ - ကုသလမူလတို့မည်၏၊) ဝါ - တနည်း၊ ကုသလာနံ - ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ - စိတ်,

---

အတ္ထ၊ပေ၊လိင်္ဂါနံ။ ။အဋ္ဌနှင့်စပ်သဖြင့် ဟောတော်မူပုံစသည်ကို ထိုထိုနိဒ္ဒေသ၌ တွေ့ရလတံ့၊ အဋ္ဌဓမ္မပ္ပဒါတို့၏ အနက်ကို ဒုနောက်၌ "ဓမ္မောတိ ဘာဝေါ, အတ္ထောတိ ဓမ္မကိစ္စံ" ဟု ဋီကာဖွင့်လတံ့။

ကုသလာနံဝါ၊ပေ၊မူလာနိ။ ။ဤဒုတိယနည်း၌ "ကုသလာနံ+မူလာနိ" ဟု ဆဋ္ဌိတပ္ပုရိသ်ပြု၊ အခ်လာဘစခ်ေသာ တရား ၃ ပါးသည် ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဟေတုပစ္စည်းစသည် ဖြစ်ခ်ေသောကြောင့် မူလအမည်ရကြ၏၊ "ဟေတုပစ္စယ၊ပေ၊ နိဿယ်ာ" ကား မူလအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ထို၌ "ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ, ပဘဝဋ္ဌကဋ္ဌ, သမုဋ္ဌာန နိဿယ်ာကဋ္ဌ" ဟု ၃ မျိုးခွဲပါ။

စောသိက်ဘာနားဘို၏၊ ဟေတုမစ္စယ ပဘဝဇနက သမုဋ္ဌာန နိဗ္ဗတ္တကဇဉ်နှင့်-ဟေတုမစ္စယ်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, ဖြစ်စေတတ်သော အစအမှုန်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်, ပြီးစီးစေတတ်သော ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ကနှ်း-အဝင်ကြောင်းဟူသောအနက်, ပစ္စည်းဟူသောအနက်, အစအမှုန်ဟူသောအနက်, ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်, ဖြစ်ပေါ်လာစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်, ပြီးစီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊) မူလာနိ-မူလဘိုဒ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကုသလမူလာနိ-တို့မည်၏။ [အခ္ဂါ့စာအုပ်များဥ် သမုဋ္ဌာနနေဆဝယ် "သမုဋ္ဌာပက" ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊]

ဧဝံ- သို့၊ အတ္ထဝသေန- ကိစ္စ၏အစဉ်းဖြင့်၊ [ဟေတုမစ္စယဋ္ဌသည်ကိုပင် "အတ္ထ" ဟု ဆိုဆည်၊ ထိုအဘွဟူသည် အဓလဘဘဿော ဓမ္မတို့၏ ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းဓသောကိစ္စ၊ငါတည်း၊] ဒဿေဘွာ-ပြုတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-ဥ်၊ နာမဝသေန- နာမည်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှ၊ အဓလာဘေ အဒေါသော အမောဟောတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)အာဟ။

ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ၊ ။အလောဘစသောတရားတို့က ယှဉ်ဘက် ကုသိလ်တရားတို့အားခဲဟတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းသည် "ဟေတုပစ္စယဋ္ဌ" မည်၏၊ ဟေတုပစ္စည်းဟူသည်လည်းခေါသောက်မြစ်ကဲ့သို့ သမ္မယုက်တရားတို့၏ဆိုင်ရာအာရုံကိုယူရာဌဖိုင်မြဲစေခြင်း သတ္တိတည်း။ [မူလဝသေန ပစ္စယဘာဝေါ ဟေတုပစ္စယဋ္ဌော၊-ဋီကာ]

ပဘဝဇနကဋ္ဌ။ ။အလောဘစသည်တို့သည် ယှဉ်ဘက်ကုသိလ်တရားတို့၏စဖြစ်ရာ အမြဲနှအစဖြစ်သောကြောင့် ပဘဝလည်းမည်၏၊ ထိုပဘဝကိုပင် ဥပတ္ထမ္ဘကဟု (မြဲထောက်ပံ့ရှုသော) မဟုတ်, ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "ဇနက" ဟူ ဝိသေသနပြုသည်၊ "ဇနကပဘဝ-ဖြစ်ခွင့်ဘတ်သောအစအမှန်"-ဟူလို။ [ပဘဝတိ တေသ္မာတိ ပဘဝေါ၊ သော ဧဝ ဇနကောတိ ဝိသေသိတဗ္ဗော၊-ဋီ။]

သမုဋ္ဌာနဋ္ဌကဋ္ဌ။ ။အလောဘ စသည်တို့သည် ယှဉ်ဘက်ကုသိလ်တရားတို့၏ ထူထောင်ထက်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် "သမုဋ္ဌာန"လည်း မည်၏၊ ထိုသမုဋ္ဌာန်ကိုပင် ဥပါဒ်မှစ၍ ဘင်တိုင်အောင် အပြီးအစီး ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် "နိဗ္ဗတ္တက" ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [သမုဋ္ဌာတိ ဧတေနာတိ သမုဋ္ဌာနံ၊တဿ ဝိသေသနံ နိဗ္ဗတ္တကန္တိ၊-ဋီကာ။]

တနုညဉ်း။ ။ဤဟတု+ပစ္စယစသော သဒ္ဒါ ၆ မျိုးစလုံးသည်အကြောင်းဟူသော အနက်ကို ဟောသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါမျိုးတည်း၊ [သမ္ဘာနိဝါ တောနိ ပရိယာယဝစနာနိ၊] ဟိ ခနာတိ (ဖလံ) တေသ္မာ ပဝတ္တတိတိ ဟေတု၊ (ဟိဓာတ် တုပစ္စည်း)၊ ပတိစ္စ ဖလံ ဧတေသ္မာ ဧတီတိ ပစ္စယော၊ [ပတိ+ဣဓာတ်, အ၊] ဇနနတီတိ (အကျိုးတရားတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်) ဇနကော၊ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ (အကျိုးတရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်) နိဗ္ဗတ္တကော တိ သေသာနံ ဝစနတ္ထော၊ အနု။

ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (တိကိုကုသလ မူလာနိ အလောဘော အဒေါသော အမောဟော်ဟူသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊) ယသ္မာ, မူလေန- မူလမှ၊ မုတ္တံ-လွတ်သော၊ (မူလနှင့်မယှဉ်သော၊) ကုသလံ နာမ နတ္ထိ၊ တသ္မာ, စတုဘူမကကုသလံ- ဘုံ ၄ ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကို၊ တီဟိ- နှ်သော၊ မူလေဟိ- တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္ဝာ- ပိုင်းခြားကာ ယူတော်မူ၍၊ ဝါ- ကုန်ခန်းစေတော်မူ၍ ၊ဓမ္မဆုဇာ-သည်၊ ဒဿေသိ- ပြတော်မူပြီ။

တံသမ္ပယုတ္တောတိ- ကား၊ တေဟိ အလောဘာဒီဟိ- ထိုအလောဘ အစရှိသောမူလတို့နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တော-ယှဉ်သော၊ (ဝေဒနက္ခန္ဓောစသည်၌စပ်၊) တတ္ထ- ထိုအလောဘ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အလောဘေန-အလောဘနှင့်၊ သမ္ပယုတ္တော-ယှဉ်သော၊ သခ်ါရက္ခန္ဓေ- သခ်ါရက္ခန္ဓာ၌၊ အဒေါသာ မောဟာပိ- တို့သည်လည်း၊ အလောဘေန-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တာ သခ်ါရက္ခန္ဓာဟုတ်ကဲသို့ သခ်ါရက္ခန္ဓာ၌ သွင်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့သာ၊ ဂစ္ဆန္တိ- ၏၊ သေသဒ္ဒယဝသေန- ကြွင်းသော အဒေါသအမောဟ ၂ ပါးအပေါင်း၏အစုမ်းဖြင့်၊ သမ္ပယောဂေပိ- ယှဉ်ဆုဆ်၌လည်း၊ သေဝနယော - ပင်တည်း၊ ဣတိ- လျှင်၊ စတုဘူမကကုသလံ- ကို၊ ပုန - တဖန်၊ (ပဌမဝါကျဖြင့် သိမ်းယူပြီး အပေါ်ဝယ် ထပ်၍၊) တံသမ္ပယုတ္တက စတုက္ခန္ဓဝသေန- ထိုအလောဘ အစရှိသည်တို့နှင့် ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးတို့၏ အစုမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္ဝာ ဓမ္မဆုဇာ ဒဿေသိ။ [ဤစကားဖြင့် "တံသမ္ပယုတ္တော ဝေဒနက္ခန္ဓော ၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော" ဟူသော ပါဠိတော်ဖြင့် သိမ်းယူပုံကိုပြသည်။]

တံ သမုဋ္ဌာနန္တိ- ကား၊ တေဟိ အလောဘာဒီဟိ- တို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ- ဖြစ်သော၊ (ကာယကမ္မံ စသည်တို့၌စပ်၊) ဣမိနာပိ နယေန- ဤ တတိယနည်းဖြင့်လည်း၊ တဒေဝစတုဘူမကကုသလံ- ထိုဘုံ ၄ ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကိုပင်၊

တဇ္ဇ၊ ပေ၊ ဧသေဝနယော။ ။မဟာကုသိုလ်ပဌမစိတ်ဝယ် စေတသိက် အဋ္ဌတိ သယှဉ်ရာ၌ အလောဘသမ္ပယုတ္တ သခ်ါရက္ခန္ဓာကို ယူဆောအခါဖယ သညာသခ်ါရတို့ကဲ့သို့ အဒေါသအမောဟတို့လည်း အလောဘနှင့်ယှဉ်သော သခ်ါရက္ခန္ဓာ၌ ပါဝင်ကြဲသည်၊ ထို့အတူ အဒေါသသမ္ပယုတ္တ သခ်ါရက္ခန္ဓာ၌လည်း အလောဘအမောဟတို့ပါဝင်ကြ၏၊ အမောဟ သမ္ပယုတ္တ သခ်ါရက္ခန္ဓာ၌လည်း အလောဘ အဒေါသတို့ပါဝင်ကြသည်-ဟူလို။ ["သေသဒ္ဒယဝသေန သမ္ပယောဂေပိ ဧသေဝနယော" ဟူရာဝယ် အချို့စာအုပ်များ၌ "ဧသေသပဒဒ္ဒယဝသေန သေသသမ္ပယောဂေပိ ဧသေဝနယော" ဟု မူကွဲရှိ၏။ သဒ္ဓါအနက်ကွဲသော်လည်း အဓိပ္ပါယ်အတူပင်။]

တံ သမုဋ္ဌာနန္တိ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌိတံ။ ။"အလောဘော နိဒါနံ ကမ္မာနံ သမုဒယာယ ကံတို့၏ ကြွင်းသောအကြောင်းများနှင့် ပေါင်းမိသဖြင့် ဖြစ်ဖို့ရန် အလောဘသည် အကြောင်းဖြစ်၏" ဟု အဂ်ိုတ္တိရ, တိကနိပါတ်, ဒေဝဒူတဝဂ် နိဒါနသုတ်၌ ဟောတော်

တိဏ္ဍံ-နှ်သော၊ ကမ္မဒ္ဒါဆုနံ- တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္ထာ ဓမ္မဆုဇာ ဒသေသိ၊ [ဤစကားဖြင့် "တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ မနောကမ္မံ" ဟူသောပါဠိတော်ဖြင့် သိမ်းယူပုံကို ပြသည်၊] ဧဝံ-လျှင်၊ တာဝ-အကုသိုလ်မှု ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တံ-သော၊) ကုသလံ-ကို၊ တီသု-ကုန်သော၊ ဌာနသု-ဌာနတို့၌၊ ပရိယာဒိယိတ္ထာ- ၍၊ ဒဿိတံ- ပြတော်မူအာပ်ပြီ။

အကုသလေပိ- ၌လည်း၊ သေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ [အာချို့စာအုပ်တို့၌ "စ" ဟူ၍၏, မကောင်း၊]ဒ္ဒါဒဿနံ်-နှ်သော၊ အကုသလစိတ္တာနံ- တို့တွင်၊ ကေမ်ိ-တခုသောစိတ်သည်လည်း၊ မူလေန-မူလမှု၊ မုတ္တံနာမ-လွတ်သောစိတ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မူလေန-ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္ထာ ဓမ္မဆုဇာ ဒသေသိ၊ တံသမုယုတ္တ စတုက္ခန္ဓတောစ- ထိုမူလတို့နှင့် ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးမှလည်း၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်၌၊ အကုလလံနာမ နတ္ထိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ တာနေဝ ဒ္ဒါဒသ အကုသလစိတ္တာန်-ထိုဝ ၂ ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်ဘို့ကိုပင်၊ စတုက္ခန္ဓဝသေန-နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါး၏အစွမ်းဖြင့်၊ပေ၊ ဒဿေသိ၊ပန- ကား၊ ကာယကမ္မာဒိဝသေန- ကာယကံ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နေသံ - ထိုအကုသိုလ်စိတ်တို့၏၊ ပဝတ္တိ သဒ္ဒာဝတော- ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္မဒ္ဒါရ ဝသေန- ကမ္မဒ္ဒါရ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတ္ထာ ဓမ္မဆုဇာ ဒသေသိ။

ပန-ဆက်၊ တ္ထေ-ဤအကုသလပဒနိဒ္ဒေသ၌၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ အာဒိ- အစရှိသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)စုတ္တံ-ပြီ၊ [ဤ၌အာဒိသဒ္ဒါလိုမည်မထင်၊ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊ သို့မဟုတ် "တဒေကဋ္ဌာစာတိအာဒိဝုတ္တံ" ဟု သော်လည်း ရှိရမည်။] တတ္ထ- ထိုတဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာဟူသော စကားရပ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ကေသို့စိတ္တေ- တခုတည်းသော စိတ်၌၊ဝါ- တနည်း၊ (ကေသို့)ပဂုဏလေ- တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဌိတံ- တည်သောအကုသိုလ်တည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ကေဋ္ဌ- ကေဋ္ဌမည်၏၊ တတ္ထ-ထို ၂၂ ပါးသော ကေဋ္ဌတို့တွင်၊ ကေသို့စိတ္တေ- ၌၊ဌိတံ-တည်သောအကုသိုလ်သည်၊

မူသောကြောင့် "တာနိ+သမုဋ္ဌာနံ တေသောတိ တံသမုဋ္ဌာနံ - ထိုကုသိုလ်မူလတို့ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ကံ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "ထိုကုသိုလ်မူလ ဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ကံ"ဟူသည် ထိုကုသိုလ်မူလတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ကံပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဧတေဟိ၊ပေ၊သမုဋ္ဌိတံ"ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟု မှတ်ပါ။ [တာနိ ကုသလမူလာနိ၊ပေ၊သမုဋ္ဌိတံတိ အာဟ-ဋီကာ။]

တီသု ဌာနေသု။ ။"ဧဝံ၊ပေ၊ဒဿိတံ"ကား နိဂုံးဝါကျတည်း၊ "မူလေဟိ ပရိယာဒိယိတ္ထာ"စသည်ကိုကြည့်၍ (၁)မူလတို့ဖြင့်သိမ်းယူရာဌာန (၂)သမ္ပယုတ္တ ခန္ဓာတို့၏အစွမ်းဖြင့် သိမ်းယူရာဌာန (၃)ကမ္မဒ္ဒါရတို့၏အစွမ်းဖြင့် သိမ်းယူရာဌာန ဟူ ၃ ဌာနကို သိပါ၊ ပါဠိတော်၌လည်း ၃ ဝါကျပြထား၏၊ ရှုပါလေ။

သဟဧကဋ္ဌနာမ - သဟဧကဋ္ဌ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကေသို့ပဋိလေ-ဌ်၊ ဌိတံ- တည်သော အကုသိုလ်သည်၊ ပဟာနေကဋ္ဌနာမ- မည်၏၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုဌာန၌၊ (သံကိလိဋ္ဌတိက်စသော နောက်၌လာမည့် ထိုထိုဌာန၌၊) နိဒ္ဒေန- ညွှန်ပြအပ်သော၊ တေန လောဘာဒိနာ - ထိုလောဘအစရှိသည်နှင့်၊ ဝါ-တနည်း၊ အညေန - လောဘစသည်မှ တပါးသော၊ တေန – ထိုသံယောဇဉ်စသောတရားနှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ကေသို့- တခုတည်းသောစိတ်၌၊ ဝါ-တဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဌိတံ - တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ တဒေကဋ္ဌ-တဒေကဋ္ဌမည်၏။

သဟဧကဋ္ဌံ။ ။သဟ-အတူတကွ+ဧကဿတိ-တခုတည်းသောစိတ်၌ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ သဟဇံ၊ (အကုသလံ)၊ ''သဟဇံ'' အရ အကုသိုလ်ကိုရသော်လည်းဘာဝပဓာနကြောင့် ''တခုဘည်းသောစိတ်၌ ဖြစ်သည်အဖြစ်ဟု (ဖြစ်ခြင်း)ကြိယာကို အရကောက်စေလိုသောကြောင့် ဋီကာ၌ ''သဟဧဘာဝေန'' ဟု ဖွင့်သည်၊ သဟဧဇန-အတူတကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကေဋ္ဌ- တခုတည်းသောစတဲ့၌တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ သဟဧကဋ္ဌ-သိုလ်၊ လောဘမူပဋ္ဌမစိတ်၌ ''လောဘမူဟေတု'' ဟူသော မူလ ၂ ပါး၌၏၊ ထိုမူလ ၂ ပါးနှင့်အတူတကွ လောဘမူပဋ္ဌမစိတ်၌ တည်ကြောင်းသော အကုသိုလ်စိတ်စေတသိက်များကို ''သဟဧကဋ္ဌ'' ဟု ခေါ်သည်။

ပဟာနေကဋ္ဌံ။ ။ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်၏သန္တာန်၌ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်လိုက်သောအခါ အပါယဂမနီယဖြစ်သော လောဘဒေါသ မောဟ မာန ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့ကိုလည်း ပယ်အပ်ပြီးဖြစ်ကုန်တော့၏၊ (ကံလေသာအမည်မရသော ဇာသာမစ္ဆရိယ သံယောဇဉ်များကိုလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်းကို သံယောဇဉ်အခန်း၌ ပြဦးလတ္တံ့၊) ထိုသို့ အတူတကွ ပယ်ထုတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တယောက်တည်း သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သော အကုသိုလ်သည် ပဟာနေကဋ္ဌမည်၏၊ [ပဟာတဗ္ဗံတိ ပဟာနံ၊ ယုပစ္စည်း၏အရဟ အနက်ကိုပြုသော်ဋီကာဝိဂ္ဂဟ၊ ဘာဝပဓာနလည်း ကြံ၊ ပဟာနေန-အတူတကွ ပယ်ထုတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကေဋ္ဌ-တယောက်တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌ-သိုလ်။]

တဒေကဋ္ဌာ။ ။ပါဠိတော်၌ ကိလေသာပုဒ်ကို ငဲ့၍ ''တဒေကဋ္ဌာ'' ဟု ပုလ္လိင်ပဟုဝုစ်ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ ''ဧကံ'' ဟု နပုံလ္လိင်ဧကဝုစ်ရှိ၏၊ အကုသလံပုဒ်ကိုငဲ့သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ''ကေသို့စိတ္တေ+ဌိတံ'' သည် သဟဧကဋ္ဌကို ငဲ့သော ဝိဂ္ဂဟတည်း၊ ''ဧကေသို့ပုဂ္ဂလေ+ဌိတံ'' ကား ပဟာနေကဋ္ဌကို ငဲ့သော ဝိဂ္ဂဟတည်း။

မူတိ ချက်။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် တနှင့် ဧကဋ္ဌကို သမာသ်တွဲချ၍ ''တေန လောဘာဒိနာ'' ဟုငင်း, ''အညေန'' ဟုငင်း တ၏စွန်းကိုကို ၂ ကြိမ်ပြု၏၊ ထိုတွင် ''လောဘော ဒေါသော မောဟော, တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ'' ဟူသော ပါဠိဘာသ်ကိုကြည့်၍ ''တေန လောဘာဒိနာ'' ဟု ပဌမပြုသည်၊ ''ဣမာနိ တီဏိ သံယောဇနာနိ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ'' ဟူသော ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ ''အညေနဝါ တတ္ထဘတ္ထ နိဒ္ဒိဋ္ဌေန'' ဟုဒုတိယာပြုသည်၊ ''တေန+သဟ+ဧကဋ္ဌံ တဒေကဋ္ဌံ'' သာ လိုမှင်းဟု မှတ်ပါ။

တတ္ထ- ထိုသဟဇေကဋ္ဌ, ပဟာနေကဋ္ဌတို့တွင်၊ [နောက်၌ "သဟဇေကဋ္ဌံ အာဂတံ၊ ပေ၊ ပဟာနေကဋ္ဌံ အာဂတံ" ဟု နိဒ္ဒါရဏီယအဖြစ်ဖြင့် အစိတ်အစိတ် လာလတ္တံ့၊] ကတမေ ဓမ္မာ၊ပေ၊တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ကတမေဓမ္မာ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာဟူ၍၊ သံကိလိဋ္ဌတ္တိကေ- သံကိလိဋ္ဌတိက်၎င်း၊ (ဣတိ ၌စပ်ပါ၊) ကတမေ ဓမ္မာ ဟီနာ၊ ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ဟူ၍၊ ဟီနတ္တိကေ- ၎င်း၊ ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ၊ ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ဟူ၍၊ ဣမသ္မိံ ကုသလတ္တိကေ- ဤကုသလတိက်၎င်း၊ ကတမေ ဓမ္မာ သံကိလိဋ္ဌာ၊ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ - ဟူ၍၊ ကိလေသဝေါစ္ဆကေ - ကဝင်း၊ ကတမေ ဓမ္မာ သရဏာ၊ပေ၊တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ဟူ၍၊ သရဏဒုကေ- သရဏဒုက်၎င်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တွေကေသု- ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု-ဤဌာနတို့၌၊ သဟဇေကဋ္ဌံ- သဟဇေကဋ္ဌသည်၊ အာဂတံ- လာ၏၊ ["တဒေကဋ္ဌာ- ထိုလောဘဒေါသမောဟတို့နှင့်တကွ တခုတည်းသော စိတ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ- တို့ဝင်း" ဟု အနက်ပေးပါ။] ပန- ကား၊ ("ဣမေသု ပန" မှ "ပန" ကိုပေးသည်၊) ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ တို့ကေ- တိက်၌၊ ဣမာနိ တီဏိ သံယောဇနာနိ တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ဟူ၍ဝင်း၊ (အာဂတံ ၌စပ်၊) ["တဒေကဋ္ဌာ- ထိုသံယောဇဉ်တို့နှင့် တကွ တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ- တို့ဝင်း" ဟု ပေး၊] ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကတို့ကေပိ- တိက်၌လည်း၊ ဣမာနိ တီဏိ သံယောဇနာနိ တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ဟူ၍ဝင်း၊ [အနက်မှာ ရှေးအတိုင်းပေး၊] ပုန- တဖန်၊ တတ္ထဝ- ထို ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကတိက်၌ပင်၊ တီဏိ သံယောဇနာနိ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ- ဟူ၍ဝင်း၊ ["တဒေကဋ္ဌာ- ထိုသံယောဇဉ် သင်္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ တို့နှင့်တကွ တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သော၊ လောဘော- လောဘဝင်း၊ ပေ၊ တဒေကဋ္ဌာ- ထိုသံယောဇဉ်, ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဧရာမာသ လောဘ ဒေါသ မောဟတို့နှင့်တကွ တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ- တို့ဝင်း" ဟု ပေး၊] သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေ- သမ္မပ္ပဓာနဝိဘင်း၌၊ တတ္ထ ကတမေ အနုပ္ပန္နာပါပကာ၊ပေ၊တဒေကဋ္ဌာဝ ကိလေသာတိ- ဟူ၍ဝင်း၊ ["တဒေကဋ္ဌာ- ထို လောဘ ဒေါသ မောဟတို့နှင့်တကွ တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ- တို့ဝင်း" ဟု ပေး၊] တွေကေသု- နှင့်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု- တို့၌၊ ပဟာနေကဋ္ဌံ- သည်၊ အာဂတံ- ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ["ဣမေသု ပန" ဟု ဤ၌ ပန သဒ္ဒါပါသောကြောင့် "ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတို့ကေပန" ဟု ပနသဒ္ဒါပါသည်ကား ပိဟန်တူသည်၊ ဤနေရာ၌သာ ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ဤနေရာ၌သာ "ပန" ရှိသင့်သည်။]

အဗျာကတပဒနိဒ္ဒေသော- သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ- သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ဣမသ္မိံ တိကေ- ဤကုသလတိက်၌၊ တိဏိ- နှ်သော၊ လက္ခဏာနိ-အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာတို့ကိုဂုဏ်း၊ တိဿော- နှ်သော၊ ပညတ္တိယော- နာမပညတ်, ကသိဏပညတ်, သတ္တပညတ်တို့ကိုဂုဏ်း၊ ကသိဏုဂ္ဃါဋိမာကာသံ-ကသိဏ်းကိုးပါးတို့တွင် တပါးဖါးကို ခွါခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကိုဂုဏ်း၊ [ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင် ပညတ်ကို ဆိုသည်၊] အဇဋာကာသံ- အရုပ် အတွေး မရှိသော ကောင်းကင်ကိုဂုဏ်း၊ [အိုးပေါက်, တံခါးပေါက် စသည်တို့နှင့်တကွ ဟာလာ ဟင်းလင်း အထက် အောက် ကောင်းကင်ကို ဆိုသည်။] အာကိဉ္စညာယတနဿ- အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ အာရမဏံ- အာရုံဖြစ်သော နတ္ထိဘောပညတ်ကိုဂုဏ်း၊ နိရောဓသမာပတ္တိစ- နိရောဓသမာပတ်ကိုဂုဏ်း၊ နလဇ္ဇတိ- မရအပ်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ဝေဒနာတိကနိဒ္ဒေသ- ၌၊ သုခဘူမိယန္တိ ဇော်ထွ-ဤပါဠိ၌၊(ဝိနိစ္ဆယော ဗေဒဝိတဏ္ဍော)၊ တမ္မကဏ္ဌ ဘူမိယောဝ- နိသော မြေ, နက်သော မြေတို့ကိုပင်၊ တမ္မဘူမိ ကဏ္ဌဘူမိတိ-တမ္မဘူမိ ကဏ္ဌဘူမိဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိယထာ- ကုန်သကဲ့သို့၊ ဗဝံ-တူ၊-သုခံပိ-သုခဝေဒနာသည်လည်း၊ သုခဘူမိနာမ-သုခဘူမိမည်၏၊[“သုခ

တိ ဏိ လ က္ခ ဏာ နိ။ ။အနိစ္စတာ ဒုက္ခတာ အနတ္တတာ(ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏မမြဲကုန်သည်၏ အဖြစ်=မမြဲခြင်း) စသော ၃ ပါးကိုဆိုသည်၊ ဥပစယ သန္တတိ-စသော လက္ခဏရုပ်တို့ကား၌တိုက်၌ ရကောင်းကုန်သည်သာတည်း၊ [အောက်ကဏ္ဍ၌ အဗျာကတာဓမ္မာအရ ဝိညတ်လက္ခဏရုပ်များကို ဟောခဲ့ပြီ။]

. တိဿော ပညတ္တိယော။ ။(၁)ဆံပင်, မွေးညှင်း, အိုး, အဝတ် အစရှိသော နာမည်ပညတ်, (၂) ထိထိ ဗျာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်းစသော ကသိဏပညတ်, (၃) ရုပ်, ဝေဒနာစသည်ကို စွဲ၍ သတ္တဝါဟု ပညတ်အပ်သော သတ္တပညတ်တည်း။ [ပရမတ္ထ ရုပ်တရားကို စွဲ၍ ဤကား၌, ညောင်စောင်း စသော ဥပါဒါပညတ်များလည်း (သတ္တပညတ်နှင့် ဥပါဒါပညတ်ချင်း သဘောတူဖြစ်၍) သတ္တပညတ်တွင် ပါဝင်ပြီ၍လက္ခဏာစသည်တို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း... ပရမတ္ထ သဘာဝဓမ္မများ မဟုတ်ကြသောကြောင့်တည်း၊ ကုသလတိက်သည် နိပ္ပရေသတိက် ဖြစ်သောကြောင့် “ကုသလတိက် ဖြင့်မသိမ်းယူနိုင်သော သဘာဝဓမ္မ ဤနေသေး၏” ဟု မဆိုထိုက်။-ဋီကာ။]

နလဇ္ဇတိ။ ။နိရောဓသမာပတ္တိကိုဆို၍ “နလဇ္ဇတိ” ဟု ထားဟန်ထူသည်၊ “နှစ်သုံး လေးပါး, ကံကတ္တားနှင့်, ထားသည့်အရာ, ကြိယာမှာ, မှန်စွာနောက်ဖျား, ကံကတ္တားနှင့်, တူကြားလိင်ဝုစ် ဒုညိတ်ညီး” ဟူသော နိယာဉ်နှင့် ညီ၏၊ သို့သော် “သာရိပုတ္တောစ မေဂဂ္ဂလ္လာနောစ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ” ကဲ့သို့ အင်တင်တိုက်ကို ဆဲ၍ “နလဇ္ဇန္တိ” ဟု ဗဟုဝုစ်လည်း ရှိနိုင်သည်” ဟု မှတ်ပါ။

မေဝ+ဘူမိ သုဒဘူမိ''ဟုပြု၊] ဥစ္ဆုသာလိန်-ကြုံပင် သလေးပင်တို့၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇန ဌာနာနိ-ဖြစ်ရာဌာန လယ်ယာတို့ကို၊ ဥစ္ဆုဘူမိ သာလိဘူမိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ ယထာ-နှ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သုခဿ-သုခဝေဒနာ၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဌာနံ- ဖြစ်ရာဌာနဖြစ်သော၊ စိတ္တံပိ-စိတ်သည်လည်း၊ သုခဘူမိနာမ- မည်၏၊ တံ-ထိုစိတ်ကို၊ ဣဓ-ဤသုခဘူမိယံ ဟူသောပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ,သာ-ထိုသုခဘူမိသည်၊ ကာမာဝစရေ ဝါ- ကာမာဝစရ စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ရင်း၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာဒီသု ဝါ- ရူပါဝစရ စိတ္တုပ္ပါဒ် အစရှိသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌ရင်း၊ ဟောတိ၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော အပရိယာပန္နကိုသာ ယူ။] တသ္မာ, အဿာ-ထိုသုခဘူမိ၏၊ တံ ပဘေဒံ- ထိုအပြားကို၊ ဒဿေတုံ- ၄ါ၊ ကာမာဝစရေတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ စုတ္တံ-ပြီ။

သုခဝေဒနံ ထပေတ္ဝာတိ- ကား၊ သုခဘူမိယံ- သုခဝေဒနာ၏ ဖြစ်ရာစိတ်၌၊ ယာသာ သုခဝေဒနာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ- ထိုသုခဝေဒနာကို၊ ထပေတ္ဝာ-၍၊ တံသမ္ပယုတ္တောတိ-ကား၊ ထပိတာယ- ချန်ထားအပ်သော၊ တာယ သုခဝေဒနာယ-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တော- သော၊ (သညက္ခန္ဓော-စသည်၌ စပ်၊)သော ပဒဒွယေပိ- ကြွင်းသောပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ (ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ, အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊) ဣမိနာဝ နယေန- ဖြင့်၊ အတ္ထော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စိတ္တံပိ သုခဘူမိနာမ။ ။ဘဝတိ ဇာတော ဘူမိ,သုခဿ+ဘူမိ သုခဘူမိ၊စိတ်သည် သုခဝေဒနာ၏ သဟဇာတနိဿယပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ရာ မှီရာဖြစ်သော ကြောင့်သုခဘူမိမည်၏၊ [ဟမ္မဘူမိကဏ္ဍဘူမိ၌ "တမ္မာစ+သာ+ဘူမိစာတိ တမ္မဘူမိ"စသည်ဖြင့် ကမ္မဓာရဲပြုရသည်။] ပါဠိတော်ဝယ် "သုခဘူမိယံ"အရှင်္ဘကား ပြဲခဲ့သော တပ္ပုရိသ ဝစနတ္ထပြု၍ သုခဝေဒနာ၏ ဖြစ်ရာစိတ်ကို (တနည်း အနုဋ္ဌိကာအလို စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို) အရ ကောက်ရသောကြောင့် "တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ"ဟု မိန့်သည်။

ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ အာဒိဓုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌"သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေ ရူပါဝစရေ အပရိယာပန္နေ" ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ဆိုလိုရင်းကား သုခဝေဒနာ ဖြစ်ရာ ယျဉ်ရာ ဖြစ်၍ သုခဘူမိ မည်သောစိတ်သည် ကာမာဝစရ၌လည်း ရှိ၏၊ ရူပါဝစရ လောကုတ္တရာတို့၌လည်း ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုရှိသမျှ အပြားကိုပြလို၍"ကာမာဝစရေ ဝါ"စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်-ဟူလို။

အရတူလော,အရကွဲလော။ ။ကာမာဝစရ-စသောအမည်သည်ကာမာဝစရ စိတ် ဧစေတသိက် (စိတ္တုပ္ပါဒ်၏) အမည်တည်း၊ "သုခဘူမိ" ဟူသော အမည်ကား အင္ဌကထာအတိုင်းဆိုလျှင် စိတ်၏အမည်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့်သုခဘူမိယံနှင့်ကာမာဝစရေစသည်တို့မှာ အင္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အရမတူဟုမှတ်ပါ၊ [အနုဋ္ဌိကာ၌ စိတ္တံအရ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ"၌ကဲ့သို့ စိတ်နှင့်တကွ စေတသိက်အားလုံးကို အရကောက်၍ သုခဘူမိယံနှင့် ကာမာဝစရေစသည်ကို အရတူဟုလည်း ကြ၏။]

ဣမသ္မိံ တိကေ- ဤဝေဒနာတိက်ဒ္ဓ၊တိဃော- နံသော၊ဝေဒနာ-တို့ဝင်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ရူပံ-ရုပ်ဂင်း၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်ဂင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒံပိ - ဤတရား အာပေါဓိးကိုလည်း၊ နလဗ္ဘတိ- မရအပ်၊ [ပိဖြင့် ရွှေတိက်ဒ္ဓ မရအပ်သော ''တိဏိလက္ခဏာနိ'' စသည်ကို ပေါဓိးသည်၊]ဟိ-မှန်၊ အယံတိကော-သည်၊ ကုသလတ္တိကေ-ဒ္ဓ၊ အလဗ္ဘမာနေဟိစ- မရအပ်သောတရားတို့မှဂင်း၊ (တိဏိလက္ခဏာနိ စသည်ကို ဆိုသည်၊) တီဟိ-နှံသော၊ ဣမေဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိစ- ဤအဖို့အစုတို့မှဂင်း၊ (ဝေဒနာ, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသည်၊) မုတ္တကောဟမ- လွတ်သောတိက်မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဣတော-ဤဝေဒနာတိက်မှ၊ ပရေသု- ကုန်သော၊ တိကဒုကေသု- တို့ဒ္ဓ၊ ပါဠိတော်စ- ပါဠိအားဖြင့်ဂင်း၊ အတ္ထတ္တောစ-အနက်အားဖြင့်ဂင်း၊ ယံ-အကြင်အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထို အဆုံးအဖြတ် စကားရပ်ကို၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ပဒါနုက္ကမေန-ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ မာတိကာဂကထာယန္တေဝ-မာတိကာအဋ္ဌကထာဒ္ဒ်ဂင်း၊ ကုသလာဒီနံ-ကုသလပုဒ်အစရှိသည်တို့၏၊ နိဒ္ဒေသေစ- နိဒ္ဒေသဒ္ဒ်ဂင်း၊ ဝုတ္တမေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ယတ္ထ- အကြင်ဌာနဒ္ဒ်၊ ယံ ဝိဒေသသ မတ္တံ- အကြင် အထူးမျှသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တတ္ထ- ထိုဌာနဒ္ဒ်၊) တဒေဝ-ထိုအထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ- ဆိုကုန်တော့အံ့။

တဲတ္ထ- ထိုဝေဒနာတိက်မှ နောက်ဖြစ်သော တိက်ဒုကဲတို့တွင်၊ [''ဣတော ပရေသု တိကဒုကေသု ''ကို ပြန်စွဲသည်၊] တာဝ- ဥပါဒိန္နဟိက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော-သော၊) ဝိပါကတို့ကေ-ဒ္ဓ၊ ဝိနိစ္ဆယော ဒဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) [နာမ်တရားတို့ကဲ့သို့ ကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရုပ်တရားတို့လည်း ရှိပါကုန်သည့် မဟုတ်လော၊ ထိုသို့ရှိပါလျက် ရုပ်တရားတို့ကို ဝိပါကဟု ဟောတော်မမူပဲ အဘယ့်ကြောင့် နာမ်တရားတို့ကိုသာ ''ဝိပါက'' ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါကုန်သနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ''ကိဉ္စာပိ'' စသည်ကို မိန့်၊] အရှုပမမ္မာဝိယ-နာမ်

ပါဠိတော အတ္ထတော။ ။အခြားနေရာ၌ ပါဠိတော်ကို ပါဠိဟုဂင်း, အဋ္ဌကထာကို အတ္ထ ဟုဂင်း ဆိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ထို အနက်မဖြစ်နိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ပြုနေရာဝယ် ''ပါဠိတော်အားဖြင့်ဆိုထိုက်သော ပုဒ်'' ဟု မရှိနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ ဝေဒနာတိက်မှ နောက်အစဖြစ်သော ဝိပါကတိက်အဖွင့်ဝယ် ''ဝိသိဋ္ဌာနံ ပါကာတိ ဝိပါကာ'' ဟူသော ဝစနဏ္ဍပြု စကားမျိုးကို ပါဠိတောဟုဂင်း, ''ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနံအရူပဓမ္မာန မေတံ အဓိဝစနံ'' ဟူသော အဘိဓေယျ (ဟောနက်ပြု) စကားမျိုးကို ''အတ္ထတော'' ဟုဂင်း, တနည်း-တို့က်တို့၏နာမည်, ဒုက်တို့၏နာမည် စသည်ပိုင်းခြားပြုမှုကို ''ပါဠိတော'' ဟုဂင်း, ထိုနာမည်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ပြုဖြစ်သော ''ကုစ္ဆိတာနံ သလနံ ''စသော စကားမျိုးကို ''အတ္ထဒတော'' ဟုဂင်း ဖွင့်သည်။

ဝိပါက်တရားတို့ကဲ့သို့၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ - ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော၊ ရူပမမှာပိ- ကမ္မဇရူပ်တရားတို့သည်လည်း၊ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ တေ - ထိုကမ္မသမုဋ္ဌာန် ရူပ်တရားတို့သည်၊ အနာရမဏတ္တာ- အာရုံမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာရုံကို မယူတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ကမ္မသရိက္ခကာ- ကံနှင့်အလား တူကုန်သည်၊ နာ ဟောန္တိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သာရမဏာ- အာရုံနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (အာရုံကို ယူတတ်ကုန်သော၊) အရူပမံမှာဝ- နာမ်ဝိပါက်တရားတို့ကိုသာ၊ ကမ္မသရိက္ခကတ္တာ-ကံနှင့်အလားတူကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သာရမဏချင်း တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိပါကာတိ- ဝိပါကတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ- ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ (ကဲ့မိဝ)ဗီဇသရိက္ခကံ- မျိုးစေ့နှင့်တူသော၊ ဖလံ- အသီးကို၊ သာလိဖလန္တိ- သာလိဖလဟူ၍၊ ဝါ- သာလိပါကဟူ၍၊ ဂုစ္ဆတိဝိယ- ဆိုအပ်သကဲ့သို့တည်း၊ ဟိ- ခဲ့၊ (ယောဇနာဌ်ဒဋ္ဌိကရဏဟုဆို၏၊) သာလိဗီဇသ္မိံ- သလေးမျိုးစေ့ကို၊ ဝပိတေ- စိုက်ပျိုးအပ်ပြီးသော်၊ အက်ံရပတ္တာဒီသု- အညွှန့်, အရွက်အစရှိသောအကျိုးတို့သည်၊ နိက္ခန္တေသုပိ- ထွက်ပါကုန်သော်လည်း၊ သာလိဖလန္တိ- သာလိဖလဟူ၍၊ ဝါ- သလေးသီး ဟူ၍၊ နာ ဂုစ္ဆတိ- မဆိုအပ်၊ [သာလိဖလန္တိ သာလိပါက မာဟ၊- ဋ္ဌိကာ၊ ဝိပါက၏ ဥပမာဏဖြစ်သောကြောင့် သာလိဖလကို"သာလိပါက"ဟု ဖွင့်သည်၊ နုသော သလေးသီးမဟုတ်၊ "မျိုးစေ့နှင့် တူအောင် မူညှံ့ရင့်သော သလေးသီး"ဟူလို၊ ဤဝိပွါယ်အကျယ်ကို ဤဋ္ဌိဆိုသည့်အတိုင်း ဝိပါကတိက် ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

ပန- အန္ဓယကား၊ ယဒါ-၌၊ သာလိသိသံ- သလေးဦးသည်၊ ဝါ- သလေးနှံသည်၊ ပက္ကံ- မူညှံ့သည်၊ ပရိဏတံ-ရင့်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ["ပက္ကံ-ကျက်သည်" ဟုပေးမည်စိုး၍၊ "ပရိဏတံ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] တဒါ- ၌၊ (မှည့် ရင့်ရာထိုအခါ၌၊)ဗီဇသရိက္ခကော- မျိုးစေ့နှင့်တူသော၊ သာလိဇေ- သလေးသီးကိုသာ၊ သာလိဖလန္တိ- သာလိဖလဟူ၍၊ ဝါ- မူညှံ့ရင့်သောသလေးဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ၊ ပန- ဆက်၊ အက်ံရေတ္တာဒီနိ- ဤညွှန့်,အရွက် အစရှိသည် တို့သည်၊ ဗီဇဇာတာနိ- မျိုးစေ့ကြောင့်ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထ) ဗီဇတော- မျိုးစေ့မှ၊ နိဗ္ဗတ္တာနိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္ဆန္တိ (ယထာ)၊ ဇဇမေဝ-ငင်၊ ရူပမွိ- ရူပ်သည်လည်း၊ ဝါ- ကိုလည်း၊ ကမ္မဇန္တိ ဝါ- ကမ္မဇဟူ၍၎င်း၊ ဥပါဒိန္နန္တိ ဝါ- ဟူ၍၎င်း၊ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [ရှေ့ကို "ကမ္မဇ" "ဥပါဒိန္န" ဟုသာဆင့်နိုင်သည်၊ "ဝိပါက" ဟုမဆင့်နိုင်-ဟူလို။]

ပဥပါဒိန္နတ္တံတေ- ၌၊ (ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယတိက်ကို ဆိုသည်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဧဝဒိတမ္ပေဝ၊) [ပုထုဇဉ်တို့က ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကို ငါ၏ဦးကြီး ငါ၏ ဘထွေး စသည်ဖြင့် ပြောဆို၍ ထိုနွေးတွင်ပါဝင်သော မင်္ဂုလ်, ထိုမင်္ဂုလ်၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရားတို့ကိုလည်း အာရုံဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်လော ဟု

ဧဝေဒနာဖဿဿ ရူပဒဿနာကြောင့် "ကိဉ္စာပိ" စသည်ကို မိန့်၊] ခီဏာသဝဿ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခန္ဓ-တို့သည်၊ (ပစ္ဆာ ဟောန္တိဒ္ဒုစပ်၊) အံ့မှာကံ့-ငါဘို့၏၊ မာတုသတ္ထေဆော- ဦးကြီးဖြစ်သောဆေရှ်တည်း၊ အနုဇာကံ့ စူဠဥပိတုဒ္ဓဘွဆော-ဘထွေးဖြစ်သောထေရ်ကည်း၊ ဣဘိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တောနံ-ဓပြောဆိုကြကုန်သော၊ ပနေသံ-တာ၂းသောပုဂ္ဂိုလ်ဘို့၏၊ဥပါဒါနဿ-ဥပါဒါန်၏၊ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့သည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန် သော်လည်း၊ မဂ္ဂဝလနိဗ္ဗာနာနံ- မဂ်နှိုလ် နိဗ္ဗာန်ဘို့သည်၊ အဂ္ဂဘိဘာနံ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မယူစော်ကုန်သည်၊ အာသဝမဒ္ဒနာနံ- တဏှာဒိဋ္ဌိဘို့သည် မှား၊သောအားဖြင့် မသုံးသပ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ အနုပါဒိန္နာနေဝ- အနုပါဒိန္နဘို့သာဘည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တာနိ- ထိုဓာတ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဘို့သည်၊ ဒိဝသံ- တနေ့ပတ်လုံး၊ သန္တိဋ္ဌော- ဖြင်းစွာပူဇော်သော၊(နေပူခံရသော)၊ အယဝဂုဇ္ဇော- သံဘွဲခဲသည်၊ မက္ခိကာနံ- ယင်တို့၏၊ အဘိနိဒဿိဒနဿ-ဖိ၍နားနေခြင်း၏၊ပစ္စဒ်းသာ-သည်၊နဂေါဘိယသာကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ပင်၊ ဘေဒုဿဒတ္တော- ထက်သောတန်ခိုးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(မဂ်ဖိုနိဗ္ဗာန်ဘို့က ထက်သောဘန်ခိုး ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန- တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိဘို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟဏဿ- ယူခြင်း၏၊ ပစ္စယာ- တို့သည်၊နဟောန္တိ၊[မာန ပါနေသည်ကား ဥပါဒါန်မဟုတ်သောကြောင့် ပိုဟန်တူသည်၊] တေန-ကြောင့်၊ ဣဒမဓမ္မာ အနုပါဒိန္နာ အနုပါဒါနိယာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [အာရဒ္ဓဝိယာပန္နာ မဂ္ဂါစ မဂ္ဂဝလာနိစ အသင်္ခတာစ ဓာတု ဣမေဓမ္မာ အနုပါဒိန္နာ အနုပါဒါနိယာ ဟု ဟောတော်မူအပ်သည်"ဟူလို။] အသံကိလိဋ္ဌ အသံကိလေသိကော်သုပိ- အသံကိလိဋ္ဌ အသံကိလေသိကတရား တို့ဦးလည်း၊ သေဝနယော-ဧာည်း။

ဝိဘက္ကတ္တိကော-ဦး၊ ဝိတက္က သဟဇာဒတန- ဝိတက်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝိစာရေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ,ကုသလတ္တိကော-ဦး၊ အလဘ္ဘမာနာဝ-မရအပ်သောတရားတို့ကို ပမ်၊ နလဘ္ဘန္တိ- မရအပ်ကုန်၊ ပီတိ သဟဂတတ္တိကော- ဦး၊ ပီတိအာဒယော- ပီတိ

အဂ္ဂဟိတာနိ။ ။အဆက်ဆက်အားဖြင့်ဖြစ်သောခန္ဓာကိုပင်ကောက်ယူနည်းအားဖြင့် တခုဘည်းဟုထင်၍ "ငါတို့၏ဦးကြီး ,ဦးလေး, ငါတို့၏ဘထွေး" ဟု ပြောဆိုနေရာဦး ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ပညတ်ကို နာမည်တပ်သော်လည်း ထိုပညတ်၏တည်ရာ ကိုယ်ခန္ဓာကိုသာ အာရုံပြု၏၊ ထို့ကြောင့် ဒီဃာသဝဿသခန္ဓာ၊ပေ၊ ပစ္စယာဟောန္တိ" ဟု ဆိုသည် ထိုသို့စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်တရားက ခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံပြုရာဦး မဂ်ခန္ဓာ ဖိုလ်ခန္ဓာနှင့်ခန္ဓဝိမုတ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်ပုံကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားပြလိုခြင်း"တာနိဟိ"စသည်ကိုမိန့်။

ဧသေဝနယော။ ။ဥပါဒါန်တရားတို့သည် အာရုံမပြုနိုင်သော လောကုတ္တရာတရားတို့ကို "အနုပါဒါနိယ"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ကိလေသာတရားတို့အာရုံမပြုနိုင်သော ထိုလောကုတ္တရာ တရားတို့ကိုပင် "အသံကိလေသိက"ဟု ခေါ်ရသော်ကြောင့် "အသံကိလိဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဧသေဝနယော"ဟု မိန့်သည်။

အစရှိသောတရားတို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် သုခဥပေက္ခာတို့ကိုယူ။]အတ္တနာ- နှင့်၊ သဟဇာတဓမ္မာနံ- တကွဖြစ်သောတရားတို့အား၊ ပီတိ သဟဂတာဒိဘာဝံ-ပီတိသဟဂတ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ (ပီတိသဟဂတ, သုခသဟဂတ,ဥပေက္ခာသဟဂတဟူသော အမည်ကို၊) ဒတ္ဝာ- ပေးပြီး၍၊ သယံ- မိမိတို့ကိုယ်တိုင်၊ ပိဋ္ဌဝဋ္ဋကာ- ကျောဘက်သို့ လည်ကုန်သည်၊ (ပြန်လှည့် ကုန်သည်၊) ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ- ဆက်၊ [ရှေးနိဿယယ်၌ "မှန်၏" ဟု ပေးသည်၊ ဝေဒနာ့တိက် ဝယ် ဤနေရာမျိုးဥ "ဟိ"မပါခဲ့၊ မပါလျှင် သာ၍ ကောင်းသည်၊] ဣမသ္မိံ တိကေ- ဤ ပီတိတိက်၌၊ ဒ္ဝေ—န်သော၊ ဒေါမနဿ သဟဂတ စိတ္တုပ္ပါဒါ- ဒေါမဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ရင်း၊ ဒုက္ခသဟဂတံ- သော၊ ကာယဝိညာဏံ- ၎င်း၊ ဥပေက္ခာဒေါနာ- ၎င်း၊ ရူပံ- ၎င်း၊ နိဗ္ဗာနံ— ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒံပိ-ဤတရား ၅ ပါးအပေါင်းကိုလည်း၊ နာ လဗ္ဘတိ၊ [ပိဖြင့် ကုသလတိက်၌ မရအပ်သော "တီဏိ လက္ခဏာနိ" စသည်ကိုပေါင်း၊] ဟိ-မှန်၊ အယံတိကော- သည်၊ ကုသလတ္တိကေ- ၌၊ အလဗ္ဘမာနေဟိစ- မရအပ်သောတရားတို့မှ၎င်း၊ ပဋ္ဌဟိ- န်သော၊ ဣမေဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိစ- ဤ အဖို့အစုတို့မှ၎င်း၊ မုတ္တကောနာမ- လွတ်သောတိက်မည်၏။

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတ္တိကေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သံယောဇနာနီတိ- ကား၊ ဗန္ဓနာနိ- နှောင်ဖွဲ့ကြောင်းတရားတို့သည်၊ ("တီဏိ- ၃ ပါးတို့တည်း" ၌စဉ်၊) သက္ကာယဒိဋ္ဌိတိ-ကား၊ ဝိဇ္ဇမာနေဋ္ဌေန- ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ သတိ- (ပရမတ္ထအားဖြင့်) ထင်ရှားရှိသော၊ ခန္ဓပဉ္စက သခ်ၤဟေ- ခန္ဓာ ၅ ပါး အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာယေ-ကာယ၌၊ (ပ ဝတ္ထာ- အာရုံပြုသောအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-ပရမတ္ထ

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ။"သန္တ+ကာယ"ဟု ခွဲ၊ သတိသည် ကာယေ၏ ဝိသေသန သတ္တမျက်ပုဒ်ဘည်း၊ "သတိ+ကာယေ"ဟု လဟုကနည်းအားဖြင့်ဝဂြိဟ်ပြုထားသည်၊ "သန္တော+ကာယော သက္ကာယော" ဟု ဂရုကဝဂ်ဟပြုစေလိုသည်၊ "သန္တော—သုတော်ကောင်း"စသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဝိဇ္ဇမာနဋ္ဌေန"ဟုမိန့်သည်၊ အသ (ဘုဝိ)ဟူသောဓာတ်, အန္တပစ္စည်းဖြစ်၍ "သန္တော—ထင်ရှားရှိသော"ဟု ပေးပါ— ဟူလို၊ ကာယသဒ္ဒါသည် သမူဟ (အပေါင်း) အနက်ကိုဟောသော ရုဇ္ဇိသဒ္ဒါတည်း၊ "အပေါင်း"ဟူရာ၌အရာအားလျော်စွာ"ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းရာခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းကိုယူ" ဟုသိစေလို၍"ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတေ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ထို့နောက် "သက္ကာယေ+ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ"ဟု တွဲပါ၊ သက္ကာယေ—ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်း၌+ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-ဋ္ဌိ၊ ["သက္ကာယေ+ပဝတ္ထာ+ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ"ဟု ပဝတ္ထာဟူသော အလယ်ပုဒ်ခြေသောတပ္ပုရိသိသမာသ် ဟုလည်း ဆိုကြ၏၊ မိမိကား"ရူပေ+သညာ ရူပသညာ"ကဲ့သို့ ပဝတ္ထာမထည့်ပဲ ပြုလိုပါသည်။]

ဆေားဖြင့်ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းဦးဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၊) ဝါ-တနဲ့ည်း၊ သယံ - မိမိဟု ဆိုအပ်သော ဒိဋ္ဌိကိုယ်တိုင်၊ သတီ – ထင်ရှားရှိသော၊ တသ္မိ ကာယေ- ထိုခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းဌ၌၊ (ပဝတ္တာ- သော၊) ဒိဋ္ဌိ- တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ [သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းဖြစ်သော ထင်ရှား ရှိသောဒိဋ္ဌိ၊ ရှေးနိဿယ၌ "ပဝတ္တာ" ဟု ထည့်သောကြောင့် ဤဌ်လည်း ထည့်လိုက်သည်။]

ပန - ကား၊ သီလေန- ခွေးစသည်တို့၏ အလေ့ဖြင့်၊ သုဇ္ဈတုံ- စင်ကြယ်ခြင်းဌာ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏၊ ဝတေန- ခွေးစသည်တို့၏ အကျင့်ဖြင့်၊ သုဇ္ဈတုံ သက္ကာ၊ သီလဝတေဟိ- ခွေးစသည်တို့၏အလေ့အကျင့်တို့ဖြင့်၊ သုဇ္ဈတုံ သက္ကာ၊

သန္တေ္ဓာ ဟု ဝိသေသနပြုရပုံ။ ။"ခန္ဓာ ၅ ပါးကို နိစ္စ သုခ အတ္တဟု ယူဆ၍ ခန္ဓာ ၅ ပါး၏ ရုပ္ပုန်စသော သဘောသာ ထင်ရှား၏၊ နိစ္စစသော အခြင်းအရာကား ထင်ရှားမရှိ" ဟုပြခြင်းအကျိုးငှာ "သန္တေ္ဓာ-ထင်ရှားရှိသော+ကာယော" ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊ ထို့ကြောင့် အကြင်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၌ နိစ္စစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် စွဲလမ်းမှုဖြစ်၏၊ ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ (လောကီခန္ဓာ) ကိုသာ "ကာယော" အရ ယူရသည်၊ လောကုတ္တရာခန္ဓာ၌ နိစ္စစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် စွဲလမ်းမှု မရှိနိုင်ရကား "သန္တေ္ဓာ" ဟု ဝိသေသနပြုဖွယ်မလို။ [တတ္ထ နိစ္စာဒိ အာကာရသ၊ဲပေါ်နဲ့ ဇုဒံ ဝိသေသနံ အရဟန္တိ၊-ဋီကာ။]

သယံဝါ သတီ ၊ပေ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ။ ။ဤဒုတိယနည်း၌ကား "သတီ" သည် ဒိဋ္ဌိ၏ ဝိသေသနတည်း၊ "ကာယော+ဒိဋ္ဌိ ကာယဒိဋ္ဌိ" ဟု ပဌမတွဲပြီးမှ သတီ+ကာယဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ" ဟု တွဲစေလိုသည်၊ "မိမိသည် ယူအပ်စွဲလမ်းအပ်သော အတ္တ-အတ္တနိယ (အတ္တ၏ဥစ္စာ) သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ မိမိဟူသော ဒိဋ္ဌိသည်သာ ထင်ရှားရှိသည်" ဟူလို။

မှတ် ချက်။ ။ဤဒုတိယနည်းသည် "ဤနည်းလည်း ဖြစ်သင့်၏" ဟုနှလုံးသွင်း၍ အဋ္ဌကထာဆိုအပ်သော နည်းဖြစ်သည်၊ စင်စစ်မှာ–ပဌမနည်းသာလိုရင်းဖြစ်၏၊ ခဲ့ပြီးအံ့၊ ဤဒုတိယနည်း၌ ဒိဋ္ဌိကိုသာ "သတီ" ဟုဝိသေသနပြုထား၏၊ ကာယကိုဝိသေသနမပြု၊ ထိုသို့မပြုသောကြောင့် ကာယသဒ္ဒါသည် (ကာယပသာဒစသော ပါဠိ၌) လောကီခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းကိုလည်း ဟောနိုင်, လောကုတ္တရာခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းကိုလည်း ဟောနိုင်ရကား ဝိသေသနမပါသော ကာယသဒ္ဒါသက်သက်ဖြင့် လောကုတ္တရာခန္ဓာအပေါင်းကို မပယ်နိုင်ရကား ဤဒုတိယနည်းသည် အပြစ်မလွတ်ချေ၊ ထို့ကြောင့် "ဤဒုတိယနည်းသည် ဖြစ်သင့်သည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ အဋ္ဌကထာပြအပ်သောနည်းတည်း" ဟု မှတ်ပါ။ [အယံ ပနတ္ထော၊ဲပေ၊ လောကုတ္တရခန္ဓဝါစကောတိ၊-ဋီကာ။]

သီလေန၊ပေ၊ သမာဒါနံ။ ခွေးနွားစသည်တို့၏ အလေ့အကျင့်ကို "သီလ-ဝတ" ဟုခေါ်၏၊ [အကျယ်ကို သဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ သမုစ္စည်းဝိုင်း၌ ပြထားပြီ၊] ထို အလေ့အကျင့်သည် ၅ ပါးသီလကဲ့သို့မလွန်ကျူးထိုက်မှုကို အကြောင်းပြု၍ "သီလ" ဟု အမည်ရ၏၊ ထိုအကျင့်ကိုကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့် အမြဲမပြတ်ကျင့်အပ်မှုကိုအကြောင်း

ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတသမာဒါနံ-ယူအပ်သော ဆောက်တည်ခြင်း အကျင့်သည်၊ သီလမ္ပတပဏ္ဍမာသေသနာမ- မည်၏။

ဣဓာတိ- ဣဓ သဒ္ဒါသည်၊ ဒေသာပနဒေသေ- အာပတ်ဒေသကို ညွှန်ပြခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော- သော၊)နိပါဘော- တည်း၊ သွာယံ-ဆို ဣဓသဒ္ဒါကို၊ ကတ္ထစိ- အချို့ပါဠိရပ်၌၊ လောကံ- သောကကို၊ ဥပါဒါယ- စိတ်ဖြင့်မှတ်ယူ၍၊

ပြု၍"ဝဏ"ဟု အမည်ရ၏၊ ထိုအဲ့ဒလ္ဒ ထိုအကျင့်သည် ကိုဒလသာမှဂုဏ်း, သံသရာမှ ဂုဏ်း, စဉ်ကြဿဒကြောင်းမဟုတ်၊ သို့ဒသော် ထိုသီလမ္ဘဘပဒုမသ အယူရှိသူဘို့က"ထို အလေ့အကျင့်ကို ကိဒလသာမှဂုဏ်း, သံသရာမှဂုဏ်း စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်၏"ဟု အယူရှိကြသည်။[အနုဋီကာ၌ အခြားနည်းများကိုလည်း ပြထားခဲ့သး၏။]

ဂဟိတသမာဒါနံ။ ။"ဂဟိတ·ယူအပ်"ဟူသည်ဟ မိမိစိတ်၌ ဖြစ်စေအပ်တည်း၊ ထိုသို့ ယူအပ်သော မိစ္ဆာအယူသည်ပင် ထိုသီလဝတတို့ကို စိတ်၌ မြို့စွာယူခြင်း ဆောက်တည်ခြင်းဖြစ်ဒသဒကြောင့် သမာဒါနလည်းမည်၏[ဂဟိတသမာဒါနန္တိ ဥပုါဒိတသာရာမာဒသာဝဏ၊ ဒေ၊ ဝုဒဘ္ဘော၊-ဋီကာ၊ ပရာမာဒသာဝဏ္ဍ ဝေဖြင့် မိစ္ဆာအယူကိုသာ "သမာဒါန" ဟု ဒေါသည်၊ ရွက်ဆိုဒသာအားဖြင့် ဒဆောက်တည်ခြင်းကို "သမာဒါန"မဒေါဟု ကန့်သည်။]

ဒေသာပဒေသေ။ ။ပါဠိတော်၌ "ဣဓအသိုဘဝါပုထုဇ္ဇနော၊ပေ၊အတ္တာဒတာသမနုပဿတိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အတ္တာမဲ့လန်းဒသာ ပုထုဇဉ်၏ နေရာဒေသတခုခုကို"ဣဓ"ဟု ညွှန်ပြရကား၊ "ဣဓာဘိဒဿာပဒေဒသ"ဟု ဆိုသည်။ [ဒေသံ-ထိုပုထုဇဉ်၏နေရာ အရပ်ကို+အာပဒေသ-ညွှန်ပြခြင်းအနက်။]

နိပါတော။ ။ရှေးသိဒ္ဓိစသော သဒ္ဒါကျမ်း၌ တွာဒိဿယန္တနုပဒ်တို့ကို "နိပါတပဒုယန္တိ"ဟု ဆို၏။ နာမ်ာဒမာလာစဉ်၍မရသောကြောင့်"ဣဓ"ယူသော ဓ ပစ္ဆယန္တ ပုဒ်သည်း နိပါတ်တွင်ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိပါတော"ဟု ဆိုသည်။[ရှေးနိသယဒ္ဓကား "ဣဓသဒ္ဒါ ဓ ပစ္ဆည်းဖြင့် ပြီးဲသောနာမ်ပုဒ်တည်း"ဟု ကစ္စည်းကျမ်းကို မှီ၍ ဆိုသွားခဲ့လသည်။]

သွာယံ။ ။အလုံးစုံသော ပါဠိရပ်ဝယ် ဣဓသဒ္ဒါသည် ဒေသာပဒေသအနက်တခုကိုသာဲဟောလျှင် "ဒေသာပဒေသေနိပါတော"ဟု အထူးမဆိုသော်လည်း ထိုအနက်ကိုသာ ဲဟောသောကြောင့် ယုံမှားဖွယ်မရှိပါ၊ အဘယ့်ကြောင့် "ဒေသာပဒေသေ"ဟု အထူးဆိုခဲ့နရပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိဒသာကြောင့်"သွာယံ"စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဤအနက်သာမက, ဣဓသဒ္ဒါက အနက်များစွာကို ဲဟောနိုင်သော့ကြောင့် "ဒေသာပဒေခဲ့သ့"အထူးထုတ်ပြ၍ ဆိုရပါသည်-ဟူလို။

လောကံဥပါဒါယ။ ။"ဣခံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတဲတော ဲလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"၌ ဣဓ၏ စွဲနက်ကို "ဲလောကေ"ဟု တိုက်ရိုက်ပြဲတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဣဓသဒ္ဒါကို လောကကိုအစွဲပြု၍ ဆိုအပ်၏"ဟုဆိုသည်၊ "ဲလောက" အရလည်း ဘုရားအဲ့လောင်းဖွားဲတော်မူရာအခါ၌ မြေတုန်လှုပ်သော ဇာတိခေတ်လောကကို (စကြာဝဠာ တဲသောင်းကို)ယူပါ။

ဝါ-စ္ဆဲ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဟောတော်မူအပ်၏၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ဣဓ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊[ဣဓလောကေ-၌၊ တထာဂတော-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ပဋ်တော်မူ၏၊— သီလကွဲနဲ့ သာမညဖလသုတ် ပဏီတတရသာမညဖလ၊] ကတ္ထစိ-၌၊ သာသနံ-သာသနာတော်ကို၊ (ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ)၊ ယထာဟ, ဣဓမေဝ၊ပေ၊သမဏောတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဣဓမေဝ -ဤသာသနာတော်၌သာ၊ သမဏော -ပဌမဖြစ်သော သောတာပန်ရဟန်းကို၊ (လဒ္ဓတိ-ရအပ် ရနိုင်၏၊) ဣမ (ဧဝ)-၌သာ၊ ဒုတိယော- ဒုတိယဖြစ်သော၊ သမဏော-သကဒါဂါမ်ရဟန်းကို၊ (လဒ္ဓတိ)။

ကတ္ထစိ-၌၊ သြကာသံ-အရပ်ကို၊ (ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊) ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ဆိုသနည်း၊ ဣဓမေဝ၊ပေ၊မာရိသာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (သိကြားက ဘုရားကို လျှောက်ပြီ၊ [မာရိသ-ဒုက္ခကင်းကွာ, စိတ်ချမ်းသာသောမြတ်စွာဘုရား၊ မေ-တပည့်တော်သည်၊ ဣဓမေဝ-ဤဣန္ဒသာလ လိုဏ်ဂူဝ၌ပင်၊ တုံဋ္ဌမာနဿ-တည်သည်ဖြစ်၍၊ ဒေဝဘူတဿ -နတ်သိကြား ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ သတော-ဖြစ်စဉ်၊ မေ-တပည့်တော်သည်၊ ပုန-တဖန်၊ အာယုစ-နတ်သက်အသစ်ကိုလည်း၊ လဒ္ဓေါ-ရအပ်ပါပြီ၊ (“စ”ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်တရား ရခြင်းကိုဆည်း၊) ဧဝံ-ဤသို့ နတ်သက်အသစ်ကို ရအပ်ပြီဟူ၍၊ ဇာနာဟိ-သိတော်မူပါ။]

ကတ္ထစိ သာသနံ။ ။“ပဌမော သမဏော”စသော သဒ္ဒါတပါးကို (သဒ္ဒန္တရိက်ကို) ထောက်၍,ပဌမသမဏဖြစ်သော သောတာပန်စသည်ကို ရနိုင်ရာ ဤသာသနာတော်ကို ဣဓ၏ စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် ဆိုရသည် ၊[သမဏောတိ သောတာပန္နော ဒုတိယော သမဏောတိ သကဒါဂါမီ၊—မူလပံ့, သီဟနာဒဝဂ်နှင့် စတုကဂ်တွင်ရ, ပဌမပံ့, ကမ္မဝဂ်, သမဏသုတ်။]

ကတ္ထစိ သြကာသံ။ ။“ဣဓမေဝ တိဋ္ဌမာနဿ”ဟူသော သဒ္ဒန္တရိက်ကိုထောက်၍ ရပ်တည်ရာအရပ် သြကာသကို ဣဓ၏ စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် ယူရသည်၊—သုတ်မဟာဝဂ်, သက္ကပဉှသုတ်၊...[ဒေဝဘူတသ မေ သတော်တိ ဒေဝဘာဝေန ဒေဝေါ ဟုတ္ဝာဝါ ဘူတသ၊ မေတိ အနာဒရဒွယောဂေဂ သာမိဝစနံ၊ ပုန မေတိ ကတ္တုဒ္ဒေ၊—သာမညဖလသုတ်ဋီကာဆရ်။]

အာယု လဒ္ဓေါ။ ။လဒ္ဓေါကိုထောက်၍ ဤအာယုသဒ္ဒါကို ပဋိသန္ဓေါကို ဟုမှတ်ပါ၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ကား “အာယု စကွေ”စသည်ဖြင့် နပုံလိုင် ဟု ဆိုထားသည်။

ဆက်ဦးအုံ။ ။ဤဂါထာသည် ဣန္ဒသာလဂူအရပ်၌ သိကြားမင်းသည် ဘုရားရှင်အားပြဿနာကို မေးလျှောက်စဉ် ဥပေဇ္ဈာပြဿနာ အဖြေ၏ အဆုံး၌ သောတာပန်ဖြစ်၏၊ ထို သိကြားမင်းဘဝမှလည်း စုတေ၍ ထိုနေရာ၌ပင် သိကြားမင်းအသစ် ထပ်၍ဖြစ်ပြန်၏၊ ဤအကြောင်းတို့ကို ဘုရားရှင်အား သိကြားမင်းက လျှောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဂါထာတည်း။

ကတ္ထစိ - ဌိ၊ ပဒပူရဏ်ာမတ္တမေဝ — ပုဒ်တို့၏ ပြည့်ကြောင်း မျှသာတည်း၊ ယထာဟာ၊ ဣစ္ဆာဟံ၊ပေါ၊ပဝါရိတောတိ-ဟူ၍၊ (အာဟာ-ပြီ၊) [ဘိက္ခဝေ,အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဘုတ္တာဝီ- ဆွမ်းဘုဉ်းပေးဘော်မူပြီးသည်၊ ပဝါရိတော-ပယ်မြစ်စေတော်မူအပ်ပြီးသည်၊ အဿံ- ဖြစ်ဘော်မူအပ်၏၊ မူလပဏ္ဏာသ,မူလပရိယာယဝဂ်,ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၊] ပန-အတ္ထုဒ္ဒါရသာမညမှဘပါး အတ္ထုဒ္ဒေသ ဝိဘင်္ဂသကိုဆိုဦးအံ၊ ဣဓ- ဤဣဓအာဿုဘဝါပုထုဇ္ဇနောဟူသောပါဠိရပ်၌၊ လောကံ-ကို၊ ဥပါဒါယ, ဝုတ္တောဝ-ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန- ကား၊ အာဿုတဝါပုထုဇ္ဇနောတိ ဘွဲ့-ဟူသောဤပါဠိ၌၊ အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ- 'အာဂမအဓိဂမ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဿုတဝါ ဣတိ-ဟူ၍၊ ဥယျော- သိထိုက်၏၊ ဟိ-ခဲ့၏၊ ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္ဓ၊ ပေါ သတိပဋ္ဌာနာဒီသု- ဒန္ဓာ ဓာတ် အာယတန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသောတရားတို့၌၊ ဉဏဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယ ရဟိတတ္တာ- သင်ယူခြင်း, အဖန်ဖန်မေးမြန်းခြင်း, ဆုံးဖြတ်ကြောင်း ဉာဏ်မှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိပဋိ

ပဒပူရဏ်ာမတ္တမေဝ။ ။ပဒါနံ-တဝါကျတည်းဟု တည်ရှိသော ရှေ့ပဒ်နောက်ပဒ်တို့၏၊ ပူရဏံ-ပြည့်ကြောင်းတည်း၊ ပဒပူရဏံ-ကြောင်း၊ ဤဌ ဇဝသဒ္ဒါသည် သြကာသ စသောအနက် တစုံတရာကိုမျှ မဟောနိုင်ရကား ပဒပူရဏာမျှသာ အကျိုးရှိ၏၊ မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် သြကာသစသော အနက်ကို ကန့်၍ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏာဖြစ်သော ဧဝဖြင့်ထို ပဒပူရဏာအဖြစ်ကို ခိုင်မြဲစေသည်။

ဉဏဟပရိပုစ္ဆာဝိနိစ္ဆယ။ ။ဂါထာတကရဏ် ဉဏဟော-ဆရာ့အထံ၌ ရနေအောင်ရွတ်ဆိုသင်ယူခြင်းသည့် ဉဏဟနည်း၏၊[စာအုပ်မရှိသော ရှေးခေတ်၌ ဆရာကစ၍ ရွတ်ပြသောအားဖြင့် ပို့ချအပ်သည်ကို နှုတ်တက်ရအောင် သင်ယူရ၏။] အတ္ထပရိပုစ္ဆနံ ပရိပုစ္ဆာ-နှုတ်တက် သင်ယူအပ်ပြီးသော ပါဠိ၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်မေးခြင်းသည် ပရိပုစ္ဆာမည်၏၊ ခက်ခဲသောအရာ၌ ကပည်ကာ စောဒနာခြင်း, ဆရာက ဖြေဆိုခြင်းအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်သောဉာဏ်သည် ဝိနိစ္ဆယမည်၏။

ဒိဋ္ဌိပဋိသေဓကော။ ။ခန္ဓာအာယတနဓာတ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၊ သတိပဋ္ဌာန်စသည်တို့၌ ဉဏဟ ပရိပုစ္ဆာ ဝိနိစ္ဆယဉာဏ်ကို ရနေမှသာ "ဤလောက၌ ခန္ဓာ ၅ ပါးသာရှိ၏, ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တ၀, ငါသူတပါး မရှိ" စသည်ဖြင့် အမှန်သိ၍ အတ္တဒိဋ္ဌိကို တားမြစ်နိုင်၏၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်ပုံကို နားလည်မှသာ ဖန်ဆင်းနိုင်သော မြဟ္မာထာဝရဘုရား မရှိ, အတ္တလည်း မရှိ ဟု သိသဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို တားမြစ်နိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ တချို့က ခန္ဓာ ၅ ပါး, အာယတန ၁၂ ပါးကို သရုပ်ဧရတွက်တတ်လျှင်၎င်း, "ရုပ် ၂၈ ပါးသည် ရူပက္ခန္ဓာမည်၏" ဟုအရကောက်တတ်လျှင်၎င်း ကလျာဏပုထုဇဉ်ဖြစ်ပြီဟု မှတ်ထင်ကြ ပါသေး၏၊ ထိုမျှလောက်တတ်မှဖြင့် ပရိပုစ္ဆာလည်း မရှိ, ဝိနိစ္ဆယလည်း မရှိပါဖဲ့ မိစ္ဆာအယူကို မတားမြစ်နိုင်သေးရကား ကလျာဏပုထုဇဉ်ဖြစ်မှီရန် အခြေခံမျှသာ ရှိသေး၏ ဟု မှတ်ပါ။

သေဓကော-မိစ္ဆာအယူကို တားမြစ်နိုင်သော၊ အာဂဓမော-အာဂမသည်၊ ဝါ-ပါဠိတော်သည်၊ နော အတ္ထိ-မရှိသည်သာ၊ ဇဋိပတ္တိယာ- အကျင့်ဖြင့်၊ အဓိဂန္ဒဗ္ဗဿ-ရဆိုက်သော တရားထူး၏၊ ဝါ-ကို၊ အနဓိဂတတ္တာ-မရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓိဂမော-ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော လောကုတ္တရာတရားသည်၊ နော အတ္ထိ-သည်သာ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာဂမာဓိဂမာဘာဝါ-ကြောင့်၊ အဿုတဝါ ဣတိ- ဟူ၍၊ ဥဒ္ဒေသော-သိထိုက်၏။

သ္မာယံ-ထို သုတ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပုထုဇ္ဇနော - ဦစ်၊)ပုထုနံ-များစွာသော ကိလေသာအစရှိသည်ဘို့ကို၊ ဇနနာဒီဟိ - ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနော- ပုထုဇ္ဇနမည်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ ပုထုဇ္ဇနန္တောဂဓတ္တာ- များစွာသော လူတို့၏အတွင်း၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပုထုဇ္ဇနော- မည်၏၊) ဝါ- တနည်း၊ အယံဇနော- ဤလူအပေါင်းသည်၊ ပုထု (ပုထ) - အရိယာတို့မှ အသီးအခြားတည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ပုထုဇ္ဇနော-မည်၏)၊ ["ပုထုဝါယံ" နေရာ၌ "ပုထဂါယံ"ဟုလည်း ဆရာအချို့. ပြင်တော်မူကြ၏၊ အကျယ်၌ ရှင်းပြအံ့။]

ဟိ - ချဲ့၊ သော- ထိုသုတမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုထုနံ- များစွာကုန်သော နာနာဝပ္ပကာရာနံ - အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ (ပုထုနံကိုထပ်ဖွင့်သည်၊) ကိလေသာဒီနံ-ကိလေသာအစရှိသည်တို့ကို၊ ဇနနာဒီဟိ- ဖြစ်စေခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- တို့ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနော- မည်၏၊ ယထာဟ-

---

အာဂဓမော။ ။"အာဂန္ဆိန် အတ္တာတ္တိ ပရမတ္ထာဒယော ထွေ ဓေတနာတိ အာဂဓမော" ဟု ပြု၍ မိမိစီးပွား သူတပါးစီးပွား စသည်တို့၏ လာရာလာကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ပိဋကပါဠိတော်ကို "အာဂမ"ဟု ခေါ်သည်။

အဓိဂမော။ ။"ပဋိပတ္တိယာ အဓိဂန္တဗ္ဗဿ"ကို ကြည့်၍ "အဓိဂန္တဗ္ဗော-ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် ရောက်သင့်ရောက်ထိုက် (ရသင့်ရထိုက်) ၏၊ ဤတိ အဓိဂမော" ဟု ပြုပါ၊ သီလသမာဓိ ဝိပဿနာကို ကျင့်၍ သိထိုက်ရထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို "အဓိဂမ"ဟု ခေါ်သည်။ ထိုသို့ အာဂမာဓိဂမ ၂ မျိုးလုံး မရှိသူကို "အဿုတဝါ-သုတမရှိသူ"ဟု ခေါ်သည်၊ သူယိတ္ထာဝတိ သုတံ-ကြားနာအပ်, ကြားနာ၍ကျင့်သောကြောင့် သိအပ်သော အာဂမ အဓိဂမကို "သုတ"ဟု ခေါ်၏၊ သုတံ ယဿ အတ္ထီတိ သုတဝါ၊ န+သုတဝါ အဿုတဝါ။

ပုထုနံ။ ။ပုထုနံဟု ရှိရာ၌ အဘိဓာန် (၇၀၀)၌ ပြန့်ကျယ်ခြင်းအနက်ကိုဟောသော နာမ်ပုဒ် ပုထုသဒ္ဒါတည်း၊ "ပုထတိ မဟန္တာဘာဝေန ပတ္ထရတိတိ ပုထု" ဟု ဓာတ္ထတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ ဝိတ္ထာရအနက်ဟော ပုထဓာတ်, ဥပစ္စည်၊ထို့ကြောင့် "ပုထူနံ"ဟု ပါဋိ၌ ရှိနိုင်ပြန်သည်။ ["ပုထုဇ္ဇန" ဟုဇ္ဈသံယုဂ်ရှိခြင်းကား သက္ကတသို့လိုက်၍ ရှိခြင်းတည်း၊]

နည်း၊ ပုထုကိုလေသေ ဇနေန္တိတိ ပုထုဇ္ဇနာ ၊ပေ၊ ပဋိကုဇ္ဈိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာတိ– ဟူ၍၊ (အာဟ- အရှင်သာရိပုတြာ ဟောတော်မူပြီ၊) [ပုထု-နှင့်သော၊ ကိလေသေ - တို့ကို၊ ဇနေန္တိ - ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ - တို့မည်၏၊ ပုထု ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌိကာ – မဂ်ဖြင့် မပယ်သတ်အပ်သေးသော များသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိသူကို်တည်း၊ ဣတိ, ပုထုဇ္ဇနာ – တို့မည်၏၊ ပုထုသတ္တာဇာနုံ–

ပုထုဇ္ဇနာ။ ။သက္ကတ၌ "ပြုထက်" ဟု အဗျယ (နိပါတ်) ပုဒ်ရှိ၏၊ ထိုနိပါတ် သည်ပ ဋ္ဌိ (ပုထု) နိပါတ်ဖြစ်လာ၏၊ [ဝဇ္ဇနေတု ဝိနာ နာနာ,အန္တရေန ရိတေ ပုဆု – (၁၁၃၇) အဗျယဝဂ်, အဘိဓာန်။] သက္ကတ၌ နောက်ပုဒ်နှင့် တွဲသောအခါက်သည်(ဂ်)ဖြစ်၍ "ပြုထဂ်ဇန" ဟုဖြစ်၏ ပါဋိ၌ဂ်အစား ဒွေးဘော်လာ၍ "ပုထုဇ္ဇန" ဟုဖြစ်၏၊ နိပါတ်ပုဒ်မှာ ဝိဘတ်ကြေမြုဖြစ်၍ ဝိဘတ်အမျိုးမျိုး, ဝုစ်အမျိုးမျိုးဖြင့် "ပုထု" ဟုဆိုသည်း ရှိ၏။

ယထာဟ။ ။"သော ဟိ၊ပေ၊ပုထုဇ္ဇနော" ဖြင့်ဂါထာပုဒ်မှစ၍အကျယ်ကိုပြ၏၊ "ပုဆု ကိလေသေ ဇနေန္တိ" စသည်ကား မဟာနိဒ္ဒေသ, အဋ္ဌကဝဂ်, တိသမေတ္တေယျသုတ်နှင့် ပုဏ္ဏကသုတ်ပါဠိတော်ဘည်း၊ ဤပါဠိတော်ဖြင့် "ဇနနာဒိဟိ" ၌ အာဒိဖြင့် ယူအပ်သော အနက်အကျယ်ကိုဂုဏ်း, ထို၊ကား၏ သာဓကကိုဂုဏ်းပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တိ" စသောစကားကိုဝိတ္ထာရနှင့်သာဓက၂ မျိုးရသောကြောင့် အမှဒသစန ဂရုသိန္နာနန်ည်းဟု မှတ်ပါ၊ [အာဒိသဒ္ဒေန သင်္ဂီတိတမတ္ထံ တဒတ္ထဲသသစ သာဓကံ အမ္မသေစန ဂရုသိန္နာနန်ယေန နိဒ္ဒေသပါဠိယာ ဒသေန္တော ယထာဟာတိ အာဒိမာဟ၊–ဗြဟ္မဇာလသုတ်ဖွင့် သီလက္ခန်ဓိကာသစ်။]

ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တိ။ ။"ကိလေသေ" သည် ပုထုနိပါတ်၏ အဘိဓေယျအနက်ပြ၏၊ ပုထုနှင့် ကိလေသသည် သမာသ်မဟုတ်၊ ပုထုနိပါတ်နောင် ဒုတိယာယောဒိဘက်ခံကြ၊ "ပုထုကိလေသေ ဇနေန္တိ" ဖြင့် ဝိဂြိဟ်ပြုဖို့ရန်ပြသည်၊ ဇနေန္တိတိ ဇနာ–ဖြစ်စေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပုထု–များစွာသော ကိလေသာတို့ကို+ဇနာ–ဖြစ်စေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဘို့ ဟ ည်း၊ ပုဆုဇ္ဇနာ-တို့၊ ပုထုဇဉ်တို့သည် မည်သည့်ကိလေသာ ကိုမျှ မပယ်နိုင်သေးသောကြောင့် ကိလေသာအားလုံးကို ဖြစ်စေနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။

ပုထု၊ပေ၊ဒိဋ္ဌိကာ။ ။ဝိဂြိဟ်ပြုဖို ပြသော ဝါကျပင်တည်း၊ထို့ကြောင့် "တာ+ဇနေန္တိ, တာဟိ ဇနိတာဘိ ၂ါ ပုဆုဇ္ဇနာ' 'ဟူ နိဒ္ဒေသအဋ္ဌထာနှင့် ဋီကာတို့ဖွင့်ကြသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဇနေန္တိတိ ဇနာ၊ ပုထု-များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ တို့ကို+ဇနာ–ဖြစ်စေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ–တို့" ဟုဂုဏ်း "ဇနိယန္တေတိ ဇနာ၊ ပုဆု–များစွာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ [ပုထုနောင် ဟိဝိဘတ်ကြေ။] ဇနာ-ဖြစ်စေအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုဆုဇ္ဇနာ–တို့" ဟုသည်တည်း။]

တနည်း။ ။"အဝိသာဘမေဝ ဝါ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတိ" ဟု မူလဋီကာဖွင့်၏၊ ဆိုလိုရင်းကား–"ဇနိဘာဘိ ဇနာ–ဖြစ်စေအပ်သော တရားတို့" ဟုသဒ္ဒတ္ထဖြစ်သော်လည်းဖြစ်ခြင်းမျှကို မ'ယူ၊ "မပယ်သတ်အပ်" ဟုဒသာအဓိပ္ပါယ်တို့ဝင်အောင်ယူပါ၊–

များစ္ဓာသေၚဆရာတို့၏၊မုခံ-မျက်နှာကို၊ ဥလ္လောကို့ကာ-ကြည့်တတ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုသဗ္ဗဂတီဟိ- များစ္ဓာသေၚ အလုံးစုံသေၚ ဂတိတို့မှ၊ အဝုဋ္ဌိတာ- မထသေးကုန်၊ (မလွတ်မြောက်သေးကုန်၊) ဣတိပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုနာနာဘိသင်္ခါရေ-များစ္ဓာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို၊ အဘိ

ထို့နောက် "ပုထု+ဇနာ ယေသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ-ဖြစ်ခဲ့စအပ်မပယ်သတ်အပ်သေးခဲ့သော များစ္ဓာသေၚ သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိသူတို့" ဟု ပြု။ [ဤမသုပပါဒါ ဤဒံ ဥပဓိဇ္ဇတိတိ ဥပပါဒေါတိ နာ ဇနနမတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ အထခေါ အနိစ္ဆာရောဓောဝိဘာ အဝိဃာတံ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတိတိ အာဟ-ဤအကြောင်းတရား၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဤအကျိုးတရားသည် ဖြစ်၏" ဟူရာ၌ ဥပပါဒအရ ဖြစ်ခြင်းအနက်မျှကို အလိုမရှိအပဲ၊ စင်စစ်မှာ-မခုပ်ခြင်းအနက်ကိုလည်း အလိုရှိအပ်၏၊ "မချုပ်" ဟူသည်လည်း မပယ်သတ်အပ်သေးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဝိဃာတံ ဇနသဒ္ဒေါ ဝဒတိ" ဟု ဆိုသည်၊ တတ္ထာယံ ဇနသဒ္ဒေ နယော၊ ဇနိတာတိ ဇနာ, အဝိဟတာတိ အတ္ထော၊-အနုဋီကာ။]

ပုထု၊ပေ၊မုခုလ္လောကို့ကာ။ ။ပုထုဇဉ်တို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်က ဆရာ၏ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း မဆုံးဖြတ်နိုင်ရကား (အချို့မှာ ဘုရားတည်းဟူသော ဆရာနှင့် တွေ့ရသည့်တိုင်အောင် တိတ္ထိဆရာတို့ကို ပြောင်း၍ ကိုးကွယ်တတ်သေးရကား) ဆရာများစ္ဓာတို့၏ မျက်နှာကို ဖူးမျော်တတ်ကြ၏၊ ဤစကားသည် ဆရာများခြင်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဖေါ်ပြသော စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဇနေနန္တိ-မိမိကို ဖြစ်စေတတ် ဟောပြောတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဇနံ" ဟု ပြု၍ ဆရာတို့ကို အရင်းကောက်ပါ ပုထု+ဇနာ ဧတေသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ။

မှတ်ချက်။ ။ယောဇနာ၌ "ဥလ္လောကနံ ပေက္ခနံ (ကြည့်ရှုခြင်း၊) ဥလ္လောကံ-ခြင်း၊ မုခဿ+ဥလ္လောကံ မုခုလ္လောကံ၊ တံ ဧတေသံတိ မုခုလ္လောကိုကာ" ဟုအဿတ္ထိ အနက်၌ ဤကပစ္စည်းဟုဆို၏၊ ကေဂိတ္တရ, အာစ္ဆာရာသံဃာတဝဂ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "မုခုလ္လောကကာဟု ဧတ္တရ၏၊ "ဥ+လောက-ဒဿနေ" ဓာတ်နောင် ဏ္ဍုပစ္စည်း ဖြင့် ပြီးနိုင်သောကြောင့် သာ၌ သန်ရှင်း၏၊ [ဥလ္လောကေန္တိတိ ဥလ္လောကကာ၊မုခံ+ဥလ္လောကကာ မုခုလ္လောကကာ။]

ပုထု၊ပေ၊အဝုဋ္ဌိတာ။ ။ဤစကားလည်း "များစ္ဓာသေၚ ဂတိတို့မှ+မထနိုင်ကြသေး" ဟု ဆိုသဖြင့် "များစ္ဓာသေၚဂတိရှိကြ၏" ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဇနေတမ္ဗာ-ဖြစ်စေထိုက်သောဂတိတို့တည်း၊ ဣတိ ဇနာ၊(တနည်း)ဇာယန္တိ ဟောတိ ဇနာ-ဖြစ်ရာဂတိတို့" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ပုထု-များစ္ဓာကုန်သော+ ဇနာ-ဖြစ်စေထုံက်သော ဂတိတို့သည်၊ဝါ-ဖြစ်ရာဂတိတို့သည်၊ ဧတေသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ" ဟု ပြပါ။

ပုထု၊ပေ၊အဘိသင်္ခရောန္တိ။ ။"များစ္ဓာသော အဘိသင်္ခါရတို့ကို ပြုတတ်ကြ၏" ဟု ဆိုသဖြင့် "များစ္ဓာသော အဘိသင်္ခါရရှိကြ၏" ဟူသော အနက်ကိုပြု၏၊ ဇာယန္တိ ဧတေ ဟိတိ ဇနာ-သတ္တာတို့၏ဖြစ်ကြောင်း ပုညာဘိသင်္ခါရစသောတရား" ဟုပြု၍ "ပုထု+ဇနာ (ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း အဘိသင်္ခါရတို့သည်) ဧတေသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ" ဟုပြုပါ၊ (တနည်း) "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ" နှင့်အညီ, ဇနခြာတ်သည်ပင် ဤနေရာ၌ အ ဘိ

သခ်ၤေရာန္တိ - ပြုစီမံတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုနာနာဩဿေဟိ- များစ္ဓာသော အမျိုးမျိုးသော ဩဿတို့သည်၊ ဝုယ္ဟန္တိ- မျောအပ်ကုန်၏၊ ဣတိပုထုဇ္ဇနာ၊ ပုထုနာနာသန္တာေဟိ- များစ္ဓာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ပူလောင်တတ်သော ရာဂမီး အာရဂ္ဓိသည်တို့သည်၊ သန္တပ္ပန္တိ- ပြင်းစ္ဓာ ပူလောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ (ပုထု၊ပေ၊ပေ၊ဟိ- တို့ဖြင့်၊ သန္တပ္ပန္တိ- ပြင်းစ္ဓာပူလောင်ကြရကုန်၏'' ဟုလည်းပေး၊) ပုထုနာနာပရိဠာေဟိ- များစ္ဓာကုန်သော အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာ ဩပူတို့သည်၊ ပရိဍယ္ဟန္တိ - ထက်ဝန်းကျင် လောင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ, ပုထုဇ္ဇနာ- တို့မည်၏။

ပုထု-များစ္ဓာကုန်သော ကာမဂုဏ်ဘို၌၊ ပဥ္စသု- နှ်သော၊ ကာမဂုဏေသု- တို့၌၊ ရတ္တာ- ဆိုးရည်စွဲသကဲ့သို့ တပ်စွဲနေကုန်ပြီ၊ ဂိဒ္ဓါ- လွန်စ္ဓာမက်မောကုန် သခ်ၤရဏာအနက်ကိုဂုင်း, နောက်၌ ဝဟန သန္တပ္ပနစသော အနက်များကိုဂုင်းဟော၏၊ ထို့ကြောင့်''ဇနေန္တိ တိ ဇနာ''ဟု ပြု၍ ''ပုထု-များစ္ဓာသော အဘိသခ်ၤရတို့ကို+ဇနာ-ပြုစီမံတတ်သူတို့တည်း၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့''ဟုပြုပါ။

ပုထု၊ပေ၊ဝုယ္ဟန္တိ။ ။''များစ္ဓာသောဩဿတို့သည် မျောအပ်သူတို့''ဟုဆိုသဖြင့် ''များစ္ဓာ ဩဿရှိသူတို့''ဟူသောအနက်ကိုပြု၏၊ ထိုကြောင့် ''ဇာယန္တိ ေတဟိတိ ဇနာ-သတ္တွာတို့၏ဖြစ်ကြောင်းဩဿတို့''ဟုပြု၍ ''ပုထု+ဇနာေတသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ'' ဟုပြုပါ၊ (တနည်း) ဇနဝေါဟာရ၏ ဝဟနအနက်ကို ယူ၍ ''ပုထု-များစ္ဓာသော ဩဿတို့သည်+ဇနာ-မျောအပ်သော သတ္တွာတို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့''ဟုလည်း ပြုပါ။

ပုထု၊ပေ၊သန္တပ္ပန္တိ။ ။ပြင်းစ္ဓာပူလောင်တတ်သောကြောင့် ရာဂမီး စသည်ကို ''သန္တာပ''ဟု ခေါ်၏၊ ဇယန္တိ ေတဟိတိ ဇနာ၊ ပုထု + ဇနာ (ဖြစ်ကြောင်းရာဂစသော အပူတို့သည်၊) ေတသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊''ပရိဠယ္ဟန္တိ''ဟူသော နောက်ဝါကျ၌လည်းနည်းတူ၊ ကိလေသာအားလုံးကို ''ပရိဠာဟ''ဟု ခေါ်သည်၊ ၍ ၂ဝါကျတို့၌လည်း''ဇာယန္တိ ေတဟိတိ ဇနာ'' ဟုပြု၍ ပုထု+ဇနာ(ရာဂစသော မီးတို့သည်, ရာဂစသော၊ ကိလေသာအပူတို့သည်၊) ေတသံတိ ပုထုဇ္ဇနာ''ဟုပြုပါ၊[''ပုထု-များစ္ဓာသော ရာဂစသောမီးတို့သည်၊ ဇနာ-ပူလောင်အပ်သူတို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့၊''ဟုလည်း တနည်းပြုပါ]

ပုထု၊ပေ၊ရတ္တာ, ဂိဒ္ဓါ။ ။ပုထုကို ''ပဥ္စသု ကာမဂုေဏသု''ဟု ဖွင့်၏၊ ပုထုေနာင် သုဝိဘတ်အေကြကြီပါ၊''ကာမဂုဏ်တို့၌ တပ်မက်တတ်''ဟုဆိုသဖြင့်''ကာမဂုဏ်ဘို၌ဖြစ်သော ရာဂေဝစသည်ရှိသူများ''ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့်''ဇာယတိတိ ဇေနာ-ဖြစ်ဘာတ်သော ရာဂေဝစသည်''ဟု ပြု၍ ''ပုထု+ဇေနာ ေတသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ - များစ္ဓာသော + ဖြစ်တတ်သော ရာဂေဝစသည် ရှိသူတို့''ဟု ပြုပါ၊ (တနည်း)''ဇာယန္တိတိ ဇနာ-ဖြစ်တတ် တပ်မက်တတ်သူတို့၊''ပုထူသု+ဇနာ ပုထုဇ္ဇနာ''ဟုဋီကာပြု၏၊ ရတ္တာ,ဂိဒ္ဓါစသော သဒ္ဒါတို့သည် တဏှာရာဂ ကာမဆွေ့ရှိသူကိုချည်းဟောသောကြောင့် ပရိယာယ်သဒ္ဒါများတည်း၊ သို့သော်သဒ္ဒါနက်အားဖြင့် ကား ထူးကြ၏၊ တို့ကြောင့် အဝုတ်ဖြစ်ကို ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးသောအခါ နဂိုရဖြစ်သော

ပြီ၊ ဂဓိတာ- ကြံစည်တတ်သောဆရာဂဖြင့်တောင့်တစွဲလမ်းကြကုန်ပြီ၊ [ဂဓိတာ- အဖြည့်ခက်အောင် ထုံးဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊] မုစ္ဆိတာ- မိန်းမောတွေဝေသကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အဇ္ဈောသန္နာ- လွှမ်းမိုးသက်ဆောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ (တနည်း) အဇ္ဈောသိတာ (အဇ္ဈောသာနာ) - မျိုချ ပြီးဆုံးကုန်ပြီ၊ လဂ္ဂါ-ကပ်ငြိကုန်ပြီ၊

အဆင်းမှ ပြောင်းလွဲ၍ ဆိုးရည်စွဲနေသကဲ့သို့ ဆန္ဒရာဂဖြင့် ကာမဂုဏ်တို့၌ ဆိုးထားသူတပ်စွဲနေသူတို့ကို ''ရတ္တာ'' ဟုခေါ်ရသည်၊ ရန္ဓဇာတ်, တပစ္စယ်း၊ ရဉ္ဇိ'သု-တပ်စွဲကုန်ပြီ၊ ဇာတိ ရတ္တာ၊ ဂိဓဇာတ်, တပစ္စည်း၊ဂိဓဇာတ်သည် အလွန်လိုချင်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဂိဇ္ဈိ'သု-အလွန် လိုချင်ကုန်ပြီ၊ ဇာတိ ဂိဒ္ဓါ''ဟု ပြု။ [ရတ္တာ ဂိဒ္ဓါတို့အံ့ဩဖွယ် ပရိယာယစဝ်နံ၊ အပိစ(သို့သော်လည်း)ရတ္တာတိဝတ္ထုဝိယ ရဂ်ဇာတေန စိတ္တာသ ဝိပရိဏာမကရေန ဆန္ဒရာဂေန ရတ္တာ၊ဂိဒ္ဓါတိ အဘိကခ်ံဘဘာဝေန အဘိဂိဇ္ဈနေန ဂိဒ္ဓါ၊-သီလက္ခန် ဋီကာသစ်။]

ဂဓိတာ။ ။မဟာနိဒ္ဒေသ , ဂုဟဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ '' ဂဓိတာတိ သက်ပ်ံ ရာဇဂေန ပစ္စာသီသမာနာ ဟုတ္တာ ဂဓိဘာ'' ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို ဂဓဇာတ် မရှိသော်ကြောင့် ဂါဓဇာတ်၏ ဇာတ္တာအနက်ကို ဖွင့်သည် ဟုကြံဖွယ်ရှိ၏၊ ဂါဠ်၌ ရသပြု၊ မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ် , (၁) သုတ်ဋီကာ၌ကား '' ဂဓိတာတိ ဂန္ထိတာဝိယ (ထုံးဖွဲ့အပ်သကဲ့သို့) ဒုမ္မောစနီယာဘာဝေန (အဖြည့်ခက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊) တတ္ထ ပဋိမဒ္ဓါ''ဟု ဖွင့်၏၊ ဧနာက်ဆရာတို့ကား ''ဂထိဘာ''ဟု ပြင်ကြ၏၊ သို့သော် ''ဂထ'' ဓာတ်ကို မတွေ့ရ။

မုစ္ဆိတာ။ ။မုစ္ဆဇာတ်သည်တွေဝေခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ကိလေသာဝိသနဝ်ဧသန(ကိလေသာပူးဝင်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်)ဝိသညိဘူတာဝိယ အနည်ကိစ္စမဲ့မောဟံ ဃမာပန္နာ-သညာကင်းသကဲ့သို့ဖြစ်ကုန်လျက်ကာမဂုဏ်ကိစ္စမှတပါး အခြားကိစ္စတို့၌ စိတ်မဝင်စားနိုင်လောက်အောင် တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊-သီလက္ခန်ဋီကာသစ်၊ ပဏ္ဏာသဋီကာ၌လည်း အလားတူဖွင့်၏၊ သို့သော် ပါဠိပျက်နေဟန်တူသည်။

အဇ္ဈောသန္နာ။ ။''ကာမနန္ဒိယာ-ကာမတို့၌နှစ်သက်သောတဏှာသည်၊အဓိ+ ဿသန္နာ-လွှမ်းမိုးသက်ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ အဇ္ဈောတ္ထဋာ-လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်ပြီ''ဟုမဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ဤအလို အဇ္ဈောသန္နာကို ပါဠိမှန်ဟု ယူသင့်၏၊ သန္နာ၌သဒ္ဒဇာတ်,တပစ္စည်း၊ ပဏ္ဏာသဋီကာ၌ကား''အနည္ဇသာဓာရဏဘာဝိယ+ကတ္တာ-သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံကုန် (မဆိုင်ကုန်) သကဲ့သို့ပြု၍၊ ဂိလိတ္တာ-မျိုချ၍၊ ပရိနိဋ္ဌာပေတ္တာ-ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေ၍၊ ဋိတာ'' ဟုဖွင့်၏၊ ဤအလို အဓိ + အဝ + သာဓာတ်, (ပြီးဆုံးခြင်းအနက်ဟော)၊ အာနပစ္စည်းဖြင့် '' အဇ္ဈောသာနာ''ဟု ရရှိပေလိမ့်မည်။ [စာအုပ်တို့၌''အဇ္ဈောသိတာ''ဟုတွေ့ရ၏၊ အဓိ+အဝ+ (အဝ်ကိုသြပြု၊) သာဓာတ် (တ)ပစ္စည်း, ဟုကြံပါ။]

လဂ္ဂါ။ ။လဂဓာတ်, တပစ္စည်း၊ လဂဓာတ်သည် သင်္ဂ (ကပ်ငြိခြင်း)အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မြဟ္မဇာလသုတ် သီလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ '' ဝက်ကဏ္ဍကေဝိယ အာသတ္တာ-ကောက်သောဆူး၌ ကပ်ငြိစူးဝင်ကုန်သကဲ့သို့,ကာမဂုဏ်တို့၌ ကပ်ငြိကုန်

လဂိဘာ- ကပ်ငြိခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ (တနည်း) လဂ္ဂိတာ– လွန်စ့ာဖြစ်သော ကပ်ငြိခြင်းရှိကုန်ပြီ၊ ပလိဗုဒ္ဓါ- ဆက်စပ်နေကုန်ပြီ၊ (တနည်း) နှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ၊ [ပဠုဟီ ကာမဂုဏေဟိဟု ပြင်။] ဣတိ- ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ- တို့မည်၏။

ပုထု–များစ့ာသောနိဝရဏာတို့သည်၊ ပဠုဟိ- ငါးပါးကုန်သော၊ နိဝရဏေဟိ- နိဝရဏာတို့သည်၊ အာဝုဘာ–အစစ့ာ ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်ပြီ၊ နိဝုတာ– တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ၊ သြဂုတာ- မြေးစက်ကုန်အပ်ပြီ၊ [စာအုပ်တို့၌ "သြဖုဋ္ဌာ"

ပြီ" ဟုဆိုး, မဟာပလိဗေဓပတနေနနာသိကဂ္ဂပလိပန္နပုရိသောဝိယ ဥဒ္ဓရိတု မသက္ကာ ဧကာယဘာဋ္ဌဝနေ နိမုဂ္ဂါ– ကြီးစွာသောညှိဉ် ကျခြင်းကြောင့် နှာသီးဖျား တိုင်အောင် နစ်မြုပ်နေသော ယောက်ျားကဲ့သို့ ထုတ်ဆယ်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ကာမဂုဏ်ဘို့၌ နစ်မြုပ်ကုန်ပြီ" ဟုဆိုး ဖွင့်သည်။

လဂ္ဂိတာ။ ။လဂဓာတ်, တပစ္စယ်း၊ မကွဋ္ဌာလေပေနဝိယ မကွဋ္ဌော-မြေဝံသည့် မျောက်နဲ့စေးအား ဖြင့် ထိအရပ်၌ ကပ်ငြိနေသကဲ့သို့၊ "ပဠုန်ဒုန္နိယာနံဝသေန အာသဝါ တာ–ကာမဂုဏ်တို့၌ ၅ပါးသော ဒုစ္ဈေါတို့၏အစွမ်းဖြင့် ကပ်ငြိနေကုန်ပြီ" ဟူသော မူလ ဋီကာဖွင့်ကိုထောံ၍ "လဂိတာ" ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ "လဂ္ဂိတာ" ဟုမရှိသင့်၊ (တနည်း) လဂ္ဂပုဒ်နောင် သဏ္ဌာတ အသတ္ထိအနာဒိ၌ ဒုတ ပစ္စည်းသက်၍ "လဂ္ဂိတာ – လွန်စ့ာဖြစ်သော ကပ်ငြိခြင်းရှိကုန်ပြီ" ဟုသော်လည်း ကြံပါ။

ပလိဗုဒ္ဓါ။ ။စုရာဒိ ဗုဒ္ဓဓာတ်သည့် ဗန္ဓနအနက်ကို ဟောခြင်း၊ ထို ဗုဒ္ဓဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "သမ္မဒ္ဓါ–ဆက်စပ်နေကုန်ပြီ" ဟုဆိုး, ဗုဓိဓာတ်သည် "ဟိ" သနအနက်ကို ဟောခြင်း၊ ထို ဗုဓိဓာတ်ကိုရည်ရွယ်၍ "ဥပဒ္ဓါတာ" ဟုဆိုး ဋီကာတို့ ဖွင့်ကြသည်။

ပုထု ပဠုဟီ ၊ပေ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ။ ။ပုထု ကို "ပဠုဟိ နိဝရဏေဟိ" ဟု သရုပ်ပြသည်၊ ပုထုနောင် ဟိဝိဘာဘ်ခကြ၊ "ဇာယန္တိ ဒေတတိတိ ဇနာ-ဖြစ်ကြောင်းနိဝဏာတို့၊ ပုထု + ဇနာ ဒေတသန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ – များစွာကုန်သော နိဝရဏာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ (တနည်း) ဇနိယန္တေတိ ဇနာ၊ ပုထူဟိ-များစွာသော နိဝရဏာတို့သည်၊ ဇနာ-ဖြစ်စေအပ်, ပိတ်ဖုံးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနာ–တို့။

အာဝုတာ နိဝုတာ ။ ။အာဝုဘာ စသည်တို့သည်း ပရိယာယ်သဒ္ဒါများပင်တည်း၊ သို့သော် သဒ္ဒတ္ထအားဖြင့်ကား ကွဲပြားသေး၏၊ ထို့ကြောင့် အာဝုတာကို "အာဝရိတာ-ပိတ်အပ်ကုန်ပြီ" ဟုဖွင့်၏၊အာပုဗ္ဗ, "ဝု-သံဝရဏေ" ဟူသောဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ တကို ဋပြု၊ နိဝုဘာဝတိ နိဝုဒါရိတာ (တားမြစ်အပ်ကုန်ပြီ။)

သြဝုတာ။ ။"သြဝုဘာဝတိ အဝဏ္ဏရိတ္တာ ဆာဒိတာ" ဟု မဟာနိဒ္ဒေသဂုဟ ဋ္ဌကသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ဤ၌ ဝုဓာတ်ကို "ဆာဒိတာ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သြဝုတာ" ဟု ရှိသင့်၏၊ စာအုပ်တို့၌ "သြဖုဋ္ဌာ" ဟု တွေ့ရသည်၊ ဓာတ္ဝတ္ထသင်္ဂဟ၌ "ဖုဋ–အာဝရဏေ" ဟု ရှိသောကြောင့် "သြဖုဋာ" ရှိလျှင် ဖောသေး၏၊ သီလက္ခန် ဋီကာသစ်၌ကား "ပလိဂုဏ္ဌိတာ-ထက်ဝန်းကျင် ရစ်ပတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ပရိယောနဒ္ဓါဝါ- (တနည်း) မြှေးယှက်အပ်ကုန်ပြီ" ဟု (ပဏ္ဏာသဋီကာအတိုင်း) ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်နှင့် လျော်သော "သြနဒ္ဓါ" ပါဋိလည်း သီလက္ခန်-တဝိဇ္ဇသုတ်၌ မူကွဲရှိသည်။

ဟု ဧတ္တရ၏။ ၂ ပိဟိကာ- ပိတ်အပိကုန်ပြီ၊ ပဋိစ္ဆန္နံဝ- ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာ- မြောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ, ပုထုဇ္ဇနာ- တို့မည်၏။

ဝါ- တနည်း၊ (အချို့စာအုပ်များ၌ ဝါသဒ္ဒါမဖါ၊) ပုထူနံ- များစွာကုန်သော၊ ဂဏနုပထံ-ဂဏန်းလမ်းကို၊ (တစ်မှ စ၍ အသင်္ချေယျ တိုင်အောင် ဂဏန်းလမ်းကို၊) အတိတာနံ- လွန်ကုန်သော၊ အရိယဓမ္မပရမ္မုခါနံ- အရိယာတရားတို့မှ မျက်နှာလွှဲဖြစ်ကုန်သော၊ နိစဓမ္မသမာစာရာနံ- နိမ့်ကျသောတရားဟူသော အကျင့် ရှိကုန်သော၊ ဇနာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ အန္ဓောဂဓတ္တာပီ- အတ္တဉ်း၌ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော- မည်၏၊ အယံ- ဤလူအပေါင်းသည်၊ ပုထု၀ (ပုထဂဂ၀)- အသီးအခြားသာတည်း၊ သီလသုတာဒိဂုဏာ ယုတ္တောဟိ- သီလ သုတ အစရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သော၊ အရိယောဟိ-အရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေဟိ-လူတို့နှင့်၊ ဝါ-တို့မှ၊ ဝိသုံယေ၀- အသီးအခြား သာလျှင်၊ သခ်္ခံ- ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂဓေတာ- ရောက်သော၊ဝိသံသဒ္ဒေါ-မထွေနှောသော၊ဇနော-လူအပေါင်းတည်း၊ဣတိပိ- ကြောင့်လည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော- မည်၏။ [ဣတိပိ- ဟု ပိ ပါသောကြောင့် ရှေ့၌ ဝါသဒ္ဒါ မလိုဟုမှတ်ပါ။]

ဒိဗ္ဗီတာ၊ပေ၊ပဋိဂ္ဂါတာ။ ။"ဝိဟိဘာ ဝိဒဟိတာ-ပိတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ [အဝိပ္ပမုခာတ်, ဓကိုဟ, အာကိဠပြု၊] ပဋိစ္ဆန္နာတိ ဆာဒိတာ-ဖုံးအပ်ကုန်ပြီ၊ ပဋိကုဋ္ဌိတာတိ ဟေဋ္ဌာမုခဇာတာ-အောက်၌ ဖြစ်သော မျက်နှာရှိကုန်ပြီ၊ တနည်း မြောက်အပ်ကုန်ပြီ"ဟု သီလက္ခန်ဓိကာသစ် ဖွင့်သည်၊ [ပဋိကုဋ္ဌိတာတိ ပုထုဇ္ဇနာတိ ဟု သာဓကအဆုံး၌ "ဣတိ" သဒ္ဒါပါစေ။]

ပုထူနံ၊ပေ၊ဂဓတ္တာဒိ။ ။ဂါထာရှေ့ပါဒ၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍, တတိယပါဒ၏အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့်"ပုထူနံ"စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ၎င်းအဖွင့်ကိုကြည့်၍"ဇာယတီတိဇနော၊ပြုထူသုနိစဓမ္မသမာစာရေသု-များစွာသောယုတ်နိမ့်သောတရားအကျင့်ရှိသူတို့၌+ဇနော-ဖြစ်သူ(ပါဝင်သူ)တည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော-သူ"ဟုဂင်း, "ပြုထူနံ-တို့၏+အတ္တဘာဝေ-အတ္တဉ်း၌+ဇနော-ဖြစ်သူတည်း၊ ဝါ-ပါဝင်သူတည်း၊ ပုထုဇ္ဇနော" ဟုဂင်း"ပုထု(ဗဟုကော)-များစွာသော+ဇနော-သတ္တဝါတည်း၊ ပြုထုဇ္ဇနော"ဟုဂင်း ဋီကာသစ်၌ ဝိဂြိုဟ်ပြုထားသည်။

ပုထု၀ါယံ၊ပေ၊ဇနေဟိ။ ။၎ကား ဂါထာ၏စတုတ္ထပါဒ၏ အဖွင့်တည်း၊ ပြုထု၀ကို (တနည်း) ပြုထဇ၀ကို "ဝိသုံယေ၀ သခ်္ခံဂတော"ဟုဖွင့်၍, ထိုကိုပင်"ဝိသံသဒ္ဒေါ"ဟု အဖြောင့်ဖွင့်သည်၊ ဝိဂြိုဟ်ကိုကား"ပြုထဇေ (ပြုထဂဂ၀)-အရိယာတို့မှတသီးတခြားသာလျှင်ဖြစ်သော+ဇနော-လူအပေါင်းတည်း ပုထုဇ္ဇနော" ဟု ဋီကာသစ် ပြုထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။"ပြုထု၀ါယံ"ကို"ပြုထဂါယံ"ဟု ပြင်ကြ၏၊ ပြုခဲ့သော သက္ကတပြန်ရင်းလိုက်၍ ပြင်ခြင်းဖြစ်သည်၊ထိုသို့ပြင်လိုလျှင် အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၀ယ် "ပြုထုဂါယံ"ဟု ဂါထာ၌ဂင်း, "ပြုထဇဂ၀ါယံ"ဟု အကျယ်၌ဂင်း ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ဒုတိယ

ဧဝံ- ဣတိသို့၊ အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော တိ- ဟူကုန်သော၊ ဒ္ဒိဟိ- နှ်သော၊ ဧတေဟိ ပဒေဟိ- ဤဖြင့်၊ ဒုဝေ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ ကလျာဏေကော ပုထုဇ္ဇနော တိ- ဟူ၍၊ ဒ္ဒေ- နှ်သော၊ ယေတေပုထုဇ္ဇနာ- အကြင်ပုထုဇဉ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာ- ဟော တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု- ထို ၂ မျိုးသော ပုထုဇဉ်တို့တွင်၊ အန္ဓပုထုဇ္ဇနော- အန္ဓပုထုဇဉ်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တော- ဟော်တော်မူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ- နေမင်း၏ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်ဟော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓေန- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အန္ဓော- ပညာမျက်စိ အားဖြင့် ကန်းသော၊ ဧကော- တမျိုးသော၊ ပုထုဇ္ဇနော- ပုထုဇဉ်ဂုဏ်း၊ ကလျာဏော- ပညာမျက်စိ အားဖြင့် ကောင်းသော၊ ဧကော- သော၊ ပုထုဇ္ဇနော- ဂုဏ်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒုဝေ- ၂ မျိုးကုန်သော၊ ပုထုဇ္ဇနာ- တို့ကို၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။]

အရိယာနံ အဒဿာဝိတာ အာဒီသု- အစဉ်သော ပါဠိုရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော, ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ကိလေသေဟိ- တို့မှ၊ အာရကတ္တာ- ဝေးကွာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊ အနယေ- ကြီးပွားကြောင်းမဟုတ်သောအကျင့်၌၊ နက္ကရိယ

နည်း၌ ဝါသဒ္ဒါ မပါသောကြောင့် ဤဘတိယနည်း၌ ဝါသဒ္ဒါမလို၊ ထိုသို့ရှိလျှင် "ဧဂါသရေ ပုဆသသာဂမော" သုတ်ဖြင့် ဂ အက္ခရာလာ၍ "ပုထဇော" ဟုဂုဏ်း, "ပုထသသု ဗျုန္နေ" သုတ်ဖြင့် အက် ဥပြု၍ "ပုထုဇ္ဇနော" ဟုဂုဏ်း ပြီးနိုင်သောကြောင့် ဥကာဂုဏ်း၏။

အဿုတဝါ၊ ပေ၊ ပဒေဟိ။ ။ "အန္ဓပုထုဇ္ဇနော ဇုတ္တော ဧဟောတိ" ဥ္စ စပ်၊ "အဿုတဝါ-ကြားနာမှတ်သားအပ်သော သုတ မရှိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ခန္ဓာ အာယတန စသည်တို့ကို အသိညာဏ် စက္ခုမရှိ" ဟု ဆိုရာရောက်၏၊ ဘာ့ကြောင့် နည်း- ခန္ဓာ အာယတနစသည်တို့ကို ကြားနာရမှ တိုကြားနာရမှုကို အခြေခံ၍ခန္ဓာ စသည်တို့ကို သိသောညာဏ်, "ရပ်နာမ်ခန္ဓာသာရှိ၏၊ အတ္တမရှိ" ဟုသိသော ညာဏ်ကို ရနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ အခြေခံဖြစ်သော ကြားနာရမှုမျှ မရှိလျှင် ထိုညာဏ်စက္ခုရဖို့မှာ သာ၍ ဝေးနေရကား အဿုတဝါပုဒ်ဖြင့် အန္ဓပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြောင်းကို ဟောတော်မူအပ်ပြီးဖြစ်ဟော်သည်၊ [ခန္ဓာယဘနာဒိနံ သဝနာဒိနတ္ထာ ပညာစက္ခုပဋိလာဘဿ, ကေသံ သဝနာဘာဝဒီပကံ အဿုတဝါတိ ဣဒံ ပဒံ အန္ဓတံ ဝဒတိ၊ -အနု။]

အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။ ။အာဒိစ္စသဒ္ဒ+ဗန္ဓု အာဒိစ္စဗန္ဓု၊ ထေရဂါထာ, ကေနိပါတ, အဘယထေရဂါထာဋ္ဌကထာ၌ "အာဒိစ္စဝံသေ သမ္ဘူတတ္တာ အာဒိစ္စော+ဗန္ဓု တေသော တိ အာဒိစ္စဗန္ဓု(ဘဂဝါ)" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထိုအလို "နေမင်းဟူသောဆွေတော် မျိုးတော်ရှိသော ဘုရား" ဟုပေးပါ၊ ထိုအဋ္ဌကထာ၌ အခြားတနည်းလည်းဖွင့်သေး၏။

အာရကတ္တာ။ ။ကိလေသေဟိ-တို့မှ+အာရကာ-ဝေးကွာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တည်း၊ အရိယာ-တို့၊ "သမ္ဗုဒ္ဓ နိရုဇ္ဈိနဉေယန ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိဘဗ္ဘာ" ဟု ဋီကာမိန့်သောကြောင့် "အာရကာ" ပုဒ်မှ အာကို အ,ရ၏၊ အကို ဣ,ကကို ယပြုခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏဝိကာရ နိရုဇ္ဈိနည်းအားဖြင့် "အရိယာ" ဟု ပြီးရသည်။

နတော- မဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ (ဣရိယနဒ္ဓိ ဘာဝပွဓာန ကြံ၊)ဆယေ- ကြီးပွားကြောင်းအကျင့်၌၊ ဣရိယနတော- ဖြစ်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ သဒေဝကန—နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကေန—သတ္တလောကသည်၊ အရဏိယတောစ- ဆည်းကပ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ပုဒ္ဓါစ-တို့ကိုလည်း၊ ပစ္စေကပုဒ္ဓါစ-တို့ကိုလည်း၊ ပုဒ္ဓသာဝကာစ- မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝကတို့ကိုလည်း၊ အရိယာနဉမ- အရိယာတို့မည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဝါ-တနည်း၊၊ ဣဓ- ဤအရိယာနံ အဒဿာဝီဟူသော ပါဌ်၌၊ ပုဒ္ဓါဒေဝ- ဘုရားရှင်တို့သည်သာ၊ အရိယာ- အရိယတို့မည်၏၊ [ဧဝဖြင့် ပစ္စေကပုဒ္ဓါ, ပုဒ္ဓသာဝကတို့ကိုကန့်၊]ယထာဟ, သဒေဝကေ၊ ပေ၊ အရိယာတိ ဝုစ္စတိတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သဒေဝကေ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ပေ၊လောကေ-၌၊ တထာဂတော- ကို၊ အရိယောတိ - အရိယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ—ဆိုအပ်၏၊ မဟာ

အနယေနဣရိယနတော။ ။အယစာတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟော၏၊ဧတေန-ဤနည်းလမ်းဖြင့်၊ အယတိ – ဖြစ်တတ် ကြီးပွားတတ်၏၊ ဣတိ အယော၊ န + အယော အနယော—ကြီးပွားကြောင်း မဟုတ်သော (ကြီးပွားခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော) အကျင့်၊ ဣရိယဓာတ်လည်း ဇီဝဝုတ္တိ (အသက်၏ဖြစ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ဣရိယန္တိတိ ဣရိယာ၊ အနယေ-ကြီးပွားကြောင်း မဟုတ်သော အကျင့်၌+န ဣရိယာ - မဖြစ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊အရိယာ-တို့၊ ''အနယ+နဣရိယ'' ဟု ဆိုလိုလျက် န+ယ+န+ဣတို့ကို ဝဏ္ဏနာသ နိရုဇ္ဈိနည်းအားဖြင့် ချေ၍''အရိယ'' ဟု ပြီးသည်။

အယေ၊ပေ၊အရဏိယတော။ ။ဣရိယန္တိတိဣရိယာ၊ အယေ-ကြီးပွားကြောင်း အကျင့်၌+ဣရိယာ-ဖြစ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ အရိယာ-တို့၊ ယ-ဣတို့ကိုချ၍ ''အရိယ'' ဟုပြီးသည်။....''အရဏိယတော''ဖြင့်''အရဏိယာတိ အရိယာ (အဒိယန္တေတိ အရိယာ)-ဆည်းကပ်အပ် ဆည်းကပ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့'' ဟု ပြဖို့ရန် ပြသည်၊''အရ-ဂတိမှိ''ဟူသော ဓာတ်နောင် ဏျပစ္စည်း, ဣ အာဂုံ။

ပုဒ္ဓါစ၊ပေ၊ဝုစ္စန္တိ။ ။ဤပြခဲ့သော ဝစနတ္ထများနှင့်အညီ ပုထုဇဉ်သူတော်ကောင်းလည်း အရိယအမည် ရသင့်ပါ၏၊ သို့သော် အရိယဟူသော အမည်၏ ပုဒ္ဓ ပစ္စေကပုဒ္ဓ အရိယာဖြစ်ပြီးသော ပုဒ္ဓသာဝကတို့၌သာထင်ရှားသောအထင်ရှိုဿ အမည်ဖြစ်ကြောင်း သိစေလို၍ ''ပုဒ္ဓါစ၊ပေ၊ဝုစ္စန္တိ'' ဟု ဝုစ္စန္တိကြိယာဖြင့် မိန့်သည်။ [ယဒိပိ အရိယသဒ္ဒေါ ဝိသုဒ္ဓါသယပယောဂေသု (စင်ကြယ်သော အာသယပယောဂရှိကုန်သော) ပုထုဇ္ဇနေသုပိ ဝတ္တတိ၊ဣဓ ပန အရိယ မဂ္ဂါဓိဂမေန သမ္ဗလောကုတ္တမဘာဝေနေဝ (အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ထက် မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊) အရိယဘာဝေါ အဓိပ္ပေတောတိ ဒဿနတ္ထော အာဟ-ပုဒ္ဓစာတိ အာဒိ၊–ယောဇနာ။]

ပုဒ္ဓါဒေဝအရိယာ။ ။ဤနည်း၌ကား အရိယာအရဝယ် ပုဒ္ဓ ပစ္စေကပုဒ္ဓသာဝကအားလုံးကို ရနိုင်သော်လည်း ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်းအားဖြင့် အမြင့်ဆုံး အရိယဖြစ်တော်မူသော ပုဒ္ဓကိုသာ ''အရိယ'' ဟု ယူရသည်။

ဝဂ္ဂသံယုတ်, ကောဋိဂါမဝဂ်, လောကသုတ်။] ပန-ကား၊ သပ္ပုရိသေတိ ဇေတ္ထ-ဟူသော်ကျိပါဠိ၌၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-တို့ကိုဂျင်း၊ တထာဂတသာဝကာစ-တို့ကိုဂျင်း၊ သပ္ပုရိသာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ၏၊ ဟိ- မှန်၊ တေ- ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တထာဂတသာဝကတို့သည်၊ လောကုတ္တရဂုဏယောဂေန- လောကုတ္တရဂုဏ်နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သောဘနာ-တင့်တယ်ကုန်သော၊ ပုရိသာ-ယောကျိုးတို့တည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သပ္ပုရိသာ-တို့မည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ သဗ္ဗေဝ-အလုံးစုံသောလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နေတ-ဤ ဗုဒ္ဓ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓ, ဗုဒ္ဓသာဝကတို့ကို၊ ဒဿဓာပိ-အားဖြင့်လည်း၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ- မှန်၊ ဗုဒ္ဓါပိ-တို့သည်လည်း၊ အရိယာစ- အရိယာတို့လည်းမည်၏၊ သပ္ပုရိသာစ- သပ္ပုရိသတို့လည်း မည်၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကာပိ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓသာဝကတို့သည်လည်း၊ (အရိယာစ- တို့လည်းမည်၏၊ သပ္ပုရိသာစ- တို့လည်းမည်၏။)

ယထာဟ-နည်း၊ ယော၊ပေ၊ဝဒန္တီတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ၊) [ယော မိဇော-အကြင် ပညာရှိသည်၊ ဝေ- စင်စစ်၊ ကတညူ- သူတပါးတို့ ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကိုသိလေ့ရှိသည်ရင်း၊ ကတဝေဒိ- သူတပါးတို့ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကို ထင်ရှားစေလေ့ ရှိသည်ရင်း၊ ဝါ- သူတပါးတို့ ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကို ထင်ရှားအောင်ဆပ်လေ့ရှိသည်ရင်း၊ ကလျာဏမိတ္တော- ကောင်းသောမိတ်ဆွေ ရှိသည်ရင်း၊ ဒဠှဘတ္တိ(စ)- ခိုင်မြဲသောဆည်းကပ်ခြင်းရှိသည်ရင်း၊ ဟောတိ၊ ဒုက္ခိဿ (ဒုက္ခိတဿ)- ဒုက္ခရှိသူ၏၊ ဝါ- ဒုက္ခရောက်နေသူ၏၊ ကိစ္စံ- ကိစ္စကို၊ သက္ကစ္စ- ကောင်းစွာပြု၍၊ ဝါ- လေးလေးစားစား၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ တထာဝိဓံ၊ ထိုသို့ဟုဆိုရောရှိသော ပညာရှိကို၊ သပ္ပုရိသံ-တင့်တယ်သော ယောကျိုးဟူ၍၊ ဝါ- သူတော်ကောင်းဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ [စတ္တာလီသနိပါတ်, သရ

သပ္ပုရိသာ။ ။အရိယ အရဉ္ဇ ဗုဒ္ဓကို ယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် သပ္ပုရိသ အရဉ္ဇ ပါရိဿသ နည်းအားဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် တထာဂတသာဝက တို့ကိုသာ ယူရတော့သည်။ [သဗ္ဗေဝဝါ စသောနည်းဥာကား ရနိုင်သမျှကို ၂ ပုဒ်လုံးဖြင့် ယူသည်။]

ကတညုကတဝေဒိ။ ။[“ယော ဝေ ကတညူ” စသော ဂါထာဥ္ဇ္ဈေဒ ပါဒသည် ဇုန္နဝဇ္ဇိရ, စတုတ္ထပါဒသည် ဥပေန္ဒဝဇ္ဇိရတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ကတဝေဒိ”ဟုဂျင်း, “ဒဠှဘတ္တိ ဟောတိ”ဟုဂျင်း, “ဒုက္ခိဿ သက္ကစ္စ”ဟုဂျင်း ရှိသင့်သည်၊] အခြားနေရာ၌ သူတပါးတို့က မိမိအပေါ်၌ ပြုအပ်ဘူးသောကျေးဇူးကို သိသူကို ကတညူဟုဂျင်း, ထိုကျေးဇူးကို ပြန်၍သိစေသောအားဖြင့် ထင်ရှားစွာပြုတတ် ဇူကျေးဇူးဆပ်တတ်သူကို ကတဝေဒိဟုဂျင်း ခေါ်ရသည်၊ ကတံ+ဇာနာတီတိ ကတညူ၊ ကတံ+ဝေဒေတီ (သိစေတတ်, သိအောင်ပြုသောအားဖြင့် ကျေးဇူးဆပ်တတ်၏။) ဤတို့ ကတဝေဒိ။ [ဝေဒိဠ် ဝိဒဓာတ်သည် သိခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ် အကြောကြီး၍ သိစေသောအားဖြင့် ထင်စွာပြုတတ် (ကျေးဇူးဆပ်) ဟူသော အနက်တိုင်အောင် ယူပါ။

ဘင်္ဂောတ်။] ဟိ- မူန့်၊ ကလျာဏမိတ္တော ဒဋ္ဌဘတ္တိစ ဟောတိတိ- ဟူသော၊ တ္တောဝတာ- ဤမျှ အဲတိုင်းအရှည်ရှိသော ဂုဏ်ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓသာဝကော- ကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ကတညုတာဒီဟိ- ကတညုတာ အစရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ- တို့ကိုဂုဏ်း၊ ဗုဒ္ဓါ- တို့ကိုဂုဏ်း၊ (ဝုတ္တာ- နှင်ပြီ၊)ဣတိ- ဤသို့ မူတ်အပ်၏။

ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ (အရိယ, သပ္ပုရိသတို့ကို ဖွင့်ပြပြီးထု ယခုအခါ၌၊) ယော- အကြင် အသုဘဝါ ပုထုဇဉ်သည်၊ တေသံ အရိယာနံ- ထို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အဒဿနသီလော- ဖူးမြင်ခြင်းအလေ့မရှိ၊ ဒဿနေစ- ဖူးမြင်ခြင်း ၌လည်း၊ န သာဓုကာရီ- ကောင်းစွာပြုလေ့မရှိ၊ သော- ထိုအသုတဝါ ပုထုဇဉ်ကို၊ အရိယာနံ အဒဿာဝီတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

သော -ထို အရိယာနံ အဒဿာဝီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စက္ခုနာ – စက္ခုဖြင့်၊ အဒဿာဝီ- ဖူးမြင်လေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ရင်း၊ ဉာဏေန- ဉာဏ်ဖြင့်၊ အဒဿာဝီ- ပုဂ္ဂိုလ်ရင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒုဝိဓေ- ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ တေသု- ထို ၂ ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဉာဏေန- ဖြင့်၊ အဒဿာဝီ- ဖူးမြင်လေ့မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝါ- ဖူးမြင်ခြင်း၌ ကောင်းစွာပြုခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဣဓ- ဤ အရိယာနံ အဒဿာဝီဟူသော ပါဌ်၌၊ အဓိပ္ပေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ ဟိ- မူန့်၊ မံသစက္ခုနာ- မံသစက္ခုဖြင့်သော်ငင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာဝါ- ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်သော်ငင်း၊ အရိယာ- အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌာ- မြင်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ)ပိ- ကုန်သော်လည်း၊ အဒိဋ္ဌာဝ- မြင်အပ်သည် မမည်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-(ကသ္မာ- နည်း၊) တေသံ စက္ခူနံ-ထို မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၏၊ ဝဏ္ဏမတ္တဂ္ဂဟဏတော- အဆင်းမျှကိုသာယူနိုင်ခြင်းကြောင့်ငင်း၊ န အရိယဘာဝဝေါ စရတော- အရိယာ

အဒဿနသီလော၊ပေ၊ကာရီ။ ။အာဝိပစ္ဆည်း၏ တသိလ, တဒ္ဓမ္မ, တသာဓုကာရီဘာဝ နက်တို့ဘွင် တဒ္ဓမ္မအနက်သည် အများဆိုင် ထုံးစံမမှတာ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို မပြပဲ တယောက်ဘည်းနှင့်သာ ဆိုင်သော တသိလ တသာဓုကာရီတာ အနက်ကို ဖွင့်ပြသည်။

နအရိယဘာဝဝေါစရတော။ ။''အရိယာနံ-တို့၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ''ဟူသည် မဂိဖိုလ်တရားတည်း၊ မဂိဖိုလ်ရမှ အရိယာဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို၊ အရိယဘာဝေါ+ဝေါစရော ယေသံတိ အရိယဘာဝဝေါစရာ၊ န+အရိယဘာဝဝေါစရာ အနရိယဘာဝဝေါစရာ-အရိယာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်ဖိုလ်ဟူသောအာရုံမရှိသော (မဂ်ဖိုလ်ကို အာရုံမပြုနိုင်သော) မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုတို့၊ ဤသို့ ဝိဂြိုဟ်ပြုရသောကြောင့် ''နံ အရိယဘာဝ ဝေါစရတော''ဟု ဝါကျမရှိသင့်၊ ''အနရိယဘာဝဝေါစရတော'' ဟု သမာသ်သာ ရှိသင့်သည်၊ သို့မဟုတ် ''နံ အရိယ''ဟု သမာသ်ရှိသော်လည်း နကို အန်မပြုပဲထားသည်ဟု သော်လည်း ကြံပါ။

တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်ဖိုလ်ဟူသောအာရုံ မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ၎င်းတည်း။ [“တသံ စက္ခူနံ” နေရာ၌ “တသံ စက္ခုနာ” ဟုလည်း မူကဲ့ရှိ၏၊ “တေသံ-ထိ ပုထုဇဉ်တို့၏၊ စက္ခုနာ မံသစက္ခု, ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်” ဟု ပေး။] သောဏသိင်္ဂါလာဒယောပိ- အိမ်ခွေး တောခွေး အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်သော်မှလည်း၊ စက္ခုနာ-မံသစက္ခုဖြင့်၊ အရိယေ-တို့ကို၊ ပဿန္တိ- မြင်ကြကုန်၏၊ စ-ထိုသို့ပင် မြင်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ တေ- ထို အိမ်ခွေး တောခွေးအစရှိသော သဗ္ဗဝတို့သည်၊ အရိယာနံ- တို့ကို၊ ဒဿဝိနော- မြင်လေ့ရှိကုန်သည်၊ နု- မဖြစ်ကုန်။

တတြ- ထို အရိယာနံ ဒဿဝိ မဖြစ်ရာ၌၊ ဣဒံ- ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု- ဝတ္ထုတည်း၊ စိတ္တလပဗ္ဗတဝါသိနော- စိတ္တလတောင်၌ နေလေ့ရှိသော၊ ခီဏာသဝတ္ထေရဿ-ရဟန္တာဖြစ်သော မထေရ်၏၊ ဥပဋ္ဌာကော- အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော၊ ဝုစ္စုပဗ္ဗတေတော- တောထွက်ရဟန်းကြီးသည်၊ ကေဒိဝသံ- ၌၊ ထေရေန-ရဟန္တာထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ပိဏ္ဍာယ- ၌၊ စရိတ္ထာ- ၍၊ ပတ္တစီဝရံ- ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ- ယူ၍၊ [သပိတ်နှင့် ၂ ထပ်သင်္ကန်းကိုယူ၍၊] ပိဋ္ဌိဘော- နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တော- လိုက်လာလသော်၊ ထေရံ- ကို၊ ပုစ္ဆိကိရ- မေးသတတ်၊ (ကိံ)၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အရိယာနာမ- အရိယာတို့မည်သည်ကို၊ ကိဒိသာ-အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်ပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ (ပုစ္ဆိတ်ရ)၊ ထေရော- ရဟန္တာထေရ်သည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ကေစ္စော- အချို့သော၊ မဟလ္လကော- သက်ကြီးအိုသည်၊ အရိယာနံ- တို့၏၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ, ဝိတ္တပဋိပတ္တိံ- ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကတ္ဝာ- ၍၊ သဟ-အတူတကွ၊ စရန္တောပိ- လှည့်လည်ရပါသော်လည်း၊ အရိယေ- တို့ကို၊ နေဝဒဿနာတိ- မသိ၊ အာဝုသော- ငါ့ရှင်၊ အရိယာ-အရိယာကိုကို၊ ဧဝံ ဒုဇ္ဇာန-ဤသို့ ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်ကုန်၏၊ ဝါ-ဤမျှလောက် သိနိုင်ခဲကုန်၏၊ ဣတိ, (အာဟ-ပြီ၊) (ဣတိ-ဤကား၊ ဝတ္ထု- ဝတ္ထုတည်း၊ ဒုပုဗ္ဗ, ဉာဓာတ် ကိယာဒိ- နာပစ္စည်း, ခပစ္စည်း၊ ဒုက္ခေန+ဉာယန္တေတိ ဒုဇ္ဇာနာ။]

ဧဝံ- သို့၊ ဝုတ္တေပိ- မိန့်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ သော- ထိုတောထွက်ရဟန်းကြီးသည်၊ နေဝအညာသိကိရ-မသိရှာသတတ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ စက္ခုနာ- မံသစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်၊ ဒဿနံ- မြင်ခြင်းသည်၊ နု ဒဿနံ- မြင်ခြင်းမဟုတ်၊ ဉာဏဒဿနမေဝ-ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ခြင်းသည်သာ၊ ဒဿနံ- မြင်ခြင်းတည်း၊ ယထာဟ-နည်း၊ ကိန္တေ၊ ပေ၊ ပဿတီတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ- ပြီ၊) [ဝက္ကလိ-ဝက္ကလိ၊ တေ-သင့်အား၊ ဝါ- သည်၊ ဒိဋ္ဌေန- မြင်အပ်သော၊ ကိမိနာ ပုဂ္ဂလေန ကာယေန- ဤပုပ်သောကိုယ်ဖြင့်၊ ကိံ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဝက္ကလိ-ဝက္ကလိ၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မံ - သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို၊ ပဿတိ - မြင်၏၊ သော-

ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ- ငါဘုရားကို၊ ပဿဘိ- မြင်သူမည်၏၊ [ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်, ထေရဝဂ်, ဝက္ကလိသုတ်၊ တရား ရစေတော်မူလိုသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်ကိုဖူးမြင်နေခြင်းဌာနအပြစ်တင်တော်မူသည်၊ထိုမျှလောက်တရားရဖွယ် မရှိသူကား ဘုရား၏ ရုပ်ပုံတော်ကို ဖူးမြင်နေရခြင်းသည်ပင် မှန်မြတ်လှပေပြီ။]

တသ္မာ- ကြောင့်၊ စက္ခုနာ- မဲ့သစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့်၊ ပဿန္တော်ပိ- ကြည့်ရှုနေပါသော်လည်း၊ ဉာဏေန- ဖြင့်၊ အရိယေဟိ- တို့သည်၊ ဒိဋ္ဌံ- မြင်အပ်သော၊ အနိစ္စာဒိလက္ခဏံ- အနိစ္စ အစရှိသော လက္ခဏာကို၊ အပဿန္တော- မမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဎင်း၊ အရိယာဓိဂတံ- အရိယာတို့သိအပ် ရအပ်ပြီးသော၊ ဓမ္မံ- သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို၊ အနဓိဂစ္ဆန္တော်စ- မသိသောပုဂ္ဂိုလ်ကိုဎင်း၊ ဝါ- မရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဎင်း၊ အရိယက်ရမမ္မာနံ- အရိယာ၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သောတရား တို့၏ဎင်း၊ ဝါ- တို့ကိုဎင်း၊ အရိယဘာဝဿစ- အရိယာ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမဂ်ဖိုလ်၏ဎင်း၊ ဝါ- ကိုဎင်း၊ အဒိဋ္ဌတ္တာ- မမြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရိယာနံ အဒဿာဝိတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏။

အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါတိ - ကား၊ သတိပဋ္ဌာနာတိဘေဒေ - သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော အထူးအပြားရှိသော၊ အရိယဓမ္မေ- အရိယာတို့၏တရား၌၊ အကုသလော- မကျွမ်းကျင်သော၊ [“ဆဋ္ဌိဝိဘင်္ဂသည် သတ္တမိအနက်၌ သက်သည်”ဟု သိစေလို၍ “အရိယဓမ္မေ”ဟု ဖွင့်သည်။] ပန- ဆက်၊ အရိယဓမ္မေ အဝိနီတောတိ ဧတ္ထ- ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ [ဝိနယောနာမ - ဝိနယမည်သည်၊ ဒုဝိဓော- ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ ဧတ္ထ-ဤ ၂ ပါး အပြားရှိသောဝိနည်းတွင်၊ ကေမေကော- တပါးတပါးသော ဝိနည်းသည်၊ ပဋ္ဌဓော- ၅ ပါး အပြားအားဖြင့်၊ (ဘိဇ္ဇတိ- ပြား၏၊) တဿ- ထို ၂ ပါးအပြားရှိသော ဝိနည်း၏၊အဘာဝတော- မရှိခြင်းကြောင့်၊ အယံ- ဤ အဿုတဝါပုထုဇဉ်ကို၊ အဝိနီတောတိ-အဝိနီတဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏] ဟိ- ခဲ့၊ (တနည်း)ဟိ- ဥဒ္ဒေသမှတပါး နိဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအုံ၊ အယံ ဝိနယော- ဤဝိနည်းသည်၊ သံဝရဝိနယော- သံဝရဝိနည်းဎင်း၊ ပဟာနဝိနယော- ပဟာနဝိနည်းဎင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒုဝိဓော- ၏၊ စ- ဆက်၊ ဒုဝိဓေပိ- ၂ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ဧတ္ထဝိနယေ-ဤဝိနည်းတွင်၊ကေမေကော- သော၊ ဝိနယော-သည်၊ ပဋ္ဌဓော-အားဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇတိ- ၏၊ ဟိ- ထပ်၍ ခဲ့ဦးအုံ၊ (တံနည်း) ဟိ - နိဒ္ဒေသမှတပါး ပဋိနိဒ္ဒေသကို ဆိုဦးအုံ၊ သံဝရဝိနယောပိ- သံဝရဝိနည်းသည်လည်း၊ ဝါ- စောင့်စည်းကြောင်း ဆုံးမကြောင်းဖြစ်သော တရားသည်လည်း၊ သီလသံဝရော- သီလသံဝရဎင်း၊ သတိသံဝရော- ဎင်း၊ ဉာဏသံဝရော- ဎင်း၊ ခန္တိသံဝရော- ဎင်း၊ ဝီရိယသံဝရော- ဎင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ပဋ္ဌဝိဓော- ၏၊ ပဟာနဝိနယောပိ- သည်လည်း၊ ဝါ- ပယ်ရှားပြေငြိုးဆုံးမကြောင်း ဖြစ်သောတရားသည်လည်း၊ တဒင်္ဂပဟာနံ-တဒင်္ဂပဟာန်ဎင်း၊ ဝိက္ခ

မ္ဘနဟာနံ- ၎င်း၊ သမုဋ္ဌာနဟာနံ- ၎င်း၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဟာနံ-၎င်း၊ နိဿရဏဟာနံ- ၎င်း၊ ဣတိ, ပဒ္ဓဝိဓေဝ- ၏။

တတ္ထ- ထိုသံဝရဝိနယ ၅ ပါးတို့တွင်၊ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရေန-ဤစောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော ပါတိမောက္ခသီလနှင့်၊ ဥပေတော- ပြည့်စုံသည်၊ သမုပေတော- ကောင်းစွာပြည့်စုံသည်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ဟောတိ၊ ဣတိ- သို့-- (အာဂတော- သော၊ အဘိဓမ္မာ, စျာနဝိဘင်း, သုတ္တန္တဘာဇနီယဉ္စ လာသော၊) အယံ- ဤ သံဝရသည်၊ သီလသံဝရော- မည်၏၊ ဝါ- စောင့်စည်းကြောင်း သီလမည်၏၊ စက္ခုန္ဒြိယံ- ကို၊ ရက္ခတိ- ၏၊ စက္ခုန္ဒြိယေ- ၌၊ သံဝရံ- စောင့်စည်းခြင်းသို့၊အာပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတော- သော၊ဒီဃနိကာယ်-သုတ်သီလက္ခန်-သာမညဖလသုတ်, ဣန္ဒြိယသံဝရဉ္စလာသော၊) အယံ သည်၊ သတိသံဝရော-မည်၏၊ ဝါ- စောင့်စည်းကြောင်း သတိမည်၏။

[အဇိတ-အဇိတ၊ လောကသ္မိံ- လောက၌၊ ယာနိ သောတာနိ- အကြင် တဏှာဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသောကိလေသာ, ဒုစ္စရိတ, အဝိဇ္ဇာဟူသော အယဉ်တို့သည်၊ (သဝန္တီ- တသွင်သွင်စီးနေကြကုန်၏၊) သတိ-သတိသည်၊ တေသံ- ထိုတဏှာဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသောကိလေသာ, ဒုစ္စရိတ, အဝိဇ္ဇာဟူသောအယဉ်တို့ကို၊ နိဝါရဏံ- တားမြစ်ကြောင်းတရားတည်း၊ (တမေဝသတိံ- ထိုသတိကိုပင်၊)သောတာနံ- တို့ကို၊ သံဝရံ-စောင့်စည်းကြောင်းတရားဟူ၍၊ ဗြူမိ- ဟောတော်မူ၏၊တေ- ဤ တဏှာဒိဋ္ဌိစသော အယဉ်တို့ကို၊ ပညာယ- မဂ်ပညာဖြင့်၊ ပိဓိယျရေ-မိမိ

ယာနိ သောတာနိ။ ။သဝန္တိ-ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌ တသွင်သွင်စီးနေတတ်ကုန်၏၊ ဒုတိ သောဓာနိ-မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်နေတတ်ကုန်သော တဏှာဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသောကိလေသာ, ဒုစ္စရိတ, အဝိဇ္ဇာတို့တည်း၊ [တဏှာဒိဋ္ဌိ ၃ ဝိဇ္ဇာတို့မှကြွင်းသော ကိလေသာတို့ကို ကိလေသာအရ ယူရသည်။]

သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။ ။ဝိပဿနာယုတ္တော ကုသလော နံ ဓမ္မာနံ ဂတိဉ္ဉေယော သမန္နေသမာနော သတိ တေသံ သောတာနံ နိဝါရဏံ၊ပေ၊တမေဝါဟံ သတိံ သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိတိ အဓိပ္ပါယော၊ပေ၊ ရူပါဒိသု ပန အနိစ္စတာဒိပတိဝေဓသမ္ဘဝါဓိကာယ မဂ္ဂပညာယ ဧတေ သောတာ သမ္မသော ပိဓိယျန္တိ၊-သုတ္တာနိပါဓာ, ပါရာယနဝဂ္ဂ, အဇိတသုတ္တနိဒ္ဒေသာ။]

ပညာယေတေ ဝိဓိယျရေ။ ။“သတိ တေသံ နိဝါရဏံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် သတိသံဝရ၏ ဥဒါဟရဏ်ဟု ထင်ရသော်လည်း “ပညာယေတေ ဝိဓိယျရေ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဉာဏသံဝရ၏ ဥဒါဟရဏ်ဖြစ်ကြောင်း သိသာသည်၊ ထို ဉာဏ်ပညာဟူသည်လည်း ထို တဏှာဒိဋ္ဌိ စသော သောဘတို့ကို မစီးသွားနိုင်အောင် အကြွင်းမဲ့ဖိတ်ဆို့တတ်, တားဆီးတတ်သော မဂ်ဉာဏ်တည်း။ [သောတာနံ သံဝရော ဝိဒဟန်- သမ္မဿနဉာဏ်ကို ဓိပ္ပါယတိ။]

သန္တာန်တွင် မစီးဝင်အောင် ပိတ်ဆို့အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ (အဂေါစိ-ဟောတော်မူပြီ၊) ဣတိ-သို့၊ (အာဂတော လာသော၊) [ခုဒ္ဒကနိကာယ သုတ္တန်ပ ၊တ်, ပါရာယနဝဂ်အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာဋ္ဌာလာသော၊] အယံ-ဤသံဝရသည်၊ ဉာဏသံဝရော မ-မည်၏၊ ဝါ-စောင့်စည်းကြောင်း ဉာဏ်မည်၏။

သီတာသ- အကို့၊ ဒမော- သည်းခံနိုင်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ ဥက္ခာသ- အပူကို့၊ (ခမော ဟောတိ၊) ဣတိ- သို့၊ (အာဂတော- သော၊) [မူလပဏ္ဏာသ, မူလပရိယာယဝဂ်, သဗ္ဗာသဝသုတ်၌ လာသော၊] အယံ- ဤသံဝရသည်၊ ခန္တီသံဝရော- မည်၏၊ ဝါ-စောင့်စည်းကြောင်း ဖြစ်သော ခန္တီမည်၏၊ ဥပ္ပန်- ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ကာမဝိတက်- ကာမဝိတက်ကို၊ နာဓိဝါသေတိ- မိမိအထက်၌ သက်ဝင်၍နေစေ၊ ဝါ- လက်ခံ၍မထား၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတော-သော၊) [သဗ္ဗာသဝသုတ်၌လာသော၊] အယံ-ဤသံဝရသည်၊ ဝိရိယသံဝရော- မည်၏၊ ဝါ-စောင့်စည်းကြောင်း ဝိရိယမည်၏၊ "[ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော" ဟူသော သမ္မာဝါယာမ ဝိရိယတည်း။]

စ- ဆက်၊ သဗ္ဗောပိ- သော်၊ အယံသံဝရော- ကို၊ ယထာသကံ-အကြင်အကြင် မိမိ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ သံဝရိတဗ္ဗာနံ- စောင့်စည်းထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိနေတဗ္ဗာနဉ္စ- ပယ်ဖျောက်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- ဆုံးမထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ- ကာယဒုစရိုက်

ခန္တီသံဝရော။ ။အအေးကို သည်းခံနိုင်, အပူကို သည်းခံနိုင်သော ခန္တီတရားဟူသည် "အဓိဝါသနာ" ဟုခေါ်အပ်သော တရားတည်း၊ အဓိ-မိမိ အဓေါ်၌+ဝါသနာ-ဘည်နေစေတတ်သော တရား၊ အအေး အပူစသော်လျှင် ထို အအေးအပူကို "ဧချိန်မို့ ဘောပေါ့, ပူချိန်မို့ ပူတာပေါ့!" ဟု သဘောထား၍ သည်းခံနေခြင်း "အဓိ+ဝါသနာ" ဟု ဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့် ခုံသမကာသစသည်နှင့် ဒုရုတ္တ (မကောင်းပြောသမျှ) ခံနိုင်ခြင်းစသည်ကို ယူ၏၊ [တရားကိုယ်ကောက်ပုံကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။] ထိုသို့ သည်းခံနေခြင်းသည်ပင် ဒေါသမှ စောင့်စည်းနိုင်ခြင်းကြောင့် "သံဝရ" လည်း မည်၏။

ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ။ ။ကာယဒုစ္စရိုက်စသည်တို့ ဒုဿီလ္လ သင်္ခါတာနံ ကာယဝစီဒုစ္စရိတာနံ မုဋ္ဌဿစ္စသင်္ခါတာနံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာနံ ပါပကာနံ အကုသိုလ် အညာဏကာသင္ခါရာနဉ္စ၊ -ဋီကာ၊ ဟိုတွင် ဒုဿီလ္လသင်္ခါရာနံ ကာယဒုစ္စရိတာနံ ဟူသော ဤစကားဖြင့် သီလသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားဟုက်ပေးသော တရားဟူကို ပြ၏၊ မုဋ္ဌဿစ္စသင်္ခါတာနံ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာနံ ပါပကာနံ -ဟူသော ဤစကားဖြင့် သတိသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားထို့ကို ပြ၏၊ အကုသိုလ်ဖြင့် ခန္တီသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြ၏၊ အညာဏဖြင့် ဉာဏသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြ၏၊ ဓောသဇ္ဇဖြင့် ဝိရိယသံဝရဖြင့် စောင့်စည်းထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော တရားတို့ကို ပြသည်။

အစရွိသည်တို့ကို၊ သံဝရကာတော - စောင်းမည်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံဝဆော - သံဝရဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝိနယနတော - ပယ်ဖျောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ဆုံးမ တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနယောတိ- ဝိနယဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝုစ္စတိ၊ ဧဂံ- ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-ပဟာနဝိနယမှု ရှေးဦးစွာ၊ သံဝရဝိနယော-သည်၊ ပဉ္စမော-အားဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇတိ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ- ထိုမှတပါး၊ [ယံ,ကို နောက်၌လာမည့် ပဟာနံနှင့်တွဲ၊] နာမရူ၊ ပရိစ္ဆေဒါဒီသု - နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ် အစရှိကုန်သော၊ ဝိပဿနာဉာဏော သု-ဝိပဿနာဉာဏ်တို့တွင်၊ (တေန တေန ဝိပဿနာ ဉာဏေန ၌စပ်၊) ပဋိပက္ခ ဘာဝတော- ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဉာဏ်တို့က ပယ်တတ်သော ပဟာယကတရား, သက္ကာယဒိဋ္ဌိစသည်တို့က ပယ်ထိုက်သော ပဟာတဗ္ဗတရား ဖြစ်၍ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့်၊) ဒီပါလောကေန-မီးရောင်ဖြင့်၊ တမ သာ- အာမိုက်မှောင်ကို၊ (ပဟာနံ) ဣဝ- ပယ်ခြင်းကဲ့သို့၊(တထာ-တူ၊) တေန တေန ဝိပဿနာဉာဏေန- ထိုထိုဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်၊ တသာတသာ အနတ္တသာ-ထိုထိုအကျိုးမဲ့ကို ၊(ထိုထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိစသည်ကို၊)ယံပဟာနံ - အကြင်ပယ်ခြင်း သည်၊ (အတ္ထိ၊) ["ဧတံ တဒင်္ဂပဟာနံ နာမ"ဟု လာမည့် နိယမနှင့်တွဲ။]

သေယျထီဒံ- အဘယ် ပယ်ခြင်းနည်း၊ နာမရူပဝဝတ္ထာနေန - နာမရူပ ဝဝတ္ထာနဉာဏ်ဖြင့်၊ (နာမ်ရုပ်တို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊) သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိယာ- သက္ကာယဒိဋ္ဌိဂုဏ်း၊ (ပဟာနံ၌စပ်၊)ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန- ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ ဉာဏ်ဖြင့်၊(နာမ်ရုပ်တို့၏အကြောင်းကို ပိုင်းခြား၍ ယူတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အဟေတုဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိနံ- အဟေတုဒိဋ္ဌိ, ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိတို့ကိုဂုဏ်း၊ [ဤဒိဋ္ဌိ မျိုးကို သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ်တော်က ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း၌ပြသားပြီ၊]တဿော- ထိုပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ပင်၊ အပရဘာဂေန- နောက်အဖို့ဖြစ်သော၊ ကခ်ါဝိတရဏေန- ကခ်ါဝိတရဏဉာဏ်ဖြင့်၊ (ယုံမှားသံသယကို လွန်မြောက်ကြောင်း ဉာဏ်ဖြင့်) ကထံကထီဘာဝဿ- သို့လော သို့လော တွေးတောယုံမှားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ (တွေးတောယုံမှားသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ယုံမှားသံသယကိုဂုဏ်း၊) ကလာပသမ္မသနေန-ကလာပသမ္မသနဉာဏ်ဖြင့်၊(ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အပေါင်း အား သုံးသပ်ကြောင်း ဉာဏ်ဖြင့်၊) အဟံ- ငါတည်း၊ မမ- ငါ့ဟာတည်း၊ ဣတိ ဂါဟဿ- ဤသို့ယူကြောင်းဖြစ်သော တဏှာမာနကိုဂုဏ်း။

မှတ်ချက်။ ။မင်္ဂဿိမိစ္ဆသခ်ါတာနံ နေရာဝယ်"မင်္ဂဿိမစ္ဆ သခ်ါတဿ ပမာဒဿ" ဟုမူကွဲရှိ၏ အနုဋီကာ၌ "သတိပဋိပက္ခတ္တာ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာနံ မင်္ဂဿိမစ္ဆန္တိ ဧကာ"ဟုဆိုသောကြောင့် မင်္ဂဿိမစ္ဆသခ်ါတာနံ ဟု ရှိသောပါဌ်သာ ရှေးမူဖြစ်ဟန် ကို [illegible]အက္ခန္တိ အညာဏဟု ရှိနေရာ၌လည်း "အညာဏ အက္ခန္တိ"ဟု ရှိလျှင် အင်္ဂ [illegible]နှင့် ရှေ့နောက်အစဉ်တည့်မည်။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန- မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ဝိပဿနာ၏ လမ်းမှန် လမ်းမမှန်ကို ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အမဂ္ဂေ- လမ်းမှန်မဟုတ်သော ဝိပဿနုပက္ကိလေသ၌၊ မဂ္ဂသညာယ- လမ်းမှန်ဟူသော အမှတ်သညာ ကိုဂင်း၊ ဥဒယဒဿနေန- ဥဒယဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊(ရုပ်နာမ်တို့၏ အဖြစ်ကို ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ- ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုဂင်း၊ ဝယဒဿနေန - ဝယဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (အပျက်ကိုရှုတတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊) သဿတဒိဋ္ဌိယာ- သဿတဒိဋ္ဌိကိုဂင်း၊ ဘယဒဿနေန- ဘယဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ဘေးဟု ရှုတတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊) သဘယေ-ဘေးနှင့်တကွဖြစ်သော သင်္ခါရတရားအစု၌၊ အဘယသညာယ- ဘေးမရှိဟု မှတ်ထင်တတ်သော သညာကိုဂင်း၊ အာဒီနဝဒဿနေန- အာဒီနဝဒဿနဉာဏ်ဖြင့်၊ (ရုပ်နာမ်တို့၏ အပြစ်ကို ရှုတတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊) အဿာဒသညာယ – သာယာဖွယ်ဟု မှတ်ထင်တတ်သော သညာကိုဂင်း၊ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာယ - နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့်၊ (ငြီးငွေ့ဖွယ် ဟု အဖန်ဖန် ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊) အာဘိရတိသညာယ- အလွန်မွေ့လျော်ဖွယ်ဟု မှတ်ထင်တတ်သော သညာကိုဂင်း။

မုစ္စိတုကမျတာညာဏေန – မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်ဖြင့်၊ (သင်္ခါရတို့မှ လွတ်ခြင်းဌာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်ဖြင့်၊)အမုစ္စိတုကာမတာယ- မလွတ်လိုသည်၏အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဥပေက္ခာဉာဏေန- ဥပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့်၊(သင်္ခါရတို့ကို အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊)အနုပေက္ခာယ- အသင့်အားဖြင့် မရှုခြင်းကိုဂင်း၊ [သင်္ခါရအာရုံတို့မှ မပြန်လည်လိုခြင်း, လျစ်လျူမရှုလိုခြင်း, တွယ်တာနေခြင်း သဘောကို “အနုပေက္ခာ” ဟု ဆိုသည်။] အနုလောမေန- အနုလောမဉာဏ်ဖြင့်၊ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ-ဓမ္မဋ္ဌိတိမည်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ဂင်း၊ နိဗ္ဗာနေစ- ၌ဂင်း၊ ပဋိလောမဘာဝဿ–ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကိုဂင်း၊ ဂေါတြဘုံ

မဂ္ဂါမဂ္ဂဝဝတ္ထာနေန။ ။သြဘာသစသော ဝိပဿနုပက္ကိလေသတို့သည် မဂ်ဖိုလ်ရောင်း၏ လမ်းကြောင်းမဟုတ်,ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝိပဿနာလမ်းသို့သွားနေသော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်သာ မဂ်ဖိုလ်ရောင်း၏လမ်းကြောင်းအမှန်တည်း-ဟု ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်ကို မဂ္ဂါမဂ္ဂဉဝတ္ထာနဟု ဆိုသည်။ [သြဘာသာဒယောဓမ္မာန မဂ္ဂေါ,ဥပက္ကိလေသ ဝိနိမုတ္တံ ပန ဝိထိပဋိပန္နံ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ္ဂေါတိ မဂ္ဂဿ အမဂ္ဂဿ ဝဝတ္ထပေတိ၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ်, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။]

ဓမ္မဋ္ဌိတိ၊ပေ၊ပဋိလောမ ဘာဝဿ။ ။တိဋ္ဌန္တိ ဘောယာတိ ဋ္ဌိတိ၊ဓမ္မာနံ+ဋ္ဌိတိ=ဓမ္မဋ္ဌိတိ–သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၏ တည်ကြောင်း ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တည်း၊ “ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်း”ဟူသည် သဿတ-ဥစ္ဆေဒအယူတည်း၊ (တနည်း) ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားစုကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သောမောဟ-ကည်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်းဟူသည် သင်္ခါရတို့၌ မွေ့လျော်နေခြင်းတည်း (တနည်း)နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်း။–(ဋီကာ)။

ဘုနာ- ဂေါတြဘုဖြင့်၊ သခ်ါရနိ မိတ္တာဂ္ဂါဟာသ- သခ်ါရနိမိတ်ကို ယူကြောင်း ကိလေသာကိုဂျင်း၊ ဝါ-သခ်ါရနိမိတ်ကို ယူခြင်းကိုဂျင်း၊ ယံပဟာနံ- ပယ်ခြင်းတည်း၊ တေံ-ဤပယ်ခြင်းသည်၊ တဒင်္ဂပဟာနံနာမ- တဒင်္ဂပဟာန်မည်၏၊ [တေန တေန အာရ်ုန- ထိုထိုကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းဖြင့် + တာသ တာသ အင်္ဂသ- ထိုထို အကုသိုလ်အစိတ်အပိုင်းကို + ပဟာနံ- တည်း၊ တဒင်္ဂပဟာနံ- ခြင်း။]

ပန-ဘာဝး၊ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေန- ဥပစာရ အပ္ပနာအားဖြင့် ပြားသော၊ သမာဓိနာ- သမာဓိဖြင့်၊ ပဝတ္တိဘာဝ ံ ဝါရဏာတော- နီဝရဏ တရားတို့၏ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဃဋ္ဋပဟာရေန- အိုးဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဥဒကပိဋ္ဌေ- ရေအပြင်၌၊ သေဝါလဿ- မှော်ကို၊ ပဟာနံ ဣဝ- သို့၊ (တထာ-တူ၊) ၊တေသံ ကေသံ နီဝရဏာဒိ ဓမ္မာနံ- ထိုထို နီဝရဏ အစရှိသောတရားတို့ကို၊ ယံ ပဟာနံ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေံ- ဤပယ်ခြင်းသည်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံနာမ-မည်၏၊ (ပယ်ခွါခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊)[ဝိက္ခမ္ဘနံ ဧဝ (ဝိက္ခမ္ဘနသခ်ါတံ ဝါ) + ပဟာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံ။]

စတုန္နံ- ကုန်သော၊ အရိယမဂ္ဂါနံ- တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ပွားစေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံတံ မဂ္ဂဝတော- ထိုထိုမဂ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တာနေ-၌၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယာတိအာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တာသ- ဟောတော်မူအပ်သော၊ သမုဒယပက္ခိကာသ- သမုဒယအဖို့၌ ပါဝင်

သခ်ါရ၊ပေ၊ဂါဟာသ။ ။သခ်ါရအာရုံကို ယူကြောင်း ကိလေသာကို "သခ်ါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟ" ဟု ဆို၏၊ဂေါတြဘုသည် နိမ္မာန်ကို အာရုံပြု၍တောဘူမက ရုပ် နာမ် သခ်ါရကို အာရုံပြုရကား သခ်ါရအာရုံကို ယူကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာစာတ်ကို ပယ်နိုင်သည်၊ (တနည်း) သခ်ါရအာရုံကို ယူခြင်းကို သခ်ါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟ ဟု ခေါ်သည်။

ဃဋ္ဋပဟာရေန၊ပေ၊ပဟာနံနာမ။ ။နေ့အပြင်ဝယ် မှော်အထုရှိနေရာ၌ခဲတလုံးချလျင် ခဲကျခိုက်မှာ ထိုနေရာ၌ မှော်ကင်းသွားသော်လည်း ခဲက ရေထဲရောက်လျင် ချက်ခြင်း မှော်ပြန်ရောက်သကဲ့သို့, တဒင်္ဂပဟာန်ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ဖြင့် အကုသိုလ်ကို ပယ်ရာ၌ ကုသိုလ်ချုပ်လျင် အကုသိုလ်ပြန်၍ ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် တဒင်္ဂပဟာန်သည် မှော်အထု၌ခဲကျသည်နှင့်တူစွာ တခဏမျှသာပယ်နိုင်၏၊ထိုမှော်အထုကို ရေခပ်လိုသူက ရေအိုးဖြင့် အတော်ဝေးအောင် ပယ်ရှားလိုက်သော အခါအတော်ကြာအောင် မှော်ထွေးနေသကဲ့သို့, ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိဖြင့် နီဝရဏကိလသာတို့ကိုပယ်ရာ၌ အတော်ကြာအောင် ပယ်ခွါနိုင်၏၊ ထိုပယ်ခွါနိုင်ခြင်းကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဟု ခေါ်သည်။

သမုဒယ ပက္ခိကသ။ ။"သမုဒယပက္ခေ + ဘဝေါ" အရ သမုဒယတရားဓ၏ ဘက်သားဖြစ်သော ကိလေသာအပေါင်းဟူသည့် တဏှာကို ဟိုးထိုမဂ်ဖြင့် ပယ်ရာဝယ် အတူတကွ ပယ်အပ်သော ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ အာပါယိကမနိယ ဒေါသစသော ကိလေသာများတည်း။ [သမုဒယပက္ခိကသ၊ပေ၊ဒိဋ္ဌိအာဒဋ္ဌယော ဝုစ္စန္တိ၊-ဋီကာ။]

သော၊ ကိလေသဂဏာဿ- ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာစသော ကိလေသာအပေါင်းကို ၊ဝါ- ၏၊အစ္စန္တ သပ္ပဝတ္တိဘာဝေန-စင်စစ် ဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယံပဟာနံ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဇာဒံ- ဤပယ်ခြင်းသည်၊ သမုစ္ဆေဒပဟာနံနာမ-မည်၏၊ (အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင် ဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊) [သမုစ္ဆိန္နနံ သမုစ္ဆေဒေါ၊ သမုစ္ဆေဒေါဝေါ+ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ၊ "သမုစ္ဆေဒသဒ်ေါတံ+ပဟာနံ သမုစ္ဆေဒပဟာနံ" ဟုလည်း ပြု၊]

ပန- ကား၊ ဖလက္ခဏော-ဖိုလ်ခဏာ၌၊ ကိလေသာနံ- တို့၏၊ ယံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တံ- အကြောင် တဖန် ငြိမ်းအေးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဇေတံ- ဤတဖန် ငြိမ်းအေးကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ပဟာနံနာမ- မည်၏၊ (တဖန် ငြိမ်းစေခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊ ဝါ- ပယ်တတ်သောတရားမည်၏၊) [ပဋိပ္ပဿမ္ဘနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ၊ ပဋိပဿဒ္ဓိဇေါ+ပဟာနံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ပဟာနံ၊ "ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ သဒ်ေါတံ+ပဟာနံ" ဟုလည်း ပြု။]

သဗ္ဗသခ်္ခတ နိဿဋ္ဌတ္တာ-အလုံးစုံသော သခ်ါရတို့မှ လွတ်မြောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟီန သဗ္ဗသခ်္ခတံ- ပယ်အပ်ပြီးသော အလုံးစုံသော သခ်ါတရားရှိသော၊ ဝါ- အလုံးစုံသော သခ်ါတတရားတို့ကို ပယ်ပြီးသော၊ ယံ နိဗ္ဗာနံ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဇေတံ- ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ နိဿရဏပဟာနံနာမ- မည်၏၊ (လွတ်မြောက်ခြင်းဟူသော ပယ်ခြင်းမည်၏၊ ဝါ- လွတ်မြောက်တတ် ပယ်တတ်သော တရားမည်၏။ [နိဿရီယတေ- လွတ်မြောက်ခြင်း၊ နိဿရဏံ- ခြင်း၊ နိဿရဏံ ဇေါ+ပဟာနံ နိဿရဏပဟာနံ၊ "နိဿရဏသခ်ါတံ+ပဟာနံ" ဟုလည်း ပြု။]

စ- ဆက်၊ သဗ္ဗမိဿ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဇေတံ ပဟာနံ- ဤပဟာနံကို၊ (ဝုစ္စတိဒ္ဓိ ပဓာနစပ်၊) ဝါ- သည်၊ (ပဟာနံ, ဝိနယောတ္ထိဒ္ဓိ အပဓာနစပ်၊) ယသ္မာ- ကြောင့်၊ စာဂဋ္ဌေန- စွန့်လွှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ပဟာနံ-ပဟာနမည်၏၊ ဝိနယနဋ္ဌေန- ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့၏ဖေါက်

အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန။ ။နတ္ထိ+ပဝတ္တိ ယသ္မာတိ အပ္ပဝတ္တိ (ကိလေသဂဏော)၊ အစ္စန္တံ+အပ္ပဝတ္တိ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိ၊တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်တို့ဖြင့် ပယ်ရှင်းနောက်တဖန် ထပ်၍ဖြစ်သေး၏၊ အစ္စန္တအပ္ပဝတ္တိဖြစ်အောင် မပယ်နိုင်၊ မဂ်ဖြင့်ပယ်ရှင်းကား နောက်ထပ်မဖြစ်တော့၊ထို့ကြောင့် အစ္စန္တသဒ္ဒါထည့်၍"အစ္စန္တအပ္ပဝတ္တိ"ဟုဆိုရသည်၊ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိနော+ဘာဝေါ အစ္စန္တ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေါ၊ စာအုပ်တို့၌ "အစ္စန္တံ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန" ဟု ရှိ၏။ [ယောဇနာ၌ ဝိဂြိဟ်တမျိုး ပြုလေ၏။]

စာဂဋ္ဌေန၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။"ဟာ-စာဂေ" ဟူသော ဓာတ်နက်အရ"စာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ"ဟုဖွင့်သည်၊ ပဟီယတေ-အကျိုးမဲ့ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ခြင်း၊ ပဟာနံ-ခြင်း၊ (တနည်း)" ပဇဟတိတိ ပဟာနံ"ဟု ကတ္တုသာဓနလည်းပြု၊ ပဟာနမေဝ+ဝိနယော၊ ပဟာနသခ်ါတောဝေါ ဝိနယော ပဟာနဝိနယော။

ဖေါက်ပြန်ပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်ရှာ:တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူဘော အနက်ကြောင့်၊ ဝိနယော - မည်၏၊တသ္မာ- ကြောင့်၊ ပဟာနဝိနယောတိ- ပဟာနဝိနယဟူ၍၊ ခုစ္စတိ၊ ဝါ- တနဲ့ည်း၊ တံတံ ပဟာနံဝတော- ထိုထို ပဟာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ တဿ တဿ ဝိနယဿ- တဒင်္ဂပဟာန်စသော ထိုထိုဝိနည်း၏၊ သမ္ဘဝတောပိ- ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ တေံ - ဤပဟာန်ကို၊ ပဟာနဝိနယောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝေံ- သို့လျှင်၊ ပဟာနဝိနယောပိ-သည်သည်း၊ ပဒုစ္စော-အားဖြင့်၊ ဘိဇ္ဇတိ- ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ- ဤသို့လျှင်၊ သခေါ်ပတော - အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဒုဝိဓော-၂ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘေဒတော - အပြားအားဖြင့်၊ ဒသဝိဓော-၁၀ ပါးအပြား ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ - ဝိနယော - ဤဝိနည်းသည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊[ဤယသ္မာပုဒ်မပါမှစာသ္မဲးကောင်းသည်၊]အဿုတဝတော-သုတမရှိသော၊ တေဿ ပုထုဇ္ဇနဿ-ဤပုထုဇဉ်၏ (သန္တာန်)၌၊ဘိန္နသံဝရတ္တာ-ပျက်သောသံဝရရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ပဟာတဗ္ဗဿ- ပယ်ထိုက်သော တရား၏၊ ဝါ- ကို၊ အပဟီနတ္တာဒ- မပယ်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ အဿုတဝတော- သော၊ တေဿ ပုထုဇ္ဇနဿ—၏၊ (သန္တာန်၌)၊ နတ္ထိ၊ [“တေဿ၊ ပေ၊ ပုထုဇ္ဇနဿ” ကို ရှေ့သည်းငဲ့ နောက်လည်းငဲ့သော ကာကော လောကနနည်းဟုမှတ်ပါ။] တဿ-ထို ၂ပါးအပြားရှိသော, ဝိနည်း ၁၀ ပါး အပြားရှိသော ဝိနည်း၏၊ တသ္မာ အဘာဝတော - ထိုသို့ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ မရှိခြင်းကြောင့်၊) အယံ - ဤ အဿုဘဝါ ပုထုဇဉ်ကို၊ အဝိနိဗောဝတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ၊ ပေ၊ အဝိနိဗောဝတိ ဇတ္ထာပိ- ဟူသော ဤပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ သေ (ဇော) ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစိအရင်သည်၊ နယော- သိကြောင်း အဒီအရင်ဘည်း၊ ဟိ- မှန်၊ တေံ- ဤအရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယနှင့် သပ္ပုရိသ, သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသ ဝိနယဟူသော စကားအစုံသည်၊ အတ္ထတော-အနက် အဓိပ္ပါယ် အားဖြင့်၊ နိန္နာနာကရဏံ-အသီးအခြားပြုကြောင်းဖြစ်သော အထူးမရှိ။

တံ တံ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။ပဟာနဝိနယကိုကြည့်၍ “ပဇဟတိတိ ပဟာနော-ပယ်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ [ယောဇနာ၌“ပဟာနိ အဿ အတ္ထိ”ဟု အဿဘ္ဘိပ္ပါ၍ ဝိနယကို အရကောက်လေ၏၊ စဉ်းစားပါ။] ပဟာနဿ-ပယ်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိနယော-ဘည်း၊ ပဟာနဝိနယော။

ဧဝမယံ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ အရိယဓမ္မ အဝိနိဗောဘာ၏ နိဂုံးဘည်း၊ အယံဝိနယော ကို နတ္ထိ၌စပ်၊ဘိန္နသံဝရတ္တာ အပ်ဟိနတ္တာဟူသောဟိတ်တို့ကိုကား အဝိနိဗောတိဝုစ္စတိ၌ ပဓာန,နတ္ထိ၌ အပဓာနအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ ဝိနိယိတ္ထ-ဆုံးမအပ်ပြီ၊ ဤတိ ဝိနိဗောဘာ၊ နှ+ဝိနိဗောဘာ အဝိနိဗောဘာ-ဆုံးမအပ်ပြီးသူ မဟုတ်, သင်ပြအပ်ပြီးသူ မဟုတ်။

ယထာဟ- အာဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်ဆိုသနည်း၊ ယေဝ တေ အရိယာ၊ပေါ်တည်ဝါတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ- မိန့်ဆိုပြီ၊) ယေဝ- အကြင်သို့ သဘောရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အရိယာ-အရိယာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေဝ- ထိုသို့ သဘောရှိသည် သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုအရိယာတို့သည်၊ သပ္ပုရိသာ-သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ယေဝ-ကုန်သော၊ တေ- တို့သည်၊ သပ္ပုရိသာ- သူတော်တောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) တေဝ-န်သော၊ တေ- ထို သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အရိယာ- အရိယတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ယောဝေ- အကြင်သို့ သဘောရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော-ထိုတရားသည်၊အရိယာနံ-တို့၏၊ဓမ္မော-သည်၊(ဟောတိ၊)သော ဝေ-သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော-ထိုအရိယာတို့၏ တရားသည်၊ သပ္ပုရိသာနံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဓမ္မော(ဟောတိ၊)ယောဝေ- သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော-ထိုတရားသည်၊ သပ္ပုရိသာနံ-တို့၏၊ဓမ္မော- (ဟောတိ)၊သောဝေ-သာလျှင်ဖြစ်သော၊သော-ထိုသူတော်ကောင်းတို့၏တရားသည်၊ အရိယာနံ- တို့၏၊ ဓမ္မော (ဟောတိ)၊ ယေဝ-နှ်သော၊ တေ- ထိုဝိနည်းတို့သည်၊ အရိယဝိနယော- အရိယာတို့၏ဝိနည်းတို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ တေဝ- နှ်သော၊ တေ- ဝိနည်းတို့သည်၊ သပ္ပုရိသဝိနယော-သူတော်ကောင်းတို့၏ ဝိနည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ယေဝ- နှ်သော၊ တေ-ထို ဝိနည်းတို့သည်၊ သပ္ပုရိသဝိနယော-တို့သည်၊(ဟောန္တိ)၊ တေဝ- နှ်သော၊တေ-ထိုသူတော်ကောင်းတို့၏ဝိနည်းတို့တည်၊ အရိယဝိနယော- တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အရိယေတိဝါ- အရိယဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ သပ္ပုရိသေတိဝါ-သပ္ပုရိသဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပေ၊ သပ္ပုရိသဝိနယေတိဝါ-သပ္ပုရိသဝိနယဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဧသေ(ဧသော)-ဤအရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယသည်၊ သေ (သော)- ထိုသပ္ပုရိသ သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသဝိနယတည်း၊ (တနည်း) ဧသေ(ဧသော)- ဤ သပ္ပုရိသ, သပ္ပုရိသဓမ္မ, သပ္ပုရိသဝိနယသည်၊ သေ

ယေဝ တေ စသည်။ ။[ဤပါဠိနှင်းကို ရှာ၍မတွေ့၊"နဟေဝံ ဝတ္တမ္မေ"ကဲ့သို့တတိယသံဂါယနာခေတ်မှ ဖြစ်သောပါဠိနှင့်တူသည်။]"ယေ+တေ"ဟူသဒ္ဒနာ ၂ ပုဒ်ရှိရာ၌နောက်ပုဒ်အတွက်အနက်သီးခြားမရှိသောကြောင့်တခါတည်းပေါင်း၍ အနက်ပေးကြသည်၊"အရိယဓမ္မေ အဧကောဝိဒဒါ"စသောစကားအတိုင်း "အရိယဓမ္မေတိဝါ"စသည်ဖြင့် ဓမ္မေ၌ သို့ဝိဘတ်ထားသည်၊"ဧသေ သေ၊ပေ၊တဇ္ဇာတေ"တို့ကား ပဌမာကေဝုစ်ကို ပြောထားသော ပဌမန္တပုဒ်များတည်း၊ ဧသေ+သေ"၌ ဧသေဖြင့် အရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြလျှင်, သေဖြင့် သပ္ပုရိသ သပ္ပုရိသဓမ္မ သပ္ပုရိသဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြ၏၊ ဘနည်း-ဧသေဖြင့် သပ္ပုရိသ,သပ္ပုရိသဓမ္မ,သပ္ပုရိသဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြလျှင် သေဖြင့် အရိယ,အရိယဓမ္မ,အရိယဝိနယတို့ကို ညွှန်ပြ၏၊ ထိုသို့ ညွှန်ပြသဖြင့် အရိယနှင့် သပ္ပုရိသသည်၎င်း, အရိယဓမ္မနှင့် သပ္ပုရိသဓမ္မသည်၎င်း, အရိယဝိနယနှင့် သပ္ပုရိသဝိနယသည်၎င်း ၂ မျိုးမပြုံး, တမျိုးတည်းသာဟု ဆိုလိုသည်။

(သော)- ထိုအရိယ, အရိယဓမ္မ, အရိယဝိနယတည်း၊ ကေ-တူ၏၊ ကေဋ္ဌ-တူသောသဘောရှိ၏၊ သဒိသ-တူ၏၊ သမဘာဂေ-တူသောအဖို့ရှိ၏၊တဇ္ဇာတေ-ထိုသဘောရှိ၏၊ တညေဝ- ထိုဘမျိုးဘည်းပင်တည်း၊ [ရှေးနိဿယဌ် တညေဝ သော ဧသာဧဝ-ထိုအရိယာသည်ပင်လျှင် ထို သပ္ပုရိသ, ထို သပ္ပုရိသသည်ပင်လျှင် ထိုအရိယ, ထိုအရိယဓမ္မသည်ပင်လျှင် ထိုသပ္ပုရိသဓမ္မ, ထိုသပ္ပုရိသဓမ္မသည် ပင်လျှင် ထို အရိယဓမ္မ, ထို အရိယဝိနယသည်ပင်လျှင် ထို သပ္ပုရိသဝိနယ, ထို သပ္ပုရိသဝိနယသည်ပင်လျှင် ထို အရိယဝိနယမည်၏, ဟု ပေးလေ၏၊ ထိုပေးသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် "တံ တညေဝ" ဟု ရှေးပါဠိရှိဟန်တူသည်။]

ရူပံ အတ္တာတော သမနုပဿတိ- ကား၊ ဣဓ- ဤလောက၌၊ ဧကစ္စော- အ ချို့သော အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇဉ်သည်၊ ရူပံ-ရူပ်ကို၊အတ္တာတော- အတ္တ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿတိ- အဖန်ဖန်ရှု၏၊ ယံ-ငါအကြင်တရား သည်၊ ရူပံ- ရူပ်တည်း၊ သော- ထိုရူပ်တရား သည်၊ အဟံ- ငါတည်း၊ [အတ္တာ ကိုပင် ဟု ဆိုသည်၊] ယော အကြင်အရာသည်၊ အဟံ-ငါတည်း၊ တံ- ထိုအရာသည်၊ ရူပံ- ရူပ်တည်း၊ ဣတိ -သို့၊ ရူပဋ္ဌ- ရူပက္ခန္ဓာကိုဌင်း၊ အတ္တာနဋ္ဌ- အတ္တာကိုဌင်း၊ အဒ္ဓယံ- ၂ ပါးအပေါင်းမဟုတ်သည်ကို၊ သမနုပဿတိ၊ သေယျထာပိနာမ-ညပမာမည်သည်ကား၊ စျာယတော-တောက်ပသော၊ ဘေလပွဒီပသ- ဆီမီး၏၊ ယာအစ္ခိ- အကြင်မီးလျှံသည်၊ (အတ္ထိ)၊သော- ထိုမီးလျှံသည်၊ ဝဏ္ဏော-အဆင်းအရောင်တည်း၊ ယော ဝဏ္ဏော· အကြင်အဆင်းအရောင်သည်၊ (အတ္ထိ ၊ သော၊ ထိုအဆင်းအရောင်သည်၊ အစ္ခိ-မီးလျှံတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အစ္ခိဋ္ဌ- မီးလျှံကိုဌင်း၊ ဝဏ္ဏဋ္ဌ- အဆင်းအရောင်ကိုဌင်း၊ အဒ္ဓယံ- ၂ ပါးအပေါင်း မဟုတ်သည်ကို၊ သမနုပဿတိ(သေယျထာပိ)-အဖန်ဖန်ရှုသကဲ့သို့ဘည်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူပင်၊ ဣဓ- ၌၊ ဧကစ္စော- အချို့သော အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇဉ်သည်၊ ရူပံ- ကို၊ အတ္တာတော-ဖြင့်၊ ဝါ-ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ- ၏၊ ဣတိ-ဝေံ-သို့၊ ရူပံ- ကို၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဒိဋ္ဌိပဿနာယ- ရှုတတ်သောဒိဋ္ဌိဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှု၏။

ရူပံအတ္တာတော ။ ။ အတ္တာသည့် ကာရက (ပြုလုပ်ဖွယ်ကိစ္စကို ပြုလုပ်တတ်), ဗေဒက (အာရုံကို ခံစားတတ်), သာမီ (ခန္ဓာအိမ်၏အရှင်သခင်), နိဝါသီ (ခန္ဓာအိမ်အဖောင်းပျက်သော်လည်း ခန္ဓာအိမ်အသစ်၌ ဆက်လက်၍ တည်သောအားဖြင့် အမြဲနေသူ), သယံဝသီ (ခန္ဓာအိမ်နှင့်ဆိုင်သော မြင်, ကြား, နံ, အရသာသိ, အတွေ့အထိ အသိကိစ္စဟူသမျှကို မိမိအလိုသို့ လိုက်နေတတ်) ၏၊ ဤသို့ ဒိဋ္ဌိဖြင့် မှတ်ထင်အပ်သော, တကယ် ထင်ရှားသည်းမရှိသော အရာဝတ္ထုကို "အတ္တာ" ဟု ခေါ်၏၊ [အကျယ်ကို အဘိဓာန်နိဿယ (၉၃) ဂါထာနှင့် သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာတို့၌ ရှာပါ၊] ခန္ဓာ ၅ ပါးတွင် ရုပ်ကို အတ္တာဟု ယူပုံကို ယက္ခသံယုတ် ဇုန္ဒကသုတ်၌ ရှာပါ၊ ဝိညာဉ်ကို အတ္တာဟုယူပုံကို မူလပဏ္ဏာသ မဟာတဏှာသင်္ခယသုတ်၊၊ဟာရှာပါ။

ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနန္တိ-ကား၊ အရူပံ- နာမ်ကို၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဂဟေတ္ဝာ ယူ၍၊ ဆာယာဝန္တံ- အရိပ်ရှိသော၊ ရုက္ခံဝိယ- သစ်ပင်ကိုကဲ့သို့၊ တံ-ထိုအတ္တကို၊ ရူပဝန္တံ- ရုပ်ရှိ၏ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ၊ အတ္တာနံဝါ ရူပန္တိ-ကား၊ အရူပမေဝ- နာမ်ကိုပင်၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဂဟေတ္ဝာ- ၍၊ ပုပ္ဖမိ- ပန်း၌၊ ဂန္ဓံဝိယ- အနံ့ကိုကဲ့သို့၊ အတ္တာနံ- အတ္တ၌၊ ရူပံ-ကို၊ သမနုပဿာဘာ- ရူပသို့ဝါ အတ္တာနန္တိ-ကား၊ အရူပမေဝ-ကိုပင်၊ အတ္တာတိ ဂဟေတ္ဝာ, ဂဟဏ္ဍကေ- ပတ္တမြားကြုတ်၌၊ မဏိံဝိယ- ပတ္တမြားကိုကဲ့သို့၊ ရူပသို့- ၌၊ အတ္တာ- ကို၊ သမနုပဿတိ၊ ဝေဒနာဒီသုပိ- တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော- တည်း။

တတ္ထ-ထို ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ရူပံ၊ ပေ၊ သမနုပဿတီတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ သုဒ္ဓရူပမေဝ- နာမ်နှင့်မဖက်,ရုပ်သက်သက်ကိုသာ၊ အတ္တာတိ- အတ္တဟူ၍၊ ဂဟိတံ-ကောတော်မူအပ်ပြီ၊ ရူပဝန္တံဝါ အတ္တာနံ ၊ပေ၊ သမနုပဿတီတိ-ဟူကုန်သော၊ သတ္တာသု- ကုန်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု-တို့၌၊ အရူပံ- နာမ်ကို၊ အတ္တာတိ- ယူ၍၊ ဂဟိတံ-ပြီ၊ ဝေဒနာဝန္တံဝါ အတ္တာနံ၊ ပေ၊ ဝေဒနာယဝါ အတ္တာနန္တိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ စတ္တာသု-န်သော၊ ခန္ဓေသု- နာမ်ခန္ဓာတို့၌၊ တိဏ္ဏံတိဏ္ဏံ-၃ ဌာန ၃ ဌာနဘို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဒ္ဝါဒသသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု- တို့၌၊ ရူပါရူပမိဿကာ- ရုပ်နာမ်ရောနှောသော၊ အတ္တာ- အတ္တကို၊ ဂဟိတော-ပြီ၊ တတ္ထ- ထို ၂၀ သော ဌာနတို့တွင်၊ ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ပေ၊ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတီတိ-ဟူကုန်သော၊ ပဋ္ဌသု- ၌သော၊ ဌာနေသု- တို့၌၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ကို၊ ဂဟိတာ- ဟောတော်မူပြီ၊ အဝသေသေသု- ကြွင်းသောဌာနတို့၌၊ သဿတဒိဋ္ဌိကို၊ (ဂဟိတာ)၊ ဧဝံ- သို့၊ တတ္ထ- ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ တို့တွင်၊ပန္နရသ-၁၅ ပါးသောဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဘဝဒိဋ္ဌေယော- ဘဝဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပဋ္ဌ-၅ ပါးသောဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌေယော-ဝိဘဝဒိဋ္ဌိဘို့သည်၊ ဟောန္တိ၊သဗ္ဗာပိ-နဲသော၊ တာ- ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၂၀ တို့သည်၊ မဂ္ဂါဝရဏာ- မဂ်ကိုတားမြစ်

ဥစ္ဆေဒ သဿတ ဒိဋ္ဌိ။ ။"အတ္တသည် သေလျှင် ပြတ်၏"ဟူသော အယူသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတည်း၊ အတ္တသည် မပြတ်မစေ့ အမြဲတည်ရှိ၏ ဟူသော အယူသည် သဿတဒိဋ္ဌိတည်း၊ ရုပ်ကိုထင်း ဝေဒနာစသော နာမ်ခန္ဓာကိုထင်း အတ္တဟု ယူရာ၌ ထို ရုပ်စသည်တို့၏ ပျက်စီးမှုသည် တင်ရှားသောကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်၏၊ ရုပ်ရှိသော အတ္တစသည် ယူရာ၌"ရုပ်စသည့် ပျက်သော်သည်း အတ္တကား မပျက်" ဟု ယူသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်၏၊ သဿတဒိဋ္ဌိကို"ဘဝဒိဋ္ဌိ"ဟုခေါ်၏၊ ဘဝတိ- မပျက် မစဲ အမြဲဖြစ်၏၊ ဇာတိ ဘဒေါ၊ ဘဝေါ ဇာတိ+ဒိဋ္ဌိ ဘဝဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို "ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ"ဟုခေါ်၏၊ နဘဝတိ-အမြဲဖြစ်၍ မနေ၊ ဝါ-ပျက်၏၊ ဇာတိ+ဝိဟာဝေါ၊ ဝိဘဝေါ၊ ဇာတိ+ဒိဋ္ဌိ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိ။

နိုင်ကုန်၏၊ [အနတ္တာနုပဿနာဖြင့် အနတ္တဟု ရှုနိုင်မှု ဓင်္ဂဗိုလ်ကို ရသောကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြင့် အတ္တ ဟု ရှုလေသမျှ ဓင်္ဂဗိုလ်ကို မရနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိကို "ဓဂ္ဂါဝရဏ" ဟု ဆိုသည်။] နှ သဂ္ဂါဝရဏာ- နတ်ပြည်ကို မတားမြစ်နိုင်ကုန်၊ ပဌမ မဂ္ဂဝဇ္ဈာ- ငဌမ သောတာပတ္တိမဂ်သည် သတ်ထိုက်သော်တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ၏။

သတ္ထရိကခ်ံတီဘိ- ကား၊ သတ္ထု-မြတ်စွာဘုရား၏၊ သရီရေဝါ-ကိုယ်တော်၌သော်၎င်း၊ ဂုဏေဝါ-ဂုဏ်တော်၌သော်၎င်း၊ ဥဘယတ္ထဝါ-ကိုယ်တော်နှင့် ဂုဏ် ၂ ပါးစုံ၌သော်၎င်း၊ ကခ်ံတိ- ၏၊ သရီရေ-ကိုယ်တော်၌၊ ကခ်ံမာနော-ယုံမှားလသော်၊ ဝါ-ယုံမှားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုတ္တိဿ ဝရလက္ခဏပဋိမက္ကိတာနာမ- ၃၂ ပါးသော ယောကျ်းမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည် မည်သော၊ သရီရံ - ကိုယ်တော်သည်၊ အတ္ထိနုဝေါ- ရှိလေသလော၊ နတ္ထိ(နုဝေါ)-မရှိလေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ကခ်ံတိ-ယုံမှား၏၊ [ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ဘုရားရှင်ကို တိုက်ရိုက် ဖူးမြင်ရစေကာမူ တချို့လက္ခဏာတော်ကို မသိသောကြောင့်၊ (လျာတော် အင်္ဂါဇာတ်တော်များကိုမမြင်ရသောကြောင့်၊) ယုံမှားတတ်ကြ၏၊ ဘုရားရှင်ကို တိုက်ရိုက် မဖူးမြင်ကြရသူတို့၏ ယုံမှားခြင်းမှာ အံ့သြဖို့ရာမဟုတ်။] ဂုဏေ- ဂုဏ်တော်၌၊ ကခ်ံမာနော- သော်၊ ဝါ-သည်၊ အတီတာ၊ ပေ၊ သမတ္တံ-အဘိတ် အနာဂတ်ပစ္စုပ္ပန် တရားတို့ကို သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည်၊ ဇာတော- တည်သော၊ (ဂုဏ်တော်၌ ယုံမှားပုံ) လောကတာရဏကော - သတ္တလောကကို ကယ်တင်တော်မူတတ်သော၊ [လောကံ တာရေတီတိ လောကတာရဏကော၊-ပေယျာဇနာ။] ဗုဒ္ဓေါ နာမ-ဘုရားမည်သည်၊ အတ္ထိ နုဝေါ နတ္ထိ(နုဝေါ)၊ ဣတိ ကခ်ံတိ၊ ဟိ- မှန်၊ အယံ- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အသိတိ အနုဗျဉ်နစသည်၌ ယုံမှားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) အာသ- ထို မြတ်စွာဘုရား၏ ၊အတ္တဘာဝေ -အတ္တဘောတော်၌ရှင်း၊ ဂုဏေဝါ- ဂုဏ်တော်၌ရှင်း၊ ကခ်ံနတော- ယုံမှားခြင်းခကြာင့်၊ ဥဘယတ္ထ- ကိုယ်တော်နှင့် ဂုဏ် ၂ ပါးစုံ၌၊ ကခ်ံတိနာမ-ယုံမှားသူမည်၏။

ဝိစိကိစ္ဆတိတိ- ကား၊ အာရမဏံ-ကိုယ်တော် ဂုဏ်းတော်ဟူသော အာရုံကို၊ နိစ္ဆေတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှါ၊ အသင်္ကာဒန္တာ- မစ္ဆမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)ကိစ္ဆတိ ကိလမတိ-ပင်ပန်း၏၊ နာဓိမုစ္ဆတိတိ- ကား၊ တဇ္ဇော- ထိုအာရုံ၌ပင်၊ အဓိမောက္ခံ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ နလဘတိ-မရ၊["နာဓိမုစ္ဆတိ-စဲ့စဲ့မြဲမြဲမသက်ဝင်နိုင်၊ ဝါ-မဆုံးဖြတ်နိုင်" ဟူလို။] နသမ္ပသီဒတိတိ- ကား၊ စိတ္တံ-ကို၊ အနာဝိလံ-နောက်ကျူသည်၏ အဖြစ်မရှိသည်ကို၊ (အာဝိလဒ္ဒီ ဘာဝပွဓာနကြုံ၊)ကဘ္ဘာ၍၊ ပသီဒိတုံ-ကြည်လင်ခြင်းငှါ၊ နသင်္ကောတိ၊ ဂုဏောသု- တို့၌၊ နပွသီဒတိ-မကြည်လင်၊ ဝါ-မယုံကြည်။

ပန- ကား၊ ဓမ္မေ ကင်္ခတီဘိ အာဒီသု- အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊(ဝိနိစ္ဆယောဧဝံ ဝေဒီတဗ္ဗော)၊ကိလေသေ-တို့ကို၊ပဇဟန္တော-ပယ်နိုင်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ အရိယာမဂ္ဂါ-အရိယာမဂ်ဘို့သည်၊ (အတ္ထိနုခေါ-ရှိကုန်လေသလော၊ နတ္ထိ နုခေါ- မရှိကုန်လေသလော၊) ပဋိပဿဒ္ဓိကိလေသာနိ- ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိကုန်သော၊ ဝါ- ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေပြီးကုန်သော၊စတ္တာရိ-ကုန်သော၊သာမညဖလာနိ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆဖိုလ်တို့သည်၊ (အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိနုခေါ၊) မဂ္ဂဖလာနံ- တို့၏၊ အာရမဏာပစ္စယဘူတံ-အာရဏာပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အမတံ- မဒသကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ-အမြိုက်ဖြစ်သော၊ မဟာနိဗ္ဗာနံနာမ- မြတ်သောနိဗ္ဗာန် မည်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိခေါ၊ ဣတိ- သို့၊ ကင်္ခန္တောပိ - ယုံမှားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ရှင်း၊ အယံဓမ္မော-သည်၊ နိယျာနိကော နုခေါ- ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက် တတ်လေသလော၊ အနိယျာနိကော (နုခေါ) -ဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ မထွက်မြောက် တတ်လေသလော၊ ဣတိ- သို့၊ ကင်္ခန္တောပိ-သည်ရှင်း၊ ဓမ္မေ- ၌၊ ကင်္ခတိနာမ-မည်၏။

စတ္တာရော-နသော၊ မဂ္ဂဋ္ဌကာ- မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ဘို့ရှင်း၊ ဝါ-မဂ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှင်း၊ စတ္တာသော-နသော၊ ဖလဋ္ဌကာ-ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှင်း၊ ဝါ-ဖိုလ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ရှင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဣဒံ သံဃရတနံ-ဤ သံဃရတနာသည်၊ အတ္ထိ နုခေါ, နတ္ထိ(နုခေါ)၊ဣတိ- သို့၊ ကင်္ခန္တောပိ- သည်ရှင်း၊ အယံ သံဃော-သည်၊သုပဋိပန္နောနုခေါ- ကောင်းစွာကျင့်ခဲ့လေသလော၊ဒုပဋိပန္နော(နုခေါ)-မကောင်းသဖြင့် ကျင့်လေသလော၊ဣတိ- သို့၊ ကင်္ခန္တောပိ- သည်ရှင်း၊ဘေသို့

ဝိစိကိစ္ဆတိ ။ ။"နိစ္ဆေတုံ အသင်္ကာန္တော" ဖြင့် "ဗုဒ္ဓမ်း ဆင်ခြင်လသော် ဆုံးဖြတ်ခဲငှါမစွမ်းနိုင်" ဟုပြု၏၊"ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ" ဟူသောစကားနှင့် သဒ္ဒေါတူပင်၊ ဝိစိနန္တောသည် ဝိစိ၏ အဖွင့်တည်း၊ ဝိစိနန္တောဟု ဆိုလိုလျက် နန္တောကို ဒွေထားသည်၊ [ကိဘဓာတ်၏ ယုံမှားသံသယအနက်ကိုယူ၍ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေခြင်းကိုပင် "ပင်ပန်း" ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် "ဓာတ္ထုနံ အနေကတ္ထတာ" အရ "ကိတဓာတ်သည် ကိလမန အနက်ဒေဟာ" ဟုကြံပါ။]

သံဃရတနေ- ဍ်၊ဒိန္နဿ-လ္ဟုအပ်သောအလ္ဟု၏။ဝါ-လ္ဟုကြောင်း ဒါနစေတနာ၏၊ ဝိပါကဖလံ- အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်၊ အတ္ထိနုခေါ နတ္ထိ (နုခေါ) ၊ ဣတိ၊ သို့၊ ကခ်ဏ္ဍောပီ-သည်ဌင်း၊ သံဃေ- ဍ်၊ ကခ်တိနာမ- မည်၏၊ ပန- ကား- တိသော-ကုန်သော၊ သိက္ခာ- သိက္ခာတို့သည်၊ (အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ သိက္ခာတို့သည်၊) အတ္ထိနုခေါ-ရှိကုန်လေသလော၊ နတ္ထိ(နုခေါ)-လော၊ဣတိ-သို့၊ ကခ်ဏ္ဍောပီ- ယုံမှားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ဌင်း၊ တိသော-ုံသော၊ သိက္ခာ-တို့ကို၊ သိက္ခိတပစ္စယေန- ကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (သိက္ခိတဍ်ဘာဝပ္ပဓာနကြံ၊)ဝါ-ကျင့်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ အာနိသံသော- အကျိုးသည်၊ အတ္ထိနုခေါ, နတ္ထိ(နုခေါ)၊ ဣတိ-သို့၊ ကခ်ဏ္ဍောပီ-သည်ဌင်း၊ သိက္ခာယ-ဍ်၊ ကခ်တိနာမ-မည်၏။

အတီတာနိ- အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓဓာတာယတနာနိ- ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့ကို၊ ပုဗ္ဗန္တော- ပုဗ္ဗန္တဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ [အန္တသဒ္ဒါအဖို့အစုအနက်ဟော၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေးအတိတ်ဘဝ၌၊ ပဝတ္တော-သော၊ အန္တော- ခန္ဓာအာယတန ဓာတ်အဖို့အစုတည်း၊ ပုဗ္ဗန္တော။] အနာဂတာနိ- အနာဂတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ခန္ဓဓာတာယတနာနိ- တို့ကို၊) အပရန္တော်တိ- အပရန္တဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ၊) တတ္ထ-ထို ပုဗ္ဗန္တ အပရန္တတို့တွင်၊ အတီတေသု- အတိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာဒီသု- ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၌၊ အတီတာနိနုခေါ- လွန်ပြီးဖြစ်ကုန်လေသလော၊(အတိတ်ကာလတုန်းက ဤခန္ဓာဓာတ် အာယတနမျိုး ဖြစ်ခဲ့ကုန်လေသလော-ဟူလို၊) နု(အတီတာနိ) နုခေါ- လွန်ပြီး မဟုတ်ကုန်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ကခ်ဏ္ဍော-သည်၊ ပုဗ္ဗန္တော-အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယဘနအဖို့၌၊ ကခ်တိနာမ-မည်၏၊ အနာဂတေသု- ုံသော၊ (ခန္ဓာဒီသု- တို့၌၊) အနာဂတာနိနုခေါ- လာလတ္တံ ဖြစ်ကုန်လေသလော၊ နု(အနာဂတာနိ) နုခေါ- လာလတ္တံမဟုတ်ကုန်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ကခ်ဏ္ဍော-သည်၊ အပရန္တော-အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနအဖို့၌၊ ကခ်တိနာမ-မည်၏၊ ဥဘယတ္ထ-ပုဗ္ဗန္တ အပရန္တ ၂ ပါးစုံ၌၊ ကခ်ဏ္ဍော-သည်၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တော- အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနအဖို့, အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနအဖို့၌၊ ကခ်တိနာမ-မည်၏။

ပုဗ္ဗန္တော၊ပေ၊ ကခ်တိနာမ။ ။မုဒ္ဓဘာသာမဟုတ်သူတို့သည် အတိတ်ဘဝက မိမိဖြစ်ခဲ့သည်ကို ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေ၏၊ အနာဂတ်ဘဝ၌ မိမိဖြစ်ရဦးမည်ကိုလည်း ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေ၏၊ မုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကား ဘုရားအလောင်း၏ ပါရမီဖြည့်စဉ်ကို ယုံကြည်ပြီးဖြစ်ရကား မိမိ၏ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်လတ္တံ့ ခန္ဓာစသည်တို့၌ ယုံမှားသံသယ မဖြစ်ကြချေ၊ မိမိ၏ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့ကို မယုံမှားလျှင် ထို ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့၏ ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်လတ္တံ့ကို ယုံမှားခြင်းမရှိရာ ရောက်သည်။

ဒ္ဒါဒသပဒိက်- ၁၂ ပါးသော အဖို့အစုရှိသော၊ ပစ္စယဝဋ္ဋ- အဆက်ဆက်လည်တတ်သောအကြောင်းတရားသည်၊ [ဝဋ္ဋတိတိ ဝဋ်၊ ပစ္စယောယေဝ+ဝဋ်ပစ္စယဝဋ်၊]အတ္ထိ နုခေါ၊ နတ္ထိ(နုခေါ)၊ ဣတိ- သို့၊ ကင်္ခန္တော- သည်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု- ဣဒပ္ပစ္စယတာအကြောင်း, ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န အကျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု- တို့၌၊ ကင်္ခဘိနာမမည်၏၊ တတြ- ထို ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္နေသု ဟူသောပါဒ်၌၊ အယံ-ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ဣဒမသံ ဇရာမရဏာဒိနံ--ဤ ဇရာမရဏအစရှိသော အကျိုးတရား၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိအစရှိသောတရားတို့တည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယာ-ဤအကျိုးတရား၏ အကြောင်းဖြစ်သောတရား၊ ဣဒပ္ပစ္စယာနံ-ဤဇရာမရဏအစရှိသောအကျိုးတရား၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိအစရှိသော တရား၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ- ဤဇရာမရဏအစရှိသော အကျိုးတရား၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိအစရှိသော တရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဝါ-တနည်း၊ ဣဒပ္ပစ္စယာဓေ- ဤဇရာမရဏ အစရှိသောအကျိုးတရား၏အကြောင်းဖြစ်သော ဇာတိအစရှိသော တရားတို့သည်ပင်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ-ဣဒပ္ပစ္စယတာ မည်၏၊ ဧတံ- ဤ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ဟူသော အမည်သည်၊ ဇာတိအာဒီနံ- ဇာတိအစရှိသော အကြောင်းတရား၏၊ ဒေဓိဝစနံ-တည်း၊ ဇာတိ

ဣမေသံ၊ပေ၊ဣဒပ္ပစ္စယာ။ ။''ဣမေသံ+ပစ္စယာ ဣဒပ္ပစ္စယာ''၌ ဣမေသံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသော်လည်း ထို့ဣမေသံ၌ ဣမသည် ဣဒံပုဒ်မှဖြစ်လာသော ဣမတည်း၊ [သဏ္ဌာန်နှင့် သဒ္ဒနီတိတို့၌ ဣမ ပုဒ်ရင်းမဟုတ်, ဣဒံ ပုဒ်ရင်းဟု ဆို၏၊]ထို့ကြောင့် ပကတိပြုသော အခါ ''ဣဒံ'' ဟု ပြု၊ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ, ပ ဒွေးဘော်လာ၍ ''ဣဒပ္ပစ္စယာ'' ဟု ပြီးရသည်၊ ''ဣမေသံ''ဖြင့် အကျိုးတရားကို ပြ၏၊ ထိုသို့ ပြရာဝယ် အချို့နေရာ၌ ရှေဘက်က သင်္ခါရစသော အကျိုးကိုပြ၏၊ဤနေရာ၌ကား အဆုံးက''ဇရာမရဏ''ဟူသော အကျိုးကို ပြသည်၊ အာဒိဖြင့် ရှေးရှေး အကျိုးတရားများကို (သင်္ခါရတို့ဝင်အောင်) ယူပါ။

ဣဒ၊ပေ၊အဓိဝစနံ။ ။ပဌမနည်း၌ တာပစ္စည်းအနက်ရှိ ကြုံ၍ ''ဘာဝေါ'' ဟု ဖွင့်၏၊ ဒုတိယနည်း၌ကား တာပစ္စည်း သွတ္ထဟု ကြုံသည်၊ တာပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက် ကြုံရာ၌ ဇာတိအရ ဇာတိတရားကို ယူ၍, ထိုဇာတိ၏ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို တာပစ္စည်းအရယူပါ၊(တနည်း)ဇာတိစသည်တို့က ဇရာမရဏစသည်ကို ဖြစ်စေနိုင်သောသတ္တိကို ယူပါ၊ ပစ္စယာအရ ''အကြောင်း'' ရသောကြောင့် အာဒိဖြင့် ရှေအကြောင်းများဖြစ်သော ဘဝစသည်ကိုယူ၍ ဘဝ(ကမ္မဘဝ)၏ ဇာတိကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောကို (ဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တိကို) တာပစ္စည်းအရ ယူပါ၊ ထိုသို့ တာပစ္စည်းအတွက် အနက်ရှိအောင် သဘောကို (တနည်း) သတ္တိကိုယူရသော်လည်း ထိုသဘော ထိုသတ္တိသည် ဇာတိတရားပင် ဖြစ်ရကား ဣဒပ္ပစ္စယတာအရ ဇာတိ စသည်ကိုပင် ဧကာက်ယူရသော ကြောင့် ''ဇာတိ ၊ပေ၊ အဓိဝစနံ'' ဟု ဒုတိယနည်းနှင့် သဘောတူကောက်ပြသည်တည်း။ [ဣဒပ္ပစ္စယာနံ ဘာဝေါ တိ၊ပေ၊ဣဒပ္ပစ္စယ ဘာဝတိ၊--ဋီကာ။]

အာဒီသု- ဇာတိအစရှိသောအကြောင်းတရားတို့တွင်၊ တံတံ-ထိုထိုအကြောင်းတရားသို့၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိစ္စ- ရှေးရှုရောက်၍၊ ဝါ- စွဲမှီ၍၊ အာဂမ္မ-ရှေးရှုရောက်၍၊ သမုပ္ပန္နာ-ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ- တို့မည်၏၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊)ဣဒပ္ပစ္စယတာယစ- ဤဇာတိမရဏ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့၏ အကြောင်းဖြစ်သောတရားခွင်း၊(တာပစ္စည်း အနက်မရှိသော နည်းကို ပေးသည်၊) ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နသု- အကြောင်းတရားကိုစွဲမှီ၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသုစ- ဇာတိမရဏ အစရှိသော အကျိုးတရားတို့ခွင်း၊ ကခ်ံတိ - ၏၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟေ:တိ) ။ ["ဣဒပ္ပစ္စယတာစ+ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာစ ဣဒပ္ပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ " ဟု ဒွန်တဲ့စေလို၍ "ဣဒပ္ပစ္စယတာစ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသုစ ဓမ္မေသု" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာယဖြင့် ဇာတိ အစရှိသော အကြောင်းတရားကို ပြ၍, ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသုဖြင့် ဇာ မရဏ စသော အကျိုးကိုပြသည်၊ ဤသို့ အရကဲ့သောကြောင့် ဒွန်သမာသ်တဲ့ရသည်။]

သီလေနာတိ-ကား၊ ဂေါသီလာဒိနာ-နွားတို့၏အလေ့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဝတေနာတိ- ကား၊ ဂေါဝတာဒိနာဝ- နွားတို့၏အကျင့် အစရှိသည် ဖြင့်ပင်၊ သီလဗ္ဗတေနာတိ-ကား၊ တဒုဘယေန-ထို ၂ ပါး စုံသော အလေ့အကျင့်ဖြင့်၊ (သုဒ္ဓိဒ္ဒစပ်၊) သုဒ္ဓိတိ-ကား၊ ကိလေသသုဒ္ဓိ- ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ- တနည်း၊ ပရမတ္ထသုဒ္ဓိဘူတံ- ပရမတ္ထသုဒ္ဓိ ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနမေဝ- နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း၊ ["သုဒ္ဓိ- ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အမြတ်ဆုံး စင်ကြယ်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်" ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊ တချို့က "သုဒ္ဓိ-သံသရာမှ စင်ကြယ်ခြင်းသည်" ဟုလည်း ပေး၏။]

တဒေကဋ္ဌာတိ- ကား၊ ဣမ- ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတိက်၌၊ ပဟာနေကဋ္ဌံ- ပဟာနေကဋ္ဌသည်၊ ဓုရံ-ပဓာနတည်း၊ [ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်လိုက်လျှင် စိတ်တရုတည်းခွင် အတူဖြစ်ဖက်မဟုတ်သော်လည်း အပါယဂမနီယ ဖြစ်သောဒေါသမာန စသည်တို့ကိုပါ ပယ်ပုံကိုပြသောကြောင့် "ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတိက်၌ ပဟာနေကဋ္ဌသည် ပဓာနဖြစ်၏" ဟူလို။] စ- ဆက်၊ ဣမိဿာပါဠိယာ- ဤပါဠိတော်၌၊ (ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတိက် ပါဠိတော်၌၊) ဒိဋ္ဌိကိလေသော-ဒိဋ္ဌိကိလေသာဌင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသော- ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒ္ဝေယေဝ- ၂ ပါးသော ကိလေသာတို့သည်သာ၊ အာဂတာ- တိုက်ရိုက်လာကုန်ပြီ၊[ပါဠိတော်၌ သံယောဇဉ် ၃ မျိုးပြသော်လည်း သီလဗ္ဗတပရာမာသလည်း ဒိဋ္ဌိကိလေသာပင်တည်း၊] လောဘော- လောဘဌင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ-ဌင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဣမေပန- ဤကိလေသာတို့သည်ကား၊ အနာဂတာ- တိုက်ရိုက်မလာကုန်၊ ပန-ထို့သို့ပင် တိုက်ရိုက်မလာပါကုန်သော်လည်း၊ အာဟရိတ္ဝာ-ဆောင်ယူ၍၊ (အာစရိယေန-စာချဆရာသည်၊) ဒီပေတဗ္ဗော- ပြထိုက်ကုန်၏။

ဟိ - ခဲ့၍၊ ထွေ– ဤ ကိလေသာတို့ဟူ၍၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာသု– ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ကိလေသာတို့ကို၊ ပဟီယမာနာသု - ပယ်အပ်ကုန်လသော်၊ အပါယဂမနိယော-အပါယ်သို့ရောက်စေနိုင်သော၊ လောဘော- ၎င်း၊ ပေ၊အနောတ္တပ္ပံ-၎င်း၊ကွတိ-သို့၊ သဗ္ဗေပိ- နှံသော၊ ကွမေ- ဤကိလေသာတို့ကို၊ပဟာနေကဋ္ဌာ- ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် တည်းကည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ- ၍၊ပဟီယန္တိ–ပယ်အပ်ကုန်၏၊ [“သေးတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၌ အတူတကွ တည်ကြသော ကိလေသာများဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်အပ်ရာဝယ် ဤအပါယဂမနိယဖြစ်သော ကိလေသာတို့လည်း ပါသွားကြသည်”ဟူလို။]

[ပဟာနေကဋ္ဌကိလေသာတို့ကို ဆောင်ပြပြီးလျှင် သဟဇေကဋ္ဌကိလေသာတို့ကိုလည်း ဆောင်ယူ၍ ပြလိုသောကြောင့် “သဟဇေကဋ္ဌံ ပန”စသည်မိန့်၊] ပန်- ကား၊ သဟဇေကဋ္ဌံ - သဟဇေကဋ္ဌ ကိလေသာကို၊ (အတူတကွဖြစ်ဖက်၏ အဖြစ်ဖြင့် တခုတည်းသော စိတ်၌တည်သော ကိလေသာကို၊) အာဟရိတ္ဘာဒီပေတဗ္ဗံ၊ ဟိ–ခဲ့၍၊ သောဘာတ္တိမဂ္ဂေန–သည်၊ စတ္တာရိ- နှံသော၊ ဒိဋ္ဌိသဟဂတာနိ - ဒိဋ္ဌိသဟဂုတ်စိတ်တို့၎င်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဉ္စ- ၎င်း၊ ကွဘိ-ဤသို့၊ ပဉ္စ- နှံသော၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ပဟီယန္တိ - ပယ်အပ်ကုန်၏၊ တတ္ထ–ထို ၅ ပါးသောစိတ်တို့တွင်၊ ဒ္ဒိသု- နှံသော၊ အသံခါရိက ဒိဋ္ဌိစိတ္တောသု- အသံခါရိကဒိဋ္ဌိဂတ သမ္မယုတ်စိတ်တို့ကို၊ ပဟီယန္တေသု - နှံလသော်၊တေဟိ- ထို အသံခါရိကဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ်တို့နှင့်၊သဟဇာတော- တကွဖြစ်သော၊ လောဘော - ၎င်း၊ ပေ၊အနောတ္တပ္ပံ-၎င်း၊ ကွတိ- သို့၊ ကွမေကိလေသာ- တို့ကို၊သဟဇေကဋ္ဌဝသေန - သဟဇေကဋ္ဌ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဟီယန္တိ - ကုန်၏၊ သေသဒိဋ္ဌိကိလေသောစ-ကြွင်းသောဒိဋ္ဌိ ကိလေသာကိုဂုဏ်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသောစ - ကိုဂုဏ်း၊ပဟာနေကဋ္ဌဝသေန-ပဟာကနေကဋ္ဌ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ပဟီယန္တိ- ကုန်၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ္တာသသခါရိကစိတ္တောသုပိ- တို့ကိုလည်း၊ ပဟီယန္တေသု- နှံလသော်၊ တေဟိ–ထို ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ် သသခါရိကစိတ်တို့နှင့်၊ သဟဇာတော- သော၊ လောဘော-၎င်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ-၎င်း၊ ကွတိ-သို့၊ ကွမေကိလေသာ - တို့ကို၊ သဟဇေကဋ္ဌဝသေန - ဖြင့်၊ ပဟီယန္တိ၊ သေသဒိဋ္ဌိကိလေသောစ-ကိုဂုဏ်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသောစ - ကိုဂုဏ်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌဝသေန- ဖြင့်၊ပဟီယန္တိ၊ ဧဝံ–သို့လျှင်၊ပဟာနေကဋ္ဌသို့ ယေဝ- ပဟာနေကဋ္ဌ ဟခုတည်းဘွဲ့ပင်၊ သဟဇေကဋ္ဌံ- ကို၊လဗ္ဘတိ–ရအပ်၏၊ ကွတိ - သို့၊ ကွဒံ သဟဇေကဋ္ဌံ - ကို၊ အာဟရိတ္ဘာ-၍၊ ဒီပယိ သု-နှံပြီ။

၈သသဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ပဟီယန္တိ။ ။ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ် အသံခါရိကစိတ်ဝယ်ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိသည် သဟဇေကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ပယ်ရာ၌ ပါသွား၏၊ အသံခါရိကစိတ်၌ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိကား နှုန်နေသေး၏၊ထို့ကြောင့် “သေသဒိဋ္ဌိကိလေသော”ဟု ဆိုသည်၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္မယုတ် အသံခါရိကစိတ်ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိမှကပါး သသံခါရိကစိတ်၌ယှဉ်သော ဒိဋ္ဌိ–ဟူလို။

တံသမ္မယုတ္ထောတိ- ကား၊ တဒေကဋ္ဌေဟိ - တဒေကဋ္ဌဖြစ်ကုန်လော၊ (ထို ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ကိလေသာတို့နှင့်တကွ တခုတည်းသောစိတ်၌ တည်ကုန်, တဦး တည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌ဘည်ကုန်သော၊) ဇာဋ္ဌဟိ-နှ်သော၊ တေဟိကိလေသေဟိ- တို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော- ယှဉ်သော၊ (ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသည်၌စပ်၊) ဝါ-တနည်း၊ ဝိနိဗ္ဘောဂံ- အသီးသီးခွဲခြားမှုကို၊ (ကိလေသာဖျစ်ပါး အသီးသီးခွဲခြားမှုကို၊) ကတ္ဝာ, တေန လောဒဘန- ထိုဒလာဘနှင့်၊ တေန ဒေါသေန-နှင့်၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ဧကေကေန - တပါးတပါးသော ကိလေသာနှင့်၊ သမ္မယုတ္တော - ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတဗ္ဗော-၏၊ ["တံ သမ္မယုတ္တော-ထိုလောဘနှင့်ယှဉ်သော၊ တံ သမ္မယုတ္တော- ထိုဒေါသနှင့်ယှဉ်သော" ဤသို့ အသီးသီးလည်း ပြနိုင်ပါသည်-ဟူလို၊] တတ္ထ- ထိုလောဘစသည်တို့တွင်၊ လောဘေ-ကို၊ ဂဟိတေ- တိုက်ရိုက်ယူအပ်သော်၊ (တံ သမ္မယုတ္တောဌ် တံ၏ စွဲနက်အဖြစ်ဖြင့် တိုက်ရိုက် ယူအပ်သော်၊) မောဟော-ဌင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ-ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သခံဒိကွဒန္ဓ - ၌၊ အယံ ကိလေသဂဏော- ဤ ကိလေသာအပေါင်းသည်၊ လောဘသမ္မယုတ္တော နာမ-လောဘသမ္မယုတ္တ ကိလေသာအပေါင်းမည်၏၊ ဒေါသေ-ကို၊ ဂဟိတေ-သော်၊ မောဟော-ဌင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ- ဌင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အယံ ကိလေသ ဂဏော—သည်၊ ဒေါသ သမ္မယုတ္တောနာမ - မည်၏၊ မောဟေ, ဂဟိတေ၊ လောဘော- ဌင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ- ဌင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အယံကိလေသဂဏော မောဟသမ္မယုတ္တောနာမ- မာနေ, ဂဟိတေ၊ ဘော-ထိုမာနနှင့်၊ သဟုပ္ပန္နော- တက္ခဖြစ်သော၊ လောဘော- ဌင်း၊ ပေ၊ အနောတ္တပ္ပံ- ဌင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အယံ ကိလေသဂဏော- သည်၊ မာန သမ္မယုတ္တောနာမ-မည်၏၊ ဣမိနာပဉ္စ ယေန- ဤနည်းဖြင့်၊ တေန ထိနေန- ထို ထိနနှင့်၊ ပေ၊ ဘေန အနောတ္တပ္ပေန- နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော - ယှဉ်သော ကိလေသာအပေါင်းသည်၊ တံ သမ္မယုတ္တော- တံ သမ္မယုတ္တမည်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ယောဇနာ-အနက်ကိုယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ [ဤအဋ္ဌကထာဆရာအလိုတံ သမ္မယုတ္တောဝယ် တံသဒ္ဒါဖြင့် လွန်လေပြီးသော သံယောဇဉ် တဒေကဋ္ဌကိလေသာ ၂ မျိုးတွင် တဒေကဋ္ဌကိလေသာ ကိုသာ စွဲသည်၊ ဋ္ဌီကာဌ် ၂ မျိုးလုံးစွဲပုံကိုပြုကတံ့၊] တံ သမုဋ္ဌာနန္တိ- ကား၊ တေန လောဘေန-ကြောင့်၊ ပေ၊ တေန အနောတ္တပ္ပေန-ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ-ဖြစ်သော၊ (ကာယကမ္မံ စသည်၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော-နက်။ [ဤဌ်လည်း တ သဒ္ဒါဖြင့် ကိလေသာကိုစွဲသည်၊ သံယောဇဉ်ကိုမစွဲ၊ ဋ္ဌီကာဌ် ၂ မျိုးလုံးစွဲ၍ပြလတံ့။]

ဣမေ၊ ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဘတ္ထ-ဟူသော ဤပဒဌ်၌၊ ဒဿနံနာမ-မည်သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ- သောတာပတ္တိမဂ်တည်း၊ ပဟာန- ထိုသောတာပတ္တိမဂ် သည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ- ပယ်ဆိုက်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အုံ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ- သည်၊ ဒဿနံနာမ-

ဒဿနမည်သည်၊ဇာဝတာ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (သောဘာပတ္တိ မဂ္ဂဿ-၏၊)ပဌမံ-သောဘာပတ္ထိဖိုလ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ နိဗ္ဗာနဒဿနတော-နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းကြောင့်၊ (သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဒဿနံနာမ- မည်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဂေါတြဘု-သည်၊ပဌမတရံ-သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဗ္ဗာနံ- ကို၊) ပဿတိနေန- မြင်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား ဆိုလိုအနေတည်း၊ (ဂေါတြဘု-သည်၊ ပဌမဘာဝံ-စွာ၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊)နောနပဿတီ-မမြင်မဟုတ်, မြင်သည်သာ၊ ဒိဿာပိ-မြင်၍လည်း၊ ဝါ--မြင်ပါသော်သည်း၊ ကတ္တာဗ္ဗကိစ္စံ- ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ နကရောတိ-မပြုနိုင်၊["ကတ္တာဗ္ဗကိစ္စံ ပန" ဟုပနပါသည်ကား အပို၊](ကသ္မာ)၊သံဃယာဇနာဒီနံ-တို့ကို၊အပ္ပဟာနကော-မပယ်နိုင်မြင်းကြောင့်တည်း၊တသ္မာ-ကြောင့်၊(ဂေါတြဘု- သည်၊ နိဗ္ဗာနံ- ကို၊) ပဿတီတိ- မြင်၏ဟူ၍၊ နဝတ္တဗ္ဗော- မဆိုထိုက်၊ စ-ဆက်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ- အာမွတ်မသား တပါးပါးသော အရပ်၌၊ ရာဇာနံ-မင်းကို၊ ဒိဿာပိ-မြင်လိုက်၍လည်း၊ဝါ-မြင်လိုက်ပါသော်လည်း၊ပဏ္ဍာကာရံ-လက်ဆောင်ပဏ္ဍာကို၊ ဒတွာ-ဆက်သ၍၊ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ-ကိစ္စ၏ ပြီးစီးခြင်းအား‌ဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌတ္တာ- ပမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဇ္ဇာပိ-ယနေ့တိုင်အောင်လည်း၊ဂုဇာနံ- ကို၊ နပဿာမိ- မတွေ့ရသေးပါ၊ဣတိ-သို့၊ဝဒန္တော-ပြောသော၊ ဇနပဒပုရိသော- ဇနပုဒ်နယ်သား ယောကျ်ားသည်၊ ဘော-ဤမြင်လျက် မမြင်ဟု ဆိုရာ၌၊ နိဒဿနံ- ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရဏ်တည်း၊ [ဒဿနံနပေ သောဘာပတ္တိမဂ္ဂါဓိဂမေန၌ နိဒဿနံ တိုးအောင်သော အဓိပ္ပါယ်မျှားကို ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတိကဲ့၌သည်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤပဒ်ကို နောက်ဆရာတို့ ထည့်ပါဋ်ဟု ထင်သည်း၊]

[ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌ ပုဒ်ထူးတို့ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အဝဿသော ဧသောဘော" စသည်ကို ဆိုန်သည်း] အဝဿသော လောဘောကိ-ကား၊ ဒဿနေန - သောတာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟီနာဝဿသော- ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့မှကြွင်းဟော၊လောဘော-လောဘတည်း၊ဒေါသာမောဟေသုပိ-တို့၌သည်း၊ ဧသဝဿယော- တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ ဒဿနေန- သည်၊ အပါယဂမနီယာဝ- အပါယ်သို့ ဆောက်စေတတ်သော ကိလေသာတို့ကိုသာ၊ ပဟီနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ပန- ထိုမှတပါး၊ တေဟိ- ထို အပါယဂမနီယဖြစ်သော ကိလေသာတို့မှ၊ အညေ-အခြားကိလေသာတို့ကို၊ ဒဿေတုံ-၄၁၊ ဣဒံ-ဤအဝဿသော လောဘော အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ။ [ဤစာသွားအတိုင်း"တေဟိပန"ဟုပနပါနေသည်ကား မကောင်း၊ "တေဟိပန အညေ အပ္ပဟီနာ, တေ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တံ" ဟုရှိနေလျှင်သာ "တေဟိ

ပန” ဟု ပန ပါသင့်သည်။] တဒေကင်္ဂါတိ- ကာ.၊ ပါဠိယံ- ပါဠိတော်၌၊ အာဂတေဟိ–တိုက်ရိုက်လာကုန်သော၊ တီဟိ- နှ်သော၊ တေဟိ ကိလေသေဟိ- ထိုကိလေသာတို့နှင့်၊(လောဘ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာတို့နှင့်၊)သမ္ပယောဂ တောပိ- ယှဉ်ဘက်အားဖြင့်ရင်း၊ ပဟာနတောပိ- ပယ်ဘက်အားဖြင့်ရင်း၊ ကေဋ္ဌာ-တခုတည်းသောစိတ်, တဉိးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌တည်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌ-န်သော၊ ကိလေသာ-တို့ရင်း၊ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားရပ်ကို၊ သံယောဇနာဒီနံ-သံယောဇဉ် အစရှိသည်တို့၏၊ (အာဒိဖြင့် တဒေကင်္ဂကိလေသာတို့ကိုယူ၊) (ပဟာတဗ္ဗတာ)ဝိယ-ပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ- ဤ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ တရားတို့၏၊ (ကုသိုလ် အဗျာကတ တရားတို့၏၊)တေဟိ မဂ္ဂေဟိ-ထိုမဂ်တို့သည်၊ အပ္ပဟာတဗ္ဗတံ- မပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ, ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန- ဆက်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန- သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်၊ အာဘိသမ်ဓိရ ဝိညာဏဿ- ပြုစီမံတတ်သော ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံနှင့် ယှဉ်သော ဝိညာဉ်၏၊ နိဆောဓေန- ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သတ္တဘဝေ-ခုနစ်ဘဝတို့ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အနမတဂ္ဂ- မသိအပ်သောအစရှိသော၊ သံသာရ ဝဋ္ဋေ-သံသရာဝဋ်၌၊ နာမဉ္စ- နာမ်သည်ရင်း၊ ရူပဉ္စ- ရုပ်သည်ရင်း၊ ယေ-အကြင်

ပါဠိယံ၊ပေ၊ကိလေသာ။ ။ဤဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗ၏ပါဠိတော်၌ လောဘ ဒေါသ မောဟ ဤကိလေသာ ၃ ပါးသည် တိုက်ရိုက်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် ကြွင်းသော မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ကိလေသာ၅ပါးကို တဒေကင်္ဂဟု ဆိုသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာကိုကား ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗအရှေ့ ပယ်ခဲ့ပြီ၊ သမ္ပယောဂတောပိကေဋ္ဌာ ဖြင့် သဟဇေကင်္ဂကို ပြ၏၊ ပဟာနတောပိ ကေဋ္ဌာဖြင့် မဟာနေကင်္ဂကို ပြသည်။

ယံ ပန၊ပေ၊ ဝေဒိစာဇ်။ ။ကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကို အပဟာတဗ္ဗဟုဆိုလျှင် သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန၊ ပေ၊ တေ နိရုဇ္ဈန်- အစရှိသော ပါဠိတော်ဖြင့် “ကုသိုလ်အစရှိသည်ကို ပယ်ပုံကို ခွင့်ပြုထားသောကြောင့်၊ထို ပါဠိတော်နှင့်ဆန့်ကျင်သည် မဟုတ်ပါလော”ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိရကား“ယံ ပန”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ထို ပါဠိတော်သည် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ယူရသော မူချ နိဘတ္တပါဠိတော် မဟုတ်၊ ဆောင်ယူ၍သိအပ်သော ပရိယာယ နေယျတ္ထ ပါဠိတော်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါ-ဟူလို၊ ထိုပါဠိတော်သည် အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကိလေသာကိုပယ်လိုက်လျှင်ဂုဏဝမ္မအထက် နာမ်ရုပ်တရားတို့ကိုပယ်ပြီးသား ဖြစ်သောကြောင့်အကြောင်းကိလေသာပယ်ခြင်းကိုပင် အကျိုးနာမ်ရုပ်တို့ကိုပယ်သည်ဟု ကာရဏူပစာအားဖြင့် ဆိုသည်၊ [ဤသို့ ဥပစာတင်ခြင်းကို ပရိယာယဟု ဆို၏။]

နာမဉ္စ ရူပဉ္စ။ ။“အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ”အရ ကုသိုလ်ကံအကုသိုလ်ကံနှင့် ယှဉ်သော ဝိညာဉ်ကို ယူပြီး၍ ,နာမဉ္စ ရူပဉ္စ ဒုရဉ်၌ ဂုဏဝမ္မအထက် ဖြစ်လတ္တံ့သော ဝိပါက် နာမ်နှင့် ကမ္မဇရုပ်များကို ယူရသည်။ [ကြွယာကား ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌

တရားတို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇေယျုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ (၇ ဘဝမှအထက် ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊) ဧတ္ထ- ဤသောတာပတ္တိမဂ်ကြောင့်၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ဧတ္ထ-ခုနစ်ဘဝ၌" ဟုပေး၏။] ဧတေ-ဤနာမ်ရုပ်တရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ- ချုပ်ကုန်၏၊ [စူဠနိဒ္ဒေသ, ပါရာယနဝဂ်, အဇိတမာနဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ။] ဣတိအာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ကုသလာဒိနံပိ- ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ ယံပဟာနံ-အကြင်ပယ်ခြင်းကို၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထို ပယ်ခြင်းကို၊ (သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ- ၌ပ်၊) ဘေသံ မဂ္ဂါနံ- ထိုမဂ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဘာဝိတတ္တာ-မပွားစေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယေ-အကြင် နာမ်ရုပ်တရားတို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇေယျုံ-နာ်ရာ၏၊ တေ-နာမ်ရုပ်တရားတို့ကို၊ (ဟီနာဒ္ဒိ စပ်၊) ဥပနိဿယ ပစ္စယာနံ- ဥပနိဿယ ပစ္စည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (နာမ် ရုပ် ဖြစ်ဖို့ရန်အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊)ကိလေသာနံ- အဝိဇ္ဇာတဏှာအစရှိသော ကိလေသာတို့၏၊ ဝါ- တို့ကို၊ ပဟီနတ္တာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟီနာ- ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဣမံ ပရိယာယံ- ဤပရိယာယ်ကို၊ သန္ဓာယ, ဝုတ္တံ- ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ-ဧတ္ထ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ-ဟူ၍၊ နိဒ္ဒေသပတ္ဘာ-ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ (နိဂုံးအုပ်ပြီး၍၊) ပုန-တဖန်၊ တီဏိ သံယောဇနာနိတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ ၌စပ်၊) ပဟာတဗ္ဗေ- ပယ်ထိုက်သောတရားတို့ကို၊ ဒဿနဘ္ဂာ- ပြတော်မူပြီး၍၊ တဒေကဋ္ဌဘာဝေန-ဘဒေကဋ္ဌ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဟေတူစေဝ-ဟိတ်တရားတို့ကိုလည်း၊ သဟေတုကေစ- သဟေတုက တရားတို့ကိုလည်း၊ ဒဿေတုံ- ငှာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ "ဣမေမေဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ"မှ ဟေတုဟူသော ပုဒ်တစိတ်ကိုယူ၍ "ဟေတူစေဝ" ဟု ဆိုထားသည်၊] တတ္ထ-ထို ပဟာတဗ္ဗဟေတု သဟေတုက တရားတို့တွင်၊ (ရှေ့ကိုကြည့်၍စွဲသည်၊) (ဘနည်း)တတ္ထ- ထို ဟေတုသဟေက

ဖြစ်လတ္တံ့မဟုတ်၊ [ထိုပါဠိတော်စကားဒွ်ကုသိုလ်ဝိပါက်များပါနေရကား "ကုသလာဒိနံပိ ပဟာနံ အနုညာတံ" ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာဆိုသည်။ "သောတာပတ္တိ မဂ်သာမဖြစ်လို့ရှိလျှင် အဘိသမ်ဓိရဝိညာဉ်နှင့် နာမ်ရုပ်တို့သည် ၇ ဘဝမှ အထက်၌ဖြစ်စရာရှိ၏" ဟုဆိုသဖြင့် "သောတာပတ္တိမဂ်က ထိုအဘိသမ်ဓိရဝိညာဉ်တွင်ပါသောကုသိုလ်ကိုလည်း, ဝိပါက်ဖြစ်သော နာမ် ရုပ်ကိုလည်း ပယ်နိုင်၏ဟု ဟောတော်မူရာရောက်သည်" ဟူလို၊ အကုသိုလ်ပယ်နိုင်ပုံကိုကား အထူးပြောဖွယ်မလို။

ဒဿနေန၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ၊ "ဣမေမေဝ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ" ဟုထုံးစံအတိုင်းနိဂုံးအုပ်ပြီးမှ "တီဏိ သံယောဇနာနိ" စသည်ဖြင့်ထပ်၍ဟောတော်မူပုံကိုတွေ့ရလိမ့်မည်၊ ထို "တီဏိသံယောဇနာနိ" စသောစကားကိုအာဃယ်အကျိုးငှာထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း-ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပုန၊ ပေ၊

တရားတို့တွင်၊ (နောက်ကိုကြည့်၍ ယောဇနာစွဲသည်၊) ဒဿနေန(သောတာ
ပတ္တိမဂ်ိသည်၊ ပဟာတဗ္ဗေသု- ပယ်ထိုက်ကုန်သော၊ ဟေတူသု- ဟိတ်တို့တွင်၊
လောဘသဟဂတော-လောဘနှင့်တကွဖြစ်သော၊မောဟော-သည်၊လောဘေ
န- လေးဘအားဖြင့်၊ သဟေတုကော-ဟိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊
ဒေါသသဟဂတော-သော၊ မောဟော- သည်၊ ဒေါသေန- ဒေါသအားဖြင့်၊
(သဟေတုကော ဟောတိ၊) လောဘ ဒေါသာစ-တို့သည်လည်း၊ မေဟေန-
အားဖြင့်၊ (သဟေတုကာ,ဟောန္တိ၊)ဣတိ-သို့၊ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပဒေ-ပဟာ
တဗ္ဗဟေတုကပုဒ်၌၊တေ-ထိုလောဘဒေါသ မောဟတို့သည်၊ သဂ်ဟံ-သိမ်းယူ
အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ကိဉ္စာပိ ဂစ္ဆန္တိ- အကယ်၍ကား ရောက်ပါပေကုန်
၏၊ပန-ထိုသို့ပင်ရောက်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတော- ဝိစ်ကိစ္ဆာ
သဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ မောဟော- သည်၊ အညသ-မိမိမှတပါးသော၊ သမ္မယုတ္တာ
ဟေတုနော- သမ္မယုတ်ဟိတ်၏၊အဘာဝေန- မရှိခြင်းကြောင့်၊ဟေတုယေဝ-
ဟိတ်သာလျှင် ဟုတ်၏၊ နသဟေတုကော-သဟေတုက မဟုတ်၊ဣတိ-ကြောင့်၊
တဿ- ထိုဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်မောဟကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊
ပုန, ဣဓေမမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတူတိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ- ပြီ။

ဒုတိယပဒေ— ဒုတိယပုဒ်၌၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ- ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊
မောဟဿ-ကို၊ဟောနံ- ပယ်ခြင်းကို၊ဒဿေတုံ, ဣမေ၊ပေ၊ဟေတူတိ-ဟူယူ၍၊
ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ- မူန်၊ သော- ထို ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟသည်၊ အတ္တနော- နှင့်၊ သမ္မ
ယုတ္တဓမ္မေ- သမ္မယုတ်တရားတို့ကို၊ သဟေတုကေ- ဟိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်
တို့ကို၊ ကတ္ဝာ၊ ပိဋ္ဌဝဋ္ဋကော- နောက်သို့လည်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ဝိစိကိစ္ဆာ
သဟဂတောဝိယ- ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟကဲ့သို့၊ အညသမ္မယုတ္တဟေတု
နော- အခြားသော သမ္မယုတ်ဟိတ်၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဟာတဗ္ဗ
ဟေတုကပဒံ-ပဟာတဗ္ဗဟေတုကပုဒ်သို့၊ နဘဇတိ-မကပ်ဝင်၊တတိယပဒေ-၌၊
အဝသေသာ အကုသလာတိ- ဟူ၍၊ ပုန,အကုသလဂ္ဂဟဏံ- အကုသလသဒ္ဒါ
ကို့ယူခြင်းကို၊ ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာနံ- ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်
ဖြစ်ကုန်သော၊မောဟာနံ-တို့ကို၊ သဂ်ဟတ္ထံ-သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ကတံ-ပြီ၊

ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ''ဟုမိန့်သည်၊ ''တိဏ္ဏံ၊ပေ၊ဣမေဓမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ'' တို့ဝင်
အောင်သောစကားဖြင့် ပဟာတဗ္ဗတရားတို့ကိုပြခြင်းငှာဂုဏ်း,''တဒေကဋ္ဌာ၊ပေ၊ပဟာ
တဗ္ဗဟေတူ''တို့ဝင်အောင်သောစကားဖြင့် တဒေကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ပယ်ထိုက်သောဟိတ်
တို့ကိုပြခြင်းငှာဂုဏ်း, ''တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ၊ ပေ၊ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ''တို့ဝင်
အောင်သောပါဠိဖြင့် တဒေကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ပယ်ထိုက်သော သဟေတုက တရားတို့ကို
ပြခြင်းငှာဂုဏ်း, ဤသို့ပဟာတဗ္ဗ, ဟေတု, သဟေတုက ၃ ချက်တို့ကို ခွဲခြား၍ပြတော်
မူခြင်းငှာ ထပ်၍ မိန့်တော်မူအပ်ပါသည်-ဟူလို။

ဟိ-မှန်၊ တေ- ထိုဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် မောဟဘို့သည်၊ သမ္မယုတ္တဟေတုနော-၏၊ အဘာဝေါ- ကြောင့်၊ ပဟာဘဗွဟေတုကာနမ· ပယ်ထိုက်သော ဟိတ်ရှိဖသောတရား တို့မည်သည်၊နှ ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်။

ပရိတ္တာရမ္မဏာတိကေ-၌၊ အာရဒ္ဓာဘိ- ကား၊ အာရမ်ံ- အာရုံကို၊ ကတွာ-၍၊ ဟိ- မှန်၊ သယံ-မိမိ ဟူသော အာရမ္မဏိက တရား ဘို့ကိုယ်တိုင်၊ ပရိတ္တာဝေါ- ကာမဘရား တို့သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန် မဟဂ္ဂတာ ဝေါ- မဟဂ္ဂုတ်တရား တို့သည် မူလည်း၊ (ဟောန္တု)၊ [အပ္ပမာဏတရား က ပရိတ္တာ တရားကိုအာရုံ ပြုနိုင်သောကြောင့် "အပ္ပမာဏာဝေါ" ဟုမဆည့်ဘော့၊] ပရိတ္တာ ဓမ္မေ-ကာမတရား တို့ကို၊ အာရမ်ံ ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ခဲသောဘရား တို့သည်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာ- ပရိတ္တာမရဏတို့မည်၏၊ မဟဂ္ဂတော- မဟဂ္ဂုတ် ကရား တို့ကို၊ အာရမ်ံ, ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နာ-တို့သည်၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ- တို့မည်၏၊ အပ္ပမာဏော- တို့ကို၊ အာရမ်ံ ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နာ- တို့သည်၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ-တို့မည်၏၊ ပန- ဆက်၊ သော- ထို အပ္ပမာဏာရမ္မဏ တရား တို့သည်၊ ပရိတ္တာပိ- ကာမတရား တို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ မဟဂ္ဂတာပိ- တို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ)၊ အပ္ပမာဏာပိ- အပ္ပမာဏ တရား တို့သည်လည်း၊) ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏။

မိစ္ဆတ္တဘိကေ- ၌၊ အာနန္တရိကာနိတိ- ကား၊ အနန္တရုယေန- အနန္တရယ်မရှိသဖြင့်၊ ဖလဒါယကာနိ-အကျိုးကိုပေးတတ်ကုန်သော၊ (ပဋ္ဌ ကမ္မာနိ၌စပ်၊) ဧတံ- ဤအာနန္တရိကာနိဟူသောအမည်သည်၊ မာတုဃာတက ကမ္မဝဒီနံ- မာတုဃာတကံ အစရှိသောကံတို့၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ (အာဒိဖြင့် ပိတု

ဧဘေ ပန၊ ပေ၊ အပ္ပမာဏာဒိ။ ။မဟာကုသိုလ် ကြိုယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်, ဝုဋ္ဌောစိတ်တို့သည် မိမိတို့က ပရိတ္တာဖြစ်လျက် အပ္ပမာဏ(မင်္ဂုလိန်ဗွာန်)ကို အာရုံပြုနိုင်ကြ၏၊ အဘိညာဉ်တို့သည် (ဧတေဘပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသ, အနာဂတံသညာဏ်နှင့် ယှဉ်ခိုက်) ဓိမိတို့က မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်လျက် အပ္ပမာဏာကို အာရုံပြုနိုင်ကြ၏၊ မင်္ဂုလိတို့ကား မိမိတို့က အပ္ပမာဏာဖြစ်၍ ဒုပ္ပမာဏာ(နိဗ္ဗာန်)ကို အာရုံပြုသည်။

အနန္တရိကာနိ။ ။"အနန္တရာယေန ဖလဒါယကာနိ" လည် "အာနန္တရိကာနိ"၏ သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ အာနန္တရိယကံတို့၏သဘောကို (အနန္တရာယ်မရှိသောအားဖြင့် အကျိုးပေးနိုင်သောသဘောကို) ပြသောသဘာဝတ္ထုတည်း၊ ဝစနတ္ထကိုကား "အနန္တရေ+နိယုတ္တာနိ၊ပေ၊အာနန္တရိကာနိ" ဟု ဋီကာပြထားသည့်အတိုင်း "အနန္တရေ-စုတိဇ်အဒ္ဒါးမဲ့ အကျိုးဒ္ဒ+နိယုတ္တာနိ အာနန္တရိကာနိ" ဟု ပြပါ၊ ထိုဝိဂြိဟ်များကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊ (တနည်း)အဋ္ဌကထာ၌ "အနန္တရာယေန ဖလဒါယကာနိ" ကိုပင် ဝိဂြိဟ်ပြ ဟု ယူပြီးလျှင် "နတ္ထိ အနန္တရာယော ဧတေသံတိ အနန္တရာယာနိ" ဟု ပြု၍ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် အ ကို အာ, ရ၏ အာ ကို ဇ, ယ ကို က ပြု၍ အနန္တရိကာနိ ပြီးသည်ဟု ဋီကာ တနည်းဖွင့်၏။

ဃာတက, အရဟန္တဃာတကလောဟိတုပ္ပါဒက, သံဃဘေဒကတို့ကိုယူ၊) ဟိ-ခဲ့၊ တေသု-ထိုအာနန္တရိကကံတို့တွင်၊ ကေသို့ပိ-တပါးသော်မူလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မေ-ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ (ပိဖြင့် "အနေကသို့ အာယူဟိတေဝတ္တမ္ပမေဝ နတ္ထိ" ဟု သမ္ဘာဝနာပြု၊) တံ- ထို တပါးသောကံကို၊ ပဋိဗာဟိတ္တာ-တားမြစ်၍၊ အညံ-အခြားသော၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ အတ္တနော-၏၊ [အခြို့စာအုပ်၌ အတ္တနော ဇာတ္တာနာဟု ဝိစ္ဆာရှိသည်ကား မကောင်း၊] ဝိပါကဿ-ဇာကြို၏၊ ဩကာသံ- အခွင့်ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ နသက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊ ဟိ-မှန်၊ သိနေရုပ္ပမာဏေပိ-မြင့်မိုရ်တောင်မျှ ပမာဏရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏထူပေ-ရွှေစေတီတော်တို့ကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-တနည်း၊ စက္ကဝါဠမတ္တံ-စကြာဝဠာအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ရတနမယပါကာရံ- ရတနာအတိုပြီးသော တံတိုင်းရှိသော၊ ဝိဟာရံ၊ ကျောင်းတို်က်ကို၊ ကာရေတ္ဝာ- ပြုစေပြီး၍၊ တံ-ထိုကျောင်းတိုက်ကို၊ ပူရေတ္ဝာ-ပြည့်စေ၍၊ နိသိန္နဿ-သီတင်းသုံးတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓပမုခဿ-ဘုရားအမှူးရှိသော၊ သံဃဿ-သံဃာတော်အား၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ (အသက်ထက်ဆုံး)၊ စတ္တာရော ပဋ္စယေ- ၄ ပါးသောပစ္စည်းတို့ကို၊ ဒဒေတာပိ- ပေးလှူပါသော်လည်း၊ တံ ဂမ်မံ- ထို ကုသိုလ်ကံသည်၊ တေသံ ကမ္မာနံ- ဤအာနန္တရိကကံတို့၏၊ ဝိပါကံ-ဇာကြို်းကို၊ ပဋိဗာဟေတုံ-ငှာ၊ နသက္ကောတိဧဝ- မစွမ်းနိုင်သည်သာ။

ယာဧမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိယတာတိ- ကား၊ အဟေတုပေါဝါဒေသု- အဟေတုကဝါဒဒိဋ္ဌိ အကြိယဝါဒဒိဋ္ဌိ နတ္ထိကဝါဒဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ (အဟေတုကဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူ, အကြိယဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူ, နတ္ထိဟု ပြောဆိုကြောင်းအယူတို့တွင်၊) အညတရာ- တပါးပါးသော၊ (ယာမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဇာတိဿ်စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တံ- ထိုမိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဟေတ္ဝာ- ယူ၍၊ ဋ္ဌိတံ- တည်သော၊ [နိယတဖြစ်လောက်အောင် ယူပြီးဖြစ်သည်ကို "ဋ္ဌိတံ" ဟု ဆိုသည်။] ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဗုဒ္ဓသတံပိ- ဘုရားအရာသည် သော်မှငင်း၊ ဗုဒ္ဓသဟဿံပိ- ဘုရားအထောင်သည်သော်မှငင်း၊ ဗောဓေတုံ- သိစေခြင်းငှာ၊ (အဟေတုကမဟုတ် စသည်ဖြင့် သိစေခြင်းငှာ၊) နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်။ [ဤနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၃ မျိုးအကြောင်းကို သဂ္ဂိဟ်ဘာသာဋီကာ ဝိထိမုတ်ပိုင်း မနောကံအခဏ်း၌ ပြထားပြီ။]

မဂ္ဂါရမဏတ္တိကေ- ၌၊ အရိယမဂ္ဂံ အာရဗ္ဘာတိ- ကား၊ လောကုတ္တရမဂ်ံ-လောကုတ္တရာမဂ်ကို၊ အာရမ္မဏံ- ကို၊ကတ္ဝာ- ၍၊ ပန- ဆက်၊ တေ- ထိုမဂ္ဂါရမဏတရားတို့သည်၊ ဇရိတ္တာပိ- ကာမတရားတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ မဟဂ္ဂတာပိ- မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ၊) [ပရိတ္တာပိဖြင့် ဝုဋ္ဌော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်ကိုပြ၏၊ မဟဂ္ဂတာပိဖြင့် စေတောဝိရိယစသော အာဘိညာဉ်ကို ပြသည်။]

မဂ္ဂဟေတုကနိဒ္ဒေသေ- ဥ္ဈ၊ ပဌမနယေ- ဥ္ဈ၊ ပစ္စယဒဋ္ဌေန- မဂ္ဂပစ္စည်းဟူသော အနက်သဘောဖြစ်သော၊ ဟေတုနာ- အဓိကြောင်းအားဖြင့်၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာနံ- မဂ္ဂသမ္မယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာနံ-တို့၏၊ သဟေတုကဘာဝေါ- သဟေတုကတို့၏အဖြစ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော- ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဒုတိယနယေ-ဥ္ဈ၊ မဂ္ဂဘူတေန- မဂ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သခ်ါတေန- သမ္မာဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော၊ ဟေတုနာ-ဟိတ်အားဖြင့်၊ သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ- သမ္မာဒိဋ္ဌိမှကြွင်းသော မဂ္ဂင်တို့၏၊ (ပဌမနည်း၌ ချန်ထားအပ်ခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိမှကြွင်းသော မဂ္ဂင်တို့၏၊) [“သေသမဂ္ဂါနံ”ဟုလည်းရှိ၏၊ သဘောတူပင်၊] သဟေတုကဘာဝေါ- ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒဿိတော၊ တတိယနယေ-ဥ္ဈ၊ မဂ္ဂေ- မဂ်၌၊ ဥပ္ပန္နဟေတူဟိ- ဖြစ်သောဟိတ်တို့ဖြင့်၊ (အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ်တို့ဖြင့်၊)သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ- သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ (ရှေ့၂ နည်းလုံး၌ ချန်ထားအပ်ခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊) သဟေတုကဘာဝေါ- ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဒဿိတော- ပြီ၊ ဣတိ,ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဌမနယေ၊ ။ပါဠိတော်၌“အရိယာမဂ္ဂ သမင်္ဂိသ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတ္ဝာ တံသမ္မယုတ္တော”စသည်ကို ပဌမနည်းဟုဆိုသည်၊ ဤနည်း၌ မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါးကို မဂ္ဂပစ္စည်းထိုက်သောကြောင့် “မဂ္ဂဟေတု–မဂ္ဂပစ္စည်းဟူသော အကြောင်း”ဟုဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ပစ္စယဋ္ဌေန ဟေတုနာ”ဟုမိန့်သည်၊ ဤပုဒ်ကို သဟေတုကဘာဝေါ၌ ဝိသေသနံစပ်။ [ဤပဌမနည်း၌ အရကောက်ပုံကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊]

သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ။ ။ဋီကာ၌“ပုဗ္ဗေထပိတာနံ”ဟုထည့်၍အဋ္ဌကထာ၏အလိုကို ပြု၏၊ “သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ”အရ ရှေ့ ပဌမနည်း၌“မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတ္ဝာ- မဂ္ဂင်္ဂရှစ်ပါးကို ချန်ထား၍ ကျန်တရားများသည် မဂ္ဂဟေတုကမည်၏”ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏၊ ထိုချန်ထားအပ်သောမဂ္ဂင်တို့ကို ဒုတိယနည်း၌ (သမ္မာဒိဋ္ဌိမှဘပါး)သွင်းယူသည်၊ “သေသ မဂ္ဂင်္ဂါနံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် မဂ္ဂင်မှဘပါးသော ဖဿစသော သမ္မယုတ်တရားဘို့ကို ဤဒုတိယနည်းအလို“မဂ္ဂဟေတုက”မမည်ဟု မမှတ်ရ၊ ထို ဖဿစသောတရားဝို့မှာ ပဌမနည်း၌လည်း ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အထူးမဆိုပဲ ထားသည်။ [သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ ပုဗ္ဗေ ထပိတာနံတိ အဓိပ္ပါယော၊ ဖဿာဒီနံဟိ၊ပေ၊သိဒ္ဓါ၊-ဋီကာ။] အရကောက်ကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ။ ။“တတိယနယေ၊ ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သဟေတုကဘာဝေါ ဒဿိတော”ဟု ဆိုသောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဘပါးသော တတိယနည်း၌ ရ၏- ဟုထင်မှားဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့ထင်မှားမည် စိုးသောကြောင့် ဋီကာ၌ “သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဒုတိယနယေပိ တဝိတာယ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “ပဌမနည်း၌သာမက ဒုတိယနည်း၌လည်း ချန်ထားအပ်ခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏”ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် တတိယနည်း၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံးပင်ရ၏-ဟုပြသည်၊ ဖဿစသော တရားတို့ကို တတိယနည်း၌ မရ-ဟုမဆိုလိုကြောင်းကိုလည်း “ဖဿာဒိနံ ဟိ” စသော ရှေ့စကားကို နည်းမှီး၍ သိသာပါသည်။ [အရကောက်ပုံကို မာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အဓိပတိံ ကရိတ္ဝာတိ- ကား၊ အာရမ္ဏာဓိပတိ်-ကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ (ဥပဂ္ဂန္တိုဒ္ဒိစပ်၊) စ-ဆက်၊ တေ- တို့ မဂ္ဂင်္ဂမဏာဓိပတိဒ္ဒိသော တရားတို့သည်၊ ပရိတ္တာဓမ္မာဝ- ကာမတရားတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [မဟာကုသိလ်,မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ၈ ပါး ကို ဆိုသည်၊] ဟိ- ခဲ့၊ အရိယသာဝကာနံ-အရိယာသာဝကတို့၏၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဧဂံ- ဧက်ကို၊ ဂဏံ- အလေးအမြတ်ကို၊ ကတ္ဝာ,ပစ္စဝေက္ခဏာလေ-ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ အာရမ္ဏာဓိပတ်- အာရမ္ဏာဓိပတိကို၊ လဒ္ဓတိ- ၏၊ ပန- ကား၊ စေတောပရိယဉာနေန-စေတောပရိယဉာဏ်ဖြင့်၊ (ပရစိတ္တရိဇာနနဉာဏ်ဖြင့်၊) အရိယသာဝကော- သည်၊ ရဿ-သူတပါး၏၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ စေ့ဝေက္ခမာနော- ဆင်ခြင်လသော်၊ [ပစ္စဝေက္ခမာနော၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤကဲ့သို့ပြထားပြီ၊] ဂဏံ-ကို၊ ကရောန္တော်ပိ- ပြုပါသော်လည်း၊ (သူတပါး မဂ်ကို ပြုပါသော်သည်း၊) အတ္တနော- ၏၊ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂံဝိယ- ထိုးထွင်းမြဲသိအပ်သော မဂ်ကဲ့သို့၊ (ထိုးထွင်းမြဲသိအပ်သော မဂ်လောက်၊) ဂဏံ- ကို၊ နကရောတိ- မပြု၊ ယကေဉ္စိ ဟာရိယံ- ရေမိ.အစုံပြစ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ကရောန္တံ- ပြုဘော်မူသော်၊ တတောဝ တံ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဒိသွာ- ဖူးမြင်၍၊ တဿ-ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ မဂ္ဂံ- အရဟတ္တမဂ်ကို၊ ဂဏှံ- ကို၊ ကရောတ်- ပြုသလော၊ နကရောတိ-မပြုသလော၊ လ္ဟတိ-ကျိကား အမေးတည်း၊ (ဂဏှံ) ကရောတိ-ပြုပါ၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် အလေးအမြတ်ပြုပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ မဂ္ဂံဝိယ- မဂ်ကို ကဲ့သို့၊ ဝါ- မဂ်လောက်၊ နကရောတိ- မပြုပါ၊ အရဟာ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြည် မဂ္ဂံ- ကိုဂုဏ်း၊ ဖလံ- ကိုဂုဏ်း၊ နိဗ္ဗာနံ- ကိုဂုဏ်း၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ကိဉ္စိ-ဇာစုံတခုသော၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ဂရုံ- ကို၊ နကရောတိ-မပြု၊ လ္ဟတိ ဇော်ဆာ-ကျိရှေးအဋ္ဌကထာ ဧကား၌လည်း၊ ဝါ- ပယ်ရှားကြောင်း ပါဠိတော်၌လည်း၊ အယမေဝ အတ္ထော- ဤအနက်ပင်တည်း၊ [မိမိမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရည်ရွယ်၍ "မဂ္ဂံ ဖလံ နိဗ္ဗာနံ" ဟု ဆိုသည်။]

ဝိမံသာဓိပတေယျံတိ လ္ဟဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ ဣဟဇာတာဓိပတိ်- ကို၊ ဒဿေတုံ, (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ- ခဲ့၊ ဆန္ဒံ- ဆန္ဒကို၊ ဇေဋ္ဌက-အကြီးအကဲကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ မဂ္ဂံ- မဂ်ကဲ့၊ ဘာဝေန္တသ-ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဆန္ဒော-သည်၊ အဓိပတိနာမ- သည်၊ ဟောတိ၊ မဂ္ဂေါ- သည်၊ န (ဟောတိ)၊ သေသဓမ္မာပိ- ဆန္ဒမှကြွင်းသော တရားတို့သည်လည်း၊ ဆန္ဒာဓိပတိနောနာမ- ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ်ဟူထော အဓိပတိရှိသော တရားတို့သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ စိတ္ထပိ- ဦးလည်း၊ ဇသေဝ နယော၊ ["ဇိတ္တံ ဇေဋ္ဌက် ကတ္ဝာ" စသည်ဖြင့် ဆန္ဒနေရာ၌ စိတ္တကို သွင်းပါ-ဟူလို၊ ကျိတရား ၂ ပါးသည် မဂ္ဂင်္ဂစ်ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့် မဂ္ဂ်ဓိပတိ ဧကြစ်နိုင်။] ပန- ကား၊ စီမံသံ-ဝီမံသကို၊ ဇေဋ္ဌကံ ကတ္ဝာ မဂ္ဂံ

ဘာဝေန္တိဿ, ဝိမံသာ- ဝိမံသသည်၊ အဓိပတိဇစဝ- အဓိပတိသည်လည်း၊ ဟေးတိ၊ မဂ္ဂါစ- မဂ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သေသဓမ္မာ- ဧမံသမ္မကြောင်းသော သမ္မယုတ်တရားတို့သည်၊ မဂ္ဂါဒ်ပဘိနေဝနာဒမ-ဖဂ်ဟူသော ဇ ဓိပတိရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဝိရိယပိ- ဥ်လည်း၊ ဧသဝ နယော၊ ["ဝိမံသံ ဇေဌကံ" စသောနေရာဝယ် ဝီရိယကို သွင်းရုံသာ၊ ဤပါး သာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် ပါဝင်သောကြောင့် မဂ္ဂါဓိပတိ ဖြစ်နိုင်သည်။]

ဥပ္ပန္နတ္တိကနိဒ္ဒေသေ-ဥ်၊ ဇာတာတိ- ကား၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝေါ- ရအပ်သော မိမိသဘော ရှိကုန်သော၊ ဝေါ- မိမိသဘောကို ရကုန်သော၊ (ယေဓမ္မာဥ်စပ်၊) ဘူဘာတိအာဒီနိ- ဘူဘာအစရှိသောသဒ္ဒါတို့သည်၊တေသံယေဝ-ထိုဇာတာတို့၏ပင်၊ ဝေဝစနာနိ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ်တို့တည်း၊ ဟိ- မူန်၊ ဇာတာဝေ-ပေါက်ဖွားသော တရားတို့သည်ပင်၊ ဘာဝပ္ပတ္တိယာ- အထည်ကိုယ်ဘ ဘောသို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဘူတာ- ဖြစ်သော တရားတို့မည်၏၊ ပစ္စယသံဃာဝေ-ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-ဆသဒ်၊)ဇာတတ္တာ-ပေါက်ဖွားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဉ္ဇာတာ-သဉ္ဇာတတို့မည်၏၊ [သံကို"သံယောဝေ"ဟုဖွင့်သည်၊ကံစသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းဖိလျှင်ရုပ်တရားများပေါက်ဖွားကြ၏၊အဝိဇ္ဇာတဏှာစသောအကြောင်းနှင့်ပေါင်းဖိလျှင် နာမ်တရားများပေါက်ဖွားကြ၏၊] နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏပ္ပတ္တတ္တာ- နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာသို့ ရောက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ [ဇာတာဥ် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မိမိသဘော ယင်ရှားပေါလာခြင်းကို "နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏာ" ဟု ဆိုသည်၊ "သင်္ကေါဟုဇ္ဇာ နိဗ္ဗတ္တိ" ဥ် သိကြား အတ္တဘောထင်ရှားပေါ်လာခြင်းကို နိဗ္ဗတ္တိဟုဆိုသကဲ့သို့တည်း၊] ပန- ဆက်၊ ဥပသဂ္ဂေန- အဘိဥပသာရပုဒ်ဖြင့်၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ဝဧစုဘ္ဘာ-တိုးပွားစေ၍၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တာတိ-ဟူ၍၊ စုတ္တာ-နှ်ပြီ၊ ပါကဋီဘူတာ- ထင်ရှားဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ပါတုဘူတာ- တို့မည်၏၊ [ပါတု+ဟုဘ္ဝာ+ဘူတာ ပါတုဘူတာ။]

ပုဗ္ဗဏ္ဏတော- ရှေးအတိတ်တရား၏ ဘင်အစွန်းမှ၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်ဖြစ်သော ခဏတ္တယဥ်၌၊ ပန္နာ- ဖြစ်သော တရားတို့တည်း၊ [မာတိကာဥ် "ပန္နာဂတာ ပဝတ္တာ"ဟု ဖွင့်ခဲ့သည်၊]ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-တို့မည်၏၊ [ဥကို"ပုဗ္ဗဏ္ဏတော

ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝေါ။ ။အတ္တနော- မိမိ၏+ဘာဝေါ- သဘောတည်း၊ အတ္တဘာဝေါ--ဘော၊ ပဋိလဒ္ဓေါ+အတ္တဘာဝေါ ယေဟိ- (အကြင်ဥပ္ပန္နတရားတို့သည်) ဇာတိ ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝေါ၊ လူဘယောက်မွေးဖွားရာ၌ ထိုကလေးတည်းဟူသော အထည်ကိုယ်ရခြင်းဖြစ်သကဲ့သို့,ပရမတ္ထသဘာဝတို့ ဇာတဖြစ်ရာ၌လည်း ထိုသဘောတရားကို ရခြင်းပင်တည်း ထို့ကြောင့် ဇာတာကို "နိဗ္ဗတ္တာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်၍ "ပဋိလဒ္ဓတ္တဘာဝေါ"ဟု သဘာဝတ္ထကို ဖွင့်သည်။

ဥဒ္ဒံ (အဘိတ်ဖြစ်သော ရွှေအင်္ဂန်းမှ အဆက်၌)" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို အဆက်ဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဥပါဒ်ဌီဘင် ခဏတည်း၊] ဥပသင်္ကန-သံ ဥပသာရဖြင့်၊ ပဒံ, ဝေဒုတ္ဘာ, သမုပ္ပန္နာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နှိပြီ၊ နိဗ္ဗတ္တာဌေနေဝ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော သဘောအား ဖြင့်ပင်၊ (ရှေး၌ "နိဗ္ဗတ္တာ" ဟု ပါပြီးသောကြောင့် ဧဝ ထည့်သည်၊) ဥဒ္ဒံ-အတိတ်အစွန်းမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌၊ ဌိတာ-တည်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဥဋ္ဌိတာ-တို့မည်၏၊ ပစ္စယသံယောဂေ-ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းယှဉ်မိခြင်းသည်၊ (သတိ)၊ ဥဋ္ဌိတာ-အထက်ဖြစ်သော ခဏတ္တယ၌တည်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိ သမုဋ္ဌိတာ-တို့မည်၏၊ ပုန-တဿန်၊ ဥပ္ပန္နာတိဝစနေန-ဥပ္ပန္နာ ဟု ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိကဇ္ဈံ-၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇနံသေန သင်္ခါတာတိ-ကား၊ ဥပ္ပန္နကော်ဋ္ဌာသေန-ဥပ္ပန္နဟူ အဖို့အစုဖြင့်၊ ဂဏန-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ဆောက်ကုန်သော၊ ရူပါဒေါဝိညာဏံတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤဝါကျသည်၊ တေသံ-ထို ဥပ္ပန္နတရားဘို့၏၊ သဘာဝဒဿနံ-သဘောကို ပြကြောင်းစကား တည်း။ ...ဒုတိယပဒနိဒ္ဒေသော-အနုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသကို၊ ဝုတ္တပဋိသေဓနယေန-ဟောတော်မူအပ်

ဥပ္ပန္နာ၊ပေ၊သင်္ဂဟိတာ။ ။"မနော မနိန္ဒြိယံ" စသည်၌ မနောကို ရှေ့၌ ပါပြီး ဖြစ်လျက် ထပ်၍ဟောတော်မူရာဝယ် မနိန္ဒြိယံအရ မနကိုပင် ရ၏ဟု ပြသကဲ့သို့ ဥပ္ပန္နံသေနသင်္ဂဟိတာအရ ဥပ္ပန္နဘရားကိုပင် ရ၏ဟု သိစေလိုသဖြင့် "ဥပ္ပန္နာ" ဟု ဝိသေသနပြုရသည်၊ ဥပ္ပန္နံသဒ္ဒ်အံသသဒ္ဒါ၊ ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောဟုသိစေလိုသဖြင့် "ဥပ္ပန္နကောဋ္ဌာသေန" ဟုဆိုင်း, သင်္ဂဟိဘာအရ "ဂဏနသင်္ခ်ာ" ကို ယူပါ, ပေါင်းခြင်းဟူသော သမောဓာန သင်္ခါစသည်ကို မယူပါနှင့်ဟု သိစေလိုသဖြင့် "ဂဏနံ ဂတာ" ဟုဆိုင်း ဖွင့်သည်။

ဒုတ္တပဋိသေဓနယေန။ ။"ဇာတာ ဘူတာ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ဘရားတို့ကို "အဇာတာ အဘူတာ" စသည်ဖြင့် တားမြစ်ခြင်းဟူသောနည်းအားဖြင့် "အနုပ္ပန္နာဟူသော ဒုတိယပဒ နိဒ္ဒေသကို သိစေမည်" ဟု ဆိုသောကြောင့် ဥပ္ပန္နာဓမ္မာအရ၌ ကောက်ခဲ့သော ပစ္စုပ္ပန်တရားများကို "န+ဥပ္ပန္နာ" ဟုတားမြစ်၍ အနုပ္ပန္နာအရ အတိတ် အနာဂတ်တရားအားလုံးကို ကောက်ချမည်ကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ထိုသို့ မကောက်ချကြောင်း (အတိတ်ဘရားစုကို ချန်ထားရကြောင်း) ကို မာတိကာအဖွင့်၌ကား၌ ပြခဲ့ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။အနုပ္ပန္နာအရ အနာဂတ်တရားတို့ကို ကောက်ရာ၌ မာတိကာအဋ္ဌကထာများဝယ် ၀၂၀က် နာမကွန်ဒ၊ ကဋ္ဌဟာရဂျာတ်များကို ချန်၍ ကောက်ကြ၏၊ ထိုတရားများကို "ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မာ" အရ၌ ကောက်လတ်ဖြစ်သောကြောင့် ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ချန်၍ ကောက်ခြင်းဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ ကောက်ခြင်းသည် "မေတ္တေယျ ဓမ္မာဓိသတ္တသဿ မဂ္ဂေါ အနုပ္ပန္နာနာဝ၊ ဖလံ ဥပ္ပါဒိနော ဓမ္မာယေဝ နာမ ဇာတံ" ဟူသော နောက်နား၌ လာမည့် အင်္ဂကထာစကားနှင့် အညီတည်း။

ပြီးသော ဇာတာ ဘူတာ စသည်ဘို့ တားမြစ်ခြင်းဟူသော နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊တတိယပဒနိဒ္ဒေသော-ဥပပါဒိနော ဓမ္မာဟူသော တတိယပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ- သည်သာ၊ ပန- ဆက်၊ အယံတိကော-ကျဉ်ပုဒ္ဓန္တိက်ကို၊ ဒိဋ္ဌံ- ကုန်သော၊ အဒ္ဓါနံ-ပစ္စုပ္ပန်, အနာဂတ်ကာလတို့၏၊ ဝသေန- အပြားအားဖြင့်၊ ပုရေတ္ဝ-ပြည့်စေ၍၊ ဒဿီဒတာ-ပြတော်မူအပ်ပြီ။

ဟိ-ခဲ့၊ လဒ္ဓေါကာသဿ-ရအပ်သော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ဝါ-အကျိုးပေးခွင့်ကိုရသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ ခဏပုတ္တာဝစ-ဥပါဒိ ဌီ ဘင်ဟူသော ခဏသို့ရောက်သောအကျိုးငင်း၊ (ပေးဆဲအကျိုးငင်း၊) အပုတ္တောစ- ခဏသို့မရောက်သော အကျိုးငင်း၊ (မပေးရသေးသော အကျိုးငင်း၊ လွတ်-သို့၊) ဒုဝိဓော- ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ- ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ခဏပုတ္တော-ဥပါဒိ ဌီ ဘင်ဟူသော ခဏသို့ရောက်သောအကျိုးသည်၊ဥပ္ပဇ္ဇနော်ဝမ-ဥပ္ပန္နမည်၏၊ အပုတ္တော- ခဏသို့မရောက်သောအကျိုးသည်၊ စိဘ္ဘာနန္တရော ဝါ-စိတ်၏ အခြားမဲ့ဥ်မူလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတု- ဖြစ်ပစေ၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ ဝါ-ကမ္ဘာအထောင် လွန်ရာအခါဥ်မူလည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတု)၊ ဓုဝပစ္စယဋ္ဌေန-မြဲသောအကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နတ္ထိနာမ-မရှိသည့်မည်သည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်၊ ဥပ္ပါဒိနော်မမာနာမ-ဖြစ်ခြင်းရှိသောတရားတို့မည်သည်၊ ဇာဘာ။

စိတ္တာနန္တရော ဝါ၊ပေ၊တိက္ကမေ ဝါ။ ။စိတ္တာနန္တရော ဖြင့်မဂ်စိတ်ဟူသောကံ၏ အခြားမဲ့ဥ်ဖြစ်လတ်သော ဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၏။ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ ဝါဖြင့် ကမ္ဘာများစွာ အသက်ရှည်သော ဗြဟ္မာများ၏ သန္တာန်ဝယ် ပြုအပ်သော ကံ၏ နောက်ဘဝ ဝိပါက်ကို ရည်ရွယ်၏၊ [လဒ္ဓေါကာသဿ၊ပေ၊အဒုနကသဟဿာယုကာနံသတ္တာနံ၊-ဋီကာ၊] တနည်း ဗြဟ္မာသတ္တဝါသာမက သတ္တဝါအားလုံး၏ သန္တာန်၌ ကမ္ဘာထောင်ပေါင်းများစွာကြာမှ အကျိုးပေးခွင့်ရမည့် ကံ၏အကျိုးကိုရည်ရွယ်၍ ''ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ ဝါ'' ဟု ဆိုသည်။ [ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ ဝါ၊ပေ၊သန္ဓာယဟုစ္စတိ၊ ဋီကာ။]

နတ္ထိနာမ၊ပေ၊ဇာတာ။ ။''နတ္ထိ နာမ နဟောတိ'' ကို ''အနုပ္ပန္နော နာမ နဟောတိတိ အဓိပ္ပါယော'' ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ''မရှိသည် မည်သည်မဟုတ်'' ဟူသော အဋ္ဌကထာစကား၌ ''ဥပ္ပန္နမဟုတ်သည်မည်သောတရားမဟုတ်'' ဟုအဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။ ''ဥပ္ပန္နတရား ဥပါဒိမည်သော တရားများဖြစ်ကြသည်'' ဟူလို၊ ၌အဓိပ္ပါယ်ကိုထောက်၍ ''ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိတိ ဥပ္ပါဒိနော'' ဟုဝိဂ္ဂဟမပြုရ၊ ''ဥပ္ပဇ္ဇနံ-အတိတ်ဖြစ်သောဘင်အစွန်းမှအထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ ခဏတွယ်၌ဖြစ်ခြင်း၊ဥပ္ပါဒေါ-ခြင်း၊ဥပ္ပါဒေါယေသံ အတ္ထိတိ ဥပ္ပါဒိနော '' ဟုဝစနတ္ထပြု၍ ဤပစ္စည်းဖြင့်အသက်ထိုတဒ္ဓိတ်ရုပ်ပြီးစေ၊ ''ဥပ္ပါဒိနော-အတိတ် ဘင်အစွန်းမှ အထက်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သော'' ဟု မာတိကာ၌ အနက်ပေးပါ၊ ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်ဟော ဥပ္ပါဒိသဒ္ဒါ၏ အနာဂတ်ဝိပါက်တို့၌ တင်စားထားကြောင်းကိုသိစေလို၍ ''ဥပ္ပါဒိနော နာမ'' ဟု နာမသဒ္ဒါထည့်၍ ဆို့သည်၊ [အသက်ထိုပစ္စည်းများ၏ပစ္စုပ္ပန်ဟောပုံကိုကား သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။]

ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ ပေါဋ္ဌပါဒ-ပေါဋ္ဌပါဒ၊ အရူပီ-ရုပ်မရှိသော၊ သညာမယော-သညာဖြစ်သော၊ (မယပစ္စည်း အနက်မရှိ၊) ဝါ-သညာအတိုပြီးသော၊ (ပကတိအနက်၌ မယ ပစ္စည်းသက်၊) သွာယံ (သော+အယံ) အတ္ထာ-ထိုအတ္ထသည်၊ တိဋ္ဌတေဝ-တည်ရှိမြဲ တည်ရှိသည်သာ၊ အထ- တည်ရှိရာထိုအခါ၌၊ ဣမဿ ပုရိသဿ- ဤ အရူပဘုံသား သဘ၀၏၊ အညာစ-ဘဝင်သညာမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သညာ- ကာမာ၀ရ သညာတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နှင်၏၊ အညာစ-နှင်သော၊ သညာ-တို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-ချုပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဇ္ဈတ္တ-ဤပါဋိဂုဏ်၌၊ အရူပ-အရူပဘုံ၌၊ ကာမာ၀စရသညာ ပ၀တ္တိကာလေ-ကာမာ၀စရသညာ၏ဖြစ်ရာအခါ၌၊မူလဘ၀င်္သညာ-မူလဖြစ်သောဘဝင်သညာသည်၊ နိရုဒ္ဓါ-ချုပ်နေသည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောတိ- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါ၏၏၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း-၊ ကဲာမာ၀စရသညာယ- ၏၊ နိရုဒ္ဓကာလေ- ချုပ်ပြီးရာအခါ၌၊ အ၀သံ-မချုတ်ကေန်၊ သာ-ဆိုဘဝင်သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ- ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အရူပီသဒ္ဒါတော- အရူပီဟုဆိုအပ်သော၊ [အရူပီအတ္တကို ထောက်၍ "အရူပီသဒ္ဒါတော" ဟု ရှိရမည်၊] အတ္တာ- အတ္တသည်၊ နတ္ထိတိ-မရှိဟူ၍၊ သဒ္ဒါ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အဂန္ဆာ-မရောက်မူ၍၊ တိဋ္ဌတေဝနာမာတိ-တိဋ္ဌတေဝနာမဟူ၍၊ ဝါ-တည်ရှိမြဲဘည်ဦး၏ဟူ၍၊ ဇာတောယထာ- ဖြစ်ရသကဲ့သို့၊ ဧဝမေ၀- ပင်၊ လဒ္ဓဝါ ကာသဿ- ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿ- ၏၊ ဝိပါကော- သည်၊ ခဏပ္ပတ္တောစ- ၎င်း၊ အပ္ပတ္တောစ-၎င်း၊ (ဣတိ) ဒုဝိဓော-၏၊ တတ္ထ- တွင်၊ပေ၊ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မာနုဝမ-ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားတို့မည်သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊

ယထာဟိ၊ပေ၊နာမာတိဇာတာ။ ။မဆွတ်ကေန်ဖြစ်လတံ့ ကိုယင်ဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်အနေအားဖြင့်သုံးစွဲနိုင်ပုံကို ပါဠိဘော်ဥဒါဟရဏ်ကိုပြလို၍ "ယထာဟိ" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ [သညာကိုအတ္တဟု အယူရှိသူတို့၏၀ါဒဖြင့် ပေါဋ္ဌပါဒပရိဗ္ဗာဇကအားဟောခြင်းမူဘဝင်္ဘသဘ၀ဓမ္မသဘာ၀ဓမ္မသုတ်ပါဠိဟုတ်ဘည်း၊] ထိုပါဠိတော်၀ယ် အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ဘဝင်သညာကို "တိဋ္ဌတေဝ အရူပီ အတ္တာ သညာမယော" ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဇောစိတ်နှင့်ယှဉ်သောသညာကို "အညာသညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ပေ၊နိရုဇ္ဈန္တိ" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ကာမာ၀စရဇောသညာ၏ဖြစ်ခိုက် ချုပ်ခိုက်၌ ဘဝင်သညာ မရှိပါသော်လည်း "နတ္ထိ-မရှိ" ဟု မခေါ်ရဘဲ ကာမာ၀စရ ဇောသညာချုပ်သောအခါကေန်ဖြစ်လတံ့ ဖြစ်သောကြောင့် (ထိုဖြစ်လတံ့အတွက်) "တည်နေ ရှိနေသည်" ဟု ပစ္စုပ္ပန် အသုံးအနှုန်းဖြင့် "တိဋ္ဌတေဝ" ဟု သုံးနှုန်းရသကဲ့သို့, ထို့အတူ ဤဥစ္စလည်းအနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်လတံ့ ဝိပါက်တို့သည် ကေန်မှချ ဖြစ်လတံ့ဖြစ်သည့်အတွက် ပစ္စုပ္ပန် အသုံးအနှုန်းဖြင့် ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မာ အမည်ရကြသည်-ဟူလို။

ပန-ဆက်၊ အာယူဟိတံ-အား‌ထုတ်အပ်ပြီးသော၊ ကုသလာကုသလကမ္မံ-ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံသည်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသည်၊ (လဒ္ဓေါကာသ ကံ, အလဒ္ဓေါကာသ ကံအား‌လုံးသည်၊)ဝိပါကံ-အကျိုး‌ကို၊ ယဒိဒဒေယျ-အကယ်၍ပေး‌အုံ၊ (ဧဝံ သတိ) အညဿ-အခြား‌သော ကံ၏၊ ဝါ-အခြား‌သောစိတ်၏၊ သြကာသော-အခွင့်သည်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်ဘေ့‌ရာ။

ပန-ဆက်၊ တံ-ထို‌အား‌ထုတ်အပ်ပြီး‌သော ကံသည်၊ ဓုဝဝိပါကံ-မြဲသော ဃကျိုး‌ရှိသောကံ‌ရင်း၊ အဓုဝဝိပါကံစ-မမြဲသောအကျိုး‌ရှိသောကံ‌ရင်း၊(ဣတိ-သို့၊)ဒုဝိဓံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-ထို ၂ ပါး‌တို့‌တွင်၊ ပဌ-နံသော၊ အာနန္တရိယ ကမ္မာနိ-အာနန္တရိယကံတို့‌ရင်း၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ သမာပတ္တိယော- သမာပတ်တို့‌ရင်း၊ ဧတ္ထာရော-နံသော၊ အရိယမဂ္ဂါ- တို့‌ရင်း၊ ဣတိ ဧတံ-ဤကံသည်၊ ဓုဝဝိပါကံနာမ-မြဲသော အကျိုး‌ရှိသော ကံမည်၏။

ပန- ဆက်၊ တံ- ထို‌ဓုဝဝိပါကကံသည်၊ ခဏပဋိလာဘိ- ခဏတွယသို့ ရောက်ပြီး‌သော ကံသည်‌လည်း၊ ဝါ- ဖြစ်ပြီး‌သော ကံသည်‌လည်း၊ အတ္တိ၊ အပဋိလာဘိ-ခဏတွယသို့ မရောက်သေး‌သေးကံသည်‌လည်း၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထို ၂ မျိုး‌တို့‌ဘွင်၊ ခဏပဋိလာဘံ-ခဏတွယသို့‌ရောက်ပြီး‌သော ကံသည်၊ ဥပပဇ္ဇနာမ-မည်၏၊ အပဋိလာဘံ-ခဏတွယသို့ မရောက်သေး‌သေးကံသည်၊ အနုပပဇ္ဇနာမ-မည်၏၊ (ပြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲမဟုတ်, ဖြစ်လတ့‌မည်၏၊) တဿ-ထို

ယဒိပန၊ပေ၊နဘဝေယျ။ ။“လဒ္ဓေါကာသဿ ကမ္မဿ” ဟု ဆရာဆို၏၊ “လဒ္ဓေါကာသမဟုတ်သော ကံများသည် အကျိုး‌ပေး‌လျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိရာသနည်း” ဟု မေးမြန်းရှိသောကြောင့် “ယဒိပန” စသည်မိန့်၊ လဒ္ဓေါကာသဖြစ်စေ, အလဒ္ဓေါကာသဖြစ်စေ, အား‌ထုတ်အင်ပြီး‌သောကံအား‌လုံး အကျိုး‌ပေး‌လျှင် အခြားကံ(အခြားစိတ်များ) အခွင့်မရခြင်း‌ဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို။ [“အညဿ သြကာသော”၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာဆို ၃ မျိုး‌ပြထား၏၊ ရှုပါ။

တံပန၊ပေ၊ဓုဝဝိပါကံနာမ။ ။အာယူဟိတကံ၏ဓုဝဝိပါကကိုသာ နိဒဿနနည်း‌အား‌ဖြင့် တိုတ်ရိုက်ပြထား၏၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် အခွင့်ရသော အဓုဝဝိပါကတံ၏ ဝိပါက်ကိုလည်း နိဒဿေသတမ္ပအ‌ဖြစ်‌ဖြင့် ယူရသည့်၊ ထိုကံ ၂ မျိုး‌လုံး၏ ဝိပါက်သည် ဥပပဇ္ဇဖြစ်နော ဓမ္မာဒ္ဒိ ဥပပဇ္ဇဒိအမည်ရကြသည်–ဟူလို။ [ဤဒံ ပန ဓုဝဝိပါကဿ ဝိပါ‌ကေန၊ပေ၊ ဒဉ္ဆဒ္ဒီ၊ဋီကာ၊ ဓုဝဝိပါကဿ ဝိပါ‌ကေန နိဒဿနဘူတေနာတိ အဓိပ္ပါ‌ယော–အနု။]

ပဋ္ဌာ၊ပေ၊ပတ္ထိယော။ ။အာနန္တရိကကံကို နိဒဿနနည်း‌အား‌ဖြင့် ပြထား၏၊ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလည်း ဓုဝဝိပါက ဖြစ်‌သောကြောင့် ယူရမည်ဟု အနုဋီကာဆို၏၊ သမာပတ် ရှစ်ပါး‌တွင် အထက်အထက် သမာပတ်က အောက်အောက် သမာပတ်ကို အကျိုး‌မပေး‌အောင် တတ်နိုင်သော်လည်း, ထိုအထက်အထက် သမာပတ် မရှိလျှင်‌ရင်း, အရဟတ္တမဂ်ကို မရလျှင်‌ရင်း မုချအကျိုး‌ခပေးသောကြောင့် ဓုဝဝိပါက်ဖြစ်သမာပတ် ရှစ်ပါး‌နှင့် အောက်မဂ်တို့‌ကိုလည်း သွင်းယူနိုင်သည်။

ကံ၏၊ ဝိ၂ါကော–အကျိုးသည်၊ စိတ္တာနန္တရော၀ါ- စိတ်၏အခြားမဲ့၌မူလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတူ-ဖြစ်ပစေ၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ၀ါ-ကမ္ဘာအဆောင်း လွန်ရာအခါ၌မူလည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတူ)၊ ဓု၀ပစ္စယဋ္ဌေန- မြဲသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပ္ပန္နံနာမ-မည်သည်၊ နု ဟောဘိ- မဖြစ်၊ ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မာနာမ-ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မတ်မည်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ မေတ္တေယျ ဘုရားအလောင်း၏၊ မဂ္ဂေါ- မဂ်သည်၊ အနုပ္ပန္နောနာမ-အနုပ္ပန္နမည်၏၊ (ဥပ္ပန္နမဟုတ်ဒသာ ဖြစ်လတံ့ဘရားမည်၏၊) ဖလ-သည်၊ ဥပ္ပါဒိနောဓမ္မာယေ၀နာမ-ဥပ္ပါဒိနော ဓမ္မတ္တိမည်သည်သာလျှင်၊ ဇာတံ- ပြီ။

အတီတတ္တိကနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အတီတာတိ-ကား၊ ခဏတ္တယံ- ခဏတ္တယကို၊ အတိက္ကန္တာ-လွန်ကုန်ပြီ၊ နိရုဒ္ဓါတိ- ကား၊ နိရောဓပတ္တာ-ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ၊ [နိရုဇ္ဈိ သူတိ နိရုဒ္ဓါပြီ၊] ဝိဂတာတိ- ကား၊ ဝိဘ၀ံ- မဖြစ်ခြင်းသို့၊ ၀ါ-ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ဂတာ-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ၀ါ-တနည်း၊ ဝိဂစ္ဆိဘာ-ကင်းကုန်ပြီ၊ [ရှေးနည်း၌ ဝိသည် ဝိဘာဘာနကံဟော၊ နောက်နည်း၌ ဝိယော၈အနုက်ဟော၊] ဝိပရိဏာဘာတိ-ကား၊ ပကတိဝိဇဟနေန- ပင်ကိုယ်သဘောကို စွန့်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိပရိဏာမံ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့၊ ဂတာ-ရောက်ကုန်ပြီ၊ နိရောဓသဒ်ါတံ-နိရောဓဟု ဆိုအပ်သော၊ အတ္ထံ-ချုပ်ခြင်းသို့၊ ဂတာ-နှ်ပြီ၊ ဣဘာ်-ကြောင့်၊ အတ္ထဂ်တာ-အတ္ထဂ်တတို့မည်၏၊ [အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ပယောဇနံ စသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "နိရောဓသဒ်ါတံ"ဟု ဝိဒသသနပြုသည်၊] အဿတ္ထဂ်ဘာတိ-ဟူ၍၊ ဥပသဂ္ဂေန- အဘိဥပသာရဖြင့်၊ ပဒံ- အတ္ထဂ်တာပုဒ်ကို၊ ဝစ္စုံတံ- တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ ဥပဇ္ဇိဘ္ဥာ ဝိဂတာတိ-ကား၊နိဗ္ဗဘ်ိတ္ဥာ- ခဏတ္တယအားဖြင့် ဖြစ်ပြီး၍၊ ဝိဂစ္ဆိတာ-ကင်းကုန်ပြီ၊ [ဥပ္ပဇ္ဇိဘ္ဥာအရ ဥပ၂ါဒ်ခဏကိုယူမည်စိုး၍ "နိဗ္ဗတ်တိတ္ဥာ" ဟု ဖွင့်သည်၊] ပုန-တဖန်၊ အတီဘ၀စနေ-အတီတသဒ္ဒါကို ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-ကို၊ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တမေ၀ – သည်သာ၊ ["မနော မနိန္ဒြိယံ" တုန်းက ဆိုခဲ့ပြီ၊] ပရဒတာ – နောက်၌၊ အနာဂတာဒီသုပိ- အနာဂတာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသ၀နယော-တည်း၊ ["အနာဂတာ အနာဂတံသေန သဒ်ဟိ

မေတ္တေယျ၊ပေ၊ဇာတံ။ ။ "တံ ပန ဒုဝိဓံ" စသောစကားသည် အာယူဟိတ (အားထုတ်အပ်ဖြို့လှ်အပ်ပြီး) ကံ၏အကျိုးကို ပြသောစကားတည်း၊ ထို "အာယူဟိတ" ဟူရာ၌ ယခုအချိန်၌ အားထုတ်အပ်ပြီးမှသာ "အာယူဟိတ" ခေါ်ရသည်မဟုတ်၊ နောက်အခါ၌ ဖြစ်လတ့ံ ဖြစ်စေကာမူ အကျိုးဥပ္ပါဒ် မဖြစ်မီကံကိုလည်း အာယူဟိတ (အနုပ္ပန္နဟု ခေါ်နိုင်ကြောင်းကိုပြလို၍ "မေတ္တေယျ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "မဂ္ဂေါ အနုပ္ပန္နောနာမ" ၌ အနုပ္ပန္နဟူသည် "အနုပ္ပန္နာဓမ္မာ" အရ ဖြစ်လတ့ံသော အနုပ္ပန္နတရားတည်း၊ ထိုအနုပ္ပန္နမဂ်သည်ပင်ဖိုလ်တရား၏ဥပ္ပါဒ်အမည်ရုံကိုထောက်၍ အာယူဟိဘာကမ္မ – အားထုတ်အပ်ပြီးသော (ဖြစ်လတ့ံသော) ကံ ဖြစ်သည် – ဟူလို။

တာ''စသည်ဌ်ဟောအပ်ပြီးသော အနာဂတာပုဒ်ကိုထင်၍ ဟောတော်မူခြင်း စသည်ဌ်လည်း ဤနည်းအတိုင်း ''ကာရဏံ ဟဒ္ဒာ ဝုတ္တမေဝ''ပင်-ဟူလို၊] အစီတံသေန သင်္ဂီတာတိ-ကား၊ အတီတကောဋ္ဌာသေန-အတိတ် အဖို့အစု ဖြင့်၊ ဂဏံနံ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-နှံပြီ၊ တေ-ထို အတိတ် တရားတို့ဟူသည်၊ ကတမေ-အဘယ်တို့နည်း၊ လ္ဟတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (တေ-ထို အတိတ်တရားတို့ ဟူသည်၊) ရူပါ-ရုပ်တို့သည်ရင်း၊ ဝေဒနာ-သည်ရင်း၊ သညာ-သည်ရင်း၊ သင်္ခါရာ-တို့သည်ရင်း၊ ဝိညာဏံ-သည်ရင်းတည်း၊ ပရတော-၌၊ အနာဂတာဒီသု-အနာဂတ်တရား အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော-တည်း။

အတီတာရုမဏတ္တိက နိဒ္ဒေသေ-၌၊ အတီတေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘတီအာဒီသု-အစရှိသောပဒ်ဦရင်တို့၌၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာဝ-ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဝေဖြင့် အပ္ပမာဏကိုကန့်၊) ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှံ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုကာမ မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့သည်၊ အတီတာဒီနိ-အတိတ် အစရှိသော တရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နှံ၏။ [အပ္ပမာဏဖြစ်သော နိဗ္ဗာန် အာရုံကား ကာလဝိမုတ်တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤတိက်၌ မပါဝင်၊ ပညတ်တို့မှာ ကာလဝိမုတ် ဖြစ်သော်လည်း ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို ပြရာ ဖြစ်သောကြောင့် လျှဉ်းပါးဖွယ်မရှိ။]

အဇ္ဈတ္တတ္တိက နိဒ္ဒေသေ-၌၊ တေသံ တေသံတိ ပဒဒ္ဒယေန-တေသံတေသံဟူသော ပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းဖြင့်၊ (ဝိစ္ဆာပုဒ်ဖြင့်-) သဗ္ဗသတ္တေ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ပရိယာဒိယတိ-ထက်ဝန်းကျင် ယူတော်မူ၏၊ (သိမ်းကျုံးတော်မူ၏၊) အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံတိ-ဟူသော၊ ဥဘယံ-ဒုဒ္ဒါ ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ နိယကဇ္ဈတ္တာဓိဝစနံ-နိယကဇ္ဈတ္တကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ [အတ္တာနံ+အဓိကိစ္စ+ပဝတ္တာ+ဇဇ္ဈတ်၊ အတ္တာနံ+ပဋိစ္စ+ပဝတ္တာ+စ္စတ်'' ဟု ဗဟုဝုစ်ဇဇ္ဈယီဒဘာသမာသ်ပြု၊ နိယကဇ္ဈတ္တ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မာတိကာဒုဖွင့် အဇ္ဈတ္တာဓမ္မာပုဒ်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] နိယကာတိ-ကား၊ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ ဇာတာ-ဖြစ်သောတရားတည်း၊ ပါဠိပုဂ္ဂလိကာတိ-ကား၊ ပါဠိယေက္ကဿ ပါဠိယေက္ကဿ- အသီးအသီးဒသာ၊

နိယကာ။ ။နိယံ ဝုတ္တံ၌ ''နိဿာယ+ဇာဒတာ နိဇော မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သောသား'' ဇကို ယပြု၍ ''နိယော''ဟု ဖြစ်ရုပုံကို ဒေါဒဿစသုတ်၌ ဥဒါဟရဏ်ကိုကြည့်ပါ၊ ထို့အတူ ဤ၌လည်း နိဿာယ+ဇာတာ နိဇာ၊ ဇကို ယပြု၍ နိယာဟုဖြစ်ပြီးနောက် သွတ္ထာအနက်၌ ကပစ္စည်းသက်၍ ''နိယကာ''ဟု ရှိမည်၊ ထို့ကြောင့် ''နိယကာတိ အတ္တာနိဇာတာ''ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ ''မိဒိကို မှီ၍ ဖြစ်သောဘရားများ'' ဟူသည်နှင့် ''မိမိ၌ဖြစ်သောတရားများ''ဟူသည် အဓိပ္ပါယ်အတူပင်တည်း၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ ''နိယတာတိ အတ္တာနော ဇာတာ''ဟု ရှိသည်မှာ မှားကောင်းပါ။]

(တဒယောက်စီ တယေးက်စီဒသော၊) ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ သန္တကာ-ဥစ္စာဘို့တည်း၊ [ပဋိသဒ္ဒါသည် ဝိသုံ အနက်ဟော၊ ဝိသုံ+ပုဂ္ဂလာ ပဋိပုဂ္ဂလာ-အသီးအသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ "ပဋိပုဂ္ဂလာနံ+သန္တကာ ပါဋိပုဂ္ဂလိကာ" ဟုပြု၊] ဥပါဒိန္နာတိ-ကား၊ သရီရဋ္ဌကာ- ကိုယ်၌ဘည်သော တရားတို့တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ ဧး- ထိုကိုယ်၌တည်သော တရားတို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ-ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တဲ့ဝါ- ဖြစ်မူလည်း ဖြစ်ဒေစကုန်၊ မာ (ဟောန္တု) ဝါ- မဖြစ်မူလည်း မဖြစ်ပဒေစကုန်၊ ပန- စ၊စစ်ကား၊ အာဒိန္နဂဟိတပဒမဇ္ဈာဝသေန- မြစ္စာယူအပ်, မှတ်ယူအပ်, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်အပ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဣဒ- ဤ အဏ္ဍတို့ကိုနိဒ္ဒေသ၌၊ ဥပါဒိန္နာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပရသတ္တာနံဘိ-ကား၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အဝသေသသတ္တာနံ- ကြွင်းသောသတ္တဝါတို့၏၊ (အဏ္ဍတ္ထံစသည်၌ စပ်) ပရုပဂ္ဂလာနံတိ- ဟူသော ပုဒ်သည်၊ တဿေဝ- ထို ပရသတ္တာနံဟူသော ပုဒ်၏ပင်၊ ဧဝဝစနံ- တည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ (အဏ္ဍတ္တာဓမ္မာပုဒ်၏နိဒ္ဒေသ၌) ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့် တူထည်သာ၊ တာဒုဘယန္တိ-ကား၊ တံ ဥဘယံ-ထို ၂ ပါးစုံသော အဏ္ဍတ္တ ဗဟိဒ္ဓတဆုံးအပေါင်းတည်း၊ အဏ္ဍတ္တာဒုမဏတ္တိကဿ-၏၊ ပဌမပဒေ- ပဌမပုဒ်၌၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာ-ကာမမဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယပုဒ်၌၊ အပ္ပမာဏာပိ- အပ္ပမာဏတဆုံးတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- နံ၏၊ [ပိ ဖြင့် ပရိတ္တာဟဂ္ဂတတဆုံးတို့ကို ပေါင်း၊] တတိယေ-၌၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာဝ- ကာမမဟဂ္ဂုတ်တဆုံးတို့ကိုသာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ပန-ဆက်၊ အပ္ပမာဏာ- အပ္ပမာဏတဆုံးတို့သည်၊ (သောကုတ္တာဒုဘာဝတို့သည်) ကာဒသန-ဘရုံတခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ- ဗဟိဒ္ဓတဲ့ဆုံးကို၊ ကာယေန- ၌၊ အဏ္ဍတ္တံ- အဏ္ဍတ္တဘဆုံးကို၊ အာရမ္မဏံ-ကို၊ နကရောန္တိ၊ [ဇ မြင်၌ ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "အဏ္ဍတ္တာဗဟိဒ္ဓါနကရောန္တိ" ဟူသော တတိယပုဒ်အခါ၌မကောက်ရ-ဟူလို၊] သနိဒဿနတ္တိကနိဒ္ဒေသော- သနိဒဿနဘိက်၏ နိဒ္ဒေသသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထောယေဝ- သာ၊ ဣတိ-ဘိကနိဒ္ဒေသကထာ အပြီးတည်း။

ဥပါဒိန္နာ။ ဤပုဒ်၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဋီကာ၌ ပြဆားပြီ၊ ဆိုလိုရင်းကား ဥပါဒိန္နာ၊ ပါဒါနိယတိက် စသည်၌ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာဘရုံးတို့ကိုသာ "ဥပါဒိန္နာ" ဟု ဆိုရသော်လည်း ဤခန္ဓာ၌ တဏှာဒြင့်စွဲယူအပ်, ဒိဋ္ဌိဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း စွဲယူအပ်သော မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သမျှတရားတို့ကို ဥပါဒိန္နာ ဟု ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။

—+—

ဒုကနိက္ခေပကထာ

ဒုဒကသု-ဒုက်တို့၌၊ အဒေါသနိဒ္ဒေသေ-၌၊ မေတ္တာယနဝသေန-မေတ္တာ၏ ကပ်ရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ မေတ္တိ-မေတ္တိမည်၏၊ မေတ္တာကာရော-မေတ္တာ၏ ချစ်ခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ မေတ္တာယနာ-မေတ္တာယနာ မည်၏၊ [မေတ္တာယ+အယနာ - ဖြစ်ခြင်း၊] မေတ္တာယ - မေတ္တာဖြင့်၊ အယိတဿ-ဖြစ်သော၊ မေတ္တာသမင်္ဂိနော-မေတ္တာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ စ်တ္တာဿ-၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ မေတ္တာယိတတ္တံ-မေတ္တာဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ["မေတ္တာဖြင့်ဖြစ်သောစိတ်" ဟူသည်မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မေတ္တာသမင်္ဂိနော စိတ္တဿ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။]

အနုဒယတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုဒ္ဒါ-အနုဒ္ဒါမည်၏၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အနုဒ္ဒါကာရော-စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ အနုဒ္ဒါယနာ-နာမည်၏၊ [ဋီကာ၌ "အနုဒ္ဒယနာ

မေတ္တာယနဝသေန။ ။မေတ္တာယ-မေတ္တာ၏+အယနံ- '(မိမိသန္တာန်၌) ကပ်ရောက်ခြင်း၊ မေတ္တာယနံ-ခြင်း၊ မိမိသန္တာန်၌ မေတ္တာကိုရခြင်း (မေတ္တာကိုဖြစ်စေခြင်း) ကို "မေတ္တာ၏ကပ်ရောက်ခြင်း" ဟု ဆိုသည်၊ [မေတ္တာယ+အယနံ ဥပဂမနံ မေတ္တာယနံ၊ တဿ အတ္တနော သန္တာနေ မေတ္တာယ လာဘော ဥပ္ပါဒနံ၊ သတ္တာနံ အနုပဂမော-မေတ္တာကို မိမိသန္တာန်၌ရနေခြင်းဖြစ်စေခြင်းကို 'မေတ္တာဖြန့်သည်' ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ဖြန့်သည့်အတွက် သတ္တာတို့သန္တာန်၌ မေတ္တာစေတသိက် ကပ်ရောက် သွားသည်မဟုတ်ပါ၊ - အနု။] ထိုသို့ မေတ္တာဖြစ်သောအခါ ထိုမေတ္တာသည် သတ္တာကို အာရုံပြု၍ ရကား သတ္တာတို့အပေါ်၌ ဖြန့်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် "မေတ္တာဖရဏာဝသေန" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ["မေတ္တာ+အယန" မှရှေ့အာကိုချ၍, နောက်အသိုကပ်လျှင် "မေတ္တာယန" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဒီဃပြု၍ "မေတ္တာယန" ရှိရသည်ဟုလည်း ဋီကာဖွင့်၏။]

တနည်း။ ။"မေတ္တာဧမဒနံ-ဧမေတ္တာ၏ ချစ်ခြင်းသည်၊ မေတ္တာယနံ-မည်၏" ဟု ဋီကာ တနည်းဖွင့်သေး၏၊ [မေဒနံ၌ မိဒမော်သည် သိန္နေဟအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "သိန္နေဟဝသေန" ဟု အယနံ၏ သရူပကျော်ဝိသေသနကို ဋီကာမိန့်သည်၊ ဤအလို မေတ္တာသ-၏+အယနံ (ချစ်သောအားဖြင့်) ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဧမေတ္တာယနံ-ခြင်း၊ ဤ၌လည်း ဒီဃပြုရသည်။]

မေတ္တိ။ ။မေဒနံ-စိုစိုဖတ်ဖတ်စေးကပ်ခြင်း၊ ဝါ-ချစ်ခင်ခြင်း၊ မေတ္တိ-ခြင်း၊ ["မိဒါဒိဟိဘ္ဘိဘိယေ၊" သုဘ်ဖြင့် စိရ်၊ ထိုသုတ်၌ "မိဒတိ သိနိယ့တိတိ မေတ္တာ" ဟု ကတ္တုသာဓိပြု၏၊ သင့်သည်ပင်၊ ဤ၌ကား "မေတ္တာယနဝသေန" ဟူသော ဘာဝသာဓနအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ဘာဝသာဓနံပြုသည်။]

အနုဒယတိ။ ။"ဒယ-ရက္ခဏေ" ဟု ဓာတ်အဓိပ္ပာယ်ရှိသောကြောင့် ဒယတိကို "ရက္ခတိ" ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်သည်၊ အနု အနက်မရှိ၊ အနုဒ္ဒါဒ္ဓါကား ဒါဓာတ်သည် ရက္ခဏာအနက်ဟောတည်း။

ကာရော”ဟု ရှိ၏၊] အာနုဒ္ဒယိတသာ-စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အာနုဒ္ဒါယိတတ္တံ-ရာ၊ [“အာနုဒ္ဒါယ အယိတသာ အာနုဒ္ဒါသမင်္ဂီနော စိတ္တသာ”ဟု ရှေးနည်းမှီး၍ ဖွင့်ပါ-] ဟိတသာ-(သူတပါး၏) စီးပွားကို၊ သေနဂသေန-ရှာမှီးခြင်း၏အစုမ်းဖြင့်၊ ဟိတေသိတာ-ဟိတေသိတာမည်၏၊[“ဟိတံ+သေတိ သိလေနာတိ ဟိတေသီ၊ဟိတေသိနော+ဘာဝေါ ဟိတေသိတာ”ဟု ပြု၊] အနုကမ္ပဝသေန-လျော်စွာ တုန်လှုပ်ခြင်း၏ အစုမ်းဖြင့်၊ (ချီးမြှောက်ခြင်း၏ အစုမ်းဖြင့်၊) အနုကမ္ပါ-အနုကမ္ပါမည်၏၊ [“ကမ္ပနံ-ကမ္ပါ၊ ကမ္ပတိတိ ဝါ ကမ္ပါ၊ အနုရူပံ+ကမ္ပါ အနုကမ္ပါ”ဟု ပြု၊] သဗ္ဗေဟိ-နှင့်သော၊ ဣမေဟိ ပဒေဟိ-ဤပုဒ်တို့ဖြင့်၊ (မေတ္တိအစ အနုကမ္ပါ အဆုံး ရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊) ဥပစာရပဗန္ဓာဝတ္ထာ-ဥပစာအခိုက်တန့် အပွနာ အခိုက်အတန့်သို့ ရောက်သော၊ မေတ္တာဝ-မေတ္တာဂုဏ်သာ၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဧဝဖြင့် မေတ္တာ သဒ္ဒေါ မဟိဒ္ဓသာ အဒေါသကို ကန့်၊] သေသ ပဒေဟိ-ကြွင်းသော အဒေါသ အဒုဿနာ စသည်သော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ လောကိယ လောကုတ္တရော-လောကီ လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ အဒေါသော-ကို၊ ကုထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အမောဟ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဒုက္ခေ ညာဏန္တိ-ကား၊ ဒုက္ခသစ္စေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ပညာ-ပညာတည်း၊ ဒုက္ခသမုဒယေတိ အာဒီသုပိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ သေဝိနယော၊ စ-ဆက်၊ တ္ထေ- “ဒုက္ခေညာဏံ” အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ညာဏံ-သည်၊ သဝနပေါဝစ္ဆေကဒုဿသု-ကြားနာခြင်း, သုံးသပ်ခြင်း, ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ [သဝနစသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက် ပြထားပြီ၊] ဒုက္ခသမုဒယော-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာ၌၊ (ညာဏံ-သည်၊) တထာ-ထို့အတူတည်း၊ [ကြားနာခြင်း, သုံးသပ်ခြင်း, ထိုးထွင်း၍သိခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ နိရောဓေ-နိရောဓသစ္စာ၌၊ (ညာဏံ-သည်) သဝနပဋိဒေဓ ပစ္စဝေက္ခနာသုဓေ-တို့၌သာ၊ (ပဝတ္တတိ)၊ [ဝိပဿနာညာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်၍ ရကောင်းသော တေဘူမကတရား မဟုတ်သော ကြောင့် သမ္မသနညာဏ် မရ-] ပဋိပဒါယ-ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ၌၊ (ညာဏံ) တထာ-တည်း၊ [ကြားနာခြင်း, ထိုးထွင်း၍သိခြင်း, ဆင်ခြင်ခြင်းတို့၌သာ ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ပုဗ္ဗန္တေတိ-ကား၊ အတီတကောဋ္ဌာသေ- အာတိတ်အဖို့အစုဖြစ်သော တရား၌၊ (ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်၌၊) အပရန္တေတိ- ကား၊ အနာဂတကောဋ္ဌာသေ- အနာဂတ်အဖို့အစုဖြစ်သော တရား၌၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေတိ-ကား၊တဒုဘယေ-ထို ၂ပါးစုံသော အတိတ်, အနာဂတ်အဖို့အစုဖြစ်သော တရား၌၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာ၊ပေ၊ ညာဏံတိ-ကား၊ အယံ-ဤအဝိဇ္ဇာ အစရှိသော

တရားသည်၊ ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း၊ ဣဒံ- ဤသခ်ါးစသော တရားသည်၊ ပစ္စယုပ္ပန်- အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဆကျိုးတည်း၊ ဣမံ- ဤအဝိဇ္ဇာ အစရှိသောအကြောင်းတရားကို၊ ပဋိစ္စ- စွဲ၍၊ ဣဒံ--ဤသခ်ါရ အစဖြစ်သော ဒုက္ခိုးတရားသည်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်ပြီ၊ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ပစ္စယသုစ- ဆအကြောင်းတရားတို့၌ ရှင်း၊(ဣဒပ္ပစ္စယတာ၏အဖွင့်၊)ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မသုစ-အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့၌ရှင်း၊ (ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နသု၏ အဖွင့်) ဉာဏံ-တည်း၊ [ဤပုဒ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဒဿနတိက် ဝိစိကိစ္ဆာနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ၊]

လောဘနိဒ္ဒေသပိ - ၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ (အကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊) အနာဂတာနံ-မလာကုန်သော၊ ပဒါနံ- တို့၏၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊အတ္ထော-တည်း၊ ရဉ္ဉနဝသေန- တင်စွဲခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ရာဂေါ-ရာဂမည်၏၊ဗလဝရဉ္ဇနဋ္ဌေန- အားကြီးသော တပ်စွဲခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သာရာဂေါသာရာဂမည်၏၊ ["သံ+ရာဂေါ"ဟုပုဒ်ဖြတ်၍သံ၏ဘုသအနက်ကို"ဗလဝ"ဟုဖွင့်သည်၊] ဝိသဲယေသု-အာရုံတို့၌၊ သတ္တာနံ- တို့ကို၊ အနုအနုံ နယနတော-အဖန်ဖန်ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုနယော-အနုနယ မည်၏၊ [အနုနယတီတိ အနုနယော၊] အနုရုဇ္ဈတိ-လိုလားတတ်၏၊ (ချစ်ခင်တတ်၏၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အနုရောဓော- မည်၏၊ ကာမေတိ- လိုလားတတ်၏၊ဣတိ အတ္ထော၊[အနုပုဗ္ဗ ရဂဓာတ်၏ ဣစ္ဆာအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] တောယ-ဤတဏှာဖြင့်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ-အမှတ်မထား, တပါးပါးသော၊ ဘဝေ-ဘဝ၌၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ နန္ဒန္တိ- နှစ်သက်ကြကုန်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ သယံ- မိမိဟူသောတဏှာကိုယ်တိုင်၊ နံန္ဒတိ- နှစ်သက်တတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊(သော-ထိုတဏှာသည်၊) နန္ဒီ-နန္ဒီမည်၏၊ [နန္ဒဓာတ် အ ပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဧဝေတက ဣ ပစ္စည်း] နန္ဒီစ-နှစ်သက်ကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ဝါ- နှစ်သက်တတ်သည်လည်းဟုတ်၏၊သာ-ထိုနှစ်သက်ကြောင်းတရားဟူသည်၊ ဝါ- ထိုနှစ်သက်တတ်သော တရားဟူသည်၊ ရဉ္ဇနဋ္ဌေန-တပ်စွဲခြင်းဟူသောအနက်ကြောင့်၊ရာဂေါစ- ရာဂလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ- ဤ ၂ ပါးသောသတ်ကြောင့်၊နန္ဒီရာဂေါ- နန္ဒီရာဂမည်၏၊တတ္ထ-ထိုနန္ဒီ, နန္ဒီရာဂ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ကေသို့ အာရမဏေ- တခုသောအာရုံ၌၊ သကိုံ-တကြိမ်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်သော၊ တဏှာ- တဏှာသည်၊ နန္ဒီ- မည်၏၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ- ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်သော တဏှာကို၊ နန္ဒီရာဂေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ စိတ္တာဿ သာရုဂေါတိ-ကား၊ ယော-အကြင် လောဘကို၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ (ရာဂေါ သာရာဂေါပုဒ်အဖွင့်၌၊) ဗလဝရဉ္ဇနဋ္ဌေန သာရာဂေါတိ- ဗလဝ၊ပေ၊ဂေါဟူ၍၊(မယာ) ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊(ဆုံးပြီ)၊ သော- ထိုလောဘသည်၊သတ္တာဿ-သတ္တဝ၏၊ နံ(သာရာဂေါ)-သာရာဂမဟုတ်၊ စိတ္တဿေဝ- စိတ်၏သာ၊ သာရာဂေါ- သာရာဂတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

တောယ- ကျိတက္ခာဖြင့်၊ အာရမက္ကာနံ-အာရုံတို့ကို၊ ဂ္ဂဆ္ဆန္တီ - အလိုရှိကြ ကုန်၏၊ ဂ္ဂကိ-ထိုသို့ အလိုရှိကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊(သာ-ထို တက္ခာသည်၊) ဂ္ဂဆ္ဆာ-ဂ္ဂစ္ဆာမည်၏၊တောယ-ကျိတက္ခာဖြင့်၊ ပါကိနော-သတ္တဝါတို့သည်၊ဗဟာလ ကိလေသဘာဝေန-ထူထဲသော ကိလေသာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ မုစ္ဆန္တီ- တွေဝေကြ ကုန်၏၊ ဂ္ဂတိ-ထိုသို့ တွေဝေကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(သာ-ထိုတက္ခာသည်၊) မုဋ္ဌာ-မည်၏၊ ဂိလိတ္ခာ-မျိုချ၍၊ ပရိနိဋ္ဌာပေတ္ခာ-ပြီးဆုံးစေချ၍၊ ဂဟဏဝသေန- အာရုံကို ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဇ္ဈောသာနံ-နမည်၏၊ [တက္ခာကိုအရကောက် ဖို့ရာ "အဇ္ဈောသာနာ"ဟု ရှိလျှင်ကောင်းမည်ထင်၏၊ဂိလိတ္ခာ စသည်ဖွင့်ပုံကို ပုထုဇ္ဇနောအဖွင့်၌ပြုခဲ့ပြီ၊] ဂ္ဂမိနာ- ကျွေလောဘဖြင့်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ဂ်ဈန်- လွန်စွာမက်မောကုန်၏း ဂေဓံ- လွန်စွာမက်မောခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ- ရောက် ကုန်၏၊ ဂ္ဂတိ-ထိုသို့ လွန်စွာမက်မောကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထို ဂေလောဘသည်၊) ဂေဓော-မည်၏၊ ["ဂိဓု-အတိကာမေ"ဟူသောစာတ်, ဏ ပစ္စည်း] ဝါ-တနည်း၊ ဗဟာလဋ္ဌေန-ထူထဲသည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ဂေဓော -မည်၏၊ ဟိ - မှန်၊ ဂေဓံဝါပန ဝနသဏ္ဌန္တိ- ဟူသော ကျိပါဠိ၌ ဗဟာလဋ္ဌေနေဝ- ထူထဲသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်ပင်၊ (ဂေဓန္တိ- ဂေဓဟူ၍၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ["ဂေဓံ-ထူထပ်သော၊ ဝနသဏ္ဍံ- တောအုပ်သို့" ဟု ပေး။]

အနန္တရပဒံ- အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပလိဂေဓော ဟူသော ပုဒ်ကို၊ ဥပသဂ္ဂ ဝသေန-ပရိဥပသာရပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝစိတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ ဝါ-တနည်း၊ သဗ္ဗတောဘာဂေန၊ အလုံးစုံထက်ဝန်းကျင်အဖို့အားဖြင့်၊ ဂေဓော- မက်မော တတ်သောသဘောတည်း၊ ဂ္ဂတိ-ကြောင့်၊ ပလိဂေဓော-မည်၏၊ [ပရိဟု ဆိုလို လျက် ရကို လပြုထား၏၊ ပရိ၏ သဒ္ဒတ္ထအနက်ကို "သဗ္ဗတော ဘာဂေန" ဟုဖွင့်သည်၊] တေန-ကျွေလောဘဖြင့်၊ သဋ္ဌန္တီ-ကပ်ငြိတတ်ကုန်၏၊ ဝါ-ကပ်ငြိ နေအောင် ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဂ္ဂတိ- ထို့ကြောင့်၊ (သော - ထိုလောဘသည်၊) သင်္ဂေါ-မည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ လဂ္ဂနဋ္ဌေန-ငြိကပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သင်္ဂေါ- မည်၏၊ ဩသီဒနဋ္ဌေန- နှစ်မြှုပ်တတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ပင်္ကော-မည်၏၊အာကာနုဝသေန-ဆွဲငင်ခြင်း၏အစွမ်း ကြောင့်၊ ဇောဝ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဇောဝ-တက္ခာသည်၊ တဿတဒဿဝဘဝသ- ဘာထိုဘဝ၏ပင်၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဣမံ ပုရိသံ- ဤယောကျွန်းကို၊ ပရိကဍ္ဎတိ- ဆွဲငင်၏၊ ဂ္ဂဘိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်ပြီ။

ဝဋ္ဋနဋ္ဌေန- လှည့်ပတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ မာယာ-မည်၏၊ ["မာယာ- လှည့်ပတ်တတ်သော သဘောတရားသည်"ဟု ပေး၊] ဝဋ္ဋသို- ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ သတ္တာနံ-တို့ကို၊ ဇနနဋ္ဌေန- ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်

ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ဇနိကာ-မည်၏၊ [“ဇနေတိတိ ဇနိကာ”ဟု ပြု၊] ဟိ-မှုန့်၊ တက္ကာ-တက္ကာသည်၊ ပုရိသံ-သတ္တဝါကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေတတ်၏၊ အဿ-ထိုသတ္တဝါ၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိဓာဝတိ- ဘဝတဲ့ပါးဌ် ပြေးသွား၏၊ ဝါ-ဘဝတပါးဌ်ဖြစ်၏၊ [ဝိဓာဝတိ နိဗ္ဗတ္တတီ၊-ဋီ၊] ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဒေဝတာသံယုဘ်, ဇာဇဝဂ်, ကဝိသုဘ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊] ဝဋ္ဋသို့ -၌၊သတ္တော-တို့ကို၊ ဒုက္ခေန-ဒုက္ခနှင့်၊ သံယောဇယမာနာ- ယှဉ်စေလျက်၊ ဇနေတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဉ္ဇနနီ-မည်၏၊ [သံကို “သံယောဇယမာနာ”ဟု ဖွင့်သည်၊] ဇာဠန ဇဋေန- ချုပ်စပ်တတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သိဗ္ဗိနီ-မည်၏၊ ဟိ-မှုန့်၊ (တနည်း) ဟိ (ယသ္မာ), အယံ-ဤတက္ကာကို၊ (ဝုတ္တာ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ တုန္နကာရော- အပ်ချုပ်သမားသည်၊ ပိလောတိကာယ- အဝတ်ပိုင်းတခုဖြင့်၊ ပိလောတိကံ- အဝတ်ပိုင်းတခုကို၊ (သိဗ္ဗတိ) ဝိယ- ချုပ်စပ်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊)၊ ဝဋ္ဋသို့ -၌၊သတ္တော-တို့ကို၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန- စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစ္စမ်းဖြင့်၊ သိဗ္ဗတိ- ချုပ်တတ်၏၊ ဃဋ္ဋေတိ- စပ်တတ်၏၊ တသ္မာ ဃဋ္ဋနဇဋေန-ထိုသို့ ချုပ်စပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သိဗ္ဗိနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်အပ်ပြီ၊[သိဗ္ဗတီတိ သိဗ္ဗိ,ကိုပစ္စည်း၊ဣနီထပ်သကဲ့၊] အဿာ-ထိုတက္ကာ၏၊ အနေကပွကာရံ- တပါးမက, များသောအပြားရှိသော၊ ဝိသယဇာလံ- အာရုံတည်းဟူသောပိုက်ကွန်သည်၊ (အတ္ထိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သာ- ထိုတက္ကာသည်၊ ဇာလိနီ- မည်၏၊) ဝါ- တနည်း- အဿာ -၏၊ တက္ကာဝိပ္ဖန္ဒိတ နိဓေသသခံါတံ- တက္ကာ၏ အထူးထူး အပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်း, အာရုံတို့၌ စွဲမြဲစွာ သက်ဝင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဇာလံ-ပိုက်ကွန်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-သည်၊)ဇာလိနီ- မည်၏၊[“ဇာလံ+အဿာအတ္ထိတိဇာလိ” ဟု ဖြစ်ပြီးနောက်,ဣနီ ပစ္စည်းသက်။]

အာကဗ္ဗနဋ္ဌေန- ဆွဲငင်တတ်သည်၏အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ သိယသောတာ-လျင်မြန်သော ရေအယဉ်ရှိသော၊ သရိတာဝိယ- မြစ်နှုံ့ တူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သရိတာ- တာဝမည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ အလ္လဋ္ဌေန-စိုစွတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ သရိတာ-မည်၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ဇန္တုနော-သတ္တဝါ၏၊ သရိတာနိ- စိုစွတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သိနေဟိတာနိစ-စေးကပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- ညက်ညောသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သောမနဿာနိ- သောမနဿသဟဂုတ် စိတ်တို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ဣတိ ဇေတံ-ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊[ဓမ္မပဒ, တက္ကာဝဂ်, ဃဋကရုပေါကိကာဝတ္ထု၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှုန့်၊] အလ္လာနိစေဝ - စိုစွတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သိနိဒ္ဓါနိစ- ညက်ညောသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (သောမနဿာနိ ဘဝန္တိ)၊ ဣတိ အယံ- ဤစား၊ ဇော- ဤပဥ္စင်္ဂရပ်၌၊ အတ္ထော- ဟူ၏။

ဝိသဘာ-ပြန့်ကျယ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ဝိသတ္တိကာ- မည်၏၊ဝိသဋ္ဌာ- ပြန့်နှံ့၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္ထိကာ-၏၊ဝိသာလာ- ပြန့်ကျယ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ-မည်၏၊ [ဝိသာလပုဒ်မှ နိုရုဟ်နည်းအားဖြင့် "ဝိသတ္တာ"ဟု ပြီးစေပြီးနောက် သဒ္ဒတ္ထဋ္ဌ ဏိက ပစ္စည်းသက်ပါ၊] ဝိသဏ္ဌတိ- အားရုံဘုံဋ္ဌ ဃထူးထူးအပြားပြား သွားတတ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ- မည်၏၊ [ဝိသတ္တိကာမှ ဏ္ဍကို တ္တပြု၍ ဝိသတ္တိကဲ့ဟု ပြီးသည်း၊] ဝိသံဝါဒိကာ- ချတ်ယှဉ်းစေတတ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ-မည်၏၊[ဤ ဝိသံဝါဒိကာမှ ဝိသတ္တိကာကိုလည်း နိုရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ပြီးစေ။]

ဝိသံဟရတိ- အထူးထူး အပြားပြားသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် နေကွမ္မသို့ ရှေးရှုပြစ်ခြင်းမှ စိတ်ကိုရွပ်သိမ်းထားတတ်၏၊ ဝါ- ချုံ့ထားတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဝိသတ္တိကာ-မည်၏၊ [ဝိကို "ဝိဝိဓေဟိ အာကာရေဟိ" ဟု ၎င်း, သံဟရတိကို "သဒ္ဒိပတိ" ဟု ၎င်း ဋီကာဌ်ဖြင့်သည်၊] တနည်း ဝိသံ- ဒုက္ခကို၊ ဟရတိ- ဆောင်ထားတတ်၏၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ- မည်၏၊ [ဝိသံကို "ဒုက္ခံ" ဟုရင်း, ဟရတိတို့ "ဝဟတိ" ဟု ၎င်း ဋီကာဌ် ဖြင့်သည်၊]ဝိသမူလာ- ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သောသဘောတည်း၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ- မည်၏၊ [တဏှာကြောင့် ကံပြု၏၊ ထိုကံက ဒုက္ခကို ဖြစ်စေ၏၊ ထို့ကြောင့် တဏှာသည် ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းလည်း ဖြစ်သည်၊] (တနည်း)ဝိသမူလာ- ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသောတရားတည်း၊ ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ-မည်၏၊ [ဒုက္ခဖြစ်လျှင် သုခကို တောင့်တသော တဏှာလည်းဖြစ်တတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခဝေဒနာဟူသောအကြောင်းရင်းရှိသည်"ဟု ဆိုသည်၊] ဝိသဖလာ-ဒုက္ခဟူသောအကျိုး ရှိသောတရားတည်း၊ဣတိ, ဝိသတ္တိကာ-မည်၏၊ [တဏှာသည် ဒုက္ခ၏အကြောင်း

ဝိသတာ, ဝိသဋ္ဌာ။ ။"ဝိသတာ" ဟုဆိုလိုလျက် တ တလုံးလာ၍"ဝိသတ္တာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် "ဝိသတ္တာယေဝ ဝိသတ္တိကာ" ဟု သွတ္ထတဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ၊ ဝိသတာဌ် ဝိပုဗ္ဗ သရဓောတ်သည့် ဂတိအနက်ကို ဟောခ၏၊ ဝိ အတွက် ဝိတ္ထတအနက်ကို ဟောရသည်၊ ဝိသဋ္ဌာဌ်လည်း တကို ဋ ပြုဆေားခြင်းသာ ထူးသည်။

ဝိသံဝါဒိကာ။ ။အနိစ္စအစရှိသောခန္ဓာ ၅ ပါးကို အနိစ္စအစရှိသည်ဟုယူသော အားဖြင့် မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို အလွဲအမှားပြောဆိုစေတတ်သည်၊ ဝါ-ချုတ်ယွင်းစေတတ်သည်၊ ဆက်ဦးအုံ-အနိစ္စ အစရှိသည်ကို နိစ္စ ဟု ယူဘတ်သော တရားသည် တဏှာမဟုတ်, ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ထို့ကြောင့် တကယ် ချုတ်ယွင်းစေတတ်သော တရားကား ဒိဋ္ဌိသာဖြစ်သည်၊ ဒိဋ္ဌိနှင့်တဏှာသည် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်၌ မကွဲမကွာ ဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိ၏ ဝိသံဝါဒိကာအမည်ကို တဏှာ၌ တင်စား၍ ကာရကူပစာရအားဖြင့် တဏှာကိုလည်း "ဝိသံဝါဒိကာ" ဟု ဆိုသည်၊ [အနိစ္စာဒိသဘာဝသ ရူပါဒိကသ နိစ္စာဒိဒ္ဒတာ ဂဟဏံ အဘိနိဝေသော ဝိသေသတော တဏှာဝသေန ဟောတိ၊ တဏှာ ရဟိတာယ ဒိဋ္ဌိယာ အဘာဝါတိ ဉာပစာရဝဒ္ဒသန နိမိတ္တသဿ (အကြောင်းတဏှာ၏) ကဏ္ဍုဘာဝမာဟ "နိစ္စာဒိတော ဂဏှန္တိ ဝိသံဝါဒိကာ ဟောတိ" တိ၊-အန္ဓ။]

သမုဒယဖြစ်ရကား; ဒုက္ခ ဟူသော အကျိုးရှိသည်။] ဝိသပရိဘောဂါ–ရူပါရုံ အာစရှိသောဒုက္ခကို သုံးဆောင်ခြင်းရှိသော သဘောဘည်း၊ ကွတိ, ဝိသတ္တိကာ-မည်၏ [“တဏှာယ၊ပေ၊ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝုတ္တာ” ဟူသော ဋီကာကိုကြည့်၍ ဝိသပရိဘောဂါကို “ဝိသံ+ပရိဘောဂေါ ယဿာ” ဟုဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်တွဲပါ။] ဝါပန- သည်သာမကသေး၊ ဝိသတာ- ဝိသတာမည်သော၊ သာ တဏှာ–ထိုတဏှာသည်၊ ရူပေ–ရူပါရုံ၌ဌင်း၊ ပေါဓမ္မ- ဓမ္မာရုံ၌ဌင်း၊ ကုသေ-အမျိုး၌ဌင်း၊ ဂဏော- ဂိုဏ်း၌ဌင်း၊ ဝိတ္ထတာ- ဖြန့်ကျယ်၏၊ ကွတိ, ဝိသတ္တိကာ- မည်၏။

အနယဗျသနပါပနဋ္ဌေန- ကြီးပွားခြင်းမရှိသော ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုမ္မာနုဗန္ဓသုတ္တကံဝိယ-လိပ်၏နောက်သို့လိုက်သော ကြိုးငယ်နှင့်တူ၏၊ ကွတိ, သုတ္တံ- သုတ္တမည်၏၊ ဟိ- သာဓကကား၊ သုတ္တကန္တိ၊ပေ၊ အဓိဝစနန္တိ–ဟူသော၊ တေံ(သုတ္တံ)- ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊သုတ္တကန္တိ-သုတ္တကံဟူသော၊ ဘော်-ဤအမည်သည်၊ နန္ဒိရာဂသာ-နှစ်သက်တတ်, တပ်မက်ဘွယ်သော သောဘ၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း၊ လာဘသက္ကာရသိလောကဓမ္မသုတ်၊] ရူပါဒီသု- ရူပါရုံအစရှိသော တရားတို့၌၊ ဝိတ္ထတဋ္ဌေန- ပြန့်ကျယ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ဝိသတာ-မည်၏၊ [ရှေ့၌“ဝိသတာ”ဟုပါပြီးဖြစ်လျက် ထပ်၍ဟောတော်မူရခြင်း အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ပြထား၏၊] တဿဘဿ–ထိုထို အာရုံကို၊ ပဋိလာဘတ္ထာယ- ရခြင်းအကျိုးငှာ၊ သတ္တော-တို့ကို၊ အာယူဟာပေတိ–အားထုတ်စေတတ်၏၊ ကွတိ, အာယူဟိနီ- မည်၏၊ ဥက္ကဏ္ဌိတုံ- ပျင်းရိခြင်းငှာ၊ အပ္ပဒါနတော- မပေးခြင်းကြောင့်၊ သဟာယဋ္ဌေန- အဖော်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ဒုတိယာ- ဒုတိယာမည်၏၊ ဟိ- မှန်၊ အယံ- ဤတဏှာသည်၊ သတ္တာနံ-တို့အား၊ ဝဋ္ဋသ္မိံ- ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ ဥက္ကဏ္ဌိတုံ- ပျင်းရိခြင်းငှာ၊ ဝါ- ပျင်းရိခွင့်ကို၊ နဒေတိ၊ မပေး၊ဂတဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ် ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ပိယ သဟာယော ဝိယ- ချစ်အပ်သော သဟာယ်ချင်းကဲ့သို့၊ အဘိရမာမေတိ–အလွန်မွေ့လျော်စေ၏၊ တေနေဝ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ တဏှာ၊ပေ၊နာတိဝတ္တတီဘီ-ဟူ၍ ဝုတ္တံ-ပြီ၊

[တဏှာဒုတိယော- တဏှာဟူသောအဖော်ရှိသော၊ ပုရိသော-သတ္တဝသည်၊ ဒီဃံ–ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓါနံ-သံသရာ အဝန်းကို၊ သံသရံ (သံသရန္တော)–တပြောင်းပြန်ပြန် ကျင်လည်လျက်၊ ဂတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ- ဤသို့ပြေားသော

ဂတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ။ ။အယံ+ပကာရော ဂတ္ထံ၊ ဂတ္ထံ+ဘာဝေါ ဂတ္ထဘာဝေါ–ဤသို့ပြေားခြင်းသော လူ့ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လူ့အဖြစ်(လူ့ဘဝ)+အညထာ+ဘာဝေါ အညထာဘာဝေါ-တပါးသောအပြားဟူသော နတ်ခန္ဓာစသည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ်အဖြစ်,(နတ်ဘဝ)စသည်၊ [ဂတ္ထဘာဝညထာဘာဝန္တိ–မနုဿဘာဝ ဒေဝါဒိဘာဝဘူတံ၊-ဋီကာ၊] ဆိုလိုရင်းကား–“လူ့ဘဝ နတ်ဘာဝ

ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဤလူ့ဘဝ, တပါးသော အပြား၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နှတ်ဆွေးစရိုက်သောဘဝဟူသော၊ သံသာရုံ-သံသရာကို၊ ဝါ-ခန္ဓာ, အာယတန-ဒေဝဗ်တို့၏ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းကို၊ နာဂတိ ဝတ္ထတိ-မလွန်မြောက်နိုင်၊-[အင်္ဂုတ္တိုရ်-စတုက္ကနိပါတ်, တဏှာပဟိဒသုတ်။]

ပဏိဒဟနကဝသေန- ရှေးရှုထားဝတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ဝါ-တောင့်တတတ်သည်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပဏိဓိ-မည်၏၊ ဘဝနေတ္တိဘိ- ကား၊ ဘဝနေတ္တု- ဘဝ၏ကြိုးတည်း၊ [ဘဝသို့ဆောင်တတ်သောကြောင့် တဏှာသည် ကြိုးနှင့်တူသည်-ဟူလို့၊]ဟိ-မှန်၊ရဇ္ဇုယာ-ကြိုးဖြင့်၊ဂီဝါယ-လည်ပင်းခွံ၊ဗဒ္ဓါ-ဖွဲ့နှောင်ကုန်သော၊ ဂေါဏာ- တို့ကို၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ- အလိုရှိအပ်, အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့၊ နိယျန္တိဝိယ- ဆောင်အပ်, ဆောင်နိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊)တောယ-ဤဘဏှာဖြင့်၊ သတ္တာ- တို့ကို၊ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ-သို့၊ နိယျန္တိ-န်၏၊[ဤစကားအရ "နိယျန္တိ တောယာတိ နေတ္တိ၊ ဘဝဿ နေတ္တိ, ဘဝနေတ္တိ" ဟုပြု၊ ဘဝသို့ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော တဏှာ တည်းဟူသောကြိုး၊] တံတံအာရုမဏံ- ထိုထိုအာရုံကို၊ ဝနတိ ဘဇတိ- ကပ်တတ်၏၊ အလ္လီယတိ- ငြိကပ်တတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဝနံ-မည်၏၊ [ဝနဓာတ်၏ သမ္ဘတ္တိ အနက်ကိုယူ၍ "ဘဇတိ" ဟုဖွင့်သည်၊ ဘဇတိအရ ရိုးသဆည်းကပ်ခြင်း အနက်ကိုယူမည်စိုး၍ "အလ္လီယတိ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ တဏှာက, သို့မဟုတ် တဏှာကို အဓိကြောင်းပြု၍ သတ္တဝါက ရှုပါရုံစသည်သို့ ကပ်၍ကပ်၍နေတတ်သည်၊] ဝါ-တနည်း၊ ဝနတိ ယာစတိ-တောင်းတတ်၏၊ ဣတိ, ဝနံ-မည်၏၊[ယာစနာ အနက်ကိုဟောရာ၌ ဝနုဓာတ်, တနာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ "ဝနောတိ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊]ဝနထောတိ-ဝနထောဟူသောပုဒ်ကို၊ ဗျဥ္ဇနေန-ထဟူသောဗျဉ်းဖြင့်၊ ပဒံ- ပုဒ်ကို၊ ဝဟိတံ- တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ [သမထောကဲ့သို့ ရှုပ်ပြီးစေ၊] ဝါ-တနည်း၊ အနတ္တဒုက္ခာနံ-အကျိုးမဲ့ဒုက္ခဘို့ကို၊ သမုဋ္ဌာပနဋ္ဌေန- ထကြွစေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်ဟုဆိုလိုသည်၏၊ ဝါ- ထူထောင်တတ်သည်၏အဖြစ်

စသည်ရှိသော သံသရာ"ဟူလို၊ဤသံသရာကို ကျင်လည်ရာ၌ သတ္တဝါတို့သည်ရောက်ရာဘဝကို ဘဝနိကန္တိက တဏှာဖြင့် ရှေးဦးစွာ နှစ်သက်ကြ၏၊ ဤနှစ်သက်သောတဏှာသည် ထိုသတ္တဝါ၏ အဖေါ်ပင်တည်း၊ ထို့နောက်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ မကြာမကြာ တဏှာဖြစ်၏၊ ထိုတဏှာဖြစ်တိုင်း ထိုအာရုံကို နှစ်သက်၍နေရကား သတ္တဝါတို့သည် သံသရာထဲ၌ မည်မျှလောက်ကြာစေကာမူ မပျင်းရိကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "တဏှာ ဒုတိယော၊ ပေါနာတိ ဝတ္ထုတိ" ဟုဆိုသည်။

အနုတ္တ၊ ဗဟု၊ ဝနံ။ ။သစ်ပင်ချုံနွယ်တို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးလျှိုနေသော ဧတောရှုပ်ကြိုးသည် ဧရောက်လာသူတို့အား အာကျိုးမဲ့ကိုဂုဏ်း, စိတ်ဆင်းရဲကိုယ်ဆင်းရဲမှုကိုဂုဏ်းဖြစ်စေနိုင်၏၊ ပြင်းထန်သော တဏှာလည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝနံဝိယာတိ

ဟူသော အနက်ကြောင့်၎င်း၊ ဂဟနဋ္ဌနစ- ရှုပ်ထွေး ထူထပ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၎င်း၊ ဝနံဝိယ- တောနှင့်တူ၏၊ ဣတိ,ဝနံ-မည်၏၊တေံ-ဤဝနဟူသောအမည်သည်၊ ဗလဝတဏှာယ- အားကြီးသောတဏှာ၏၊ နာမံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ ဂဟနတဏ္ဌေန- သာ၍ ရှုပ်ထွေးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တတော- ထိုအားကြီးသောတဏှာထက်၊ ဗလဝတရံ-သာ၍ အားကြီးသောဘဏှာသည်၊ ဝနထောနာမ- မည်၏၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ဝနံ၊ ပေ၊ ဘိက္ခဒေါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ။

[ဘိက္ခဝေါ- ရဟန်းတို့၊ တုမှေ- သင်တို့သည်၊ ဝနံ-ကိလေသာဟူ, ထူထပ်သောတောကို၊ ဆိန္ဒထ- ဖြတ်လိုက်ကြကုန်လော၊ရုက္ခံ- သစ်ပင်ကို၊ မာဆိန္ဒထ-မဖြတ်ကြကုန်လင့်၊ ဝနတော- ကိလေသာဟူ, ထူထပ်သောတောမှ၊ ဘယံ-ဇာတိဇရာ,အစဖြာ၍,မျှားစွာထောင်သောင်း,ဘေးအပေါင်းသည်၊ဇာယတေ-ဖြစ်၏၊ ဝနဋ္ဌ- ကိလေသာဟူ, ထူထပ်သော တောကိုဂုဏ်း၊ ဝနထဋ္ဌ- ဆက်ကာ ဆက်ကာ, ဖြစ်ပွားလာသော ကိလေသာတောကိုဂုဏ်း၊ ဆေတ္ဝာ- ဖြတ်ပြီး၍၊ နိဗ္ဗနာ- ကိလေသာတော မရှိကြကုန်သည်၊ ဟောထ-ဖြစ်ကြကုန်လော။]

သန္ထဝနဝသေန- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သန္ထဝေါ-မည်၏၊ သံသဂ္ဂေါ- ရောနှောပေါင်းသင်း, ဆက်ဆံခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [သံပုဗ္ဗ, ထဝ- အာဘိတ္ထဝေဓာတ်၊ သံ (သမ္မာ)-ကောင်းစွာ+ထဝနံ-ချီးမွမ်းခြင်း၊သန္ထဝေါ-ခြင်း၊မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်းဟူသည် အချင်းချင်းချီးမွမ်း၍ အကောင်းထင်နေခြင်းတည်း၊]သော-ထိုရောနှောပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်းသည်၊ တဏှာသန္ထဝေါ- တဏှာအားဖြင့် ရောနှော ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်းငင်း၊ မိတ္တသန္ထဝေါစ-မိတ်ဆွေအဖြစ်ဖြင့် ရောနှောပေါင်းသင်း ဆက်ဆံခြင်းငင်း(ဣတိ-သို့၊)ဒုဝိဓော-၏၊တေသု- ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဣဓ-ဤလောဘနိဒ္ဒေသ၌၊ တဏှာ

ဝနံ'' ဟု ပြု၍ တောရှုပ်နှင့် တူပုံကို ''အနတ္ထဲ၊ပေါဂဟဋ္ဌေန'' ဟု မိန့်သည်၊ [ပဌမနည်း၌ ဝနနှင့် ဝနထသဒ္ဒါ အနက်တူ၏၊ ''အနတ္ထဒုက္ခာနံ ဝါ'' စသော ဒုတိယနည်း၌ကား အနက်အရ မတူကြ၊ ဗလဝတဏှာဟော, ဗလဝတရတဏှာဟော အဖြစ်ဖြင့် ကွဲပြားကြသည်။]

ဝနံ၊ပေ၊ဟောထ။။ တတ္ထ၊ပေါကိလေသဝနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ'ပေ၊ဝေံ ဇာတိအာဒိဘယမူလံ ကိလေသဝနတော ဇာယတီတိ အတ္ထော၊ ပေ၊ ပိဋ္ဌပ္ပတ္တိကာ ဝနံ နာမ၊ အပရပိဋ္ဌတ္တိကာ ဝနထောနာမ၊ နိဗ္ဗနာ ဟောထာတိ-နိက္ကိလေသာ ဟောထ၊-ဓမ္မပဒ, မဂ္ဂဝဂ်, အဋ္ဌမဝတ္ထုအဋ္ဌကထာ၊ ဤ၌ ''ဝနံ'' ကို ''ကိလေသဝနံ''ဟုဖွင့်၍ နိဗ္ဗနာကို ''နိက္ကိလေသာ''ဟုဖွင့်၏၊ ''နိဗ္ဗာနာ''ဟု ပဌာဋ္ဌ ဒီဃ မရှိစေရ၊ ''နိဗ္ဗနာ''ဟုသာရှိစေရမည်၊ ''နိဗ္ဗာနာ''ဟုဆိုလျှင် ''ဝါန(တဏှာ)မရှိကြကုန်သည်'' ဟုသော အနက်ပေးနိုင်၏၊ ယိုသွေ့မြေးလျှင် နိက္ကိလေသာ''အဖွင့်နှင့်မညီ။]

သန္ဆဝေါ-ကို၊ အဓိပ္ပေဓတော၊ သိဒၠနဟဝံသေန- စိုစိုစွတ်စွတ် စေးကပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဝင်ကြောင့်၊ ဝါ- ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊သိဒၠနဟော - မည်၏၊အာလယ ကရဏာသေန- ငြိတွယ်မှုကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အပေက္ခတိ- ရှုငဲ့တတ်၏၊ ဣတိ, အပေက္ခာ- မည်၏၊ စ- သာဓကကား၊ဣမာနိ၊ပေါက္ခရဏိတိတိ- ဟူသော၊ ဇေတံ(သုတ္တံ)- ကို၊ (ဒေဝိယာ) ပိ-မိဖုရားသည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ ["ဘဂဝတာ"ဟု ယောဇနာဆည့်သည်ကို ဝဉ်းစားပါ၊]ဒေဝ-အရှင်မင်းမြတ်၊ ဣမာနိ-ဤမြို့တော်တို့သည်၊တေ-အရှင်မင်းမြတ်၏၊ကုသဝတီ ရာဇဓာနိပမုခါနိ-ကုသာဝတီ မင်းနေပြည် ဒွမ္မူးရှိကုန်သော၊ စတုနာသီတိ နဂရသဟဿာနိ- ရှစ်သောင်း လေးထောင်သော မြို့တော်တို့ပါတည်း၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ဇေဋ္ဌ-ဤ ရှစ်သောင်း လေးသောင်သော မြို့တော်တို့၌၊ ဆန္ဒံ- ဆန္ဒကို၊ ဇနေဟိ-ဖြစ်စေပါလော၊ ဝိဇိတေ-နိုင်ငံတော်၌၊ အပေက္ခံ- ရှုငဲ့ခြင်းကို၊ ကရောဟိ-ပြုတော်မူပါလော၊-ဒီဃနိကာယ်, မဟာဝဂ္ဂ, မဟာသုဒဿနသုတ်၊] ဟိ-မှန်၊ အာလယံ-တွယ်တာမှုကို၊ ကရောဟိ၊ ဣဘိ အယံ-ကား၊ဇေဋ္ဌ-ဤအပေက္ခံ ကရောဟိ ဟူသော ပါဠိတော်၌၊ အဇ္ဈောဒ-တည်း။

ပါဠိယေက္ကေ ပါဠိယေက္ကေ- အသီးအသီး တခုစီတခုစီသော၊ အာရမဏေ-၌၊ ပန္ဓတိ- နှောင်ဖွဲ့ဘတ်၏၊ ဣတိ, ပဋိပန္ဓု -မည်၏၊ [ပဋိပန္ဓု- အသီးအသီး နှောင်ဖွဲ့တတ်သော တရား၊]ဝါ- တနည်း၊ ဉာတကဋ္ဌေန- ဆွေမျိုး၏ အဖြစ် ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ပါဠိယေက္ကော- အသီးအခြားတယောက်သော၊ ပန္ဓု- ဆွေမျိုးတည်း၊ ဣတိပိ- ကြောင့်လည်း၊ ပဋိပန္ဓု -မည်၏၊ [ပဋိပန္ဓု - အသီးအခြား တယောက်တည်းသော ဆွေမျိုး၊] ဟိ-မှန်၊ နိစ္စသန္နိဿိတဋ္ဌေန- အမြဲမှီခိုအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ တဏှာသမော- တဏှာနှင့်တူသော၊ ပန္ဓုနာမ- ဆွေမျိုးမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

အာရမဏာနံ- တို့သို့၊အသနတော- ပြန့်နှံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- စားသောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသာ- ဟူသာမည်၏၊ အဇ္ဈောဋ္ဌရဏတောဒစဝ- လွှမ်းမိုးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ တိတ္တိ -တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းသို့၊ အနုပဂန္ဓာဝ- မကပ်ဆောက်မူ၍ သာလျှင်၊ ပရိဘုဉ္ဇနတောစ-သုံးဆောင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ (အာသာ- မည်၏၊)ဣတိ အဇ္ဈော၊ [အသဓာတ်၏ ဗျာပန အနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "အဇ္ဈောဋ္ဌရဏတောစဝ" ဟုရင်း, အဒန အနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပရိဘုဉ္ဇနတောစ" ဟု ရင်း ဖွင့်သည်၊] အာသိသနဝသေန- လိုချင်ဘောင့်တခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ အာသိသနာ-မည်၏၊ [သက္ကတ၌ "အာပုဗ္ဗ သိ သဓာတ်ဟုရှိ၏၊ပါဠိ၌ သိသဓာတ်ဟုရှိသည်၊]အာသိသိဿာ - လိုချင်တောင့်တတတ်သော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အာသိသိတတ္တံ-ရာ၊ဣဒါနိ-၌၊တဿာ-ထိုအာသိသနတဏှာ၏၊ပဝတ္တိဋ္ဌာ

နံ-ဖြစ်ဆုဌာနကို၊ဒဿေတုံ-ဌာ၊ရူပါသာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုရူပါသာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အာသိသနဝဿန-လိုချင်တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဝေါကြောင့်၊ ဖာသာ-မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာသာသဒ္ဒါ၏၊ အတ္ထံ-ကို၊ ဂဟေတ္ဘာ-ယူ၍၊ ရူပ-ရူပါရုံ၌၊ အာသာ-လိုချင်တောင့်တတတ်သော တဏှာတည်း၊ ရူပါသာ-ရူပါရုံ၌ လိုချင်တောင့်တတတ်သောတဏှာ၊ ဣဘိ-ဧဝံ-သို့၊ နပပိ-နှ်သော၊ ပဒါနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နှ်၏၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ဤ ၉ ပါးသော ပုဒ်တို့ဘွင်၊ပုရိမာနိ-နှ်သော၊ ပဉ္စ-၅ပုဒ်တို့ကို၊ ပဉ္စကာမဂုဏဝသေန-ရူပ, သဒ္ဒစသော ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ-နှ်ပြီ၊ ဆဋ္ဌံ-၆ ခုမြောက် ပုဒ်ကို၊ (လာဘာဿာ ဟူသော ပုဒ်ကို၊) ပရိကပ္ပာရဟလောဘဝသေန- ပရိကပ္ပဆုတ်ကို လိုချင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ-)၊ တံ-ဆို ၆ ခုမြောက်ပုဒ်ကို၊ ဝိဒဿသဟာ-အထူးအားဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ-ရဟန်းတို့၏ အတွက်၊ (ဝုတ္တံ)၊ တတော-ထို ဆဋ္ဌပုဒ်မှ၊ ပရာနိ-နှ်သော၊ တိဏာိ-၃ ပုဒ်တို့ကို၊ (ဓနာဿာ ပုတ္တာဿာ ဇီဝိတာဿာ ဟူသောပုဒ်တို့ကို၊) အတိတ္တိယဝတ္ထုဝသေန- တင်းတိမ်ခြင်းကို မဖြစ်စေနိုင်သော ဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟဋ္ဌာနံ- အိမ်ရှင်တည်သူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏ အတွက်၊ (ဝုတ္တာနိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံ-ထိုလူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ ဓနပုတ္တဇီဝိဒတဟိ-ဥစ္စာ သားသမီး အသက်တို့ထက်၊ အည်-အခြားသော၊ ပိယတရံ-သာ၍ ချစ်အပ်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိတော့။

တေ-ဤဥစ္စာသည်၊ မယှံ-ငါ၏၊ (သန္တကံ-ဥစ္စာတည်း၊)တေ-သည်၊ မယှံ-၏၊ (သန္တကံ-တည်း၊) ဣတိဝါ- ဤသို့မသော်၎င်း၊ အသုဂေန-ထို မည်သူသည်၊ မေ- ငါအား၊ ဣဒံ-ဤဥစ္စာကို၊ ဒိန္နံ- ပေးအပ်ပြီ၊ ဣဒံ-ကို၊ ဒိန္နံ-ပြီ၊ ဣတိဝါ-သော်၎င်း၊ ဧဝံ-သို့၊ သဒတ္ထ- တို့ကို၊ ဇပ္ပါပေတိ- ပြောဆိုစေတတ်၏၊ ဣတိ,

---

အတိတ္တိယဝတ္ထု။ ။တိပိဓာတ်သည် ပိဏန(နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ကိုဖော၏၊ တိပစ္စည်းသက်၍"တိတ္တိ-အားရနှစ်သက်ခြင်း"ဟုဖြစ်၏၊တိတ္တိ°+ဇနေတိတိ တိတ္တိယံ-အားရနှစ်သက်ခြင်း(တင်းတိမ် ကျေနပ်ခြင်း)ကို ဖြစ်စေတတ်သောဝတ္ထု၊ (ဇနဲတိ အနက်၌ ဣယသက်၊) နှ+တိတ္တိယံ အတိတ္တိယံ(ဝတ္ထု)။

ဇပ္ပါ။ ။ဇပ္ပဓာတ်သည် ပြောဆိုခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ်ကြွေသောကြောင့် ပြောဆိုစေတတ်သော တဏှာကို ရ၏၊ ယခုအခါ၌"တေံ မယှံ တေံ မယှံ" ဟု ကိုယ့်ဥစ္စာကလေးကို ထပ်ခါထပ်ခါ ပြောနေခြင်းသည်ရှင်း, "ဣဒံ ဒိန္နံ ဣဒံ ဒိန္နံ" ဟု သူများက ပေးအပ်သည်ကို ထပ်ခါထပ်ခါ ပြော်နေခြင်းသည်ရှင်း,သာယာသော တဏှာက ပြောစေခြင်းပင်တည်း၊ [ရှေးနိသယ်၌"ဣဒံ ဒိန္နံ ဣဒံ နဒိန္နံ"ဟုအနက်ပေး၏၊ "နဒိန္နံ"သည် တဏှာကြိုက်မဟုတ်၍ တဏှာက ပြောလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဒေါသကသာ ပြောစေပေလိမ့်မည်၊ထို့ကြောင့် "နဒိန္နံ"ဟု မရှိရ၊ထပ်ခါထပ်ခါပြောစေပုံကို ပြသောကြောင့်"တေံ မယှံ တေံ မယှံ"ဟု ရှိစေ၏။

ဇပ္ပါ- ဇပ္ပါမည်၏၊ ပရတော- နောက်၌၊ ဒ္ဝေ- နှစ်သော၊ ဝေါဒါနိ- တို့ကို၊ (ပဇပ္ပါ, အာဘိဇပ္ပ ဟူသောပုဒ်တို့ကို၊) ဥပသင်္ကန- ပဥပသာရ, အာဘိဥပသာရပုဒ်ဖြင့်၊ ဝမ္ဘိတာနိ- တိုးပွားစေအပ်ကုန်ပြီ၊ တတော- ထို ၂ ပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ- နောက်၌၊ အညေန-အနက်ကဲ့ပြားခြင်းဟူသောအခြင်းအရာမှတပါး၊ သော၊အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဇပ္ပါနှင့်ဇပ္ပနာ ဇပိတတ္တံတို့၏ အနက်အရ မကဲ့မပြားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဝိဘတ်တုံ- ဝေဖန်ခြင်းငှာ၊ အာရဒ္ဓတ္တာ- အားထုတ်တော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုန-ဖန်၊ ဇပ္ပါတိ- ဇပ္ပါဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဇပ္ပနာကာရော- ပြောဆိုစေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဇပ္ပနာ-မည်၏၊ ဇပိတသဒ- ပြောဆိုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာတည်း၊ ဇပိတတ္တံ-တဏှာ။

ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ ဝိသယေ- အာရုံ၌၊ လုပတိ အာကာစုတိ-ဆွဲငင်တတ်၏၊ လ္လတိ, လောလုပေါ-မည်၏၊ လောလုပသဒ- အာရုံ၌ အဖန်ဖန်ဆွဲငင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာသည်၊ လောလုပ်ံ- လောလုပ်ပ မည်၏၊ လောလုပ်ပါကာရော- အာရုံ၌ အဖန်ဖန် ဆွဲငင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အခြင်းအရာသည်၊ ဝေါ- အာရုံ၌အဖန်ဖန်ဆွဲငင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ လောလုပ်ပါယနာ- လောလုပ်ပါယနာမည်၏၊ လောလုပ်ပသမင်္ဂိနော- လောလုပ်ပတဏှာနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အာရုံ၌ အဖန်ဖန်ဆွဲငင်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ဘာဝေါ- သည်၊လောလုပ်ါယိတတ္တံ- မည်၏၊ [လောလုပ်ပေန+ဇယိတော လောလုပ်ပါယိဘော၊ လောလုပ်ပါယိတသဒ+ဘာဝေါ လောလုပ်ပါယိတတ္တံ။]

ပုစ္ဆဉ္ဇိကဘာဝတိ- ကား၊ ယာဃတဏှာယ- အကြင်တဏှာဖြင့်၊လာဘဋ္ဌာနေသု- လာဘ်၏တည်ရာ အရပ်တို့၌၊ (ရပေါက်ရလမ်းရှိရာ အရပ်တို့၌၊) ပုစ္ဆံ- အမြီးကို၊ စာလယမာနာ- လှုပ်စေကုန်သော၊(ပုစ္ဆံ စာလ့ယမာနာ- အမြီးနန့်ကုန်သော၊)သုနခါဝိယ-ခွေးတို့ကဲ့သို့၊ ကမ္မမာနာ- လှုပ်ရှားကုန်လျက်၊ ဝိဃရ

လောလုပေါ။ ။လုပဓာတ်၏ အဘာဝုန အနက်ကို ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ မတွေ့ရ၊ ''ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ''ဟုကြံပါ၊ သက္ကတ၌ကား လုဘဓာတ်,အစ်ပစ္စည်း,လုလုဟု ဒွေဘော်ပြု၍ လု၏ဥကို သြပြု, ''လောလုဘ''ဟုဖြစ်ပြီးမှ ဘက် ရံခါပပြု၍''လောလုပေါ''ဟုရုပ်ပြီးပုံကို ပြ၏။ ''ပုနပ္ပုနံ''ကား ''လုလု''ဟူသော သဒ္ဒါ ၂ ခုအတွက် ရအပ်သော အနက်တည်း။

ပုစ္ဆဉ္ဇိကဘာဝေါ။ ။အဋ္ဌဓာတ်သည် မကွန် ဟူသောစကားကိုဆိုလို၏ ဖြစ်၏၊ ဤဥစ္ဆ ''ဟူသို့ ထင်ရှားပြခြင်း'' အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ ခွေးကအမြီးကိုလှုပ်ပြခြင်း(အမြီးနန့်ခြင်း) သည် မိမိမှာလိုချင်သောအရာ ရှိကြောင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ''စာလယမာနာ သုနခါဝိယ''ဟုဆိုသည်၊အဋ္ဌန်-အဋ္ဌော(ထင်ရှားပြခြင်း၊ ဒါ-လှုပ်

နှိ· လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တံ-ထို၊ ပုစ္ဆဥိကတာဟူသော အမည်သည်၊ တသာ
ကမ္မနတဏှာယ-ထိုလူပ်ရှားကြောင်း တဏှာ၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ သာဓု-
ကောင်းကုန်သော၊ မနာပမနာပေ- အလွန်မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊
ဝိသယေ-အာရုံတို့ကို၊ ကာမေတိ-အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ သာဓုကာမော-မည်၏၊
[သာဓုကို ''မနာပမနာပေ ဝိသယေ'' ဟု သရုပ်ပြသည်၊] တဆ-ထိုအကောင်း
တို့ကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာသည်၊
သာဓုကမျတာ- မည်၏။

မာတာမာတုစ္ဆာတိအာဒိကေ- အမိ,မိကြီး,မိထွေး အစရှိသော၊ အယုတ္တ
ဋ္ဌာနေ- ရာဂဖြစ်ခြင်းငှာ မသင့်သောအရာ၌၊ (ဥပပဇ္ဇေ-သော၊)ရာဂေါ-ရာဂ
တည်း၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အဓမ္မရာဂေါ- မည်၏၊ [အဓမ္မော+ရာဂေါ အဓမ္မ
ရာဂေါ၊ (တနည်း) အဓမ္မေန+ဥပပဇ္ဇော+ရာဂေါ အဓမ္မရာဂေါ။] ယုတ္တ
ဋ္ဌာနပိ—ဖြစ်သင့်ရာ ဋ္ဌာန၌လည်း၊ ဗဟုဝေါ- အလွန်ကြီးသည်၊ ဟုတ္ဝာ, ဥပပဇ္ဇ
လောဘော-ဖြစ်သောလောဘသည်၊ ဝိသမလောဘော-မည်၏၊ ဝေါ-တနည်း၊
ရာဂေါ- သည်၊ ဝိသံ-ဝိသမချည်းတည်း၊ ဣတိ အာဒိဝစနံတော-ဤသို့အစ
ရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (ဝိဘင်းပါဠိ, ခုဒ္ဒကဝတ္ထု ဝိဘင်္ဂ, တိက
နိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊) ယုတ္တဋ္ဌာနေဝေါ-ဖြစ်သင့်ရာဋ္ဌာန၌သော်
ငင်း၊ အယုတ္တဋ္ဌာနေဝေါ- မဖြစ်သင့်ရာ ဋ္ဌာန၌သော်ငင်း၊ ဥပပဇ္ဇော-သော၊ဆန္ဒ
ရာဂေါ-နှစ်သက်တတ် မက်မောတက်သော အားကြီးသောရာဂသည်၊(ပြင်းပြ
သော ရာဂသည်၊)အဓမ္မဋ္ဌေန- မတရားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓမ္မရာဂေါ-
မည်၏၊ ဝိသမဋ္ဌေန- မညီညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသမလောဘော-
မည်၏၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဝိသမော- မမျှတသော+လောဘော ဝိသမ
လောဘော၊ ဝိသမေန+ဥပပဇ္ဇော လောဘော ဝေါ ဝိသမလောဘော။]

အာရမဏာနံ- တို့ကို၊ နိကာမနဝသေန- လိုသားနှစ်သက်ခြင်း၏ အစွမ်း
ကြောင့်၊ နိကန္တီ- မည်၊ နိကာမနာကာရော- လိုလား နှစ်သက်ခြင်း ဟူသော
အခြင်းအရာသည်၊ နိကာမနာ- မည်၏၊ [စုရာဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ''ကာမန'' ဟု ဝုဒ္ဓိ
ရောက်နိုင်သည်၊စုရာဒိဏေပစ္စည်းအကြကုံ၊]ပတ္ထနာဝသေန-တောင့်တခြင်း၏

ပြခြင်း၊)ပုစ္ဆသဲ+အဇ္ဈော ပုစ္ဆဇ္ဈော-အမြဲးကို လှုပ်ပြခြင်း၊ ဝေါ-အမြဲးနှုန်ခြင်း၊ ပုစ္ဆ
ဇ္ဈော+ယေသံ ဒေတ္ထိတိ ပုစ္ဆဇ္ဈိကာ (အမြဲးနှုန်ခြင်းရှိသောခွေးတို့၊) ပုစ္ဆဇ္ဈိကာဝိယာတိ
ပုစ္ဆဇ္ဈိက ၊ ပုစ္ဆဇ္ဈိကာနံ+ဘာဝေါ ပုစ္ဆဇ္ဈိကတာ- အမြဲးနှုန်သော ခွေးနှင့် တူသူတို့၏
ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ (တဏှာ)၊(တနည်း) ''ပုစ္ဆိ ကတာ'', ဟု ပါဠိရှိစေ၊ ''ဇုဠ
ယန္တိတိ ဇုဠကာ၊ပုစ္ဆံ+ဇုဠကာ ပုစ္ဆိဇုကာ- အမြဲးကို လှုပ်စတတ် (အမြဲးနှုန်တတ်)
သောခွေးတို့၊ ပုစ္ဆိဇုကာနံ+ဘာဝေါ ပုစ္ဆိဇုကတာ၊ဤ ဒိုပါဠိရှိလျှင် ''စာလယမာနာ
သုနခါဝိယ'' ဟူသော်အဖွင့်နှင့် သာ၍ သင့်လျော်၏။

အစ္ဓမ်ိးကြောင့်၊ပတ္ထနာ-မည်၏၊ပိဟာယနဝသေန-ချစ်မြတ်နိုးခြင်း၏ဖြစ်ခြင်း၏ အစ္ဓမ်ိးကြောင့်၊ ပိဟနာ-မည်၏၊ သုဋ္ဌု-လွန်စွာ၊ ပတ္ထနာ-တောင့်တခြင်းသည်၊ သမ္မာတ္ထနာ-မည်၏- ပဋ္ဌသု- နှံသော၊ ကာမဂုဏေသု-တို့၌၊ တဏှာ-တပ်မက်တတ်သောတဏှာသည်၊ ကာမတဏှာမည်၏၊ ရူပါရူပဘဝေ- ရူပဘဝ အရူပဘဝ၌၊ တဏှာ-သည်၊ ဘဝတဏှာ-ဘဝတဏှာ မည်၏၊ ဥစ္ဆေဒသဒ်ါတေ-ဥစ္ဆေဒ ဟုဆိုအပ်သော၊ဝိဘဝေ-ဝိဘဝ၌၊ တဏှာ-သည်၊ ဝိဘဝတဏှာ-မည်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ သုဒ္ဓေ- အရူပဘဝမဖက် သက်သက်သော၊ ရူပဘဝသို့ ယေဝ-၌သာ၊ တဏှာ-သည်၊ ရူပတဏှာ-မည်၏၊ အရူပဘဝေ-၌၊ တဏှာ-သည်၊ အရူပတဏှာ- မည်၏၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သဟဂတော- ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရာဂေါ-သည်၊ ဒိဋ္ဌိရာဂေါ- မည်၏၊ နိရောဓေ- ဘဝ၏ချုပ်ခြင်း၌၊ တဏှာ-သည်၊နိရောဓတဏှာ-မည်၏၊[“ဥစ္ဆေဒ၊ပေ၊ဒိဋ္ဌိရာဂေါသည်”နိရောဓတဏှာ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ဖြစ်သောရာဂကို “နိရောဓတဏှာ” ဟု မူတ်ပါ၊]ရူပေ- ရူပါရုံ၌၊ တဏှာ- တဏှာတည်း၊ ရူပတဏှာ- ရူပါရုံ၌တဏှာ၊ သဒ္ဒေ-၌၊ ပေ၊ သဒ္ဒတဏှာ ဂန္ဓတဏှာဒီသုပိ-ဂန္ဓတဏှာ အစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ သေဝနယော- တည်း၊ သြဿဒယော- သြဿ အစရှိသောသဒ္ဒါတို့သည်၊ ဝုတ္တတ္ထာဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောအနက် ရှိကုန်သည်သာ။

ကုသလဓမ္မေ-ကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ အာဝရတိ-ပိတ်ဆို့တတ်၏၊ ဣတိ, အာဝရဏံ- မည်၏၊ ဆာဒနဝသေန- ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၏အစ္ဓမ်းကြောင့်၊ ဆာဒနံ- မည်၏၊ သဉ္ဇော-တို့ကို၊ ဝဋ္ဋသို့- ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ ဗန္ဓတိ-ဖွဲ့ချည်ထားတတ်၏၊ ဣတိ,ဗန္ဓနံ- မည်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပဂန္ဆာ- ကပ်ရောက်၍၊ ကိလိသတိ- နှိပ်စက်တတ်၏၊သံကိလိဋ္ဌံ- လွန်စွာနှိပ်စက်အပ်သည်ကို၊ ကရောတိ- ၏၊ ဣတိ,ဥပက္ကိလေသော-မည်၏၊ တာမဂတဋ္ဌေန- အားအစ္ဓမ်းသို့ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုအနု-အဖန်ဖန်၊ သေတိ- ကိန်းတတ်၏၊ ဣတိ,အနုသယော - မည်၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ “အနု+သေတိ”ဟု အနုတပုဒ်သာရှိ၏၊ ထာမဂတဖြစ်ပုံကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ သမုစ္စည်းပိုင်း၌ပြခဲ့ပြီ။]

ဥပဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်သောတဏှာသည်၊ စိတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ ပရိယုဋ္ဌာတိ- လုယူဘတ်၏၊ ဣတိ, ပရိယုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ ဥပဇ္ဇိတုံ- ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အပဒါနေန-မပေးခြင်းအားဖြင့်၊ ကုသလစာရံ- ကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဂဏှာ

ဥပက္ကိလေသော။ ။“ဥပ”ကို“ဥပဂန္ဆာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကိလိသစာတ်သည် ဒိဝါဒိဂိဏ်းဖြစ်မူ ဥပတာပ-ပူလောင်ခြင်း, မလိန-ညစ်နွမ်းခြင်းဟူသော အကမ္မက အနက်ကိုဟော၏၊ ဘူဝါဒိ ကိယာဒိဖြစ်မူ ဗာဓန - နှိပ်စက်တားမြစ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ကရောတိဟု သကမ္မကစာတ်ဖြင့်ဖွင့်သောကြောင့် ဘူဝါဒိသာ ဖြစ်ဆိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် နှိပ်စက်ခြင်းအဟော“ကိလိသတိ”ဟုသာ ရှိသင့်သည်။

တိ- လုယူတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [ဖြစ်ခွင့်မပေးခြင်းကိုပင် "လုယူ" ဟုဆိုသည်] ဟိ-မှန်၊ စောရာ-ဒါးမြှတ်သည်၊ မဂ္ဂေ-လမ်း၌၊ ပရိယုဋ္ဌိ သု-လုယက်ကြကုန်ပြီ၊ ခုတ္တာ-သေးသောက်ကြူးတို့သည်၊မဂ္ဂေ-၌၊ပရိယုဋ္ဌိ သု-နှံပြီ၊ဣတိ အာဒီသု-ဤသို့ အစရှိသောစကားရပ်တို့၌၊ မဂ္ဂံ- လမ်းကို၊ ဝါ- လမ်း၌သွားသူ လူအပေါင်းကို၊ ဂဏ္ဍိ သု- လုယက်ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤအနက်ကို၊ (ဝိဒိတောယထာ-သိအပ်သကဲ့သို့၊) ဧဝံ- တူ၊ ဣဓာပိ- ဤ ပရိယုဋ္ဌာနံဟူသောပုဒ်၌ လည်း၊ ဝါ- ဤ လောဘနိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ လဟဏဋ္ဌေန- လုယူခြင်းအနက်အားဖြင့်၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ- ပရိယုဋ္ဌာနကို၊ ဝေဒိဘဗ္ဗံ၊ ပလိဝေဌနဋ္ဌေန- ရစ်ပတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ လတာဝိယ- နွယ်နှင့်တူ၏၊ ဣတိ, လတာ-မည်၏၊ လတာ- တဏှာတည်းဟူသော နွယ်သည်၊ ဥဇ္ဇိဋ္ဌ- ၆ ဒွါရတို့မှ ဖေါက်ထွက်၍၊ တိဋ္ဌတိ- ရှုပစသော အာရုံတို့၌တည်တတ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ အာဂတဋ္ဌာနေပိ- လာသော ပါဠိရပ်၌လည်း၊ အယံတဏှာ- ကို၊ လတာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝိဝိဓာနံ- အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော၊ ဝတ္ထူနံ- ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိတတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဧဝဝစ္ဆံ-မည်၏။

ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ - ဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ မူလံ - အခြေအမြစ်တည်း၊ ဣတိ, ဒုက္ခမူလံ-မည်၏၊ တဿေဝ ဒုက္ခဿ- ထို ဝဋ်ဒုက္ခ၏ပင်၊ နိဒါနံ· အကြောင်းရင်းတည်း၊ ဒုက္ခနိဒါနံ- ရင်း၊ (ဒုက္ခနိဒါနံ- ဝဋ်ဒုက္ခ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောတရား၊)တံဒုက္ခံ- ထို ဝဋ်ဒုက္ခသည်၊ ဣတော- ဤတဏှာလောဘမှ၊ ပဘဝတိ- စ၍ဖြစ်၏၊ ဣတိ, ဒုက္ခပဘဝေါ- မည်၏၊ (ဒုက္ခပဘဝေါ- ဒုက္ခ၏ စ၍ဖြစ်ရာသဘောတရား၊)ဗန္ဓနဋ္ဌေန-နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ပါသောဝိယ- ကျော့ကွင်းနှင့်တူ၏၊ ဣတိ,ပါသော-မည်၏၊မာရဿ- မာရ်နတ်၏၊ ပါသော- ကျော့ကွင်းနှင့်တူသော တရားတည်း၊ မာရပါသော- တရား၊ ဒုရုဂ္ဂိလနဋ္ဌေန-ခဲယဉ်းစွာ အန်ထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဠိသံဝိယ-ငါးမြှားချိတ်နှင့်တူ၏၊ဣတိ,ဗဠိသံ-မည်၏၊ မာရဿ-၏၊ဗဠိသံ-ငါးမြှားချိတ်နှင့်တူခသောဘရားတည်း၊ မာရဗဠိသံ-တရား၊ တဏှာဘိဘူတာ-တဏှာသည် လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်အပ်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ မာရဿ-၏၊ ဝိသယံ- နိုင်ငံကို၊

ဧဝံဆိုံ။ ။ဝိ + ဣစ္ဆာဟု ခွဲ၊ ဣဆိနံ + ဣစ္ဆာ၊ ဣစ္ဆတိတိ ဝါ ဣစ္ဆာ၊ ဝိဝိဓာ-အားဖြင့်+ဣစ္ဆာ ဝိဝိစ္ဆာ၊ဝိဝိစ္ဆာယေဝ ဧဝံစ္ဆံ၊သွတ္တာ၌ ဏ ပစ္စည်းသက်၊ "ဝိဝိဓာနိ ဝတ္ထူနိ ဣစ္ဆတိ" ကား ဒေဝဓမ္မပါယတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြခြင်းတည်း၊ "ဧဝံစ္ဆံ" ဟု နပုံလိင်လည်း မဧကောင်းလှ၊ ဧဝံစ္ဆာဟု ဣတ္ထိလိင်ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။

ဒုရုဂ္ဂိဋ္ဌနဋ္ဌေန။ ။ဂိလန-မျိုခြင်း၊ ဥ+ဂ္ဂိလန-အန်ထုတ်ခြင်း၊ ဥဂ္ဂိလိယဘေတိ ဥဂ္ဂိဠန်၊ ဒုက္ခေန+ဥဂ္ဂိလနံ ဒုရုဂ္ဂိလနံ၊ ဒုရုဂ္ဂိလန်+အတ္ထော ဒုရုဂ္ဂိလနဋ္ဌော၊အာဋ္ဌခိုင်၌ ငြိုးနသောငါးမြှားချိတ်ကို အန်ထုတ်ဖို့ခဲယဉ်းခြင်း အနက်သဘော်။

နာတိက္ကမန္တိ- မလွန်နိုင်ကုန်၊ တေသံ- တို့သတ္တဝါတို့၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ မာဇော-သည်၊ ဝသံ- မိမိအလိုကို၊ ဇေတ္တေတိ- ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ ပရိယာဒယန- ဤပရိယာယ်ဒေသနာဖြင့်၊ မာရဿ- ၏၊ ဝိသယော- နိုင်ငံတည်း၊ ဣတိ,ပါဌ ဝိသယော- မည်၏။

သန္ဓိနဇ္ဈန- စီးသွားတတ်သည်ဖြစ်အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ တဏှာဝ- သည်ပင်၊ နဒီ- မြစ်တည်း၊ (ရူပက အာလက်ဝ၊)- ဝါ- မြစ်နှင့်တူသော ဂဟုတည်း၊ (ဥပမာအာလက်ဝ၊) တဏှာနဒီ- တဏှာသည်ဝင် မြစ်၊ ဝါ-မြစ်နှင့်တူသောတဏှာ၊ အဇ္ဈောတ္ထရဏဇ္ဈန- လွှမ်းမိုးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ တဏှာဝ- သည်ပင်၊ ဇာလံ- ပိုက်ကွန်တည်း၊ ဝါ-ပိုက်ကွန်နှင့်တူသောတဏှာ၊ ဂဒ္ဓိလဗ္ဘဝါ- ဖတောက်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ သုနခါ-တို့ကို၊ ယထိစ္ဆကံ- အကြိုက်အကြံအလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့၊ နိယန္တိယထာ-ဆောင်အပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ [ခွေးလည်ပတ်ကြိုးနှင့်ဆက်၍ ဖွဲ့ချည်ထားအပ်သောဝါးလုံးကဲ့သို့လည်း ကောင်း] ဂဒ္ဓိလ-တောက်'' ဟုခေါ်သည်၊ ခွေးပြေးသောအခါ ဟိုခိုက်မိဒီခိုက်မိနှင့် ''တောက်,တောက်'' ဟုမြည်သောကြောင့် ''တောက်'' ဟုခေါ်ကြဟန်တူသည်၊] ဧဝံ- တူ၊ တဏှာဗဒ္ဓါ- တဏှာဖြင့်ဖွဲ့အပ် ကုန်သော၊ သတ္တာပိ- တို့ကိုလည်း၊ (နိယန္တိ- ထိုထိုဘဝသို့ ဆောင်အပ်ကုန်၏၊) ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဇ္ဈန- ခိုင်မြဲစွာ ဖွဲ့ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဂဒ္ဓိလံဝိယ-တောက်နှင့်တူ၏၊ဣတိ,ဂဒ္ဓိလံ-မည်၏၊တဏှာဝ-သည်ပင်၊ဂဒ္ဓိလံ-တောက်နှင့်တူသောတရားတည်း၊ တဏှာဂဒ္ဓိလံ- တရား၊ ဒုပ္ပူရဏဇ္ဈန- မပြည့်စေအပ်မပြည့်စေနိုင်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ တဏှာဝ- တဏှာသည်ပင်၊ သမုဒ္ဒေါ- သမုဒ္ဒရာတည်း၊ တဏှာသမုဒ္ဒေါ- တဏှာသည်ပင် သမုဒ္ဒရာ။

ဒေါသနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အနတ္ထံ မေ အစရိတိ- ကား၊ (အယံ- ဤအကဲ့သို့သည်၊) မေ-ငါ၏၊အဝုဘိ- ကြီးပွားခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အနှောက်အယှက်ကို၊ (မကြီးပွားကြောင်းအလုပ်ကို၊)အကာသိ- ရှေးကလည်း၊ ပြုခဲ့ပြီ၊ ဣမိနာဥပါယေန-ကပ်၍သိကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းဖြင့်၊သဗ္ဗပဒေသု-တို့၌၊

ဣမိနာပရိယာယေန။ ။မာရ်နတ်၏နယ်ပယ် အစစ်မှာ ဓာတုမက ဝဋ်တရားတည်း၊ ထိုဝဋ်တရားကို တဏှာက ကွယ်ဘာနေသောကြောင့် အာရုံ၏အမည်ကိုအာရုံမကိုကဘဏှာအဓိပါဒ်တင်စား၍ ကာရကပုစ္ဆာရအားဖြင့် တဏှာကိုလည်း ''မာရဝိသယ'' ဟု ခေါ်ရ၏၊ ဤသို့နည်းဥာစာတင်ရသည်ကိုပင် ''ပရိယာယ'' ဟု ဆိုသည်။

အနတ္ထံ မေ အစရိ။ ။အတ္ထသဒ္ဒါ၏ပယောဇနစသော အနက်ကို တားမြစ်လို၍ ''အဝုဘိ'' ဟုဖွင့်သည်၊ ''အဝုဘိ-ကြီးပွားခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက် '' ဟူသည် ကိုယ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ, နှုတ်အားဖြင့်ဖြစ်စေ အနှောက်အယှက် ပြုခြင်းတည်း၊ အစရိကိုလည်း ''အကာသိ'' ဟုဖွင့်၏၊ ပဋိပတ်အကျင့်မဟုတ် ''ပြုလုပ်မှုအကျင့်'' ဟူလို။

အတွေ-ကို၊ ဝေဒိတဗေ္ဗာ၊ အင္ဂါနေ၀ါပန အာဃာတော်-ကား၊အကာရ ကေ-ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအချဉ်၊ ကောပေါ- စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သောဒေါသသည်၊(စိတ်ဆိုးခြင်းသည်၊)("ဇာယတိ-၏"၌စပ်၊) ဟိ- ခဲ့၊ (အင္ဂါနဂကာပကို ခဲ့ကိုးအံ့၊) ကေစ္စာ- ဒေါသစရိုက်ရှိသော အဘျို့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒေ၀ါ- မိုးသည်၊ အာကာသတိ- အလွန်ရွာ၏၊ (ရွာလွန်း၏၊) ဣတိ- ဤသို့တွေးရှု၊ ကုပ္ပတိ- အမျက်တွက်၏၊ ၀ါ-စိတ်ဆိုး၏၊ (ဒေ၀ါ)၊နဝဿတိ- မရွာ၊ ဣတိ- ဤသို့တွေးရှု၊ ကုပ္ပကိ၊ သူရိယော- နေသည်၊ တပ္ပတိ- ပူလွန်း၏၊ ဣဘိ- ဤသို့တွေးရှု၊ ကုပ္ပဘိ၊ (သူရိယော) နတပ္ပဘိ- မပူ၊ ဣတိ, ကုပ္ပတိ၊ ၀ါတေ- လေသည်၊ ၀ါယန္တေပိ-တိုက်ပြန်သော်လည်း၊ ကုပ္ပတိ၊ (၀ါတေ) အ၀ါယန္တေပိ- မတိုက်ပြန်သော်လည်း၊ ကုပ္ပဘိ၊ သမ္ပဇိတုံ- တံမြက်လှည်းခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္၀ာ)၊ ဧဗာဓိပဏ္ဍာနံ-ဧဗာဓိရှက်တို့အား၊ ကုပ္ပဘိ၊ စီ၀ရံ-ကို၊ ပါရုပိတုံ- ရုံခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော(ဟုတ္၀ာ)၊ ၀ါတသေလအား၊ ကုပ္ပတိ၊ ဥပက္ခလိတ္၀ာ- တိုက်မိ၍ ချော်လဲသောသော်၊ ခါဏုကဿသစ်ငုတ်အား၊ ကုပ္ပတိ၊ ဣဒံ- ဤအမျက်ထွက်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ အင္ဂါနေ၊ပေ၊ဇာယတီတိ- ဟု၍၊ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊[မူလဋီကာ၌ အင္ဂါနဂကာပ ၉ မျိုးပြထား၏၊ ၂ ရပ်ပေါင်းလျှင် အင္ဂါနဂကာပ ၁၀ မျိုးဟုမှတ်ပါ။]

တတ္ထ-ထို အာဃာဘ ၁၀ မျိုးတို့တွင်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ နဝသု- ၉သော၊ ဌာနေသု-ဌာနတို့၌၊(အနတ္တံ မေ အစရီစဒသာဌာနတို့၌၊)သဒ္ဒတ္ထ- တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပပဇ္ဇန္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ကမ္မပထဘေဒါ-အပါယ်ရောက်ကြောင်းမကောင်းသော်ကံအထူးသည်၊ဟောတိ၊["ဗျာပါဒကမ္မပထမြောက်၍ အပါယ်ရောက်နိုင်သည်" ဟူလို၊] ပန-ကား၊ အင္ဂါနာဃာတော- အင္ဂါနအာဃာတသည်၊ (အင္ဂါနကောပသည်၊) သန်္ဓါရေသု- မိုးစသော ရုပ်သန်္ဓါရတို့၌၊ ဥပပဇ္ဇနော-ဖြစ်သည်၊(ဟုတ္၀ာ-၍၊၀ါ-ကြောင့်၊)ကမ္မပထဘေဒံ- ကမ္မပုထ အထူးအပြားကို၊ နကဆောတိ၊ ["သတ္တ၀ါကို အာရုံမပြုသည့်အတွက် ဗျာပါဒကမ္မပထမမြောက်" ဟူလို၊ "အင္ဂါန အာဃာတဖြစ်စေကာမူ သတ္တ၀ါကို အာရုံပြုလျှင် ကမ္မပထ မြောက်သေး၏"ဟု ဋီကာ၌ ပြ၏၊ ဋီကာကြည့်ပါ၊] စိတ္တံ- ကို၊ အာဃာတေန္တော- ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လျက်၊ ဥပပဇ္ဇနော- ၏၊ ဣဘိ-ကြောင့်၊ စိတ္တဿ

အင္ဂါနဂကာပ။ ။ဤဒုဿဒ္ဒါသည် ကာရကအနက်ဟောဘည်း၊စိတ်ဆိုးခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်ရာ၌ စိတ်ဆိုးခြင်းကို "အင်္ဂါန+ကောပေါ"အရ "အင္ဂါနကောပ"ဟုခေါ်သည်၊ မိုးသည် သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ရွာခြင်း-မရွာခြင်း, ရွာလွန်းခြင်း,မရွာလွန်းခြင်း, ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဒေါသကြီးသူ မဟုတ်လျှင် ထိုမိုးအတွက် အမျက်သက်လိမ့် မည်မဟုတ်ပါ၊ ဤသစရိုက်ရှိသူကား မိုးနှင့်ဖက်၍ အမျက်ထွက်နေတတ်လေသည်။

အာဃဲသာတော- မည်၏၊ [“စိတ္တသ- ၏၊ ပါ-ကို၊ အာဃာဒတာ- ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်ကြောင်းဒေါသသည်”ဟု ပေး၊] တတော-ထိုအာဃာတထက်၊ဗလဝ တရော- သာ၍အားကြီးသော ဒေါသသည်၊ ပဋိဃာဒတာ - မည်၏၊ [ပဋိ-အဖန်ဖန်+ဃဲသာတော- စိတ်ကိုညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသ၊] ပဋိဟညန ဝသေန—အဖန်ဖန်ညှဉ်းဆဲခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ပဋိဃံ- မည်၏၊ ပဋိဝိရုဇ္ဈတိ- ဆန့်ကျင်တတ်၏၊ ဝါ- မုန်းတတ်၏၊ ဣတိ,ပဋိဝိရောဓော- မည်၏၊ ကုပ္ပန ဝသေန- စိတ်ပျက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ကောပေါ-မည်၏၊ ပကောပေါ သမ္မဒကောပေါတိ- ဟူ၍၊ ပဒံ- ကို၊ ဥပသဂ္ဂေန်- ဖြင့်၊ ဝစိုတံ- ပြီ။

ဒုဿနဝသေန-စိတ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဒေါသော-မည်၏၊ ပဒေါသော သမ္မဒေါသောတိ- ဟူ၍၊ ပဒံ- ကို၊ ဥပသဂ္ဂေန- ဖြင့်၊ ဝစိုတံ-ပြီ၊ စိတ္တာသ ဗျာပတ္တိတိ- ကား၊ စိတ္တာသ—၏၊ ဝိပန္နတာ- ဖောက်ပြန်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဝိပရိဝတ္တနာကာရော- ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းဟူသောအခြင်းအရာတည်း၊ မနံ- စိတ်ကို၊ ပဒူသယမာနော- ဖျက်ဆီးလျက်၊ဥပဂူဟိ- ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ, မနောပဒေါသော- မည်၏၊ ကုဇ္ဈနဝသေန- အမျက်ထွက်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ (စိတ်ဆိုးခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊) ကောဓော- မည်၏၊ကုဇ္ဈနာကာရော- အမျက်ထွက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (စိတ်ဆိုးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊) ကုဇ္ဈနာ- မည်၏၊ ကုဇ္ဈိတသ- အမျက်ထွက်တတ်သော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ- တည်း၊ ကုဇ္ဈိတတ္တံ-ဆု။

ဣဒါနိ- ၌၊ (ကုဇ္ဈိတတ္တံ တိုင်အောင် ဖွင့်ပြပြီးဆု ယခုအခါ၌၊)အကုသလ နိဒ္ဒေသ-၌၊ (အကုသလနိဒ္ဒေသတုန်းက၊) ဝုတ္တနယံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းကို၊ဒယ်ဘဲတုံ- ၄၁၊ ဒေါသော ဒုဿနာတိ အာဒိ- အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယော ဧဝ ရူပေါ စိတ္တာသ အာဃာတော ၊ပေ၊ကုဇ္ဈိတတ္တံဝိ- ဟူ၍၊ ဣဓ-ဤနိကွေပကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တော၁စ - ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒေါသော ဒုဿနာတိ အာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တော(စ)-ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အယံ- ဤသဘောတရားကို၊ ဒေါသောတိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စဘိ- ဆိုအပ်၏၊ ဣတိဧဝံ- သို့၊ တ္ထေ-

---

အမျက်ထွက်ခြင်း။ ။သစ်ပင်တို့၌ အဘွင်းဓာတ်က အပြစ်တစုံဘရာရှိနေလျှင် အပြင်ဘက်၌ အမျက်ဟူဆိုအပ်သော အရာဝတ္ထုသည် ပေါ်ထွက်လာ၏၊ ထို့အတူ အတွင်း၌ ဒေါသဓြစ်လျှင် အပြင်ဘက်၌ ရှုးရှုးရဲရဲဖြစ်၏၊ ထို သို့ဖြစ်ခြင်းကို သစ်ပင်၌ အမျက်ထွက်ခြင်းနှင့် တူသောကြောင့် “အမျက်ထွက်” ဟု တင်စား၍ ခေါ်ကြသည်။

တသ္မာ၊ပေ၊ကာတဗ္ဗာ။ ။တသ္မာကို ယောဇနာကာတမ္ဘာ၌စပ်၊တသ္မာ-ထို့ကြောင့် အကုသလနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းကို ပြောဆိုမှတ်ခြင်းငှာ ဒေါသော ဒုဿနာစသော စကားကိုမိန့်တော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော

ဤဒေါသနိဒ္ဒေသ၏ နိဂုံးဌ်၊ ယောဇနာ- ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ကာတမ္မာ၊ ဟီ- လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံ- ဤသို့ ယောဇနာခြင်းသည်၊သတိ-သော်၊ ပုန ရုတ္တိဒေါသာ- သည်၊ဝါ-ကို၊ပဋိသေဓိတော- တားမြစ်အပ်ပြီးသည်၊ဟောတိ-ဖြစ်ကောင်၏၊ မောဟနိဒ္ဒေသော - ကို၊ အမောဟနိဒ္ဒေသ- ဌ်၊ ဝုတ္တဂင်္ဂပက္ခနယေန- ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော နည်းရပ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိဘပ္ပေါ၊ပန-ဆက်၊ သပ္ပဘာဝရေန- အလိုးစုံသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သေ(ဒေသော)-ဤ မောဟနိဒ္ဒေသသည်၊ ဝိဘင်္ဂကထေယံ-ဝိဘင်္ဂအဋ္ဌကထာဌ်၊ (သစ္စဝိဘင်း, သုဘ္ဂန္တဘာဇနီယအဖွင့်ဌ်၊) အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့။

ဘေဟိ၊ပေါသဒေဟတုကာတိ- ကား၊တေဟိ ဟေတုဓမ္မေဟိ-ထိုဟိတ်တရား တို့ဖြင့်၊ (သဟေတုကာဌ် ဝိသေသနဝေါ်၊) ဝါ- တို့မှ၊(အညေဌ် အာဓာနစေါ်၊) အညေ- အခြားကုန်သော၊ ယေ ဟေတုဓမ္မာဝါ-အကြင် ဟိတ်ဘရား တို့သည်ရင်း၊ ယေ နဟေတုဓမ္မာဝါ-အကြင် ဟိတ်မဟုတ်သော တရား တို့သည်ရင်း၊ (သန္တိ)၊ တေ-ထိုတရား တို့သည်၊ သဟေတုကာ- သဟေတုကတို့ မည်၏၊ အဟေတုကာပဒေပိ- အဟေတုကပုဒ်ဌ်လည်း၊ ဧသေဝ နယော-တည်း။

ဌ် အယံအတ္ထက် ယောဇဝေရွပေါ်စသော ရွှေကပုဒ်များကိုဖေါ်၍ အနက်ယှဉ်စေပုံကို သိပါ-ဟူလို၊ဣဓဝုတ္တောဿ, ဟေဋ္ဌာဝုတ္တောတို့ကို အယံ၏ဝိသေသနဟုမှတ်ပါ၊ ''ယောဇဝေရွပေါ်၊ပေါကုဇ္ဈိတတ္တံ'' သည်ဤဌ်ဟောတော်မူပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ဒေါသောဒုဿနာ စသည်ကား ဒုအောက် အကုသလနိဒ္ဒေသဌ် ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပုံကို ပြသော စကားဘည်း၊ [ရှေးနိဿယဌ် ''ဇဝေရွပေါ်-သော၊ယောဓမ္မော-ကို၊ဝုတ္တော-ပြီ၊'' ဟု အနက်ပေး၏၊ ယောဇဝေရွပေါသည် အဋ္ဌကထာစကား မဟုတ်၊ ပါဠိတော်ဌ်ပါသော စကားတည်း၊ ဇဝမေတ္ထဌ်''တွေ''ကို''ယောဇဝေရွပေါတိ အာဒိဝစနံ''ဟုယောဇနာ ဖွင့်သည်၊ ထိုအနက်အဖွင့်ကိုလည်း စဉ်းစားပါ။]

ဧဝံဟိ၊ပေါဟောတိ။ ။ထိုသို့ ယောဇနာရွခြင်း၏ လဒ္ဓဂုဏ်ပြ ဝါကျတည်း၊ ဤသို့ ယောဇနာခြင်းကြောင့် ဒေါမူသော ၂ ပုဒ်ထပ်နေခြင်း, ပဋိဝိရောဓော ၂ ပုဒ်ထပ် နေခြင်းဌ် ပုန ရုတ္တိဒေါသကို သုဓ်သင်ပြီးဖြစ်သည်၊ထိုပုဒ်များကို ၂ ခါထပ်၍ဟောတော် မူခဲသော်လည်း အကုသလနိဒ္ဒေသတုန်းကနည်းကို ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပုန ရုတ္တိဒေါ သမရောက်ပါ-ဟူလို၊ [၂ ခါထပ်ပုံကို ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

ယေ အညေ၊ပေါနဟေတုဓမ္မာဝါ။ ။ပါဠိဘော်ဌ်''တေဟိ ဓမ္မေဟိ ယေ ဓမ္မာ သဟေတုကာ''သည်''ကတမေ ဓမ္မာ သဟေတုကာစေဝ နဟေတူ''ဟူသော ပုစ္ဆာ၏ အဖြေတည်း၊''တေဟိ ဓမ္မေဟိ''ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသောဟိတ်ဖေါ်ကိုပြ၏၊ထို့ကြောင့် ''တေဟိ ဟေတုဓမ္မေဟိ''ဟု ဖွင့်သည်၊ ယေဓမ္မာကို ''ယေ အညေ ဟေတုဓမ္မာဝါ နဟေတုဓမ္မာဝါ''ဟု ဖွင့်သည်၊ သောဘမူဇိတ် စောဘသိက်တို့တွင် ''တေဟိ ဟေတုဓမ္မေဟိ'' အရ လောဘကိုယူလျှင်''အညေ ဟေတု ဓမ္မာ'' အရ မောဟဟိတ်ကိုယူရ၏၊ ''အညေန ဟေတုဓမ္မာ'' အရဌ်ကား ထို ဟိတ် ၂ ပါးမှ တခြားသော လောဘမူဇိတ် စေတသိက်ကို ယူရသည်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုင်းဌ် သိပါ။

စ- ဆက်၊ တ္ထ-ဤဟေတု, သဟေတုကတို့တွင်၊ ဟေတု- ဟိတ်သည်၊ ဟေတု ယေဝစ-ဟိတ်မည်သည့်သာလျှင်လည်း၊ ဟောတိ၊ [စဖြင့် သဟေတုက အမည်ကိုဆည်းသည်၊ ဧဝဖြင့် ဟိတ်မမည်ခြင်းကို ကန့်သည်၊] တိဏ္ဏံဝါ-၃ ပါးသော ဟိတ်တို့၏သော်၎င်း၊ ဒွိန္နံဝါ--၂ ပါးသော ဟိတ်တို့၏သော်၎င်း၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ (စိတ်တခုတည်းဝယ် ယှဉ်ဆုအခါ၌၊) သဟေတုကောစ-သဟေတုက မည်သည်လည်း၊ (ဟောတိ၊) ပန-ကား၊ ဝိစိကိစ္ဆာဒွစ္စသဟ်ဂတော- ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စနှင့် တကွဖြစ်သော၊ မောဟော- သည်၊ ဟေတု- ဟိတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) အဟေတုကော- သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာ ဒုကနိဒ္ဒေသေပိ- ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

သခ်္ခတဒုကနိဒ္ဒေသေ- ၌၊ ပုရိမဒုကေ-ရှေသပ္ပစ္စယဒုက်၌၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော် မူအပ်ပြီးသော၊ အသင်္ခတဓာတုံ- အသင်္ခတဓာတ်ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်တော် မူ၍၊ ယောဧဝ သော ဓမ္မောတိ- ဟူ၍၊ ကောစနနိဒ္ဒေသော-ကဝုဋ်ဝိဘတ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ပုရိမဒုကေ-ရှေသပ္ပစ္စယဒုက်၌၊ ဗဟုဝစနဝသေန- ဗဟုဝုစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုဗ္ဗာယ- ပုဗ္ဗာ၏၊ ဝါ- ကို၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ-ထုတ်တော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမေ ဓမ္မာ အပ္ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ ပုဗ္ဗာနုသန္ဓိဝသေန - ပုဗ္ဗာအား လျော်သော ဆက်စပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဗဟုဝစနံ- ကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သနိဒဿနာတိ အာဒိသုပိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ပုရိမဒုကေ ပန။ ။ရှေသပ္ပစ္စယ ဒုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အသင်္ခတဓာတ် (နိဗ္ဗာန်) တပါးတည်းကို ရည်ရွယ်၍ "ယော ဧဝ သော ဓမ္မော" ဟူ၍သင်္ခတဒုက်၌ ကဝုဋ်ဖြင့် ညွှန်ပြမှုကိုပြုတော်မူအပ်ပါလျှင် ရှေ့ သပ္ပပစ္စယဒုက်၌ နိဗ္ဗာန်တပါးတည်းကို အဘယ့်ကြောင့် "ဣမေ ဓမ္မာ အပ္ပစ္စယာ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်တော်မူအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "ပုရိမဒုကေ ပန၊ပေ၊ ဗဟုဝစနံ ကတံ" ဟု မိန့်သည်၊ "ပုရိမဒုကေ"ကို "ဗဟုဝစနံ ကတံ"၌စပ်၊ ပုဗ္ဗာတုန်းက "ကတမေ ဓမ္မာ၊ အပ္ပစ္စယာ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် မေးခဲ့သောကြောင့် ထို ပုဗ္ဗာနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းဖြင့် (ထို ပုဗ္ဗာနှင့် လိုက်လျောအောင်) "ဣမေဓမ္မာ အပ္ပစ္စယာ" ဟုဗဟုဝုစ်ကိုပြုတော်မူအပ်ပါသည်-ဟူလို၊ [ရှေပုဗ္ဗာနှင့်လျော်စွာ ဆက်စပ်အပ်သော နောက်စကားကို အနုသန္ဓိ (အနုသန္ဓေ) ဟု ခေါ်သည်။]

ထပ်၍မေးဖွယ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် "အပ္ပစ္စယာမ္မော" ဟု မာတိကာ၌ဌင်း, ဤဥဒ္ဒေသ၌ဌင်း ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-မာတိကာ၌ "ကုသလာဓမ္မာ" မှစ၍ ဗဟုဝုစ်ဒေသနာချည်း လာခဲ့သောကြောင့် ထိုဒေသနာအယဉ်၌ ကျရောက်ရကား "အပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ" စသည်ဖြင့် ဗဟုဝုစ်ဟောတော်မူရ၏၊ မာတိကာ၌ ဟောခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်၌လည်း "ကတမေ ဓမ္မာ အပ္ပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် ပုဗ္ဗာထုတ်ရပါသည်။

ကေနုစိ ဝိညေယျ့ ဒုကနိဒ္ဒေသေ-၌၊ စက္ခုဝိညေယျာတိ-ကား၊ (ယေဓမ္မာ-အာကြင် ရူပါရုံဘာသုးတို့ကို၊) စက္ခုဝိညာဒဏေန- သည့်၊ ဝိဇာနိတဗ္ဗာ- သိထိုက် ကုန်၏၊ သေသာဒေသုပိ- တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤ ကေနုစိ ဝိညေယျဒုကနိဒ္ဒေသ၌၊(အယံ ဒုကော နဟောတိ၌ဂုဏ်း,အယမေကော ဒုကောဘိ ဝေဒိဘဒဗ္ဗာ၌ဂုဏ်း စပ်ပါ၊) ကေနစိ ဝိညေယျာတိ ၊ပေ၊ ဒုကော ဟောတီဘိ-ဟူ၍၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်မာဘိကာအဖွင့်၌၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အနက်ကို မာဘိကာအဖွင့်၌ ပေးခဲ့ပြီ၊) ယေတေဓမ္မာ-အာကြင် ရူပါရုံဘသုးတို့ကို၊ စက္ခုဝိညေယျာ- စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်၏၊ တေ ဓမ္မာ- ထို ရူပါရုံတသုးတို့ကို၊ နဿဘဝိညေယျာ- သောတဝိညာဉ်သည်မသိ ထိုက်ကုန်၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ အယံ-ဤဝါကျ၂ခုအပေါင်းသည်၊ ဒုကော-သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ [အနက်အရမှာ ရူပါရုံတခုသာ ရသောကြောင့် အတ္ထနာနတ္တ မဖြစ်သည့်အတွက် ဒုက်မဖြစ်နိုင်သေး။]

ပန - အနွယကား၊ ရူပံ- ရူပါရုံကို၊ စက္ခုဝိညေယျံ- စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်၏၊ သဒ္ဒေါ-ကို၊ နစက္ခုဝိညေးယျာ- ထိုက်၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ဣမံ အတ္ထံ- ဤအနက်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ယေ တေ ဓမ္မာ-အာကြင် ရူပါရုံတသုး တို့ကို၊ စက္ခုဝိညေယျာ-နှင့်၏၊ တေဓမ္မာ- ထိုရူပါရုံဘသုးတို့ကို၊ နသောတဝိညေ ယျာ- ကုန်၊ [ဤ၂ဝါကျမှာဟပုဒ်သာရှိသေး၏၊]ဝါ ပန-ထိုမှတပါး၊ ယေတေ ဓမ္မာ-အာကြင် သဒ္ဒါရုံဘသုးတို့ကို၊ သောတဝိညေယျာ-နှင့်၏၊ တေဓမ္မာ- တို့ကို၊ နစက္ခုဝိညေယျာ-ကုန်၊[ဤ၂ဝါကျလည်းသဒ္ဒါရုံကိုချည်းအာရုံကောက်ရသောကြောင့် တပုဒ်သာ၊] ဣတိ-ဤသို့သော၊အယံ- ဤစကားအပေါင်းကို၊(ပါဠိကျ အားဖြင့် ၄ဝါကျ ရှိနေသော ဤ၂ပုဒ်အပေါင်းကို၊) ဧကော ဒုကောတိ-တဒုက်ဟူ၍၊ဝေဒိတဗ္ဗော- ၏၊ဝေံ-သို့လျှင်၊ ဧကေက ဣန္ဒြိယမူလကေ-စက္ခုန္ဒြေ စသော တပါးတပါးသော ဣန္ဒြေလျှင် မူလရှိကုန်သော၊စတ္တာရော စတ္တာရော-၄ ဒုက် ၄ ဒုက်တို့ကို၊ကတ္ဝာ, ဝိသတ်-သော၊ ဒုကာ- တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာ- ဝေဖန် တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-, ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ဒုက် ၂ဝ ကို ပါဠိတော်၌ကြည့်ပါ၊]

ပန- ပရိဘာရ၊ပေ၊အုံ၊မနောဝိညာဏေန- မနောဝိညာဉ်ဟူသော၊ကေနစ်-အချို့သောတရားသည်၊ဝိညေယျာ- သိထိုက်သောတရားတို့သည်ရှင်း၊ဧကနုစိ-သည်၊ နဝိညေယျာ- မသိထိုက်သောတရာတို့သည်ရှင်း၊ နတ္ထိ ကိံ - မရှိကုန် သလော၊ တေန- ထိုသို့ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထ- ဤ မနောဝိညေယျ အာရုံ၌၊ ဒုကာ- ဒုက်တို့ကို၊ နဝုတ္တာဿံ - ဟောတော်မမူအပ် ကုန်သလော၊ ဣတိ-

---

ကိံ ပန၊ပေ၊ နဝုတ္တာ။ ။စက္ခုဝိညာဏ ဝိညေယျတရားကို "စက္ခုဝိညေယျ" ဟုဂုဏ်း, ထို့အတူ သောတဝိညာဏာဒိ ဝိညေယျအရားကို သောဘဝိညေယျစသည်ဟု ဂုဏ်းဟောတော်မူအပ်၏၊ထို့ကြောင့်မနောဝိညေယျတရားသည်လည်းမနောဝိညေယျ

ဤကား အမေးတည်း၊ နော နတ္ထိ - မရှိကုန်မဟုတ်, ရှိကုန်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော - ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော တရား၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ နဝုတ္တာ–ဟောခြင်းမရှိအပ်ကုန်၊ ဟိ-ချေ၊ စက္ခုဝိညာဏော - သည်၊ အဝိညယျာဝေ - မသိထိုက်သော တရားတို့သာတည်း၊ [ရူပါရုံမှတပါး, အခြားတရားကို ဆိုသည်၊] ဣတိ- သို့၊ ဝဝတ္ထာန်-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိယထာ -ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ မနောဝိညာဏော နာပိ- သည်လည်း၊ (အဝိညယျာဝေ– မသိထိုက်သော တရားတို့သာတည်း၊) ဣတိ- သို့၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော - ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်သော တရား၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ (မနောဝိညာဉ်သည် မသိထိုက်သောတရားဟု မရှိခြင်းကြောင့်၊) ဧတ္ထ - ဤမနောဝိညေယျအရာ၌၊ ဒုက္ခာ- ဒုက်တို့ကို၊ နဝုတ္တာ-ဟော တော်မမူအပ်ကုန်။

ပန- ထိုသို့ပင် ဟောတော်မမူအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ မနောဝိညာဏော-မနောဝိညာဉ်ဟူသော၊ ကေနစိ- အချို့သောတရားသည်၊ ဝိညေယျာစေဝ-သိထိုက်သောဘုရားတို့သည်ရင်း၊ အဝိညေယျာစ-မသိထိုက်သောတရားတို့သည်ရင်း၊ (သံဝိဇ္ဇန္တိ)၊ ဣတိအယံ အတ္ထော- သည်၊အတ္ထိ၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊သော-ထို မနောဝိညေယျဒုက်ကို၊ အဝုတ္တာ- ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မဟောအပ်သည်၊ (သမာနော) ပေ–သော်လည်း၊ ယထာလာဘဝသေန- အကြင် အကြင် ရထိုက်သောအနက်၏အစွမ်းကြောင့်၊) ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ- ချေ၊ မနောဝိညာဏန္တိ–မနောဝိညာဉ်ဟူ၍၊ သင်္ခ်ံ -ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတေဟိ-ရောက်အမည်ဖြစ်ထိုက်၏ဟုနှုတ်လုံးပိုက်၍ ''ကိံ ပန၊ ပေ၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော'' ဟုမိန့်သည်၊ မနောဝိညာဉ်ဟူသော အချို့သည် သိထိုက်သောတရား, အချို့သည်မသိထိုက်သော တရားများ မရှိမဟုတ်,ရှိကြပါ၏၊ သို့သော် စက္ခုဝိညေယျဟုဆိုလျှင် ရူပါရုံသာ စက္ခုဝိညေယျဖြစ်၏၊အခြားအာရုံကား''စက္ခုဝိညေယျမဖြစ်'' ဟုသတ်မှတ်၍ရနိုင်သကဲ့သို့, ဤအာရုံသာ''မနောဝိညေယျဖြစ်၏''ဟု သတ်မှတ်၍မရ(အာရုံတိုင်းပင် မနောဝိညေယျ ဖြစ်နေ)သောကြောင့် မနောဝိညေယျဒုက်ကို ဟောတော်မမူပဲ ချန်ထားသည်-ဟူလို၊ [ဣမ မေဝ မနောဝိညေယျန္တိ (ဤတရားသာ မနောဝိညာဉ်ဟူ၍) နိယမာဘာဝေါ ဝဝတ္ထာနာဘာဝေါ၊-ဋီကာ။]

မနောဝိညာဏော ပန။ ။''မည်သည့်တရားကိုသာ အချို့သော မနောဝိညာဉ်သည် သိအပ်၏''ဟု အတိအကျသတ်မှတ်အပ်သောတရား မရှိ၍ မဟာအပါဠိတော်လည်း မနောဝိညာဉ်တချို့ သိထိုက်သောတရား, ထိုတချို့သည်ပင် မသိထိုက်သော တရားဟုခွဲခြားရသဖြင့် ဒုကဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ယထာလာဘ(ရသင့်သောအနက်ကိုယူခြင်း) အားဖြင့် မနောဝိညေယျဒုက်ကို သိထိုက်သေး၏၊ရထိုက်ပုံကို အကျယ်ပြလို၍ ''မနောဝိညာဏန္တိ ဟိ''စသည်ကို မိန့်သည်၊ [အာရမဏာသင်္ဂဟ၏ အကျယ်ကို အစဉ်လိုက်၍ ဤအဓိပ္ပါယ်များကို သိနိုင်ပါသည်။]

ကုန်သော၊ ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ- ကာမာဝစရ တရားတို့သည်၊ တာဝ-ရူပါဝစရစသည်ဘို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ- နှင်သော၊) ကာမာဝစရဓမ္မာ ဧဝ-ကာမာဝစရတရားတို့ကိုပင်၊ ကေဟိစိ- အချို့သော ကာမာဝစရမနောဝိညာဉ်တို့သည်၊ ဝိဒညယျာ- သိဆိုက်ကုန်၏၊ ကေဟိစိ- တို့သည်၊ အဝိညယျာ- မသိထိုက်ကုန်၊ [ကေဟိစိ ဝိညယျာ, ကေဟိစိ အဝိညယျာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဋီကာဌ်တိုက်ရိုက် ပြထားပြီ၊] တေဟိဒယဝ- ထိုကာမာဝစရတရားတို့သည်ပင်၊ ရူပါဝစရာဒိ ဓမ္မာပိ-ရူပါဝစရအစရှိသော တရားဘို့ကိုလည်း၊ ကေဟိစိ-အချို့သော ကာမာဝစရ မနောဝိညာဉ်တို့သည်၊ ဝိဒညယျာ- နှင်၏၊ ကေဟိစိ- တို့သည်၊ အဝိညယျာ- မသိထိုက်ကုန်။

ကာမာဝစရာပေါဓမ္မာ။ ။ကာမာဝစရဓမ္မေဟိဖြင့် ပါဠိတော်၌ ကေနစိအရ ကာမာဝစရမနောဝိညာဉ်ကို ယူရသောနည်းကို ပြ၏၊ ကာမာဝစရဓမ္မာဖြင့် ဝိညယျာ, အဝိညယျာဘို့အရလည်း ကာမာဝစရတရားများကိုပင် ယူရသောနည်းကိုပြ၏၊ [အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ ဒုက်ဘခုဌ် ကေနစိဟူသော ကတ္တားပုဒ်က အရမကွဲပြားပဲ ဝိဒညယျာ, အဝိညယျာတို့အရဖြစ်သော ကံပုဒ်က အရကွဲပြားသည်ဟု အယူရှိသည်ကိုသတိပြု၍ အနက်ပေးပုံကို သိပါ။]

အနက်ပေးပုံ။ ။ကေနစိ-(ဟာသာဝစရတရားတို့ကို ကောန် အာရုံပြုသော)ကာမဝိပါက် ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း, ဟသိတုပ္ပါဒ်တို့တွင် တပါးပါးသည်၊ ဝိညယျာ-သိထိုက်ကုန်သော ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ကေနစိ-သည်၊ (ရှေကဟတ္ထားပင်တည်း၊) အဝိညယျာ-မသိထိုက်သော ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ-နှင်၏၊ [ဤနည်း၌ ဝိညယျာ, ရူပါရုံ ကာမာဝစရတရားကို ယူလျှင် ကေနစိအရ ဇာတိဇိတ်ကို ယူပါ။ ထို ဝိထိစိတ်သည် ဝိသယဝတ္ထုရုံ ပြသော ကာမာဝစရ တရားတို့ကို မသိနိုင်သောကြောင့် ထိုအာရုံတို့ကို အဝိညယျာအရ ယူပါ။]

တေဟိယေဝ ၊ပေ၊ အဝိညယျာ။ ။ဘေဟိယေဝဖြင့် ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ ဟူသောကတ္တားကိုပြန်ညွှန်းသည်၌၊ ရူပါဝစရဒိမ္မောပိဖြင့် ဝိညယျာအရ ကံကိုပြောင်းလဲသည်၊ ဝိဖြင့် ဝိဒညယျ အဝိဒညယျမျှင်းတူသောကြောင့် ရှေအနက်ကို ပေါင်းသည်၊ ရူပါဝစရာဒိဌ် အာဒိဖြင့် အရူပအာရုံ, လောကုတ္တရာအာရုံ, ပညတ်အာရုံများကို အနုဋ္ဌီကာ ယူသည်။

အနက်ပေးပုံ။ ။ကေနစိ-ရူပါဝစရသညကိုအာရုံပြုသော အချို့သောကာမာဝစရတရားသည်၊ ဝိညယျာ - သိဆိုက်ကုန်သော ရူပါဝစရ သောတရားကိုသည်၊ သံဝိဇ္ဇန္တိ - နှင်၏၊ ကေနစိ- သည်၊ အဝိညယျာ, သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ [ရူပစိတ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည် ရူပစိတ်သာ ဝိညယျဖြစ်၍ အရူပသောကုတ္တရာ ပညတ်တို့ကား အဝိညယျဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ၊ ဤဝါကျကို ဋီကာဌ် "ရူပါဝစရာဒယော ကာမာဝစရ ဝိပါကာဒိဟိ အဝိညယျာ"ဟု အဝိဒညယျာအတွက်ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်ကို အနုဋ္ဌီကာလည်း ဖွင့်၏၊ ဋီကာနိဿယ ကြည့်ပါ။]

(မနေးဝိညာဏန္တိ-မနောဝိညာဉ်ဟူ၍၊ သခ်္ခံ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ် သို့-ဂတေဟိ- ရောက်ကုန်သော၊) ရူပါဝစရေဟိပိ- ရူပါဝစရ တရားတို့သည်လည်း၊ ကာမာဝစရာ-ကာမာဝစရအာရုံတို့ကို၊ ကေဟိစိ-တချို့သော ရူပါစဝရ တရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ-နှ၏၊ ကေဟိစ်-တို့သည်၊ အဝိညေယျာ-ကုန်၊ တေဟေဝ- ထိုရူပါဝစရတရားတို့သည်ပင်၊ ရူပါဝစရာဒယောပိ- ရူပါဝစရ အစရှိသော အာရုံတို့ကိုလည်း၊ ကေဟိစိ- အချို့သော ရူပါဝစရ တရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ၊ ကေဟိစိ- တို့သည်၊ အဝိညေယျာ။

ပန-ကား၊ (မနောဝိညာဏန္တိ သခ်္ခံ ဂတေဟိ၊) အရူပါဝစရေဟိ-အရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာ- ကာမာဝစရအာရုံတို့ကို၎င်း၊ ရူပါဝစရာ-တို့ကို၎င်း၊ အပရိယာပန္နာဝ-အပရိယာပန္န ဖြစ်သော လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်အာရုံတို့ကို၎င်း၊ နေဝဝိညေယျာ-မသိအပဲ မသိနိုင်ကုန်သည်သာ၊ ပန- ကား၊ အရူပါဝစရာ- အရူပါဝစရအာရုံတို့ကို၊ ကေဟိစိ- အချို့သော အရူပါဝစရ တရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ-ကုန်၊ စ-ဆက်၊ တေပိ- ထိုအရူပါဝစရ တရားတို့ကိုလည်း၊ ကေစိဒေဝ- အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့ကို၊ အဝိညေယျာ-နှ၏၊ ကေစိ- အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့ကို၊ အဝိညေယျာ-ကုန်။

ရူပါဝစရေဟိပိ၊ပေ၊အဝိညေယျာ။ ။ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ စသည်ဖြင့် ကာမာဝစရမနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုပြီး၍, ကေနစိ အရ ရူပါဝစရမနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုလိုသောကြောင့် ရူပါဝစရေဟိပိ စသည်ကို မိန့်သည်၊ [ဤ၌ "မနေးပိညေးဏန္တိ သခ်္ခံ ဂတေဟိ" ပုဒ်ကို လိုက်ပါစေ၊] ကေနစိအရ အဘိညာဉ်ကိစ္စတပဲသော ရူပါဝစရကိုယူလျှင် ကာမာဝစရတရားတို့ကို သိနိုင်ကုန်၏၊ ကေနစိအရ အဘိညာဉ်ကိစ္စမတတ်သော ရူပါဝစရကိုယူလျှင်ကာမာဝစရတရားတို့ကို၊ မသိနိုင်ကုန်၊ ရူပါဝစရမနောဝိညာဉ်က ရူပါဝစရ အရူပါဝစရ, လောကုတ္တရာအာရုံကိုသိရာ၌လည်း အဘိညာဉ်ကိစ္စတပဲသော ရူပါဝစရကသာ သိနိုင်၏၊ အဘိညာဉ်ကိစ္စမတပ်သော ရူပါဝစရကမသိနိုင်၊ ကသိကံးပညတ် စသည်တို့ကိုကား သိနိုင်၏။

အရူပါဝစရေဟိ ၊ပေ၊ အဝိညေယျာ။ ။ရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ် ဟူသော ကတ္တားကိုပြုပြီး၍, အရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုလိုသောကြောင့် အရူပါဝစရေဟိ ပန'' စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ထို အရူပါဝစရတရားတို့ကား ကာမ ရူပ အပရိယာပန္နတရားတို့ကို မသိနိုင်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ''ဝိညေယျ, အဝိညေယျ'' ဟု ဒုက်မဖြစ်နိုင်၊ ဝိညေးဏာနဉ္စာယတနစိတ် ၃ ခု, နေဝသညာနာသညာယတနစိတ်၄ခုဟူသော အရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်တို့သည် ပဌမာရုပ္ပနှင့် တတိယာရုပ္ပ ဟူသော အရူပါဝစရ အချို့တို့ကိုသိနိုင်ကြကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ''အရူပါဝစရာ ပန ကေစိဟိ ဝိညေယျာ'' ဟု ဆိုသည်၊ ထို အရူပါဝစရအချို့တို့ကားအရူပါဝစရတရားတို့ကို မသိကြ၊ ကောင်းကင်ပညတ်, နတ္ထိဘောပညတ်တို့ကိုသာ သိကြသည်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ''တေဝိစ ကေစိဒေဝ ဝိညေယျာ, ကေစိ အဝိညေယျာ'' ဟုဆိုသည်။

(မနောဝိညာဏန္တိ သင်္ခိ° ဂတေဟိ) အပရိယာပန္နေဟိ -အပရိယာပန္နတရားတို့သည်၊ ကာမာဝစရာဒိဃေယာ-ကာမာဝစရ အစရှိသော အာရုံတို့ကို၊ နေဝ ဝိညေယျာ-မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်သည်သာ၊ [ဝိညေယျ မပါသောကြောင့် ဒုက်မဖြစ်နိုင်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ အပရိယာပန္နာ - အပရိယာပန္နတရားတို့ကို၊ နိဗ္ဗာနေန-သည်၊ အဝိညေယျဘာ-မသိအပ် မသိနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေဟိစိ - အချို့သော အပရိယာပန္န တရားတို့သည်၊ (မဂ်ဖိုလ်တို့သည်၊) ဝိညေယျာ-နှ၏၊ ကေဟိစိ-အချို့သော အပရိယာပန္နတရားတို့သည်၊ အဝိညေယျာ-မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်၊ စ-ဆက်၊ တေပိ-ထိုအပရိယာပန္နတရားတို့ကိုလည်း၊ မဂ္ဂဖလာနံ-မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ (ဝါ- တို့က၊) အဝိညေယျတ္တာ- မသိအပ် မသိနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေစိဒေဝ-အချို့သော အပရိယာပန္နနိဗ္ဗာနဲတရားတို့ကိုသာ၊ ဝိညေယျာ- နှ၏၊ ဂေစိ-အချို့သော လောကုတ္တရာတရားတို့ကို မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို၊ အဝိညေယျာ-နှ၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အာသဝနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ပဉ္စကာမဂုဏိကော-ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌ ဖြစ်သော၊ ရာဂဝါ-ရာဂသည်၊ ကဲမာသဝေါနာမ-ကာမာသဝမည်၏၊ ရူပါရူပဘဝေသု- ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌၊ ဆန္ဒရာဂဝါ- နှစ်သက်တတ်, တပ်မက်

အပရိယာပန္နေဟိ။ ။အရူပါဝစရ မနောဝိညာဉ်ဟူသော ကတ္တားကို ပြုပြီး၍, အပရိယာပန္နကတ္တားကို ပြုလိုသောကြောင့် ''အပရိယာပန္နေဟိ'' စသည်ကဲ့မိန့်သည်၊ [ဤ၌လည်း မနောဝိညာဏန္တိ သင်္ခိ°ဂတေဟိတို့ကဲ့လိုက်ပါစေ၊ သို့သော် ''နိဗ္ဗာနေန'' ထုဝေါ်ကားမလိုက၊] ဤ အပရိယာပန္နအရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ယူထားသည်၊ ထိုသို့ ယူရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာ၌ပြုထားပြီ၊ ဤအပရိယာပန္နလောကုတ္တရာဘာရားတို့သည် ကာမဓာတုတ်ပညတ်တို့ကို အာရုံမပြုနိုင်သောကြောင့် ထိုအာရုံတို့၌ ဝိညေယျ အဝိညေယျဟု ခွဲစရာမရှိ၊ အဝိညေယျ တမျိုးသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ''ကာမာဝစရာဒယော နေဝဝိညေယျာ''ဟု ဆိုသည်၊ အပရိယာပန္နအမည်ရသော လောကုတ္တရာ စိတ် ၉စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တို့တွင်ကား မဂ်ဖိုလ်တို့က သိနိုင်သောကြောင့် ''ကေဟိစိ ဝိညေယျာ'' ဟု ဆို၍, နိဗ္ဗာန်က မသိတတ်သောကြောင့် ''ကေဟိစိ အဝိညေယျာ'' ဟု ဆိုသည်။

တေဒိစ ၊ပေ၊အဝိညေယျာတိ။ ။ကံအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော အပရိယာပန္နတရားတို့ကို ဝိညေယျ-အဝိညေယျ ခွဲပြလိုသောကြောင့် ''တေ ဝိစ'' စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့သည် (ကံဖြစ်မှုက်) အခြားသော မဂ်ဖိုလ်တို့နှင့်နိဗ္ဗာန်သည် မသိအင်သောကြောင့် ကေစိ အဝိညေယျတို့တည်း၊ ဆို့ကြောင့် ''မဂ္ဂဖလာနံ အဝိညေယျတ္တာ'' သာ ပါဠိမှန်ဟု မှတ်ပါ၊ နိဗ္ဗာန်ကား ဝိညေယျတည်း။

ပဉ္စကာမဂုဏိကော။ ။''ရူပ သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၌ ဖြစ်သော ရာဂသည် ကာမာသဝမည်၏'' ဟု ဆိုရာ၌ လွန်ကဲသော ရာဂကို ဥက္ကဋ္ဌနည်းအားဖြင့် ဆိုခြင်းတည်း၊ ကာမဂုဏ်အာရုံသာမက နာမညတ်မျှကို သာယာသောရာဂလည်း

တတ်ဿသာ ရာဂသည်ရင်း၊ စျာနနိကန္တိ- ရူပစျာန် အရူပစျာန်ကို နှစ်သက်တတ်ဿသာ ရာဂသည်ရင်း၊ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော - သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဆုဂေါ- ရာဂသည်ရင်း၊ ဘဝဝသေန- ဘဝ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပတ္ထနာ- တောင့်တခြင်းသည်ရင်း၊ ဘဝါသဝေါနာမ- မည်၏၊ ဒုါသဒိဋ္ဌိယော- ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဒိဋ္ဌာသဝေါနာမ- မည်၏၊ အဋ္ဌသု-နှ်သော၊ ဌာနေသု- တို့၌၊ (''ဒုးက္ခ, ဒုက္ခသမုဒယေ'' စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ရှစ်ဌာနတို့၌၊) အညာဏံ - ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါနာမ- မည်၏။

ပန- ဆက်၊ တတ္ထတတ္ထ- ထိုထိုပါဠိတော်၌၊ အာဂတေသု- လာကုန်သော၊ အာသဧသု- အာသဝတို့၌၊ အသမ္မာဟတ္ထံ- မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကဝိခဒိဘေဒေါ- ကဝိ၏ အစရှိသော အပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ခဲ့၊ အတ္ထတော- အာသဝဿဒ္ဒါ၏ အနက်အားဖြင့်၊ ဧတေ - ဤအာသဝတို့သည်၊ စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌန- ကြာမြင့်စွာထုံအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အာသဝါ- အာသဝတို့မည်၏၊ လ္ဟတိ ဧဝံ- သို့၊ ဧကစိဓာဝ- တပါးသောအဖို့၌ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [စိရပါရိဝါသိယဋ္ဌအားဖြင့် အာသဝတမျိုးသာရှိသည်ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ဝိနယေ- ဝိနည်းပါဠိတော်၌၊ (ပဌမပါရာဇိက, သုဒိန္နဘာဏ်ဝတ္ထု၌၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ- မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ-ဘေးရန်ဒုက္ခတို့ကို၊ သံဝရာယ- စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာဟူ၏၊ ဘာမူရာယိကာနံ - တမလွန်ဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ- တို့ကို၊ ပဋိဃာတာယ- ပယ်ဖျောက်ခြင်း

ကာမာသဝေါဝင်တည်း၊ မှန်၏၊ ဘဝါသဝေါအမည်မရသော ရာဂဟူသမျှသည် ကာမာသဝေါချည်းဖြစ်သည်၊ [ပဋ္ဌာကာမဂုဏိကော ရာဂေါတိ ဥက္ကဋ္ဌဝေါဟာရေန ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ ယုတ္တံ သိယာ၊-ဋီကား ဥက္ကဋ္ဌ (အလွန်)ကို ပိုင်းခြားဖွင့်ဆိုသည်၊ သြမကဖြစ်သောရာဂကလေးများလည်း ကာမာသဝေါ ပါဝင်နိုင်၏-ဟူလို၊ မဇ္ဈိမကား ''ဥက္ကဋ္ဌဝေါဟာရေန ပဓာနဝေါဟာရေန-ပါကဋဝေါဟာရေနဝါ''ဟုဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

သဿတဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ဂုဒေါ။ ။''သဿတဒိဋ္ဌိ''ဟူသည် ဘဝဒိဋ္ဌိ (အတ္တသည် မပျက်မစီ အမြဲဖြစ်၏ဟု ယူမှားသော အတ္တဒိဋ္ဌိ)တည်း၊ ထိုဘဝဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂကို (ဘဝဟူသော နာမည်ခွင်းတူသောကြောင့်) ဘဝါသဝဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်၊ သို့သော်-''ဘဝါသဝေါ စတူသု ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တ လောဘသဟဂတေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ''ဟု အဋ္ဌကထာဂန္ထ ပါဠိတော်မူသောကြောင့် သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ရာဂကို ဘဝါသဝ၌ ဆွဲငင်ခြင်းသည် ပါဠိတော်နှင့်ဆန့်ကျင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဒိဋ္ဌိသဟဂတ ရာဂသည် ကာမာသဝသာဖြစ်သင့်၏-ဟု ဋီကာဆိုသည်။ [သဿတဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ဘဝိတုံ ယုတ္တော၊-ဋီကား။]

အာသဝါနံ။ ။''အာသဝါနံ သံဝရာယ ပဋိဃာတာယ''အရ ဧစောင့်ရှောက်ပိတ်ဆို့ရ, ပယ်ဖျောက်ရမည့် အာသဝတို့ဟူသည် ဤဘဝ နောက်ဘဝတို့၌ ဧရောက်ရန်သည့်ဒုက္ခတို့တည်း၊ ထိုဒုက္ခတို့သည် ကာမာသဝစသော အာသဝတို့ကြောင့်ဖြစ်ရကား

ဌာဝရင်း၊(သိက္ခာပဒံ, ပညဇပဿာမိ–၌စပ်၊) ဣတိ-သို၊ဒုဝိဓေန-၂ပါးအပြား အားဖြင့်၊ အာဂတာ- လာကုန်ပြီ၊[ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိက အာသဝ, သမ္ဘဏယိက အာသဝ အားဖြင့် အာသဝ ၂ မျိုး ပြားသည်- ဟူလို။]

သုတ္တန္တေ- သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ဝါ- တွင်၊တာဝ - နိဗ္ဗေဓိကဒေသနာတော် စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သင်္ခါယတနေ-သင်္ခါယတနသံယုတ်၌၊ (သင်္ခါယတန ဝဂ္ဂသံယုတ်, ဇမ္မုခါဒကသံယုတ်, အာသဝပဉ္ဉာသုတ်၌၊) အာဝုသော-အရှင်ဘုရား၊ (အရှင်သာရိပုတြားကို ခေါ်သော အာလုပ်တည်း၊) အာသဝါ-အာသဝတို့သည်၊ ကာမာသဝေါ- ၎င်း၊ ဘဝါသဝေါ- ၎င်း၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ- ၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေတယော–ဤ ၃ ပါးတို့ပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊တိဝိဓေန-အားဖြင့်၊အာဂတာ- နှံပြီ၊ နိဗ္ဗေဓိကပရိယာယေ- နိဗ္ဗေဓိကဒေသနာတော်၌၊ (ဆက္ကအင်္ဂုတ္တိရ်,မဟာဝဂ်,နိဗ္ဗေဓိကသုတ်၌၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ နိရယဂမနိယာ-ဧရဲသို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝေါ- တို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊ တိရစ္ဆာနယောနိဂမနိယာ- တိရစ္ဆာနယောနိသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ အတ္ထိ၊ ပေတ္တိဝိသယဂမနိယာ- ပိတ္တာတို့၏ ဖြစ်ရာအရပ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ အတ္ထိ၊ မနုဿလောကဂမနိယာ- လူ့လောကသို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ အတ္ထိ၊ ဒေဝလောကဂမနိယာ- နတ်ပြဟ္မာလောကသို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ အတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိဓေန, အာဂတာ- ကုန်ပြီ။

ဆက္ကနိပါတေ- ၌၊ ဝါ-တွင်၊အာဟုနေယျသုတ္တေ-၌၊ သံဝရ-စောင့်ရှောက်ကြောင်းဖြစ်သော သတိသည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ–ပယ်ထိုက်ကုန်သော၊ အာသဝါ-အာသဝတို့သည်၊ အတ္ထိ-နှ၏၊ ပဋိသေဝနာ- ပစ္စည်း ၄ ပါးတို့ကို မှီဝဲခြင်းကြောင်း

အကြောင်း,အာသဝ၏အမည်ကို အကျိုးဒုက္ခ၌တင်စား၍ ကရဏူပစာရအားဖြင့် ဒုက္ခကိုပင် "အာသဝါနံ" ဟု ဟောတော်မူသည်၊ [ဒိဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဋ္ဌိခ ဝုတ္တာ၊-ဋီကာ၊] "အာသာန္တိ စေန ဘေန ပစ္စယေန ပဝတ္တန္တိတိ အာသဝါ" ဟု ပြုလျှင် ဥပစာရ မကြိုရတော့၊ မူသဒ္ဒါပင် ဖြစ်သည်။

ဒဿနာ ပဟာတဗ္ဗာ စသည်။ ။ဒဿနာ မဟာတဗ္ဗာတိ ဒဿနေန မဟာတဗ္ဗာ၊သေနဲယော သမ္ဘတ္ထ၊ သံဝရာ ပဟာဘဗ္ဗာ၊ပေါသတိသံဝရောဝေ သံဝရော၊ ပဋိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ၊ပေါဋ္ဌမိနာ ဉာဏသံဝရသခ်ါတေန ပစ္စဝေက္ခဏာသဟိတေန ဝီရိယသံဝရသခ်ါတေန ဝိနောဒေနေန ပဟာတဗ္ဗာ၊ ဘာဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ၊ ပေါဋ္ဌမာယ မဂ္ဂက္ခဏသမ္ပယုတ္တာယ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာဒယော ပဟာတဗ္ဗာ၊ -မူလပံ,သမ္ဘာသဝ သုတ္တဋ္ဌကထာ။

ဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည် ၊ပေ၊ အဓိဝါသနာ-မိမိအထက်၌ ဝင်ဆင်တည်နေစေတတ်သော ခန္တီတရားသည် ၊ပေ၊ ပရိဝဇ္ဇနာ-ရှောင်ကြဉ် ကြောင်းဖြစ်သော သီလသံဝရသည်၊ပေ၊ဝိနောဒနာ-အကုသလဝိတက်တို့ကိုပယ်ဖျောက်ကြောင်းဖြစ်သော ဝီရိယသည် ၊ပေ၊ဘာဝနာ-အထက်မဂ် ၃ ပါးနှင့် ယှဉ်သော ဗောဇ္ဈင်္ဘာဝနာသည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ အာသဝါ- တို့သည်၊ အတ္ထိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဆပ္ပိဓေန အာဂတာ၊ သဗ္ဗာသဝပရိယာယေ သဗ္ဗာသဝဒေသနာတော်၌၊ (မူလပဏ္ဏာသ , မူလပရိယာယဝဂ် , သဗ္ဗာသဝ သုတ်၌၊) ဒဿနာ- သိမြင်တတ်သော သောဘာပတ္တိမဂ်သည်၊ ပဟာတဗ္ဗေဟိ- ပယ်ထိုက်သော အာသဝတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ သတ္တဝိဓေန အာဂတာ၊ [ထို ၆ ပါးတွင် "ဒဿနပဟာတဗ္ဗာ" ကိုထည့်၍ ၇ ပါး ပြား၊သည်-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ ဣဓ- ဤအာသဝနိဒ္ဒေသ၌၊ တေ- ဤအာသဝတို့သည်၊ ကာမာသဝါဒိ ဘေဒတော - ကာမာသဝ အစရှိသည်တို့၏ အပြားအား ဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိဓေန-၄ ပါး အပြားအား ဖြင့်၊ အာဂတာ-နှင့်၏၊ တတြ- ထိုအာသဝတို့၌၊ ဣတိ- ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ပဉ္စကာမဂုဏ သင်္ခါတေ-၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကာမေ - ကာမ၌၊ (ပဝတ္တော)၊ အာသဝေါ- အာသဝတည်း၊ ကာမသဝေါ-ကာမ၌ဖြစ်သော အာသဝ၊ ရူပါရူပသင်္ခါတေ-ရူပ အရူပဟု ဆိုအပ်သော၊ ကမ္မတော၀စ - ကံအား ဖြင့်၎င်း၊ [ကမ္မဘဝကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဥပပတ္တိတော၀စ - ကံကြောင့် ဖြစ်ရသော ပဋိသန္ဓေအား ဖြင့်၎င်း:: [ဥပပတ္တိဘဝကို ရည်ရွယ်သည်၊] ဒုဝိဓေပိ - ၂ ပါးအပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဘဝေ - ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ၌၊ (ပဝတ္တော) အာသဝေါ- တည်း၊ ဘဝါသဝေါ-ကမ္မဘဝ, ဥပပတ္တိဘဝ၌ ဖြစ်သောအာသဝ၊ ဒိဋ္ဌိဝေ- ဒိဋ္ဌိသည်ပင်၊ အာသဝေါ- တည်း၊ ဒိဋ္ဌာသဝေါ- ဒိဋ္ဌိသည်ပင် အာသဝ၊ [ဒိဋ္ဌိဝေ၌ ဝေဖြင့် "ဒိဋ္ဌိယံ+အာသဝေါ" ဟူသော သတ္တမီ တပ္ပုရိသ် သမာသ်ကို ကန့်သည်၊ ကမ္မဓာရည်း သမာသ် ပြုပါ-ဟူလို၊] အဝိဇ္ဇာဝေ- သည်ပင်၊ အာသဝေါ- တည်း၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ- အဝိဇ္ဇာသည်ပင် အာသဝ၊ [ဤ၌လည်း ကမ္မဓာရည်းပင်တည်း။]

ကာမေသူတိ-ကား၊ ပဉ္စကာမဂုဏေသု- ၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒောတိ- ကား၊ ကာမသင်္ခါတော၀စ-ကာမဟုဆိုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝါ- လိုလားတတ်သော ဇနကဟု ဆိုဖွင့်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဆန္ဒော- ဆန္ဒတည်း၊ ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒော- ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒသည်၊ နှ- မဟုတ်၊ ဓမ္မစ္ဆန္ဒော- ကုသိုလ်တရားတို့ကို လိုလားတတ်သောဆန္ဒသည်၊ နှ-မဟုတ်၊ ကဲ့မနဝသေန-လိုလားခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၎င်း၊ ရဇ္ဇနဝသေနစ-တပ်စဲ့ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၎င်း၊ ကာမောယော၀-သည်ပင်၊ ဆုဂေါ-ဆုဂတည်း၊ ကာမဆုဂေါ-

ကာမသည်ပင် ရာဂ၊ ကာမနဝသေန - ကြောင့်ရင်း၊ နန္ဒနဝသေနစ - နှစ်သက်ခြင်း၏အစ္ဈမ်းကြောင့်ရင်း၊ ကားမောဝ-သည်ပင်၊ နန္ဒီ-နှစ်သက်ဘတ်သောတရားတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာမနန္ဒီ-မည်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ကာမတဏှာအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ကာမတ္ထံ-ကာမသဒ္ဒါ၏အနက်ကို၊ (ကာမနဝသေနဟူသော အနက်ကို၊) ဝိဒိတွာ – သိပြီး၍၊ တဏှာယနဋ္ဌေန - တပ်မက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမတဏှာ-မည်၏၊ သိဒနဟနဋ္ဌေန-ချစ်တတ်, စေးကပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမသိနေဟော – မည်၏၊ ပရိဍ္ဟနဋ္ဌေန – ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ကာမပရိဠာဟော-မည်၏၊ မုစ္ဆနဋ္ဌေန-တွေဝေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမမုစ္ဆာ-မည်၏၊ ဂိလိဘ္ဘာ-မျိုချ၍၊ ပရိနိဋ္ဌာပနဋ္ဌေန- ထက်ဝန်းကျင် ပြီးဆုံးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကာမဇ္ဈောသာနံ- မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ အယံ ဝုစ္စတိ-ကား၊ အဋ္ဌဟိ-နည်းသော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝိဘင်္ဂေါ - ဝေဖန်အပ်သော၊ အယံ-ဤသဘောတရားကို၊ ကာမာသဝေါ- ကာမာသဝမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

ဘဝေသု ဘဝစ္ဆန္ဒောတိ-ကား၊ ရူပါရူပဘဝေသု-ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌၊ ဘဝပတ္ထနာဝသေနေဝ- ဘဝကို တောင့်တခြင်း၏ အစ္ဈမ်းဖြင့်ပင်၊ ပဝတ္တော-သော၊ ဆန္ဒော-ဆန္ဒသည်၊ ဘဝစ္ဆန္ဒော- မည်၏၊ သေသပဒါနိပိ- ကြွင်းသော ဘဝံဇုဂေါ, ဘဝနန္ဒီ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ဣမိနာဝနယေန-ဤနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- နှံ၏။

သဿတော လောကောတိဝါတိ အာဒီဟိ - အစရှိကုန်သော၊ ဒဿဟိ-နှံသော၊ အာကာရေဟိ- အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ (ယူပုံအခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊) ဒိဋ္ဌိပဗေဒေါ- ဒိဋ္ဌိအပြားကိုသာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော-ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုဒဝပါးသော အခြင်းအရာတို့တွင်၊ သဿတော လောကောတိ ဇတ္ထ-ဟူသောဤပါဋ္ဌိ၊ ခန္ဓပဉ္စကံ-ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းကို၊ လောကောတိ-လောကဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ (မိစ္ဆာအယူဖြင့်ယူပြီး၍၊) အယံ လောကော-ဤလောကသည်၊ နိစ္စော-မြဲ၏၊ ဓုဝေါ-ခိုင်ခံ့၏၊ သဗ္ဗကာလိကော-အခါခပ်သိမ်းရှိ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဂဏှန္တဿ-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဿတန္တိ-အခါခပ်သိမ်းထင်ရှားရှိကုန်၏ဟူ၍၊ ဂဟဏာကာရပ္ပဝတ္တာ - ယူပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ - ဒိဋ္ဌိဘည်း၊ အသဿတောတိ-ကား၊ တမေဝလောကံ- ထိုခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းဟူသော လောကကိုပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ - ပြတ်၏၊ ဝိနဿတိ - ပျက်စီး၏၊ (သေလျှင်ပြတ်၏, ပျက်စီး၏ နှံသက်ထပ်မဖြစ်တော့၊) ဣတိ-သို့၊ ဂဏှန္တဿ- ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥစ္ဆေဒဂဟဏာကာရပ္ပဝတ္တာ- ပြတ်၏ဟု ယူပုံအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ အန္တဝါတိ- ကား၊ ပရိတ္တကသိဏလာဘိနော- ကျဉ်းငယ်သော

ကသိဏ်းဝန်း၌ စျာန်ကိုရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ သုပ္ပမတ္တော၀ါ - မန်း (၄ကော) အတိုင်းအရှည် ရှိသည်မှလည်းဖြစ်သော၊ သရာဒးတ္တော၀ါ- ခွက်ငယ်အတိုင်း အရှည်ရှိသည်မှလည်းဖြစ်သော၊ ကသိဏော- ကျဉ်းငယ်သော ကသိဏ်းဝန်း၌၊ [ကသိဏ်းဝန်းဟု ဆိုသော်လည်း ထို ကသိဏ်းဝန်းနှင့် အလားတူသော ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ - ဟူလို၊] သမာပန္နဿ- သမာပတ် ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တော သမာပတ္တိယံ- သမာပတ်အဘွင်း၌၊ ပဝတ္တိတ ရူပါရူပဓမ္မေ- ဖြစ်စေအပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို၊ လောကောတိစ- လောကဟူ၍ဆိုး၊ ကသိဏ ပရိစ္ဆေဒန္တေန- ကသိဏ်း အပိုင်းအခြား၏ အဆုံးအားဖြင့်၊ အန္တ၀ါတိစ- အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏ဟူ၍ဆိုး၊ ဂဏှန္တဿ- ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လောကော- သည်၊ အန္တ၀ါ- အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဂဟဏာကာရပ္ပ၀တ္တာ- သော၊ ဒိဋ္ဌိ- တည်း၊ သာ- ထို အန္တ၀ါဒိဋ္ဌိသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိပိ- သဿတဒိဋ္ဌိသည်လည်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပိ- သည်သည်း၊ (ဟော်တိ)၊ [လောကဟု ယူမှတ်အပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို မြင်၏ဟု ယူလျှင် သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်၏၊ ပြတ်စဲ၏ဟုယူလျှင် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။]

ပန- ကား၊ ဝိပုလကသိဏာလာဘိနော- ပြန့်ပြောကျယ်ဝန်းသောကသိဏ်း၌ စျာန်ကိုရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ တသ္မိံ ကသိဏေ- ထိုဝိပုလကသိဏ်း၌၊ သမာပန္နဿ- သမာပတ်၀င်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တောသမာပတ္တိယံ- ၌၊ ပဝတ္တိတ ရူပါ ရူပဓမ္မေ-တို့ကို၊ သောကောတိစ- ဟူ၍ဆိုး၊ ကသိဏ ပရိစ္ဆေဒန္တေန- ကသိဏ်း အပိုင်းအခြား၏ အဆုံးအားဖြင့်၊ အနန္တောတိစ- အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိဟူ၍ဆိုး၊ ဂဏှန္တဿ- ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လောကော-သည်၊ အန္တ၀ါ- အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ၊ ဣတိ- သို့၊ ဂဟဏာကာရပ္ပ၀တ္တာ - သော၊ ဒိဋ္ဌိ- တည်း၊ သာ-ထို အနန္တ၀ါဒိဋ္ဌိသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိပိ- သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပိ(ဟောတိ)။

တံ ဇီ၀ံ တံ သရီရန္တိ-ကား၊ဘေဒနဓမ္မဿ- ပျက်ခြင်းသဘောရှိသော၊ သရီရဿေ၀ - ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းဟူသော ကိုယ်၏သာလျှင်၊ ၀ါ- ကိုသာလျှင်၊ ဇီ၀န္တိ- အသက်ကောင်ဟူ၍၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရေ- ကိုယ်သည်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇမာနေ-ပြတ်လေသော်၊ ဇီ၀မွိ- အသက်ကောင် သည်လည်း၊

အန္တ၀ါ။ ။ကသိဏ်းဝန်းက ကျဉ်းနေသောကြောင့် ထို ကသိဏ်း၏ ပတ်၀န်းကျင်၌ အပိုင်းအခြားအဆုံးရှိသလို ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာသောအခါ ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကိုအာရုံပြု၍ သမာပတ်၀င်စားခဲ့သောအခါ ထိုသမာပတ်အတွင်း၌ ဖြစ်သော ရုပ်တရား နာမ်ဘရားဟူသော လောကလည်း အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိ၏ဟုပင် ယူသည်။ [အန္တောဃသဒ္ဒ အတ္ထိဟိ အန္တ၀ါ (သောကော)။]

ဥစ္စိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥစ္ဆေဒဂဟဏာကာရပဝတ္တာ-ဥစ္ဆေဒဟု ယူပုံ အခြင်းအရာအား ဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ ဒုတိယပဒေ-ဒုဘိယပုဒ်၌၊ (အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌၊) သရီရတော-မှ၊ အညဿ-အခြား သော၊ ဇီဝဿ-အသက်ကောင်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတတ္တာ-ကြောင့်၊ သရီရေ-ကိုယ်သည်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇမာနေပိ-ပြတ်ပါသော်လည်း၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်သည်၊ နဥစ္ဆိဇ္ဇတိ-မပြုတ်၊ (မြဲ၏၊) ဣတိ-သို့၊ သဿတဂ္ဂဟဏာကာရပဝတ္တာ-သဿတဟု ယူပုံ အခြင်းအရာအား ဖြင့် ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-တည်း။

ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ အာဒီသု- အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ သတ္တော-သတ္တဝါသည်၊ တထာဂတောနာမ-တထာဂတ မည်၏၊ စ-ဆက်၊ သော-ထိုသတ္တဝါသည်၊ မရဏာ-သေရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏှာတော-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဌမာ-ရှေးဦးစွာသော အယူသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ-သဿတဒိဋ္ဌိတည်း၊ (သော-ထိုသတ္တဝါသည်၊ မ ရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊) နဟောတိ-မရှိတော့၊ ဣတိ- ဂဏှတော-၏၊ ဒုတိယာ-၂ ခုမြောက် အယူသည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ဓာည်း၊ (သော မရဏာ ပရံ) ဟောတိစ-အချို့လည်း ရှိသေး၏၊ နဟောတိစ-အချို့လည်းမရှိတော့၊ ဣတိ ဂဏှတော၊ တတိယာ-၃ ခုမြောက်အယူသည်၊ ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ (သော မရဏာ ပရံ) နေဝ ဟောတိ-ရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ နနဟောတိ-မရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ ဣတိ ဂဏှတော, စတုတ္ထာ-၄ ခုမြောက်အယူသည်၊ အမရဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ-တည်း။

သရီရတော အညဿ၊ ၊ဇီဝဟူသောအယူသည် အတ္တာဟူသောအယူနှင့် သဘောတူ၏၊ "သရီရ"ဟူသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းဟူသောကိုယ်တည်း၊ [အနုဋီကာ၌ကား "ရူပက္ခန္ဓာကိုသာ သရီရ"ဟု ယူ၏၊] "သရီရမှ တပါးသော ဇီဝ" ဟူရာ၌ "ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ဇီဝ (အသက်ကောင်)ရှိသေး၏" ဟု ယူပါသလော, အဘယ်သို့ယူသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား "အညံဇီဝံ"၌ ဇီဝဟူသောအယူသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅ အပေါင်း၌ ဖြစ်စေကာမူ ရူပက္ခန္ဓာ၌ဖြစ်စေအခြားနာမ်ခန္ဓာ၌ဖြစ်စေ စွဲစွဲမြဲမြဲမယူပဲ ထိုခန္ဓာ ၅ ပါးမှ တမျိုးတခြားဟု (မိစ္ဆာအယူရှိ သူကိုယ်တိုင်)ကြံဆအပ်သော အသက်ဇီဝကို "အညံ ဇီဝံ-ခန္ဓာ ၅ ပါးဟူသာသရီရမှ တမျိုးတခြား ဇီဝ"ဟုဆိုထားသည်၊ [အညံဇီဝန္တိ၊ ပေ၊ဂဏှာတိ၊-ဋီကာ၊ဋီကာ၌ "ယဒိ ပဝတ္တာကိ"ဟုဆိုသောကြောင့် "ခန္ဓာ ၅ ပါး၌မဖြစ်သော(ခန္ဓာ ၅ပါးမှအလွတ် သက်သက်ဟူသော)ဇီဝအယူသည်း ရှိသေး၏"ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။]

အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ။ ။အမရာ-မသေသကဲ့သို့ မပြီးမပြတ်နိုင်သော (တနည်း) အမရာမည်သော ငါးသည် ဖမ်း၍မမိနိုင်သကဲ့သို့, မေးသောပုဂ္ဂိုလ်က သူ၏အယူကို ဖမ်း၍ မမိနိုင်သောကြောင့် အမရာမည်သော ငါးနှင့်တူသော+ဝိက္ခေပ-မေးသူ၏ စကားကို အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ပယ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာအယူ၊ [အကျယ်ကို သိလက္ခန် ဗြဟ္မဇာလသုတ်အဖွင့်၌ ရှုပါ။]

သည်၊(အသို့)၊ကုတိ ဧဝံ-သို့၊ ဥပပဇ္ဇမာနော-သည်၊(ဟောတိ)၊ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သေယျမာနော-သေယျမာန်၎င်း၊ (မြတ်သူဟူ၍ ဖြစ်သောမာန်၎င်း၊) သဒိသမာနော-၎င်း၊(တန်းတူသူဟူ၍ ဖြစ်သောမာန်၎င်း၊)ဟီနမာနေ-၎င်း၊(ယုတ်ညံ့သူဟူ၍ဖြစ်သောမာန်၎င်း၊)ကုဘိ-သို့၊ တယော-နှင့်သော၊ ကုမေမာနော-ဤမာနတို့သည်၊ တိဏ္ဏံ-၃ ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာနံ-လူတို့၏ (သန္တာန်၌)၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

ဟိ-ခဲ့၊သေယျာဿာပိ-မြတ်သူ၏လည်း၊ အဟံ-သည်၊ သေယျော-မြတ်သူသည်၊(အသို့)၊သဒိသော-တန်းတူသူသည်၊ (အသို့)၊ ဟီနော-ယုတ်ညံ့သူသည် (အသို့)၊ကုတိ-သို့၊ တယော-နှင့်သော၊ မာနော-တို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊သဒိသဿာပိ-တန်းတူသူ၏လည်း၊ (အဟံ သေယျော အသို့၊ သဒိသော အသို့၊ ဟီနော အသို့၊ကုတိ တယော မာနော ဥပပဇ္ဇန္တိ၊)ဟီနဿာပိ-ယုတ်ညံ့သူ၏လည်း၊ (အဟံ သေယျော အသို့၊ သဒိသော အသို့၊ ဟီနော အသို့၊ ကုတိ တယော မာနော ဥပပဇ္ဇန္တိ၊) တတ္ထ-ထို ၃ မျိုးသောမာန်တို့တွင်၊ ဝါ-ထို ၃ မျိုးသော လူတို့တွင်၊ သေယျဿ-သေယျပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သေယျမာနော၀ - သေယျမာန် သည်သော၊ ယာထာ၀မာနော-ဟုတ်မှန်သောမာန်တည်း၊ ကုတရေ-သေယျမာန်မှ တပါးကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပါးသော သဒိသမာန်, ဟီနမာန်တို့သည်၊ အယာထာ၀မာနော-မဟုတ်မှန်သောမာန်တို့တည်း၊ သဒိသဿ-သဒိသပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဒိသမာနော၀-သည်သော၊ ယာထာ၀မာနော၊ ကုတရေ ဒွေ အယာထာ၀မာနော၊ ဟီနဿ-ဟီနပုဂ္ဂိုလ်၏၊ဟီနမာနော၀-သည်သော၊ ယာထာ၀မာနော၊ကုတရေ-ဟီနမာန်မှ တပါးကုန်သော၊ ဒွေ-၂ ပါးသော သေယျမာန် သဒိသမာန်တို့သည်၊ အယာထာ၀မာနော-တို့တည်း။

ကုမိနော-ဤသေယျာဟမသို့ အစရှိသောစကားဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အနက်ကို၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ (ဟောတော်မူလိုသနည်း)၊ ကေဿ-တယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)(တနည်း)ကဲ့သ-တယောက်တယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ (ဝိစ္ဆာလောပ၊) တယော-၃ ပါးကုန်သော၊

တယော မာနော။ ။သေယျပုဂ္ဂိုလ် အစစ်ဖြစ်ပါလျက် သူ့ကိုယ်သူ သူမျှားနှင့် တန်းတူသူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊အစွမ်းသတ္တိမရှိသောကြောင့်သူ့ကိုယ်သူသူမျှားအောက် ယုတ်ညံ့သူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ထို့ကြောင့် သေယျပုဂ္ဂိုလ်မှာ မာန် ၃ မျိုးဖြစ်နိုင်သည်၊ သဒိသပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း သူ့ကိုယ်သူ အထင်ကြီး၍ ငါမြတ်သူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ သူ့ကိုယ်သူအထင်သေး၍ ငါဟာအောက်တန်းကျသူဟုလည်းထင်နိုင်၏၊ဟီနပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း သူ့ကိုယ်သူအထင်ကြီး၍ ငါမြတ်သူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊သူမျှားနှင့် တန်းတူသူဟုလည်း ထင်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ‘‘ဤမေ တယော မာနာ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဥပပဇ္ဇန္တိ-မာန် ၃ မျိုးတို့သည်လူ ၃ မျိုးတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်၏’’ ဟုဆိုရသည်။

(တနည်း) တဒေ်ဃာ-၃ပါး ၃ပါးကုန်သော၊ မာနာ-တို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ-နှ်၏၊ ကွတိ-ဤအနက်ကို၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကေ-ခုဒ္ဒကဝတ္ထုပါဠိတော်၌၊ ပဌမကမာနဘာဇနီယေ-ရှေးဦးစွာဖြစ်သော မာနကို ဝေဘန်ရာ နိဒ္ဒေသ၌၊ ဧကော-တပါးသော၊ မာနော-သည်၊ တိဏ္ဏံ-၃ယောက်ကုန်သော၊ ဇနာနံ-လူတို့၏(သန္တာန်၌)၊ဥပပဇ္ဇတိ-၏၊ကွတိ-သို့၊ကထိတော-ပြီ။ [“ဧကဿ တယော မာနာ ဥပပဇ္ဇန္တိ”ဟုငင်း, “ဧကော မာနောတိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဥပပဇ္ဇတိ”ဟုငင်း စကားအသုံးကဲ့သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်တူပင်-ဟူလို။]

မာနကရဏာဝသေန-မှတ်ထင်မှုကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ မာနော-မည်၏၊ [မိမိကိုယ်ကို သေယျာဟုထင်ထင်, သဒိသဟုထင်ထင်, ဟီနဟုထင်ထင် ထို မှတ်ထင်မှုဟူသမျှကို“မညတိ-မှတ်ထင်တတ်၏”ဟူသောဝိဂြိုဟ်အရ“မာန” ဟု ခေါ်သည်။] မညနာ မညိတတ္တန်-ဟူသောသဒ္ဒါတို့သည်၊အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ-အာကာရကို ညွှန်ပြကြောင်း ဘာဝအနက်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတို့တည်း။[မညနာသည် အခြင်းအရာကို ညွှန်ပြသော အာကာရနိဒ္ဒေသ, မညိတတ္တံသည် ဘောအနက်ကို ညွှန်ပြသော ဘာဝနိဒ္ဒေသတည်း။] ဥဿီတဋ္ဌေန-အထက်၌ စိုက်ထောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (တက်ကြွတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊) ဥန္နတိ-ဥန္နတိမည်၏၊ ယသ-အကြောင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ ဥပပဇ္ဇတိ၊ တံပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဥန္နာမေတိ-အထက်သို့ ညွှတ်စေတတ်၏၊ (တက်ကြွစေတတ်၏၊) ဥက္ခိပိတ္တာ-မြှောက်ပင့်၍၊ ထမေတိ-ထားတတ်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဥန္နာမော-မည်၏၊ [ဥန္နာမေတိကို ကြည့်၍ “ဥန္နာမော”ဟု ရှိစေ၊ ဥပုဗ္ဗ နမုဓာတ်, ကာရိတ်ကြေ, ဏပစ္စည်း၊] သမုဿိတဋ္ဌေန-အလွန် စိုက်ထောင်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (အလွန်တက်ကြွတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊) ဓဇော- အလံနှင့်တူ၏၊ ဥက္ခိပနဋ္ဌေန-မြှောက်ပင့်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ သမ္ပဂ္ဂဏှာတိ-ချီမြှောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္ပဂ္ဂါဟော-မည်၏။

ဗဟူသု-များစွာကုန်သော၊ ဓဇေသု-အလံတို့တွင်၊ အစ္ဆုဂ္ဂတဓဇော-အလွန်မြင့်တက်သော အလံကို၊ ကေတု-ကေတုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ မာနောပိ-သည်လည်း၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ အပရာပရေ-အခြားအခြားသောမာနတို့ကို၊ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊(ထောက်စာ၍၊)အစ္ဆုဂ္ဂတဋ္ဌေန-အလွန်မြင့်တက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ကေတုဝိယ-အမြင့်ဆုံးအလံနှင့်တူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကေတု-မည်၏၊[ကေတုဝိယာတိကေတု၊]ကေတုံအမြင့်ဆုံးအလံကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ-လိုလားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ယေတုကမျှ-မည်၏၊ [စိတ်ကို ရသည်၊ ကေဝုံ ကာမေတီတိ ကေတု ကာမော၊ (ပုဂ္ဂိုလ်)၊ ကေတုကာမဿ+ဘာဝေါ ကေတုကမျှ၊ ဤသို့ ဝိဂ္ဂဟ

အကျယ် ပြုသင့်၏။] တသ-ထိုအမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို လိုလားသောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ကေတုကမျတာ-ရာ၊ ပန-ဆဲက်၊ သာ-ထို ကေတုကမျတာသည်၊ စိတ္တသ-၏၊ကေတုကမျတာ-ကေတုကမျတာတည်း၊အတ္တနော-အတ္တ၏၊(ကေတုကမျတာ-ကေတုကမျတာသည်၊)န-မဟုတ်၊ တေန-ကြောင့်၊ ကေတုကမျတာ စိတ္တသာတို့-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ မာနသမ္မယုတ္တံ-မာနနှင့်ယှဉ်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ကေတုံ-အမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ-လိုလား၏၊ တသစ-ထိုအမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို လိုလားသော စိတ်၏လည်း၊ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ကေတုကမျတာ-မည်၏။ကေတုသဒ်ါတော-အမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန် မြင့်တက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ မာနော-တည်း၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

ဣဿာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ယာ၊ ပေ၊ ဣဿာတိ-ကား၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏၊ ဧတေသု လာဘာဒီသု-ဤလာဘ်အစရှိသည်တို့၌၊ (ဣဿာ၌စပ်၊) ဣမေသံ-ဤသူတို့အား၊ဣမိနာ-ဤလာဘ်ဖြင့်၊ [ဤသက္ကာရဖြင့်,စသည်အားလုံးကိုတခုစီစဲ့ပါ၊] ကိ-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပရသမ္ပတ္တိ ခီယနလက္ခဏာ-သူတပါးစည်းစိမ်ကို ရှုတ်ချခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ ယာ ဣဿာ-အကြင်ငြူစူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊တာတ္ထ-ထို လာဘ စသည်တို့တွင်၊ လာဘောတိ-ကား၊ စီဝရာဒီနံ-သင်္ကန်း အစရှိကုန်သော၊ စတုန္နံ-န်သော၊ ပစ္စယာနံ-တို့ကို၊ ပဋိလာဘေ-ရခြင်းတည်း၊ [အခြားနေရာ၌ လာဘောအရ ၄ ပါးသောလာဘ်ကိုသာ ဖွင့်၏။ ဤ၌ကား ထိုလာဘ်ကို ရခြင်းတိုင်အောင် ယူရသည်၊]ဟိ-မှန်၊ ဣဿုကီ-ငြူစူခြင်းရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရဿ-သူတပါး၏၊ တံလာဘံ-ထိုပစ္စည်းကိုရခြင်းကို၊ ခီယတိ-ရှုတ်ချ၏၊ဣမဿ-ဤသူအား၊ဣမိနာ-ဤရခြင်းဖြင့်၊ကိ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဣဿတိ-လာဘ်ရခြင်းကိုအလိုမရှိ၊ သက္ကာရောတိ-ကား၊ သုကတာနံ-ကောင်းစွာ ပြုအပ်ကုန်သော၊ သုန္ဒရာနံ-ကောင်းကုန်သော၊ တေသံယေဝ ပစ္စယာနံ-ထိုပစ္စည်းတို့ကိုပင်လျှင်၊ ပဋိလာဘော-ရခြင်းတည်း။

ဣဿုကီ။ ။(နဣစ္ဆတိနေရာဝယ် "ဣဿတိ" ဟု ရှိလျှင်စာသွားဖြောင့်သည် ဣဿာ+အဿအတ္ထိတိဣဿုကီဟုပြု၊ "ဒိဿန္တိညေဝိပစ္စယာ" ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်ဏာဒိ(၁၂၀)သုတ်ဖြင့် ဥကီပစ္စည်း သက်။

သက္ကာရော။ ။အခြားနေရာ၌ သမ္မာ+ကာရော သက္ကာရော-ကောင်းစွာပြုအပ်အထူးတလည်ပြုအပ်သောပစ္စည်း၄ပါးတို့ကို "သက္ကာရ" ဟုဆိုသည်၊ ဤ၌ကောင်းစွာပြုအပ် အထူးတလည်ပြုအပ်သော ထိုပစ္စည်း၄ပါးကို ရခြင်းတိုင်အောင် ယူစေလို၍ "ပဋိလာဘော" ဟုဖွင့်သည်၊ ဌာနပစ္စည်း၏ အမည်ကို ဌာနီရခြင်း၌ တင်စားသော ဌာန္ဝါ။ ပစာတည်း၊ လာဘောတုန်းကလည်း နည်းတူ။

ဂရုကာရောတိ-ကား၊ ဂရုကြိယာ-အလေးပြုခြင်းတည်း၊ ဘာရိယကရဏ်-လေးလံသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုခြင်းတည်း၊ [ပေါ့ပေါ့ဆဆမပြုပဲ ထမ်းဆောင်အပ်သော တာဝန်တခုအနေအားဖြင့် ပြုခြင်းကို "ဘာရိယကရဏ" ဟု ခေါ်၏] မာနနဋ္ဌိ-ကား၊ မနေန-စိတ်ဖြင့်၊ ပိယကရဏံ - ခွစ်မြတ်နိုးမှုကို ပြုခြင်းတည်း။ ["မာနိယတေ-မြတ်နိုးခြင်း၊ မာနနံ-ခြင်း" ဟုပြု၊] ဝန္ဒနဋ္ဌိ-ကား၊ ပဉ္ဆပ္ပတိဋ္ဌိတေန-ငါးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်းဖြင့်၊ ဝန္ဒနံ-ရှိခိုးခြင်းတည်း၊ ပူဇနာတိ - ကား၊ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ-နံ့သာ, ပန်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇနာ-ပူဇော်ခြင်းတည်း၊ ကျဿာယ ဝနဝသေန-ကျဿာဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကျဿာ-မည်၏၊ ကျဿာကာရော-ကျဿာ၏ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာသည်၊ ကျဿာယနာ-မည်၏၊ [ကျဿာယ + အယနာကျဿာယနာ၊] ကျဿာယိတဘာဝေါ-ကျဿာဖြင့် ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ကျဿာယိတတ်-မည်၏၊ ဥဿုယာဒီနိ-ဥဿုယ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ကျဿာဒိဝေါဝစနာနိ-ကျဿာအစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏ ဝေါဝုစ်ပရိယာယ်တို့တည်း၊ [ကျဿာနှင့် ဥဿုယာ, ကျဿာယနာနှင့်ဥဿုယနာ, ကျဿာယိတတ်နှင့် ဥဿုယိတတ်တို့ ပရိယာယ်ဖြစ်ကြသည်၊ "ဥဿုယ-ဒေါသာဝိဟရဏော" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် စိတ်ဖြင့်ငြူစူခြင်းကျဿာသည် နှုတ်ဖြင့်ပြောသောအခါ ဥဿုယဖြစ်၏။]

ပန်—ဆက်၊ ကျမိဿာ ကျဿာယ-ဤကျဿာ၏၊ ခိယနလက္ခဏံ-ပရလာဘစသည်တို့၌ ရှုတ်ချခြင်းလက္ခဏာကို၊ အာဂါရိကေနာပိ-အိမ်၌တည်သူ လူဝတ်ကြောင်အားဖြင့်ဝင်း၊ အနာဂါရိကေနာပိ - အိမ်ယာမရှိသော ရဟန္တရဟန်းအားဖြင့်ဝင်း၊ ဒိပေတဗ္ဗံ-ပြထိုက်၏၊ ဟိ-ခဲ့၊ အာဂါရိကော—အိမ်၌ တည်သူလူဝတ်ကြောင်သည်၊ ကေစ္စော-အချို့သည်၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒီသု-လယ်လုပ်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေန - တပါးပါးသော၊ အာဇီဝေန-အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဖြင့်၊ အတ္တာနော—၏၊ပုရိသကာရံ-ယောကျ်းတို့ ပြုအပ်သောလုံ့လကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဘဒ္ဒကံ-ကောင်းသော၊ ယာနံဝါ-လှည်း, လှေစသောယာဉ်ကိုသော်၎င်း၊ ဝါဟနံဝါ-ဆောင်တတ်သော ဆင်မြင်းစသည်ကို သော်၎င်း၊ ရတနံဝါ—ရတနာကိုသော်၎င်း၊လဘတိ-ရ၏၊ အပဏော-အခြားသူသည်၊ တဿ-ထိုယောကျ်း၏၊ အလာဘတ္ထိကော-လာဘ်ရခြင်းဖြင့် အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တေန လာဘေန-ဖြင့်၊ နတုဿတိ - မနှစ်သက်၊

ပဉ္ဆပ္ပတိဋ္ဌိတေန။ ။ပဉ္ဆဟိ-လက်ခြေနဖူး, တတောင်ဒူးဟူသော ငါးပါးသော အင်္ဂါတို့ဖြင့်+အဘိမုခံ+ဋ္ဌိတေန- ရှိခိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဘက်သို့ရှေးရှု+တည်ခြင်းအားဖြင့်)၊ -သိလက္ခန်ဋီကာသစ်,သာမညဖလသုတ်၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ "ပဉ္ဆဟိ+ပတိဋ္ဌိတော ပဉ္ဆပ္ပတိဋ္ဌိတော-ငါးပါးသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ဖြင့် ရှေးရှုတည်ခြင်း" ဟု ပြုပါ။ [ပတိသဒ္ဒါသည် အဘိမုခအနက်ဟော။]

ကဒါ-အဘယ်အခါ၌၊ ဧသော-ဤသူသည်၊ ဣမာယသမ္ပယုတ္တော်ယာ-ဤပြည့်စုံခြင်းမှ၊ ပရိဟာယိတ္ဝာ – ဆုတ်ယုတ်၍၊ ကပဏော – အထီးကျန်မဲ့ လူဆင်းရဲသည်၊ ဟုတ္ဝာ, စရိဿတိနုခေါ - လှည့်လည်ရပါလတံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊စိန္တေတ္ဝာ-ကြံ၍၊ ဧကေန-တခုသော၊ ကာရဏေန-အကြောင်းကြောင့်၊ တသ္မိ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာယသမ္ပတ္တိယာ-ထိုပြည့်စုံခြင်းမှ၊ (ထိုစည်းစိမ်မှ၊) ပရိဟီနေ-ဆုတ်ယုတ်လသော်၊ အတ္တာမနော-မိမိစိတ်ရှိသည်။(နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်၊) ဟောတိ–၏။

အနာဂါရိကောပိ - အိမ်ယာမရှိသော ရဟဲ့ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧကော-အချို့သည်၊ ဣဿာမနကော - ဣဿာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အညံ-အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အတ္တာနော-၏၊ သုတ, ပရိယတ္တိအာဒီနိ-ကြားနာအပ်သောအတတ်, သင်ယူအပ်သော ပရိယတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ဥပ္ပန္နလာဘာဒိသမ္ပတ္တိ-ဖြစ်သောလာဘ်အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ဒိဿွာ-မြင်ရ၍၊ကဒါဠ္ဟိ၊ ဧသော–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမေဟိလာဘာဒီဟိ–ဤလာဘ်အစရှိသည်တို့မှ၊ ပရိဟာယိသတိနုခေါ – ဆုတ်ယုတ်ပါလတံ့နည်း၊ ဣတိ စိန္တေတ္ဝာ, ယဒါ-၌၊ တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဧကေန-ဖြစ်သော၊ ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ပရိဟီနံ-ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ တဒါ-၌၊ အတ္တာ မနောဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣဿာ-သည်၊ ပရသမ္ပတ္တိဒိယနလက္ခဏာ-သူတပါးစည်းစိမ်ကို ရှုတ်ချခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဣတိဧဒံတပ္ပဋာ-၏။

မစ္ဆရိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝတ္ထုတော – ဝတ္ထုအားဖြင့် (မစ္ဆရိယ၏တည်ရာအာရုံအားဖြင့်၊) မစ္ဆရိယဒဿနတ္ထံ-မစ္ဆရိယကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာရမဏိကဖြစ်သော ပစ္စယကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ၊)ပဠာ၊ပေ၊ မစ္ဆရိယန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကဝါးရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုပဠာမစ္ဆရိယာနိ အာဝါသမစ္ဆရိယံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အာဝါသေ–နေရာ၌၊ (ကျောင်းစသည်၌၊) မစ္ဆရိယံ-ဝန်တိုသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အာဝါသမစ္ဆရိယံ – မည်၏ [မစ္ဆရဿ-ဝန်တိုသူ၏+ဘာဝေါ+မစ္ဆရိယံ။] သေသပဒေသုပိ - ကြွင်းသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ (အာဝါသမစ္ဆရိယပုဒ်မှကြွင်းသော လာဘမ့စ္ဆရိယအစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း) ဧသေဝနယော၊ အာဝါသောနာမ–အာဝသမည်သည်၊ သကလာရာမောပိ-အလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်သည်ၚင်း၊ ပရိဝေဏံပိ – ပရိဝုဏ် သည်ၚင်း၊ [ကျောင်းတိုက်ကြီးအတွင်းဝယ် အသီးသီးသော အကာအရံရှိသောကျောင်းကို ''ပရိဝုဏ်''ဟု ခေါ်သည်၊] ကေဝဝရကောပိ–တိုက်ခန်းတခုသည်ၚင်း၊ (ကျောင်းတကျောင်းဝယ်အခန်းတခုသည်ၚင်း၊) ရတ္တိဋ္ဌာန ဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနိပိ–ညဉ့်နေရာအရပ်, နေ့နေရာအရပ် အစရှိသည်တို့သည်ၚင်းတည်း၊ တေသု-ထိုအာဂါသတို့၌၊ ဝသန္တော-နေသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ ဝသန္တီ

နေကြရကုန်၏၊ ပစ္စယေ-ပစ္စည်း ၄ ပါးတို့ကို၊ လဘန္တီ-ရကြကုန်၏၊ ကောတပါးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဝတ္တာသမ္မန္နဿဝ-ဝတ်အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပေသလဿ-သီလကို ချစ်မြတ်နိုးသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်းသို့၊ အာဂမန်-လာခြင်းကို၊ နုဇ္ဈတိ-မလိုလား၊ အာဂတော-လာသည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါ၁သော်လည်း၊ ခိပ္ပံ-လျင်စွာ၊ ဂစ္ဆတု-ပြန်သွား ပါစေသတည်း၊ ဣတိ,စိန္တေသိ-ပြီ၊ ဣဒံ-ဤ မစ္ဆရိယသည်၊ အာဝါသမစ္ဆရိယံ နာမ-မည်၏၊ (ကျောင်း၌ ဝန်တိုခြင်းမည်၏၊) ပန-ဆက်၊ ဘဏ္ဍုနကာရကာ ဒီနံ-ငြင်းခုံမှုကိုပြုတတ်သူ အစရှိသူတို့၏၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်း၌၊ ဝါသံ-နေခြင်း ကို၊ အနိစ္ဆတော-အလိုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာဝါသမစ္ဆရိယံနာမ-အာဝါသ မစ္ဆရိယမည်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်။

ဥပဋ္ဌာကကုလံပိ-အလုပ်အကျွေးအမှုံးသည် ၎င်း၊ ဉာတိကုလံပိ-ဆွေမျိုးသည်၎င်း၊ ကုလန္တိ-ကုသမည်၏၊ (တနည်း) ကုလန္တိ-ကား၊ ဥပဋ္ဌာကကုလံပိ-သည်၎င်း၊ ဉာတိကုလံပိ-သည်၎င်းဟူး၊ တတ္ထ-ထိုအမျိုးတို့၌၊ အညဿ-အခြားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပသင်္ကမနံ-ချဉ်းကပ်ခြင်းကို၊ အနိစ္ဆတော-အလိုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကုလမစ္ဆရိယံ-အမျိုး၌ဝန်တိုခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါပပုဂ္ဂလဿ-ယုတ်မာသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပသင်္ကမနံ-ကို၊ အနိစ္ဆန္တော်ပိ-အလိုမရှိပါသော်လည်း၊ မစ္ဆရီနာမ-ဝန်တိုခြင်းရှိသူ မည်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထို ယုတ်မာသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေသံ-ထိုအမျိုးတို့၏၊ ပသာဒဘေဒါယ-ကြည်ညိုခြင်း၏ ပျက်စီးခြင်းငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇတိ-ကျင့်တတ်၏၊ (ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ မိမိ ဥပဋ္ဌာက,ဉာတိတို့၌ မချဉ်းကပ်စေလိုခြင်းသည် မစ္ဆရိယ မဖြစ်ပါ-ဟူလို။) ပန-ကား၊ ပသာဒံ-ကြည်ညိုခြင်းကို၊ ရက္ခိတုံ-စောင့်ရှောက် ခြင်းငှါ၊ သမတ္ထသေဝ-စုံမှီးနိုင်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ တတ္ထ-ထိုအမျိုးသို့၊ ဥပသင်္ကမနံ-ကို၊ အနိစ္ဆန္တော-အလိုမရှိသူသည်၊ မစ္ဆရီနာမ-ဝန်တိုခြင်းရှိသူ မည်သည်၊ ဟောတိ။

လာဘောတိ-ကား၊ စတုပစ္စယလာဘော ၀-၄ ပါးသော ပစ္စည်းတို့ကိုရခြင်း ပင်တည်း၊[ကွယ်သာတုန်းက စတုပစ္စယလာဘနှင့်တူသောကြောင့် "လာဘော ဝ" ဟု သန္နိဋ္ဌာနာဝစာရဏ ထည့်သည်၊] တံ-ထိုလာဘ်ကို၊ အညဿိ-မိမိမှတပါးသော၊ သီလဝန္တေယေဝ- သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်၊ လဘန္တေ-ရလေသော်၊ မာ လဘတု-မရပါစေ သတည်း၊ ဣဘိ-သို့၊ စိန္တေန္တသ-ကြံစည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လာဘမစ္ဆရိယံ-လာဘမစ္ဆရိယသည်၊ ဟောတိ၊ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဒ္ဓါဒေယျံ-သဒ္ဓါဖြင့် ပေးလှူအပ်သော ပစ္စည်းကို၊ ဝိနိပါတေတိ-ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျစေ၏၊ (ဖရိုဖရဲ ဖြစ်စေ၏၊) အပရိဘောဂ ဒုပ္ပရိဘောဂါဒိဝသေန-မသုံးစွဲခြင်း, မကောင်းသဖြင့် သုံးစွဲခြင်း အစရှိသည်တို့၏

အစ္ဓမ်ိးဖြင့်၊ ဝိနာသေတိ-ပျက်စီးစေ၏၊ (ဖျက်ဆီး၏၊) ပူတိဘာဝံ၊ ပုပ်ဆွေးသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂန္ဆန္တံပိ—ရောက်သွေ့ပစ္စည်းကိုလည်း၊ အညဿ—အခြားပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နဒေတိ—မပေး၊ တံ—ထို မပေးရက် မသုံးရက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိဿွာ-မြင်၍။ ဣမံ—ဤပစ္စည်းကို၊ သေ—ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊သစေ နု လဘေယျ—အကယ်၍ မရပါမူကား၊ အညော - ဤပုဂ္ဂိုလ်မှတပါးသော၊ သီလဝါ—သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (သစေ)လဘေယျ၊ အကယ်၍ရပါမူကား၊(ဧဝံသတိ)၊ ပရိဘောက်—သုံးဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆေယျ-ရောက်ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေန္တိဿ-ကြံစည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မစ္ဆရိယံနာမ- မစ္ဆရိယမည်သည်၊နတ္ထိ။

သရီရဝဏ္ဏောပိ-ကိုယ်အဆင်းသည်၎င်း၊ ဂုဏဝဏ္ဏောပိ-ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၎င်း၊ ဝဏ္ဏောနာမ—ဝဏ္ဏာမည်၏၊ တတ္ထ-ထို သရီရဝဏ္ဏ,ဂုဏဝဏ္ဏ၂မျိုးတို့တွင်၊ သရီရဝဏ္ဏော—ကိုယ်အဆင်း၌၊ မစ္ဆရိ -ဝန်တိုခြင်းရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော—သည်၊ (ဟောတိ၌စပ်၊) ပရော-တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါဿဒိကော-ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ရူပဝါ-ရုပ်ရှိ၏(ရုပ်ချောဏ်၊)ဣတိ-သို့၊ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ တံ - ထိုဂုဏ်ကို၊ ကထေတုကာမော - ပြောဆိုခြင်းငှာအလိုရှိသည်၊ နဟောတိ၊ ဂုဏဝဏ္ဏမစ္ဆရီ—ဂုဏ်ကျေးဇူး၌ ဝန်တိုခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သီလေန—သီလအားဖြင့်၎င်း၊ ဓုတင်္ဂေန — ဓုတင်အားဖြင့်၎င်း၊ ပဋိပဒါယ—ပဋိပတ်အကျင့်အားဖြင့်၎င်း၊ အာစာရေန-မျိုးရိုးအကျင့်အားဖြင့်၎င်း၊ ဝဏ္ဏံ—ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ကထေတုကာမော-သည်၊ နဟောတိ။

ဓမ္မောတိ-ကား၊ ပရိယတ္တိဓမ္မောစ -ပရိယတ္တိဓမ္မသည်၎င်း၊ ပဋိဝေဓဓမ္မောစ—ပဋိဝေဓဓမ္မသည်၎င်းတည်း၊ တတ္ထ-ထို ပရိယတ္တိဓမ္မ, ပဋိဝေဓဓမ္မတို့-တွင်၊ အရိယသာဝကာ—အရိယာသာဝကတို့သည်၊ ပဋိဝေဓဓမ္မံ - ထိုထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ နမစ္ဆရာယန္တိ - ဝန်မတိုကြကုန်၊အတ္တနာ—သည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မေ—ထိုးထွင်း၍သိအပ်ပြီးသော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရား၌၊ [ပဋိဝေဓံ၌စပ်၊ ရှေးနိဿယ၌ "တို့ကို" ဟုပေး၏၊ရှေ့၌"ပဋိဝေဓမ္မံ"ဟုကဝုစ်ရှိခဲ့သည်။]သဒ္ဒေဝကဿ-နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊လောကဿ—သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ ပဋိဝေဓံ—ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကို၊ ဣစ္ဆန္တိ-အလိုရှိကြကုန်၏၊ပန—ထိုသို့ပင်

သဒ္ဓါ၊ ပေ၊ ဝိနာသေတိ။ ။သဒ္ဓါဃ+ဒေယျော သဒ္ဓါဒေယျော၊ ကံ ကံ၏အကျိုးကိုယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားဖြင့် ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်း၊ ထိုပစ္စည်းကို လုံးလုံးမသုံးစွဲပဲ ပုပ်သည့်တိုင်အောင်ဆွေးသည့်တိုင်အောင်ထားခြင်း,လူတို့ကိုပေးကမ်းခြင်း, ဝိနည်းနှင့် မလျော်ရာဝယ်သုံးစွဲခြင်းအစရှိသောအားဖြင့် ပျက်စီးစေခြင်းကို"ဝိနိပါတ" ဟု ခေါ်သည်၊ အပရိဘောဂ၊ပေ၊ ဝိနာသေတိကား "သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိနိပါတေတိ"၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ဝိနည်း၌ ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏။

သူတပါး:ကို သိစေလိုကြပါသော်လည်း၊ တံ ပဋိဝေဓံ - ထိုမိမိရအပ်ပြီးသော ပဋိဝေဓတရား:ကို၊ ပရေ-တပါး:သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နဇာနန္တိ - မသိပါစေကုန်သတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣစ္ဆန္တိ--အလိုရှိကြကုန်၊[မိမိ၏အရိယာဖြစ်ကြောင်း ကို အခြား:သောသူတို့ မသိစေလိုကြ-ဟူလို။] ပန--ကား၊ တန္တိဓမ္မဝေဝ--ပါဋိဓမ္မဉ်သာ၊ ဓမ္မမစ္ဆရိယံနာမ-မြွမစ္ဆရိယမည်သည်၊ ဟော်တော်၊ [နိဒဿနနည်း:အား:ဖြင့် "တန္တိဓမ္မကိုသာ ညှဉ်ပြသော်လည်း" အဋ္ဌကထာ,ဋီကာ,နိဿယအဓိပ္ပာယ်အား:လုံး:ဥ်ပင် ဓမ္မမစ္ဆရိယ ဖြစ်နိုင်သည်၊] တေန--ထိုဓမ္မမစ္ဆရိယနှင့်၊ သမန္နာဂတော--သော၊ ပုဂ္ဂလော--သည်၊ ဂူဠှံ-လျှို့ဝှက်အပ်သော၊ယံဂန္ထံဝါ-အကြင် ပါဋိကျမ်း:ဂန်ကို သော်၎င်း၊ [ဂန္ထောတိ ပါဋိ၊]ယံ ကထာမဂ္ဂံဝါ-အကြင် အဋ္ဌကထာအစဉ်ကိုသော်၎င်း၊ ဇာနာတိ--တတ်သိ၏၊[ကထာမဂ္ဂေါတိ အဋ္ဌကထာ ပဗန္ဓော၊-ဋီ၊] တံ- ထိုပါဋိကျမ်း:ဂန်ကို၊ ဝါ-ထိုအဋ္ဌကထာအစဉ်ကို၊ အညံ-အခြား:ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဇာနာပေတုကာမော-သိစေခြင်း:ငှာ အလိုရှိသည်၊ န ဟောတိ၊ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ-နှိုင်း:ချိန်၍၊ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန--ဓမ္မကို ချီမြှောက်ခြင်း အား:ဖြင့်သော်၎င်း၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ-၍၊ ပုဂ္ဂလာနုဂ္ဂဟေနဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုချီမြှောက်ခြင်း:အား:ဖြင့်သော်၎င်း၊နဒေတိ၊ အာယံ--ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မမစ္ဆရိနာမ နဟောတိ။

တတ္ထ-ထိုဓမ္မာနုဂ္ဂဟ ပုဂ္ဂလာနုဂ္ဂဟ ၂ မျိုး:တို့တွင်၊ [ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန နံ ဒေတိ နာမ" စသည်၌ စပ်၊](တနည်း)တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ [ကေစ္စော ပုဂ္ဂလော စသည်၌ စပ်၊] ကေစ္စော-သော၊ ပုဂ္ဂလော--သည်၊ လောလော --လျှပ်ပေါ်လော်လီသည်၊ ဟော်တော်၊ ကာလေန - တရံတခါ၌၊သမဏော- သည်၊ ဟော်တော်-ဖြစ်၏၊ ကာလေန--၌၊ဗြာဟ္မဏော-ပုဏ္ဏား:သည် (ဟော်တော်)၊ ကာလေန--၌၊ နိဂဏ္ဌော-နိဂဏ္ဌသည်၊ (ဟော်တော်)၊ [ကေစ္စော ပုဂ္ဂလော လောလောဟော်တော်ကို "ကာလေန သမဏောဟော်တော်" စသည်ဖြင့်ဖွင့်သည်။]ဟိ-ဆက်၊[ယောဇနာ၌ ဟိကို ဝိသေသတ္ထဟု ဖွင့်၏။] ယောဘိက္ခု-သည်၊ (နဒေတိ၌စပ်၊) အယံ ပုဂ္ဂလော-ဤလျှပ်ပေါ်လော်လီသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ("အာလုဠိဿတိ"၌စပ်၊) ပဓေဏီအာဂတံ-အစဉ်အဆက်အား:ဖြင့်လာသော၊ တန္တိ-ပါဋိကိုဎင်း၊သဏ္ဌံ-သိမ်မွေ့သော၊ သုခုမံ--နူး:ညံ့သော၊ ဓမ္မန္တရံ--တရား:တမျိုး:ကိုဎင်း၊ ဘိန္ဒိတ္ဝာ--ဖျက်ဆီး၍၊ အာလုဠိဿတိ-မွေ့နှောက်ချောက်ချား:လတံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နဒေတိ၊ အာယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ-၍၊ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန-အား:ဖြင့်၊ နဒေတိနာမ-မပေး:သူမည်၏။

ပန-ကား၊ ယော--အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (နဒေတိ၌စပ်၊) အယံဓမ္မော--ဤတရား:တော်သည်၊ သဏ္ဌော--သိမ်မွေ့၏၊ သုခုမော-နူး:ညံ့၏၊ အယံပုဂ္ဂလော--သည်၊(ဣမံ ဓမ္မံ-ကို၊) သစေ ဂဏှိဿတိ--အကယ်၍သင်ယူလတံ့အုံ၊(ဝေဝံသတိ-

ဤသို့ သင်ယူလသော်၊)အညံ့ - အရဟာတ္တဖိုလ်ကို၊ ဗျာကရိတွာ — ဖြေဆို၍၊ အတ္တာနံ—မိမိကို၊ အာဝိကတွာ— ထင်စွာပြု၍၊ (ထင်ရှားအောင် လုပ်၍၊) နဿိဿတိ-ပျက်စီးရှာတော့လတံ့၊[ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကိုပြော၍ပါရာဇိကကျရှာတော့လတံ့၊]ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နဒေတိ၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ—၍၊ ပဂ္ဂလာနံဂဟဏေန—အားဖြင့်၊ နဒေတိနာမ၊ ပန—ကား၊ ယော—အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမံဓမ္မံ—ကို၊ သစေဂဏှိဿတိ—အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊အမှာကံ—ငါတို့၏၊ သမယံ—အယူကို၊ ဘိန္ဒိတုံ—ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော-စွမ်းနိုင်သူသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ—ဤသို့ကြံ၍၊နဒေတိ၊အယံ—ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဓမ္မမစ္ဆရိနာမ—တရားဌ္ဌ ဝန်တိုခြင်းရှိသူမည်သည်၊ ဟောတိ။

ပဋ္ဌသု-နံသော၊ ဣဒမသုမစ္ဆရိယေသု-တို့တွင်၊ တာဝ-ကုလမစ္ဆရိယစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌေန—ဓသော၊) အာဝါသမစ္ဆရိယေန-ကြောင့်၊ ယက္ခော ဝါ—ဘီလူးသည်သော်၎င်း၊ ပေတော ဝါ—ပြိတ္တာသည်သော်၎င်း၊ ဟုတ္ဝာ, တဿေဝ အာဝါသဿ-ထိုကျောင်း၏ပင်၊ သက်ဝရံ-အမြဲကို၊ သီသေန—ဦးခေါင်းဖြင့်၊ဥက္ခိပိတွာ-ချီမြှောက်၍၊(ရွက်၍)၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်ရတတ်၏ကုလမစ္ဆရိယေန-ကြောင့်၊ တသ္မိံ ကုလေ — ထိုအမျိုးသည်၊အညေသံ— အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ဒါနမာနာဒီနိ-ပေးလှူခြင်း, မြတ်နိုးခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကဒါရောန္တော-ပြုလသော်၊ဒိသွာ-မြင်၍၊ [“တသ္မိံ ကုလေ,ကရောန္တော” နေရာဝယ် “တံကုလံ,ကရောန္တံ”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်။]မမ-ငါ၏၊ ဣဒံကုလံ -ဤအမျိုးသည်၊ ဘိန္နံဝတ- ပျက်စီးချေပါ့တကား၊ ဣဘိ-သို့၊ စိန္တဲ့ယတော - ကြံစည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ လောဟိတမိ - သွေးသော်မှလည်း၊ မုခတော - ခံတွင်းမှ၊ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ-အန်ထွက်တတ်၏၊ ကုစ္ဆိဝိရေစနမိ - ဝမ်း၏လျှာသက်ခြင်းသည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ အန္တာနိပိ-အူတို့သော်မှလည်း၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍာနိ-အပိုင်းပိုင်းတို့သည်၊ ဟုတ္ဝာ,နိက္ခမန္တိ - ထွက်တတ်ကုန်၏၊ လာဘမစ္ဆရိယေန-ကြောင့်၊ သံဃဿ ဝါ-၏သော်၎င်း၊ ဂဏဿ ဝါ-၏သော်၎င်း၊ သန္တကေဥစ္စာဖြစ်သော၊ လာဘေ-လာဘ်၌၊ မစ္ဆရာယိတွာ-ဝန်တို၍၊ (အခြားသံဃာ, အခြားပုဂ္ဂိုလ် သုံးစွဲသွားမည်ကို ဝန်တို၍၊)ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂံဝိယ-ပုဂ္ဂလိကပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းကို ကဲ့သို့၊ပရိဘုဉ္ဇိတွာ — သုံးဆောင်၍၊ (ကိုယ်တယောက်ထည်း သုံးဆောင်၍၊) ယက္ခော ဝါ-သည်သော်၎င်း၊ပေတော ဝါ-သည်သော်၎င်း၊ မဟာအဇဂရော ဝါ — စပါးကြီးမြွေကြီးသည်သော်၎င်း၊ ဟုတ္ဝာ၊နိဗ္ဗတ္တတိ - ဖြစ်ရတတ်၏။

သရီရဝဏ္ဏ ဂုဏဝဏ္ဏမစ္ဆရေန - ကိုယ်အဆင်း, ဂုဏ်ကျေးဇူး၌ ဝန်တိုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပရိယတ္တိမေမ မစ္ဆရိယေနစ- ပရိယတ်တရား၌ ဝန်တိုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အတ္တနော ဝ-မိမိ၏သာလျှင်၊ ဝဏ္ဏံ-အဆင်းကို၊ ဝါ - ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊

ဝဏ္ဏောတို့—ချီးမွမ်းခြင်း၏၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏၊ ဝဏ္ဏော-အဆင်းဌာန်၊ ဝါ—ဂုဏ်ကျေးဇူးဌာန်၊ (ဒေါသံ ဝဒန္တော်ဌာန်စပ်၊)သော-ဤအဆင်းသည်၊ ကိ ဝဏ္ဏော-အဘယ်အဆင်းတဲ့နည်း၊(တနည်း)သော-ဤဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၊ကိ ဝဏ္ဏော-အဘယ် ဂုဏ်ကျေးဇူးတဲ့နည်း၊ ဣတိ—သို့၊ တံတံ ဒေါသံ-ဆိုထိုအပြစ်ကို၊ ဝဒန္တော—ပြောဆိုသည်၊ (ဟုတ္တာစ-ဖြစ်၍၎င်း၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊)ပရိယတ္တိမမံ—ပရိယတ်တရားကို၊ ကဿစိ-တစုံတယောက်အား၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခု သောတရားကို၊ အဒေန္တော-မပေးသည်၊(ဟုတ္တာ)စ-၍၎င်း၊ ဝါ-ကြောင့်၎င်း၊ ဒုဗ္ဘဏ္ဏောစေဝ-မကောင်းသော အဆင်းရှိသည်၎င်း၊ ဝါ-မကောင်းသောဂုဏ် သဘင်းရှိသည်၎င်း၊ ဒဋ္ဌမ္မဂေါစ—အရိယိုသော ခံတွင်းရှိသည်၎င်း၊ (သွားရည် တမျှားမျှားကျသော ခံတွင်းရှိသည်၎င်း၊) ဟောတိ-၏။

အပိစ-သည်သော မကဒသး၊ အာဝါသ မစ္ဆရိယေန-ကြောင့်၊ လောဟ ဂေဟော-သံအိမ်၌၊ပစ္စတိ-ကျက်ရ၏၊ကုလမစ္ဆရိယေန-ကြောင့်၊အပ္ပလာဘော—နည်းသော လာဘ်ရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏။ လာဘမစ္ဆရိယေန -ကြောင့်၊ ဂူထနိရယေ-ဘင်ပုပ်ငရဲ၌၊ နိဗ္ဗတ္တတိ - ဖြစ်ရ၏၊ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယေန - ကြောင့်၊ ဘဝေဘဝေ—ဘဝဘဝတိုင်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တာသ-ဖြစ်ရသူ၏၊[“ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တာသ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊“သံသရာဘဝ၌ ဖြစ်ရသူမှာ”ဟု ဆိုလိုသည်။] ဝဏ္ဏောနာမ-အဆင်းမည်သည်၊ ဝါ-ဂုဏ်သတင်း မည်သည်၊ န ဟောတိ-မရှိ၊ ဓမ္မမစ္ဆရိယေန—ကြောင့်၊ ကုက္ကုဋနိရယေ-ပြာပူငရဲ၌၊နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

မစ္ဆရာယနဝသေန-ဝန်တိုမှု ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊မစ္ဆေရံ—မစ္ဆေရမည်၏၊ မစ္ဆရာယနာကာရော-ဝန်တိုမှု၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ မစ္ဆရာယနာ—မည်၏၊ မစ္ဆေရေန - ဝန်တိုခြင်းဖြင့်၊ အယိတာသ - ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မစ္ဆေရသမင်္ဂိနော—ဝန်တိုခြင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊[မစ္ဆေရေန အယိတသကိုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊]ဘာဝေါ— ဖြစ်ကြောင်း၊ဖြစ်ရာတည်း၊မစ္ဆရာယိတတ္တံ—ဝန်တိုခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ (သမ္ပတ္တိ

ကိ ဝဏ္ဏောပေါဟောတိ။ ။ယောဇနာ၌ “သော ဇနော ကိ ဝဏ္ဏောတိ ဝတ္တာ”ဟုဆို၍“ကော ဝဏ္ဏော ယဿဲတိ ကိ ဝဏ္ဏော”ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုလေသည်၊ ထိုအလို“သော-ဤသူသည်၊ ကိ ဝဏ္ဏော — အဘယ်အဆင်းရှိသူနည်း” ဟုပေး၊ ပရေသံဝဏ္ဏကို ကြည့်၍ “သော-ဤအဆင်းသည်၊ ကိ ဝဏ္ဏော-အဘယ်အဆင်းတဲ့နည်း၊ (သဒ္ဒါရုဝဏ္ဏအတွက်၊) သော-ဤဂုဏ်ကျေးဇူးသည်၊ကိ ဝဏ္ဏော-အဘယ်ဂုဏ်ကျေးဇူးတဲ့နည်း (ဂုဏဝဏ္ဏအတွက်၊)ဤသို့ ၂ နက်ပေးမှ အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အာဘော်ကျမည် ထင်သည်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏောစေဝကား သဒ္ဒါရုဝဏ္ဏ ဂုဏဝဏ္ဏ မစ္ဆရိယ၏ အကျိုးတည်း၊ “ဒဋ္ဌမ္ဘဂေါစ”ကား ပရိယတ္တိမမ္မမစ္ဆရိယ၏အကျိုးတည်း။

ယော—စည်းစိမ်တို့သည်၊) မယှမေဝ-ငါ၏၊(ဥစ္စာသည်သာ)၊ ဟောန္တု-ဖြစ်စေ
ကုန်သတည်း၊ အညဿ—အခြားသူ၏ (ဥစ္စာသည်)၊မာဟောန္တု-မဖြစ်ပါစေ
ကုန်လင့်၊ ဣတိ—သို့၊ သဗ္ဗာပိ-နှင်သော၊ အတ္တနော-၏၊ သမ္ပတ္တိယော-တို့ကို၊
ဗျာပေတုံ—အခြားသူ၌ နှံ့စေခြင်းငှာ၊ နု ဣစ္ဆတိ—အလိုမရှိ၊ ဣတိ—ကြောင့်၊
ဝိဝိစ္ဆော—ဝိဝိစ္ဆမည်၏၊ဝိဝိစ္ဆဿ — အခြားသူ၌ နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏၊
ဘာဝေါ-တည်း၊ ဧဝံဝိစ္ဆံ - အခြားသူ၌နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း
ဖြစ်ရာ၊ တေံ-ဤဧဝံဝိစ္ဆဟူသော အမည်သည်၊ မုဒုမစ္ဆရိယဿ—နူးညံ့သော
မစ္ဆရိယ၏၊ နာမံ—ဘည်း။

အနာဒရော—ခပေးကမ်းမှု၌ လေးစားခြင်းမရှိသူကို၊ ကဒရိယော—ကဒရိယ
ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တဿ—ထို ပေးကမ်းမှု၌ လေးစားခြင်းမရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ—
တည်း၊ ကဒရိယံ-ရာ၊ တေံ-ဤကဒရိယဟူသောအမည်သည်၊ ထဒ္ဓမစ္ဆရိယဿ—
ကြမ်းတမ်းသောမစ္ဆရိယ၏၊နာမံ—တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တေန-ထိုကဒရိယမစ္ဆရိယ
နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရိပ္ပိ—သူတပါးကိုလည်း၊ ပရေ

ဧဝံဒိစ္ဆံ။ ။ဝိစ္ဆာဒ္ဒ ဝိသဒ္ဒါသည် ဗျာပန (ပြန့်နှံ့စေခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊
ဗျာပေတုံ+ဣစ္ဆာဝိစ္ဆာ = ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာအလို၊ ဝါ-ပြန့်နှံ့စေလိုခြင်း၊ ရှေ့ဝိသဒ္ဒါ
သည်အဘာဝ (မရှိခြင်း) ပဋ္ဌသေဓအနက်ကိုဟော၏၊နတ္ထိ+ဝိစ္ဆာယသ့ဘဝိဝိစ္ဆော
ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၊ [ဤသို့ပြုမှ ရိုးရာကျ၏၊ ''ဗျာပေတုံ နဣစ္ဆတိတိ'' ကား
ဝိဂြိုဟ်ပြသာတည်း၊ မှန်၏၊ ဆဋ္ဌီအသ့ာထ္ထိ-ဗဟုဗ္ဗီဟိဝဂ္ဂဟုများသည်ကတ္တုသာဓနနှင့်
သဘောတူ၏၊တဿီလတ္ထပစ္စည်းတို့ကို ကတ္တုသာဓနဟောပုံကိုသတိပြုပါ၊ ရှေးနိသ့ယ
တို့၌ ''ဗျာပိတုံ+ဣစ္ဆတိတိ ဝိစ္ဆော၊ နှ+ဝိစ္ဆော ဝိဝိစ္ဆော''ဟု ပြု၏၊] ဝိဝိစ္ဆဿ+
ဘာဝေါ ဧဝံဝိစ္ဆံဒ္ဓကား ဘောအနက် ဏာပစ္စည်းသက်။

ကဒရိယော၊ပေ၊အနာဒရော။ ။အနာဒရောကို ''မစ္ဆရိယေန ဒါနေ အာဒရ
ရဟိတော = မစ္ဆရိယကြောင့်ပေးကမ်းခြင်းဌ္ဍ လေးစားခြင်းမှကင်းသူ''ဟု ဋီကာဖွင့်
၏၊''နတ္ထိ+အာဒရောယဿ့ာတိ အနာဒရော''ဟုပြုပါ၊ ထိုအနာဒရပုဂ္ဂိုလ်ကို''ကဒရိ
ယ''ဟု ခေါ်ရာဌ္ဍကားဝိဂြိုဟ်ဝါကျ ကြံဘွယ်မလို၊ အထင်ရှဒ္ဒိသဒ္ဒါဟု သိစေလို၍ဝုစ္စတိ
ဟု ဖွင့်သည်၊ [သက္ကတဌ္ဍ''ကဒရ်ထျ''ဟုရှိ၏ ''အရ်ထျ''သည့် ပါဠိဌ္ဍ ''အတ္ထော+
ယသ့ဿအတ္ထိတိအတ္ထိယော = ဥစ္စာရှိသူ, ဥစ္စာရှင်''ဟု ဖြစ်၏၊ကုစ္ဆိတော+အတ္ထိယော
ကဒတ္ထိယော- (ပေးကမ်းမှုမရှိသည့်အတွက်) စက်ဆုပ်ဘွယ်ကောင်းသောဥစ္စာရှင်၊
ထို''ကဒရ်ထျ-ကဒတ္ထိယ''မှ ပါဠိဌ္ဍ ''ကဒရိယ'' ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံသင့်၏] ရှေး
နိသယဌ္ဍ''ကုစ္ဆိတော+အရိယော-သတ္တာတည်း၊ကဒရိယော''ဟုပြုလေ၏။

ထဒ္ဓမစ္ဆရိယ။ ။မိမိဥစ္စာကိုသူတပါးဌ္ဍမပြန့်နှံ့စေလို (မပေးလို) သောမစ္ဆရိယ
သည် အလွန်ဆိုးဝါးသော မစ္ဆရိယမဟုတ်သောကြောင့် ၊ မုဒုမစ္ဆရိယမည်၏၊
ဤကဒရိယ မစ္ဆရိယကား သူတပါးပေးနေသည်ကိုပင် တားမြစ်လောက်အောင်
ကြမ်းတန်းသောကြောင့် ထဒ္ဓမစ္ဆရိယ ဖြစ်သည်။

သံ—သူတပါးတို့အား၊ ဒဒမာနံ—ပေးနေသည်ကို၊ နိဝါရေတိ-တားမြစ်တတ်သေး၏၊ (ပိတ်ပင်တတ်သေး၏၊)စ—သာဓကကား၊ကဒရိယော၊ ပေ၊ဘောဇနံ တိ-ဟူသော၊တေံ-ဤဂါထာစကားကို၊(ဘဂဝတာ) ပိ—သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

[ကဒရိယော — မပေးရက်သဖြင့် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဉစ္စာရှင်ဖြစ်သော၊ (ရှေးနိသယဌ္ဌ "စက်ဆုပ်ဖွယ်သတ္တဝါဖြစ်သော"ဟု ပေး၏၊) ပါပသက်ပေါ—ယုတ်မာသော အကြံအစည်ရှိသော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသောအယူရှိသော၊ [မိစ္ဆာ+ဒိဋ္ဌိ ယသာတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ ဂါထာဖြစ်၍"မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော"ဟုမရှိပဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟု ရှိရသည်။]အနာဒရေ—ပေးကမ်းမှုဌ် လေးစားခြင်းမရှိသော၊ (ပုဂ္ဂလေ—သည်၊)ယာစ မာနာနံ—တောင်းလာသူတို့အား၊(ဂါထာဖြစ်၍ ဆန္ဒာနုရက္ခဏာနိဂ္ဂဟီတ်ချေထားသည်၊)ဘောဇနံ - အစားအသောက်ကို၊ ဒဒမာနံ-ပေးသူကို၊ နိဝါရေတိ—တားမြစ်တတ်သေး၏၊ (ပိတ်ပင်တတ်သေး၏၊)သဂါထာဝဂ္ဂ—ကောသလသံယုတ်-တတိယဝဂ်,ပုဂ္ဂလသုတ်။]

ယာစကေ—တောင်းလာသူတို့ကို၊ဒိသ္ဝာ-မြင်၍၊ ဝါ—မြင်လသော်၊ကဋ္ဌကဘာဝေန—ခါးစပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အဉ္ဇတိ သင်္ကော်စေတို့—တွန့်စေ၏၊ ဣတိ, ကဋ္ဌကဉ္ဇကော-မည်၏၊ တဿ — ထိုခါးစပ်သည့်အတွက် စိတ်ကိုတွန့်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ဘာဝေါ—တည်း၊ ကဋ္ဌကဉ္ဇကတာ-ရာ၊အပရောနယော-တနည်းကား၊ ကဋ္ဌစ္ဆဂ္ဂါဟော—ဇွန်းဖျားဖြင့် ထမင်းခူးယူခြင်းကို၊ (ထမင်းခူးယူကြောင်း ဇွန်းဖျားကို၊) ကဋ္ဌကဉ္ဇကတာ—ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ဟိ-ခဲ့၏၊

ကဋ္ဌကဉ္ဇကတာ။ ။အခွံခတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းအကြေကြီ၊"သွားစေ"ဟူသည်တွန့်သွားစေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"သင်္ကော်စေတိဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖွင့်သည်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အဉ္ဇေတိ-တွန့်သွားစေတတ်၏၊ ဣတိ အဉ္ဇကော၊ ကဉ္စုပစ္စည်းဖြင့် "အဉ္ဇကော"ဟု ရှိသင့်၏၊ သို့သော် စာအုပ်တို့၌ "အဉ္ဇုကော"ဟု ရှိသောကြောင့် ဏုကပစ္စည်းဟု ကြံပါ၊ ကဋ္ဌကေန-ခါးစပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (ဘာဝပွဓာန)၊ အဉ္ဇကော-စိတ်ကို တွန့်သွားစေတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ကဋ္ဌကဉ္ဇကော၊ တဿ+ဘာဝေါ ကဋ္ဌကဉ္ဇကတာ၊ ငရုတ်သီးပါသောအစာကို စားရာ၌ငရုတ်သီး၏ ခါးစပ်ခြင်းကြောင့် နောက်တွန့်သွားသကဲ့သို့,ထို့အတူယာစကတို့ကို မြင်သော အခါ ခါးစပ်သကဲ့သို့ ထင်ရသောကြောင့် စိတ်ကိုတွန့်သွားစေတတ်သည်၊ ထိုသို့ တွန့်သွားစေခြင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားဟူသည် ဤ မစ္ဆရိယပင်တည်း။ [ရှေးနိသယဌ္ဌ "ကဋ္ဌကဘာဝေန-အမှိုက်ဝင်သကဲ့သို့ မျက်စိစပ်သည်အဖြစ်ဖြင့်"ဟုပေးလေသည်။]

အပရောနယော။ ။ဤနည်းဌကား ပုဒ်ပြိုးပုံကို အထူး မစိစစ်ပဲ ကဋ္ဌကဉ္ဇကသဒ္ဒါ၏ကဋ္ဌစ္ဆဂ္ဂါဟအနက်ကိုဟောသော အနိပ္ပန္န ပါဠိပဒိကပုဒ်ဖြစ်ကြောင်းကိုပြလို၍ "ဝုစ္စတိ"ကြိယာဖြင့် မိန့်သည်၊ ဋီကာဌ်"ကဋ္ဌစ္ဆဂ္ဂါဟော ဝိယာတိ ကဋ္ဌစ္ဆဂ္ဂါဟော" ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့်"သမတိတ္ထိက ပုဏ္ဏော်ဃ"စသော အကျဉ်းဝါကျ၌

သမာတိတ္ထိကပုဏ္ဏာယ—နခမ်းအရစ်နှင့်အညီအမျှပြည့်သော၊ဥက္ခလိယာ- ထမင်း အိုးခွဲ၊ ဘတ်ဆံ—ထမင်းကို၊ဂဏ္ဌန္တော—ခူးယူသူသည်၊ သပ္ပတော ဘားဂေန-အလုံး စုံသောအဘိုတို့အားဖြင့်၊(ပတ်ဝန်းကျင်အားလုံး၌၊)သက်ဋ္ဌိတေန- ကောင်းစွာ ကုပ်သော၊ (ကုပ်သည့်အတွက် အဖျားတွန့်နေသော၊) [“သက်စိတေန—တွန့်သော”ဟုလည်း မူကဲ့ရှိ၏၊] အဂ္ဂကဋ္ဌဆ္ဆုနာ—အဖျားဖြစ်သော ဇွန်းဖြင့်၊ ဂဏ္ဌာတိ-ခူးယူအံ့ ၊(ဧဝံသတိ-သော်၊) ပူဇရတွာ — ဇွန်းတခုလုံးကိုပြည့်စေ၍၊ ဂဟေတုံ—ခူးယူခြင်းငှာ၊ နသက္ကောတိ (ယထာ)—မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မစ္ဆရိပုဂ္ဂလသဿ-ဝန်တိုခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ—သည်၊ သက်စတိ—ထက်ဝန်းကျင် တွန့်နေ၏၊ တသ္မိံ-ထိုစိတ်သည်၊သက်စိတေ-ထက်ဝန်းကျင် တွန့်လသော်၊ ကာယောပိ-ကိုယ်သည်လည်း၊ တထေဝ-ထိုစိတ်အတူသာလျှင်၊ သက်စတိ-တွန့်၏၊ ပဋိကုဋ္ဌတိ-ဆုတ်၏၊ ပတိနိဝတ္တတိ-နစ်၏၊ နသမ္မသာရယတိ—ကောင်းစွာမပြန့်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မစ္ဆေရံ—မစ္ဆေရကို၊ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာတိ--ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ—ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

နသက္ကောတိတိုင်အောင်ဥပမာနဝါကျ၊ဧဝံ စသည်ကိုဥပမေယျဝါကျဟုခွဲပါ၊ဇွန်းက ကုပ်နေ(တွန့်နေ)သောကြောင့်ထိုဇွန်း၏အဖျားဖြင့် ထမင်းကို ကော်ခတ်ယူသော အခါဇွန်းပြည့်အောင် မယူနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ မစ္ဆရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း အာဝါသစသည်တို့၌ သိမ်းပိုက်ထားသောကြောင့် ပြန်ပြန့်ပြူးပြူးမရှိပဲ့ တွန့်နေသလိုဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

သမ္ပတောဝါ၊ပေါနသက္ကောတိ။ ။“သမ္ပတောဘာဂေနသက်ဋ္ဌိတေန”ဟူသည် ဇွန်း၏အဖျားဝယ်ကုပ်နေ(တွန့်နေ)သောဇွန်းတည်း၊“ယောက်မ”ဟုလည်းပေးကြ၏၊ သိဟိုဠ်၌မူ“အဂ္ဂဂ်ကဋ္ဌဆ္ဆုနာ—အဖျားဖျား ဖြစ်သော ဇွန်းဖြင့်” ဟု ဝိစ္ဆာရှိ၏၊ ထိုဇွန်းဖြင့် အထပ်ထပ်ခပ်ယူသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊အထပ်ထပ်ကော်ခပ်ရှုယူသော်လည်း ထိုဇွန်း(ယောက်မ)ကို ပြည့်အောင်ယူ၍ မရနိုင်—ဟူလို၊ [ယထာဟိကဋ္ဌဆ္ဆု ဂ္ဂါဟော ယထာ ပုတ္တော ဘတ္တော နသမ္မသာရယတိ၊ဧဝံ မစ္ဆရိယမ္မိ အာဝါသာဒိသူတိ-ဋီကာ။] ဤဥပမာ၌ မစ္ဆရိပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်တွန့်နေပုံသည် အဂ္ဂကဋ္ဌဆ္ဆု၏ တွန့်နေပုံနှင့်တူ၏၊ စိတ်၏တွန့်ခြင်းကြောင့် တကိုယ်လုံးပေးကမ်း စွန့်ကြဲရာ၌ တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ်ဖြစ်နေခြင်း မပြန့်နှံ့ခြင်းသည် အဂ္ဂကဋ္ဌဆ္ဆု၏ မပြန့်ခြင်းနှင့်တူ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် မစ္ဆရိယကြောင့်ဖြစ်ရကား မစ္ဆရိယကို“ကဋ္ဌကသဆ္ဆုက+ဘာဝေါကဋ္ဌကဆ္ဆုကတာ” ဟု ဆိုသည်။

ပါဠိတော်အနက်ပေးပုံ။ ။“ယာကဋ္ဌကဆ္ဆုကတာ-အကြင်တောင်းရမ်းသူတို့ကို မြင်လျှင်ခါးစပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် စိတ်ကိုတွန့်စေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ (တနည်း) ယာ ကဋ္ဌကဆ္ဆုကတာ—အကြင် ဇွန်းအဖျားဖြင့်ထမင်းကို ခူးယူခြင်းကဲ့သို့မပြန့်နှံ့သောစိတ်ကိုယ်ဘို၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသဘောတရားသည်” ဟု ပါဠိတော်၌အနက်ပေးပါ။

အဂ္ဂဟိဘတ္တံ စိတ္တာသသာတိ - ကား ၊ ပရေသံ- သူတပါးတို့အား၊ ဥပကာရကရဏော - လျော်သောကျေးဇူးကိုပြုခြင်း၌၊ ဒါနာဒိနာ- ပေးခြင်းအစရှိသော၊ အာကာရေန - အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယထာ - အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပိတ်ချုပ်အပ်သော်၊နာ သမ္ပသာရယတိ-မပြန့်နှံ့ ၊ဧဝံ - ဤသို့ မပြန့်နှံ့နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊စိတ္တာသ - ၏၊ ဝါ-ကို၊အာဝရိတ္ဝာ - ပိတ်ချုပ်၍၊ ဂဟိဘဘာဧဝါ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ မစ္ဆရိ—ဝန်တိုခြင်းရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ပရေသံ-တို့အား၊ အဒါတုကာမော—ဒေးခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပရသန္တကံ— သူဘပါးဥစ္စာကို၊ဂဏှိတုကာမော—ယူခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဣဒံ အစ္ဆရိယံ —ဤအံ့ဩြဘွယ်ကောင်းသော ပစ္စည်းသည်၊(အာဝါသစသည်သည်၊)မယှံမေဝ-ငါ၏ဥစ္စာသည်သာ၊ဟောတု-ဖြစ်ပါစေသဘည်း၊ အညဿ - အခြားသူ၏ဥစ္စာသည်၊ မာ (ဟောတု) -မဖြစ်ပါစေသဘည်း၊ ဣတိ — သို့၊ ပဝတ္ထိဝသေန - ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ အသာထိုမစ္ဆရိယ၏၊ အတ္တာ၊ ပေ၊ လက္ခဏတာ- မိမိစည်းစိမ်ကိုလျှို့ဝှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကိုထင်း၊ အတ္တသမ္ပတ္တိဂူဟဏလက္ခဏတာဝါ—မိမိစည်းစိမ်ကိုယူခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏ဖြစ်ကိုထင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - ၏၊ ဣမသ္မိံ ဂေဟစ္ဆကေ—၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ဥတ္တာနမေတ္ထဝ-သာ။

အဂ္ဂဟိတတ္တာံ။ ။“အာ+ဂဟိတ”ဟုခွဲ၊အာဥပသာရသည်အာဝရဏအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အာဝရိတ္ဝာ+ဂဟိတဘာဝေါ”ဟုဖွင့်သည်။သူတပါးတို့အားလျော်သောကျေးဇူးပြုရာ၌စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် မပြန့်နှံ့လောက်အောင် (ဒါနစသည်မပြုဖြစ်အောင်)စိတ်ကိုပိတ်ချုပ်၍ ယူထားနိုင်သောသဘောတရား။

ပရသန္တကံဂဏှိတုကာမော။ ။ဤစကားသည် “မစ္ဆရိယက ပရသန္တကကို လိုချင်ခြင်းသဘောရှိသည်”ဟု ပြလိုသောစကားမဟုတ်၊ မစ္ဆရိယဖြစ်ရာ၌သူတပါးစည်းစိမ်ကို လိုချင်သောလောဘက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်ကြောင်းပြလို၍ ဆိုအပ်သောစကားဖြစ်သည်။

အတ္တသမ္ပတ္တိနိဂူဟနာ။ ။သူတပါးတို့နှင့်ဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ, မဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ “အာဝါသ”စသည်ကိုသူတပါး၏ဥစ္စာနှင့်မဖြစ်စေလိုခြင်းသည် အတ္တသမ္ပတ္တိ(မိမိ၏ပစ္စည်း,မိမိရယူရန်ရှိသောပစ္စည်း)ကို+လျှို့ဝှက်ဝန်တိုခြင်း၏လက္ခဏာတည်း။ [အာဝါသာဒီ၊ပေ၊မာ အညဿာတိ ပဝတ္တိဝသေန အတ္တသမ္ပတ္တိနိဂူဟနလက္ခဏတာစယောဇေတဗ္ဗာ၊—ဋီကာ။]

အတ္တသမ္ပတ္တိဂဟဏာ။ ။သူတပါးတို့နှင့်ဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ, မဆက်ဆံသည်ဖြစ်စေ“အာဝါသ”စသည်ကိုမိမိ၏ဥစ္စာချည်းသာ ဖြစ်စေလိုခြင်းသည်အတ္တသမ္ပတ္တိ-မိမိစည်းစိမ်ကို+ဂဟဏ—ယူငင်သိမ်းပိုက်ခြင်း လက္ခဏာတည်း၊ [အာဝါသာဒီ၊ပေ၊

ပန—ဆက်၊ ဣမာနိ သံယောဇနာနိ—တို့ကို၊ ကိလေသပ္ပဓိပါဠိယာပိ—ကိလေသာ အစဉ်အားဖြင့်လည်း၊ အာဟရိတုံ—ဆောင်ပြခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ—သင့်၏၊ မဂ္ဂပ္ပဓိပါယာပိ—အားဖြင့်လည်း၊ (အာဟရိတုံဝဋ္ဋတိ၊) ကိလေသပ္ပဓိပါဠိယာ—အားဖြင့်၊ ကာမရာဂပဋိဃသံယောဇနာနိ—တို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန—သည်၊ ပဟီယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်၏၊ မာနသံယောဇနံ-ကို၊ ၊အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ (ပဟီယတိ)၊ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသာ-တို့ကို၊သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ)၊ ဘဝရာဂသံယောဇနံ—ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ)၊ ဣဿာမစ္ဆရိယာနိ—တို့ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ)၊ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်ကို၊အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယတိ) မဂ်ပ္ပဓိပါဋိယာ—အားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊မစ္ဆရိယာနိ—တို့ကို၊သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ)၊ ကာမရာဂပဋိဃာ—တို့ကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ) မာနဲ့ဘဝရာဂအဝိဇ္ဇာ—မာနသံယောဇဉ်, ဘဝရာဂသံယောဇဉ်, အဝိဇ္ဇာသံ၊ယောဇဉ်တို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ) ဣတိ—ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဂန္ထဂေါစ္ဆကော—ဥ၊ (အတ္တောဝေံ ဝေဒိတပ္ပော၊) နာမကာယံ—ကို၊ ဂန္ထံ တိ—ထုံးဖဲ့ဘတ်၏၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန—စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစုမ်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋသ္မိ—ဝဋ်ဆင်းရဲ၌၊ ဃဋေတိ—ဆက်စပ်တတ်၏ ၊[ဂန္ထံတိကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊]

မယ္ဟမေဝ ဟောတူတိ ပဝတ္တိဝသေန အတ္တာသမ္မတ္တိဂ္ဂဟဏလက္ခဏတာ၊—ဋီကာ၊] အဋ္ဌကထာ၌“မယ္ဟမေဝ ဟောတု,မာ အညဿ”ဟုအာကာရ၂မျိုးကိုအတ္တာသမ္မတ္တိနိဂ္ဂဟန, အတ္တာသမ္မတ္တိဂ္ဂဟဏ ၂မျိုးနှင့် အစဉ်အတိုင်း မတွဲဘဲရသင့်သလို ရှေ့နောက်ပြောင်းလဲ၍တွဲပါ၊ ယထာလာဘ ယောဇနာနည်းဖြစ်ပါသည်—ဟူလို။

ဣမာနိ၊ပေ၊အာဟရိတုံ။ ။သံယောဇဉ်ဟူသည်လည်း ကိလေသာဝဝပါးနှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့်ကိလေသာအစဉ်အားဖြင့် ပယ်သောအခါ ကာမရာဂသံယောဇဉ်ဟူသော လောဘ,ပဋိဃသံယောဇဉ်ဟူသော ဒေါသကိုအနာဂါမိမဂ်သည်ပယ်အပ်၏—ဟု ဆို၏၊[ဘဝရာဂ မဟုတ်သော လောဘဟူသ၍ကိုကာမရာဂဟု ဆိုသော မူလဋီကာအလို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ ပယ်နိုင်လိမ့်မည်။]

ဣဿာ မစ္ဆရိယ။ ။ဣဿာ,မစ္ဆရိယ သံယောဇဉ်တို့သည်အလွန်ကြမ်းသောကိလေသာများဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကပင်ပယ်ရသည်၊ မှန်၏—သူများဂုဏ်သိရှိသူ့စည်းစိမ်ဟူသည် သူ၏ ကံ,ဥာဏ်, ဝီရိယကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာရကား မိမိမှာ နေသာပါ၏၊ သို့ပါလျက် ထိုစည်းစိမ်ကို မနာလိုသောဣဿာသည် အလွန်ကြမ်း၏၊ မိမိစည်းစိမ်ကိုနှမြောဝန်တိုနေသော မစ္ဆရိယလည်းထို့အတူပင်၊ ထို့ကြောင့် “တချို့သည် တရားအားထုတ်၍ အတော်ပေါက်ပြီဟု ဆိုရလောက်မှ ဘုန်းကြီးများကိုဆွမ်းမလောင်းချင်”ဟု ကြားရသည်မှာတကယ်တရားအစစ်ပေါက်ခြင်း ဟုတ်နိုင်ပါမည်လော၊တတိယပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပုဒ်၌လာသော သောတာပန်သို့းခင်ပွန်း၂ယောက်မှာသံဃာတော်များအားဆွမ်းလောင်းလွန်း၍ရဟန်းတော်များကိုပင် ဆွမ်းမခံရဟု တားမြစ်တော်မူရပါသေးသည်။

ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာယဂန္ထော-မည်၏၊ သဗ္ဗညုဘာသိတမ္မိ-သဗ္ဗညု ဘုရားရှင်သည် ဟောတော်မူအပ်သော တရားကိုသော်မှလည်း၊ ပဋိက္ခိပိတ္ထာ-ပယ်မြစ်၍၊ [အဘိနိဝိသတိ ဠ္ဟစပ်၊ ပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာဇောတကာ၊ သဗ္ဗညု ဘာသိတ်ကို တောင်မှ ပယ်သေး၏၊ အခြားသူတို့ ဟောအပ်သော တရားကို ပယ်ခြင်းမှာ ပြောဘွယ်ရာမရှိဟု ဂရဟာကိုဆည်း၊] လောကော-လောကသည်၊ သဿတောဒး အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ (မြဲ၏၊) ဣဒမေဝ-ဤ သဿတောလောကော ဟူသော စကားသည်သာ၊ သစ္စံ-မှန်၏၊ အညံ-အခြားသော စကားသည်၊ မောသံ-အနက်မမှီး အချီးနှီးသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမိနာအာကာရေန-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်း၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော-မည်၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ အဘိဇ္ဈာကာမရာဂါနံ-အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ, ကာမရာဂတို့၏၊ ဝိသေသော-သည်၊ အတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထသ-၏၊ ပဒဘာဇနေ-၌၊ ယော၊ ပေ၊ ကာမရာဂေါတိ-ဟူ၍၊ အဝတ္ထာ-ဟောတော်မမူပဲ၊ (ကာမရာဂတုန်းကကဲ့သို့ ဟောတော်မမူပဲ)၊ ယောရာဂေါ သာရာဂေါတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ [ကာမရာဂနှင့် မတူသောကြောင့် တမျိုးဟောဟော်မူသည်-ဟူလို၊] ဣမိနာ-ဤ ယောရာဂေါ သာရာဂေါအစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ ဘေဒဋ္ဌော-၌၊ ဖြဟ္မာနံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ-ဟူသော၊ ယံ အကြင်စကားကို၊ (မယာ)ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ဆဝုတ္တံ-ခကောင်းစွာ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပရတော-နောက်၌၊ ကိလေသေ ဂေါစ္ဆကေပိ-၌ဖြစ်သည်း၊ သေဝနယော-ဘည်း၊ ထဒပတွာ သိလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ ဣဓ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ယသ္မာ, သိလဗ္ဗတပရာမာသော-သည်၊ ဣဒမေဝသစ္စန္တိအာဒိနာ-အစရှိသော၊ အာကာရေန-အားဖြင့်၊ နာဘိနိဝိသတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးမသွင်း၊ ပန-အနှယကား၊ သိလေန သုဒ္ဓိတိ အာဒိနာနေဝ-အစရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ အဘိနိဝိသတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘူတံ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ တံ-ထို

ထဒပတွာ သိလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ ဣဓ၊ ပေ၊ အာဟ။ ။စာအုပ်တို့၌ "ထဒပတွာသိလဗ္ဗတပရာမာသန္တိ ဣဒံ" ဟု ကံပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ နောက်၌ "ထဒပတွာတိ အာဟ" ဟု ဤထဒပတွာကိုပင် အာကာရအဖြစ်ဖြင့် ဆိုပြန်၏၊ ကံအာကာရတို့သည် သဒ္ဒါအားဖြင့် မတူရ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အရသာ တူရသည်၊ ဤ၌ သဒ္ဒါအားဖြင့်လည်း အလုံးစုံမဟူ၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်း အလုံးစုံ မတူသောကြောင့် "ဣဒံ" ဟု မရှိသင့်၊ "ဣဓ" ဟု အာဓာရသာ ရှိသင့်၏၊ [ထဒပတွာ သိလဗ္ဗတပရာမာသံတိ ဣဓ သည် အပေါင်းအာဓာရ, ထဒပတွာကား အစိတ်အာဓေရ်ဟု စပ်ပါ၊ ထဒပတွာ သိလဗ္ဗတ ပရာမာသံဟူသော ဤပါဠိဋ္ဌံ(ဤပါဠိထည်းက)ထဒပတွာ-ဟူလို။]

သီလဗ္ဗဘပဏ္ဍမာသကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော—ပယ်မြစ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ—၍၊ ဝါ—ခကြောင့်၊)ထပေဘွာတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ။

နိဝရဏဂဂါစ္ဆကဿ-၏၊ ထိနမိဒ္ဓနိဒ္ဒေသေ-၌၊ စိတ္တဿ အကလ္လဝတာတိ—ကား၊စိတ္တဿ-၏၊ ဂိလာနဘာဝဝါ—မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိ—မုန်၊ ဂိလာနော-မကျွန်းမာသူကို၊ အကလ္လကောတိ—အကလ္လက ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ဝိနယေပိ—ဝိနည်းပါဠိတော်၌လည်း၊နာဟံ ဘဒန္တေ အကလ္လကောတိ-တပည့်တော် မ့ကျွန်းမာသူမဟုတ်ပါဘုရားဟူ၍၊ ဝုတ္တံ—ဒလျာက်အပ်ပြီ၊ အဂမ္ဘီရတာတိ—ကား၊ စိတ္တဒဂလဿသန်ဒါတော၀—စိတ်၏ မကျွန်းမာသည်၏ အဖြစ် ဟု ဆိုအပ်သည့်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အကမ္မညဝတာကာရော—ထိုထိုအမှုဌ် မဂကာင်းသည်၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာသည်၊(အတ္ထိ)။

သြလီယနာတိ-ကား၊ သြလီယနာကာရော - တဲ့ရရဲ့ဆဲ့ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဟိ—ခဲ့၊ ဣရိယာပထိကစိတ္တံ—ဣရိယာပုထ်ကို ထောက်ပံ့တတ်သော စိတ်သဿ်၊ဣရိယာပထံ-ကို၊သန္ဓာဒရတံ့—ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊(ထောက်ပံ့ခြင်းငှါ၊)အာသဏ္ဍောန္တံ—မစ္ဆမ်းနိုင်လသော်၊ (ထိန မိဒ္ဓနှင့် ယှဉ်နခြင်းကြောင့် မစ္ဆမ်းနိုင်လသော်၊) ရုဒ္ဓ—သစ်ပင်၌၊ ဝဂ္ဂုလိ—လင်းနို့သည်၊(သြလီယတိ)ဝိယ-တဲ့ရရဲ့ဆဲ့သကဲ့သို့ ၎င်း၊ ခီဒလ—တံသင်း၌၊ (နံရံဝယ် ရိုက်ထားအပ်သော သံဝုတ်စသည်၌၊) လဂ္ဂိဘဖာဏိတဝါရကော—ဆဲ့ခိုတ်အပ်သော တင်လဲအိုးသည်၊(သြလီယဘိ)ဝိယစ-ကဲ့သို့၎င်း၊(တထာ) သြလီယတိ—တဲ့ရရဲ့ဆဲ့၏၊ တဿ—ထိုစိတ်၏၊ တံ အာကာရံ-ထို အခြင်းအရာကို၊ (တဲ့ရရဲ့ဆဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို၊) သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍တော်မူ၍၊သြလီယနာတိ—

အကမ္မညတာကာရော။ ။ကမ္မနိ+သာဓု ကမ္မညံ၊ န+ကမ္မညံ အကမ္မညံ၊ ထိန မိဒ္ဓနှင့်ယှဉ်နေသောကြောင့်ထိုထို အမှုကိစ္စ၌ မကောင်းမွန်,မခန့်ငြားသောစိတ်၊အကမ္မညဿ+ဘာဝေါ အကမ္မညတာ၊ အကမ္မညတာဝေ+အာကာရော အကမ္မညတာကာရော၊''အာကာရော'' ဟု အဝိထည့်၍ ဖွင့်သဖြင့် တာပစ္ဆာညီး (ဘာဝပစ္ဆာညီး)၏ ဇာတ် ဂုဏ် ကြိယာစသော အနက်၅မျိုးတို့တွင် ကြိယာအနက်ဟောဟု ပြသည်။

ဣရိယာပထိကစိတ္တံ။ ။ဣရိယာပထံ+သန္ဓာရေတိတိ ဣရိယာပထိကံ၊ ဣရိယာပုထ်ကို ဆောင်ထားတတ်သော စိတ်ဟူသည်''အပ္ပနာဇဝန''ဆဋ္ဌိသကား,ယာပထလည်း,ဖွဲ့ဘည်းခိုင်စေ၊တထွေဝုံဋ္ဌော,ကာဇောဘိညာ,ဒွိတ္တိ ံသာကား,နှစ်ဖြာဝိညတ်ကိုလည်း တတ်၏''ဟူသော စိတ် ၅၈ ပါ၊ပင်တည်း၊ ''၅၈ ပါးလုံးပင် သြလီယနဖြစ်၏''ဟုကားမယူရ၊အပ္ပနာဇောတို့သည် မည်သည့်အခါမျှ သြလီယန ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်''ဣရိယာပထိကစိတ္တံ သြလီယတိ'' အရထိန မိဒ္ဓနှင့် ယှဉ်သောစိတ်များကိုသာယူပါ၊ [တဉ္စပန ဗလဝထိနမိဒ္ဓသဟဂတ စိတ္တံ ဣရိယာပထံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကော နာမိတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒုတိယပဒံ-သံလိယနာဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-သံဥပသာရပုဒ်၏အစ္ဈမ်းဖြင့်၊ ဝစိုတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီ။[သြလီယနာကို သံဥပသာရပုဒ်ဖြင့် တိုးခဲ့လျှင်"သမောလီယနာ"ဟု ဖြစ်သင့်၏။]

လီနံတိ-ကား၊ အဝိပ္ပါရိကတာယ - ပြန့်နှံ့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိကုဋ္ဌိတံ-တွန့်ဆုတ်ခြင်း သဘောတရားတည်း၊ ဣတရေ-လီနံသဒ္ဒါမှတပါးကုန်သော၊ ဒွေ-၂ပါးသော လီယနာ လီယိတတ္တံဟူသော သဒ္ဒါတို့သည်၊အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ-အာကာရကို ညွှန်ပြကြောင်း,ဘာဝကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါဘို့တည်း၊ ထိနန္တိ-ကား၊သပိပိဏ္ဍော-ထောပတ်စိုင်သည်၊ (ထောပတ်ခဲသည်၊ အဝိပ္ပါရိကော)ဝိယ-ပြန့်နှံ့ခြင်း မရှိသကဲ့သို့၊(တထာ)အဝိပ္ပါရိကတာယ-ထိုထို အာရုံ၌ ပြန့်နှံ့ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ဃနဘာဝေန တခဲနက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [အဝိပ္ပါရိကတာယကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဌိတံ-တည့်သော သဘောတရားတည်း၊[ထိနံဋ္ဌ ထာဓောတ်,ဋ္ဌာနအနက်ဟော၊"ထာတိ တိဋ္ဌတီတိ ထိနံ" ထာ၏ အာကို ဣပြု။] ထိယနာတိ-ထိယနာ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာကာရနိဒ္ဒေသော-အာကာရကိုညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊(မပြန့်ကြဲပုံအခြင်းအရာကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊) ထိယိတဘာဝေါ-တခဲနက်အားဖြင့် ဖြစ်သောတည်တန့်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း၊ဖြစ်ရာသည်၊ထိယိတတ္တံ-မှည်၏၊ ["ထိနေန+အယိတံ ထိယိတံ၊ "ထိနယိတ"ဟု ဆိုလိုလျက် နကို ဧခြု၊ ထိယိထသ+ဘာဝေါ ထိယိဝတ္တံ"ဟု ပြု၊] အဝိပ္ပါရဝသေနေဝ-ပြန့်နှံ့ခြင်း ၊မရှိသည်၏ အစ္ဈမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ ထဒ္ဓတာ-ထန့်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ (တခဲနက်၏ အဖြစ်တည်း၊)ဣတိ အတ္ထော။

ကာယဿာတိ-ကား၊ ခန္ဓတ္တယသင်္ခါတသ-စေတသိက် ခန္ဓာ ၃ပါး အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ နာမကာယဿ-နာမကာယ်၏၊ အကလ္လတာ အကမ္မညတာတိ-ဟူသော ပုဒ် ၂ပါး အပေါင်းသည်၊ဟဒဂ-ဥ်၊(ထိနနိဒ္ဒေသဥ်၊)ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်သာ၊ မေဒဿာ-မိုဃ်းတိမ်သည် အာကာသံ-ကို၊(သြနယ္ဟတိ)ဝိယ-ဖုံးလွှမ်းတတ်သကဲ့သို့၊(တထာ)ကာယံ-နာမကာယကို၊သြနယ္ဟတိ-ဖုံးလွှမ်းတတ်၏၊ဣတိ, သြနာဟော-မည်၏၊၊ [အဝပုဗ္ဗ,နဟ-ဗန္ဓနေဟူသော ဓာတ်တည်း၊ဖွဲ့ခြင်းကိုပင်"ဆာဒေတိ အဝတ္ထရတိ"ဟု ဋီကာဖှင့်သည်၊] သဗ္ဗတောဘာဂေန-အလုံးစုံသော အဖိုအားဖြင့်၊သြနာဟော-ဖုံးလွှမ်းတတ်သော သဘောတရားသည်၊ ပရိယောနာဟော-မည်၏၊ အတ္တန္တရေ-အတွင်း၌,(စိတ်၌)၊ သမောရုန္ဓတိ-ထက်ဝန်းကျင် ပိတ်ချုပ်ထားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊အန္တောသမောရောဓော-မည်၏၊ [စိတ်ကိုအခြားအာရုံ၌ ပြန့်၍ မသွားစေပဲ ငိုက်၍နေသောအားဖြင့် နာမကာယကို ပိတ်ချုပ်ထားတတ်သည်-ဟူလို၊] ဟိ-ဥပမာဆောင်,ထင်အောင်ပြအံ့၊ နဂရေ-ကို၊ရုန္ဓိတွာ-ပိတ်ဆို့၍၊

ဂဟိတေ-ရန်သူတို့က ယူထားအပ်ပြီးသော်၊ မနုဿာ—မြို့နေသူ လူတို့သည်၊ ဗဟိ—မြို့ပြင်ဘက်သို့၊ နိက္ခမိတုံ - ထွက်ခြင်းငှာ၊ နလဘန္တိ ယထာ - နှံသကဲ့သို့၊ ဧဝံပိ-တူလည်း၊ မိဒ္ဓေန-သည့်၊ သမောရုဒ္ဓါ-ထက်ဝန်းကျင် ပိတ်ချုပ်အပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - စေတသိက်ခန္ဓာတရားတို့သည်၊ ဝိပ္ပါရဝဝသေန - အာရုံတပါးသို့ ပြန့်နှံ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိက္ခမိတုံ-ထွက်ခြင်းငှာ၊ (ထွက်ခွင့်ကို၊)နလဘန္တိ—န်၊ တသ္မာ, အန္တောသမောရောဓေတိ—ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ။

မေဓတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ, မိဒ္ဓံ-မိဒ္ဓမည်၏၊ အကမ္မညဘာဝေန-ထိုထို အမှုဌာနကောင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ဝိဟံသတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ-အတ္ထော၊ [ထိုထို အမှုဌာန မှကောင်းအောင် လုပ်သောအားဖြင့် နာမကာယကို ညှဉ်းဆဲတတ်သည်—ဟူလို၊]တေန—ထိုသဘောတရားဖြင့်၊(သတ္တော—တို့သည်၊) သုပန္တိ-အိပ်ချင်တတ်ကုန်၏၊ (ငိုက်မျည်းတတ်ကုန်၏၊)ဣတိ-ကြောင့်၊ သောပွံ- မည်၏၊ [အိပ်ပျော်နေသောအခါဌာ မိဒ္ဓမဖြစ်၊ အိပ်ချင်၍ ငိုက်နေသောအခါဌာသာမိဒ္ဓဖြစ်သည်၊] အကို့ဒလာဒိနံ—အထက်အောက် မျက်လုံ အစ ရှိသည်တို့၏၊ (မျက်တောင် အစရှိသည်တို့၏၊) ပစလဘာဝံ-တလှုပ်လှုပ်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ ကရောတိ—ပြုတတ်၏၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ ပစလာယိကာ-မည်၏၊ သုပနာ သုပိတတ္တန္တိ—ဟူသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ အာကာရဘာဝနိဒ္ဒေသာ—တို့တည်း၊ [ယံပန နေသံဟု ပါဠိရှိစေ၊] ပန - ဆက်၊ နေသံ- ထို သုပနာ, သုပိတတ္တံပုဒ်တို့၏၊ ပုရတော—ရှေ့၌၊ ယံ သောပွပဒံ—သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မာ—ထိုသောပွပုဒ်ကို၊ ပန, ဝစနေန—ဟောတော်မူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဝုတ္တမေဝ—ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ [လောဘနိဒ္ဒေသ၌ ဇပွါ ၂ ထပ်ပါရာဝယ်အကြောင်းပြခဲ့သည်—ဟူလို။]

ဣဒံ ဝုစ္စတိ ထိနမိဒ္ဓ နိဝရဏန္တိ-ကား၊ ဣဒံ ထိနဥ္စ-ကိုငင်း၊ (ဣဒံ) မိဒ္ဓဉ္စ—ကိုငင်း၊ ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတ္ဝာ, အာဝရဏဋ္ဌေန—ကုသိုလ်တရားတို့ကို တားမြစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ထိနမိဒ္ဓ နိဝရဏန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ—ဟောတော်မူအပ်၏၊ ယံ-အကြောင်ထိနမိဒ္ဓသည်၊ ယေဘုယျေန- အားဖြင့်၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နိဒ္ဒါယ-အိပ်ခြင်း၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂ အပရဘာဂေသု - ရှေ့အဘို့ နောက်အဘို့တို့၌၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ရှေ့အဘို့၌ အိပ်ချင်သောအခါဖြစ်၏၊ နောက်အဘို့၌အိပ်ရေးမဝသောအခါဖြစ်၏၊) တံ-ထို ထိနမိဒ္ဓကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သာည်၊ သမုစ္ဆိဇ္ဇတိ—အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်၏၊[အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်အကြွင်းမဲ့ဖြတ်လျှင် အတယ်ကြောင့်ရဟန္တာများအိပ်ချင်နေကြသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိရကား"ခီဏာသဝါနံ ပန"စသည်မိန့်၊] ပန—ထိုသို့ပင် ထိနမိဒ္ဓကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ခီဏာသဝါနံ—တို့၏၊ကရဇကာယသ-ကရဇကာယ၏၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝေန-အားမရှိညှိ၏အဖြစ်ကြောင့်၊(ပင်ပန်းသောအခါ၌ အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)

ဘုဝင်္ဂါတရဏံ–ဘဝင်သို့ သက်ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ–ထိုဘဝင်သည်၊ အသပ္မိသေ-ဝီထိစိတ်တို့နှင့်မရောသည်ဖြစ်၍၊ ဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ တေ–ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သုပန္တီ–အိပ်ချင်တော်မူကြကုန်၏၊ သာ–ထိုအိပ်ချင်ခြင်းသည်၊ နေသံ-ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ နိဒ္ဒါနာမ-နိဒ္ဒါမည်သည်၊ (ဝီထိစိတ်အစဉ်ကို ဖြတ်ခြင်းမည်သည်) ဟောတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အာဘိဇာနာမိ၊ပေ၊ သြက္ကမိတာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ [ဒုဂ္ဂိဝေဿန–အဂ္ဂိဝေဿန၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ ဂိမ္ဟာနံ-နွေလတို့၏၊ ပစ္ဆိမေ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ မာသေ-လ၌၊ စတုဂ္ဂုဏံ–၄ ထပ်ရှိသော၊ သံဃာဋိံ–ကို၊ပညပေတွာ–ခင်းတော်မူ၍၊ [နဂိုရိုက ၂ ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို ၂ ထပ်ခေါက်လိုက်သော အခါ ၄ ထပ်ဖြစ်သွားသောကြောင့် "စတုဂ္ဂုဏံ" ဟု မိန့်သည်။] ဒက္ခိဏေန ပဿေန-လက်ယာနံပါးတော်ဖြင့်၊ သတော-အမှတ်ရတော်မူသည်၊သမ္ပဇာနော-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့်သိတော်မူသည်၊ (ဟုတွာ)နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကမိတာ-သက်ရောက်တော်မူဘူးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဘိဇာနာမိ–သိတော်မူ၏။ [မူလပံ, မဟာယမကဝဂ်, မဟာသစ္စကသုတ်။]

ပန–ဆက်၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ကဲ့ရဲ့ကာယသာ-၏၊ အယံ ဒုဗ္ဘလဘာဝေါ-ဤ အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ နမဂ္ဂဝဇ္ဈော-မင်္ဂလာသည် မပယ်အပ်,မပယ်နိုင်၊ ဥပါဒိန္နကေပိ ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာကိုယ်၌ရှင်း၊ ("ငါ၏ကိုယ်"ဟု ယူအပ်သော သင်္ကန်းရှိခန္ဓာကိုယ်၌ရှင်း၊) အနုပါဒိန္နကေပိ-အနုပါဒိန္နကဝတ္ထု၌ရှင်း၊ (ဥပါဒိန္န မဟုတ်သော သစ်ပင်စသော သင်္ကန်းဝတ္ထု၌ရှင်း၊) လဇ္ဇတိ–ရအပ် ရနိုင်၏၊ ဥပါဒိန္နက-ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုယ်၌၊ လဇ္ဇမာနော-ရအပ်သော်၊ (ဧဝရူပေ ကာလေ လဇ္ဇတိဒ္ဓံစပ်၊) ယဒါ-၌၊ ခီဏာသဝေါ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒီဃမဂ္ဂံ-ရှည်စွာသော ခရီးကို၊ ဂတော-ကြွတော်မူပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါပနာ-သည်သာမကသေး၊ အညတရံ-အမှတ်မသား တပါးပါးသော၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကတွာ-ပြုလုပ်၍၊ (ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊) ကိလန္တော-ပင်ပန်းတော်မူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဧဝရူပေ-သော၊ ကာလေ–အခါ၌၊ လဇ္ဇတိ–ရအပ်ရနိုင်၏၊ အနုပါဒိန္နကေ-အနုပါဒိန္နကဝတ္ထု၌၊ လဇ္ဇမာနော-သော်၊ ပဏ္ဏုပုပ္ဖေသု-အရွက် အပွင့်တို့၌၊ လဇ္ဇတိ-၏၊ ဟိ ခဲ့၊ ကေသစ်စာနံ-အချို့ကုန်သော၊ရုက္ခာနံ–ကုက္ကိုပင်စသော သစ်ပင်တို့၏၊ ပဏ္ဏာနိ-အရွက်တို့သည်၊ သူရိယာတပေန-နေရောင်ကြောင့်၊ ပသာရယန္တိ-ပြန့်ကုန်၏၊ ရတ္တိံ-၌၊ ပဒီဃဒ္ဓနွိ-တွန့်ကုန်၏၊ [ပပုဗ္ဗ-သရဓာတ် စုရာဒိဂဏယပစ္စည်း, ဝိတ္ထာရအနက်ဟော၊ ပသာရယန္တိဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊] ပဒုမပုပ္ဖါဒီနိ – ပဒုမ္မာကြာပန်း အစရှိသော ပန်းတို့သည်၊ သူရိယာတပေန-ကြောင့်၊ ပုပ္ဖန္တိ-ပွင့်ကုန်၏၊ ရတ္တိံ-၌၊ ပုန–တဖန်၊ ပဒီဃဒ္ဓနွိ–တွန့်ကုန်၏၊ (ငုံကုန်၏၊) ဣဒံ ပန မိဒ္ဓံ–ဤမိဒ္ဓသည်ကား၊ အကုသလတ္တာ-

အကုသိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ခီဏာသဝါနံ—ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌) နာ ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ—ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တတ္ထ—ထို အကုသလတ္တာခီဏာသဝါနံ နာ ဟောတိဟူသောစကားရပ်၌၊ ["တတ္ထ မိဒ္ဓါဓိကာရေ"ဟု ယောဇနာစဲ့သည်။] (ဌတ္ဝာ-၍၊စောဒကဿ-၏၊ ဤဒိသိ-သော၊ စောဒ့နာ-စောဒနာစကားသည်၊)သိယာ -ဖြစ်ရာ၏၊(ကိဒိသိ-သော၊ စောဒနာသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာသနည်း၊) မိဒ္ဓံ-သည်၊ အကုသလံ—သည်၊ နာ-မဟုတ်၊ ကဿာ-နည်း၊ ရူပတ္တာ-ရုပ်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ဟိ-မှန်၊ ရူပံ-သည်၊ဇရာဓမ္မတာ- အဖျက်တတတည်း၊ ဣဒဉ္စ - ဤမိဒ္ဓသည်လည်း၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ တတ္ထ – ဤ မိဒ္ဓနိဒ္ဒေသ၌၊ကာယဿ အကလ္လတာ အကမ္မညတာတို-ဟူ၍၊ ကာယဂ္ဂဟဏံ-ကာယသဒ္ဒါကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ဣတိ(ဤဒိသိ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊စောဒနာ- သည်၊သိယာ-၏၊) ကာယဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တမတ္တန-ဆိုအပ်ခဲသော စကားမျှကြောင့်၊ တေံ-ဤမိဒ္ဓသည်၊ ရူပံ-သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကာယပဿဒ္ဓါဒယောပိ—ကာယပဿဒ္ဓိ အစရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် ကာယလဟုတာ ကာယမုဒုတာ စသည်တို့ကိုယူ၊] ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ရူပဓမ္မာ—ရုပ်ချည်းသာ၊ ဘဂဝယံ့၂-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊သုခဉ္စ၊ပေ၊သစ္ဆိကရောတီတိ-ဟူသောဤပါဠိ၌၊ သုခ၊ ပ၊ သစ္ဆိကရဏာနိပ်—သုခဝေဒနာကို ခံစားခြင်း, ပရမတ္ထသစ္စာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့သည်လည်း၊ ရူပကာယေနဝ—ရူပကာယဖြင့်သာ၊ သိယုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊(ထိုသို့ကာယသဒ္ဒါက ရုပ်အဖြစ်ကို မပြီးစေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) [ကာယဿာတိ ဝစနဿ ရူပတ္တာသာဓကတ္တာ၊] တေံမိဒ္ဓံ—ဤမိဒ္ဓသည်၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဝတ္တာဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ဤ ကာယဿ အကလ္လဘာဟူသော ပါဠိတော်ပါဠ်၌၊ နာမကာယော—နာမကာယသည်၊ ကာယောနာမ-ကာယ မည်သည်၊ (ဟောတိ)၊ နာမကာယော-သည်၊ (ကာယောနာမ-သည်၊) ယဒိ (ဟောတိ)၊ အထ-ထိုသို့

သုခပဋိသံ၊ပေ၊သိယုံ။ ။"ကာယဿ အကလ္လတာ" စသည်၌ ကာယသဒ္ဒါကို ဟောတော်မူကာမျှဖြင့် ဤမိဒ္ဓကို ရုပ်ဟုဆိုလိုလျှင် "သုခဉ္စကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ"စသည်၌ သုခဝေဒနာကို ရုပ်တည်းဟူသော ကိုယ်ကြီးဖြင့် ခံစားခြင်း,နိဗ္ဗာန်ကို ရုပ်တည်းဟူသော ကိုယ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုခြင်းများ ဖြစ်ကုန်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် သုခကို ခံစားသောတရား နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောတရားသည် ရုပ်တရားပင်ဖြစ်စရာရှိသည်-ဟူလို။ [အမှန်ကား ရုပ်ဖြင့် မခံစားနိုင်၊ နာမ်ဖြင့်သာ ခံစားနိုင်၏၊ ရုပ်ဖြင့် မျက်မှောက်မပြုနိုင်၊ မဂ်,ဖိုလ်, ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အာဘိညာဉ်တို့ဖြင့်သာ မျက်မှောက် ပြုနိုင်သည်။]

ဖြစ်လျှင်၊ ကသ္မာ, သေးပွံ ပစလားယိကာတိ - ဟူ၍၊ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ် သနည်း၊ ဟိ-မှန်၊ နာမကာယော-သည်၊ နာ သုဗတိ-မအိပ်ငိုက်၊ နစ ပစလာယတိ-မျက်တောင် တလှုပ်လှုပ်ကိုလည်းမပြုတတ်၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ လိင်္ဂါဒိနိ - လိင် အစရှိသည်တို့သည်- (လိင်,နိမိတ္တ, ကုတ္တ,အာကပ္ပတို့သည်၊) ဣန္ဒြိယဿ-ဣတ္ထိန္ဒြေ ပုရိသိန္ဒြေ၏၊ (ဖလာနိ-အကျိုးတို့သည်၊ ဟောန္တိ)ဝိယ-နိသကဲ့သို့၊ (တထာ) တဿ-ထိုမိဒ္ဓ၏၊ ဖလတ္တာ- အကျိုး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သောပွံ ပစလာယိကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊) ဟိ-ခဲ့၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ-မိန်းမတို့၏ ပုံသဏ္ဌာန်၎င်း၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ - မိန်းမတို့၏ အမှတ်အသားဌင်း၊ ဣတ္ထိကုတ္တံ- မိန်းမတို့ပြုအပ်သောအပြုအမူဌင်း၊ ဣတ္ထာဂကပွါ-မိန်းမတို့၏ သွားခြင်းစသော အသွင်အပြင်ဌင်း၊ဣတိ-သို့၊ဣမာနိ လိင်္ဂါဒိနိ-ဤလိင်္ဂအစရှိသည်တို့ကို၊ ဣတ္ထိန္ဒြေ ယဿ-၏၊ ဖလတ္တာ-ကြောင့်၊ ဝုတ္တာနိယထာ-(ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌) ဟောတော် မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ နာမကာယဧကလည်သခ်ါတသ- နာမကာယ၏ မကျန်းမမာသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣမသ်ာပိ မိဒ္ဓဿ-၏လည်း၊ဖလတ္တာ-ကြောင့်၊သောပွါဒိနိ-တို့ကို၊ ဒုတ္တာနိ-နှံပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ မိဒ္ဓေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ တာနိ-ထို အိပ်ငိုက်ခြင်းစသော အကျိုးတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဖလူပစာရေန- အားဖြင့်၊ (သောပွ စသော အကျိုး၏ အမည်ကို အကြောင်းမိဒ္ဓ၌ တင်စားသောအားဖြင့်၊) မိဒ္ဓံ-သည်- အရူပံ-သည်၊ သမာနံ ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-သော၊(မိဒ္ဓံ-ကို၊) သေးပွံ၊ပေ၊ သုပိတတ်တံ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အကို၊ပေ၊ ပစလာယိကာတိ၊ဟူသော၊ ဝစနတ္ထနှေပိ - အားဖြင့်လည်း၊အယံ အတ္ထော-"ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ"ဟူသောဤအနက်ကို၊ သာဓိတော ယေဝ-ပြီးစေအပ်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊ နရူပံ-ရုပ်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။ [ပစလာယိကာကို ဝိဂြိုဟ်ပြုရာ၌"ပစလာယံ-မျက်လှောတို့၏ တလှုပ်လှုပ်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ - ပြုတတ်၏" ဟုပြုရ၏။ ထို့ကြောင့် မိဒ္ဓသည် ပစလာယိကမဟုတ်၊ မိဒ္ဓပြုအပ်သော အကျိုးသည်သာ ပစလာယိက ဖြစ်၏၊ ထိုအကျိုးဖြင့် အကြောင်းမိဒ္ဓကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်-ဟူလို။]

နဟိ နာမကာယော သုပတိ။ ။အိပ်ပျော်နေသောအခါဘဝင်အစဉ်ဟူသော နာမကာယသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် နာမကာယသည်အိပ်၏၊ သို့ပါလျက် အဘိဓံကို ရည်ရွယ်၍"နဟိနာမကာယောသုပတိ"ဟုစောဒကပုဂ္ဂိုလ်ဆိုပါသနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိ၏၊အဖြေကား- ထိနမိဒ္ဓကြောင့်ဖြစ်သောစိတ္တဇရုပ်တို့ကြောင့်ရူပကာယ (ခန္ဓိာကိုယ်) တခုလုံးလေးလံသောအခါ ကိုယ်လက်အင်္ဂါများ ထိုထိုအမူကိုပြုလုပ်ခြင်းမှဆုတ်နစ်၍ အိပ်ငိုက်လာ၏၊ထိုအိပ်ငိုက်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍" နဟိ နာမကာယော သုပတိ = နာမကာယသည် မအိပ်ငိုက်"ဟုဆိုသည်၊ "ရူပကာယ သာ အိပ်ငိုက်သည်" ဟူလို။

မဇ္ဈေ—သေရည် အရက်သည်၊ ဥဒၛဂတေ-ဝမ်းတွင်းသို့ ရောက်လသော်၊ စိတ်ံ-သည်၊ သံကိလိဿတိ-ညစ်နွမ်း၏၊ ပညာ - သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ—အားမရှိသည့်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, မဇ္ဇံဝိယ-သေရည် အရက်ကဲ့သို့၊ မိဒ္ဓမိဒ်—သည်လည်း၊ စိတ်တ သံကိလေသောစေဝ—စိတ်ကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သည်ဂုဏ်း၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလိ ကရဏဘဉ္ဇ-အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်ဂုဏ်း၊ သိယာ—ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ န-မဖြစ်သင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော-အကြောင်းဌာ်အကျိုးကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်တည်း။

ဟိ-ခဲ့၊ [ယောဇနာဌာ် "ဒဋ္ဌဲ" ဟုဆို၏။] မဇ္ဇံ-သည်၊သံကိလေသော-ညစ်နွမ်း ကြောင်းသည်၊ ယဒိဘဝေယျ၊ (ဝေံသတိ)၊သော—ထို—သေရည် အရက်သည်၊ (နိဒ္ဒေသံအာဂစ္ဆေယျာဌာ်စပ်၊) ဣမဉ္စပဉ္စ၊၊ပေ၊ ဥပက္ကိလေသေတိဝါ—ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝေမေဝ၊ပေ၊ ဥပက္ကိလေသောတိဝါ—ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ကတမေ၊ပေ၊ ဥပက္ကိလေသော တိဝါ-ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝေမာဒီသု-အစရှိကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသနိဒ္ဒေသေသု—ဥပက္ကိလေသ၏ နိဒ္ဒေသတို့ဌာ်၊ နိဒ္ဒေသံ—အကျယ် ညွှန်ပြအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆေယျ—ရောက်ရာ၏၊ [စေတသော-စိတ်၏၊ ဥပက္ကိလေသေ - ညစ်နွမ်း ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ ဣမေ နိဝရဏေ-တို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ - (မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပံ, ဩပမ္မဝဂ်, စူဠဟတ္ထိပဒေါပမသုတ်၊) ဘိက္ခဝေ — တို့၊ ဝေမေဝခေါ-ဤ.အတူပင်၊ စိတ်တဿ - ၏၊ ဥပတ္တိလေသာ—ညစ်နွမ်းကြောင်းတို့သည်၊ ဣမေပဉ္စ-တို့တည်း၊ ယေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ—ယင်းညစ်နွမ်းကြောင်းတို့သည်၊ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ-ညစ်နွမ်းစေအပ်သော၊ စိတ်ံ-သည်၊ မုဒုဒေဝ-နူးညံ့သည်လည်း၊ နဟောတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ကမ္မနိယံစ-အမှုဌ် ကောင်း

မဇ္ဈေ၊ပေ၊ဟောတိ။ ။စိတ်ံ သံကိလိဿတိအရ "စိတ်ညစ်" ဟူရာဌ် စိတ်မချမ်း မသာဖြစ်သောစိတ်ညစ်ခြင်းမဟုတ်၊တဏှာရာဂ လောဘစသည်ထက်ကြွ၍စိတ်ယုတ်မာ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ပညာ ဒုဗ္ဗလာ ဟူရာဌ်လည်း ကုသိုလ်ရေးဆိုင်ရာပညာအစစ်အမှန်ကို ဆိုလိုသည်၊ အရက်သောက်ပြီးသောအခါ၊ ထိုအစစ်အမှန် ပညာမျိုးကား မဖြစ်နိုင်၊ လောကီရေးရာကိုကြံစည်သော ပညာအတု၏ သွက်လက်မှုကိုအကြောင်းပြု၍ "ပညာ ဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ" ဟူသော ဤစကားကို မပယ်ရှားသင့်။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော။ ။"ပစ္စယေ ဖလနိဒ္ဒေသတော" ဟု နောက်အကျယ်ဌ် ဋီကာဖွင့်၏၊ဆိုလိုရင်းကား-သေရည်အရက်သောက်မှုသည်အကြောင်း၊ဥပက္ကိလေသ ပညာယ ဒုဗ္ဗလိကရဏာ ဖြစ်ရခြင်းသည် အကျိုး၊ဤသို့ အကြောင်းအပေါ်ဌ် အကျိုးကို ညွှန်ပြသောဖလုပစာရစကားဖြစ်သောကြောင့်,နှ-မဇ္ဈကဲ့သို့မိဒ္ဓသည်စိတ္တ သံကိလေသ ပညာယဒုဗ္ဗလိကရဏာ မဖြစ်သင့်။ [ယောဇနာဌာ် "ပစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ ဥပက္ကိလေသ ပညာယ ဒုဗ္ဗလိကရဏာနံ (တို့၏) ပစ္စယဘာဝနိဒ္ဒေသတော (မဇ္ဈကအကြောင်းဖြစ်ပုံကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်) မဇ္ဇံ သံကိလေသော နဟောတိ" ဟုဖွင့်၏၊စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က မဇ္ဈကို ဥပမာပြု၍ မိဒ္ဓကို စောဒနာသောကြောင့် မိဒ္ဓတိုင်အောင် ဖြေမှုပြည့်စုံသည်။]

သည်လည်း၊ နု (ဧဟာတိ)-နိုင်၊ပဘာဿရံစ-ပြိုးပြိုးပြက် ထွက်သော အရောင် ရှိသည်လည်း၊ နု (ဧဟာတိ)-နိုင်၊ ပဘင်္ဂံစ—အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သည် လည်း၊ ဝါ-အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသည်သည်း၊ (ဟောတိ)၊ [ရှေးနိဿယယ၌ "နု ပဘင်္ဂံစ" ဟူသော ပါဠိတော်ကို တွေ့၍ "ပဘင်္ဂံစ-ထက်ဝန်း ကျင်မှ တောက်ပခြင်းသို့ ရောက်သည်လည်း၊ နု ဟောတိ" ဟုပေးလေ၏၊ပါဠိ တော်ရင်း၌ "နု" မပါ] အာသဝါနံ—ဘို၏၊ ခယာယစ—ကုန်ခြင်းငှာလည်း၊ နု သမ္မာသမာဓိယတိ—ကောင်းစွာ မတည်ကြည်၊ ကတမေ ပဉ္စ- တို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ, ကာပစ္ဆန္ဒော-သည်၊ စိတ္တဿ-၏၊ဥပက္ကိလေသော-ညစ်နွမ်းကြေးင်း သည်၊ (ဟောတိ)၊—(ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ်, နိဝရဏဝဂ်, ဥပက္ကိလေသသုတ်၊) ဘိက္ခဝေ, စိတ္တဿ-၏၊ ဥပက္ကိလေသော-တို့သည်၊ ကတမေ-တို့နည်း၊အဘိဇ္ဈာ-အဘိဇ္ဈာဟူသော၊ ဝိသမလောဘော-ဝိသမလောဘသည်၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဥပက္ကိလေသော—ညစ်နွမ်းကြေးင်းတည်း၊—မူလပဒံ, မူလပရိယာယဝဂ်,ဝတ္ထသုတ်။]

ပနံ-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ, တသ္မိံ-ထိုသေရည်အရက်ကို၊ ပီတေ-သောက် အပ်ပြီးသော်၊ ယေ (ဥပက္ကိလေသာ)-အကြင်ဥပက္ကိလေသတို့သည်၊ စိတ္တသံ ကိလေသာစေဝ-စိတ်ကိုညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်သည်ရင်း၊ ပညာယ-၏၊ ဒုပ္ပလိ ကရဏာစ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သည်ရင်း၊ဟောန္တိ၊ (တေ) ဥပက္ကိလေသာ-တို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ, တံ=ထိုမဇ္ဇကို၊ တေသံ-ထို စိတ္တသံ ကိလေသပ ညာယဒုပ္ပလိကရဏတို့၏၊ပစ္စယတ္တာ-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် ဝါ-အကြောင်းဖြစ်သည့် ဧတ္ထက်၊ပစ္စယနိဒ္ဒေသတော-အကြောင်း၌ အကျိုးကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့စေတသောဥပက္ကိလေသာ ပညာယဒုပ္ပလိကရဏာ ဟူ၍(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ပြီ။ [မဇ္ဈိမဝိယ မိဒ္ဓပိဟူသော စေဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ စကား ၂ ရပ်တို့တွင် မဇ္ဈ၏အတွက် ရှင်းလင်းချက်ကုံပြပြီး၍ မိဒ္ဓအတွက် ရှင်းလင်း ချက်ကို ပြလိုသောကြောင့် "မိဒ္ဓံပန" စသည် မိန့်၊]ပန-ကား၊မိဒ္ဓံ-သည်၊သယ မေဝ-ကိုယ်တိုင်ပင်၊ စိတ္တဿ-၏၊ သံကိလေသောစေဝ — ညစ်နွမ်းကြေးင်း သည်ရင်း၊ ပညာယ-၏၊ ဒုပ္ပလိကရဏဉ္စ — အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ် သည်ရင်း၊ ဟောတိ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊အရူပမေဝ - နာမ်သာတည်း၊ ["နာမ်ဖြစ်သောကြောင့် ကာမစ္ဆန္ဒစသည်ကဲ့သို့ ဥပက္ကိလေသတရားဦး ဟောတော်မူသည်" ဟူလို။]

ပဘင်္ဂံစ။ ။ရှေးစာအုပ်တို့၌ "နစ ပဘင်္ဂံ" ဟုရှိ၏၊မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်,နိဝရဏ ဝဂ်,ဥပက္ကိလေသသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ "ပဘင်္ဂံစာတိအာရမ္မဏေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဂူပဂမ နေန (အာရုံဝယ် စုစုံဝေးဝေးမတည်နိုင်ပဲမှုန့်မှုန့်ညက်ညက်အဖြစ်သို့ကပ်ရောက်ခြင်း အားဖြင့်၊) ဘိဇ္ဈနသဘာဝံ (ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိ၏)" ဟုဖွင့်သည်၊ထို့ကြောင့် (နု)-မလို, "ပဘင်္ဂံစ' ဟုသာရှိပါစေ။ [ပ+ဘဉ္ဇမတ်, ဏုပစ္စည်း, တဿီလအနက်ဟော။]

ဘိယျော-အလ္လန်၊ (ဝတ္တာဗ္ဗံ—ဆိုဘွယ်သည်၊)ကိဉ္စ-အဘယ်နည်း၊ [ဤကိဉ္စ ဘိယျောပုဒ်ကို စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ရှုပါဝစရကုသလ တတိယဈာန နိဒ္ဒေသဋ္ဌ အနက်ပေးပုံဖွင့်ခဲ့ပြီ။] သမ္မယောဂပစနတော-ယှဉ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်- (မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပဒမဝ-သာတည်း၊) ဟိ-မှန်၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ၊ ပေ၊ နိဝရဏသမ္မယုတ္တဥ္စာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ—ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ-သည်၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏေန—အဝိဇ္ဇာနိဝရဏအားဖြင့်၊ နိဝရဏစေဝ—နိဝရဏာ မည်သည်ရင်း၊ နိဝရဏသမ္မယုတ္တဥ္စ—နိဝရဏနှင့် ယှဉ်သည်ရင်း၊ ဟောတိ၊ နိက္ခေပကဏ္ဍ နိဝရဏဂေါစ္ဆကနိဒ္ဒေသ၊] တသ္မာ သမ္မယောဂဝစနတော-ထိုသို့ယှဉ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤမိဒ္ဓသည်၊ နာ ရူပံ-ရုပ်မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပံ-သည်၊ သမ္မယုတ္တာသင်္ခံ — သမ္မယုတ္တဟူသော အရေအတွက်ကို၊ နာ လဘတိ-မရ၊ ဣတိ—ဤကား အဖြေတည်း။

(စောဒကဿ-၏၊ ဧဝံ- ဤသို့သော၊ မတိ — အလိုသည်၊)အထာပိသိယာ—အကယ်၍မူလည်းဖြစ်အံ့၊ (ကိံ — အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ယထာလာဘဝသေန-အကြင်အကြင် ရထိုက်သောအနက်၏ အစုမ်းဖြင့်၊ ဧတံ-ဤ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္ထံ-ပြီ၊ဟိ-ခဲ့၊ သိပ္ပိက,သမ္မုကမ္မိ-ခရု, ယောက်သွားကိုလင်း၊ သက္ခရကထလမ္ပိ—ကျောက်စရစ်,အုံးခြမ်းကိုလင်း၊ မစ္ဆဂုမ္ဗမ္ပိ— ငါးအပေါင်းကိုလင်း၊ စရန္တမ္ပိ - လှည့်လည်နေသည်ကိုလင်း၊ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ—ရပ်နေသည်ကိုလင်း၊ [ပဒသယျ—မြင်ရာ၏၊ သီလက္ခန်, သာမည ဖလသုတ်။] ဣတိဧဝံ-သို့၊ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ကံတ္တာ-၍၊ ယထာလာဘဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္ထံယထာ—ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ [ဟိ-မှန်၊ သက္ခရကထလံ-သည်၊တိဋ္ဌတိယေဝ-တည်ရုံသာ တည်နိုင်၏၊ နာ စရတိ—မလှည့်လည်နိုင်၊ ဣတရဒွယံ—ဤ သက္ခရက္ထလမှတပါးသော သိပ္ပိက, သမ္မုက, မစ္ဆဂုမ္ဗ ၂ပါး အပေါင်းသည်၊ တိဋ္ဌတိပိ-တည်လည်း တည်နိုင်၍၊ စာရတိပိ-လှည့်လည်လည်း လှည့်လည်နိုင်၏၊] ဧဝ —တူ၊ဣဓာပိ—ဤထိနမိဒ္ဓ နိဝရဏံ အစသော ပါဠိဋ္ဌ ရပ်၌လည်း၊ မိဒ္ဓံ —သည်၊ နိဝရဏမေဝ—နိဝရဏသာတည်း၊ နာ သမ္မယုတ္တံ—

သိပ္ပိကသမ္မုကံဒိ။ ။သပ္ပတိ(အပဒါဝိသမာနာ) ဂန္ဓတိတိသိပ္ပိ-ခြေမရှိသော် လည်း သွားတတ်သောကြောင့် ခရုသည်(တနည်း) ကနုကမာသည် သိပ္ပိမည်၏၊ သပ္ပဓာတ်,သ၏ အ ကို ဋ္ဌ ပြု၊ ''ကိင်္ကိကာဒယော''ဟူသော ဏ္ဍာဒိမောဂ်လွှာန် (၂၂)သုတ်ဖြင့် ကိကပစ္စည်း သက်၊ သမ္မုကသဒ္ဒါကား ယောက်သွား အနက်ဟောတည်း၊ သမ္ဓတိ ဥဒက် မလ္လောတိတိ သမ္မုကော—ရေကို တန်ဆာဆင်တတ်သော သတ္တာ, (ဥက,တနည်း—ကစ္ဆည်းဟု ဆို၏၊) သိပ္ပိကာစ+သမ္မုကောစ သိပ္ပိကသမ္မုကံ၊ ''ကသမ္မုကဇာတော'' ဟု ရှိရာ၌ကား ကသဗ္ဗုက သဒ္ဒါသည် ကစဝရ၏ ပရိယာယ် (အမှိုက်)အနက်ဟောတည်း။

သမ္မယုတ္တာမဟုတ်၊ ထိန်-သည်၊ နီဝရဏမိုဟ်—နီဝရဏလည်းဟုတ်၏၊ သမ္မယုတ္တံမိုဟ်-သမ္မယုတ္တာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ (ထိနမိဒ္ဓ၂ပါးလုံးကို၊)ဧကတော,ကတွာ၊ ယသာလာဘဝသေန-ဖြင့်၊ နီဝရဏဥ္စောနီဝရဏံ သမ္မယုတ္တဥ္စာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန—ဆက်၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊ သကဲ့ရကဆလံ-သည်၊ တိဋ္ဌတေဝယထာ-တည်ရုံသာ တည်နိုင်သကဲ့သို့၊ န စရတိယထာ - မလှည့်လည်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ နီဝရဏဒမဝ-နီဝရဏာသာဖြစ်၏၊ န သမ္မယုတ္တံ-သမ္မယုတ္တမဖြစ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊ ရူပမေဝ-ရုပ်သာတည်း၊ ကာတိ-ဤသို့သော၊ (ဧတိ-အလိုသည်၊ အဆာပိသိယာ - အံ့၊ ဧဝံသတိ - သော်၊)န-မဖြစ်သင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ မိဒ္ဓဿ - ၏၊)ရူပဘာဝါသိဒ္ဓိတော—ရုပ်အဖြစ်၏ မပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း၊(ရူပ်အဖြစ်က အပြီးအစီး သေချာပြီးမဟုတ်သောကြောင့်တည်း၊)ဟိ-မှန်၏၊ သကဲ့ရကထလံ-သည်၊ န စရတိ—မလှည့်လည်နိုင်၊ ကာတိ — ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်သည်၊သုဒ္ဓတန-ပါဠိတော်နှင့်၊ဝိနာပိ-ကင်းလျှက်လည်း၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးသည်၊ ဝါ—သင်္ခါရသဒ္ဒါ၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊တတ္ထ-ထို သိပ္ပိကသမ္မုကမိုအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယထာလာဘဝသေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော-သည်၊ဟောတု—ဖြစ်ပါစေ၊ မိဒ္ဓံ ပန-သည်ကား၊ ရူပံ-ဘည်း၊ကာတိတော်—ဤအနက်သည်၊အသိဒ္ဓံ-ပြီးပြီးမဟုတ်၊ (ထင်ရှားပြီးမဟုတ်၊) တသ-ထိုမိဒ္ဓ၏၊ ကာမိနာသုတ္တေန—ဤထိနမိဒ္ဓ နီဝရဏံ အစရှိသော ပါဠိရပ်ဖြင့်၊ ရူပဘာဝေါ—ရုပ်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊သာဓေတုံ-ပြီးစေခြင်းငှာ၊ နှ သက္ကာ-မဘက်ကောင်း၊မိဒ္ဓဿ-၏၊ကာတိ (တသ္မာ)ရူပဘာဝါသိဒ္ဓိဘာ—ထိုသို့ရုပ်အဖြစ်၏မပြီးစီးခြင်းကြောင့်၊ ကာဒံ—ဤပါဠိကို၊ယထာလာဘဝသေန-ဖြင့်၊ နှ ဝုတ္တံ—ဓဟာတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ကာတိ—ခြောင့်၊ မိဒ္ဓံ—သည်၊အရူပဓမ္မဝ—နာမ်သာတည်း။

ဘိယျော—အလွန်၊ (ဝတ္တုမ္ဘ—ဆိုဘွယ်သည်၊) ကိဉ္စ—အဘယ်နည်း၊ စတ္တာတိ အာဒိဝစနတော—စတ္တာတ္တာ အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (စတ္တာတ္တာ အစရှိသောစကား၏ ဟောတော် မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပဓမ္မဝ—နာမ်သာတည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ဝိဘင်္ဂသ္မိံ-စျာန်ဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ဝိဂတ၊ပေ၊ ထိနမိဒ္ဓေါတိစ-ဟူ၍ဌင်း၊ကဒံ၊ပေ၊ ပရိသောစေတသိကံစ—ပရိသောဓတိဟူ၍ဌင်း၊ ဧဝံ - သို့၊ စတ္တာတ္တာဒိ အာဒိ — အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ရူပံ-ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့စတ္တာတ္တာအစရှိသည်ဖြင့်၊ နဝုံစ္စတိ—ဓဟာဓတော်မမူအပ်၊ တသ္မာပိ-ကြောင့်လည်း၊မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပဓမ္မဝ—တည်း၊ကာတိ၊ ဤကား အဖြေတည်း၊[ဝိဂတထိနမိဒ္ဓေါတိ-ကား၊ တသ ထိနမိဒ္ဓဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ စတ္တာတ္တာ-စသန့်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝန္ဒနတ္တာ—ခဝှေးအနှံအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မုတ္တတ္တာ—လွတ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်

ကြောင့်၊ ပဟီနတ္တာ–ပယ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ–ဘဖန် စွန့်လွှတ်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊(ဝါ)တထိနမိဒ္ဓေါ–ကင်းသော ထိနမိဒ္ဓရှိ၏၊) တေန–ဆို့ကြောင့်၊ ဝိဂတ ထိနမိဒ္ဓေါတိ-ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ-၏၊ကွဒံစိတ္တံ-ကို၊ကွမမာ ထိနမိဒ္ဓါ-ဤထိနမိဒ္ဓံမှ၊ သောဓေတိ-သုတ်သင်၏၊ ဝိသောဓေတိ-အထူးသဖြင့် သုတ်သင်၏၊ ပရိသောဓေတိ–ထက်ဝန်းကျင် သုတ်သင်၏၊ မောစေတိ–လွှတ်စေ၏၊ ဝိမောစေတိ-အထူးသဖြင့် လွှတ်စေ၏၊ ပရိမောစေတိ-ထက်ဝန်းကျင် လွှတ်စေ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ထိနမိဒ္ဓါစိတ္တံ ပရိသောဓေတီတိ-ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ-၏၊ [ဗျာနဝိဘင်းပါဠိတော်, သုတ္တန္တဘာဇနီယ။]

(မိဒ္ဓံ–သည်၊ အရူပံ-သည်၊) န-မဟုတ်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ စတ္တာတ္တာဒီ အာဒိ ဝစနသာ-အစရှိသော စကား၏၊) စိတ္တဇသ–စိတ္တဇ်ဖြစ်သော ထိနမိဒ္ဓ၏၊ အသမ္ဘဝ ဝစနတော–ဗျာန်ခဏ၌ မဖြစ်သင့်ခြင်း-ကို ဟောတော်မူကြောင်း စကား၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊ စိတ္တဇံ–စိတ်ဇမိဒ္ဓဌာန်း၊ ဥတုဇံ-ဌာန်း၊ အာဟာရဇဉ္စ-ဌာန်း၊ (ကွဘိ-သို့) တိဝိဓံ–၃ပါး အပြားရှိ၏၊ တသ္မာ,တတ္ထ-ထို၃ပါးတို့တွင်၊ ယံ-အကြင်မိဒ္ဓံသည်၊ စိတ္တဇံ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်၏၊ တသ-ထို စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဗျာနဝိဘင်း ပါဠိတော်၌၊ ဗျာနစိတ္တေဟိ-ဗျာန်စိတ်တို့ကြောင့်၊အသမ္ဘဝေါ-မဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊အရူပဘာဝေါ-နာမ်၏အဖြစ်ကို၊ နသာဓိတော-ပြီးစေတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ-သည်၊ ရူပဓမ္မ-ရုပ်သာတည်း၊ ကွတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ရူပဘာဝါသိဒ္ဓိဘောဝ-ရုပ်အဖြစ်၏ မပြီးစီးခြင်းကြောင့်ပင်၊ (မိဒ္ဓံ-သည်၊ ရူပံ-သည်၊)န-မဟုတ်၊ ဟိ-ချဲ့၊ မိဒ္ဓသ-၏၊ ရူပဘာဝေ-ရုပ်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓေ-ပြီးစီးလသော်၊ (အပြီးအစီး ထင်ရှားပြီး ဖြစ်လသော်၊) တတ္ထ-ထို ဗျာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ စိတ္တဇသ

စိတ္တဇသာသမ္ဘဝ ဝစနတော။ ။ဝစနတောကို“ဝစနဘာဝတော”ဟုဋ္ဌိကာဖွင့်၏၊ ဘာဝပ်ပဓာန ဘာဝလောပ ကြံစေလိုသည်၊ ထို ဝစန်းအဘိလည်း စတ္တာတ္တာစသောစကားကို ယူစေလိုသောကြောင့်“စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနသဲ” ဟု ဋ္ဌိကာထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ စောဒကအလိုအားဖြင့် စိတ္တဇမိဒ္ဓ,ဥတုဇမိဒ္ဓ,အာဟာရဇမိဒ္ဓဟု ၃ မျိုးရှိရာ စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏ဗျာန်ခဏ၌ မဖြစ်ခြင်းကိုဆိုသောစကား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုစကားအတွက် မိဒ္ဓကို ရုပ်မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ-ဟူလို၊ တနည်း-“ဝစနတော” အရ တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူခြင်းကို မယူဘဲ ထိုစကားဖြင့် ထင်ရှားပြခြင်းဟူသော ပကာသနအနက်ကိုယူ၍ စတ္တာတ္တာစသော စကားဖြင့် ဗျာန်ခဏ၌ စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကို ထင်ရှားပြသောကြောင့် ထိုစကားအတွက် မိဒ္ဓကို ရုပ်မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ-ဟူလို။ [စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနသာ၊ပေ၊အသမ္ဘဝ ဝစနဘာဝတောတိ အတ္ထော၊ စတ္တာတ္တာတိ အာဒိဝစနေနဝါ၊ပေ၊အတ္ထော၊-ဋ္ဌိကာ။]

စိတ္တဇမိဒ္ဓ၏၊ အသမ္ဘဝေါ မဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ဣတိတေံ-ဤအနက် အပြေါ်ယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ လဒ္ဓုံ-ရခြင်းငှာ၊သက္ကာ-တတ်ကောင်းပါ၏၊စ-စင်စစ် ကား၊သောဝေ-ထိုမိဒ္ဓ၏ ရုပ်အဖြစ်သည်ပင်၊ န သိဒ္ဓျတိ-မပြီးစီး၊ဣတိ-ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ-သည်-အရူပမေဝ- နာမ်သာတည်း။

ဘိယျော (ဝတ္တုံ-သည်၊)ကိဥ္စ - နည်း၊ ပဟာနဝစနတော - ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပမေဝ)၊ ဟိ - ချဲ့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ဘိက္ခဝေ,ဆ-န်သော၊ ဓမ္မေ-တရားတို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ - ရောက်၍၊ (တနည်း) ပဌမဇ္ဈာနံ - ကို၊ဥပသမ္ပဇ္ဇ- ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရိတုံ- နေခြင်းငှာ၊ဘဗ္ဗော-ထိုက်၏၊ ကတမေ ဆ-အဘယ် ၆ ပါးတို့ကို နည်း၊ ကာမစ္ဆန္ဒ -ကာမစ္ဆန္ဒကိုဎင်း၊ပေ၊ဝိစိကိစ္ဆ -ကိုဎင်း၊ (ပဟာယ-၍၊ပဌမဇ္ဈာနံ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတု ဘဗ္ဗား)ပန-နိဝရဏာဂပါးမှတခြား၊ကား၊ ကာဓမသု - ကာမဂုဏ်တို့၌၊အသ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊အာဒီနဝေါ - အပြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ သမ္မာ - မဖောက်မပြန်, ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပညာယ-ဖြင့်၊သုဒိဋ္ဌော-ကောင်းစွာမြင်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိစ - ဤသို့ဎင်း၊ (အဂ်ုတ္တိရ်, ဆက္ကနိပါတ်, ဒေဝတာဝဂ်, ပဌမဇ္ဈာနသုတ်၊) ပဇ္ဈ - ကုန်သော၊ဣမေနိဂရဏော- တို့ကို၊ ပဟာယ-၍၊ ဗလဝတိယာ—အား၌သော၊ ပညာယ—ဖြင့်၊ အတ္တတ္ထံဝါ - မိမိစီးပွားကိုဎင်း၊ ပရတ္ထံဝါ- သူတပါးစီးပွားကိုဎင်း၊ဥဘယတိ—သိနိုင်လတံ့၊ ဣတိစ - ဤသို့ဎင်း (အဂ်ုတ္တိရ်, ပဇ္ဈကနိပါတ်, နိဝရဏဝဂ်, အာဝရဏသုတ်)၊ (ဣတိ)အာဒီသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ မိဒ္ဓသာပိ- ကိုလည်း၊ (ပိဖြင့် ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ စသည်ကိုပေါင်း၊) ပဟာနံ - ပယ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ရူပံစ-ရုပ်ကိုကား၊ နပဟာတဗ္ဗံ - ပယ်ထိုက်သောတရား မဟုတ်၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ရူပက္ခန္ဓော-ကို၊ အဘိညေယျော-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်၏၊ ပရိညေယျော-ပိုင်းခြား၍သိထိုက်၏၊ န ပဟာတဗ္ဗော - မပယ်ထိုက်၊ နဘာဝနာဝတဗ္ဗော - မိမိသန္ဆံဝန်၌ မဖြစ်စေထိုက်၊ နသစ္ဆိကာတဗ္ဗော-မျက်မှောက်မပြုထိုက်၊ဣတိ - သို့၊ (အာဟ-ပြီ၊) (ဓမ္မဟဒယဝိဘင်း, အဘိညေယျာဒိဝါရ။)

ဣမသာပိ-ဤ မိဒ္ဓ၏လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ပဟာနဝစနတော ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊)မိဒ္ဓံ အရူပမေဝ-ဣတိ-ဤကား အဖြေဘည်း၊ (ဣမသာပိ-ဤမိဒ္ဓ၏

သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ။ ။“ကာမေသု အာဒီနဝေါသုဒိဋ္ဌော”ပါဠ်ဖြင့်ကာမ၏အာဒီနဝကိုမသိသော မောဟပယ်ပုံကိုပြ၏၊နိဝရဏာဂပါးနှင့် ဤအညာဏာကိုပေါင်း၍ “ဆ ဓမ္မေ ပဟာယ”အရ ဆဓမ္မဖြစ်သည်။ [ကာမေသု ခေါ ပန၊ပေ၊ပဟာနမာဟ။]

လည်း၊ ပဟာနဝစနေ -ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူကြောင်း စကားသည်၊ ဝိဇ္ဇ မာနေပိ—ဆင်ရှားရှိပါ၁သော်လည်း၊) ရူပဿာပိ - ၏လည်း၊ ဝါ - ကိုလည်း၊ ပဟာနဝစနတော-ကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ-သည်၊ အရူပံ-သည်၊) န-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဘိက္ခဝေ,ရူပံ-သည်၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏(ဥစ္စာသည်)၊ န-မဟုတ်၊ ဟံ- ထိုရုပ်ကို၊ ပဇဟထ-ပယ်စွန့်လိုက်ကြကုန်လော၊ကွတိတ္ထေ-ဤပါဠိရပ်၌၊ (ခန္ဓာဝဂ္ဂသံယုတ်, န တုမှာကာသုတ်၌၊) ရူပဿာပိ-ကိုလည်း၊ ပဟာနံ-ကို၊ဝုတ္တ၁မဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ၊ တသ္မာ—ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤ ပဟာနံ-ဟူသော်ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ အကာရဏံ-အကြောင်းမဟုတ်၊ ကွတိ-ဤကားစောဒနာတည်း၊ (ဧတံ-ဤ ပဟာနံဟု ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ အကာရဏံ-အကြောင်း မဟုတ်သည်၊) န-မဟုတ်၊(ကာရဏမေဝ-အကြောင်းဟုတ်သည်သာ၊ ၊သမာ-နံည်း၊ သုတ္တေ-ရူပံ ဘိက္ခဝေ နတုမှာကံ အာဒီသောသုတ်၌၊) အညထာ—ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဟူသာ တပါးသောအပြားအားဖြင့်။ ဝုတ္တတ္တာ—ဟောတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ဘည်း၊ ဟိ—မှန်၊ တသ္မိ သုတ္တေ—ထို ရူပံ ဘိက္ခဝေ နတုမှာကံ အာဒီသောသုတ်၌၊ ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော, တံ တတ္ထပဟာန န္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဆန္ဒရာဂ ပဟာနဝသေန-ဆန္ဒရာဂကိုပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ရူပဿ-ကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ—ပြီ၊ ဆဲ ဓမ္မေ၊ပေ၊ ပဟာယတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္ထံ ယထာ—ကဲ့သို့၊ ဧဝံ - တူ၊ ပဟာတဗ္ဗမေဝ—ပယ်ထိုက်သောတရားကိုသာ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ကွတိ- သို့၊ အညထာ - ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဟူဘော တပါးသော အပြားအားဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊မိဒ္ဓံ-သည်၊ န ရူပံ-ရုပ်မဟုတ်။[ကွဘိ(တသ္မာ) ဝုတ္တဘ္တာ” ဟုလည်း ကွတိနှင့် ဝုတ္တတ္တာကို တွဲ၍ခပ်းနိုင်၏။]

တံ တတ္ထ ပဟာနံ။ ။ရှေ့၌ “ယော ဆန္ဒရာဂဝိနယော”ဟု ရှိသောကြောင့် “သော တတ္ထ ပဟာနံ” ဟု ရှိသင့်သော်လည်း“ပဟာနံ”ဟု နောက်ပုဒ်ကိုလိုက်၍ “တံ”ဟု နပုလ္လိန်ထား၏၊ [“သမာသ်၌ တ,ေ လိုဝဲရ, ဝါကုနောက်လိုက်မြဲ”နှင့် ညီ၏။] တနည်း-ဝိနယောဟူသော ပုလ္လိန်ကိုပြင်၍ “တံ ဝိနယနံ”ဟု သော်လည်း ဧပါ၊ [တံ တတ္ထ၊ပေ၊ဝိနယနန္တိ ဝါ အတ္ထော၊-ဋီကာ။]

နယထာ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ဤဝါကျ၌ ဆိုလိုရင်းကား“ဆဓမ္မေနှင့်.ပဉ္စနိဝရဏတို့ကို ပဟာတဗ္ဗအစစ်ဖြစ်သောကြောင့် ပဟာတဗ္ဗတရားတို့”ဟူ၍သာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ရုပ်တရားတို့ကို ကေန္တ ပဟာတဗ္ဗ အနေအားဖြင့် ပဟာတဗ္ဗဟု ဟောတော်မမူအပ်ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်၊ “ဋီကာ အညထာ ဝုတ္တတ္တာ”၌ “ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော တံ တတ္ထ ပဟာနံကို “အညထာဝုတ္တ”ဟု ဆိုသည်၊ ရုပ်ကို ပယ်ခြင်းမှတပါး, ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းဟူသော တပါးသော အပြားကို “အညထာ”ဟု မှတ်ပါ။

တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မိဒ္ဓ၏ ရုပ်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)သော ဣဓမေ၊ပေ၊ ဥပက္ကိလေသေတိ အာဒီနိ-အစရှိကုန်သော၊ယာနိ တောနိသုတ္တာနိ-တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေဟိစေဝ - ဤသုတ်တို့ဖြင့်ရင်း၊ အညေဟိ-ဤသုတ်တို့မှ တပါးကုန်သော၊ သုတ္တေဟိစ-တို့ဖြင့်ရင်း၊ မိဒ္ဓံ - သည်၊ အရူပမေဝ-နာမ်သာ တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တထာဟိ - ထိုစကားကိုခဲ့ပြီးအံ့၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အာဝရဏာ-စိတ်ကို ပိတ်ဆို့တတ်ကုန်သော၊ နီဝရဏာ - စိတ်ကို တားမြစ်တတ်ကုန်သော၊ စေတသော - ကို၊ အဇ္ဈာရုဠှာ-လွှမ်းမိုး၍ တက်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ပညာယ-၏၊ ဒုပ္ပလိကရဏာ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သော တရားတို့သည်၊ ဣမေ ပဉ္စ-တို့တည်း၊ ကတမေပဉ္စ-တို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ, ကာမစ္ဆန္ဒော-သည်၊ အာဝရဏော-၏—နီဝရဏော-၏ ၊ပေ၊ ဘိက္ခဝေ, ထိန မိဒ္ဓံ-သည်၊ အာပရဏံ-၏၊ နီဝရဏံ - ၏၊ စေတသော - ကို၊ အဇ္ဈာရုဠှ-၏၊ ပညာယ-၏၊ ဒုပ္ပလိကရဏံ-အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုဟတ်၏၊ ဣတိစ-ဤသို့ဂုဏ်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်,နီဝရဏဝဂ်,ရဟ္ဒသုတ်။)

ဘိက္ခဝေ, ထိန မိဒ္ဓ နီဝရဏံ-သည်၊ အန္ဓကရဏံ (ဉာဏ်မျက်စိကို) ကာမိုး အောင်ပြုတတ်၏၊ အစက္ခုကရဏံ-ဉာဏ်စက္ခုကို မပြုတတ်၊ အညာဏကရဏံ—မသိအောင်ပြုတတ်၏၊ (သိအောင် မပြုတတ်၊)ပညာနိရောဓိကံ-ပညာကို ချုပ်စေတတ်၏၊ ဝိဃာတပက္ခိကံ-သံသရာဆင်းရဲကိုဖြစ်စေတတ်၏၊ (သံသရာဆင်းရဲအဖို့၌ ပါဝင်၏၊) အနိဗ္ဗာန်သံဝတ္တနိကံ-နိဗ္ဗာန်ကို မဖြစ်စေတတ်၊ ဣတိစ—သို့ဂုဏ်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်,နီဝရဏဝဂ်, နီဝရဏသုတ်။)

ဗြဟ္မဏ-ပုဏ္ဏား၊ ဧဝမေဝခေါ—ဤ အတူပင်၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ထိန မိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန-ထိနမိဒ္ဓသည် တိုက်ခိုက်လုယူအပ်သော၊ ထိနမိဒ္ဓပရေတေန-ထိနမိဒ္ဓသည် အလွန် သက်ရောက်အပ်သော၊ (ထိနမိဒ္ဓသည် လွှမ်းမိုးအပ်သော၊) စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ ဝိဟရတိ - နေ၏၊ ဣတိစ-သို့ဂုဏ်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, သာကဿဝဂ်, သင်္ဂါရဝသုတ်။)

တထာဟိ၊ပေ၊ကရဏာ။ ။''အညေဟိ သုတ္တေဟိ'' အရ အခြားပါဠိတော်များကို ပြလို၍ ''တထာဟိ'' စသည်ကို မိန့်သည်၊ အကုသလပုဂ္ဂိုလ်အာဝရဏိတိ အာဝရဏာ၊ နီဝါရေန္တီတိ နီဝရဏာ၊ စိတ္တံ အဘိဘဝန်္တာ (အဓိ၏အနက်ဖွင့်) အာရောဟန္တီတိ စေတသော အဇ္ဈာရုဟာ၊—ဋီကာ။

အန္ဓ၊ပေ၊ဝိဃာတပက္ခိကံ။ ။အန္ဓကရဏံ၊ပေ၊ ဗညာနိရောဓိကံ ၄ ပုဒ်တွင် နောက်နောက်ပုဒ်သည် ရှေးရှေးပုဒ်၏အနက်ဖွင့်တည်း၊ ၄ ပုဒ်လုံး ပရိယာယ်ဝေါဝစ်ချည်းဖြစ်သည်၊ ဝိဃာတ (ပင်ပန်းခြင်း) ဟူသည် သံသရာဆင်းရဲတည်း၊နီဝရဏာဘိုကထိုဒုက္ခကိုဖြစ်စေတတ်သည်ကိုပင်''ဝိဃာတပက္ခ—ဆင်းရဲ ပင်ပန်းခြင်းဘက်၌+ဣက-ပါဝင်သည်''ဟု ဆိုသည်။

ဘိက္ခဝေ, အဃေယာနိသော-မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကရော တော-နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အနုပပ္ပန္နော-မဖြစ်သေးသော၊ ကာမစ္ဆန္ဒော စေဝ-ကာမစ္ဆန္ဒသည်လည်း၊ ဥပပ္ဇတိ၊ပေ၊ အနုပပ္ပန်-သော၊ ထိနမိဒ္ဓံစေဝ-သည်လည်း၊ ဥပပ္ဇတိ၊ ဣတိစ - သို့ဌင်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်,၊ နိဝရဏဝဂ်, အယောနိသော မနသိကာရသုတ်။)

ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ-နှံသော၊ ယဒိဒံ(ယေ+ဣမေ)နိဝရဏာ-အကြင် နိဝရဏတို့သည်၊ (သန္တိ)၊အယံ-ဤနိဝရဏ ၅ပါးသည်၊ ကေဝလော-သက်သက်သော၊ (ကုသိုလ် အဗျာကတနှင့် မရောသော၊) အကုသလရာသိ ဟိ—အကုသိုလ် အစုသာတည်း၊ ဣတိစ-သို့ဌင်း၊ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, အမ္ဗပါလိဝဂ်, သကုဏဂ္ဃိသုတ်၊)ဝေမာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ အနေကာနိ - များစွာကုန်သော၊ တေသ- ဤ မိဒ္ဓ၏၊ အရူပဘာဝဇောတကာနေဝ—နာမ်၏ အဖြစ်ကိုထွန်းပြတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ သုတ္တာနိစ- တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာနိ - ဟော တော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

[သုတ္တန်သာဓကများစွာကိုပြပြီး၍,အဘိဓမ္မာသာဓကကိုပြလိုသောကြောင့် "ယသ္မာစ"စသည် မိန့်၊] စ—သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေံ—ဤမိဒ္ဓသည်၊ အရူပံ-တည်း၊ တသ္မာ—ကြောင့်၊ အာရုပ္ပေပိ—အရူပဘုံ၌လည်း၊ ဥပပ္ဇတို့-၏၊ ဟိ-သာဓကကား၊ မဟာပကရဏော-ကျမ်းကြီးဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ နိဝရဏံ—၊ပေ၊ - နာ ပုရေဇာတ ပစ္စယာတိ - ဟူသော၊ တေသ-ဤပါဠိတော်၏၊ ဝိဘင်္ဂေ-အဘိဓမ္မာဝိဘင်္ဂ၌၊ အာရုပ္ပ ၊ပေ၊အဝိဇ္ဇာ နိဝရဏံတိ-ဟူသော၊ တေ - ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) စုတ္တံ-ပြီ၊(ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော၊) သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသောစကားကို၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ - ခဲ့ပုံထိုက်၏၊ တသ္မာ, တေဏ — ဤ ထိန မိဒ္ဓ နိဝရဏနိဒ္ဒေသ၌၊ မိဒ္ဓံ—သည်၊ အရူပမေဝ—သာတည်း၊ ဣတိ - သို့၊ သန္ဓိဋ္ဌာနံ - ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တွဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ (တနည်း) သန္ဓိဋ္ဌာနံ-အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဂန္တွဗ္ဗံ - သိထိုက်၏၊ [ရှေးနိသယ၌ "အဝဂန္တွဗ္ဗံ"ဟု ရှိ၏။] (ဣတိ-အပြီးတည်း။)

ကုက္ကုစ္စနိဒ္ဒေသ၌၊ အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာတိ အာဒီနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ မူလတော-ကုက္ကုစ္စဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းရင်းအားဖြင့်၊ ကုက္ကုစ္စ ဒဿနတ္ထံ-ကုက္ကုစ္စကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ စုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ-ခဲ့၊ ဧဝံ သညိတာယ-ဤသို့ အမှတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ဝိတိက္ကမေ—လွန်ကျူးခြင်းကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝတ္ထုံဇ္ဈာစာရေ—ဝတ္ထုံကိုလွှမ်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်းသည်၊ နိဋ္ဌိတေ-ပြီးပြီးလသော်၊ (ကတေ ဝီတိက္ကမေကို ထပ်ဖွင့်သည်၊) ပုန—တဖန်၊ သဉ္ဉာတသတိနောပိ-လွန်စွာဖြစ်သော အမှတ်ရခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍လည်း၊ မယာ-ငါသည်၊ ဒုဋ္ဌု—မကောင်းသဖြင့်၊ (မကောင်းမှုကို၊) ကတံ—

ပြုအပ်ပြီ၊(ပြုမိလေစ့၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အနုတပ္ပမာနသ-အဖန်ဖန် ပူပန်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပစ္ဆာနုတာပဝသေန—နောင်တတဖန်ပူပန်ခြင်း၏ အစွဲမ်းဖြင့်၊ ဧတံ-ဤကုက္ကုစ္စသည်၊ ဥပပဇ္ဇတိ၊ တေန—ကြောင့်၊တံ—ထို ကုက္ကုစ္စကို၊မူလတော—အားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ, အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိဘာဝတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ — ထိုအကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အကပ္ပိယဘောဇနံ - မအပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ (ဂဏဘောဇန သိက္ခာပုဒ်၌ လာဓသာ ဂဏဘောဇဉ် စသည်ကို၊)ကပ္ပိယသညီ-အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ, ပရိဘုဉ္ဇတိ - သုံးဆောင်၏၊ [ဤသုံးဆောင်ရုံမျှဖြင့် ကုက္ကုစ္စ မဖြစ်သေး] အကပ္ပိယမံသံ - မအပ်သောအသားကို၊ ကပ္ပိယမံသသညီ - အပ်သော အသားဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ၊ အစ္ဆမံသံ-အကပ္ပိယဖြစ်သော ဝံ သတ္တဝါ၏ အသားကို၊ သူကရမံသန္တိ—ဝက်သားဟူ၍၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏၊ ဝါ-သို့မဟုတ်၊ဒီပိမံသံ-သစ်၏အသားကို၊ မိဂမံသန္တိ သမင်သားဟူ၍။ ခါဒတိ၊ ကာလေ-ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန်အခါသည် (မွန်းမတည့်မီ အခါသည်။) ဝိတိဝတ္တေ—လွန်ပြီးလသော်၊ ကာလသညာယ—စားသောက်ချိန် အခါဟူသောအမှတ်ဖြင့်၊ (မွန်းမတည့်သေးဟူသောအမှတ်ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇတိ-စား၏၊)ပဝါရေတွာ-ပဝါရိတ်သင့်ပြီး၍၊အပ္ပဝါရိတာသညာယ-ပဝါရိတ် မသင့်ဟူသောအမှတ်ဖြင့်၊ (ဘုဉ္ဇတိ)၊ ပတ္တာသီ-သပိတ်၌၊ ရဇေ-မြူမှုံသည်၊ ပတိတေ-ကျပြီးလသော်၊ ပဋိဂ္ဂဟိတသညာယ-အကပ်ခံအပ်ပြီးဟူသောအမှတ်ဖြင့်၊ဘုဉ္ဇတိ၊ဧဝံ-သို့၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သောအရာ၌၊ ကပ္ပိယသညာယ-အပ်၏ဟူသော အမှတ်ကြောင့်၊ ဝိတိက္ကမံ-လွန်ကျူးမှုကို၊ကရောတိ နာမ-ပြုသည်မည်၏၊ [စားသည်ကိုပင် လွန်ကျူးမှုကိုပြုသည်ဟု ခေါ်သည်၊] ပန-ကား၊ သူကရမံသံ-ကို၊ အစ္ဆမံသ တညာယ-ဝံ၏အသားဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ခါဒမာနော— ခဲစားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ၜင်း၊ ကာလေ—ရဟန်းတို့၏ စားသောက်ချိန် အခါ၌၊ဝိကာလသညာယ-နေလွဲအခါဟူသော အမှတ်ဖြင့်၊ ဘုဉ္ဇမာနော- စားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ၜင်း၊ ကပ္ပိယေ - အပ်သောအရာ၌၊

ဧဝံ၊ပေ၊ဥပဇ္ဇန္တိ။ ။အကပ္ပိယ၌ကပ္ပိယဟုမှတ်ထင်ခြင်းသည်ထင်မှတ်နေသောသညာမျှသာတည်း၊ ကုက္ကုစ္စ မဟုတ်သေး၊ထိုသို့ ယုံမှားသည့်အတွက်မည့်သည့်အမှုကိုမျှ မပြုလျှင် မည်သည့်အဖြစ်မျှ မဖြစ်သေး၊ ထိုသို့ယုံမှားသံသယရှိပါလျက်လွန်ကျူးမိလျှင်အကုသိုလ်ဖြစ်လေပြီ၊ ၍ အကုသိုလ်အပြစ်သည် ကုက္ကုစ္စ မဟုတ်သေး၊ ဆိုင်ရာအကုသိုလ်သာ ဖြစ်သေး၏၊ ထိုသို့လွန်ကျူးပြီးနောက် ထိုအမှုကို အမှတ်ရ၍, "ငါပြုမိတာ မှားပေါ့" ဟု နောင်တတဖန် ပူပန်မှုသာလျှင် ကုက္ကုစ္စဖြစ်သည်၊ထို့ကြောင့် 'အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာ" စသည်ကို ကုက္ကုစ္စ၏အရင်းမူလဟု ဆိုသည်။

အကပ္ပိယသညိတာယ - မအပ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝီတိက္ကမံ-ကို၊ ကရောတိနာမ-မည်၏၊ [ရှေ့၌ ကပ္ပိယသညာယဟု ရှိခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း "အကပ္ပိယသညာယ" ဟု ရှိလျှင် ရှေ့နောက်ညီသည်။]

ပန-ကဲား၊ အနဝဇ္ဇံ-အပြစ်မရှိသော၊ ကိဉ္စိဒေဝ-တစုံတခုသော အမှုကို ပင်၊ ဝဇ္ဇသညိတာယ-အပြစ်ရှိ၏ဟု အမှတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဝဇ္ဇံ-အပြစ်ကို၊ အနဝဇ္ဇသညိတာယ-အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ကရောန္တော-ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဝဇ္ဇေ-အပြစ်မဟုတ်သောအမှုဌ်၊ ဝဇ္ဇသညာယ-အပြစ်ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဝဇ္ဇေ-အပြစ်ဌ်၊ အနဝဇ္ဇသညာယစ-အပြစ်မဟုတ်ဟု မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဝီတိက္ကမံ-ကို၊ကရောတိနာမ-မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ (တနည်း) ပန-ဝီဘိက္ကမဖြစ်ပုံမှတပါး, ကုက္ကုစ္စဖြစ်ပုံကား၊ ယသ္မဲာ, တေံ-ဤ ကုက္ကစ္စသည်၊ (ဥပဇ္ဈတိ ဌ်စပ်၊) မေ-ငါသည်၊ ကုလ္ယာဏံ-ကောင်းမှုကို၊ အကတံဝတ - မပြုအပ်မိလေစ့၊ ကုသလံ - ကုသိုလ်ကို၊ အကတံဝတ၊ ဘီရုတ္တာဏံ-သေခါနီးဝယ်ကြောက်ခြင်းမှ စောင့်ရှောက်တတ်သော ကောင်းမှုကို၊ အကတံဝတ၊ ပါပံ-မကောင်းမှုကို၊ ကတံဝတ-ပြုအပ်မိလေစ့၊ လုဒ္ဓံ-ကြမ်းတန်းသော မကောင်းမှုကို၊ ကတံဝတ၊ ကိဗ္ဗိသံ-မကောင်းကျိုးကို ပြုတတ်သောအမှုကို၊ ကတံဝတ၊ကတိဧဝံ-သို့၊ အနဝဇ္ဇေ-အပြစ်မဟုတ်သည်ဌ်၊ ဝဇ္ဇသညိတာယပိ-အပြစ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဝီတိက္ကမေ-လွန်ကျူးမှုကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ဥပဇ္ဈတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဿ-ထိုကုက္ကုစ္စ၏၊ အညမ်ိ-အကပ္ပိယော ကပ္ပိသညိတာစသည်မှ တပါးလည်း ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုံ-တည်ရာအခြေကြောင်းကို၊ အနုဇာနန္တော-ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည်၊(ဟုတွာ)၊ ယံ ဧဝရူပံတိအာဒိ-ကို၊(ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ။[ဧဝရူပံဖြင့် "အလားတူ အခြေကြောင်းဝတ္ထုမျှားကို ခွင့်ပြုတော်မူသည်" ဟူလို။]

တတ္ထ-ထို ယံ ဧဝရူပံအစရှိသော စကားရပ်ဌ်၊ ကုက္ကုစ္စပဒံ-ကုက္ကုစ္စပုဒ်သည်၊ ဝုတ္တာတ္ထမ္ပေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော်အနက်ရှိသည်သာ၊ [စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ, အကုသိုလ်ဒေါသမူစိတ်၏ ယောဝါပနကတရားတို့ကိုဖွင့်ဆိုရာဌ် "ကုစ္ဆိတံ ကတံ ကုကတံ",

---

ဘီရုတ္တာဏံ။ ။ဘီရုဌ် ဘီဓာတ် ကြုပစ္စည်းဟုထောမနိဓိဆို၏၊ကြောက်လေ့ရှိသူကိုလည်း, ကြောက်ခြင်းကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် တတိယပါရာဇိက အဋ္ဌကထာဌ် ကြောက်ခြင်းကြိယာကို ယူဖို့ရန် "ဘယသန်ါတာ ဘီရု" ဟုလည်း, "တာယနံ ရက္ခဲဏံ ကမ္မံ-စောင့်ရှောက်တတ်သော ကုသိုလ်ကံ" ဟုလည်း ဖွင့်သည်၊ "ဘီရုတော+တာဏံ ဘီရုတ္တာဏံ" ဟု ပြု၊ ယောဇနာဌ်ကား "ဘီရုနံ ပုဂ္ဂလာနံ-ကြောက်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို" ဟု ဖွင့်လေ၏။ [တာဏံဌ်"တြာ" ဟု သက္ကတရှိသောကြောင့် ပျောက်သောရ်အစား ဒွေဘော်လာ၍ နကိုလည်း ဏပြုရသည်၊ ကိဗ္ဗိသံပုဒ်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ, တတိယပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်အဖွင့်ဌ် ရေးခဲ့ပြီ။]

စသည်ဖြင့် ဖွင့်ခဲ့ပြီ-ဟူလို။] ကုက္ကုစ္စာယနာကာရော-ကုက္ကုစ္စကို ဖြစ်စေခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-ကုက္ကုစ္စကို ပြုခြင်းဟူသောအခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-ကုက္ကုစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ကုက္ကုစ္စာယနာ-မည်၏၊ ကုက္ကုစ္စေန-ကုက္ကုစ္စဖြင့်၊ အယ်တသ-ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ရာတည်း၊ ကုက္ကုစ္စာယိတတ္တံ-ရာ၊ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရောတိဒတ္ထ-ဌ်၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ကတာကတသ-ပြုအပ်ပြီးသောမဇကောင်းမှု,မပြုအပ်သေးသော ကောင်းမှုသို့၊ ဝါ-တနည်း၊သာဇဇာနဇဇသ-အပြစ်ရှိသောမကောင်းမှု,အပြစ်မရှိသော ကောင်းမှုသို့၊ အဘိမုခဂမနံ-ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ ပဋိသာရောနာမ-၏၊ [စာအုပ်တို်၌''ဝိပ္ပဋိသာရောနာမ''ဟုရှိ၏၊] ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ဤပြုအပ်ပြီးသောမဇကောင်းမှု, မပြုအပ်သေးသောကောင်းမှုသို့ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ (''ပဋိသာရော,ဝိပ္ပဋိသာရော''တို့၌စပ်၊)ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ ပါပံဝါ-မကောင်းမှုကိုမူလည်း၊အကတံ-မပြုအပ်သည်ကို၊ နကရောတိ-မပြုနိုင်၊ (မတတ်နိုင်)၊အကတံ-မပြုအပ်သေးသော၊(မပြုအပ်ခဲ့သော)၊ကလျာဏဝါ-ကောင်းမှုကိုလည်း၊ကတံ-ပြုအပ်ပြီးကို၊ နကရောတိ-နိုင်၊တသ္မာ,ဝိရူပေါ-ဖောက်ပြန်သော၊ဝါ-တနည်း၊ ကုစ္ဆိတော-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ပဋိသာရော-ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-အောက်မေ့ခြင်းတည်း၊ကတိ-ဆို,ကြောင့်၊ ဝိပ္ပဋိသာရော-မည်၏၊ ပန-ဆက်၊သော-ထိုဝိပ္ပဋိသာရသည်၊စေတသော-၏၊(ဝိပ္ပဋိသာရော-တည်း-) သတ္တသ-သတ္တဝါ၏၊ (ဝိပ္ပဋိသာရော-သည်၊) န-မဟုတ်၊

ကုက္ကုစ္စာယနာကာရော။ ။ကုက္ကုစ္စာယနကိုဘာဝသာဓနပြုဖို့ရန်အဖွင့်တည်း၊ ''ကုက္ကုစ္စသ္မ+အာယနံ(အယနာ)ကုက္ကုစ္စာယနာ''ဟုပြု၊ ကုက္ကုစ္စ+အာယန+အာကာရ''ဟု ခွဲ၊ အာယနဌ် အယစာတ်,ကာရ်တ်ကြေ၊ ကုက္ကုစ္စကိုဖြစ်စေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၊ ထို့ကြောင့်ဋီကာဌ်''ကုက္ကုစ္စ ဘာဝနာကာရော''ဟုဖွင့်၏၊(တနည်း) ကရဓာတ်၏အနက်ဌ် အာယပစ္စည်းသက်၍''ကုက္ကုစ္စကိုပြုခြင်းဟူသောအခြင်းအရာ'' ဟုပေး၊ [ကုက္ကုစ္စကရဏာကာရော၊—ဋီကာ၊] (တနည်း)''ကုက္ကုစ္စ+အယန''ဟုခွဲ၊''အယ-ဂတိမ္ဟိ''ဟူသော ဓာတ်၊ ''ကုက္ကုစ္စ၏ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ''ဟုပေး၊ ''ကုက္ကုစ္စသို့+ရောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ''ဟု ရှေးနိသယပေး၏။ [ကုက္ကုစ္စကမနာကာရော ဝါ၊-ဋီကာ။]

ဝိပ္ပဋိသာရော။ ။[ဝိပဋိ+သာရော။] ပဋိကို''အဘိမုခံ''ဟုဂင်း, သာရောကို''ဂမနံ''ဟုဂင်းဖွင့်၏၊ ကတာကတသကို''သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇသ''ဟုထပ်ဖွင့်သည်၊ အဘိမုခဂမန၏ ကံပုဒ်ကိုထည့်၍ ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဝိ၏အဖွင့် မပါသေး၊ ထို့ကြောင့်''ကတာကတသ၊ ပေ၊ ပဋိသာရောနာမ''ဟု ရှိပါစေ၊ ထို့နောက်ဝိ၏ ''ဝိရူပ, ကုစ္ဆိတ'' ၂နက်ကိုပြလို၍''ယသ္မာ၊ပေ၊ဝိပ္ပဋိသာရော''ဟုမိန့်သည်၊''ဝိပ္ပဋိသာရော-ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု,မပြုအပ်မိသောကောင်းမှုကို ရှေးရှု၍ ဖောက်ပြန်သော (စက်ဆုပ်ဖွယ်သော)ဖြစ်ခြင်းသဘော''ဟု သဒ္ဒတ္ထမှတ်ပါ။

ကွတိ(ကွမဿ အတ္ထဿ)–ကို၊ဥပနတ္တံ–သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ စေတသော ဝိပ္ပဋိသာရောတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ အယံ–ဤစေတသောဝိပ္ပဋိသာရော ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အဿ–ထို ကုက္ကုစ္စ၏၊ သဘာဝနိဒ္ဒေသော-သဘောကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

ပန-ကား၊ ဥပပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-သော၊ ကုက္ကုစ္စံ-သည် ၊အာရဂ္ဂံ–ပဋ်ဆောက်ဖျားသည်၊ (ပဋ်ခံသောဆောက်၏အဖျားသည်၊) ကံသပတ္တံ–ကြေးခွက်ကို၊(ဝိလိခတိ) ကွဝ–ရေးခြစ်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ)၊မနံ-စိတ်ကို၊ ဝိလိခမာနမေဝ–ရေးခြစ်သည်သာလျှင်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ဥပပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ, မနော ဝိလေခါတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ အယံ – ဤမနောဝိလေခါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊အဿ–ထိုကုက္ကုစ္စ၏၊ ကိစ္စနိဒ္ဒေသော-ကိစ္စကိုညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ [စိတ်ကို ရေးခြစ်ခြင်းသည် ကုက္ကုစ္စ၏ကိစ္စ ဖြစ်၏၊ ထိုကိစ္စကိုညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါဖြစ်သည်။] ပန-ဆက်၊ ဝိနယေ-ဝိနည်းပါဠိတော်၌၊အထခေါ-ဌိအာယသ္မာ သာရိပုတ္တော–သည်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ အနုဝသိတ္ဝာအနုဝသိတ္ဝာ–နေ့စဉ်နေ၍,နေ့စဉ်နေ၍၊ [တပုဒ်တည်းရှိလျှင် ကောင်း၏။] အာဝသထပိဏ္ဍံ-ည့်သည်တို့တည်းခိုရာ ဇရပ်စသည်၌ ဝတ်တည်ထားအပ်သောဆွမ်းကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ–ဘုဉ်းပေးခြင်းငှာ၊ ပဋိက္ခိတ္တံ–ပယ်မြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ကွတိ–သို့၊ ကုက္ကုစ္စာယနွှော-ကုက္ကုစ္စကိုပြုတော်မူသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ န ပဋိဂ္ဂဟေသိ-မခံယူ၊ ကွတိ-သို့၊ ယံကုက္ကုစ္စံ–သည်၊ အာဂတံ-ပြီ၊ တံ–ထို ဝိနယကုက္ကုစ္စသည်၊ နိဝရဏံ–နိဝရဏကုက္ကုစ္စသည်၊ နှ-မဟုတ်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ),အရဟာတော–ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ မယာ-သည်၊ ဒုဋ္ဌု-မကောင်းသဖြင့်၊ ကွဒံ–ဤအမှုကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ ကွတိဧဝံ-သို့၊အနုတာပေါ-နောင်တဘဖန်ပူပန်ခြင်းသည်၊ နှ အတ္ထိ-မရှိ၊ (တသ္မာ, တံ-ထို ဝိနယကုက္ကုစ္စသည်၊နိဝရဏံ-သည်၊ နှ-မဟုတ်၊) ပန–အနွဿကား၊နိဝရဏပဋိရူပကံ–ကုက္ကုစ္စ နိဝရဏ၏အတုဖြစ်သေး၊တေံ–ဤကုက္ကုစ္စသည်၊ ကပ္ပတိ–အပ်လေသလော၊ နှ ကပ္ပတိ-မအပ်လေသလော၊ကွတိ–သို့၊ ဝိမံသနသခ္ခါတံ–စဉ်းစားတတ်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စံနာမ–ဝိနယကုက္ကုစ္စမည်၏၊ (ဝိနည်း၌လာသော ကုက္ကုစ္စမည်၏။)

ဝိနယကုက္ကုစ္စံ။ ။ဝိနယေ+အာဂတံ+ကုက္ကုစ္စံ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ၊ [“ကုက္ကုစ္စံ အာဂတံ”ကို ကြည့်၍“အာဂတ”ပုဒ် အကြကြီသည်၊ယောဇနာ၌ ဥပပဇ္ဇံပုဒ်အကြကြီ၏၊] ဝိနည်း၌လာသော ထိုကုက္ကုစ်ကား အရှင်သာရိပုတြာ၌သော်မှ ဖြစ်နိုင်သေးရကား အကုသိလ်ကုက္ကုစ်စေတသိက်မဟုတ်“အပ်လေသလော,မအပ်လေသလော”ဟုတွေးတောသော အခြင်းအရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်သာတည်း။] ကပ္ပတိ နှ ကပ္ပတိတိ ပဝတ္တာ စိတ္တုပ္ပါဒေါ ဝိနယကုက္ကုစ်ံ၊–ဋီကာ။]

ကတမေ၊ပေ၊ သမ္မယုတ္တာစာတိ ပဒဿ-ဟူသောပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ–၌၊ ယသ္မာ, ထိနမိဒ္ဓံ–သည်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ နဝိဇဟတိ–မစွန့်၊တသ္မာ, ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ၊ပေ၊နိဝရဏသမ္မယုတ္တဉ္စာတိ-ဟူ၍၊ အဘိန္ဒိတ္ဘာ-မခွဲခြားမူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ပုတ္တံ၊ ပန–ကား၊ [အဖို့တပါးဟုလည်း ပေးကြ၏၊] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စေ–သည်၊ သတိပိ-ရှိပါသော်လည်း၊ (ယုဉ်ပါသော်လည်း၊) ကုက္ကုစ္စသ–၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (မယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊) ကုက္ကုစ္စေန-နှင့်၊ ဝိနာပိ-ကင်း၍လည်း၊[ပိဖြင့် သဟကိုဆည်း၊] ဥဒ္ဓစ္စံ-သည်၊ဥပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ, တံ-ထို ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စကို၊ ဘိန္ဒိတ္ဘာ–ခွဲခြား၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊စ၊ပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအံ၊ ယံ–အကြင်တရားသည်၊ ယေန–အကြင်တရားနှင့်၊ သမ္ပယောဂံ-ယှဉ်ခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆတိ–မရောက်၊ တံ-ထိုတရားကို၊ (တေန-ထိုတရားနှင့်၊) နယောဇိတံ–မယှဉ်စေအပ်၊ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန–ဆက်၊ဣမေ နိဝရဏေ–တို့ကို၊ ကိဉ္စာပိ သပ္ပဋိပါဋိယာပိ–အားဖြင့်လည်း၊အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပါဋိယာပိ(အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ)၊ ကိလေသပ္ပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်၊ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒါ–ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒတို့ကို၊အနာဂါမိမဂ္ဂေန–သည်၊ပဟီယန္တိ၊ [“ကာမစ္ဆန္ဒကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်၏” ဟူသော ဤစကားကို ဋီကာမနှစ်သက်၊ “အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်သာပယ်၏”ဟု ဆိုလိမ့်မည်။] ထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဓစ္စာနံ–ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စတို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ)၊ကုက္ကုစ္စံဧကီဘာဝေ–တို့ကို၊သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ)၊ အဝိဇ္ဇာ-ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန(ပဟီယတိ)၊ မဂ္ဂပ္ပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်၊ သောတာပတ္တိ

အဘိန္ဒိတ္ဘာ ဝုတ္တံ။ ။ထိနသည် စိတ်၏ အကလ္လတာဖြစ်၍, မိဒ္ဓက စေတသိက်အပေါင်း၏အကလ္လတာဖြစ်သောကြောင့် ထိနဖြစ်လျှင်မိဒ္ဓလည်းဖြစ်ရ၏,အချင်းချင်းခွဲ၍ မဖြစ်ကြ၊ထို့ကြောင့် ဤနိကျွေပကဏ္ဍ-နိဝရဏနိဒ္ဒေသ၌“ထိန မိဒ္ဓ နိဝရဏံ” စသည်ဖြင့် ထိနနှင့် မိဒ္ဓကို တပါးစီမခွဲပဲ ၂ပါးတွဲ၍ ဟောတော်မူသည်။

ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ဘိန္ဒိတ္ဘာ ဝုတ္တံ။ ။ထိန မိဒ္ဓသည် နိဝရဏတပါးတည်းဖြစ်သကဲ့သို့ဥဒ္ဓစ္စနှင့် ကုက္ကုစ္စလည်းနိဝရဏတပါးတည်းဖြစ်ပါလျက်,အဘယ့်ကြောင့် ဤပါဠိတော်၌“ဥဒ္ဒစ္စနိဝရဏံအဝိဇ္ဇာနိဝရဏေန ကုက္ကုစ္စနိဝရဏံအဝိဇ္ဇာနိဝရဏေန” ဟု ခွဲ၍ ဟောတော်မူပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်၊ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်တိုင်း၌ ကုက္ကုစ္စသည် မဖြစ်၊ နောင်တဘဖန် ပူပန်ရာ (ဒေါသမူဌေး)၌သာ အတူတွဲ၍ ဖြစ်ကြ၏၊ဤသို့ အမြဲတွဲ၍ မဖြစ်သောကြောင့် ခွဲ၍ ဟောတော်မူရသည်။

ယဉ္စိ ပန၊ ပေ၊ နု ယောဇိ တံ။ ။ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စကိုသာ ခွဲ၍ ဟောတော်မူသည်မဟုတ်သေး၊ ဤနိဝရဏ နိဝရဏသမ္မယုတ္တာနိဒ္ဒေသ၌ အကြင်တရား ၂မျိုးသည် အမြဲအားဖြင့် မယှဉ်ကြ၊ ဥပမာ-ကာမစ္ဆန္ဒနှင့် ဗျာပါဒသည် အမြဲအားဖြင့် မယှဉ်ကြ၊ ထိုတရား ၂မျိုးကိုလည်း ပါဠိတော်၌ ယှဉ်တွဲ၍ ဟောတော်မမူ။

မဂ္ဂေန-သည်၊ ကုက္ကုစ္စဝိစိကိစ္ဆာ-တို့ကို၊ ပဟီယန္တိ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒါ-တို့ကို၊(ပဟီယန္တိ)၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ ထိနမိဒ္ဓုဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာ-တို့ကို၊ (ပဟီယန္တိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပရာမာသဂေါစ္ဆကေ-၌၊ တေဓံမေ ထပေတ္ဝာတိ—ဟူ၍၊ ပုစ္ဆာသဘာဂေန-ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူသောအားဖြင့်၊ ဗဟုဝစနံ-ဗဟုဝုစ်ကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဒိဋ္ဌတပါးဘည်းကိုပင်“ကတမေ ဓမ္မာ ပရာမာသာ”တုန်းက ဗဟုဝုစ်ပုစ္ဆာဖြင့် အသုံးပြုခဲ့သောကြောင့် ဤ၌ ထေးပဘဗ္ဗ တရားက ဒိဋ္ဌတပါးတည်း ဖြစ်သော်လည်း ပုစ္ဆာနှင့် သဘောတူ လိုက်လျောအောင် “တေ ဓံမေ”ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် သုံးစွဲထား သည်၊]

ဥပါဒါနနိဒ္ဒေသ-၌၊ ဝတ္ထုသခ်ါတံ - ဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော၊ ကာမံ-ကာမကို၊ ဥပါဒိယဘိ - စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူဘတ်၏၊ (စွဲလမ်းတတ်၏၊) ကွဘိ - ကြောင့်၊ကာမုပါဒါနံ-မည်၏၊[ဤနည်း၌“ကာမိယဒဘိ ကာမော”ဟုဝိဂြိုဟ်ပြု၍“ကာမ” အရ ဝတ္ထုကာမကို ကောက်ယူရသည်၊] ကာမောစ—အလိုရှိတတ်သော ကာမလည်း ဟုတ်၏၊ သော—ဆို အလိုရှိတတ်သော ကာမဟူသည်၊ ဥပါဒါနဉ္စ—စွဲစွဲမြဲမြဲ ယူတတ်သောဘရားလည်း ဟုတ်၏၊ (စွဲလမ်းတတ်သော တရားလည်း ဟုဘ်၏၊) ကွဘိပိ-ကြောင့်လည်း၊ ကာမုပါဒါနံ-မည်၏၊[ဤနည်း၌ “ကာမေ တိဘိ ကာမော”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ကာမ အရ ကိလေသာကာမကို ကောက်ယူရသည်၊] ဒဋ္ဌဂ္ဂဟာဏံ-စွဲစွဲမြဲမြဲယူခြင်းသည်၊ (စွဲလမ်းခြင်းသည်၊) ဥပါဒါနန္တိ-ဥပါဒါနမည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဥပါယာသ ဥပကဋ္ဌာဒိသု—ဥပါယာသ ဥပကဋ္ဌ အစရှိသောပုဒ်ဘို့၌၊ (ဥပသဒ္ဒေါ-ဥပသဒ္ဒါသည်၊ ဒဋ္ဌတ္ထောဝိယ-ဒဋ္ဌအနက်ရှိသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) တ္ထေ- ဤဥပါဒါနံဟူသောပါဋိ၌၊ ဥပသဒ္ဒေါ - သည်၊ ဒဋ္ဌတ္ထော-ဒဋ္ဌအနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ဥပါယာသ-ခိုင်မြဲသော ပြင်းထန်သော ပင်ပန်းခြင်း၊ ဥပကဋ္ဌ-ခိုင်မြဲသော,ကပ်၍နေသော အနီး၊ ဝါ-နီးကပ်။]

တထာ-ထိုမှတပါး၊ ဒိဋ္ဌစ-ဒိဋ္ဌလည်း ဟုတ်၏၊ သာ—ထို ဒိဋ္ဌဟူသည်၊ ဥပါဒါနဉ္စ- စွဲစွဲမြဲမြဲယူတတ်သောတရားလည်း ဟုတ်၏၊ (စွဲလမ်းတတ်သော တရားလည်း ဟုတ်၏၊) ကွတိ—ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ—မည်၏၊ ဝါ—တနည်း၊ ဒိဋ္ဌိ-ရှေးရှေး ဒိဋ္ဌိကို၊ ဥပါဒိယတိ—စွဲလမ်းတတ်၏၊ ကွတိ—ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သာသာတော အတ္တာစ လောဓကာစာတိအာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ—ရှေ့ဒိဋ္ဌကို၊ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ—နောက်ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဥပါဒိယတိ-

---

ပုရိမဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ဥပါဒိယတိ။ ။ရှေ့ဒိဋ္ဌိသည် သဿတဟုယူ၏၊ ထိုသို့ယူသော ရှေ့ဒိဋ္ဌိတရားကိုပင် နောက်ဒိဋ္ဌိက သဿတဟုယူပြန်၏၊ [ပုရိမဒိဋ္ဌိ သဿတတော်တိဂဏ္ဍန္တိ ဥပါဒိယတိ၊-ဋီကာ၊] တနည်း—ရှေဒိဋ္ဌိက သဿတ အခြင်းအရာကို ယူထားသည့်အတိုင်း၊ နောက်ဒိဋ္ဌိကလည်းထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်ယူပြန်လျှင်ရှေ့ဒိဋ္ဌိကိုနောက်

စဲမြဲစ့ဳာယ့ူတတ်၏၊ တထာ-ထိုမ့ဳတပါး၊ သီလဗ့ဳတံ—နွဲားတို့၏ အလေ့အကျင့် အစရှိသည်ကို၊ဥပါဒိယတိ-၏၊ ဣတိ, သီလဗ့ဳတုပါဒါနံ—မည်၏၊ သီလဗ့ဳတဉ္စ-နွဲားတို့၏ အလေ့အကျင့်လည်း ဟုတ်၏၊ တံ—ထိုနွဲားတို့၏ အလေ့အကျင့်ဟူသည်၊ ဥပါဒါနဉ္စ-စဲလမ်းတတ်သော တရားလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ သီလဗ့ဳတုပါဒါနံ—မည်၏၊ ဟိ—မ့ုန်၊ ဂေါသီလ ဂေါဝတာဒီနိ—နွဲားတို့၏ အလေ့, နွဲားတို့၏ အကျင့် အစရှိသည်တို့သည်၊ဝါ-နွဲားတို့၏ အလေ့, နွဲားတို့၏ အကျင့် စသည်ကို ကိလေသာမ့ုစင်ကြယ်ခကြောင်းဟု ယ့ူတတ်သော မိစ္ဆာအယ့ူတို့သည်၊(ဥပါဒါနာနိဋ္ဌစပ်၊)ပေ-ဣ်ိသို့နွဲား်တို့၏အလေ့,နွဲား်တို့၏ အကျင့်စသည်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိ – ကိလေသာမ့ု စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ—သံသရာမ့ု စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ—သို့၊ အဘိနိဝေသတော-စဲစဲမြဲမြဲနှလုံးသွင်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ—စဲမြဲစ့ဳာ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ သယံဝေ—မိမိဟူသောဂေါသီလ ဂေါဝတို့ကိုယ်တိုင်ပင်၊ဥပါဒါနာနံ-ဥပါဒါန်တို့မည်၏။

တထာ-ထိုမ့ဳတပါး၊ ဇတေန-ဣ်ိအယ့ူဖြင့်၊ ဝဒန္တိ - ပြောဆိုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ပြောဆိုကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊(သော-ထိုအယ့ူသည်၊)ဝါဒေါ-မည်၏၊ ဇတေန—ဣ်ိအယ့ူဖြင့်၊ ဥပါဒိယန္တိ—စဲမြဲစ့ဳာ ယ့ူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့စဲမြဲစ့ဳာ ယ့ူကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ-ထို အယ့ူသည်၊) ဥပါဒါနံ-မည်၏၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ဝဒန္တိ-ပြောဆိုမ့ူလည်း ပြောဆိုကြကုန်သနည်း၊ ဥပါဒိယန္တိ ဝါ—စဲလမ်းမ့ူလည်း စဲလမ်းကြကုန်သနည်း၊ (ဣတိ—ဣ်ိကား အမေးတည်း၊) အတ္တာနံ—အတ္တကို၊(ဝဒန္တိ-ပြောဆိုမ့ူလည်း ပြောဆိုကြကုန်၏၊ဥပါဒိယန္တိ ဝါ- စဲလမ်းမ့ူလည်း စဲလမ်းကြကုန်၏၊ ဣတိ-ဣ်ိကား အဖြေတည်း၊)

ဒိဋ္ဌိက မြစ့ဳာပြုရာရောက်သောကြောင့် ‘‘ပုရိမဒိဋ္ဌိံ ဥတ္တရဒိဋ္ဌိ ဥပါဒိယတိ’’ဟု ဆိုသည်၊ ဣ်ိနည်းဥ် မြစ့ဳာပြုခြင်း (ခိုင်မြစေခြင်း) ကို‘‘ဥပါဒိယတိ’’ဟုယူပါ၊ [ပုရိမဒိဋ္ဌိအာကာရေန ဝါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ၊—ဋီကာ။]

ဂေါသီလဂေါဝတာဒိနိဟိ။ ။‘‘သီလဗ့ဳတဉ္စ+တံ+ဥပါဒါနဉ္စ’’ဟုဝိဂ္ဂဟပြုရာ၌ သီလဝတ ဟူသည် ဒိဋ္ဌိမဟုတ်သေး၊ နွဲား်တို့၏ အလေ့အကျင့်သာ ရသေး၏၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ဥပါဒါန (ဒိဋ္ဌိ) နှင့်အရတူကမ့ုစဲရဖြစ်နိုင်သနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ‘‘ဂေါသီလ’’စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား—သီလဗ့ဳတအရ နွဲား်တို့၏ အလေ့အကျင့်သာမက, ထိုအလေ့အကျင့်ကိုပင် ‘‘ကိလေသသုဒ္ဓိ’’ဟု စဲမြဲစ့ဳာ နှလုံးသွင်းသောဒိဋ္ဌိတိုင်အောင်ကာရဏာပစာရအားဖြင့်ယူရသောကြောင့်ထိုဂေါသီလဂေါဝတတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ဥပါဒါနမည်နိုင်ရကား အရတူကမ့ုစဲရ တွဲနိုင်ပါသည်—ဟူလို၊ အဘိနိဝေသတောကို‘‘အဘိနိဝေသဘာဝေ တာ’’ဟု ဘာဝပ့ုစဲနှ ဘာဝလောပကြံဖို့ရန်ဎင်း,‘‘အဘိနိဝိသနတော’’ဟုအဘိနိဝေသဉ္စ ဏာပစ္စည်းကို ဘာဝသာဓနကြံဖို့ရန်ဎင်း ဋီကာဖွင့်သည်၊ ဣ်ိနောက်နည်းဥ် ‘‘နိဝိသ’’ဟုမရှိရ၊ ‘‘ နိဝေသ‘‘ဟုရှိရပေလိမ့်မည်။

အတ္တဉ္စနဲဝ—အတ္တကို၊ ဝါဒုပါဒါနံ—ပြောဆိုကြောင်း စွဲလမ်းကြောင်း အထူ
တည်း၊ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ—အတ္တကို ပြောဆိုကြောင်းစွဲလမ်းကြောင်း အယူ၊
ဝါ—တနည်း၊ ဧတေန—ဤ အယူဖြင့်၊ အတ္တဝါဒမတ္တံမေဝ—အတ္တဟု ပြောဆို
ကြောင်း စကားမျှကိုသာ၊ အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍၊ ဥပါဒိယန္တိ-စွဲလမ်းတတ်ကုန်
၏၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အတ္တဝါဒမျှကိုသာ အတ္တ ဟု စွဲလမ်းကြောင်း၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထိုအယူသည်၊) အတ္တဝါဒုပါဒါနံ-မည်၏။

ယော ကာမေသု ကာမစ္ဆန္ဒောတိ ဇ္ဈောပို—ဟူသော ဤပါဠိဋ္ဌာလည်း၊ဝတ္ထု
ကာမာဝ— ဝတ္ထုကာမတို့ကိုသာ၊ အနဝသေသတော—အကြွင်း မရှိသော
အားဖြင့်၊ ကဲ့မာတိ-ကာမတို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ တသ္မာ,
ဝတ္ထုကာမေသုံ-တို့ဌ်၊ ကာမစ္ဆန္ဒော-လိုလားတတ်,နှစ်သက်တတ်သောလောဘ
သည်၊ ဣဓ-ဤဉပါဒါနနိဒ္ဒေသဋ္ဌ်၊ ကာမုပါဒါနံ-မည်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊
အနာဂါမိနောပိ-အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်း၊တံ-ထို ကာမုပါဒါန်
သည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးစီးသည်၊ ဟောတိ၊ [ဤ ကာမုပါဒါန်သည် အနာဂါမ်မှာလည်း
ဖြစ်သည်-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ အဿ—ထို အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌၊)
ပဉ္စကာမဂုဏ ဝတ္ထုကော - ၅ ပါးသော ကာမဂုဏ်ဟူသောတည်ရာရှိသော၊
ကာမရာဂေါဝ-ကာမရာဂသည်သာ၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ—ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဧဝဖြင့်
"သာမညဖြစ်သော ကာမုပါဒါန်တော့ ရှိပါသည်"ဟု ခွင့်ပြုသည်။]

ဒိဋ္ဌုပါဒါန နိဒ္ဒေသေ-၌၊ နတ္ထိ ဒိန္နံတိ-ကား၊ ဒိန္နံနာမ - ပေးလှူကြောင်း
ဒါနစေတနာမည်သည်၊ အတ္ထိ—ရှိ၏၊ (ရှိမှန်းသိ၏-ဟူလို၊) ကဿစိ - တစံ
တယောက်အား၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို၊ ဒါတုံ - ငှာ၊ သဂ္ဂာ-တတ်

အတ္တဝါဒမတ္တမေဝ ဝါ။ ။ရှေ့နည်း၌ အယူရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည် အတ္တအတ္တဟု
ပြောဆိုနေ၏၊စိတ်ထည်း၌လည်း အတ္တအတ္တဟု စွဲလမ်းနေ၏၊ ထိုသို့ အတ္တဟု ပြောဆို
ကြောင်း စွဲလမ်းကြောင်း မိစ္ဆာအယူကို"အတ္တဝါဒုပါဒါန်"ဟုခေါ်သည်၊ဤနည်း၌
ကား-အတ္တသည် မရှိ,အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်း စကားသာရှိ၏၊ ထိုသို့ပြောဆိုအပ်
သော စကားမျှကိုသာ အတ္တဟု စွဲလမ်းနေသော အယူကို"အတ္တဝါဒုပါဒါန်"ဟု
ခေါ်သည်—ဟုဆိုလိုသည်။ [အတ္တသဒ္ဒာဝါ၊ ပေါဂ္ဂလဋ္ဌိတိအတ္ထော၊—ဌီကာ၊
ဌီကာ၌ အခြားတနည်းလည်းဖွင့်သေး၏၊] အတ္တဝါဒမတ္တ၌ဝါဒအရ စကားကိုယူပါ၊
မတ္တဖြင့် ထိုစကား၏ အနက်ဖြစ်သော အတ္တမရှိဟု ကန့်၊ဧဝကား ထိုအတ္တ၏ မရှိခြင်း
ကိုခိုင်မြဲစေသော သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏတည်း။

အတ္တဝါဒုပါဒါနံ။ ။အဋ္ဌကထာ ပဋ္ဌမနည်းအလို"အတ္တဟု ပြောဆိုကြောင်း
စွဲလမ်းကြောင်းအယူ"ဟုပေးပါ၊ဒုတိယနည်းအလို"အတ္တဟုပြောဆိုကြောင်းစကား
မျှကိုသာ စွဲလမ်းကြောင်းအယူ"ဟု ပေးပါ၊ဌီကာ၌နောက်ထပ်ဖွင့်သောအဖွင့်အလို
"အတ္တဟုပြောဆိုကြောင်း စကား၏ တည်ရာမျှဖြစ်သောအတ္တကို စွဲလမ်းကြောင်း
ယူအ"ဟု အနက်ပေးပါ။

ကောင်း၏၊ ကွတိ-သို့၊ ဇာနာတိ-သိပါ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဒါနရှိနိုင်မှန်းသိပါသော်လည်း၊ ဒိန္နဿ-ပေးလှူကြောင်း ဒါန်စေတနာ၏၊ဖလဝိပါကော-အကျိုးရင်း-အကျိုးဆက်သည်၊ နတ္ထိ၊[နောက်၌ "ကောစိ ဖလံ ဝိပါကော" ဝယ် ကောစိကို ထောက်၍ "ဖလဝ်ပါကော"ဟု သမာသ် ရိုပါစေ၊] ကွတိ-သို့၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊နတ္ထိယိဋ္ဌံ တိ(ဇ္ဈော)-၌၊မဟာယာဂေါ-ကြီးကျယ်သောယဇ်ကို၊ ဝါ-ကြီ၊ကျယ်သော ယဇ်ပူဇော်ခြင်းကို၊ ယိဋ္ဌ -ယိဋ္ဌဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊တံ-ထိုကြီးကျယ်သောယဇ်ကို၊ယဇိတုံ- ပူဇော်ခြင်းငှာ၊သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ကွတိ, ဇာနာတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သိပါသော်လည်း၊ ယိဋ္ဌဿ-အကြီးအကျယ်ပူဇော်ကြောင်း ယဇ်၏၊ ဖလပိပါကော-သည်၊ နတ္ထိ၊ ကွတိ ဂဏှာတိ၊ နတ္ထိဟုတံတိ(ဇ္ဈော)၊၌-အာဟုနပါဟုနမင်္ဂလကြိယာ-ပင့်ဖိတ်၍ ပေးလှူခြင်း, ညှဉ်သည်တို့အား ညှဉ်ဝတ်ကို ပြုခြင်း, မင်္ဂလာအကျိုးငှါပေးလှူမှုကိုပြုခြင်းသည်၊(ဟုတန္တိ-ဟုတမည်၏၊) တံ-ထို ဟုတကို၊ကာတု -ငှာ၊ သက္ကာ-၏၊ ကွတိ,ဇာနာတိ၊ပန-ထိုသို့ပင်သိပါသော်လည်း၊ တဿ-ထို ဟုတ၏ ဖလဝိပါကော-သည်၊နတ္ထိ၊ ကွတိ, ဂဏှာတိ၊ နတ္ထိ သုကတ ဒုက္ကဋာနန္တိ ဇ္ဈော-၌၊ ဒသ-ကုန်သော၊ကုသလကမ္မပထာ-ကုသလကမ္မပထတို့သည်၊ သုကတဂမ္မာနိ နာမ-ကောင်းစွာပြုအပ်သော ကံတို့မည်၏၊ ဒသ-န်သော၊ အကုသလကမ္မပထာ-တို့သည်၊ ဒုက္ကဋကမ္မာနိနာမ-မကောင်းသဖြင့်ပြုအပ်သော ကံတို့မည်၏၊ တေသံ-ထို ကံတို့၏၊ အတ္ထိဘာဝံ-ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတိ-သိပါ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်သိပါသော်လည်း၊ ဖလဝိပါကော နတ္ထိ၊ ကွတိ ဂဏှာတိ။

နတ္ထိ အယံ လောကောတိ-ကား၊ ပရလောကေ-တပါးသော လောက၌၊ ဒိဋ္ဌတော-တည်သူသည်၊ ကွမံ လောကံ-ဤလောကကို၊ နတ္ထိတိ-မရှိဟူ၍၊ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ နံတ္ထိ ပရောလောကောတိ-ကား၊ ကွဓလောကေ - ဤလောက၌၊

အာဟုန၊ပေ၊ကိရိယာ။ ။အာကို "အာမန္တ်တွာ" ဟုဂျင်း, ဟုကို "ဟဝနံ" ဟုဂျင်း,ဋီကာဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် ပင့်ဖိတ်၍ ထမင်းကျွေးမှု စသည်ကို "အာဟုန"ဟု ခေါ်သည်၊"ဟဝနံဟုနံ၊အာမန္တေတွာ+ဟုနံ အာဟုနံ" ဟု ပြု၊ ပါဟုနံကို ပါဟုနာနံ အတိထိနံ အတိထိ ကိရိယာ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်းဆိုလျှင်"ညှဉ်သည်တို့အား ညှဉ်ဝတ် စောင့်ဝတ်ကိုပြုခြင်းသည် ပါဟုနမည်၏"ဟု မှတ်ပါ၊ လက်ထပ်မင်္ဂလာအကျိုးငှာ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်းသည် "မင်္ဂလကြိယာ မည်၏"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ဟုဓာတ်သည် ဒါနအနက်ကို ဟောင်၏၊ [ဟု-ဒါနာဒနဟဗျပ္ပဒါနေသု-ဓာတ်ကျမ်း။] ထို ဒါနအရပြခဲ့သော ပေးခြင်း ၃ မျိုးကို ယူပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။

နတ္ထိ အယံ လောကောတိ၊ပေ၊ဂဏှာတိ။ ။ဤလောက,တပါးသောလောကဟူရာ၌ အမြဲမှု၍ ယူရသောလောကဟူ၍မရှိ၊နတ်လောကစသော တပါးသောလောကကို ထောက်လျှင် လူ့လောကသည် ဤလောကဖြစ်၏၊ တပါးသော လူ့လောကကို

ဋ္ဌတော-တည်သူသည်၊ပရလောကံ-တပါးသော လောကကို၊ နတ္ထိတိ-မရှိဟူ၍၊ ဂဏှာတိ၊ နတ္ထိ မာတာ နတ္ထိပိတာတိ-ကား၊ မာတာပိတူနံ—အမိ အဘတို့၏၊ အတ္ထိဘာဝံ—ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနာတိ-သိပါ၏၊တေသု-ထိုမိဘတို့၌၊ ကတပစ္စယေန—ပြုအပ်သော ကောင်းမှု, မကောင်းမှု ဟူသော အကြောင်း၊ ကြောင့်၊ကောစိ-တစုံတခုသော၊ ဖလဝိပါကော-အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဂဏှာတိ၊ နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာတိ—ကား၊ စဝနကဥပပဇ္ဇန ကာ—စုတေတတ်, ပဋိသန္ဓေနတတ်ကုန်သော၊ သတ္တာ—တို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ ဂဏှာတိ။

သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာတိ—ကား၊ အနုလောမ္မပဋိပဒံ-နိဗ္ဗာန် အားလျော်သော သီလအစရှိသောအကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နာ-ကျင့်ကြကုန်သော၊ ဓမ္မိကသမဏ ဗြာဟ္မဏာ-တရားစောင့်သော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်၊ လောကသ္မိ-လောက၌၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ, ဂဏှာတိ၊["သမဂ္ဂတာ(သမံ+ဂတာ)-ပဋိပတ် ကျင့်စဉ် အားဖြင့် အညီအမျှသွားကြကုန်သော၊ သမ္မာ ပဋိပန္နာ—ကောင်းစွာ ကျင့်ကြ

ထောက်လျှင် နတ်လောကသည် ဤလောကဖြစ်ပြန်၏၊ထို့ကြောင့် ဤလောကဟူသော အမိသည်,တပါးသောလောကဟူသော အမသည်သည် အချင်းချင်းထောက်၍ရအပ်သော နာမည်တည်း။ [ဇာမံ လောကံ အပေက္ခိတွာ ပရလောကော,ပရဉ္စ အပေက္ခိတွာ အယံ လောကော ဟောတိ၊-ဋီကာ။]

ဇာဓလောကေ၊ပေ၊ဋ္ဌတော။ ။"ဇာဓလောကေ ဋ္ဌတော, ပရလောကေ ဋ္ဌတော ဟူရာ၌လည်း တကယ် ကိုယ်ခန္ဓာအနေအားဖြင့် တည်နေ-ဖြစ်နေခိုက်ကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊စိတ်ကူးအားဖြင့်တည်နေသူကိုဆိုလိုသည်၊ထို့ကြောင့်"စိတ္တေနပရလောကေ ဋ္ဌတော"ဟု ဋီကာဆိုသည်၊"သတ္တာတို့သည် ရောက်ရာဘဝ၌ သေလျင်ပြတ်၏"ဟု ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ရှိသူ၏အတွက် ပြအပ်သောအယူ ဖြစ်သောကြောင့် သတ္တာတယောက်လျှင် လောက ၂ မျိုးဟူ၍မရှိရကား ဤဘဝ၌သေလျင် သွားရောက်ရမည့် ဂန္ထဗ္ဗဌာန ပရလောကလည်းမရှိ၊ ပရလောက၌ သေ၍ လာဖို့ရာ အာဂန္ထဗ္ဗဌာန-ဤလောကလည်း မရှိဟု ဆိုလိုသည်။

ဩပပါတိကာ။ ။"ဥပပါတ+ကိ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊"ဥပပါတ-ကျရောက်ခြင်း" ဟူသည် အသစ်ဖြစ်ခြင်းတည်း၊"အသစ်ဖြစ်"ဟူရာ၌ အဟောင်းပျက်ပြီးမှအသစ်ဖြစ်ရ ရိုးတည်း၊ထို့ကြောင့်"ဥပပါတ"အရစဝန-အဟောင်းဘဝ၌ စုတေပျက်စီးရခြင်း, ဥပပဇ္ဇန-အသစ်ဖြစ်ရခြင်း ၂မျိုးလုံးပါဝင်သည်၊ထို့ကြောင့်ဋီကာ၌"ပုရိမဘဝတော ပစ္ဆိမဘဝေ ဥပပတနံ ဥပပါတော၊ သော ယေသံ သီလံ၊ တေ ဩပပါတိကာ"ဟု မိန့်သည်၊"ဥပပါတော+သီလံ ယေသန္တိ ဩပပါတိကာ"ဟုပြု၊ ယေသံ—အကြင် သတ္တာတို့၏၊ ဥပပါတော-အဟောင်းဘဝမှ စုတေ၍ အသစ်ဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်းဟူသော၊ သီလံ-အလေ့သည်၊အတ္ထိ၊ ဣတိ ဩပပါတိကာ၊ထိုထိုဖြစ်ရာဘဝ၌ သေလျင်ပြတ်သော ကြောင့် အဟောင်းဘဝမှစုတေ၍အသစ်ဘဝ၌ဖြစ်ရသောသတ္တာမဲ့သည်မရှိ-ဟူလို။

ကုန်သော''ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၊ သမဂ္ဂတာကို''သမ္မာပဋိပန္နာ'' ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]ယေက္ကမဠွလောကံ၊ပေ၊ပဝေဒေန္တိတိ-ကား၊ က္လမဠွလောကံ-ဤလောကကိုဂင်း၊ ပရဠွလောကံ့- တပါးသောလောကကိုဂင်း၊အတ္တနာဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အဘိဝိသိဋ္ဌေန-သာလွန်ထူးကဲသော၊ ဉာဏေန - သပ္ပညုတ ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဥတ္တာ - သိပြီး၍၊ ပဝေဒနသမ္ဗတ္ထော—သူတပါးကိုသိစေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော သပ္ပညု-အလုံးစုံသောတရားတို့ကို အကုန်အစင်သိမြင်နိုင်သော၊ ဗုဒ္ဓါနာမ—ဘုရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ က္လတိ-သို့၊ ဂဏှာတိ-၏။။

ပန-ဆဲက်၊ က္လမာနိ ဥပါဒါနာနိ—ဤဥပါဒါန်တို့ကို၊ ကိလေသပွင့်ပါ၌ယာပိ-အားဖြင့်လည်း၊ အာဟ့ရိတ့ ဝဋ္ဋတိ၊ မဂ္ဂပ့ပွင့်ပါ၌ယာပိ (အာဟရိတုံဝဋ္ဋတိ၊) ကိလေသပ့ပွင့်ပါ၌ယာ-အားဖြင့်၊ကာမုပါဒါနံ-ကို၊ စတူဟိ-နှ်သော၊ မဂ္ဂေဟိ-ကိုသည်၊ ပဟီယတိ-၏၊ သေသာနိ - ကြွင်းကုန်သော၊ တီဏိ—၃ ပါးသော ဥပါဒါန်တို့ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန (ပဟီယန္တိ)၊မဂ္ဂပွင့်ပါ၌ယာ-အားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန—သည်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနာဒီနိ —ဒိဋ္ဌုပါဒါန် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဟီယန္တိ၊ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ-တို့သည်၊ ကာမုပါဒါနံ-ကို၊ (ပဟီယတိ)၊ က္လတိ—ဤကား အပြီးတည်း။

ကိလေသဂေါစ္ဆကေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတပ္ပေါ၊) ကိလေသာဧဝ-ကိလေသာတို့သည်ပင်၊ ကိလေသဝတ္ထူနိ— ကိလေသဝတ္ထုတို့မည်၏၊ ဝါ—တနည်း၊ တွေ-ဤကိလေသာတို့၌၊ အဒိဏ္ဍာသဝါ-ခိဏာသဝ မဟုတ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊)လောဘာဒီသုလောဘ အစရှိသော ကိလေသာတို့၌၊ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ-တည်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊က္လတိ-ကြောင့်၊ ဝတ္ထူနိ-တို့မည်၏၊ ကိလေသာစ—ကိလေသာတို့လည်း ဟုတ်၏၊ တေ-ထို ကိလေသာတို့ဟူသည်၊ တပ္ပဋိဋ္ဌာနံ-ထို ကိလေသာ

ကိလေသဝတ္ထူနိ။ ။''ကိလေသာဧဝ ကိလေသဝတ္ထူနိ''ဟူသောပဌမနည်းဖြင့် ''ကိလေသာဧဝ+ဝတ္ထူနိ ကိလေသဝတ္ထူနိ''ဟု အဝဓာရဏာ ကမ္မဓာရယသမာသ်ကို ပြု၏၊ ဥပမာ-စက္ခုဒ္ဒါရံကို''စက္ခုမေဝ စက္ခုဒ္ဒါရံ''ဟု ဖွင့်ရာ၌ အဝဓာရဏာ ကမ္မဓာရယသမာသ်ပြုသကဲ့သို့တည်း၊ ဝတ္ထူနိကိုလည်း''ဝသန္တိ ဧတ္ထောတိ ဝတ္ထူနိ''ဟုပြု၊ ရှေးရှေးကိလေသာတို့သည် နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဝတ္ထုအမည်လည်း ရကြသည်၊ ကိလေသာဧဝ-ရှေးရှေး ကိလေသာတို့သည်ပင်၊ ဝတ္ထူနိ—နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏ တည်ရာတို့တည်း၊ ကိလေသာဝတ္ထူနိ—တို့။

ဝသန္တိ ဝါ။ ။ဝသန္တိဝါစသော ဒုတိယနည်း၌ ''ဝသန္တိ ဧတ္ထောတိ ဝတ္ထူနိ'' ဒိဏ္ဍာသဝမဟုတ်သေးသော ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့၏ တည်နေရာဖြစ်သောကြောင့် လောဘစသည်တို့ကိုပင်''ဝတ္ထု''ဟုခေါ်သည်၊''ကိလေသာစ+တေ+ဝတ္ထူနိစာတိ ကိလေသ ဝတ္ထူနိ''ဟု တွဲ။

ဟူသော တည်ရာရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ-ပုထုဇဉ်သေက္ခသတ္တဝါတို့၏၊ ဝတ္ထူနိစ-တည်ရာတို့လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ—ထို ၂ ပါးသောသတ္တိကြောင့်၊ ကိုလေသဝတ္ထူနိ-တို့မည်၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ—ကြောင့်၊ တေ-ဤ ကိလေသာတို့၌၊ (ဝသန္တိဉ္စပ်၊) အနုန္တရပစ္စယာဒိဘာဝေန—အနန္တရပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကြောင့်၊) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ — ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိလေသာပိ-ပစ္စယုပ္ပန် ကိလေသာတို့သည်လည်း၊ ဝသန္တိဝေနာမ-နေကုန်သည်တို့ပင်မည်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ကိလေသာနံ—နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏၊ ဝတ္ထူနိ-တည်ရာဖြစ်သောရှေးရှေးကိလေသာတို့တည်း၊ဣတိပိ—ကြောင့်လည်း၊ ကိလေသဝတ္ထူနိ-တို့မည်၏။

ပန-ဆက်၊တတ္ထ၊ပေ၊ သာရာဂေါတိ-ဟူ၍၊အယံလောဘော-ကို၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဉ်စပ်၊) ဟေတုဂေါစ္ဆကေ-ဟေတုဂေါစ္ဆကဌင်း၊ (ဣတိဉ်စပ်၊) ဂန္ထဂေါစ္ဆကေ-ဌင်း၊ ဣမသ္မိံ ကိလေသဂေါစ္ဆကေ-ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊တီသု-နှ်သော၊ ဌာနေသု-တို့ဉ်၊ အတိရေကပဒသတေန၊ တရာဃက်ပို့လွန်သော ပုဒ်အပေါင်းဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော - ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ [အတိရေကပဒ သတကို ဣ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊] အာသဝ၊ပေ၊ဥပါဒါန ဂေါစ္ဆကေသု- အာသဝဂေါစ္ဆက၊ပေ၊ဥပါဒါန ဂေါစ္ဆကတို့၌၊ အဋ္ဌဟိ အဋ္ဌဟိ-ရစ်ပါးရစ်ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော- ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ သုဝယံ-ထိုလောဘကို၊ အတိရေကပဒသတေန - ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌောနေပိ—ညွှန်ပြအပ်ရာ ဌာနဉ်ဌင်း၊ အဋ္ဌဟိ အဋ္ဌဟိ-နှ်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌောနေပိ-ဉ်ဌင်း၊ နိပ္ပဒေသတော၀ - အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်သာ၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ,၀ေဒိတမ္ပေါ—၏။ [တရာကျော်ပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအရာဉ်ဌင်း, ရှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြ အပ်သောအရာဉ်ဌင်းဣတိလောဘကိုအကြွင်းအကျန်မရှိ,ကုန်အောင်ညွှန်ပြသည်- ဟူလို။]

တေသု-ထို တဏှာလောဘတို့တွင်၊ ဟေတု၊ ပေ၊ ဂေါစ္ဆကေသု—ဟေတုဂေါစ္ဆက၊ပေ၊ကိလေသဂေါစ္ဆကတို့၌၊ စတုမဂ္ဂ၀ဇ္ဈာ—မဂ် ၄ ပါးသည် သတ်ထိုက်ကုန်သော၊ တဏှာ—တို့သည်၊ ဧကေနေ၀—တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသေန-အဖို့အစုဖြင့်၊ ဒိတာ-တည်ကုန်၏၊ ["ဟေတုဂေါစ္ဆကဉ် လောဘ

ယသ္မာ ဧစ ဏ္ဍ။ ။ဣတိတတိယနည်းဉ်"ဏ္ဍေ ဝသန္တိ"ကို ကြည့်၍"ဝသန္တိ ဏ္ဍောတိ ဝတ္ထူနိ"ဟုပင် ပြုရမည်၊"ဏ္ဍေ-ဣရှေးရှေး ကိလေသာတို့ဉ်၊ ဝသန္တိ-နောက်နောက် ကိလေသာတို့ နေကြကုန်၏၊ ဧတိ,၀တ္ထူနိ-တို့မည်၏၊ ကိလေသာနံ-နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏၊ဝတ္ထူနိ-တည်ရာဖြစ်သောရှေးရှေးကိလေသာတို့တည်း၊ ကိလေသ ဝတ္ထူနိ—တို့"ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြု၊ ရှေးရှေး ကိလေသာသည် အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရကား အနန္တရာဒိ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏ တည်ရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြသည်—ဟူလို။

ဟူသော အဖို့အစု နာမည်ဖြင့် တည်၏၊ ဂန္ဆဂေါစ္ဆကဋ္ဌ အဘိဇ္ဈာကာယ ဂန္ဆဟူသော အဖို့အစုနာမည်ဖြင့် တည်၏''စသည်ဖြင့် သိပါ၊] အာသဝေ၊ပေ၊ ယောဂေသု–အာသဝဂေါစ္ဆက၊ပေ၊ယောဂဂေါစ္ဆကတို့၌၊ စတုမဂ္ဂ ဝဇ္ဈာပိ– မဂ်၄ပါးသည် သတ်ထိုက်သော တဏှာတို့သည်လည်း၊ ဒွေ-နှ်သော၊ ကောဋ္ဌာ သာ-အဖို့အစုတို့သည်၊ ဟုတ္ဝာ,ဒ္ဒါတာ-နှ်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့ တည်ကုန် သနည်း၊ အာသဝေသု-တို့၌၊ ကာမာသဝေါ ဘဝါသဝေါတိ-ကာမသဝေါ, ဘဝါသဝေါ ဟူ၍ ၎င်း၊ သံယောဇနေသု–တို့၌၊ ကာမရာဂ သံယောဇနံ ဘဝ ရာဂ သံယောဇနန္တိ-ဟူ၍၎င်း၊ဩဃေသု-တို့၌၊ကာမောဃော ဘဝေါဃောတိ– ဟူ၍၎င်း၊ ယောဂေသု-တို့၌၊ ကာမယောဂေါ ဘဝယောဂေါတိ - ဟူ၍၎င်း၊ (ဒွေ–နှ်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-တို့ သည်၊ ဟုတ္ဝာ,ဒ္ဒါတာ–နှ်၏။) [ကထံ အမေးကို ပြန်အုပ်သည်။]

ပန–ဆက်၊ ဣမာနိ ကိလေသဝတ္ထူနိ-တို့ကို၊ပေ၊ မောဟမာနာ-မောဟ, မာနတို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ (ပဟီယန္တီ)၊ပေ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန–သည်၊ သေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ သတ္တ-၇ ပါးသောကိလေသာတို့ကို၊ (ပဟီယန္တိ၊) ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း။

ကဲမာဝစရနိဒ္ဒေသ-၌၊ ဟေဋ္ဌတောတိ-ကား၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန–အောက် အဖို့အားဖြင့်၊ အဝီစိနိရယန္တိ–ကား၊ အဂိဇာလာနံဝါ–မီးလျှံတို့၏ ၎င်း၊ သတ္တာနံဝါ-တို့၏၎င်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာယဝါ-၏၎င်း၊ ဝီစိ(အန္တရံ)-အကြား သည်၊ ဆိဒ္ဒံ-အပေါက်သည်၊ ဇတ္ထု-ဤရဲ၌၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ,အဝီစိ-မည်၏၊ ဇတ္ထု– ဤရဲ၌၊ သုခသမ်ါတောဝ-သုခဟု ဆိုအပ်သော၊ အယော-ချမ်းသာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ,နိရယော-မည်၏၊ နိရတိအတ္ထောနပိ- မေ့.လျော်ဖွယ် မရှိဟူသော အနက်

မောဟမာနာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန။ ။''မောဟ,မာနတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်၏''ဟု ဆိုရာ၌ အဆုံးသတ်ပယ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်၊ အပါယဂမနီယ ဖြစ်သော မောဟ မာန စသည်တို့ကိုကား သောတာပတ္တိမဂ် စသည်တို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ထို့နောက်မှ အနည်းငယ်ကျန်သေးသောမောဟ မာနတို့ကို အရဟတ္တ မဂ်က ပယ်ရသည်၊ [အရဟတ္တမဂ္ဂေနာတိ ဝစနေန စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ န ဟိ ပုရိမေဟိ အတနုကတာ မောဟာဒယော အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီတိ၊–ဋီကာ။]

အဝီစိနိရယော။ ။ဝီစိကို''အန္တရံ ဆိဒ္ဒံ''ဟု ဖွင့်သည်၊ အဘယ်တို့၏ အကြား ပါနည်း-ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်''အဂ်ိဇာလာနံဝါ''စသောသမ္ဗန်ကိုအပိုထည့်၍ ဖွင့်သည်၊''နတ္ထိ ဝီစိ ဇတ္ထောတိ အဝီစိ''သာ လိုရင်းတည်း၊ နိရယော၌ ''အယိတမ္ဗော အသာဒိတမ္ဗောတိအယော''ဟုဝိဂ္ဂိဟ်ပြု၍သုခကိုအရကောက်ပြီးလျှင်''နတ္ထိအယော ဇတ္ထောတိနိရယော''ဟု ပဒမ်နည်းအလိုဝိဂ္ဂိဟ်ပြုပါ၊ နိရတိအတ္ထောနဖြင့် အယသဒ္ဒါ၏

ဟူသော တည်ရာရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ-ပုထုဇဉ်သေက္ခသတ္တဝါတို့၏၊ ဝတ္ထူနိစ-တည်ရာတို့လည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ—ထို ၂ ပါးသောသတ္တိကြောင့်၊ ကိုလေသဝတ္ထူနိ-တို့မည်၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ—ကြောင့်၊ တေ-ဤ ကိလေသာတို့၌၊ (ဝသန္တိဉ်စပ်၊) အနန္တရပစ္စယာဒိဘာဝေန—အနန္တရပစ္စည်း အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကြောင့်၊) ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ — ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိလေသာပိ-ပစ္စယုပ္ပန် ကိလေသာတို့သည်လည်း၊ ဝသန္တိဝေနာမ-နေကုန်သည်တို့ပင်မည်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ ကိလေသာနံ—နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏၊ ဝတ္ထူနိ-တည်ရာဖြစ်သောရှေးရှေးကိလေသာတို့တည်း၊ဣတိပိ—ကြောင့်လည်း၊ ကိလေသဝတ္ထူနိ-တို့မည်၏။

ပန-ဆက်၊တတ္ထ၊ပေ၊ သာရာဂေါတိ-ဟူ၍၊အယံလောဘော-ကို၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဉ်စပ်၊) ဟေတုဂေါစ္ဆကေ-ဟေတုဂေါစ္ဆကဂုင်း၊ (ဣတိဉ်စပ်၊) ဂန္ဆဂေါစ္ဆကေ-ဂုင်း၊ ဣမသ္မိံ ကိလေသဂေါစ္ဆကေ-ဂုင်း၊ ဣတိ-သို့၊တီသု-နှ်သော၊ ဌာနေသု-တို့ဉ်၊ အတိရေကပဒသတေန၊ တရာဃက်ပို့လွှန်သော ပုဒ်အပေါင်းဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော - ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ [အတိရေကပဒ သတကို ဤ ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊] အာသဝ၊ပေ၊ဥပါဒါန ဂေါစ္ဆကေသု- အာသဝဂေါစ္ဆက၊ပေ၊ဥပါဒါန ဂေါစ္ဆကတို့၌၊ အဋ္ဌဟိ အဋ္ဌဟိ-ရှစ်ပါးရှစ်ပါးကုန်သော၊ ပဒေဟိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော- ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ သွာယံ-ထိုလောဘကို၊ အတိရေကပဒ သတေန - ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနေပိ—ညွှန်ပြအပ်ရာ ဌာန၌ဂုင်း၊ အဋ္ဌဟိ အဋ္ဌဟိ-နှ်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနေပိ-ဉ်ဂုင်း၊ နိပ္ပဒေသတော၀ - အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်သာ၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ, ဝေဒိတဗ္ဗော—၏။ [တရာကျော်ပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောအရာဉ်ဂုင်း, ရှစ်ပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြ အပ်သော အရာဉ်ဂုင်းဤလောဘကိုအကြွင်းအကျန်မရှိ,ကုန်အောင်ညွှန်ပြသည်- ဟူလို။]

တေသု-ထို တဏှာလောဘတို့တွင်၊ ဟေတု၊ ပေ၊ ဂေါစ္ဆကေသု—ဟေတုဂေါစ္ဆက၊ပေ၊ကိလေသဂေါစ္ဆကတို့၌၊ စတုမဂ္ဂဝဇ္ဈာ—မဂ် ၄ ပါးသည် သတ်ထိုက်ကုန်သော၊ တဏှာ—တို့သည်၊ ဧကေနေ၀—တပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကောဋ္ဌာသေန-အဖို့အစုဖြင့်၊ ဌိတာ-တည်ကုန်၏၊ [“ဟေတုဂေါစ္ဆကဉ် လောဘ

ယသ္မာ စေတ္ထ။ ။ဤတတိယနည်းဉ်“ဇ္ဈေ ဝသန္တိ”ကို ကြည့်၍“ဝသန္တိ ဇ္ဈောတိ ဝတ္ထူနိ”ဟုပင် ပြုရမည်၊“ဇ္ဈေ-ဤရှေးရှေး ကိလေသာတို့ဉ်၊ ဝသန္တိ-နောက်နောက် ကိလေသာတို့ နေကြရကုန်၏၊ ဣတိ, ဝတ္ထူနိ-တို့မည်၏၊ ကိလေသာနံ-နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏၊ဝတ္ထူနိ-တည်ရာဖြစ်သောရှေးရှေးကိလေသာတို့တည်း၊ ကိလေသ ဝတ္ထူနိ—တို့”ဟု တပ္ပုရိသ်သမာသ်ပြု၊ ရှေးရှေး ကိလေသာသည် အနန္တရသတ္ထိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရကား အနန္တရာဒိ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော နောက်နောက် ကိလေသာတို့၏ တည်ရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြသည်—ဟူလို။

ဟူသော အဖို့အစု နာမည်ဖြင့် တည်၏၊ ဂန္ဓဂေါစ္ဆကဋ္ဌ အဘိဇျာကာယ ဂန္ဆဟူသော အဖို့အစုနာမည်ဖြင့် တည်၏''စသည်ဖြင့် သိပါ၊] အာသဝေ၊ပေ၊ ယောဂေသု–အာသဝဂေါစ္ဆက၊ပေ၊ယောဂဂေါစ္ဆကတို့၌၊ စတုမဂ္ဂ ဝဇ္ဈာပို– မဂ်၄ပါးသည် သတ်ထိုက်သော တဏှာတို့သည်လည်း၊ ဒွေ-နှ်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့သည်၊ ဟုတ္ဝာ,ဋ္ဌတာ-နှ်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့ တည်ကုန်သနည်း၊ အာသဝေသု-တို့၌၊ ကာမာသဝေါ ဘဝါသဝေါတိ-ကာမာသဝေါ, ဘဝါသဝေါ ဟူ၍ ၎င်း၊ သံယောဇနေသု–တို့၌၊ ကာမရာဂ သံယောဇနံ ဘဝ ရာဂ သံယောဇနန္တိ-ဟူ၍၎င်း၊[သြဃေသု-တို့၌၊ကာမောဃော ဘဝေါဃောတို့– ဟူ၍၎င်း၊ ယောဂေသု-တို့၌၊ ကာမယောဂေါ ဘဝယောဂေါတိ - ဟူ၍၎င်း၊ (ဒွေ–နှ်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-တို့ ၏သည်၊ ဟုတ္ဝာ,ဋ္ဌတာ–နှ်၏။) [ကထံ အမေးကို ပြန်အုပ်သည်။]

ပန–ဆက်၊ ဣမာနိ ကိလေသဝတ္ထူနိ-တို့ကို၊ ဧပ၊ မောဟမာနာ-မောဟ, မာနတို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ (ပဟီယန္တိ)၊ပေ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန–သည်၊ သေသာ-ကြွင်းကုန်သော၊ သတ္တ-၇ ပါးသောကိလေသာတို့ကို၊ (ပဟီယန္တိ၊) ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း။

ကာမာဝစရနိဒ္ဒေသ-၌၊ ဟေဋ္ဌတောတိ-ကား၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂေန–အောက် အဖို့အားဖြင့်၊ အဝီစိနိရယန္တိ–ကား၊ အဂ္ဂိဇာလာနံဝါ–မီးလျှံတို့၏ ၎င်း၊ သတ္တာနံဝါ-တို့၏၎င်း၊ ဒုက္ခဝေဒနာယဝါ-၏၎င်း၊ ဝီစိ(အန္တရံ)-အကြား သည်၊ ဆိဒ္ဒံ-အပေါက်သည်၊ ဏ္ဍော-ဤရဲ၌၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ,အဝီစိ-မည်၏၊ ဏ္ဍော– ဤရဲ၌၊ သုခသဉ်ါတောဿ-သုခဟု ဆိုအပ်သော၊ အယော-ချမ်းသာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ,နိရယော-မည်၏၊ နိရတိအတ္ထေနပိ- မေ့လျော့ဖွယ် မရှိဟူသော အနက်

မောဟမာနာ အရဟတ္တမဂ္ဂေန။ ။''မောဟ,မာနတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်၏''ဟု ဆိုရာ၌ အဆုံးသတ်ပယ်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်၊ အပါယဂမနီယ ဖြစ်သော မောဟ မာန စသည်တို့ကိုကား သောတာပတ္တိမဂ် စသည်တို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့် ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ထို့နောက်မှ အနည်းငယ်ကျန်သေးသောမောဟ မာနတို့ကို အရဟတ္တ မဂ်က ပယ်ရသည်၊ [အရဟတ္တမဂ္ဂေနဟိ ဝစနေန စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပဟာတဗ္ဗတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ န ဟိ ပုရိမေဟိ အတနုကတာ မောဟာဒယော အရဟတ္တမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီတိ၊–ဋီကာ။]

အဝီစိနိရယော။ ။ဝီစိကို''အန္တရံ ဆိဒ္ဒံ''ဟု ဖွင့်သည်၊ အဘယ်တို့၏ အကြား ပါနည်း-ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်''အဂ္ဂိဇာလာနံဝါ''စသောသမ္ဗန်ကိုအပိုထည့်၍ ဖွင့်သည်၊''နတ္ထိ ဝီစိ ဏ္ဍောတိ အဝီစိ''သာ လိုရင်းတည်း၊ နိရယောဌ် ''အယိတမ္ဘော အဲသ့ဲာဒီတမ္ဘောတိအယော''ဟုဝိဂြိဟ်ပြု၍သုခကိုအရကောက်ပြီးလျှင်''နတ္ထိအယော ဏ္ဍောတိနိရယော''ဟု ပဌမနည်းအလိုဝိဂြိဟ်ပြုပါ၊ နိရတိအတ္ထေနဖြင့် အယသဒ္ဒါ၏

ကြောင့်၎င်း၊ နိရဿာဒတ္ထေနပိ - သာယာဖွယ်မရှိဟူသော အနက်ကြောင့်၎င်း၊ နိရယော-မည်၏၊ ပရိယန္တံ ကရိတွာတိ-ကား၊ အဝီစိသင်္ခါတံ-သော၊ တံနိရယံ-ထိုငရဲကို၊ အန္တံ-အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ [ပရိယန္တံကို အန္တံဟု ဖွင့်သည်၊ ပရိအနက် မရှိ၊] ဥပရိတောတိ-ကား၊ ဥပရိဘာဂေန-အထက်အဖို့အား ဖြင့်။

ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိဒေဝေတိ -ကား၊ ပရနိမ္မိတေသု-သူတပါးတို့ ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်သော၊ ကာမေသု-ကာမတို့၌၊ ဝသံ-မိမိအလိုသို့၊ ဝတ္တနတော-လိုက်စေနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (လိုက်စေခြင်းကြောင့်၊) ဧဝံ - ဤသို့ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိ ဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရေ-ရအပ်သော အမည်ရှိကုန်သော၊ (ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းအမည်ကို ရကုန်သော၊)ဒေဝ-နတ်တို့ကို၊ အန္တော ကရိတ္ဝာတိ-ကား၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ ပက္ခိပိတွာ - ထည့်သွင်း၍၊ ယံ တေသ္မိံ အန္တရေတိ-ကား၊ တေသ္မိံ ဩကာသေ-ဤအရပ်၌၊ ယေ-အကြင် ခန္ဓာဓာတ် အာယတနတို့သည်၊ (သန္တီ-နှင့်၏၊) [အန္တရသဒ္ဒါ၏ ဩကာသအနက်ကိုဌင်း, ယံ၏ ဝစနဝိပလ္လာသ၏ အဖြစ်ကို(တနည်း) ယံ နိပါတ်ပုဒ်၏ အဖြစ်ကိုဌင်း ဖွင့်သည်၊] တေတာဝစရာတိ ကွမိနဲ့ာ-ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသ္မိံ အန္တရေ-ဤအရပ်၌၊ အညေပိ - ကာမာဝစရတရားမှ တပါးလည်း ဖြစ်သော မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာတရားတို့သည်၊ စရန္တီ-ဖြစ်ကုန်၏၊ (ကသ္မာ) ကဒါစိ-တရံတခါ၌၊ ကတ္ထစိ-အချို့သော သုဂတိကာမဘုံ၌၊ သမ္ဘဝတော-(အခြားတရားတို့၏)ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထို အခြားတရားတို့ကို၊ အသင်္ကန္တံ-မသိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ကာမာဝစရ အရဟ္တမပါဝင်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊)အဝစရာတိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [အဝသဒ္ဒါနှင့်တကွ "အဝစရာ"ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ။]

ရတိ အနက်ကိုဌင်း,နိရဿာဒတ္ထေနဖြင့် အုယသဒ္ဒါ၏ အဿာဒအနက်ကိုဌင်း ပြ၏၊ "အယိတမ္ဘော ရမိတမ္ဘောတိ အယော၊အယိတမ္ဘော အဿာဒိတမ္ဘောတိ အယော" ဟု ပြု၍ ပဌမနည်းအဘိုင်း သတ္တမီဗဟုဗ္ဗိဟိ တဒ္ဓပါ၊ [ရတိကိုဒိတိ ဟုဌင်း, ဗလဝနိကန္တိ ဟုဌင်း ဋီကာ၌ ၂ နည်းဖွင့်သည်။]

ကွမိနာ၊ ဧပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။"ကွမိနာကို အသင်္ကန္တံ၌စပ်"ဟု ယောဇနာဆို၏၊ အဝစရာတိ၌ စပ်ဖို့ရန်"ဩဝစရာတိ ဩ"ဟု ရှိလျှင်လည်း ကောင်း၏၊ ကာမာဝစရဟု သတ်မှတ်၍ထားအပ်သော အုရပ်၌ ဈာနလာဘီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဈာန်ဝင်စားသော အခါ,ယောဂီတို့ အုရိယာဖြစ်သောအခါ, ဖလသမာပတ် ဝင်စားသော အုခါတို့၌ မဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာဖြစ်သော အဲခြား ခန္ဓာဓာတ်အုာယတနတို့လည်းဖြစ်ကြသေး၏၊ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း ထိုတရားတို့သည် ကာမာဝစရတွင် မသက်ဝင်နိုင်-မပါဝင်နိုင်၊ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို မသိမ်းယူနိုင်ခြင်းငှာ ဩဂါဠုအုနက်ဟော အဝသဒ္ဒါနှင့်တကွ "အဝစရာ"ဟု မိန့်ဆိုအပ်သည်—ဟူလို။

တေန–ထို အဝစရာဟူးသာ ပါဠိဖြင့်၊ ယေ–အကြင် ခန္ဓာ ဓာတ် အာယ တနတို့သည်၊ တေသ္မိံ အန္တရေ–ဤအရပ်၌၊ သြဂါဠာ–သက်ဝင်ကုန်သည်၊ (ပါဝင်ကုန်သည်၊) ဟုတ္ဝာ,စရန္တီ-ဖြစ်ကြကုန်၏၊ (ကသ္မာ–နည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသာ ကာမာဝစရဘုံ၌ဌင်း၊ သဒါစ-အခါခပ်သိမ်းဌင်း၊သမ္ဘဝတော-ဖြစ်သင့်ခြင်း၊ကြောင့်တည်း၊ အဝိဘိန်ရယသာ–အဝိဘိဝရဲ၏၊ ဟေဌာ-၌၊ ဘူတုပါဒါယ ပဝတ္တိဘာဝေ-ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓောဘာဝေ-အဝိဘိ၏ အောက်အဖို့၌၊ (အဝသဒ္ဒါ၏ အနက်၊) စရန္တီ-ကုန်၏၊ဘေသံ-ထိုသြဂါဠာဖြစ်၍ဖြစ်ဌသောတရား,အဓောဘာဂ၌ဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူခြင်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတော–ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထို ကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ အဝဂါဠာဝေ-ကာမဘုံ၌ သက်ဝင်ကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ စရန္တီ–ကုန်၏၊ အဓောဘာဂေ (စ) - အဝိဘိဝရဲ၏ အောက်အဖို့၌လည်း၊ စ၍ဆန္တီ၊ ဣတိ–ဤကြောင့်၊ အဝစရာ–တို့မည်၏။

ပန–ကား၊ တ္ထေ ပရိယာပန္နာဘိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊(ပရိဂ္ဂဟော ကတော၌ စပ်၊) ယသ္မာ, တ္ထော်ဝစရ-ဤ ကာမာဝစရဘုံ၌ သက်ဝင်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ–ဤကာမာဝစရတရားတို့သည်၊ အညတ္ထာပိ–အခြားသော ရူပဘုံ အရူပဘုံ၌လည်း၊ အဝစရန္တီ–သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်ဿ၏၊ ပန–ထို့သို့ပင် အခြားဘုံ၌ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ တတ္ထ-ထို အခြားဘုံ၌၊ ပရိယာပန္နာ–

တေန၊ပေ၊ကတော ဟောတိ။ ။တေနကို သင်္ဂဟော၌စပ်၊ထိုအဝစရာဟူသော ပါဠိဖြင့်ထိုတရားတို့ကို သိမ်းယူထားသည်–ဟူလို၊ထိုတရားတို့ဟူသည် သြဂါဠအနက်ဟော အဝသဒ္ဒါဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော ကာမာဝစရဘုံ၌ပင် စာရင်းဝင်သော ကာမာဝစရတရားများသည်ဌင်း,အဓောဘာဂအနက်ဟောအဝသဒ္ဒါနှင့်တကွသောအဝစရသဒ္ဒါဖြင့်သိမ်းယူအပ်သော အဝိဘိအောက်၌ရှိသော ဘူတရုပ် ဥပါဒါရုပ်များသည်ဌင်းတည်း၊ဤစကားအရ အဝစရ၌ အဝသဒ္ဒါသည် သြဂါဠအနက်,အဓောဘာဂအနက် ၂မျိုးကို ဟောသည်ဟုမှတ်ပါ။ [အဝသဒ္ဒေါ အဝဂါဟတ္ထော၊ပေ၊အတ္ထောဝုတ္တော၊-ဋီကာ။] အဝဂါဟ အနက်ဟူသည် သြဂါဠအနက်ပင်တည်း။

ဇတ္ထ ပရိယာပန္နာ။ ။"အကျုံးဝင်"ဟူသည်ပါဝင်ခြင်းစာရင်းဝင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် လောဘဇော မဟာကုသိုလ်ဇော စသော ကာမာဝစရတရားတို့သည်ရူပအရူပဘုံ၌ ဖြဘွားတို့သန္တာန်ဝယ်သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကြပါသော်လည်း ထိုဘုံတို့၌ မပါဝင်ကြ စာရင်းမဝင်ကြဝဲ ကာမာဝစရဘုံ၌သာ ပါဝင်ကြ စာရင်းဝင်ကြသည်-ဟူလို။ ["အဝစရ"အရ သက်ဝင်၍ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် ထိုထိုဘုံတို့၌ သက်ရောက်၍ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊"ပရိယာပန္နာ"အရအကျုံးဝင်ခြင်းဟူသည်ကားစာရင်းသွင်းသောအခါပါဝင်ခြင်းမျိုးတည်း၊ (ပရိ-ထက်ဝန်းကျင်+အာပန္နာ-ရောက်သော,ပါဝင်သောတရား၊) ဤသို့ခွဲခြား၍"အညတ္ထာပိ အဝစရန္တီ,အဝစရန္တာနံ"တို့၌ အဝစရန္တ၏အဓိပ္ပာယ်ကို

အက္ခုံးဝင်ကုန်သည်၊ (စာရင်းဝင်ကုန်သည်၊) နဟောန္တိ-နှ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အညတ္ထာပိ—အခြားဘုံဌာလည်း၊ အဝစရန္တဝနံ—သက်ဝင်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ—ထိုကာမာဝစရ တရားတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟော-သိမ်းဆည်းခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော-သည်၊ ဟောတိ၊ ကွဒါနိ-၌၊ တ္ထေ—ဤ ကာမာဝစရဘုံဌာ၊ တေ ပရိယာပန္နေ ဓမ္မေ-ထို အက္ခုံးဝင်သော တရားတို့ကို၊ ရာသိသုညတပစ္စယ ဘာဝတော စေဝ—ရာသိ၏ အဖြစ်, အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်, အကြောင်း၏ အဖြစ် အားဖြင့်ရင်း၊ သဘာဝတောစ-သဘောအားဖြင့်ရင်း၊ ဒဿနေန-ပြတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ခန္ဓာဒိဿာဒီ-ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-ပြီ၊[ရာသိဖြင့် ခန္ဓာကိုရင်း, သုညဘာဖြင့် ဓာတုကိုရင်း, ပစ္စယဖြင့် အာယတန ဟူသော အကြောင်းကိုရင်း,သဘာဝဖြင့် ပါဠိတော်လာ ရှုပံ,ဝေဒနာစသော သဘောကိုရင်းပြသည်။]

ရှုပါဝစရနိဒ္ဒေသ-၌၊ ဗြဟ္မလောကန္တိ—ကား၊ ပဌမဈာန ဘူမိသင်္ခါတံ—ပဌမစျာန်ဘုံဟု ဆိုအပ်သော၊ ဗြဟ္မဥာနံ—ဗြဟ္မာတို့၏ တည်ရာ ဘုံဌာနကို၊ (ပရိယန္တံ ကရိတ္ဝာ၌စပ်၊) တ္ထေ—ဤရူပါဝစရ နိဒ္ဒေသ၌၊ သေသံ—ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ကာမာဝစရ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သမာပန္နဿာတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ပဌမပဒေန—သမာပန္နဿဟူသော ပဌမပုဒ်ဖြင့်၊ ကုသလဈာနံ-ကုသိုလ်စျာန်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဒုတိယေန-ဥပပန္နဿ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဖြင့်၊ ဝိပါကဈာနံ ဝုတ္တံ၊ တတိယေန—ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိဿ ဟူသော တတိယပုဒ်ဖြင့်၊ ကိရိယဈာနံ ဝုတ္တံ—ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မှတ်ပါ၊ ဥပမာ-ယခုအခါ နိုင်ငံခြား ရောက်ရှိနေကြသော မြန်မာလူမျိုးတို့သည် ထိုနိုင်ငံခြားဌာ ဖြစ်ကြနေထိုင်ကြခြင်းမျိုးကို အဝစရဟု ခေါ်၍,စာရင်းသွင်းသော အခါ မြန်မာနိုင်ငံဌာ စာရင်းသွင်းရခြင်းမျိုးကို "ပရိယာပန္နဿ"ဟု ခေါ်သကဲ့သို့တည်း။]

ပဌမပဒေန၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။"သမာပတ်ဝင်စားသောအခါ ကုသိုလ်စျာန်ဖြစ်သောကြောင့် သမာပန္နဿဖြင့် ကုသိုလ်စျာန်ကို ဟောတော်မူသည်။ ပဋိသန္ဓေနေသောအခါဝိပါက်စျာန်ဖြစ်သောကြောင့် ဥပပန္နဿဖြင့်ဝိပါက်စျာန်ကို ဟောတော်မူသည်၊ရဟန္တာများ စျာန်ဝင်စားရာဌာနဒိဋ္ဌဓမ္မသုခကိုခံစားခြင်းအကျိုးငှာဝင်စားတော်မူသောကြောင့်ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိဿဖြင့် ကြီယစျာန်ကို ဟောမူသည်"ဟု ဆိုသည်။

မှန်၏၊ သမာပန္နဌ် "ကောင်းစွာရောက်"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ထိုကောင်းစွာရောက်ခြင်းဟူသည်စျာန်သို့ စိတ်အားဖြင့်ရောက်နေခြင်းတည်း၊ထိုသို့ ရောက်နခြင်းကို "စျာန်ဝင်စား"ဟု ခေါ်ဝေါ်ရသည်၊ ဥပပန္နဿဒ္ဓါသည် ဥပပတ္တိသဒ္ဓါကဲ့သို့ "ဘဝသစ်၌ကပ်၍ဖြစ်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ထိုဖြစ်ခြင်းကား ပဋိသန္ဓေနေခြင်းပင်တည်း၊ ရဟန္တာတို့၏ စျာန်ဝင်စားခြင်း၌ အလွန်ချမ်းသာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဟု ခေါ်သည်။

အရူပါဝစရနိဒ္ဒေသေ - ဌ်ဳ၊ အာကာသာနဉ္စာယတနုပဂေတိ - သည်ကား၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသခ်ၤါတံ-သော၊ ဘဝံ-ဘဝသို့၊ ဥပဂတေ-ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ (ဒေဝေဌ်စပ်၊) ဒုတိယပဒေပိ-နေဝသညာနာသညာယတနုပဂေဟူသော ဒုတိယပုဒ်ဌ်လည်း၊ သေဝနယော၊သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ဟေဌာ-ဌ်၊ ဝုဉ္ဘနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သရဏဒုကနိဒ္ဒေသေ- ဌ်၊ တီသု, အကုသလမူလေသု - အကုသိုလ် မူလတို့တွင်၊ ယဉ္စာယံ(ယော+အယံ)မောဟော-အကြင် မောဟသည်၊(အတ္ထိ)၊သော-ထို မောဟသည်၊လောဘသမ္ပယုတ္တော-လောဘသမ္ပယုတ်သည်၊ (လောဘမူဌ်ဌ်ယှဉ်သည်၊) စေဟောတိ-အံ့၊ (ဇဝံ သတိ) လောဘေန-လောဘအားဖြင့်၊ သရဏော-မြ။နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဒေါသသမ္ပယုတ္တော - ဒေါသသမ္ပယုတ်သည်၊ (ဒေါသမူဒ္ဒေးဌ်ဳ ယှဉ်သည်၊)ဧဟောတိ-အံ့၊ (ဇဝံသတိ)ဒေါသေန-အားဖြင့်၊ သရဏော - ၏၊ ပန—ကား၊ ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒစ္စသမ္ပယုတ္တော - ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊မောဒေဟော-သည်၊ (မောဟမူဒ္ဒေးဌ်ဳ မောဟသည်၊)ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တောနဇေဝ—ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုဟ်လည်းဖြစ်သော၊ ရူပရာဂ အရူပရာဂ သခ်ၤါတေနစ-ရူပရာဂ အရူပရာဂဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ရာဂရဏေန—ရာဂဟူသော မြ။အားဖြင့်၊ ပဟာနကဒ္ဒဘာဝတော - ပဟာနေကဒ္ဒ၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ သရဏော သရဇော-မြ။နှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဣတိ,ဝေဒိတဗ္ဗော။

သမ္ပယုတ္တော ဇစ။ ။စာအုပ်တို့ဌ်ဳ"လောဘသမ္ပယုတ္တောစ"ဟုဌင်း။,"ဒေါသသမ္ပယုတ္တောစ"ဟုဌင်းတွေ့ရ၏၊ စာသွားမကောင်းပါ၊"စေ"ဟု ရှိမှသာ"လောဘနှင့် ယှဉ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် လောဘတည်းဟူသော မြ။အားဖြင့် မြ။နှင့်တကွဖြစ်၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့် စာသွားကောင်းပါသည်၊ဒေါသသမ္ပယုတ္တောစဌ်ဳလည်း နည်းတူ။

ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒစ္စ၊ပေ၊သရဇေဝ။ ။မောဟမူဒ္ဒေးဌ်ဳ မောဟသည် ယှဉ်ဘက်ရာဂဒေါသမျိုးမရှိရကား အဘယ်နည်းဖြင့် သရဏမည်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒစ္စ"စသည်မိန့်၊ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်ရာဂကို သောတာပတ္တိမဂ်ကပယ်၏၊ ထိုသို့ပယ်သောအခါ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟလည်း ပယ်ဘက် အဖြစ်ဖြင့်ပါသွားရကား ပဟာနေကဒ္ဒအားဖြင့် ရာဂနှင့် သရဏဖြစ်၏၊ရူပရာဂ အရူပရာဂကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်သောအခါ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် မောဟလည်း ပယ်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် ပါသွား၏၊ ထို့ကြောင့် သဟဇေကဒ္ဒအားဖြင့် အတူတကွ ယှဉ်ဘက် ရဏ (မြ။) မရှိသော်လည်း ပဟာနေကဒ္ဒအားဖြင့် အတူတကွ ပယ်ဘက်ဖြစ်သော ရဏရှိသောကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒစ္စ သမ္ပယုတ် မောဟလည်း သရဏမည်ရသည်-ဟူလို။ [ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော မောဟရဏော ပဟာနေကဒ္ဒေန ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေန ရာဂရဏေန သရဏော၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော ရူပရာဂအရူပရာဂသခ်ၤါတေန၊—ဋီကာ။]

သုတ္တန္တိကဒုကနိက္ခေပကထာ

သုတ္တန္တိကဒုကေ-၌၊ မာတိကာကထာယံ-မာတိကာ အဋ္ဌကထာ၌၊ အတ္ထတော—အားဖြင့်၊ ဝိဝေစိတတ္တာ - အသီးအသီး ခွဲခြားအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ [ဥတ္တာနတ္ထာနိဝေဒ်၌စပ်၊ ဝိဝေစိတတ္တာတိ ဝိသုံကတတ္တာ၊—ဋီကာ၊] နေသံ-ထို ဒုက်တို့၏၊ ယာနိ နိဒ္ဒေသပဒါနိ—အကြင်နိဒ္ဒေသပုဒ်ဘို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသမ်ပိ-ထို နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၏လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ - ၌၊ ဝုတ္တာနယေနေဝ - ဖြင့်ပင်၊ သုဝိညေယျတ္တာစ-လွယ်ကူစွာ သိအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ ယေဘုယျေန-အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိ ဧဝ—ခပါ်လှင်သော အနက်ရှိကုန်သည်သာ၊ ပန - ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤသုတ္တန္တိကဒုက်၌၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝိသေသမတ္တံ-အထူးမျှသာတည်း၊ တာဝ—ဗာလဒုက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော၊)ဝိဇ္ဇူပမဒုကေ - ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) စက္ခုမာ—ပသာဒ စက္ခုရှိသော၊ ပုရိသော-သည်၊ မေဃဿကာရေ—မိုးမှောင်မိုက်ရာအခါ၌၊ (မိုးအုံ့နေသောကြောင့် မှောင်နေရာအခါ၌၊) ရတ္တိ-ညဉ့်အခါ၌၊ မဂ္ဂံ-ခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတိရ-သွားသတတ်၊ တဿ - ထိုယောက်ျားအား၊ (နပညာယတိ ၌စပ်၊) အန္ဓကာရတာယ - မှောင်မိုက်နေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂါ-လမ်းသည်၊ နပညာယိ-မထင်ရှား၊ ဝိဇ္ဇု — လျှပ်စစ်သည်၊ နိစ္ဆရိတွာ-ထွက်၍၊ (ပျက်၍၊) အန္ဓကာရံ - အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေသိ-ဖျက်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထို ယောက်ျားအား၊ အန္ဓကာရဝိဂမာ-အမှောင်၏ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ မဂ္ဂါ-လမ်းသည်၊ ပါကဋော-ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ ဒုတိယမ်ပိ - ၂ကြိမ်မြောက်လည်း၊ ဂမနံ - သွားခြင်းကို၊ အဘိနိဟရိ - ရှေးရှုဆောင်ပြီ၊ (အားထုတ်ပြီ၊) ဒုတိယမ်ပိ, အန္ဓကာရော-သည်၊ သြတ္ထရိ-လွှမ်းမိုးပြီ၊ မဂ္ဂါ-သည်၊ နပညာယိ-မထင်ရှား၊ ဝိဇ္ဇု - သည်၊ နိစ္ဆရိတွာ - ၍၊ တံ-ထိုအမှောင်ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေသိ-ပြီ၊ အန္ဓကာရေ - သည်၊ ဒိဂတေ - ကင်းလသော်၊ မဂ္ဂေါပါကဋော်အဟောသိ၊ တတိယမ်ပိ၊ပေ၊ဝိဒ္ဓံသေသိ။

တတ္ထ- ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ စက္ခုမတော - ပသာဒစက္ခုရှိသော၊ ပုရိသသ-၏၊ အန္ဓကာရေ - ၌၊ မဂ္ဂပဋိပဇ္ဇနံ - ခရီးသွားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ ... တူ၊) အရိယသာဝကဿ - ၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာယ-သောတာပတ္တိမဂ်အကျိုးငှါ၊ ဝိပဿနာရမ္ဘော - ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊အန္ဓကာရေ - ၌၊ မဂ္ဂဿ - လမ်း၏၊ အပညာယနကာလော-မထင်ရှားရာအခါကို၊(ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ)၊ သစ္စစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာငါးပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သောမောဟ တည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဝိဇ္ဇုယော—သည်၊ နိစ္ဆရိတွာ-၍၊ အန္ဓကာရဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝိဒ္ဓံသိတ

ကာလော-ဖျက်ဆီးအပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊(တထာ)၊သောတာ ပတ္တိမဂ္ဂေါဘာဒသန-သောတာပတ္တိမဂ်၏ အရောင်သည်၊ (ဝိနောဒိတဋ္ဌာ၊ပ်) ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊ သစ္ဆိကာတဗ္ဗသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝိနောဒိတကာလော-ပယ် ဖျောက်အပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊အန္ဓကာရေ-သည်၊ ဝိဂတေ-သော်၊ မဂ္ဂသ-လမ်း၏၊ ပါကဋ္ဌကာလော-ထင်ရှားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂသ-အား၊ စတုန္နံ-န်သော၊ သစ္စာနံ-တို့၏၊ ပါကဋ္ဌ ကာလော-ကို၊(ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ပန-ဆက်၊ မဂ္ဂသ-မဂ်အား၊ ပါကဋံ-ထင်ရှား သော သစ္စာသည်၊မဂ္ဂသမင်္ဂီပုဂ္ဂလသ-မဂ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပါကဋ္ဌ မေဝ-ထင်ရှားသည်သာ။

ဒုတိယဂမနာဘိနီဟာရော-၂ကြိမ်မြောက်သွားခြင်းကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ သကဒဂါမိမဂ္ဂတ္ထာယ—သကဒါ ဂါမိမဂ်အကျိုးငှာ၊ ဝိပဿနာရမ္ဘော-ဝိပဿနာ အားထုတ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ အန္ဓကာရေ-၌၊ မဂ္ဂသ-လမ်း၏၊ အပညာယနဟာလော-မထင် ရှားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ သစ္စစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မှောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊(ဝေဒိ တဗ္ဗံ)၊ ဒုတိယံ- ၂ကြိမ်မြောက်၊ဝိဇ္ဇုယ်ာ သည်၊ နိစ္ဆရိတ္ဝာ-၍၊အန္ဓကာရသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ဝိဒ္ဓံသိတာကာလော-ဖျက်ဆီးအပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ သကဒဂါမိမဂ္ဂေါဘာသေန—သကဒဂါဒိမဂ်၏ အရောင်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊ သစ္စစ္ဆာဒကတမသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝိနောဒိတကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အန္ဓကာရေ-သည်၊ ဝိဂတေ—သော်၊မေ၊စတုန္နံ,သစ္စာနံ-တို့၏၊ ပါကဋ္ဌကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပန-ဆက်၊မဂ္ဂသ-မဂ်အား၊ ပါကဋံ— ထင်ရှားသောသစ္စာသည်၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီပုဂ္ဂလသ—အား၊ ပါကဋ္ဌမေဝ-သည်သာ၊ တတိယဂမနာဘိနီဟာရော၊ပေ၊ပါကဋ္ဌမေဝ။

[ဝိဇ္ဇူပမာပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပြပြီး၍, ဝဇီရူပမာပုဒ်၏အဖွင့်ကို ပြလိုသော ကြောင့်''ဝဇီရသ ပန''စသည်မိန့်၊] ပန—ကား၊ ဝဇိရသ—ဝဇီရစိန်သည်၊ အဘေဇ္ဇောနာမ-မဖောက်ခဲ့အပ် မဖောက်ခဲ့နိုင်သည် မည်သော၊ ပါသာဏော ဝါ-ကျောက်သည်ငင်း၊ဧကံဝါ-ပတ်လမ်းမြားသည်ငင်း၊နတ္ထိ၊ယတ္ထ—အကြင်အရပ်၌၊ ပတတိ—ကျ၏၊ တံ-ထို ကျရာအရပ်သည်၊ ဝိနိဝိဒ္ဓမေဝ-ထုတ်ချင်း ထွင်းအပ် သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ဝဇီရံ—ဝဇီရစိန်သည်၊ (ဝရဇီန်က)၊ ခေပေန္တံ— ကုန်စေလသော်၊ အသေသေတ္ဝာ-မကြွင်းကျန်စေမူ၍၊ ခေပေတိ-ကုန်စေ၏၊ ဝဇီရေန-သည်၊ ဂတမဂ္ဂေါနာမ-သွားအပ်သောလမ်းမည်သည်၊ ပုန-တဖန်၊ ပါကတိကော—ပင်ကိုယ်သဘော ရှိသည်၊ နဟေးတိ (ယထာ) -ကဲ့သို့၊ ဧဝ မေဝ-ပင်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂသ-၏၊ ဝါ-သည်၊ အဝဋ္ဌကိလေသောနာမ-မသတ်

အပ် မွသတ်နိုင်သော ကိလေသာမည်ဃည်၊ နတ္ထိ၊ သဗ္ဗကိလေသေ - အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို၊ ဝိနိဝိဇ္ဈတိ-ထုတ်ချင်း ထွင်းဖောက်နိုင်၏၊ ဧဇီရုံဝိယ-ဝဇီရစိန်ကဲ့သို့၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါပိ - သည်လည်း၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ခေပေန္တော-ကုန်စေသတော်၊ အသေသေတ္ဝာ-၍၊ ခေပေတိ-၏၊ ဝဇီရေန-သည်၊ ဂတမဂ္ဂဿ-သွားအပ်သောလမ်း၏၊ ပန-တဖန်၊ ပါကတိက်တ္တာဘာဝေါဝိယ-ပင်ကိုယ်သဘော ရှိသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကဲ့သို့၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ ပဟီနကိလေသာနံ-ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏၊ ပုန, ပစ္စုဒါဝတ္တနံ နာမ-ပြန်လည်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိဒေတာ့၊ ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း။

ဗာလဒုကနိဒ္ဒေသ-၌၊ ဗာလေသု - ဗာလတရားတို့တွင်၊ အဟိရိကာနောတ္တပ္ပါနံ-အဟိရိက အနောတပ္ပဘူရားတို့သည်၊ ပါကဋာနိ - ထင်ရှားကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သေသာနံ-မိမိတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဗာလဓမ္မာနံ-ဗာလအကုသိုလ်ဘာရားတို့၏၊ မူလာနိစ-အကြောင်းရင်းတို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ)၊ (ကဿ-ခကြောင့်၊ မူလာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-နှ်သနည်း၊)ဟိ(ယသ္မာ)-ခကြောင့်၊ အဟိရိကော်စ-မကောင်းမှုမှ မရှက်ခြင်း မရှိသူသည်ဌင်း၊ အနောတ္တပ္ပိစ-မကောင်းမှုမှလန့်ခြင်း မရှိသူသည်ဌင်း၊ ကိဉ္စိ-တစုံတခုသော၊ အကုသလံ-ကို၊ န ကရောတိနာမ-မပြုသည်မည်သည်၊ နု - မရှိ၊(ကရောတိ ဧဝ-ပြုသည်သာ၊) ကတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သေသာနံ ဗာလဓမ္မာနံ မူလာနိ ဟောန္တိ၊ ကတိ-ထိုသို့ မူလတို့၏အဖြစ်ခကြောင့်၊)ဒ္ဝေ-နှ်သော၊ တောနိ-ဤအဟိရိက အနောတ္တပ္ပတို့ကို၊ ပဌမံယေဝ-အခြားသော အကုသိုလ်တို့၏ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ စုတ္တာနိ-ဟောခတ်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ပါဠိဓမ္မတာကြည့်ပါ၊] သုက္ကပက္ခေပုံ-ပဏ္ဍိတာဓမ္မာဟူသော သုက္ကပက္ခ၌လည်း၊ အယမေဝနယော-ဤနည်းပင်တည်း၊ ကဏှဒုကေ-၌၊ တထာ-ထို့အတူတည်း။

တပနီယဒုကနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကတတ္တာစ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ အကတတ္တာစ-မပြုအပ်မိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ တပနံ-ခနာင်တ တဖန် ပူပန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ခဲ့၊။ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ-ကာယဒုစရိုက် အစရှိသော မကောင်းမှုတို့သည်၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တပန္တိ-မိမိကိန်းရာသတ္ဝာကို လောင်မြိုက်တတ်ကုန်၏၊ ကာယသုစရိတာဒီနိ-ကာယသုစရိုက် အစရှိသော ကောင်းမှုတို့သည်၊ အကတတ္တာ-မပြုခဲ့မိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တပန္တိ)၊ ["ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ တပန္တိ"စသည်ဖြင့် ဓမ္မကို ကဘွားအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသော်လည်းစင်စစ် ပုဂ္ဂိုလ်တတ်သူမှာ ဓမ္မမဟုတ်၊ ဓမ္မ၏တည်ရာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်းကို အကျယ်ပြလိုရှိ၍ "တထာဟိ" သည်မိန့်၊] တထာဟိ-ထိုစကားကို၊ ခဲ့ဦးအံ့၊ ပဂ္ဂလော-သည်၊ မေ-ငါသည်၊ ကာယဒုစ္စရိတံ-ကာယဒုစရိုက်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ တပတိ-ပူပန်ရ၏၊

မေ-သည်၊ ကာယသုစရိတံ-ကို၊ အကတံ—မပြုအပ်မိ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေးရှု၊ တပ်ပွတ်၊ မေ-သည်၊ ဝစီဒုစ္စရိတံ-ကို၊ ကတံ—ပြီ၊ ဣတိ, တပ်ပွတိ၊ပေ၊မေ-သည်၊ မနောသုစရိတံ- ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်မိ၊ ဣတိ, တပ်ပွတိ၊ အတပနီယေပိ-အတပနီယပုဒ်၌လည်း၊သေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ ဂလျာဏကာရီ—ကောင်းမှုကို ပြုလေ့ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော—သည်၊ မေ-ငါသည်၊ ကာယသုစရိတံ—ကာယသုစရိုက်ကို၊ ကတံ-အပ်ပြီ၊ဣဘိ-ဤသို့တွေး၍၊ နတပ်ပွတိ-မပူပန်ရ၊ မေ-သည်၊ ကာယဒုစ္စရိတံ- ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်မိ၊ဣတိ နတပ်ပွတိ၊ ပေ၊ မေ—သည်၊ မနောဒုစ္စရိတံ—ကို၊ အကတံ-မပြုအပ်မိ၊ဣတိ နတပ်ပွတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အဓိဝစန ဒုကနိဒ္ဒေသေ-၌၊(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ယော တေသံ တေသံ ဓမ္မာနန္တိ—ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သဗ္ဗဓမ္မဂ္ဂဟဏံ-အလုံးစုံသော ဓမ္မတို့ကို ယူကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ [ဓမ္မအားလုံးကို တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံဟူသော ဝိစ္ဆာပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူသည်—ဟူလို၊] သန်ဒါယတိ—ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ သန်ဒါ-သန်ဒါမည်၏၊ သံကထီယတိ-ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ဣတိ အတ္ထော-နက်၊[သံပုဗ္ဗ+ခါဓာတ်၏ ကထနအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] ကိန္တိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ သံကထီယတိ-နည်း၊ အဟန္တိ-အဟံဟူ၍၊ ဝါ-ငါဟူ၍၊ (သံကထီယတိ-၏၊) မဒန္တိ—မမံဟူ၍၊ ဝါ—ငါ၏ဥစ္စာဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ ပရောတိ-ပရေဟူ၍၊ ဝါ—သူ့ဘပါးဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ ပရဿဝတိ-ပရဿဟူ၍၊ ဝါ-သူတပါး၏ဥစ္စာဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊သတ္ထောတိ-သတ္ထောဟူ၍၊ဝါ-သတ္ထာဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ ဘာဝေါတိ-ဘာဝေါဟူ၍၊ ဝါ—အဇ်ည်ကိုယ်ဟူ၍၊ ဝါ-ဓာတ်သဘာဝဟူ၍၊(သံကထီယတိ)၊ဒေါသောတိ-ဒေါသောဟူ၍၊ ဝါ-ယောကျ်းဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ ပုဂ္ဂလောတိ-ပုဂ္ဂလောဟူ၍၊ဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊နရောတိ-နရောဟူ၍၊ ဝါ-လူဟူ၍၊(သံကထီယတိ)၊ မာဏဝေါတိ—ဗြာဟ္မဏဝေါဟူ၍၊ ဝါ—လုလင်ဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ တိဒဿောတိ-တိဒဿဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ ဒတ္တောတိ-ဒတ္တဟူ၍၊ (သံကထီယတိ)၊ မဏ္ဍော-ညောင်စောင်း၊ပိဋ္ဌ-အင်းပျဉ်၊ ဘိသိ-ဘုံလျှို၊ ဗီဇမ္မောဟုနံ—

အ ဟံ တိ စ သည်။ ။အဟံတိ၌ဣတိသဒ္ဒါသည် သဒ္ဒပဒတ္ထကစောတကနိပါတ်ဖြစ်သောကြောင့်“အဟံ”အရငါဟုခေါ်အပ်သော ခန္ဓာ၅ပါးမရဲ့ “အဟံ”သဒ္ဒါ, မြန်မာလို “ငါ”ဟူသော သဒ္ဒါသာရ၏၊ မမန္တိ စသည်၌လည်း နည်းတူ။

ဒဇ္ဇောတိ မဏ္ဍော။ ။ဒဇ္ဇောတိုင်အောင် သတ္တဝါနှင့်စပ်သော ဥပါဒါ နာမည်ပညတ်ကိုပြုပြီး၍,အခြားသောဥပါဒါပညတ်ကိုပြုပြုန်လိုသောကြောင့်“မဏ္ဍော”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ [ရုပ်ကလာပ်အုပေါင်းကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သောနာမည်ဖြစ်သောကြောင့် “မဏ္ဍ”စသည်ကို ဥပါဒါပညတ်တမျိုးဟု ဆိုသည်၊ အဟံ စသည်တို့လည်း ခန္ဓာ၅ပါးကိုစွဲ၍ ပညတ်အပ်သော ဥပါဒါပညတ်များပင်တည်း။]

ခေါင်းအုံး၊ ဝိဟာရော—ကျောင်း၊ ပရိဝေဏံ - ပရိဝုဏ်၊ ဒွါရံ - တံခါး၊ ဝါတပါနံ-လေသောက်ပြူတင်း၊ ဣတိဧဝံ - သို့၊ အနေကေဟိ—များစွာ ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊သံကထိယတိ - ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ သခ်္ဂါ-သခ်္ဂါ မည်၏။

သမညာယတိ—အထူးအားဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ—အမှတ်ပြု၍သိအပ်၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ သမညာ-သမညာမည်၏၊ ကိန္တိ-သို့လျှင်၊ သမညာယတိ-နည်း၊ အဟန္တိ-ဟူ၍၊ပေ၊ဝါတပါနန္တိ-ဟူ၍၊ သမညာယတိ - အထူးအားဖြင့် သိအပ်၏၊ ဝါ-အမှတ်ပြု၍သိအပ်၏၊ ဣတိ, သမညာ၊ ပညာပီယတိ—အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏၊(တနည်း)ပညပီယတိ-ထားအပ်, ပညတ်အပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပညတ္တိ - မည်၏၊ [ဤနေရာ၌ "ကိန္တိ ပညာပီယတိ၊အဟန္တိ၊ပေ၊ ဝါတပါနန္တိ ပညပီယဘိတိ ပညတ္တိ"ဟု ရှိသင့်သော်လည်း ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်ဟု မှတ်ပါ၊] ဧဝါဟရိယတိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ဝေါဟာရော-မည်၏၊ ကိန္တိ-သို့လျှင်၊ဧဝါဟရိယတိ—နည်း၊အဟန္တိ-ဟူ၍၊ ပေ၊ဝါတပါနန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝါဟရိယတိ—၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝေါဟာရော-မည်၏။

သမညာ။ ။"ဝိသေသေန+အဓိဝစနံ ဉာယတိ"ဟူသော ဋီကာကို ထောက်၍ သမညာ၌ ("သံ+အညာ"ဝယ်) "သံသည် ဝိသေသအနက်ဟော"ဟု သိရ၏၊ "သညာဂဟဏေန ဉာယတိ"ဟူသောဋီကာနောက်နည်းကိုထောက်၍ သံသဒ္ဒါသည် သညာအနက်ဟောဟု သိရ၏၊"အညာယတီတိအညာ၊ဝိသေသေန+အညာသမညာ၊ သညာယ+အညာ သမညာ"ဟုပြု၊ [ဝိသေသေန ဉာယတီတိ သမညာတိသံသဒ္ဒသဒ္ဒါ ဝိသေသတ္ထတံ အာဟ၊-အနု၊] ဤသို့ မယူပဲ ဝိသေသေန စသည်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟုယူ၍"သမ်-အညီအမျှ၊(အများသဘောတူ)+ဉာယတိတိ သမညာ"ဟုလည်းပြုသင့်မည် ထင်သည်။

ဉာယတိ အရ သိအပ်ပုံ။ ။"သဒ္ဒါ ပဌမစိတ္တေန,တိတံ ဒုတိယစေတသာ၊နာမံ တတိယစိတ္တေန, အတ္ထံ စတုတ္ထစေတသာ"အရ တတိယမနောဒွါရဝိထိဖြင့် သိအပ်သည်ကို"ဝိသေသေန ဉာယတိသမညာယတိ"ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏—ဝဒန္တုပုဂ္ဂိုလ်က ရွှတ်ဆိုသော အခါ တတိယမနောဒွါရဝိထိဖြင့် ထိုနာမည်ပညတ်ကို မသိပဲ,စတုတ္ထဝိထိကအနက်ဖြစ် အတ္ထပညတ်ကို မသိနိုင်။ [နဟိ တသ္မိံ အဝိညာတေ၊ပေ၊သမညာတိ ပုတ္တံ၊ဋီကာ။]

ပညတ္တိ။ ။"ပညာပီယတိ"ကို ထောက်၍"ပ ပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်းဟိ ပစ္စည်း"ဟု သိပါ၊တနည်း-ပုဗ္ဗ ဉ ပ (နှိပ်စက်ပန်းဒါတ်)ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော ပညတ္တိပုဒ်ဖြင့်"ပညပီယတိတိ ပညတ္တိ"ဟုလည်းရှိ၏၊ ဤအလို"ပညပီယတိ-ထားအပ်၏၊ ဝါ-ပတ်ညအပ်၏"ဟု ပေး၊ ဋီကာ၌ ဤနောက်နည်းကိုသာဖွင့်သည်၊ ရှေ့နည်းကို မာတိကာတုန်းက ဖွင့်ခဲ့သည်၊ ယောဇနာ၌ကား "ပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်"ဟု ဆိုသွား၏၊ ပ+ဉာဓာတ် တိပစ္စည်းသက်ရုံဖြင့်"ပညတ္တိ"ဟု မပြီးနိုင်ပါ။

[ပါဠိတော်ဝယ်“သခ်ါ သမညာ ပညတ္တိ ဝေါဟာရာ”ပုဒ်ဘို့ကိုဖွင့်ပြပြီး၍ “နာမံ နာမကမ္မံ”စသော ပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြလိုခဲသောကြောင့်“နာမန္တိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊] နာမန္တိ (ဧတ္ထ)—ဟူခဲသော ဤပါဌ်၌၊ (လဗ္ဘမာနံ-သော၊) နာမံ-နာမ်သည်၊ (နာမည်သည်၊) သာမညနာမံ-သာမညနာမ်၎င်း၊ ဂုဏနာမံ-၎င်း၊ ကိတ္တိမနာမံ—၎င်း၊ ဩပပါတိကနာမံ-၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဗ္ဗိဓံ- ၄ ပါးအပြား ရှိ၏၊ တတ္ထ—ထို ၄ ပါးတို့တွင်၊ ပဌမကပ္ပိဓကသံ့-ပဌမကမ္ဘာဝယ်ဖြစ်ကြသူတို့ တွင်၊ (ကမ္ဘာဦးဝယ် ဖြစ်ကြသူတို့တွင်၊) မဟာဇနေန-များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ သမ္မန္နိဘွာ-၍၊ ထပိတတ္တာ—ထား အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရညော-၏၊ မဟာသမ္မတောတိ နာမံ—မဟာသမ္မထဟုသော အမှည်သည်၊ သာမညနာမံ နာမ-သာမညနာမ်မည်၏၊ ယံ-ယင်း သာမညနာမ်ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ မဟာဇန၊ပေါဠ်ပနိဗ္ဗတ္တန္တိ—ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဝါသေဋ္ဌ—ဝါသေဋ္ဌ၊ မဟာဇနသမ္မတာ—များစွာသော လူအပေါင်းသည် သမုတ်အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာသမ္မတောတေ့ဝ—တဟူ၍သာ၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာသော၊ အက္ခရံ-အက္ခရာသည်၊ (စကားလုံးသည်၊)ဥပနိဗ္ဗတ္တံ—ဖြစ်ပြီ၊—ဒီဃနိကာယ်,ပါထိကဝဂ်, အဂ္ဂညသုတ်။]

ဓမ္မကထိကော—ဘရုးစကား၌ ယှဉ်သူ၊ ဝါ-တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်၊ ပံသုကူလိကော- ပံသုကူခုဘင်ကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသူ၊ ဝိနယဓရော-ဝိနည်းဓိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်၊ တေပိဋကော—၃ပုံးသော ပိဋကရှိသူ၊ ဝါ-ပိဋက ၃ ပုံကို ဆောင်နိုင်သူ၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါရှိသူ၊ ပသန္နော-ရဘန ၃ ပါး၌ ကြည်ညိုသူ၊ ဣတိဝေရှုပံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဂုဏဒတာ-ဂုဏ်ကြောင့်၊ အာဂတနာမံ-လာသော နာမည် သည်၊ ဂုဏနာမံ နာမ-ဂုဏနာမ်မည်၏၊ [ဂုဏဒတာ+အာဂတံ နာမံ ဂုဏ နာမံ၊] ဘဂဝါ-ဘုန်း ၆ ပါးရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အရဟံ-ဝါသနာ နှင့်တကွ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-မဖောက်မပြန်, ကိုယ်တော်တိုင်, အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိ၊တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဣတိ အာဒိနိုပိ-ဤသို့ အစရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တထာဂတသ-၏၊ အနေကာနိ—ဘုန်သော၊ နာမသတာနိ- နာမည်အရာတို့ သည်၊ ဂုဏနာမာနေဝ-ဂုဏနာမ်တို့ချည်းသာတည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ အသခ်ဲ့ ယျာနိ၊ပေ၊နာမသဟဿတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ရှေးဆရာဘို့ဆိုအပ်ပြီ၊ [မဟေ သိနး—မြတ်စွာဘုရား၏၊ သဂုဏေန—မိမိ၏ဂုဏ်တော်အား ဖြင့်၊ (အာဂတာ

သာမညနာမံ။ ။သမ္မနိယတေ-ကောင်းစွာသိအပ်သမုတ်အပ်၏၊ဣတိ သာမညံ၊ သံပုဗ္ဗ မနမတ် ဏျု ပစ္စည်း၊သံဉ္ဉ နိဂ္ဂဟိတ်ချေ,ဒီဃပြု၊ လူအများတို့ သမုတ်အပ်သော ကြောင့် မဟာသမ္မတဟူသောနာမည်သည် သာမညနာမ်မည်၏၊ထို“သာမညနာမ်ကို ပြရာ သာဓကကို ပြလိုသောကြောင့်“ယံ သန္ဓာယ”စသည်ကို မိန့်။

နိ-လာ:ကုန်သော၊) နာမာနိ-အမည်ခေတာ်တို့သည်၊ အသခ်ျေယျာနိ -မရဏတ္ထက်အပ်,မရေတ္ထက်နိုင်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဂုဏေန - အားဖြင့်၊ နာမသဟ္သ ဿတာ အပိ–နာမည် ထောင်ပေါင်းများစွာဖြင့်လည်း၊ နာမံ-အမည်တော်ကို၊ ဥဒ္ဒေယျံ–ထုတ်ဆောင်အပ်,ထုတ်ဆောင်နိုင်၏။]

ပန - ကား [ဂုဏနာမ်မှ တပါး,ကိတ္တိမနာမ်ကား၊] ဇာတဿ-မွေးဖွားပြီးသော၊ ကုမာရဿ-သတိုးသား၏၊ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ–နာမည် ယူရာနေ့၌၊ (နာမည် မှည့်ရာနေ့ ကင်ပွန်းတပ်ရာ နေ့၌၊) ဒက္ခိဏေယျာနံ–အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သက္ကာရံ-ကောင်းစွာပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ ကတွာ - ပြုပြီး၍၊ သမီပေ-၌၊ ဌိတာ–န်သော၊ ဉာတကာ-ဆွမျိုးတို့သည်၊ ကပ္ပေတွာ - ကြံဆ၍၊ ပကပ္ပေတွာ-အပြားအားဖြင့်ကြံဆ၍၊ အယံ-ဤသတိုးသားသည်၊ အသုကော နာမ–ထိုသူမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ နာမံ–အကြင် နာမည်ကို၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ ဣဒံ-ဤ နာမည်သည်၊ ကိတ္တိမနာမံ နာမ-ကိတ္တိမနာမ်မည်။ [ကိတ္တနံ ကိတ္တိ-ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း၊ တိပစ္စည်း တာတလုံးကိုချေ၊ ကိတ္တိယာ+နာ်ဇတ္တံ ကိတ္တိမံ-ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောနာမည်။]

ပန-ကား၊[ကိတ္တိမနာမ်မှတပါး,သြပပါတိကနာမ်ကား၊] ယာပုရိမပညတ္တိ-အကြင် ရှေးကာလ၌ဖြစ်သော ပညတ်သည်၊ ပစ္ဆိမပညတ္တိယံ - နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော ပညတ်၌၊ ပတတိ-ကျရောက်၏၊ ပုရိမဝေါဟာရော–ရှေးကာလ၌ဖြစ်သော အခေါ်အဝေါ်သည်၊ ပစ္ဆိမဝေါဟာရေ–နောက်ကာလ၌ဖြစ်သော အခေါ်အဝေါ်၌၊ ပတတိ၊[ပညတ္တိကို ဝေါဟာရဟု ပရိယာယ်လဲ၍သုံးခြင်းသာတည်း၊] သေယျထိဒံကို ပြန်အုပ်သည်၊]ဣဒံ-ဤအမည်သည်၊ သြပပါတိကနာမံ

ဥဒ္ဒေယျံ၊ပေ၊သဟဿတော။ ။ဥပုဗ္ဗ ဓာဓာတ်,ဏ္ဍုကိုဓာတွန်နှင့်တကွ ယျပြု၊ ဓာ ဓာတ်သည် ဓာရဏ အနက်ဟောတည်း၊ [ဥဒ္ဒေယျန္တိ ဥဒ္ဒရိတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။] နာမသဟဿတော အပိ၌ အဝိသည် သမ္ဘာဝနာ ဇောတက၊ သဟဿတောလည်း တထောင်အတိကျ မဟုတ်၊ အနေကသင်္ချာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ''အနေကေဟိပိ နာမသဟဿေဟိတိ အတ္ထော''ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

နာမ–ဩပပါတိကနာမ်မည်၏၊စတုဗ္ဗိဓံပိ–သော၊ဣဒံနာမံ-ဤသာမည စသော နာမ်သည်၊ ကေနာမမေဝ-တခုသောနာမသည်သာ၊ ဟောတိ။ [သာမညနာမ် စဒသာ နာမည် ၄ပါး၊လုံးပင်''နာမ နာမကမ္မ'' စသည်ဝယ် နာမတမျိုးသာ ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

နာမံကို ဖွင့်ပြုပြီး၍ နာမကမ္မံစသည်ကို ဖွင့်ပြလိုသော၊ကြောင့်''နာမကမ္မန္တိ'' စသည်မိန့်။]နာမကမ္မန္တိ-ကား၊ နာမကရဏံ-ပြုအပ်သော နာမည်သည်၊ ဝါ-ပြုကြောင်းဖြစ်သောနာမည်သည်၊ဝါ-နာမည်ကိုပြုလုပ်ထားခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ [ပါဠိတော်၌''ယံနာမကမ္မံ''ကို ဤအနံက် ၃မျိုးလုံးပေးပါ၊[၊နာမမေယျန္တိ–ကား၊နာမဏပနံ - ထားအပ်သော နာမည်သည်၊ဝါ - ထား‌ကြောင်းဖြစ်သော နာမည်သည်၊ဝါ-နာမည်ကို ပညတ်ထားခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ နိရုတ္တိတိ-ကား၊ နာမနိရုတ္တိ - အနက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ဟောတတ်သော နာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဗျဉ္ဇနန္တိ – ကဲား၊ နာမဗျဉ္ဇနံ - အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော နာမည်သည်၊

ဩပပါတိကံ။ ။ဥပပတနံ-ရှေးနာမည်၏နောက်၌ကျရောက်ခြင်း၊ဥပပါတော-ခြင်း၊ ဥပပါတော+သိလံ ယသာတိ ဩပပါတိကံ၊[သယမေဝ (မည်သူမျှမမှည့်ရဲ့ အလိုအလျောက်သာလျှင်) ဥပပတနသိလံ နာမံ ဩပပါတိက နာမန္တိ ဝုစ္စတိ၊ဋီကာ။]

နာမကမ္မံ,နာမဓေယ္ယံ။ ။ကမ္မံကို ကရဏံဟုဝှင်း, ဓေယ္ယံကို ထပနံဟုဝှင်း အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ ထို ကရဏာ ထပနသဒ္ဒါတို့ကိုကား ဋီကာ၌ ဥနက်ဖွင့်၏၊''ကဲ့ရဲ့ယတေတိ ကမ္မံ၊နာမမေဝ+ကမ္မံ နာမကမ္မံ–ပြုအပ်မှည့်အပ်သောနာမည်၊ဓေယ္ယံ၌ ဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း၊ ဏျပစ္စည်း၊ ဓိယတိ ထပီယတိ-ထားအပ်၏၊ဤတိ ဓေယ္ယံ၊ နာမမေဝ+ဓေယ္ယံ နာမဓေယ္ယံ–ပညတ်ထားအပ်သော နာမည်တည်း။

တနည်း။ ။ကဒ္ဒိယတိအနေနနာတိကမ္မံ၊ ဓိယတိ အနေနနာတိ ဓေယ္ယံ၊(ကရဏာသာဓ်)၊''နာမမေဝ ကမ္မံ''စသည် ဆက်၊ ''ဤအနက်သည် ဤအဓမည်ရှိ၏''ဟု ကမ္မ-ပြုလုပ်ကြောင်း ပြောဆိုကြောင်း အမည်တည်း၊ ဓေယ္ယံ-ပညတ်ထားကြောင်းအမည်တည်း၊ [အထဝါ ကရဏာတ္ထာ၊ပေ၊ကရဏံ ထပနဥနာမ ဟောတိ၊-ဋီကာ။]

တနည်း။ ။ကရဏံ ကမ္မံ, ဓာနံ(ထပနံ)ဓေယ္ယံ၊ (ဘာဝသာဓ်)၊နာမသည်-နာမည်ကို+ကမ္မံ-ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း၊ဓာနံ = ထပနံ-ပညတ်ထားခြင်း၊နာမကမ္မံ, နာမဓေယ္ယံ–ခြင်း၊ သူတပါးတို့ သိအောင် ပြုလုပ်ပြောဆိုခြင်း,ပညတ်ထားခြင်းမျှဖြစ်သောကြောင့် နာမည်သည်ပင် ကမ္မဟုဝှင်း, ဓေယျဟုဝှင်း အမည်ရပြန်သည်။ [အထ ဘာဝတ္ထာ ဥဘနမတ္တမေဝ ကရဏံ ထပနန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဉ္ဇနံ။ ။နာမနိရုတ္တိ, နာမဗျဉ္ဇနံ ပုဒ်တို့ဖြင့် နာမကိုသာ အရကောက်ရသည်၊ [နာမနိရုတ္တိနာမဗျဉ္ဇနန္တိနာမဓေယ္ယဝ ဝုတ္တံဟောတိ၊] မှန်၏-''နာမ'' ဟု ခေါ်ရသော သဒ္ဒါသည် ထိုထိုအနက်ကို ထုတ်ဖော်၍ ဟောပြာတတ်သောကြောင့် နိရုတ္တိလည်းမည်၏၊ထိုထိုအနက်ကိုထင်ရှားပြတတ်သောကြောင့် ဗျဉ္ဇနလည်းမည်၏၊ [နာမဓာတုတံ ဝစနမေဝ တံတံ အတ္ထံ နိဒ္ဓါရေတ္ဝာ သဟေတုကံ ကတ္ဝာ ဝဒတိ ဗျဉ္ဇယတိ

(အတ္ထိ)၊ ပန - ဆက်၊ ယသ္မာ, ေတံ-ဤအမည်သည်၊အတ္ထံ-အနက်ကို၊ဗျည္ဇေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊ တသ္မာ, ဧဝံ-ဤသို့ဗျည္ဇနံ ဟူ၍၊ (ဘဝတာ) ဝုတ္တံ၊ အဘိလာပေါတိ—ကား၊ နာမဘိလာပေါဝ - အနက်သို့ ရှေးရှု ရွတ်ဆိုအပ်သောနာမည်ပင်တည်း၊]အဘိလပတိတိ အဘိလာပေါ၊ နာမ မေဝ + အဘိလာပေါနာမာဘိလာပေါ။]

သဗ္ဗဝဓမ္မာအဓိဝစနပထာတိ -ကား၊ အဓိဝစနဿ—သဒ္ဒါကိုစွဲမှီရည်စူး၍ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်၏၊ နော ပထဓမ္မောနာမ—အာဒကြောင်းမဟုတ်သောတရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ (နာမည်၏ အကြောင်းမဟုတ်ဒဿာ, နာမည်မှည့်၍မဖြစ်သော တရားမည်သည် မရှိ၊) ကေဓမ္မော—ဘခုဒသာတရားသည်၊သဗ္ဗဓမ္မသု-အလုံးစုံဒသာတရားတို့၌၊ နိပတတိ—ကျ၏၊ သဗ္ဗဓမ္မာ - အလုံးစုံဒသာဘရားတို့သည်၊ ကေဓမ္မသ္မိံ-ဘခုသောဘရား၌၊ နိပတန္တိ-နှ၏၊ [ဤအကျဉ်းကို ခဲ့လိုလို၍ ‘‘ကထံ’’စသည်မိန့်။] ကထံ - အဘယ်သို့ ကျနိုင်သနည်း၊ ဟိ - အဖြေကား၊ (တနည်း) ဟိ - ခဲ့၊ အယံ နာမပညတ္တိ - ဤနာမပညတ်ဟူသည်၊ ကေဓမ္မော-တခုသောတရားတည်း၊ သော - ထို တခုသောဘရားသည်၊ သဗ္ဗသု - နှံသော၊ စတုဘူမကဓမ္မေသု - ဘုံငါးခု၌ ဖြစ်သော တရားတို့၌၊ နိပတတိ၊ [နာမည်ပညတ်က ဘုံ ၄ပါး၌ဖြစ်သောတရားတို့ကို ဝါစကအဖြစ်ဖြင့် ဟောနိုင်သည်ကို ‘‘နိပတတိ - ကျရောက်၏’’ဟု ဆိုသည်၊] သတ္တောပိ—သတ္တဝပညတ်သည်ၜင်း၊ သခ်ၤါရေပိ - ရုပ်နာမ်သခ်ၤါရသည်ၜင်း၊ နာမတော-နာမည်မှ၊ မုတ္တဓကာနာမ-လွတ်သည်မည်သည်၊ နတ္ထိ—မရှိ။

အဋ္ဌဝိပဗ္ဘာဒိသု - တော တောင် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ ရုက္ခောပိ-သစ်ပင်သည်လည်း၊ (ရှိရှိသမျှ သစ်ပင်သည်သည်း)၊ ဇာနပဒါနံ-ဇံနပုဒ်နေသူလူတို့၏၊ ဘာရော-တာဝန်တည်း၊ (နာမည်မှည့်ဖို့ တာဝန်တည်း၊) ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုဇနပုဒ်နေသူ လူတို့သည်၊ (ကဒေန္တိဒ္ဓစပ်၊)အယံ - ဤသစ်ပင်သည်၊ ကိံ ရုက္ခောနာမ - အဘယ်သစ်ပင် မည်သနည်း၊ဣတိ - သို့၊ ပုဋ္ဌာ-မေး အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ—နှံလသော်၊မြို့သူမြို့သားတို့က မေး အပ်ကုန်လသော်၊အယံ-ဤသစ်ပင်သည်၊)ခဒိရော-ရှားပင်တည်း၊(အယံ-သည်၊)ပလာသော-ပေါက်ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထနာ-သည်၊ ဇာနနကနာမံ-သိအပ်သော အမည်ကို၊ ကဒေန္တိ—ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ယသ—အကြင်သစ်ပင်၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊

စာတိ အာဟ နာမမိစ္စေဝ ဝုတ္တံ ပေါတိတိ၊-အနု၊] နိရုတ္တိဒ္ဒ‘‘နိ+ဥတ္တိ’’ဟု ခွဲ၍ နိကို နိဒ္ဒါရေတ္ဝာ ဟုၜင်း, ဥတ္တိကို ဝဒတိဟုၜင်း ဖွင့်သည်၊ ဥစတိဘိ ဥတ္တိ၊နိဟရိတ္ဝာ+ဥတ္တိ နိရုတ္တိ’’ဟု ပြုစေလိုသည်၊ ရှေးက‘‘ဥစ္စတေတိ ဥတ္တိ၊ နိဟရိတ္ဝာ+ဥတ္တိ နိရုတ္တိ-ထုတ်ဖော်၍ ရွတ်ဆိုအပ်သောကြောင့် နိရုတ္တိမည်၏’’ဟု ကမ္မသာဓ်ပြုလုပ်ကြ၏၊ ဤဥ်ဒ္ဓကား ကတ္တုသာဓ်တည်း။

နဇာနန္တိ၊ တံပိ-ထိုသစ်ပင်ကိုလည်း၊ အနာမကောနာမာတိ-အမည်မရှိသော သစ်ပင်ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ တံပိ-ထို အနာမကဟူသော နာမည် သည်လည်း၊ တဿ-ထိုသစ်ပင်၏၊ နာမဓေယျမေဝ-သာဝေါအပ်သော အမည် တမျိုးသည်သာ၊ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ၊ [ထိုသစ်ပင် နာမည်မှာ "အနာမက" တဲ့-ဟူလို။] သမုဒ္ဒေ-၌၊ မစ္ဆကစ္ဆပါဒိသုပိ-ငါးလိပ်အစရှိသော သတ္တဝါတို့၌လည်း၊ ဇသေဝနယော၊ ဣဘရေ-အဓိဝစနဒုက်မှ တပါးကုန်သော၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ ဒုကာ-နိရုတ္တိဒုက်, ပညတ္တိဒုက်တို့သည်၊ ဣမိနာ-ဤအဓိဝစနဒုက်နှင့်၊ သမာနတ္ထာဇေဝ-ဟူသောအနက် ရှိကုန်သည်သာ။

နာမရူပဒုကေ-၌၊ နာမကရဏဋ္ဌေနစ -နာမည်ကိုပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်ရင်း၊ နမနဋ္ဌေနစ-အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်ရင်း၊ နာမနဋ္ဌေနစ-မိမိသို့အာရုံ,အနဝဇ္ဇမွတို့ကို ညွတ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်ရင်း၊ နာမံ-နာမမည်၏၊ [ရှေးနိဿယတို့၌ "နာမနဋ္ဌေနစ-မိမိသို့ အာရမဏ်ကဲ့တရားတို့ကို ညွတ်စေတတ်သော အနက်ကြောင့်ရင်း" ဟု ပေး၏၊ နောက် လာလတံ့ အကျယ်ကို ကြည့်၍ စဉ်းစားပါ။] တတ္ထ-ထို ၃ မျိုးသောအနက် တို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌ "တတ္ထ-ထို၃မျိုးသောနာမ်တွင်" ဟု ပေး၏၊] တာဝ-နိဗ္ဗာန်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-နှ်သော၊) စတ္တာရော-နှ်သော၊ ခန္ဓာ-နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ နာမကရ ဏဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ နာမံ-မည်၏။

ဟိ-ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြအံ့၊ [ဥပမာဆိုသော်လည်း ဝိသဒိသူပမာတည်း၊] မဟာဇနသမူဟတ္တာ-များစွာသော လူအပေါင်းသည် သမုတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာသမူဟသဒ-မဟာသမူဟသဒ်၊ မဟာသမူဟတောတိ နာမံ-မဟာသမူဟဟူသော အမည်သည်၊ အဟောသိယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့ရင်း၊

နာမံ။ ။နာမကရဏဋ္ဌေနဖြင့် "နာမံ-မိမိ၏နာမည်ကို+ကရောတိ-မိမိကိုယ်တိုင် ပြုတတ်၏၊ ဣတိ နာမံ" ဟု ပြ၏၊ နာမကရဏဟု ဆိုလိုလျက် ကရဏပုဒ်ကို ချေထားသည်ဟု ကြံပါ၊ ဤဝိဂြိုဟ်အရ နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးနှင့် နိဗ္ဗာန်ရ၏၊ နမနဋ္ဌေနဖြင့် "အာရမဏာဘိမုခံ-အာရုံသို့ ရှေးရှု+နမတိ-ညွတ်တတ်၏၊ ဣတိ နာမံ" ဟုပြ၏၊ [နောက် အကျယ်၌ "အာရမဏာဘိမုခါ နမန္တီ" ဟု လာလိမ့်မည်၊] ဤဝိဂြိုဟ်အရ အာရုံသို့ မညွတ်တတ်သော နိဗ္ဗာန်ကို မရ၊ နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးသာရ၏၊ နာမနဋ္ဌေနဖြင့် "နာမေန္တိ-မိမိသို့ အာရုံ အနဝဇ္ဇမွတို့ကိုညွတ်လာစေတတ်၏၊ ဣတိ နာမံ" ဟုပြ၏၊ ဤနည်း၌ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြေ၊ နာမကွန်ခ္ဓာ ၄ ပါးနှင့်နိဗ္ဗာန်တရား ရ၏၊ မှန်၏-နောက်အကျယ် ပြလတံ့အတိုင်း နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးသည်အာရုံနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်အာရုံတို့ကို (တခုပြီးတခု) မိမိသို့ညွတ်လာစေတတ်၏၊ နိဗ္ဗာန်လည်း မိမိကအာရမဏာမိပတိဖြစ်သောကြောင့် မဂ်ဖိုလ်ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် အာဘိညာဉ်စသော အနဝဇ္ဇတရားတို့ကို မိမိသို့ ညွတ်လာစေတတ်သည်။

[ဤစကားဖြင့် သာမညနာမ်ကို ပြသည်၊] ဝါ-ဘနည်း၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ အယံ-ဤသတို့သား၊သည်၊တိဿနာမ-တိသ၊ာည်သည်၊ဟောတု-ဖြစ်ခစ၊ (အယံ—သည်၊)ဖုဒ္ဓသာနာမ-သည်၊ ဟောတု၊ ဤတိဋဝံ-သို့၊ပုတ္တသာ-၏၊ကိတ္တိမနာမံ—ကိတ္တိမနာမ်ကို၊ ကရောန္တိယထာ—သကဲ့သို့ဂင်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဓမ္မာကထိဓကာ—ဓမ္မကထိကပုဂ္ဂိုလ်၊(တရားစကားဠှယ်သူဿ ပုဂ္ဂိုလ်၊) ဝိနယဓရာ—ဝိနည်းဓိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤတိ-သို့၊ ဂုဏတော-ကြောင့်၊ နာမံ-အမည်သည်၊ အာဂစ္ဆတိယထာ—လာသကဲ့သို့ဂင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ ဝေဒနာဒိနံ—ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ (နာမံ—သည်၊) န(အာဂစ္ဆတိ)-လာသည်မဟုတ်၊ ဟိ-ခဲ့၊ ဝေဒနာဒယော—ဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့သည်၊မဟာပထဝီအာဒယော ဝိယ-ခမြေကြီး အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ အတ္တနော—၏၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ကရောန္တာ ဝ—ပြုကုန်လျက်သာလျှင်၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ တေသု-ထိုဝေဒနာ အစရှိသောတရားတို့သည်၊ ဥပပန္နသု-နှ်လသော်၊ ဧဘသံ-ထိုဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏၊နာမံ-သည်၊ ဥပပန္နမေဝ—ဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဥပပဇ္ဇံ—ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝေဒနံ-ကို၊တံ-သင်သည်၊ ဝေဒနာနာမ-ဝေဒနာမည်သည်၊ ဟောဟိ—လော၊ ဤတိ—သို့၊ ကောစိ—တစုံတယောက်သည်၊ န ဘဏတိ-မပြောဆို၊ (မမှည့်၊) တဿ—ထိုဝေဒနာ၏၊ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံစ — နာမည်ယူဖွယ်ကိစ္စသည်လည်း၊ န အတ္ထိ။

ပထဝိယာ—မြေကြီးသည်၊ ဥပပန္နာယ-ဖြစ်လသော်၊ တံ-သည်၊ ပထဝီနာမံ-မည်သည်၊ ဟောဟိ၊ ဤတိ-သို့၊ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံ,နတ္ထိယထာ-ကဲ့သို့ ဂင်း၊ စက္ကဝါဠ ၊ပေ၊ နက္ခတ္တောသု—စကြဝဠာ, မြင့်မိုရ်ဇတာင်, လ, နေ, နက္ခတ်တို့သည်၊ဥပပန္နေသု-နှ်လသော်၊တံ, စက္ကဝါဠနာမ-စကြဝဠာမည်သည်၊ဟောဟိ၊ ပေ၊ တံ,နက္ခတ်တံနာမဟောဟိ၊ ဤတိ-သို့၊ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံ, နတ္ထိယထာ-ကဲ့သို့ ဂင်၊ နာမံ-ပထဝီ စက္ကဝါဠစဿာ နာမည်သည်၊ ဥပပန္နမေဝ-ဖြစ်တော့သည်သာ၊ဟောတိယထာ--ကဲ့သို့၊ ဩပါတိကံပညတ္တိယံ - ဩပါတိကပညတ်၌၊ (ရှေ့ပညတ်၏နောက်၌ကျခြင်းအလေ့ရှိသောနာမပညတ်၌၊)နိပတတိယထာ-ကျသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဝေဒနာယ—သည်၊ ဥပပန္နာယ-သော်၊ တံ ဝေဒနံနာမ ဟောဟိ၊ဤတိ နာမဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ၊ တာယ-ထိုဝေဒနာသည်၊ ဥပပန္နာယ—သော်၊ ဝေဒနာတိနာမံ—ဝေဒနာဟူသော အမည်သည်၊ ဥပပန္နမေဝ ဟောတိ၊ ဩပါတိကပညတ္တိယံ-၌၊ နိပဘတိ၊ သညာဒီသုပိ—သညာ အစရှိသော တရားတို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ဟိ-မှန်၊ အတီဧတဒိ-အတိတ်ကာလ၌လည်း၊ ဝေဒနာ-သည်၊ ဝေဒနာယေဝ-ဧဝေဒနာမည်သည်သာ၊သညာ-သည်။(သညာယေဝ)၊သဒ်္ဒါရာ-တို့သည်၊ (သဒ်္ဒါရာယေဝ)၊ ဝိညာဏံ-သည်၊ဝိညာဏမေဝ—သည်သာ၊ အနာဂတေပိ — အနာဂတ်ကာလ၌ဂင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နေပိ — ၌ဂင်း

(ဝေဒနာ ဝေဒနာယေဝ၊ပေ၊ဝိညာဏံ ဝိညာဏမေဝ)၊ပန-ကား၊နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ သဒါပိ- အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ နိဗ္ဗာနမေဝ-နိဗ္ဗာန်မည်သည်သာ၊ ဣဘိ-သို့၊နာမကရဏဋ္ဌေန-နာမည်ကို ပြုဘတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ နာမံ-မည်၏။

စ-ကား၊ နမနဋ္ဌေနာပိ-အာရုံသို့ ညွတ်ဘတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်း၊ ဇေတ္တ-ဤနာမ်တရားတို့ဘင်၊စတ္တာရော-နှ်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ နာမံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထို နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ အာရုမဏာဘိမုခါ-အာရုံသို့ ရှေ့ရှုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)နမန္တိ-ညွတ်တတ်ကုန်၏၊ နာမနဋ္ဌေန-မိမိသို့ အာရုံ အနဝဇ္ဇဓမ္မတို့ကို ညွတ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သဗ္ဗပို-အလုံးစုံသော နာမ်တရားသည်လည်း၊ နာမံ-မည်၏၊ [နိဗ္ဗာန်လည်း ရသောကြောင့် "သဗ္ဗမို"ဟု ဆိုသည်၊] ဟိ-မှန်၊စတ္တာရော-နှ်သော၊ ခန္ဓာ-နာမ်ခန္ဓာတို့သည်၊ အာရုမဏေ-တို့ကို၊ အညမညံ(အညံအညံ)-အခြားဘပါး အခြားတပါးကို၊ နာမေန္တိ-ညွတ်စေကုန်၏၊ နိဗ္ဗာနံ-သည်၊ အာရုမဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယ - အာရုမဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တာနိ-မိမိ၌၊ ဝါ-သို့၊ အနဝဇ္ဇဓမ္မေ--အပြစ်မရှိသောတရားတို့ကို၊ နာမေတိ-ညွတ်စေတတ်၏။

အာရုမဏေ အညံအညံ။ ။ရှေးနိသဲ့ယဝယ် "အာရုမဏေ-အာရုံ၌၊ အညမညံ-အချင်းချင်း"ဟုပေး၏၊"၌"ဟုပေးလျှင် နာမေန္တိ၌ ကာရိတ်ပစ္စည်း၏ ကံမရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် အာရုမဏေကို လိင်္ဂဝိပလ္လာသကြောင့်"အာရုံတို့ကို"ဟုပေးသည်၊ အညမညံ ပုဒ်၌လည်း အချင်းချင်းဟူသောအနက်မဖြစ်နိုင်၊ နာမ်ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အာရုံတို့သည်အချင်းချင်း အပြန်အလှန်မညွတ်စေနိုင်ကြ၊ထို့ကြောင့်"အညံအညံ-လက်ရှိအာရုံမှ တပါးသော အာရုံ,လက်ရှိအာရုံမှ တပါးသောအာရုံကို (အာရုံတပါးပြီးအာရုံ တပါးကိုအာရုံတပါးပြီး အာရုံတပါးကို) မိမိဟူသော နာမ်ခန္ဓာသို့ညွတ်စေသည်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-နာမ်ခန္ဓာ ငါးပါးသည် အာရုံနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း၊ ["နာမေန္တိ-အာရုမဏိက တရားတို့ကို မိမိသို့ညွတ်စေတတ်ကုန်၏"ဟူသော ရှေးအနက်ကိုလဲ့ည်း စဉ်းစားပါ၊နာမ်ခန္ဓာငါးပါးတို့သည်သူတို့ကိုယ်တိုင်အာရုမဏိက ဖြစ်သောကြောင့် အခြား အာရုမဏိက တို့ကိုမညွတ်စေပါ။]

အာရုမဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယ။ ။ဇဉ္ဇဖြစ်သော နိပ္ပန္နရူပ်များသည် မိမိကို အာရုံပြုသော လောဘမူစိတ်ကို မိမိသို့ ညွတ်လာစေနိုင်လောက်အောင် ဆွဲဆောင်နိုင်သော အာရုမဏာဓိပတိသတ္တိ ရှိကြ၏၊ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ လွန်ကဲသော သတ္တိမရှိ၊ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ (မိမိသို့ အနဝဇ္ဇတရားတို့ကို ညွတ်စေနိုင်သော သတ္တိလွန်လွန်ကဲကဲ ရှိသည့်အတွက်) "နာမေထိတိ နာမံ"အရ နာမဟု ခေါ်ရသည်၊ ဘုရားရှင်၏ အခြားကိစ္စများပြီးသောအခါနိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုတော်မူကာဖလသမာပတ်ဝင်စားဘော်မူခြင်းဖြစ်ခြင်းမှာလည်းနိဗ္ဗာန်၏အာရုမဏာဓိပတိသတ္တိကြောင့်ပင်တည်း၊ [အာရုမဏာဓိပတိပစ္စယတာယာတိ၊ပေ၊နိဗ္ဗာနမေဝ နာမန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာ—အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာ တို့ကို၊ ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရ ဒဿနတ္ထံ—လွန်စွာအထက်အဆက်၌ဖြစ်တတ်သော ဝဋ်၏အခြေအမြစ်ကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ (တနည်း) ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရဒဿနတ္ထံ-ဝဋ်မြစ်တို့၏ လွန်စွာအဆက်အဆက်၌ ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဂဟိတာ—ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာဟူသော ဒုက်ကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ—ဟူလို]

ဘဝိဿတိ အတ္တာစ လောဒကာစ:တိ—ကား၊ ခန္ဓာပဉ္စက်—ခန္ဓာ ၅ ပါး အပေါင်းကို၊(ဂဟေတွာ၌စပ်၊) အတ္တာတိစ—အတ္တဟူ၍၎င်း၊ လောကောတိစ-လောကဟူ၍၎င်း၊ ဂဟေဘွာ—ယူ၍၊တံ—ဆိုအတ္တ လောကဟူသော ခန္ဓာပဉ္စကသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ—သို့ ဂဟဏာကာရေန - ယူခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝိဋ္ဌာ—စွဲမြဲတည်နေသော ဒိဋ္ဌိသည်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ—သဿဘဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဒုတိယာ—၂ခုမြောက်သော ဒိဋ္ဌိသည်၊ နဘဝိဿတီတိ အာကာရေန -မဖြစ်လတံ့ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိဝိဋ္ဌာ—စွဲမြဲတည်နေသော်၊ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ—တည်း။

ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘတိ-ကား၊ အတီဘကောဋ္ဌာသံ-အတိတ်အဖို့အစုကို၊ [ပုဗ္ဗကို အတီတဟုဎင်း,အန္တကို ကောဋ္ဌာသ ဟုဎင်းဖွင့်သည်၊] အာရမဏံ—ကို၊ကရိတ္ဝာ-ပြု၍၊ (ဒိဋ္ဌိဉပဓိတိ၌စပ်၊) ဣမိနာ-ဤပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘအစရှိသောပါဠိဖြင့်၊ ဖြဟ္မဇာလေ—ဖြဟ္မဇာလသုတ်၌၊ အာဂတာ—လာကုန်သော၊ အဋ္ဌာရသ—၁၈ပါးကုန်သော၊ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိယာ—ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိဘို့ကို၊ ဂဟိဘာ-ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ အပရန္တံ အာရဗ္ဘတိ—ကား၊ အနာဂတကောဋ္ဌာသံ—အနာဂတ် အဖို့အစုကို၊ အာရမဏံ, ကရိတ္ဝာ၊ (ဒိဋ္ဌိ ဥပဓိတိ-၌စပ်၊) ဣမိနာ—ဤအပရန္တံ အာရဗ္ဘ အစရှိသောပါဠိဖြင့်၊ တတ္ထေဝ—ထိုဖြဟ္မဇာလသုတ်၌ပင်၊ အာဂတာ-န်သော၊ စတုစတ္တာလီသ—၄၄ပါးသော၊ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိယော—အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ဂဟိတာ—နှ်ပြီ။

အဝိဇ္ဇာ၊ဂေ၊ဂတိတာ။ ။နာမရူပဒုက်၏အခြာ မဲ့၌အဝိဇ္ဇာဘဝတဏှာဒုက်ကို ဟောတော်မူ၏၊''ထိုအဝိဇ္ဇာနှင့် ဘဝတဏှာကို အဘယ်အကျိုးငှါ ယူအပ်သနည်း'' ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ ''အဝိဇ္ဇာ၊ပေ၊ဂဟိတာ''ဟု မိန့်သည်၊ အဝိဇ္ဇာသည် ဝဋ်ဒုက္ခ၏ ဒဿပြစ်ကို ဖုံးထား၏၊ ထိုဖုံးထားမှုကြောင့် အပြစ်မမြင်နိုင်တော့ပဲ တဏှာသည် ဝဋ်တရားကိုပင် သာယာနှစ်သက်၏၊ ထို့ကြောင့် ''သတ္တွာတို့၏ ဝဋ်ဒုက္ခကို ခံစားဖို့ရာ အဖြစ်ဟူသည် အဝိဇ္ဇာနှင့် ဘဝတဏှာတည်း''ဟု ပြခြင်းအကျိုးငှါဤတရား၂ ပါးကို ဒုက်အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူအပ်၏၊ [သမုဒါစရကိ—သံ(သင္ဥ)ဥဒ္ဓံ အာစရတိ-လွန်စွာအထက်၌ ဖြစ်လာတတ်၏၊ ဣတိ သမုဒါစာရော၊ ဝဋ္ဋမူလမေဝ+သမုဒါစာရော ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရော၊ (တနည်း) သမုဒါစရဏံ-သမုဒါစာရော၊ ဝဋ္ဋမူလာနံ+သမုဒါစာရော ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရော။]

ဒေါဝစသာတာနိဒ္ဒေသေ–၌၊ သဟမမ္မိကေ ဝုစ္စမာနေတိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ ယံ သိက္ခာပဒံ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ (တံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်သည်၊) သဟဓမ္မိကံနာမ–သဟမ္မိကမည်၏၊ တသ္မိံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ (ဝုစ္စမာနေ၌စပ်၊)ဝတ္ထုံ-ဝတ္ထုကို၊ ဒဿေတွာ–ပြ၍၊ အာပတ္တိံ–သို့၊ အာရောပေတွာ–တင်၍၊ တံ-သင်သည်၊ ဣမံနာမ အာပတ္တိံ–ဤမည်သော အာပတ်သို့၊ အာပန္နော-ရောက်ပြီ၊ ဣဿ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ ဒေးသဟိ–ဒဿနာပြောပါလော၊ဝုဋ္ဌာဟိ-အာပတ်မှ ထပါလော၊ပဋိကရောဟိ–ကုစားပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ဝုစ္စမာန-ဧပြောဆိုအပ်သော်။ ဒေါဝစဿာယန္တိ အာဒီသု-အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဧဝံ-သို့၊ စေးဒိယမာနဿ–စောဒနာအပ်သော်၊ဝါ–ဖြစ်သော၊ ပဋိစောဒနာယ ဝါ-တဖန်ပြန်၍စောဒနာခြင်းအားဖြင့်သော်၎င်း၊ အပ္ပဒက္ခိဏာဂ္ဂါဟိဘာဝယ ဝါ-မြတ်မြတ်နိုးနိုးယူခြင်းမရှိသူ၏အဖြစ်အားဖြင့်သော်၎င်း၊ ဒုဗ္ဘစ္ဆ-ခဲယဉ်းသောစကားရှိသူ၏၊ (အပြောအဆိုခက်သူ၏၊) ဂမ္ဘီ–အလုပ်ဘည်း၊ ဒေါဝစဿာယံ–ခဲယဉ်းသောစကားရှိသူ၏အလုပ်၊ တဒေဝ–ထိုခဲယဉ်းသောစကားရှိသူ၏အလုပ်ကိုပင်၊ ဒေါဝစဿနိပိ–ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ တဿ–ထိုခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏ အလုပ်၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ဒေါဝစဿိယံ–ခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏ အလုပ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ ဣတရံ–ဒေါဝစဿိယံပုဒ်မှ တစ်ပါးသော ဒေါဝစဿတာပုဒ်သည်၊တဿေဝ-ထိုဒေါဝစဿိယံပုဒ်၏ပင်၊ ဧဝံစနံ-ဧဝံဝုစ်ပရိယာယ်တည်း။

သဟဓမ္မိကံ။ ။သဟ+သက္ခိဘဗ္ဗော+ဓမ္မော သဟဓမ္မော–အတူတကွကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလသိက္ခာစသည်၊ သဟဓမ္မေ+ဘဝံ သဟဓမ္မိကံ-အတူတကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလသိက္ခာစသည်၌ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်၊ ဤသို့သော ဝစနတ္ထကိုပြလိုလျှင် ''သဟဓမ္မိကံ နာမ၊ ပေ၊ သိက္ခာပဒံ'' ဟု မိန့်သည်၊ [သဟ သိက္ခိတဗ္ဗောပေ၊ သဟဓမ္မိကံ၊-ဋီကာ၊] ဒုဗ္ဘစသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာဋ္ဌကား တမျိုးဖွင့်ထားသေး၏။

ဒေါဝစဿာယံ။ ။ဒေါဝစဿတာ နိဒ္ဒေသ၌ ''ဒေါဝစဿာယံ'' ပုဒ်၏ပြိုးပုံကိုပြလိုလျှင် ''ဒုဗ္ဘစဿ ကမ္မံ'' စသည်ကို မိန့်သည်၊ ''ဒုဗ္ဘစဿ+ကမ္မံ ဒေါဝစဿံ'' ဟု ကမ္မအနက်၌ဏျပစ္စည်း (သ်)လာပြိုးစေပြိုးနောက်,သွတ္ထ၌အာယပစ္စည်းသက်၍ ''ဒေါဝစဿာယံ'' ဟု ဖြစ်သည်၊ [ကမ္မတ္ထေဝတ္တမာနဿော ဒေါဝစဿံသဒ္ဒတော အာယသဒ္ဒံ အနုညတ္ထံ ကတွာ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊ဤ၌ အနုညတ္ထံ ကတွာဖြင့် ''အခြားသောအနက်မရှိ-သွတ္ထပြု၍'' ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဒေါဝစဿိယံ။ ။ကမ္မအနက်၌ ''ဒေါဝစဿံ'' ဟု ပြိုးပြိုးနောက်ဘာဝအနက်၌ ဏျပစ္စည်းထပ်သက်၍သ၏(အ)ကို ဇပြုလျှင် ''ဒေါဝစဿိယံ'' ဟု ပြိုးကြောင်းကိုသိစေလို၍ ''တဒေဝ ဒေါဝစဿန္တိ ဝုစ္စတိ၊ တဿ+ဘာဝေါ ဒေါဝစဿိယံ'' ဟုဖွင့်သည်၊ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ ''ဒေါဝစဿာယံ'' အဋ္ဌကမ္မ (ဆရာမိဘ စသူတို့၏စကားကို နားမထောင်ခြင်း = ငွတိုက်ခြင်းအလုပ်) ရ၏၊တရားကိုယ်မှာ ထိုအလုပ်ကို

ဝိပ္ပဋိကူလဂါဟိတာတိ-ကား၊ဝိသေသမဂါဟိတာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုယူလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိလောမဂဟဏသဒ်္ဒါတေန-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုယူခြင်းဟု ဆိုအပ်ခဲသော၊ ဝိပစ္စနီဒကန-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းအားဖြင့်၊ သာတံ-သာယာခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိပစ္စနိကသာတော-မည်၏၊တေံ-ဤဝိပစ္စနိကသာဘဟူသောအမည်သည်၊ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ-ဆန့်ကျင်ဘက်စို့နှင့်တူသော ဆန့်ကျင်ဘက် စကားကိုယူခြင်းကို၊ဂဏှာတ္ဝာ-ယူပြီး၍၊ဧကပဒေနေဝ-တပုဒ်တည်းဖြင့်ပင်၊(တဒ္ဓန်းတည်းသောစကားဖြင့်ပင်၊)တံ-ထိုသူ့ကို၊ နိဿဒ္ဒံ-အသံ မရှိသည်ကို၊ ဒုကာသိံ-ပြုလိုက်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သုခံ-ချမ်းသာခြင်းကို၊ ပဋိလဘန္တဿ-ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ တဿ-ထို ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းအားဖြင့် သာယာခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ ဝိပစ္စနီကသာတတာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ယူခြင်းအားဖြင့် သာယာခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။

ဩဝါဒံ- အဆုံးအမကို၊ အနာဒိယနဝသေန-မနာယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အနာဒရဿ-လေးစားခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ အနာဒရိယံ-ရာ၊ဣတရံ-အနာဒရိယံပုဒ်မှ တပါးသော အနာဒရတာပုဒ်သည်၊ တဿဝံ-ထို အနာဒရိယံပုဒ်၏ပင်၊ ဧဝံစနံ-ဘည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ အနာဒိယနာကာရော-အဆုံးအမကို မနာယူခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊အနာဒရတာ-မည်၏၊ [အနာဒိယနာ ကာရောဿည် သဒ္ဒတ္ထ မဟုတ်၊ အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊ "နတ္ထိ+အာဒရော ယဿာတိ အနာဒရော၊ အနာဒရဿ+ဘာဝေါ အနာဒရတာ"ဟု ပြုပါ၊]ဂရုဝါသံ-အလေးဂရုပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ဂရုစိုက်သောအားဖြင့်နေခြင်းကို၊အဝသနဝသေန-မနေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ဥပပဉ္စန္နော-သော၊ အဂါရဝဘာဝေါ-ရိုသေလေးစားခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊အဂါရဝတာ-၏။

လုပ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးတည်း၊"ဒေါစသိယံ" အရှဉ်ကား ထိုအလုပ်၏ဖြစ်ကြောင်းသင်္ခါရက္ခန္ဓာစေတနာတည်း၊ဤသို့နောက်၌ များစွာ အရကောက်ပြုလိမ့်မည်။

ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ။ ။ပဋိ+အာဏိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောစို့၊စူးဝင်နေသောစို့ကို ရိုက်ထုတ်ကြောင်းဖြစ်သော အခြားစို့ကို "ဆန့်ကျင်ဘက်စို့"ဟု ခေါ်၏၊ ပဋ္ဌာဏိဝိယာတိပဋ္ဌာဏိကံ-ဆန့်ကျင်ဘက်စို့ကဲ့သို့ သူတပါးစကားကို ပယ်ရှားကြောင်းဖြစ်သော စကား၊ပဋ္ဌာဏိကသဒ+ဂဟဏံ ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ။

ဂရုဝါသံ၊ပေ၊အဂါရဝတာ။ ။ဂုဏောဟိ ဂရုသုဂါရဝေနဝသနံဂရုဝါသော၊-ဋီကာ၊ ဂုဏ်အားဖြင့်အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အပေါ်၌ အလေးဂရုပြုခြင်း မရှိသော နေခြင်း,ဂရုမစိုက်ပဲနေခြင်း၊နတ္ထိ+ဂါရဝေါ ယဿာတိ အဂါရဝေါ၊အဂါရဝဿ+ဘာဝေါအဂါရဝတာ။

သဇေဋ္ဌကဝါသံ-ဒ့ကြီးအကဲနှင့်တကွဖြစ်သော နေခြင်းကို၊ အဝသန ဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပပဇ္ဇေ-၃သာ၊ အပဇ္ဇိဿဝဘာဒဝါ-ရှေးရှု နားထောင်ခြင်း မရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ အပဇ္ဇိဿဝတာ-မည်၏၊ အယံဝုစ္စတိတိ-ကား၊ ဧဝရူပါ-ဤသို့ သဘောရှိ၃သာ၊ အယံ-ဤ သဒေဘာဘဒကိုး၊ ဒေါဝစဿတာနာမ-ဒေါဝစဿတာ မည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ပန-ဆက်၊ အတ္ထတော တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့်၊ သော-ဤဒေါဝစဿတာသည်၊ ကေနဿာ၃ာရေန-ထိုခဲ့ယင်း သော စကား၌သူ၏အမှု၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-န်သော၊ စတ္တာရော-န်သော၊ခန္ဓာ ခန္ဓာဟ္ဘိဘည်း၊ ဝါ-ဘနည်း၊သခ်ါရက္ခန္ဓော ယေဝ-သခ်ါရက္ခန္ဓာသာတည်း၊ဣတိ-အပြီ တည်း၊ [သခ်ါရက္ခန္ဓာတွင်စေတနာ သည် ပ၀ေနတည်း၊ ထိုပ၀ေနဖြစ်သော စေတနာကို ကောက်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့်"သခ်ါရက္ခန္ဓောယေဝ"ဟုဆိုသည်။] ပါပမိတ္တကာဒီသုပိ-ပါပမိတ္တ တာ အစရှိ၃သာပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧ၃ာနဒယာ၊ဟိ-မှန်၊ ဒေါဝစဿတာပါပ မိတ္တတာဒဒယာ-ဒေါဝစဿတာ ပါပမိတ္တတာ အစရှိသည်ဘို့သည်၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊စေတသိကခမွာနာ၄-၃စေတသိက်ဟူရားတို့ မည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ [ဖဿ ဝေဒနာ စသည်တို့ကဲ့သို့ ဒေါဝစဿတာ စေဘသိက် ပါပမိတ္တတာ စေတသိက်ဟူ၍မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထိုပုဒ်တို့၏အရကို နာမ်ခန္ဓာ ၄ပါး(တနည်း) သခ်ါရက္ခန္ဓာကိုကောက်ရသည်—ဟူလို။]

ဇေဿံ—ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့် (တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊) အဿဒ္ဓါ-၃ဿဒ္ဓတို့မည်၏၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ-ဘုရား အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထူနံ-၀တ္ထုတို့ကို၊ န သဒ္ဒဟန္တီ-မယုံကြည်ကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ဒုဿီလာတိ(ဇတ္ထ)-ဌ်၊ ဟီ၊လသ-သိ၃၏၊ ဒုဋ္ဌုန၁ံ-မံ-မကောင်း

သဇေဋ္ဌက၊ဧပ၊အပဇ္ဇိဿဝတာ။ ။ဇေဋ္ဌကေန+သဟ+ယောတိသဇေဋ္ဌကော၊ သဇေဋ္ဌကောစ+သော+ဝါသောစာတိ သဇေဋ္ဌကဝါသော၊ အကြီးအကဲနှင့်တကွ ဖြစ်သောနေခြင်း၊ မိမိအပေါ်၌ အကြီးအကဲရှိသည်ဖြစ်၍နေခြင်း၊ဋီကာ၌"ဇေဋ္ဌကေသု ပဋိဿုဏိတဗ္ဗေသု ဝသနံ သဇေဋ္ဌကဝါသော"ဟု ဖွင့်ဝသည်မှာ အမိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ ပဋိဿဝနံ ပဋိဿဝေါ-ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း၊ နတ္ထိပဋိဿဝေါယဿတိအပဋိဿ ဝေါ၊ အပဋိဿဝဿ+ဘာဝေါ အပဋိဿဝတာ။ [ဂရုဝါသံ သဇေဋ္ဌကဝါသံတို့၌ ရှေးနိဿယအတိုင်း"နေခြင်းကို"ဟုပေးလိုက်သည်၊သို့သော် အဝသန၌ဝသစာတ်က အကမ္မကဖြစ်သောကြောင့် ကံအနက်မပေးပဲ"နေခြင်းဖြင့်"ဟု ကြိယာ ဝိသေသန အနက်ပေးရလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။]

ဒုဿီလာ။ ။"မကောင်းသောသီလရှိကုန်၏"ဟုအနက်ယူမည်စိုး၍"သီလသ ဒုန္နမံ နတ္ထိ၊ နိဿီလာတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ဒုသဒ္ဒါကို အဘာဝအနက်ဟောဟု ယူ၍"နတ္ထိ သီလံ ယေသံတိ ဒုဿီလာ"ဟုပြု၊ ["ဒုန္နာမံ"ဟုပို့ကာ၌ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ

မည်သည်၊(တန်ည်း)ဒုန္နာမံ-ဒု သဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော နာမည်သည်၊ နတ္ထိ—မရှိ၊ နိဿီလာ—သီလမရှိကုန်၊ ဣတိ-ဤကား၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ အပ္ပဿုတာတိ-ကား၊ သုတရဟိတာ-သုတမှ ကင်းကုန်၏။ ဧတေသံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဉ္ဉန်သော၊ မစ္ဆရိယာနိ-တို့သည်၊ အဂ္ဂို-န်၏၊ ဣတိ-ခြောင့်၊(တ)၊ မစ္ဆရိနော-မစ္ဆရိတို့ မည်၏၊ ဒုပ္ပညာတိ-ကား၊ နိပ္ပညာ-ပညာမရှိကုန်၊ [ဒုသဒ္ဒါ အဘာဝအနက်ဟော။]

သေဝနကဝသေန—မှီဝဲခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သေဝနာ-မည်၏၊ ဗလဝသေဝနာ—အားကြီးသော မှီဝဲခြင်းသည်၊ နိသေဝနာ—မည်၏၊ သပ္ပတော ဘာဂေန-အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့်၊ သေဝနာ-မှီဝဲခြင်းသည်၊ သံသေဝနာ-မည်၏၊ ဝါ—တနည်း-၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-နိ ဥပသာရ, သံဥပသာရတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံ—ပုဒ်ကို၊ ဝစိတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီ၊ တိဟိပိ-(သေဝနာ,နိသေဝနာ, သံသေဝနာ) ၃ ပုဒ်ဘို့ဖြင့်လည်း၊ သေဝနာဝ-မှီဝဲခြင်းကိုသာ၊ ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဘဇနံဘတိ-ကား၊ ဥပသက်မနာ—ချဉ်းကပ်ခြင်းတည်း၊ သံဘဇနာတိ-ကား၊ သပ္ပတောဘာဂေန-အားဖြင့်၊ ဘဇနာ-ဆည်းကပ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-သံ ဥပသာရ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံဝစိတံ၊ ဘတ္တီတိ-ကား၊ ဒဋ္ဌဘတ္တိ-ခိုင်မြဲသောဆည်းကပ်ခြင်းတည်း၊ သံဘတ္တီတိ-ကား၊ သပ္ပတောဘာဂေန-အားဖြင့်၊ ဘတ္တိ – ဆည်းကပ်ခြင်းတည်း၊ [ကိုယ်နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် မျက်မှောက်,မျက်ကွယ် ဆည်းကပ်ခြင်းကို ''သပ္ပတော ဘာဂေန'' ဟုဆိုသည်။] ဝါ-တနည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန—သံဥပသာရ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံဝစိတံ၊ ဒဋ္ဌီဘိပိ-ဘတ္တိ သံဘတ္တိ ၂ ပုဒ်ဘို့ဖြင့်လည်း၊ ဒဋ္ဌဘတ္တိဝေ-ခိုင်မြဲသော ဆည်းကပ်ခြင်းကိုသာ၊ ကထိဟာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံသမ္ပယုတ်တာတိ-ကား၊ တသုပဂ္ဂလသု-ထိုပါပမိတ္တ အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ကာယေနစေဝ - ကိုယ်အားဖြင့်ဌင်း၊

စာအုပ်များ၌ ''ဒဋ္ဌုနာမံ''ဟု တွေ့ရ၏၊ မှတ်၌''ဒဋ္ဌုနာမံ''ဟု အဋ္ဌကထာပါဠိကို ပြ၏၊ ဆိုလိုရင်းကားဒုသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော မကောင်းသောသီလဟူ၍ မရှိ၊ထို့ကြောင့် ''နိဿီလာ''ဟု အနက်မှတ်ပါ—ဟူလို။]

အပ္ပဿုတာ။ ။သုတရဟိတာဟု ဖွင့်သောကြောင့် (အပ္ပဟာရိတေဒ္ဓကဲ့သို့) အပ္ပသဒ္ဒါသည် အဘာဝအနက်ဟောဟု သိစေ၏၊ အပ္ပဿုဘာ—သုတမရှိကြကုန်၊ ''ကြားနာအပ်သော အာဂမ အဓိဂမ မရှိကြကုန်''ဟူလို။

ဘဇနာ။ ။''ဘဇ-သေဝါယံ''ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိရကား သေဝနာနှင့် ဘဇနာသည် အဘယ်သို့ ထူးသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ထိုအထူးကို ပြလိုသောကြောင့်''ဥပသက်မနာ''ဟုဖွင့်သည်၊''အနားသို့မကပ်သော်လည်းထိုသူ့ကိုအတုလိုက်၍ကျင့်ခြင်းကို သေဝနာဟု ခေါ်၍,အနားသို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းကို ဘဇနာဟုခေါ်သည်''ဟူလို။ [အနုပသက်မန္တာသာပိ၊ပေ၊အာဟ—ဋီကာ။]

စိဇတ္တာနုစ-စိတ်အားဖြင့်ဝင်း၊သမ္မာက််ဘာဝေါ-ညွတ်ကိုင်းသည်၏အဖြစ်တည်း၊ တန္နိန္နဘာ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ညွှတ်သည်၏အဖြစ်ဘည်း၊တပေါဂဏတာ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ တပပ္ပဘာရဘာ—ထိုပုဂ္ဂိုလ်ဘို့၌ ရှိုင်းသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဤတိ အတ္ထော၊ သောဝစသဘာ ဒုကနိဒ္ဒေသာပိ-သောဝစသတာ ဒုက်၏ နိဒ္ဒေသကိုလည်း၊ ဝုတ္တာပဒိုပက္ခနယေန- ဆိုအပ်ပြီးသော ဒေါဝစသဘာ နိဒ္ဒေသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

[အာပတ္တိ ကုသလဘာနိဒ္ဒေသကို ပြလို၍ "ပဉ္စပိ အာပတ္တိကွန္ဓာ" စသည်ကို မိန့်၊] ပဉ္စပိ အာပတ္တိကွန္ဓာတိ-ကား၊ မာတိကာနိဒ္ဒေသေန- ဒွေမာတိကာ၌ ညွှန်ပြအပ်သော အာပတ်အစုအားဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကဒုက်ကဒုင်း၊ပေ၊ဒုက္ကဋံ-ဒုင်း၊ ဤတိ-သို့၊ ဤမာပဉ္စ— ဤ ၅ ပါးတို့သည်၊ အာပတ္တိယော- တို့တည်း၊ သဘ္ဘာပိ အာပတ္တိကွန္ဓာတိ-ကား၊ ဝိနယနိဒ္ဒေသေန- ဥဘတောပိဘင်း, ခန္ဓကဟူသောဝိနည်း၌ ညွှန်ပြအပ်သော အာပတ်အစုအား ဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ဒုင်း၊ပေ၊ ဒုဗ္ဘာသိတံ-ဒုင်း၊ ဤတိ-သို့၊ ဤမာသတ္တ-တို့သည်၊ အာပတ္တိယော-တို့တည်း။

တတ္ထ-ဆိုအာပတ်တို့၌၊ ဝတ္ထုနာ-အာပတ်သင့်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ-တက္ခ၊ တာသံ အာပတ္တီနံ-တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနကပညာ- အပိုင်းအခြားကို သိဘတ်သော ပညာသည်၊ အာပတ္တိကုသလတာနာမ-မည်၏၊ ပန-ကား၊ ကမ္မဝါစာယ-ကံကိုဆိုကြောင်း စကားရပ်နှင့်၊ သဟ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန

မာတိကာနိဒ္ဒေသေန။ ။ရှေးနိဿယ၌ "အာဂတာ"ဟု ကြိယာထည့်၍ "မာတိကာနိဒ္ဒေသေ"ဟု အာဓာရထားလေသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား "ပဉ္စပိ အာပတ္တိကွန္ဓာ အာပတ္တိယော"၏ အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "အာဂတာ" ထည့်ဖွယ်မလို၊ မာတိကာနိဒ္ဒေသေနကိုလည်း ပဉ္စ၌ သရူပက္ခ၂ ဝိသေသနစပ်၊ ဝိနယနိဒ္ဒေသေန၌လည်း နည်းတူ၊ ဝိနယအရ ဒွေမာတိကာမှကြွင်းသော ဥဘတောဝိဘင်း, မဟာဝါ စူဠဝါခန္ဓကဟူသောဝိနည်းကို ဋီကာ၌ယူသည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-ဒွေမာတိကာ၌ အာပတ် ၅ဖုံသာ လာ၏၊ မဟာဝဂ္ဂ စူဠဝဂ္ဂခန္ဓကတို့၌ကား ထူလွန်စွဲနှင့် ဒုဗ္ဘာသိတ ထည့်၍ အာပတ် ၇ဖုံရှိသည်-ဟူလို။

သဟဝတ္ထုနာ။ ။ဤပုဒ်၏စပ်ပုဒ်ကို ဋီကာ၌ ၂နည်းပြ၏၊ ပဌမနည်းဝယ် "ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနကပညာ"၌စပ်၊ မလွန်ကျူးမိရှေ့အဖို နောက်အဖို၌ အာပတ်မသင့်ရကား "လွန်ကျူးအပ်သောဝတ္ထုနှင့်တက္ခ အာပတ်အပိုင်းအခြားကို သိသောပညာ" ဟူလို၊ဒုတိယနည်းဝယ် "အာပတ္တိနံ"၌စပ်၊ "ဝတ္ထုဟူသော အကြောင်းနှင့်တက္ခ အကျိုးအာပတ်တို့ကို"ဟူလို။

သဟကမ္မဝါစာယ။ ။သဟကမ္မဝါစာယ၌လည်း နည်းတူပင် ၂ဌာန၌ စပ်ရ၏၊ ကမ္မဝါစာယ အရ၌ကား ကံကို ပြောဆိုကြောင်းဖြစ်သော (အဟံ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ စသော) ဒေသနာကြား စကားကိုဂုင်း,ဥတ်ကမ္မဝါစာဟူသော ကမ္မဝါစာတွင်ပါဝင်သော အဿာနကမ္မဝါစာ,တိဏဝတ္ထာရက ကမ္မဝါစာကိုဂုင်း

ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနကပညာ-အာပတ်မှထခြင်း၏ အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သော ပညာသည်၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန ကုသလတာနာမ-မည်၏၊ သမာပဇ္ဇိတပုဗ္ဗတော-ကောင်းစွာ ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ဝါ-ဝင်စား ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာပဇ္ဇိ-သမာပတ် မည်၏၊ ပန-ကား၊ ပရိကမ္မေန-ပရိကမ်နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ [ဤ၌ ပရိကမ္မေနသဟကို အပ္ပနာဌ်သာ စပ်ရသည်၊ ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနက ပညာတိုင်အောင် မစပ်ရ၊]အပ္ပနာ ပရိစ္ဆေဒ ဇာနနက ပညာ-အပ္ပနာ အပိုင်းအခြားကိုသိကတ်သော ပညာသည်၊ သမာပတ္တိကုသလတာနာမ-မည်၏၊ စန္ဒေ-လသည်၊ (ဧတ္တကံဌာနံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်သို့၊ ဂတော-ရောက်လသော်၊ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ-ဇ အံ့၊ဣတိ) ဝါ-ဤသို့ ကြံ၍ဂုင်း၊ သူရိယော-သည်၊ (ဧတ္တကံဌာနံ ဂတော ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ၊ ဣတိ) ဝါ-ဂုင်း၊ နက္ခတ္တေ-သည်၊ ဧတ္တကံဌာနံ ဂတော ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ၊ ဣတိ ဝါ-ဂုင်း၊ အဝိရဇ္ဈိတ္ဝာ-မချွတ်ယွင်းမူ၍၊ (ကြံသည့်အတိုင်း မချွတ်ယွင်းမူ၍၊) တသ္မိံ ယေဝ သမယေ-ထိုအခါ၌သာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာနကာ ပညာယ-ထကြောင်းဖြစ်သော ပရိကမ်ပညာ၏၊[ဝုဋ္ဌာနဿ ကာရဏာ ဘူတာယ ပရိကမ္မပညာယ၊-ဋီကာ။] အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာန ကုသလတာနာမ-မည်၏။

အဋ္ဌာရသန္နံ-နှစ်သော၊ ဓာတူနံ-တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟာ၊ ပေ၊ ပညာ—ဓာတုပါဠိကို သင်ယူတတ်သော ပညာ, ဓာတုပါဠိကို နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာ, ဓာတုပါဠိ၏ အနက်ဓိပ္ပါယ်ကို ကြားနာတတ်သောပညာ, ဓာတု ပါဠိနှင့် ဓာတုပါဠို၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ထားတတ်သော ပညာ, ဓာတ်တို့၏ အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည်၊ ဓာတု ကုသလတာနာမ—မည်၏၊ တာသံ ယေဝ-ထိုဓာတ်တို့ကိုပင်၊ ဥဂ္ဂဟာ၊ ပေ၊ ပညာ-သင်ယူခြင်းကို သိတတ်သော

ယူရမည်ဟုဋီကာဆိုသည်၊"ကမ္မဿ + ဝါစာကမ္မဝါစာ—ကံကိုဆိုကြောင်းစကား"၊ [သမုစ္စယကွန္ဓကဋ္ဌလာသောအဋ္ဌာနကမ္မဝါစာသည်သံဃာ၏အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်၏၊သမထက္ခန္ဓကဋ္ဌလာသောတိဏဝတ္ထာရက ကမ္မဝါစာသည် ထိုကံတွင် ပါဝင်သော ရဟ်နှိုးအာဝေါလုံး၏ အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်၏၊ဒေသနာကြားစကားသည် ဆိုင်ရာအာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်၏။]

ဥဂ္ဂဟ၊ပေ၊ပညာ။ ။ဥဂ္ဂဟစသည်ကိုပညာ၌စပ်၊ဓာတ်တို့ကိုပြသောပါဠိတို့ကို သင်ယူတတ်သောပညာသည် ဥဂ္ဂဟပညာမည်၏၊ ထိုဓာတုပါဠိကို နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာသည် မနသိကာရပညာမည်၏၊ဓာတုပါဠို၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုကြားနာတတ်သောပညာသည်သဝနပညာမည်၏၊ဓာတုပါဠိဖြစ်သောကျမ်းဂန်အားဖြင့်ဂုင်း, အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သော အဋ္ဌကထာအားဖြင့်ဂုင်း ဆောင်ထားတတ်သော ပညာသည်ဓာရဏာပညာမည်၏၊ "ဤသဘောတရားသည်စကျုဓာတ်မည်၏" စသည်ဖြင့် ဓာတ်တို့၏သဘာဝအားဖြင့်ဂုင်း"ဓာတ်သည်ဒဂုပါးသာရှိ၏"ဟုအရေအတွက်အားဖြင့်ဂုင်း အပိုင်းအခြားကို သိတတ်သောပညာသည် ပရိစ္ဆေဒဇာနနကပညာမည်၏။

ပညာ, နှလုံးသွင်းခြင်းကို သိတတ်သော ပညာသည်၊ (တနည်း) ဥဂ္ဂဟ၊ ပေ။ ပညာ–သင်ယူခြင်း နှလုံးသွင်းခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ပညာသည်၊ မနသိကာရ ကုသလတာနာမ-မည်၏၊ ဒွါဒသန္နံ-နှစ်ယောက်၊ အာယတနာနံ- တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟ၊ ပေ၊ ပညာ–အာယတနပါဠိကို သင်ယူတတ်သော ပညာ, အာယတနပါဠိကို နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာ, အာယတန ပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ကြားနာတတ်သော ပညာ, အာယတနပါဠိနှင့် အာယတနပါဠို၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ထားတတ်သော ပညာ, အာယတနတို့၏ အပိုင်းအခြားကို သိဘတ်သောပညာသည်၊ အာယတနကုသလတာနာမ–မည်၏။

ဝါ-တနည်း၊ တီသုပိ-၃ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာသု ကုသလတာသု-ဤဓာတုကုသလတာ, မနသိကာရကုသလတာ, အာယတနကုသလတာတို့၌၊ ဥဂ္ဂဟော–သင်ယူခြင်းငှင်း၊ မနသိကာရော-နှလုံးသွင်းခြင်းငှင်း၊ သဝနံ–ကြားနာခြင်းငှင်း၊ သမ္မသနံ-သုံးသပ်ခြင်းငှင်း၊ ပဋိဝေဓော–ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောပညာသည်၊ လောကုတ္တရော-လောကုတ္တရာပညာတည်း၊ သမ္မသန မနသိကာရာ-သုံးသပ်တတ်သော ပညာ, နှလုံးသွင်းတတ်သော ပညာတို့သည်၊ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ- လောကီလောကုတ္တရာရောသော ပညာတို့တည်း၊ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာတိ အာဒီနိ-အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာ အစရှိသောပုဒ်တို့သည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်္ဂ်-၌၊ အာဝီ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတံ့၊ ပန-ဆက်-လျှမိနာပစ္စယေန– ဤအဝိဇ္ဇာအစရှိသော အခြောင်းကြောင့်၊ လုဒံ-ဤသင်္ခါရ အစရှိသော အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ လုတိ-သို့၊ ဇာနနကပညာ–သိတတ်သော ပညာသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလတာနာမ–မည်၏။

တာသံယေဝ၊ ပေ၊ မနသိကာရ။ ။ဓာတ်နှင့်စပ်၍ သိခြင်းဟူသမျှကို ဓာတုကုသလတာဖြင့် ယူထား၏၊ ဤမနသိကာရကုသလတာကား ထိုဓာတုကုသလတာ၏ တစိတ်တဒေသသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဂ္ဂဟ, မနသိကာရ၂မျိုးကို သိသောပညာကို "မနသိကာရကုသလတာ" ဟုဆိုသည်၊ ဋီကာဌ အပြားနည်းများကိုလည်းပြသေး၏။

သမ္မသန၊ ပေ၊ မိဿကာ ။သမ္မသနသည် အနိစ္စအစရှိသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ပညာဖြစ်၍လောကီနှင့်သာ ဆိုင်သော်လည်း မဂ္ဂင်သမ္မသနသည် နိစ္စသညာစသည်ကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့် မဂ္ဂသမ္မယုတ္တလည်းဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "လောကိယလောကုတ္တရမိဿကာ" ဟုဆိုသည်၊ မနသိကာရလည်းထို့အတူပင်တည်း [သမ္မသနံ ပညာ၊ ပေ၊ သာဓေဘိ၊–ဋီကာ၊]

ဌာနာဌာန ကုသလတာ ဒုကနိဒ္ဒေသေ—ဠ္ဟ၊ ဟေတူ,ပစ္စယာတိ—ဟူသော၊ ဧတံ ဉဘယံပိ-ဤ ၂ပုဒ်အပေါင်းသည်လည်း၊ အညမညဝေဝစနံ-အချင်းချင်း ဝေဝုစ်ပရိယာယ်စကားလုယ်တည်း၊ [အခြားနေရာ၌ ဇနက အကြောင်းကို ဟေတု,ဥပတ္ထမ္ဘက အကြောင်းကို ပစ္စယ ဟု ခဲ့၍ ရသကဲ့သို့, ဤ၌ ခဲ့၍ မရပါ—ဟူလို။] ဟိ—မှန်၊ စက္ခုပသာဒေါ-စက္ခုပသာဒသည်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ အာရမ္မဏံ ကတွာ-အာရုံပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကသဒ္ဒေ— ဖြစ်သော၊ စက္ခုဝိညာဏသဒ္ဒေ— ၏၊ ဟေတုစေဝ-အဒ္ဓကြောင်းလည်း ဟုတ်၏၊ ပစ္စယောစ-ပစ္စည်းလည်း ဟုတ်၏၊ တထာ-တူ သောတပသာဒါဒိဒ္ဒယာ—ဒ္ဒသောဘပသာဒ အစရှိသော တရားတို့သည်၊သောတဝိညာဏာဒီနံ-သောတဝိညာဉ် အစရှိသောတရားတို့၏၊(ဟေတူစေဝ-အကြောင်းတို့လည်း ဟုတ်၏၊ ပစ္စယောစ—ပစ္စည်းတို့လည်း ဟုတ်၏၊)စ-ဆက်၊ (တနည်း) စ-ဉပါဒိန္နကမ္ပဘပါး, အနုပါဒိန္နကကို ပြဦးအံ့၊ အမ္ဘပီဇာဒီနိ-သရက်ခေါ့ အစရှိသည်တို့သည်၊ အမ္ဘဖလာဒီနံ-သရက်သီး အစရှိသည်တို့၏၊ (ဟေတူစေဝ ပစ္စယောစ) ဒုတိယ နဒ္ဒေ—အဋ္ဌာနကုသလတာဟူသော ဒုတိယနည်း၌၊ယေယေဓမ္မာတိ—ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဝိသဘာဂပစ္စယဓမ္မာနံ-သဘောမတူသော အဓြကြောင်းတရားတို့တို့၊ နိဒ္ဒသနံ—ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ယေသံ ယေသန္တိ-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဝိသဘာဂ၊ ပေးနိဒ္ဒသနံ—သဘောမတူသော အကြောင်းတို့ခကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော အကျိုးတရားတို့ကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

ဝိသဘာဂပစ္စယ။ ။စက္ခုပသာဒသည် သောတဝိညာဉ်စသည်နှင့် သဘောမတူ,သောတဝိညာဉ်စသည်အားမလျော်,သောတဝိညာဉ်စသည်ကို မဖြစ်စေတတ်၊ ထို့ကြောင့် စက္ခုပသာဒသည် သောတဝိညာဉ်စသည်တို့၏ ဝိသဘာဂအကြောင်းဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သောတပသာဒစသည်၏ စက္ခုဝိညာဉ် စသည်တို့ အတွက် ဝိသဘာဂပစ္စယဖြစ်ပုံကို သိပါ၊ [ဤနည်း၌“ဝိသဘာဂါစ+တေ+ပစ္စယာစာတိ ဝိသဘာဂပစ္စယာ”ဟုပြု၊] ထို ဝိသဘာဂဖြစ်သော စက္ခုစသော အကြောင်းကြောင့် မဖြစ်ကြကုန်သော သောတဝိညာဉ်စသည်တို့ကို ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္နဓမ္မဟု ဆိုသည်၊ [သောတဝိညာဏာဒီနံ၊ပေ၊သမုပ္ပန္နဓမ္မာတိ၊-ဋီကာ။]

တနည်း။ ။သောတဝိညာဉ်နှင့် သဘောမတူသောစက္ခုဝိညာဉ်ကို“ဝိသဘာဂ”ဟုခေါ်၏၊ထိုဝိသဘာဂဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်၏အကြောင်းဖြစ်သောစက္ခုပသာဒကို“ဝိသဘာဂပစ္စယ”ဟုခေါ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့်စက္ခုဝိညာဉ်နှင့် သဘောမ့တူသော သောတဝိညာဉ်ကို ဝိသဘာဂ ခေါ်ပုံ, ထိုသောတဝိညာဉ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော သောတပသာဒကို“ဝိသဘာဂပစ္စယ”ခေါ်ပုံစသည်ကို သိပါ၊ဤနည်း၌“ဝိသဘာဂါနံ+ပစ္စယာ ဝိသဘာဂပစ္စ ယာ”ဟုပြု၊ စက္ခုပသာဒနှင့် သဘောမတူသော သောတပသာဒဟူသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော သောတဝိညာဉ်ကို “ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္န”ဟု ခေါ်သည်၊ [သောတဝိညာဏေန ဝါ၊ပေ၊သမုပ္ပန္နော-ဋီကာ။]

နဟေတူ နပစ္စယာတိ-ကား၊ စက္ခုပသာဒေါ- သည်၊ သဒ္ဒံ—သဒ္ဒါရုံကို၊ အာရမဏံ ကတွာ, ဥပပဇ္ဇနကဿ-သော၊ သောတဝိညာဏဿ-၏၊ နဟေတူ—အကြောင်းမယုတ်၊ နပစ္စယော-ပစ္စည်းမဟုတ်၊ တထာ-တူ၊ သောတပသာဒါဒယော—တို့သည်၊ အဝသေသဝိညာဏာဒီနံ—ဒသာဘဝိညာဉ်မှ ကြွင်းသော စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏၊ (နဟေတူ, နပစ္စယာ၊) အမ္မာဒယောစ-သရက် စေ့ အစရှိသည်တို့သည်သည်း၊ တာလာဒီနံ-ထန်းပင် အစရှိသည်တို့၏၊ ဥပပ္ပတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ (နဟေတူ-အကြောင်းမဟုတ်ကုန်၊ နပစ္စယော-ပစ္စည်းမဟုတ်ကုန်၊)ဣတိ ဧဝံ အဒ္ဓာ ဝေဒိတဗ္ဗော။["အမ္မဗီဇာဒယောစ တာလဖလာဒီနံ" ဟု ရှိလျှင် ရှေးနောက်ညီ၏။]

အဇ္ဇဝမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေ-ဥ၊ နီစစိတ္တတာတိ ပဒမတ္တမေဝ-နီစစိတ္တတာ ဟူသော ပုဒ်မျှသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ တဿ-ထို နီစစိတ္တတာပုဒ်၏၊ အတ္ထော—ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) မာနဘာဝေန-မာန၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဿ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နီစံ—နိမ့်ကျသော၊ (နှိမ့်ချအပ်သော၊) စိတ္တံ-သည်း၊(အတ္ထိ)၊ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နီစစိတ္တာ-မည်၏၊ နီစစိတ္တသ—နိမ့်ကျသောစိတ်ရှိသူ၏၊(နှိမ့်ချအပ်သော စိတ်ရှိသူ၏၊)ဘာဝေါ-တည်း၊နီစစိတ္တတာရာ၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ စိတ္တုဇ္ဇုကတာ စိတ္တမုဒုတာနံ—စိတ္တုဇ္ဇုကတာ စိတ္တမုဒုဘာ ပုဒ်တို့၏၊ ပဒဘာဇနီယေ-ဥ၌၊ အာဂတမေဝ—လာသည်သာ။

ခန္တီနိဒ္ဒေသေ-ဥ၌၊ ခမနကဝသေန-သည်းခံခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊ ခန္တီ-မည်၏၊ ခမနာကာရော-သည်းခံခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ခမနတာ-မည်၏၊ တောယ-ဤ သဘောတရားဖြင့်၊ အဓိဝါသေန္တိ-မိမိ၏ အထက်၌ ဝင်သက်ရှိ နေစေကြကုန်၏၊ အာတ္တနော-၏၊ ဥပရိ-အပေါ်၌၊ အာဒရာပေတ္ဝာ-တင်၍၊ဝါသေန္တိ-နေစေကြကုန်၏၊ နပဋိဗာဟန္တိ-မတားမြစ်ကြကုန်၊ ပစ္စနီကတာယ-ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နတိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်၊ ဣဟိ-ထို့ကြောင့်၊

ဝိသေသော၊ ။စိတ္တုဇ္ဇုကတာ,စိတ္တမုဒုဘာ၏ ပဒဘာဇနီ၌"နီစစိတ္တတာ"မပါခဲ့သောကြောင့် ထိုတပုဒ်သာထူးသည်ဟု ဆိုသည်၊ မှန်၏-ဤ အဇ္ဇဝနိဒ္ဒေသ၌ပါသော "အဇ္ဇဝေါအဇ္ဇဝတာ"သည်,စိတ္တုဇ္ဇုကတာ၏ ပဒဘာဇနီ၌ပါသော"ဥဇုတာဥဇုကတာ"နှင့် အနက်တူ၏၊ ဤမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသ၌ပါသော "မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာ"သည် ထို၌ပါသော မုဒုတာ မဒ္ဒဝတာ အတိုင်းပင်တည်း။

အဓိဝါသနတာ။ ။အဓိကို ဥပရိဟုဖွင့်၏၊ ဝါသေန္တိကို "နပဋိ၊ပေါတိဋ္ဌန္တိ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊သူတပါးက မကောင်းသဖြင့်ပြုအပ်သော ကာယကံအမှု မကောင်းသဖြင့် ပြောအပ်သော ဝစီကံအမှုတို့ကို တားလည်းမတား,ဆန့်ကျင်ဘက်လည်းပြန်၍ မပြု၊ ထိုပြုသမျှ ပြောသမျှကို မိမိအပေါ်၌ တက်ရောက်နေစေခြင်း (သည်းညည်းခံ၍

(သာ-ထို သဘောတရားသည်၊)အဓိဝါသနတာ-မည်၏၊ အစက္ကိုကဘာဝေါ-မကြမ်းတန်းသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အစက္ကိုက္ကံ-မည်၏၊ [“စက္ကောယေဝ-စက္ကိုကော”ဟု ပြု၊] အနသုရောပေါတိ (ဇတ္ထဲ)-ဟူသော ဤပဒ၌၊ သမ္မာ-စ္စာ၊ နရောပိတတ္တာ-မတက်ခရောက်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မတင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒုရုတ္တဝစနံ-မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားကို၊ အသုရောပေါ - အသုရောပဟူ၍- ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ တပ္ပဋိပက္ခတော—ထို အသုရောပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုနသုခရောပေါ-မည်၏၊သုရုတ္တဝါစာ—ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ ဤတို အတ္ထော၊ ဝေံ-ဤသို့လျှင်၊ ဇတ္ထ-ဤခန္ဓိနိဒ္ဒေသ၌၊ ဖလူပစာရေန-ဖလူပစာရအားဖြင့်၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌ—ညွှန်ပြအပ်ပြီ။

အတ္တမနတာ စိတ္တသာတိ—ကာဒီး၊ သောမနဿဝေဒနာ—သောမနဿ၏ အစုမ်းဖြင့်၊ စိတ္တသ-စိတ်၏၊ သကမနတာ-မိမိစိတ်၏ အဖြစ်ဘည်း၊အတ္တနော-၏၊ စိတ္တသဘာဝေါယေဝ-စိတ်၏ သဘောသည်သာလျှင်တည်း၊ (စိတ်ကိုင်းကျသဘောသာလျှင်ဘည်း)ဗျာပန္နစိတ္တတာ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်သောစိတ်၏ အဖြစ်သည်၊ န—မဟုတ်၊ ဤတို အတ္ထော။

နေခြင်း) ကို “အဓိဝါသနခန္တီ”ဟု ခေါ်သည်၊ [အဓိဝါသေန္တီ တောယာတိ အဓိဝါသနာ၊ အဓိဝါသနာယေဝ အဓိဝါသနတာ၊ ယောဇနနာဌ်“အဓိဝါသေန္တီ တောယာတိ အဓိဝါသနာ၊ ပဂ္ဂလာ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်။]

အနသုရောပေါ။ ။ရောပေါဠိ ရုဟဓာတ်, ဏာပေပစ္စယည်း, ဏပစ္စယည်း၊ ရောပိယတေ-တက်ရောက်စေအပ်(တင်အပ်)၏၊ဤတိရောပေါ၊သမ္မာ+ရောပေါသုရောပေါ၊ ကောင်းစွာတင်အပ် (ကောင်းစွာ ပြောအပ်) သော စကား၊ န+သုရောပေါ အသုရောပေါ—ကောင်းစွာတင်အပ်သည်မဟုတ်သော (မကောင်းသဖြင့်ပြောအပ်သော) စကား၊ န+အသုရောပေါ အနသုရောပေါ-မကောင်းသောစကား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကောင်းသောစကား၊ဤအနက်ကိုပြလို၍“အသုရောပေါဝုစ္စတိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤသဒ္ဒါနည်းအရစကားဟူသော ဝါစာ ရသေဝ်လည်း အကျိုးဝါစာ၏ အမည်ကို အကြောင်းခန္တီဒ္ဒ တင်စားထားသော ဖလူပစာရဟုပြလို၍ “ဇဝမေတ္ထ ၊ပေ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ”ဟု မိန့်သည်။

အတ္တမနတာ။ ။အတ္တမနဘာကို“သကမနတာ”ဟုဖွင့်၏၊ ထိုသကမနတာ၏ သရုပ်အရကောက်ကို“သောမနဿဝေန”ဟူသောသရုပဒ္ဒါဝိသေသနဖြင့်ပြ၏၊ ဝစနတ္ထကို “အတ္တနော+မနတာအတ္တမနဘာ”ဟု စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ-ဒီတိပဒနိဒ္ဒေသ၌ ဖွင့်ပြထားသည်၊ မနတာဒ္ဒတာပစ္စည်း၏ အနက်ကိုလည်း“သကမနဿ+ဘာဝေါ” ဟုထိုဒ္ဓါပြထားပြီ၊“အတ္တနော+မနော အတ္တမနော၊ အတ္တမနဿ+ဘာဝေါအတ္တမနတာ”ဟုပြုစေလိုသည်၊ဆိုလိုရင်းကား-သောမနဿဖြစ်နေသောစိတ်သည်မိမိဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သဘောကျဖြစ်သောစိတ်တည်း၊ ဒေါမနဿစိတ်ကားမိမိသဘောကျမဟုတ်

သောရစ္စနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကာယိဒ်းကာ အဝိဘိက္ကဒမာတိ-ကား၊ တိဝိဓံ-၃ပါး အပြားရှိသော၊ ကာယသုစရိတံ—ကာယသုစရိုက်တည်း၊ ဝါစသိကော အဝိတိက္ကမောတို့-ကား၊ စတုဗ္ဗိဓံ-သော၊ ဝစီသုစရိတံ- တည်း၊ ကာယိကဝါစသိကောတိ လူမိနာ—ဟူသော ဤပါဠိတော်ဖြင့်၊ ကာယဝစီဒွါရသမုဋ္ဌိတံ-ကာယဒွါရဝစီဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ-အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို၊ ပရိယာဒိယတိ-ထက်ဝန်းကျင် ယူတော်မူ၏၊ (ကုန်အောင် ယူတော်မူ၏၊) လူဒံ ဝုစ္စတိ သောရစ္စန္တိ-ကား၊ လူဒံ-ဤမလှုန်ကျူးခြင်းကို၊ ပါပဘောဒ-မှ၊ သုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ၊ သြရတတ္တာ—ဒရှာင်ကြဉ်သည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သောရစ္စံ နာမ-သောရစ္စမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သဒ္ဓေါ သိ သံဝရော တိ လူဒံ—ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ ဋ္ဌစပ်)၊ ယသ္မာ, ကောဝလံ-မာဒနာဒွါရမဖက် သက်သက်၊ ကာယဝါစာဟေဝ-ကာယဒွါရ, ဝစီဒွါရဘို့ဖြင့်သာ၊ အနာစာရံ-မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ကို၊ အာစရတိ-ကျင့်ဘတ်သည်ကား၊ နမ—မ ဘုတ်သော၊ မနသာပိ— မနောဒွါရဖြင့်လည်း၊ (အနာစာရံ-ကို၊) အာစရတိဧဝ-ကျင့်တတ်သည်သာ၊ တသ္မာ, မာနသိကသီလံ-မာနသိက သီလကို၊ ပရိယာဒါယ—သက်ဝန်းကျင် ယူတော်မူ၍၊) ဒသေတုံ—ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။]

သောဖောက်ပြန်သော စိတ်ဘည်း၊ ထို့ကြောင့် "အတ္တနော စိတ္တ ၊ပေ၊ အတ္တော"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထကို ဖွင့်ပြသည်၊ ["အတ္တမန"အရဟုဂ္ဂါလကိုအရကောက်ချဉ်"အတ္တမန-ဒိတိ သုခတို့ ယူအပ်သောစိတ်ရှိသူ"ဟု ဖွင့်သောနည်းလည်းရှိသေး၏၊ ပါရာဇိကဏ်, အဋ္ဌမ သိက္ခာဒဿိသေသ အဖွင့်မှာ ရှုပါ။]

အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။ ။မိစ္ဆာဇီဝမှရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည် (ကာယဒုစရိုက်၃ပါး မှငင်း, ဝစီဒုစရိုက်၄ပါးမှငင်းရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုထောက်၍) ရှစ်ခုမြောက်သီလဖြစ်၏၊ ထိုအာဇီဝလျှင်ရှစ်ခုမြောက်ရှိသော သီလကို "အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ"ဟု ခေါ်သည်၊ အာဇီဝေါ+အဋ္ဌမော+ယသ္သာတိ အာဇီဝဋ္ဌမကံ၊ (သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊) အာဇီဝဋ္ဌမကံစ+တံ+သီလံစာတိ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ။

သောရစ္စံ။ ။သုဒ္ဓ၊ သြရတဟ္ဘာကို ကြည့်၍ "သြရမတိတိ သြရတော၊ သုဒ္ဓ+သြရတော သောရတော—မကောင်းမှုမှ ကောင်းစွာ ဒွေးကြဉ်သူ၊ သောရတသ+ဘာဝေါသောရစ္စံ"ဟု ပြု၊ မာတိကာအဖွင့်၌ကား "သုရတသ+ဘာဝေါသောရစ္စံ" ဟု ပြုခဲ့သည်။

မနသာဒိ။ ။မလျောက်ပတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သောရဟန်းသည် ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်သာ ကျင့်သည်မဟုတ်သေး၊ စိတ်ဖြင့်လည်း (ကိုယ်နှုတ်တို့ဖြင့်ပြုထိုက်သော အမှုကို မပြုပဲနေခြင်း, မသာယာထိုက်သော ရွေ့ ငွေ့ စသည်ကို သာယာခြင်းအားဖြင့်) ကျင့်သည်သာ၊ မာနသိကအနာစာရကြောင့်သီလပျက်သည်၊ ထို့ကြောင့်မပျက်သော မာနသိကသီလကို ကုန်အောင်ပယူခြင်းငှါ ၌ "သဒ္ဓေါသိလသံဝရော"ဟူသော စကားကို ဟောတော်မူသည်။

သာခလျနီဒွေသေ-၌၊ ကတ္လကာတိ-ကား၊သဒေါသေ-အပြစ်အနာရှိသော၊ ရဂက္ခ-သစ်ပင်၌၊ အတ္လကာနီ-အုန္ဒင့်တူသော အဖုကိုသည်၊ ဥဒ္ဒဟန္တိယထာ—ပေါ်ထုတ်လာကုန်သကဲ့သို့၊ဧဝံ-တူ၊ သဒေါသတာယ-အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ခုံသနဝမ္ဘနာဒိဝစနေဟိ-ဆဲခေးခြင်း ရွဲကဲ့ချခြင်း အစရှိသော စကားတို့ဖြင့်၊ အတ္လကာ-အမှုန်ခဲ, အဖုနှင့်တူသော စကားသည်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ပြီ၊ [အတ္လကာအရ ၎ါစာရသောကြောင့်“ခုံသနဝမ္ဘနာဒိ ဝစနေဟိ”သည် အတ္လကာ၏ သရုပ်ပြဖြစ်သော သရူပကျွာ ဝိသေသနတည်း၊] ကကသာတိ—ကား၊ ပူတိကာ-ပုပ်သည်ဖြစ်၍ ကြမ်းတန်းသောစကားဘည်း၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သာ-ထိုပုပ်သည်ဖြစ်၍ ကြမ်းတန်းသော စကားသည်၊ ပူတိရုက္ခော-ပုပ်ဆွေးသော သစ်ပင်သည်၊ ကကၡဒသော-ကြမ်းတန်းသော အတွေ့ရှိသည်၊ ပဋ္ဌရိဘစုဏ္ဏော-ယိုစီးသော အမှုန်အဲ့ရှိသည်၊ ဟောတိယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ကကၡသာ—ကြမ်းတန်းသော အဆင့်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သောတံ-နားကို၊ ဃံသယမာနာဝိယ-ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့၊ ပဝိသတိ-ဝင်၏၊ ဘေန-ကြောင့်၊ ကကၡသာတိ-ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။[ကြားရသော သောတဒွါရိကစိတ်အစဉ်၌ ဒေါသ ဒေါမနဿ ဖြစ်ခစသည်ကိုပင်“သောတံ ဃံသယမာနာဝိယ ပဝိသတိ”ဟု ဥပရိကျွာ စကားကို ဆိုသည်။]

ပရကဋ္ဌကာတိ-ကား၊ ပဧရသံ-တို့၏၊ ကဋ္ဌကာ-ခါးစပ်သော အရသာနှင့်တူသည်၊ အမှနာပါ-စိတ်ကို မတိုးပွားစေဘတ်သည်၊ ဒေါသဇနနီ-ဒေါသကို ဖြစ်စေဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဏာဘိသင်္ခနိတိ-ကား၊ ကုဋ္ဌိလကကုကသာခါ-ကောက်သော ဆူးခက်သည်၊ စမွေသု-အခရတို့၌၊ (ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ-ထိုးဆွ၍

အတ္လကာ။ ။အတ္လာနိဝိယာတိ အတ္လကာ၊ အတ္လာသဒ္ဒါသည်“အု”ဟူသော အနက်ကို ဟောဇ်၏၊ အကာဖြစ်၍ အနှစ်မရှိသောသစ်ပင်၏ ဆွေးသောအခါ ထွက်လာသော အမှုန်ခဲ, အဖု(အမျက်)တို့ကိုလည်း ထိုအကလေးများနှင့် တူသောကြောင့် “အတ္လက”ဟုခေါ်ရသည်၊ ထို့အတူ ဆဲရေးခြင်း သူတပါးကိုရွဲတ်ချ၍ ပြောဆိုခြင်းစသည်တို့ဖြင့် အပြစ်ရှိသောစကားကိုလည်း“အတ္လကာ”ဟုခေါ်ရသည်၊ထို့ကြောင့် ဒေါသဖြစ်၍ ဆဲဆိုသောအခါ “အမျက်ထွက်သည်”ဟု ခေါ်စမှတ် ပြုကြသည်။ [“အတ္လကာနိ ဝိယာတိ အတ္လကာ”ဟု ပြု။]

ကကၡသာ။ ။သက္ကဘဋ္ဌ“ကက္ခံ အဿဇ္ဈိတိကက္ကသာ”ဟုရှိ၏၊ ကြမ်းတန်းခြင်း အနက်ဟော ကက္ကသဒ္ဒါနောင် အဿဇ္ဈိအနက်၌ သ ပစ္စည်းသက်၊ ကက္ကသောကို “ပဋ္ဌရိတစုဏ္ဏော”ဟုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊“သဘ်ပင်သည်အမှုန်အဲ့တွေထွက်နေသောကြောင့် ကြမ်းတန်းနေသည် ”ဟူလို၊ [“ကကု-လက်၌ + ကသာ—ခြစ်တတ်၏၊ ဇ္ဈတိ,ကက္ကသော”ဟု ထောမနိဝိဒ္ဓ တနည်းပြုသေး၏၊ “ကြမ်းတန်းသည့်အတွက် ကိုင်သောလက်ကို ခြစ်တတ်သောအချာဝတ္ထုကဲ့သို့ ကြမ်းတန်းသောစကားလည်း နားကို ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့ ဝင်သွားသည်”ဟူလို။]

ထိုးဆွ၍၊ အဘိသင္ဇတိ) ဝိယ-လွန်စွာ ငြိကပ်သကဲ့သို့၊ (တဆာ-တူ၊) ဝိဇ္ဈာဘွာ ဝိဇ္ဈာဘွာ-ထိုးဆွ၍ ထိုးဆွ၍၊ ပဒရသံ-သူဘ၀ါးတို့၏ (စိတ်၌)၊ အဘိသင္ဇနီ-လွန်စွာ ငြိကပ်ခြင်းရှိသည်၊ ဂန္ဓ်ကာမာနမ်ဗို—သွားလိုသူတို့အား၊လည်း၊ (သူ့စကားတို့ မကြားချင်၍ သွားလိုသူအား၊လည်း၊) တို့ဂန္ဓ်-သွားခြင်း၌၊ ဝါ-သွားခွင့်ကို၊ အဒတ္တွာ-မပေးမူ၍၊ လဂနကာရီ-ဆွဲချိတ်မှုကို ပြုခြင်းရှိသည်၊) ဟောတိ)၊ [စာအုပ်တို့၌ "လဂ္ဂနကာရီ" ဟု (ဂ္ဂ၊ ဒွေဘော်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ ခာတ်ကျမ်းတို့၌ လဂခာတ်သာ ရှိခြင်းကြောင့် "လဂနကာရီ" ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ အဘိသင္ဇနီ၏ အဖွင့်တည်း။]

ကောဓသာမန္တာတိ-ကား၊ကောဓဿ-ဒေါသ၏၊အာသန္နာ-အနီးဖြစ်သော စကားသည်၊ (ဟောတိ)၊အာသန္နာဓိသံဝတ္တနိကာတိ-ကား၊ အပ္ပနာသမာဓိဿ ဝါ-အပ္ပနာသမာဓိကိုဒဿဝ်ရှင်း၊ ဥပစာရသမာဓိဿဝါ-ကိုသော်ရှင်း၊ အာသံ ဝတ္တနိကာ-မဖြစ်စေဘဘ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗာနေဝ—လုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနိ—ဤအကွာ ကာ စသော ပုဒ်တို့သည်၊ သဒေါသဝါစာယ—အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော စကား၏၊ ဓဝဝစနာနိ-ဓဝဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့တည်း။

တထာရူပိ ဝါစံ ပဟာယာတိ ဣဒံ- ဟူသော ဤစကားကို၊ (ဝုတ်ဆို၌စပ်၊) ဖရုသဝါစံ-ဖရုသဝါစာကို၊ အပွဇဟိတ္ဝာ- မစွန့်မူ၍၊ ဌိတဿ- တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အန္တရန္တရေ-အကြား အကြား၌၊ပဝတ္တာပိ-ဖြစ်သည်လည်း၊ ဖြစ်သော၊ သဏှဝါစာ-သိမ်းမွှေသောစကားသည်၊ အသဏှဝါစာဓဝနာမ-သိမ်မွေ့သော စကားမမည်ဘဝ့်သည်သာလျှင်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ (ဤမဿ အတ္ထဿ)-ကို၊ ဒီပနတ္ထံ-ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ်ဆို-ပြီ။

နဒ္ဒါတိ (ဇတ္ထ)-၌၊ ဒေါသော—အပြစ်ကို၊ ဒွေံ-ဒွေဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊အာသာ-ထိုစကား၏၊ ဒွေံ-အပြစ်သည်၊ နု-မချီ၊ ဤဘိ-ကြောင့်၊ (သာ—ထိုစကားသည်၊) နဒ္ဒါ-မည်၏၊ နိဒ္ဒေါသာ—အပြစ်မရှိသော စကားတည်း၊ ဤတိအတ္ထော၊နဒ္ဒါသေတပစ္စာဒေါတိတ္ထေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝုတ္တာသီလံဝိယ-ဟောတော်

နေလာ။ ။(ဒွေဂဒွေ-အရိုအရဲ့ယိုသော ခံတွင်းရှိသူ"ဟူရာ၌ အရိအရဲ့ အပြစ်ကို "ဒွေ" ဟု ဆိုသကဲ့သို့) "ဒွေသဒ္ဒါသည် အပြစ်ဟူသောအနက်ကို ဟောသော အနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကတည်း"ဟု သိစေလိုရှိ "ဒွေံ ဝုစ္စတိ ဒေါသော"ဟု ဝုစ္စတိသဒ္ဒါဖြင့် ဖွင့်သည်။ [သီလက္ခန်ဒီကာသစ် မြဟွဇာလသုတ်အဖွင့်ဋီကာ "ဇလတိ စိတ္တံ ပုဂ္ဂလော ဝါ ကမ္မတိ ဇတေနာတိ ဇလံ"ဟုနိပ္ပန္နပါဠိပဒိကပုဒ်အဖြစ်ဖြင့် ဝိဂြိဟ်ပြုထား၏။] ဒေါသအရ"အပြစ်"ဟုသည် ဝါစာနှင့်ဆိုင်သော မုသားစသော အပြစ်များတည်း၊ ထိုအပြစ်မျိုး မရှိသောကြောင့် "နဝ+အဿာ ဒွေံတိ"ဟူသော ဝစနတ္ထအရ "နဒ္ဒါ"ဟု ဆိုရသည်။

မူအာပ်သော သီလကဲ့သို့တည်း၊ [နေဋ္ဌမင်္ဂါ-အပြစ်မရှိသော သီလတည်းဟူသော အင်္ဂါရှိသော၊ သေတပစ္ဆာဒေါ်—ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော ရထား အခင်းရှိသော၊ (ရထော-သည်၊ ဇန္တု-လည်၍လော၏၊)] ကဏ္ဍသုခါတိ-ကား၊ ဗျဥ္ဇနမခုံရတာယ-သဒ္ဒါစကားလုံး၏ ချို့ပြိန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ကဏ္ဍာနံ နားတို့၏၊သုခါ-ချမ်းသာကြောင်းတည်း၊ သူစိဝိဇ္ဈနံဝိယ—အပ်ဖြင့် ထိုးဆွခြင်းသည်ကဲ့သို့၊ ကဏ္ဍသူလံ-နား၏ တံကျင်ကို၊ နဇနေတိ-မဖြစ်စေတတ်၊ အတ္တာမခုရတာယ-အနှက် အဓိပ္ပါယ်၏ ချို့မြိန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ ကောပံ—အမျက်ဒေါသကို၊ အဇနေတွာ—မဖြစ်စေမူ၍၊ ပေမံ-ချစ်ခြင်းကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ, ပေမနိယာ— ပေမနိယာ မည်၏၊ ဟဒယံ—စိတ်နှလုံးသို့၊ ဂစ္ဆ်တိ-သွားတတ်၏၊ အပ္ပဋိဟညမာနာ-မထိခိုက်တတ်သည်၊ (ဟုဘွာ) သုခေန—ချမ်းသာသဖြင့်၊ စိတ္တာ-သို့၊ ပဝိသတိ—ဝင်သွားတတ်၏၊ ဣတိ, ဟဒယင်္ဂမာ—မည်၏။ [ဟိုထိ ဒီခိုက်မဖြစ်ပဲ စိတ်နှလုံးသို့ ဖြောင့်ဖြောင့်ဝင်သွားသည်-ဟူလို]

ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ-ဂုဏ်ဖြင့် ပြည့်သည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုရေ-မြို့၌၊ [ရှေးနိသယဝယ်"ပုရေ—ဂုဏ်ဖြင့် ပြည့်သည်၌"ဟု ပေး၏၊] ဘဝါ-ဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပေါရီ မည်၏၊ [ပေါရီ—မြို့၌ဖြစ်သောစကား၊]

နေဋ္ဌင်္ဂါ၊ပေ၊ဝုတ္တသီလံ ဝိယ။ ။"နေဋ္ဌင်္ဂါ သေတပစ္ဆာဒေါ"ကားဥဒါန်း—အပရဂုဏ်ကဘဒ္ဒိယထေရသုတ်ဂါထာတည်း၊ ထိုဂါထာ၌ အပြစ်ကင်းသောသီလကို"နေလံ"ဟုဘုရားမိန့်တော်မူသည်၊"ဝုတ္တသီလံဝိယ"နေရာဝယ်"ဝုတ္တနေလံဝိယ" ဟုတချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ဝါစာ၏အနက်ကိုဥပမာပြသောကြောင့် "ဝုတ္တသီလံဝိယ"ဟု ရှိသောပါဠိက ကောင်းသည်၊ ဤ၌ ဝါစာကို "နေလာ"ဟု ဟောတော်မူခြင်းသည် ထို၌ သီလကို နေလံဟု ဟောတော်မူခြင်းနှင့်တူ၏-ဟူလို။ [သုပရိသုဒ္ဓသီလင်္ဂါတိ အတ္ထော၊သေတော+ပစ္ဆာဒေါ တေသောတိ သေတပစ္ဆာဒေါ၊ပစ္ဆာဒေါတိ ရထသဉ္ဉပရိ အတ္ထရိတဗ္ဗကမ္မလာဒိ၊ ဒုတိယပါဒဉ္စရှိသော "ရထော"၌စပ်၊ ထိုအဋ္ဌကထာ။]

ပေမနိယာ။ ။ပိဓာတ် မာန်ပစ္စည်းဖြင့် ကိတ်ပုဒ်ဖြစ်ပြီးသော ပေမသဒ္ဒါသည် ချစ်ခြင်းဟူသောအနက်ကိုဟော၏၊"ပေမံ ဇနေတိတံ ပေမနိယာ"ဟု ပြုသောအခါ ဇနေတိတဒ္ဓိတ်ပုဒ် ဖြစ်၍ ဣယပစ္စည်း သက်ရ၏၊ နကားအာဂုံတည်း၊ ဘချို့စာအုပ်၌ "ပေမနီယာ"ဟု အနီယပစ္စည်းကို တွေ့ရ၏၊ဓာတ်နောင် မဟုတ်သောကြောင့် အနီယပစ္စည်း မသက်နိုင်၊ကမနီယာစသည်၌သာ ဓာတ်နောင်ဖြစ်၍ အနီယသက်ရသည်။

ပုရေဘဝါ။ ။ဂုဏပရိပုဏ္ဏတာယ ဟူသော ဟိတ်ကိုထောက်၍ ပုရေကို "ဂုဏပရိပူရေ"ဟု သီလကွန်ဋီကာသစ်၏၊သို့သော် ဒီဃဖြင့်ရှိသော "ပူရ"သဒ္ဒါသည်သာ "ပြည့်ခြင်း"အနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌"ပူရေ"ဟု မရှိ၊ "ပုရေ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထို အဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ "ပုရေ-မြို့၌"ဟုသာ အနက်ဖြစ်သင့်သည်၊ မြို့၌ဖြစ်သော စကားသည် ယဉ်ကျေးမှု တည်းဟူသော လောကီဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် ပေါရိမြည်ရသည်—ဟူလို။

ပုရေ-မြို၌၊ သံဝဿနာရီဝိယ—ကြီးပွားရသော သတို့သမီးကဲ့သို့၊ သုကုမာရာ—အလွန် နုနယ်သော စကားတည်း၊ ဣတိပိ—ကြောင့်လည်း၊ ပေါရိ-မည်၏၊ သော—ဤစကား၊သည်၊ ပုရဿ-မြို့သူမြို့သား၏၊ (သန္တကာ- ဥစ္စာတည်း၊) ဣတိပိ, ပေါရိ-မည်၏၊ နဂရဝါသိနံ-မြို၌နေသူ လူတို့၏၊(မြို့သူ မြို့သားတို့၏၊) ကထာ-စကားတည်း၊ ဣဘိအတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း)၊ ဟိ-ခဲ့၊နဂရဝါသိနော—မြို၌နေသူ လူတို့သည်၊ (မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊) ယုတ္တကထာ-သင့်တော်လျောက်ပတ်သော စကားရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပိတိမတ္တံ—အဘလောက်ရှိသူကို၊ ပိတာတိ-အဘဟူ၍၊(ဝဒန္တိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊) ဘာတိမတ္တံ-အစ်ကိုလောက်ရှိသူကို၊ ဘာတာတိ—အစ်ကိုဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-နှင့်၏၊ ဧဝရူပီ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ကထာ-စကားသည်၊ ဗဟုနော-များစွာသော၊ ဇနဿ-လူအပေါင်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ကန္တာ-နှစ်သက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ ဗဟုဇနကန္တာ-မည်၏၊ ကန္တဘာဝေနေဝ-နှစ်သက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဗဟုနော- သော၊ ဇနဿ-၏၊ မနာပါ—စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်၊ စိတ္တဝုဏ္ဍိကရာ-စိတ်၏ တိုးပွားခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ,ဗဟုဇန မနာပါ—မည်၏။

ယာ တတ္ထာတိ—ကား၊ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ—ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ယာ(သဏ္ဌာ၀ါစတာ—အကြင်သိမ်းမွှေ့သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်သည်,စသည်၌စပ်၊) သဏ္ဌာ၀ါစတာတိ-ကား၊ မဒ္ဒ၀ါစတာ-ညှာက်ညောသော စကားရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊သခိလ၀ါစတာတိ—ကား၊ မုဒု၀ါစတာ—နူးညံ့သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အဖရုသ၀ါစတာတိ—ကား အကက္ခဋ၀ါစတာ-မကြမ်းတန်းသော စကားရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)။

ပုရေ သံဝဿနာရီဝိယ။ ။ပုရေ+သံဝဿာ ပေါရိ-မြို၌ကြီးပွားသော မြို့သူ၊[ဏာပစ္စည်း,ဏကိုဣောတက ဤပစ္စည်း၊] ပေါရိဝိယာတိ ပေါရိ—မြို့သူကဲ့သို့ နူးညံ့သော သိမ်မွေ့သောစကား။

ပုရဿ ဿ၀ါ။ ။ပုရဿ၌ ပုရဖြင့်ပုရ၌နေသော မြို့သူမြို့သားကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူ၊ သဟစရဏာနည်း,အဘေဒါပစာဟုသော်လည်း ကြံပါ၊ ထို့ကြောင့် ပုရဿကို“နဂရဝါသိနံ”ဟု ဖွင့်သည်။

မနာပါ။ ။”မနံ+အာပါ”ဟုခွဲ၊ အာပဒ္ဒအာပဓာတ်,ကာရိတ်ကြေ,ဏာပစ္စည်း၊ “မနံ+အာပယတိဝဍ္ဎေတိ-တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိမနာပါ”ဟုပြု၊ထို့ကြောင့် “စိတ္တဝုဍ္ဎိကရာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ [သီလက္ခန်ဋီကာမျှား၊] အခြားနေရာ၌“မနေန အဓိယတေတိ မနာပါ-စိတ်ဖြင့်ရောက်အပ်သော စကား”ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ “မြတ်နိုးအပ်”ဟု သော အနက်ကားဝေါဟာရတ္ထဘည်း။ [ဗဟုဇနဿ-များစွာသောလူအပေါင်း၏+မနာပါ၊ စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော စကားတည်း၊ ဗဟုဇနမနာပါ-ကား။]

ပဋိသန္ဓာဂရနိဒ္ဒေသေ—ဒ္ဒါ၊ အာမိသ ပဋိသန္ဓာဂရောတိ—ကားး၊ အာမိသ အလာဘေန-အာမိသကို မရခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဟ—တကွ၊ ပရေသံ—သူတပါးတို့၏၊ ဆိဒ္ဒံ-အပေါက်သည်၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် ပိတ်ဆို့ ဖါထေးအပ်သော်၊ ပိဟိတံ။ ပိတ်ဆို့အပ်ပြီးသည်၊ ပဋိစ္ဆန်နံ-ဖုံးအပ် ဖါထေးအပ်ပြီးသည်၊ ဟောဘိ၊ ဧဝံ-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာမိသေန-အာမိသဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓဂဏှံ- ပိဘ် ဆို့ခြင်း ဖါထေးခြင်းတည်း၊ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရောဘိ—ကားး၊ ဓမ္မဿ-တရားကို၊ အပ္ပဋိလာဘေန- မရခြင်းကြောင့်၊ အတ္တနာ၊ ပေ၊ ပဋိစ္ဆန်နံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤ အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဓမ္မေန-တရားဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓရဏံ-ပိတ်ဆို့ ဖါထေးခြင်းတည်း၊ ပဋိသန္ဓာရကော ဟောတီဘိ-ကားး၊ ဟိ-မှန်၊ [“အာမိသ အလာဘေန, ဓမ္မဿ အပ္ပဋိလာဘေန” စသော စကားကို ပြန်၍ ညွှန်းသည်၊ ထိုစကားသည် မှန်၏-ဟူလို] လောကသန္နိဝါသ-လောကဝယ် စုဝေး တည်နေခြင်းရှိသော လူ အပေါင်း၏၊ ဆိဒ္ဒါနိ—အပေါက်တို့သည်၊ ဒွေယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော ၂ ပါးတို့သာတည်း၊ တေသံ-ထိုအပေါက်တို့ကို၊ ပဋိသန္ဓာရကော-ပိတ်ဆို့တတ် ဖါထေးတတ်သည်၊ ဟေးတိ၊ အာမိသပဋိသန္ဓာဒရန ဝါ ဓမ္မပဋိသန္ဓာမေန ဝါတိ-ကား၊ ဒုဝိဒဓန-သော၊ ဣမိနာ ပဋိသန္ဓဲဝေန-ဤအာမိသ ပဋိသန္ဓာရ, ဓမ္မ ပဋိသန္ဓာရဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓာရကော-ပိတ်ဆို့ ဖါထေးတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပဋိသန္ဓာရတိ-ပိတ်ဆို့ ဖါထေးတာ်၏၊ နိဂန္ထရံ-အကြားမရှိအောင်၊ ကဲရော်—ပြုတတ်၏။

တတြ— ထို ပဋိသန္ဓာရ နိဒ္ဒေသ၌၊ [တတြာတိ ပဋိသန္ဓာရ နိဒ္ဒေသေ၊-ယောဇနာ၊] အယံ-ကား၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ကထာ-ပြောရိုးဆိုစဉ် စကားတည်း၊ ဟိ—ပါဒကမှ တပါး, ပါဒက ဝန်တို့ကို ဆိုဦးအံ့၊ (တနည်း) ဟိ—ခဲ့၊ ပဋိသန္ဓာရကေန-ပိတ်ဆို့ ဖါထေးတတ်သော၊ ဘိက္ခုနာ—သည်၊ အာဂန္တုကံ—ကို၊ အာဂစ္ဆန္တံ-လာသည်ကို၊ ဒိသွာဝ—မြင်၍ပင်၊ (မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင်၊) ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ-ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ပတ္တစီဝရံ-ကို၊ ဂဟေတ္ဝါ-လှမ်းယူရာ၏၊ အာသနံ-

---

ပဋိသန္ဓာရောဟိ။ ။ပဋိ+သံပုဗ္ဗ ထရ (အစ္ဆာဒနေ—ဖုံးအုပ်ခြင်း) ဓာတ်, ဏ ပစ္စည်း၊ပေးနိုင်သူက အာမိသကို မပေးလျှင်၎င်း၊ ဟောပြောပို့ချနိုင်သူကမမှကိုမပို့ချ မဟောပြောလျှင်၎င်း မကျေမနပ်ဖြစ်၏၊ ထိုမကျေမနပ်မှုကြောင့် တယောက်နှင့် တယောက်ချစ်ခင်မှု အစေးမကပ်ဘဲ ၂ယောက်အကြား၌ အပေါက်အကြား ဖြစ်စရာရှိ၏၊ထိုအပေါက်အကြားကို အာမိသကို ပေးခြင်း၊ ဓမ္မကို ဟောပြော ပို့ချခြင်းအားဖြင့် ပိတ်ခြင်း ဖာထေးခြင်းကို“ပဋိသန္ဓာရ”ဟုခေါ်သည်။ရှေးက“စေ့စပ်ခြင်း”ဟုသုံးစဲ့၏၊ [ပဋိသန္ဓရဏံ-ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓာရော-ခြင်း၊“ပဋိသန္ဓာရော”ဟု “ဓရ”ဓာတ်ဖြင့် မူကွဲရှိသေး၏၊ဓရဓာတ်က“ဓာရဏာ, ဌိတိ, အဝဓံသန”အနက်တို့ကိုဟောသောကြောင့် ပိတ်ဆို့ဖာထေးခြင်းအနက်ကို မပြုနိုင်။]

နေရာကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ တာလဝဏ္ဏုန-ထန်းရွက် ယပ်ဝန်းဖြင့်၊ ဗီဇီတဗ္ဗံ-ယပ်ခတ်ပေးရာ၏၊ ပါဒါ–ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတ္ဝာ-ဆေး၍၊ မက္ခေတဗ္ဗာ-ဆီဖြင့်ံ သုတ်လိမ်းပေးထိုက်ကုန်၏၊ [အာဂန္တုက ပုဂ္ဂိုလ်က ကြိုးနေလျှင်သာ ဤအလုပ်မျှားကို လုပ်ပေးထိုက်သည်၊] သပ္ပိဖါဏိတေ–ထောပတ်တင်လဲသည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ ဘေသဇ္ဇံ-ဆေးကို၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးထိုက်၏၊ ပါနီယေန–သောက်ရေဖြင့်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-(အလိုရှိပါသလား ဟု) မေးထိုက်၏၊ အာဝါသော-နေရာအာဝါသကို၊ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗော-သုတ်သင် ရှင်းလင်းထိုက်၏၊ဝေံ-ဤသို့ပြုလသော်၊ (ခရီးဦးကြို့မူ အစရှိသည်ကို ပြုလသော်၊) ကေဒေသေန–တစိတ်တတို့အားဖြင့်၊ (တချို့တဝက်အားဖြင့်၊) အာမိသပဋိသန္ထာရော- အာမိသပဋိသန္ထာရသည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတောနာမ–ပြုအပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ သာယံ-ညချမ်းအခါ၌၊ နဝက တရေပိ-သီတင်းငယ် အာဂန္တုက သည်ပင်သော်လည်း၊(“သီတင်းငယ် အာဂန္တုကပင်ဖြစ်သော်လည်း”ဟု ဆိုလိုသည်၊ သီတင်းကြီးဖြစ်လျှင် ဧကန်ပင် မိမိက သွားရမည်သာ၊) အတ္တနော–အား၊ ဥပဋ္ဌာနံ–ဆည်းကပ်ဝတ် အရပ်သို့၊ အနာဂတေယေဝ-မလာသေးမီပင်၊ တဿ-ထိုသီတင်းငယ် အာဂန္တုက၏၊ သန္တိကံ-အထံသို့၊ ဂန္ဒွာ-သွား၍၊ နိသီဒိတ္ဝာ–ထိုင်၍၊ အဝိသယေ–အရာမဟုတ်သည်၌၊ အပုစ္ဆိတ္ဝာ-မမေးမူ၍၊ တဿ-ထို သီတင်းငယ် အာဂန္တုက၏၊ ဝိသယေ–ဖြစ္ဇမ်းနိုင်လောက်သော အရာ၌၊ ပဥ္ဉော–ပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော–မေးထိုက်၏၊ တုဒမှ-သင်တို့သည်၊ ကတရဘာဏကာ-အဘယ်ဘာဏကတို့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အပုစ္ဆိတွာ-တိုက်ရိုက် မမေးမူ၍၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ-ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည်၊ ကတရံ ဂန္ထံ–အဘယ်ကျမ်းစာကို၊ ဝဋ္ဋေန္တိ– သုံးစွဲကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတွာ–၍၊ [သူ၏ မည်သည့် ကျမ်းစာဆောင်သူဖြစ်ကြောင်းကို သူ့ဆရာ၏ အသုံးမျှားပုံထောက်၍ သိနိုင်သောကြောင့်သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် မေးပြီး၍-ဟူလို၊) ပဟောနကဋ္ဌာနေ-ဖြစ္ဇမ်းနိုင်လောက်သော အရာ၌၊ ပဥ္ဉော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ကထေတုံ–ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊သစေ သင်္ကော်တိ-အံ့၊ဣစ္ဆေတံ-ဤသို့စွမ်းနိုင်ခြင်းသည်၊ကုသလံ–ကောင်း၏၊ နော စေ သင်္ကော်တိ-အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဝံသတိ)၊ သယံ-မိမိက၊ ကဒေထတ္ဝာ-ဖြေဆို၍၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဝေံ-ဤသို့ပြုလသော်၊(“တဿ သန္တိကံ ဂန္ဒွာ”စသည်ကို ညွှန်းသည်၊)ကေဒေသေန-ဖြင့်၊ ဓမ္မပဋိသန္ထာရော ကတောနာမ ဟောတိ။

အဘ္ဘာနော–၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ သစေ ဝသတိ-အကယ်၍ နေအံ့၊ (ဝံသတိ)၊ တံ–ထို အာဂန္တုကရဟန်းကို၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ နိဗဒ္ဓံ–မပြတ်၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ စရိတဗ္ဗံ- လှည့်လည်ရာ၏၊ ဂန္ဒုကာမော- အရပ်တပါးသို့ သွားလိုသည်၊ သစေ ဟောတိ၊(ဝံ သတိ)၊ပုနဒိဝသေ-နောက်တနေ့

ဒ္ဓ၌၊ ဂမနသဘာဒဂန-သွားမည့် ခရီး အားသဒဘာတူသော အရပ်ဖြင့်၊ (သွားမည့် ခရီးက အရွှေအရပ်ဖြစ်လျှင် အရွှေအရပ်သို့ ဆွမ်းခံသွားသော အားဖြင့်၊) [ဂမန သဘာဒဂနာတိ ဂမနမဂ္ဂသ အနစ္ဆဝိက ဒိသာဘာဒဂန၊–ဋီကာ။] တံ–ထို ထိုအာဂန္တုက ဂဟန်းကို၊ အာဒါယ–ခေါ်ယူ၍၊ ကေသိံ ဂါမေ–တခုသော ရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ဌ၊ စရိတွာ-လှည့်လည်၍၊ ဥယျောဇေတမ္ဗော - လှတ်လိုက် ထိုက်၏၊ အညသ္မိံ–အခြားသော၊ (အာဂန္တုက ရဟန်း သွားမည့်အရပ်မှ အခြားသော၊) ဒိသုဘာဂေ–အရပ်အဘို၌၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တံဘိက္ခု-ထို အာဂန္တုကရဟန်းကို၊ ဂဟစ္ဆမာနံ-လိုက်လိုလသော်၊ အာဒါယ-ခေါ်ယူ၍၊ ဂန္တ္ဗံ-သွား၍၊ သော ဒိသာ–ဤအရပ်သည်၊ မယှံ-တ၁ည့်ဧတော်၏၊ သဘာဂါ–သဒဘာတူသော အရပ်သည်၊) နှ-မဟုတ်ပါ၊ ဂူတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဂန္တုံ-လိုက်ခြင်းငှာ၊ (ဆွမ်းစား ပင့်ရာသို့ လိုက်ခြင်းငှါ၊) အနိစ္ဆန္တေ- အလိုမရှိလသော်၊ သေသဘိက္ခု-မိမိနှင့် အာဂန္တုကမှကြွင်းသော ရဟန်းတို့ကို၊ ပေသေတွာ-စေလွှတ်၍၊ တံ-ထို အာဂန္တုက ရဟန်းကို၊ အာဒါယ-၍၊ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ၊ (သူသွားမည့် အရပ်နှင့် လျော်သော ရွာ၌ ဆွမ်းခံ လှည့်သည်ရမည်၊) အတ္တနော–မိမိသည်၊ လဒ္ဓါမိသံ-ရအပ်သော အာမိသကို၊ တဿ-ထိုအာဂန္တုက ရဟန်းအား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးရာ၏၊ ဧဝံ–ဤသို့ ပြုလသော်၊ အာမိသပဋိသန္ထာရော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတော နာမ-အပြည့်အစုံ ပြုအပ်ပြီး မည်တော့သည်၊ ဟောတိ၊ [ရှေ၌ တချို့ တဝက်သာ ပြုခဲ့ရသေး၏၊ ''ဤတိုင်အောင်ပြုမှ အာမိသပဋိသန္ထာရကို အပြည့်အစုံ ပြုရာရောက် သည်''-ဟူလို။]

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှဘပါး စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ အာမိသပဋိသန္ထာရ ကေန–အာမိသဖြင့် စေ့စပ်တတ်သော ရဟန်းသည်၊ အတ္တနာ-သည်၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်သော အာမိသကို၊ ကဿ–အဘယ်သူအား၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးထိုက်သနည်း၊ ဂူတိ-ဤကား အမေးဘည်း၊ တာဝ-ဂိလာနစသည်တို့မှ ရွေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌသ) အာဂန္တုကဿ–အာဂန္တုကရဟန်းအား၊ ဒါတဗ္ဗ -ပေးလှူထိုက်၏၊ ဂိလာနော ဝါ-ဂိလာနုရဟန်းသည်သော်ငင်း၊ အဝဿိကော ဝါ-ဝါ မရှိသေးသော ရဟန်း သည်သော်ငင်း၊ (ဝါ မရသေးသောရဟန်းသည်သော်ငင်း၊) သစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံ သတိ–သော်၊) တေသမွိ-ထိုဂိလာန ရဟန်း အဝဿိက ရဟန်းတို့အား လည်း၊ ဒါတဗ္ဗံ-ပေးလှူထိုက်၏၊ [အဝဿိက ရဟန်းသည် ဝေစုဝေသောအခါ သံဃာ ကုန် မလောက်လျှင် မရပဲ ရှိတတ်သောကြောင့် အဝဿိက အားလည်း အာမိသကို ပေးလှူထိုက်၏ ဟု ဆိုသည်၊] အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ – ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗံ – ပေးလှူထိုက်၏၊ ဘဏ္ဍဂါဟကဿ – ဘဏ္ဍာကို

ကိုင်ယူသော ရဟန်းအား၊ (မိမိ၏ သပိတ်သင်္ကန်းကို ကိုင်ယူ၍ နောက်မှလိုက်လာသောရဟန်းအား၊) ဒါတပ္ပံ၊ ပန-ဆက်၊ သဲာရဏီယဓမ္မပူရကေန-သာရဏီယ ကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်သော ရဟန်းသည်၊ သတဝါရမ္မိ—အကြိမ်တရာထိုင်း၊ သဟဿဝါရမ္မိ-အကြိမ်တထောင်ထိုင်း၊ အာဂတာဂတာနံ-လာကုန် လာကုန်သော ရဟန်းတို့အား၊ ထေရာသနတော—ထေရ်ကြီး၏ နေရာမှ၊ ပဋ္ဌာယ—စ၍၊ ဒါတပ္ပံ၊ [သာရဏီယဝတ် ဖြည့်ကျင့်ပုံကို သုတ်မဟာဝ၊, မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ, ဘိက္ခုအပရိဟာနိယဓမ္မအဖွင့်၌ရှုပ၊။]

ပန-ကား၊ ပဋိသန္ထာရကေန— ပဋိသန္ထာရက ရဟန်းသည်၊ ယေန ယေန-အကြင်အကြင် ရဟန်းသည်၊ နလဒ္ဓံ-အာမိသကိုမရအပ်၊ တဿ တဿ—ထိုထို အာမိသကို မရသောရဟန်းအား၊ ဒါတပ္ပံ၊ [ထေရာသနမှ စ၍ပေးဘွယ်မလို၊ မရသောရဟန်းကို ရွေးချယ်၍ ပေးနိုင်သည်၊] ဗဟိဂါမံ-ရွာ၏ ပြင်ဘက်သို့၊ နီက္ခမိတ္ဝာ— ထွက်၍၊ ဇီဏ္ဏံ ဝါ — အိုမင်းသူမှုလည်း ဖြစ်သော၊ အနာထံ ဝါ— ကိုးကွယ်ရာမရှိသူမှုလည်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခံ ဝါ-ရဟန်းယောကျ်ားကိုသော်၎င်း၊ ဘိက္ခုနိံ ဝါ-ရဟန်းမကိုသော်၎င်း၊ ဒိသွာ-တွေ့၍၊ တေသမိံ - ထိုဇီဏ္ဏအနာထ ရဟန်းယောကျ်ား, ရဟန်းမတို့အား၊လည်း၊ ဒါတပ္ပံ။

တတြ-ထိုသို့ ဇီဏ္ဏအား ပေးဆာ၌၊ ကုဒံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထု တည်း၊ ကိရ-ခဲ့၏၊ စောရေဟိ - ခိုးသူတို့သည်၊ ဂုတ္တသာလဂါမေ- ဂုတ္တသာလရွာကို၊ ပဟဋ္ဌေ- ပုတ်ခတ် ဖျက်ဆီးအပ်သော်၊ တခ်ဏညေဝ— ထိုခဏ၌ပင်၊ ဧကော- တပါးသော၊ နိရောဓတော- နိရောဓသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတာ-ထပြီးသော၊ ခီဏာသဝဝတ္ထုရီ-ရဟန္တာထေရီမသည်၊ ဒဟရဘိက္ခုနိယာ-ငယ်သောဘိက္ခုနီကို၊ ဘဏ္ဍာကံ-ဘဏ္ဍာကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေပြီး၍၊ မဟာဇနေန— များစွာသောလူအပေါင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ—အတူ၊ မဂ္ဂံ - ခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတွာ-သွား၍၊ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ-မွန်းတည့်တတ်ရာ အခါ၌၊ [“ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ” ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိ၏၊ မွန်းတည့်တတ်နေလျှင်၊နောက်လာလတံ့၌ ဘိက္ခု၏ ဆွမ်းခံဘို့ရန် အခါနှမ်းရ၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိပျက်နေဟန် တူ၏၊ “အဲဌိတမဇ္ဈန္ဟိကေ”မွန်းတည့်တတ်မတည့်သေးမှီ အခါ၌”ဟုရှိမှ အဓိပ္ပါယ်ရသည်။] နကုလနဂရဂါမဒွါရံ-နကုလနဂရရွာတံခါးပေါက်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ ရုက္ခမူလေ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ၊ တသ္မိံ သမယေ - ထိုအခါ၌၊ ကာဠဝလ္လိမက္ကဋပဝါသီ- ကာဠဝလ္လိမကျွဲမအဲရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊မဟာနာဂတ္ထေရော-မဟာနာဂထေရ်သည်၊ နကုလနဂရဂါမေ-နကုလနဂရရွာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ငှါ၊ စရိတ္ဝာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ နိက္ခန္တော-ထွက်လာလေသော်၊ ထေရိ -ဇီဏ္ဏဖြစ်သောထေရီမကို၊ ဒိသွာ-တွေ့၍၊ ဘဲတ္တေန—ဆွမ်းဖြင့်၊ အာပုစ္ဆိ—ပန်ပြောပြီ၊ သာ—ထိုထေရီမသည်။ မေ—ဘပဉ်သို့ တော်အား၊ ပဒေတ္တာ—သပိတ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ—သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊

[သူ၏ သပိတ်ကို ဒဟရဘိက္ခုနီကလေးက ယူသွားသောကြောင့် သပိတ်မရှိဟု ပြောသည်။] ထေရော–မဟာနာဂထေရ်သည်၊ ဣမိနာဝ- ဤသပိတ်ဖြင့်ပင်၊ ဘုဥ်္ဇထ–စားပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍။ ပတ္တေန-နှင့်၊ သဟ, အဒါသိ-ပေးပြီ၊ ထေရီ-သည်၊ ဘတ္တကိစ္စံ-ဆွမ်းကိစ္စကို၊ ကတ္ဝာ-ပြုပြီး၍၊ ပတ္တံ-ကို၊ ဓောဝိတ္ဝာ–ဆေးပြီး၍၊ ထေရဿ-အား၊ ဒတ္ဝာ–ပေးပြီး၍၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ (ကိံ)၊ တာတ–မောင်ကလေး၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ဘိက္ခာစာရေန–ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရခြင်းကြောင့်၊ တာဝ ကိလမိဿထ-ပင်ပန်းရကုန်ဦးလတံ့၊ (ယနေ့ထပ်ဆွမ်းခံရသည့်အတွက်ပင်ပန်းရဦးလတံ့၊) ဣတော-ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယပန- စ၍ကား၊ ဓော- အသင်မောင်ကလေးတို့၏၊ ဘိက္ခာစာရပရိတ္တာသောနာမ-ဆွမ်းခံရခြင်းကြောင့်ပင်ပန်းခြင်းမည်သည်၊ နဘဝိဿတိ- မဖြစ်တော့လတံ့၊ [နိဂုံးအသမာပတ်မှထပြီးခါစဖြစ်သော ဇိဏ္ဏဘိက္ခုနီကြီးအား အာမိသ ပဋိသန္ထာရပြုသည့်အတွက်နောက်နောက်နေ့များမှစ၍ ဆွမ်းကိစ္စလွယ်ကူခြင်း အကျိုးကိုရပါလိမ့်မည်-ဟူလို] တတော–ထိုနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ သေရဿ–၏၊ ဦးနကဟာပဏာ ဂ္ဃနကော–တကျပ်တန်အောက် ယုတ်လျော့ ထိုက်တန်သော၊ ပိဏ္ဍပါတော နာမ–ဆွမ်းမည်သည်၊ နဥပ္ပန္နပုဗ္ဗော–မဖြစ်ဘူးတော့ချေ၊ (“ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း”ဟုရှေ့စကားကိုပြန်အုပ်ပါ၊) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောပဋိတန္ထာရသည် (အာဂန္တုကာကို ဝတ်ပြုခြင်းမှစ၍ ထေရီမအား ဆွမ်းလှူခြင်းတိုင်အောင်သော ပဋိသန္ထာရသည်၊) အာမိသ ပဋိသန္ထာရော နာမ–မည်၏။

ဣမံ ပဋိသန္ထာရံ–ဤအာမိသ ပဋိသန္ထာရကို၊ ကတ္ဝာ-ပြုပြီး၍၊ ဘိက္ခုနာ-ဓမ္မပဋိသန္ထာရကိုပြုလိုသောရဟန်းသည်၊ သင်္ဃဟပက္ခေ- သင်္ဃဟ်ချီးမြှောက်ခြင်းအဘို့၌၊ ဌာတဗ္ဗာ–ဘည်၍၊ (လာဘ်လာဘ်စသည်ကိုမငဲ့မူ၍–ဟူလို၊)တသာ ဘိက္ခုနော - အား(မိမိအဲ့သာမိသကိုရရှိသောရဟန်းအား၊) ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ ကထေတဗ္ဗံ-ပြောဟောရာ၏၊ ဓမ္မော– ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဓမ္မကို၊ ဝါ၊ ဓေတဗ္ဗော–ဆိုစေထိုက်၏၊ (ပို့ချထိုက်၏၊)ကုက္ကုစ္စံ-ကုက္ကစ္စသံသယကို၊ ဝိနောဒေတဗ္ဗံ-ပယ်ဖျောက်ထိုက်၏၊ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ကိစ္စံ-မချဲတ်ပြုရမည့်ကိစ္စကိုဂုဏ်း၊ ကရဏီယံ–ပြုသင့် ပြုထိုက်သောအမှုကိုဂုဏ်း၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုထိုက်၏၊ အဇ္ဇာန၊ ပေ၊ ပရိဝါသာ- အဇ္ဇနက်မ်, အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းကမ်, မာနတ်ပရိဝါသိတို့ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ-နှ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒေဟာ-ရှင့်အဖြစ်ကိုထိုက်သော် ရှင်လောင်းကို၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော-ရှင်ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဥပသမ္ပဒါရဟော - မြင့်မြတ်သောပဥ္စင်းအဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်းကို ထိုက်သောပဥ္စင်းလောင်းကို၊ ဥပသမ္ပာဒေဘဗ္ဗော – မြင့်မြတ်သော ပဉ္စင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေထိုက်၏၊ [မိမိအာမိသ ပဋိသန္ထာရ ပြုသားအာ်သူက ရှင်လောင်းဖြစ်လျှင် ရှင်ပြုပေးပါ၊

ရဟန်းလောင်းဖြစ်လျှင် ရဟန်းပြုပေးပါ-ဟူလို၊] ဘိက္ခုနိယာပိ-နီသည်လည်း၊ (အာမိသ ပဋိသန္ဓာရပြုသောပုဂ္ဂိုလ်ကဘိက္ခုနီဖြစ်လျှင်လည်း၊) အတ္တနော-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပသမ္ပဒံ—မြင့်မြတ်သော ဘိက္ခုနီ၏အဖြစ်ကို၊ အာကင်္ခမာနာယ-အလိုရှိသော သိက္ခမာန်မ၏၊ အတွက် ကမ္မဝါစံ-ကမ္မဝါစာကို၊ ကာတုံ-ဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓာရသည်၊ ဓမ္မပဋိသန္ဓာရော နာမ—မည်၏။

ဒ္ဝိဟိ — နှစ်သော၊ ကွမေဟိ ပဋိသန္ဓာရေဟိ — တို့ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓာရဂေါ-ပိတ်ဆို့ ဖါထေးတတ်သော၊ဘိက္ခု-သည်၊ အနူပ်ပဒ္ဒံ-မဖြစ်သေးသော၊ လာဘံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ—ဖြစ်စေ၏၊ ဥပ္ပါဒိံ-ဖြစ်ပြီးသော၊ (လာဘံ-ကို၊)ထာဝရံ-ခိုင်မြဲအောင်၊ ကရောတိ—ပြုနိုင်၏၊ သာသက်ဌာနေ-ရှိရှားဘုယ်ရှိရာအရပ်၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဇီဝိတံ-အသက်ကို၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ (ကောဝိယ-အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့နည်း၊) စောရနာဂရညော-သူပုန်ဖြစ်သော နာဂမင်းအား၊ ပတ္တ ဂ္ဂဟဏဟတ္ထေနေဝ—သပိတ်ကို ကိုင်ယူကြောင်း လက်ဖြင့်ပင်၊ အဂ္ဂံ — အဦး အဖျားကို၊ ဂဟေတ္ဝာ—ယူပြီး၍၊ ပတ္တေနေဝ—ဖြင့်ပင်၊ ဘတ္တံ - ဆွမ်းကို၊ အာကိရန္တော-လောင်းထည့်သော၊ သေရောဝိယ-ထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

ပန-ကား၊ အလဒ္ဓလာဘုပ္ပါဒနေ-မရအပ်သေးသောလာဘ်ကိုဖြစ်စေခြင်း၌၊ ဣတော—ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းမှ၊ ပလာယိတ္ဝာ-ထွက်ပြေး၍၊ ပရတီရံ-တဖက်ကမ်းသို့၊ ဂတေန—ရောက်သော၊ မဟာနာဂရညော—မဟာနာဂမင်းသည်၊ကေသ-သော၊ ထေရဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ သင်္ဃဿ—သံဃာ ချီမြှောက်ခြင်းကို၊ လဘိတ္ဝာ-၍၊ ပုန, အာဂန္တွာ-လာ၍၊ ရဇ္ဇေ—မင်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌတေန-တည်သည်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ သေတမဉ္စ်ကော—သေတမဉ္စ်ကအရပ်၌၊ ယာဝဇီဝံ—အသက်အပိုင်း အခြားအတိုင်း၊ (အသက်ထက်ဆုံး၊) ပဝတ္တိတံ—ဖြစ်စေအပ်သော၊ မဟာဘေသဇ္ဇဒါနဝတ္ထု-မျှားစွာသောဆေးလှူခြင်းဝတ္ထုကို၊ကထေတွံ--ပြောဟောရာ၏၊ ဥပ္ပန္နလာဘ ထာဝရကရဏေ—ဖြစ်ပြီးသောလာဘ်ကို ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း၌၊ ဒီဃဘာဏကအဘယတ္ထေရဿ—ထေရ်၏၊ ဟတ္ထတော-မှ၊ ပဋိသန္ဓာရံ—ပဋိသန္ဓာရကို၊ လဘိတ္ဝာ-၍၊ စေတိယပဗ္ဗတေ-စေတိယတောင်၌၊ စောရေ

စောရနာဂ၊ပေ၊ဝိယ။ ။စောရနာဂဟူသည် သူပုန်မင်းတည်း၊ ထေရ်တပါးသည် သပိတ်ကိုကိုင်ယူသောလက်ဖြင့် ဆွမ်းဦးဆွမ်းဖျားကိုမသိမသာနှိုက်ယူလိုက်ပြီး၍ ထိုသပိတ်ဖြင့်ပင် ဆွမ်းကို စောရနာဂမင်းအားထည့်၍ပေးသည်၊ ဤသို့ပေးခြင်းသည် အာမိသပဋိသန္ဓာရတည်း၊ ဤအာမိသပဋိသန္ဓာရကြောင့် သူပုန်မင်းကမနှောက်ရှက်အောင်မိမိအသက်ကို စောင့်ရှောက်ရာရောက်သည်၊ အဦးအဖျားကို နှိုက်၍ယူလိုက်ခြင်းကားအနာဗဇ္ဇဝိဏ္ဍုပါတကိုလူတို့အားမပေးကောင်းဟုယူဆသောကြောင့်တည်း၊ သို့သော် စောရစသည်တို့အား ပေးကောင်းပါ၏ဟု အဋ္ဌကထာ၌ဆိုပါသည်။

ဟိ–ခိုးသူတို့သည်၊ ဘဏ္ဍကဃ-ဘဏ္ဍာ၏၊ ဝါ-ကို၊ အဝိလုတ္တဘာဝေ-မလုယူအပ်သည်၏အဖြစ်၌၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကို၊ ကထေတဗ္ဗံ–ပြောဟောရာ၏၊ (စာချသောပုဂ္ဂိုလ်က ပြောပြပါ–ဟူလို။) [ဤဒီဃဘာဏကက အာဘယထေရ်၏ ဝတ္ထုသည် တတိယပါရာဇိကအင္ဒကထာ ဝိနီတဝတ္ထုအဖွင့်၌ ပါ၏။]

ကုန္ဒြိယေသု အဂုဘ္ဘဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိဿတိ–ကား၊ ကာရဏဝသေန–အကြောင်းစက္ခု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အကြောင်းစက္ခုနှင့် စပ်သဖြင့်၊) စက္ခုတိ-စက္ခုဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရေန-ရအပ်သော အခေါ်အဝေါ်ရှိသော၊ ရူပဒဿန သမတ္ထေန–ရူပါရုံကိုမြင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ စက္ခုဝိညာဏေန-စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့်၊ ရူပံ–ရူပါရုံကို၊ ဒိဿာ–မြင်၍၊ (“နိမိတ္တဂ္ဂါဟီဟောတိ” စသည်၌စပ်၊) ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ပေါရာဏာ-ရှေးဆရာတို့သည်၊ အာဟု–ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ)၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ နပဿတိ-မမြင်နိုင်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အစိတ္တကတ္တာ–စိတ်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ (ရူပံ-ကို) နပဿတိ-နိုင်၊ (ကသ္မာ)၊ အစက္ခုကတ္တာ-စက္ခုမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–အနျယကား၊ ဒွါရာရမဏသင်္သဋ္ဌနေန-စက္ခုဒွါရ ရူပါရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ ပသာဒဝတ္ထုကေန–စက္ခုပသာဒဟူသော တည်ရာရှိသော၊ စိတ္တေန–စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်ဖြင့်၊

ကာရဏဝသေန။ ။ဤပုဒ်ကို“လဒ္ဓဝေါဟာရေန”၌စပ်၊စက္ခုပသာဒနှင့်စက္ခုဝိညာဉ်၂မျိုးတွင် စက္ခုပသာဒရှိမှ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် စက္ခုပသာဒသည်အကြောင်း, စက္ခုဝိညာဉ်ကား အကျိုးတည်း၊ ရူပါရုံကို စက္ခုပသာဒသည်မမြင်နိုင်,စက္ခုဝိညာဉ်ကသာ မြင်နိုင်၏၊ “စက္ခုနာ ရူပံ ဒိဿာ”၌ကား“စက္ခုနာ” အရ စက္ခုပသာဒကိုရနေသောကြောင့်အာဘယ်သို့မှတ်ရမည်နည်းဟုမေးဘွယ်ရှိ၍“ကာရဏာ၊ပေ၊စက္ခုဝိညာဏေန” ဟု မိန့်သည်၊ အကြောင်းစက္ခု၏အမည်ကို အကျိုးစက္ခုဝိညာဉ်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ကိုပင်“စက္ခု”ဟုခေါ်ထားသည်–ဟူလို။

ဆက်ဦးအံ့ – “ကာရဏဝဓသန လဒ္ဓဝေါဟာရ-အကြောင်း၏. အစွမ်းဖြင့် (အကြောင်းနှင့်စပ်သဖြင့်) ရအပ်သောအမည်”ဟူသည် ကာရဏူပစာရပင်တည်း၊ “စက္ခုနာ”အရ မုချအားဖြင့် စက္ခုပသာဒဟူသော အကြောင်းကို ရသော်လည်း အကြောင်း စက္ခု၏အမည်ကို အကျိုး စက္ခုဝိညာဉ်၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်ကိုသော်လည်း ရသည်–ဟူလို။ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မဟာဋီကာ ဇာန်နိယသံဝရ သီလအဖွင့်၌ကား တည်ရာ မှီရာဖြစ်သော စက္ခု၏အမည်ကို တည်တတ်မှီတတ်သောစက္ခုဝိညာဉ်၌တင်စားသောကြောင့်“ဒွာနူပစာရ”ဟုလည်းတနည်းဖွင့်သေး၏၊ ကာရဏဝသေနကိုလည်း“အသာဓာရဏာ ကာရဏာသဲ့-စက္ခုဝိညာဉ်မှ တပါးသော အခြားဝိညာဉ်တို့နှင့် မဆက်ဆံသောအကြောင်း၏+ဝသေန”ဟု ဖွင့်သည်၊“အသာဓာရဏာနည်း”ဟု ဆိုလိုသည်။]

ပဿတိ-မြင်နိုင်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဤဒိသီ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ သော-ဤကထာသည်၊ ဓနုနာ ဝိဇ္ဈတိတိအာဒီသုဝိယ-အစရှိဘော စကားရပ်တို့ဌိကဲ့သို့၊ သသမ္ဘာရကထာနာမ- သသမ္ဘာရကထာ မည်သည်၊ (အကြောင်းအဆောက်အဦးနှင့်တကွဖြစ်သော အကျိုးကို ဆိုကြောင်းစကားမည်သည်၊) ဟောတိ၊ (ဓနုနာ-လေးဖြင့်၊ (လက္ခဲ-မှတ်တိုင် စက်ခုက်ကို၊) ဝိဇ္ဈတိ-ပစ်ခွင်း၏၊] တသ္မာ' စက္ခုဝိညာဏော-ဖြင့်၊ ရူပံ-ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ဤတိအဲ့ယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထ-ဤစက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာဟူသေးပါဌ်၌၊ အတ္ထော - တည်း၊ ဤတိ-သို့၊ (အာဟု - ကုန်ပြီ၊) [ဤပေါရာဏဝါဒသည် ရှေ့ဝါဒနှင့် အတူပင်၊ အကျယ်နှင့်အကျဉ်းသာကဲ့သည်။] နိမိတ္တဂ္ဂါဟိတိ-ကား၊ ဤတ်ပုရိသနိမိတ်ဆံဝါ-မိန်းမဟူ၍ သိကြောင်းအမှတ်အသား, ယေဂျားဟူ၍ သိကြောင်းအမှတ်အသား

သသမ္ဘာရကထာ။ ။သမ္ဘာဒိယတေ ဖလံ ဧတေနာတိ သမ္ဘာရော (အဝုတ္တကတ္တု သာဓန)၊ အကျိုးကိုကောင်းစွာဆောင်တတ်သောကြောင့် အကြောင်းကို ''သမ္ဘာရ'' ဟုခေါ်၏၊ သဟ+သမ္ဘာရေန ယာ ဝတ္တတိတိ သသမ္ဘာရာ(ကထာ)၊ စက္ခုပသာဒတည်းဟူသောအကြောင်း အဆောက်အဦးနှင့်တကွ စက္ခုဝိညာဉ်ရအောင် ဆိုအပ်သောကြောင့် ''စက္ခုနာ'' ဟူသော စကားသည် သသမ္ဘာရစကားဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ဥပမာ-''ဓနုနာ ဝိဇ္ဈတိ-မှတ်တိုင်စက်ခွက်ကို လေးဖြင့် ပစ်ခွင်း၏'' ဟူရာ၌ လေးဖြင့် မပစ်ခွင်းနိုင်, မြားဖြင့်သာ ပစ်ခွင်းနိုင်သောကြောင့် ''ဓနုနာ'' ဟူသော စကားသည် အဆောက်အဦးလေးဖြင့် မြားဟူသောအနက်ကိုဆိုသော သသမ္ဘာရကထာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ [သသမ္ဘာရကထာတိ-ဒဿနဿ ကာရဏာသဟိတာ၊ ပေါသသမ္ဘာရဿ ဝါ ဒဿနကထာ၊-ဋီကာ။]

တသ္မာ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။ယသ္မာ ကေဝလေန စက္ခုနာ ကေဝလေနဝါ ဝိညာဏေန ရူပဒဿနံ နတ္ထိ၊တသ္မာ(မဟာဋီကာ)၊ ''တသ္မာ-ထိုသို့ စက္ခုသက်သက်ဖြင့် လည်းရူပါရုံကို မမြင်နိုင်, ဝိညာဉ်သက်သက်ဖြင့်လည်း ရူပါရုံကို မမြင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်''ဟု အနက်ကျယ်ပေး၍''စက္ခုဝိညာဏေန-စက္ခုဥ်ဖွဲ့သော ဝိညဉ်ဖြင့်၊ ရူပံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍''ဟုပေးပါ။

နိမိတ္တဂ္ဂါဟိ။ ။ဂဏှာတိတိ ဂါဟိ နိမိတ္တံ+ဂါဟိနိမိတ္တဂ္ဂါဟိ၊နိမိတ္တံကို''ဣတ္ထိပုရိသနိမိတ္တံ,သုဘနိမိတ္တာဒိကံ''ဟု ၂မျိုးဖွင့်၏၊''ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ နိမိတ္တံ''ကား''သုဘနိမိတ္တာဒိကံ''၏ ဝိသေသသျှတည်း၊ ထိုတွင် ''ဣတ္ထိနိမိတ္တ''ဟူသည် မိန်းမသဏ္ဌာန်၌ သားမြီတ်ကြိုးခြင်း,မုတ်ဆိတ် မပေါက်သော မျက်နှာရှိခြင်း, ဆံထုံးဖွဲ့ပုံ, အဝတ်ဝတ်ပုံ, မရှင်းလင်းသောသွားပုံ,ရပ်ပုံ စသော (ယောဂျားနှင့်မတူသော) အလုံးစုံတည်း၊မှန်၏-ထိုအလုံးစုံသည်မိန်းမဟုသိရခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ''နိမိနာတိ သဉ္ဇာနာတိ ဧတေနာတိ''ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ''နိမိတ္တ'' အမည်ရသည်၊ မိန်းမနှင့်မတူသော ပုံသဏ္ဌာန် စသည်၏ ပုရိသနိမိတ္တ အမည်ရပုံကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း သိပါ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာကို မှီသည်။

ကိုဌင်း၊ သုဘနိမိတ္တာဒိကံ- သုဘနိမိတ် အစရှိသော၊ ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ- ကိလေသာ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နိမိတ္တံဝါ-အမှတ်အသားကိုဌင်း၊ ဆန္ဒရာဂဝသေန- ဆန္ဒရာဂ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဏှာတိ- ယူ၏၊ ဒိဋ္ဌမတ္တေ ယေဝ-မြင်အပ်ကားမျှသာ၌လျှင်၊နသဏ္ဌာတိ-ကောင်းစွာမတည်၊(မတန့်ရပ်)။

သုဘနိမိတ္တာဒိကံ။ ။တင့်တယ်သော ဋ္ဌာနအခြင်းအရာကို "သုဘ"ဟု ဆို၏၊ ထိုသုဘအခြင်းအရာသည် ရာဂ(အဘိဇ္ဈာ)ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် နိမိတ်ကမည်၏၊အာဒိဖြင့် ပဋိဃနိမိတ္တ(ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော)အသုဘအခြင်းအရာကိုဌင်း, ဥပေက္ခာနိမိတ္တ (အညာဏုပေက္ခာ ဟူသော မောဟ၏တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သောမညိမမျှကြည့်ခြင်း) တို့ကိုဌင်း ယူပါ၊ [အဘိဇ္ဈာသည်သုဘနိမိတ်ကို ယူခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏၊ ဒေါမနဿဒေါသသည် ပဋိဃနိမိတ် အသုဘအခြင်းအရာကို ယူခြင်းကြောင့်ဖြစ်၏၊ ဒေါမနဿာဒယောဠှ အာဒိဖြင့်ယူရသော မောဟသည် ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို မညိမမျှရှုခြင်းကြောင့် ဖြစ်၏၊ နားမလည်သော လူအနှင့် ကလေးစသူတို့၏ ယူခြင်းမျိုးဠှ ဥပေက္ခာနိမိတ်ကိုယူခြင်းသာ ဖြစ်တတ်သည်။]

ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ။ ။"ကိလေသာ"ဟူရာ၌အဘိဇ္ဈာဟူသောတဏှာလောဘသာမက,ဒေါမနဿ (ဒေါသ)မောဟစသော ပါပကမ္မ တို့ကိုလည်း ယူရသည်၊ "သုဘာဒိနိမိတ္တာသည် ထို ကိလေသာတို့ဖြစ်ဖို့ရန် တည်ရာအကြောင်းများဖြစ်သည်" ဟူလို။...[ဝေံသခ်ေပတော ရာဂဒေါသမောဟာနံ ကာရဏံ သုဘနိမိတ္တာဒိကန္တိဝုတ္တံ၊ တေနာဟ ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ နိမိတ္တံတိ၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၊] ဤစကားအရ သုဘနိမိတ္တာဒိကံနှင့် ကိလေသဝတ္ထုဘူတံနိမိတ္တံကို အရဟူဟု မှတ်ပါ။

ဆန္ဒ၊ ပေ၊ သဏ္ဌာတိ။ ။ဆန္ဒရာဂဝသေနသည် ဥပလက္ခဏ (ဆန္ဒရာဂကို မှတ်သားခြင်း) သာတည်း၊ ပဋိဃနိမိတ်,ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို ယူရာ၌ ဒေါသဒေါမနဿ၏ အစွမ်း,မောဟ၏အစွမ်းဖြင့်လည်း ယူသံ့ရှိ၊ ထိုသို့ အဘိဇ္ဈာစသည်ဖြစ်လောက်သည့်တိုင်အောင် စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ, တဒနုဝတ္တိကဝီထိ စသော ဝီထိစိတ်အစဉ်ဖြင့် ထိုအာရုံကို ယူရကား"ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ နသဏ္ဌာတိ"ဟု ဆိုသည်။

ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ။ ။"ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ-မြင်အပ်သောရူပါရုံ၌စက္ခုဝိညာဏဝီထိဖြင့် မြင်ရုံမျှသည် ဖြစ်လတံ့"ဟု သဋ္ဌာယတနသံယုတ်-သဋ္ဌဝဂ်,မာလုက္ကျသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော နည်းအတိုင်း မြင်ရုံမျှဖြင့် ရပ်တန့်၍, စိတ်အစဉ်မနေပဲ စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ၏ နောက်လိုက်ဖြစ်သော ဝီထိအစဉ်တို့ဖြင့် ဇဝတ္ထိနိမိတ်, ပုရိသနိမိတ်,သုဘနိမိတ်စသော နိမိတ်များကိုယူသည်၊ [ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ သဏ္ဌာတိတိ ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိတိ သုတ္တေဝုတ္တနယေန ဝဏ္ဏာယတနေ စက္ခုဝိညာဏေနဝီထိစိတ္တေဟိစ (စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိစိတ်,မကင်းစကောင်းသော အတိတဂ္ဂဟဏဝီထိစိတ်တို့ဖြင့်ဌင်း), ဂဟိတမတ္တေယေဝ သဏ္ဌာတိ။ (''ထို့ထက်ပို၍ တဒနုဝတ္တိကဝီထိတို့ဖြင့်ဇဝတ္ထိနိမိတ် စသည်ကို မယူ''ဟူလို။)-မဟာဋီကာ။]

အာဝုဇ္ဇနကာရဏာ။ ။"ရူပံ ပဌမစိတ္တေန, တီတံ ဒုတိယစေတသာ၊အတ္ထံ တတိယစိတ္တေန,နာမံ စတုတ္ထစေတသာ"ဟူသော စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ,တဒနုဝတ္တိကမနောဒ္ဒါရဝီထိ ဘို့တွင် ရူပါရုံကိုယူသော ပဌမရူပဂ္ဂဟဏဝီထိ, အာဂတ်ရူပါရုံကိုယူသော ဒုတိယ

အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီတိ-ကား၊ ကိလေသာနံ-ကိလေသာတို့ကို၊ အနုဗျဉ္ဇနတော-နောက်နောက်၌ ထင်စွာပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါကဋီဘာဝကရဏတော-ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဗျဉ္ဇနန္တိ-အနိုဗျဉ္ဇနဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရံ-ရအပ်သောအခေါ်အဝေါ်ရှိသော၊ ဟတ္ထာ၊ပေ၊ ဘေဒံ-လက်သဏ္ဌာန်, ခြေသဏ္ဌာန်, ပြုံးဟန်, ရယ်ဟန်, စကားပြောဟန်, ရှုးရှုကြည့်ဟန်, စောင်းမြဲ ကြည့်ဟန် အစရှိသော အပြားရှိသော၊ အာကာရံ-ပုံသဏ္ဌာန်အခြင်းအရာကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ ယတ္ထာဓိကရဏံမနံတိ အာဒိမ္ပိ-အစရှိသောစကားရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)ယံကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ-အကြောင်စက္ခုန္ဒြေကိုမစောင့်

အတိတဂ္ဂဟဏ ဝိထိမျှဖြင့် စိတ်အစဉ်ပြတ်သွားလျှင် ''ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ'' နှင့် ညီ၏၊ 'စိတ်အစဉ်မပြတ်ပဲ အနက်ဖြစ်ပုံသဏ္ဌာန် အမည်နာမ စသည်ကိုယူလျှင်နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ, အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ ဖြစ်လေပြီ'' ဟုမှတ်ပါ၊ ထိုသို့ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌမတ္တံဖြင့် စိတ်အစဉ်ရပ်တည်နိုင်မှကား ပင်ကိုယ်ကပင် အာရုံကောင်းတခုခုဖြင့် စွဲမြဲနေသူမှသာဖြစ်နိုင်ပေလိမ့်မည်။ **အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ**။ ။ ဗျဉ္ဇန၌ ဝိ+အဉ္ဇတ်သည် ဗျက္တိ (ထင်ရှားပြခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ အနုသဒ္ဒါသည် နောက်နောက် (အပရာပရ) အနက်ဟောတည်း၊ ဣတ္ထိပုရိသ သုဘစသော နိမိတ္တကို ယူပြီးနောက်၌ ဟတ္ထပါဒ စသော အခြင်းအရာကိုယူ၏၊ ထို လက်ခြေသဏ္ဌာန် ပြုံးဟန် ရယ်ဟန် စကားပြောဟန်ကြည့်ဟန်တို့သည် နောက်ထပ်တဖန် ကိလေသာကို ထင်ရှားဖြစ်အောင်ပြုတတ်သောကြောင့် ''အနု-နောက်နောက်၌ ဗျဉ္ဇယတိ- ကိလေသာတို့ကို ထင်ရှားပြတတ်၏'' ဟူသော၀စနတ္ထအရ ''အနု ဗျဉ္ဇန'' အမည်ရသည်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-မဟာဋီတာ။]

မုတ်ချက်။ ။ ဘုရားရှင်၏ လက္ခဏာတော်ကြီး, လက္ခဏာတော်ငယ်တို့တွင် လက်ကျွဏာတော်ငယ်များကို ''အနုဗျဉ္ဇန'' ဟုခေါ်သကဲ့သို့, ဤဥစ္ဆုဏ္ဍိနိမိတ္တပုရိသနိမိတ္တ သုဘဒိနိမိတ္တတို့ကို ''နိမိတ္တ'' ဟုခေါ်၍, ထိုနိမိတ္တတို့ကို သာ၍ သာယာအောင်ပြုတတ်, သာ၍ ရှုမှုန်းအောင် ပြုတတ်သော လက်ခြေစသည်တို့၏ လှပခြင်းမလှပခြင်း, စကားပြောပုံစသည်၏ ချစ်စရာကောင်းခြင်းမုန်းစရာကောင်းခြင်းများကို (ထမင်းစားရာ၌ ဗျဉ္ဇန-ဟင်းလျာနှင့်တူသောကြောင့်) ''အနုဗျဉ္ဇ'' ဟုခေါ်ထားသည်။

ယ တွာဓိကရဏံ။ ။ ယတော်၌ တောပစ္စည်းသည် ပဌမာဝိဘတ်၏ အနက်၌ သကိသည်ဟုသိစေလို၍ ''ယံ'' ဟုဋ္ဌင်, အဓိကရဏသဒ္ဒါသည် အကြောင်း ဟူသော အနက်ဟော, ပဌမာဝိဘတ်လည်း ဟိတ်အနက်၌ သက်၏ဟုသိစေလို၍ ''ကာရဏာ'' ဟုဋ္ဌင်းဖွင့်သည်။ ''အဓိကရောတိ ဧတေနာတိ အဓိကရဏံ -စွဲ၍ ပြုကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်း၊ [ကြွင်းသော မှတ်ဘွယ်ကိုနိဒါနကထာ၌ပြခဲ့သော ''ယတောနိဒါနံ'' ပုဒ်အတိုင်းသိပါ။]

ယ သ၊ပေ၊ ဟေတု။ ။ယံကာရဏာကို ''ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ ဟေတု'' ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဤ၌ ''ယဿ၊ ပေ၊ သံဝရဿ'' ဟုဆဋ္ဌီဝိဘတ်ဖြင့် ဖွင့်သော်လည်း ''ဆဋ္ဌီ ဟေတ္ထတ္ထေ ဟိ'' ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန် ၂ကက္ကာ, ၂၂သုတ် အရသာ ဆဋ္ဌီသက်

စည်းခြင်း၏၊ ဟေတု—အကြောင်းကြောင့်၊ (အန္ဓာသဃေဝယျုံဌ်စပ်၊)သတိက ဝါဠေန—သတိတည်းဟူသော တံခါးရွက်ဖြင့်၊ စက္ခုန္ဒြိယ်-ကို၊ အသံဝုတံ—စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိသည်၊ အပိဟိတစက္ခုဒ္ဒါရံ—ပိတ်ဆို့အပ်သောစက္ခုဒ္ဒါရမရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ, ဝိဟရန္တံ-နေသော၊ တေ ပုဂ္ဂလံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာဘိဇ္ဈာဒေယာ—အဘိဇ္ဈာအစရှိကုန်သော၊ တေဒေမွာ—ဤတရားတို့သည်၊ အန္ဓာသဃေဝယျုံ-အစဉ်တစိုက်လိုက်ကုန်ရာ၏၊ အနုပဗန္ဓေယျုံ—အစဉ်တစိုက် လိုက်ကုန်ရာ၏၊ အဇ္ဈောတ္ထရေယျုံ—လွှမ်းမိုးကုန်ရာ၏၊ တဿသံဝရာယ နပဋိပဇ္ဇတိတိ-ကား၊ တဿစက္ခုန္ဒြိယဿ-ကို၊ သတိကဝါဠေန-ဖြင့်၊ ပိဒဟနတ္ထာယ—ပိတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နပဋိပဇ္ဇတိ-မကျင့်၊စ-ဆက်၊ ဧဝံ ဘူတောယေဝ—ဤသို့ဖြစ်၍ဖြစ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ

ထားသည်၊ အနက်မှာမူ ဟေတုနှင့် အရတူ တုလျာမိကရဏာပင်တည်း၊ [ထိုသုတ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဘရာယာမ ဆရာတော်၏ မောဂ္ဂလ္လာန် နိသျှဉ် ရှုပါ၊] "စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်းသည်ပင် အဘိဇ္ဈာ စသည်တို့ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သည်"ဟူလို၊ ၍ အဖွင့် အလိုအားဖြင့် "ယတ္ထာဓိကရဏံ—အကြင် စက္ခုန္ဒြေကို မစောင့်စည်းခြင်း ဟူသောအကြောင်းကြောင့်"ဟု ပေးရမည်ဖြစ်သော်လည်း, ဋီကာကော [ချက်ချထား သည့်အတိုင်း "အကြင် မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဟု ပေးပါ။

ဧတံ၊ပေ၊အသံဝုတံ။ ။မေနံမှ ဧနံကို"ဧတံ ပုဂ္ဂလံ"ဟုဖွင့်၏၊ စက္ခုန္ဒြိယ် အသံဝုတံကို"အဓိဟိတစက္ခုဒ္ဒါရံဟုတ္ထာ"ဟုဖွင့်သည်၊"သံဝရိယတေ သံဝုတံ၊နံတ္တိ+သံဝုတံ ယဿာတိအသံဝုတော"ဟုပြု၊ [ရှေးနိဿယဉ်"အသံဝုတံ-မပိတ်ဆို့အပ်သည်ဖြစ်၍" ဟုစက္ခုန္ဒြေနှင့် အရတူကမ္မရုပ်ကြီထားသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဟုတ္ထာကား ဝိဟရန်၏ ကြိယာဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့်စပ်ဘို့ရန်ဆည့်ပါဠိတည်း၊၍ဟုတ္ထာမျိုးသည်အခြားနေရာ၌ ကတ္ထားပုဒ်နှင့်သာ စပ်ရိုးဖြစ်၏၊ ၍ဤ ဒုတိယန္တကံပုဒ်နှင့် စပ်နေသည်မှာ ထူးခြားပေ သည်၊ မောဂ္ဂလ္လာန်အလို တထာပစ္စက္ခန္တံပုဒ်က ဘောဟောဖြစ်သောကြောင့် စပ်နိုင်သည် ဟုလည်း မှတ်ပါ၊ စက္ခုတံခါးပေါက်ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ရာ၌ ဤန္ဒြိယသံဝရသီလ က သတိပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့်"သတိကဝါဠေန"ဟုထည့်သည်။

အန္ဓာသဃေဝယျုံ။ ။အန္ဓာသဃေဝယျုံ၌ အနိ+အာ+ဘူဝါဒိ သုဓာတ်တည်း၊ ဂတိအနက်ဟောဖြစ်၍ "အနုပဗန္ဓေယျုံ-အစဉ်လိုက်ကုန်ရာ၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ နောက်မှ တကောက်ကောက် လိုက်ခြင်းကို ယူမည်စိုး၍"အဇ္ဈောတ္ထရေယျုံ—အဘိဇ္ဈာ စသော အကုသိလ်တရားတွေ များစွာဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို လွှမ်းမိုးနေကုန်ရာ၏" ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

တဿ၊ပေ၊နပဋိပဇ္ဇတိ။ ။ယတ္ထာဓိကရဏံ ဟူသောအနိယမဝါကျ၏ အဖွင့်၌ "ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿံ" ဟု အသံဝရဿပုဒ်ကို ထည့်ခဲ့၍ ဤနိယမဝါကျ၌ အသံဝရဿဒ္ဓါမပါဝဲ "တဿ စက္ခုန္ဒြိယဿ" ဟုဖွင့်ထားရာ၌ နိယမ အနိယမ စွဲရိုး ထုံးစံမကျ၊ ထိုသို့ စွဲရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ပြထားသည်။

မကျင့်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊) နရက္ခတိ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိတိ-ဟု၍၊ ဝုစ္စတိ-ဟောတော်မူအပ်၏။

တတ္ထ-ထို နစက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ၊ အာပဇ္ဇတိဘူသော စကားရင်၌၊(စောဒနာသောဓနာ နယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ စက္ခုန္ဒြိယေ-စက္ခုန္ဒြေ၌၊ သံဝရောဝါ-စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၎င်း၊ အသံဝရောဝါ- မစောင့်ရှောက်ခြင်း သည်၎င်း၊ ကိုဆိုပြီ နတ္တိ—အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ—ခဲ့၊ စက္ခုပသာဒံ-စက္ခုပသာဒကို၊ (စက္ခုပသာဒတည်းဟူသော စက္ခုန္ဒြေကို၊)နိဿာယ-မှီ၍၊ သတိ-သတိသည်၎င်း၊ (သတိတည်းဟူသောသံဝရသည်၎င်း၊) မုဋ္ဌဿစ္စံ ဝါ— ပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ (သတိ ကင်းသော အကုသိုလ်စိတ်ဟူသော အသံဝရသည်၎င်း၊) နဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [စက္ခုပသာဒကိုမှီ၍ ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ် အခိုက်အတန့်၌ သတိယှဉ်လျက် မပါ၊ မုဋ္ဌဿစ္စ အကုသိုလ်လည်း မဖြစ်နိုင်၊] အပိစ—စင်စစ်ကား။ ယဒါ—၌၊ ရူပါရမ္မဏံ-သည်၊ စက္ခုဿ—စက္ခုပသာဒ၏၊ အာပါထံ- ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊အာဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ ဘဝင်္ဂေ-သည်၊ ဒွိက္ခတ္တုံ- ၂ ကြိမ်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ - ဖြစ်ပြီး၍ နိရုဇ္ဈေ - ချုပ်ပြီးလသော်၊ ကိရိယမနောဓာတု-ကြိယာမနောဓာတ်သည်၊(ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊) အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ—အာဝဇ္ဇန်းကိစ္စကို၊ သာဓယမာနာ-ပြီးစေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ စက္ခုဝိညာဏံ— သည်၊ ဒဿနကိစ္စံ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို။ (သာဓယာမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ)၊ တဇ္ဇာ, ဝိပါကမနောဓာတု-သည်၊ (သပ္ပဋိဘဏ်းသည်၊) သမ္ပဋိစ္ဆနကိစ္စံ-သမ္ပဋိစ္ဆဏ်းကိစ္စကို၊ (သာဓယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ)၊ တဇ္ဇာ,ဝိပါကာ၊ပေ၊ဓာတု-ဝိပါက် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ သန္တီရဏကိစ္စံ - သန္တီရဏကိစ္စကို၊ (သာဓယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ၊) တတော,ကြိယာ၊ ပေ၊ဓာတု—ကြိယာအဟိတ် နောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဝေါဋ္ဌပနကိစ္စံ-ဝုဋ္ဌောကိစ္စကို၊ ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ နိရုဇ္ဈတိ၊ တဒနန္တရံ—ထိုဝုဋ္ဌော၏ အခြားမဲ့၌၊ ဇဝနံ-သည်၊ ဇဝတိ-စော၏။

တတြာပိ— ထိုဘဝင်အစရှိသည်တို့တွင်လည်း၊ ဘဝင်္ဂသမယေ— ဘဝင်၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ (သံဝရောဝါ-သည်ဆင်း၊ အသံဝရောဝါ—သည်ဆင်း၊ ကိုဆိုပြီ) နေဝ (အတ္ထိ)-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ-အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသည်တို့တွင်၊အညတြသမယေ— တပါးပါး၏ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သံဝရောဝါ အသံဝရောဝါ,(ကိုဆိုပြီ)နှ အတ္ထိ၊ ပန—ထိုသို့ပင် မရှိသော်လည်း၊ ဇဝနက္ခဏေ-ဇော

ဇဝန၊ပေ၊ဒုဿီလျံ။ ။"ဒုဿီလျ" ဟူသည် သီလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်တည်း၊ ထိုဒုစရိုက်အမှုသည်ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်နှင့် မကင်းနိုင်၊ ထိုဝိညတ်ကိုလည်း ပဉ္စဒ္ဒါရိကဇောတို့က မဖြစ်စေနိုင်၊ [ဤဥစ္စာဒုက္ခဒ္ဒါရိက

ခဏဋ္ဌိ၊ဒုဿီလျ ံဝါ-သီလမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ မုဋ္ဌဿစ္စံဝါ-ပျော်က်ကင်း သောသတ္တိရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ အညာဏံဝါ — ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟရှင်း၊ အက္ခန္တိဝါ-သည်းခံခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက် ဒေါသ ဒေါမနဿ သည်၎င်း၊ ကောသဇ္ဇံဝါ—ပျင်းရိသူ၏ အဲဖြစ်သည်၎င်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အသံဝရော အသံဝရသည်၊ ဟော်တိ၊ (ထိုဒုဿီလျ၊သည်ဘို့၏ဖြစ်ခြင်းကိုပင် "အသံဝရ" ဟုခေါ်ရသည် -ဟူလို။)

ပန—ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဟောန္တော—ဖြစ်သော၊ သော—ထိုအသံဝရကို၊စက္ခု နြိယေ အသံဝရောတိ—ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ကသ္မာ—အဘယ်ကြောင့်၊ (ဧဝံဟောန္တော ဤသို့ဖြစ်သော၊ သော -ထိုအသံဝရကို၊ စက္ခုနြိယေ အသံဝရောတိ—ဟူ၍ ဝုစ္စတိ—ဆိုအပ်သနည်း၊) ယသ္မာ—ကြောင့်၊ တသ္မိ အသံဝရေ—ထို အသံဝရ သည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ဒ္ဝါရမ္ပိ—စက္ခုဒ္ဝါရသည်လည်း၊ ဝါ—ကိုလည်း-အဂုတ္တိ-မစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (မလုံခြုံသည်၊) ဟောတိ၊ ဘဝင်္ဂံပိ—သည်၎င်း၊အာ ဝဇ္ဇနာဒီနိ—အာဝဇ္ဇန်း အစရှိကုန်သော၊ ဝီထိစိတ္တာနိပိ—ဝီထိစိတ်တို့ သည်၎င်း၊ အဂုတ္တာနိ—မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၊ ဝါ-မလုံခြုံကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊) ယထာ ကိံ—အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊နဂရေ—မြို့၌၊စတူသု-၄ဘက်ကုန်သော၊ဒ္ဝါရေ သု-တံခါးတို့ကို၊ အသံဝုတေသု-မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်လသော်၊ အန္တော-မြို့အတွင်း၌၊ ဃရဒ္ဝါရကောဋ္ဌက ဂုတ္တါဒယော-အိမ်, တံခါးမုခ်, အခန်း အစ ရှိသည်တို့သည်၊ သုသံဝုတာ-ကောင်းစွာစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောန္တိ)-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေကုန်ဦးတော့၊ တဆာပိ-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ အန္တောနဂရေ-မြို့၏အတွင်း၌၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ ဘဏ္ဍံ—

ဇောခဏကို ဆိုနေရာဌနတည်း။] ထို့ကြောင့်ဒုဿီလျစေတနာကို ဤစက္ခုဒ္ဝါရဇော ခဏ၌ မဖြစ်စေနိုင်ပါသော်လည်း မနောဒ္ဝါရအတွက်အထူးဆိုတော့မည် မဟုတ်သော ကြောင့်ဤစက္ခုဒ္ဝါရ၌ ပေါင်း၍ပြခြင်းငှါ"ဒုဿီလျံဝါ"ဟုထည့်၍ဆိုသည်၊အဓိပ္ပါယ် ယူသောအခါ ဖြစ်သင့်သလို ယူရမည်၊ ပဋ္ဌဒ္ဝါရ၌ ဒုဿီလျကိုမယူဘဲ မနောဒ္ဝါရကျမှ ဒုဿီလျကို အသံဝရအဖြစ်ဖြင့် ယူပါ၊ မုဋ္ဌဿစ္စသည်ကား ၆ ဒ္ဝါရလုံး၌ပင်ဖြစ်နိုင်ပါ သည်။ [ယထာသမ္ဘဝန္တိ—ဒုဿီလျာသံဝရော မနော ဒ္ဝါရဝသေန, သေသာသံဝရာ ဆဒ္ဝါရဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာ၊ —အနု။]

ယ ထာ ကိံ။ ။ယေန ပကာရေန— အကြင်သို့သော အပြားအားဖြင့်၊ ဇာနေ-ဇောဏ္ဍ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော-သော၊ အသံဝရော—ကိုစက္ခုနြိယေ အသံဝရောတိ—ဟူ၍ ဝုစ္စတိ—၏၊ တံနိဒဿနံ—ထိုအပြားကို ညွှန်ပြကြောင်းဖြစ်သော ဥပမာသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ဤသို့လည်း အနက်ကျယ်ပေးနိုင်၏။ [ယေန ပကာရေန ဇဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနော အသံဝရော "စက္ခုနြိယေ အသံဝရောတိ" ဝုစ္စတိ၊ တံ နိဒဿနံ ကိန္တိ အတ္ထော၊ —အနု၊]

ဘဏ္ဍာသည်၊ အရက္ခိတံ(၉၀)-မစောင့်ရှောက်အပ်သည်သာလျှင်၊အဂေါပိတ
မေဝ—မလုံခြုံစေအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိယထာ—ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဟိ—မှန်၊
နဂရဒ္ဓါရေန မြို့တံခါးဖြင့်၊ပဝိသိတ္ဝာ-ဝင်၍၊စေ ရာ-ခိုးသူတို့သည်၊ ယထိစ္ဆကံ-
အလိုရှိတိုင်း၊ ကရေယျုံ ယထာ—ပြုကုန်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဇာဝနေ—
ဇောခဏ၌၊ ဒုဿီလျာဒီသု-ဒုဿီလျ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇေသု-ဖြစ်ကုန်
လသော်၊ တသ္မိံ အသံဝရေ—ဆို အသံ ရသည်၊ (ဒုဿီလျ အစရှိသော
အသံဝရသည်၊)သတိ-သော်၊ ဒ္ဝါရံပိ—စက္ခုဒ္ဝါရသည်လည်း၊အဂုတ္တံ-မစောင့်
ရှောက်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဘဝင်္ဂမ္ပိ-သည်ဌင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ-နှံသော၊ ဝိထိ
စိတ္တာနိပိ-တို့သည်ဌင်း၊ (အဂုတ္တာနိ—ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ)၊ ဣ .ကြောင့်၊
(ဧဝံ ဟောန္တော—ဤသို့ဖြစ်သော၊ သော-ထို အသံဝရကို၊ ကဒ္ဒုန္တိယေ
အသံဝရောတိ—ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။)

သောတေန သဒ္ဒံ သုဘ္ဘာတိ အာဒီသုပိ—အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊
သေဝနယော၊ ယာ ဣဓမသန္တိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ သံဝရံ-စောင့်စည်းခြင်းသို့၊
အနာပဇ္ဇန္တသ-မရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ဆန္နံ-နှံသော၊ ဣမေသံဣန္ဒြိယာနံ-ဤ
ဣန္ဒြေတို့ကို၊ ယာ အဂုတ္တိ—အကြောင် မလုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ယာ အဂေါပနာ—
အကြောင်မလုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ယော အနာရက္ခော-အကြောင် မ စောင့်ရှောက်ခြင်း
သည်၊ ယော အသံဝရော-အကြောင် မစောင့်စည်း ခြင်းသည်၊ အထကနံ—မပိတ်
ခြင်းသည်၊ အပိဒဟနံ-မပိတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဘိ အတ္ထော။ [အထကနံ
ကား အဂုတ္တိစသည်တို့၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ အထကနံကို "အပိဒဟနံ" ဟု
ထပ်ဖွင့်သည်။]

ဘောဇနေအမတ္တညုဘာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဣဓေကစ္စော-ကား၊ ဣမသ္မိံ သတ္ထု
လောကေ-၌၊ ဧကစ္စော-အချို့ သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပဋိသင်္ခါတိ-ကား၊ ပဋိ
သင်္ခါနပညာယ-စဉ်းစားဆင်ခြင်တတ်သောပညာဖြင့်၊ အဇာနိတွာ-မသိမူ၍၊

ယထာ၊ပေ၊ဧဝမေဝ။ ။ဥပမာနှင့် မြို့တံခါးသည် ရှုးဦးစွာတွေ့ရသော ဌာန
ဖြစ်၏၊ အပြင်လည်းကျ၏၊ ဥပမေယျိ၌ ဇောသည် ဒိထိဘခု၌ ရှေးဦးစွာ တွေ့ရသော
တရားမဟုတ်၊ အတွင်းရောက်နေ၏၊ သို့ပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် တူသည့်အဖြစ်ကို
ပြရပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-ဇောခဏ၌ အသံဝရဖြစ်လျှင် ထိုဇောနှင့်
ဆက်သွယ်နေကုန်သော တရားတို့၏ အသံဝရဖြစ်ပုံကိုဌင်း, ဇောခဏ၌ သံဝရဖြစ်လျှင်
လည်းထိုတရားတို့၏ သံဝရဖြစ်ပုံကိုဌင်း, မြို့တံခါးကို မစောင့်လျှင်အတွင်း၌အိမ်တံခါး
မှန်စသည်တို့၏ မလုံခြုံပုံနှင့်ဌင်း,စောင့်လျှင်လုံခြုံပုံနှင့်ဌင်း, တူကြောင်းကိုဥပမာပြခြင်း
ဖြစ်ပါသည်၊ ရှေ့နောက်အားဖြင့် တူပုံ, အတွင်းကျပုံ, အပြင်ကျပုံကို ဥပမာပြလိုရင်း
မဟုတ်ပါ။ [ယထာကိ ံတိ အာဒိနာ၊ပေ၊အန္ဓောဗဟိသာမညံဝါ၊—ဋီကာ။] ဋီကာ၌
အခြားနည်းများကိုလည်း ပြထားသေး၏။

အနုပဓာရေတွာ-မစ္ဆုးစမ်းမဆင်ခြင်မှု၍၊ (“အာဟာရေတိ”ဋ္ဌစပ်၊)အယောနိသောတိ-ကား၊ အနုပါယေန-သင့်လျော်သောအကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဝါ-မသင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ [“ခန္ဓကောဋ္ဌာသပဿာဝ, မဂ္ဂဟေတုသုယောနိသာ”ဟူသော အဘိဓာန်(၁၄၁) ဂါထာလာယောနိသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့ဘင် ဟေတု အနက်ဟောတည်း၊ ဟေတုနှင့် ဥပါယလည်းအနက်တူပင်။] အာဟာရန္တိ-ကား၊ အသိဘပိဘာဒိ အဇ္ဈောဟရဏီယံ-စားဘွယ် သောက်ဘွယ် အစရှိသော မျိုထိုက်သောအာဟာရကို၊ အာဟာရေတီတိ-ကား၊ ပရိဘုဥ္ဇတိ – သုံးဆောင်၏၊ အဇ္ဈောဟရတိ – ခံတွင်းသို့ရှေးရှုဆောင်၏၊ ဝါ-စားမျိ၏၊ဒဝါယဘာတိ အာဒိ-ဒဝါယအစရှိသော စကားရပ်ကို၊ အနုပါယဒဿနတ္ထံ-သင့်လျော်သောအကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ-မသင့်လျော်သောအကြောင်းကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ အနုပါယေန-သင့်လျော်သောအကြောင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဝါ-မသင့်လျော်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဟာရေန္တော-အာဟာရကိုပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ–စားမျိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒဝတ္ထာယ-ရွှင်လန်းခြင်းအကျိုးငှါသော်၎င်း၊ မဒတ္ထာယ– မာနမဒ ပုရိသမဒအကျိုးငှါသော်၎င်း၊မဏ္ဍနတ္ထာယ–ခပြုပြစ်ပြည့်ဝင်းအဆင်းလှခြင်း အကျိုးငှာသော်၎င်း၊ ဝိဘူသနတ္ထာယဝါ–အသားပြည့်ဖြိုးပွားတိုးခြင်းအကျိုးငှာသော်၎င်း၊ အာဟာရေတိ-အာဟာရကိုပြု၏၊ ဝါ–စားမျိ၏။ [ဒဝတ္ထာယ-စသည်ဘို့၏ အနက်ကို ဘောဇနေ မတ္တညုတာနိဒ္ဒေသအဖွင့် ကြည့်ပါ။] ဣဒမတ္ထိတံ-ဤအာဟာရဖြင့် သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းအကျိုး ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စ–စဲ၍၊ နော(အာဟာရေတိ)-အာဟာရကိုမပြု၊ ဝါ–မစား။

အာဟာရေတိ ။ ။ စားမျိုခြင်းအနက်ကို ဟောသော အာပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဂိဏ်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်“အာဟာရေတိ”ဟု မရှိနိုင်၊ “အာဟရတိ”ဟုသာ ရှိနိုင်၏၊ စာအုပ်တို့၌“အာဟာရေတိ”ဟု တညီတညွတ်တည်း ရှိနေသောကြောင့် အာဟာရံဟူသော နာမ်ပုဒ်နောင် ကရဓာတ်၏အနက်၌ဋုပစ္စည်းသက်၍“အာဟာရေတိ-အာဟာရကို ပြု၏”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ပရိဘုဥ္ဇတိစသည်ကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း၊ “အာဟာရံအာဟရတိ”ဟု ရှိလျှင်ကား“စားမျိ၏”ဟု တိုက်ရိုက်ပင်ကြံနိုင်ပါသည်။

ဣဒမတ္ထိတံ။ ။အတ္ထော ယသ အတ္ထိတိ အတ္ထိ၊ ဣမိနာ+အတ္ထိ ဣဒမတ္ထိ–၌ အာဟာရဖြင့် သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းအကျိုးရှိသူ၊ “ဣဒမတ္ထိနော+ဘာဝေါ ဣဒမတ္ထိတာ၊ ဋိကာ၌“ဣဒမတ္ထိကတာ” ဟုဣကပစ္စည်းဖြင့် ပါဠိ၌ရှိ၏၊ သင့်သည်ချည်း၊ အာဟာရကိုစားခဲ့ဒဝ မဒ စသည်အကျိုးငှါစားလျှင်“အယောနိသောအာဟာရေတိ”ဖြစ်၏၊ ဤအာဟာရဖြင့် သံသရာဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ဘို့ရန် စာပေကျမ်းဂန် သင်အံ့လေ့လာနိုင်ခြင်း, သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ ရဟန်းတရားကိုပွားများ အားထုတ်နိုင်ခြင်း အကျိုးငှါ စားလျှင် “ယောနိသော အာဟာရေတိ”ဖြစ်၏။

ယာယတ္ထ အသန္တုဋ္ဌိတာတိ-ကား၊အယောနိသေ၊-သင့်သော အကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊) မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊)တသ္မိ အာဟာရ ပရိဘောဂေ-ထိုအာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်းဌ်၊ ယာ အသန္တုဿနာ-အကြင် မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲခြင်းဟူသော လောဘသည်၊ ယော အသန္တုဋ္ဌိဘာဝေါ-အကြင် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော လောဘသည်၊(အတ္ထိ)၊ အမတ္တညုတာတိ-ကား၊ အမတ္တညုဘာဝေါ—အတိုင်းအရှည်းကို မသိသူ၏ ဖြစ်၊ကြောင်းဖြစ်ရာ မောဟဲသည်၊ပမာဏာသခ်္ခါတာယ-ပမာဏဟုဆိုအပ်သော၊ မတ္တာယ — အတိုင်းအရှည်ကို၊ အဇာနနံ — မသိခြင်းဟူသော မောဟသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ ဝုစ္စတိတိ—ကား၊အပစ္စဝေက္ခိတ ပရိဘောဂဝသေန-မဆင်ခြင်အပ်ပဲ အာဟာရကို သုံးဆောင်ခြင်း၏ အစ္ဓမ်းဖြင့်၊(မဆင်မခြင် သုံးဆောင်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်၊)ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ အယံ-ဤလောဘမောဟကို၊ ဘောဇနေ အမတ္တညုဘာနာမ-ဘောဇနေ အမတ္တညုဘာမည်၏ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ-၏။

ကုန္ဒြိယသု ဂုတ္တဒ္ဒါရတာနေဒ္ဒေသ - ကုန္ဒြိယသု ဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသဌ်၊ စက္ခုနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ (ကုန္ဒြိယသုအ့ဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသဌ် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊) ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ နနိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိတိ—ကား၊ ဆန္ဒရာဂဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊(“ကုတ္ထိပုရိသနိမိတ္တံဝါ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊)နိမိတ္တံ—နိမိတ်ကို၊ နဂဏှာတိ-မယူ၊ ဇဝံ-တူ၊ သေသပဒါနိပိ-ကြွဲးသော ပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခ နယေနနဝ — ကုန္ဒြိယသု အဂုတ္တဒ္ဒါရဘာ နိဒ္ဒဋ္ဌသဌ် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်နည်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝဒိဘဗ္ဘာနိ-နှ၏၊ စ-ဆက်၊ ပေဋ္ဌာ-ဌ်၊ (ကုန္ဒြိယသု အဂုတ္တဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသဌ်၊) ဇဝနေ-ဇောဌ်၊ ဒုဿီလျာဒီသု—ဒုဿီလျ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇန္တေသု—နှ်လသော်။ တသ္မိံ အသံဝရေ · သည်၊ သတိ-သော်၊ ဒွါရံပိ—ဒွါရသည်လည်း၊ အဂုတ္တံ—မစောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ (မသုံခြုံသည်၊) ဟောတိ၊ ဘဝင်ံပိ—သည်ရင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ-နှ်သော၊ ဝီထိစိတ္တာနိပိ— ဗဟိသည်ရင်း၊ (အဂုတ္တာနိဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံယထာ-ကဲ့သို့၊ ဇဝံ-တူ၊ ဥဒ်—ဤဇောဌ်သော ဒုဿီလျသဒ္ဒါရတာနိဒ္ဒေသဌ်၊ တသ္မိံ-ထိုဇောဌ်၊ သိလာဒီသု - သိလ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပပဇ္ဇန္တေသု-နှ်လသော်။ [“သိလာဒီသုပိ” ဟု ပိပါသည်ကား အပို၊ ဇဝံဖြင့်ပင်ညွှန်ပြပြီးဖြစ်သည်။]ဒွါရံပိ-သည်လည်း၊ ဂုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဘဝင်ံပိ-ရင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒီနိ—နှ်သော၊ဝီထိစိတ္တာနိပိ—ရင်း၊(ဂုတ္တာနိဟောန္တိ။)

ယထာကိံ-ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ [ရှေးနည်းအတိုင်း အကျယ်လည်းပေးနိုင်သည်၊]နဂရဒ္ဒါရေ-မြို့တံခါးကို၊သုသံဝုတေ-ပေါင်းစွာ ဖောင့်ရှောက်အပ်သော်၊ ဘန္တော မြို့တွင်း၌၊ ဃရာဒယော-အိမ်အစရှိသည်တို့သည်၊ အသံဝုတေ

တာ-မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၊ (မပိတ်ဆို့အပ်ကုန်သည်၊) ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ဧကုန်ဦးတော့၊ တထာပိ - ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အန္တောနဂရေ-၌၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဘဏ္ဍံ-သည်၊ သုရကွိတံ (၉၀)-ကောင်းစွာ၊ စောင့်ရှောက်အပ်ပြီးသည် သာလျှင်၊ သုဂဂါပိတမေဝ-ကောင်းစွာ လုံခြုံစေအပ်ပြီးသည်လျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏။ နဂရဒ္ဒါရေသု-တို့ကို၊ ပိဟိတေသု-ပိတ်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ စောရာနံ-တို့၏၊ပဝေသော-ဝင်ခြင်းသည်၊နတ္ထိယထာ၊ ဧဝမေဝ - တူပင်။ ဇဝနေ-၌၊ သီလာဒီသု-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-န်လသော်၊ဒွါရံပိဂုတ္ထံဟောတိ၊ ပေါဝိထိစိတ္တာနိ၊ (ဂုတ္တာနိဟောန္တိ၊) တသ္မာ,ဇဝနကွဏေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ - ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊(သံဝရော-ကို၊)စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော—ပြီ၊ သောတေန သဒ္ဒံ သုတ္ဝာတိ အာဒီသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

ဘောဇနေ မတ္တညုတာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ပဋိသင်္ခါ၊ပေါအာဟာရေတိတိ-ကား၊ ပဋိသင်္ခါနပညာယ- စဉ်းစား ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာဖြင့်၊ ဇာနိတ္ဝာ- သိ၍၊ ဥပါယေန-သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဟာရံ- အာဟာရကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ-သုံးဆောင်၏။ ဣဒါနိ—၌၊ တံဥပါယံ- ထိုသင့်လျော်သောအကြောင်းကို၊ ဗဿေတုံ-၌၊ ဧနဝ ဒဝါယ၊တိဒုဒါဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊(ဘဂဝတာ၊)ဝုတ္တံ၊တတ္ထ· ထိုနေဝဒဝါယ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ နေဝဒဝါယာတိ-ကား၊ဒဝတ္ထာယ-ရှင်လန်းခြင်းအကျိုး၌၊ နအာဟာရေတိ- အာဟာရကို ပြုသည်မဟုတ်၊ဝါ-စား၊မျိုသည်မဟုတ်၊တတ္ထ-ထိုနေဝဒဝါယဟူသော ပါဌ်၌၊ နဋ္ဌလဿကာဒယော- ကခေျသည် ဂျမ်းသမား အစရှိသည်တို့သည်၊ ဒဝတ္ထာယ-ရှင်လန်းခြင်းအကျိုး၌၊ အာဟာရေန္တိနာမ-အာဟာရကို ပြုသူတို့မည်၏။ ဝါ-စား၊မျိုသူတို့ မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ယံဘောဇနံ - အကြင်ဘောဇဉ်ကို၊ ဘုတ္တာသ-စား၊ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊နစ္ဘ ဂိဘကဗျသိလောက သဒ်္ဒါတော-ကခြင်း,သီဆိုခြင်း,ကဗျာဖွဲ့ခြင်း,ဂါထာဖွဲ့ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ဒဝေါ=ရှင်လန်းခြင်းသည်၊ အတိရေကတရေန -ရှေးကထက် ပိုလွန်သော အားဖြင့်၊ ပဋိဘာတိ — ရှေးရှု

ယံ ဟိ၊ ပေါပဋိဘာတိ။ ။မိမိကြိုက်သောအစာကို (အရက်ကြိုက်သူကအရက်ကလေးကို) စားသောက်ရလျှင် က,ပြုရ, သီဆိုရသည်မှာ ရှေးတုန်းကထက်ဉာဏ်ရှင်လာ၏၊ ကဗျာဖွဲ့ခြင်း,ဂါထာဖွဲ့ခြင်းဟူသော စာရေးရခြင်းမှာလည်း ရှေးတုန်းကထက် ဉာဏ်ရှင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ ရှာသူ သားငယ်တို့ကဲ့သို့ မြူးတူးပျော်ပါးကစားခြင်းကို "ဒဝ" မယူရပဲ နစ္ဘ ဂိတစသော ရှင်ပြမှုကို "ဒဝ" ဟု ယူရသည်။

ကဗျသိလောက။ ။ကဝိနော-ကဗျာတတ်သိ ပညာရှိ၏+ဏ္ဍံကဗျံ၊ဏျပစ္စည်းဝုဒ္ဓိရောက်ပြီးမှ ရသ ပြု၍"ကဗျ"ဟု ဖြစ်၏၊ [သက္ကတဘဋ္ဋကား ကာဋ္ဌရသ မပြုပဲ "ကာဗျံ"ဟု ရှိသည်။] သိလောကဓာတ်သည် "ပဇ္ဇရစန (ဂါထာစိခြင်း) ထုတ်

ထင်လာ၏၊ (ဉာဏ်ရှင်လာ၏၊) တံဘောဇနံ-ကို၊ အဓမ္မေန - မတရားသဖြင့်၊ ဝိသမေန - မညီညွတ်သဖြင့်၊ ပရိယေသိတ္ဝာ-ရှာမှီး၍၊ တေ-ထိုကဲ့ခြသည့်, ဂျမ်းသမားစသူတို့သည်၊ အာဟာရေန္တိ-အာဟာရကို ပြုကုန်၏၊ ဝါ-စားမျိုကုန်၏၊ အယံ ပနဘိက္ခု-သည်ကား၊ ဝေံ-ဤသို့၊ နအာဟာရေတိ။

နမဒါယာတိ-ကား၊ မာနမဒပုရိသမဒါနံ-ယစ်မူးခြင်းဖြစ်သော မာန် မာန, ငါယောကျ်ားဟု ဆောင်လွှားတတ်သော မာန်မာန (ရာဂ)တို့၏၊ ဝမုန္ထာယ-တိုးပွားခြင်း အကျိုးငှါ၊ နဒါဟာရေတိ၊ တတ္ထ-ထိုနမဒါယဟူသော ပါဠိ၌၊ ရာဇဆာဇမဟာမတ္တာ-မင်း, မင်း၏ အုမတ်ကြီးတို့သည်၊ မဒတ္ထာယ-မာနမဒ, ပုရိသမဒအကျိုးငှါ၊ အာဟာရေန္တိနာမ၊ ဟိ-မှန်၊ တေ - ထို မင်း, မင်း၏ အမတ်ကြီးတို့သည်၊ အတ္တာနော-၏၊ မာနမဒပုရိသမဒါနံ-တို့၏၊ ဝမုန္ထာယ-ငှါ၊ ပိဏ္ဍရသဘောဇနာဒီနိ-သကြား, ထောပတ်, နွားနို့ စသည်တို့ကို ပေါင်း၍ ကောင်းသော အရသာရှိသော အာဟာရတို့နှင့် ရောစပ်အပ်သော

(ချီးမွမ်းခြင်း)"စသောအနက်ကိုဟော၏၊ကဝိနာ သိလောကိယတော-ကဝိသည်ဖွဲ့စီအပ်၏၊ဇုတိသိလောကော၊ (တနည်း) သိလောကိယတိ ပသံသိယတိ ဇေတနာတိ သိလောကော-မင်းစသူကို ချီးမွမ်းကြောင်း ဖြစ်သော ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ဂီတ။

မာနမဒပုရိသမဒါနံ။ ။မဒမှာတ်သည်"ယစ်မူးခြင်းအနက်'(၇၅၅)ထောင်လွှားမှာန်မူခြင်းအနက်" စသည်ကိုဟော၏၊ "သေယျောဟမသ္မိ-ငါမြတ်သည်, ငါတတ်သည်"စသည်ဖြင့် မာန်မူခြင်းသည်မာနမဒမည်၏၊ မဒတိ ဇေတနာတိ မဒေါ၊ မာနောယေဝ+မဒေါ မာနမဒေါ-ထောင်လွှားတက်ကြွကြောင်းမာန်၊ ငပထုန်ပိဂဲခြင်း၌ အားကောင်းသောကြောင့် ထောင်လွှားတက်ကြွသော မာနသည်, (တနည်း) ရာဂသည် ပုရိသမဒမည်၏၊ ပုရိသသ-၏+မဒေါ-ထောင်လွှားတက်ကြွသော သဘောတည်း၊ ပုရိသမဒေါ၊ [သေယျောဟမသ္မိတိ၊ပေ၊ပုရိသမ့ဒေါ၊-ဋီကာ၊] သောဇနာ၌"ပုရိသော တိ-ငါယောကျ်ားကွဟူ၍+ပဝတ္တော၊ မဒေါ ပုရိသမဒေါ" ဟုပြု၏။

ပိဏ္ဍရသဘောဇနာဒီနိ။ ။သကြား ထောပတ် နွားနို့ စသည်ဟိုးကိုပေါင်းစပ်၍ ဆန်ကို ချက်အပ်သောကြောင့် "ပိဏ္ဍိယတေတိ ပိဏ္ဍော" ဘဂုလိုအပေါင်းကိုရ၏၊ ပိဒိုဓာတ်သည် "ရာသိကရဏ" အနက်ဟော်တည်း၊ အလွန်အရသာရှိသောကြောင့် "ရသော တေသအတ္ထိတိရသော" ဟုပြု၊ (တနည်း) ဂဏ္ဌိပဒစာပြု၍ အရသာရှိသော ဘောဇဉ်ကို "ရသ" ဟုခေါ်ပါ၊ [အရသာဂုဏ်၏အမည်ကို ဂုဏ်ဘောဇဉ်၌ တင်စားထားသည်ကို "ဂုဏ္ဌပစာရ" ဟုဆိုသည်၊] ထိုပိဏ္ဍရသနှင့် ရောစပ်အပ်သောဘောဇဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "ပိဏ္ဍရသေန+သုံသဋ္ဌံ၊ ဘောဇနံ" အရ ပိဏ္ဍရသ ဘောဇဉ်မည်၏၊ (တနည်း)ခတ်ပြစ်ပြစ်ချက်အပ်သော အသားရည်စသည် ရောစပ်ဖော်သော ဘောဇဉ်ကို "ပိဏ္ဍရသဘောဇန" ဟုခေါ်ပါ၊ [သဏ္ဌရ၊ပေ၊ဘောဇနံ-ဋီကာ၊] ရာဇဆာဇမဟာမတ္တစသူတို့သည် မာနမဒ ပုရိသမဒ တိုးပွားဘို့ရာ ဤကဲ့သို့ ပိဏ္ဍရသဘောဇဉ်စသည်ကို စားကြကုန်၏၊ ယခုကာလ ကာမအာသတိုးဆေးအစာတို့ကို စားခြင်းမျိုးကဲ့သို့တည်း။

ဘောဇဉ်အစရှိကုန်သော၊ ပဏီဘဘောဇနာနိ-မွန်မြတ်ဆသော ဘောဇဉ်တို့ကို၊ (မွန်မြတ်သော အာဟာရနှင့် ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်တို့ကို၊) ဘုဥ္ဇန္တိ၊အယံ ပန ဘက္ခု ဧဝံ နာမ အာဟာဒရတိ။

နာမဏ္ဍနာယဘာတိ-ကား၊ သရီရမဏ္ဍနတ္ထာယ-ကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ နအာဟာရေတိ၊ တတ္ထ-ထို နမဏ္ဍနာယဟူသော ပါဠိ၌၊ ရူပူပဇီဝိနိယော-အဆင်းကို မှီ၍ အာယက်မှေးတာဘ်ကုန်သော၊ မာတုဂါမာ-မိန်းမတို့သည်ရင်း၊ (ပြည်တန်းဆာမတို့သည်ရင်း၊) အဒန္ဓပုရိကာဒယောစ-နန်းတွင်းသူမ အစရှိသူတို့သည်ရင်း၊ သပ္ပိ ဖာဏိဘံနာဒ-ဆထာပတ်, တင်လဲမည်သည်ကို၊ ပိဝန္တိ-သောက်ကြကုန်၏၊ တေ-ထိုပြည်တန်းဆာမ, နန်းတွင်းသူမ အစရှိသူတို့သည်၊ သိနိဒ္ဓံ-အဆီအနှစ်ရှိသော၊ မုဒုံ-နူးညံ့သော၊ မန္ဒံ-အနည်းငယ်သော၊ဘောဇနံ-ကို၊အာဟာရဏ္ဍိ၊(ကိံ-အဘယ်သို့ရည်ရွယ်၍စား၊ကြသနည်း) ဧဝံ-ဤသို့ အဆီအနှစ်ပြည့်၍ နူးညံ့သော အာဟာရကို နဲနဲစားသည်ရှိသော်၊ နော-ငါတို့၏၊ အင်္ဂါလဋ္ဌိ-လက်ဆစ်ခြဆစ်သည်၊ သုသဏ္ဌိဘံ-ကောင်းသော သဏ္ဌာနရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ သရီရေ-၌၊ ဆဝဝဏ္ဏော-အရေအဆင်းသည်၊ ပသန္နော-ကြည်လင်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ရည်ရွယ်၍၊ အာဟာရေန္တိ။ [ဝလွန်းလျှင် ကြည့်မကောင်း၍ အစာကိုလျှော့စားကြသည်၊ ထိုသို့လျှော့လျှင် အားနည်းမည် စိုးသောကြောင့် အားမနည်းအောင် အဆီအနှစ် ရှိသော အာဟာရကို စားကြ ပေသည်၊] အယံ ပန ဘိက္ခု ဧဝံ နာမ အာဟာရေတိ။

နဝိဘူသနာယဘာတိ-ကား၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ မံသဝိဘူသနတ္ထာယ-အသားတို့ တိုးပွားခြင်းအကျိုးငှာ၊ နအာဟာရေတိ၊ ဘတ္ထ-ထို နဝိဘူသနာယဟူသော ပါဠိ၌၊ (အဋ္ဌကထာ-ဓမ္မဓမ္မိကာဖဗ္ဗော၊) နိဒ္ဒုန္ဒုလ္လ မဋ္ဌကဒလ္လာဒယော-နပမ်းလုံးသော လက်ဝှေ့သတ်သားကဲ့, လက်သီးထိုးသော လက်ဝှေ့သမားကဲ့သို့သော အစရှိသူတို့သည်၊ သုသိနိဒ္ဓေဟိ-အလွန် အဆီအနှစ်ရှိကုန်သော၊ မစ္ဆမံသာဒီဟိ-ငါးအသား အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သရီရမံသံ-ကိုယ်၏ အသားကို၊ ပံဏေန္တိ-တိုးပွားစေကြကုန်၏၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ ရည်ရွယ်၍ တိုးပွားစေကြကုန်သနည်း၊) ဧဝံ-ဤသို့

နိဒ္ဒုန္ဒုလ္လ၊ပေါဒယော။ ။သဏ္ဍာဘဋ္ဌ ''နိယုဒ္ဓ''သည် ပါဠိဋ္ဌ ယကို ဝပြု, ဝကို ဗပြု၍ ''နိဗ္ဗုဒ္ဓ''ဟုဖြစ်၏၊စာအုပ်တို့၌ ဒွေဘော်လာ,ဗ္ဗပြု၍''နိဗ္ဗုဒ္ဓ''ဟုဒွေဘော်ဖြင့်တွေ့ရ၏၊ နိဂ္ဂယှ-နှိမ်၍(တနည်း) နိရတံ-အဖြိမပြတ်+ယုဒ္ဓေါ-ပုတ်ခတ်သူ၊ နိဗ္ဗုဒ္ဓေါ-သူ၊ မထစာတ်သည် လုံးထွေးခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ထကိုလပြု,လပစ္ဆည်း၊ [ပစ္ဆည်းအမျိုးမျိုးသက်ကြ၏၊] မထတိ ဝိလောဠေတိဟိ မလ္လော၊ နိဒုဒ္ဓေါစ+သော+မလ္လော စာတိနိဗုဒ္ဓမလ္လော-နပမ်းလုံးသော (တချို့က တောင်ကျော်ကိုင်သောဟု ခေါ်သော) လက်ဝှေ့သမား၊ မုဋ္ဌိနာ-လက်သီးဖြင့်+ပဟရတိတိမုဋ္ဌိကော၊ မုဋ္ဌိကောစ+သော+မလ္လောစာတိမုဋ္ဌိကမလ္လော-လက်သီးထိုးသော နပမ်းသမား။

အဆီအနှစ်ရှိသော ငါးအသား အစရှိသည်တို့ကို စားရသည်ရှိသော်၊ ပဟာရသဟုနတ္ထာယ-တဖက်ရန်သူ၏ ထိုးပုတ်ခြင်းကို ခံနိုင်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နော—ငါ့တို့၏၊ မံသံ—အသားသည်၊ ဥဿဒံ—မျှားသည်၊ ဘဝိဿဘိ-လတ္တံ၊ ဣတိ-ဤသို့ရည်ရွယ်၍၊ (ပိဏ္ဍောန္တိ)၊ အယံ ပန ဘိက္ခု—သည်ကား၊ ဧဝံ—သို့၊ သရီရေ—၌၊ မံသဝိဘူသနတ္ထာယ—အသား၏ တိုးပွားခြင်းအကျိုးငှါ၊ န အာဟာရေတိ။

ယာဝဒေဝါတိ—ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာဟာရူဟရဏော—အာဟာရကို စားမျိုခြင်း၌၊ ပယောဇနသာ—အကျိုး၏၊ ပရိစ္ဆေဒနိယမဒဿနံ—အပိုင်းအခြား၏မြဲသောအမှတ်အသားကိုပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဣမသာ ကာယဿ ဌိတိယာတိ—ကား၊ ဣမဿစာတုမဟာဘူတိက ကရဇကာယဿ—ဤ၄ပါးသော မဟာဘူတ် အတိမြိုးသော မိဘတို့ သုက်သွေးကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ထပနတ္ထာယ—အသက်ဆုံးတိုင်, ထားနိုင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊အာဟာရေတိ၊ [“ကရေန-မိဘတို့၏ သုတ်သွေးကြောင့်+ဇာတော ကာယော”ဟု ပြု၊] ဣဒံ—ဤအကျိုးသည်၊ အသး-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာဟာရူဟရဏော—အာဟာရကို စားမျိုခြင်း၌၊ ပယောဇနံ—အကျိုးတမျိုးတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

ယာပနာယာတိ-ကား၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယ ယာပနတ္ထာယ—ဇီဝိတိန္ဒြေကိုရှည်းသော အဓွန့်သို့ ရောက်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ အာဟာရေတိ၊ ဝိဟိံ သူပရတိ်ယာတိ (ဇတ္ထ)-၌၊ ဝိဟိံ သာနာမ—ဝိဟိံ သာမည်သည်၊ အဘူတ္တာပစ္စယာ—မစ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းဒုကြောင့်၊ (မစားရခြင်းကြောင့်၊)ဥပဂုဇ္ဇနကာခုဒ္ဓါ-ဖြစ်သော မွတ်သိတ်ဆာလောင်ခြင်းတည်း၊ ဟသာ—ထိုဝိဟိံ သာ၏၊ ဥပရတိယာ—ကင်းကွာခြင်း အကျိုးငှါ၊ဝူပသမနတ္ထာယ-ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ အာဟာရေတိ၊ [“ဝိဟိံ သူပရတိယာ—မစား‌ရခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော‌မွတ်သိတ်ဆာလောင်ခြင်း ဟူသော ပင်ပန်းခြင်း၏ ကင်းခြင်းအကျိုးငှါ” ဟုဆိုပြီး၊] ဗြဟ္မ

ယာဝဒေဝ။ ။ယာဝအတ္ထက်“ပရိစ္ဆေဒ”ဧဝအဟ္ဂက်“နိယမ”ဟု ဖွင့်သည်၊ “ယာဝ ဌိတိယာ ဧဝ-ဤကိုယ်၏ တည်တန့်ခြင်းတိုင်အောင်သော အကျိုးငှါသာ”ဟု အနက်ပေးရာ၌ “တိုင် ဧ အောင်”ကား ပရိစ္ဆေဒအနက်တည်း၊ “သာ”ကား နိယမအနက်တည်း၊“ယာဝ ယာပနယ ဧဝ” စသည်၌လည်း နည်းဟူ။

ဝိဟိံ သူပရတိယာ။ ။ဝိဟိံ သာကို “မစား‌ရခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ထမင်းဆာခြင်း”ဟု ဖွင့်၏၊ ဝိပုဗ္ဗ ဟိသဓာတ်သည် ညှဉ်းဆဲခြင်းအနက်ကိုပေးတတ်၏၊ ထမင်းဆာခြင်းသည်!ခန္ဓာကိုယ်ကိုညှဉ်းဆဲနေခြင်းပင်တည်း၊ထိုညှဉ်းဆဲခြင်းကိုပင် “ပင်ပန်းခြင်း”ဟု ဆိုသည်၊ ဥပရမတော်—ကင်းခြင်း၊ ဥပရဇ်-ခြင်း၊ ဝိဟိံ သာယ ဥပရတိ ဝိဟိံ သူပရတိ။ [သက္ကတ၌“ဿုဒါ” သည် ပါဠိ၌ “ခုဒ္ဓါ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဤဖော်ပြသော ခုဒိဓာတ်နောင်ဒပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးစေ၏၊ “ခုဒတိ ပိပါသတိတိ ခုဒ္ဓါ” ဟု ပြု၊ သက္ကတနည်းမှီ၍“ခုဒါ” ဟု ပြင်ကြ၏၊ သက္ကတနှင့် လုံးလုံးမတူ။]

စရိယာနုဂ္ဂဟာယာတိ(ဧတ္ထ)–ဒ္ဒ်၊ ဗြဟ္မစရိယံနာမ-ယမည်သည်၊ တိသော–
နိ်သော၊ သိက္ခာ–သိက္ခာတို့သည်ရင်း၊ သကလံ–အလုံးစုံသော၊ သာသနံ–
သာသနာတော်သည်ရင်းတည်း၊ [“သကလံ သာသနံ”ဖြင့် ပါဠိအင္ဒကထာစမ္မ
ကိုရင်း, သိက္ခာသုံးပါးမှ ကြွင်းသော ကုသိုလ်အားလုံးကိုရင်းယူ၊] တသ-ထို့
သိက္ခာသုံး၀, သာသနာ့ ဗြဟ္မစရိယကို၊ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထာယ–ချီးမြှောက်နိုင်ခြင်း
အကျိုးငှါ၊ အာဟာရေတိ၊ ဣတိတိ–ဣတိ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥပါယ
နိဒဿနံ-အကြောင်းကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဣမိနာ ဥပါယေန–ဤ
အကြောင်းကြောင့်၊ (အာဟာရေတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပုရာဏဉ္စ ၀ေဒနံ ပဒိဟခ်ိမိတိ (ဧတ္ထ)-ဒ္ဒ်၊ ပုရာဏ၀ေဒနာနာမ-အဟောင်း
ဖြစ်သော ၀ေဒနာမည်သည်၊ အဘုတ္တပုစ္ဆယ :–မစား၊အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပဇ္ဇနက၀ေဒနာ-ဖြစ်သော၀ေဒနာတည်း၊ [ဆာရိုး
ဆာစဉ်ဖြစ်၍ ရိုးရာဖြစ်သော ၀ေဒနာကို “ပုရာဏ၀ေဒနာ”ဟု ခေါ်သည်၊]
တံ-ထိုမစား၀ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော အဟောင်းဖြစ်သော ၀ေဒနာကို၊ ပဒိဟနိ
ဿာမိ-ပယ်ဖျောက်အံ့၊ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ-၏၊ နဝဉ္စ၀ေဒနံ
နဉ္စပါ၀ေဒဿာမိတိ (ဧတ္ထ)-ဒ္ဒ်၊ နဝ၀ေဒနာနာမ-အသစ်ဖြစ်သော ၀ေဒနာ
မည်သည်၊ အတိဘုဉ္ဇာပုစ္ဆယေန – အလွန် စားအပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပဇ္ဇနက၀ေဒနာ-တည်း၊ တံ-ဆိုအလွန်စားခြင်းကြောင့်
ဖြစ်သော ၀ေဒနာကို၊ နဉ္စပါ၀ေဒဿာမိ-မဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊
အာဟာရေတိ၊ အဆ၀ါ-ကား၊ နဝ၀ေဒနာနာမ-အသစ် ၀ေဒနာမည်သည်၊
ဘုဉ္ဇာပစ္ဆယေန-စားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ နဉ္စပဇ္ဇနက
၀ေဒနာ-မဖြစ်သော၀ေဒနာတည်း၊ အနုပ္ပန္နာယ-မဖြစ်သေးသော၊ တသာ-
ထို ဘုဉ္ဇာပစ္ဆယေန ဉ္စပဇ္ဇနက၀ေဒနာ၏၊ အနုပဇ္ဇနတ္ထ၀မ၀-မဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ
ပင်၊ အာဟာရေတိ။

အဘုဉ္ဇာပစ္ဆယာ။ ။“အဘုတ္တ” အရ မစား၀ခ်သောအစာကို ရ၏၊ သို့သော်
ထို မစား၀ခ်သော ဒါစာကြောင့်ကား ၀ေဒနာ မဖြစ်နိုင်၊ အစာကို မစား၀ဲနေခြင်း
ကြောင့်သာ အဆာလွန်၍၀ေဒနာဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်ဘာ၀ပွားနေကြ၍“အဘုတ္တ”
အရ မစား၀ခ်သည်၏အဖြစ်–မစားခြင်းကိုယ်ဘာကို ယူရသည်။

နဉ္စပဇ္ဇနက၀ေဒနာ။ ။ဒွေးစာအုပ်ဘို့၏“ဘုဉ္ဇာပစ္ဆယေန ဉ္စပဇ္ဇက၀ေဒနာ”ဟု
ရှိသော်လည်း ဋီကာ၌ “ဘုဉ္ဇာပစ္ဆယာ နဉ္စပဇ္ဇနက၀ေဒနာ”ဟုရှိ၏၊ ဋီကာ၌ရှိသော
ပါဠိသည်သာ“ တသာ အနုပ္ပန္နာယ အနုပ္ပဇ္ဇနတ္ထမေ ” ဟူသော နောက်စကာနှင့်
လိုက်လျော၏၊ မှန်၏ -- အနုပ္ပန္နာယသည် နဉ္စပဇ္ဇနက၀ေဒနာနှင့် သဘောတူ၏။
[အဘုဉ္ဇာပစ္ဆယာ ဉ္စပဇ္ဇနေ၀ေဒနာနှင့်ဘုဉ္ဇာပစ္ဆယာ နဉ္စပဇ္ဇနက၀ေဒနာဘို့၏ အတူးကို
ဋီကာ၌ ပြထားသည်။]

ယာတြာစမေ ဘဝိသတိတိ·ကား၊ မေ·ငါ၏၊ယာပနာစ-ရှည်သောအဓွန့် သို့ ရောက်စေခြင်းသည်လည်း၊ (မျှတခြင်းသည်လည်း၊) ဘဝိသတိ၊အနာဝဇ္ဇ တာစာတိ ဇော်ထော်-၌၊ သာဝဇ္ဇံ-သာဝဇ္ဇသည်၊ အတ္ထိ၊ အနဝဇ္ဇံ-အနဝဇ္ဇသည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ - ထို သာဝဇ္ဇ အနဝဇ္ဇတို့တွင်၊ အဓမ္မိကပရိဒေယျသနာ—မတရား သဖြင့် ဆုမ်းကိုရှာမှီးခြင်းငင်း၊ [ကုလဒူသနအနေသနမိစ္ဆာဇီဝတို့ဖြင့် ဆုမ်းကို ရှာမှီးခြင်း-ဟူလို၊] အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟဏံ-မတရားသဖြင့် ဆုမ်းကို ခံယူခြင်းငင်း၊ အဓမ္မေန-မတရားသဖြင့်၊ ပရိဘောဂေါ-ဆုမ်းကိုသုံးဆောင်ခြင်းငင်း၊ ကွတိ-ဤသို့၊ ကွဒံ-မတရားသဖြင့် ဆုမ်းကိုရှာမှီး, ခံယူ, သုံးဆောင်ခြင်းဟူသော ဤ သုံးမျိုးသည်၊ သာဝဇ္ဇံနာမ - သာဝဇ္ဇမည်၏၊ [ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောအပြစ်နှင့်တကွ

ယာတြာ စ မေ॥ ॥"ယာခံတ်,ကာရိတ်ကြေ,တြပစ္စည်း၊ ဇာတ်ထိဇောတက အာပစ္စည်း"ဟု သိစေလိုရှိ "ယာပနာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒွေးဦးလည်း"ယာပနာ"ဟု ပါခဲ့ပြီ၊ ထို ယာပနာသည် ဇီဝိတိန္ဒြေကို ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းတည်း၊ဤယာပနာ ကားဇာရိယဝံပုထိ ၄ ပါးကိုပြတ်မသွားစေပဲ ရှည်သောကာလသို့ရောက်စေခြင်းတည်း၊ ဤသို့အထူးမှတ်ပါ။ [ကြာရှည်ဖြစ်နိုင်ခြင်းကို"ရှည်သောကာလသို့ရောက်စေခြင်း"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းကိုပင် "မျှတခြင်း"ဟု ရှေးဆရာတို့က ဆိုကြသည်၊]

အနဝဇ္ဇတာစ॥ ॥ဝဒိတမ္ဘန္တိ ဝဇ်ံ၊ ပြောဆိုထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သောအပြစ်၊ ဝဇ်ံ ယေဝ အဝဇ်ံ၊ (အ အုနက်မရှိ၊) နတ္ထိ+အဝဇ်ံ ယသမေတိ အနဝဇ္ဇော၊ တသ+ ဘာဝေါ အနဝဇ္ဇတာ၊ ပြောဆိုထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အပြစ်မရှိသူ၏အဖြစ်၊ ဤ ဝစနတ္ထအရ အနဝဇ္ဇသဒ္ဒါသည် မပြောဆိုထိုက် မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဧဝံမေ အဂရဟိတမ္ဘတာ-မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ၏ အဖြစ်"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်။

အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏ॥ ॥ပေးလှူလိုသော အလှူရှင်၏ သဒ္ဓါတရား ပမာဏ, လှူဘွယ်ဝတ္ထုဟူသော ပစ္စည်း၏အနည်းအများ ပမာဏ, မိမိ၏ လိုလားအပ်သော ပမာဏကို မသိမူ၍ ခံယူခြင်းသည်၎င်း,ခံယူပြီး၍ ထိုပစ္စည်းကို တရားသဖြင့် မသုံးစွဲပဲ လူတို့အား ပေးခြင်း, ပစ်စလက်ခတ် ထားခြင်းအားဖြင့် သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနဖြစ်စေ ဘို့ရန် ခံယူခြင်းသည်၎င်း, အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏဖြစ်၏၊ အာပတ်သင့်စေနိုင်သော ရှာမှီး ခြင်းသည်လည်း အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏပင်တည်း၊ အာပတ် သင့်လောက်အောင် ဂဏ ဘောဇနကို ခံယူခြင်း, သပိတ်ဧပါဒ်၌ မောက်လှဲနေအောင် ထူပိကတ ခံယူခြင်းသည် လည်း အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏပင်တည်း၊ ဤကား ဋီကာအဖွင့်တည်း။

အနုဋီကာ॥ ॥အဋ္ဌာနယောဇန (လူတို့အား ပေးခြင်း စသည်ဖြင့် မသင့်သော နေရာ၌ ယှဉ်စေခြင်း) အပရိဘောဂ (မသုံးစွဲပဲတားခြင်း) ဒုပ္ပရိဘောဂါဒိဝသေန (မကောင်းသဖြင့်သုံးစွဲခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်)သဒ္ဓါဒေယျသ (သဒ္ဓါတရား ဖြင့် လှူအပ်သောပစ္စည်းကို)ဝိနာသနံ သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနံ၊ယေနာတိဂဏဘောဇန လက္ခဏပ္ပတ္တာသ ထူပိကတာဒိကာသ ဝါ ပဋိဂ္ဂဟဏေန။

ဖြစ်သည်မည်၏၊] ဓမ္မန-ဘရားသဖြင့်၊ ပရိယေသိတ္ဝာ-၍၊ ဓမ္မေန-ဖြင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ-ခံယူ၍၊ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ-ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန်-ဆွမ်းကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်၊ အနဝဇ္ဇနာမ-အနဝဇ္ဇမည်၏။

ကေစစ္စာ-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဝဇ္ဇံယေဝ - ကဲ့ရဲ့ဘွယ် အပြစ်မရှိသော ဆွမ်းကိုပင်၊ (မကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ဆွမ်းကိုပင်၊) သာဝဇ္ဇံ-ကဲ့ရဲ့တွယ် အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ (ကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်ကို၊) ကရောတိ [ထိုပြုပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ "လဒ္ဓံမေ" စသည်မိန့်၊] မေ-ငါသည်၊ လဒ္ဓံ-ရအပ်ပြီ၊ ဣဘိကတ္ဝာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ပမာဏာတိက္ကန္တံ - ပမာဏထက်လွန်အောင်၊ ဘုဉ္ဇတိ - စား၏၊ တမ္မိ-ထိုစားအပ်ပြီးသော အစာကိုလည်း၊ ဇီရာပေတုံ - ကြေကျွက်စေခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တော (ဟုတ္ဝာ)၊ ဥဒ္ဓံဝိရစနအဓေါဝိရေစနာဒီဟိ - အထက်သို့ ပျို့အန်ခြင်းဘေး, အောက်သို့ ဝမ်းသက်ခြင်းဆေး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကိလမတိ - ပင်ပန်းရ၏၊ သကာလဝိဟာရေ - အလုံးစုံသော ကျောင်းတိုက်၌၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ တဿ-ထိုအလွန်အကဲ့စားသော ရဟန်း၏၊ သရီရ၊ ပေ၊ ဒီသု-ကိုယ်ကို သုတ်သင်ရခြင်း, ဆေးကို ရှာရခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဥဿုက္ကံ-ကြောင့်ကြစိုက်သူတို့၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ရောက်ရကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤလှပ်လှပ်ရရ ဗျာပါရမျှားနေကြခြင်းသည်၊ ကိံ - အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ-မသိသူကိုက မေးအပ်သော်၊ အသုကဿနာမ-ထိုမည်သောကိုယ်တော်၏၊ ဥဒရံ-ဗိုက်သည်၊ ဥဒ္ဓုမာတံ-ဖူးရောင်နေ၏၊ ဣတိအာဒီနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကဲ့းတို့ကို၊ ဝဒန္တိ-ဆပြာဆိုကြကုန်၏၊ သေ-ဤကိုယ်တော်သည်၊ နိစ္စကာလမိုအမြဲကာလပတ်လုံးလည်း၊ ဧဝံ ပကတိကောယေဝ-ဤသို့သဘောရှိသည်သာ၊ အဲတ္တကေန-၏၊ ကုစ္ဆိပူမာဏေန-ဝမ်း၏ပမာဏ မည်သည်ကို၊ နဇာနာတိ-မသိတတ်၊ ဣဘိ - ဤသို့ဆပြာ၍၊ နိန္ဒန္တိ-ကဲ့ရဲ့ကြကုန်၏၊ ဂရဟန္တိ - ရှုတ်ချကြကုန်၏၊ အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနဝဇ္ဇံယေဝ-မကဲ့ရဲ့ထိုက်သော ဆွမ်းကိုပင်၊ သာဝဇ္ဇံ - ကဲ့ရဲ့ဘွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ ကရောတိနာမ - ပြုသည်မည်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ (ထိုကိုယ်တော်ကဲ့သို့၊) အကတ္ဝာ-မပြုမူ၍၊ အနဝဇ္ဇတာစ - မကဲ့ရဲ့ထိုက်သူ၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ-တုံ၊ ဣတိ - ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ။

ဖာသုဝိဟာရာဒိဆာစာတိ ဇေတ္ထာပိ-ဦးလည်း၊ ဖာသုဝိဟာရော-ချမ်းသာစွာနေရကြောင်းသည်၊ အတ္တိ၊ နစ ဖာသုဝိဟာရော-ချမ်းသာစွာ မနေရကြောင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ တဉ္စ - ထို ဖာသုဝိဟာရ နဖာသုဝိဟာရတို့တွင်၊ အာဟရဟဉ္စကော-အာဟရဟဉ္စက ပုဏ္ဏားဒုံး၊ ဒေါဘုတ္တာမိတကော-ဘုတ္တဝမိတက ပုဏ္ဏားရင်း၊ ဣဘိ-သို့၊ ပဉ္စန်-ငါးပါးဝါက်ကုန်သော၊ ဣဒမသံ ဖြာဟမ္ဘဏာနံ-ဤ ပုဏ္ဏားဘို့၏၊ ဒေဘာဒနံ-ဖောက်ခြင်းသည်၊ နဖာသုဝိဟာရာနာမ-နဖာသု

ဝိဟာရမည်၏၊ (ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်းမဟုတ်သော စားခြင်းမည်၏)။ [ဘောဇနံနှင့် အာရတ္တဿာဒကြောင့်"နေခြင်း"ဟု မပေးပဲ "နေရကြောင်း" ဟုဆိုသည်။]

ဟိ-ခဲ့၊ ဧတေတု—ဤပုဏ္ဏားငါးယောက်တို့တွင်၊ (ယေ—အကြင် ပုဏ္ဏားသည်၊) ဗဟုံ-များစွာ၊ ဘုဥ်ဘူး-စားပြီး၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ (မိမိဘာသာ)၊ ဥဒ္ဒါတုံ-ထခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော(ဟုတ္တာ)၊ဟုတ္ထံ-လက်ကို၊ အာဟရု—ဆောင်စမ်းပါလေ၊ (ဆဲယူစမ်းပါလေ၊) ဣတိ-ဤသို့၊ ဝဒတိ—ပြောရ၏၊ (ဧသော—ဆိုပုဏ္ဏားသည်၊) အာဟရဟတ္ထကောနာမ - ကမည်၏၊ [လက်ကို ဆွဲစမ်းပါဟု ပြောရလေးက်အောင် အစားကြီးသောပုဏ္ဏားမည်၏၊ အာဟရ+ဟတ္ထန္တိ ဝဒတီတိ အာဟရဟတ္ထကော၊] (ယော-အကြင်ပုဏ္ဏားသည်၊) အစ္ဆုဒ္ဓုမာဂတ ကုစ္ဆိတာယ-အလွန် ဖောင်းပွသောဝမ်းဗိုက်ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥဒ္ဓိဒဘာသိ-ထနိုင်သေးပါဒသည်လည်း၊ သာဋကံ-ပုဆိုးကို၊ နိဝါသေတုံ-ဝတ်ခြင်းငှာ၊ နဝဓက္ကာတိ၊ (ဧသော-ဆိုပုဏ္ဏားသည်၊) အလံ သာဋဓာရနာမ-မည်၏၊ [ပုဆိုးမဝတ်နိုင်ခြောက်အောင် အစားကြီးသောပုဏ္ဏားမည်၏၊အလံ သာဋကံနိဝါဒသေတုံတိ အလံ သာဋကောဝ၊](ယော) ဥဒ္ဒါတုံ-ဆခြင်းငှာ၊ အာသက္ကောန္တော (ဟုတ္တာ)၊ တတ္ထေဝ- ထို စားအပ်ပြီးရာအရပ်၌ပင်၊ ပရိဝတ္တိ-လဲ၍ အိပ်ရကော့၏၊ (ဧသော) တတ္ထဝတ္တနကောနာမ-မည်၏၊[ထိုစားပြီးရာအရပ်၌ပင် လဲ၍ အိပ်ရုံခြောက်အောင် အစားကြီးသောပုဏ္ဏားမည်၏၊ ဝတ္ထဒီတိ ဝတ္ထုဓကော-လဲ၍ အိပ်ရသူ၊ ဝါ-လူးလိမ့်နေရသူ၊ တတ္ထ+ဝတ္ထကော တတ္ထဝတ္ထကော။]

(ယော)ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် စားလသော်၊ ကာကေဟိ—ကျီးတို့သည်၊ အာမသိတုံ-သုံးသပ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-ဘတ်ခကောင်းသည်၊ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယာဝမုခဒ္ဓါရာ-ခံတွင်းတိုင်အောင်၊ အာဟာရေတိ၊ (ဧသော)၊ ကာကမဿဆကနာမ-မည်၏၊ [ခံတွင်းပေါက်က ကျီနှိုက်လောက်သော အာဟာရရှိခဲသော ပုဏ္ဏားမည်၏၊ ဟသိယတေတိ မာသေးကားကေဟိ ဧသော ယာသာပိ ကာဂမာယကော-ကျီးတို့သုံးသပ်နိုင်, ခံတွင်းပေါက်က နှိုက်ခဲသော အာဟာရရှိသူ။] (ယော) မုခေန-ခံတွင်းဖြင့်၊ သန္ဓာရေဟိ-ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော(ဟုတ္တာ)၊ တဒေဝ-ထိုစားအပ်ပြီးသူအရပ်၌ပင်၊ ဝမတိ—ပျို့အန်ရ၏၊ (အသံ-ဤပုဏ္ဏားသည်၊)ဘုဥ်ဘူးမိကဓကောနာမ-မည်၏၊[စားအပ်ပြီး အစာကို အန်ထုတ်ခြစ်ရခဲလောက်အောင် အစားကြီးသော ပုဏ္ဏားမည်၏၊ ဝမတီတိ ဝမိတောဝ၊ ဘုဥ်ဘူး-စားပြီး-သည် ၊ ဟုတ္တာ ဝမိတ္တာ-အန်ထုတ်ခြစ်ရသူဘည်း၊ ဘုဥ်ဘူးဝမိတကော-သူ၊]ဒုံ-ဤပုဏ္ဏား ၅ ယောက်ကဲ့သို့၊ အာဂတ္တာ-၍၊ မေ-

ငါ၏၊ ဖာသုဝိဟာရော စ—ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်းသည်လည်း၊ ဘဝိဆတိ၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ အာဟာရေတိ။

ဖ ါသုဝိဟာရောနာမ-မည်သည်၊ စတူဟိ—၄ လုတ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော ပဉ္စဟိ-ငါးလုတ်သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာလောပေဟိ—ဆွမ်းလုတ်တို့ဖြင့်၊ ဥနူဒရတာ-ယုတ်လျော့သော ဝမ်းဗိုက်ရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ [စတူဟိ ပဉ္စဟိဉ် ''ဝါသဒ္ဒါ'' ပါလျှင် ကောင်း၏၊ သို့မဟုတ် ''စတုပဉ္စဟိ'' ဟု သမာသ်ရှိလျှင်လည်းကောင်း၏၊] ဟိ-မှန်၊ တေ္တကံ-ဤမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဆွမ်းကို၊ (လေးလုတ် ငါးလုတ်လျှော့၍စားအပ်သော ဆွမ်းကို၊) ဘုဥ္ဇိတွာ-စား ပြီး၍၊ ပါနိယံ—သောက်ရေကို၊ ပိဝတော—သောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စတ္တာရော-လေးပါးကုန်ဟု၊ ဣရိယာပထာ—ဣရိယာပုထ်တို့သည်၊ သုခေန—ချမ်းသာသဖြင့်၊ ပဝတ္တန္တိ—ဖြစ်ကုန်၏၊ တသ္မာ, ဓမ္မသေနာပတိ-တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတြာသည်၊ ဧဝံ—သို့၊ အာဟ—မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ—အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူသနည်း။)

စတ္တာရော အာလောပေ—၄ လုတ်သော ဆွမ်းလုတ်တို့ကို သော်၎င်း၊ ပဉ္စ အာလောပေ - ၅ လုတ်သော ဆွမ်းလုတ်တို့ကိုသော်၎င်း၊ အဘုတ္တာ - မစားပဲ ချန်ထား၍၊ ဥဒ္ဒကံ—ရေကို၊ ပိဒဝ-သောက်ရာ၏။ (ဧတံ-ထိုသို့လေးလုတ်ငါးလုတ် မစားပဲချန်၍ ရေကိုသောက်ခြင်းသည်၊) ပဟိတတ္တာဿ—ကိုယ်နှင့် အသက်, မငဲ့ကွက်ပဲ, နိဗ္ဗာန်သို့ ဧစလ္ဒတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဘိက္ခုနော-ယောဂီရဟန်း၏၊ ဖ ါသုဝိဟာရာယ-ချမ်းချမ်းသာသာ ကျန်းကျွန်းမာမာနေနိုင်ခြင်းငှ ါ၊ အလံ-စွမ်းနိုင်လောက်ပြီ၊ ဣတိ—သို့၊ (အာဟ၊ ပြီ။)

ပန်—ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ - ဤနေရာ၌၊ (ဌတွာ—ဘန်္ဓရပ်၍၊) အင်္ဂါနိ—အင်္ဂြောင်းအင်္ဂါတို့ကို၊ သမောဓေနေတဗ္ဗာနိ-ပေါင်းထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-ခဲ့၊ နေဝဒဝါယာတိ-နေဝဒဝါယဟူသော အင်္ဂြောင်းသည်၊ ဧကံ-တပါးသော၊ အင်္ဂံ-အင်္ဂါတည်း၊ ဧပေ၊ ယာ ဤစ မေဘာဝိဿတီတိ-ဟူတော်အင်္ဂြောင်းသည်၊ ဧကံ-

---

စတ္တာရောပေ၊ ဘိက္ခုနော။ ။တိံသနိပါတ်ထေရဂါထာ၌လာသော ဂါထာတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ ''ယဿာပန ဥနူဒရော မိဘာဟာရော စ နာမုဟောတိ၊ တံဒဿေတံ စတ္တာရောတိအာဒိမာဟ၊ တတ္ထ အဘုတ္တာဟိ စတ္တာရော ဝါ ပဉ္စ ဝါ အာလောပေ ကဗဠေ အဘုဥ္ဇိတွာ၊ ပေ၊ ပါနိယံ ပိဝေယျ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာနံ ဟိ ပေသိတစိတ္တာဿ ဘိက္ခုနော ဖ ါသုဝိဟာရာယ ဈာနာဒီနံ အဓိဂမဿေဝ ဣဘာယ သုခဝိဟာရာယ (ဈာန်အစရှိသည်ကို ရခြင်းအား လျော်ပတ်သည်၏ ဖြစ်ရာဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမွန်ချမ်းသာစွာနေရခြင်းငှ ါ) အလံ ပရိယတ္တိန္တိ အတ္ထော'' ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဤဂါထာ၌ ''အဘုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေ'' ကို မူလဋီကာက ''ဘုတ္တာန ဥဒကံ ပိဝေ'' ဟု ပါဌ်ရှိစေလိုသည်၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ဋီကာ၌ ရှုပါ။]

တပါးသော၊ အင်္ဂ-အင်္ဂါတည်း၊ [ဘောဇဉ်ကို စားခြင်း၏ အကြောင်းကို "အင်္ဂ" ဟု ခေါ်၏၊ ဒဝစသော အကျိုးငှာမစားခြင်းလည်း အကြောင်းပင် တည်း၊] အနဝဇ္ဇတာစ ဖါသုဝိဟာရော့စာတိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဇော်ထွ-ဤအာဟာရကို စားခြင်း၌၊ဘောဇနာနိသံသော-ဘောဇဉ်ကို စားခြင်း၏ အကျိုးတည်း၊ [အနဇ္ဇဝတာ, ဖာသုဝိဟာရသည် စားခြင်း၏အကျိုးတည်း။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာသိဝတ္ထောရော- သည်၊ အာဟ-ဆိုပြီ၊ (ကိ)၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ (နေဝဒဝါယ စသော အင်္ဂါတို့သည်၊) ပဋိက္ခေပေါနာမ-ပယ်မြစ်အပ်ခြင်းသော အင်္ဂါမည်၏၊ ပန-ကား၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ သဒ္ဓမ္မာဓာနေတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဣတိ(အာဟ) တတ္ထ-ထို အင်္ဂါတို့တွင်၊ ယာဝဇီဝ ဣမသ္မ ကာယသ္မ ဌိတိယာ တိ-ဟူသော အကြောင်းသည်၊ ကေ-သော၊ အင်္ဂ်-တည်း၊ ပေ၊ အနဝဇ္ဇတာ စာတိ-ဟူသော အကြောင်းသည်၊ကေ-သော၊အင်္ဂ်-တည်း၊[ဤနည်း၌ အပြစ် မရှိအောင် စားခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်အကျိုးတမျိုး ဖြစ်ရကား "ထိုအကျိုးကိုပင် စားခြင်း၏ အကြောင်းအင်္ဂါ" ဟု ဆိုသည်၊] ဖာသုဝိဟာရော့ပန-ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းသည်ကား၊ ဘောဇနာနိသံသော-ဘောဇဉ်ကို စားခြင်း၏အကျိုးတည်း၊ ဣတိ(အာဟ)၊ ဧဝံ-သို့၊ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ-ရှစ်ပါးသော အကြောင်းအင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ အာဟာရံ-အာဟာရကို၊ အာဟာရေန္တော-အာဟာရကိုပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘောဇနေမတ္တညုနာမ-ညှုပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အယံ ဝုစ္စတိတိ-ကား၊ ပရိယေသန ပဋိဂ္ဂဟဏ ပရိဘောဂေသု-ရှာမှီးခြင်း, ခံယူခြင်း, သုံးဆောင်ခြင်း တို့၌၊ ယုတ္တပ္ပမာဏဇာနနဝသေန-သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်ကို သိခြင်း, အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို သိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော-သော၊ အယံပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ-ဤဆင်ခြင်အပ်သော အာဟာရကိုသုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ဘောဇနေမတ္တညုတာနာမ-ဘောဇနေမတ္တညုတာမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

မုဋ္ဌဿစ္စနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အသတိတိ-ကား၊ သတိဝိရဟိတာ-သတိမဲ့ ကင်းကုန်သော၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-ခန္ဓာတို့တည်း၊အာနဏ်သတိ အပ္ပဋိသတိတိ-ဟူသော ပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းကို၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-အနုဥပသာဂ, ပဋိဥပသာဂတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံ-ကို၊ ဝဏ္ဏံတံ-တိုးပွားစေတော်မူအပ်ပြီ၊ အဃရဏတာတိ-ကား၊ အသရဏာကာရော-အမှတ်မရခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ အဓာရဏတာတိ-ကား၊ ဓာရေတုံ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထတာ-မစွမ်းနိုင်သူ၏ အဖြစ်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တာယ-ထို အသမတ္ထတာနှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အာဓာနပဋိလာဘော - မြဲစွာထားခြင်းသို့ ရောက်သည်၊နိဓာနကဓမော-သိုမှီးသိမ်းဆည်းခြင်းကိုခံသည်၊နဟေးတိ၊ဥဒကေ

ရေပေါ်၌၊ အလာဗုကဋ္ဌောဟံ–ဗူးဘောင်းသည်၊ (ဗူးအုံဗူးခွက်သည်၊) ပိလဝ တိဝိယ-ပေါလောပေါ်သကဲ့သို့၊ အာရုမဏ- အာရုံ၌၊ ပိလဝတိ–ပေါလော ပေါ်တတ်၏၊ ဣဘိ–ခြင်္ကြောင့်၊ ပိသာပနဘာ-ပိ ယာပနဘာဝမည်၏၊ပမုဿနတာ တိ-ကား၊နဋ္ဌမုဋ္ဌသတိတာ-ပျက်စီးပျောက်ကင်းသော သတိရှိသူ၏အဖြစ်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တာယ-ထိုပမုဿနတာနှင့်၊ သမန္နာဂတော–သော၊ ပဂ္ဂလော–သည်၊ နိက္ခိတ္တဘဝတ္တော–ထမင်း၌ ချအပ်သော မျက်စိစိတ်ရှိသော၊ ကာကောဝိယ–ကျီးကဲ့သို့ဌင်း၊ နိက္ခိတ္တမံသော-အသား၌ ချသားအပ်သော မျက်စိစိတ်ရှိသော၊ သိင်္ဂါလောဝိယစ-မြေးခွေးကဲ့သို့ဌင်း၊ ဟောတိ–၏။ [“မိမိလိုချင်သော အာရုံ တခု၌သာ စိတ်စိုက်နေသည်၊ အခြားအာရုံများ၌ကား ပျောက်ပျက်မဲ့လျဉ့ နေသည်” ဟူလို။]

ဘာဝနာဗလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ-ကား၊ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ-ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို၊(အာသေဝနာစသည်၌စပ်၊) အာသေဝနာတိ-ကား၊ အာဒိသေဝနာ–အစစ္ဒာ မှီဝဲခြင်းသည်၊ ဘာဝနာတိ-ကား၊ဝဍ္ဎနာ-ဘိုးပွားစေခြင်းသည်၊ ဗဟုလီကမ္မန္တိ–ကား၊ ပုနပ္ပုနံ–အဝန်ဖန်၊ ကရဏံ–ပြုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သီလဝိပတ္တိနိဒ္ဒေသော-သီလဝိပတ္တိနိဒ္ဒေသကို၊ သီလသမ္ပဒါ နိဒေသ ပဋိပက္ခတော-သီလသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အဲ့းဖြင့်၊ ဝေဒိဘင္ဂေါ-၏၊ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိနိဒ္ဒေယောစ-ကိုလည်း၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသ ပဋိပက္ခဘော–အားဖြင့်၊ (ဝေဒိဘင်္ဂေါ)၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသောစ–ကိုလည်း၊ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါနနိဒ္ဒေသ ပဋိပက္ခတော–အားဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သီလဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသော–သည်၊သီလသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသေန-နှင့်၊ သမာနေါ-သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောတိ)-အာဂယ်၍ကားဖြစ်ပါပေ၏၊ ပန-ဆိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တတ္ထ-ထိုသီလဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာပကံ–စင်ကြယ်ခြင်းသို့ ရောက်စေဘတ်သော၊ ပါတိဓမောက္ခသံဝရသီလံ-ပါတိဓမောက္ခသံဝရသီလကို၊ကထိတံ-ဟောဓတ်မူအပ်ပြီ၊ ဣဓ-ဤသီလသမ္ပဒါနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝိသုဒ္ဓိပဂ်ံ–စင်ကြယ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးသော၊ သီလံ–မဂ်သီလကို၊ (ကထိတံ-မူအပ်ပြီ၊) ပန-ဆက်၊ သတိဓသမ္ပဇညဗ္ဗ-သတိဓ သမ္ပဇညဗုက်ဌင်း၊ ပဋိသင်္ခါနဗလဗ္ဗ ဘာဝနာဗလဗ္ဗ-ပဋိသင်္ခါနဗလဗ္ဗ ဘာဝနာဗလဗ္ဗဒုက်ဌင်း၊ပေ၊ သီလသမ္ပဒါဓ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါဓ–သီလသမ္ပဒါဓ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါဓဒုက်ဌင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ ဣဓမဟိ ဒုဓကဟိ–တို့ဖြင့်၊ စတုဘူမကာပိ–ဘုံ ၄ ပါး၌

အဓိလာပနတာ။ ။ပိလုဓာတ် ဏာပေပစ္စည်း ယုပစ္စည်းဖြင့် “ပိလာပန” ဟု ဖြစ်၏၊ ပလုဓာတ်ဖြင့် “ပလဝနတာ” ဟုလည်း၏၊ ဤ၏၊ “သတိမမူ ဂူမမြင်” ဆိုသကဲ့သို့ သတိမရှိသူမှာ မည်သည့်အာရုံကိုမျှထင်ထင်ရှားရှား မသိ၊နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်မစဉ်းစား, သတိမထား၊ ရေပေါ်၌ ဗူးတောင်းသည် ခုန်ကာခုန်ကာ ပေါလောပေါလောမျော သွားသကဲ့သို့ အာရုံများအပေါ်၌ ပျော်ပျော်ပါးပါး,ခုန်လွှားသကဲ့သို့ ယူဘတ်သည်။]

ဖြစ်လည်းလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လောကိယ လောကုတ္တရဓမ္မာဝ – လောကီ လောကုတ္တရာ တရားတို့ကိုသာ၊ ကထိတာ-ဟ္ဘာတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသေ-ဉ်၊ ကံမူသကတာ ညာဏန္တိ–ကား၊ ဣဒံ ကမ်ံ၊ဤကံသည်၊ သကံ-မိမိမိဉစ်ဝ်ာတည်း၊ ဣဒံ(ကမ်ံ)-သည်၊ နောသကံ-မိမိ ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဣဘိ-သို့၊ ဇာနနပညာ-သိဘတ်သောပညာတည်း၊ တတ္ထ'ထိုသကံ နောသကကံတို့ဘွင်၊ အတ္တာနာဝါ-မိမိသည်မူလည်း၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ ဟောတု - ဖြစ်ပစေ၊ ပရေနဝါ–သူတပါးသည် မူလည်း၊(ကတံ ဟောတု)၊ သဗ္ဗပ္ပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ အကုသလကမ်ံ - အကုသိုလ်ကံသည်၊ နောသကံ - မိမိဥစ္စာမဟုတ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ အတ္ထဘဉ္ဇနတော-စီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း၊ အနတ္ထဇနနတောစ-စီးပွားမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်းတည်း၊ ပန-ကား၊ ကုသလကမ်ံ-သည်၊ အနတ္ထဘဉ္ဇနတော-စီးပွားမဲ့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း၊ အတ္ထဇနနတောစ–စီးပွားကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း၊ သကံနာမ–သကကံမည်၏၊ [ဤဒ္ဒ် အတ္ထသဒ္ဒါဟိတအနက်ဟောတည်း။]

တတ္ထ–ထိုသကကံ နောသကကံတို့တွင်၊ ယထာနာမ-ဥပမာမည်သည်ကား၊ သဓနော-ဥစ္စာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဘောဂေါ–သုံးဆောင် ခံစားခြင်း၏ အဆောက်အဦးတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပုရိသော သည်၊ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ–အဓုန်ရှည်သော ခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇတွာ-သွား၍၊ အန္တရာမဂ္ဂေ–လမ်းခရီး အကြား၌၊ ဂါမနိဂမာဒီသု-ရွာနိုင်ုံး အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ နက္ခတ္တေ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို၊ သံဃုဋ္ဌေ-ကြွေးကြော်အပ်သော်၊ အဟံ-ငါသည်၊ အာဂန္တုကော-အာဂန္တုကတည်း၊ ကံ-အဘယ်သူ့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ နံက္ခတ္တံ-နက္ခတ်ပွဲသဘင်ကို၊ ကီဠေယျံ နံဒါ–ကစားနိုင်ရာပါအုံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အစိန္တေတွာ-မစဉ်းစဲားမူ၍၊ ယထာယထာ-အကြင်အကြင် နည်းအားဖြင့်၊ (နက္ခတ္တံ-ကို၊ ကီဠိတုံ - ၌၊) ဣစ္ဆတိ-ဒုလိုရှိ၏၊ တေနတေန နိဟာရေန - ထိုထို နည်းအားဖြင့်၊ (အကျိုးကို ဆောင်တတ်သော ထိုထိုအကြောင်းအားဖြင့်၊) နက္ခတ္တံ-ကို၊ ကီဠန္တော-ကစားလျက်၊ သုခေန–ချမ်းသာသဖြင့်၊ ကန္တာရံ-ခရီးခဲကို၊ အတိက္ကမတိယထာ-လွန်မြောက်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဣမသ္မိံ ကမ်မသကတညာဏေ-ဤကမ်

လောကိယ၊ ပေ၊ ဓမ္မာဝ။ ။''လောကီဖြစ်သောသတိသမ္ဗဇ္ဈသော တရား, လောကုတ္တရာဖြစ်သော သတိသမ္ဗဇ္ဈသော တရားတို့ကို ဟောတော်မူထားသည်'' ဟူလို၊ ဤဒ္ဒ် စတုဘူမကဟူသော စကားတို့ကို ရသင့်သည်အားလျော်စွာယှဉ်စပ်ရမည်၊ သီလသမ္ပဒါအရဒ္ဒ် ရူပါဝစရ အရူပါဝစရစိတ်တို့ဝယ် ဝိရတိဟူသော သီလမယှဉ်သော ကြောင့် ကာမာဝစရဖြစ်သော လောကီသီလနှင့် လောကုတ္တရာသီလတို့ကိုသာ ယူရသည်။ [သီလသမ္ပဒါပနရူပါရူပါဝစရာနဂ္ဂိတိဘမ္မာဝတောယောဇေတဗ္ဗော၊-ဋီကာ။]

ဿကတာညဏ်၌၊ ဌတ္ဝာ-တည်၍၊ ကွမေ သတ္တာ-ဤ သတ္တဝါတို့သည်၊ ဗဟုံ-များစွာသော၊ ဝန္ဒဂါမိကမ္မံ-ဝဋ်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော ကံကို၊အာယူဟိတ္ဝာ-အားထုတ်ပြီး၍၊ သုခေန-ချမ်းသာဝဲခုဖြင့်၊သုခံ-ချမ်းသာတခုကို၊အနုဘဝန္တာ-ခံစားကုန်လျက်၊ အရဟတ္တံ-အရဟာတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ ဂဏနပထံ-ဂဏန်းလမ်းကို၊ ဝါ-ရေတွက်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ဝီတိဝတ္တာ-လွန်ကုန်ပြီ။

သစ္စာနုလောမိကဉာဏန္တိ - ကား၊ စဲတုန့်ံ - ကုန်ဿသာ၊ သစ္စာနုံ - သစ္စာတို့အား၊ အနုလောမံ-လျော်သော၊ ဝိပဿနာညာဏံ - ဝိပဿနာဉာဏ်တည်း၊ မဂ္ဂသမ်ဂီသဉာဏံ ဖလသမ်ဂီသ ဉာဏန္တိ - ကား၊ မဂ္ဂဉာဏ ဖလဉာဏာနိယေ ဝ-မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ပင်တည်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဒေါပနာတိ ပဒဿ - ဟူသော ပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ယာ ပညာ ပဇာနနာတိ အာဒီဟိ - အစရှိကုန်သော၊ ပဒေဟိ-ဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောဘော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ကမ္မဿကတ ညာဏာဒီနေ ဝ-ကမ္မဿကတာဉာဏ် အစရှိသည်ပင် ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ-

---

ဝန္ဒဂါမိကမ္မံ။ ။"ကုသိုလ်ကံသည်မိမိဥစ္စာ"ဟုသိသောဉာဏ်,ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သောဉာဏ်၌ တည်သူတို့သည် တဘဝ၌ ခံစားရမည့် စီးပွားဥစ္စာထက်, ဘဝများစွာ၌ အကျိုးခံစားရမည့် ကုသိုလ်ကံကိုသာ မြင်မြင်ဆိုင်ဆိုင် လိုင်လိုင်ကြီးပြုဝံ့ကြ၏၊ ထိုသို့ပြုအပ်သောကံသည် များစွာသော သာသနာပကာလတို့ဝယ် နိဗ္ဗာန်ကို မမှန်းနိုင်ကြသောကြောင့် ဝဋ်၌ ကျင်လည်ကြောင်း ဝန္ဒဂါမိကံပင် ဖြစ်သော်လည်း သာသနာတော်တွင်း ကာလတို့ဝယ် သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းသင်းရသောဘဝတို့၌ ဝိဝန္ဒဂါမိကံကိုလည်း ဆက်လက်၍ ပြုနိုင်ကြသောကြောင့် (ဝန္ဒဂါမိကံက ဝိဝန္ဒဂါမိကံကို ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သောကြောင့်) "အရဟုတ္တံ ပတ္တာ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ" ဟု ဆိုသည်။

စတုန့်ံ သစ္စာနံ အနုလောမံ။ ။သစ္စာနုလောမံကို"စတုန့်ံ၊ ပေ၊ အနုလောမံ" ဟုဖွင့်၏၊"သစ္စာ ၄ ပါး"ဟူသည် ပဋိဝေဓဉာဏ်မဟုတ်,ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗအာရုံသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် အာရုံ၏ စတုသစ္စအမည်ကို အာရုမ္မဏိကမဂ်ဉာဏ်၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စတုသစ္စ ပဋိဝေဓဉာဏ်တိုင်အောင် အရကောက်ပါ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ထိုပဋိဝေဓဉာဏ်အားလျော်စွာဖြစ်သော အနုလောမဉာဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "စတုန့်ံ၊ပေ၊ဝိပဿနာဉာဏံ"ဟုဖွင့်သည်။ [သစ္စာန်္တိ ဟိပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗေဟိပဋိဝေဓေ ဝုတ္တော၊-ဋီကာ။]

တနည်း။ ။လောကီဟရာဖြစ်သောဝိပဿနာဉာဏ်သည်ပင်သစ္စာ ၄ ပါးတို့ကို စွမ်းအားရှိသလောက် လျော်စွာသိတတ်၏၊ ထို့ကြောင့်" စတုန့်ံ၊ ပေ၊ အနုလောမံ ဝိပဿနာ ဉာဏံ"ဟုဆိုသည်၊ ဤနည်းအလို"စတုန့်ံသစ္စာနံ"၌ ဥပစာမတင်ရတော့။ [စတုသစ္စပဋိဝေဓသဝါဉပနိဿယဘူတံ၊ ပေ၊ အနုလောမန္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊ မဂ်ကသစ္စာ ၄ ပါးကို သိရာ၌ ဝိပဿနာဉာဏ်ကလည်း ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပနိဿယဘူတံ" ဟု ဆိုသည်။]

ဝါသိက သက်ိန်းကိုၚင်း၊ ဒေတိ-လ္ဟုဆသာ စကား:ရပ်၌၊ သက္ကစ္စကြိယတာ ပြုစေ၏၊ စတ္တာရောပိ-နံသော၊ ပစ္စ:ယာ-ပြုခြင်း:၌၊ သက္ကစ္စကာရိတာ - ရိုရို တတြာပိ-ထိုဓုရဘတ် စသည်တို့၌လက္ကစ္စကြိယတာတို့-ကား၊ သတတမေဝ-သရဏာနံ-သရဏတို့ကို၊(ကိုးကွယ်ရာဟုည်း၊ အင္ဒိတကြိယတာတိ-ကား၊ ခလ္လံ-ဂဏှာတိ-ယူ၏၊(''သရဏဂုံယူ၏''ဟူလ်ခထပေတ္ဝ:-ဝိရိယကို တန်မထား:မူ၍၊ ယတိ-ဆောက်တည်၏၊ တတြာပိ-ဆိုသးနး:လိန ဝုတ္တိတာတိ - ကား၊ အလိန ဟုတ္ဝာ, ပဗ္ဗဇတိ-ရှင်ရဟန်း:ပြု၏၊ ပဗ္ဗဇိတ္ပုံင်း:ရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝါ-ဘနည်း၊ နိကာယ် တရပ်ကိုသော်ၚင်း၊ ဒွေနိကာယ်ခွဲစ်ခြင်း:ရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း၊ [''ဇိဝနံ ဣတိ - ဤသို့ စသည်ဖြင့်၊ ထေပိဋ္ဌကံ ဘြာင့် ဝုတ္တိတာကို ဇိဝိတာဟု ပဋမ ဘုရား:စကား:တော်ကို၊ ဂဏှာတိ-သင်ယူလည်း ဖြစ်ခြင်း:ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် တို့ကို၊ ဘာဝေတိ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၏ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာတိ - ကား၊ ကုသလ တိုး:ပွား:စေ၍၊ အရဟတ္တံ-အရဟတ္တဖိုလ်ချထား:ခြင်း:တည်း၊ အနိက္ခိတ္တဓုရတာ တော-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရာအခါ၌ပြုခြင်း:၌၊ ဝိရိယဓုရဿ-ဝိရိယတည်း:ဟူ ကြီး:ကျယ်သော တင်း:တိမ်အား:ရသူ မည်၏ဟု-တည်း။

အဲရဟတ္တာ-အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်အောင်၊ ဟိဇ္ဇတ္ထ-၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသေးတိ - ကား၊ အထူးကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ဘိဇ္ဇေသာ ခန္ဓာတို့သည်ၚင်း၊ ခန္ဓပဋိပဒ္ဓဉ္စ-

အပ္ပဋိဝါနိတာစ ပဓာနသ္မိန္တိပဒဿ-ဟုဉ်, ရှာ,ဇနပုဒ် အစရှိသည်သည်ၚင်း ''ပဒနိဒ္ဒေသေ'' ဟုရှိ၏၊] ယသ္မာ,ပန္တသေပ်ဘူး:သော ခန္ဓ, ခန္ဓပဋိပဒ္ဓကို၊ အနု ကျော်း:တို့၌၊[ပန္တကို ခဲ့လိုက်သောအခါ:းတည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဖြစ်စေခြင်း:၌၊ဥက္ကဋ္ဌာမာနော-ပျင်း:ရိသေဒကံ-နေအပ်ဘူး:သောခန္ဓာကို ဖုံး:လွှမ်း (အား:ထုတ်ကြော်း:ဝိရိယကို၊) ပဋိဝါးအမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဇ္ဈတိ-ဆွဲး:ဖောက် အနုက္ကဋ္ဌာမာနော-မပျင်း:ရိသောပုဂ္ဂိုလ်းဆို မေးဟ တည်း:ဟူသော အမိုက်မှောင် နစ်စေသည် မည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံးန္ဓေ-ထို ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထခန္ဓာတို့ကို၊ ဝိဒိတေ-ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ အာဒိ-အစရှိသောဧည်တို့ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ(တသ္မာ)

ဒ်တို့ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
တနည်း-မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဆွမ်းလှူသည့်အ း:အောင် ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော
သို့သော် မိမိက ခေါင်း:ဆောင်ပဓာနလုပ်၍ း:ရှိး:နည်း:အလို ''ဝိဒတိတိ ဝိဇ္ဇော'' ဟုသော
ဘတ္တာ'' ဟု ဆိုသည်။ [မမ ဃရံ ဓုရံကတ္ဝာ၊ နောက်နည်း:အလို''ဝိဒတိ-ထင်ရှား:စွာ
ပဋိဝါနေတိ နာဝမ။ ။စာအုပ်တို့၌''ဧ
ဝါနိတာစ ပဓာနသ္မိ'' ၏ အဖွင့်ဖြစ်သောဧ
ဝနုဓာတ်သည် ဗျာပါရအနက်ကိုဟော၏၊ ဇေဋ္ဌ-စုဝေကာနိး အခါ၌ဌင်း၊ ဥပပါတေ
ဖြစေသည် မ့ည်၏'' ဟု သဒ္ဒတ္ထ, ''ဆုတ်နစ်ဧကံ-ဉာဏ်တည်း၊ ဣဒမ္မိ-ဤစုတူပပါတ

ဉာဏ်သည် လည်း၊ သတ္တာနံ - တို့၏၊ စုတိပဋိသန္ဓိစ္ဆာဒကံ – စုတိပဋိသန္ဓေကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ တမံ-ကို၊ ဝိဇ္ဇာတိ-ထွင်းဖောက်တတ်၏၊ ဣဘင်္, ဝိဇ္ဇာ-မည်၏၊ တံ တမံ-ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ-ထွင်းဖောက်ပြီး၍၊ သတ္တာနံ – တို့၏၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော– စုတိပဋိသန္ဓေတို့ကို၊ ဝိဒိတာ-သိအပ်သည်တို့ကို၊ ပါကဋာ - ထင်ရှားသည်တို့ကို၊ ကရောတိ၊ ဣတိ (တသ္မာ) ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေနာပိ–ခကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာမည်၏။

အာသဝါနံ ခယေ ဉာဏန္တိ-ကား၊ သဗ္ဗကိလေသာနံ-တို့၏၊ ခယသမယေ-ကုန်ရာ မင်္ဂလာ၌၊ ဝါ-ကုန်ကြောင်း တရားအပေါင်း၌၊ ဝါ-တွင်၊ (ပဝတ္တံ–ဖြစ်သော၊ ဝါ-ပါဝင်သော၊) ဉာဏံ-ဉာဏ်တည်း၊ [ခယသမယေတိ မဂ္ဂက္ခဏံ အာဟ” –ဦးကာ၊ “ခယသမ္မူဟ ကုန်ကြောင်း တရားအပေါင်း၌၊ ဝါ–တွင်” အနုံ၊] တယိဒံ - ထိုအာသဝက္ခယဉာဏ်သည်၊ စတုသစ္စစ္ဆာဒကတမံ–သစ္စာ ၄ ပါး၊ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်အမှောင်ကို၊ ဝိဇ္ဇာတိ-ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-မည်၏၊ တံတမံ-ထိုသစ္စာ ၄ ပါး၊ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟဘည်းဟူသော အမှိုက်အမှောင်ကို၊ ဝိဇ္ဇိတွာ–ထိုး ထွင်းကာ သိအပ်ပြီး၍၊ စတ္တာရိ–နိ သော၊ သစ္စာနိ–တို့ကို၊ ဝိဒိတာနံ ပါကဋာနိ ကဲ့ရောတိ၊ ဣတိ (တသ္မာ) ဝိဒိတကရဏဋ္ဌေနာပိ–ကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာ–မည်၏။

စိတ္တံသဒ ဒေဓိမုတ္တိနိဗ္ဗာနဥ္စာတိ ဧတ္ထ–၌၊ အာရမ္မဏော–အာရုံ၌၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန–လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် သက်ဝင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ--ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ၊ သဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ မုတ္တဋ္ဌေန စ–လွတ်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၎င်း၊ အဋ္ဌ–နသော၊ သမာပတ္တိယော-တို့သည်၊ စိတ္တာဿ-၏၊ အဓိမုတ္တိနာမ–အဓိမုတ္တိမည်၏၊ ပန–ကား၊ ဣတရံ-အဓိမုတ္တိဘိန္နံ တပါးသော နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဧတ္ထ-ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ တဏှာ သင်္ခါတံ-တဏှာ ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝါနံ-ဝါနသည်၊ နတ္ထိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနံ-မည်၏၊) ဝါ–တနည်း၊ တသ္မာ–တို့တဏှာဟူသော ဝါနမှ၊ နိဂ္ဂတံ–ထွက်မြောက်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာနံ-မည်၏၊ တတ္ထ–ဆို သမာပတ် နိဗ္ဗာန် တို့တွင်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော -- တို့ကို၊ သယံ – မိမိတို့ ကိုယ်ဘိုင်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာ

အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ။အနိဂ္ဂဟိတပက္ခန္ဒနသင်္ခါတေန-(မန္ဒိမ်အပ်-မချုပ်ချယ်အပ်ပဲ လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် ပြေးဝင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော) ယထာသုခံ ပဝတ္တနဋ္ဌေန၊– ဋီကာ၊....အပရိဗန္ဓဘာဝေန–(ပိတ်ဆို့နှောက်ရှက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) နိရာသင်္ကာ-(ရွံရှားခြင်း မရှိသည်ဌင်း), အာရမ္မဏော အဘိရတိဘာဝေနစ ပဝတ္တိ-(အလွန်မွေ့လျော်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်ဌင်း) အဓိမုစ္စနဋ္ဌော၊– အနုံ၊ ဤဋီကာများအလို“အဓိမုတ္တိ-အာရုံ၌လွတ်လွတ်ကျတ်ကျတ်သက်ဝင်တတ်သောသမာဓိ’ ဟုပေး၊ နောက်နည်း၌ကား မုစဓာတ်သည် လွှတ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ဤအလို “ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ ကောင်းစွာလွတ်မြောက်တတ်သော သမာပတ်”ဟုပေး။

ကိလေသေဟိ-ပယ်ခ္ဒာအပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့မှ၊ ဝိမုတ္တတ္တာ-လွတ်မြောက်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိတိ—ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ နိဗ္ဗာနံ ပန—နိဗ္ဗာန်ကိုကား၊ သဗ္ဗကိလေသေဟိ-တို့မှ၊ အစ္စန္တံ-စင်စစ်၊ ဝိမုတ္တဲတ္တာ—လွတ်မြောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တိတိ—ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

မဂ္ဂသမင်္ဂိသ ဉာဏန္တိ—ကား၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ မဂ္ဂညာဏာနိ — မဂ်ဉာဏ်တို့တည်း၊ ဖလသမင်္ဂိသ ဉာဏန္တိ-ကား၊ စတ္တာရိ—န်သော၊ ဖလညာဏာနိ—တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့တွင်၊ ပဌမမဂ္ဂညာဏံ — ပဌမ မဂ်ဉာဏ်သည်၊ ပဉ္စကိလေသေ - ၅ ပါးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ခေပေန္တံ—ကုန်စေလျက်၊ နိဗ္ဗာနေန္တံ—ချုပ်စေလျက်၊ ဂူပသမေန္တံ—ငြိမ်းစေလျက်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တံ-တဖန် ငြိမ်းစေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-၌ကြောင့်၊ ခယေညာဏံနာမ-ခယေဉာဏံ မည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဒုတိယမဂ္ဂညာဏံ — ဒုတိယ မဂ်ဉာဏ်သည်၊ ပေ၊ ဇာတံ၊ တထာ-ထို့အတူ၊ တတိယ မဂ္ဂညာဏံ - တတိယ မဂ်ဉာဏ်သည်၊ ပေ၊ ဇာတံ၊ စတုတ္ထမဂ္ဂညာဏံ ပန-စတုတ္ထဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည်ကား၊ အဋ္ဌကိလေသေ— ၈ ပါးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပေ၊ ဇာတံ၊ [အနုသယနှင့် သံယောဇဉ်တို့ကိုပေါင်း၍ "ပဉ္စကိလေသေ" စသည်ဖြင့် ဆိုထားသည်၊ "ပဉ္စကိလေသေ" စသည်တို့၏ အရကို စိဉ္စာပ္ပါဒကဏ္ဍ လောကုတ္တရကုသိုလ်အဖွင့် ပဂိဏ္ဏက ကထာ၌ ရှုပါ။]

ပန—ကား၊ တံတံ ဖလညာဏံ-ထိုထို ဖိုလ် ၄ ပါး၌ ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ တေသံ ဘေသံ ကိလေသာနံ-ထိုထို ကိလေသာတို့၏၊ ခီဏန္တေ-ကုန်ပြီးသည်တို့၏ အဆုံး၌၊ ဝါ—ကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏ အဆုံး ဖြစ်သော အစကာလ၌၊ နိရုဒ္ဓေန္တေ—ချုပ်ပြီးသည်တို့၏ အဆုံး၌၊ ဝူပသမေန္တေ — ငြိမ်းအေးပြီးသည်တို့၏ အဆုံး၌၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေန္တေ-တဖန် ငြိမ်းအေးပြီးသည်တို့၏အဆုံး၌၊ အနုပ္ပါဒေန္တေ-နောင်တဖန် ဥပါဒ်ခြင်း မရှိသည်တို့၏ အဆုံး၌၊ အပုဝတ္တေန္တေ - နောင်တဖန် ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်တို့၏အဆုံး၌၊ ဝါ—အဆုံးဖြစ်သော အစကာလ၌၊ ဥပ္ပန္နံ—ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုပ္ပါဒေဉာဏံနာမ-မည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။.... အဋ္ဌသာလိနိယာ-သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ-၌၊ ဝါ-တွင်-

နိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-နိက္ခေပကဏ္ဍ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ဒီဃန္တေ။ ။ဒီဃာနံ-ကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏+အန္တော—အဆုံးတည်း၊ ဒီဃန္တော - ဆုံး၊ (တနည်း)ဒီဃာနံ-တို့၏+အန္တော -အဆုံးဖြစ်သော အစကာလတည်း၊ ဒီဃန္တော-လ၊ ဤသို့ ဋီကာ၌ ၂ နည်းပြ၏။

နိက္ခေပ ကဏ္ဍအဖွင့် ပြီးပြီ။

အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ အဖွင့်
တိကအင်္ဂုတ္တရ

ကုဒါနိ-နိက္ခေပကဏ္ဍကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယဒုအဝါဠ်၊ နိက္ခေပကဏ္ဍာနန္တရံ-နိက္ခေပကဏ္ဍ၏ အခြားမဲ့၌၊ ထပိဘဿ-ဟောထားတော်မူအပ်သော၊ (ဝါ-သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့သည် ထားအပ်သော၊) အဋ္ဌကထာ ကဏ္ဍဿ - အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၏၊ ဝဏ္ဏနာကာရမာ-ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာအဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊အနုပုဗ္ဗတ္တာ—လျော်စွာ ရောက်လာပြီ၊ပန-ပရိဟာရ၊ဟေအံ့၊ ကဿ-ကြောင့်၊တံ-ဤကဏ္ဍသည်၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံနာမ-မည်သည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ—ဤကားအမေးတည်း၊ တေပိဋကဿ-ပိဋက ၃ ပုံဟူသော့၊ ဗုဒ္ဓဝစနဿ-ဘုရားစကားတော်၏၊ အတ္ထံ-အနက်အရကောက်ကို၊ ဥဒ္ဒရိတ္တာ-ထုတ်၍၊ထပိတတ္တာ—ထားတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတံ — ဤကဏ္ဍသည်၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံနာမ-မည်သည်၊ ဇာတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ-ခဲ့၊ [“ဟိသစ္စံ”ဟုဎင်း, “ဟိတံပါကဋံ ကရောမိ”ဟုဎင်းယောဇနာနှင့် ရှေးနိဿယတို့၌ စဲ့၏၊] တံသုပိ- ၃ ပုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပိဋကဿ-ပိဋကတို့၌၊ အာဂတံ-လာသော၊ ဓမ္မန္တရံ—ဘရားအထူးကို၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍေနဝ-အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဖြင့်သာ၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိဘွာ-ပိုင်းခြား၍၊ဝိနိစ္ဆိတံ-ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၊ (သမာနံ-သော်၊) သုဝိနိစ္ဆိတံနာမ-ခကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်အပ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊သကဒေလ-သော၊ အဘိဓမ္မပိဋကေ-၌၊ နယာဓဂံ-နည်းကို သိကြောင်းအစဉ်ကိုဎင်း၊ မဟာပဏ္ဍိတော - ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ ပဋ္ဌာန၀ိဘဇနေ-ပြဿနာ၏ အဖြေကို ထုတ်ပြခြင်းကိုဎင်း၊ ဂဏနာစရိယေ-ဂဏန်းကို ဖြစ်စေခြင်း, ထားခြင်း

အတ္ထံ၊ ဧပ၊ ထပိတတ္တာ။ ။ဤဟိတ်ကိုကြည့်၍“ကတိယတိ ထွေ တောယဝါတိကထာ၊ အတ္ထသာ-ပိဋက ၃ ပုံဖြစ်သော အနက်၏၊ဝါ-ကို၊ ကထာ-ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော ကဏ္ဍတည်း၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၊အဋ္ဌကထာစ + သာ + က ဏ္ဍံစာတိအဋ္ဌကထာကဏ္ဍံ” ဟု ဝစနတ္ထပြပါ။

နယမဂ္ဂံ။ ။“နယဂမနံ” ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ မဂ္ဂဝေတ်၏ ဂတိအာနက်ကိုဖွင့်သည်၊ “နည်းကိုသိကြောင်းဖြစ်သော အစဉ်”ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ထိုနယဂမနကိုလည်း ပိဘင်းမှစ၍ ‘အာဂက်ဂကျမ်းအဖွဲ့က်‘သုတ္တန္တဘာဇနီယဒီနယဂမနံ’ဟုဎင်း, ပဋ္ဌာန်းကျမ်းအတွက်“အနုလောမာဒိ နယဂမနံ”ဟုဎင်း ၂,မျိုးဖွင့်သည်၊ မှန်၏-ပိဘင်းပါဠိတော်၌သုတ္တန္တဘာဇနီယစသောနည်းများကိုပြတော်မူ၏၊ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ အနုလုံစသောနည်းများကို ပြတော်မူသည်။

ပဋ္ဌာန၀ိဘဇနာဝဇာနံ။ ။တိက်တခုလျှင် ပြဿနာ ၄၉ ခုစီရှိ၏၊ ဒုက်တခုလျှင် ပြဿနာ ၉ ခုစီရှိ၏၊ထိုပြဿနာတို့တွင် ဖြစ်သင့်သောအနက်ရှိရာပြဿနာ၏အဖြေကို ထုတ်ပြခြင်းကို“ပဋ္ဌာန၀ိဓ”ဟုခေါ်၏၊ [အတ္ထတော သမ္ဘဝဿပဋ္ဌဿဝိသဇ္ဇနဝသေန

ကိုဂုဏ်း၊ အသလွန်ကွေန်ဆန်းပိ–မမှတ်သားနိုင်မသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ အဌကထာကဏ္ဍတောယေဝ-မှသာ၊ ဝါ-နှင့်သာ၊ သမာဓနတုံ-အတူပြုခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ [ကရဓာတ်၏ အနက်၌ ကူပစ္စည်းသက်၍ ''သမာနံ ကာတုံ'' ဟု ဖွင့်ကြသည်။]

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊အံ့၊ ဧတံ-ဤအဌကထာကဏ္ဍသည်၊ ကုတော-အာဒယ် ပုဂ္ဂိုလ်မှ၊ ပဘဝံ-စ၍ ဖြစ်သနည်း၊ ဤတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ [နောက်အဖြေကို ကြည့်၍ ''ကုတောပဘဝံ'' ကို ''အာဒယ်မှ ၎၍ ဖြစ်သနည်း'' ဟု သမာသ်ပုဒ်လည်း ကြံကြသည်။] (ဧတံ-ဤ အဌကထာကဏ္ဍသည်၊) သာရိပုတ္တတ္ထေရပဘဝံ-အရှင်သာရိပုတြာထေရ်ဟူသော အစအမှန်ရှိ၏၊ (ဤတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) ဟိ-ခဲ့၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော-သည်၊ ကေသ-ဝါပါးသော၊ အတ္တနော-၏၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကသ-အတူနေ တပည့်အား၊ ဝါ-သည်၊ နိဒ်ကွပကဏ္ဍ-၌၊ အတ္ထုဒ္ဓါရံ-အနက်အရကောက်ကိုထုတ်ဆောင်ခြင်းကို၊သလွန်ကွေတုံ-မှတ်သားခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တသ–မစွမ်းနိုင်လသော်၊ အဌကထာကဏ္ဍံ-ကို၊ ကထေတွာ–ဟော၍၊ အဒါသိ-ပေးတော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဤဒံ-ဤစကားကို၊ (အရှင်သာရိပုတြာ ဟောပေးသည် ဟူသော စကားကို၊) မဟာ အဌကထာယံ-၌၊ ပဋိကို်ပတ္တာ-ပယ်ပြု၍၊ ဤဒံ-ဤဆိုအပ်လတံ့သော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိံ)၊ အဘိမဓမ္မာနာမ-အဘိဓမ္မာမည်သည်၊ သာဝကဝိသယော- သာဝကဓါတုရာသည်၊ နု-မဟုတ်၊ သာဝက ဂေါစရော-သာဝက၏ ကျက်စားရာသည်၊ နု မဟုတ်၊ ဟေ-ဤအဘိဓမ္မာသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယော– ဘုရားရှင်၏ အရာတော်ဟူ၏၊ ဗုဒ္ဓ-ဂေါစရော- ဘုရားရှင်၏ ကျက်စားရာတော်တည်း။

[''သို့ဖြစ်လျှင် အရှင်သာရိပုတြာနှင့် လုံး၀ မဆိုင်ဖေါ့ပြီလော'' ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ''ဓမ္မသေနာပတိ'' စသည်မိန့်။] ပန-ဆက်၊ ဓမ္မသေနာပတိ-သည်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန-သည်၊ ပုစ္ဆိတော-မေးတတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊

ဥဒ္ဓရဏံ-အနု၊] ထိုပြဿနာတို့ကိုဆိုပင် ''ဟေတုဟော နော'' စသည်ဖြင့် ရထိုက်သော ဂဏန်းသချိုင်္ဂ ထားခြင်းကို ''ဂဏနာစာရ'' ဟု ခေါ်၏၊ [''ဂဏနာယ-ကို၊ စာရဏံ-ဖြစ်စေခြင်း၊ ဝါ-ထားခြင်း၊ ဂဏနာစာရော-ခြင်း။]

အတ္ထုဒ္ဓါရံ။ ။ဤပါဠိတော်၌ ''စတ္တာသု ဘူမီသု ကုသလံ၊ ဥဒေ၀ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ဒွါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ဒ္ဝေ၀ ဓမ္မာ အကုသလာ'' စသည်ဖြင့် ပေါတော်မူထား၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဤမည်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်စသော အနက် (တရားသဘော) တို့သည် ကုသိုလ်စသည်တို့ မည်၏'' ဟု တရားသဘော ဒေသနာပိုင်ကို၊ ထုတ်ပြခြင်းကို ''အတ္ထုဒ္ဓါရ'' ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [အတ္ထာနံ+ဥဒ္ဓါ+ရာ အဟ္ထုဒ္ဓါရော။]

တံ—ထိုအဘတူနေတပည့်ကို၊ အာဒါယ-ခေါ်၍၊ ဥတ္ထု-၏၊ သန္တိကံ-အထံတော်သို့၊ ဂန္ဒွာ—သွား၍၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓသ-အား၊ ကထေသိ—လျှောက်ပြီ၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ—သည်းတသ ဘိက္ခုနော—အား၊အဋ္ဌကထာကဏ္ဍံ-ကို၊ကထေတ္ဝာ—ဟောတော်မူ၍၊ အဒါသိ-ပေးတော်မူပြီ၊ ကထံ—အဘယ်သို့ပေးတော်မူသနည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ ဘဂဝါ—သည်၊ ကဘမေ မမွာ ဂုသလာတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ—မေးတော်မူပြီ၊ ကုသလာဓမ္မာနာမ၊—ကုသိုလ်တရားတို့မည်သည်၊ ကတမေတိ-အဘယ်တို့နည်းဟူ၍၊ သလ္လက္ခေသိ-မှတ်ဆင်ဘနည်း၊ ကွတိအတ္ထော၊ ဒေထ—မေးတော်မူရာ, ထိုအခါ၌၊ တုဏှီဘူတသ—ဆိတ်ဆိတ်နေသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ဒသော၊ အဿ—ထိုရဟန်းအား၊ (ကဒယတ္ဝာဒါသိ၌စပ်၊) မယာ—သည်၊ ကတမေ၊ပေ၊ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိတိ အာဒိနာ—အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဘူမိဘေဒတော-ဘုံအပြားအားဖြင့်၊ယံ ကုသလံ—ကို၊ဒဿိတံ—ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗမ်ပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ စတူသု ဘူမီသု၊—၄ ပါးသောဘုံတို့၌၊ တံ ကုသလံ-ထိုကုသိုလ်ဟူသော၊ လာ၊ ကွမေမပွာ—ဤ ကထားတို့သည်၊ ကုသလာနု—ကုသိုလ်တို့မဟုတ်သော၊ ကွတိ ကွမိနာနယေန-ဖြင့်၊ ကဏ္ဍိကံ ကဏ္ဍိကံ—အစုအစုကို၊ဃဋ္ဋံ ဃဋ္ဋံ-အပေါင်းအပေါင်းကို၊ ဂေါစ္ဆကံ ဂေါစ္ဆကံ-အပြုတ်အပြုတ်ကို၊ ကတ္ဝာ,အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန-ရသင့်သော အနက်သဘောတို့ကို ထုတ်ပြခြင်း၏ အစုစုမ်းဖြင့်၊ ကုသလာဒိဓမ္မ-ကုသိုလ်အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထာ-ပြတော်မူလျက်၊ ကထေတ္ဝာ ဟောတော်မူ၍၊ အဒါသိ—ခပ တော်မူပြီ၊ (''ကွတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ—ဆိုအပ်ပြီ၊ ဤသို့''ကိ''အမေ-ကို ပြန်လှည့်ဘို့ရန် ထည့်ပါ။)

နနု၊ ပေ၊ အဒါသိ။ ။ဤနနုကို ယောဇနာဌ် ''ဒဿိတံ နနု''ဟု တွဲ၏၊ ယံ၏ ရှေ့ကနေသော နနုသည် တံ၏နောက်ဌ်သာ တွဲသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဌ်''ကုသလာ နနု''ဟု တွဲလိုက်ပါသည်၊ ထို့ပြင် သဗ္ဗမ်ပိ တံ ကုသလံကိုလည်း''ကတ္ဝာ''ဌ်စပ်လေ၏၊ ''စတူသု ဘူမီသု ကုသလံ၊ ဇ္ဈမေမပွာ ကုသလာ''ကား ပါဠိတော်စကားတည်း၊ ထိုပါဠိတော်စကားကို ဇ္ဈတိကျော်၍ စပ်သည်မှာ ထုံးစံ မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဤနိဿယဌ် ဇ္ဈတိအတွင်းမှာသာ စပ်ပါသည်။

ကဏ္ဍိကံ။ ။ဇ္ဈတ္ထိလိန် ကဏ္ဍိကာသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်(၈၇၅)ဌ် လာသည့် အတိုင်း ကြာစေ့အိမ်(ကြာစွယ် ကြာအသျက်)အိမ်၏ အထွဋ်အနက်တို့ကို ဟော၏၊ ကြာစေ့အိမ်၌ ကြာစေ့ဟွေ့ ရုပေါင်းနေသကဲ့သို့၎င်း, အိမ်၏အထွဋ်၌ အခြင်ရုနယ်များး စုပေါင်းနေသကဲ့သို့၎င်း, တရားတွေ့၏ စုပေါင်းခြင်းကို ''ကဏ္ဍိကာ''ဟု သဒ်သုပစာဟင်၍ ဆိုထားသည်၊ ဒုတိယာပိဘတ်ကား ကြိယာဝိသေသနဝွဲတည်း၊ အားလုံးအနက်တို့၌ ဒို့စေခြင်းငှါ ဝိစ္ဆာလည်းဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌''ရာသိ ရာသိဝသေန သဟ ဂန္ထေတွာ''ဟု ဖွင့်သည်၊ [စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍအစ တိက-ဒုကတို့ကို ပိုင်းခြားပြရာ အခဏ်းဌ်ကား ကဏ္ဍိကာ၏ အနက်ကို တဖျိုး ဖွင့်ခဲ့သည်။] လဋ္ဌာ, ဂေါစ္ဆကာ သဒ္ဒါတို့လည်း အပေါင်းအစု အနက်ဟောပင်တည်း။

တတ္ထ—ထိုစတ္ထုသု ဘူမိသု အစရှိသောပုဒ်တို့တွင်၊ စတ္ထုသူတိ-ကား၊ [အချို့စာအုပ်၌ "စတ္ထုသု ဘူမိသူတိ" ဟု ရှိ၏။] ကာမာဝစရ၊ ပေ၊အပရိယာပန္နာသု-ကာမာဝစရဘုံ, ရူပါဝစရဘုံ, အရူပါဝစရဘုံ, အပရိယာပန္နဘုံ ဟူကုန်သော၊ [ဘူမိသု ၌ စပ်၊ အပရိယာပန္နဘုံ ဟူသည် လောကုတ္တရာဟူသော အဝတ္ထာဘုံတည်း၊] ကုသလံတိ-ကား၊ ဖဿာဒိဧဘေဒံ—ဖဿ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ကုသလံ—သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍတုန်းက "ဖဿော ဟောတိ" စသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဖဿာဒိဘေဒံ ဟု ဆိုသည်၊] ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ—ကား၊ သဇ္ဇပိ-နှင်သော၊ တာသုတာသု ဘူမိသု—ထိုထိုဘုံတို့၌၊ ဝုတ္တာ-ဟော တော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဖဿာဒဧယာ-ဖဿ အစရှိကုန်သော၊ ဣမေဓမ္မာ—ဤဘရားတို့သည်၊ ကုသလာနာမ ကုသိုလ်တို့မည်၏။

ပန-ကား၊ အကုသလာနံ-တို့၏၊ ဘူမိဝသေန—ဘုံဘို့၏အပြားဖြင့်၊ ဘေဒါ ဘာဝတော-အပြား၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒ္ဝါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-မူပြီ။ ["ဘုံမဿဉ္ဉံပဲ ဟောတော်မူသည်" ဟူလို၊] တတ္ထ-ထို ဒ္ဝါဒသ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါဟုဆသော ပါဠိဌာန်၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥပပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ လ္ဟတိ-ကြောင့်၊ ဥပပါဒေါ-မည်၏၊ စိတ္တမေဝ-စိတ်သည်ပင်၊ ဥပ္ပါဒေါ—ဖြစ်ဘတ်သောဘရားတည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ—စိတ်သည်ပင် ဖြစ်တတ်သောတရား၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ—ဤစိတ္တုပ္ပါဒေါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဒေသနာသီသမေဝ—ဒေသနာ၏ ဦးခေါင်းသာတည်း၊ ပန-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ ဆုဇာ-သည်၊ အာဂတော-လာပြီ၊ လ္ဟတိ-သို့၊ ဝုတ္တော—ဆိုအပ်သော်၊ (ဆိုအပ်ဆဉ်၊) အမစ္စာဒီနံပိ—အမတ် အစရှိသူတို့၏လည်း၊ အာဂမနံ-လာခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တမေဝ—ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ စိတ္တု

စိတ္တုပ္ပါဒေါ။ ၊ဦးကာနည်းကို ဦးကာဠ်ရှုပါ၊ "ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဥပ္ပါဒေါ၊စိတ္တမေဝ+ဥပ္ပါဒေါ စိတ္တုပ္ပါဒေါ" ဤ အဋ္ဌကထာနည်းအရ ဖြစ်သောစိတ်သာ တိုက်ရိုက်ရ၏၊ ပစောနနည်းတည်း၊ ယှဉ်ဘက်စေတသိက်များကား အပစောန(နောက်လိုက်)အဖြစ်ဖြင့်သာ ရသည်၊ စိတ္တ+ဥပ္ပါဒ ၂ ပုဒ်ကို အပြန်အလှန် ဝိသေသနလုပ်၍ "စိတ္တ ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ဧတ်မှတပါး အခြားသော ဖြစ်တတ်သော ရုပ်တရားများကို တားမြစ်၏၊ ဥပ္ပါဒဟူသော ဝိသေသနဖြင့် ပဗြိုင်သောစိတ်ကို တားမြစ်၏" ဟု ဦးကာဖွင့်၏။ [အဋ္ဌကထာယံ ပန၊ပေ၊ဥပ္ပါဒဂ္ဂဟဏံ၊—ဦးကာ။]

တနည်း။ ။စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌ "စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ" ဟု ဟောတော်မူခဲ့သည့် အတိုင်းစိတ်၏ဥပ္ပဇ္ဇနကအဖြစ်က ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့် "စိတ္တမေဝ ဥပ္ပါဒေါ—စိတ်သည်ပင်+ဖြစ်သောတရား" ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို "ဥပ္ပါဒ" ဟူသော ဝိသေသနသည် ဘူကကထန ဝိသေသနတည်း၊ ရှေးနည်းဦးကား ၂ ပုဒ်လုံးပင် အပြန်အလှန် ဗျဝစ္ဆေဒက ဝိသေသနများတည်း။ [စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍော ဝါ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗံ၊— ဦးကာ။]

ပဂါဒါတိ-ဟူ၍၊ ဝုဒ္ဓေ--ဘဂဝန္တော်မူအပ်သော်၊(စိတ်ကို ခေါင်းတပ်၍ ဟော တော်မူအပ်သော်၊) ဇေဟိ—ထို့စိတ်တို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တဓမ္မာပိ—ယှဉ်ဘက်တရား တို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာဝ-ဟောတော်မူအံ့ပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ-နှ်၏၊ ကုဿိ-ရောက်၌၊ သမုတ္ထ-အလုံးစုံသော တိက်ဒုက်တို့၌၊ စိတ္တာ၊ပဂါဒ ဂဟဏေန—စိတ်ကို၊ပဂါဒသဒ္ဒါဖြင့်၊ သသမ္မယုတ္တဓမ္မံ-သမ္မယုတ္တဘရားနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဂဟိတံ-ယူတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိဘဗ္ဗံ။

ဣဒဘာ—ဤဒုက္ခဒိသ အကုဝလစိတ္တာ၊ပဂါဒါဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ-ဒနောက်၌၊ စတူသု၊ပေါဘာဒီနံ-အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗသံပိ-နှ်သော၊ တိကဒုကဘာဇနီယ ပဒါနံ—တိက်ဒုက်တို့ကို ဝေဘန်းကြောင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထော-အနက် ကိုဌင်း၊ ဝေဒနာ၊ဂဟဏဒိသု-ပေဒနာတိက် အစရှိသည်တို့၌၊ သုခါဒိနံ—သုခ ဝေဒနာ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-ဂို့ကို၊ နဝတ္တဗ္ဗတာဒ-သုခါယဝေဒနာဃ သမ္မယုတ္တာဓမ္မာ စသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုဌင်း၊ (တိက်မုတ်ဖြစ်ပုံ ကိုဌင်း၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက် စိတ္တာ၊ပဂါဒကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တာနုယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ပါဠိ ယတ္ထံ-ပါဠိတော်၏အနက်ကို၊ ဝိမံသိတ္ဝာ-စူးစမ်း၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ပန-ကား၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ—အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ—ဆိုဂုန်တော့အံ့။ [“ပန—အထူး ကား”ဟု ရှေးနိဿယယ်၌ ပေး၏၊]

တတ္ထ—ထို တိက်တို့တွင်၊ တာဝ-မဂ္ဂါရမဏတိက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွဲ၍၊ [ဝိသေသတိက်တို့တွင် ပရိတ္တာဒုမဏတိက်၏နောက်၌ မဂ္ဂါရမဏတိက်ကို ဖွင့် လိမ့်မည်၊] (နိဒ္ဒိဒ္ဓ)ပရိဿာရုမဏတိက-၌၊ သဗ္ဗေ၊ပေ၊ဝိပါကောတိတ္ထေ-၌၊ (အတ္ထော ဇေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒ္ဝိ၊ဥဝိညာဏာနိ—ဒွဲ့ ပဥ္စဝိညာဉ်တို့သည်၊ စက္ခု ပသာဒါဒယော—စက္ခုပသာဒ အစရှိသော ဝတ္ထုရုပ်တို့ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ နိယမေနေဝ—အမြဲ ကာဖြင့်သာလျှင်၊ ဣဒ္ဓာနိဒ္ဓာဒိဘေဒေ—ဣဒ္ဓ အနိဒ္ဓ အစရှိ သော အပြားရှိကုန်သော၊ ရူ၊ပေ၊ဖေါ့ဗ္ဗေ—ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံ, ဂန္ဓဗ္ဗံရုံ, ရသာရုံ, ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ တရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ—အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရုမဏာနိ—ပရိတ္တာရုမဏတို့မည်၏၊ (ကာမတရား ဟူသော အာရုံရှိသောစိတ်တို့ မည်၏၊)

ပန—ကား၊ ကုသလာကုသလဝိပါကာ-ကုသလဝိပါက် အကုသလဝိပါက် ဖြစ်ကုန်လော၊ ဇဒ္ဓ-ဦးဒသာ၊ မဇနာဝေတုယော—မနောဓာတ်တို့သည်၊(သမ္မဋ္ဌိ စ္ဆုန်းဒွေးကို ဆိုသည်၊) ဟဒယဝတ္ထုံ—ကို၊ နိဿာယ—မှီ၍၊ စက္ခုဝိညာဏာ ဒီနံ-စက္ခုဝိညာဉ် အာရုံရှိသည်တို့၏၊ အနန္တရာ—အခြားမဲ့၍၊ နိယမဘော—အမြဲ အားဖြင့်၊ ရူပါဒိဇနဂ-ရူပါရုံ၌စရှိသော အာရုံတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တန္တိ-နှ်၏၊ ကုတိ—ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရုမဏာနိ—တို့မည်၏၊ ကုသလဝိပါကာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု—ကုသလဝိပါက် အဟိတ်မနောဝိညာဏ ဓာတ်ဟူသော၊

သောမနဿသဟဂတာ-ဧသောမနဿသဟဂုတ် သန္တိရကစိတ်သည်၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ-ပဋ္ဌဒ္ဓါရဒ္ဒ်၊ သန္တိရကဝသေန—သန္တိရကကိစ္စ၏ အစုမ်းဖြင့်ဟင်း၊ ဆသု-နှင့်သော၊ ဒ္ဓါရေသု—တို့ဒ္ဒ်၊ တဒါရမကာဝသေန-တဒါရုံကိစ္စ၏ အစုမ်းဖြင့်ဟင်း၊ ဣတိ-သို့၊ နိယမတော-အားဖြင့်၊ ရူပါဒီနိ—ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ ဆ-နှင့်သော၊ ပရိတ္တာရမကာနေဝ—ကာမအာရုံတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာ—ပရိတ္တာရမဏာ မည်၏။

ကုသလာကုသလ ।ပေ। ဓာတုဒ္ဒယံ—ကုသလဝိပါက် အကုသလဝိပါက် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊(ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရကာ ၂ပါးကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ-ဒ္ဒ်၊ သန္တီရကဝသေန—ဖြင့်ဟင်း၊ ဆသု, ဒ္ဓါရေသု-တို့ဒ္ဒ်၊ တဒါရမကာဝသေန-ဖြင့်ဟင်း၊ နိယမတော-အားဖြင့်၊ ရူပါဒီနိ-နှင့်သော၊ ဆ—ကုန်သော၊ ပရိတ္တာရမကာနေဝ—ဘို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘပဝတ္တတိ၊ ပဋိသန္ဓိဝသေန—ဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနမ္ပိ—ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ ပရိတ္တံ—ကာမအာရုံဖြစ်သော၊ ကမ္မံ(ဝါ)-ကံမူသည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မနိမိတ္တံ(ဝါ)—ကမ္မနိမိတ်မူသည်းဖြစ်သော၊ ဂတိနိမိတ္တံဝါ—ဒသာ၊ အာရမ္မဏံ ကရောတိ၊ ပဋိတ္တိယံ—ပဝတ္တိအခါဒ္ဒ်၊ ဘဝင်ဝသေန-ဘဝင်ကိစ္စ၏အစုမ်းဖြင့်ဟင်း၊ ပရိယောသာနေ-အဆုံးဒ္ဒ်၊ စုတိဝသေန—စုတိကိစ္စ၏ အစုမ်းဖြင့်ဟင်း၊ ပဝတ္တမာနမ္ပိ-ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ တဒနုဝ—ထိုပရိတ္တာဖြစ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် အာရုံကိုသာ၊ အာရမ္မဏံ ကရောတိ၊ ဣဘိ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာ-မည်၏၊[ဤသို့ ပဋိသန္ဓိ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စအတွက်ထူးသောကြောင့် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရကာ ၂ပါးကို သောမနဿသန္တီရကာမှ ခွဲ၍ပြသည်။]

ပန—ကား၊ အဋ္ဌ-နှင့်သော်၊ သဒဟဘုကပိပါကစိတ္တာပ္ပဒါ-သဟိတ်ဝိပါက်စိတ္တာပ္ပဒါဒ်တို့သည်၊ ဇော္ဍ- ဤဥပေက္ခာသန္တီရကာ ၂ပါးအပေါင်းဒ္ဒ်၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်သော်၊ တဒါရမကာဝသေန—ဖြင့်ဟင်း၊ ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်စုတိဝသေနစ—ဖြင့်ဟင်း၊ ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ—ကာမတရားတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တန္တိ၊ ကြိယမနောခဘု-ကြိယမနောဓာတ်သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒ္ဓါရေ-ဒ္ဒ်၊ ရူပါဒီနိ-ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တဟိ၊ သောမနဿ ।ပေ। ဓာတု- သောမနဿသဟဂုတ် အဟိတ်ကြိယမနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ကို ဆိုသည်၊) ဆသု,ဒ္ဓါရေသု—တို့ဒ္ဒ်၊ ပစ္စုပ္ပန္နေ-ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မနောဒ္ဓါရေ-ဒ္ဒ်၊ အတီတာနာဂတပိ-အတိတ်အနာဂတ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပရိတ္တေ-ကာမဘုံးဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါဒိဓမ္မေယေဝ-ရူပါရုံအစရှိသော တရားတို့ကိုသာ၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ခိဏာသဝါနံ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဟာဒ္ဒါကာရံ—ရှင်းလန်းခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ဂဟေတွာ—ပြုလျက်၊ ပဘဿရာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏာ-မည်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပဋ္ဌဝိသတိ-

၂၅ပါးသော၊ ဣမေ စိတ္တုပ္ပါဒါ–ဤ စိတ္တပ္ပါဒ်တို့ကို၊ ကေန္တေနေဝ–ကေန် အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပရိတ္တာရမဏာတိ–ကာမတရား ဟုသော အာရုံရှိသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဟူ၍၊ ဓေဒိတဗ္ဗာ–နှံ၏။ [ဤ ၂၅ပါးသည် သင်္ဂြိဟ်ကျမ်း အာရုမဏသင်္ဂဟ်ဟု၌ "ပဉ္စဝိသ ပရိတ္တမိ့" အရာ ပြအပ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ပင်တည်း။]

[မဟဂ္ဂတာရမဏတရားတို့ကိုပြလို၍ "ဝိညာဏဉ္စ" စသည်မိန့်၊] ဝိညာဏဉ္စ၊ပေ၊ဓမ္မာ–ဝိညာဏဉ္စာယတနတရား, နေဝသညာနာသညာယတန တရားတို့သည်၊ အတ္တာနော အတ္တာနော–မိမိ မိမိ၏၊ ဟေဋ္ဌိမံ–အောက်၌ဖြစ်သော၊ သမာပတ္တိ-သမာပတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ–အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တာနတော–ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ မဟဂ္ဂတာရမဏာ – မဟဂ္ဂုတ်တရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ [သင်္ဂြိဟ်၌ "ဆ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတာ" အရပင်တည်း။] မဂ္ဂဖလဓမ္မာ–မဂ်ဘရား ဖိုလ်တရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနာရမဏတ္တာ–နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပမာဏာရမဏာ–အပ္ပမာဏ တရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊... ["အဋ္ဌ နိဗ္ဗာန ဂေါစရေ" အရပင်တည်း။]

ကုသလတော–ကုသိုလ်မှ၊ ဝါ–ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-၄ပါးသော ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဌင်း၊ ကြိယတော မှ၊ ဝါ–န်သော၊ စတ္တာရော–၄ ပါးသော ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌ-န်သော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပါဒ်-တို့သည်၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇန ခီဏာသဝါနံ – သေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်, ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အာသဏ္ဏစုဒါန ပစ္စဝေက္ခဏ ဓမ္မသဝနာဒီသု-လေးလေးစားစား မပြုမူ၍ ပေးလှူသူအခါ, တရားကိုဆင်ခြင်ရာအခါ, တရားနာရာအခါ အစရှိသည်ဘို့၌၊ကာမာဝစရဓမ္မမှ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိကာလေ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏာ–ကာမတရား ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ (သေက္ခ၊ပေ၊ ခီဏာသဝါနံ-တို့၏၊) အဘိပဂုဏာနံ-အံ့လွန် အဝါး

ခီဏာသဝါနံ။ ။"ရဟန္တာတို့၏အသက္ကာရဒါနစသည် ပြုရာအခါမဟာကြိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် ကာမတရားတို့ကို အာရုံပြုရာဝယ်"ပရိတ္တာရမဏဖြစ်၏" ဟု ဆိုရာ၌ အဘယ်ကို အသက္ကာရဒါနစသည်ဟု မှတ်ရမည်နည်းဟုမေးဘွယ်ရှိ၏၊အဖြေကား-ထိုဒါနစသည်ကို လေးလေးစားစားမပြုခြင်းကို အသက္ကာရဒါနစသည်ဟုမှတ်ပါ၊ "လေးလေးစားစား မပြု" ဟူရာ၌လည်း ပျင်းရိ၍ မပြုခြင်းဟု မမှတ်ရ၊ "အားထုတ်မှုကြောင့်ကြစိုက်မှု မပြုခြင်း"ဟုသာမှတ်ပါ၊ အသက္ကာရကို"ပစ္စဝေက္ခဏ,ဓမ္မသဝနတို့၌လည်း ယှဉ်ပါစေ။ [ခီဏာသဝါနံ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-ဋီကာ၊] ပုထုဇဉ်သေက္ခတို့၌ကား ပျင်းရိခြင်း,စိတ်ဆိုးခြင်း စသည်ကြောင့်လည်း အသက္ကာရဒါန စသည်ဖြစ်နိုင်၏။

အဘိပဂုဏာနံ။ ။အလွန်အံ့ဝါးဝသ်ဟ လေ့လာအပ်ပြီးသော ဈာန်ကို ဆင်ခြင်ရာ၌ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့်လည်း (အလွန် ဂဎမစိုက်ရဲ, လေးလေးစားစား မပြုရဲ) ဆင်ခြင်နိုင်ကြောင်းကို သိစေလို၍'အဘိပဂုဏာနံ'ဟုဆိုသည်၊ "အဘိပဂုဏာ

ဝစ္စာ လေ့လာအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပဌမဈာနာဒိနံ-ပဌမစျာန်အစရှိသည်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ-ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာရမဏာ-မဟဂ္ဂုတ်တရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ [ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်ဖြင့် မဟဂ္ဂုတ်တရားကို ဆင်ခြင်သည်] ကသိဏနိမိတ္တာဒီ ပညတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ-ကသိုဏ်းနိမိတ် အစရှိသော ပညတ်ကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ-ကာမမဟဂ္ဂုတ် အပ္ပမာဏာ ဟု မဆိုထိုက်သော အာရုံရှိကုန်၏၊ (ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊) [ကသိဏနိမိတ္တာဒီပညတ္တိဖြင့် ရှေးပညတ်ခဏ်းဌ် "တီဏိ လက္ခဏာနိ" ဟုဂုင်း "အပေါ်" စသည်ဟုဂုင်း ပြခဲ့သော ဥပါဒါပညတ်အားလုံးကို ဆိုသည်။]

အကုသလဧတာ-အကုသိုလ်မှ၊ ဝါ-အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-နသော၊ ဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ-ဘို့သည်၊ ပဋ္ဌာဏ်ဟာသာယ-၅၅ပါးသော၊ကာမာဝစရဓမ္မာနံ-ဘို့ကို၊သဇ်္ဂေါ သတ္တော်တိ-သတ္တဝါသတ္တဝါဟူ၍၊ ပရာမသန၊ပေါကာလေ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ရာအခါ,လွန်စွာသာယာရာအခါ, လွန်စွာနှစ်သက်ရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမဏာ-ကုန်၏၊ ဧတနေဝါကာရေန-ဆို ပရာမသနစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ သတ္တဝိသတိ-သော၊ မဟဂ္ဂတဓမ္မေ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိကာလေ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာရမဏာ-မဟဂ္ဂုတ်တရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ပဏ္ဏတ္တိဓမ္မေ-ပညတ်တရားတို့ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ပဝတ္တနကာလေ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ သိယာ-ရံခါ၊နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ-ပရိတ္တ, မဟဂ္ဂုတ် အပ္ပမာဏာ ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏။

ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာနံ-ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့၏၊ ဧတဓေယဝဓမ္မေ-ဆိုတရားတို့ကိုပင်၊ အာရဗ္ဘ,ကေဝလံ-ပရာမသန ဖက်, သက်သက်၊ အဿာဒနာဘိနန္ဒနဝသေန-လွန်စွာသာယာခြင်း, လွန်စွာနှစ်သက်ခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌ဌင်း၊ပဋိသန္ဓိယသမ္ပယုတ္တာနံ-ပဋိသန္ဓိယသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၏၊ ဒေါမနဿဝသေန-

---

ဈာန်ကို ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြင့်သာ ဆင်ခြင်၏ဟုအမြဲသတ်မှတ်ခြင်းကိုပြုသည်" ဟုမမှတ်ရ၊ ထိုအတိပဂုဏ ဈာန်များကို ဉာဏသမ္ပယုတ်က သာ၍ပင် ဆင်ခြင်နိုင်ပါသေး၏၊ [အတိပဂုဏာနန္တိ ဝစနံ၊ပေါအတိပဂုဏာနန္တိ အာဒိ၊-ဋီကာ။]

ပဋ္ဌာ၊ ပေ၊ နတ္ထိနကာလေ။ ။ကာမဇိတ် ၅၄ နှင့် ရုပ်တရားဟိုကို "ပဋ္ဌာပဏ္ဏာသကာမာဝစရဓမ္မေ" ဟု ဆိုသည်၊ ထို တရား တမျိုးမျိုးကို ဒိဋ္ဌိဖြင့် "ပုဂ္ဂိုလ်-သတ္တဝါ-ငါ-သူ" စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်မှု,သုံးသပ်မှုကို "ပရာမသန" ဟုခေါ်၏၊ထိုတရားတမျိုးမျိုးကို ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ် သောမနဿသဟဂတ်ဖြစ်သော ရာဂဖြင့် သာယာမှုကို "အဿာဒန" ဟုခေါ်၏၊ ထိုတရားတမျိုးမျိုးကို ဝိတ်ပြဋ္ဌာန်းသောတဏှာဖြင့်နှစ်သက်မှုကို "အဘိနန္ဒန" ဟုခေါ်သည်။ [ပရာမသနန္တိ ဒိဋ္ဌိယာ ကိစ္စံ, အဿာဒနန္တိ သောမနဿရာဂသဟ ကိစ္စံ အဘိနန္ဒနန္တိ သပ္ပိကံကတဏှာယ ကိစ္စံ၊-ယောဇနာ။]

ဒေါမနဿ၏ အစ္ဓမ်ားဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ-ဥဒ္ဒါန်း၊) ဝိဝိကိစ္ဆာသမ္မယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒဿ-၏၊ အနိဋ္ဌာနဂတဝတ္ထသေန (အနိဋ္ဌဂတသေန-မူကွဲ)ဆိုးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်ခြင်း၏ အစ္ဓမ်းဖြင့်၊(ပဝတ္တိယံ-ဥဒ္ဒါန်း၊)ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၏၊ ဝိက္ခေပဝသေန-ပျံ့လွင့်ခြင်း၏ အစ္ဓမ်းဖြင့်ဌာန်း၊ အဝုပသမဝသေနစ-မငြိမ်သက်ခြင်း၏ အစ္ဓမ်းဖြင့်ဌာန်း၊ ပဝတ္တိယံ-ဥဒ္ဒါန်း၊ပဒါဂ္ဂ ပေါရမဏတာ-ကာမဘာရး, မဟဂ္ဂုတ်တရာ, ပညာတ်တာရးလျှင် အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ဇေတသု-ဤဒိဋ္ဌဂတသမ္ပယုတ်အစရှိသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဘို့တွင်၊ ကေဓမ္မာပိ-ဘခုသော တရားသည်လည်း၊ အပ္ပမာဏော-အပ္ပမာဏာတရားတို့ကို၊ (လောကုတ္တရာတရားတို့ကို၊) အာရဗ္ဘ,ပဝတ္တိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ, အပ္ပမာဏာရမဏာ-အပ္ပမာဏာရမဏာတရားတို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်။

ကုသလတော-မှ၊ ဝါ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာဇရာ-၄ ပါးသော ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၎င်း၊ ကြိယတော-မှ၊ ဝါ- နှစ်သော၊ စတ္တာဇရာ-တို့၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌ-နှစ်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တပ္ပါဒါ-တို့သည်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနခီဏာသဝါနံ-တို့၏၊ သကသကစိတ္တေန ပစ္စဝေက္ခဏာ ဓမ္မသဝနာဒီသု-လေးလေးစားစား ပေးလှူခြင်း, တရားကို ဆင်ခြင်ခြင်း, တရားနာခြင်းအစရှိသည်တို့၌၊ ယထာဝုဇ္ဈပဂါဘေ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေ-ဘို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိဘာဝေ-၌၊ ပရိဘ္ဂမဟဂ္ဂုတနဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ-ကာမမဟဂ္ဂုတ်ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ကား၊ဂေါတြဘု ကိဘေလေ-ဂေါတြဘု ကိစ္စတပ်ရာအခါ၌၎င်း၊ [ဝေါဒါနိန် ကိစ္စတပ်ရာအခါကိုလည်း ဂေါတြဘုသဒ္ဒါဖြင့်ယူပါ၊] လောကုတ္တရဓမ္မေ-တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏာကာလေ-ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၎င်း၊ နေသံ-ထိုဉာဏ်သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ဘို့၏၊ အပ္ပမာဏာရမဏတာ-အပ္ပမာဏာရမဏာတို့၏ အဖြစ်ကို၊ (အပ္ပမာဏာအာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-ဆက်၊ ယံ တေံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနံ-အကြင် ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ဆို ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်သည်၊ သမ္ပတ္ထပါဒကစတုတ္ထံ-သမ္ပတ္ထပါဒက စတုတ္ထဈာန်၎င်း၊ အာကာသကသိဏစတုတ္ထံ-၎င်း၊ပေ၊ အနာဂတံသညာဏစတုတ္ထ - အနာဂတံသညာဏ စတုတ္ထဈာန်၎င်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကုသလတောပိ-ကုသိုလ်အားဖြင့်၎င်း၊ ကြိယတောပိ-အားဖြင့်၎င်း၊ ဒွါဒသ ဝိဓံ-၁၂ ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဒွါဒသဝိဓံ။ ။ဤကား၌“ကုသလတောပိ၊ပေ၊စတုဒသိသတိဝိဓောဝုတ္တော ဟောတိ”ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်အတွက် သမ္ပတ္ထပါဒက စတုတ္ထဈာန်သော ၁၂ ပါး,ကြိယာအတွက် ၁၂ ပါးအားဖြင့်“၂၄ ပါးရှိသည်”ဟု ဆိုရာဧရာက်သည်ဟု မှတ်ပါ။

တတ္ထ-ထိုဒ၂ ပါးသော စတုတ္ထစျာန်တို့တွင်၊ သမ္မတ္ထပါဒက စတုတ္ထံနာမ—သမ္မတ္ထပါဒက စတုတ္ထစျာန်မည်သည်၊ ဝါ-အလုံးစုံသော ဝိပဿနာစသည်တို့၏ အခြေခံဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်မည်သည်၊ ဝါ—အလုံးစုံသော ဝိပဿနာစသည်တို့ကြောင့် အကြောင်းရင်း အခြေခံဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်မည်သည်၊ အဒ္ဓသုန်သော၊ ကသိဏောသု-တို့၌၊ (ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊) စတုတ္ထစျာနံ—စတုတ္ထစျာန်တည်း၊[အာကာသကသိုဏ်းနှင့် အာလောကကသိုဏ်းကို ချန်၍ ''အဒ္ဓသု ကသိဏောသု''ဟု ဆိုသည်၊] ဟိ-ခဲ့၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို သမ္မတ္ထပါဒကစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ဝိပဿနာယ-ပိ-ဝိပဿနာ၏လည်း၊ ပါဒကံ-အခြေခံသည်၊ ဟောတိ၊ အဘိညာနံပိ-အဘိညာဉ်ဘို့၏ရင်း၊ နိရောဓဿပိ—နိရောဓသမာပတ်၏ရင်း၊ ဝဋ္ဋဿပိ — ဝဋ်ဒုက္ခ၏ရင်း၊ ပါဒကံ, ဟောတိယေဝ—ဖြစ်သည်သာ၊ လွတ်—ကြောင့်၊ သမ္မတ္ထပါဒကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ကား၊ အာကာသ၊ ပေ၊ စတုတ္ထာနိ-အားကာသကသိုဏ်း၌ ဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန် အာလောကကသိုဏ်း၌ဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်တို့သည်၊ ဝိပဿနာယပိ-၏ရင်း၊ အဘိညာနမိ—တို့၏ရင်း၊ ဝဋ္ဋဿပိ-၏ရင်း၊ ပါဒကာနိ-အခြေခံတို့သည်၊ဟောန္တိ၊ နိရောဓပါဒကာနေဝ-နိရောဓပါဒကတို့သည်သာ၊နဟောန္တိ၊ ဗြဟ္မ၊ ပေ၊ စတုတ္ထာနိ—ဗြဟ္မဝိဟာရနှင့် ယှဉ်သော စတုတ္ထစျာန်, ထုက်သက်

သမ္မတ္ထ၊ပေ၊စတုတ္ထံ။ ။''တံ ဟိ ဝိပဿနာယပိ ပါဒကံ''စသော အကျယ်ကို ကြည့်၍ သမ္မတ္ထ၌ ထ သည် သာမိအနက်ဟောဟု သိသာ၏၊ ''ဝိပဿနာ စသော ထိုအလုံးစုံတို့၏ အခြေခံဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်''ဟူလို၊ (တနည်း) ဝိပဿနာစသော အကျိုးတရားတို့ကြောင့် အကြောင်းရင်း အခြေခံဖြစ်သည်ကို ''သမ္မတ္ထ ပါဒက'' ဟု ဆိုသည်၊ ဤအလို ထပစ္စည်းသည် နိမိတ်အနက်ဟောတည်း၊-ဋီကာ၊[တန သမ္မေသု ဝိပဿနာဒီသု နိပ္ပါဒေတမ္မေသူတိ အတ္ထော၊—အနု။]

ဆင်ခြင်းအံ့။ —-ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းဘို့ရာ စတုတ္ထစျာန်ကိုဝင်စားလျှင် ဤစတုတ္ထစျာန်သည် ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်၏၊ အဘိညာဉ်ကို ဖြစ်စေဘို့ရာ စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စားလျှင် အဘိညာပါဒကဖြစ်၏၊ နိရောဓသမာပတ်ကို ဖြစ်စေဘို့ရာ စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စားလျှင် နိရောဓပါဒကဖြစ်၏၊ ဤ စတုတ္ထစျာန်ကြောင့် ဗြဟ္မဉ့်ဘုံ၌ ဖြစ်ရသောအခါ ဗြဟ္မာဘဝဟူသော ဝဋ်ဒုက္ခ၏ အခြေခံဖြစ်၏၊ စတုတ္ထစျာန်၏အကျိုးသည် ဤ ၄ မျိုးထက် ပို၍ မရှိသောကြောင့် ဤ ၄ မျိုးကိုပင် ''သမ္မတ္ထ''ဟု ဆိုသည်။

အာကာသ၊ ပေ၊ စတုတ္ထာနိ။ ။သင်္ဂြိဟ်၌ လာသော အာကာသကသိုဏ်း အာလောကကသိုဏ်းတို့၌ဖြစ်သော (အာရုံပြုသော) စတုတ္ထစျာန်တည်း၊[အာကာသကသိဏော+ပဝတ္တံ+စတုတ္ထံ အာကာသကသိဏ စတုတ္ထံ၊-ယောဇနာ၊] ထိုကသိုဏ်း ၂ ပါးသည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မလာသောကြောင့် ရူပစျာန်မှ ဟုတ်ပါလေ၍လား ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိ၍ ''တံ ဟိ ရူပါဝစရံ, န ဣတရံ''ဟု ဋီကာမိန့်သည်။

ဝင်သက် အာရုံ၌ ဖြစ်ခဲသော စက္ခုတ္ထစျာန်ဘို့ ဃ၌၊ ဝိပဿနာယဖစေဝ—၏ ငင်း၊ ဝဋ္ဋသစ—၏ ငင်း၊ ပါဒကာနိ ဟောန္တိ၊ ပန-ဗျာဘိရိုက်ကား၊ အဘိညာနံ-တို့၏ ငင်း၊ နိရောဓသစ-၏ ငင်း၊ ပါဒကာနိ-တို့သည်း နှ ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ တတ္ထ-ထို ၁၂-ပါးခသော စတုတ္ထစျာန်တို့ဘွင်းဒသဝိဓဲ့-၁၀ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကသိဏဇ္ဈာနံ-ကသိုဏ်းအာရုံ၌ ဖြာ်ခသော စျာန်သည်၊ (နဝတ္တဗ္ဗာ ရမဏံနာမ ဟောတိ၌စပ်၊) ကသိဏာဝဇ္ဇောဘဲ့ - ကသိုဏ်း ပညတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ စတုတ္ထံ-ဗြဟ္မဝိဟာရ စတုတ္ထစျာန်သည်၊သတ္တပဏ္ဏတ္တိဘဲ့ - သတ္တဝါပညတ်ကို အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ—ကြောင့်ငင်း၊ အာနာပါန စတုတ္ထံ-သည်၊ နိမိတ္တံ-ထွက်သက် ဝင်သက်နိမိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ-ကြောင့်ငင်း၊ ပရိတ္တာဒိဝခသန—ပရိတ္တ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗမမ္မာရမဏာခတာ - မဆိုထိုက်ခသော ပညတ်ဓမ္မလျှင် အာရုံ၌သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏံနာမ — နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ မည်သည်၊ ဟောတိ၊ [နဝတ္တဗ္ဗံ-ပရိတ္တ မဟဂ္ဂတာ, အပ္ပမာဏာဟု မဆိုထိုက်သော၊ အာရုံမဏံ ယသာတိ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏံ၊ ထိုသို့ ကာမ, မဟဂ္ဂတ်, အပ္ပမာဏာဟု မဆိုဆိုက်သော အာရုံဟူသမျှ ပညတ်အာရုံချည်းဖြစ်သည်။]

ကုဒ္ဒိဝိဓစတုတ္ထံ— ကုဒ္ဒိဝိဓစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတာရမဏံ - ကာမမဟဂ္ဂတ်ဟူးသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ - အဘယ်သို့၊ (ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ - ခဲ့၊ တံ - ထို ကုဒ္ဒိဝိဓ စတုတ္ထစျာန်သည်၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ကာယံ—ကိုယ်ကို၊ စိတ္တသန္ဒိဿိတံ—စိတ်၌မှီသည်ကို၊ ကတ္ဝာ, အဒိဿမာနေန-မမြင်အပ်သော၊ ဝါ-မထင်ရှားသော၊ ကာယေန - ကိုယ်ဖြင့်၊ ဂန္ဓုကာမော—သွားလိုသည်၊ (ဟုဘွာ)၊ စိတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ကာယံ-ကို၊ ပရိဏာမေတိ-ညွှတ်စေ၏၊ မဟဂ္ဂတစိတ္တော—မဟဂ္ဂတ်စိတ်၌၊ သမောဒဟတိ—ကိုယ်ကို ကောင်းစွာထား၏၊ သမာဓာရေပေတိ—ကောင်းစွာ တင်သွင်း၏၊ တဒါ-၌၊ ဥပနယာဂလဒ္ဓံ—လုံ့လပယောဂခကြောင့် ရအပ်သောကိုယ်သည်၊ အာရုမဏံ—သည်၊ ဟောတိ၊

တံ ဟိ ယဒါ၊ပေ၊ဟောတိ။ ။ကုဒ္ဒိဝိဓအာဘိညာဉ်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို စိတ်ကဲ့သို့ လျင်မြန်၍ သူတပါးမမြင်နိုင်အောင် ဖန်ဆင်းလိုက်သောအခါ (၁) ရူပစတုတ္ထစျာန်ကို အခြေခံပါဒကအဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားရ၏၊ (၂) "ငါ၏ကိုယ်သည် စိတ်ကဲ့သို့ လျင်မြန်စေသတည်း" ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုရ၏၊ ထိုသို့ ပြုမှုကို "စိတ္တဝသေန ကာယံ ပရိဏာမေတိ, မဟဂ္ဂတစိတ္တော သမောဒဟတိ သမာဓာရေပေတိ" ဟု ဆိုသည်၊ (၃) ထို့နောက် စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စားရ၏၊ (၄) ထို့နောက် အဘိညာဉ်စိတ်ဖြစ်၍ ကိုယ်သည် စိတ်ကဲ့သို့ လျင်မြန်သော သူတပါးလည်း မမြင်နိုသော တန်ခိုးဖြစ်၏၊ [ထို လျင်မြန်သော ရူပကာယအာဒိုကို ဘမဂ်လာ ကြိုးစားအားထုတ်မှုကြောင့် ရအပ်သောအာရုံဖြစ်၍ "ဥပယောဂလဒ္ဓံ" ဟု ဆိုသည်။]

ကွတိကတွာ-ကျိသို့ပြု၍၊ ရူပကာယာရမ္မဏတော-ရူပကာယဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏံ-ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။

ယဒါ—၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ ကာယသန္နိဿိတံ — ကိုယ်၌မှီသည်ကို၊ ကတ္တာ, ဒိဿမာနေန—မြင်အပ်သော၊ ဝါ-ထင်ရှားသော၊ ကာယေန—ဖြင့်၊ ဂန္ဓဗ္ဗကာမေ (ဟုတ္တွာ)၊ ကာယဝသေန—ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပရိဟောမေတိ-ညွတ်စေ၏၊ ပါဒဂ ဗျဉ်းနစိတ္တံ၊ ပါဒကစျာန်စိတ်ကို၊ ရူပကာဓိယ—၌၊ သမောဒဟတိ-၏၊ သမာဓေသုပေတိ—၏၊ တဒါ, ဥပယောဂလက္ခဏံ-သို့လပယောဂကြောင့် ရအပ်သော စိတ်သည်၊ အာရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ကတ္တာ,ဒေပါ, ရူမဏံ-ကာမ, မဟဂ္ဂုတ်, လောကုတ္တရာတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ တံ—ဆိုစေတော ပရိယဉ္စာဏ စတုတ္ထစျာန်သည်၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏၊ ကာမာဝစရ စိတ္တဇာနနကာလေ - ကာမာဝစရစိတ်ကို သိရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမ္မဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရ၊ပေ၊ကာလေ -ရူပါဝစရစိတ်, အရူပါဝစရစိတ်တို့ကို သိရာအခါ၌၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ ဟောတိ၊ ဂဂ္ဂဖလဇာနနကာလေ-မဂ်ဖိုလ်တို့ကို သိရာအခါ၌၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ - အပ္ပမာဏတရား ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ တွေ-ဤ သူတပါး၏စိတ်ကို သိရာ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ "တွေ-ဤပုထုဇဉ်အစရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်" ဟု ပေး၏။] ပုထုဇ္ဇနော-ပုထုဇဉ်

ယဒါစိတ္တံ၊ပေ၊အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ။ဤနည်းခြင်္ကားစိတ်ကို ကိုယ်၌မှီသည်ကို ပြု၍ ဖန်ဆင်း၏၊ အဓိဋ္ဌာနဝိတိဖြင့် "ငါ၏ စိတ်အစဉ်သည် ရူပကာယကဲ့သို့ ဖြောင့်နေးပါစေသတည်း" ဟု ပြု၏၊ ဤသို့ပြုသည်ကို "စိတ်ကို ကိုယ်၌တား၏" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ပြုမူကြောင့်စိတ်ဖြစ်ပုံကား ထူးခြားရှိနေးမသွားပါ၊ သို့သော် အဘိညာဉ်အစွမ်းကြောင့် စိတ်လိုရာသို့ ကိုယ်ခန္ဓာ လိုက်ပါရသေးအခါ စိတ်အစဉ်သည် ထပ်ခါထပ်ခါ ဖြစ်ရှိနေရကား စိတ်အစဉ်နှေးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ကိုယ်ခန္ဓာကိုလည်း အထင်အရှားမြင်နေရ၏။ [စိတ် ဟူသည်လည်း အဓိဋ္ဌာန်ကြောင်းဖြစ်သော စိတ်၏ အခြေခံ ဈာန်စိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မဟဂ္ဂတာရမ္မဏ" ဟု ဆိုသည်။]

ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ နဇာနာတိ-မသိနိုင်၊ သောတာပန္နောဝါ-သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ သကဒါဂါမိဿ-၏၊ (စိတ္တံနဇာနာတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ယာဝ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တိုင်အောင်၊ (တနည်း)၊ အရဟတော-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝစိတ္တံ-စိတ်တိုင်အောင်၊ နေတဗ္ဗံ-ဆောင်ထိုက်၏၊ အရဟာပန-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနာတိ၊ စ-ဆက်၊ အညောပိ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှ တပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဥပရိမော-အထက်၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမဿ-အောက်၌ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (စိတ္တံဇာနာတိ)၊ဣတိ-သို့ အယံ ဝိသေသော-ဤအထူးကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။ [“စေတောပရိယ ဉာဏလာဘီသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်က ပုထုဇ်၌စိတ်ကို သိနိုင်၏၊ပေ၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်က သကဒါဂါမ်မှစ၍ အောက်အောက် ပုဂ္ဂိုလ်အား လုံး၏စိတ်ကို သိနိုင်၏” ဟူလို။]

ယထာကမ္မူပဂဉာဏစတုတ္ထံ-သည်၊ ကာမာဝစရ ကမ္မဇာနနကာလေ-ကာမာဝစရကံကို သိရာအခါ၌၊ ဧရိတ္တာရမ္မဏံ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရာ၊ပေ၊ ကာလေ-ရူပါဝစရကံ အရူပါဝစရကံကိုသိရာအခါ၌၊မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ ဟောတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏစတုတ္ထံ-သည်၊ ရူပါရမ္မဏတ္တာ-ရူပါရုံဟူသော အားရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေန္တပရိတ္တာရမ္မဏံမေဝ(ဟောတိ)၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထံ-သည်၊ ပရိတ္တာ၊ပေ၊ရမ္မဏံ-ကာမအာရုံ, မဟဂ္ဂတအားရုံ, အပ္ပမာဏအာရုံ, နဝတ္တဗ္ဗအာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊ တံ-ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ စတုတ္ထစျာန်သည်၊ ကဝမာ၊ပေ၊ကာလေ-ကာမာဝစရခန္ဓာတို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ ပရိတ္တာရမ္မဏံ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရာ၊ပေ၊ကာလေ-ရူပါဝစရခန္ဓာ, အရူပါဝစရခန္ဓာတို့ကို အစဉ်လိုက်၍

၎သောတာပန္နဿ စိတ္တံ။ ။“ပုထုဇဉ်သည် သောတာပန်၏စိတ်ကို မသိနိုင်’ ဟူရာ၌“သောတာပန်၏ သီခြားဖြစ်သော မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်ကိုသာ မသိနိုင်”ဟုဆိုလိုသည်၊ ပရစိတ္တဇာဘိညာဉ်ရသော ပုထုဇဉ်က သောတာပန်၏ လောကီစိတ်များကိုကား သိနိုင်ပါသည်၊မှန်၏-မာရ်နတ်သည်(အဘိညာဉ်မဟုတ်သော)နတ်တန်ခိုးဖြင့် သော်မှ ဘုရားရှင်၏လောကီစိတ်ကို သိနိုင်၏ဟု ဆိုပါသည်။ [ဘဂဝတော စေတောပရိဝိတက္ကမညာယမဲာရော၊ ပေ၊အာဟ၊....မာရသံယုတ်, ပဌမဝဂ်, တပေါကမ္မသုတ်။]

ယာဝ၊ဧပေ၊နေတဗ္ဗံ။ ။စာအုပ်တို့ဝယ် ယာဝနောက်၌ အရဟတောဟု ဆင်္ခေယန္တ တွေ့ရ၏၊ယာဝနှင့်ယှဉ်ရာ၌ ဒုတိယာ ပဉ္စမီတမျိုးမျိုးသာ ရှိရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ယာဝ အရဟတာ” ဟု ပဉ္စမျာန္တရှိလျှင် ကောင်း၏၊“သကဒါဂါမိ အနာဂါမိဿ, အနာဂါမိ အရဟတော စိတ္တံ နဇာနာတိ”ဟု ဆောင်ပါလေ-ဟူလို၊ [ယောဇနာ၌ကား“ကာဝ အရဟတော စိတ္တာ”ဟု တွေ့ရ၏၊နေတဗ္ဗံ၏ကံအဖြစ်ဖြင့် စိတ္တံကို ထည့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်“ယာဝ အရဟတော စိတ္တံ”ဟု ပဌမန္တ ဖြစ်ဟန်တူသည်၊

အောက်မေ့ရာအခါ၌၊ ပေဂ္ဂတာရမဏံ (ဟောတိ)၊ အတီဒတ - လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ အတ္တနာဝါ-မိမိသည်သော်၎င်း၊ ပရေဟိဝါ-သူတပါးတို့သည်သော်၎င်း၊ ဘာဝိတံ-ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော၊ ဧဂ္ဂံ-ကိုဂုင်း၊ သစ္ဆိကတံ-မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော၊ နိဗ္ဗာနံ-ကိုဂုင်း၊ (သစ္ဆိကတံ-သော၊) ဖလံစ-ကိုဂုင်း၊ အနုဿရဏာကာဒလေ-၌၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ (ဟောတိ)၊ [သင်္ဂါယနာမူ၌ "အတီတေ အတ္တနာဝါ ပရဟိဝါ ဘာဝိဘမဂ္ဂံ သစ္ဆိကဘဖလဉ္စ အနုဿရဏာကာဒလေ"ဟု ရှိ၏။] အတီဒတ-၌၊ ပုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်တို့သည်၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဘာဝယိံသု—ဖြစ်စေတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဖလံ-ကို၊ သစ္ဆာကံသု-မျက်မှောက်ပြုတော်မူကြကုန်ပြီ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ—နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိံသု—ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဆိန္နဝဋ္ဋုမကာနုဿရဏာဝသေန-ပြတ်ပြီးသော သံသရာလမ်းခရီး ရှိတော်မူကြကုန်သော ဘုရားရှင်တို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလ နိဗ္ဗာန ပစ္စဝေက္ခဏာတောပိ—မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း အားဖြင့်လည်း၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ (ဟောတိ)၊ အတီတေ—၌၊ ဝိပဿီနာမ-ဝိပဿီ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ—မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဟောသိ—ပွင့်တော်မူပြီ၊ တဿ-ထို ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဗန္ဓုမတီနာမ—ဗန္ဓုမတီမည်သော၊ နဂရံ—မြို့ကောင်သည်၊ အဟောသိ—ဖြစ်ပြီ၊ ဗန္ဓုမာနာမ-ဗန္ဓုမာမည်သော၊ ရာဇာ—မင်းသည်၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ (အဟောသိ)၊ ဗန္ဓုမတီ-ဗန္ဓုမတီမည်သော မိဖုရားသည်၊ မာတာ-မယ်တော်သည်၊ (အဟောသိ)၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန—ဖြင့်၊ နာမ၊ပေ၊ကာလေ—နာမည်, အနွယ်, ပထဝီကသိုဏ်း နိမိတ် အစရှိသည်တို့ကို အစဉ်လိုက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌၊

ဆိန္နဝဋ္ဋုမကာ။ ။ဝဋ္ဋုမံဟူသော နပုံလိန်သဒ္ဒါသည် "လမ်းခရီးအနက်ဟောဟူ အဘိဓာန်(၁၉၀)၌ ဆို၏၊ ဝဇ - ဂတိမှ် ဓာတ်နောင် ကုမာန်ပစ္စည်း၊ ဇကို ဋ္ဌပြု၍ မောဂ္ဂလ္လာန် ဏ္ဍာဒိ (၁၃၁) သုတ်၌ ရုပ်ပြီးစေ၏၊ "ဝဇန္တိ ဘွော်တဲ ဝဋ္ဋုမံ—သတ္တဝါတို့၏ သွားရာလမ်း, ထိုလမ်းနှင့်ဟူသောကြောင့် သံသရာဝဋ်လမ်းကိုလည်း "ဝဋ္ဋုမံ" ဟု ခေါ်သည်၊ "ဆိန္နံ + ဝဋ္ဋုမံ + ယေသံ တိ ဆိန္နဝဋ္ဋုမကာ—ပြတ်ပြီးသောသံသရာလမ်းရှိကြသော (သံသရာလမ်းဆုံးပြီးကြသော) ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ (သမာသန္တ ကပစ္စည်း၊) ယောဇနာ၌ "ဝဋ္ဋုမော"ဟု တွေ့ရ၏။

မဂ္ဂ၊ပေ၊ပစ္စဝေက္ခဏာတောပိ။ ။ပစ္စဝေက္ခဏာတောဖြင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကိုသာ တိုက်ရိုက်ပြ၏၊ သို့သော်ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုဂုင်း, နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော တရားတို့ကို သိခြင်းအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုဂုင်း, ရှေးဦးစွာသိပြီး၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်က နောက်မှဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂါဒိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၏ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်မှုကို ပြီးစေနိုင်ကြကုန်၏၊ [အကျိုးပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏သိပုံကိုထောက်၍ ရှေ့သွားပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကလည်း သိနိုင်ကြောင်းကို သိရသည်—ဟူလို။]

နဝတ္တမ္မာရမဏံ ဟောတိ။....အနာဂတံသညာဏစတုဇတ္ထပိ-ဦးလည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ဟိ–ခဲ့၊ တံ–ထို အနာဂတံသညာဏ စတုတ္ထစျာန်သည်၊ အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ ကာမာဝစရေ-ကာမာဝစရဘုံ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနနကာလေ-၌၊ ပရိတ္တာရမဏံ ဟောတိ၊ ရူပါဝစရေ–ရူပါဝစရဘုံ၌၊ (နိဗ္ဗတ္တိဿတိ-လတ္တံ့၊ဣတိ) ဝါ-ဤသို့သော်၎င်း၊ အရူပါဝစရေ–၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ–လတ္တံ့၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်၎င်း၊ ဇာနန ကာလေ မဟဂ္ဂတာရမဏံ (ဟောတိ)၊ မဂ္ဂံ မဂ်ကို၊ ဘာဝေဿတိ-ဖြစ်စေလတ္တံ့၊ ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ သစ္ဆိကရိဿတိ–မျက်မှောက်ပြုလတ္တံ့၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ–နိဗ္ဗာန ဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ–ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဇာနနကာလေ အပ္ပမာဏာရမဏံ(ဟောတိ)၊ အနာဂတေ-၌၊ မေတ္တေယျာန မ–မေတ္တေယျ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥပပဇ္ဇိဿတိ-ပဋိသန္ဓေတော်မူလတ္တံ့၊ အဿ–ထို မေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရား၏၊ သုဗြဟ္မာနာဝမ-သုဗြဟ္မာမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော–ပုဏ္ဏား သည်၊ ပိတာ-ခမည်းတော်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဗြဟ္မဝတီနာမ-ဗြဟ္မဝတီ မည်သော၊ ဗြာဟ္မဏီ–ပုဏ္ဏေးမသည်၊ မာဘာ-မယ်တော်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ နာမဒဂါတ္တဇာနနကာလေ - ဒီးမည် အနွယ်တို့ကို သိရာအခါ၌၊ နဝတ္တမ္မာရမဏံ ဟောတိ။

[ရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန် ၁၂ပါးကိုအကျယ်ပြုပြီး၍ အရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန် စသည်အတွက် ပြလိုသောကြောင့် "အရူပါဝစရစတုတ္ထံ ပန" စသည် မိန့်၊] ပန-ကား၊ အရူပါဝစရစတုတ္ထံ–အရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန်ကိုဂုဏ်း၊ အာသဝါနံ ခယ စတုတ္ထံစ-အာသဝါနံ ခယ စတုတ္ထစျာန်ကိုဂုဏ်း၊ ပါဋိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အာဂတာဌာနေ ဃဝ-လာရာဌာန၌သော၊ ကထေသာမိ-ဆိုငေ့အံ့၊ [မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏အာရုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ကြိယာဟေတုက" စသည်မိန့်၊] ဥပေက္ခာသဟဂတာ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကြိယာ၊ပေ၊ဓာတု-ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည် (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) သဒ္ဓေယျံ ပိ-နှစ်သော၊ ဧတေသံ ကုသလာကုသလကြိယစိတ္တာနံ-တို့၏၊ ပုဗ္ဗရစာရိကာ–ရှေသွားသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿာ-ထို ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ တေသု-ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစိတ်တို့၌၊ ဝုတ္တ

ကာမာဝစရေ။ ။"ကာမာဝစရဘုံ၌ဖြစ်လတ်ံ့"ဟူသောစကားသည်ဖြစ်လတ်ံ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော ခန္ဓာကို သိပုံပြသောစကားမဟုတ်၊ပုဂ္ဂိုလ် ဟု ဆိုလျှင် ပညတ်ဖြစ်သွားလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုဘုံ၌ဖြစ်သောခန္ဓာကို (ဌာနူပစာရအားဖြင့်) ပြသောစကားတည်း"ဟုမှတ်ပါ။ [ကာမာဝစရေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ နိဗ္ဗတ္တာခန္ဓဇာနန မာဟာ–ဋီကာ၊....နနိဗ္ဗတ္တကခန္ဓဇာနနံ၊–အနု။]

နယေနေဝ—ဖြင့်သာ၊ အာရမဏာဘေဒေါ်—အာရုံအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ကား၊ ပဥ္ဇဒ္ဓါရေ-၌၊ ဝေါဋ္ဌပနဝသေန—ဝုဋ္ဌာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ထုအခါ၌၊ကော်ဇ္ဇပရိတ္တာရမဏာဝ-ကောန်ကာမအာရုံရှိသည်သာ၊ ဟောတိ။

ရူပါဝစရ တိကစတုက္ကဇ္ဈာနာဒီနံ - ရူပါဝစရတိကစျာန် စတုက္ကစျာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ [စတုက္ကနည်းအားဖြင့် တိကစျာန်, ပဉ္စကနည်းအားဖြင့် စတုက္ကစျာန်ဟု ဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်,အာကိဉ္စညာယတနစျာန်တို့ကိုယူ၊] ပရိတ္တာဒိဘာဝေန-ကာမ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗမမံ-မဆိုထိုက်သောတရားကို၊ (ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော ပညတ်တရားကို၊) အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာနိ-နဝတ္တဗ္ဗတရားဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တ္ထေ-ဤ ရူပါဝစရတိကစတုစျာက္ကန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ရူပါဝစရာနိ-ရူပါဝစရစျာန်တို့သည်၊ပထဝီကသိဏာဒီသု-ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ်တို့၌၊ ပဝတ္တာနိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-စျာန်သည်၊ ဥဿဒါဒိမာကာသေ-ကသိုဏ်း ၉ ပါးတွင် တပါးပါးကို ခဒါခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်၌၊(ပဝတ္တတိ)၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-စျာန်သည်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန ဝိညာဏာပဂမေ-အာကာသာနဉ္စာယတနဝိညာဉ်၏ ကင်းခြင်းဟူသော နတ္ထိသဘောပညတ်၌၊ (ပဝတ္တတိ)၊ ဣတိ-ပရိတ္တာရမဏာတိက်ဖွင့် အပြီးတည်း။

မဂ္ဂါရမဏာတိကေ—၌၊အာဒိမှိ-အစ၌၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ—တို့သည်၊ သေက္ခာသေက္ခာနံ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓမဂ္ဂါနံ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော မဂိတို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ—ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ မဂ္ဂါရမဏာ—မဂ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊ ပန—ကား။ မဂ္ဂေန မဂ်နှင့်၊ ဒဿဟဇာတတ္တာ-တကွ မဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မယှဉ်သည်၏

အဋ္ဌ၊ပေ၊စိတ္တုပ္ပါဒါ။ ။ဤစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏"သိယာ မဂ္ဂါရမဏာ နု မဂ္ဂဟေတုကာ"အရ"သေက္ခာ သေက္ခာနံ၊ပေ၊နုမဂ္ဂဟေတုကာ"ဟုဆင်း,"သိယာ မဂ္ဂါမိပတိနော"အရ"အတ္တနာ ပဋိဝိဒ္ဓံ၊ပေ၊မဂ္ဂါမိပတိနော"ဟုဆင်း,"သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာ မဂ္ဂါရမဏာတိဝိမဂ္ဂေါမိပတိနောတိဝိ"အရ"ဣညမမ္မာရမဏကာလေ၊ ပေ၊မဂ္ဂါမိပတိနောတိဝိ"ဟုဆင်း ဖွင့်သည်၊ နောက်၌လည်း ပါဠိတော်အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်ပြလိမ့်မည်။

အသဟဇာတတ္တာ။ ။သဟဇာတဟု ဆိုလျှင် တကွဖြစ်ဘက် ရုပ်နာမ် ၂ မျိုးလုံးရသောကြောင့် ဤနေရာ၌နာမ်တရားအချင်းချင်း မယှဉ်ပုံကိုသာ ပြလိုရကား"အသမ္မယုတ္တာ"ဟုအနက်မှတ်ရမည်၊နာမ်တရားအချင်းချင်းကိုသာ သမ္မာယုတ် ဟုသုံးလေ့ရှိသည်၊ ပြခဲ့သောဉာဏသမ္မယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည် လောကုတ္တရာမဂ်နှင့်မယှဉ်ကြသောကြောင့်"နမဂ္ဂဟေတုက-မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိသော်လည်းတရားများမဟုတ်ကြ"ဟူလို။

အဖြစ်ကြောင့်၊) မဂ္ဂဟေတုကာ-မဂ္ဂဟေတုကတို့သည်၊ န(ဟောန္တိ)-မဖြစ်ကုန်၊ အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓံ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂရုံ-အလေးဂရုကို၊ ကတွာ, ပစ္စဝေက္ခကာဒလေ-၌၊ အာရမ္ဘာဓိပတိဝသေန-အာရမ္ဘာဓိပတိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ္ဂါဓိပတိတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အညမဓမ္မာရမ္ဘကာလေ-မင်္ဂတရားမှ တပါးသော တရားကို အာရုံပြုရာအခါ၌၊ မဂ္ဂါရမ္ဘာတိပိ-မဂ္ဂါရမ္ဘရကတို့ ဟူ၍ဂုဏ်း၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ-မဂ္ဂါဓိပတိတို့ ဟူ၍ဂုဏ်း၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်ကုန်။

စတ္တာရော-နှစ်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ-အရိယာမင်္ဂတို့သည်၊ မဂ္ဂသမ်္ဂါတသ-မင်္ဂဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာသဝါ-မင်္ဂနှင့်ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဟေတုနော-ဟိတ်၏၊ အတ္ထိတာယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ကောန္တဇာ-ကောန္တဇာအားဖြင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာဝ-မဂ္ဂဟေတုကတို့သာတည်း၊ ပန-ကား၊ ဝီရိယံဝါ-ဝီရိယကိုသော်၎င်း၊ ဝီမံသံဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီးအကဲကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ မဂ္ဂဘာဝနာကာလေ-မင်္ဂကိုဖြစ်စေရာအခါ၌၊ သဟဇာတာဓိပတိနာ-သဟဇာတာဓိပတိအားဖြင့်၊ သိယာ-အချို့တို့ကား၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ္ဂါဓိပတိတို့တည်း၊ ဆန္ဒစိတ္တာနံ-ဆန္ဒစိတ္တတို့တွင်၊ အညတရ ဇေဋ္ဌကကာလေ-တပါးပါး၏ အကြီးအကဲဖြစ်ရာအခါ၌၊ သိယာ-တို့ကား၊ မဂ္ဂါဓိပတိနေးတိ-မဂ္ဂါဓိပတိတို့ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်ကုန်။

ဒွါဒသဝိဓေ-၁၂ ပါးအပြားရှိသော၊ [သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထဈာန်စသော ၁၂ ပါးကိုဆိုသည်၊] ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာနေ-၌၊သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထာဒီနိ-သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထအစရှိကုန်သော၊ နဝ-န်သော၊ ဈာနာနိ-တို့သည်၊ မဂ္ဂါရမ္မဏာနိ-မင်္ဂဟူသော အာရုံရှိသော ဈာန်တို့သည်၊ နေဂေဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ မဂ္ဂဟေတုကာနိ-မင်္ဂနှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိသော ဈာန်တို့သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ မဂ္ဂါဓိပတီနိ-မင်္ဂဟူသော အဓိပတိရှိတော ဈာန်တို့သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ပန-ကား၊ စတော၊ပေ၊စတုတ္ထာနိ-စတော ပရိယဉ္ဇာစတုတ္ထဈာန်,ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏစတုတ္ထဈာန်, အနာဂတံသဉာဏ စတုတ္ထဈာန်တို့သည်၊ အရိယာနံ-အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ မဂ္ဂံစိတ္တဇာနနကာလေ-မင်္ဂစိတ်ကို သိရာအခါ၌၊ မဂ္ဂါရမ္မဏာနိ-မင်္ဂဟူသော အာရုံရှိသော ဈာန်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ကား၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ အသဟဇာတတ္တာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာနိ-တို့သည်၊ န

အညမဓမ္မာရမ္ဘကာဒလေ။ ။မိမိမင်္ဂမှ တပါး အခြားတရားတို့ကို အာရုံပြုရာအခါ၌ မဂ္ဂါရမ္ဘာဟုဂုဏ်း, မဂ္ဂါဓိပတိဟုဂုဏ်း မဆိုရဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသောကြောင့် မင်္ဂကိုအာရုံပြုသောအခါအမြဲ မဂ္ဂါဓိပတိရနေသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်၏၊ "သို့သော် မိမိမင်္ဂပင် ဖြစ်သော်လည်း အလေးဂရုမပြုပဲ အာရုံပြုရာအခါ၌ မဂ္ဂါဓိပတိ အဖြစ်ပင် မဆိုထိုက်"ဟု ဋီကာဆိုသည်။

(ဟောန္တိ)၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂရုံ-အလေးဂရုကို၊ ကတွာ, အပဝတ္တိတော-မဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊ မဂ္ဂါဓိပတိနိ-တို့သည်၊ နု (ဟောန္တိ)။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊အံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတာနိ-ဤ စေတောပရိယညာဏ စသော စတုတ္ထစျာန်တို့သည်၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂရုံ-အလေးဂရုကို၊ နု ကရောန္တိ-မပြု ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော စတုတ္ထ စျာန်၏၊ မဟဂ္ဂတတာယ-မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မြတ်သည် ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတာနိ-တို့သည်၊ မဂ္ဂံ ဂရုံ နု ကရောန္တိ-န်၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) ဟိ-ခဲ့၊ (တနံ့ည်း) ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ရာဇာနံ-မင်းကို၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ လောကော-တိုင်းသူပြည်သား လူအများသည်၊ ဂရုံ-ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် လူအပေါင်းက အလေးပြုပါသော်လည်း၊ မာတာပိတရော-မယ်တော် ခမည်း တော်တို့သည်၊ (ဂရုံ-ကို၊) နု ကရောန္တိ ယထာ-န်သကဲ့သို့၊ ဟိ-မှန်၊ တေ-ထို မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ အာသနာ-နေရာမှ၊ နု ဝုဋ္ဌဟန္တိ-မထကုန်၊ အဥ္ဇလိကမ္မာဒီနိ-လက်အုပ်ချီမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ နု ကရောန္တိ၊ ဒဟရကာလေ-ငယ်ရွယ်သူ၏ အခါ၌၊ (ငယ်ရွယ်စဉ် အခါ၌၊) ဝေါဟရိတနယေနေဝ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်သောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေါ ဟရန္တိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဝေံ-ဤ အတူ၊ ဧတာနိပိ-ဤစေတော ပရိယ ဉာဏ စသော စတုတ္ထစျာန်တို့သည်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊မဟဂ္ဂတတာယ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂံ-ကို၊ ဂရုံ-ကို၊ နု ကရောန္တိ-ကုန်။

ကြိယာ၊ပေ၊ဓာတုံပိ-ကြိယာ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ် (မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း)သည်လည်း၊ အရိယာနံ-တို့၏၊ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာကာလေ-၌၊ ပစ္စဝေ က္ခဏပုရေစာရိကတ္ထာ – ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ ရှေးသွား၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂါရမဏာ-မဂ်ဟူသော အာရုံရှိသောဓာတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ အသဟဇာတတ္တာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာ-မဂ်နှင့်ယှဉ်သော ဟိတ်ရှိသော ဓာတ်သည်၊ နု(ဟောတိ)၊ မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတွာ, အပဝတ္တိကော, မဂ္ဂါဓိပတိ-မဂ်ဟူသော အဓိပတိရှိသော ဓာတ်သည်၊ နု(ဟောတိ)၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဂရုံ, နု ကရောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ကား အမေးတည်း၊ အတ္တနော-မိမိ ဟူသော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏၊ အဟေတုကတာယ-ဟိတ်မရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ ဟီနတာယ-ယုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇဋ္ဌတာယ-ညံ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဂရုံ နု ကရောတိ၊ ဣတိ-ကား အဖြေတည်း။)

ဟိ-ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ရာဇာနံ-ကို၊ သဗ္ဗော-သော၊ လောကော-သည်၊ ဂရုံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလုံးစုံသော လောကက အလေးပြုပါသော်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ပရိဇနော-ဒေဝြိအရုံ

လူဖြစ်ကုန်သော၊ ခုဇ္ဇဝါမနကစေဋကာဒယော–ငကုန်း, ငက္ခ, အစေခံ အစ
ရှိသူတို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ အညာဏာဘာယ-ဉာဏ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
ပဏ္ဍိတမနုဿာဝိယ –ပညာရှိလူတို့ကဲ့သို့၊ အတိဂရုံ–အလွန် အလေးအမြတ်
ကို၊ နကရောန္တီ ယထာ-နှ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဣဒံပိ စိတ္တံ-ဤ မနော
ဒ်ါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်လည်း၊ အတ္တနော အဟေတုကတာယ ၊ပေ၊ မဂ္ဂံ ဂရုံ နှ
ကရောတိ။

ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ ကုဿလာဒိနိ–ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကုသိုလ် အစရှိသော စိတ်တို့
သည်၊ ဉာဏာဘာဝေနဓစေဝ-ဉာဏ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်ရင်း၊ လောကိယမမ္မာ
ရမဏတာယစ –လောကီတရားလျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ မဂ္ဂါ
ရမဏာဒိဘာဝံ-မဂ္ဂါရမဏ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ နှ လဘန္တီ၊ နှ ဝတ္တာပ္ပဘာ
နေဝ–မဂ္ဂါရမဏ, မဂ္ဂဟေတုက, မဂ္ဂါဓိပတိ ဟု မဆိုထိုက်ကုန်သည်သာ၊
ဟောန္တိ၊ ဣတိ,ဝေဒိကဗ္ဘာနိ၊ ဣတိ-မဂ္ဂါရမဏတိက်ဖွင့် အပြီးတည်း။

အတီတာရမဏတ္တိဓာ-၌၊ ဝိညာဏ ၊ပေ၊ ဓမ္မာ–ဝိညာဏဥာဿယတနတရား,
နေဝသညာနာသညာယတန ဟရားတို့သည်၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ အတီတ
သမာပတ္တိ-လွန်လေပြီးသော သမာပတ်ကို၊ (အာကာသာနဥာယတနစိတ်,
အာကိဉ္စညာယတနစိတ်ကို၊) ဆာဂဗ္ဘ-၍၊ ပဝတ္တိတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂေ
ဏှေန–ကောန်အား ဖြင့်၊ အတီဘာရမဏာဝ–အတိတ် အာရုံရှိသောတရားတို့
သည်သာ၊ (ဟောန္တီ)၊ နိယောဂါ အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိတိ-ကား၊ နိယမေ
န-မြဲသောအား ဖြင့်၊ ပါဠိယေက္ကံ-အသီးအခြားတမျိုးသော၊ အဲနာဂတာရမဏံ
နာမ–အနာဂတ်အာရုံ ရှိသည်မည်သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ။ နနု စ–

ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာကုသလာဒိနိ။ ။အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော သဗ္ဗာကုသလ,
သဗ္ဗကာမာဝစရဝိပါကစသော တရားတို့ကိုယူ၊ဉာဏာဘာဝေနဓေဝ စသည်တို့ကား
ထိုတရားတို့အတွက်ရသင့်သည်အား လျော်စွာအကြောင်းပြစကားတို့တည်း၊ထိုတရား
အား လုံးကိုပင် “မဂ္ဂါရမဏ, မဂ္ဂဟေတုက, မဂ္ဂါဓိပတိ”ဟု မဆိုထိုက်သောကြောင့်
“ဣမေဓမ္မာ နှ ဝတ္တဗ္ဗာ မဂ္ဂါရမဏာတိပိ မဂ္ဂဟေတုကာတိပိ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ”ဟု
ပါဠိတော်၌ဟောတော်မူသည်၊ ဤပါဠိတော်၌ “နှ ဝတ္တဗ္ဗာ”ဟု ရှိသောကြောင့် “နှ
ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ(ပညတ်)တရားကို အာရုံပြုသည်”ဟု မမှတ်ရ၊ ထိုစိတ်တို့က ပရမတ်ကို
လည်း အာရုံပြုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် “နှ ဂဟဗ္ဗာရမဏာနေဝ ဟောန္တိ”ဟု စာအုပ်တို့၌
အာရမဏာပါနေသည်ကား ပါဠိပျက်၊ “နှ ဝတ္တဗ္ဗာနေဝဟောန္တိ”ဟုသာ ရှိရမည်။

နိယောဂါ။ ။သဗ္ဗာဝိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်၌သက်ကြောင်းကိုပြလို၍ “နိယမေန”
ဟု ဖွင့်သည်၊တနည်း-နိယောဂေါ+ယေသံ+အတ္ထိတိ နိယောဂါ+အနာဂတ်အာရုံ၌
အမြဲယှဉ်ဖြစ်ခြင်းရှိသောတရားများ၊ဤနောက်နည်းကားအဋ္ဌကထာနည်းမှ တပျိုးအား ဖြင့်
ဋီကာဖွင့်သော နည်းတည်း။ [နိယောဂါတိ နိယောဂဿာ၊ နိယောဂဝန္တော၀ါ
နိယောဂါ၊ နိယတာတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

စောဒနာပဒါဠိးအံ့၊ (ကိ˙)၊ အနာဂတံသညာဏံ-သည်၊ ကေန္တေန-အားဖြင့် အနာဂတာဝရမဏံ-အနာဂတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ) နဒု-ဖြစ်သည့် မဟုတ်လော၊ စေဘောပရိယညာဏမွိ -သည်လည်း၊ အနာဂတံ-အနာဂတ် စိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဇတ္တတိနဒု-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ကွတိ-ဤကားစောဒနာ တည်း၊ နော နံ ပဝတ္တတိ-မဖြစ်မဟုတ် ဖြစ်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပါဠိယေက္ကံ-အသီးအခြား တမျိုးသော၊ တေံ-ဤအနာဂတံသ ညာဏ်, စေတောပရိယညာဏ်ဟူသော၊ ဧကံ စိတ္တံနာမ-စိတ်တခုမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာနေန-ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတတ္တာ-သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အညေဟိ-အခြားကုန်သော၊ မဟဂ္ဂတ စိတ္တေဟိ-မဟဂ္ဂုတ်စိတ်တို့နှင့်၊ မိဿကံ-ရောနှောသည်၊ ဟောတိ၊ [အနာ ဂတံသညာဏ်, စေတောပရိယညာဏ်ဟူသည် အဘိညာဉ်ကိစ္စ တပ်သော ရူပါ ဝစရ စတုတ္ထဈာန်ဖြစ်၍ တခြားသော မဟဂ္ဂုတ် စတုတ္ထဈာန်စိတ်မျှားနှင့် ရောသွားသည်-ဟူလို၊] တေန-ကြောင့်၊ နိယောဂါ အနာဂတာဝရမဏာ နတ္ထိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

[ပါဠိတော်ဝယ် ကတမေ ဓမ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာအရကို ပြလို၍ "ဒ္ဝိပဉ္စ ဝိညာဏာနိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊] ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိ-ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တို့သည်ၾကား၊ တိဿော-နှင့်သော၊ မနောဓာတုယောစ-တို့ဘာသည်ၾကား၊ ပစ္စုပ္ပန္နေသု-နှင့်သော၊ ရူပါဒိသု-ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၌၊ ပဝတ္တိတော-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာနမ -ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသော တရားတို့မည်၏၊ ဒသစိတ္တုပါဒါတိ ထြော-၌၊ တာဝ-အဟိတ် ပဋိသန္ဓေစိတ် ၂-ပါးမှာရှုဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-နှင့်သော၊) အဋ္ဌ-နှင့်သော၊ သဟေတုကာ-သဟိတ် ဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊ (မဟာဝိပါက် စိတ်တို့သည်၊) ဒေဝမနုဿာနံ-နတ်လူတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ-ပဋိသန္ဓေယူရာအခါ၌၊ ကမ္မံဝါ-ကံကိုသော်ၾကား၊ ကမ္မနိမိတ္တံဝါ-ကမ္မနိမိတ်ကိုသော်ၾကား၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အတီတာရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ဘဝင် စုတိဏာလေသုပိ-ဘဝင်ဖြစ်ရာအခါ, စုတိဖြစ်ရာ အခါတို့၌လည်း၊ သော်၊ (အတိတ်ကိုပင် အာရုံပြုသည်-ဟူလို။)

ကမ္မနိမိတ္တံဝါ၊ပေ။အတီတာရမဏံ။ ။ကံအာရုံအတွက်အတိတ်ဖြစ်ကြောင်းမှာ အထူးစိစစ်ဘွယ်မလို၊ ကမ္မနိမိတ်အတွက်ကား "ကာမာဝစရ ပဋိသန္ဓိယာ ဆဒ္ဒါရဂ္ဂဟိတံ ကမ္မနိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တာ့ပ္ပ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတာရမဏံ ဥပလဒ္ဓတိ" ဟု အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဆိုထား၏၊ ထိုအဆိုအတိုင်းပင် မူလဋီကာဆရာလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်း အဋ္ဌကထာ၌ အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် ဖွင့်လတံ့ကိုထောက်၍ ကမ္မနိမိတ်အတွက် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ ရှိနိုင်ကြောင်းကို ဖွင့်ပြထားသည်။ [ကမ္မနိမိတ္တံ ပန အာရဗ္ဘ၊ပေ၊သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဓေဒီတဗ္ဗံ၊-ဋီကာ။]

ပန—ကား၊ ဂတိ့နိမိတ္တံ—ဂတိနိမိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ—ဦဋ္ဌင်း၊ တတော-ထိုပဋိသန္ဓေအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဘဝင်္ဂကာလေစ-ဘဝင်ဖြစ်ရာအခါဦဋ္ဌင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ(ဟောန္တိ)၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊(ပဋိသန္ဓေအခါမှတပါး ပဝတ္တိအခါဦဋ္ဌကား၊)ပဥ္စဒ္ဒါရေ-၌၊ တဒါရမဏဝသေန-တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ-၌၊ (ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ ဟောန္တိ)၊မနောဒ္ဒါရေပန—၌ကား၊ အတီတာ၊ပေ၊ရမဏာနံ-အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သော၊ ဇဝနာနံ—တို့၏၊ အာရမဏံ—ကို၊ ဂဟေတွာ, ပဝတ္တိတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အတီတာ၊ပေ၊ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ကုသလ ၊ ပေ ၊ ဓာတုယံပိ—ကုသလဝိပါက် အဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၌လည်း၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်၌လည်း၊) ဧသေဝနယော၊ ဟိ-အထူးကား၊ ကေဝလံ—သက်သက်၊ (အခြားသူတို့၏ ပဋိသန္ဓေ မဖက် သက်သက်၊) သာ-ထိုကုသလဝိပါက်အဟိတ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ မနုဿသု-လူတို့၌၊ ဇစ္စန္ဓာဒီနံ-ဇစ္စန္ဓအစရှိသူတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေသည်၊ ဟောတိ၊[သင်္ဂီဟ်၌ကား''ဘုမ္မဿိတာ ဝိနိပါတိကာအသုရာတို့၏ ပဋိသန္ဓေလည်းဖြစ်၏''ဟု ဆိုသည်၊] ပဥ္စဒ္ဒါရေပိ—၌လည်း၊ (ပိဖြင့် မနောဒ္ဒါရကိုပေါင်း၊) သန္တီရဏဝသေနာပိ-ဖြင့်လည်း၊ (ပိဖြင့် ပဋိသန္ဓေကိစ္စ, တဒါရုံစသော ကိစ္စကိုပေါင်း၊) ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ-သည်၊ဟောတိ၊ ဣတိ အယံ—ကား၊ ဇော္ဍ-ကုသလဝိပါက် အဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း။

ပန—ကား၊ သောမနဿသဟဂတာ-သောမနဿသဟဂုတ် ကုသလဝိပါက် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ပဥ္စဒ္ဒါရေ—၌၊ သန္တီရဏဝသေန-ဖြင့်၎င်း၊ တဒါရမဏဝသေနစ—ဖြင့်၎င်း၊ (ပဝတ္တိယံ-၌၊) ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ—သည်၊ ဟောတိ၊ မနောဒ္ဒါရေ-၌၊ တဒါရမဏဝသေန-ဖြင့်၊(ပဝတ္တိယံ-၌၊)သဟေတုကဝိပါကာဝိယ - သဟိတ်ဝိပါက်တို့ကဲ့သို့၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာ—အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန—ကား၊ အကုသလ ၊ပေ၊ ဓာတု — အကုသလဝိပါက် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ကုသလဝိပါကာယ—ကုသလဝိပါက်ဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတာဟေတုကာယ - ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်

တတော ပရံ၊ပေ၊ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ။ ။ ဤစကားသည် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ မရဏာသန္နဝီထိအတွက် ဆိုသောစကားတည်း၊ ထိုစကားအရ ဘဝင်မည်မျှတိုင်အောင် ပစ္စုပ္ပန် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုနိုင်ကြောင်းကို ဦးကာ၌ ပြထားသည်၊ မရဏာသန္နဝီထိ ဆိုရိုးများကိုလည်း ကြည့်ပါ။

နှင့်၊ သမာနဂတိကာဧဝ—တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်သာ၊ ဟိ—အထူးကား၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ (သုဂတိပဋိသန္ဓေမဖက် သက်သက်၊) သာ-ထိုအကုသလ ဝိပါက် အဟိတိ မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ အာပါယိကာနံ - အပါယ်ဘုံ၌ ဖြစ်သောသတ္တဝါတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဝသေန-ဖြင့်၊ ပဝတ္တတိ၊ ဣတိအယံ-ကား၊ ထွေ-ဤ အကုသလဝိပါက်အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၌၊ ဝိသေသော။

သောမနဿသဟဂတာ—သော၊ ကြိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု—ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဟသိတုပ္ပါဒ်ကို ဆိုသည်၊) ခီဏာသဝါနံ-တို့၏၊ ပဉ္စဒ္ဒါရေ-၌၊ ပဟဋ္ဌာကာရံ-ပြုံးရယ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို၊ ကုရုမာနာ-ပြုလျက်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ ဟောတိ၊ မနောဒ္ဒါရေ-၌၊ အတီတာဒိဘေဒေ-အတိတ် အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ဟသိတုပ္ပါဒဝသေန-ဟသိတုပ္ပါဒ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ-၌၊ အတီတာ ၊ပေ၊ ရမဏာ—အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ။

ကာမာဝစရကုသလန္တိအာဒီသု —အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာဝ—အကုသိုလ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊(နိဒ္ဒိဋ္ဌော-နှ်သော၊) ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရော-နှ်သော၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ—သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်,ပုထုဇ္ဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့သည် ၊အတီတာဒိဘေဒါနိ-အတိတ် အစရှိသော အဲပြားရှိကုန်သော၊ ခန္ဓာတု အာယတနာနိ-တို့ကို၊ သမ္မသန္တာနံ—အနိစ္စစသောအားဖြင့် သုံးသပ်ကုန်စဉ်သော်၎င်း၊ ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ-ဆင်ခြင်ကုန်စဉ်သော်၎င်း၊ အတီတာ၊ပေ၊ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပဏ္ဍိတာနုပစ္စဝေက္ခဏာ - ပညာတ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ - အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်, နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တောသုပီ-တို့၌လည်း၊ သေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-အထူးကား၊ ကေဝလံ-ခန္ဓာဓာတ် အာယတနပညတ်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းမဖက် သက်သက်၊ တေဟိ-ထို ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနုပစ္စဝေက္ခဏာ - မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ အယမေဝ-ဤမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို မဆင်ခြင်နိုင်ခြင်းသည်သာ၊ ထွေ-ဤဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌၊ ဝိသေသော-တည်း။

အကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရော-နှ်သော၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ—တို့သည်၊ အတီတာဒိဘေဒါနံ-အတိတ်အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ခန္ဓာတု အာယတနာနံ-တို့ကို၊ အဿာဒနာ၊ပေ၊ကာလေ—လွန်စွာ သာယာရာအခါ လွန်စွာ နှစ်သက်ရာအခါ, မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ရာအခါ၌၊ အတီတာဒိ အာရမဏာ-အတိတ်အစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပဏ္ဍိတာ-ပညတ်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, အဿာဒေန္တာသု-လွန်စွာ သာယာသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)

ဂုင်း၊ အာဘိနန္ဒန္တိသာ-အလွန် နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)ဂုင်း၊ သတ္တော သတ္တောတိ-သဒ္ဒတ္တာသတ္တောဟူ၍၊ ပရာမသိတ္ဝာ-မှား၊သောအား၊ဖြင့် သုံး၊သပ်၍၊ ဂဏှန္တသာ-ယူသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္ဆာန်၌)ဂုင်း၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိပ္ပယုတ္တောသုပိ-တို၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-အထူး ကား၊ ကေဝလံ-အသာဒန အဘိနန္ဒန မဖက် သက်သက်၊ တေဟိ--ထို ဒိဋ္ဌိ ဝိပ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ဖြင့်၊ ပရာမသဂ္ဂဟဏံ-မှား၊သောအား၊ဖြင့် သုံး၊သပ်ခြင်း ဟူသော ယူခြင်း၊သည်၊ နတ္ထိ။

ဒွေ-နှ်သော၊ ပဋိသသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၊ အတီတာဒိဘေဒေ-နှ်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ဒေါမနဿီတာနံ၊လွန်စွာဖြစ်သော ဒေါမနဿ ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏(သန္တာန်၌)၊ အတီတာဒိ အာရမဏာ-အတိတ် အစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ [ဒေါမနဿံ + သဉ္ဇာတံ ယေသံတိ ဒေါမနဿီတာ၊ သဉ္ဇာတ အဿတ္ထိ အနက်၌ ဣတပစ္စည်း၊သက်၊] ပဏ္ဏေတ္တိ-ကို၊ အာရဗ္ဘ, ဒေါမနဿီတာနံ-တို့၏ (သန္တာန်၌)၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒိစ္စ သမ္ပယုတ္တာ-ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်, ဥဒ္ဓံစ္စသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်၊ တေသု ဧဝ ဓမ္မေသု--ထို အတီတာဒိဘေဒ ကရားတို့၌ပင်၊ အနိဋ္ဌာနာဂတာဒေါဒ ဓမ္မေ (အနိဋ္ဌဂ်တာဒေါဓမ္မေ)-ဆုံး၊ဖြတ်ခြင်း၊သို့ မရောက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ဥဒ္ဓတာဒေါဓမ္မေ-ပြန့်လွင့်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၎င်း၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အတီတာ၊ပေ၊ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ, အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ကြိယတော-မှ၊ အဋ္ဌ-နှ်သော၊ သဟေတုကစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၊] မဟာကြိယာစိတ်ကို ဆိုသည်၊] ကုသလစိတ္တုပ္ပါဒဂတိကာ ဧဝ-ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ဖြစ်ခြင်းနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊(ဟောန္တိ)၊ကြိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ (ပဥ္စဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) ပဉ္စဒ္ဒါရေ-၌၊ ဧဝါဋ္ဌပနဝသေန-ဖြင့်၊ ပဂတ္တိယံ-၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ မနောဒ္ဒါရေ-၌၊ အတီ ဘာ၊ပေ၊ရမဏာနုဠ္ဓေဝ-အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဏ္ဏတ္တိနိဗ္ဗာနာရမဏာနုဠ္ဓ-ပညတ် အာရုံ, နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇဝနာနံ-တို့၏၊ ပုဗ္ဗရေစာရိက ကာလေ-ဒ၌သွားဖြစ်ရာ အခါ၌၊ အဘိဘာ၊ပေ၊ရမဏာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အာရုံ, အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ် နိဗ္ဗာ၊ အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ယထာဝုတ္တာပဘေဒေ–အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ [စတုတ္ထစျာန်၏ ၁၂ ပါးအပြားကိုရည်ရွယ်သည်၊] ရူပါဝစရဇ္ဈာနေ-ရူပါဝစရစျာန်၌၊ ဝါ-တွင်၊ သမ္မတ္ထပါဒက စတုတ္ထံ-သမ္မတ္ထပါဒက စတုတ္ထစျာန်ဌင်း၊ ပေ၊ အာနာပါနစတုတ္ထံ-ဌင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ ပဉ္စ-ဤ ၅ ပါးသော စျာန်တို့သည်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရုပဇ္ဈာနေဝ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော ပညတ်အာရုံ ရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣဒ္ဓိဝိဓစတုတ္ထံ-သည့်၊ကာယဝသေန-ဖြင့်။ စိတ္တံ-ကို၊ ပရိဏာမေန္တသ–ညွတ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဘိဉာပါဒကဇ္ဈာန် စိတ္တံ–အတိတ်ဖြစ်သော ပါဒကစျာန်စိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တာနုတော-ခြင်း့ အတီတာရုမဏံ(ဟောတိ)။

မဟာဓာတုနိဓာနေ–များစွာသော ဓာတ်ဘော်တို့ကို ဌာပနာဆု အခါ၌၊ (များစွာဘော ဓာတ်တော်တို့ကို သိုမှီးသိမ်းထားဆု အခါ၌၊) မဟာကဿပတ္ထေရာဒီနံဝိယ-မဟာကဿပစသည်ရဟန္တာတို့၏ကဲ့သို့၊ ဝါ-တို့သည်ကဲ့သို့၊ အနာဂတံ-အနာဂတ် အကြောင်းအရာကို၊ အဓိဋ္ဌဟန္တာနံ–အဓိဋ္ဌာန်ကုန်စဉ်၊ အနာဂတာရုမဏံ ဟောတိ၊ ဟိ–ချဲ့၊ မဟာကဿပတ္ထေရော–သည်၊ မဟာဓာတုနိဓာနံ-များစွာသောဓာတ်တော်တို့ကိုဌာပနာခြင်းကို၊ ကရောန္တော၊ သော်၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ အဋ္ဌာရသဝဿာဓိကာနိ-၁၈ နှစ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒ္ဝေဝဿသတာနိ-အနှစ်နှစ်ရာတို့ပတ်လုံး၊ (ဣမေဂန္ဓာ-ဤနံ့သာတို့သည်၊ မာသုဿိ သု–မဃခြောက်သွေ့ပါစေကုန်လင့်၊ (ဣမာနိ) ပုပ္ဖာနိ–တို့သည်၊ မာ မိလာယိ သု–မညှိုးနွမ်းပါစေကုန်လင့်၊ (ဣမေ) ဒီပါ–ဤဆီမီးတို့သည်၊ မာနိဗ္ဗာယိ သု–မငြိမ်းပါစေကုန်လင့်၊ ဣတိ-သို့၊ အဓိဋ္ဌဟိ ကိရ–အဓိဋ္ဌာန်ခဲတော်မူသတတ်၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော အရာသည်၊ တတ္ထေဝ–ထို အဓိဋ္ဌာန်အပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ။

အာသဂုတ္တတ္ထေရော–အာသဂုတ္တထေရိသည်၊ ဝတ္ထုနိယ သေနာသနေ–ဝတ္ထုနိယတောကျောင်း၌၊ ဘိက္ခုသံဃ-ရဟန်းသံဃာကို၊ သုက္ခဘတ္တံ-ခြောက်သောဆွမ်းကို၊ (ဟင်းမပါသဖြင့် စိုစိုဖတ်ဖတ်မရှိသောဆွမ်းကို၊) ဘုဥ္ဇမာနံ-ဘုဉ်၊ ပေးနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ဥဒကေ ဘာဇ္ဇံ-ရေအိုင်သည်၊ ဒိဝသေဒိဝသေ နွေတိုင်းနွေတိုင်း၊ ပုရေဘတ္တံ–နံနက်အခါ၌၊ ဒဓိရသာ–နို့ဓမ်းအရသာရှိသည့်-ဟောတု-ဖြစ်စေသတည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဓိဋ္ဌဟိ–ပြီ၊ ပုရေဘတ္တံ-၌၊ ဂဟိတံ-

---

မဟာဓာတုနိဓာနံ။ ။နိဒဟိယတေ-သိုမှီးသိမ်းထားခြင်း၊နိဓာနံ-ခြင်း၊ မဟာဓာတူနံ-များစွာသော ဓာတ်တော်တို့ကို၊ ဝါ-မြတ်သော အရိုးတော်ဓာတ်ဘို့ကို+နိဓာနံ-ခြင်း၊ မဟာဓာတုနိဓာနံ-များစွာကုန် (မြတ်ကုန်သော) အရိုး ဓာတ်တော်တို့ကို သိုမှီးသိမ်းထားခြင်း၊ထိုသို့ မပျောက်မပျက်ခအာင်မြဲပြန့်သိမ်းထားခြင်းကိုပင် ''ဌာပနာခြင်း'' ဟု ခေါ်ကြသည်။

ယူအပ်သောရေသည်၊ဒဓိရသံ- -နို့ဓမ်းအရသာရှိသည်၊ဟောတိ၊ပစ္ဆာဘတ္တေ-မွန်းလွဲအခါ၌၊ ပါကတိကမေဝ--ပင်ကိုယ် သဘောရှိသည်သာ၊ ဟောတိ၊ပန-ကား၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ စိတ္တသန္နိဿိတံ-စိတ်၌ မှီသည်ကို၊ ကတ္ဝာ အဒိဿမာနေန-မတွေ့မြင်အပ်သော၊ ဝါ-မထင်ရှားသော၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ဂမနကာလေ-သွားရာအခါ၌ဌင်း၊အညဿ-အခြားသော၊ပါဋိဟာရိယဿ-တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ကရဏကာလေဝါ-ပြုရာအခါ၌ဌင်း၊ ကာယံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ။

ဒိဗ္ဗသောတ စတုတ္ထံ-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနသဒ္ဒမဝ-ထင်ရှားရှိသော သဒ္ဒါရုံကို သာ၊အာရဗ္ဘ,ပဝတ္တိတော-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ၊ စေတောပရိယဉာဏစတုတ္ထံ-သည်၊ အတီတေ-အတိတ်၌၊ သတ္တာဒီဝသဟဿန္တိရေ - ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ဌင်း၊ အနာဂတေ-အနာဂတ်၌၊ သတ္တာဒီဝသဟဿရေ-၌ဌင်း၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ဇာနန္တဿ-သိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တိဝန်၌)၊အတီတာရမဏံ-အတိတ်အာရုံ ရှိသည်ဌင်း၊ အနာဂတာရမဏံဉ - အနာဂတ် အာရုံရှိသည်ဌင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကဲား၊ သံတ္တာဒီဝသာတ္တိက္ကမေ-ခုနစ်ရက်ကို လွန်ရာအခါ၌၊ တံ - ထို အတိတ်အနာဂတ် အာရုံကို၊ ဇာနိတုံ-သိခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သေ-ဤရုပ်လွန်သောအာရုံသည်၊ အတီတာနာဂတံသညာဏာနံ - အတိတ်သညာဉာဏ်, အနာဂတံသညာဏ်တို့၏၊ ဝိသယော-တည်း၊ တေသဉ္စိ စေတောပရိယညာဏ်၏၊(ဝိသယော-အရာသည်၊) နု-မဟုတ်။

ပန-ကား၊ တေသဉ္စိ-ဤစေတောပရိယညာဏ်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နဇာနနကံလေ-ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို သိရာအခါ၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ တေ၊ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ-ဤပစ္စုပ္ပန် အာရုံမည်သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ-ခဏပစ္စုပ္ပန်ဌင်း၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ-ဌင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ-ဌင်း၊ (ဣဘိ-သို့၊)တီဝိဓံ-၃ ပါး အပြားရှိသည်။

ခဏပစ္စုပ္ပန်။ ။ပတိ (ပတိစ္စ)-ထိုထိုအကြောင်းကို စွဲ၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇံ-ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော (စိတ်စေတသိက် ရုပ်) တရားသည်၊ပစ္စုပ္ပဇ္ဇံ-မည်၏၊ "ဥပါဒ် ဌိ ဘင်သို့ ရောက်သော ပစ္စုပ္ပဇ်ဖြစ်တရားသည် ခဏပစ္စုပ္ပန်မည်၏" ဟူလို၊ ခဏံ-ဥပါဒ်စသော ခဏ ၃ ပါးသို့ + ပတ္တံ-ရောက်သော + ပစ္စုပ္ပန္နံ-တည်း၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ-ခဏ ၃ ပါးသို့ရောက်သောပစ္စုပ္ပန်၊ ["ခဏပတ္တပစ္စုပ္ပန္နံ" ဟု ဆိုလိုလျက် ပတ္တပုဒ်အကြေကြီ၊ထို့ကြောင့် "ဥပ္ပါဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂပတ္တံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ" ဟု အဋ္ဌကထာဓိန္ဌသည်၊ထို အဋ္ဌကထာ၌လည်း "ဥပ္ပါဒ ဌိတိ ဘင်္ဂ ခဏ်တ္တယ ပတ္တံ" ဟု ဆိုလိုသည်။]

သန္တာဟိ,အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ။ ။ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်ကို "သန္တာတိ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ တကြိမ် ၂ ကြိမ်သော အစဉ်သည် သန္တာတိပစ္စုပ္ပန် မည်၏။ [သန္တာတိစ + သာ + ပစ္စုပ္ပန္နံစာတိ သန္တာကိပစ္စုပ္ပန္နံ။] တဘဝကာလကို "အဒ္ဓါဟု" ခေါ်၏၊ အဒ္ဓါစ + သော + ပစ္စုပ္ပန္နံစာ ကိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ တဘဝကာလဟူသော ပစ္စုပ္ပန်။

(ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထိုဧ ပါးသော ပစ္စုပ္ပန်တို့ဘွင်၊ ဥပါဒဒ္ဒိတိဘင်္ဂပ္ပတ္တံ-ဥပါဒ်ဒို့ ဘင် ခဏသို့ ရောက်နေသော စိတ်သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်-ခဏပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ [စေတောပရိယဉာဏ်၏အရာဖြစ်၍ စိတ်ကိုအရကောက်လိုက်သည်၊ ခဏတွယသို့ ရောက်သော ရုပ် နာမ် ဟူသမျှ ခဏပစ္စုပ္ပန်ချည်းတည်း။]

ကေ၊ပေ၊ ပရိယာပန်-တခုနှစ်ခုသော စိတ်အစဉ်၏ အလှည့် အကြိမ်၌ အကျုံးဝင်သောစိတ်သည်၊သန္တတိပစ္စုပ္ပန်-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုကေဒ္ဓိသန္တတိဝါရ ပရိယာပန်နံဟူသော စကားရပ်၌၊ [ရှေးနိဿယဝယ် ''တတ္ထ-ထို သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်၌'' ဟု စွဲ၏၊]အန္ဓကာရေ-အမိုက်မှောင်၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ-ထိုင်၍၊ အာလောကဋ္ဌာနံ-အလင်းရောင်၏ တည်ရာအရပ်သို့၊ ဂတာသ-ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာရမ္ဘံ-သည်၊ ပါကဋ္ဌံ-ထင်ရှားသည်၊ နှ တာဝဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ပန-ဆက်၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ တံ၊ ထိုအာရုံသည်၊ ပါကဋ်ံ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ တ္ထေန္တရေ-ဤအတွင်း၌၊ (ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါရာ-ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တို့၏ အလှည့်အကြိမ်တို့ကို၊)ကေဒ္ဓိသန္တတိဝါရာ-ကေဒ္ဓိသန္တတိဝါတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ဤသို့ထည့်၍ အနက်ပေးရကြောင်းကို ဋီကာ၌ပြထားသည်၊ ဋီကာ၌ အခြားနည်းလည်း ဖွင့်သေး၏။]

အာလောကဋ္ဌာနေ—အလင်းရောင်၏ တည်ရာအရပ်၌၊ ဝိစရိတ္ဝာ—လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဩဝရကံ့-တိုက်ခန်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌဿာပိ-ဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊(အမှောင်၌ရှိသော ရူပါရုံသည်၊) ပါကဋ်ံ-သည်၊ နှ တာဝဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ယာဝ-လောက်၊ တံ-ထိုရူပါရုံသည်၊ ပါကဋ်ံ ဟောတိ၊ တ္ထေန္တရေ-၌၊ (ပဝတ္တာ, ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါရာ-တို့ကို၊)ကေဒ္ဓိသန္တတိဝါရာ-တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ၏၊ ပန-ကား၊(ရူပါရုံမှတပါး သဒ္ဒါရုံကား၊) ဒူရေ-အဝေး၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ (ဒိသ္ဝာနသုဏာတိ, သုဏာတဲ'' တို့၌စပ်၊) ရဇ်ကာနံ—ကဝါသည်တို့၏၊ ဟတ္ထဝိကာရံ—လက်၏ ထူးခြားလော အမူအရာကိုဌင်း၊ (အဝတ်ဖွပ်ပုံ ဖွပ်ဟန်ကိုဌင်း၊) ဃဏ္ဍိ၊ပေ၊

တ္ထေန္တရေ၊ပေ၊ဝါရာ။ ။အာရုံ၏မထင်ရှားရာကာလမှစ၍ထင်ရှားရောကာလ၏ အတွင်းကို ''တ္ထေန္တရေ''ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအတွင်း၌ အာရုံထင်ပုံမှာ တချို့၌မြန်၍, တချို့၌ နှေး၏၊ မြန်သူ့အတွက် ရုပ်နာမ်အစဉ် အကြိမ်ကို ကေသန္တတိဝါရ, နှေးသူ့အတွက် ၂ ကြိမ်ကို ဒ္ဓိသန္တတိဝါရဟု ခွဲခြား၍ ''ကေဒ္ဓိ သန္တတိဝါရာ''ဟု ဆိုသည်၊ ဤကား မဇ္ဈိမဘာဏကထေရ်တို့၏အလိုအရ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို ပြခြင်းတည်း၊သံယုတ္တဘာဏကထေရ်တို့၏ အလိုမှာ အဌကထာအတိုင်းပင် ထင်ရှားပြီ။ [တ္ထေန္တရေတိ အပါကဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပါကဋ္ဌကာလော၊ တေသ္မိံ အန္တရေ၊ယသ္မာ ပန ကဿစိ ကိဉ္စိ (အချို့အာရုံ) သီဃံ ပါကဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ကဿစိ ဒန္ဓံ၊ တသ္မာ ကေ ဒ္ဓိ သန္တတိဝါရာတိ အနိယမေတ္ဝာ ဝုတ္တံ၊-အနု၊ အခြားဝါဒများလည်း အနုဋ္ဌပြသေး၏၊]

ဝိကာရဇ္ဇ-ခေါင်းလောင်း စည်ကြိုးအစရှိသည်တို့ကို တီးခြင်း၏ ထူးခြားသော အမူအရာကိုဎင်း၊ (တီးပုံတီးဟန်ကိုဎင်း၊) ဒိသွာပီ-မြင်ရ၍လည်း၊ သဒ္ဒံ-အသံကို၊ နတာဝသုဏာတိ-မကြားရသေး၊ ပန-ဆက်၊ ယာဝ-လောက်၊ တံ-ထိုအသံကို၊ သုဏာတိ-ကြားမူ၏၊ တေသဉ္စ ပိ အန္တရေ-၌လည်း၊ (ပဝတ္တာ ရူပသဒ္ဒန္တိ အရူပသန္တတိဝါရာ)ကောဒ္ဓိသန္တတိဝါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှင့်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တာဝ-သံယုတ္တဘာဏကထေရ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) မဇ္ဈိမဘာဏကာ-မဇ္ဈိမနိကာယ်ကို ရွတ်ဆိုသော ထေရ်တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။

ပန-ဝါဒန္တရကာ၊ သံယုတ္တဘာဏကာ-သံယုတ္တနိကာယ်ကို ရွတ်ဆိုသော ထေရ်တို့သည်၊ (ဝဒန္တိဥ်စပ်၊) ရူပသန္တတိ-ရုပ်တရားတို့၏ အစဉ်ဎင်း၊ အရူပသန္တတိ-နာမ်တရားတို့၏အစဉ်ဎင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒ္ဝေ-နှစ်သော၊ သန္တတိယော-အစဉ်တို့ကို၊ ဝတ္ဝာ-ခွဲခြားကာဆိုပြီး၍၊ ဥဒကံ-ရေကို၊ အဂ္ဂမိတ္ဝာ-နှင်း၍၊ ဂတဿ-သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ-လောက်၊ တီရေ-ကမ်း၌၊ အဂ္ဂန္တ္ဝာ ဥဒကလေခါ-နှင်းအပ်သောရေ၏ အရေးအသားသည်၊ နဝိပ္ပသီဒတိ-မကြည်သေး၊ (နပ်းလိုက်သည့်အတွက် နောက်သွားရာမှ မကြည်သေး၊ တာဝ-ထို မကြည်သေးသမျှကာလပတ်လုံးဎင်း၊) အဒ္ဓါနတော-အဓွန့်ရှည်သော ခရီးမှ၊ အာဂတဿ-လာသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ, ကာယေ-၌၊ ဥသုမဘာဝေါ-အပူငွေ့၏ အဖြစ်သည်၊ နဥပသမတိ-မငြိမ်းအေးသေး၊ (တာဝ-ထိုမငြိမ်းအေးသမျှ ကာလပတ်လုံးဎင်း၊) အာတပါ-နေပူမှု၊ အာဂန္ဓွာ-လာ၍၊ ဂဟ္ဘံ-တိုက်ခန်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌဿ-ဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ, အန္ဓကာရဘာဝေါ-အမိုက်မှောင်၏ အဖြစ်သည်၊ နဝိဂစ္ဆတိ-မကင်းသေး၊ (တာဝ-ထိုဖကင်းသေးသမျှကာလပတ်လုံးဎင်း၊) အန္ဓောဂဿ-တိုက်ခန်းအတွင်း၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ မနသိကရိတ္ဝာ-နှလုံးသွင်း၍၊ ဒိဝါ-နေ့၌၊ ဝါတပါနံ-လေသောက်ပြူတင်းကို၊ ဝိဝရိတ္ဝာ-ဖွင့်၍၊ သြလောကေန္တဿ-ကြည့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာဝ-လောက်၊ အဂ္ဂိနံ-မျက်လုံးတို့၏၊ ဖန္ဒနဘာဝေါ-တုန်လှုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နဥပသမတိ-မငြိမ်းသေး၊ (တာဝ-ထိုမငြိမ်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံးဎင်း၊) အယံ-ဤအစဉ်သည်၊ ရူပသန္တတိနာမ-ရုပ်၏အစဉ် မည်၏၊ ဒ္ဝတ္တာယေဝ-၂ခု, ၃ ခုကုန်သော၊ ဇဝနဝါရာ-ဇောစိတ်တို့၏ အလှည့်အကြိမ်တို့သည်၊ အရူပသန္တတိနာမ-နာမ်၏အစဉ်မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ဝာ-ဆိုပြီး၍၊ တဒုဘယံပိ-ထိုရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ် ၂ ပါးစုံသည်လည်း၊ သန္တတိ ပစ္ဆုပ္ပန်နာမ-မည်၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ။

ပန-ကား၊ (သန္တတိပစ္ဆုပ္ပန်မှတပါ, အဒ္ဓါပစ္ဆုပ္ပန်ကား၊) ကောဘဝ ပရိစ္ဆိန္နံ-တခုသော ဘဝဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ရုပ်နာမ်သည်၊ အဒ္ဓါ ပစ္ဆုပ္ပန်နာမ-မည်၏၊ ယံ-ယင်းအဒ္ဓါပစ္ဆုပ္ပန်ကို၊ သန္နာယ-၍၊ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တေ-၌၊ ယော

စ ံဝုသေ၁ပေ၁သံဟီရတီတိ—ယောစာဝုသေ၁ပေ၁ သံဟီရတီဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [အာဝုသော-အရှင်ဘုရားတို့၊ ယောစ မနော-အကြင် ဘဝင်စိတ်သည်ၚင်း၊ ယေစံ ဓမ္မာ-အကြင် ဓမ္မာရုံတို့သည်ၚင်း၊ (သန္တိ)၊တေံ ဥဘယံ-ဤမနဲ ဓမ္မာရုံ ၂ပါးစုံသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ တသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နေ-တို့ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော မနဲ ဓမ္မာရုံ ၂ပါးစုံ၌၊ ဆန္ဒရာဂ ပဋိဗဒ္ဓံ—ဆန္ဒရာဂနှင့်စပ်သော၊ ဝိညာဏံ—တပ်မက်တတ်သော ဝိညာဉ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဝိညာဏသ-၏၊ ဆန္ဒရာဂ ပဋိဗဒ္ဓဘာ-ဆန္ဒရာဂနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထို မနဓမ္မာရုံ ၂ပါးစုံကို၊ အဘိနန္ဒိတိ-လွန်စွာ နှစ်သက်၏၊ တံ-ထို မနဓမ္မာရုံ ၂ပါးစုံကို၊ အဘိနန္ဒိန္တော-လွန်စွာ နှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပစ္စုပ္ပန္နေသု-နဲသော၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ သံဟီရတိ—တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ဆဲ့ဆောင်အပ်၏၊] စ-ဆက်၊ တ္ထေ-ဤ ၃မျိုးသော ပစ္စုပ္ပန်တို့တွင်၊ သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်-သည်၊ အဒ္ဓကဌာသု-တို့၌၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ အဒ္ဓါဂစ္ဆုပ္ပန်-သည်၊ သုတ္တေ-၌၊ (ဘဒ္ဒေကရတ္တေ စသော သုတ္တန်၌၊ အာဂတံ-ပြီ။)

တတ္ထ—ထို ၃မျိုးသော ပစ္စုပ္ပန်တို့တွင်၊ ကေစိ—အဘယဂိရိဝါသီ အချို. ထေရ်တို့သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်-ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ—သည်၊ စေတော ပရိယညာဏသ-၏၊ အာရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-န်၏၊ ကိံ ကာရဏာ-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ—ဆိုကြကုန်သနည်း၊) ယသ္မာ,ဣဒ္ဓိမဿစ—စေတော ပရိယဉာဏ်ရှိသော တန်ခိုးရှင်၏ၚင်း၊ ပရဿစ-တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ၚင်း၊ ကေဂ္ဂဏော - တပြိုင်နက်သောခဏ၌၊

ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တေ။ ။ဥပရိပဏ္ဏာသမဟာကစ္စာနထေရ်၏ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်ကို ရည်ရွယ်သည်၊ထိုသုတ်၌“ယော စာယံ”ဟု အယံမပါ၊ ယေစ ဓမ္မာ နောက်၌လည်း သမ္မယုတ္တာပုဒ် မပါ၊ ထို ဓမ္မာသည် သမ္မယုတ်စေတသိက် မဟုတ်, ဓမ္မာရုံသာတည်း၊ [မနောတိ ဘဝင်စိတ်၊ ဓမ္မာတိ တေဘူမိက ဓမ္မာရမဏံ၊—ထို အဋ္ဌကထာ။] “ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန်ံ”၌“အဒ္ဓါ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဟောန်ံ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်ပေါ်အောင်ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဝိညာဏံ အရုလည်း နိကန္တိဝိညာဉ်ဟု ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

သံဟီရတိ။ ။သံပုဗ္ဗဟရ-ဟရဏေဓာတ်၊ တံ (တေကို ပြုထားသော တိ)၊ ယပစ္စည်းသက်၍, ယကိုချေ၊ ဟ နောင် မောဂ္ဂလ္လာန် ခါဒိကဏ္ဍ(၁၂၃)သုတ်၏ယောဂဝိဘာဂဖြင့် (ဤ မ်)လာ၊ မ်ချေ၊ “သံဟီရတိ“ဟု ကမ္မရုပ် ဖြစ်၏ ဟု နိဿယ်၌ ရုပ်တွက်ပြသည်။ [သံဟီရတိတိ တဏှာဒိဋ္ဌိဘိန္နန္နာဟိ အာကဍ္ဎိယတိ၊-ဋီကာ။]

ဣဒ္ဓိမဿစ ပရဿစ။ ။ဤနေရာ၌“စေတောပရိယ တန်ခိုးရှင်နှင့် အခြားသော စိတ်ရှင်၏ စိတ် ၂ မျိုးသည် တပြိုင်နက်ဖြစ်ကြ၏”ဟု ဆိုခဲ့၏၊ နောက်၌ “ဌိတိက္ခဏော ဝါ ဘင်္ဂက္ခဏော ဝါ ပဋိဝိဇ္ဈတိ”ဟု ဆိုပြန်ရာ“ရှေ့နောက် မညီ”ဟု ဋီကာပယ်၏၊ဘာ့ကြောင့်နည်း—ထိုခဏ ၂ ပါး၌ ဖြစ်သောစိတ်သည် “သူတပါး၏စိတ်နှင့် တပြိုင်နက် ဖြစ်သည် မမည်နိုင် သောကြောင့်တည်း”ဟု အကြောင်းပြသည်၊ ထို့ပြင်—အခြား

စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ကုတိ-ကြောင့်၊ (ကုတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-နှ၏၊) စ-ဆက်၊ ကုဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား၊ နေသံ—ထို ကစိဆရာတို့၏၊ သြပမ္မံ-ဥပမာတည်း၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ခိတ္တော-ပစ်လွှင့်အပ်သော၊ ပုဗ္ဗမုဋ္ဌိမှ—ပန်းဆုပ်၌၊ ဝါ-တွင်၊ အဝဿံ-မချက်ကေန်၊ ကေ·တခုသော၊ပုဗ္ဗံ-ပန်းပွင့်သည်၊ ကေသ·တခုသောပန်းပွင့်၏၊ ဝက္ခံ-အညွှာကို၊ ပဒ္မိဝိဗ္ဘတိယထာ — ထိုးမိသကဲ့သို့၊ ဝင်္ကေန-အညွှာတခုဖြင့်၊ ဝက္ခံ — အညွှာတခုကို၊ ပဒ္မိဝိဗ္ဘတိယထာ — ထိုးမိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပရဿ—တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနိဿာမိ—သိအံ့၊ ကုတိ-သို့၊ ရာသိပသေန-အစုု၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာဇနဿ-များစွာသော လူအပေါင်း၏၊စိတ္တေ-ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေ- ဆင်ခြင်အပ်သော်၊ အဝဿံ-မချတ်ကေန်၊ ကေသ-တယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဧကေန-တပါးသော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏေဝါ-ဥပါဒ်ခဏ၌သော်၎င်း၊ ဋ္ဌိတိက္ခဏေဝါ-ဋ္ဌိခဏ၌သော်၎င်း၊ ဘင်္ဂက္ခဏေဝါ—ဘင်ခဏ၌သော်၎င်း၊ ပဒ္မိဝိဗ္ဘတိ — ထိုးထွင်း၍သိ၏၊ ကုဘိ (ကုဒံ—ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ နေသံ-ထို ကစိဆရာတို့၏၊ သြပမ္မံ-တည်း၊ ကုတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-နှ၏။)

ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ တံ-ထိုစကားကို၊ (ပဋိက္ခိတ္တံ ဒ္ဗ္ဗစပ်၊) ဝါ-သည်၊ (အယုတ္တံ ဒ္ဗ္ဗစပ်၊) ဝဿသတံပိ—အနှစ်တရာပတ်လုံးဌင်း၊ ဝဿသဟဿံပိ — အနှစ်တထောင်ပတ်လုံးဌင်း၊ အာဝဇ္ဇန္တော-ဆင်ခြင်လသော်၊ ယေန စိတ္တေန-ဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇိတံ-ဆင်ခြင်၏၊ ယေနစ—အကြင်စိတ်ဖြင့်လည်း၊ ဇာနာတိ-သိ၏၊ ဒ္ဗ္ဗိန္ဒ—နှ်သော၊ တေသံ-ထို ဆင်ခြင်ကြောင်း' သိကြောင်းစိတ်တို့၏၊ သဟဇာနဘာဝတော-အတူတကွ တည်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်ဌင်း၊ (တပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်ဌင်း၊) အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ—အာဝဇ္ဇန်းဇော တို့၏၊ အနိဋ္ဌေ-အလိုမရှိအပ်သော၊ ဌာနေ-မဂ္ဂဝိထိ ဖလဝိထိမှ တပါးဧသော ဌာန၌၊ နာနာရမဏာ ဘာဝပ္ပတ္တိဒါသတောစ-အမျိုးမျိုးသော အာရုံရှိသည်၏

သူ့စိတ်၏ ဋီခဏာ ဘင်ခဏာလောက်ကျမှ ဖြစ်ရသောစိတ်သည် "တပိုင်းက (မချပ်သေးသော) ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြု၍, တပိုင်းက ချပ်ပြီးသော အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုရာရောက်သောကြောင့်လည်း ပစ္စုပ္ပန်စိတ်သက်သက်ကိုအာရုံပြုရာမရောက်" ဟုမိန့်သည်။ [တထာ ယော၊ပေ၊ဧကဒေသံ အတီတာရုံမဏာံ အာပဇ္ဇတိ၊-ဋီကာ။]

ဋီကာဝါ။ ။တတ္ထ ကေစိဒ္ဓ ကေစိကို "အဘယဂိရိဝါသီထေရ်များ" ဟု ဆိုကြ၏၊ထိုအတိုင်းမှန်လျှင် ထိုထေရ်တို့သည် စိတ်၏ဋီခဏာကို အလိုမရှိသောကြောင့် "ဋီကာဝါ ပဋိဗ္ဗာဟိ" ဟု မဆိုထိုက်တော့ရာဟု ဋီကာဆိုသည်။

အနိဋ္ဌေ ဌာနေ။ ။မဂ္ဂဝီထိ ဖလဝီထိဘို့၌ အာဝဇ္ဇန်းက တောကူမကသန်ဂါရကို ဆင်ခြင်၍,မင်းဖိုလ်ဘို့က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် နာနာရမဏာအဖြစ်ကို အလိုရှိထိုက်၏၊ ထိုမှတပါး အခြားဌာနများ၌ကား နာနာရမဏာအဖြစ်ကို အလိုမရှိထိုက်။

အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်ရင်း၊ အယုတ္တံ—မသင့်၊ ဣတိ—သို့၊ အဋ္ဌကထာသု-ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်အပ်ပြီ၊ ပန—အနန္တယကား၊ သန္တတိပစ္ဆုပ္ပန်္နံ-သန္တတိပစ္ဆုပ္ပန်သည်ရင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်္နံ - အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည်ရင်း၊ (စေတောပရိယညာဏသ -စေတောပရိယဉာဏ်၏၊) အာရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

တတ္ထ-ထိုသန္တတိပစ္စုပ္ပန်, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်တို့တွင်၊ ဝတ္တမာနဇဝနဝီထိတော-ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ဇောဝီထိမှ၊ အတီဘာနာဂတဝသေန-အတိတ်အနာဂတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒ္ဝတ္တိဇဝနဝီထိပရိမာဏကာလေ – နှစ်ခုသုံးခုသော ဇောဝီထိ အတိုင်းအရှည်ရှိရာအခါ၌၊ ပရဿ-သူတပါး၏၊ ယံ စိတ္တံ—သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သဗ္ဗမ်ပိ—အလုံးစုံလည်းဖြစ်ခဲသော၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊သန္တတိပစ္စုပ္ပန်္နာမ—သန္တတိပစ္စုပ္ပန်မည်၏၊ [ပစ္စုပ္ပန်ဇောဝီထိမှ ရှေဖြစ်သော နှစ်ဝီထိ သုံးဝီထိနှင့်တကွ, နောက်ဖြစ်သော နှစ်ဝီထိ သုံးဝီထိသည် သန္တတိပစ္စုပ္ပန် မည်၏၊]ပန—ကား၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်္နံ-ကို၊ ဇဝနဝါရေန—ဇောဝါရဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗံ—ပြထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊တံ-ထိုစကားကို၊ သုဝုတ္တံ-ခကောင်းစွာဆိုအပ်ပြီ။

တတြ—ထိုအဋ္ဌကထာစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ ဒီပနာ—အာနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်စွာပြခြင်းတည်း၊ ဣဒ္ဓိမာ-တန်ခိုးရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရဿ—သူတပါး၏၊ စိတ္တံ—ကို၊ ဇာနိတုကာမေး—သိခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အာဝဇ္ဇတိ-ဆင်ခြင်၏၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်္နံ-ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော စိတ်ကို၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကဟ္ဝာ, ဂေနေဝ-ထိုစိတ်နှင့်သာလျှင်၊ သဟ—တကွ၊ နိရုဇ္ဈတိ—ချုပ်၏၊ တဓေဝ-ဘိုအာဝဇ္ဇန်းစိတ်မှ၊ (ပရံ-ခနောက်၌၊) စတ္တာရိ (၀၇)- ၄ ကြိမ်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (တိကွ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဆိုသည်၊) ပဉ္စဝါ-၅ ကြိမ်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်အတွက်ဆိုသည်၊) ဇဝနာနိ—ပရိကမ်ဇော, အဘိညာဉ်ဇောတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ယေသံ—ယင်းဇောတို့တွင်၊ ပစ္ဆိမံ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဇောသည်၊ (တိကွပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ၄ ကြိမ်မြောက်ဇော, မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ၅ ကြိမ်မြောက် ဇောသည်၊) ဣဒ္ဓိစိတ္တံ—တန်ခိုးစိတ်သည်၊ (စေတောပရိယ အဘိညာဉ်စိတ်သည်၊)ဟောတိ၊ သေသာနိ-ခနောက်ဆုံးဇောမှ ကြွင်းသောစိတ်တို့သည်၊ ကာမာဝစရာနိ—ကာမာဝစရစိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သဗ္ဗေသံပိ—အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဇောတို့၏၊ နိရုဒ္ဓံ-ချုပ်ပြီးသော၊ (အာဝဇ္ဇန်းနှင့်အတူ ချုပ်ပြီးသော၊) တဒေဝစိတ္တံ-ထိုစိတ်သည်ပင်၊ (ထို ခဏပစ္စုပ္ပန်စိတ်သည်ပင်၊) အာရမဏံ ဟောတိ၊ စ—ထို့ကြောင့် ချုပ်ပြီးစိတ်ကို အာရုံပြုပါသော်လည်း၊ တာနိ-ထိုဇောတို့သည်၊ နာနာရမဏာနိ-ကဲ့ပြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ န

ဟောန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဝသေန-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဤကား၌ "အဒ္ဓါဝသေန"ဟု ရှိ၏၊] ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတ္တာ၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောရမဏာနိ-တူသောအာရုံရှိကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)။

စ—ဆက်၊ ကောရမဏတ္တေ-ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ကုဒ္ဓိစိတ္တမေဝ-ဘန်ခိုးစိတ်သည်သာ၊ ပရဿ-၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ပဇာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိ၏၊ ကုတရာနိ-ကုဒ္ဓိစိတ်မှ တပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ပရဿစိတ္တံ)န(ပဇာနန္တိ)-န်၊ စက္ခုဒ္ဒါရေ-၌၊ စက္ခုဝိညာဏမေဝ-စက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည်သာ၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ပဿတိယထာ-မြင်သကဲ့သို့၊ ကုဘရာနိ-စက္ခုဝိညာဉ်မှ တပါးသောစိတ်တို့သည်၊(ရူပံ-ကို၊)န(ပဿန္တိ) ယထာ-မမြင်ကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ ကုတိ(အယံ-ကား၊ ဒီပနာ - အနက်အဓိပ္ပါယ် ကိုထင်စွာပြခြင်းတည်း၊)ကုတိ-ဤသို့လျှင်၊ ကုဒံ-ဤစေတောပရိယအဘိညာဉ် စိတ်သည်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဿ စေဝ-သန္တတိပစ္စုပ္ပန်၏ငင်း၊အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဿစ-၏ငင်း၊ ဝသေန—ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ ဟောတိ၊ ဝါ—ဘနည်း၊ ယသ္မာ,သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်ပိ-သည်လည်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နေယေဝ—အဒ္ဓါပစ္စုပ်ဒ်သာ၊ ပတတိ—ကျ၏၊(ပါဝင်၏၊)တသ္မာ,တေံ-ဤစေတောပရိယအဘိညာဉ်စိတ်သည်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဝသေန-ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ (ဟေ)တိ)၊ကုတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[သဗ္ဗတ္ထပါဒကစသော စတုတ္ထစျာန်တို့တွင် စေတောပရိယညာဏစတုတ္ထစျာန်ကိုပြုပြီး၍, ပုဗ္ဗနိဝါသညာဏ စတုတ္ထစျာန်စသည်ကို ပြုလိုသောကြောင့် "ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏစတုတ္ထံ" စသည်ကိုမိန့်၊] ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏစတုတ္ထံ—ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ စတုတ္ထစျာန်သည်၊ နာမဂ္ဂါဘာနုဿရဏော—နာမည်အနွယ်တို့ကို အစဉ်လျောက်၍ အောက်မေ့ရာအခါ၌ငင်း၊ နိဗ္ဗာနနိမိတ္တပစ္စဝေက္ခဏေစ-နိဗ္ဗာန်အဲ့ဝရုံ, ကသိဏ်းနိမိတ်စသော အာရုံကို ဆင်ခြင်ရာအခါ၌ငင်း၊ နာတ္တဗ္ဗာရမဏံ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟု မဆိုထိုက်သော အာရုံရှိ၏၊ သေသကာလေ—ကြွင်းသောတရားတို့ကို အောက်မေ့ရာဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ အတီတာရမဏာမေဝ—အတိတ်အာ:ရုံရှိသည်သာ။

ကထာကမ္မုပဂဉာဏ စတုတ္ထမြို—သည်လည်း၊ အတီတာရမဏာမေဝ—အတိတ်ကံဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ တတ္ထ-တို့ဉာဏ်တို့တွင်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသ စေတောပရိယဉာဏာနိပိ—ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ် စေတောပရိယ ဉာဏ်တို့သည်လည်း၊ အတီတာရမဏာနိ - အတိတ်အာရုံရှိကုန်သည်၊ ကိဉ္စာပိ ဟောန္တိ၊

အဒ္ဓါ၊ပေ၊ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာတ္တာ။ ။ဤစကားအရ "အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည် ဧောဝိထိတဝိထိမျှသာ ကာလကြာ၏" ဟု ထင်ရသော်လည်း နောက်၌ "သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ပိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နေယေဝပတတိ" ဟု ဆိုလတံ့ဖြစ်သောကြောင့်အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည်ရှေ့ဘဒ္ဓေကရတ္တသုတ်၌ ပြခဲ့သည်အတိုင်း တဘဝကာလကိုပင် ယူရမည် ဟုမှတ်ပါ။

အထးခါ—ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ တေသံ— ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်, စေတောပရိယညာဏ်တို့ထွင်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏသ-ညာဏ်၏၊ အတီတက္ခန္ဓာ— အတိတ်ခန္ဓာတို့သည်ရင်း၊ ခန္ဓပဋိပဒ္ဓေ — ခန္ဓာနှင့်စပ်သော နာမည်, အနွယ် စသောပညတ်သည်ရင်း၊ ကံ်ဇွဲ — တစုံဘခုသည်၊ အနာရမဏံနာမ — အားရုံမဟုတ်ခဲသာ တရားမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ—မှုန် တံ-ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်သည်၊ အတီတေ၊ ပေ၊ ပဒေဿု- အတိတ်ခန္ဓာ,ခန္ဓာနှင့်စပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တရားတို့၌၊ သပ္ပညုတညာဏသမဂတိကံ- သပ္ပညုဟာညာဏ်နှင့်တူသော၊ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟေးတိ— ၏။

စ-ဆက်၊ စေတောပရိယညာဏသ— ၏၊ သတ္တာဒိဝသပ္ဘန္တရုတိတံ — ခုနှစ်ရက် အတွင်း၌ လွန်လေပြီးသော၊ စိတ္တမေဝ — စိတ်သည်သား၊ အာရမဏံ (ဟေးတိ)၊ ဟိ-မှုန်၊ တံ- ထို စေတောပရိယညာဏ်သည်၊ အည်—စိတ်အားရုံမှ ဇာပါးသော၊ ခန္ဓံဝါ-ခန္ဓာကိုရင်း၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓံဝါ— ခန္ဓာနှင့် စပ်သော အမည် အနွယ်စသည်ကိုရင်း၊ နဇာနာတိ၊ ပန—ထိုသို့ပင် မသိပါသော်လည်း၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ ရမဏာတ္တာ-မဂ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိယာယတော— ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ မဂ္ဂါရမဏာန်ဿ — မဂ္ဂါရမဏာဟူ၍၊ ဝုတ္တံ — ဆိုအပ်ပြီ၊ [စိတ်ဘုံသိလျှင် စိတ်နှင့်ယှဉ်ဘက်ဓာတ်ဘရားကိုလည်း သိနိုင်သည်ကို "ပရိယာယ" ဟုဆိုသည်၊ နာနန္တရိကနည်းကည်း၊] စ-ဆက်၊ ယထာကမ္မုပဂ ညာဏသ— ၏၊ အတီတ စေတနာမတ္တာမေဝ— အတိတ် စေတနာမျှသည်သာ၊ (အတိတ်စေတနာတည်းဟူသော ကံအာရုံမျှသည်သာ၊) အာရမဏံ(ဟော

ထိုစေတောပရိယဉာဏ်, ယထာကမ္မ၂ ပဂ ဉာဏ်တို့တွင်လည်း၊ ယထာကမ္မ၂ပဂ ညာဏသ-၏၊ ကုသလာကုသလာဧေ—ကုသိုလ် အကုသိုလ်ခန္ဓာတို့သည်သာ၊ (အာရမဏံ – သည်၊ ဟောန္တိ)၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [ရှေးနိဿယဒ္ဒ် ဣတိ မပါ။]

ဒိဗ္ဗစက္ခု၂ညာဏစတုတ္ထံ– ဒိဗ္ဗစက္ခု၂ညာဏစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနဝဏ္ဏာရမဏတ္တာ-ထင်ရှားရှိသောရူပါဂုံဟူသော အာဂုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စု ပ္ပန္နာရဏမေဝ – ပစ္စုပ္ပန်အာဂုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ အနာဂတံသ ညာဏ စတုတ္ထံ – ဉာဏ်သည်၊ အနာဂတာရမဏ္ဏမေဝ– အနာဂတ်အာဂုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထို အနာဂတံသညာဏစတုတ္ထစျာန်သည်၊ အနာဂတ ကဒ္ဓန္ဓခန္ဓပဋိဗဒ္ဓဿု - အနာဂတ် ခန္ဓာ,ခန္ဓာနှင့်စပ်ကုန်သော၊ ဓမ္မသု – တို့၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံဝိယ—ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗညုတညာဏသမဂတိကံ—သဗ္ဗညုတဉာဏ် နှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းမျိုသည်၊ ဟောတိ၊ [ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ သမဂတိကအဖြစ်ကို ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ထင်ရှားသောကြောင့် ဤ၌ ဥပမာနအဖြစ် ဖြင့် ပြသည်၊] တတ္ထ - ထိုဉာဏ်တို့တွင်၊ စေဘောပရိယညံဉာဏမိဿ—သည်လည်း၊ အနံဂတာရမဏံ—သည်၊ ကိဉ္စာပိဟောတိ၊ ပန—ထိုသိုပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ— ထိုစေဘောပရိယဉာဏ်သည်၊ သတ္တာဒိဝသဘဉ္ဇန်ရေ— ခုနှစ်ရက် အတွင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တမေဝ- ဖြစ်လတံ့သော စိတ်ကိုသာ၊ အာရမဏံ—ကို၊ ကရောတိ— ပြု၏၊ ဣဒံ-ဤ အနာဂတံသဉာဏစတုတ္ထစျာန်သည်၊ အနာဂတေ-နောင်အခါ၌၊ ကပ္ပသတသဟဿေ-ကမ္ဘာတသိန်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တမိ—ဖြစ်လတံ့သော စိတ်ကို ၎င်း၊ ခန္ဓေပိ - ခန္ဓာတို့ကိုလည်း၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမိ - ခန္ဓာနှင့်စပ်သော နာမည် အနှယ်စသော ပညတ်ကိုလည်း၊ (အာရမဏံ—ကို၊ ကရောတိ)၊ [ရူပါဝစရစတုတ္ထစျာန်၏ အာဂုံကို ပြုပြီး၍, ပါဠိတော် လာသည့်အတိုင်း ရူပါဝစရ တိကစတုက္ကစျာန် စသည်တို့၏ အာဂုံကိုပြုလိုသောကြောင့် "ရူပါဝစရတိက စတုက္ကဇ္ဈာနာဒီနိ"" စသည်ကိုမိန့်၊]ရူပါဝစရတိကစတုက္ကဇ္ဈာ နာဒီနိ-ရူပါဝစရတိကစျာန်, စတုက္က စျာန် အစရှိသည်တို့သည်၊ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု— အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့တွင်၊ ကေစမ္မပိ—တခုသော တရားကိုလည်း၊ အာရဗ္ဘ, အပ္ပ ဝတ္တိတော- မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ကေန္တနဒတ္တဗ္ဘာရမဏာနေဝ – ကေန် နဝတ္တဗ္ဘ အာဂုံရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ဧဝဒိတဗ္ဘာနိ—နှ၏။

[အတီတာဂရမဏာတိက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ အဇ္ဈတ္တာတိက်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "အဇ္ဈတ္တာဟ္တိကေ" စသည်ကို မိန့်၊] အဇ္ဈတ္တာဟ္တိကေ— ၌၊ အနိန္ဒြိယ။ ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ-ကား၊ ဣဒံ-ဤတရား ၂ ပါးကို၊ (ဝုတ္တံ—၌စပ်၊) ဝါ—သည်၊ (နဟောတိ၌စပ်၊) (အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသည်၊) ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓံ - ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်စပ်သောရုပ်သည် (သက်ရှိသတ္တဝါ၏ရုပ်သည်၊)ပရပုဂ္ဂလသန္တာနေ-တပါးသော

ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဗဟိဒ္ဓါဘိ-ဗဟိဒ္ဓတရာဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနမို့-ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ယဿ-ထိုဂ္ဂန္ထိယဗဒ္ဓိရုင်၏၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တာန ပရိယာပန္နတ္တာ-သန္တာန်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိယကဇ္ဈတ္တံ-နိယကဇ္ဈတ္တသည်၊ ဟေးတိ ယထာ-ဖြစ်နိုင်သေးသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ယေန ဧ၊ ဂနစိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသော၊ ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ-သည်၊ နာ ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ နိယကဇ္ဈတ္တပရိယာယသာ - နိယကဇ္ဈတ္တ ပရိယာယ်၏၊ (နိကကဇ္ဈတ္တဖြစ်ဘို့ရန်အကြောင်း၏) အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ နိယကဇ္ဈတ္တမတ္တာသာ-နိယကဇ္ဈတ္တမျှ၏၊ အသမ္ဘဝတော-မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဗဟိဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊) နာ (ဝုတ္တံ)-ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ပန-အနှယကား၊ နိယကဇ္ဈတ္တမတ္တာသ-မိမိကို မှီ၍ဖြစ်သော အဇ္ဈတ္တမျှ၏၊ အသမ္ဘဝမတ္တံ-မဖြစ်သင့်သောတရားမျှ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ, အဇ္ဈတ္တာရမဏာတိကေ - ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါဘာဝမို့ - ဗဟိဒ္ဓ၏ အဖြစ်ကိုဆင်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊

[အဇ္ဈတ္တတိက်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍, အဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်ဝယ် အဲသကိုဥသာယဘန၏ နာ ဝတ္တဗ္ဗာရမဏဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် " အဇ္ဈတ္တဓမ္မာ ပဂမမတ္တတော စ " စသည်မိန့်၊] စ-ဆဲက်၊ အဇ္ဈတ္တဓမ္မာပဂမတ္တတော-အဇ္ဈတ္တတရား၏ ကင်းခြင်းမျှ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသဲသာယဘနာရမဏသ-အသဲသာယဘန စျာန်၏ အာဂုံဖြစ်ခဲသော နုတ္တိဘော ပညတ်၏၊ အဇ္ဈတ္တဘာဝမို့ - အဇ္ဈတ္တ၏အဖြစ်ကိုဆင်၊ ဗဟိဒ္ဓါဘာဝမို့ - ဗဟိဒ္ဓ၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊

နိယကဇ္ဈတ္တ၊ ပေ၊ အဘာဝေနံ ။ ။ [ဇိဝိတိန္ဒြေနှင့် ပေါ်သော သက်ရှိ ရုပ်ကို "ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ဇိဝိတိန္ဒြေနှင့်စပ်သော တောတောင်ရေမြေဥစ္စာရှိသော သက်မဲ့ရုပ်ကို "အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်" ဟု ခေါ်၏၊] ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်သည် သူတပါးသန္တာန်၌ ဖြစ်ခိုက် "ဗဟိဒ္ဓ" ဟု ခေါ်ရသော်လည်း, မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သောအခါ နိယကဇ္ဈတ္တ (မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သောအဇ္ဈတ္တ) ဟု ခေါ်ရသေး၏၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ အဇ္ဈတ္တအမည်မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့်ယိုဘရားရှင်းကို "ဗဟိဒ္ဓ" ဟု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။

နနိယက၊ ပေ၊ အသမ္ဘဝတော ။ ။ [မတ္တာသဒ္ဒါသည် သာမညအနက်ဟော၊] အဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်ဝယ် "ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ" ဟုရှင်း ပြအပ်သော ဗဟိဒ္ဓတရားတို့သည် မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ခိုက်သော ဗဟိဒ္ဓအမည်ရ၍, မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်ခိုက်ဥစ္စာမျှ နိယကဇ္ဈတ္တအဲမည်ဖြစ်သင့်သေး၏၊ ထိုသို့အခိုက်အကန့်အားဖြင့် နိယကဇ္ဈတ္တဖြစ်သင့်ရုံမျှဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တရားစုကို "နိယကဇ္ဈတ္တမတ္တအသမ္ဘဝ" ဟု ဆိုသည်။

အဇ္ဈတ္တဓမ္မာ၊ ဧပ။ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ "အာကိဉ္စညာယတနံ၊ ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏန္တိပိ" ကို ဖွင့်သောစကားတည်း၊ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည် နုတ္တိဘော ပညတ်ကို အာရုံပြု၏၊ ထို နုတ္တိဘော ပညတ်ကား ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ် ဟူသော အဇ္ဈတ္တတရား၏

အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဘာဝမ်ိဳ– ကိုဌင်း၊ ဟုနုဇာနိတ္ဝာ·ခွင့်ပြုတော်မမူပဲ၊ အာကိဉ္စ ညာယတနံ၊ပေ၊ ရမဏံဘိပိဘိအာဒိ-အစရှိသောစံကားကို၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုအာကိဉ္စညာယဟုနံ နဝတ္တဗ္ဗံ အဇ္ဈတ္တာရမဏန္တိပိ အစရှိသော စကား ရပ်၌၊ ကေဝလံ-အဝဝင္ဆန်းစသည်မဖက် သက်သက်၊ တဒေဝ-ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်သာ၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏံ–အဇ္ဈတ္တ စသည် ဟုံ မဆိုထိုက်သော အာရုံရှိသည်။ နာ–မဟုတ်သေး၊ ပန-အနှယကား၊ ကသ်–ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ အာဝဇ္ဇနမ်ပိ-အာဝဇ္ဇန်းသည်ၚင်း၊ ဥပစာရစိတ္တာနိပိ-ပရိကမ်စသော ဥပစာရ ဇောစိတ်တို့သည်ၚင်း၊ တာသ အာရမဏာသ– ထိုနတ္ထိဘောပညတ်ဟူသောအာရုံကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏစိတ္တာနိပိ-ဆင်ခြင်ကြောင်းစိတ်တို့သည်ၚင်း၊ တဿေဝ–ထိုနတ္ထိဘောပညတ်အာရုံကိုပင်၊ အဿာဒနာဒိဝသေန–သာယာခြင်းအစရှိသည်တို့၏အစုမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ–ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိပိ–တို့သည်ၚင်း၊ နာ ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာနေဝ–နဝတ္တဗ္ဗအာရုံ ရှိကုန်သည်သာ၊(ဟောန္တိ)၊ ပ–ထိုသို့ပင် နဝတ္တဗ္ဗာရမဏချည်းဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ တာနိ–ထိုအာဝဇ္ဇန်း စသောစိတ်တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ တသ္မိ-ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ ဝုဒ္ဓေ–ဗဟာတော်မူအပ်သော် (တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူလိုက်လျှင်၊) ဝုတ္တာနေဝ–ဗဟာတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝိသုံ–သီးခြား၊ နဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မမူအပ်ကုန်။

ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝုတ္တာနေဝ–ဗဟာတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ဟိ-ခဲ့၊(တနည်း)ဟိ-အဖြေကား၊ တေံ အာကိဉ္စညာယဘနံ–ဤအာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်ၚင်း၊ တဿ-ထိုအာကိဉ္စညာယဟုနစျာန်၏၊ ပုရေ စာရိကံ–ရှေ့သွားဖြစ်သော၊ အာဝဇ္ဇနဉ္စ စာရာဒိဝသေန–အာဝဇ္ဇန်း,ဥပစာရဇောအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တံ–

ကင်းကွာခြင်း (အဇ္ဈတ္တာစမွာဝပဂမ)တရားတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုနတ္ထိဘောပညတ်ကို ဤကိုယ်တွင်းတရားမဟုတ်သောကြောင့် အဇ္ဈတ္တာအာရုံဟုလည်းမဆိုနိုင်၊အဇ္ဈတ္တာဖြစ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့်ပဟိဒ္ဓသက်သက်ဟုလည်းမဆိုနိုင်၊ထို့ကြောင့် ထိုအာရုံကို အာရုံပြုသောဈာန်ကို ''နဝတ္တဗ္ဗံအဇ္ဈတ္တာရမဏံ'' စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏သည်။

တတ္ထ နကေဝလံ၊ ပေ၊နာ ဝုတ္တာနံ။ ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်သာမက,ထိုနတ္ထိဘောပညတ်ကို အာရုံပြုသော ထိုစျာနဝီထိ၏ရှေ့လွှားအာဇဝဉ်း,ပရိကမ်စသော ဥပစာရစျာန်စိတ်များ, ထိုစျာန်၏နောက်၌ပစ္စဝက္ခဏာဇောဝီထိစိတ်များ, ထိုအာရုံကို သာယာခြင်းနှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သောအကုသိုလ်စိတ်များလည်း နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာတို့ချည်းတည်း၊သို့သော်-ထိုတရားတို့ကိုကား(အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကိုဟောလိုက်လျှင် အခြံအရံအဖြစ်ဖြင့်ပါနိုင်၍ ဟောပြီးဖြစ်သောကြောင့်) သီးခြားဟောတော်မမူ။

ဖြစ်သော၊ ယံ –အကြောင်စိတ်သည်၊ တေန– ထို အာဂါဥညာယတနစျာန်နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ကောရမကံ–တူသောအာရုံရှိသည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ (တံ) စ–ထိုစိတ်သည်ငင်း၊ (အတ္ထိ)၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်တကွ အလုံးစုံသော စိတ်ကို၊ အတီတာရမကတ္တိကော– ၌၊ ကာမာဝစရကုသလံ၊ပေ၊ စတုတ္ထဈာနန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ– သို့၊ စုတ္တာနံ–ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ တေသံ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ–တို့၏၊ (နဝတ္တဗ္ဗာရမကာဘာဝဿဒ္ဒီစပ်၊) သိယာ၊ပေ၊ရမကာတိ ပိတိအာဒိနာ- အစရှိသော၊ နယေန- ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမကာဘာဝဿ-နဝတ္တဗ္ဗာရမက၏အဖြစ်၏၊ ဝါ –ကို၊ အနုညာတတ္တာ – ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ (တိုက်ရိုက်မဟောပဲ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊) အာကိဉ္စညာယတနဿ- အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ အာကိဉ္စညာ၊ပေ၊ရမကာတိပိတိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ကေန္တေန–စံုင်စပ်အား ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမကတ္တာ ဝစနတောစ–နဝတ္တဗ္ဗာရမက၏အဖြစ်ကိုဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ငင်း၊ (အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏ နဝတ္တဗ္ဗာရမက၏ အဖြစ်ကိုတိုက်ရိုက် ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ငင်း၊) နဝတ္တဗ္ဗာရမကန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ထင်ရှား ပြဆိုအပ်ပြီ။ ["ဟောတော်မူအပ်ပြီ" ဟုမပေးရ။]

ဣဒါနိ–၌၊ တံ· ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ အဇ္ဈတ္တာရမကဲတို့ကော -၌ ကံ့–တခုတည်း၊ (အာဝဇ္ဇန်းစသည်တို့ မပါပဲ တခုတည်း၊) ဝုစ္စမာနံပိ–ဟောတော်မူအံ့ပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-သော၊ တံ–ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်သည်၊ (ဒီပေတိ၌စပ်၊) ယသ္မာ,ဟေဋ္ဌာ - အောက် အတီတာရမကဲတိုက်၌၊ တေန–ထိုအာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ ကောရမကာဘာဝံပိ–တူသောအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ သန္ဓံယ- ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ကာမာဝစရ ကုသလာဒီနံ- ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏၊]အာဝဇ္ဇန်းစသည်တို့ကိုပင် "ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ" ဟု ဆိုသည်။] နဝတ္တဗ္ဗာရမကတာ–နဝတ္တဗ္ဗာရမကတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ,ဣဓာပိ–ဤ အဇ္ဈတ္တာရမကတိက်၌လည်း၊ တေသံ - ထို ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်

တံ ဟိ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။တံ သဗ္ဗံကိုဋ္ဌိကာ၌ "အာကိဉ္စညာယတနာဒီ" ဟု သရုပ်ဖေါ်သောကြောင့် တံ သဗ္ဗံအ၊ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့် အာဝဇ္ဇန်းစသော စိတ်အားလုံးကိုယူရသည်၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထိ" ထည့်၍ အနက်ပေးလိုက်သည်၊ ယောဇနာ၌ကား "တေံ အာကိဉ္စညာယတနံ" ကိုယံနှင့် အတူယူ၍ ဘဝေယျ၌စပ်လေ၏၊ "တေန သဟ" ဟု ဆိုသောကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ တံသဗ္ဗံကို "အတီတာရမကတ္တိကော၊ပေ၊ဝုတ္တံ၌စပ်၊ "ဝုတ္တံ" ဟု ဆိုသော်လည်း တိုက်ရိုက် ဆိုခဲ့ခြင်းမဟုတ်၊ အနုညာတတ္တာဟူသော အကြောင်း, ဝစနတောဟူသော အကြောင်းတို့ဖြင့် "ထင်ရှားပြဆိုအပ်ပြီ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ –ဋီကာ။

တို့၏၊ နု ဝတ္တပ္ပဝရမဏာဘာဝံ - နု ဝတ္တပ္ပဝရပဏာ၏အဖြစ်ကို၊ ဒီဃပတိ - ပြု၏၊ ဟိ - မူန်၊ ဘေနု – ထိုအာဘိဥ္ဇညာယဘာနုစျာန်နှင့်၊ သဟ, ကောရမဏာနံ – တူသောအာရုံရှိ ဘုံဒသာ မဟာကုသိုလ် အစရှိသော စိတ်တို့၏၊ နှံ ဝတ္တပ္ပဝရမဏာဘာဝေ – နု ဝတ္တပ္ပဝရမဏာ၏အဖြစ်၌၊ အန္တရာယော - အန္တရာယ်သည်၊ ကော-အာဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ တသ္မိံ – ထိုအာကိဉ္စညာယတနုစျာန်ကို၊ ဝုဒ္ဓတ္တာ–တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သော်၊ (တာနိ - ထိုမဟာကုသိုလ် အစရှိသော စိတ်တို့သည်၊ ဝါ- ဘို့ကို့၊) ဝုတ္တာနေဝ - ဟောဒီးတော်မူပြီးဘို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတပ္ပဝါနိ၊ [ဤစကားကို ဋီကာဆရာပယ်ရှားလိမ့်မည်၊] ဇော္ဈ အဇ္ဈတ္တာရမဏတ္တိကေ - ၌သေသံ - ကြွင်းသောပုဒ်အဓပါဌ်းသည်၊ ပါဠိတော-ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သား။

ပန-ဆက်၊ [ရှေးနိဿယ၌ ပန-ထိုမှတပါးဟူ ပက္ခန္တရ ပေး၏၊]အာရမဏဝိဘာဂေ-အာရုံ၏ ဝေဘန်အပ်သော အဆူးအပြားး၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတပ္ပော)၊ တာဝ- ဂျပါဝစရတိက, စတုက္ကစျာန်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ) ဝိညာဏဉ္စာယတနံ –ဝိညာဉ္စဏာယတနုစျာန်ရင်း၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ- ၌း၊ ဣတိ– သို့၊ ကုသလဝိပါက ကြိယဝဿန–ကုသိုလ်ဝိပါက်ကြိယာတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဘန္ဒံ နှံသော၊ ဣဒမသံ စိဘ္ဘုပ္ပါဒါနံ–ဘို့၏၊ အတ္တနော-၏ သန္တာနသမ္ဗန္ဓံ- ခန္ဓာအစဉ်၌စပ်သော၊ (မိဒိသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊) ဟေဋ္ဌိမသမာပတ်တိံ-အောက်ဖြစ်သော သမာပတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိတော- ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အဇ္ဈတ္တာရမဏာဘာ-အဇ္ဈတ္တာရမဏာဘို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတပ္ပဝ- ၏၊ [“အာရုဒ္ဓပုသု ဒုတိယစတုတ္ထာနံ မဟဂ္ဂတာရမဏာနံ” ဟူသော သင်္ဂြိဟ်စကားနှင့် သဒေဝတူပင်တည်း၊ နောက်လာမည့် စကားများလည်း ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် အကျယ်ပြလိမ့်မည်၊ ထိုအကျယ်ကိုယူ၍ သင်္ဂြိဟ်အဖွင့်များ၌လည်း အဓိပ္ပါယ်ပြောလေ့ရှိကြသည်။]

စဆက်၊ တွေ- ဤ ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာတို့တွင်၊ ကြိယာအာကာသာနဉ္စာယတနံ–ကြိယာဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနုစျာန်သည်၊ ကြိယာဝိညာနဉ္စာယတနုဒယော - ကြိယာဖြစ်သော ဝိညာဏဉ္စာယတနုစျာန်၏သာ၊ အာရုမ္မဏံ ဟောတိ၊ ဣဟ ၂ဃ- ကြိယာ ဝိညာဏဉ္စာယတနုစျာန်မှတပါးသော ကုသိုလ်ဝိပါက် ဝိညာဏဉ္စာယတနုစျာန်၏၊ (အာရုမ္မဏံ) နု (ဟောတိ)၊ ကဿ-နည်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနကြိယာဿမဂိနော- အာကာသာနဉ္စာယတနကြိယာစျာန်နှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ ကုသလဿ ဝါ–ကုသိုလ်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိပါကဿ ဝါ-သော ဝိညာဏဉ္စာယတနဿ- ဝိညာဏဉ္စာယတနုစျာန်၏၊ အဘာဝေဟေ–မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

ပန—ကား၊ ကုသလံ—ကုသိုလ်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သည်၊ ကုသလဝိပါကကြိယာနံ-ကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကြိယာဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဏံပိ—၃ ပါးသော ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်တို့၏လည်း၊ အာရမဏံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ, အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလ—အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ စျာန်ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ဌိတဿ-တည်သော၊ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တတော-ထိုို အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်စျာန်မှ၊ ဥဒ္ဓံ—အဆက်၌၊ တိဝိဓသာပိ—၃ ပါး အပြားရှိသည်သည်းဖြစ်သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဿ—ဝိညာဏနဉ္စာယတနစျာန်၏၊ ဥပပတ္တိသမ္ဘဝကော-ဖြစ်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ပန-ကား၊ ဝိပါကံ-ဝိပါက်ဖြစ်သော အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်သည်၊ ကဿစိ—တစုံတခုသော ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်၏၊ အာရမဏံ နဟောတိ၊ ကသ္မာ၊ ဝိပါကတော—ဝိပါက်စျာန်မှ၊ (ပဋိသန္ဓေဘဝင် စုတိကိစ္စတပ်သော ဝိပါက်စျာန်မှ) ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ-ထပြီး၍၊ စိတ္တဿ-ဘာဝနာစိတ်ကို၊ အဘိနိဟာရာသမ္ဘဝတော— ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ နေဝသညာနာသညာယတနဿ—၏၊ အာရမဏကရဏေပိ—အာရုံပြုခြင်း၌လည်း၊ သေဝ နယော- ရူပါ၊ပေ၊ ဒိနံ—ရူပါဝစရတိကစျာန်, စတုက္ကစျာန် အစရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံပိ—အလုံးစုံသော စျာန်တို့၏လည်း၊ နိယကဇ္ဈတ္တတော— နိယကဇ္ဈတ္တမှ၊ ဗဟိဒ္ဓါဘာဝေန—အပ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါဘူတာနိ-အပဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ပထဝီကသိဏာနိ— ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံတို့ကို အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိဘာဝ-ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရူပဈာဝ-ဗဟိဒ္ဓါရူပဈာန်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

သဗ္ဗေဝ၊ ပေ၊ စတုတ္ထဈာနံ္တ ဇ္ဈာန်ဆို ထွေ-ဟူသော ဤပါဠိတော်၌၊ တာဝ -အကုသိုလ်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-နံသော၊) ကုသလတော—မှ၊စတ္တာရော-န်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၊ အဘိဉာနာ-၏၊ ခန္ဓာဒီနံ – ခန္ဓာအစရှိသည်

တိဝိဓသာပိ၊ ပေ၊ သမ္ဘဝတော။ ။အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို ပုထုဇဉ်သေက္ခအဖြစ်၌ရပြီး၍,ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ကို ဆက်လက်အားထုတ်၍ရသောအခါ ထိုဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သည် ကုသိုလ်အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကိုအာရုံပြု၏၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သေ၍ ပဋိသန္ဓေဘဝင်စုတိကိစ္စတပ်လျက် ဝိပါက်ဖြစ်သောအခါ ထိုဝိပါက်စျာန်သည် အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်စျာန်ကိုအာရုံပြု၏၊ အာကာသာနဉ္စာယသနစျာန်ကိုပုထုဇဉ်သေက္ခအဖြစ်၌ရပြီး၍,ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ရသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်သည် ကုသိုလ်အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကို အာရုံပြု၏၊ ရဟန္တာဖြင်ပြီးနောက် အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန်ကိုရပြီးမှ ဖြစ်စေ, ဝင်စားပြီးမှဖြစ်စေ,ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်ကို အားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိညာဏဉ္စာယတနကြွယ်စျာန်သည် အာကာသာနဉ္စာယတနကြွယ်စျာန်ကို အာရုံပြု၏၊ ဤသို့ဖြစ်သင့်သည်ကို သိပါ။

တို့ကို၊ပစ္စဝေက္ခဏ္ဍသ-ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်) ဌ်၊ အဗ္ဘန္တရမဏာ-အဗ္ဘန္တရအာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပရေသံ-တို့၏၊ ခန္ဓာဒိပစ္စဝေက္ခဏေ-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို ဆင်ခြင်ရာအခါဌ်၌၎င်း၊ ပဏ္ဍိတ္တိနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏေစ-ပညတ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ရာအခါဌ်၌၎င်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ တဒုဘယ ဝသေန-ဆို ၂ ပါးစုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ (မိမိ,သူတပါး ၂ ဦးသားတို့၏ ခန္ဓာစသည်တို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနာ - ဖြစ်ကုန်သသော်၊) အဗ္ဘန္တရမဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ-န်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဉာဏဝိပ္ပယုဒ္တာသုပိ-တို့ဌ်သည်း၊ ဇသေဝနယော၊ဟိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ခန္ဓာဒိပစ္စဝေက္ခဏာ, ပဏ္ဍိတ္တိပစ္စဝေက္ခဏာမဖက် သက်သက်၊ ဇတသံ - ထိုဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏၊ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏံ-နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ။

အကုသလဘာ-မှ၊ စတ္တာဇရော-နှင်သော၊ ဒိဋ္ဌိ ဃမူယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၊ အတ္တာနော-၏၊ ခန္ဓာဒီနံ-ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို၊ အဿာဒနာ၊ ပေ၊ ကာလေ-လွန်စွာသ ာယာခြင်း,လွန်စွဲခဲနှစ်သက်ခြင်း,မှားသောအားဖြင့်သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် ယူရာအခါဌ်၊ အဗ္ဘန္တရာရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ပရဿ-၏၊ ခန္ဓာဒီသု စေဝ - ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ဌ်၎င်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပကသိဏာဒီသုစ - အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပ်, ကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ်တို့ဌ်၎င်း၊ တဇထေ - ထို့အတူသာလျင် (အဿာဒနစသည်ကိုပြန်ညွှန်းသည်၊) ပဝတ္တိကာလေ - ဖြစ်ရာအခါဌ်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ တဒုဘယဝသေန-ထို ၂ ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ထို ၂ ပါးစုံသော မိမိ သူဘပါးတို့၏ ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ကို ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိကာဇလ-ဌ်၊ အဗ္ဘန္တာဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုဒ္တာသုပိ ဇသေဝနယော၊ ဟိ-စိုးစဉ်း၊ ပေ၊ကား၊ ကေဝလံ-အဿာဒန အာဘိနန္ဒန မဖက် သက်သက်၊ ဘေသံ-ဆိုဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏၊ ပရာမာသဂ္ဂဟဏံ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းဟူသော ယူခြင်းသည်၊ နတ္ထိ။

ဒဲ့ပီ - နှင်သော၊ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာ-ပဋိဃသမ္ပယုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ် တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ခန္ဓာဒီသုံ-တို့ဌ်၌၊ ဒေါမနဿိတသ - လွန်စွာဖြစ်သောဒေါမနဿဿိသောပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္ထာန်၌)၊ (ပဝတ္တိယံ-၌၊)အဗ္ဘန္တာရမဏာ(ဟောန္တိ)၊ ပရဿ-၏၊ ခန္ဓာဒီသုစေဝ-တို့ဌ်၎င်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပဘိသုစ - အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပ်, ပညတ်တို့ဌ်၎င်း၊ (ပဝတ္တိယံ)၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ(ဟောန္တိ)၊ တဒုဘယဝသေန-ထို ၂ ပါးစုံသော မိမိသူဘပါးတို့၏ခန္ဓာအစရှိသည်တို့ဌ် ဒေါမနဿဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ)၊ အဗ္ဘန္တာဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တာနံပိ- ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ် တို့၏လည်း၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိကုန်သော၊ ဓမ္မသု-တို့ဌ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာနဖန္ဒနဘာဝ ဝသေန - ယုံမှားခြင်း, ဘုန်လှုပ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်၏

အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဥဒ္ဒစ္စအာဘွက် ဖန္ဒနဘာဝဟု ဆိုသည်၊) ပဝတ္တိယံ- ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အင်္ဂါတ္တာဒိအာဂရမဏတာ – အင်္ဂါတ္တအစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ—၏။

ဒွေပဋ္ဌဝိညာဏာနိ- ဒွေပဋ္ဌဝိညာဉ် ၁၀ တို့ဝင်း၊ တိသော-နှင့်သော၊ မနောဓာတုဇယာစ–တို့ဝင်း၊ ကွတိ-သို့၊ တေရသ–နှင့်သော၊ ကွမေ စိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၊ အတ္တာနော—၏၊ ရူပါဒီနံ – ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ—၍၊ ပဝတ္တိယံ အင်္ဂါတ္တာဒုမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ပရသ—၏၊ ရူပါဒီသု - တို့၌၊ ပဝတ္တာ—ဖြစ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ—ဖြစ်ကုန်ယသော်) ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ တဒုဘယဝသေန–ထို ၂ ပါးစုံတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနာ) အင်္ဂါတ္တ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောန္တိ)၊ သောမနဿ၊ ဇော၊ ဓာတု— သောမနဿသဟဂုတ် အဟိတ်ဝိပါက် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (သောမနဿ သန္တီရဏ်ကို ဆိုသည်။) ပဉ္စဒ္ဒါရေ-၌၊ သန္တီရဏာဘဒါရမဏာဝသေန - သန္တီရဏ တဒါရုံတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တာနော, ပဉ္စ-နှင့်သော၊ ရူပါဒိခဒမ္မ-ရူပါရုံ အစရှိသော ဟရားတို့ကို၊ (အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိယံ-၌ဝင်း၊) မနောဒ္ဒါရေ–၌၊ တဒါရမဏဝသေနေဝ— ဖြင့်သာလျှင်၊ အညေပိ– အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အင်္ဂါတ္တိကော – အင်္ဂါတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာဝစရဓမ္မေ – တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဝတ္တိယံ – ၌ဝင်း၊ အင်္ဂါတ္တာရုမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ပရေသံ–တို့၏၊ ဓမ္မေသု—တို့၌၊ ပဝတ္တမာနာ – ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဗဟိဒ္ဓါရုမဏာ (ဟောန္တိ)၊ ဥဘယဝသေန–ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနာ–နှင်လသော်၊) အင်္ဂါတ္တဗဟိဒ္ဓါရုမဏာ (ဟောန္တိ)။

ဥပေက္ခာ၊ ဇော၊ ခ–တုဒ္ဒသယပိ – ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိပါက် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ် ၂ ပါး အုပေါင်းခြင်းလည်း၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီရဏ ၂ ပါး အပေါင်းခြင်းလည်း၊) ဒသဝဓနယော၊ ပန - စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကာ၊ ကေဝလံ-ပဋိသန္ဓိ ဘဝင်စသည် မဖက်, သက်သက်၊ တော–ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တီရဏတို့သည်၊ သုဂတိယံ - သုဂတိဘုံ၌ဝင်း၊ ဒုဂ္ဂတိယဉ္စ – ၌ဝင်း၊ ပဋိသန္ဓိ၊ ဇော၊ ဘဝသနာပိ—ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ အင်္ဂါတ္တာဒိဒဿနသဝနာဒီသု-အင်္ဂါတ္တာဒေရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ ကမ္မာဒီသု- ကံအစရှိသော အာရုံ၌၌၊ (ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်အာရုံတို့၌၊) ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဟဟဝိပါကစိတ္တာနိပိ-တို့သည်လည်း၊ ဒ္ဝိန္နံ-နှင်သော၊ တောသံ ဃောဂ— ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏကို၏ပင်၊ သမာနဂတိကာနိ-တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်၏၊ ပန—စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်စသည်မဖက် သက်သက်၊ တောနိ–ဤမဟာဝိပါက် စိတ်တို့သည်၊ သန္တီရဏာဝသေန-ဖြင့်၊ နပဝတ္တန္တိ - မဖြစ်ကုန်၊ ပဋိသန္ဓိဘဝင်စုတိဝသေနေဝ-ဖြင့် သာလျှင်၊ ဇာ ဃနိ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊ [ရှေဝါကျက ဒတောနိတွဲ

လိုက်သောကြောင့် ပိုဟန်တူသည်၊] သုဂတိယံ ယေဝ – သုဂတိဘုံ၌သာ၊ ပဝတ္တန္တိ–ကုန်၏။

သောမန၊ပေ၊ကြိယာ-သောမနဿ သဟဂုတ် အဟိတ်ကြိယာသည်၊ (ဟသိတုပ္ပါဒ်ကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒွါရေ-၌၊ အတ္တနော-၏၊ ရူပါဒိနိ- ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို၊ အာရဗ္ဘ, ပဟဋ္ဌာကာရကရဏဝသေန– ရွင်လန်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံ –ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏာ–အဇ္ဈတ္တအာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရဿ–၏၊ ရူပါဒီသု– တို့၌၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သည်၊(သမာနာ) ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ မနောဒ္ဓါရေ–၌၊ တထာဂတဿ–၏၊ ဇောတိပါလ၊ ပေ၊ ကာလေသု–ဇောတိပါလ လုလင်,မယဒေဝမင်း, ကဏ္ဍရဿေအစရှိသူတို့၏ အခါ၌၊ အတ္တနော-ကိုယ်တော်သည်၊ ကတကြိယံ-ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စကို၊ပစ္စဝေက္ခဏဿ-ဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ ဟသိတုပ္ပါဒဝသေန - ဟသိတုပ္ပါဒ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သည်၊ (သမာနာ) အဇ္ဈတ္တာရမဏာ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဇောတိပါလလုလင်၏ အကြောင်းကို မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ-ရာဇဝဂ်, ဃဋိကာရသုတ်၌၎င်း, မယဒေဝမင်း၏ အကြောင်းကို ထို ရာဇဝဂ် မယဒေဝသုတ်၌၎င်း၊ ကဏ္ဍရဿေ၏ အကြောင်းကို ဒဿနိပါတ် ကဏ္ဍဇာတ်၌၎င်း ရှုပါ၊] မလ္လိကာယ - မလ္လိကာမည်သော၊ ဒေဝီယာ-မိဖုရား၎င်း၊ သန္ဓတိမ္ဗဟာမတ္တဿ–သန္ဓတိ အမတ်ကြီး၎င်း၊ သုမနမာလာကာရဿ–သုမန ပန်းသည်၎င်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနံ–ဤသို့ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကြိယာကရဏံ–ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စကို၊ အာရဗ္ဘ,ပဝတ္တိကာလေ-၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ (ဟောတိ)။ [မလ္လိကာ မိဖုရားအကြောင်းကို ကုမ္မာသမုဋ္ဌဇာတ်၌၎င်း, သန္ဓတိ အမတ်ကြီး အကြောင်းကို ဒဏ္ဍဝဂ်– သန္ဓတိမဟာမတ္တဝတ္ထု၌၎င်း, သုမန ပန်းသည် အကြောင်းကို ဗာလဝဂ်–သုမနမာလာကာရဝတ္ထု၌၎င်း ကြည့်ပါ။]

ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ ဓာတု - ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ကြိယာအဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (မနောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်၊) ပဋ္ဌဒွါရေ-၌၊ ဝေါဋ္ဌပနဝသေန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တိယံ-၌၎င်း၊) မနောဒ္ဓါရေ-၌၊ အာဝဇ္ဇနဝသေန–ဖြင့်၊ ပဝတ္တိယံစ–၌၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တာဒိအာရမဏာ-အဇ္ဈတ္တ ဒိအစရှိသော အာရုံရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဋ္ဌ-နှ်သော၊ မဟာကြိယာ-တို့သည်၊ ကုသလစိတ္တဂတိကာဇဝ–ကုသိုလ်စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင် နှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်သာ၊ ဟိ – စိုးစဉ်းအနည်းငယ် ဆိုဘွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ- သန္တာန်တူမဖက် သက်သက်၊ တာ–ထိုမဟာကြိယာတို့သည်၊ ခီဏာသဝါနံ – ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ ကုသလာနိ–တို့သည်၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ- သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်, ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌၊ (ဥပပဇ္ဇန္တိ)၊ ဣတိ ဧတ္ထကမေဝ–ဤမျှလောက်သည်သာ၊ ဧတ္ထ–ဤစိတ်၂ မျိုးတွဲ၌၊ နာနာကရဏံ· အသီးအခြားပြုတတ်သော အထူးတည်း။

ဝုတ္တပ္ပကာရေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ (သင္ဗတ္ထုပါဒက စတုတ္ထ စသော အားဖြင့် ၁၂ ပါး အပြားရှိသော၊) ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာနေ—ဌိ၊ သင္ဗတ္ထုပါဒကစတုတ္ထဈာဒီနိ-ကုန်သော၊ပဥ္စ-နှင့်သော၊ စျာနာနိ-တို့သည်၊ ကွမသ္မိံ တိကေ-ဤ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတိက်ဌိ။ သြကာသံ-ဖြစ်ခွင့်ကို၊ လဘန္တိ-ရကုန်၏၊ ဟိ-ခဲ့၊ တောနိ-ဤ ၅ မျိုးသောစျာန်စိတ်တို့သည်၊ ကသိဏ၊ပေ၊ ရမဏတ္တာ—ကသိုဏ်းပညတ်, အာနာပါနနိမိတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ကြောင့် ဗဟိဒ္ဓါရမဏာနိ(ဟောန္တိ)၊ ကွဒ္ဒိဝိဓစတုတ္ထံ-သည်၊ ကာယဝသေန—ဖြင့်၊ စိတ္တံ-စိတ်ကိုသော်၎င်း၊ စိတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ကာယံဝါ-ကိုယ်ကိုသော်၎င်း၊ ပရိဏာမနကာလေ—ညွတ်စေရာ အခါ၌၎င်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကုမာရကဝဏ္ဏာဒိ နိမ္မာနကာလေစ-သူငယ်၏ အသွင် သဏ္ဌာန် အစရှိသည်ကို ဖန်ဆင်းရာ အခါ၌၎င်း၊ သကာယ စိတ္တာနုံ—မိမိ၏ ကိုယ်စိတ်တို့ကို၊ အာရမဏကရဏတော- အာရုံပြုခြင်းကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏံ (ဟောတိ)၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ပြင်ပ၌၎င်း၊ ဟတ္ထိ၊ ပေ၊ ကာလေ-ဆင်မြင်း အစရှိသည်တို့ကို ပြုရာအခါ၌၎င်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ)၊ ကာလေန-သင့်လျော်သောအခါ၌၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌၎င်း၊ ကာလေန-၌၎င်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ—၌၎င်း၊ ပဝတ္တိယံ-၌၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ(ဟောတိ)။

ဒိဗ္ဗသောတစတုတ္ထံ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကုစ္ဆိသဒ္ဒဿဝနကာလေ-ဝမ်း၌ ဖြစ်သော အသံကို ကြားရရာအခါ၌၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏံ (ဟောတိ)၊ ပရေသံ-တို့၏၊ သဒ္ဒဿဝနကာလေ-အသံကိုကြားရရာအခါ၌၎င်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏံ(ဟောတိ)၊ ဥဘယဝသေန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ-သော်၊) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ)၊ စေတောပရိယညာဏစတုတ္ထံ—သည်၊ ပရေသံ-တို့၏၊ စိတ္တာရမဏတော-စိတ်ဟူသောအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏမေဝ-ဗဟိဒ္ဓ အာရုံရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ပန—ဆက်၊ အတ္တနော-၏၊ စိတ္တဇာနနေ-စိတ်ကို သိခြင်း၌၎င်း၊ တေန-ထိုစေတောပရိယညာဏ်ဖြင့်၊ ပယောဇနံ-အကျိုးသည်၊နတ္ထိ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုစေတောပရိယညာဏ်သည်၊ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ-အဇ္ဈတ္တ အာရုံရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဤသို့ဋီကာထည့်၍ဖွင့်သည်။) [မိမိစိတ်ကိုသိရာ၌ ပင်ကိုယ်စိတ်ဖြင့်ပင် သိနိုင်သောကြောင့် အဘိညာဉ်မလိုပါ—ဟူလို]

ပုဗ္ဗေနိဝါသစတုတ္ထံ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ခန္ဓာနုဿရဏာကာလေ-ခန္ဓာကို အောက်မေ့ရာအခါ၌၎င်း၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏံ (ဟောတိ)၊ ပရဿ-၏၊ ခန္ဓေ-တို့ကိုလည်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပံ-ကိုလည်း၊ တိဿော-နှင့်သော၊ ပဏ္ဏတ္တိယောစ-ပညတ်တို့ကိုလည်း၊ အနုဿရဏာဒတော-အောက်မေ့ခြင်းကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ)၊ [“တိဿောပဏ္ဏတ္တိယော” အရ အမျိုး, အမည်, အနွယ်တို့ကိုယူဟုန်တူသည်၊] ဥဘယဝသေန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ-သော်၊) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ)၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုစတုတ္ထံ-သည်၊ အတ္တနော, ကုစ္ဆိဂတာဒိ ရူပဒဿနကာလေ-ဝမ်း၌

တည်းသာ အဆင်း အစရှိသော ရူပါရုံကို မြင်ရာအခါ၌၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏံ (ဟောတိ)၊ အာသေသရူပဒဿနကာလေ-ကြွင်းသော ရူပါရုံတို့ကို မြင်ရာ အခါ၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ(ဟောတိ)၊ ဥဘယဝေသန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ-သဿ်) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ(ဟောတိ)။

အနာဂတံသ ဉာဏစတုတ္ထံ--သည်၊ အတ္တနော-၏၊ အနာဂတက္ခန္ဓးနုသရဏကာလေ-အနာဂတ်ခန္ဓာတို့ကို အောက်ဒေမ့ရာအခါ၌၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏံ (ဟောတိ)၊ ပရဿ-၏၊ အနာဂတက္ခန္ဓာနံဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓသ-သော၊ ရူပသ္သဝါ-ကိုသော်၎င်း၊ (တိသန္နံ-န်သော၊ပဏ္ဏတ္တိနံဝါ-တို့ကိုသော်၎င်း, ဟု ဋီကာထည့်စေလိုသည်၊) အနုဿရဏကာလေ-၌၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ(ဟောတိ)၊ ဥဘယဝေသန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တမာနံ) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ)၊ အာကိဉ္စညာယတနဿ-အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏတာယ-နဝတ္တဗ္ဗာရမဏ၏အဖြစ်၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဟဒ္ဒါ-၌၊ ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ။ [ဤအဇ္ဈဘ္ဘာရမဏတိက်အစ၌ "အဇ္ဈတ္တဓမ္မာပဂမမတ္တတော" စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ-ဟူလို။]

ဒုက အတ္ထုဒ္ဓါရအဖွင့်

ဟေတုံဂေါစ္ဆကနိဒ္ဒေသေ-၌၊ တယော ကုသလဟေတူတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဟေတူ-ဟိတ်တို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ တေယေဝ-ထိုဟိတ်ဘို့ကိုပင်၊ ဥပပတ္တိဋ္ဌာနတော-ဖြစ်ရာဌာန အားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ စတူသု၊ပေ၊ဥပပတ္တိနီတိအာဒိ-အစရှိသောစကား ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဣမိနာဥပါယေန-ပုံစံကပ်၍, သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းအားဖြင့်၊ သေသဂေါစ္ဆကေသုပိ-ကြွင်းသော ဂေါစ္ဆကတို့၌လည်း၊ ဒေသနာနယော-ဟောတော်မူပုံနည်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယတ္ထ၊ပေ၊ဥပပတ္တိနီတိတ္ထေ-၌၊ တိဝိဓေန-၃ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ အာသဝါနံ-အာသဝတို့၏၊ ကေဒတာ-တပေါင်းတည်း၊ ဥပပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ တတ္ထ-တို့ ၃ပါးယောအပြားတို့တွင်၊ စတူသု-ကုန်သော၊ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တသု-ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့၌၊ အဝိဇ္ဇာသဝေန-အဝိဇ္ဇာသဝနှင့်၊ (သဒ္ဒိ-တကွ ၎င်း၊) ဒိဋ္ဌာသဝေန အဝိဇ္ဇာသဝေဟိ-တို့နှင့်၊သဒ္ဒိ-၎င်း၊ ကာမာသဝေါ-ကာမာသဝသည်၊ ဒုဝိဓေန-၂ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ကေဒတာ-တပေါင်းတည်း၊ဥပပတ္တိ-၏၊ဘဝါသဝေါ-သည်၊စတူသု-န်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု-တို့၌၊ အဝိဇ္ဇာသဝေန-နှင့်၊ သဒ္ဒိ (ဥပပတ္တိ)၊ ကုတိ-သို့၊ ကေစဝေ-ဟုပါးသောအဘို့အား ဖြင့်သာလျှင်၊ကေဒတာ ဥပပတ္တိ။

စ–ဆက်၊ တ္ထေ–ယတ္ထဒ္ဒေတဒယာ အာသဝါကေတောဉပ္ပဇ္ဇန္တိ ဟူသော ဤပါဠိတော်၌၊ (အာသဝါနံ ကေတောဉပ္ပတ္တိ-သည်၊ ဘဝေ)ယထာ–ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ယတ္ထ၊ပေ၊ ဉပ္ပဇ္ဇန္တိတိတ္ထောပိ-ဟူသော ဤပါဠိတော်၌လည်း၊ သံယောဇနာနံ-တို့၏၊ဉပ္ပတ္တိ-သည်၊ကေတော့ဒသဓာ-ဘဝပါးသောအပြားအားဖြင့်၊ဘဝေ-ဖြစ်၏၊ တတ္ထ–ထို ဘဝပါးအပြားတို့တွင်၊ ကာမရာဂေါ–ကာမရာဂ သံယောဇဉ်သည်၊ စတုဓာ ကေတော့ ဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပဋိဃော–သည်၊ တိဓာ (ကေတော့ ဉပ္ပဇ္ဇတိ)၊မာနော-သည်၊ ကေဓာ(ကေတော့ဉပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တထာ-တူ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ စေဝ–သည်ထင်း၊ ဘဝရာဂေါစ–သည်ထင်း၊(ကေဓာ ကေတော့ ဉပ္ပဇ္ဇတိ)။

[ထိုအကျဉ်းကို အကျယ်ခွဲလိုရှိ "ကထံ" စသည်မိန့်၊] ကထံ-အဘယ်သို့၊ (ဉပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်သနည်း၊) တာဝ–ပဋိဃသံယောဇဉ် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဒ္ဓော–သော၊)ကာမရာဂေါ-သည်၊မာန၊ ပေ၊သံယောဇနေဟိစေဝ-မာန သံယောဇဉ်,အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်တို့နှင့်ထင်း၊ဒိဋ္ဌိသံယောဇန အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနေဟိစ–တို့နှင့်ထင်း၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသအဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိစ-တို့နှင့်ထင်း၊ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနမတ္တောနေဝစ– ဟအဝိဇ္ဇာ သံယောဇဉ်မျှနှင့် သာလျှင်ထင်း၊ သဒ္ဒိ-တကွ (ဉပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ စတုဓာ ကေတော့ ဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန-ကား၊ ပဋိဃော-သည်၊ ဣဿာသံယောဇနအဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိစ-တို့နှင့်ထင်း၊ မစ္ဆရိယသံယောဇန အဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိစ-တို့နှင့်ထင်း၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇန မတ္တောနေဝစ-မျှနှင့်သာလျှင်ထင်း၊ သဒ္ဒိ (ဉပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိဧဝံ–သို့၊ တိဓာကေတော့ ဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ မာနော–သည်၊ ဘဝရာဂါဝိဇ္ဇာသံယောဇနေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ ကေဓာဝ-တပါးသောအဘိုအားဖြင့်သာလျှင်၊ ကေတော့ဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ တထာ-ထို တပါးသော အဘိုအားဖြင့်၊ (ကေတော့ဉပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ သာ–ဆို ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်သည်၊အဝိဇ္ဇာသံယောဇနနှင့်၊ သဒ္ဒိ ကေဓာ ဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဘဝရာဂေပိ–ဘဝရာဂသံယောဇဉ်ဖြင့်လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ တ္ထေ-ဤသံယောဇနဂေါစ္ဆကဖြင့်၊ ဒ္ဝေ–၂ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိ–၃ ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သံယောဇနာနိ ကေတောဉပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ပန–ကား၊ နိဝရဏဂေါစ္ဆကော-ဖြင့်၊ ယတ္ထ၊ပေ၊ ဉပ္ပဇ္ဇန္တိတိ–ဟူသော၊ ယံ ဇေတံ–အကြင်စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ ပြီ၊ တတ္ထာပိ-ထိုစကားရပ်ဖြင့်လည်း၊ ဆဒ္ဒါရေ–ဂ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ နိဝရဏာနံ-တို့၏၊ ကေတော့ဉပ္ပတ္တိ ဧဝဒိ တဗ္ဗာ၊ ဟိ–ဖြင့်၊ ဇေတသု–ဤနိဝရဏတို့တွင်၊ ကာမစ္ဆန္ဒော–ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ သည်၊ ဒုဝိဓာဒီကတောဉဇ္ဇ်ပ္ပတိ၊ ဗျာပါဒေါ–သည်၊ စတုဓာ (ကေတော့ဉပ္ပဇ္ဇတိ)။ ဥဒ္ဓစ္စ-သည်၊ ဧကဓာ(ဧကတောဉပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်။ တထာ-ယို့ တပါးသောအဘိုအားဖြင့်၊ (ဧကတောဉပ္ပဇ္ဇတိ)။ ကထံ–အဘယ်သို့၊ (ဉပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း။) တာဝ–ဗျာပါဒနိဝရဏ စသည်ဘိုမှရှေ့ဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဒ္ဒဿ၊ ဓာဝမ

ဓမ္မဆန္ဒော-သည်၊ အသခ်ၤရိကစိတ္တေသု—တို့၌၊ ဥဒ္ဒစ္စနိဝရဏာ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏော ဟိ-တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ'-၎င်း။) သသခ်ၤရိကေသု-တို့၌၊ ထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဒစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရ ဏောဟိ-တို့နှင့်။ သဒ္ဒိ'-၎င်း၊ ဒုဝိဓာကေတောဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဒ္ဝေတိဏိတိ-ဟူသော၊ ယံ တေံ-အကြင်စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒဝသေန—အောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ—ပြီ၊ [ဋီကာ၌ "ဟေဋ္ဌိမ ပရိစ္ဆေဒေန" ဟု ရှိ၏၊] တသ္မာ, စတုန္နံပိ—၄ ပါး သော နိဝရဏာတို့၏လည်း၊ ကေဒတာ ဉပ္ပဇ္ဇတိတိဝစနံ—ဟူသော စကားသည်၊ ယုဇ္ဇတိဧဝ-သင့်သည်သာ။

ပန—ကား၊ ဗျာပါဒေါ-သည်၊ အသခ်ၤရိကစိတ္တေ-၌၊ ဥဒ္ဒစ္စအဝိဇ္ဇာနိဝရဏော ဟိ-တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ'-၎င်း၊) သသခ်ၤရိကေ-၌၊ ထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဒစ္စအဝိဇ္ဇာနိဝရဏော ဟိ-တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ'—၎င်း။) အသခ်ၤရိကေယေဝ—အသခ်ၤရိကစိတ်၌ပင်၊ ဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏောဟိ—တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ'၎င်း၊) သသခ်ၤရိကေယေဝ—၌ပင်၊ ထိနမိဒ္ဓ ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စအဝိဇ္ဇာနိဝရဏဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ'—၎င်း။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ စဘုဓာ ကေတောဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ဥဒ္ဓစ္စံပန—ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏသည်ကား အဝိဇ္ဇာနိဝရဏမတ္တန — အဝိဇ္ဇာနိဝရဏမျှနှင့်၊ သဒ္ဒိ' ဧကာဓာဝ ကေတော ဉပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ ဥဒ္ဒစ္စအဝိဇ္ဇာနိဝရဏေဟိသဒ္ဒိ' ဧကာဓာဝ ကေတော ဉပ္ပဇ္ဇတိ။

ကိလေသဓေါစ္ဆကော-၌၊ ယတ္ထံ၊ပေ၊ဉပ္ပဇ္ဇန္တီတိ-ဟူသော၊ ယံပိဣဒံ-အကြင် စကားကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ—သိုစကား၌၊ ဒွေ—နှစ်သော။ ကိလေသာ-တို့သည်၊ အညေဟိ—အခြားသော ကိလေသာတို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ'-တက္ခ၊ ဉပ္ပဇ္ဇန္တိ)၊ ဝါ-တနည်း၊တယော—နှစ်သော၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ အညေဟိ—နှစ်သော၊ ကိလေသေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ' ဉပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ အဇ္ဈတ္တာ-အနက်ကို၊ ဝေဒိဘဗ္ဗော၊ ကသ္မာ(ဧဝမဇ္ဈတ္တာ ဓဝဒိဘဗ္ဗော)၊ ဒ္ဝိန္နံ (ယေဝ ဝါ)- ၂ ပါး သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့၏၎င်း၊တိဏ္ဏံယေဝဝါ—၃ ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော ကိလေသာတို့၏၎င်း၊ ကေဒတာ-တပေါင်းတည်း၊ ဉပ္ပတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊အသမ္ဘဝတော-မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊(ဧဝမဇ္ဈတ္တာဓဝဒိတဗ္ဗော)၊

ဧဝမဇ္ဈတ္တာဓဝဒိတဗ္ဗော။ ။"ဒွေ တယော ကိလေသာ" ဟူရာ၌ "ဒွေဝါ တယောဝါ"ဟု ဝါသဒ္ဒါ၏အနက်ကိုဂုဏ်း,"အညေဟိကိလေသေဟိ သဒ္ဒိ'"ဟုအပို ထည့်၍ဂုဏ်းဇာနက်ကိုသိပါ၊ဘာ၌ကြောင့်အပိုထည့်ရမည်နည်း-၂ ပါးသော ကိလေသာချည်းဂုဏ်း, ၃ ပါးသောကိလေသာချည်းဂုဏ်းမဖြစ်၊ ၂ ပါးသောကိလေသာနှင့်အခြားသော ကိလေသာတို့ပါ,၃ ပါးသော ကိလေသာနှင့် အခြားသော ကိလေသာတို့ပါတွဲ၍သာဖြစ်ရသောကြောင့်တည်း၊ ဝါသဒ္ဒါအတွက်၄ပါးနှင့်အခြားသောကိလေသာများ တွဲ၍ဖြစ်ပုံ စသည်ကိုလည်း သိပါ။

တတ္ထ- ထိုကိလေသဂေါစ္ဆကဒ္ဒီ၊ ဒသဓာ–အားဖြင့်၊ ကိလေသာနံ – တို့၏၊ ကေတော- တပေါ့င်းတည်း၊ ဥပ္ပတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတို့၊ ဟိ-ခဲ့၊ တ္ထေ-ဤကိလေသာတို့တွင်၊ လောဘော- လောဘကိလေသာသည်၊ ဆဓာ-၆ ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပဋိဃော–ဒေါသကိလေသာသည်၊ ဒ္ဒိဓာ (ကေတောဥပ္ပဇ္ဇကိ)၊ မောဟော- သည်၊ တထာ - တူ၊ (ဒ္ဒိဓာ ကေတောဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ ဂေဒိတမ္ပေါ၊ကထံ–အဘယ်သို့သိထိုက်သနည်း၊တာဝ - ဒေါသကိလေသာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) လောဘော–သည်၊ အသုဘ်ါရိကေ–အသုဘ်ါရိက ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တော –ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်၌၊ မောဟ၊ပေ၊အနောတ္တပ္ပဟိ–မောဟ ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ –တကွ၊ ဂင်း၊ သသဘ်ါရိကေ-၌၊ မောဟ၊ပေ၊နောတ္တပ္ပေဟိ-မောဟ ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ - ဂင်း၊)အသုဘ်ါရိကေယေဝ-အသုဘ်ါရိကစိတ်၌ပင်၊ မောဟမာနုဒ္ဓစ္စာဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ - တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ-ဂင်း၊) သသဘ်ါရိကေယေဝ–၌ပင်၊ မောဟမာန ထိနဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပေဟိ-တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ - ဂင်း၊) ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တော–သော၊ အသုဘ်ါရိကေ ပန – ၌ကား၊ မောဟဥဒ္ဓစ္စ ဒိဋ္ဌိ အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပေဟိ - တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ - ဂင်း၊) သသဘ်ါရိကေ–၌၊ မောဟ ဒိဋ္ဌိ ထိန ဥဒ္ဓစ္စ အဟိရိကာနောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ-ဂင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဓာ ကေတောဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ပန–ကား၊ ပဋိဃေဝ- ဒေါသကိလေသာသည်၊ အသုဘ်ါရိကေ–၌၊မောဟ၊ပေ၊နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ–ဂင်း၊) သသဘ်ါရိကေ–၌၊ မောဟ၊ပေ၊နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ–ဂင်း၊(ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိဝေံ–သို့၊ ဒ္ဒိဓာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန–ကား၊ မောဟော–သည်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တော- ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာဒ္ဒစ္စ အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ (သဒ္ဒိ–ဂင်း၊) ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တော- ၌၊ ဥဒ္ဓစ္စ ၊ပေ၊ နောတ္တပ္ပေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ - ဂင်း၊(ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိဝေံ- သို့၊ ဒ္ဒိဓာ ကေတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ - အလုံးစုံသော ဂေါစ္ဆက,အလုံးစုံသော ဒုက်တို့၌၊ သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်သောအနက်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊

အဋ္ဌသာလိနိယာ – အဋ္ဌာသာလိနီမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ–ဓမ္မသင်္ဂဟကို အဋ္ဌကထာ၌၊ အဋ္ဌကထာကတ္တာဝဏ္ဏနာ – အဋ္ဌကထာကတ္တာ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီးပြီ။

အဋ္ဌကထာအဖွင့်
ပြီး၏

နိဂမန ကထာ

စံ-ဆက်၊ (တနည်း) စ-စာကိုယ် ပြီးဆုံး, ကမ္မက်ဖုံးဘို့, နိဂုံးကို ဆိုဦးဟုံ၊ တ္တော၁ဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (“တတ္ထ ကေနဋ္ဌေန အာဘိဓမ္မာမှစ၍ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ” တိုင်အောင်သော စကား အစဉ်ဖြင့်၊ “သန္နိဋ္ဌာနံ ဥပဂတာ” ဦးစပ်၊) လောကနာထော-သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ စိတ္တံ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကိုဎင်း၊ ရူပဇ္ဈ-ရူပကဏ္ဍကိုဎင်း၊ နိက္ခေပံ- နိက္ခေပကဏ္ဍကိုဎင်း၊ အတ္ထုဒ္ဓါရံ- အတ္ထုဒ္ဓါရကဏ္ဍကိုဎင်း၊ (အဋ္ဌကထာကဏ္ဍကိုဎင်း၊) မနောရမံ-စိတ်၏ ဧမ့, လျော်ရာဖြစ်သော၊ ယံ ဓမ္မသင်္ဂဏိ —အကြင် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အမည်တော်ရှိသော ပါဠိတော်ကို၊ ဘာဇေန္တော - ဝေဘန်တော်မူလျက်၊ ဒေသေသိ- ဟောတော်မူပြီ။

အတိဓမ္မဿ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၏၊ အနဝသေသတော· အကြွင်းမရှိသော အားဖြင့်၊ ဓမ္မေ- တရားတို့ကို၊ သင်္ဂဟံယှ—သိမ်းယူ၍၊ ဋ္ဌိတာဃယ--ဘည်သော၊ တဿာ (ဓမ္မသင်္ဂဏိယာ) ထို ဓမ္မသင်္ဂဏီ အမည်တော်ရှိဒသော-ပါဠိတော်၏၊ ယာ, အတ္ထ ဝဏ္ဏနာ- အကြင်အနက်အဖွင့်ကို၊ ဝါ- အကြင်အနက်ကိုဖွင့်ကြောင်း ဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ မယာ- ငါသည်၊ အာရဒ္ဓါ-အားထုတ်အပ်ပြီ။

အနဲာကုလာနံ- မရှုပ်ထွေးကုန်သော၊ အတ္ထာနံ- အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့၏၊ သမ္ဘဝါ—ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နာမေန—အမည်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီ ဣတိ—အဋ္ဌသာလိနီဟူသော၊ ဝါ— ကောင်းမြတ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အဋ္ဌသာလိနီမည်ဒသော၊ သာ ဧသော—ဆို အဋ္ဌကထာသည်၊ ပဋ္ဌိယာ—ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ ဧကူနစတ္တာလီသာယ- တခုယုတ် ၄၀ သော၊ ဘာဏဝါရဧတာ- ဘာဏဝါရအားဖြင့်၊ ဝါ- ဂါထာနှစ်ရာ့ငါးဆယ်,များကျယ်စွာလျှ, ပမာဏရှိသော ဘာဏဝါရအားဖြင့်၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-ဝန်းကျင်ပတ်ကုံး, ကမ္မတ်ဖုံး၍, ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ ဥပဂတာ—ကပ်ရောက်ပေပြီ။

ဓမ္မဿ- ဘုရားဟောဖေါ်,တရားတော်၏၊ စိရဋ္ဌိတတ္ထံ-ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ တံ-ထို အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာကို၊ နိဋ္ဌာပေန္တေန- ပြီးဆုံးစေသော၊ မယာ—ငါသည်၊ ယံ ကုသလံ-အကြင် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ, ဉာဏသမ္ပယုတ်, တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်ကို၊ ပတ္တံ - ရောက်အပ် , ရအပ်ပေပြီ၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် ရဟန္တာ မဟုတ်သေးကြောင်း သိရသည်၊] တဿ (ကုသလဿ) - ထို ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ, ဉာဏသမ္ပယုတ် , တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ, ကုသိုလ်မြတ်၏၊ အာနုဘာဝေန - သတ္တိရှိနုံစော် ,အာနုဘော်ကြောင့်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးဝုံကုန်သော၊ ပါဏိနော- သတ္တဝါတို့သည်၊ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ — တရားမင်းဘုရား၏၊ သုခါဝဟံ—လူ နတ် နိဗ္ဗာန်, ဒုတန် တိုင်အောင် , ချမ်းသာကို

ဆောင်နိုင်သော၊ ဓမ္မံ-တရားတော်ကို၊ ဥတ္တာ-အဆင့်ဆင့်သိ၍၊ ဝိသုဒ္ဓါယ-သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့မှသန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ သုခါယ-လွယ်ကူသော၊ ပဋိပတ္တိယာ-အကျင့်ဖြင့်၊ အသောကံ—သောက၏ မရှိရာဖြစ်၍သော၊အနုပါယာသံ—ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်း၏ မရှိရာဖြစ်သော၊ ဥတ္တမံ-အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနသုခံ-နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသို့၊ ပါပုဏန္တု—ရောက်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သဒ္ဓမ္မေ—ဘုရားဟောဖော်, သူတော်ကောင်းတရားတော်သည်၊စိရံ-ခေတ်အဆင့်ဆင့်,ဆောင်ယူကျင့်၍,ကြာမြင့်လှစွာ,ငါးထောင်သာအောင်၊ တိဋ္ဌတု-ပါဠိအနက်, မလျော့ပျက်ဘဲ, ထွန်းတက်၍သာ, တည်တံ့ပါစေ သတည်း၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊သတ္တာ—သတ္တဝါတို့သည်၊ ဓမ္မေ—တရားတော်၌၊ သဂါရဝါ—ရိုသေလေးစားခြင်းရှိကုန်သည်၊ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း၊ ဒေဝေါ — လူအများ၏ ဆေားထားရာ မိုဃ်းသည်၊ ကာလေန — သင့်လျော် လျောက်ပတ်, ကောင်းမြတ်သောအခါ၌၊ သမ္မာ—ကောင်းစွာ၊ ပဝဿတု—ရွာပါစေ သတည်း။

ပေါရာဏာ-ရှေးအထက်က, ဆက်ဆက်များလှ, ဖြစ်ပေါ်ကြ ကုန်သော၊ သုရာဇာနော—ရေ မြေ ထိန်းကျောင်း, တိမ်းမစောင်းသည့်, မင်းကောင်း မင်းမြတ်တို့သည်၊ ပဇံ-သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ရက္ခိ သုယထာ — ခိုးသားဒမြ မရှိရအောင်, နေ့ညပိုင်းခြုံ, စောင့်ရှောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထို အတူသာလျှင်၊ ရာဇာ-ငါတို့မင်းသည်၊ ဣမံပဇံ— ဤနိုင်ငံသူ,များပိုလိလူကို၊ အတ္တနောပဇံဣဝ-မိမိရင်နှစ်, သားစင်စစ်ကဲ့သို့၊ ဓမ္မေန-တရားသဖြင့်၊ ရက္ခတု-စောင့်ရှောက်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ-နိဂုံးပတ္ထနာ, အဖြာဖြာကို, ဆိုရာစကား ရပ်,အပြီးသတ်သတည်း။ [ဤနေရာ၌ အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ ပြီးပြီ၊ ဆိုအပ်လတံ့စကားရပ်ကား နောက်ပညာမျိုတို့စကားသာတည်း။]

ပရမဝိသုဒ္ဓ သဒ္ဓါပဋိဓိရိယပဋိမဏ္ဍိတ သီလာစာရဇ္ဇဝ မဒ္ဒဝါဒိဂုဏ သမုဒယ သမုဒိတေန—အလွန် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော သဒ္ဓါပညာ ပိဂိုယတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဝါရိတ္တာသီလ, စာရိတ္တာသီလဟူသော အာစာရ, ဖြောင့်

ပရမဝိသုဒ္ဓ၊ပေ၊သမုဒိတေန။ ။စာဒဒုပ်များ၌ "ပဋိမဏ္ဍိတေန" ဟု တပုဒ်ဆုံးထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဤဒေသိုလိုပုဒ်ကို "ယေရေန" ၌စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "သဒ္ဓါပညာ ပိရိယတို့သည် အနုပုဗ္ဗဝေဿဘေါဇနီယာဒိဖြစ်ကြ၏" ဟု ယူဆရလိမ့်မည်၊ ပြည်ဆရာတော်၏ နိဿယဟု "ပဋိမဏ္ဍိတာဟ" ဟုရှိ၏။ယိုပုဒ်ကို သီလာစာရ၌ စပ်၍ "သဒ္ဓါဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပါဟိမောက္ခသံဝရသီလ,ပညာဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ,ပိရိယဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ" ဟု အဓိပ္ပါယ် ယူတော်မူသည်၊ ယိုစကားသည် အလွန်သင့်မြတ်၏၊ဘာ့ကြောင့်နည်း -- ပါတိမောက္ခသံဝရသီလကိုသဒ္ဓါဖြင့်,ပစ္စယသန္နိဿိတသီလကိုပညာ

မတ်သူ၏အဖြစ်,နှူးညှံ့သူ၏ အဖြစ် အစရှိသော ဂုဏ်အပေါင်း၏ ပေါင်းစုရာ လည်းဖြစ်ထသော၊ သကသမယ သမယန္တရ ဂဟနဇ္ဈောဂါဟန သမတ္ထေန-မိမိအယူတည်းဟူသော အဖွဲ့သံဝဏ္ဏနာတောအုပ်, တပါးသောအယူတည်းဟူသောအဖွဲ့သံဝဏ္ဏနာတောအုပ်သို့ ဉာဏ်ဖြင့်ချင်းနင်း, ဝင်ရောက်ခြင်း၌စွမ်းနိုင်ထသော၊ ပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန-ပညာ၏ ထက်မြက်သည်၏ အဖြစ်နှင့် ပြည့်စုံထသော၊ တိပိဋကဿ ပရိယတ္တိပဘေဒေ-ဒုပုံပိဋကတ်, ပရိယတ်အပြားရှိသော၊သာဋ္ဌကထေ-အဋ္ဌကထာနှင့်တကွဖြစ်သော၊သတ္တု သာသနေ-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမဖြစ်သော တရားတော်၌၊ အပွဋိဟတညာဏပွ ဘာဝေန-မပိတ်ပင် မဆီးတားအပ်သော ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွား, စွမ်းပကား သတ္တိလည်းရှိထသော၊ မဟာဝေယျာကရဏေန-သဒ္ဒါဗျာကရဏ်း, ကျမ်းအားလုံးတတ်, ဆရာမြတ်လည်းဖြစ်ထသော၊ ကရဏသမ္ပတ္တိ ဇနိတ သုခ ဝိနိဂ္ဂတမဓုရောဒါရ ဝစန လာဝဏ္ဏယုတ္တေန-ဌာန်ကရိဏ်းတို့၏ ပြည့်စုံခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော သက်သက်သာသာထွက်ပေါ်လာသော ချိုသာသောစကားလုံး,မြင့်မြတ်သော၊ စကားလုံး၏ တင့်တယ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်လည်း ယှဉ်ထသော၊ ယုတ္တမုတ္တဝါဒိနာ-သင့်လျော်သောစကား,နှစ်သက်ဘွယ်စကားကိုလည်း ဆိုလေ့ရှိထသော၊ ဝါဒိဝရေန-ပြောဟောပို့ချလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်တပါးလည်းဖြစ်ထသော၊ မဟာကဝိနာ-အစိအကုံး, အနှုန်းအဖွဲ့, ထုံးနဲ့သင့်လျော်, မြတ်သောစာဆိုတော်လည်းဖြစ်ထသော။

ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရေ-အတ္ထ,ဓမ္မ,နိရုတ္တိ, ပဋိဘာနအားဖြင့်, ကဲ့ပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်, အခြံအရံရှိသော၊ ဆဋ္ဌဘိညာဒိပဘေဒဂုဏ ပဋိမဏ္ဍိတေ-ဖြပါးသော အဘိညာဉ် အစရှိသော အပြားရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ဥတ္တာရိ မနုဿဓမ္မေ-မြတ်သောစျာယီ အရိယာ လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စျာန် မဂ်ဖိုလ်တရားခြ၊ သုပဂတိဋ္ဌိတ ဗဟုဒ္ဓိနုံ-ကောင်းစွာ တည်သော ဉာဏ်ပညာ ရှိတော် မူကြကုန်သော၊ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနုံ-အရှင် မဟာဏာသပအစရှိသောထေရ်တို့၏အနွယ်၌ မီးရှူးသဏ္ဌယ် ဖြစ်တော်မူကြကုန်သော၊မဟာဝိဟာရဝါသိနုံ-မဟာဝိဟာရ၌ သီတင်းသုံးတော် မူကြကုန်သော၊ ထေရာနုံ-တိပိဋကစူဠနာဂ အစရှိသော ထေရ်တို့၏၊ ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန-အဆက်အနွယ်၌,တန်ဆာသဘွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်ထသော၊ သုဇိပုလ ဝိသုဒ္ဓဗုဒ္ဓိနာ-အလွန်

ဖြင့်, အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလကို ဝိရိယဖြင့်ပြည့်စုံအောင်စောင့်ထိန်းရသည်ဟုဝိသုဒ္ဓိမဂ်-သီလနိဒ္ဒေသ၌ မိန့်တော်မူသောကြောင့်တည်း။ [ဤနေရာသည်သီလကိုသတိဖြင့်ပြီးစေရ၏၊ ထိုသတိကိုကား သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိ ဝိရိယကို ယူသဖြင့် မကင်းရာ မဂ်ကင်းကြောင်းဖြစ်၍ ယူပြီးဖြစ်တော့သည်။] ကြင်းသော မှတ်ဘွယ်များကို ကန်ဝိတရဏီ အဋ္ဌကထာ၏ နိဂုံးအဖွင့်၌ ပြထားပြီ။

ပြန့်ပြောစင်ကြယ်သောဉာဏ်ပညာ ရှိထသော၊ ဗုဒ္ဓဃောသောတိ-ဗုဒ္ဓဃောသ ဟူ၍၊ ဂုရုဟိ-ကျောက်ထီးတန်ဆူ၊ အလေးပြုအပ်သော ဆရာမြတ်တို့သည်၊ ဂဟိတနာမဓေယျန - ယူအပ်သော အမည်ရှိသော ၊ ဝါ-မှည့်ခေါ်အပ်သော အမည်ရှိသော၊ ထေရေန-ထေရ်သည်၊ ကထာ-ပြုစီရင်အပ်သော၊ အဋ္ဌသာလိနီ နာမ-အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ အယံ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ - ဤ ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌ ကထာသည်၊ (“တိဋ္ဌတု”ဦးစပ်။)

သုဒ္ဓစိတ္တာသယ–သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သောစိတ် ရှိတော်မူသော၊ တာဒိနော-လောကဓမ် ရှစ်ပါးကြောင့်, ဖောက်ပြားမတုန်, တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ လောကဇေဋ္ဌသ-သတ္တလောက၏အကြီးဆုံးဖြစ်တော်မူသော၊ မဟာသိနော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဗုဒ္ဓေါတိနာမံပိ-ဗုဒ္ဓေါဗုဒ္ဓေါ ဟူသော အမည်တော်သည်လည်း၊ လောကမှိ-လောက၌၊ ပဝတ္တတိ - ဖြစ်တည် သေး၏၊ တာဝ-ထိုဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါဟူသော အမည်တော် တည်သေးသမျှကာလ ပတ်လုံး၊ လောကနိတ္ထရဏော်သိန်-လောကမှထွက်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်း ကို ရှာကြကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ–အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ ပညာဝိသုဒ္ဓိ ယာ-ပညာသန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း၏၊နယံ-နည်းကောင်းနည်းမှန်ကို၊ ဒဿန္တိ-ပြလျက်၊ လောကသ္မိံ–ကမ္ဘာလောက၌၊ တိဋ္ဌတု–တည်ရစ်ပါစေသတည်း၊ ကွတိ–အပြီးတည်း။

[ဤမှနောက်၌ “စတုက္ကမက္ကိတာယ” စသော ဂါထာ ရှိသေး၏၊ ထို ဂါထာသည် သီဟိုဠ်မူတို့၌မှ၊] “စတုက္ကမက္ကိတာယ – ၄ ကက္က တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ပါဋိယာ-ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၏၊ အတ္ထဗိပကော– အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ သုန္ဒရဋ္ဌော-ကောင်းသောအနက် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော၊ အယံဂန္ထော–ဤအဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာကျမ်းသည်၊ စီရ ကာလံ-ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊တိဋ္ဌတု-တည်ပါစေ သတည်း” ဟု အနက်ပေးလိုကပေးပါလေ။

အဋ္ဌသာလိနီနာန–အဋ္ဌသာလိနီမည်သော၊ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ-
ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာ
ပြီးပြီ။

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၀) ကျမ်းစဉ

အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ

၏

ဓမ္မသင်္ဂဏိအနုဋီကာနိဿယ

စတုတ္ထဖိုင်း

အင်္ဂသာလိနီမူလဋီကာ

နိဿယ

သဒ္ဒါယတနာဒိ နိဒ္ဒေသ

ဘေရိသဒ္ဒါဒီနဉ္စ - စည်ကြီးသံ အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဝါဒိတသဒ္ဒတ္တာ-တီးအပ်သော အရာဂတ္ထု၏ အသံတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာဝသေသာနန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ အမနသဝစနေန-အမနုဿသဒ္ဒါဖြင့်၊ မနုဿေဟိ-လူတို့မှ၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ပါဏိနော ဧဝ-သက်ရှိသတ္တဝါတို့ကိုသာ၊ န ဂဟိဘာ-ယူအပ်ကုန်သည် မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ကဋ္ဌာဒယောပိ၊ ထင်းအစရှိသည်တို့ကိုလည်း (ဂဟိတာ)၊ [သစ်သားဖြင့်ပြုအပ်သော "ဘေရိ"စသည်တို့ကိုရည်ရွယ်၍ "ကဋ္ဌာဒယော" ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ အာဒိဖြင့် "ကံသ-ကြေး" အစရှိသည်တို့ကိုယူ၊] ဣတိ အဓိပ္ပါယေန-ဤသို့သောအလိုဖြင့်၊ သေသောသဒ္ဒေါပီတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ သက်ရှိ,သက်မဲ့ အားလုံးကို ယူအပ်ပါသော်လည်း ဝတ္ထု၊ ပေ၊ ဝသေန-အသံ၏တည်ရာဝတ္ထုအထူးကို ပြောဆိုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပါဠိဋ္ဌယံ-ပါဠိတော်၌၊ အနာဂတော-မလာသော၊ တတ္ထ-ထိုဝတ္ထုကိုတွန်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကိတ္တေတဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်သောအသံဟူသမျှကို၊ယေဝါပနာတိ-ဟူ၍၊ စုတ္ထော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ (အယံ)-ကား၊ အဓိပ္ပါယော - သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ အလိုတည်း။

ဝိဿဇ္ဇနေတိ-ကား၊ ဝိရူပေါ-ဖေါက်ပြန်သော၊ မံသာဒိဂန္ဓော-အသားအစရှိသည်တို့၏ အနံ့တည်း၊ (ပုပ်သော အသားအစရှိသည်တို့၏အနံ့တည်း၊)
လမ္မိလန္တိ-ကား၊ မဓုရမ္မိလံ-ချိုချဉ်သောအရသာတည်း။ [မဓုဠ် "မဓုရမ္မိလန္တိ မနုညံ လမ္မိလန္တိ အတ္ထော"ဟုဖွင့်၏။]

ဇေတန-ဤအမှတ်အသားဖြင့်၊သဉ္ဇာနန္တိ-အမှတ်ပြု၍သိကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဉ္ဇာနနံ-မည်၏၊ ဥပလက္ခဏံ-အမှတ်အသားတည်း။

သကေန သကေန-မိမိ မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ကမ္မစိဉ္စာဒိနာ-ကံ, စိတ်, အစရှိသော၊ [အာဒိဖြင့် ဥတု အာဟာရ ကိုယူ၊] ပစ္စယေန-အကြောင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာနိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ရကုန်သည်၊ (သမာနာနိ) ပိ-ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ-ဣတ္ထိလိင်အစရှိသည်

တို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိဒ္ဒေသ၊) ဝါ-တို့သည်၊ (ဥပဓိမာနာနိ,သမုဒ္ဌဟန္တိတို့ဒ္ဒေသ၊) ဣန္ဒြိယသဟိတေ—ဣတ္ထိခန္ဒြေနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သရီရေ—ကိုယ်၌၊ဥပဓိမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ တံ တဒါကာရုနိ-ထိုထိုအခြင်းအရာ (ပုံသဏ္ဌာန်) ရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ ဥပဓိန္တိ-နှ၏- ဣတိ—ကြောင့်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စသမုဒ္ဌဟန္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိသု ဧဝ-ဣဘ္ဘလိင်္ဂအစရှိသည်တို့၌ပင်၊ အဓိပတိဘာဝါ-အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကြောင့်၊(အဝိုးရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ တေသု—ဤဘာဝရုပ်၏၊ ဣန္ဒြိယတာ—ဣန္ဒြိယ၏အဖြစ်ကို၊ (ဣန္ဒြိယအမည်ကို၊) ဝုံတ္တာ—ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (ကသ္မာ)၊ဣန္ဒြိယသဟိတေ—သော၊ သန္တာနေ—ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဣတ္ထိ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ—ဣတ္ထိလိင် အစရှိသော အခြင်းအရာရှိသော ရုပ်တို့၏အကြောင်းတို့ကို၊ အာသဒာ—(ဣတ္ထိလိင်အစရှိသော အခြင်းအရာမှ) တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-ဣတ္ထိန္ဒြေ၏ ရှိခြင်းမှတပါး မရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကြောင့်၊ အနုပ္ပါဒနတော— မဖြစ်စေခြင်းကြောင့်ဝင်း၊ ဣတ္ထိဂုဟကီသ—ဣတ္ထိ ဘုံ ယူခြင်းစိတ်၏၊ (သိဘင်္သောစိတ်၏) တေသံ ရုပါနံ-ထိုဣတ္ထိလိင်အစရှိသောအခြင်းအရာရှိသော၊ ရုပ်တို့၏၊ ပစ္စယဘာဝတော စ—အကြောင်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်ဝင်းတည်း။

ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိသု၊ပေ၊ဘာဝတော။ ။"အဘယ့်ကြောင့် ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို ဣတ္ထိန္ဒြေယဟုခေါ်ဆိုနိုင်သနည်း"ဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိသု၊ပေ၊ဝုတ္တာ" ဟုမိန့်သည်၊"ဣတ္ထိလိင်စသည်တို့၌သာအစိုးရသောကြောင့်ဣတ္ထိန္ဒြေယဟုဆိုအပ်ပါသည်" ဟူလို၊ထိုအစိုးရခြင်း၏အကြောင်းကိုပြလိုသော်"ဣန္ဒြေယသဟိတေ၊ ပေ၊ အနုပ္ပါဒနတော" ဟု မိန့်သည်၊ဣတ္ထိန္ဒြေနှင့်တကွဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်ဝယ်ဣတ္ထိလိင်စသော အခြင်းအရာရှိသောရုပ်တို့၏အကြောင်းတို့ကို ဣတ္ထိလိင်စသည်မှတပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်စေခြင်းကြောင့် ထိုဣတ္ထိလိင်စသည်ကို အစိုးရသည်ဟုဆိုရပေသည်။

အာကာရ၊ပေ၊အနုပ္ပါဒနတော။ ။" ဣတ္ထိလိင်စသော အခြင်းအရာရှိသော ရုပ်တို့၏အကြောင်း"ဟူသည် ယောက်ျားနှင့် မိန်းမတို့ မတူအောင် ရုပ်တို့၏စုံဝေးတည်နေပုံသဏ္ဌာန်,နိမိတ္တတွင်ပါဝင်သော ဆံထုံးပုံ,အဝတ်ဝတ်ပုံနှင့် ကစားပုံ,သွားလာပုံ စသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ စိတ် ဥတု အဟာရ ဟူသော အကြောင်းတို့တည်း၊ ထိုအကြောင်းတို့ကို ဣတ္ထိဘာဝရုပ်က အခြားသောနည်းအားဖြင့် မဖြစ်စေဘဲ ဤနည်းအတိုင်းသာများသောအားဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝရုပ်ကို"ဣတ္ထိန္ဒြေယရုပ်"ဟုခေါ်ရသည်၊ [အညာထာတိဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိအာကာရ၊တာအညထာ၊ဣတ္ထိန္ဒြေယာဘာဝေ ဝါ-အနု။]

ဣတ္ထိဂုယကာသ၊ပေ၊ဘာဝတော စ။ ။ဣတ္ထိန္ဒြေယရုပ်ဟုခေါ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ထပ်၍ပြသောစကားတည်း၊ ဣတ္ထိလိင် ဣတ္ထိနိမိတ္တ စသည်ကိုကြည့်၍ "ဤသူဟာ ဣတ္ထိဘဲ"ဟု သိသောစိတ်ဖြစ်၏၊ ထိုစိတ်၏ အဓိကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်း"ဣတ္ထိဘာဝ+ဣတ္ထိန္ဒြေယ"ဟု ခေါ်ရသည်။

ပန–ဆဲက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘာဝဒသကေပိ–ဘာဝဒသကဌ်သော်မှ
လည်း၊ ရူပါနံ– ကလာပ်တူ ရုပ်တို့ကို၊ ဣတ္တိန္ဒြိယံ – ဣတ္ထိန္ဒြေသည်၊နဇနက်–
ဖြစ်လည်း မဖြစ်စေနိုင်၊ နာပိအနုပါလကံ–စောင့်လည်း မစောင့်ရှောက်နိုင်၊
ဝါ-တနည်း၊(နာပိ)ဥပတ္ထမ္ဘကံ–ထောက်လည်းမထောက်ပံ့နိုင်၊ အညကလာပ
ရူပါနံစ–အခြားသော ကလာပ်ဌ်ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကိုလည်း၊ (နဇနကံ, နာပိ
အနုပါလကံ,ဝါ-တနည်း၊ နဲပိဥပတ္ထမ္ဘကံ၊)တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဣန္ဒြေကို၊
ဇီဝိတိန္ဒြိယံဝိယ–ဇီဝိတိန္ဒြေကဲ့သို့၊ သကလာပရူပါနံ– မိမိကလာပ်ဌ် ဖြစ်သော
ရုပ်တို့၏ငင်း၊ ဝါ-တနည်း၊ အာဟာဒါဝိယ–အာဟာရရုပ်ကဲ့သို့၊ကလာပန္တရ
ရူပါနံစ–ကလာပ်တပါးဌ်ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့၏ငင်း၊ ဣန္ဒြေယ အတ္ထိ အဝိဂတ
ပစ္စယောတိ ဣန္ဒြေယပစ္စည်း, ဣန္ဒြေယ အတ္ထိပစ္စည်း,ဣန္ဒြေယ အဝိဂတပစ္စည်းဟူ၍၊
(ဘဂဝတာ) နဝဂုတ္တံ–ဖဟာတော်မမူအပ်၊ ပုရိသိန္ဒြိယေပိ – ဦးလည်း၊ သေ
(ဇသော)–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်
တည်း၊ လိင်္ဂါဒီအာကာရေသု–လိင်္ဂအစရှိသောအခြင်းအရာရှိကုန်သော၊ ရူပေ
သု–ရုပ်တို့ဌ်၌။ ရူပါယတနဿ – ၏၊ စက္ခုဝိညေယျတ္တာ – စက္ခုဝိညာဏ်သည်
သိထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လိင်္ဂါဒီနံ–လိင်္ဂအစရှိသည်တို့၏၊ စက္ခုဝိညေယျ
တာ-စက္ခုဝိညေယျတို့၏အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တာ–ပြီ။

ဥဘယမ္ပိ၊ပေ၊ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိတိ–ဟူသော စကားကို၊ သုဂတိ–
သုဂတိဘဝကို၊ သန္ဓာယ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဓေဒိတမ္ပံ၊ ဟိ–မှန်၊
(တနည်း, ကသ္မာ ဥဘယမ္ပိ၊ ပေ၊ ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ–ဟူသော စကားကို၊
သုဂတိ သန္ဓံဃယ ဝုတ္တံ ဣတိ,ဓေဒိတမ္ပံ–နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ဒုဂ္ဂတိ
ယံ-ဒုဂ္ဂတိဘဝဌ်၊ ပဋိသန္ဓိ – ပဋိသန္ဓေသည်၊ အကုသလေနေဝ – အကုသိုလ်
ကြောင့်သာ၊(ဘဝတိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ တဒါ-ထို လိင်ပြန်ရာအခါဌ်၊ ဥပပဇ္ဇ
မာနော–သော၊ ဘာဓေါပိ–ဘာဝရုပ်သည်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိယံဝိယ-ပဋိသန္ဓေ

ယသ္မာပန၊ပေ၊ပစ္စယောတိနဝုတ္တံ။ ။ဣတ္ထိဘာဝရုပ်က ဣတ္ထိလိင်္ဂစသောအခြင်း
အရာရှိသောရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေရာဌ် အကြောင်းတပါးဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့်ဣန္ဒြေယ
ပစ္စည်း, ဣန္ဒြေယတ္ထိပစ္စည်း, ဣန္ဒြေယအဝိဂတပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် မဟောအပ်ပါသနည်း ဟု
မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ယသ္မာပန" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း တပ်ရာဌ်
ဇနကသတ္တိ,ဥပတ္ထမ္ဘကသတ္တိ, (အနုပါလကသတ္တိ) တမျိုးမျိုးရှိရ၏၊ ဤဣတ္ထိဘာဝ
ရုပ်သည် ကလာပ်တူဖြစ်သော ဘာဝဒသကဌ်သော်မှ ထိုရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော
ဇနကသတ္တိ မရှိ, ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကလာပ်တူရုပ်များကို စောင့်ရှောက်တတ်သကဲ့သို့
စောင့်ရှောက်တတ်သော အနုပါလကသတ္တိလည်းမရှိ၊အာဟာရသည်အခြားကလာပ်
ဌ် ရှိသော ရုပ်များကို ထောက်ပံ့တတ်သကဲ့သို့ ထောက်ပံ့တတ်သော ဥပတ္ထမ္ဘကသတ္တိ
လည်းမရှိ၊ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြေယ,အတ္ထိ,အဝိဂတပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မမူအပ်။

အခါဠ်ကဲ့သို့၊ ပဝတ္တေပိ-ပဝတ္တိအခါဠ်လည်း၊ အကုသလေနေဝ-အကုသိုလ်ကြောင့်သာ၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ကွတိ-ခကြောင့်၊(ဥဘယမ္ပိ၊ ပေ၊ ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတီတိ-ကို၊ သုဂတိံ သန္ဓာယဝုတ္တံ ကွတိ ဝေဒိဘဗ္ဗံ၊)တယိဒံ ဒွိယံ-ထို ၂ ပါးစုံသော ကွန်၏သည်၊ ယသ္မာ,သန္တာနေ-သတ္တဝါတယောက်၏သန္တာန်၌၊ သဟဲ-အတူတကွ၊ နုပဝတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊(ကသ္မာ,ဝိညာယတိ-နည်း၊) ယသ္မာ၊ပေ၊နောတိ အာဒိဝစနတော-ယသ်ကွန်ဖြိယံ ဥပပဇ္ဇတိ၊ ပေ၊ နော အစရှိသော စကားကိုဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊(ဝိညာယတိ၊)တသ္မာ-ကြောင့်၊(သတ္တဝါတယောက်သန္တာန်၌ အတူတကွမဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊)ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာဿပိ-ဥဘတော ဗျည်း၏သန္တာန်၌လည်း၊["ယသ္မာစသ"၌အသကိုယူ၍"ဥဘတော ဗျဉ္ဇနကာဿပိ"ဟု ဆိုထားသည်၊] ကေမေဝ-တခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကွန်ဖြိယံ-ကွန်၏သည်၊ ဟောတိ,ကွတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ကေန္တံ-စဲင်စစ်၊ ကာယဝိညတ္တိယံ-၌၊ကာယဝေါဟာရသ-ကိုယဟူသော အခေါ်အဝေါ်၏၊ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကာယေန၊ပေ၊ သာဓုတိ-ဟူသော၊ သာဓကသုတ္တံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) အာဟဋ္ဌ-ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီ၊[ကာယေန-ကာယဒ္ဒါယဖြင့်၊သံဝရော-စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ သာဓု-ကောင်း၏၊] ဘာဝသ-အလိုကို၊ဂမနံ-သိစေတတ်သော၊ပကာသနံ-ထင်ရှားပြတတ်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ စောပနံ-နမည်၏၊[စောပနသဒ်ါတော ကာယောဠ္ဍ စောပနကိုဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ကာယနှင့်အရတူအောင် ကတ္ထုသာဓ် အနက်ပေးလိုက်ပါသည်၊]ထမ္ဘနာတိ-ကား၊ ဝါယောဓာတုအဓိကာနံ-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်သော၊ ဘူဘာနံ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ထမ္ဘနာ ကာရော-ထောက်ခံခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝိညတ္တိ-ဝိညတ်တည်း၊ ကွတိ အတ္ထော-နက်၊ ဥဒ္ဓဂ်မဝါတာဒယော- အထက်သို့ဆန်တက်သော လေအစရှိသည်တို့သည်၊ (ဝါတာဓိကာ-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်သော၊ ကလာပါ-ကလာပ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊) ဝိယ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ဝါတာဓိကော-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိသော၊(ဝါယောဓ်ာတ်လွန်ကဲသော၊)ယောကလာပေါ-သည်၊(အတ္တိ)တတ္ထ-ထိုဝါယောဓာတ်လွန်ကဲသော ကလာပ်၌၊ ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဝိညတ္တိအာကာရတာ-ဝိညတ်ဟူသော အခြင်းအရာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကွတိ ဣသိမှတ်အပ်၏၊ တေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ ကာယံ၊ပေ၊ ထမ္ဘနာတိ-ဟူ၍။ ဝါယော၊ပေ၊ဝသေန-ဝါယောဓာတ်၏ ကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဝိညတ္တိ-ဝိညတ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊] ဝိညတ်ကိုယ်တိုင်တောင့်တင်းအောင် ဧလုပ်နိုင်၊ ဝါယောဓာတ်ကသာတောင့်တင်းဧအောင် လုပ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ ထမ္ဘနကိုစ္စကိုယူ၍"ကာယံ ထဒ္ဓံ ကရောတိ"ဟု ဆိုထားသည်၊] စ၊ဆက်၊ တတော၃ဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊

ဝါယောဓာတုယာ—ဝါယောဓာတ်၏၊အာကာရော—ထူးခြားသော အမှုအရာကို။ ကာယဝိညတ္တိတိစ-ကာယဝိညတ်ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္တုံ-ဆိုခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ—သင့်၏၊ တထာ-တူ၊ ပဆဝိဓာတုယာ—၏၊(အာကာရော-ကို၊) ဝစီဝိညတ္တိတိ-ဟူ၍၊(ဝတ္တုံဝဋ္ဋတိ၊) (ကသ္မာ-နည်း၊)ပထဝီဓာတုအဓိကာဘူတဝိကာရတော-လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိသော မဟာဘူတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမှုအရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘူတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကို ကာယဝိညတ်,ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘူတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကို ဝစီဝိညတ်ဟု ဆိုလိုသည်-ဟူလို။]

ပဘေဒဂတာ ဝါစာ ဧဝါတိ-ကား၊ တိသ-တိသ၊ဖုသ-ဖုသ၊ကွတိ-သို့၊ ပဘေဒဂတာ—(စကားလုံးအဲ့ဖြင့်)ကဲ့ပြားခြင်းသို့ရောက်သော၊(ဝါစာဧဝ-စကားသည်ပင်၌စပ်၊) အထဝါ—ထို့ပြင် တနည်းကား၊ (အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား၊) ဝစီသင်္ခါရေဟိ—စကားသံကို ပြုစီမံတတ်ကုန်သော၊ ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ-ဝိတက်,ဝိစာရတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတာ—သိမ်းယူအပ်သော၊[ဝိတက်,ဝိစာရတို့သည် ကြံစည်အပ်သော၊] သဝနဝိသယဘာဝံ—သောတ ဝိညာဏ်၏ အာရုံ၏အဖြစ်သို့၊ အနုပနီတတာယ—မကပ်ဆောင်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိန္နာ-မကွဲပြားသေးသော၊ တဿာဝံ-ထိုသောတဝိညာဏ်၏အာရုံအဖြစ်သို့၊ နိယမာနာ-ကပ်ဆောင်အပ်သော၊ ဝါစာ—စကားကို၊ ဝစီဘေဒေါတိ—ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ [အဘိန္နာ-နှုတ်ကလွတ်၍ မရွတ်မဆို မကွဲပြားသောစကားဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏"ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေးသတတ်၊]

ကာရိဟာဝပထမို ဥပတ္ထမ္ဘန္တီတိ-ကား၊ ယထာပဝတ္တံ-အကြင်အကြင် ဖြစ်မြဲတိုင်းသော၊ ကာရိယာဝထံ-ကို၊ ဥပတ္ထမ္ဘန္တီ-ထောက်ပံ့နိုင်ကုန်၏၊ [ကျိစိတ်တို့ကစ၍ ဖြစ်စေနိုင်သည်မဟုတ်၊ အခြားသောစိတ်တို့ကြောင့် ဖြစ်နေသော ကာရိယာပုထ်ကို ထောက်ပံ့ရုံသာ ထောက်ပံ့နိုင်ကြသည်၊] ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ အပ္ပောကိဉ္စော—ဝိသိစိတ်တို့နှင့် မရောနှောသော၊ ဘဝင်-သည်၊ ဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လတ်သော်၊ [အိပ်ပျော်နေသော အခါမျိုးကိုဆိုသည်၊] အင်္ဂါနိ—လက်ခြေအင်္ဂါတို့သည်၊ သြသီဒန္တိ-ဆုတ်နစ်ကုန်၏၊ ပဝိဋ္ဌာနိဝိယ-အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်

အထဝါ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။အဋ္ဌကထာနည်းမှတနည်းကိုပြလို၍ "အထဝါ"စသည်မိန့်။ [အဋ္ဌကထာနည်းမှတနည်းကိုပြလို၍ "အထဝါ"စသည်မိန့်။] စကားသံကိုပြုစီမံတတ်သည်ဖြစ်၍ "ဝစီသင်္ခါရ"ဟုခေါ်ဆိုရသော ဝိတက်ဝိစာရတို့ဖြင့် မည်သည့်စကားကို ပြောဆိုမည်ဟု ကြံစည်နေခိုက်၌ အသံမထွက်မီ တလှပ်လှပ် လှပ်နေစေကာမူ သောတဝိညာဏ်၏အာရုံအဖြစ်သို့မရောက်သေးသောကြောင့်ကွဲကွဲပြားပြားမရှိရကား "ဝစီ"ဟုသာခေါ်ရ၏၊"ဝစီဘေဒ"ဟုမခေါ်နိုင်၊သောတဝိညာဏ်၏အာရုံအဖြစ်သို့ရောက်မှ စကားသံ ကွဲကွဲပြားပြားဖြစ်သောကြောင့်"ဝစီဘေဒ"ဟုခေါ်ရသည်။

နေကုန်သကဲ့သို့၊ ဟောန္တိယထာ–ကဲ့သို့၊[အိပ်ပျော်နေပုံကို ဆိုသည်။]ဧဝံ–တူ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သ ဆဗ္ဗံသာတိ-ဒွတ္တိံသ,ဆဗ္ဗံသဟူ၍၊ဝုဒ္ဓတ္တသု–အင္ဌကထာဋ္ဌဆို အပ်ပြီး ကုန်သော၊ ဇာဂရဏစိဒ္ဓတ္တသု–နိုးကြားကြောင်းစိတ်ဘို့သည်၊ ဝတ္တမာနေသု-ဖြစ်ကုန်လေသော်၊(အင်္ဂါနိ)နှ (သြသီဂန္ဓိ၊ပဝိဋ္ဌာနိဝိယ)နှ(ဟောန္တိ)၊ ပန-အနှယကား၊ ဘေသု-ထိုစိတ်တို့သည်၊ဝတ္တမာနေသု–နှလသော်၊ အင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ ဥပတ္ထဒ္ဓါနိ-ထောက်ပံ့အပ်ကုန်သည် (တောင့်တောင့်တင်းတင်း ရှိကုန်သည်၊) (ဟုဘွဝ)ယထာ၊ပေ၊နေဝ-အကြင် အကြင်ဖြစ်မြဲဘိုင်းသော ဣရိယာပုထ်၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ ပဝတ္တန္တိ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ခီဏာ၊ ပေ၊ စိတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ ဝိသေသေတွာ–ခီဏာသဝါနံ ဟု အထူးပြု၍၊ (သင်္ဃကာဒေရန) ဝုဋ္ဌံ၊ပန–ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ကာမာဝစရာနံ၊ပေ၊နိရုဇ္ဈိဿဘီတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောဒေတာ်မူခြင်းကြောင့်၊အညေသမွိ-ရဟန္တာမှတပါး အခြား ပုဂ္ဂိုလ်ဘို့၏လည်း၊ စုတိစိတ္တံ-သည်၊ရူပံ-ကို၊နသမုဋ္ဌာပေတိ–မဖြစ်စေ၊ ဣတိ ဝိညာယဘိ-၏[ကာမာဝစရာနံ–ကာမာဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပစ္ဆိမစိတ္တာဿ–ဝစ္ဆိမစိတ်၏၊ ဥပပါဒက္ခဏေ-ဥပါဒ်ခဏ၌ ၎င်း၊ (စုတိစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏဲ၌၎င်း၊)ယဿစိတ္တာဿ-အကြင်စိတ်၏၊ အနန္တရာ-အခြားမဲ့၌ ကာမာဝစရာနံ – တို့၏၊ ပစ္ဆိမစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ စိတ္တာဿ-၏၊ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ-၌၎င်း၊ ရူပါဝစရေ–ရူပါဝစရဘုံ၌၎င်း၊အရူပါဝစရေ-၌၎င်း၊ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ-တို့၏၎င်း၊ယေ–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ရူပါဝစရံ–ရူပါဝစရဘုံသို့၎င်း၊ အရူပါဝစရံ-အရူပါဝစရဘုံသို့၎င်း၊ ဥပပ္ဇ်ိတွာ-၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ–ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်လတံ့၊ဧတသံ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၎င်း၊ စဝန္တာနံ-စုဧတဆဲ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတသံ-ထို ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၎င်း၊ ဝစီသင်္ခါရော-သည်၊ နိရုဇ္ဈိဿတိ–ချုပ်လတံ့၊ ဧတသံ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကာယသင်္ခါရော–သည်၊ နောစ နိရုဇ္ဈိဿတိ-မချုပ်လတံ့၊–သင်္ခါရယမိုက်။]

သင်္ခါရယမိုက်။ ။ဤပါဠိတော်ကိုထောက်၍“အလုံးစုံသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စုတိစိတ်သည် အဿာသပဿာသကိုမဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့ အဿာသပဿာသနှင့် ရုပ်ချင်းတူသော အခြားရုပ်များကိုလည်း မဖြစ်စေနိုင်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့်“ခီဏာသဝါနံ”ဟု အထူးပြုဘွယ်မလိုပါ–ဟူလို။

မဓုဋ္ဌကာ။ ။ထိုအဆိုကို မဓုဋ္ဌကာဋ္ဌ ချေပထား၏၊ ချေပပုံကား–စုတိစိတ်သည် အလွန်အံ့သေး၏၊ အဿာသ ပဿာသကား အလွန်ထင်ရှား၏၊ သင်္ခါရယမိုက်ဋ္ဌ အဿာသ ပဿာသကို မဖြစ်စေပုံကိုဟောဘော်မူသော်လည်း အခြားရုပ်ကိုလည်း မဖြစ်စေနိုင်ဟု မယူသင့်ပါ၊ မူလဋီကာဆရာက“စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်၏”ဟူသော ပါဠိမရှိကြောင်းကို နောက်ဋ္ဌဆို၏၊ ထိုပါဠိမရှိသကဲ့သို့“စုတိစိတ်သည်ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်”ဟူသော ပါဠိလည်းမရှိပါ”ဟု ချေပသွားလေသည်။

ဟိ-မူန်၊ ရူပသမုဋ္ဌာပက စိတ္တသ-ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်၏၊ ဂဗ္ဘ ဂမနာဒိ၊ပေ၊ ဘာဝေ-အမိဝမ်းဦဖြစ်ခြင်း အစရှိသော အသာသ ပဿာသကို တားမြစ်တတ်သောအကြောင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊)["ဘာဝေန" ဟုလည်း ရှိ၏၊ အကြောင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်ဟု ပေးပါ။] ကာယ၊ပေ၊သမုဋ္ဌာပနံ—ကာယသခ်ါရဟူသော အသာသပဿာသကို မဖြစ်စေနိုင်ခြင်းသည်၊ နအတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်ဦးအုံ့၊ စုတောစ-စုဝေတလည်း စုဝေတဆဲ၊ အသ-ထိုစုတေသူ၏၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံစ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည်လည်း၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ တေဒ္ဝယံ— ဤ ၂ မျိုးသည်၊ နယုတ္တံ-မသင့်၊ စုတိစိတ္တံ-သည်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ- ဖြစ်စေ၏၊ ဣတိ ပါဠိပိ— ဤသို့သော ပါဠိတော်သည်လည်း၊ နအတ္တိ, ဣတိ—ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

နကသဏတိတိ-ကား၊ နဝိလေခိုယတိ-မရေးခြစ်အပ်၊ဂတံတိ-ကား၊ဝိညာတံသိအပ်၏၊ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိတိ— ကား၊ ယသ္မိံ ကလာပေ—အကြင် ရုပ်ကလာပ်၌၊ ဘူတာနံ - မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ—အဆုံး အပိုင်းအခြားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တသ္မိံ ကလာပေ-၌၊) တေဟေဝ-ထို့မဟာဘုတ်တို့သည်ပင်၊ အသမ္ဖုဋ္ဌံ-မထိအပ် မထိနိုင်၊ [အာကာသဓာတ်ကို ထို့ မဟာဘုတ်တွေလည်း မထိနိုင်၊] ဟိ-ချေ၊ ကလာပန္တရဘူတာနံ - ကလာပ်တပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော မဟာဘုတ်တို့၏၊ (ဘာဝ ၌ စပ်၊) ကလာပန္တရဘူတ သမ္ဖုဋ္ဌဘာဝေါ—ကလာပ်တပါး၌ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့သည် ထိအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ-ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း၊ (ဆက်စပ်နေသော ကလာပ် ၂ ခုဝယ် မဟာဘုတ်ချင်းချင်း ထိခိုက်နေပါသော်လည်း၊) တံတံဘူတဝိဝိတ္တတာ—ထို့ထို့မဟာဘုတ်တို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ရူပပရိယန္တော—ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆုံး အပိုင်းအခြားသည်၊ အာကာသော—အာကာသတည်း၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ ယေသံ-အကြင် မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဧယော ပရိစ္ဆေဒေါ - အကြင်အဆုံး အပိုင်းအခြားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေဟိ-ထို့မဟာဘုတ်တို့သည်၊ သော (ပရိစ္ဆေဒေါ)-ကို၊ အသမ္ဖုဋ္ဌေါဝ-မထိအပ် မထိနိုင်သည်သာ၊ အညထာ-မဟာဘုတ်တို့၏ မထိအပ်သည်၏အဖြစ်မှတပါး ထိအပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊(အတ္ထေ-ကို၊ ဂယ္ဟမာနေ-သော်၊)ပရိစ္ဆိန္နဘာဝေါ-၂ ကလာပ်၌ ရှိသော ရုပ်တို့၏ ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နသိယာ—မဖြစ်တော့ရ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊)တေသံ ဘူတာနံ-ထို ကလာပ် ၂ ခု၌ ရှိသော မဟာဘုတ်တို့၏၊

ဂဗ္ဘဂမနာဒိ။ ။အဘိဓိဂ္ဂုဠ် "အမိဝမ်းဂြစ်, ရေငုပ်နစ်တည်း, တွက်စစ်လေပါ, ဗြဟ္မာဟူသမျှ, နိရောဓနှင့်, စတုတ္ထဈာန်နေ, တွေဝေလေသူ,သေသူဟု,မှတ်ယူဤမျှ, ခုနစ်ဝ,မရ ထွက်သက် ဝင်သက်တည်း" ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ရေနစ်သောပုဂ္ဂိုလ်စသူကို ယူပါ။

ဗျာပိတဘာဝါပတ္တိဒုတာ-ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ (ကသ္မာ ဗျာပိတဘာဝါပတ္တိ, ဟောတိ- နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)အဗျာပိတာ-မဟာဘုတ်တို့၏ ပြန့်နှံ့ခြင်း မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ အသမ္ဖုဋ္ဌတာ-အာကာသ၏ မထိအပ်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဗျာပိတဘာဝါပတ္တိ ဟောတိ)။

လဟုတာဒီနံ-လဟုတာ အစရှိသောရုပ်တို့၏၊ အညမညာ ဝိဇဟနေန-အချင်းချင်းကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗိညေယျနာနတ္တတာ-ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်သော အထူးရှိကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံတံ ဝိကာရာဝိကာရဖြေပေဟိ-ထိုထိုလွန်ကဲသောဝိကာရရှိသောရုပ်တို့ဖြင့်၊ တံတံ နာနတ္တပဟကာသနတ္ထံ-ထိုထိုထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧဝံ သန္တေပီတိ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဃာကာရော)အာဟ၊ စ-ဆက်၊ ယထာစုတ္တာ - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့ကို၊ တံတံ ဝိကာရသ-ထိုထို ဝိကာရရုပ်၏၊ ဝိသေသပစ္စယဘာဝဇတာ-ထူးသောအာဟာရ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အဝိသေသန-အထူးမမှတ် သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော အကြောင်းတို့သည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ရုပ်တို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

ယထာစုတ္တာစ၊ ဧပ၊ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာ။ ။အဋ္ဌကထာဌ် ''ရူပဒန္ဓတ္တာကရ ဓာတုကွောဘပဋိပက္ခပစ္စယ, ရူပထဒ္ဓတ္တာကရ ဓာတုကွောဘပဋိပက္ခပစ္စယ, သဒ္ဓါရကိရိယာနံ အနနုကူလကရ ဓာတုကွောဘပဋိပက္ခပစ္စယ'' ဟုလဟုတာနှင့်ဆိုင်သောအကြောင်းကတမျိုး,မုဒုတာနှင့်ဆိုင်သောအကြောင်းကတမျိုး,ကမ္မညတာနှင့်ဆိုင်သောအကြောင်းက တမျိုး, ဤသို့ကိုယ့်အကြောင်းနှင့်ကိုယ် ပြထားခြင်းမှာ ထိုလဟုတာ စသော ဝိကာရရုပ်များ၏ အထူး အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ပြထားခြင်းတည်း၊ သာမညအားဖြင့်ကား ထိုအကြောင်း ၃ မျိုးလုံးသည် ထိုလဟုတာစသော ရုပ် ၃ မျိုး၏ အကြောင်းသာ မဟုတ်, အားလုံး ရုပ်များ၏ အကြောင်းများ ဖြစ်ကြသည်၊

မှန်၏-''ဒန္ဓတ္တာကရ ဓာတုကွောဘ''ဟူသည်ဖွဲ့စည်းခြင်းသဘောရှိသော အာပေါဓာတ်၏ လွန်ကဲ ဖောက်ပြန်ခြင်းတည်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ အာပေါဓာတ် လွန်ကဲသော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့ ဖောက်ပြန်သောအခါ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်း၏၊ သွက်သွက်လက်လက် သဘောရှိသော လဟုတာ မဖြစ်၊ ထိုသို့ ဓာတ်ကြီး ၄ တန် ဖောက်ပြန်ခြင်း၏ ပဋိပက္ခအကြောင်းကား စိတ်ချမ်းသာခြင်း, ဥတု အာဟာရတို့ မျှတခြင်းသည်၊ ထိုအခါ ဓာတ် ၄ ပါး ညီညွတ်သဖြင့် အာပေါဓာတ်လည်း မဖောက်ပြန်တော့ရကား ခန္ဓာကိုယ်၏ ပေါ့ပါးခြင်းသဘောရှိသော လဟုတာဖြစ်သည်၊ ဤသို့ စိတ်, ဥတု, အာဟာရတို့၏ ကောင်းမွန်မျှတခြင်း ဟူသော အကြောင်းသည် လဟုတာ၏ အကြောင်းသာ မဟုတ်, ရုပ်အားလုံးတို့၏ အကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဓာတုကွောဘဖြစ်ပုံ, ဓာတုသမဖြစ်ပုံကို သင်္ဂြိဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။

အာဒိတော၊ အစဒ္ဓ၊ ဝါ-အစစ္ဓာ၊ စယော-စိခြင်းသည်၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အာစသော-အာစယမည်၏။ ပဌမုပ္ပတ္တိ – ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ-နောက်ထပ်၊ စယော-သည်၊ ဥပစယော-ဥပစယ မည်၏၊ ပဗန္ဓော-အဆက်မပြတ်ဖွဲ့စပ်ခြင်းသည်၊ သန္တတိ-သန္တတိမည်၏၊ (ဣတိ-ကား၊ ဣဒမသံ တိဏ္ဏန်-ဤအာစယ, ဥပစယ, သန္တတိ ၃ ပါး တို့၏ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊) [ဤသို့ ထည့်ရမည်ဟု မဓုဒ္ဒဆို၏ [တတ္ထ-ထိုအဋ္ဌကထာ၌၊ (တိဿံ အဋ္ဌကထာယံ-ဓမ္မ၊ အာဟဒ္ဓစပ်၊) ဥဒ္ဒေသေ-ဥဒ္ဒေသဒ္ဓ၌၊ (အကျဉ်းပြရာ ဥဒ္ဒေသတုန်းက) အဝုတ္တော-ဓဟာတော်မူအပ်သည်၊ (သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါဓသော်လည်း၊ အာစယော-အာစယဓံကို ဥပစရသဒ္ဒေနဝ-ဥပစယသဒ္ဒါ ဖြင့်ပင်၊ ဝိညာယတိ – သိအပ်သိနိုင်၏၊ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ယော အာယတနာနံ၊ပေ၊ ဥပစယောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ဥပသဒ္ဒေါ-ဥပသဒ္ဒါသည်၊ ပဌမတ္ထော-ပဌမအနက်ရှိသည်ရင်း၊ ဥပရိအဓတ္ထော-ဥပရိအနက်ရှိသည်ရင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဣဘိ-ကြောင့်၊ အာဒိစယော-အစဒ္ဓ စိခြင်းဟူသော၊ ဥပစယော-ဥပစယ-ဥပရိစယော-အဆက်၌စိခြင်းဟူသော၊ ဥပစယော-ဥပစယ၊ဣတိအယံအတ္ထော-ကို၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဟိ-လဒ္ဓ ဒေါသထင်ရှားပြအံ့၊ အညထာ-အာဒိအနက်မှတပါးသော ဥပရိအနက်ကိုသာ ယူခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) အာစယသဒ်ါဘာဿ-ဒအာစယဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဌမုပ္ပါ

တတ္ထဥဒ္ဒေသေ၊ပေ၊အာဟ။ ။ဥဒ္ဒေသတုန်းက အာစယကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မမူခဲ့၊ ဥပစယနှင့်သန္ဆတိကိုသာ ဟောတော်မူခဲ့၏၊ သို့သော်ဥပစယ၌ ဥပသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်,ဥပရိအနက် ၂ချက်ကို ဟောနိုင်ရကား ထိုဥပစာယသဒ္ဒါတခုတည်းဖြင့်ပင် အာဒိစယ–ဥပရိစယ ၂ နက်ကို သိနိုင်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာသည်အာဒိစယဖြစ်သော အာစယကိုပါ ထည့်၍ဆိုသည်-ဟူလို။

ပါဠိယံ ပန၊ပေ၊ ဝိညာယတိတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သောစကားကို ပါဠိတော်နှင့် ယှဉ်စပ်၍ပြလိုသောကြောင့် ''ပါဠိယံ ပန၊ပေ၊ဝိညာယတိ'' ဟု မိန့်သည်၊ [ယော အာယတနာနံ အာဒိစယတ္ထာ အာစယော ပုနပ္ပုနံ နိမ္မတ္ထမာနာနံ၊သော၀ ရူပဿ ဥပရိစယတ္ထာဥပစယောတိ အမိပ္ပေတံ အတ္တံ ပါဠိယာ ယောဇေတ္ဗာဒဿေတုံ ပါဠိယံ ပနာကာ အာဒိဝုတ္တံ၊ –အနု၊] ပါဠိတော်၌ အာစယသဒ္ဒါကိုဥဒ္ဒေသဝယ်မဟော အပ်ပါသော်လည်း ဥပစယော၌ ဥပသဒ္ဒါက ပဌမအနက်,ဥပရိအနက် ၂ မျိုးကိုဟော သောကြောင့် အာဒိစယဖြစ်သော ဥပစယ,ဥပရိစယဖြစ်သော ဥပစယ, ဤသို့ အနက် ၂ မျိုးကို သိနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ''ယော အာယတနာနံ အာဒိစယတ္ထာ အာစယော ပုနပ္ပုနံ နိမ္မတ္တမာနာနံ ''ဖြင့် အာဒိအနက်ဟော ဥပစယကိုပြ၏၊ ''သော၀ ရူပဿ ဥပရိစယတ္ထာ ဥပစယော''ဖြင့် ဥပရိအနက်ဟော ဥပစယကိုပြသည်၊ [စာအုပ်များ၌ ''ဥပရိစယောသန္တတိ''ဟုတွေ့ရ၏၊ ဥပရိစယသည်သန္တတိမဟုတ်သေး၊ ဥပစယ၏နောက်၌

ဒဿ-အာဒစ္စာဖြစ်ခြင်း၏၊ ဝါ-အစစ္စာဖြစ်ခြင်းကို၊ အဝုတ္တတာ-ဓဟာတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်ရာ၏။

ဓဝန္တိ-ကား၊ယော၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသေန-ယော အာယတနာနံ အာစယော ဤသို့အစရှိသော နိဒ္ဒေသဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကထိတံ-ဟောဓတော်မူအပ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ အာယတနေန အာယတနသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာစယော-အာစယကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ အာစယူ၊ ပေ၊ ယော-အာစယ,ဥပစယ,သန္ဓတိတို့သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိဘာဝေန-ဖြစ်ခြင်းသဘော၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာစယောဝေ-အာစယချည်းသာတည်း၊ ဣဘိ-သို့၊ အာယတနေဟိ-အာယတန တို့ဖြင့်၊ အာစယာဒီနံ - အာစယ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပကာသိတတ္တာ-ထင်ရှားပြအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေဟိ-ထို အာယတနတို့ဖြင့်၊ အာစယော-အာစယကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိတော-ဟော တော်မူအပ်ပြီ။

အာယတနာနံ-အာယတနတို့၏၊ အာစယာဒိဝစနေနေဝ-အာစယ အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်၊ (ကထိတာနိဋ္ဌစပ်၊) အာစယသသာဝါနိ-အာစယသဘောရှိကုန်သော၊ ဥပပါဒမမာနိ-ဖြစ်ခြင်းသဘော ရှိကုန်သော၊ [“အာစယသဘာဝါနိကို ဥပပါဒမေမာနိ”ဟူ ထပ်ဖွင့်သည်၊] အာယတနာနိ-အာယတနတရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာစယေန-အာစယဖြင့်၊ တံပကတိကာနိ - ထိုဖြစ်ခြင်း သဘောရှိကုန်သော၊ အာယတနာနိ – တို့ကို။ ကထိတာနိ၊ ဟိ–မှန်၊(တနည်း)ဟိယဟ္မာ–ကြောင့်၊ ဥပပါဒေါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊

အဆက်ဆက်ဖြစ်ခြင်းကိုသာသန္တတိဟုခေါ်၏၊ထို့ကြောင့် “အာဒိစယောဥပစယော, ဥပရိစယော ဥပစယောတိ”ဟုရှိသင့်၏၊ ထိုသို့ရှိသင့်ကြောင်းကို“အညထာဟိ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇေယျ”ဟူသော နောက်လဒ္ဓဒေါသဝါက်ကျကိုထောက်လျှင်သာ၍သိသာသည်၊]

ဓဝန္တိ ယော၊ပေ၊ကထိတော။ ။ဤစကားယည် အင်္ဂကထာ စကားအတိုင်းပြသောစကားတည်း၊ဤစကားကိုခိုင်မြဲစေလို၍“အာစယူပစယ၊ပေ၊အာစယော်ကထိတော”ဟုမိန့်သည်၊ အာစယ,ဥပစယ,သန္တတိတို့သည် ဖြစ်ခြင်းသဘောချည်း ဖြစ်ရကားအာစယအမည်ရကြကုန်သည်သာ၊ထို့ကြောင့်“ယောအာယတနာနံအာစယော ပေ၊သန္တတိ”တိုင်အောင်သော ပါဠိတော်ပါဌ်ဝယ် “အာယတနာနံ ”ဌ်အာယတနသဒ္ဒါဖြင့် အာစယစသည်ကို ထင်ရှားပြပြီးဖြစ်ရကား “အာယတနတို့ဖြင့် အာစယကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ”ဟု ဆိုသည်၊ [အာယတနရုပ်တို့ကိုဟောတော်မူလိုက်လျှင်ထိုရုပ်တို့၏ ဥပါဒ်ဟူသော အာစယကိုလည်း ဌာနုပစာရအားဖြင့် ထင်ရှားပြပြီးဖြစ်သည်ကို “အာယတနေတိ အာစယာဒိနံ ပကာသိတတ္တာ”ဟု ဆိုသည်။

အာယတနာနံ၊ပေ၊ကထိတာနိ။ ။ဤစကားသည်အင်္ဂကထာဝယ်အာစယေနံ အာယတနံကထိတံ၏အဖွင့်တည်း၊ပါဠိတော်ဝယ်“ယောအာယတနာနံအာစယော”စသော ပါဌ်ဖြင့် အာစယ, ဥပစယ, သန္တတိတို့ကို ပြတော်မူ၏၊ ထိုစကားတော်ဝယ်

လက္ခဏံ-ရုပ်တို့၏ အမှတ်အသားသဘတည်း၊ ရူပရူပံ-ရူပရုပ်သည်၊ (ရုပ်အစစ်သည်၊)န–မဟုတ်၊ ဣဘိ–ခြောင့်၊(အာစယေန တံပကတိကာနိ အာယတာနိကထိတာနိ၊) [ဥပစယ သန္တတိသည် နိပ္ပန္နရုပ်, ရူပခုပ်တို့၌ မပါ၊ ထိုရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာမျှသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် လက္ခဏရုပ်ဟု ခေါ်ထားသည်၊] တနေဝါ ဓိပ္ပါယေန–ထိုသို့သော အခိုပ္ပါယ်အားဖြင့်ပင်၊ အာယတနမေဝကထိတန္တိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ–ပြီ၊ ဟိ–မှန်၏၊ (မဓုဋ္ဌကား "ဝိသာဝေတုံ" ဟု ဖွင့်၏၊) အာစယံ-အာစယဟူသော၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ ကထယန္တေန–ဟောခြင်းဖြင့် မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တံ လက္ခဏာနိ–ထိုလက္ခဏာရှိကုန်သော၊ အာယတနာနေဝ-အာယတနတို့ကိုသာ၊ ကထိတာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၌၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝေပ္ပါ၊ပေ၊ဟောတီတိ-ကား၊ အာယတနာစယေဟိ–အာယတန ဟူသော အာစယတို့ဖြင့်ရင်း၊ (အာယဘနနာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ခဲသော အာစယတို့ဖြင့်ရင်း၊) အာစယာယတဒနုဟိ–အာစယဟူသော အာယတနတို့ဖြင့်ရင်း၊ (အာစယနာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ခဲသော အာယတနတို့ဖြင့်ရင်း၊)အာစယမေဝ-အာစယကိုသာရင်း၊ အာယဘနမေဝ–အာယတနကိုသာရင်း၊ ကထေန္တေန–ဟောတော်မူခဲသာမြတ်စွာဘုရားသည်၊ဥဒ္ဒေသ-ဥဒ္ဒေသဌ်ရင်း၊နိဒ္ဒေသ-နိဒ္ဒေသဌ်ရင်း၊ အာစယော ဟူသော ဤပုဒ်ကိုသာ၊ အဝတ္ဝာ-မဟောမူ၍၊ဥပစယသန္တတိယော-ဥပစယ,သန္တတိတို့ကို၊ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ-သရုပ်အာ ဖြင့် ပြတော်မူပြီး၍၊ တေသံ–ထိုဥပစယ, သန္တတိတို့ကို၊ ဝိဘဇနဝသေန–ခဝဘန်းတော်မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာယဘနေန အာစယ ကထနာဒိနာ–အာယဘနဖြင့် အာစယကို ဟောခြင်းတော်မူခြင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊ ကိ–

အာယတနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အာစယ စသည်ကို ဝိန်ဒ်တော်မူသောကြောင့် "အာယတနတို့သည်ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသောတရားများဖြစ်ကြ၏" ဟုသိသာ၏၊ထို့ကြောင့် "အာစယဖြင့် ထိုဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသောအာယတနတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

လက္ခဏံဟိ၊ပေ၊ဟောန္တိတိ။ ။ဤကား ဆိုအပ်ပြီးသောစကားကိုထပ်၍ခိုင်မြဲစေသော စကားတည်း၊"အာစယ"အရဖြစ်ခြင်းဟူသည် အမှတ်လက္ခဏာသာတည်း၊ ရုပ်အစစ် ပရမတ္ထတရားမဟုတ်၊ထို့ကြောင့် ထိုအဓိပ္ပါယ်အတိုင်းပင် "အာစယဖြင့် အာယတနကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်၊ ထိုစကားကို မြဲစေလိုထင်ရှားစေလိုသဖြင့် "အာစယံ ဟိ လက္ခဏံ" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသေ။ ။ဥဒ္ဒေသေကို "ဥပစယသန္တတိယော ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ"ဌ်စပ်၊ "ဥဒ္ဒေသဌ် ဥပစယသန္တတိတို့ကိုသရုပ်ထုတ်ပြတော်မူ၍" ဟူလို၊နိဒ္ဒေသေကို "ဇာဒမေဝ အဝတ္ဝာ တေသံ ဝိဘဇနဝသေန"ဌ်စပ်၊ နိဒ္ဒေသဌ်လည်း "အာစယော" ဟူသော ဤပုဒ်ကိုသာ ဟောတော်မူရုံမက, ဥပစယသန္တတိကိုလည်း အကျယ်ဝေဘန်"ဟူလို။

အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကထိတံ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ အယံ-ကာဝ်း၊ အဓိပ္ပါဒယာ-အင္ဒကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊[ဤဝါကျ၏အဓိပ္ပါယ်ကို နိဿယဋ္ဌပြုထားပြီး] အာစယောတိ-ပါဠိဖြင့်၊ဥပစယံ-ကို၊ အာဟာ၊ဥပစယောတိစ-ပါဠိဖြင့်လည်း၊ သန္တတိ-ကို၊(အာဟ)၊တဒေဝုဘယံ-ထို ဥပစ်ယ,သန္တတိ ၂ပါးကိုပင်၊ ယထာက္ကမံ-တိုင်း၊ဝိဝရန္တော-ဖွင့်လိုသည်၊ (ဟုဋ္ဌာ)နိဗ္ဗတ္တိ ၊ပေ၊ ကထိတာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ။

ဟိ—မှန်၊ ဥပစယသန္တတိ ယော—ဥပစယသန္တတိ တို့သည်၊ အတ္ထတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ကေတ္တာ-တူကုန်သည်အဖြစ်ကြောင့်၊ အာစယော၀-အာစာယချည်းသာတည်း၊ဣတိ-ကြောင့်၊တဒုဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂနဝသေန-ထို့ဥပစယ, သန္တတိတို့၏ ဥဒ္ဒေသကို ဝေဘန်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊အာယတနေနအာစယကဘနာဒီနာ—အာယတနဖြင့် အာစယကို ဟောတော်မူခြင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊ အာစယဿ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ၀ဓိအာကာရနာနတ္တံ—ဖြစ်ခြင်း တိုးပွားခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊(ဘဂ၀တာ)ကထိတံ၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဣမမေ၀အတ္ထံ—ဤအနက်ကိုပင်၊ ဝိဘာ၀ေတုံ - ထင်စွာပြခြင်းငှါ၊ အတ္ထတော၊ ဟီတိ အာဒိ-ကို၊(သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ စ—ဆက်၊ယသ္မာ—ကြောင့်၊ ဧတံ ဥဘယမ္မိ-ဤ ၂ ပါးစုံသော ဥပစယသန္တတိသည်လည်း၊ဇာတိရူပဿေ၀-ဇာတိရုပ်၏သာ၊ အဓိ၀စနံ-တည်း၊ တသ္မာ—ကြောင့်၊ ဇတိရူပဿ—ဇာတိရုပ်၏၊ လက္ခဏာဒိ၀ိသေသေသု-လက္ခဏာအစရှိသော အထူးရှိကုန်သော၊ အာစယာဒိသု-အာစယ အစရှိသည်တို့တွင်၎င်း၊ ဂ၀တ္တိအာဒိသု၀-ပ၀တ္တိဒအစရှိသည်တို့ တွင်၎င်း၊ ဥပစယော-သည်၊အာစယာဒိလက္ခဏာဒိကော-အာစယအစရှိသော လက္ခဏာ အစရှိသည် ရှိ၏၊ သန္တတိ—သည်၊ ပ၀တ္တိ အာဒိလက္ခဏာဒ်ကာ—ပ၀တ္တိ အစရှိသော လက္ခဏာ အစရှိသည် ရှိ၏၊ ဣတိ—ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ—၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

အာစယော၊ပေ။အာဟ။ ။အင္ဒကထာ၌“စတုသန္တတိရူပါနံ အာစယော၀ုပစယော နိဗ္ဗတ္တိ၀ဓိ ကထိတာ”ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုစကား၌ အာစယောအရ ဥပစယကို ယူပါ၊ ထို၀ုပစယကိုပင် နိဗ္ဗတ္တိဟုဖွင့်သည်၊ ဥပစယောအရသန္တတိကိုယူပါ၊ထိုသန္တတိကိုပင် ၀ဓိဟုဖွင့်သည်။

ဇာတိရူပဿ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။အာစယာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အင္ဒကထာ၌ လာသော“ဥမ္မဂ္ဂဇာပန,နိယျာတန, ပရိပုဏ္ဏဘာ၀, ဥပစိတရူပတို့ကိုယူ၊ ပ၀တ္တိအာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အနုဂ္ဂဟန္ဓ, အနုပ္ပဇ္ဇဒ,အနုပ္ပဒန္ဓရူပတို့ကိုယူ။ [လက္ခဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန် ပဒဋ္ဌာန်တို့ကိုယူ၊“အာစယလက္ခဏော ရူပဿ ဥပစယော” အစရှိသော လက္ခဏာရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့သည် ဇာတိရုပ်၏ လက္ခဏာစသည်များဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့်“ဇာတိရူပဿ လက္ခဏာဒိ ဝိသေသေသု”ဟုဆိုသည်။

ပကၠတိနိဒ္ဒေသာတိ-ကား၊ ဖလဝိပစ္စန ပကတိယာ-အာယုသံဟာနိစသော အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောကို၊ နိဒ္ဒေသာ-ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတို့တည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ဇရာယ-ဇရာကြောင့်၊ ပါပုဏိတဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်သော၊ ဖလမေဝ-"အာယုသံဟာနိ" စသော အကျိုးသည်ပင်၊ ပကတ်-ပကတိမည်၏။

နစ၊ ပေ၊ ဇရာတိ-ကား၊ ကလလကာလတော-ကလလရေကြည် အခါမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ပုရိမရူပါနံ - ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်ဘို့၏၊ ဇရာပတ္တာဂမနေ-ဇရာသို့ ရောက်ရာခဏ်၌၊ ဥပဇ္ဇမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္ဆိမရူပါနိ-နောက်၌ ဖြစ်သော ရုပ်တို့သည်၊ ပရိပက္ကရူပါနုရူပါနိ-ရင့်ကျက်သော ရှေ့ရုပ်သို့ အစဉ်လိုက်သောနောက်ရုပ်တို့သည်၊ ပရိဏဲတပရိဏာမတာနိ-ရင့်ကျက်, သာ၍ရင့်ကျက်ကုန်သော ရုပ်တို့သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဥပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ သုပရိဏာတရူပ ပရိပါက ကာလေ-အလွန်ရင့်ကျက်သော် ရုပ်တို့၏ ရင့်ကျက်ရာ ဟာနိဒဿကအခါ၌၊ ဥပဇ္ဇမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လေသော်၊ ခဏ္ဍိစ္စာဒိသဘာဝါနိ - ကျိုးသော သွားရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသော သဘောရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)ဥပဇ္ဇန္တိ-နှင့်၏၊ တာနိ-ထိုရုပ်တို့သည်၊ဥဒတာဒိမဂ္ဂသု-ရေ အစရှိသည်၊ တို့၏ လမ်းတို့၌၊ တိဏ၊ပေ၊ဝိယ-မြက်သစ်ပင်တို့၏ ကျိုးပြတ်ခြင်း အစရှိသည် တို့ကဲ့သို့၊ ပရိပါတဝတမဂ္ဂသဒိသာတေသု-ရင့်ကျက်သော ဇာ၏သွားအပ်သော လမ်းဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပရိပက္ကရူပေသု-ရင့်ကျက်သော ရုပ်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို၊ ဇရာယ-ဇရာ၏၊ ဂတမဂ္ဂေါ ဣတစ္ဆေဝ-သွားအပ်သော လမ်း ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဇရာ-သည်၊ နာ-မဟုတ်။ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

အဝိညာယ မာနန္တရဇရာ-မသိအပ်မသော အထူးရှိသော ဇရာသည်၊ အဝိစိဇရာ-အဝီစိဇရာ မည်၏၊ ... မရဏေ-သေခြင်း၌၊ ဝါ-သို့၊ ဥပနယနရသာ-ကပ်ဆောင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။

တံပတ္ဝာတိ-ကား၊ အတ္တာနော‌ဝေ-မိမိဟူသော ဇရာ၏ပင်၊ခယဝယသဒ်ါတံ-ကုန်ခြင်း, ကင်းခြင်းဟူ ဆိုအပ်သော၊ တံသဘာဝံ - ထိုသဘောသို့၊ ပတ္ဝာ ရောက်၍၊ ဝါ-ခရောက်လသော်၊ရူပံ-ရုပ်သည်၊ ခီယတိ-ကုန်၏၊ ဝေတိ-ကင်း၏၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ ....ပေါဏေတ္ဝာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ပါတိတသာ-ကျစေအပ်သူ၏၊ (လဲကျစေအပ်သူ၏၊) ဒုဗ္ဗလတာ - အားမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်ၵင်း၊ ပရာဓိန တာ-သူတပါး၏ စပ်ဆော ဥစ္စာ၏ အဖြစ်သည်ၵင်း၊ (သူတပါးနှင့်စပ်သည်၏ အဲဖြစ်သည်ၵင်း၊) သယနုပရာယဇာတာစ-အိပ်ရာဟူသော လည်းလျောင်ရာရှိသည်၏အဖြစ်သည်ၵင်း၊ ဟောတိ-၏၊တထာ - တူ၊ ဇရာဘိဘူတသ-ဇရာသည် နှိပ်စက်အပ်သူ၏၊ (ဒုဗ္ဗလတာ-ၵင်း၊ ပရာဓိနတာ သယနုပရာယဇာတာစ ဟောတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇရာ-ဇရာသည်၊ ပေါဏဂ သဒိသိ-ပုတ်ခတ်ဂတ် သူနှင့် တူ၏။

ကတ္တာမ္ဗတောတိ-ကား၊ကတ္တာဗ္ဗသဘာဝတော-ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ [ကတ္တာဗ္ဗသဘာဝတောတိ မူလဖလာဒီနံ ဣဓာဓိပ္ပေတ အာဟာရဝတ္ထူနံ မုခေန အသနာဒိကတ္တာဗ္ဗသဘာဝတော၊-အံနု။]

တရုစ္ဆခေဋ္ဌတေမိတာနံ -အောင်းတို့၏ တံဒထ္ထးဖြင့် စိုးစေအပ်ကုန်သော၊ ဝိသာဏာဒီနံ-ဦးချိုအစရှိသည်တို့၏၊ ပါသာဏာနံ - ကျောက်ခဲတို့၏၊ (ထဒ္ဓိဘာဝေါ) ဝိယ-ခက်မာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ထဒ္ဓဘာဝါဘာဝတော-ခက်မာကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်ထင်း၊ အဟိဝိစ္ဆိကာနံ-ခြင်္သ, ကင်းမြီးကောက်တို့၏၊ (သဝိသတ္တံ)ဝိယ- -အဆိပ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ သဝိသတ္တာဘာဝတောစ-အဆိပ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်ထင်း၊ သုခုမတာ-သိမ်မွေ့သည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ဝုတ္တာ။

ဩဇာလက္ခဏောတိတ္ထေ-၌၊ အင်္ဂ်ါနုသာရိနော - အင်္ဂါ ကြီးငယ် သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ရသဿ-အဲရသာ၏၊ (ချို, ချဉ်, စပ်, ဖန်, ခါး, အငန်, ၆ တန်သောအရသာ၏၊) သာရော - အနှစ်သာရဟူးသော၊ ဥပတ္ထမ္ဘဟလက္ခဏော-ထောက်ပံ့တတ်သော အားကိုပြုတတ်သော၊ ဘူတနိဿိတော - ဘူတရုပ်ကို မှီသော၊ [ဥပါဒါရုပ်ကို ဆိုသည်၊] ဓောကော-တခုသော၊ ဝိဒ္ဓသော-ရုပ်အထူးဟူသော၊ ဩဇာ-ဩဇာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊....ဥပါဒါဘာဇနီယကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

နောဥပါဒါဘာဇနီယ ဝဏ္ဏနာ

နဥပါဒိယတေဝါတိ-ကား၊ ဖ နိဿယတိဧဝ-မှီရုံသာ မှီတတ်သည်မဟုတ်၊ ကိန္တု-စင်စစ်ကား၊ နိဿယတိစ - မှီလည်းမှီကတ်၏၊ နိဿီယတိစ - မှီလည်း မှီအပ်၏၊ဣတိအတ္ထော။

ပုရိမာပနာတိ-ဟူသော စကားကို၊ (ဝုတ်ဦးစပ်၊) ပဋ္ဌဝိဓသင်္ဂဟေ-ပဋ္ဌဝိဓသင်္ဂဟဟု၌၊ (နောက်လာမည့် ပဋ္ဌဝိဓသင်္ဂဟဟု၌၊) ပထဝီ၊ပေ၊ ဝါယောဓာတူနံ-တို့တွင်၊ ပုရိမဒ္ဒွေသဝသေန - တဇော ဝါယောဓာတ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ ညွှန်ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ်တံ၊ [ပုရိမဒ္ဒွေသ ဝသေနာတိ ဣဒံ တဇော ဝါယောဓာတူဟိ ဇာပေါဓာတုယာ ပုရိမတံ သန္ဓာယ ဝုတ်တံ၊-မဓု၊] ဝါ-တနည်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနနိဒ္ဒေသေ-၌၊ဝုဋ္ဌာနံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်

ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ပေ၊ဝါ။ ။ဤဒုတိယနည်း၌ နော ပါဒါနိဒ္ဒေသနေရာဝယ် ဥဒ္ဒေသတုန်းက ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနကို ရှေးဦးစွာပြသော်လည်းနိဒ္ဒေသရောက်သောအခါဥဒ္ဒေသတွင်းက အာပေါဓာတ်သည်နိဒ္ဒေသထက် ရှေ့ကျ၏၊ထိုသို့ရှေ့ကျသောအာပေါဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ပုရိမာ ပန"စသည်ကိုမိန့်သည်။

တော၊ ပထဝီဓာတုအာဒိနံ – ပထဝီဓာတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ပုရိမာ–ရှေး၌ ဖြစ်သော၊ ဥဒ္ဒေသေ-ဥဒ္ဒေသ၌၊ ဝါ-ဥဒ္ဒေသတုန်းက၊ ဝုတ္ထာ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ အာပေါဓာတု–သည်၊(ပဋ္ဌရဏလက္ခဏာစသည်၌စပ်၊) ကွတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော–အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

ဝါ-တနည်း၊ ဝုတ္ထဿ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတနဿ-၏၊ အတီတဘာဃ-လွန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နတာ-နောက်၏ အဖြစ်ကိုဆင်း၊ အနာဂတတာယ-အနာဂတ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာပေါဓာတုယာ-၏၊ပုရိမတာစ-ရှေ့၏အဖြစ်ကိုဆင်း၊ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္ထာ၊ ကွတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏။

အာယူဘိ-ကား၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ–ရုပ်နာမ်နှစ်ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း၊ [အာယုသဟဂတောဠ္ဟ အာယုကို ခဲ့၍ဖွင့်သည်၊] ကမ္မဇဇေတဇံ–ကမ္မဇတေဇောသည်၊ ဥသ္မာ-ဥသ္မာမည်၏၊ [ဥသ္မာသဟဂတောဠ္ဟ ဥသ္မာကို ခဲ့၍ဖွင့်သည်၊]

ယံကိဉ္စိ၊ ပေ၊ နုပဒဒီတိ-ကား၊ ကေသို့ခဏော–တခုတည်းသော ခဏာဠ္ဟ၊ အနေကာသု-တပါးမကများစွာကုန်သော၊အာပါတဂတာသု-ရှေးရှုကျရောက်ကုန်သော၊ တာသု တာသု ပထဝီသု-တိုထိုပထဝီဓာတ်တို့ဠ္ဟ၊ သဟ-တပြိုင်နက်၊ (ကာယဝိညာဏံ-သည်) နုပဒဒတိ-မဖြစ်၊ တေဇဝါယူသုစ - တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်တို့ဠ္ဟလည်း၊ တထာ-ထို့အတူတည်း၊ [ထို့အတူကာယဝိညာဏ်မဖြစ်-ဟူလို၊] ကွတိအတ္ထော၊အနေကေသု–နှင့်သော၊ အာရမ္မဏေသု–တို့သည်၊ သန္နိပတိတေသု - ပေါင်းဆုံကျရောက်ကုန်လသော်၊ အာဘုဇိတဝသေန-နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သော်ငင်း၊ အာရမ္မဏာ၊ ပေ၊ ဝသေနစ-အာရုံ၏လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်, ပဿာဒ၏ လွန်ကဲသည်၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းအား ဖြင့်သော်ငင်း၊ ပဌမံ-စွဲ၊ ကတ္ထစိ–တစုံတခုသောအာရုံဠ္ဟ၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဿိတာ- (အဋ္ဌကထာဠ္ဟ) ပြအပ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှေးဦးစွာဖြစ်ပုံကို ပြအပ်ပါသော်လည်း၊ အညတ္ထစ–အခြားသော အာရုံတို့ဠ္ဟလည်း (အာဘုဇိတလည်းမဟုတ်, ပဿာဒအာရုံတို့၏ အဓိမတ္တလည်း မဟုတ်သော အခြားအာရုံတို့ဠ္ဟလည်း၊)ဥပ္ပတ္တိ–သည်၊ အတ္ထိဓေ–ရှိသည်သာ၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် အာဘုဇိတစသည်မဟုတ်သော အခြားဒါရုံများဠ္ဟလည်း နောက်ထပ်ဆက်လက်၍ဖြစ်နိုင်ပါခဲသး၏–ဟူလို၊]

အာရမ္မဏတော-အာရုံမှ၊ သာယံ အာရမ္မဏန္တရသင်္ခါ-ထိုအာရုံတပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည်၊ ယေန ဥပါယေန – အကြောင်နည်းလမ်းဖြင့်၊ ဟောတိ၊ တဿ–ထိုနည်းလမ်းကို၊ ဝိဇာနနတ္ထံ-သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကထံ၊ ပေ၊ဟောတီတိ–ဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ-၏။

အယောပိဏ္ဍိအာဒီသု – သံတွေ့ခဲ့ အစရှိသည်တို့၌၊ ပထဝီဓာတု – သည်၊ တာဒိသာယ – ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (အခဲဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်းတတ်သော၊) အာပေါဓာတုယာ-သည်၊ အနာဗဒ္ဓါ-မဖွဲ့စည်းအပ်သည်၊ သန္တိ-ဖြစ်လသော်၊ ဝိသရေယျ-ပြန့်ကြဲနေရာ၏၊ တသ္မာ,တာနိ၊ပေါကရောတိတိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဃကာရေန)ဝုတ္တံ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့၊ ယုတ္တာပပမာဏံ-သင့်လျော်သော ပမာဏရှိသော၊ ဥဒကံ-သည်၊ ပံသုစုဏ္ဏာနိ–မြေမှုန့်တို့ကို၊ အာဗန္ဓိတ္ဝာ-ဖွဲ့စည်း၍၊ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ-မြေညက်စိုင်ကို၊ ကတ္ဝာ၊ ထပေတိ်ယတာ–ကဲ့သို့၊ [ရေကနည်းနေလျှင်လည်း ဖွဲ့မထားနိုင်၊ ရေကများလွန်းနေလျှင်လည်း အရည်ဖြစ်သွားလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့်“ယုတ္တာပပမာဏံ”ဟု ဆိုသည်၊]ဝေံ-တူ၊ အယောပိဏ္ဍိ အားဒီသုပိ-တို့၌လည်း၊ တဒနုရူပ ပစ္စယေဟိ - ထိုအခဲဖြစ်ခြင်းအားလျော်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ တတ္ထော–ထိုအခဲ၌ပင်၊ ဥပ္ပန္နော – ဖြစ်သော၊ (ပါဝင်သော၊)အာပေါဓာတု–သည်၊ တထာ–ထိုအခဲ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အာဗန္ဓိတ္ဝာ ထပေတိ၊ ဣတိဒဋ္ဌမ္ပဇာ။

အဖုသိတ္ဝာ၊ပေါ၊ဟောတီတိ–စကားကို၊ အာပေါဓာတုယာ–၏၊အဖေါဋ္ဌပ္ပဘာဝတော–ဖေါဋ္ဌပ္ပဇာရုံ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ၊ (“အဖုသိတ္ဝာ”ဟု ဆိုအပ်သည်-ဟူလို၊) အဖုသိတ္ဝာဝ အာဗန္ဓတီတိ-စကားကို၊တထာ–တူ၊ (အာပေါဓာတုယာအဖေါဋ္ဌပ္ပဘာဝတောဝုတ္တံ၊) ဟိ–မှန်၊ ဖေါဋ္ဌပ္ပဓာတူနံ–ဖေါဋ္ဌပ္ပဇာရုံဖြစ်သော ဓာတ် ၃ ပါးတို့၏၊ ဖေါဋ္ဌပ္ပဘာဝေန-တွေ့ထိထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အညမညနိဿယတာ-အချင်းချင်းမှီရာ၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိယထာ)စေံ-တူ၊ ဖေါဋ္ဌပ္ပဇာဖေါဋ္ဌပ္ပဓာတူနံ=ဖေါဋ္ဌပ္ပဓာတ်,ဖေါဋ္ဌပ္ပမဟုတ်သော အာပေါဓာတ်တို့၏၊ (ဖေါဋ္ဌပ္ပဘာဝေန အညမည နိဿယဟာ) နဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ဟိ-ဆက်၊ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိသု - အသီးအသီး ခွဲခြားရှင်းပြခြင်းမရှိကုန်သော၊ အညမည ပစ္စယဘူတေသု - အညမည ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတေသု- မဟာဘူတ်တို့၌၊ [ဤစကားဖြင့် ဥပါဒါရူပ်မျှားကိုကန့်သည်၊] အညမညနိဿယတာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဝါဓရတုံ-တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ၊ အဝိနိဗ္ဘောဂတာယ-အဝိနိဗ္ဘောဂရူပ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေဘူတေသု - တပေါင်းတည်းဖြစ်၍

တဒနုရူပ ပစ္စယေတိ။ ။အတ္ထနော အာဗန္ဓနာနုရူပဂုဏော်ဟိ အာဗန္ဓိယမာနေဟိ သန္ဓာရဏာဒိကိစ္စေဟိ ပုရိမေတိစ ပထဝီ အာဒိဟိ–အနု၊ မိမိဟူသော အာပေါဓာတ်၏ ဖွဲ့စည်းခြင်းကိစ္စအားလျော်သောဂုဏ်ရှိကုန်သော(အာပေါဓာတ်က)ဖွဲ့စည်းဘွယ်ဖြစ်ကုန်သော သန္ဓာရဏစသော ကိစ္စရှိကုန်သော ထိုကလာပ်တွင်ပါဝင်သော ပထဝီစသည်တို့ကိုဌင်း (ထိုကလာပ်မဖြစ်မီ) ရှေ့၌ဖြစ်ကုန်သော ပထဝီဓာတ် စသည်တို့ကိုဌင်း “တဒနုရူပ ပစ္စယ”ဟု ဆိုသည်။

ဖြစ်ကုန်သော၊ သဟဇာတေသုပိ-ဘက္ခဖြစ်သော ရုပ်တို့၌လည်း၊ [ဤစကားဖြင့် ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ပါဝင်စေသည်၊] ဖုသနာဖုသနာနိ-ထိခြင်း မထိခြင်းတို့ကို၊ ဝိဘာဇေတုံ-စိစစ်ခြင်းငှာ၊ နယုတ္တာနိ-မသင့်ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

နာ၊ပေ၊စျာယတီတိ-ပါဠိဖြင့်၊ တေဇောသဘာဝတံယေဝ-တေဇောသဘော ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ သီတတ္တံ-အေးအေး၏ အဖြစ်ကို၊ နအနုဇာနာတိ-ခွင့်မပြု၊ စ-ဆက်၊ တေဇော၊ ပေ၊ နေဝ-တေဇောခေတ်၏ သဘောကို ပယ်မြစ်ခြင်းဖြစ်သော နဉ္ဇာဟုတ္ဝာ စျာယတီဟူသော စကားဖြင့်ပင်၊ သီတတ္တံစ-သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုသည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်မြစ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေဇောဧဝ-သည်ပင်၊ သီတံ-အအေးသည်၊ (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ ဝိညာယတိ၊) ဟိမပါတသမယာဒီသု-ဆီးနှင်းကျရာအခါ အစရှိသည်တို့၌။ သီဘဿ-သီတတေဇော၏၊ ပရိပါစကဘာဝ ဒဿနတော-ထက်ဝန်းကျင် ချက်ဘတ်သည်၏အဖြစ်ကို မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ)။

စ-ဆက်၊ သီတုဏှာနံ-သီတဒုတေဇော ဥဏှုတေဇောတို့၏၊ အညမညဲ ပဋိပက္ခဘာဝတော-အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဏှေန-ဥဏှုတေဇောနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ သီတံ-သီတဟူသော၊ ဘူတန္တရံ-မဟာဘုတ်တမျိုးသည်၊ နပဝတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-ဆို၊ ကြောင့်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်မြတ်၏၊ (တေဇောဧဝ သီတံဟူသော စကားသည် သင့်မြတ်၏၊) ပန-ဆက်၊ ဥဏှကလာပေ-ဥဏှုတေဇော လွန်ကဲသော ရုပ်ကလာပ်၌၊ သီတဿ-သီတတေဇော၏၊ ဆပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းသည်ရင်း၊ သီတကလာပေ-သီတဒုတေဇော လွန်ကဲသော ကလာပ်၌၊ ဥဏှဿ-ဥဏှုတေဇော၏၊ (ဆပ္ပဝတ္တိ) စ-မဖြစ်ခြင်းသည်ရင်း၊ ဒ္ဝိန္နံ-သီတတေဇော ဥဏှုဒတေဇော ၂ ပါး၏၊ အညမညပဋိပက္ခတ္တာ-အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏ ၂ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ တေဇောဝိသေသဘာဝေ-တေဇောအထူး၏ အဖြစ်၌၊ (သီဘ၏တေဇောခေတ် အထူး၏အဖြစ်၌၊) ယုဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

နာဝိ၊ပေ၊ယုတ္တာနိတိ။ ။"ထိခြင်း-မထိခြင်း"ဟူသည် ကလာပ်မတူသောရုပ် များ၌ စိစစ်၍ ရကောင်းသော သဘောတည်း၊ တကလာပ်တည်း၌ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ် ၃ ပါးနှင့် အာပေါမဟာဘုတ်တို့၏ထင်း, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဟာဘုတ်အချင်းချင်း ထင်း ထိခြင်းမထိခြင်းကိုစိစစ်ခြင်းငှာမသင့်ပါ၊ [ဤစကားဖြင့် "အဋ္ဌကထာ၌ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်တို့၏ ထိခြင်း မထိခြင်း စိစစ်ပုံကို ဋီကာဆရာက မနှစ်သက်"ဟု ပြ၏။]

နသီတတ္တံ အနုဇာနာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "နဉ္ဇာ ဟုတ္ဝာ စျာယတိ" တေဇောခေတ်က ပထဝီခေတ်ကို လောင်ရာ၌ "ပထဝီခေတ်သည် ဥဏှဖြစ်၍ လောင်သည်မဟုတ်"ဟု ဆိုသောကြောင့် "သီဘဖြစ်၍ လောင်သည်"ဟု ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ထင်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "နသီတတ္တံ အနုဇာနာတိ"ဟု မိန့်သည်၊ "ခွင့်မပြုပါ"ဟူလို။

ဘာဝညထတ္ထန္တိ-ကား၊ ခရာနံ · ခက်မာကုန်သော၊ ဂုဋ္ဌာဒိနံ– တင်လဲ အစ ရှိသည်တို့၏၊ ဒြဝတာ– အရည်၏အဖြစ်လည်းဖြစ်သော၊ မုဒုတာ · နုံညံ့သည်၏ အဖြစ်လည်းဖြစ်သော၊ (ဥပပ္ပတ်ဒ်ဗစ်၊) ရသာဒီနံ-ကြံရည်အစရှိကုန်သော၊ ဒြဝါနံ·အရည်တို့၏၊ ခရတာ–ခက်မာသည်၏အဖြစ်လည်းဖြစ်သော၊ (ဥပပ္ပတ်ဒ်ဗစ်၊) ပစ္စယဝိသေသေဟိ – အဒကြောင်း အထူးတို့ကြောင့်၊ သြမတ္တာ၊ ပေ၊ ကာနံ– ညံ့ဖျင်းသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်, လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော ပထဝီဓာတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဥပပ္ပတ်ဒိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဘာဝညထတ္ထံ-ဘာဝညထတ္ထမည်၏၊) ကက္ခဋဒ္ဝ၊ပေ၊ဇဟနံ-ကက္ခဋ အစရှိသော လက္ခဏာကိုစွဲန်ခြင်းသည်၊ လက္ခဏညတတ္ထံ-လက္ခဏညတတ္ထမည်၏၊ ဧတေသံ–ဤဓာတ်ကြီး ၄ ပါး တို့၏၊ တံ - ထို လက္ခဏညထတ္ထသည်၊ နဟောတိ - မဖြစ်၊ သြမတ္တာဓိမတ္တတာ သခ်ါတံ – သြမတ္တ အဓိမတ္တ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဘာဝညထတ္ထံယေဝ– ဘာဝညဆတ္တာသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣဘိအတ္ထော–ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်။

အနု၊ပေ၊ယေဝါတိ (ပဒဿ)-၏၊ ကေန္တ၊ ပေ၊ ဒီနံ– ကေန္တအနုပါဒိန္နပုဒ်, ကေန္တ နစိတ္တသမုဋ္ဌာနပုဒ် အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ နိဒ္ဒေသေသု – နိဒ္ဒေသဖြစ်ကုန်သော၊ ဂဟဏီသု-ယူကြောင်းစကားတို့၌၊ [ဂဟဏသူတိ ဝစနေသု၊–မဓု၊] ဂဟိတာ–ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ (ဇရတာ, အနိစ္စတာတို့ကို ယူအပ်ကုန်ပြီ၊) ဤတိအတ္ထော၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဤအနက်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယံဝါ ပနညမ်ိတိ ဝစနေန–ယံဝါ ပနညမ်ိဟူသောစကားဖြင့်၊ ပုရိမာနမ်ိ-ရှေ့ဖြစ်သောရုပ်တို့၏လည်း၊ (သဒ္ဒါယတနမှစ၍ အနိစ္စတာ တိုင်အောင်သော ရုပ်တို့၏လည်း၊) နကမ္မဿကတတ္တာဘာဝါဒီကံ – နကမ္မဿကတတ္တာ၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို၊ ဒီဃပတိ-ပြ၏၊ဟိ–မှန်၊ (တနည်း) ဟိယသ္မာ၊ တာ - ထို ဇရတာ, အနိစ္စတာတို့သည်၊ (သိယုံဒ်ဗစ်၊) ဝါ–တို့ကို၊ (အဝတ္ထုဗ္ဗာ, ဝတ္ထုဗ္ဗာတို့၌ဗစ်၊) အနု၊ပေ၊ဝစနာနံ– အနုပါဒိန္န အစရှိသောသဒ္ဒါ, နကမ္မဿကတတ္တာ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ သမာနတ္ထတ္တာ-တူသောအနက်ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကေန-တခုသော၊ သဒ္ဒါသည်၊အဝတ္ထုတ္တေ-မဟာထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ - သော်၊) ဤတရေနပိ – အခြားသော သဒ္ဒါသည်လည်း၊ အဝတ္ထုဗ္ဗာ – မဟာထိုက်ကုန်သည်၊ သိယုံ၊ ဝါ–ဘနည်း၊ (ဧကေန–သည်၊) ဝတ္ထုဗ္ဗတ္တေ-သည်၊ (သတိ-သော်၊ ဤတရေနပိ-သည်လည်း၊) ဝတ္ထုဗ္ဗာ - ဟောထိုက်ကုန်သည်၊ (သိယုံ၊) တသ္မာ,

---

ယံဝါ ပနညမ်ိတိ ပန၊ ပေ၊ သိယုံ။ ။ဤအဋ္ဌကထာဝယ် နကမ္မဿကတတ္တာ၏ နိဒ္ဒေသဋ္ဌ ဇရတာ, အနိစ္စတာ ၂ ပါးကို ဟော်တော်မမူခြင်း, အနုပါဒိန္နံ စသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့ဋ္ဌ ဟောတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြထား၏၊ ထိုအကြောင်းပြကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်၊ ထိုမနှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြလို၍ ''အနုပါဒိန္နာဒိ နကမ္မဿကတတ္တာဒိ ဝစနာနံ သမာနတ္ထတ္တာ''ဟု မိန့်သည်။

ဧကန္တော၊ ပေ၊ သွေဝ-ကေန် အကမ္မဇရုပ်တို့၌သာ၊ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ-ကြောင့်၊ တာ-ထိုဇရတာ, အနိစ္စတာတို့ကို၊အနေကန္တေသု၊အနေကန္တကမ္မဇအစရှိသော ရုပ်တို့၌၊ နဂဟိတာ-ယူတော်မမူအပ်ကုန်၊ ဣတိ, ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-နှ၏၊ [တသ္မာစဃည်ကား ဋီကာဆရာ၏အဆိုးအဖြတ်တည်း၊ "ဧကန္တ အကမ္မဇတို့၌သာ ထိုဇရတာ အနိစ္စတာတို့ကို ယူထိုက်သော၊ကြောင့် အနေကန္တ အကမ္မဇတို့၌ ယူတော်မမူအပ်ကုန်" ဟု မှတ်ပါ-ဟူလို၊]

ဧကန္တစိတ္တာသမုဋ္ဌာနာနိ၊ကေန်စိတ္တာသမုဋ္ဌာန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူဘာနိ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တေသံ-ထို ဧကန္တစိတ္တာသမုဋ္ဌာန် မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဝိကာရတ္တာ - ထူးခြားသောအမူအရာတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန - ဆက်၊ အနိပ္ဖန္နတ္တာ - အနိပ္ဖန္နရုပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊(ကံ,စိတ်,ဥတု,အာဟာရဟူသောအကြောင်းတို့သည်ပြီး၊စေအပ်သော နိပ္ဖန္နရုပ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တသ-ထို ဝိညတ်ဒွေ၏၊ ဥပါဒါယ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဥပါဒ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကေနစိ-တစုံတခုသော အခြင်းအရာအား၊ဖြင့်၊ ဝတ္တုံ-ထိုခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ၊[ထို့ကြောင့်အဋ္ဌကထာဌ် "ဥပဒ္ဓတိ" ဟု မဆိုဘဲ "ပညာယတိ" ဟု ဆိုသည်၊] ဣတိ-ဤကား၊အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။ ။ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိကာ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသ ဝဏ္ဏနာ

ပစ္စိမပဒဿာတိ-ကား၊ ဝိညာတပဒဿ-ဝိညဉ်တပုဒ်၏ (ဘေဒါဘာဝေနဋ္ဌိစပ်၊)ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ဝိညာတံ-သိအပ်၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ (ရုပ်အားလုံး ဝိညာတတွင် ပါဝင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တသ-ထို ဝိညာတရုပ်၏၊ အဘိန္နိတဗ္ဗတ္တာ-မခွဲခြားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ["သိအပ်သောရုပ်,မသိအပ်သောရုပ်"ဟု ဖျိုးမခွဲခြားထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊] ဝိညာတတော-ဝိညာတရုပ်မှ၊အညံ-သော၊ ဒိဋ္ဌစ-ဒိဋ္ဌရုပ်သည်၎င်း၊ သုတံစ-သုံဘရုပ်သည်၎င်း၊ မုတံစ-မုတရုပ်သည်၎င်း၊ နဟောတိ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆံ-အမေးကို၊ အကတ္ဝာဝ-ပြုတော်မမူဘဲသာလျှင်၊ ဝိသဇ္ဇိတံ-ဖြေတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဝိညာတတော-ဝိညာတရုပ်မှ၊ အညံ-အခြားသောရုပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတမံရူပံ ဒိဋ္ဌန္တိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိတုံ-ငှါ၊နသက္ကာ၊ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော-တည်း၊ ဟိ ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ဒ္ဒိသု-၂ပါးသောပုဒ်တို့ကို၊ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု-အကျဉ်းပြအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ နောပါဒတော-နောပါဒရုပ်မှ၊အညတ်-တမျိုးတခြား၏ အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ကတမံ တံရူပံဥပါဒါတိ-ဟူ၍၊ပုစ္ဆိတံယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒိဋ္ဌာဒီသု-ဒိဋ္ဌ အစရှိကုန်သော၊ စတူသု-၄ ပုဒ်ကို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု-အကျဉ်းပြအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ သုတာဒီတိ-သုတ အစရှိကုန်သော၊

တီဟိပိ-၃ ပါးလုံးတို့မှလည်း၊ အညတ္တံ—တမျိုးတခြား၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကတမံ တံရူပံ ဒိဋ္ဌန္တိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ—သည်၊ သိယာ၊ တဒဘာဝါ-ထို့တမျိုးတခြားအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ နံ ပုစ္ဆိတံ-မေးတော်မမူအပ်၊ သုတာဒီသုပိ-သုတ အစရှိသည်တို့၌လည်း ဧဝံ-ဤအတူတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

["ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဝိညာတံတပုဒ်တည်းဖြစ်သဖြင့် ကေကဋ္ဌ သွင်း၍ဟောပါတော့လော" ဟု စောဒနာဘွယ်ရှိ၍ "ဒဿနာဒိ" စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ ဒဿနာ၊ပေ၊ ဝိဒ္ဓသဿတော-မြင်ရခြင်း အစရှိသောအားဖြင့် ယူရခြင်း၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ [မြင်၍သိရခြင်း, ကြား၍သိရခြင်း အစရှိသောအားဖြင့် ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊] ဒိဋ္ဌာဒီတိ-ဒိဋ္ဌ အစရှိသည်တို့မှ၊ အညဿ-အခြားသော၊ (ဒိဋ္ဌ, သုတ, မုတဖွင် မပါဝင်သော၊) ဝိညာတဿ-ဝိညာတရုပ်၏၊ သဗ္ဘာဝတော စ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ဌင်း၊ စတုက္ကော-စတုက္ကကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တေဇောဘာဝံဂတန္တိ-ပုဒ်၏၊ သဘာဝေနေဝ-သဘောအားဖြင့်သာလျှင်၊ တေဇောဘာဝံ - တေဇော၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တံ-ရောက်သောရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝုတ္တာသပိ—ဟောတော်မူအပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော၊ အညေန-သော၊ ပက်ဘာရေန-အပြားအားဖြင့်၊ သင်္ဃာရဟာသ၊ သိမ် ယူခြင်းကိုထိုက်သော ရုပ်ကို၊ သင်္ကာနံ-သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဣဓ-ဤရူပကဏ္ဍအဆုံး၌၊ နယကရဏံ-နည်းကိုပြုခြင်းဟူ၍၊ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊တယိဒံ-ထိုနည်းပြုခြင်းကို၊ ဝိညာတဿ စတုက္ကပဒေပိ—ဝိညာတံဟု စတုက္ကသင်္ဂဟဝယ်လာသော ပုဒ်၌လည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗဿ-ဖေါဋ္ဌဗ္ဗရုပ်၏၊ ဘေဒသဗ္ဘာဝေါ-အကဲ့အပြား၏ ထင်ရှားခြင်းသည်၊ အဋ္ဌကေ-အဋ္ဌကသင်္ဂဟ၌၊ နယော-နည်းတည်း။

နတ္ထိ နိဝရဏာတိဝစနန—ဟူသော စကားဖြင့်၊ မိဒ္ဓသပို-မိဒ္ဓလည်းဖြစ်သော၊ နီဝရဏဿ—နီဝရဏကို၊ ပဟာနံ—ပယ်ခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ စ—ဆက်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ဝါ—ရုပ်မှန်လျှင်၊ နံ ပဟာတဗ္ဗံ—မပယ်ထိုက်၊ [ထို့ကြောင့် မိဒ္ဓကို ရုပ်ဟုမဆို၊] စ-ဆက်၊ မုနိနော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ရူပ

ဇိတ္တာသပိ၊ပေ၊နယော။ ။ဆဋ္ဌိဓသင်္ဂဟ၌ "သမ္ဘံ ရူပံမနောဝိညေယျရူပံ" ဟု ဟောတော်မူ၏။ ရှေ့၌ဟောအပ်ပြီးသောရူပါယတနစသည်တို့သည် ဤသမ္ဘံ ရူပံအရတွင်လည်း ပါဝင်နေ၏၊ ထိုသို့ဟောအပ်ပြီးကို နောက်ဆုံးပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းကို ဤရူပကဏ္ဍဝယ် ဟောနည်းပြုခြင်းတမျိုးဟု မှတ်ရသည်၊ စတုက္ကသင်္ဂဟ၌ ဟောအပ်ပြီးသော ရူပါယတန စသည်ကို နောက်ဆုံး ဝိညာတပုဒ်ဖြင့် ယူခြင်းသည်လည်း ဤနယကရဏာပင်တည်း၊ အဋ္ဌကသင်္ဂဟ၌ကား ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ "မနာပိယသုခသပ္ပဿ, အမနာပိယဒုက္ခသပ္ပဿ" ဟု ခွဲခြားပြီး ဟောတော်မူခြင်းကို "နယကရဏာကမျိုး" ဟု မှတ်ပါ။

ကာယဂေလညံ—ရူပကာယတော်၏ မကျန်းမမာတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ—သို့၊ ဝတ္တုံ-ဆိုခြင်းငှါ၊နဿကာ၊ (ကသ္မာ—နည်း၊) ပိဋ္ဌမေ၊ပေ၊ အာယမိဿာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်တည်း၊[မေ-ငါ၏၊ ပိဋ္ဌ-ကျောက်ကုန်းတော်သည်၊ အာဂိလာယတိ-ညောင်းညာတော်မူ၏၊ တံ-ထို ကျောက်ကုန်းတော်ကို၊ အာယမိဿာမိ-ဆန့်တန်းတော်မူဦးအံ့။]

သဝိညာဏကသဒ္ဒါတိ-ကား၊ဝိညာဏော နဝိညာဏ်သည်၊ ပဝတ္တိတော-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝစီဃောသာဒိသဒ္ဒါ—စကားသံ အစရှိသော သဒ္ဒတည်း၊ [ဝမ်းတွင်း၌ ရုတ်ရုတ်မြည်သံသည် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟုတ် သော ကြောင့် အ,ဝိညာဏကသဒ္ဒပင် ဖြစ်၏။]

နဟိ ဧတာနိ ဇာယန္တီတိ–ဟူသော စကားကို၊ (ဝုတ္ထံ၌စပ်၊) ပရိပစ္ဆမာနသာ-ရင့်ဆဲဖြစ်သော၊ ရူပသာ-ချုပ်၏၊ ပရိပစ္ဆနံ - ရင့်ခြင်း သဘောသည်၊ ဇရ—ဇရာတည်း၊(ဇရာဘာဝတည်း၊)ခဏဘင်္ဂသာ-ကုန်ဆဲဖြစ်သော၊(ရူပသာ-၏၊)ခဏော-ကုန်ခြင်းသဘောသည်၊ အနိစ္စတာ—တည်း၊ ဣတိ—သို့၊တောနိ— ဤ ဇရတာ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ ရူပဘာဝမတ္တာနိ-ရုပ်တို့၏ သဘောမျှတို့တည်း၊ [“ရူပ သဘာဝ မတ္တာနိ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။] သယံ - ဇရတာ, အနိစ္စတာဟူသော မိမိကိုယ်တိုင်၊ သဘာဝ ဝန္တာနိ - ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်း သဘောရှိသော ပရမတ္ထ ရုပ်တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ (သင်္ဂဟ ကာရေန)ဝုတ္တံ။

တထာ–ထို့အတူ၊ဇာယမာနသာ-ဖြစ်ဆဲရုပ်၏၊ ဇနနံ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဇာတိ-ဇာတိတည်း၊ သာစ-ထိုဇာတိသည်လည်း၊ ရူပဘာဝေါဝ-မျှပ်၏ သဘောမျှ သာတည်း၊ သယံ -ဇာတိဟူသောမိမိကိုယ်တိုင်၊ သဘာဝဝတီ-သဘောရှိသော ပရမတ္ထ အစစ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊နှ၊ပေ၊ ဇာယတီတိ-ဟူ၍၊(သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ။

ဇေသာ—ဤဇာတိ၏၊ တေသံ - ထို ရုပ်တရားတို့၏၊ပစ္ဆယော—ကံစသော အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊)ဣတိ-ကြောင့်၊ တပ္ပစ္စယာ-တပ္ပစ္စယမည်၏၊ တပ္ပစ္စယာယ-ထိုရုပ်တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသော ဇာတိ၏၊ ဘာဝေါ-အဖြစ်တည်း၊ တပ္ပစ္စယဘာဝေါ-ဖြစ်၊တပ္ပစ္စယဘာဝေန-ထိုရုပ်တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည် ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ဝေါဟာရော-သည်၊တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာ ရော—မည်၏၊ တံ (တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရံ)-ထိုမျှပ်တရားတို့၏ အကြောင်း ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းကို၊ လဘတိ-၏။

အဘိနိပ္ပတ္တိခမွက္ခဏသ္မိန္တိ(ဇာတ္ထေ)–ပါဋ္ဌ၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယမာန ခမွက္ခဏသ္မိံ-ဖြစ်စေအပ်ဆဲသော တရားတို့၏ ဥပါဒ်ခဏ၌၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌ ကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တဒါ—ထို ဥပါဒ်ခဏ၌၊ တေဓမ္မာ-ထို

ရုပ်တရားတို့သည်၊ နဗာယန္တိ-မဖြစ်ကုန်သည်ကား၊ နာ-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗာယမာနဘာဝေါ-ဖြစ်ဆဲသဘော သည်ပင်၊ဗဲ:တိ-ဗာတိတည်း၊ ဣဘိ-ကြောင့်၊ တဿာ-ထိုဗာတိ၏၊ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနတာစ-ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်သည်ရင်း၊ တံနိဗ္ဗတ္တတာစ-ထိုကံစသောအ ဲကြောင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်ရင်း၊ ယုတ္တာ-သင့်မြတ်၏၊ပန-ဆက်၊ တဒါ-ထိုဥပါဒ်ခဏ၌၊ တေ ဓမ္မာ-ထို ရုပ်တရားတို့သည်၊ ဇီယန္တိစ-ဆွေးမြေ့ကုန်သည်ရင်း၊ ဒီယန္တိစ - ကုန်ခန်းကုန်သည်ရင်း၊ နာ-မဖြစ်ကုန်၊ တသ္မာ, တေသံ-ထိုရုပ်တရားတို့၏၊ တေဇီရဏဘိဇ္ဇနဘာဝါ– ထိုရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်း သဘောတို့သည်၊ စိတ္တာဒိသမုဋ္ဌာနာ–စိတ္တာဒိသမုဋ္ဌာန်တို့သည်ရင်း၊ တံနိဗ္ဗတ္တာစ-ထိုစိတ် စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်ရင်း၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနံ-ပြောဆိုခြင်းကို၊ နအရဟန္တိ-ကုန်။

ဇဝမပိ – ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါ – ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါသည်၊ ဥပေတေန-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်ရောက်အပ်ခဲသော၊ကမ္မုနာ-ကံသည်၊ အာဒိန္နတံ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကို၊ ဝဒတိ-ဟော၏၊နိဗ္ဗတ္တိ -ဖြစ်ခြင်းဟူသောအနက်ကို၊ နာ (ဝဒတိ)–မဟော၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပါဒိန္နပါဂဘေဒါနံ–ဥပါဒိန္နကမ္မဇရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းဟူကုန်သော၊ တေသံ-ထို ဇရတာအနိစ္စတာတို့၏၊ ဥပါဒိန္နတာ–ဥပါဒိန္နတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝတ္တုမ္မာ–ဆိုထိုက်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိစ-ဤသို့စောဒနာအံ့၊ နာ-မဆိုထိုက်၊ (ကသ္မာ - နည်း၊) အာဒိန္နသဒ္ဒဿ–အာဒိန္နသဒ္ဒါ၏၊နိဗ္ဗတ္တိဝါစကတ္တာ – ဖြစ်ခြင်းဟူသောအနက်ကို ဟောနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ဟိ-ချဲ့၊ဥပေတေန-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-ဖြစ်သောရုပ်သည်၊ ဥပါဒိန္နံ - ဥပါဒိန္နတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပစ္စယာနုဘာဝကွဏ္ဍ – အကြောင်းတို့၏ အစွမ်းသတ္တိရှိမှုခဏကိုဂုဏ်း၊ နိဗ္ဗတ္တိစ–ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါ၏ နိဗ္ဗတ္တိအနက်ကိုဂုဏ်း၊ ဂဟေတ္ဘာဝ–ယူ၍သာ၊ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော၊အယံဝေါဟာရော-ဤဥပါဒိန္နဟူသောအခေါ်

ဇဝမဝိ၊ပေ၊နပဝတ္တာတိတိ။ ။ဇရတာ အနိစ္စတာတို့၏ စိတ္တာသမုဋ္ဌာန် စသော အမည်မရခြင်းကို လက်ခံပါသော်လည်းဥပါဒိန္နအမည်မရခြင်းကို (ဥပဒိန္နနှင့်သဘော တူသော ကမ္မသမုဋ္ဌာန်အမည်မရခြင်းကို) လက်မခံလိုသောကြောင့် ‘‘ဇဝမဝိ’’စသည်ကို မိန့်သည်၊ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါသည်‘‘တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံသည်အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်’’ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊‘‘တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံကြောင့် ဖြစ်၏’’ ဟု သဒ္ဒတ္ထမဲဖြစ်၊ထို့ကြောင့် ဥပါဒိန္နဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဇရတာအနိစ္စတာကို ဥပါဒိန္န (ကမ္မဇ) ရုပ်ဟု ခေါ်ထိုက်သည်မဟုတ်ပါလောဟုစောဒနာသည်၊ ပရိဟာရ်ဆရာကား....အာဒိန္န သဒ္ဒါသည် ‘‘ ယူအပ်’’ ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သော်လည်း ‘‘ဖြစ်ခြင်း’’ဟူသော အဓိပ္ပါယတ္ထကိုဟောသောကြောင့် ‘‘ဇရတာအနိစ္စတာတို့သည် ဥပါဒိန္နအမည် မရနိုင်’’ ဟု ဖြေသည်။

အဝေါသည်၊တဒါ ထိုဌိခဏဘင်ခဏ၌၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဇရာမရဏော—ဇရာမရဏ၌၊ (ဇရတာအနိစ္စတာ၌)၊ နပဝတ္တတိ - မဖြစ်၊ ဣတိ—ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ- အကြောင်းကိုစဲ့၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ - တရားတို့၏၊ ဇရာမရဏတ္တာ - ဇရာမရဏတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ — ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတရားတို့၏၊ ဥပ္ပါဒေ—ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည်၊ သတိ-ရှိလသော်၊ဇရာမရဏံ-ဇရာမရဏသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ — ထင်ရှား၏၊ အသတိ—မရှိလသော်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဝါ—မထင်ရှား၊ ဟိ-မှန်၊ အဇာတံ - မဖြစ်သော ရုပ်တရားသည်၊ ပရိပစ္စတိ - ရင့်သည့်ၵင်း၊ ဘိဇ္ဇတိဝါ—ပျက်သည့်ၵင်း၊ န—မဟုတ်ပါ၊ တသ္မာ,(ဇရာမရဏသဲ-၏၊) ဇာတိပစ္စယာတံ-ဇာတိဟူသောအကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊သန္ဓာယ-၍၊ဇရာမရဏံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

နိဿယ ပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိဟောတိ(တ္ထေ)-၌၊ (ဝုတ္တံဟောတိ၌စပ်၊) ဇာယ၊ပေ၊ မာနာနံ—ဖြစ်ဆဲရုပ်,ရင့်ဆဲရုပ်, ပျက်ဆဲရုပ် တို့၏၊ဇာယမာနာဒီဘာဝမတ္တတ္တာ-ဖြစ်ဆဲရုပ် အစရှိသော သဒ္ဒဘာမျှတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သင်္ဂိုဟ်၌ လည်း “ဇာယမာနာဒိ ရူပါနံ သဘာဝတ္တာ”ဟုဆို၏၊] ဇာတိအာဒဲယော—ဇာတိအစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ ဇာယမာနာဒိ နိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိကာ — ဖြစ်ဆဲ အစရှိသော မိုရာရုပ်တို့၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ယဒိဧဝံ—ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ဥပါဒါယရူပါနံ—ဥပါဒါယရုပ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခာယတနာဒီနံစ—စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဥပ္ပါဒါဒိသဘာဝဘူတာ—ဖြစ်ခြင်းအစရှိသော သဘောဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတိအာဒဲယော-ဇာတိ အစရှိသည်တို့သည်၊ တန္နိဿိတာ - ထိုဥပါဒါရုပ်ကိုမှီကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ဣတိ - ကြောင့်။ ဘူတနိဿိတာနံ - မဟာဘုတ် ၄ ပါးကို မှီကုန်သော၊ တေသံ လက္ခဏာနံ—ထို လက္ခဏာရုပ်တို့၏၊ ဥပါဒါယဘာဝေါ- ဥပါဒါယရုပ်၏အဖြစ်သည်၊(ဥပါဒါယရုပ်အမည်သည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဥပါဒါယရူပနိဿိတာနံ-ဥပါဒါယရုပ်ကိုမှီကုန်သော၊ (တေသံ လက္ခဏာနံ - ထိုလက္ခဏာရုပ်တို့၏၊) ဥပါဒါယုပါဒါယဘာဝေါ —ဥပဒါယုပါဒါယရုပ်၏ အဖြစ်သည်၊(ဥပါဒါယုပါဒါယအမည်သည်၊) အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိစေ-ဤသို့စောဒနာအံ့၊

ယဒိဧဝံ ၊ပေ၊ဣတိစေ။ ။ဖြစ်ကြ, ရင့်ကြ, ပျက်ကြသော ရုပ်တို့၏ သဘောဖြစ်သောကြောင့်ဇာတိအစရှိသောရုပ်တို့သည် မိုရာရုပ်တို့၌စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိကြလျှင် မဟာဘုတ်တို့ကိုမှီသော်(မဟာဘုတ်တို့၌ စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသော) လက္ခဏာရုပ်တို့ကို ဥပါဒါယုရုပ်ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ စက္ခာယတန စသော ဥပါဒါယရုပ်တို့ကိုမှီသော ထို လက္ခဏာရုပ်တို့ကို “ဥပါဒါယုပါဒါယရုပ်”ဟု အမည်ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်သောဟု စောဒနာသည်။

နာ–မဖြစ်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဘူဘပ္ပဋိဗဒ္ဓဥပါဒါယရူပ လက္ခဏဲဝနံစ – မဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့ဋ္ဌစပ်သော ဥပါဒါယရုပ်တို့၏ လက္ခဏရုပ်တို့၏လည်း၊ဘူဘပဋိဗဒ္ဓဘာဝသ–မဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့ဋ္ဌ စပ်သည်၏ အဖြစ်၏၊ အနိဝတ္တာနတော– မဆုတ်နစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ ကေကလာပ ပရိ ယာပန္နံဝနံ-တခုသောကလာပ်ဉ်ီ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ရူပါနံ-ရုပ်တို့၏၊သဟေဝ-တပြိုင်နက်သာလျှင်၊ဥပ္ပါဒါဒိပ္ပဝတ္တိတော - ဥပါဒ် အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ကေသ–တခုသော၊ ကလာပသ-ကလာပ်၏၊ ဥပ္ပါဒါဒယော–ဥပါဒ် အစ်ရှိသည်တို့သည်၊ (ဥပါဒ်, ဋ္ဌိ,ဘင်တို့သည်၊)ကေကာဝ-တခုတခုတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကေကသ-တခုတခုသော၊ ကလာပသ-ကလာပ်၏၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ကလာပါနုပါလကံ-ကလာပ်ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ဥပါဒါယရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ကလာပုပ္ပါဒါဒိသဘာဝါ-ကလာပ်၏ ဥပါဒ်ခြင်းအစရှိသော သဘော ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတိအာဒယော-ဇာတိအစရှိသည်တို့ကို၊ ဥပါဒါယရူပါနိစ္စဝ-ဥပါဒါယရုပ်တို့ဟူ၍သား၊ဝုစ္စန္တိ၊ [ဒေဖြင့်“ဥပါ

နာ၊ပေ၊အနိဝတ္တာနတော။ ။မဟာဘုတ် ၄ ပါးကိုမှီ၍ဖြစ်ရသောဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း,ရင့်ခြင်း,ပျက်ခြင်းဟူသော လက္ခဏရုပ်တို့၏လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သော မဟာဘုတ် ၄ ပါးတို့ဋ္ဌစပ်နေသည်၏အဖြစ်ကိုမစွန့်ခြင်းကြောင့်“ဥပါဒါဒါယုပါဒါရုပ်” ဟုအမည်မရနိုင်၊ဆိုလိုရင်းကား....“ကာရဏကာရဏမ္မိကာရဏန္တော်ဝဝုစ္စဘိ” ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ အကြောင်း၏ မူလအကြောင်းကိုလည်းအကြောင်းဟုပင်ဆိုထိုက်ရကားမဟာဘုတ် ၄ပါးကိုမှီသောစက္ခာယတနစသော ဥပါဒါရုပ်တို့ဋ္ဌ စပ်၍ဖြစ်ရသော ဇာတိစသော လက္ခဏရုပ်တို့၏လည်း အရင်းခံ မဟာဘုတ်တို့ဋ္ဌ စပ်သည်အဖြစ်ကိုမစွန့်သောကြောင့် မဟာဘုတ်တို့ကိုမှီသောဥပါဒါရုပ်ဟုသာဆိုသင့်၏၊စက္ခာယတနစသော ဥပါဒါရုပ်ဋ္ဌစပ်သော ဥပါဒါယုပါဒါရုပ်ဟု မဆိုသင့်ပါ–ဟူလို။

အဝိစ၊ပေ၊ဝုစ္စန္တိ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော့စကားဝယ် ကလာပ် တခုတခုဋ္ဌ ရုပ်များသလောက် ဇာတိဇရတာအနိစ္စတာတို့ အများရှိသည်ဟု ထင်မှားဘွယ်ရှိနေရကားထို အထင်ကိုပယ်ရှားလိုခြ“အဝိစ” စသည်မိန့်၊ ကလာပ် တခုတခုဋ္ဌ (ဥပမာ – စက္ခုဒသက ကလာပ်ဋ္ဌ) ရုပ်ပေါင်း ၁၀ ပါးပါ၏၊ထိုရုပ်ပေါင်း ၁၀ ခု,အတွက် ဥပါဒ် ၁၀ခု, ဋ္ဌိ ၁၀ ခု, ဘင် ၁၀ခု, (ဇာတိ ၁၀ ခု, ဇရတာ ၁၀ခု,အနိစ္စတာ ၁၀ ခု) ရှိသည်ဟုမမှတ်ရ၊ ထိုကလာပ်တခုလုံးအတွက် ဥပါဒ် ၁ ခု, ဋ္ဌိ ၁ ခု,ဘင် ၁ ခုသာ (ဇာတိ ၁ခု, ဇရတာ ၁ ခု, အနိစ္စတာ ၁ ခုသာ) ဖြစ်ရိုးတည်း၊ထို့ကြောင့် ကလာပ်တခုဋ္ဌ စောင့်ရှောက်ဘို့ရန် ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော ဥပါဒါယရုပ် ၁ ခုသာ ပါသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း, ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းသဘောတို့လည်း ၁ ခုစီသာပါဝင်ကြ၏၊ထို ၁ ခုစီကိုပင်ဇာတိဥပါဒါယရုပ်, ဇရတာ ဥပါဒါယရုပ်, အနိစ္စတာဥပါဒါယရုပ်ဟု ခေါ်ဆိုရသည်၊ ဝိညတ် ဟူသော ဝိကာရရုပ်များလည်း ၁ ခုစီသာပါရှိပုံ. ရုပ်ကလာပ် ၂ ခုစပ်သောအခါပရိစ္ဆေဒ ဥပါဒါယရုပ် ၁ ခုစီသာ ပါရှိပုံကိုလည်း သိပါ။

ဒါယုပါဒါယရွပ်''ကို ကန့်။] ဧဝံ-တူ၊ ဝိကာရ ပရိစ္ဆေဒရူပါနိစ-ဝိကာရရွပ်, ပရိစ္ဆေဒရွပ်တို့ကိုလည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ကမ္မသမုဋ္ဌာန သမ္မန္နံ-ကံကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်နှင့်စပ်ခြင်းရှိသော၊ ဥတု သမုဋ္ဌာနံ-ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ ဒ္ဝိစပ်၊) ဝါ-သည်၊ (တောတိ ဒ္ဝိစပ်၊) ကမ္မဝိသေသေန-ကံအထူးကြောင့်၊ သုဝဏ္ဏာပေ၊ ဝိသေသံ-ကောင်းသော အဆင်း, မကောင်းသော အဆင်း, ကောင်းသော သဏ္ဌာန်, မကောင်းသောသဏ္ဌာန် အစရှိသော အထူးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကမ္မပစ္စယန္တိ-ဟူ၍၊ စုတ္တံ။

ကမ္မဝိပါကာနုဘဝနသ-ကံ၏ အကျိုးကို ခံစားရခြင်း၏၊ ကာရဏဘူတံ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဗာဟိရဥတုသမုဋ္ဌာနံ-ပြင်ပ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ - ကမ္မပစယ ဥတုသမုဋ္ဌာနမည်၏၊ [ကံမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကိုပြလို၍ ''ကမ္မသဟာယော'' စသည် မိန့်၊] ကမ္မသဟာယော-ကံဟူသော အဖေါ်ရှိသော၊ ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း၊ (ကမ္မပစ္စယော-ကံဟူသော အဖေါ်ရှိသောအကြောင်း၊) ဝါ-တနည်း၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ သဟာယဘူတော-အဖေါ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ကမ္မပစ္စယော-ကံ၏ အဖေါ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အကြောင်း၊ သော ဝ-ထိုကံဟူသော အဖေါ်ရှိသော အကြောင်းသည်ပင်၊ ဥတု-ဥတုတည်း၊ ကမ္မပစ္စယဥတု-ကံဟူသောအဖေါ်ရှိသောအကြောင်းဥတု၊ ဝါ-ကံ၏အဖေါ်ဖြစ်သောအကြောင်း ဥတု၊ တေဿ-ဤရုပ်၏၊ သော-ထို ကမ္မပစ္စယ ဥတု ဟူသော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ-တိုရုပ်သည်၊) ကမ္မပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ ဣတိ-ကား- ဝစနတ္ထော-ဝစနတ္ထတည်း။

သီတေဝါ-အအေးမူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဏှေဝါ-အပူမူလည်းဖြစ်သော၊ ကိုသို့ဖြို-တစုံတခုသော၊ ဥတုမ့်-ဥတုသည်၊ သမာဂတော-အစ္ဆတ္တဥတုနှင့်ပေါင်းမိလသော်၊ တတော-ထို ပဌမဥတုကြောင့်၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ-သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ-ထိုသုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၏၊ သော်ဥတု-ထို ပဌမ ဥတု သည်၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဒုတိယသာ-၂ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ဥတုသမုဋ္ဌာနိက ပဋိဗန္ဓကဿ-ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို ဆက်စပ်တတ်သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကဿ-သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်၏၊ ပုရိမော-ရှေးဖြစ်သော၊ သော ဧဝ ဥတု-ထို ပဌမဥတုသည်ပင်၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ပန-ကား၊ တတိယံ-သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ-ကို၊ ပုရိမဥတု သဟာယေန-ရှေးဌဖြစ်သော ပဌမဥတု ဟူသော အဖေါ်ရှိသော၊ ဥတုနာ-ဒုတိယဥတုကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗေ-ဌ၊ (ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံပုဒ်ဌ၊) ဝုတ္တာနယေနေဝ-သာလျှင်၊ ဥတုပစ္စယ ဥတုသမုဋ္ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမော-သော၊ အယံဥတု–ဤဥတုသည်၊ တိဿော–၃ဆက်ကုန်သော၊ သန္ထတိယော-အစဉ်တို့ကို၊ ဃဋ္ဋေတိ-ဆက်စပ်၏၊ တတော-ထို ပဌမဥတုမှ၊ ပရံ–၌၊ အညဥတုသမာဂမေ–အခြားဥတုနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ (သတ်တိ–ဖြစ်လသော်၊) အညသန္ထတိတ္တယံ–အခြားသောအစဉ် ၃ဆက် အပေါင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တတော-ထို ဒုတိယသန္ထတိ၏ အရင်းခံဥတုမှ၊ ပရံ–၌၊ အညေန–အခြားဥတုကြောင့်၊ အညံ-အခြားသော သန္ထတိ ၃ ပါး အပေါင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဣတိဧဝံ–သို့၊ ပဝတ္တိ–သန္ထတိအဆက်ဆက်ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ တဒဒတံ–ထိုသန္ထတိ ၃ ခုအပေါင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ–၌စပ်၊)၊ သီတုဏှာနံ-အအေး အပူ တို့၏၊ အဗ္ဘဟုဘာဝေ-နည်းကုန်ခြင်း၏အဖြစ်, များကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊(သတ်–သော်၊) တံ သမ္ဖဿသ–ထိုဥတုအတွေ့၏၊ အစိရပဝတ္တိယာ–မကြာမြင့်သော အဆက်၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ စိရပဝတ္တိယာစ–ကြာမြင့်သောအဆက်၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ဤဝါကျမျာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အနုပါဒိန္နေန–အနုပါဒိန္နရုပ်ဖြင့်၊ ဒီပနာ–ပြခြင်းကို၊ သန္ထတိက္ကယဝသေန-သန္ထတိ ၃ခုအပေါင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နှ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)–မမှတ်ထိုက်၊ အထခေါ စင်စစ်ကား၊ မေဃသမုဋ္ဌာပကမူလဥတုဝသေန-မိုးတိမ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော မူလဥတု၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပကာရန္တရေန-နည်းတမျိုးအားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ–၏၊ တံ-ထိုနည်းတမျိုးကို၊ ဒဿေတုံ–ဌ၊ ဥတု၊ ပေ၊ အာဒိ ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ရူပရူပါနံ–ရူပရုပ်တို့၏၊ (နိပ္ဖန္နရုပ်တို့၏၊) ဝိကာရာဒိမတ္တဘာဝတော–ထူခြားသောအမူအရာ အစရှိသည်မျှတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပရိနိပ္ဖန္နတာ–အပရိနိပ္ဖန္နရုပ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဟိ–မှန်၊ တောသံ–ဆို ရူပရုပ်တို့၏၊ ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော–ရုပ်တို့၏ထူးခြားသောအမူအရာ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရူပတာ–ရုပ်၏အဖြစ်သည်၊ (ရုပ်အမည်သည်၊) (ဟောတိ၊) ဣတိ–ကား၊ အဓိပ္ပါယော–အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော ဧဝ–ရုပ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ရူပေ–နိပ္ဖန္နရုပ်သည်၊ သတိ-သော်၊ သန္တိ–အနိပ္ဖန္နရုပ်များလည်း ထင်ရှားရှိကုန်၏၊ (ရူပေ-နိပ္ဖန္နရုပ်သည်၊)အသတိ-သော်၊ နှ သန္တိ–အနိပ္ဖန္နရုပ်များလည်း ထင်ရှားမရှိကုန်၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အသင်္ခ်ဘာဘာဝနိဝါရဏတ္ထံ-အသင်္ခ်တ၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပရိနိပ္ဖန္နတာ–ပရိနိပ္ဖန္နရုပ်၏ အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ရူပကဏ္ဍ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

နိကွေပ ကတ္တု ဝဏ္ဏနာ
တိကကထာ

သပ္ပေသံတိ-ကား၊ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန-စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်ဝင်း၊ ဝါ-စိတ်, စေတသိက်တို့၏ အပြားအားဖြင့်ဝင်း၊ ရူပါသခ််တဝသေနစ—ရုပ်, အသခ််တဘို့၏ အပြားအားဖြင့်ဝင်း၊ ဘိန္နာနံ-ပြားကုန်သော၊ သပ္ပေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊(ကုသလာဒိခမ္မာနံ ဥ်စပ်၊) ဖဿာဒိ၊ပေါနယေန-ဖဿ အစရှိသော ပုဒ်,စက္ခုအစရှိသောပုဒ်ဘို့ကို အကျယ်ဝေဘန်ကြောင်းနည်,အားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရိတော—ခဲ့ဿ အပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ တတ္ထ - ထို စိတ်,စေတသိက်, ရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊ အသခ််ဘဿ—အသခ််ဘဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၏၊ ဘေဒါဘာဝတော— အကဲ့အပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အသခ််ဘာ ခေါတူတွေဝ-အသခ််ဘာ ခေါတုဟူ၍သော၊ ပဒဘာဇနံ—ကို၊ ဒဋ္ဌပ္ပံ၊ ပန-ဆက်၊ယော ပနကာနံ-ယေဝ ပနကတရားတို့၏ဝင်း၊သုခုမုပါဒါယ ရူပဿ-သုခုမရုပ်, ဥပါဒါရုပ်လည်းဖြစ်သော၊ ဣန္ဒြိယ၊ ပေ၊ ရဟိတဿ-ဣန္ဒြိယ ရုပ်၏အဖြစ်, ဝိညာဒရုပ်၏အဖြစ်, ပရိစ္ဆေဒရုပ်၏အဖြစ်, လက္ခဏရုပ်၏အဖြစ်, ရုပ်တို့ကိုထောက်ပံ့တတ်သော တရား၏အဖြစ်မှ ကင်းသော၊ဟဒယဝတ္ထုဿစ-ဟဒယဝတ္ထု၏ဝင်း၊ ပဒုဒ္ဓါဓရန-ပုဒ်ဘို့ကို ထုတ်ပြခြင်းအား ဖြင့်၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာအရာ၌၊ နိဒ္ဒိဿနရဟတ္တာ—အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို မထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒ္ဒေသေ—ကို၊ နကတေ-အပ်၊ ဣတိဒဋ္ဌပ္ပေါ။....ဟိ—မှန်၊ တထာဂတဿ—၏၊ ပဒမ္မသု—ဟာထိုက်သော တရားတို့၌၊ အာစရိယမုဋ္ဌိ—ဆရာ၏လက်ဆုပ်သည်၊ နအဿ-မရှိ၊ (ဆရာစားမချန်၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယေဝါပနကာနံ၊ ပေ၊ အတ္ထိ။ ။“သရုပ်ထုတ်ပြအပ်သောပုဒ်ကို၏ ပဒဘာဇနီကိုသာ ပါဠိတော်၌ ပြထား၏၊ ယေဝါပနက စေတသိက်တရားတို့၏ဝင်း, သုခုမရုပ်, ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၏ဝင်း,ပုဒ်နာမည်ကို ထုတ်ပြသောအားဖြင့် ပဒဘာဇနီကို မပြ၊ ထိုသို့မပြခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်း၊ အာစရိယမုဋ္ဌိ ချန်ထားခြင်းရှိပါသလော”ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ယေဝါပနကာနံ”စသည်ကို မိန့်သည်။

သုခုမ၊ ပေ၊ ရဟိတဿ။ ။“သုခုမုပါဒါယရူပဿ ဣန္ဒြိယ၊ ပေ၊ ရဟိတဿ” တို့သည် ဟဒယဝတ္ထုဿ၏ ဝိသေသနတို့တည်း၊ဟဒယဝတ္ထုသည် သုခုမရုပ် ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်ရုပ်တို့တွင်လည်းမပါနိုင်၊ ဣန္ဒြိယရုပ်,ဝိကာရရုပ်,ပရိစ္ဆေဒရုပ်,လက္ခဏရုပ်အဖြစ်မှ ကင်းသောကြောင့် ထိုရုပ်တို့၌လည်း မပါနိုင်၊ ဝိညတ်ဒွေကဲ့သို့ရုပ်ကို ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်မှလည်း ကင်းသောကြောင့် ဝိညတ်၌လည်း မပါနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဟဒယဝတ္ထုကို ဤနိဒ္ဒေသ၌ ညွှန်ပြခြင်းကို မပြုအပ်ဟု မှတ်ပါ။ [သင်ပေးထိုက်သော ပညာရပ်ကို အကုန်သင်မပေးဘဲ တက်ထည်း၌ ဆုပ်ကိုင်ထားသကဲ့သို့ ချန်ထားအပ်သော ပညာကို “အာစရိယမုဋ္ဌိ”ဟု ဆိုသည်။]

နိဂ္ဂဟိပိတ္စဝတိ-ကား၊ ပိတ္ထာရဒေဿနံ-အကျယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်ကို၊ ထပေတ္စ-ချန်ထား၍၊ အပနေတ္စ ဖယ်ထား၍၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ-ဘနည်း၊ ပိတ္ထာရဒေဿနံ-ကို၊ အန္တောဂဓံ-အတွင်း၌ ပါဝင်သည်ကို၊ ကတ္စ, ဣတိ (အဓိတ္ထာ၊) ဂါဃာအတ္ထော- ဂါထာ၏အနက်ကို၊ နိဒါနေ-နိဒါနကထာ၌၊ ဝုတ္တော ဓေ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

မူလဝဿေန-ရသောက်မြစ်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပစ္စယဘာဝေါ-ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟေတုပစ္စယတ္ထော-ဟေတုပစ္စယတ္ထမည်၏၊ ဘေသ္မာ-ဤအကြောင်းမှ၊ ပဘဝတိ-စ၍ ဖြစ်ဘတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့စ၍ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဓေသာ-ဆိုအကြောင်းသည်၊) ပဘဝေါ-ပဘဝမည်၏၊ သော ဓေ-ဆိုပဘဝကိုပင်၊ ဇနကောတိ-ဇနကဟူ၍၊ ဝိသေသိတော-အထူးပြုအပ်ပြီ၊ ဓေတန-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သမုဒ္ဒါတိ-ထူထောင်ထကြွတတ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်တတ်၏၊ ဣတိ၊ ထိုသို့ထူထောင်ထကြွကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ-ထိုအကြောင်းသည်၊) သမုဒ္ဒာနံ-မည်၏၊ နိဗ္ဗတ္တကန္တိ-နိဗ္ဗတ္တကံဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ တဿ-ထိုသမုဒ္ဒာနသဒ္ဒါ၏၊ ဝိသေသနံ-ဝိသေသနတည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ သဗ္ဗာနိ-နှင့်သော၊ ဓေဝါနိ-ဤဟဲတု ပစ္စယစသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ပရိယာယဝစနာနိ-ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့တည်း၊ [ဤဝါကျများ၏အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အတ္ထဝဿေနာတိ-ဟူ၍၊ ကဿဝ-ကြောင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ-နည်း၊ ကုသလမူလာနံ- ကုသိုလ်မူလတို့၏၊ ဟေတုဘာဝတော-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မဝဿေနာတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ-ဆိုခြင်းဌာ၊) ယုတ္တံနေ-သင့်သည်မဟုတ်ပါလော၊ ကွဘိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဇေတံ-ဤ အသင်စောဒက၏စကားသည်၊ သစ္စံ-မှန်ပါပေ၏၊ ပန-ဆိုသို့ပင် မှန်ပါသော်သည်၊ အလောဘာဒီနံ-အလောဘ အစရှိကုန်သော၊ တ်ဏ္ဍံ-သုံးပါးသောတရားတို့၏၊ သမာနဿ-တူသော၊ မူလဋ္ဌဿ-မူလအနက်၏၊ ဝဿေန-ဖြင့်၊ ဒဿိတတံ-ပြအပ်သည်၏

အတ္တ, ပေ၊ ကဿဝ ဝုတ္တံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "ဓေဝံ အတ္ထဝဿေန ဒဿေတွာ"ဟု "တိဏ္ဏံ ကုသလမူလာနံ"ကို အတ္ထ၏အစွမ်းဖြင့် ပြသော စကားဟု ဆိုခြင်းကို စောဒက ပုဂ္ဂိုလ် မနှစ်သက်သောကြောင့် "ကဿဝ ဝုတ္တံ"ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ မိမိ၏အာဘောဂကို ပြလိုသောကြောင့် "နနု" စသည်ကိုဆိုသည်၊ ကုသိုလ်မူလဟူသည် အကျိုးမဟုတ်, ဧဟေတုပစ္စည်းတပ်သောအကြောင်းတရားဖြစ်သောကြောင့် "အတ္ထဝဿေန"ဟုမှ့ဆိုဘဲ "ဓမ္မဝဿေန" ဟုဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟူလို။

သစ္စမေတံ။ ။စောဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအတိုင်းဆိုလျှင် "ဓမ္မဝဿေန"ဟု ဆိုသင့်သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏၊ အလောဘာဒီနံ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ထိုသို့မှန်ပါသော်လည်း "အတ္ထဝဿေန"၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည်အကျိုးအနက်ကိုဟောလိုရင်းမဟုတ်, ကိစ္စဟူသောအနက်

အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ, အတ္ထဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣမိနာ-ဤ အတ္ထဝသေန ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဝိညာယတိဒ္ဓစပ်၊) ဓမ္မောတိ-ပါဠိဖြင့်၊ သဘာဝေါ-ပရမတ္ထ အထည်ကိုယ် သဘောကို၊ (အဓိပ္ပေတော)၊ အတ္ထောတိ-ပါဠိဖြင့်၊ ဓမ္မကိစ္စ-တရားတို့၏ကိစ္စကို၊ (မူလဖြစ်ခြင်း စသောကိစ္စကို၊) အဓိပ္ပေတံ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏၊ [ဤစကားဖြင့် အဋ္ဌကထာဂါထာ၌ ပါသော အတ္ထတော ဓမ္မတောအရ အတ္ထဓမ္မတို့၏ အနက်ကို ပြသည်၊]

အလောဘော၊ပေ၊အာဒိဝစနတော-အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊[အဂ်ုတ္တိရ် တိကနိပါတ် ဒေဝဒူတဝဂ်နိဒါနသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊]ဟောသော-ဤကဲ့၏၊ တာနိကုသလမူလာနိ-ထိုကုသိုလ် မူလတို့ ဟူကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣထိ-ဓကြောင့်၊ တံ သမုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ [“တေသောတိပိ”ဟု ဝိသဒ္ဒါပါဌသည်ကား ပဌမနည်းဖြစ်သော ကြောင့် ကောင်းမည်မထင်၊] ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ [“တာနိ သမုဋ္ဌာနံ တေသ”ဟု ဗဟုဗ္ဗိတိပြုပါသော်လည်း၊] တံ-ထိုကံသည်၊ တေဟိ-ထို အလောဘ အဒေါသ အမောဟတို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိယံ-ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အလောဘာဒီဟိ သမုဋ္ဌိတန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ခေပကာရော) အာဟ တေသ-ဤကံ၏၊ တေကုသလမူလတ်သမ္ပယုတ္တာ-ထိုကုသိုလ်မူလ, ထိုကုသိုလ် မူလနှင့်ယှဉ်သော ခန္ဓာဟူကုန်ဃာ၊သမုဋ္ဌာနံ-ဟည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိပိအတ္ထော-ဤအနက်သည်လည်း၊ သမ္ဘဝတိ ဖြစ်သင့်၏၊ [ဤဒုတိယနည်းဖြစ်၍ ဣတိပိ ဟု ပိ ပါရသည်။

ဟောတည်း၊ [မူလသ-မူလတရားတို့၏၊ အတ္ထော-ကောင်းစွာ တည်တန့်စေနိုင်ခြင်း ကိစ္စတည်း၊မူလဋ္ဌော-မူလဟရားတို့၏ကောင်းစွာတည်ပန့်စေနိုင်ခြင်းကိစ္စ၊] ဤသို့ မူလ၏ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ ဘာဝသာဓနကိစ္စအားဖြင့် ပြအပ်သည်၏ ဒုတိယဖြစ်ကို ရည်ရွယ်၍ “အတ္ထဝသေန”ဟု အဋ္ဌကထာဌ ဆိုအပ်ပါသည်-ဟူလို။

ဣမိနာ၊ပေ၊ပိညာယတိ။ ။“အတ္ထဝသေန ဒသေတွာ”ဟူသော ဤစကားဖြင့် “အတ္ထ ဓမ္မ နာမ သိဂ်ါနံဝသေန”ဌ “ဓမ္မ”အရပရမတ္ထသဘာဝဓမ္မကိုကောက်ယူ၍, ထိုသဘာဝဓမ္မ၏ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းစသော ကိစ္စကိုကောက်ယူပါဟု သိနိုင်၏၊ [အနဋ္ဌကား “အတ္ထဝသေန”ဌ အတ္ထအရကို သဘာဝအနက်ကောက်၍ တနည်းပြသေး၏။]

ဇတ ကုသလ၊ပေ၊ သဒ္ဓါဝတိ။ ။ဤကား အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းပြသော စကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာဌ “ယိသမုဋ္ဌာနံ” ဝယ် တံသဒ္ဒါဖြင့် ပဌမဌာနဌ် ပြအပ်သော ကုသလမူလ ခုပါးကိုသာ စွဲ၏၊ ဒုတိယဌာနဌ် ပြအပ်သော တံသမ္ပယုတ္တခန္ဓာကိုမစွဲ၊ ဤဋီကာ ဒုတိယနည်းကား တို ၂ ဌာနဌ် ပါသော ကုသလမူလနှင့် တံသမ္ပယုတ္တ ၂မျိုး လုံးပင် လိုက်နိုင်သောကြောင့်ကုသလမူလကိုဂဏန်း, တံသမ္ပယုတ္တခန္ဓာကိုဂဏန်းမဲ့နိုင်သည်ဟု ပြသည်။

ပန-ဆက်၊ ထွေ-ဤ တံသမုဒ္ဒာနံ ဟူသောပါဒ်၌၊ စေတနံ—စေတနာကို၊ တပေတ္ဝ-ချန်ထား၍၊ [“ကာယကမ္မံ အရဒ္ဓံ စေတနာကို ယူလတ့ံ ဖြစ်သော ကြောင့် တံသမုဒ္ဒာနံ အရဒ္ဓံ စေတနာကို ချန်ထား၍၊] အညေ—စေတနာမှ အခြားသော တရားတို့ကို၊ တံသမွယုတ္တာတိ-တို့ ဟူ၍၊ သမုဒ္ဒာနဘာဝေ—ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်၌၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ-နှ၏။

တတ္ထ—ထို တိဏို ကုသလမူလာနိဟူသော ပါဒ်၌၊ (တနည်း)တတ္ထ—ထိုမူလ ခန္ဓ ကမ္မတို့တွင်၊ မူလေဟိ-မူလ တို့ဖြင့်၊ အတ္တနော—မိမိ၏၊ ပစ္စယယော—အကြောင်းအဲ့ဖြင့်၊ ကုသလေ-ကုသိုလ် တို့ကို၊ ပရိယာဒိယတိ-ပိုင်းခြား၍ ယူတော်မူ၏၊ ဝါ-ကုန်ခန်းစေတော်မူ၏၊ ခန္ဓေဟိ-ခန္ဓာတို့ဖြင့်၊ သဘာဝတော၊ ကုသိုလ်တို့၏ သဘောအားဖြင့်၊ (ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ)၊ ကမ္မေဟိ-ကံတို့ဖြင့်၊ အညသ—အခြားသောအကျိုးကို၊ [အညသ အတ္တနော ဖလသ-အနု၊] နိပ္ဖတ္တိနကိစ္စတော-ဖြစ်စေခြင်းကိစ္စအားဖြင့်၊ (ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ)၊ စ—သည်သာမကသေး၊ မူလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကုသလာနံ-တို့၏၊ အနဝဇ္ဇတာယ—အပြစ်မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ဟေတုံ-အကြောင်းကို၊ ဒဿေတိ၊ ခန္ဓေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ-တို့၏၊) တံသမွယောဂကတံ-ထိုကုသိုလ်မူလနှင့်ယှဉ်သော

ဇွေ ပန၊ ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ။ဤဋီကာ ဒုတိယနည်း၌ တံသမွယုတ္တခန္ဓာအရတွင် စေတနာကိုချန်ထားပါ၊ဘာ့ကြောင့်နည်း....“တံသမုဒ္ဒာနံ-ထိုသမွယုတ်ခန္ဓာဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောကံ”ဟူရာ၌ စေတနာကံကို အရကောက်ရမည်ဖြစ်ရကားစေတနာ ဟူသော အကျိုးက ဖြစ်ကြောင်းတရားတွင် မပါဝင်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

ခန္ဓေဟိ သဘာဝတော။ ။“ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ” ဟူသော ပုစ္ဆာကို ဖြေရာ၌ “ဖဿော ဟောတိ,ဝေဒနာ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ဖဿဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့ကို ကုသိုလ်မှည်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကုသိုလ်ဟူသည် နာမ်ခန္ဓာငါးပါး ပင်တည်း”ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် “ခန္ဓေဟိ သဘာဝတော”ဟုမိန့်သည် “တံသမွယုတ္တာ”ဟု ဆိုအပ်သောခန္ဓာတို့ဖြင့် ကုသိုလ်တို့၏ သဘောအားဖြင့် “ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ” ဟု ဆိုသည်။

အနဝဇ္ဇတာယ ဟေတုံ။ ။ဤစကားအတိုင်းဆိုလျှင် ကုသိုလ်တို့၏ အနဝဇ္ဇအဖြစ်သည် အလောဘစသော မူလကြောင့်ဖြစ်၏ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ စင်စစ်ကားထိုသို့ မဟုတ်ပါ၊ မူလတို့က ကုသိုလ်တို့၏ အနဝဇ္ဇအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာတည်တန့်မှုကိုသာ ပြုစေတတ်ပါသည်၊ဤသို့အနဝဇ္ဇအဖြစ်ဖြင့်ကောင်းစွာတည်တန့်မှုကိုပြုစေခြင်းကိုပင် အနဝဇ္ဇဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဟု ဆိုထားပါသည်-အနု။

တံသမွယောဂကတံ။ ၊ဤဝိုလည်း “ကုသိုလ်တို့ကို အနဝဇ္ဇသဘောရှိအောင် ယှဉ်ဘက်ခန္ဓာတို့ကပြု၏” ဟု အဓိပ္ပါယ်ထင်ရ၏၊စင်စစ်ကား“အနဝဇ္ဇသဘောအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်တန့်အောင်သာ ယှဉ်ဘက်ခန္ဓာတို့က ပြုအပ်သည်”ဟု မှတ်ပါ။

ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော၊ အနဝဇ္ဇသဘာဝံ–အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကို၊(ဒဿတိ)၊ ကမ္မဟိ–တို့ဖြင့်၊(ကုသလာနံ-တို့၏(သုခဝိပါကတံ-ကောင်းသော ကုဋ္ဌအကျိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဒဿေတိ)၊ [ဤနည်းဖြင့် ကုသိုလ်တို့၏ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာကို ပြ၏။] ဝါ-တနည်း၊ မူလေဟိ-တို့ဖြင့်- (ကုသလာနံ–တို့၏၊) နိဒါနသမ္ပတ္တိယာ - အကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်၊ အာဒိကလျာဏတံ–အစ၌ ကောင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဒဿေတိ၊)ခန္ဓေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ – တို့၏၊) သဘာဝသမ္ပတ္တိယာ-သဘော၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်၊ မဇ္ဈေကလျာဏတံ-ကို၊ (ဒဿေတိ)၊ ကမ္မဟိ–တို့ဖြင့် (ကုသလာနံ–တို့၏၊) နိဗ္ဗတ္တိသမ္ပတ္တိယာ – ပြီးစီးသောအကျိုး၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်၊ ပရိယောသာနကလျာဏတံ (ဒဿေတိ)။

တံ၊ပေ၊နတ္ထိ တိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ (သင်္ဂဟကာရေန), ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဝိစိ၊ပေ၊မောဟော-ဝိစိကိစ္ဆာ ဉဒ္ဓစ္စနှင့်တကွဖြစ်သော မောဟသည်၊ အတ္ထိ နနု-လော၊ ဣတိ–ဤကားစောဒနာတည်း၊ ဧတိ–ဤစကားသည်၊သစ္စံ-၏၊ပန–ထိုသို့ပင် မူန်ပါသော်လည်း၊ တေန–ထိုမောဟနှင့်၊ ဝိနာ · ကင်း၍၊ တံ သမ္ပယုတ္တတာ–တံ သမ္ပယုတ္တ၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ သမ္ပယုတ္တေသု–ထိုမောဟနှင့်ယှဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာဉဒ္ဓစ္စတို့ကို၊ ဂဟိတသု - ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ မောဟော-မော့ဟကို၊ ဂဟိတော၀ေ–ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိကတ္ဝာ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ တတောဥဒ္ဓံနတ္ထိဟိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ‘‘တတောဥဒ္ဓံ’’ ဟု မရှိပါ၊ ‘‘တံ သမ္ပယုတ္တ စတုက္ခန္ဓံတာဥဒ္ဓံ’’ ဟုသာ ရှိပါသည်၊ ထိုစကားကိုပင်ချုံ၍‘‘တတော’’ဟုဆိုထားသည်ဟု မှတ်ပါ။] (ကသ္မာ တံသမ္ပယုတ္တသု ဂဟိတသု မောဟော ဂဟိတော ၀ေ, ဟောတိ-နည်း၊)

ကသ္မာ ဝုတ္တံ၊ပေ၊ အတ္ထိတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ‘‘တံ သမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓတောစ ဉဒ္ဓံ အကုသလံနာမံ နတ္ထိ’’ ဟုဆိုထား၏၊ဝိစိကိစ္ဆာ ဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် မောဟသည်ယှဉ်ဘက် အကုသိုလ်မူလတပါးမရှိသောကြောင့်ထိုမူလနှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးမှအလွတ်ဖြစ်နေရကား‘‘တံ၊ပေ၊နတ္ထိ’’ဟု မဆိုသင့်၊တံ သမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓာမှအထက်၌အလွတ်ဖြစ်သော မောဟမူဌေးဖြစ်ယှဉ်သော မောဟဘခုရှိနေသေးသည်–ဟူလို။

သစ္စမေတံ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ဝိစိကိစ္ဆာဉဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟရှိနေခြင်း၏မှန်ကြောင်းကို‘‘သစ္စမေတံ’’ဟုဝန်ခံပြီးလျှင် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ထိုမောဟကို မယူနိုင်သော်လည်း နာနာန္တရိကနည်းအားဖြင့် ယူပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ပြလို၍‘‘တေန ပန၊ပေ၊ ဝုတ္တံ’’ ဟု မိန့်သည်၊ ထိုမောဟနှင့်ကင်း၍ တံ သမ္ပယုတ္တ(ထိုမောဟမူလနှင့်ယှဉ်သော)ဝိစိကိစ္ဆာဉဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်မရှိ၊ထို သမ္ပယုတ် မောဟမူဌေး စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူလိုက်လျှင် အရင်းခံမောဟကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့သည်-ဟူလို။ [တံ သမ္ပယုတ္တာတိပဒေန ကိန္တာပိယထာဝုတ္တ မောဟော ပဓာနဘာဝေန နဂဟိတော၊ နာနန္တရိကတာယ ပန ဂဏှာဘာဝေန (အပဓာနအဖြစ်ဖြင့်) ဂဟိတော၊–အနု။]

အညတ္ထ–ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်မှ တပါးသောစိတ်တို့၌၊ အဘာဝါ–ဤမောဟမျိုး၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တံသမ္ပယုဒ္တာသု ဂဟိဒကသု မောဟော ဂဟိတော ဧဝ ဟောတိ။)

ကေသ္မိံ–တခုဘည်းသောစိတ်၌၊ ဝါ–ဘဉိးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဒ္ဝိတံ–တည်သော အကုသိုလ်ကည်း၊ ကေဒ္ဓံ – တခုဘည်းသော စိတ်၌ တည်သော အကုသိုလ်၊ ဝါ – တဉိးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သော အကုသိုလ်၊ သဟဇာဘာဝေန -တကွဖြစ်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ကေဒ္ဓံ-တခုတည်းသောစိတ်၌တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ သဟဇေကဋ္ဌံ-တကွဖြစ်ဘက်၏ အဲဖြစ်ဖြင့် တခုဘည်းသော စိတ်၌တည်သော အကုသိုလ်၊ ပဟာတဗ္ဗံ-ပယ်ထိုက်၏၊ ကွတိ-ခြောင့်၊ ပဟာနံ-ပဟာန မည်၏၊ ပဟာနဘာဝေန–ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကေဒ္ဓံ - တဉိးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ကည်သော အကုသိုလ်ဘည်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌံ–ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် တဉိးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သောအကုသိုလ်၊ ဟိ - မှန်၊ ယေန–အကြင်အကုသိုလ်နှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ယံ – အကြင် အကုသိုလ်ကို၊ ပဟာတဗ္ဗံ - ၏၊ တေန – ထို အကုသိုလ်နှင့်တကွ၊ တံ – ထို အကုသိုလ်သည်၊ ကေသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ–၌၊ ဒ္ဝိတံ-တည်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ–နည်း၊)ကေသ္မိံ-တခုသော အကုသိုလ်ကို၊ သမုစ္ဆေဒေန–အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်သော် ၎င်း၊ အသမုစ္ဆေဒေန-အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်ခြင်းသော်၎င်း၊ ကွတဒုဿအခြားသောအကုသိုလ်၏ သမုစ္ဆိန္နတာယ-အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်သည်၏အဖြစ်၏၎င်း၊ အသမုစ္ဆိန္နကာယစ-အကြွင်းမဲ့ဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၏၎င်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အညမညာ ဝိရဟိတဒဒတာ-အချင်းချင်းမကင်းသည်၏အဖြစ်ခြောင့်တည်း။["ကေသ္မိံ သမုစ္ဆိန္နေ ကွဘရဿ သမုစ္ဆိန္နဘာယ"ဟုဉင်း"ကေသ္မိံ အသမုစ္ဆိန္နေ ကွတဒုဿအဲ သမုစ္ဆိန္နတာယ" ဟုဉင်း အစဉ်အတိုင်းတဲ့ပါ။]

တီဏိ လက္ခဏာနိတိ - ကား၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဘာဝ – အနိစ္စ၏အဖြစ်, ဒုက္ခ၏အဖြစ်, အနတ္တ၏ အဖြစ်ဘို့ဘည်း၊ ["အနိစ္စဘာဝ လက္ခဏာ" စသည်ကို ဆိုသည်၊]နာမ၊ပေ၊ ပညတ္တိ၊ယော–နာမပညတ်, ကသိဏပညတ်, သတ္တပညတ်တို့သည် - တိဿော-နှ်သော၊ ပညတ္တိယော – ပညတ်တို့တည်း၊ ပရမတ္ထေ – ပရမတ္ထဘာဝတို့ကို၊ အမုဠှေတ္ဝာ-မလွှဲမှု၍၊ ဝေါဟာရိယမာနာ–ခေါ်ဝေါ်အပ်ကုန်သော၊ ဝိဟာရမဇ္ဈာဒိကာ-ကျောင်းဟူသော ဝိဟာရပညတ်,ကြောင်စောင်း

အညတ္ထ အဘာဝါ။ ။ဘာ့ကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စ (မောဟမူဒွေ၌) မောဟကို ယူအပ်ပြီးဖြစ်နိုင်သနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်"အညတ္ထဲအဘာဝါ"ဟုမိန့်သည် ထိုဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟကား ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်မှတပါးအခြား စိတ်၌မရှိသောကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် တရားစုကိုယူလိုက်လျှင် ထိုမောဟကိုလည်း ယူအပ်ပြီးဖြစ်သည်–ဟူလို။

ဟူသော မဥ္ဇုပညတ် အစရှိသော၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်ကို၊ သတ္တပညတ္တိဂ္ဂ
ဟကောန-သတ္တပညတ္တိသဒ္ဒါဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

စ-ဆက်၊ တောနိလက္ခဏာဒိနိ-ဤလက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-
အောက်၌၊ ဒ္ဝီသု-နှစ်သော၊ ကတ္ထော်သု-ကတ္တာတို့၌၊ [စိတ္တုပ္ပါဒကတ္တာ, ရူပကတ္တာ
တို့၌၊] ဝိညတ္တိ အာဒီနံဝိယ-ဝိညတ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ နဝဲတ္တာနိ-ဟောတော်
မမူအပ်ကုန်၊ [ဝိညတ်စသည်ကို ရူပကတ္တာ၌ ဟောသကဲ့သို့ ဤလက္ခဏစသည်
တို့ကို အောက် ၂ ကတ္တာ၌ ဟောတော်မမူအပ်ကုန်—ဟူလို။] နစသာဘာဝ
ဓမ္မာ-ပရမတ္ထသဘောတရား၊ များလည်း မဟုတ်ကုန်၊ ဤတိကတွာ-ဤအကြောင်း
ကြောင့်၊ နလဗ္ဘန္တိ၊ ဣဘိ-သို့၊ ဝုတ္တာနိ—ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ-
မှန်၊ ကုသလတိကာ သင်္ဂဟိတော — ကုသလတိက်ဖြင့် မသိမ်းယူအပ်သော၊
ကောစိ-တစုံတခုသော၊ သဘာဝေါ-ပရမတ္ထသဘောသည်၊ နှ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊
ဝတ္တုံ- ဌာ၊ ယုတ္တံ- ၏၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သုခဘူမိဘိ-ဟူသောပါဌ်၌၊ ကာမာဝစရဒယောပိ- ကာမာဝစရစိတ္တုပ္ပါဒ်
အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ယုဇ္ဇန္တိ—သင့်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သုခသဟဂတာ-သုခ
ဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရဒိဘူမိ—ကာမာပစရ အစရှိသော
စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ သုခဘူမိ-သုခဘူမိမည်၏၊ စ-ဆက်၊ ကာမာဝစရဒိဘူမိတိ—
ကာမာဝစရဒိဘူမိဟူရာ၌၊ ကာမာဝစရဒိတာယ — ကာမတဏှာ၏ ဖြစ်ရာ
အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မာဝေ - စိတ္တုပ္ပါဒ်တရားတို့ကိုသာ၊ ဝုစ္စန္တိ၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာမာဝစရာဒိ စိတ္တုပ္ပါဒေသု — ကာမာဝစရ အစရှိသော
စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထကော-လိုရင်းအနက်အား ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ-၏၊
ဝေဒနာကတွာ—ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သုခဘူမိယန္တိ—ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဟောတော်

ကာမာဝစရာဒယောပိ။ ။ပိဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ သုခဘူမိအရ ပြအပ်သော စိတ္တံ
ကိုပေါင်းပါ၊ ''သုခဘူမိ'' အရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သောစိတ်သာ အရကောက်သင့်
သည်မဟုတ်သေး၊ ကာမာဝစရစသော စိတ် စေတသိက်ကိုလည်း အရကောက်သင့်
သည်—ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဤဋီကာနည်းကို အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းပြဟု မှတ်ပါ။
[သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေတိ ဒ္ဝေပိ ဘူမဝစနာနိ ဘိန္နာဓိကရဏဘာဝေန အဋ္ဌ
ကထာယံ ဝုတ္တာနိတိ ဉာတယေသံပိ သမာနာဓိကရဏဘာဝေန အတ္ထယောဂံ ဒဿေ
တုံ ''သုခဘူမိတိ ကာမာဝစရာဒယောပိ ယုဇ္ဇန္တီ''တိ ဝုတ္တံ။—အနု။]

ကာမာဝစရာဒိဘူမိတိ စ။ ။ကာမတဏှာ၏ သက်ဝင်ရှိဖြစ်ရာ (အာရုံ၌ရာ)
ဟူသည် ကာမစိတ်သာ မက, ကာမစိတ် စေတသိက် ဟူသော စိတ္တုပ္ပါဒ် အားလုံးတည်း၊
ဤဋီကာအလို ''သုခဘူမိယံ'' နှင့် ''ကာမာဝစရေ'' စသော ပုဒ်တို့သည် ''အရတူပုဒ်
များတည်း'' ဟု မှတ်ပါ၊ ''ဓမ္မာဝေ'' ကား မိမိအဆိုသည် ပါဠိတော်နှင့်ညီကြောင်း
ကို ပြသော လဒ္ဓဂုဏ်တည်း, တနည်းသာဓကတည်း။

မူဗြိုး၍၊ တဲ့သာဝေ–ထိုသုခဘူမိ၏ပင်၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ - ဝေဘန်းအပ်သော အပြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကာမာဝစရေတိ အာဒိ-စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒေသိတံ။

စ-ဆက်၊ ဘူမိသဒ္ဒေါ - ဘူမိသဒ္ဒါသည်၊ အဘိဓမ္မေ – အဘိဓမ္မာအရာ၌၊ ကာမာဝစရာဒီသု–ကာမာဝစရစိတ္တုပ္ပါဒ် အစရှိသည်တို့၌၊ နိရုဠ္ဍော-ထင်ရှားသော သဒ္ဒါတည်း။ ကွတိ-ထို့ကြောင့်၊ စတူသု၊ ပေ၊ အာဒီသု-ဟူသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အညဘူမိဂ္ဂဟဏံ-စိတ္တုပ္ပါဒ်မှ အခြားသောဘုံကိုယူခြင်းသည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ ကွတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပါဠိတောစာတိ--ကား၊ ဝိသိဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ ဝိဘာဝနေန–ဝိသိဋ္ဌာနံပါကာတိ ဝိပါကာ ဤသို့အစရှိသော ဝစနတ္ထကို ထင်ရှားပြခြင်းအားဖြင့်၊ ပါဠိတော–ပါဠိအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဝိပက္ကာ၊ပေ၊အာဒိနာ-အစရှိသော၊ဘာသိတဗ္ဗတ္ထဝိဘာဝနေန-ဟောထိုက်သော အနက်ကို ထင်ရှားပြခြင်းအားဖြင့်၊ အတ္ထတောစ-အနက်အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ (ဝတ္တာဗ္ဗံ,ဝုံတ္တမေဝတို့၌ စပ်ပါ၊) [ဘာသိတဗ္ဗံတိ ဘာသိတံ (တပစ္စည်းအရဟာအနက်ပြု)၊ တဒေဝ+အတ္ထောတိ ဘာသိတတ္ထော အဘိဓေယျတ္ထော၊–အနု။]ဝါ-တနည်း၊ နံဝမပရိဒီပနဒါဒီဟိ–နာမည်ကို ပိုင်းခြားခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တိကဒုကာနိ-တိက်ဒုက်တို့ကို၊ ဝဝတ္ထာနဒဿနေန- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပုံကို ပြခြင်းအားဖြင့်၊ ပါဠိတော-ပါဠိအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ တဒတ္ထဝိညာပနေန–ထိုတိက်ဒုက်တို့၏အနက်ကို သိစေခြင်းအားဖြင့်၊အတ္ထတော- အနက်အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ [ဝတ္တဗ္ဗံသိယာဒ္ဒစပ်၊ တိကဒုကာနံ (တို့၏) ကုစ္ဆိတာနံ သလာနာဒိ အတ္ထဒီပကေန၊–အနု။]

? သာလိပါကံ–သလေးမှည့်ကို၊ သာလိဖလန္တိ - ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊....အမှာကံ မာတုလတ္ထောတိ–ကား၊ ပုဂ္ဂလာရမဏာသပိ–ပုဂ္ဂိုလ်ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပါဒါနသ-ဥပါဒါန်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဝေ-ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော လောကီခန္ဓာတို့သည်သာ၊ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ လောကုတ္တရာ – လောကုတ္တရာတို့သည်၊ (ပစ္စယော) နှ (ဟောတိ)၊ ခန္ဓာရမဏာသ – ခန္ဓာဟူသော အာရုံရှိသော၊ (ဥပါဒါနသ – ဥပါဒါန်၏၊) လောကုတ္တရာနံ–တို့၏၊ အပစ္စယဘာဝေ–အကြောင်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်၌၊)ကောပနဝါဒေါ-အဘယ်မှာပြောဘွယ်ရာ

ဘူမိသဒ္ဒေါစ၊ ပေ၊ နဟောတီတိ ။ ။အဘိဓမ္မာအရာ၌ ဘူမိသဒ္ဒါသည် ဘုံဌာနကို မဟော၊ ကာမာဝစရ စသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုဟောသော အထင်ရှင်ဒီသဒ္ဒါ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “စတူသု ဘူမီသု ကုသလံ” စသော ပါဠိတော်၌ ကာမာဝစရ ရူပါရူပါဝစရ အပရိယာပန္နေ (လောကုတ္တရာ) ၄ မျိုးကို ယူပြီးဖြစ်ရကား “ကာမာဝစရေ” စသည်ဖြင့် အထူးပြုဘွယ် မလိုတော့၍ “ကာမာဝစရေ” စသည်ကို ဟောတော်မမူ။

ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ တေန–ကြောင့်၊ အဂ္ဂဟိတာနီတို့–ဟူ၍၊ (သင်္ဃကာရော) အာဟာ၊ ဥပါဒါနေဟိ–ဥပါဒါန်တို့သည်၊ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ–မယူထိုက်ကုန်သော တရားတို့သည်၊ အနုပါဒါနိယာ - အနုပါဒါနိယတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ယထာ၊ ဧဝံ–တူ၊ သံကိလေသေဟိ – သံကိလေသ တရားတို့သည်၊ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ–တို့သည်၊ အသံကိလေသိကာ–အသံကိလေသိက တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ကတ္ဝာ–ကြောင့်၊ အသံ၊ ပေ၊ နယောတိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဃကာရော)အာဟ။

ဒိဋ္ဌိယာ–ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဂတိတော–ယူအပ်သော၊ အတ္တာ–အတ္တသည်၊နဝိဇ္ဇတိ-ထင်ရှားမရှိ၊ ပန–အနှယကား၊ ယေသု–အကြင်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌၊ ဝိပလ္လတ္ထဂါဟော-ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သောယူခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊တေဥပါဒါနက္ခန္ဓာစ–ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည်သာ၊ ဝိဇ္ဇန္တိ-နှ၏၊ တသ္မာ,ယသ္မိံ–အကြင်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၌၊ အဝိဇ္ဇ၊ပေ၊ဂဟဏံ-ပရမတ္ထအား ဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော နိစ္စအစရှိသောဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ယူခြင်းသည်၊ အတ္တိ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကသခ်ါတော - ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၅ပါး အပေါင်းဟု ဆို အပ်သော၊ သော၀-ထိုအပေါင်းသည်သာ၊ ကာယော-ကာယမည်၏၊ တတ္ထ-ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ၅ ပါး အပေါင်း၌၊ နိစ္စာဒိအာကာရဿ–နိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာ၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတာဒဿနတ္ထံ– ထင်ရှားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါငင်း၊ ရူပွနာဒိသဘာ၀ဿ၀–ရူပွနအစရှိသောသဘော၏သာလျှင်၊ ဝိဇ္ဇမာနတာဒဿနတ္ထံ-ငှာငင်း၊ ဝိဇ္ဇမာနောကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝိသေသေတွာ-အထူးပြု၍၊ (ဝိဇ္ဇမာနောဟု အဆိုးပြု၍၊) ဝုဒ္ဓတွာ၊ [“သန္တော ကာယော” ၌ သန္တောကို “ဝိဇ္ဇမာနော” ဟု ဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ လောကုတ္တရာ-လောကုတ္တရာတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကဒါစိ-၌၊ အဝိဇ္ဇမာနာကာရေန–ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊နဂယှန္တိ-မယူအပ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဒံဝိသေသနံ– ဤဝိဇ္ဇမာနဟူသော ဝိသေသနကို၊ နှ အရဟန္တိ–မထိုက်ကုန်၊ [လောကုတ္တရာ ခန္ဓာကို နိစ္စ စသည်ဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့က မစဉ်လမ်းသော ကြောင့် “ဝိဇ္ဇာမာန”ဟု ဝိသေသနပြုဘွယ်မလို–ဟူလို၊]

သင်္ကာယေ–ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ ၅ ပါး အပေါင်း၌၊ (ပ၀တ္တာ-သော၊) ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိဘက်၊ သင်္ကာယဒိဋ္ဌိ–ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ ၅ပါးအပေါင်း၌ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၊ ဝါ-တနည်း၊ သတိ-ထင်ရှားရှိသော၊ (ဒိဋ္ဌိ၌စပ်၊) ကာယေ–ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်း၌၊ (ပ၀တ္တာ–သော၊) ဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ သင်္ကာယဒိဋ္ဌိ-ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်း၌ ဖြစ်သော ထင်ရှားရှိသော ဒိဋ္ဌိ အတ္တာနာ–မိမိဟူသော ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဂဟိတာကာရဿ-ယူအပ်သော အခြင်းအရာ၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတာယ-ထင်ရှားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သယမေ၀–မိမိဟူသော ဒိဋ္ဌိသည်သာ၊ သတိ–ထင်ရှားရှိ၏၊ တာယ-ထိုဒိဋ္ဌိသည်၊ ဂဟိ

တော-ဒသာ၊ အတ္တာ-အတ္တဝသည်၎င်း၊ အတ္တနိယံဝါ-အတ္တ၏ ဥစ္စာသည်၎င်း၊ န-ထင်ရှားမရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပန-ဆက်၊ အယံအဒတ္ထော-ဤဒုတိယ ဝိကပ်အနက်ကို၊ သမ္ပဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ ဣဘိကဘွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုဒ္ဓတ္တာ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ပုရိမော၁၀-ရှေ့ဖြစ်သော အနက်သည်သာ၊ပဓာနော-ပဓာနတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဒုတိယော-ဒုတိယဝိကပ်၌၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝတ္ထု-ဘည်ရာ ခန္ဓာသည်၊ အဝိနသသိတံ-အထူးမပြုအပ်သည်၊(သန္တော်ဟု အထူးမပြုအပ်သည်၊) ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကာဒယာတိ-ဟုဒသာ ပါဠိဖြင့်၊ ခန္ဓပဉ္စကဂ-ကို၊ ဝုစ္စမာနေ-ဒသာ၊ လောကုတ္တရာပနယနံ-လောကုတ္တရာခန္ဓာကို ပယ်နှိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ (ကသ္မာ လောကုတ္တရာပနယနံ နတ္ထိ-နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရသု-လောကုတ္တရာ ခန္ဓာတို့၌၊ ကာယသဒ္ဒေါ-ကာယသဒ္ဒါသည်၊ နဝတ္တာဘိ-မဖြစ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ဝတ္တာတိဧဝ)၊ (တသ္မာ လောကုတ္တရာပနယနံ နတ္ထိ၊) ဟိ-မှန်၊ ကာယပသဒ္ဒိ အာဒီသု-ကာယပသဒ္ဒိ အစရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရေသု-ဒသာကုတ္တရနိဒ္ဒေသ တို့၌၊ ကာယသဒ္ဒေါပိ-ကာယ သဒ္ဒါသည်လည်း၊ လောကုတ္တရက္ခန္ဓဝါစကော-လောကုတ္တရာ ခန္ဓာကို ဟောနိုင်၏။

သီလေနာတိ-ကား၊ သုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်း၏၊ ဘဒဟတ္တံ ဘူတေန-အကြောင်းမဟုတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သီဒလန-ခွေးစသည်တို့၏ အဲ့ဒလ့ဖြင့်၊ ဂဟိဘသမာဒါနန္တိ-ကား၊ ဥပ္ပါဒိဘ ပရာမာသော၀-ဖြစ်စေအပ်သော မှားယောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော အယူပင်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထို အယူကို၊ နေတန-ဤအယူဖြင့်၊ ကုက္ကုရသီလ၀တာဒီနိ-ခွေးတို့၏ အလေ့အကျင့် အစရှိသည်ဘို့ကို၊ သမာဒိယန္တိ-ကောင်းစွာယူကြကုန်၏၊ ဝါ၊ ဆောက်တည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊သမာဒါနန္တိ-ဟူ၍ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ တတ္ထ-ထို သီလ၀တတို့တွင်၊ အဝီတိက္ကမနိယဘာဝယ-မလွန်ကျူးထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလံ-သီလဟူ၍၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဘဘ္ဘိ၁ဒေသန-ဆည်းကပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဘတံ-အမြဲ၊ စရိတဗ္ဗဘာဝယ-ကျင့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ၀တံ-၀တ ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣဓ၀၀တိဋ္ဌမာနဿာတိ-ကား၊ ဣမိဿာ၊ ပေ၊ ဂုဟာယံ-ဤ ဣန္ဒသာလလိုဏ်ဂူ၌ပင်၊ တိဋ္ဌမာနဿ-တည်စဉ်၊ (လဒ္ဓေါ၌စပ်)။

၀ါစုဂ္ဂတကရဏံ-နှုတ်ဘက်နှင့်ပြုခြင်းသည်၊ ၀ါ-နှုတ်တက်ရအောင် သင်ယူခြင်းသည်၊ ဥဂ္ဂဟော-ဥဂ္ဂဟာမည်၏၊ အတ္တပရိပုစ္ဆနံ-အနက်ကို အဖန်ဖန်မေးမြန်းခြင်းသည်၊ ပရိပုစ္ဆာ-မည်၏၊ ကုသဒလဟိ-ကျမ်းကျင်သော ပညာရှိတို့နှင့်၊ သဟ,စေ၁ဒနာ ပရိဟရဏ၀သေန-စေ၁ဒနာခြင်း ဖြေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ၀ိနိစ္ဆယကရဏံ-ဆုံးဖြတ်မှုကိုပြုကြောင်းဟူသည်၊ ၀ိနိစ္ဆယော-မည်၏။

ဗဟူနံ - နဲ့သော၊ နာနာပွကာရာနံ—အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနံ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဝိဟတတ္တာ - မပယ်သတ်အပ်ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ-ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ဇဒနန္တိ—ဖြစ်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ပုဆုဇ္ဇနာ-ပုဆုဇ္ဇနတို့ မည်၏၊ ဝါ—တနည်း၊ တာဟိ-ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဇနိတာ-ဖြစ်စေအပ်သူတို့ဘည်း၊ဣတိ, ပုထုဇ္ဇနာ—တို့မည်၏၊ ဝါ—တနည်း၊ အဝိဃာတမေဝ-မပယ်အပ် ဟူသော အနက်ကိုပင်၊ ဇနသဒ္ဒေါ-ဇနသဒ္ဒါသည်၊ ဝဒတိ-ဟော၏၊ ပုထုပေါတ္ထော-၌၊ တေသံ-ဤသတ္တဝါတို့၏၊ ပုထူ—များစွာကုန်သော်၊ ဇနာ - ဆရာတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနတ္ထော—သည်၊ (ဟောတိ)၊ပုထုပေါတ္ထော-၌၊ ဇနေတပ္ပာ—ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏၊(ဣတိ-ကြောင့်၊ဇနာ-ဇနတို့မည်၏၊)ဝါ-တနည်း၊ တ္ထော-ဤဂတိတို့၌၊ ဇာယန္တီ - ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဇနာ—ဇနတို့မည်၏၊ ဂတိယော—ဂတိတို့ဘည်း၊ ဧဒဘသံ- ဤသတ္တဝါတို့၏၊ ပုထု-များစွာကုန်သော၊ဇံနာ—ဖြစ်စေထိုက်သော ဂတိတို့သည်၊ ဝါ - ဖြစ်ရာဂတိတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣတိပုတ္ထုဇ္ဇနာ၊ဣတော-ဤပုထုသဗ္ဗဂတီဟိ အဝုဋ္ဌိတာဟူသောပါဠိမှ၊ ပရေ-၌၊ ဧတေဟိ-ဤအဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ဇာယန္တီ - ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရာဒယော—အဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့တည်း၊ ဧတေသံ-ဤသတ္တဝါတို့၏၊ပုထု-နဲ့သော၊ တေ-ထိုအဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိဇ္ဇန္တီ—ရှိကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ဝါ—တနည်း၊ ဇနသဒ္ဒေါ—ဇနသဒ္ဒါကို၊ အဘိသင်္ခါရဏာဒိ အတ္ထော ဧဝ—အဘိသင်္ခါရဏ အစရှိသော အနက်ရှိ၏ ဟူ၍သာ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗော—၏၊ ရာဂဂ္ဂိအာဒရော - ရာဂမီး အစရှိသောမီးတို့သည်၊ သန္တာပါ-သန္တာပတို့မည်၏၊ တေဧဝ-ထို ရာဂမီးအစရှိသောမီးတို့သည်ပင်၊ ပရိဠာဟာ-ပရိဠာဟတို့မည်၏၊)ဝါ-တနည်း၊ သဗ္ဗေပိ - ကုန်သော၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ ပရိဠာဟာ-တို့မည်၏၊(ဣတိ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏”ဟု ထည့်ပါ၊ ဤသို့ထည့်မှ ပရေ၏ စပ်ပုဒ်ရမည်။)

ပုထုပေါတ္ထော-၌၊ ဇာယတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ ဇနော—မည်၏၊ ရာဂေါပေါ ဧဝမာဒိကော—ရာဂေါဂေါဓော ဤသို့ အစရှိသော တရားတည်း၊ ဧတေသံ-ဤသတ္တဝါတို့၏၊ပုထု-များစွဲသော၊ဇနော-ဖြစ်တတ်သော ရာဂအစရှိသော တရားသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိပုထုဇ္ဇနာ၊ဝါ—တနည်း၊ ပုထူသု - များစွာသောကာမဂုဏ်တို့၌၊ဇနာ ဇာတာ - ဖြစ်တတ်ကုန်သော၊ ရတ္တာ-တပ်မက်တတ်သော သတ္တဝါတို့တည်း၊ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ဇနသဒ္ဒေါ-ဇနသဒ္ဒါကို၊ ရာဂါဒိအတ္ထော ဧဝ—ရာဂအစရှိသော အဘိဓေယျအနက်ရှိ၏ ဟူ၍သာ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ပလိဗုဒ္ဓါတိ—ကား၊သမ္ဗဒ္ဓါ-ဆက်စပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-တနည်း၊ ဥပဒ္ဒုတာ—ကပ်၍ နှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ။

အဿုတဝါတိ ဧတေနံ-ပါဠိဖြင့်၊ အန္ဓတာ-ကာဏ်းသူ၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အန္ဓ ၊ပေ၊ ဝုဒ္ဓတ္တာတိ—ဟူ၍၊ (သင်္ဃကာရော) အာဟ၊အနယေတိ-ကား၊အဝဓိယံ-မဘိုးပ္ပဒေးကြောင်း အကျင့်၌၊ သဗ္ဗတ္ထ—အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ နိရုတ္တိလက္ခဏေန - နိရုတ္တိလက္ခဏာအားဖြင့်၊ ပဒသိဒ္ဓိ—ပုဒ်တို့၏ပြီးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

စ—ဆက်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ—ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်၊ အနေကေသု—များစွာကုန်သော၊ ကပ္ပသတသဟဿေသု-ကပ္ပါအသိန်းတို့၌၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော ပါရမီကောင်းမှုကို၊ ဇာနန္တိ-သိတော်မူကုန်၏၊ဥပကာရသတိဇနနအာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ-ကျေးဇူးကို အမှတ်ရသောသတိကိုဖြစ်စေခြင်း,အာမိသကိုခံယူခြင်း, အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပါကဋံစ—ထင်ရှားသည်ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ—ပြုတော်မူကုန်၏။

အဿုတဝါတိ၊ပေ၊အာဟ။ ။ခန္ဓာစသည်ကိုသိသောဉာဏ်သည်ခန္ဓာစသည်ကို ဟောပြသော တရားတော်ကို ကြားနာခြင်း ဟူသော သုတသာလျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ သုတမရှိလျှင် ခန္ဓာစသည်မသိနိုင်၊ အဿုတဝါဠ္ဟ အဿုတပုဒ်ဖြင့်ထိုဉာဏ်မျိုးမရှိသော အန္ဓပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြောင်းကိုပြသည်။ [ခန္ဓာယတနာဒိနံသဝနာမိနတ္ထာဝညာစက္ခုပဋိလာဘာဿ (ပညာစက္ခုရခြင်းက ခန္ဓာအာယတန အစရှိသည်တို့ကို ကြားနာခြင်းနှင့်စပ်သောကြောင့်) တေသုံ သဝနာဘာဝဒီပကံ အဿုတဝါတိ ဣဒံ ပဒံ အန္ဓတံဝဒတိ၊—အနု။]

အနေကေသု၊ပေ၊ဇာနန္တိ။ ။ကတံ ဇာနန္တိတိ အတ္ထနာ ပရေဟိစ ကတံ ကုသလာကုသလံ (မိမိသည်၎င်း, သူတပါးတို့သည်၎င်း ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကိုဂုဏ်း၊) တေဟိနိပ္ဖါဒိတံ သုခ ဒုက္ခံ (ထိုမိမိ,သူတပါးတို့ပြုစီးစေအပ်ပြီးသော သုခ,ဒုက္ခကိုဂုဏ်း၊) ယာထာဝတောဇာနန္တိ၊(အနုဋီကာ၊)ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အတွက် ''ကတံ—မိမိ သူတပါးတို့သည် ကမ္မာသိန်းပေါင်းများစွာတို့က ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်အကုသိုလ် သုခ ဒုက္ခကို+ဇာနန္တိ ဧတိ ကတည်းနော'' ဟုပြုပါ။

ပါကဋံစ၊ပေ၊ဂဟဏာဒိနာ။ ။ပရဲသံ အတ္ထနာ အတ္ထနောစ ပရေဟိ ကတံ ဥပကာရံ ယထာဝုတ္တာကာရေန ပါကဋံ ကရောန္တိ —သူတပါးတို့အတွက် မိမိသည် ပြုအပ်ပြီးသော, မိမိအတွက် သူတပါးတို့သည်လည်းပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကိုသတိဇနန အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏ စသော ဋီကာဝယ် ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်ကြကုန်၏၊—အနု။

ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ''ကတံ—ပြုအပ်ပြီးသောကျေးဇူးကို + ဝေဒယန္တိ—သတိဇနန အာမိသ ပဋိဂ္ဂဟဏစသောအားဖြင့်သိစေတတ် ထင်စွာပြုတတ်ကုန်၏၊ဧတိ ကတဝေဒိနော'' ဟု ပြုပါ။ [သတိဇနနဟူသည်ထိုကျေးဇူးကိုအမှတ်ရစေခြင်းတည်း၊ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏဟူသည်ထိုကျေးဇူးကိုဆပ်သောအားဖြင့် သူ့မှာအကျိုးရအောင်အာမိသကိုအလှူခံခြင်းတည်း၊ဥပမာ-ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ သားတော်(၅၀၀)တို့သည် နောက်တဘဝသို့ရောက်နေသော မိခင်ဟောင်း၏ဆွမ်းကို အလှူခံကြသကဲ့သို့တည်း။]

တထေဝ-ထို့အတူပင်လျှင်၊ ဒုက္ခိဿ(ဒုက္ခိတဿ)-ဒုက္ခရှိသူ(ဒုက္ခရောက်သူ)၏၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုဘွယ်ကိစ္စကို၊ သက္ကစ္စံ- ကောင်းစွာပြု၍၊ ဝါ—လေးလေးစားစား၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ ပန-ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အသင်္ခ်ေယျအပ္ပမေယျသုံပီ — မရေတွက်အပ်, မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော ကာလတို့၌လည်း၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဥပကာရံ—ခလျှော်စွာပြုတတ်သော ကျေးဇူးကိုဂုဏ်း၊ မဂ္ဂဖလာနံ-မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ ဥပနိဿယံစ- အားကြိုးသော မှီရာအကြောင်းကိုဂုဏ်း၊ ဇာနာတိ-၏၊ ပါကဋံစ - ကိုလည်း၊ ကရောတိ - ၏၊ စ—သည်သာ မကသေး၊ သီဟော—ခြင်္သေ့သည်၊ ဇဝံ-အဟုန်ကို၊ (ကရောတိ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) သဗ္ဗတ္ထ—အလုံးစုံသောအရာတို့၌၊ သက္ကစ္စမေဝ—ကောင်းစွာပြု၍သာလျှင်၊ ဝါ-လေးလေးစားစားသာလျှင်၊ ဓမ္မဒေသနံ—တရားဟောမှုကို၊ ကရောတိ-ပြုတော်မူ၏။

အရိယဘာဝေါတိ-ကား၊ [အရိယဘာဝ ဂေါစရဒီတာမှ "အရိယဘာဝ" ကို ခဲ့၍ ဖွင့်သည်၊] ယေဟိ - အကြင် မဂ်ဖိုလ်တရားတို့နှင့်၊ ယောဂတော—ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ အရိယာ—အရိယာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ၊ တေမဂ္ဂဖလဓမ္မာ—ထို

တထေဝ၊ ပေ၊ ကရောန္တိ ။ ။ "တထေဝ — ထို့အတူပင်" ဟု ပေး၍ "ပါကဋံ ကရောန္တိ" ကို ပြည့်စုံးသည်ဟု ယူလျှင် "ဒုက္ခိတ" အရ ဗျာဓိစသော ဒုက္ခရောက်နေသူကိုလည်း ယူနိုင်၏၊ ဤအလို "ကာတဗ္ဗံ" အရလည်းပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းစသောကိစ္စကို ယူပါ၊ ["ဗျာဓိအာဒီဟိ ဒုက္ခိတသဉ္ဉပဒဉ္စာနံကာတဗ္ဗံ" ၊—အနု။] "တထေဝဖြင့် သတ်ဇနန အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိကို ပြန်ညွှန်းသည်" ဟု ယူလျှင် ဒုက္ခိဿ အရ သံသာရဒုက္ခရောက်နေသူကို ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ "သံသာရဒုက္ခ ဒုက္ခိတသော ဝေါယထာဝုတ္တာကာရေန ကာတဗ္ဗံ ကရောန္တိ" ဟု တနည်းဖွင့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ "ဒုက္ခိဿ" ဟုလည်း, "ဒုက္ခိတဿ" ဟု ပါ၌ ၂ မျိုးတွေ့ရ၏၊ "ဇ္ဈန္ဒဝဇိရဂါထာပါဒ" ဟု ယူလျှင် "ဒုက္ခဿ" ဟု ရှိမှ "တ+တ+ဇ+ဂ+ဂ" ဟု ဖြစ်၍ ဆန်းတဲ့ပါသည်။]

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါပန ။ ။ ပြခဲ့သောအဖွင့်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့အတွက် ဖြစ်၍, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအတွက် "ကတဉ္ဉုကတဝေဒိ ဒုက္ခိတဿ သက္ကစ္စံ ကရောတိ ကိစ္စံ" ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပန စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့၏ အသင်္ချေယျကာလတို့က ပြုအပ်ဘူးသော ကျေးဇူးကိုဂုဏ်း, မဂ်ဖိုလ်အကြောင်းကောင်းမှုကိုဂုဏ်း သိတော်မူသောကြောင့် ကတဉ္ဉုမည်တော်မူ၏၊ ထိုကျေးဇူး, ထိုဥပနိဿယကို သတိပေးသောအားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြုတော်မူတတ်သောကြောင့်ကတဝေဒီလည်း မည်တော်မူ၏၊ ကေသရာဇာခြင်္သေ့မင်းသည် သားကောင်ကို ဖမ်းရာ၌ မည်သည့်သားကောင်မဆို မိမိအဟုန်ကို မလျော့သကဲ့သို့ ဘုရားရှင်လည်း သံသရာဒုက္ခရောက်နေသောသတ္တဝါတို့ကို အံကျွတ်တရား ရစေတော်မူရာဝယ် မည်သည့်ပရိသတ်၌မဆို လေးလေးစားစား တရားဟောမှုကို ပြုတော်မူသောကြောင့် "ဒုက္ခိတဿ သက္ကစ္စံ ကရောတိ ကိစ္စံ" လည်း ဖြစ်တော်မူသည်—ဟူလို။

မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို၊ (အရိယဘာဝေါတိ–ဟူ၍၊) ဒဋ္ဌဗ္ဗံဝါ၊ အရိယကရဓမ္မော–အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သောတရားတို့ဟူသည်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခနာဒယော–အနိစ္စဟု ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် အစရှိသည်တို့ဟုသည်း၊ [အာဒိဖြင့် ဒုက္ခ ဒုက္ခန အနတ္တာဒုက္ခန တို့ကိုယူ၊]ဝါ-တနည်း၊ ဝိပဿိယမာနာ - ဝိပဿနာ ရှုအပ်ကုန်သော၊ အနိစ္စာဒယော–အနိစ္စအစရှိသောတရားတို့ဘည်း။

သောတာနိတိ–ကား၊ တဏှာ၊ ပေ၊ သောတာနံ–တဏှာဒိဋ္ဌိ, ကြွင်းသော ကိလေသာ, ဒုစရိုက် အဝိဇ္ဇာဟူကုန်သော အယဉ်တို့သည်၊ (သဝန္တိ–နှ၏၊) သောတာနံသံဝရံဖြူမိတိ–ဟူ၍၊ ဝတွာ–ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပညာ၊ ပေ၊ ဝစနေန–စကားတော်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိဋ္ဌစပ်၊) သောတာနံ–တဏှာစသော အယဉ်တို့ကို၊ သံဝရော-စောင့်စည်းကြောင်းတရားသည်၊ ပိဒဟနံ–ပိတ်ဆို့ကြောင်းတရားသည်၊ သမုစ္ဆေဒညာဏံ–အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ကြောင်းဉာဏ်တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညေယ်တိ။

အဓိဝါသနာ–မိမိအထက်၌ သက်ဝင်တည်နေစေခြင်းသည်၊ ဝါ-အရာရာဝယ် အနာခံခြင်းသည်၊ ခန္တီတိ–ခန္တီမည်၏။ သာစ-ထို အဓိဝါသနာဟူသည်လည်း၊ တထာ-ထို သည်းခံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-သော၊ ခန္ဓာ-

---

အရိယကရဓမ္မာ။ ။"အရိယဘာဝကရ" ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် အကြေကြီပါ၊ "အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ် (အရိယျာဖြစ်အောင်ပြုတတ်) သော တရားများ" ဟူသည်လောကီရဟန္တာမခန္ဓာတို့ကို အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တာဟု ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်များတည်း၊ ထိုဝိပဿနာဉာဏ်များဖြင့် မဂ်ကိုရ၍ အရိယဖြစ်ကြရသည်။

ဝိပဿိယမာနာဝါ။ ။ဤနည်း၌ အရိယသစ္စာတို့ကို "အရိယကရဓမ္မ" ဟု ဆို၏၊ ထိုသစ္စာ ၄ ပါးတို့တွင် ဒုက္ခနှင့် သမုဒယ ၂ ပါးကိုပြလို၍ "ဝိပဿိယမာနာဝါ အနိစ္စာဒယော" ဟု တနည်းမိန့်သည်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်သော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တာဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅ ပါးကို "အရိယကရဓမ္မ" ဟု ခေါ်သည်–ဟူလို၊ [အရိယကရဓမ္မာ အရိယသစ္စာနိတိပုရိမဒ္ဒယ သစ္စဝသေန ဝုတ္တံ ဝိပဿိယမာနာ အနိစ္စာဒယောတိ၊-အနု၊]

တနည်း။ ။"ဝိပဿိယ" ၌ "ဝိသေသေန-ပဿိယ– အထူးသဖြင့် ရှုအပ်" ဟု အနက်ယူလျှင် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်း, သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ခြင်း, နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း, မဂ္ဂကို ပွားစေခြင်းအားဖြင့် ၄ မျိုးလုံးသော ရှုခြင်းရ၏၊ ထိုသို့ရသော ကြောင့် အနိစ္စာဒယျော၌ အဲ့ဒါဖြင့် နိစ္စဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုယူပါဟု အနုဗ္ဗတနည်း ပြသေး၏။

သာစ၊ ပေ၊ ခန္ဓာ။ ။အဓိဝါသနာ (ခန္တီ) ၏တရားကိုယ်ပြစကားတည်း၊ အအေးအပူ ဒုံသမကသစသော သက်ရှိသက်မဲ့သင်္ခါရတို့၏မိမိအပေါ်၌ ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်း (သက်ရှိတို့က နှိပ်စက်ခြင်းစော်ကားခြင်း) များကိုသည်းခံသော အခြင်းအရာကို "တထာ" ဟုဆိုသည် [တထာတိသဒ္ဒသင်္ခါရာနံ ဝိပ္ပကာရဿဓမနာကာရေန၊–

နာမ်ခန္ဓာတို့တည်း၊ ပညာ–ပညာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကေ–အခ်ို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)၊ ဝါ-တနည်း၊ အံ့ဒေါသေဝေ·အဒေါသ သာတည်း။

ကာယဒုစ္စရိတာဒိနန္တိ–ကား၊ ဒုဿီလျသင်္ခါတာနံ–သီလမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ကာယ ဝစီ ဒုစ္စရိဘာနံ-ကာယ ဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်တို့ကိုဂုဏ်း၊ မုဋ္ဌသစ္စသင်္ခါတာနံ - ပျောက်သောသတိ ရှိသူတို့၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿာနံ–အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ ဟူကုန်သော၊ ပါပကာနံ–အကုသိုလ် တရားတို့ကိုဂုဏ်း၊ အက္ခန္တိ၊ပေ၊ ကောသဇ္ဇာနုဠ္ဠ – သည်းမခံခြင်း, အညာဏ,ကောသဇ္ဇတို့ကိုဂုဏ်း၊ (သံဝရဏဒဘာဒ်စပ်၊)

သင်္ခါရေဟိ–သင်္ခါရတို့မှ၊ အဝိဝဋ္ဋနံ-မပြန်လည်ခြင်းသည်၊ အနုပေက္ခာ–အနုပေက္ခာမည်၏။ သာလယဘာ – သင်္ခါရ တရားတို့၌ တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“ဥပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့် အနုပေက္ခာကို ပယ်ခြင်း”ဟူရာ၌ အနုပေက္ခာဟုသည် သင်္ခါရဘို့မှ မပြန်လည်လိုဘဲ ဘွယ်တာနေခြင်းတည်း–ဟူလို။]

ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ-သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၏တည်ခံကြောင်းဖြစ်သော၊ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေ - အဝိဇ္ဇာစသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌၊ ပဋိလောမဘာဝေါ – ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ် ဟူသည်း၊ သဿကုစ္ဆေဒဂါဟော – သဿတဥစ္ဆေဒဟု ယူခြင်းတည်း၊ ဝါ – တနည်း၊ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကမောဟော–ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပ ဒ်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်း၊... နိဗ္ဗာနေ – ၌၊ ပဋိလောမဘာဝေါ–ဟူသည်၊ သင်္ခါရေသု-သင်္ခါရတို့၌၊ ရဟိ-မေ့, လျော့ခြင်းတည်း၊ဝါ-တနည်း၊နိဗ္ဗာနပဋိစ္ဆာဒကော–နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ မောဟော–တည်း။

အန။] ထိုသို့သည်းခံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နေသော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးကို ခန္ဓာ၏,တရားကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် ကောက်ပါ။

ပညာ တိ ဧကေ။ ။ဧကေဆရာတို့ကဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်၍သည်းခံရသော်ကြောင့် ခန္ဓာအရဉာဏ်ကိုကောက်ကြ၏ဉာဏ်မရှိသော်လည်း (ဉာဏ်မရှိစေကာမူဉာဏ်မယှဉ်ခိုက်၌လည်း) ခန္ဓာဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ထိုဝါဒကို“ဧကေဝါဒ”ဟုဋီကာဆရာဆိုသည် [အဝိပရီတမမ္မာတောယ နိဗ္ဗာယံခမန္တီတိ ပညာ ခန္ဓာတိ – အကြောင်းမဲ့ရှုဆင်ခြင်၍ နှစ်သက်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်ပညာကို ခန္ဓာဟု ဆိုသည်၊–အန။]

အဒေါသော ဧဝေါ။ ။ထိုသည်းခံ၍ နေချိန်၌ ဒေါသ မဖြစ်သောကြောင့် ဒေါသ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောအဒေါသပြဋ္ဌာန်းသောခန္ဓာကိုအရကောက်ခြင်းသာ ဋီကာဆရာတို့၏အလိုတည်း၊ထို့ကြောင့်“တထာ ပဝတ္တာ ခန္ဓာ”နှင့်“အဒေါသော ဧဝ”သည် အချင်းချင်း မဆန့်ကျင်ကြ-ဟုမှတ်ပါ။ [အဒုဋ္ဌသော ဝ (ဒေါသဖြစ်သူ၏သာ)တိတိက္ခာဘာဝတော တထာ ပဝတ္တာ ခန္ဓာဘိ အဒေါသပဋ္ဌာနာ ခန္ဓာဝုတ္တာတိ အဒေါသော ဧဝေါတိ တတိယဝိကပ္ပေါ ဝုတ္တော-အန။]

ယာဒိသဿ-အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကိလေသဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အပ္ပဟီနတ္တာ-မပယ်အပ် မပယ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ သန်ဂါရနိမိတ္တံ-သန်ဂါရဆားရုံကို၊ နာ မုဥ္ဆတိ-မလွှတ်၊ သော ကိလေသော-ထိုကဲ့သို့သော ကိလေသာကို၊ သန်ဂါရနိမိတ္တာဂ္ဂါဟော်တိ-ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊[သန်ဂါရဆားရုံကိုယူကြောင်း ကိုလေသာကို"သန်ဂါရနိမိတ္တာဂ္ဂါဟ"ဟု ခေါ်သည်၊]ဝါ-တနည်း၊ သန်ဂါရနိမိတ္တာဂ္ဂဟဏသ-သန်ဂါရဆားရုံကို ယူခြင်းကို၊ အတိက္ကမနံ-လွန်ခြင်းသည်၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းတည်း။

စတုန္နံ-နှစ်သော၊ အရိယမဂ္ဂါနံ- အရိယမဂ်တို့၏ဝါ၊ -တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အစ္ဆန္နံ-စင်စစ်၊ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန-ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယံ ပဟာနံ-သည်၊ (အဋ္ဌိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ယံပုဒ်, ဘာဝိတတ္တာပုဒ်, အပ္ပဝတ္တိဘာဝေနပုဒ်တို့ကို ပဟာနံ၌စပ်ပါ-ဟူလို၊] ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ပတပါး၊ စောဒကပက္ခ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ကေန-အဘယ်ဘရား၊ ဖြင့်၊ ပဟာနံ - သည်၊ (ဟောတိ-နည်း၊) ဣတိ-ဤကဲ့သို့ စောဒနာတည်း၊ အရိယမဂ္ဂေဟဝ - အရိယမဂ်တို့ဖြင့်ပင်၊ (စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော အရိယာမဂ်တို့ဖြင့်ပင်၊) (ပဟာနံဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ ဘာဝိဘတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဝစနေန-တေသံ ဘာဝိတတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဟူသော စကားဖြင့်၊[အဋ္ဌကထာ၌ "စတုန္နံအရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ" ဟူသော စကားကိုယူ၍ "တေသံ ဘာဝိဘတ္တာ" ဟု ဆိုသည်၊ "အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန"ကိုယူ၍"အပ္ပဝတ္တိဝစနေန"ဟုဆိုသည်၊] အယံအဓိပ္ပာယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝိညာယမာနော - သိအပ်သိနိုင်သည်၊ (ဟောတိ)။

သမုဒယပက္ခိကာသာတိ ဧတ္ထ-၌၊ စတ္တာရောပိ-နှံသော၊ မဂ္ဂါ-မဂ်တို့သည်၊ စတုသစ္စာဘိသမယာ - သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ကုန်၏၊ဣတိကတ္ဝာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တေဟိ-ထိုမဂ်တို့ဖြင့်၊ပဟာတဗ္ဗနာ - သော၊ တေနတေန သမုဒယေန-ထိုထို သမုဒယ တဏှာလောဘနှင့်၊ သဟ - အတူတကွ၊ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ - ကြောင့်ဂုဏ်း၊ သမုဒယသဘာဂတ္တာစ - သမုဒယနှင့်တူသော အဘို့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်ဂုဏ်း၊သစ္စဝိဘင်္ဂေ - ၌၊ သဗ္ဗကိလေသာနံ - တို့၏၊ (ဘာဝဒ္ဒုစပ်၊) သမုဒယဘာဝသ-သမုဒယအဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာစ - ကြောင့်ဂုဏ်း၊ ဒိဋ္ဌိအာဒယော-ဒိဋ္ဌိအစရှိသော ကိလေသာတို့ကို၊ သမုဒယပက္ခိကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

ကာယဝါစာစိတ္တာနံ -ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့၏၊ဝိရူပပ္ပဝတ္တိယာ - ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်ခြင်းကို၊ နယနံ အပယာဝနံ-ပယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ပယ်တတ်သောတရားသည် ၊ (ဝိနယော-ဝိနယမည်၏၊) ဝါ - တနည်း ၊ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ-ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝိနာသနယနံ-ပျက်စီးခြင်းသို့ ဆောင်ခြင်း

သည်၊ ဝါ–ပျက်စီးခြင်းသို့ ဆောင်တတ်သောတရားသည်၊ ဝိနယော-မည်၏၊ ဝါ–တနည်း၊ တေသံ-ထိုကဲ့သဲ့ဝါစဲ့စိတ္တတို့၏၊ ဇိမ့ပ္ပဝတ္ထိံ-ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ်ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ–ဖြတ်၍၊ ဥဇုကနုယနံ–ဖြောင့်မတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့ဆောင်ခြင်းသည်၊ (ဆောင်တတ်သောတရားသည်၊) ဝိနုယနံ-မည်၏။

ဧသသေတိ-ကား၊ဧသော-ဤအရိယ အရိယဓမ္မ အရိယဝိနယသည်၊သော ဧဝ–ထို သပ္ပုရိသ သပ္ပုရိသဓမ္မ သပ္ပုရိသဝိနယပင်ဟုတည်း၊ (တနည်း)သော-ဤသပ္ပုရိသ သပ္ပုရိသဓမ္မ သပ္ပုရိသဝိနယသည်၊ သော ဧဝ-ထိုအရိယ အရိယဓမ္မ အရိယဝိနယပင်တည်း၊ အတ္ထတော–အနက်အားဖြင့်၊ အနညော–တမျိုးတခြားမဟုတ်၊ ကွတိအတ္ထော၊ တဇ္ဇာတေတိ-ကား၊ အတ္ထတော–အနက်အားဖြင့်၊ တံသဘာဝေါဝ-ထိုသဘောရှိသည်သာ၊ သပ္ပုရိသော–သူတော်ကောင်းသည်၊ အရိယသဘာဝေါ-အရိယာသဘောရှိ၏၊ အရိယောစ-အရိယာသည်လည်း၊ သပ္ပုရိသသဘာဝေါ-သူတော်ကောင်းသဘောရှိ၏၊ ကွတိ အတ္ထော။

အဒ္ဓယန္တိ-ကား၊ ဒွယတာရဟိတံ-၂ ပါးစုံ၏အဖြစ်မှကင်းသည်ကို၊(သမန္နုပဿတိဒ္ဒုစပ်၊) ဝဏ္ဏမေဝ-အဆင်းအရောင်ကိုပင်၊ အစ္ဖိတိ-မီးလျှံဟူ၍၊ဂဟေတ္ဝာ-ယူပြီး၍၊ ဝါ-တနည်း၊ အစ္ဆိံ–မီးလျှံကို၊ ဝဏ္ဏော ဧဝ-အဆင်းအရောင်ပင်တည်း၊ ကွတိ-သို့၊ (ဂဟေတ္ဝာ-၍၊) တေသံ–ထိုအစ္ဆိဝဏ္ဏတို့၏၊ ကေတ္တံ-တခုတည်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဿန္တော ဝိယ-ရှုသူကဲ့သို့၊ ယထာတက္ကိတံ–အကြင်အကြင်ကြံဆအပ်ပြီးသော၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ ရူပန္တိ-ရုပ်ဟူ၍၊ ဝါ-နည်း၊ ယထာဒိဋ္ဌံ-အကြင်အကြင် မြင်အပ်ခဲသော၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ အတ္တာဝဓိ-ဟူ၍၊ ဂဟေတ္ဝာ-၍၊ တေသံ-ထိုရုပ အတ္တဘို့၏၊ ကေတ္တံ–ကို၊ ပဿန္တော–ရှုသူဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ တ္ထေ-ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကင်၊ ရူပံ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝါ–ရုပ်သည် အတ္တဟူ၍၊ကွမိသာပဝတ္တိယာ-ဤဖြစ်ခြင်းဌာ၊ အဘာဝေဝ-အတ္တမှတသီးတခြားမရှိပါသော်လည်း၊ (မရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊) ရူပ-ရုပ်ဌာ၊ အတ္တဂ္ဂဟဏံ–

ကာယ၊ပေ၊ဝိနယနံ။ ။“ဝိနယနဌေန” မှ ဝိနယကိုဖွင့်သော စကားတည်း၊ ပဌမနည်းဌ “ကာယဝါစာစိတ္တာနံ ပိရူပပ္ပဝတ္တိယာ”ဖြင့် ဝိ၏အနက်ကိုပြ၏၊ နယနံကို အပယာပနံဟုဖွင့်၏၊ “ဝိနယန-ကိုယ်နှုတ် စိတ်တို့၏ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်ရှားတတ်” ဟူလို၊ ဒုတိယနည်းဌ ဝိကို “ဝိနာသ” ဟုဖွင့်၏၊ “ဝိနယန-ကာယဒုစရိုက် စသည်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းသို့ဆောင်တတ်”ဟူလို၊ တတိယနည်းဌ ဝိကို“ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ”ဟုဖွင့်၏၊“ဝိနယန-ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့၏ ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ်ဖြစ်ခြင်းကို ဖြတ်၍ ဖြောင့်မတ်အောင် ဆောင်တတ် ” ဟူလို။

အဘာဝေဝိ ရူပေ။ ။ရုပ်ကို အတ္တဟု ယူဆရာဌ ရုပ်ကတခြား၊အတ္တကတခြားဟု မကွဲပြားသောကြောင့်ရုပ်၏အဟ္တမှတသီးတခြားမရှိတော့ခြင်းကို“အဘာဝေဝိရူပေ” ဟု ဆိုသည်၊ အဆင်း၏ မီးအလျှံမှ တသီးကခြားခွဲ၍ မတည်ရှိသကဲ့သို့တည်း။

အတ္တဟု ယူခြင်းသည်၊ ပဝတ္တမာနံ--ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ၊ ကိမိဝ--နည်း၊) အစ္စိယံ - မီးလျှံ၌၊ ဝဏ္ဏဂဟဏံ-အဆင်းအရောင်ကို ယူခြင်းသည်၊ (ပဝတ္တမာနံဝိယ--ကဲ့သို့တည်း၊) စ-ဆက်၊ ဥပမာယော-ဥပမာတို့ကို၊ အနုညတ္တာဒိဂ္ဂဟဏ နိဒဿနဝသေနေဝ-အမျိုးတခြား မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် အစရှိသည်ကို ယူခြင်းကို ညွှန်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တာ--ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝဏ္ဏာဒီနံ--တို့၏၊ (ပ်ဇ္ဇမာနတ္တံဝိယ--ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊) အဝတ္ထနော - အတ္တ၏၊ ဝိဇ္ဇာမာနတ္တဿ - ကို၊ ဝါ - တနည်း၊ အတ္တနော - အတ္တ၏၊ (အဝိဇ္ဇမာနတ္ထံဝိယ-ထင်ရှားမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊) ဝဏ္ဏာဒီနံ--တို့၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္တဿ-တင်ရှားမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုး၌၊ န(ဝုတ္တာ)-ဆိုအပ်ကုန်သည်မဟုတ်။

သရီရနိပ္ဖတ္တိယာတိ-ကား၊ သရီရပါရိပူရိယာ-ကိုယ်တော်၏ ပြည့်စုံခြင်းနှင့်၊ (သမန္နာဂတောဒ္ဓစပ်၊)နိစ္ဆိတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၌၊ အာသက္ကန္တော-မစ္ဆမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)။ ဝိစိနန္တော--စူးစမ်းဆင်ခြင်လသော်၊ ကိစ္ဆတိ-ပင်ပန်းရ၏၊ [စာကို စဉ်းစားရာ၌ပင်ပန်းခြင်းမျိုးတည်း၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-မည်၏။

ဣဒပ္ပစ္စယာနံ ဘာဝေါတိ--ဟူသော ပါဌ်ဖြင့်၊ ဇာတိ အာဒိသဘာဝမေဝ--ဇာတိ အစရှိသည်တို့၏ သဘောကိုပင်၊ အာဟ၊ ဝါ--တနည်း၊ ဇာတိအာဒိနံ--ဇာတိ အစရှိသည်တို့၏၊ ဇရာ၊ပေ၊သမတ္ထတံ-ဇရာမရဏာ အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊(အာဟ)၊ ပန-ဆက်၊ ဇာတိအာဒိဝိနိမုတ္တာ--ဇာတိအစရှိသည်မှလွတ်သော၊သာ-ထို ဇရာမရဏာဒိဥပ္ပါဒနသမတ္ထတာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဒပ္ပစ္စယတာတိ--ဣဒပ္ပစ္စယတာ ဟူသောအမည်သည်၊ တေသံယေဝ-ထိုဇာတိအစရှိသည်တို့၏ပင်၊ အဓိဝစနံ-အမည်သည်၊ ဟောတိ။

ဣဓ-ဤဒဿနနန ပဟာတဗ္ဗဘိဂ်၌၊ အနာဂတကိလေသာ--တိုက်ရိုက်မသောသောကိလေသာတို့ကို၊ တဒေကဋ္ဌာကိလေသာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ၊ ဣတိ--

---

အနုညတ္တာဒိဂ္ဂဟဏာ။ ။ရုပ်ကို အတ္တဟု ယူရာ၌ မီးလျှံနှင့် အဆင်းကို ဥပမာပြထား၏၊ ထိုသို့ပြရာ၌အစွမ်းနှင့် ဝဏ္ဏသည် ဟူ၍မျိုးမပြားသကဲ့သို့ ရုပ်ကို အတ္တဟုယူရာ၌ ရုပ်နှင့် အတ္တသည် ဟူ၍မျိုးမပြားဟုသာဥပမာပြလိုရင်းဖြစ်၏၊ ဝဏ္ဏသည်ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ "အတ္တသည်ထင်ရှားရှိ၏" ဟုဂုင်း, အတ္တသည် ထင်ရှားမရှိသကဲ့သို့ "ဝဏ္ဏာလည်း ထင်ရှားမရှိ" ဟုဂုင်းဥပမာပြလိုရင်းမဟုတ်ပါ။

အာဒိဖြင့် ယူဘွယ်။ ။အာဒိဖြင့် (ရူပဝန်နဲ့ဝါအတ္တာနံစသည်၌ ရုပ်နှင့်အတ္တတို့တမျိုးတခြားစီဖြစ်ရကား) အံ့ညတ္တာကိုယူပါ၊ဝဏ္ဏာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် နောက်လာမည့် ရူက္ခပုပ္ဖမဏိတို့ကို ယူပါ၊ ရူက္ခစသည်တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် (သစ်ပင်ဟူ၍) မရှိ၊ သို့သော် ရုပ်အပေါင်းကိုစွဲ၍ ပညတ်ရသော ဥပါဒါပညတ် အနေအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့်ရူက္ခစသည်ကို ထင်ရှားရှိသည့်အနေအားဖြင့်ဥပမာပြရသည်၊ (အနု)။

ကြောင့်၊ တေ-ထိုအနာဂတကိလေသာတို့ကို၊ ဒဿေတုံ ဌါ၊ ဣမိဿာစ ပါဠိဋ္ဌ
ယာတိ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဃကာဒရေန)အာရဒ္ဓံ၊ သဟဇေကဋ္ဌဝသေနာတိ-ကား၊
တတ္ထ-ထို ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်၌၊ ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌယာ—ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိနှင့်၊
သဟဇေကဋ္ဌဝသေန-အတူတကွဖြစ်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့် တခုတည်းသော စိတ်၌
တည်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ပဟီယန္တိဋ္ဌစပ်၊)ဣတိ-သို့၊ အတ္ထတော—သာမတ္ထိယတ္ထ
အားဖြင့်၊ ဝိညာယတိ-၏၊ [“သဟဇေကဋ္ဌ” ဟု သာမညဆိုသော်လည်း အဏု
ဋ္ဌာနအားလျော်စွာ “ထိုဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်၌ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိနှင့်
သဟဇေကဋ္ဌတည်း” ဟု ပြစ္ဓမ်းနိဂုံးခြင်းကို သာမတ္ထိယတ္ထဟုဆိုသည်၊]

တံသမ္မယုတ္တောတိ-ကား၊ တေဟိ သံယောဇနေ ကိလေသေဟိ-ထိုသံယော
ဇဉ်,ထိုကိလေသာတို့နှင့်၊ သမ္မယုတ္တော—သော။ ဣတိပိအတ္ထော—သည်လည်း၊
ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် တံသမ္မယုတ္တောဋ္ဌ တံသဒ္ဒါဖြင့် တဒေကဋ္ဌ
ကိလေသာကိုသာ ညွှန်ပြပါသော်လည်း ဤဋီကာဆရာက “တီဏိသံယောဇနာ
နိ” အာဒိသံယောဇဉ်နှင့် “တဒေကဋ္ဌာဒိကိလေသာ” အာဒိကိလေသာ၊ဤ ၂ မျိုး
လုံးကိုပင် တံသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြသည်၊]

တထာ-တူ၊ တေသ-ဤကဲ့၏၊ (တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မံ စသည်ဋ္ဌ ကာယကံ
စသည်၏၊) တေ သံယောဇနကိလေသာ—ထို သံယောဇဉ်, ထိုကိလေသာ
ဟူကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနံ—ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ သမု
ဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့လည်း၊ (ယုဇ္ဇတိ)၊[အဋ္ဌကထာမှတနည်းဖြစ်သော
ကြောင့် “ဣတိဝါ” ဟု ဆိုသည်၊ တံသမုဋ္ဌာနံဋ္ဌ တံဖြင့် ကိလေသာကိုသာ အဋ္ဌ
ကထာစဲ့၏၊ ဤဋီကာနည်းအလိုကား သံယောဇဉ်, ကိလေသာ ၂မျိုးလုံးကို
စဲ့သည်။]

စပန—ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ သံယောဇနရဟိတေဟိ — သံယောဇဉ် အဖြစ်မှ
ကင်းကုန်သော၊ (သံယောဇဉ်အမည်မရကုန်သော၊) ကိလေသေဟိ - တို့နှင့်၊
[ထိန,ဥဒ္ဓစ္စ,အဟိရိက,အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊ တနည်း - ထိန,အဟိရိက,
အနောတ္တပ္ပကိလေသာ တို့နှင့်၊] သမ္ပယုတ္တာနံ - ယှဉ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့၏ဖျင်း၊
(“တံသမ္မယုတ္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓော” စသော ပါဠိတော်အရ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ
စသော ခန္ဓာတို့၏ဖျင်း၊)သမုဋ္ဌာနံစ-ထိုကိလေသာတို့ကြောင့်ဖြစ်သော ကံတို့
၏ဖျင်း၊ (“တံသမုဋ္ဌာနံကာယကမ္မံ” စသော ပါဠိတော်အရ ကာယကံစသော
ကံတို့၏ဖျင်း၊)သဗ္ဗာဝတော-ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိလေသေ
ဟေဝ—ကိလေသာတို့နှင့်သာ၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ (သင်္ဃ
ကာရေန)ကတာ-ပြုအပ်ပြီ၊[အဋ္ဌကထာ၌ သံယောဇဉ်ကိလေသာ ၂ မျိုးလုံးကို
တံသဒ္ဒါဖြင့် မညွှန်ပြဘဲ ကိလေသာတမျိုးကိုသာ ညွှန်ပြ၍ အနက်ယောဇနာ
မှုကို အဋ္ဌကထာဆရာပြုသည်-ဟူလို၊]

သံယောဇနာနံဝိယာတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တာနံ–အကြင်အကြင်ဟောတော်မူ အပ်ပြီးကုန်သော၊ (“တီဏိသံယောဇနာနိ,တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ” စသည် ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊) သံယောဇန တဒေကဋ္ဌကိလေသာဒီနံ– သံယောဇဉ်, တဒေကဋ္ဌကိလေသာ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ (ပဟာတဗ္ဗ တာ)ဝိယ -ပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ တေဟိတိ-ကား၊ ဒုဿနဘာဝနာ မဂ္ဂေဟိ–သောတာပတ္တိမဂ်, အဂ္ဂမဂ် ၃ ပါး တို့သည်၊ (အပဟာတဗ္ဗတံဋ္ဌ စပ်၊) အာဘိသခ်ါရဝိညာဏံ–အာဘိသခ်ါရဝိဉာဏ်ဟူသည်၊ ကုသလာကုသလံ-ကုသိုလ်အကုသိုလ်တည်း၊ နာမရူပဉ္စ–နာမ်ရုပ်ဟူသည်လည်း၊ ဝိပါကံ-ဝိပါက် တည်း၊ (နာမ်ဝိပါက်နှင့် ကမ္မဇ ရုပ်ဝိပါက်တည်း၊) ဣတိကတွား–ဤသို့ နှလုံး သွင်း၍၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ အနုညာဘန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ပဟာဘဗ္ဗဟေတုကာတိ-ဟူသော၊ ဘေသ္မိံ သမာသပဒေ- ဤသမာသ်ပုဒ်၌၊ ကေဒေသေန – တစိတ်အား,ဖြင့်၊ သမာသပဒတ္ထံ – သမာသိ ပုဒ်၏ အနက်ကို၊ ဟေတူစေဝါတိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)ဝံဒတိ၊စ-ဆက်၊တွေ-ဤပါဠိတော်၌၊ ပုရိမနယေန–ဖြင့်၊ ဤမေ၊ ပေ၊ ဟေတုကာတိ-ဟေတုကာ ဟူသော ဤပုဒ်၌၊ ဝါ–ဤပုဒ် အရ၊ ဤမေသဝေ–ဤဘရားတို့သည်သာ၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ ဟေတုကာ–ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတရားတို့တည်း၊ ဤတေ-ဤတရား တို့မှ၊ အညေ-အခြားသောတရားတို့သည်၊ နှ (ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတု ကာ)–ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတရားတို့မဟုတ်၊ ဤတိ အယံနိယမော– ဤ သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ ဤမေ – ဤတရားတို့သည်၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာယေဝ–ဘိုသာတည်း၊ ဤဘဴ (အယံနိယမော)-သည်၊ နှ(ပညာယတိ)၊ ဟသ္မာ, ဤမေသံ–ဤတရားတို့၏ ဒဿနေန ပဟာ တဗ္ဗဟေတုကဘာဝေါ-သည်၊ အနိယတော-မမြဲ၊(ကသ္မာ)၊ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတ မောဟာသ–ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟ၏၊ အဟေတုကတ္တာ – သမ္ပယုတ်ဟိတ်

၉ဤတွေ့စ ပုရိမနယေန။ ။[ပါဠိတော်၌ ၂ နည်း ပြထားသောကြောင့် “ပုရိမ နယေန”ဟုဆိုင်း,နောက်၌ “ဒုတိယနယော”ဟုဆိုင်း စကားသုံးသည်၊] [တသ္မာပန ဘဂဝတာ ပဌမနယံ ဝတ္ဝာ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော၊ နနု ပဌမနယေ ဝုတ္တံဓမ္မာယေဝ ဒုတိယနယေ ဝုတ္တောတိ ကတ္ဝာ “ဧတ္ထစာ”ထိ အာဒိမာဟ၊–မရု၊] ပါဠိတော်ပဌမ နည်းဝယ်“ဤမေဓမ္မာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာ”ဟူသောနိဂုံးဖြင့် “ဤတရား တို့သာ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုက”တို့မည်၏၊အခြားတရားတို့ကား “ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကမမည် ”ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်သည် ထင်ရှား၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ အနိယတော။ ။ထိုသို့ မထင်ရှားသေးသောကြောင့် ဤတရား တို့၏ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကအဖြစ်ကို အမြဲမသတ်မှတ်နိုင်၊ ဘဉ်ကြောင့်နည်း-ဓိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟက ပဟာတဗ္ဗ အဟေတုက ဖြစ်နေသောကြောင့်တံည်း။

မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုရိမနယော-သည်၊ ဝိဝရဏီယတ္ထဝါ-ဖွင့်ပြထိုက်သောအနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, ပုရိမနယေန-ဖြင့် ဓံမ္မတော-ဓမ္မအား၊ဖြင့်၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကေ-တို့ကို၊ နိဂ္ဂိပိတ္တာ-ချထား၊တော်မူ၍၊အတ္ထတော-အနက်အား၊ဖြင့်၊ နိဂ္ဂိပိတုံ-ငှါ၊ ဒုတိယနယော (ဘဂဝတာ) ဝုဒ္ဓတ္တာ။ [နိဂ္ဂဟကဏ္ဍဖြစ်၍ ‘‘ နိဂ္ဂိပိတ္တာ, နိဂ္ဂိပိတုံ’’ ဟု ဆိုသည်။]

ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော – ဣဒ္ဓိဝိဓအာဘိညာဉ် အစရှိကုန်သော၊ မဟဂ္ဂတာဝဝါ-မဟဂ္ဂုတ်ဘရား်တို့သည် မူလည်း၊ (ဟောန္တု – ဖြစ်ပါစေကုန်၊) [ပရိတ္တာဝဝါ ဟောန္တု မဟဂ္ဂတာဝဝါမှ မဟဂ္ဂဘာဝဝါကိုဖွင့်သည်၊] အပ္ပမာဏာရမဏာ – အပ္ပမာဏ တရား်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော၊ မဟဂ္ဂတာ – မဟဂ္ဂုတ် တရား်တို့ ဟူသည်၊ စေတော ၊ပေ၊ သမ္ပယုတ္တာ - စေကော ပရိယာဂ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်, အနာဂတံသဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော တရား်တို့တည်း။ [တေ ပန် ပရိတ္တာပိ ဟောန္တိ မဟဂ္ဂတာပိ၏အဖွင့်။]

အနန္တရေ – စုတိ၏အခြား်မဲ့အကျိုး်၌၊ နိယုတ္တာနိ - ယှဉ်ကုန်သော ကံတို့သည်၊ အနန္တရဖလပဋိညောဇနာနိ-စုတိ၏အခြား်မဲ့ အကျိုး်ဟူသော ပဋိညောဇဉ်ရှိသော ကံတို့သည်၊ (အာနန္တရိကာနိ · အာနန္တရိကတို့မည်၏၊) ဝါ-တနည်း၊ အနန္တရ ဖလကရဏသီလာနိ-စုတိ၏အခြား်မဲ့ အကျိုး်ကို ပြုခြင်း အလေ့ရှိသော ကံတို့သည်၊ အာနန္တရိကာနိ-တို့မည်၏။

[ဤသို့ ဝစနတ္ထပြုရမည်ဖြစ်လျှင် အာဘယ့်ကြောင့် အဋ္ဌကထာဉ်‘‘အနန္တရာယေန ဖလဒါယကာနိ’’ ဟု ဆိုပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ‘‘တာနိပန’’စသည်ကိုမိန့်၊] ပန-ဆက်၊တာနိ--ထို အာနန္တရိကကံတို့သည်၊ ပဋိပက္ခေန – ဆန့်ကျင်ဘက်ကံဘပါး်သည်၊ အနိဝါရိယဖလတ္တာ – မတား်မြစ်အပ်မတား်မြစ်နိုင်သော အဝီစိအကျိုး်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဝီစိအကျိုး်

ဝိဝရဏီယတ္ထဝါ။ ။ဤသို့ ပဋ္ဌမနည်းသည် ဟေတုနှင့် ပဟာတဗ္ဗဟေတုကကို ခွဲခြား၍ မပြနိုင်သောကြောင့် ခွဲခြား၍ပြသောအားဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ပြသင့်ရကား အနက်အားဖြင့်ခွဲခြား၍ဖွင့်ပြဘို့ရန် ဒုတိယနည်းကိုဟောတော်မူရသည်။ [ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် မောဟသည် ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗသဟဂုတ်၏, ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကမဟုတ်ဟု အနက်အားဖြင့် ခွဲခြား၍ဖွင့်ခြင်းကို‘‘အဋ္ဌတော နိဂ္ဂိဒိတုံ’’ဟု ဆိုသည်။]

အနန္တရေ၊ပေ၊ အာနန္တရိကာနိ။ ။မာတိကာအဖွင့်၌ ‘‘စုတိ အနန္တရံ ပန အနန္တရံနာမ၊ တသ္မိံ အနန္တရေ နိယုတ္တာနိ တံနိမ္မုက္ကဉေန၊ အနန္တရ ကရဏသီလာနိ အနန္တရပ္ပယောဇနာနိစာတိ’’ဟု ၃ ဝိကပ်ပင်ပြခဲ့၏၊ သို့သော်ထို၌‘‘တတိယနည်းသည် ဤ၌ ဒုကိယနည်း်အဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ ထို၌ ‘‘အနန္တရပ္ပယောဇနာနိ’’ ဟုသာ ရှိ၏၊ ‘‘အနန္တရဖလ’’ ဟု ဖလသဒ္ဒါမပါ။

ကို မတားမြစ်နိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အန္တရာယရဟိတာနိ-အန္တရာယ်မှ ကင်းကုန်၏၊ ကွတိ-ကြောင့်၊အနုန္တရာယေန ဖလဒါယကာနီတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဃာကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တနည်း၊ အနန္တရာယာနိ-အန္တရာယ်မရှိသော ကံတို့သည်၊ အာနန္တရိကာနိ – အာနန္တရိကတို့ မည်၏၊ ကွတိ–သို့၊ နိရုတ္တိဝသေန – ဝစ္ဆာဝိကာရနိရုတ္တိနည်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒသိဒ္ဓိ–ပုဒ်ပြီးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကေသ္မိမ္ပိတိ(ဇေတ္ထ)-၌၊ ပိ သဒ္ဒေန-ဖြင့်၊အဒနကသ္မိံ-တပါးမကမျှားစွာသော ကံကို၊ အာယူဟိဒတ–အားထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝတ္တမေဝ – အာနန္တရိကဟု ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ကွတိ၊ -ဤအနက်ကို၊ ဒသေတိ၊(“အနေကသ္မိမ္ပိ” ဟု ပိပါသည်ကား အပို၊ ဈစ–ဆက်၊ တေသံ–ထို အာနန္တရိကကံတို့၏၊ အညမညုပဋိဗာဟကတ္တံ - အချင်းချင်းဘားမြစ်ဘတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နအတ္ထိ၊ (ကသ္မာ)၊ အပုဋ္ဌိဝကဒ္ဓတ္တာ – ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ-ဆက်၊ အပဋိပက္ခဘာဝေန– ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သမာနဖလတ္တာ – တူသောအဝီစိအာကျိုး ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊(ဟိတ်ကူ)၊ အနုပလပ္ပဒါနတော-လျော်သောအားကို ပေးတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (“ပဒါနတော စ” ဟု စ သဒ္ဒါ ပါသည်ကား အပို)။

သတ္တာနံ–သတ္တဝါဘို့၏၊ သံကိုဒလသာယ–ညစ်နွမ်းခြင်းငှါ၊ ဟေတု-ဇနက အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ပစ္စယော–ဥပထမ္ဘက အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ကွတိ ဧဝမာဒိကော–ဤသို့အစရှိသောဝါဒသည်၊ အဟေတုကဝါဒေါ-အဟေတုကဝါဒတည်း၊ ကဒရောဒတော–ကိုယ်တိုင်ပြုသူသည်ရှင်း၊ကာရယတော-သူတပါးကို ပြုစေသူသည်ရှင်း၊ ဆိန္ဒဒတော – ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သူသည်ရှင်း၊ ဆိန္ဒာပယတော-သူဘပါးကိုဖြတ်စေသူသည်ရှင်း၊ပေါကရောတော-ကိုယ်တိုင်ပြုသူသည်၊ (ကိုဋ္ဌိ – သော၊)ပါပံ - ကို၊ နကရိယာဘိ – ပြုအပ်သည်မမည်၊ ကွတိဧဝမာဒိကော-သည်၊ အကိရိယဝါဒေါ-တည်း၊ (ကောင်းမှု မကောင်းမှုကိုပြုသော်လည်း ပြုရာမရောက်ဟု ပြောဆိုခြင်းဝါဒတည်း၊) ဒိန္နံ – ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ ကွတိဧဝမာဒိကော- သည်၊နတ္ထိကဝါဒေါ-မည်၏၊ ဧတေသု–ဤ၃ ဝါဒတို့ဘွင်း၊ပုရိမဝါဒေါ-ရှေ့ဖြစ်သော အဟေတုကဝါဒသည်၊ ဗန္ဓမောက္ခာနံ–သံသရာ၌ဖြစ်နှောင်ဖွဲ့ခြင်း, သံသရာမှ လွတ်ခြင်းတို့၏၊

ဗန္ဓမောက္ခာနံ။ ။သံသရာ၌နှောင်ဖွဲ့ထားခြင်းကို“ဗန္ဓ”သံသရာမှလွတ်မြောက်ခြင်းကို“မောက္ခ”ဟု ခွဲ၍“နတ္ထိဟေတု၊ပေ၊သံကိလေသသာယ” ဖြင့် သံသရာ၌နှောင်ဖွဲ့ထားခြင်း၏အကြောင်း မကောင်းမှုလည်းမရှိဟု ပယ်၏၊“နတ္ထိ၊ပေ၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ” ဖြင့် သံသရာမှ လွတ်ခြင်း၏အကြောင်း ကောင်းမှုလည်းမရှိဟု ပယ်၏။ [ဗန္ဓမောက္ခကိုမစုဉ်တမျိုးဖွင့်ထားသေး၏။]

ဟေတုံ - အကြောင်းကို၊ ပဋိသေဓေတိ – တားမြစ်၏၊ ဒုတိယော – ဒုတိယ အာကိရိယဝါဒသည်၊ ကမ္မံ - ကံကို၊ (ပဋိသေဓေတိ)၊ တတိယော – တတိယ နတ္ထိကဝါဒသည်၊ ဝိပါကံ – အကျိုးကို၊ (ပဋိသေဓေတိ)၊ ဣတိအယံ - ကား၊ ဓေတေသံ - ဤ ဝါဒတို့၏၊ ဝိသေသော - တည်း။

တန္နီ–ကား၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် တဥ္စ ဂဟေတွာဋ္ဌ တံ၏အဖွင့် ဖြစ်သော ကြောင့် "တန္နီ" ဟု ရှိစေ၊] အဟေတုကာဒိနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - အဟေတုက အစရှိသော နိယတမိစ္ဆာအယူကို၊ ပန - ဗျတိရိုက်ကား၊ နိယတဘာဝံ - မြဲသည်၏ အဖြစ်သို့၊ န အပ္ပတ္တံ – မရောက်သည်မဟုတ်သော၊ (တံ) - ထို မိစ္ဆာအယူကို၊ (ဂဟေတွာ ဋ္ဌစပ်)။ [နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကို "နပန၊ပေ၊ အပ္ပတ္တံ" ဟု ဝိဓသနပြုသည်။

ပစ္စယဇ္ဇေနာတိ–ကား၊ မဂ္ဂပစ္စယသခ်ါတေန–မဂ္ဂပစ္စည်းဟူ ဆိုအပ်သော၊ သမ္ပယောဂဝိသိဋ္ဌေန - သမ္ပယောဂသည် အထူးပြုအပ်သော၊ ပစ္စယဘာဝေန– ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဟူသော၊ (ဟေတုနာ ဋ္ဌစပ်၊)ကွတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ–ဆက်၊ ဏ္ဍေ-ဤ ပဋ္ဌမနည်း ဋ္ဌ၊ (၃ နည်းတို့ကို ဒုတိယနည်း ဋ္ဌ၊) မဂ္ဂပစ္စယဘာဝရဟိတေ- မဂ္ဂပစ္စည်းအဖြစ်မှ ကင်းကုန်သော၊ မဂ္ဂဟေတုဒုက - မဂ္ဂဟေတုက တရားတို့ကို၊ ဒသေတုံ-ဌ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနံ–မဂ္ဂင်တို့ကို၊ ထပနံ – ချန်ထားခြင်းသည်၊ (ဟောဟိ)၊ တေန-ထိုချန်ထားခြင်းဖြင့်၊ [မဒုဋ္ဌေ "တေနာတိမဂ္ဂဝစနေန" ဟုတ္တေရ၏၊] မဂ္ဂ ဟေတုဒုကေ–မဂ္ဂဟေတုက တရားတို့ကို၊ အသင်္ခရဒုတာ-မဂ္ဂင် ၈ ပါးနှင့် မရော သောအားဖြင့်၊ (ဘဂဝါ)ဝဝတ္ထပေတိ–ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တော်မူ၏။

ပန–ဆက်၊ ကောစိ - တစုံတယောက်သည်၊ သစေ ဝဒေယျ – အကယ်၍ ဆိုငြားအံ့၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ဆိုဆာသနည်း၊) ဓေကကံ-တပါးပါးသော၊ မဂ်ံ - အင်္ဂါကို၊ ထပေတွာ–ချန်ထား၍၊ (မဂ္ဂင် ၈ ပါးတွင် တပါးပါးသောမဂ္ဂင်ကို ချန်ထား၍)၊ တံတံသမ္ပယုတ္တာနံ-ထိုထိုမဂ္ဂင်နှင့်ယှဉ်ကုန်သောတရားတို့၏၊ မဂ္ဂ ဟေတုကဘာဝေပိ–မဂ္ဂဟေတုက၏အဲဖြစ်၌လည်း၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာတိ ဣဒံ

မဂ္ဂပစ္စယ၊ပေ၊ပစ္စယဘာဝေန။ ။အဋ္ဌကထာ၌ပစ္စယဇ္ဇေနကို "မဂ္ဂပစ္စယသခ်ါတေန ပစ္စယဘာဝေန" ဟုဖွင့်၏၊ပစ္စယဟု သာမညဆိုသော်လည်း ဌာနအားလျော်စွာ မဂ္ဂပစ္စည်းကိုယူပါ၊ အဋ္ဌ (အတ္ထ) သဒ္ဒါလည်း ဘာဝအနက် ဟော ဟု ကြံပါ–ဟူလို၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတရားနှင့်သမ္မယုတ်တရားတို့သည်အချင်းချင်း ယှဉ်ကြရသောကြောင့် "သမ္မယောဂဝိသိဋ္ဌေန" ဟုဝိသေသနအပိုထည့်သည်၊ပါဠိတော်၌လည်း "တံသမ္မယုတ္တော" ဟုဟောတော်မူသည်။

ကောစိ၊ပေ၊ယုဇ္ဇတီတိ။ ။[ပရဝါဒီ၏စကားတည်း၊] ပါဠိတော်၌ပဋ္ဌမနည်း ဝယ် "ဧဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာ" ဟု ရှိ၏၊ ထို ပါဠိတော်အရ မဂ္ဂင် ၈ ပါးတွင် တပါးပါးကို ချန်၍ ကျန်ခုနစ်ပါးနှင့်တကွ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို "မဂ္ဂဟေတုက" အရကောက်လျှင်

ဝစနံ–မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတ္တာဟူသော ဤစကားသည်၊ ယုဇ္ဇတိ–သင့်သည် မဟုတ်လော၊ ဤတိ–သို့၊ (သစေဝဒေယျ၊) ဟိ–အကြောင်းကိုပြဦးအံ့၊ ဧဝံသတိ–ဤသို့ဆိုတိုင်း ဖြစ်လသော်၊ တတိယနယေဝိယ–တတိယနည်းဌာကဲ့သို့၊ ဤဓပိ–ဤပဋ္ဌမနည်းဌာလည်း၊ ထဓပေတ္တဲတိ-ဟူ၍၊ နဝတ္တဗ္ဗံ–ဟောတော်မမူထိုက်သည်၊ သိယာ-၏၊ စ-စင်စစ်ကား၊ တေံ–ထဓပေတ္တာ ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ, ဝုတ္တနယေနေဝ–အင္ဒကဆာဌာ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊[မဂ္ဂင် ၈ ပါးကို ချန်ထားသောနည်းသာ အမှန်–ဟူလို၊] ဟိ–မှန်၊ အယံနယော–ဤပဋ္ဌမနည်းသည်၊ သမ္မယုတ္တာနံ–သမ္မယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနံ-မဂ္ဂင် ၈ ပါး, မဂ္ဂင် မဟုတ်သော တရားတို့၏၊ ဝိသေသ ဒဿနတ္ထော–အထူးကိုပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဤတိ-မှတ်အပ်၏၊ [မဂ္ဂင်္ဂါမဂ္ဂင်္ဂံနံကို "မဂ္ဂင်္ဂ+အမဂ္ဂင်္ဂါနံ" ဟု ပုဒ်ခွဲပါ၊]

ပုဗ္ဗေ-ရှေ့ပဋ္ဌမနည်းဌာ၊ ထပိတာနံ–ချန်ထားအပ်ခဲ့ကုန်သေး၊ သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ–ကြွင်းသောမဂ္ဂင်တို့၏၊ [သဟေတုကဘာဝေါ ဒဿိတောဌာစပ်၊) ဤတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါဒယော-အင္ဒကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ဖဿာဒီနံ–ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏၊ ပုရိမနယေပိ – ရှေ့ပဋ္ဌမနည်းဌာလည်း [ပိဖြင့်

သင့်သည် မဟုတ်လော၊ ထိုသို့သင့်လျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိကိုချန်ခိုက် ကျန် မဂ္ဂင် ၇ ပါးသည်ဌင်း, သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်ကိုချန်ခိုက် ကျန် ၇ ပါးသည်ဌင်း မဂ္ဂဟေတုကအရာဌာ ပါဝင်ရကား မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံးပင် မဂ္ဂဟေတုက ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်လော၊ ဤသို့ဆိုငြားဒုံ၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "မဂ္ဂပစ္စယဘာဝရဟိတေ မဂ္ဂဲဟတုကေ ဒဿေထုံ" ဟု အင္ဒကထာဌာ မဆိုသင့်တော့-ဟူလို။

ဧဝံ ဟိ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဤကား သကဝါဒီ၏စကားတည်း၊ထိုသို့တစုံတယောက်က ဆိုသည့်အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မချန်ဘဲ ကောက်စေတော်မူလိုပါလျှင် တတိယနည်းဌာ"ထပေတ္တာ"ဟုမဟောသကဲ့သို့ဤပဋ္ဌမနည်းဌာလည်း"ထပေတ္တာ"ဟု မဟောထိုက်ရာရောက်၏၊ [တတိယနည်းဌာထပေတ္တာမပါသောကြောင့်ထိုတရားတို့ကို မချန်ဘဲကောက်ရ၏၊ဤဌာလည်းမဂ္ဂင် ၈ ပါးကို မချန်ဘဲကောက်ယူစေတော်မူလိုလျှင် 'တပေတ္တာ'ဟု မဟောဘဲထားသင့်၏-ဟူလို၊] အမှန်အားဖြင့်ကား-ထို"ထပေတ္တာ" ပုဒ်ကို ဤပဋ္ဌမနည်းဌာ ဟောထားတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် အင္ဒကထာ ဆိုသည့်အတိုင်း၊ မဂ္ဂင် ၈ ပါးကို ချန်၍ ကျန်သော သမ္မယုတ်ဘရား တို့ကိုသာ "မဂ္ဂဟေတုက" အရ ကောက်ယူခြင်းဟူသောအနက်ကို သိထိုက်ပါသည်။

မဂ္ဂင်္ဂါ၊ ပေ၊ နယော တိ။ ။ရှေ့စကားကိုခိုင်မြဲစေသော ဒဋ္ဌိကရဏတည်း၊ ဤပဋ္ဌမနည်းသည် မဂ္ဂင်တရားနှင့် မကွင်မဟုတ်ကြသော သမ္မယုတ်တရားတို့၏အထူးကိုပြသောနည်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ချန်၍ ကောက်ရခြင်းသည် အမှန်ပင်ဖြစ်သည်-ဟူလို၊ [မနု၌"မဂ္ဂင်္ဂါ+အမဂ္ဂင်္ဂါနံ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ မဂ္ဂင်္ဂါကို"မဂ္ဂင်္ဂတော" ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ဝိသေသံ၌ အပါဒါန်အဖြစ်ဖြင့် စဝ်စေလိုဟန်တူ၏၊ စဉ်းစားပါ၊]

ဒုတိယနည်းကို ပေါင်း၊] မဂ္ဂဟတုကတာ - မဂ္ဂဟေဘုက်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးခဲ့ပြီ၊ (အထူးဆိုဘွယ် မလိုပါ-ဟူလို၊) ဣဘိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယနယေပိ - ၌လည်း၊ ထပိဘာဃ - ချန်ထားအပ်ခဲ့သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ကတိယနယေ - ၌၊ - သဟေတုကဘာဒဓ] - သဟေတုက၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဒဿိတော-နည်း၊ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ ၊ပေ၊ မဂ္ဂေဟတူတိ-ဟူ၍ ဒုဝဝတ္ထု-ဟောဒုတော်မူဘဲ၊ အလောဘော၊ပေ၊ မဂ္ဂဟတူတိ ဟူ၍၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိဒုက-နှံဒသော၊ မဂ္ဂဟတူ-မင်္ဂလာဖြစ်ဒသော ဟိတ်တို့ကို၊ ဒဒဿတ္ထ-ပြတော်မူပြီး၍၊ တံ ပေ၊ကွဒုန္ဒ္ဓာတိ-ဟူ၍၊ ဝိသုံ, မဂ္ဂဟတုကာနံ-မဂ္ဂဟတုကတရားတို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ ဒဿိဘတ္ထာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟတူသု-မဂ္ဂဟေတုတရားတို့၌၊ အဒမာဟောတိ - အမောဒဟာဟူ၍၊ ဝုတ္တာယ - ဟော တော်မူအပ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-၏၊ မဂ္ဂဟတုကဘာ-မဂ္ဂဟေတုက၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ နဒဿိဘာ-ပြတော်မမူအပ်သည်၊ သိယာနု-ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်လော၊ (ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း။)

နော နဒဿိတာ-မပြအပ် မဟုတ်, ပြအပ်သည်သာ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြအံ့၊ တိဏိ-နှံဒသော၊ သံယောဇနာနိ - တို့ကို၊ ဒဿေတ္ဝာ-၍၊ တဒေကဋ္ဌော၊ပေ၊ ဟေတူတိ - ဟူ၍၊ ဝိသုံ, ပဟာတဗ္ဗဟေတူ - ပယ်ထိုက်သော ဟိတ်တို့ကို၊ နိယမေတ္ဝာ-သတ်မှတ်တော်မူပြီး၍၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ အာဒိဝစနေန-အစရှိဒသော စကားဖြင့်၊ လောဘ ဒေါသ မောဟစ - တို့သည်ဌင်း၊ ဝါ - တို့ကိုဌင်း၊ အညမညသဟဇာတဋ္ဌာ-အချင်းချင်းသဟဇာတဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော၊ အညမညသမယုတ္တာ-အချင်းချင်းသမယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သခ်ဳိရကဋ္ဌန္ဓ ဘူဘာစ-သခ်ဳိရကဋ္ဌန္ဓာဖြစ်၍ ဖြစ်သော တရားတို့သည်ဌင်း၊ ဝါ-တို့ကိုဌင်း၊

နနု၊ပေ၊နဒဿိတာ သိယာ။ ။စောဒက၏အာဘောဂကိုပြသောစကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ ''အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိသအလောဘောအဒေါသော'' ဟုဟိတ် ၂ပါးကိုသာ မဂ္ဂဟေတူဟုဟောတော်မမူဘဲ ''အမောဟောတိုင်အောင် ဟိတ်၃ပါးလုံးကိုမဂ္ဂဟေတူ (မင်္ဂနှင့်ယှဉ်သောဟိတ်, မင်္ဂတွင်ပါဝင်သော အမောဟဟိတ်) ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဤသို့ ဟိတ် ၃ ပါးကို ဟောတော်မူပြီးနောက် ''တံ သမ္မယုတ္တောဝေဒနာက္ခန္ဓော'' စသည်ဖြင့် သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ''မဂ္ဂဟေတုကာ'' ဟု ဟောတော် မူသောကြောင့် အမောဟဟူသော နာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂဟေတူအရာတွင် ပြအပ်ပြီး ဖြစ်ရကား တံ သမ္မယုတ္တခန္ဓာတို့ကို ကောက်ယူရသော မဂ္ဂဟေတုက အရာတွင် မပြအပ်ရာ မရောက်ပါလောဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က အာဘော်ပြုသည်။

နောနဒဿိတာ၊ပေ၊ဒဿနံ။ ။စောဒက၏အလို (အာဘောဂ) ကိုပယ်ချ၍ မိမိ၏ အလိုကို ပြလိုသောကြောင့် ''နောနဒဿိဘာ၊ ယထာဟိ'' စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား--ပါဠိတော်၌အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ်၃ပါးကို ''ဇ္ဈမေ

ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ-ဟူ၍၊ ဒဿီတာ—န်သည်၊ ဟောန္တိယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ—ဤတတိယနည်း၌လည်း၊ အလောဘာဒယော-တို့ကို၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူတိ-ဟူ၍၊ နိဂမိတာ-နိဂုံးအုပ်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-န်သော်သည်း၊ အညမညံ သမ္ပယုတ္တာ သခ်ါရက္ခန္ဓာဝေတာ — အချင်းချင်း သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သခ်ါရက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ သမ္ပယုတ္တာ သခ်ါရက္ခန္ဓ ဝစနေန—ထို ဟိတ်နှင့်ယှဉ်သော သခ်ါရက္ခန္ဓာဟူသောစကားဖြင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာတိ-ဟူ၍၊ ဒဿီဘာဝေ-န်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အမောဟာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္ထာယ-သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာပိ-၏လည်း၊ မဂ္ဂဟေတုက ဘာဝဒဿနံ—မဂ္ဂဟေတုက၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ—၏။

ပန—ဆက်၊ ယော — အကြင် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟူသော အဓမ္မာဟကို၊ ဒုတိယ နယ-၌၊ မဂ္ဂါဓေဝ ဟေတုစာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊(ပါဠိ တော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊)တတော-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမောဟဟိတ်မှ၊ အညဿဝ-အခြားသော အလောဘ အဒေါသ၏သာလျှင်၊ အညေန၊မဂ္ဂေါ ဟေတုဟူသော ပရိယာယ်မှ အခြားသော၊ အသာဓာရဏေန — အဓမ္မာဟန့်မဆက်ဆံသော၊ပရိယာယေန-မဂ္ဂဟေတု ဟူသော ပရိယာယ်ဖြင့်၊ မဂ္ဂဟေတုဘာဝံ—မဂ္ဂဟေတု၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ—၍၊ တံ သမ္ပယောဂတော — ထို

ဓမ္မာမဂ္ဂဟေ်တူ”ဟု နိဂုံးအုပ်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ထို ၃ ပါးသည် အချင်းချင်း သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သခ်ါရက္ခန္ဓာများ ဖြစ်သောကြောင့် “တံ သမ္ပယုတ္တာ သခ်ါရက္ခန္ဓော” ဟူသော နောက်စကားအရ မဂ္ဂဟေတုကအရာ၌ပင်ပြတော်မူအပ်ပြီးဖြစ်ရကား အမောဟ ဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ မဂ္ဂဟေတုက အဖြစ်လည်း ပြီးစီးပြီး ဖြစ်တော့သည်၊—ဟူလို။ [“တိဏ္ဏိသံယောဇနာနိ၊ပေ၊ဒဿိဘာဟောန္တိ” ကားဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုက ပါဠိတော်ကို ဥပမာပြသောစကားတည်း၊ ထိုၦ လောဘ ဒေါသ မောဟ်တို့ကို“ပတာတဗ္ဗဟေတု”ဟုပြုပြီးနောက်“ပဟာတဗ္ဗဟေတုက”ၦလည်းပါဝင်ကြသကဲ့သို့-ဟူလို]

သစေ ပန၊ ပေ၊ တိဝိဓုတ္တံ။ ။သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂဟေဘုကအရာ၌ ပါဝင်လျှင် “အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိသအလောဘောအဒေါသော၊ဣမေဓမ္မာမဂ္ဂဟေ်တူ”ဟု“အ်မော ဟ မပါစေဘဲဟော်တော်မူသင့်၏”ဟူသောစောဒနာဘွယ်ကိုထုတ်စေ၍အဖြေကိုပြလို သောကြောင့်“သစေ ပန “စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ထိုစကားရပ်ၦ“သစေ ပန”မှ စ၍ “ဝတ္တုမ္ဘ်သိယာ”တိုင်အောင် စောဒနာဘွယ်ကိုပြသောစကားတည်း၊ “ယသ္မာ၊ပေ၊ အမောဟောတိဝိ ဝုတ္တံ” ကား အဖြေတည်း၊ [တတော အညဿဝါတိ တတော သမ္မာဒိဋ္ဌိသခ်ါတဟေတုဘော အညဿ အလောဘ အဒေါသဿဝ—အနု။]

ယော၊ပေ၊အညဿဝ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ဒုတိယနည်းၦ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို”မဂ္ဂေါ ဧဝ ဟေတုစ”ဟု ဟော်တော်မူ၏၊ [“မဂ္ဂေါဟေတု” ဟုသော အသုံး သည်သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အမောဟ)အတွက် အသုံးတည်း၊] ထို အမောဟမှ တပါးသော အလောဘ အဒေါသကို“အညဿဝ”ဟုဆိုသည်၊ဤ“အညဿဝ”ကို မဂ္ဂဟေဘုဘာဝံၦစပ်၊

အလောဘ အဒေါသနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ- ၏၊ မဂ္ဂဟေတုက ဘာဝဒဿနတ္ထော—ဖဂ္ဂဟာဘုက အဖြစ်ကို ပြုခြင်း အကျိုးရှိသော၊ တတိယ နယော-သည်၊ သစေသိ ယာ၊ (ဧဝံသတိ) ၊ အရိယ ၊ပေ၊ အာဒိ - အစရှိသော စကားဟည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တုမ္ဘ—ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ ပန -ဧင်စစ် ကား၊ ယသ္မာ, မဂ္ဂဟတ္ထတိ - ဟူသော၊ အနည္တန—မဂ္ဂေါဟေတု ဟူသော ပရိ ယာယ်၌ အခြားသော၊ သာခာရဏာန - ဟိတ် ၃ ပါးလုံးနှင့်ဆက်ဆံသော၊ ဤမိနာ ပရိယာယေန-ဤ ပရိယာယ်စကားဖြင့်၊ ယေသံ-အကြင်ဟိတ် ၃ ပါး တို့၏၊ မဂ္ဂဟေတုဘာဝေါ- မဂ္ဂဟေဘုတို့၏ အဖြစ်သည်၊ သမ္ဘဝတိ၊ တေသဗ္ဗေ- ထိုအလုံးစုံသော ဟိတ် ၃ ပါးတို့ကို၊ မဂ္ဂဟတ္ထတိ—ဟူ၍၊ ဒဿေတုဝာ—၍၊ တံသမ္မယုတ္တာနံ - ထို ဟိတ် ၃ ပါးနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဟိတ်တို့၏ ဂုဏ်း၊ (အချင်းချင်းယှဉ်ကြဒသော ဟိဘ် ၃ ပါးတို့၏ဂုဏ်း၊) အနည္တသံဒ—ဟိတ် ၃ ပါးမှအခြားသော ဖဿ စဒသောဘရားတို့၏ဂုဏ်း၊ မဂ္ဂဟတုကဘာဝဒဿန တော်-သော၊ တတိယနယော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ, တတ္ထ—ထို တတိယ နည်းဌ၌၊ (တနည်း) တတ္ထ-ထိုမဂ္ဂဟတုအရာ၌၊ အမောဟောတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ ယော—ထိုအမောဟသည်၊ မဂ္ဂဟတု—မဂ္ဂဟေတု သည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ဟောတိ ဧဝ—ဟုတ်သည် သာ၊) ဤဘိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန—ဆက်၊ တဒယာဒိ- ၃ ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဤမေနံယာ-ဤ နည်းတို့ကို၊ အတ္ထဝိဒဿနသဝဒဿန—အနက် အာဒကောက်အထူး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (၃ -နည်းလုံး အနက် အရဒကောက် ထူးသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊) နိက္ခိတ္တတ္တာ-

---

အညေန ၊ပေ၊ ပရိယာယေန ။ ။စကား အသုံးအနှုန်း တမျိုးကို ပရိယာယဟု ဆိုသည်၊ စောဒကသည် ''မဂ္ဂါဟေဘု'' ဟု သုံးလျှင်အမောဟသာရ၏ ''မဂ္ဂဟေတု'' ဟု သမာသ် မဟုဝုစ်သုံးလျှင် မဂ်နှင့်ယှဉ်သော အလောဘအဒေါသရ၏၊ ထို့ကြောင့် ''မဂ္ဂဟေတု''ဟုသုံးစွဲခြင်းကို ''အသာဓာရဏာပရိယာယ-အမောဟနှင့်မဆက်ဆံသော ပရိယာယ်''ဟု ယူသည်။

ယသ္မာ၊ပေ၊ပရိယာယေန။ ။ပရိဟာရ် ဆရာကား ''မဂ္ဂဟေတု'' ဟူသော အသုံးကိုပင် ဟိတ် ၃ ပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် ''သာဓာရဏာ ပရိယာယ''ဟု ဆိုသည်။ [တေသံတိ ဟေတူနံ၊ အညေသံတိ ဟေတုသမ္မယုတ္တာနံ။—အနု။]

ဤမေ ပန၊ပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ဤသို့ နည်း ၃ မျိုးကိုပြုရာ၌ ''မူလတော ခန္ဓတော စာပိ'' စသောနိက္ခေပကိုတွင်အဘယ်နိက္ခေပအားဖြင့်ပြုအပ်ပါကုန်သနည်းဟုမေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် ''ဤမေ ပန'' စသည်ကို ဗိန်ဆိုသည်၊ ဤနည်း ၃ မျိုးတို့ကို ''မဂ္ဂဟေတုကာ'' ဟူသော ပါဠိတော်အနက် အဘူးအားဖြင့်နိက္ခေပန (ဟောချမှု) ပြုအပ်သောကြောင့် ''အတ္ထတောနိက္ခေပ''ဟူ၍ မှတ်ထိုက်ကြသည်—ဟူလို။

ချထား-အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထတော-အနက်အား-ဖြင့်၊ နိက္ခေပါ-ချထား-ကြောင်း နည်း-တို့ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ အထဝါ-ကဲ့၊ သရူဒယန-သရုပ်သဒ္ဒကောင်အား-ဖြင့်၊ ဝစနံ-ဒဟာဒတော်မူ-ကြောင်း-စကား-သည်၊ ဓမ္မတော-ဓမ္မအား-ဖြင့်၊ နိဒ္ဒေသပါ-ချထား-ကြောင်း စကား-တည်း၊ အဒတ္ထိန-အနက်အား-ဖြင့်၊ (ဝစနံ-သည်၊) အတ္ထဒတာ-အား-ဖြင့်၊ (နိဒ္ဒေသပါ-တည်း၊) ဣတိဧဝံပိ - သို့သည်း၊ ယောဇနာ-အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေခြင်း-သည်၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ တတ္ထ -ဆိုနည်း-တို့ဘုံ၊ ဒုတိယ တတိယနယာ - တို့သည်၊ သရူပဒေသာ-သရုပ်သဒ္ဒကောင်းအား-ဖြင့်၊ ဟေတု၊ပေ၊ ဝဿန-ဟိတ်, ဟိတ်ရှိသော တရား-တို့ကို-ပြခြင်း၏-အစွမ်း-ဖြင်၊ နိက္ခေပေါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဌမနယော-သည်၊ တထာ-ဆို-သရုပ်သကောင်အား-ဖြင့်၊ အဒဿနတော-မပြခြင်း-ကြောင့်-ရုံး၊ အဒတ္ထန-အား-ဖြင့်၊ မဂ္ဂင် တံသမ္မယုတ္တာနံ-မဂ္ဂင် ၈ ပါး, ထိုမဂ္ဂင် ၈ ပါး-နှင့်ယှဉ်သော-တရား-တို့၏ ဟေတု၊ပေ၊ဂမန-တာစ-ဟိတ်,ဟိတ်ရှိသော-တရား၏ အဖြစ်ကို သိစေခြင်း-ကြောင့်-ရုံး၊ အဘိဓာ-အား-ဖြင့်၊ နိက္ခေပါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ဣတိ - အပြီး-တည်း။

ယသ္မိံ သဘာဝဓမ္မေ-အကြင် ပရမတ္ထသဘာဘရား၌၊ နိန္နာ၊ပေ၊ဘာဝေန-ညွတ်သည်၏-အဖြစ်, ကိုင်း-သည်၏-အဖြစ်,ရှိုင်း-သည်၏ အဖြစ်-ဖြင့်၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ သော--ထို ပရမတ္ထသဘောတရား-ကို၊ တဿ-ထို-စိတ်၏၊ အာရမဏာဓိပတိ — အာရမဏာဓိပတိ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ဤစကား-ဖြင့် ပညာ်၏အာရမဏာဓိပတိမဘပ်-ကြောင်း-ကို-ပြီသည်၊] စေတောပရိယညာဏေ

အထဝါ။ ။ဒုတိယ တတိယနည်း-တို့သည် ဤတရား-တို့သည်မဂ္ဂဟေတုတရား-တို့တည်း၊ ဤတရား-တို့ကား မဂ္ဂဟေတုရှိကြသော မဂ္ဂဟေတုက (ဟေတုမန်ကို) တရား-တို့တည်း-ဟု ဟေတုနှင့် ဟေတုမန်ကို ခွဲခြား၍ သရုပ်ထုတ်ပြသော-ကြောင့် "ဓမ္မတော နိက္ခေပ" တို့-ဖြစ်ကြ၏၊ ပဌမနည်း-ကား ထိုသို့ဟေတုနှင့်ဟေတုမန်ကို-ခွဲ၍ သရုပ်ထုတ်မပြဘဲ၊ "မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာ" စသည်-ဖြင့် ဟောတော်မူသော-ကြောင့်-အနက်အဓိပ္ပါယ်အား-ဖြင့်သာ "မဂ္ဂင် ၈ ပါး-သည် ဟေတု,သမ္မယုတ်တရား-တို့-ကား ဟေတုမန်ကို" ဟု ခွဲခြား၍ သိရသော-ကြောင့် အဋ္ဌတောနိက္ခေပ-ဖြစ်သည်။ [တထာ အဒဿနတောဘိ သရူပေန အဒဿနတော၊—အနု။]

အဋ္ဌေန၊ပေ၊ဂမနတော ။ ။ "မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာ တံ သမ္မယုတ္တော" ဟု ဟောတော်မူခြင်း-ကြောင့် မဂ္ဂင် ၈ ပါး-တရား-တို့၏မဂ္ဂပစ္စည်း-ဟူသော ဟေတုအဖြစ်ကို သရုပ်ထုတ်၍ ပြပြီး-ဖြစ်တော့၏၊ မဂ္ဂဟေတု (မဂ်လည်း-ဟုတ်,ဟိတ်လည်း-ဟုတ်သော) သမ္မာဒိဋ္ဌိကသမ္မယုတ်တရား-တို့၏ ဟေတုအဖြစ် (ဟိတ်-ဖြစ်သော-အကြောင်း၏-အဖြစ်) ကိုကား တိုက်ရိုက်သရုပ်-အား-ဖြင့် မပြဘဲ အနက်အရ-အား-ဖြင့် သိစေ၏။ ထို့-ကြောင့်လည်း "အဋ္ဌတောနိက္ခေပ" ဖြစ်သည်-ဟု အနုဋီကာ-ဖွင့်-သော်း၏။

နာ-ဖြင့်၊ ဇာနိတ္ဝာ-ရှေးဦးစွာသိပြီး၍၊ ပစ္စဒေကမ္မမာနော ကာမာဝစရဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သူကို၊ တေန – ထို စေတောပရိယဉာဏ်ဖြင့်၊ ပစ္စဒေကမ္မမာနောတိ-ဆ်ခြင်သူဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တာ၊ တ္ထာပိဘိ-ကား၊ တေသ္မိံပိ အဋ္ဌကထာဝစနေ – ဤရှေးအဋ္ဌကထာစကား၌လည်း၊ ဝါ–တနည်း၊ ပဋ္ဌာနေ–ပဋ္ဌာန်း၌၊ မဂ္ဂါဒီနိ-မဂ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတ္ဝာ-ချန်ထား၍၊ အညေသံ–အခြားသော တရားတို့၏၊ အဓိပတိ ပစ္စယဘာဝဿ–အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၊ အာဝစနေနေဝ–ဟောတော်မမူခြင်းဖြင့်၎င်း၊ တ္ထေ ပဋိက္ခေပပါဋိယံ - ဤပယ်မြစ်ကြောင်းပ ါဋိ၌၊

အယမေဝတ္ထောတိ-ကား၊ အတ္ထနော-၏၊ မဂ္ဂဖလံ-မဂ်ဖိုလ်ကို၊ ထပေတ္ဝာ-၍၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝိမံသာဓိပဓေယျန္တိ - ပါဠိဖြင့်၊ ပဓာနေန-ပဓာနဖြစ်သော၊ အဓိပတိနာ–အဓိပတိဖြင့်၊ သဟဇာတာဓိပတိ - သဟဇာတာဓိပတိကို၊ နိဒဿိတော – ညွှန်ပြခဲ့တော်မူအပ်ပြီ၊ တယိဒံ – ထိုဝိမံသာဓိပတေယျံဟူသော စကားသည်၊ နယဒဿနမ္ပတ္တမေဝ - ပဓာနနည်းကို ပြကြောင်း စကားမျှသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညေဝပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဝေဝါကာရော-ဤသို့အပြားရှိသော၊ ဝါ - ဤသို့အလားတူဖြစ်သော၊ သဟဇာတော - တကွဖြစ်သော၊မဂ္ဂါဓိပတိ-ဝီရိယဟူသော မဂ္ဂါဓိပတိသည်၊ ဝါ - ကို၊ နိဒဿိတော ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဝီရိယာဓိပဓေယျန္တိစ–ဟူ၍လည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗံ - ပါဠိ

ပစ္စဒေကမ္မမာနော။ ။စေတောပရိယဉာဏ်သည်သူတပါးစိတ်ကိုသိသောဉာဏ်တည်း၊ ဆင်ခြင်သောဉာဏ် မဟုတ်၊ထို့ကြောင့် ရှေးဦးစွာ စေတောပရိယဉာဏ်ဖြင့် သူတပါး၏စိတ်ကိုသိပြီး၍ကာမာဝစရဖြစ်သောပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သရာဂစိတ်, ဝိတရာဂစိတ်စသည်ဖြင့်ဆင်ခြင်သူကို“စေတောပရိယဉာဏေနပစ္စဝေက္ခမာနော”ဟု အဋ္ဌကထာကဆိုသည်။

ပဓာနေန အဓိပတိနာ။ ။သဟဇာတဓိပတိကို ညွှန်ပြရာ၌ အဓိပတိ ၄ ပါး ရှိသည်တွင် ဝိမံသာဓိပတိတပါးဖြင့်သာ ပါဠိတော်၌ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ညွှန်ပြခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်“ပဓာနေနအဓိပတိနာ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊“ဝိမံသာဓိပတိ”က ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ထို ဝိမံသာဓိပတိဖြင့် သာညွှန်ပြတော်မူအပ်သည်–ဟူလို၊ ဝိမံသာဓိပတိ၏ ပဓာနဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ကုသိုလ်တရားတိုင်းမှာ ပညာဉာဏ်သာ အလွန်အကဲ ရှိသောကြောင့်ဂုဏ်း, ဤလောကုတ္တရာ (မဂ္ဂါဓိပတိ) အရာဝယ် ပညာပဓာန ဖြစ်သောကြောင့်ဂုဏ်းတည်း။ [ပညုတ္တရတ္တာ ကုသလာနံ,လောကုတ္တရကထာယစ ပညာဓုရတာ ဝိမံသာဓိပတိသသေသာဓိပတိနံ ပဓာနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-အာ။]

ဝီရိယာဓိပဓေယျံတိစ။ ။ပါဠိတော်၌“ဝိမံသာဓိပတေယျံ”ဟူသောစကားကို ပဓာနနည်း,နိဒဿနနည်းဟု ယူ၍ ထိုစကားဖြင့် ဝိမံသာဓိပတိနှင့် အလားတူမဂ္ဂါဓိပတိ ရထိုက်သောတရားကိုလည်းယူဘို့ရန်ညွှန်ပြထား၏ဟု ယူပါ၊ထို့ကြောင့် (မဂ္ဂါ

တော်၌ ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဒမ်ပိ-ဤဝိရိယာဓိပတေယျံဟူသောစကား ကိုလည်း၊ အတ္ထတော-သာမတ္ထိယတ္ထအားဖြင့်၊ ဝုတ္တမေဝ–ဖေဟာတော်မူအပ်ပြီး သည်သာ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊ [ဝိမံသာဓိပတေယျံပုဒ်သည် ‘‘ဝိရိယာဓိပတေယျ’’ ဟူသောအနက်ကို သာမတ္ထိယတ္ထအားဖြင့် ပြစ္ဆမ်းနိုင်သည်–ဟူလို၊] အတ္တနော–၏၊ သဘာဝေါ–သဘောတည်း၊ အတ္ထဘာဝေါ–မိမိ၏သဘော၊[အတ္တ ဘာဝေါအရ ခန္ဓာဒျပါ:ကိုယူမည်စိုး၍ ‘‘အတ္တနောသဘာဝေါအတ္တဘာဝေါ’’ ဟု ဖွင့်သည်၊]

အနေကကပ္ပသဟဿာယုကာနံ–တပါးမက များစွာသော ကပ္ပါအဆထောင် အသက်ရှည်ကုန်သော၊ သတ္တာနံ– သတ္တဝါတို့၏ အတွက် ၊လဒ္ဓါကာသဿ– ရအပ်သော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝိပါကော–အကျိုးသည်၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ – ကပ္ပါတထောင် လွန်ရာအခါ၌၊ ဥပပဇ္ဇတိ–၏၊ ဝါ– တနည်း၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေပိ – ကပ္ပါတထောင် လွန်ရာ အခါ၌လည်း၊ လဒ္ဓါကာသံ-ရအပ်သောအကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ကံ-အကြင်ကံသည်၊ဘဝိဿ တိ–ရောက်လတ္တံ့၊ [လဒ္ဓါကာသံ ယံ ကမ္မံပါပုဏိဿတိ၊–အနု၊ ဘူခာတ်၏ ပတ္တိအနက်ကို ဖွင့်သည်၊] တဒပိ – ထိုကံသည်လည်း၊ လဒ္ဓါကာသမေဝ – ရအပ်သော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသောကံသာတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊အတ္တနော-မိမိ ဟူသော ကံ၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ပုစ္ဆတိ-(ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ) ဟု ဆိုအပ်၏။

နတ္ထိ၊ပေ.ဟေဘီတိ-ကား၊ အနုပ္ပန္နောနာမ-ဥပ္ပန္နမ ဟုတ်သည်မည်သည်၊ နဟေတိ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော–အဋ္ဌကထာဆရ်၏အလိုတည်း၊ ဥပ္ပါဒါ ဒီသု-ဥပါဒ် အစရှိသော ခဏတ္တယတို့၌၊ အန္တောဂဓတ္တာ– အတွင်းဝင်ကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ဥပ္ပါဒိနော ဓမ္မာတိ ဇေတန ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ် ဆိုနိုင်၏၊ ဣတိကတ္ဝာ–ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပါဒိ၊ပေ၊ဇာတာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဘကာရော) အာဟ။

အရူပီသဒ်ါတော အတ္တာတိ–ပါဠိဖြင့်၊ အရူပ ဘဝင်ံ–အရူပ ဘဝင်ကို၊ အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ–ထိုအရူပဘဝင်၌၊(အတ္တာတိ ဝေါဟာရော ပဝတ္တောဒ္ဓ စပ်၊) အာကာသာနဉ္စာယတနသညာဒိမယော–အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ အစရှိသည်ဖြစ်သော၊ အတ္ထာ-အတ္တဘာဝည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌတော–သာမတ္ထိ

ဓိပတိဖြစ်နိုင်သော ရိယကိုယူ၍) ဝိမံသာဓိပတေယျံ ဟူသော ပါဠိတော် နေဆုဝယ် ‘‘ဝိရိယာဓိပတေယျံ မဂ္ဂံဘာဝယန္တဿ’’ဟုလည်း ယှဉ်ဇစထိုက်,သုံးစွဲထိုက်ပါသည်-ဟူလို။ [တချို့စာအုပ်၌‘‘ဝိရိယာဓိပတေယျနာတိစ’’ ဟု ပါဠိပျက်၏၊ ‘‘ဝိရိယာဓိပ တေယျနစ ယောဇေတမ္ဗ°’’ဟု သော်လည်း ဤတိမပါဘဲရှိလျှင်ကောင်း၏။]

ယတ္ထအားဖြင့်၊ဝေါဟာရော-အခေါ်အဝေါ်သည်၊ပဝတ္တော-၏၊ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊[ဤဝါကျမျာ:၏အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိသယဒ္ဒီပြထားပြီ။]

ပန-ဆက်၊ အာယူဟိတံ - အား:ထုတ်အပ်ပြီး:သော၊ ကုသလာကုသလကမ္မ-ကုသိုလ်,အကုသိုလ်ကံသည်၊ သင်္ဃံ-အလုံးစုံသည်၊ ဝိပါကံ - အကျိုး:ကို၊ ယဒိ ဒဒေယျ-အကယ်၍ပေးအံ့၊ (ဝေံသတိ)၊ အလဒ္ဓေါကာသဉ္စ-မရအပ်သောအခွင့် ရှိသော:ကံသည်လည်း၊ဝိပါကံ-ကို၊ ဒဒတိ-ပေး၏၊ (ပေးနိုင်ရာရော်၏၊)ဣတိ ကတ္တာ - ဤအကြော:င်း:ကြော:င့်၊ ဝိပက္ကဝိပါကဉ္စ - ရင့်ကျက်ပြီး:သောအကျိုး ရှိသော:ကံသည်လည်း၊ ဝါ-အကျိုး:ပေး:ပြီး:သော ကံသည်လည်း၊ ဒဒေယျ-ထပ်၍အကျိုး:ပေး:ရာ၏၊ တတော - ထို့ကြော:င့်၊ ကေသော - တမျိုး:သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿ - ကံ၏၊ သင်္ဃဝိပါကေန - အလုံးစုံသော အကျိုး:သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ - ကြော:င့်၊ အညဿ - အခြား:သော၊ ကမ္မဿ၊ - ကံ၏၊ သြကာသော-အခွင့်သည်၊ နဘဝေယျ - မဖြစ်တော့ရာ၊(ကသ္မာ)၊နိရတ္ထကတ္တာ-အကျိုး:မရှိသည်၏အဖြစ်ကြော:င့်တည်း၊ ဝါ - တနည်း၊ ဥပပဇ္ဇဿ - ဖြစ်ပြီး:သော ကံ၏၊ ဖလဒါနေ-အကျိုး:ကိုထပ်၍ပေး:ခြင်း:သည်၊ (သတိ - သော်၊ အညဿ-သော၊ ကမ္မဿ - ၏၊) ဥပပဇ္ဇတ္တိယာယေဝ - ဖြစ်ခြင်း:၏ပင်၊ သြကာသော-သည်၊ နဘဝေယျ-တော့ရာ။

ယဒိ ပန။ပေ၊ဒဒေယျ။ ။"ယဒိ ပန အာယူဟိတံ ကမ္မံ၊ ပေ၊နဘဝေယျ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိကို ဖွင့်ပြလိုရှိ "ယဒိ ပန"စသည်ကို မိန့်သည်၊ အလဒ္ဓေါကာသဉ္စ စဖြင့် လဒ္ဓေါကာသကိုငဲ့၏၊"လဒ္ဓေါကာသကံသာ မက,အလဒ္ဓေါကာသကံလည်း အကျိုး:ပေး:နိုင်ရာရော်၏"ဟူလို၊ဝိပက္ကံ+ဝိပါကံယဉ်သာတိဝိပက္ကဝိပါကံ" အရ"ရင့်ကျက်ပြီး:သော အကျိုး:ရှိသောကံ"ဟူသည် အကျိုး:ပေး:ပြီ:သော ကံတည်း။

ဆက်ဦး:အုံ....အလဒ္ဓေါကာသ(အကျိုး:ပေး:ခွင့်မရသော) ကံဟူသည်မိမိအကျိုး ပေး:ခွင့်ရလောက်အောင် အထောက်အကူပြုမည့် အခြား:အကြော:င်း:များဟူ၍ အဖော်မရသောကံတည်း၊ ထိုကံသည် အကျိုး:ကိုရွေး:ရှပြုခြင်း: မရှိသောကြော:င့် ထိုအလဒ္ဓေါကာသကံနှင့် အကျိုး:ပေး:ပြီး:သော ဝိပက္ကဝိပါကကံသည် သဘောတူဖြစ်၏၊ထို့ကြော:င့် "အလဒ္ဓေါကာသံ၊ပေ၊ဒဒေယျ"ဟုဆိုသည်၊ အလဒ္ဓေါကာသကံသည်လည်း အကျိုး: ပေး:နိုင်လျှင် ထိုကံနှင့်တူသော ဝိပက္ကဝိပါက ကံလည်း:အကျိုး:ကိုထပ်၍ ပေး:နိုင်စရာရှိသည်–ဟူလို။ [အဝိပက္ကဝိပါကံ ကမ္မံ သဟကာ:ရီကာရကာသမဝါယာလာဘေန အကတော်ကာသံ ဝိပါကာဘိမုခဘာဝါဘာဝတော ဝိပက္ကဝိပါကကမ္မ သရိက္ခကံတိ ဝုတ္တံ၊–"အလဒ္ဓေါ၊ပေ၊ဒဒေယျာတိ"–အနု။]

တတော၊ပေ၊နိရတ္ထကတ္တာ။ ။တတော-ထိုသို့အကျိုး:ပေး:ပြီး:သောကံက ထပ်၍ အကျိုး:ပေး:နိုင်ရာရော်သောကြော:င့်ကံတခုတည်း:၏ပင် အကျိုး:အား:လုံး:ဖြစ်စရာရှိ၏၊ အကုသိုလ်ကံတခုကြော:င့် မကောင်း:ကျိုး:အား:လုံး: ကုသိုလ်ကံတခုကြော:င့် ကောင်းကျိုး: အား:လုံး:ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို၊ ထို့ကြော:င့် အခြား:ကံများ၏ အကျိုး:ပေး:ခွင့်မရှိတော့

အဲထဝါ-ကား၊ အလဒ္ဓါကာသသ-မရအပ်သော အခွင့်ရှိသောကံ၏၊ ဝိပါကဒါနေ- အကျိုးကိုပေးခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်)၊ပစ္စယန္တရ ရဟိတသုပိ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အခြေခံးတပါ.မှ ကင်းသောကံ၏လည်း၊ ဝိပါကဒါနံ-အကျိုးကို ပေးနိုင်ခြင်းသည်၊ အာပန္နံ-ရောက်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇာ၊ ပေ၊ ခေပကဿ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာ အစရှိသော အခြေခံးတပါးကို ကုန်စေတတ်သော၊ ကမ္မက္ခယကရဿ-ကံ၏ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ အညဿ-အခြားသော၊ အပစယဂ မိကမ္မဿ-အပစယဂါမိ အမည်ရှိသောမင်ကဲ့၏၊ သြကာသော-သည်၊ နဘဝေယျ-တော့ရာ၊ စ-ဆက်၊ မင္ဂေ-မင်ကို၊ ဘာဝိတေပိ-ဖြစ်စေအပ်ပါသော်လည်း၊ အဝိဇ္ဇာဒိ ပစ္စယန္တရ ရဟိတဿ-အဝိဇ္ဇာ အစရှိသော အခြေခံးတပါးမှ ကင်းသော၊ ကမ္မဿ ကံ၏၊ ဝိပစ္စနတော-အကျိုးပေးခြင်းကြောင့်၊ သမတ္ထတာ- ကံကုန်အောင် ပြုစမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နသိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပါယ်နက်။

ရာ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း.....အခြေးကံများ ဖြစ်သည့်အတွက် အကျိုးမရှိသောကြောင့်တည်း၊ (တနည်း) ဥပပဇ္ဇိယာယေဝ၊ပေ၊ဒါနေ-ဖြစ်ပြီးသော ကံတခုက ထပ်၍ အကျိုးပေးနေလျှင် (အခြေးကံ) ဖြစ်ခြင်း၏ အခွင့်သည်ပင် မဖြစ်တော့ရာ၊ [ဤနည်းအလို "အညဿ-အခြေးကံ၏၊ သြကာသော-အကျိုးပေးခွင့်သည်၊ ဝါ-ဖြစ်ခွင့်သည်၊ နဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ရာ" ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပေးပါ။]

အထဝါ၊ ပေ၊ အဇ္ဈော။ ။ "အညဿ သြကာသော နဘဝေယျ" ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိကို တနည်းဖွင့်ပြလို၍ "အထဝါ" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဤနည်း၌ "အညဿ" အရအဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အကြောင်းတို့ကို ကုန်စေနိုင်သော (မိမိက ကံဖြစ်ပါလျက်) အခြေးသောကံများကို ကုန်အောင်ပြုတတ်သော မင်ကံကို အရကောက်ရသည်၊ "အညဿ - အခြေးသော မင်ကံ၏၊ သြကာသော - ဖြစ်ခွင့်သည်၊ နဘဝေယျ" ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပေးပါ။

အလဒ္ဓါ၊ ပေ၊ အာပန္နံ တိ။ ။ "ဘာ့ကြောင့် မဂ္ဂင်၏ဖြစ်ခွင့်မရဘဲရှိရအံ့နည်း" ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "အလဒ္ဓါ၊ပေ၊အာပန္နံ" ဟု မိန့်သည်၊ "အခွင့်မရသော်ကံက အကျိုးပေးနိုင်လျှင် "အဝိဇ္ဇာတဏှာ စသော အကြောင်းတပါး ကင်းသောကံကလည်း အကျိုးပေး၏" ဟူသော အမိပ္ပါယ် ရောက်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းကို ကုန်စေတတ်သော မဂ္ဂင်သည် ဖြစ်ခွင့်မရှိ, ဖြစ်ဘွယ်မလို-ဟူလို။

ဘာဝိတေပိ၊ ပေ၊ အဇ္ဈော။ ။ "ကမ္မက္ခယကရဿ သြကာသော နဘဝေယျ" ကို "ဘာဝိတေပိ၊ပေ၊အဇ္ဈော" ဟု အဓိပ္ပါယ်နက် ဖွင့်ပြသည်၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာစသော အကြောင်းနှင့်တကွ ကံကို ကုန်အောင်ပြုတတ်သော အပစယဂါမိမင်္ဂကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီးပါသော်လည်းအဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းမရှိပါဘဲ ကံတွေက အကျိုးပေးနေလျှင် မင်တည်းဟူသောကံမှာ ကံကိုကုန်စေနိုင်သောသတ္တိမရှိရာရောက်သည်-ဟူလို။ [မဂ္ဂ၌ "ဘာဝိတမဂ္ဂဿ ဝိကုပ္ပါဒနသမတ္ထတာ နသိယာ၊ နိရတ္ထကတ္တာတိ အဇ္ဈော" ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ဝါ–တနည်း၊ သဗ္ဗဒါ– အခါခပ်သိမ်း၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိယာဝ – ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်း၏ပင်၊ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ဝိပါကတော– ဝိပါက်မှ၊ အညဿ–အခြားသောကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာစိတ်၏၊ ပဝတ္တိ ဩကာသော–ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်သည်၊ နဘဝေယျ–တော့ရာ။

တံ ပနာတိ-ကား၊ အာယူဟိတံ–ဓားထုတ်အပ်ပြီးသော၊ ကမ္မံ–ကံသည်၊ (ကံ၏စွဲနှက်ကိုဖွင့်သည်၊) ပန-ဆက်၊ ဣဒံ–ဤ တံ ပန အစရှိသော စကားကို၊ (အာရဒ္ဓံဒ္ဒစပ်၊) ခုဝဝိပါကဿ-မြဲသောအကျိုးရှိဒသာ ကံ၏၊ ဝိပါကေန–အကျိုးဖြင့်၊ အခုဝဝိပါကဿပိ-မမြဲသောအကျိုးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊လဒ္ဓါကာသဿ-ရအပ်သောအခွင့်ရှိသောကံ၏၊ဝိပါကံ–အကျိုးသည်၊ဥပ္ပါဒိ–ဥပ္ပါဒိမည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ အာရဒ္ဓံ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စ–ဆက်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော–တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဗလဝဝိဂဟေ–အားကြီးသော ကံတပါးမှ ကင်းသော်၎င်း၊ အာဂုမဂုဘာဝနာဝိရဟေစ–အရဟတ္တမဂ် ဘာဝနာမှ ကင်းသော်၎င်း၊ အပဟီနသဘာဝတော-မပယ်ဆိုက်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခုဝံ–မချုတ်ကေန်၊ ဝိပစ္စန္တိ–အကျိုးပေးကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ခုဝဝိပါကာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နှံပြီ၊ အာယူဟိတကမ္မေ–အားထုတ်အပ်ပြီးသော ကံကို၊ ဧတ္ထမာနေ–ဆိုအပ်သော်၊(ဆိုအပ်ရာ၌၊)အနုပပ္ပန်–အနုပပ္ပန္နကံကို၊ ကသ္မာဝုတ္တံ၊ ယံ-အကြောင်းကံသည်၊ အာယူဟိတံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ့ံ၊ တတ္ထာပိ–ထိုကံ၌လည်း၊ အာယူဟိတ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝ]-အာယူဟိတသဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-အဖြေတည်း၊)[ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ပြထားပြီ၊]

ဥပါဒိန္နာတိ ဇော်ထ-၌၊ ဥပေါတေန-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံသည်၊ အာဒိန္နာ-ယူအပ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣတိအယံအတ္ထော–ဤအနက်သည်၊ နု(ဟေတိ)-မဖြစ်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဥပဿဒ္ဓေါ-ဥပသဒ္ဓါသည်၊ဥပသဂ္ဂမတ္တာ မေဝ–ဥပသာရမျှသာတည်း၊ တသ္မာ,ဥပါဒါနာရမဏာ-ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီတရားတို့ကို၊ ဥပါဒါနေဟိ-ဥပါဒါန်တရားတို့သည်၊(အာဒိန္နာ-

---

သဗ္ဗဒါဝါ၊ပေ၊ နဘဝေယျ။။ [“အညဿ၊ပေ၊ နဘဝေယျ”ဟူသော အဋ္ဌကထာကိုပင် တနည်းဖွင့်ပြန်သည်၊] ဤနည်း၌“အညဿ”အရဝိပါက်မှ တပါးသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာကိုကောက်ပါ၊ အခွင့်ရသောကံကလည်း အကျိုးပေး, အခွင့်မရသော ကံကလည်း အကျိုးပေးနေလျှင် ဝိပါက်အစဉ်ချည်းသာ ဖြစ်နေစရာရှိသောကြောင့် ဝိပါက်မှတပါးသော အခြားကုသိုလ်,အကုသိုလ်,ကြိယာများ ဖြစ်ခွင့်မရတော့-ဟူလို၊.... [တိသုဝိကပ္ပေသု ပဌမေအညဿာတိ ကုသလာကုသလကမ္မဿ၊ ဒုတိယေ အညဿာတိ အပစယဂါမိကမ္မဿ၊တတိယေအညဿာတိဝိပါကတောအညဿ ကုသလာကုသလကမ္မဿကြိယဿာတိအယ်မေတသုံဝိသေသော၊-မရု၊]

ယူအပ်ကုန်ပြီ၊) အညေစ-ဥပါဒါနာရုံမဏာတရားမှ အခြားသော မဂ်ဖိုလ်တရား တို့ကိုလည်း၊ ဆာနဘိနိဝေသေန – စွဲစွဲလန်းလန်း နှလုံးသွင်းခြင်း မရှိသော၊ (ဂဟဏေနံ ဠ်စပ်၊) အဟံ-ငါသည်၊ မဂ္ဂံ-မဂ်ကို၊ ဘာဝယိ်–ဖြစ်စေခဲ့ပြီ၊ မမ–ငါ၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိမကန–ဤသို့ ဆိုရှိသော၊ ဂဟဏေန–ယူကြောင်းပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ အာဒိန္နော-နှံပြီ၊ ဣဿစ္စေဝ - ဤအကြောင်းကြောင့်သာ၊ ဥပါဒိန္နော - ဥပါဒိန္နတို့ မည်၏၊ ဝေါ - တနည်း၊ ဥပါဒိန္နသဒ္ဒေန-ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါဖြင့်၊ အမဂ္ဂ ဖလဓမ္မာယေဝ - မဂ်ဖိုလ်မဟုတ်သော တရား တို့ကိုသာ၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တာ၊ ဣတရေဟိ-ဥပါဒိန္နသဒ္ဒါမှ အခြားသောအဇ္ဈတ်တံ ပစ္စတ်တံ စသော သဒ္ဒါတို့ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလဓမ္မာစ - မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ၊)ဣတိဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊နိဋ္ဌိတာ။

ဥပါဒိန္နာ။ ။ဥပါဒိန္နပါဒါနိယတိက်ဒ္ဓ ဥပါဒိန္နာကို“ဥပေတေန+အာဒိန္နာ”ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထိုအနက်ကို ဤဒ္ဓ မရနိုင်၊ ဥပကို အနက်မရှိကြ၍ “အာဒိန္နာ”ကိုသာ အနက်ပေးပါ။ ထို အာဒိန္နာ၏ အရကောက်ကိုပြလို၍ “ဥပါဒါနာရမဏာ, အညေစ”ဟု မိန့်သည်၊ [ဥပါဒါနာရမဏာ-ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သောလောကီတရားများ၊အညေစ-ဥပါဒါနာရမဏာတရားတို့မှ တပါးကုန်သော လောကုတ္တရာ (မဂ်,ဖိုလ်) တရားများ၊ ဣစ္စေဝဒ္ဓ ဧဝဖြင့် ဥပ၏ အနက်ကို ကန့်။]

အညေစ အန၊ ပေ၊ ဂဟဏေန။ ။ဥပါဒါနာရမဏာဖြစ်သော လောကီတရားတို့ကို ဥပါဒါန် (တဏှာ ဒိဋ္ဌိ) တို့သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူအပ်ပါစေတော့၊ ဥပါဒါန်၏ အာရုံမဟုတ်သော မဂ်,ဖိုလ်တို့ကိုကား အဘယ်တရားသည် ယူအပ်ပါကုန်သနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အညေစ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့ကိုကား ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည် ယူအပ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒိန္န အမည်ရသည်–ဟူလို။ [ဂဟဏေနာတိ ပစ္စဝေက္ခဏညာဏေန၊ ထိဉာဏ်သည် မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်တတ်သောကြောင့် “အနဘိနိဝေသေန” ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “အဟံ မဂ္ဂေါ”စသည်ကား ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံ အခြင်းအရာတည်း၊ အာဒိဖြင့် အဟံ ဖလံ သစ္ဆာကာသိ”ကို အနုဠ်ပြ၏။]

ဥပါဒိန္နသဒ္ဒေန ဝါ။ ။ဤနည်းကား ဥပ၏ အနက်ရှိကို ပြသော နည်းတည်း၊ ဥပဥပသာရက အနက်ရှိသောကြောင့် “ဥပေတေဟိ+အာဒိန္နာ” ဟုပင် ဝစနတ္ထ ပြုရ၏၊သို့သော်“ဥပါဒိန္နာ”အရလောကီတရားအားလုံးကို ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် “ဥပေတေဟိ–ကပ်ရောက်တတ်, စွဲလန်းတတ်သောဥပါဒါန်တို့သည်”ဟု အနက်ပေးပါ၊ ဤသို့ အနက်ပေး၍ ဥပါဒါန်တရားတို့သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူအပ်ကုန်သော (မဂ်ဖိုလ်မှတပါးသော) လောကီတရားတို့ကိုကောက်ယူပါ၊ [နိဗ္ဗာန်မှာ“အဇ္ဈတ်”၌ လှည်းပါးဘွယ် မရှိသောကြောင့် “အမဂ္ဂဖလာယေဝ”ဟု မဂ်,ဖိုလ်ကိုသာ ကြဉ်ထားသည်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မကောက်နိုင်ပါ၊] ဇာတရေဟိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော “အဇ္ဈတ်, ပစ္စတ်, နိယကာ, ပါဠိပုဂ္ဂလိကာ”တို့ကို ပြသည်။

ဒုကနိက္ခေပကထာ ဝဏ္ဏနာ

မေတ္တာယနဝသေနာတိ-ကဲ့ဒး။ မေတ္တာဖရဏဝသေန—မေတ္တာကို ဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မေတ္တယနဝသေနာတိ—ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ-ဆိုထိုက်လျက်၊ ဒီဃံ—ဒီဃကို၊ ကတွာဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [မေတ္တာယ အယနံ ဥပဂမနံ မေတ္တာယနံ၊ တဉ္ဆအတ္တနော သန္တာနေ လာဘော ဥပ္ပါဒနံ,သတ္တာနံ အနုပဂမော၊—အနု၊ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယဉ်ပြထားပြီ။]ဝါ-တနည်း၊မေတ္တာမေဒနံ-မေတ္တာ၏ချစ်ခြင်းသည်၊ မေတ္တာယနံ - မေတ္တာယနမည်၏၊ တဉ္ဆ - ထိုမေတ္တာ၏ ချစ်ခြင်းဟူသည်လည်း၊ သိနေဟဝသေန - ချစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အယနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊) [“အတ္ထတော မဇ္ဈနမေဝါတိ “မေတ္တာမေဒနံ”တိ ဝတ္ဘာ “သိနေဟန”န္တိအာဟ” ဟု အနုဋ္ဌိရှိသောကြောင့် မေတ္တာမေဒနံ၏နောက်၌ “သိနေဟနံ”ဟု ရှေးပါဌ်ရှိဟန်တူသည်။] အနုဒယတိ - စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ကတိ—ကြောင့်၊ အနုဒါ-အနုဒါမည်၏၊ကတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗေ-လျက်၊ အနုဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ဒကာရာဂမနံ - ဒအက္ခရာ၏ လာခြင်းကို၊ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ၊ အနုဒ္ဒယနာကာရောတိ-ကား၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “အနုဒ္ဒါကာရော”ဟု ရှိ၏၊] အနုရက္ခဏာကာရော-စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ရက္ခဏံ—စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဒယနာ-ဒယနာမည်၏၊[ဤဋီကာ အလို“အနုဒ္ဒယနာကာရော” ဟု ရှိရမည်၊“အနုဒ္ဒါယနာကာရော”ဟု ဒီဃမရှိရ၊ ဒယဓာတ် ယုပစ္စည်း အနုပြုရ် “ဒယန”ဟုဖြစ်၏။] အနုဒ္ဒါယိတသာတိ-ကား၊ အနုဒ္ဒါယ-စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့်၊ အယိတသာ-ဖြစ်သောစိတ်၏။

ဇာတိပိ ဒုက္ခာတိ အာဒိ’ — အစရှိသောစကားကို၊ [ဓမ္မစက္ကာ စသည်၌ လာသော“ဇာတိပိ ဒုက္ခာ“ အံစရှိသော စကားကို၊]သုဏန္တာသ-ကဲ့သားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဝနေ-ကြားနာခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊(ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ ဝတ္တတိ-၏၊)အနိစ္စာဒိဒတာ-အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့်၊ သမ္မသန္တာသ - သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သမ္မသနေ - သုံးသပ်ခြင်း၌၊ ဝါ - ကြောင့်၊ (ဉာဏံဝတ္တတိ၊) မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့်၊ တ္ထ - ဤဒုက္ခသစ္စာ၌၊သမ္မာဟံ—ပြင်းစွာတွေဝေခြင်းကို၊ဝိဒ္ဒံသန္တာသ-ဖျက်ဆီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋိဝေဓေ-ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊(ဉာဏံ ဝတ္တတိ၊) ပဋိဝိဇ္ဈတ္တာ-ထိုးထွင်းကာ သိပြီး၍၊ ပစ္စဝေက္ခန္တာသ—ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏေ - ၌၊ ဝါ—ကြောင့်၊ (ဉာဏံ ဝတ္တတိ၊)ဣတိ-သို့၊ စတူသု-နှံသော၊ ကာလေသု - ကာလတို့၌၊ ဒုက္ခေ - ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ဉာဏံ—သည်၊ ဝတ္တတိ-၏။

စိတ္တာသ—စိတ်၏၊ သံရဉ္ဇနံ—ပြင်းစွာ တပ်စွဲခြင်းသည်၊ စိတ္တာသ သံရာဂေါ-စိတ္တာသ သံရာဂေါမည်၏၊ ဂိဒ္ဓန္တိတိ-ကား၊ အာဘိကခ်ဉ္ဆန္တိ-အလွန် အလိုရှိကုန်၏၊ သဉ္ဇန္တိတိ—ကား၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲဘတ်ကုန်၏၊ [ငြိကပ်နေအောင် ဖွဲဆားတတ်ကုန်၏၊

သဠာဝတ်၏ကပ်ငြိခြင်းအနက်ကိုပင် "ဗန္ဓန်" ဟုဖွင့်သည်၊]လဂနဌေနာတိ-ကား၊ သံဝရဏဌေန—စောင့်စည်းခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝါ—တနည်း၊ သြလမ္ဗနဌေန — တွဲရရှဲဆွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ("သင်္ဂေါ—သင်္ဂမည်၏" ဥဒ္ဒစပ်၊) [စောင့်စည်းခြင်း, တွဲရရှဲဆွဲခြင်း ဟူသည် လွတ်ထွက်မသွားအောင် ငြိကပ်ထားခြင်းပင်တည်း။]တဿတဿေဝဘဝဿာတိ-ကား၊ကာမဘဝါဒိ သင်္ခါတဿ—ကာမဘဝ အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ [ကာမဘဝ,ရူပဘဝစသော ဘဝကြီး ၉ ပါးကိုဆိုသည်။] ဝိပါကဇဋ္ဌတ္တာရူပဿ—ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ, ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အတ္ထံ-ဖြစ်ခြင်းအကျိုး ဌါ၊ပဋိသန္ဓိယာ-၏၊ ပစ္စယဘာဝ ဝသေန-အကြောင်း၏အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိကံစုတိ—ဆွဲငင်တတ်၏။

အဿ၊ထိုသတ္တဝါ၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ဘဝန္တရေ-ဘဝတပါး၌၊၊ဝိဓေဝဟိ—ပြေးသွား၏၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ [ပြေးသွား၏ဟူသည်ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း-ဟူလို။] တဏှာဝိပ္ဖန္ဒိတနိဓေသော — တဏှာ၏ အသူးထူးအပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်း, အာရုံတို့၌ စုံမြဲသကဲ့သို့ ငြိကပ်ခြင်းသည်၊ အင်္ဂ၊ပေါဘာဝေန — တရားရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိုက် အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊[အာဒိဖြင့် တဏှာသေနာ စသည်ကိုယူ၊]တဏှာပဝတ္တိယေဝ—တဏှာ၏ ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း၊ သရိတာနိတိ - ကား၊ ရာဂဝသေန—ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အလ္လာနိ-စိုစွတ်ကုန်သော၊ တံသမ္ပယုတ္တာပီတိ ဝသေန-ထိုရာဂနှင့်ယှဉ်သော ပီတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သိနိဒ္ဓါနိ - ညက်ညောကုန်သော၊သိနေဟိဘာနိ-စေးကပ်ကုန်သော၊(သောမနဿာနိဋ္ဌစပ်၊) ဝိသတာတိ-ကား၊ ဝိတ္ထတာ — ပြန့်ကျယ်၏၊ ရူပါဒီသု — ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ တေဘူမကခဓမ္မေသု-တေဘူမကတရားတို့၌၊ဗျာပနဝသေန-ပြန့်နှံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိသဋာ-ပြန့်နှံ့၏၊ ပုရိမဝစနမေဝ — ရှေ့ဖြစ်သော ဝိသတာဟူသော စကားကိုပင်၊တကာရဿ-တအက္ခရာ၏၊ ဋကာရံ-ဋအက္ခရာကို၊ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ ဝိသာလာတိ— ကား၊ ဝိပုလာ — ပြန့်ပြော၏၊ ဝိသက္ကတိတိ — ကား၊ပရိသပ္ပတိ၊—အာရုံတို့၌ ထက်ဝန်းကျင်သွားတတ်၏၊ ဝါ—အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား၊ သဟတိ—သည်းခံတတ်၏၊ [ဓာတူနံ အနေကဏ္ဌတာအရ ဝိသက္ကတိကို သဟတိဟု ဖွင့်၏။] ဟိ-မုန်၊ရတ္တော—ရာဂဖြင့် တပ်မက်သူသည်၊ ဝါ-ကို၊ ရာဂဝတ္ထုနာ—ရာဂ၏တည်ရာဝတ္ထုသည်၊ (ယေကျွေး,ပိန်းမသည်၊) ပါဒေန - ခြေဖြင့်၊ တာလိယမာနော်ပိ—ပုတ်ခတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ သဟတိ—သည်းခံနေ၏၊ ဝါ-တနည်း၊ သြသက္ကနံ-ဆုတ်နစ်ခြင်းသည်၊ဝိပ္ဖန္ဒနံ - တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဝိသက္ကနံ - မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ အနိစ္စာဒိ — အနိစ္စ အစရှိသော ခန္ဓာ ၅ ပါးကို၊နိစ္စာဒိတော-နိစ္စအစရှိသောအာကာရဖြင့်၊ ဂဏှန္တိ-ယူလျက်၊ ဝိသံဝါဒိကာ - ခွဲတ်ယွင်းစေတတ်သည်၊ ဟောတိ။

ဝိသံဟ္ရတီတိ-ကား၊ တဏာ တထာ—ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာမေသု—ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ အာနိသံသံ-အကျိုးကို၊ ပဿန္တီ-ရှုမြင်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဝိဝိဓေဟိ-အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နေက္ခမ္မာဘိမုခပ္ပဝတ္တိတော—နေက္ခမ္မသို့ ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းမှ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ သံဟရတိ-ရုပ်သိမ်းထားတတ်၏၊ သခ်ံပတိ-ချုံးတတ်၏၊ [သံပုဗ္ဗဟရဓာတ်၏ သံခိပန အနက်ကိုလည်း ထောမနိဓိ၌ပြ၏။] ဝါ-တနည်း၊ ဝိသံ--ဝိသဟ္ရသည်၊ ဒုက္ခံ—ဒုက္ခဘည်း၊ တံ-ထိုဒုက္ခကို၊ ပဟရတိ ဝဟာဘိ-ဆောင်ရွက်တတ်၏၊ ဤတိအတ္ထော၊ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကဿ — ဒုက္ခကိုဖြစ်စေတတ်သော၊ ကမ္မဿ — ကံ၏၊ ဟေတုဘာဝတော—အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသမ္ဟလာ-မည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ဧတိသာ-ဤတဏှာ၏၊ ဝိသံဒုက္ခဓဝဒနာ-ဒုက္ခဓဝဒနာဟူသော၊ မူလံ—အကြောင်းရင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤတိ, ဝိသမ္ဟလာ-မ္ဟည်၏။

ဒုက္ခသမုဒယဘ္ဘာ — ကြွင်းသောအဓကြောင်း နှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသာ - ဤတဏှာ၏၊ ဝိသံ — ဒုက္ခဟူသော၊ ဖလံ-အကျိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤတိ, ဝိသဟ္ဘလာ-မည်၏၊ တဏှာယ-တဏှာဖြင့်၊ ရူပါဒိကဿ—ရူပါရုံ အစရှိသော၊ ဒုက္ခဿဝ—ဒုက္ခကိုသာ၊ ပရိဘောဂေါ—သုံးဆောင်နိုင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ — ၏၊ အမတဿ—အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊ (ပရိဘောဂေါ)န (ဟောတိ) ဤတိ-ကြောင့်၊သာ-ထိုတဏှာကို၊ ဝိသပရိဘောဂါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ နိရုတ္တိဝသေန-ဖြင့်၊ ပဒသိဒ္ဓိကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ပန-ဆက်၊ တ္ထေ—ဤအနက်တို့တွင်၊ ယောအတ္ထော - အကြင်အနက်သည်၊ ပဓာနော-ပဓာနတည်း၊ တံ — ထို ပဓာန ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဒသေတုံ ပုန, ဝိသတာဝ ါပနာတိ ဖာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဤတ္ထဘာဝညထာဘာဝန္တိ-ကား၊မနုံသ၊ ပေ၊ ဘူတံ—လူ၏အဖြစ်,နတ် အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊(သံသာရံနာတိ ဝတ္တတိ၌စပ်။)

မနုံသဘာဝ ဒေဝဘာဝါဒိဘူတံ ။ ။“ဘူတံ” ဟု ထည်၍ဖွင့်သောကြောင့် ဤတ္ထဘာဝဒေဝဘာဝါဒိနှင့် သံသရာကိုအရတူဟု သိစေသည်၊ စတုက္ကဂ်တ္ထရ,တဏှာယောဂဝဂ်,၉ သုတ်၏ အဋ္ဌကထာ၌ကား“ဤတ္ထံဘာဝေါနာမ အယံ အတ္တဘာဝေါ၊ အညထဘာဝေါနာမအနာဂတဘဝေါ”စသည်ဖြင့်အတ္တဘောကိုအရကောက်၏ ထိုဋီကာ၌ ထို၂ပုဒ်ကိုဒွန်တွဲ၍“သော တေသ အတ္တိကိ ဤတ္ထဘာဝညထာဘာဝေါ (သုံသာရော)”ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပြုသည်၊ “ဤတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ — ဤသို့ပြားသော ခန္ဓာ ၅ ပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဤပစ္စုပ္ပန် အတ္တတော, အခြားသော အပြား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အနာဂတ်အတ္တဘော ရှိသော၊ သံသာရံ—ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတနတို့၏ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းဟူသော သံသရာကို၊ နာတိဝတ္တတိ — မလွန်မြောက်နိုင်” ဟု အနက်ပေးပါ။

ပဏိဓာနကဝသေနာတိ - ကား၊ စိတ္တဿ၊ ကို၊ ရူပါဒီသု–ရူပါရုံ အစရှိသည် တို့၌၊ ထပနကဝသေန - ထား‌ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် (“ပဏိဓိ-မည်၏”၌စပ်၊)

အဓိဿပိ-တဏှာဆေ့မျိုးမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗန္ဓု-သက်ရှိဆေ့မျိုး သည်၊ တဏှာယဓေဝ-တဏှာကြောင့်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ သော–ထို သက်ရှိဆေ့မျိုးသည်၊ အဗန္ဓုပိ-ဆေ့မျိုးမဟုတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ် သေး၏၊ တဏှာပန် - တဏှာ သည် ကား၊ နိစ္စသန္နိဿိတာ - အမြဲမှီအပ်သော ဆေ့မျိုးတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါဠိယေဒိက္ခာ ဗန္ဓုတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟ်ကာရေန) ဝုတ္တာ။

အသနတောတိ-ကား၊ ဗျာပနတော- ပြန့်နှံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ ဘူဇနတောစ - စား‌တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ (အာသာ - အာသာမည်၏, ၌စပ်၊) အဇ္ဈောတ္ထရဏတောတိအာဒိနာ-ပါဠိဖြင့်၊ တဒုဘယံ-ထို ၂ ပါး‌စုံသော အနက်ကို၊ ဒဿေတိ၊ အာသိသနဝသေနာတိ-ကား၊ ဣစ္ဆနဝသေန-လိုချင်ခြင်း တောင့်တခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (“အာသိသနာ-အာသိသနာမည်၏”၌စပ်။)

အညေနာကာရေနာထိ-ကား၊ ဇပ္ပနာဇပ္ပိတတ္ထာနံ - ဇပ္ပနာ, ဇပ္ပိတတ္ထံတို့၏၊ ဇပ္ပါယ-ပြောဆိုစေတတ်သော တဏှာမှ၊ အနညတ္ထဒဿနာကာရေန - တမျိုး တခြားမဟုတ်ဟူသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအား‌ဖြင့်၊ (ဝိဘင်္ဂ ထုံ ဝုတ်ဆံ၌စပ်)၊

စိတ္တံပရိယုဋ္ဌာတီတိ-ကား၊ စိတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ မူသတိ-လုယက်တတ်၏၊ (မူသဓာတ်သည် ခိုး‌ယူတိုက်ခိုက်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊) မာရပါဿောတိ–ကား၊ မာရေန-မာရ်နတ်သည်၊ ဂတိဘတာယ- ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဂေါ-ရာဂသည်၊ မာရပါဿော–မည်၏၊ [မာရ်နတ်၏ ကျော့‌ကွင်း‌မည်၏။]

သခ်ါရေသု၊ ပေ၊ တေန-ဤပါဠိဖြင့်၊ သတ္တေသု-သတ္တဝါတို့၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သော၊အဋ္ဌာနကောပေါ-အဋ္ဌာနကောပသည်၊(အာဃာတကိုပင်“ကောပ’ ဟု ဆိုသည်၊) (ကမ္မပထဘေဒံ – ကမ္မပထအထူး‌အပြား‌ကို၊) ကရောတိ– ပြုနိုင်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိညာယတိ၊[သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ အဋ္ဌာနကောပဖြစ်ပုံကို ပြလို၍“အတ္တံမေ နာစရိ” စသည်ကိုတက်သည်၊]ဟိ-မှန်၊ (အယံ-ဤအကောင် သည်၊)မေ-ငါ၏၊ အတ္တံ-ကြီးပွား‌ကြောင်း‌ကို၊နာစရိ-ရှေး‌ကလည်း‌မပြုကျင့်ခဲ့၊ န စရတိ - ယခုလည်း‌မပြုကျင့်၊ န စရိဿတိ - နောက်၌လည်း မပြုကျင့်လတ့ံ၊ (အယံ-သည်၊)မေ-၏၊ ပိယဿ-ချစ်အပ်သော၊ မနာပဿ- မြတ်နိုး‌အပ်သူ၏ ပေ၊ အနတ္ထံ–ကြီးပွား‌ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ဥပ္ပဇ္ဇမာနောပိ– ဖြစ်သည်လည်း‌ဖြစ်သော၊ ကောပေါ–ကောပသည်၊ အာဝတ္ထုသ္မိံ - ကောပ၏ အကြောင်းမဟုတ်ဿသာအရာ၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ - ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဋ္ဌာန ကောပေါဧဝ – သည်ပင်၊ ဘဝိတုံ – ၄ါ၊ ယုတ္တောသင့်၏။

အာဃ်ာတေန္တောတိကား၊ ဟနန္တေ၁—ညှဉ်းဆဲလျက်၊ ပုန၊ ပေ၊ ပဋိသေဓိ
တောတိ—ဟူသောစကားကို၊ ဒေါသပဒဿ—ဒေါသပုဒ်၏ငင်း၊ ပဋိဝိရောဓ
ပဒဿစ—ပဋိဝိရောဓပုဒ်၏ငင်း၊ ဒိဂ္ဃံတုံ-၂ ကြိမ်၊ အာဂတတ္တာ—ကြောင့်၊
(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ်၊("ပုန"သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ၊) ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ
တနည်းကား၊ ပဋိဃဿ-ပဋိဃကို၊ ဝိသေသနတ္ထံ—အထူးပြုခြင်း အကျိုးငှါ၊
ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ [ဤနိကျေပကဏ္ဍ၌ပင် ပြအပ်သော ရှေ့စကား၌၊] ပဋိဝိရောဓေ
တိ-ဟူ၍ငင်း၊ ပဒေါသာဒိ ဝိသေသနတ္ထံ-ပဒေါသ အစရှိသည်ကို အထူးပြုခြင်း
အကျိုးငှါ၊ ဒေါသောတိစ—ဟူ၍ငင်း၊ ဝုတ်၊ ဒုဿနာဒိဝိသေသနတ္ထံ-ဒုဿန
အစရှိသည်ကို အထူးပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပစ္ဆာ—နောက်၌၊ [အကုသလနိဒ္ဒေသ
ပါဠိကို ယူ၍ပြရာနောက်ပိုင်းစကား၌၊] ဒေါသောတိ-ဟူ၍ငင်း၊ ဝိရောဓဝိသေ
သနတ္ထံ-ဝိရောဓံကိုအထူးပြုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဋိဝိရောဓောတိစ-ဟူ၍ငင်း၊ ဝုတ္တံ
ဣတိ—ကြောင့်၊ ပုန်ရတ္တိဒေါသော-ပုန်ရတ္တိဒေါသသည်၊ နတ္ထိ။

အနိဒ္ဓါရိတပရိစ္ဆေဒေ—မထုတ်ဆောင်အပ်သော အပိုင်းအခြား ရှိသော၊
(မံဘတိကုဒ္ဒေသဋ္ဌစပ်၊) ဓမ္မာနံ-ပရမတ္ထတရားတို့၏၊ အတ္ထိတာမတ္တဒီပကေ—
ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်မျှကို ပြတတ်သော၊ မာတိကုဒ္ဒေသေ-မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌၊
(မာတိကာဥဒ္ဒေသတုန်းက၊) အပရိစ္ဆေဒေန - အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ဗဟု
ဝစနေန-ဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါဖြင့်၊ (အပရိစ္ဆေဒဗဟုဝုစ်ဖြင့်၊) ဥဒ္ဒေသော-ဥဒ္ဒေသကို၊
ကတောပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ဣတိ-ကြောင့်၊(မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါဖြင့်
ဥဒ္ဒေသကို ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာတိ—
ဟူ၍၊ ဗဟုဝစနေနေဝ-ဗဟုဝုစ်သဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ ပုစ္ဆတိ-မေးတော်မူ၏၊ ဟိ—မှန်၊

အနိဒ္ဓါရိတ၊ ပေ၊ အပစ္စယာတိ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်သော စကားမဟုတ်၊ ပါဠိတော်ကို မိမိအလိုအတိုင်းဖွင့်သော စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်တပါးတည်းကို အာဘယ့်ကြောင့် မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌"အပစ္စယာဓမ္မာ"ဟုငင်း, ဤ၌"ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ"ဟုငင်း ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း—ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို ဖြေရာရောက်အောင် "အနိဒ္ဓါရိတ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤဝါကျ၌ "အနိဒ္ဓါရိတ၊ပေ၊ကတော" သည် မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ ထိုသို့ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ခြင်းသည်ပင် ဤ၌ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ဣတိ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆတိ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာတိ"ဟု ဆိုသည်။

ဆိုလိုရင်းကား....မာတိကာ၌ မည်သို့သော သဘာဝဓမ္မဟု သဘာဝကိုလည်း မပိုင်းခြားရသေး, မည်၍မည်မျှဟုအရေအတွက်ကိုလည်းမပိုင်းခြားသေးဘဲ"ကုသလာ ဓမ္မာ—ကုသိုလ်တရားတို့ ရှိကုန်၏" ဟူသကဲ့သို့ "အပစ္စယာဓမ္မာ—အပစ္စယတရားတို့ ရှိကုန်၏"ဟု သဘာဝဓမ္မတို့၏ ရှိရုံမျှကိုသာ ပြသေး၏၊ ထိုသို့ ရှိရုံမျှကိုသာ ပြသော အရာဖြစ်၍ "ကုသလာဓမ္မာ အကုသလာဓမ္မာ "ဟူသော ဒေသနာ အယဉ်အတိုင်း

(တနည်း)ဂ္ဂဟိ (ယသ္မာ), သဘာဝသဒ္ဒါပရိစ္ဆေဒါဒိဝသေန-သဘာဝ အဲပိုင်း အခြား, အရေအတွက်အပိုင်းအခြားအစရှိသည်တို့၏ အစ္ဆမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မေ—တရား တို့ကို၊ အဇာနန္တိဿ—မသိသော သုဏန္တုပုဂ္ဂုလ်၏၊ဝသေန—အစ္ဆမ်းဖြင့်၊ (ဝါ—အလိုဖြင့်၊) ဥဒ္ဒေသောစ—ဥဒ္ဒေသကိုဝင်း၊ ပုစ္ဆာစ—ပုစ္ဆာကိုဝင်း၊ ကရိယတိ—ပြုအပ်၏၊ဣတိတသ္မာ-ဤသို့သောအကြောင်းကြောင့်၊ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာစ-အကျဉ်းချုပ်လည်းညွှန်ပြအပ်ကုန်ပြီ၊ (မာတိကာ၌ အကျဉ်းချုပ်ညွှန်ပြအပ်ကုန်ပြီ၊) ပုစ္ဆိတာစ—မေးလည်း မေးအပ်ကုန်ပြီ။ [နိဒ္ဒေသ၌ "ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ" ဟု ပုစ္ဆာလည်းထုတ်အပ်ကုန်ပြီ၊]

["ဣမေတိ" ကိုနောက်နိဂမနံကတံနှင့်တွဲပေးပါ၊] အသမ်္ဘဓာတုတော—အသမ်္ဘဓာတ်မှ၊ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော အပစ္စယတရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ—ဤအနက်ကို၊ ဒီပနတ္ထံ—ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိဒ္ဒေသတော-နိဒ္ဒေသမှ၊ ပုဗ္ဗေ—ရှေး၌၊ ဗောဓနေယျဿ—ဗောဓနေယျသတ္တဝါ၏၊(တရားကိုသိစေထိုက်သော သတ္တဝါ၏၊)အဇာနနကာလံ-မသိသေးရာအခါကို၊ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ကေမို-တပါးလည်းဖြစ်သော၊ တံ-ထိုအသမ်္ဘဓာတရားကို၊ နိဒ္ဒိသိတ္ဝာ—ထုတ်ပြတော်မူ၍၊("အသမ်္ဘဓာတ" ဟု ထုတ်ပြတော်မူ၍၊) ဣမေတိ-ဣမေဟူ၍၊ ("ဣမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ" ဟူ၍၊) ဗဟုဝစနေနေဝ-ဗဟုဝုစ် သဒ္ဒါဖြင့်သာ၊ နိဂမနံ—နိဂုံးကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

နတ္ထိကိ်ံ ပန-မရှိကုန်သလော၊ တေန—ထိုသို့မရှိခြင်းကြောင့်၊ နဝုတ္တာကိ်ံ—ဟောတော်မမူအပ်ကုန်သလော- ဣတိ-သို့၊ ဃောဇနာ—ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ ဣဒမေဝ—ဤအာရုံကိုသာ၊ မနောဝိညေယျံ—မနောဝိညာဏ်

"အပစ္စယာဓမ္မာ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ပြုတော်မူခဲ့ရသည်၊မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့်ဤဥဒ္ဒေသလည်း ဗဟုဝုစ်ဖြင့်ပင်ပုစ္ဆာထုတ်တော်မူရသည်-ဟူလို၊ ["ဒွေ,တယော" စသည်ဖြင့် အပိုင်းအခြားမရှိဘဲ "ဓမ္မာ" ဟု သာမည ဆိုအပ်သော ဗဟုဝုစ်ကို "အပရိစ္ဆေဒေန ဗဟုဝစနေန" ဟု ဆိုသည်။]

သဘာဝ၊ပေ၊ပုစ္ဆိတာစ။ ။ရှေ့စကားကိုပင် ခိုင်မြဲစေသော ဒဠှီစကားတည်း၊ တရားဟောခြင်းဟူသည် ကြားနာသူတို့ သိဘို့ရန်ဖြစ်၏၊အဘိဓမ္မာမာတိကာဥဒ္ဒေသကို ကြားနာသူသည် "အပစ္စယတရား" ဟူသည် "မည်သည့်တရားတည်း" ဟုသဘာဝ အပိုင်းအခြားကိုဝင်း,သင်္ခါ(သင်္ခ်ာ) အပိုင်းအခြားကိုဝင်း၊ အာဒိဖြင့် မည်သည့်ဘုံ၌ဖြစ်သောတရား,အကြောင်းတရား သို့မဟုတ် အကျိုးတရားဟူသော အပိုင်းအခြားကို ယူပါ၊ ဤသို့အပိုင်းအခြားမျှားကို မသိသေးပါ၊ ထိုမသိသေးသူတို့အတွက် မာတိကာဥဒ္ဒေသကိုဝင်း,ဤနိဂ္ဂေပကဏ္ဍ၌ ပုစ္ဆာကိုဝင်း,ပြုရသောကြောင့် မာတိကာ-ဥဒ္ဒေသ၌ အပိုင်းအခြားမထားဘဲ "ကုသလာ ဓမ္မာ" စသော ဗဟုဝုစ်ဒေသနာအယဉ်အတိုင်း "အပစ္စယာဓမ္မာ" ဟုအကျဉ်းမာတိကာကိုပြခဲ့ရ၏၊ထိုမာတိကာအတိုင်းပင် ဤနိဂ္ဂေပ၌လည်း ပုစ္ဆာကိုယုတ်ရပါသည်။

သည် သိထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နိယာမာဘာဝေါ-သတ်မှတ်အပ်သော တရား၏ မရှိခြင်းသည်၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝေါ-ဝဝတ္ထာနာဘာဝမည်၏၊စက္ခုဝိညာဏာဒိ ဝိညေယျမေဝ -စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိသော တရားတို့သည် သိထိုက်သောရူပါရုံ အစရှိသည်ကိုသာ၊ စက္ခာဒိဝိညေယျန္တိ-ဟူ၍၊ (စက္ခုဝိညေယျံ,သောတဝိညေယျံ,ဃာနဝိဉ္ဉေယျံ,ဇိဝှါဝိဉ္ဉေယျံ,ကာယဝိညေယျံဟူ၍၊)ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မနောဝိညာဏဝိညေယျံနာပိ-မနောဝိညာဏ်သည် သိထိုက်သော တရားသည်လည်း၊ မနောဝိညေယျန-မနောဝိညေယျသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ကတွာ - ဤသို့ နှလုံးပိုက်၍၊ အဋ္ဌကထာယ-၌ကိ်၊ပေ၊အာဒိ-ကို၊(သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ၊ ကေဟိစိ၊ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ကာမာဝစရံ - သော၊ မနောဝိညာဏံ-မနောဝိညာဏ်ကို၊ အာရမ္မဏာဒိဝသေန-အာရုံအစရှိသည်တို့၏ အာဇ္ဇမ်းဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် သမ္ပယောဂ,ဒွါရတို့ကိုယူ၊)ဘိန္ဒိတွာ-ခွဲခြားခြင်း၍၊ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ခွဲ၊ ရူပါဝစရာဒိ အာရမဏေန-ရူပါဝစရ အစရှိသော အာရုံရှိသော၊ ကာမာဝစရမနောဝိညာဏေန-ကာမာဝရမနောဝိညာဏ်သည်၎င်း၊ ရူပရာဂါဒိ သမ္ပယုတ္တေန - ရူပရာဂ အစရှိသည်တို့နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ (ကာမာဝစရ မနောဝိညာဏေန) စ-သည်၎င်း၊ ကာမာဝစရ ဓမ္မာ-ကာမာဝစရ တရားတို့ကို၊ နှ ဝိညေယျာ -မသိထိုက်ကုန်၊ ဣတရေနစ-ရူပါဝစရာဒိ အာရမဏ,ရူပရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရ မနောဝိညာဏ်မှ တပါးသော ပရိတ္တာရမ္မဏ ဖြစ်သော ကာမာဝစရမနောဝိညာဏ်သည်ကား၊(ကာမာဝစရဓမ္မာ- တို့ကို၊) ဝိညေယျာ-နှ၏။

ဧဝံ-တူ၊ ကာမာဝစရာနမေဝ-ကာမာဝစရသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အာရမဏာနံ-အာရုံတို့တွင်၊ ကေသဉ္စိ-အချို့ကုန်သော၊ သဒ္ဒါဒီနံ-သဒ္ဒါရုံအစရှိသည်တို့၏၊ ရူပါရမဏာဒီဟိ-ရူပါရုံလျှင် အာရုံရှိသော မနောဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့သည်၊ အဝိညေယျာဘာ-မသိထိုက် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုဎင်း၊ ဝိညေယျတာဒ-ကိုဎင်း၊ယောဇေတဗ္ဗာ-၏၊ တထာ-တူ၊ဒွါရဘေဒဝသေန-ဒွါရအပြားအားဖြင့်၊ (ယောဇေတဗ္ဗာ-၏၊)[ဒွါရဘေဒဝသေန စက္ခုဒွါရိကေန သဒ္ဒါဒီနံ အဝိညေယျတာ,ရူပဿ ဝိညေယျတာဒိ အာဒိနာ ဒွါရဘေဒဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။-အနု။]

ရူပါဝစရ၊ပေ၊ဝိညေယျာ။ ။ကာမာဝစရကုသလ ကြိယဝိညာဏေန မဟဂ္ဂတဓမ္မာနံ သမ္မသနဝသေန ယထာယောဂံ မဟဂ္ဂတပွဓမာဏဓမ္မာနံ ပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝသေန, ရူပရာဂါရူပရာဂသမ္ပယုတ္တေနအကုသလမနောဝိညာဏေန မဟဂ္ဂတဓမ္မာနံ အဘိနိဝိသနအဿာဒနဝသေန,တံတံပညတ္တိံစ တံတံဝေါဟာရဝသေန ပဝတ္တေန အာဝဇ္ဇနေနစ ယထာဝုတ္တ ဝိညာဏာနံ ပုရေစာရိကေန(အာဝဇ္ဇနေန၏ ဝိသေသန)ကာမာဝစရဓမ္မာ နဝိညေယျာ၊ ဣတရေနာဘိ-ပရိတ္တာရမ္မဏေန၊-အနု။

အထဝါ-ကား၊ သောမနဿသဟဂတသန္ဓိရဏံ-သောမနဿ သဟဂုတ် သန္ဓိရဏဟူသော မနောဝိညာဏ်သည်၊ ဣဋ္ဌာရမဏဓမ္မာ—ဣဋ္ဌာရုံ ဟူသော အာရုံရှိသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣတရံ အခြားသော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဘူတသော အာရုံကို၊ [ဣတရန္တိ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တံ အနိဋ္ဌ အနိဋ္ဌ မဇ္ဈတ္တဘူ-အနုံ၊] တေန—ထိုသောမနဿ သဟဂုတ် သန္ဓိရဏ်သည်၊ နဝိညေယျံ—မသိထိုက်၊ ဥပက္ခာသဟဂတေ—ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကုသလဝိပါကေစ—ကုသလဝိပါက်လည်းဖြစ်သော သန္ဓိရဏဉ်လည်း- ဧဝံ-ဤအတူဘည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပတ္ထ-အလုံးစုံသော မနောဝိညာဏ်တို့ဉ်၊ ယထာယောဂံ-စသ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ရူပါဝစရာဒယော-ရူပါဝစရအစရှိသောအာရုံတို့ကို၊ကာမာဝစရဝိပါကာဒိဟိ—ကာမာဝစရဝိပါက် အစရှိသော တရားတို့သည်၊ အဝိညေယျာ—မသိထိုက်ကုန်။

ကေစိဒေဝ-အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့ကိုသာ၊ အရူပါဝစရေဟိ—အရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ—ကုန်၏၊ဣတိ—သို့၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-၏၊ (ကသ္မာ)၊ အနဝတ္တမာနတ္ထာ—အစဉ်လိုက်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

နိဗ္ဗာနေန အဝိသေယျတ္တာတိ-ဟူသောစကားကို၊ ကေဟိစိ အဝိသေယျံတိ ဣမသ္မ ပဒဿ — ဤပုဒ်၏၊ အတ္ထသမ္ဘဝမတ္ထံ — အနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းမျှကို၊ သန္ဓာယ(သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ အနု၊ ပေ၊ ဘာဝတော—အစဉ်လိုက်လာသော မနောဝိညာဏ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နှ(ဝုတ္ထံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

အထဝါ။ ။အထဝါတက်သော ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာနည်းမဟုတ်, ဋီကာဆရာ၏နည်းတည်း၊ ဤနည်း၌ သမ္ပဋိစ္ဆိန်းကိုမပြဘဲ သန္ဓိရဏကိုပြသည်မှာ သမ္ပဋိစ္ဆိန်းက မနောဝိညာဏမဟုတ်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း၊ "သမ္ပတ္ထ" တူ ဆိုသောကြောင့် "စိတ်အားလုံးကို အာရုံခဲ့၍ ရသမျှ ယှဉ်စပ်ပါလေ" ဟုပြသည်။

ရူပါဝစရ၊ပေ၊ဝိပါကာဒိဟိ။ ။ရူပါဝစရာရူပါဝစရလောကုတ္တရပညတ္တိယော (ရူပါဝစရာဒယော၏အဖွင့်) ကာမာဝစရဝိပါကေဟိ, လောကုတ္တရာ (လောကုတ္တရာအာရုံတို့ကို) ကာမာဝစရတော- တို့မှ (ဝါ-တို့တွင်) ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကုသလကြိယေဟိ (တို့သည်၎င်း) အကုသလေဟိစ (တို့သည်၎င်း) အဝိညေယျာတိယောဇေတမ္ဘံ၊-အနု။

အနဝတ္တမာနတ္ထာ။ ။"တေဝိစ ကေစိဒေဝ ဝိညေယျာ၊ ကေစိ အဝိညေယျာ" ဟူသော ဝါကျ၌ ကတ္ထားပုဒ်မပါ၊ ထိုကတ္တားပုဒ်ကိုရှေ့မှလိုက်လာသော "အရူပါဝစရေဟိ" သဒ္ဒါရှိသောကြောင့် ထို "အရူပါဝစရေဟိ" သဒ္ဒါကို ကတ္တာ၊အဖြစ်ဖြင့်ထည့်၍ အနက် ယောဇနာပါ-ဟူလို။

နိဗ္ဗာနေန၊ပေ၊ဘာဝတော။ ။ရှေ့၌ "မနောဝိညာဏန္တိဟိသဒ်ံဂတေဟိ" ဟူသော အဋ္ဌကထာဝယ် မနောဝိညာဏာနုဒ်သည် "ကာမာဝစရမမ္မေဟိ, ရူပါဝစရေဟိဒိ,အရူပါဝစရေဟိ,အပရိယာပန္နေဟိ" တိုင်အောင် လိုက်လာ၏၊နိဗ္ဗာနေနအဝိညေ

ပဉ္စကာမဂုဏ်ကောရာဂေါတိ-ဟူသောစကားကို၊ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန-ဥက္ကဋ္ဌနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဘဝါသဝံ-ဘဝါသဝကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သဗ္ဗော-သော၊ လောဘော-သည်၊ ကာမာသဝေါ-ကာမာသဝတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တုံ)ယုတ္တံ-သင့်သည်၊ သိယာ၊ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော—သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ရာဂေါ-ရာဂကို၊ ဘာဒိဋ္ဌိသမ္မယုတ္တတ္တာ-ဘဝဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဝါသဝေါတိ—ဟူ၍၊ အဋ္ဌကထာယံ—၌၊ ဝုဒ္ဓတ္တာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဘဝါသဝေါ—ကို၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု ဧဝ—တို့၌သာ၊ ဥပဓာရိတံ၊ ဣတိ-သို့၊ ပါဠိယံ-အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သေပိ ရာဂေါ—ထို သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်သော ရာဂသည်လည်း၊ ကာမာသဝေါ - သည်၊ ဘဝိတုံ-ဌါ၊ ယုဒ္ဓတ္တာ—သင့်၏။ [အဋ္ဌကထာကဘဝါသဝဉ်သွင်းထားသော်လည်း၊ကာမာသဝဉ် သွင်းခြင်းသာသင့်သည်—ဟူလို။]

ဒိဋ္ဌ၊ပေ၊ ဒုက္ခာနံ - မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲ, တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲတို့၏၊ ကာရဏာဘူတာ—အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာသဝါဒယောပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဒ္ဒိဓာ-အား ဖြင့်၊ ဝုတ္တာ။

စ—ဆက်၊ကာမာသဝနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကာမေသူတိ-ကား၊ ကာမ၊ပေ၊ ဘူတေသု-ကာမရာဂ,ဒိဋ္ဌိရာဂ အစရှိသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊တေဘူမကေသု - ဘုံ ၃ ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထုကာမေသု - ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိ - ဖြစ်သင့်၏- [“ကာမေသူတိ ပဒ္ဓသု ကာမဂုဏေသု”ဟု ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာထက် ဤအနက်က သာ၍သင့်သည်-ဟူလို။] ဟိ—မှန်၊ (တနည်း)ဟိ (ယသ္မာ),တတ္ထ - ထိုတေဘူမက ဝတ္ထုကာမတို့၌၊ ဥပဓာရဏာ - ဖြစ်လသော်၊ ဝါ—သော၊ သာတဏှာ - သည်၊ သဗ္ဗာပိ—အလုံးစုံသည်လည်း၊ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိနာမံ - ကာမစ္ဆန္ဒ အစရှိသော အမည်ကို၊ နာ လဘတိ - မရသည်ကား၊ နာ—မဟုတ်၊ (လဘတိ ဧဝ)၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ (ဣတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။)

ယျတ္တာဒ္ဓိ“နိဗ္ဗာနေန”ဟူသော ကတ္တားသို့လည်း ထိုမနောဝိညာဏပုဗ္ဗင် လိုက်လာ၍ “နိဗ္ဗာနေနကိုကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်ပါသလော”ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍“နိဗ္ဗာနေနအဝိညေယျတ္တာတိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ “အဝိညေယျ” အရ “နိဗ္ဗာန်သည် မသိနိုင်”ဟူခသော အနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းမျှကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုပါသည်၊ (နိဗ္ဗာနေနတိုင်အောင် မနောဝိညာဏပုဗ္ဗင်က လိုက်လာသောကြောင့် ဆိုအပ်သည်မဟုတ်ပါ၊) နိဗ္ဗာန်သည် မနောဝိညာဏ်မဖြစ်နိုင်ပါ-ဟူလို၊နိဗ္ဗာန်ကိုမသိခြင်းသဘောကို၊ (သိတတ်သောတရားမဟုတ်ခြင်း သဘောကို) “အတ္ထသမ္ဘဝ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် အဝိညေယျ၏ကတ္တားကို“နိဗ္ဗာနေန”ဟု ထည့်ထားသည်—ဟု မှတ်ပါ။ [နိဗ္ဗာနသဿ အဝိဇာနနသဘာဝေါ ဧဝ အတ္ထသမ္ဘဝေါ၊—အန။]

ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒော-ကတ္တုကမ္မတာဆန္ဒသည်၊ အကုသလေပိ-၌လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊[ဆန္ဒစေတသိက်ဖြစ်၍ အကုသိုလ်စိတ်၌လည်းယှဉ်သည်-ဟူလို၊] ပန-ကား၊ ဓမ္မစ္ဆန္ဒော-ဓမ္မစ္ဆန္ဒသည်၊(အကုသလေ-၌၊)န(ဥပ္ပဇ္ဇတိ, [ဓမ္မစ္ဆန္ဒော ပန ကုသလကြိယေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊-မဓု။]

အာဠံဇိဝန္တိ-ဟူ၍၊ ဂဟဏံ - ယူခြင်းသည်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသွဝ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၅ပါးတို့၌သာ၊ ယဒိပိပဝတ္တတိ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ [ပိဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ မဖြစ်သည်ကို ဆည်းဘည်။] ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ရူပေဝါ-ရူပကွန္ဒာ၌သော်ငင်း ၊ပေ၊ ဝိညာဏေဝါ - ၌သော်ငင်း၊ နပတိဋ္ဌာတိ-စွဲမြဲစွာ မတည်၊ တတော-ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှ၊ အညံ-တမျိုးတခြားကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ-သဿတဒိဋ္ဌိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပြဟ္မာဒိ - ပြဟ္မာ အစရှိသော၊ ကေစိ-အချို့သော်၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ (ဂဏှန္တိသဒ္ဒ်စပ်၊) ဟောတိ-သေပြီးနောက်၌ဖြစ်၏၊ ဣတိ - သို့၊ နိစ္စတော-မြဲသောအားဖြင့်ငင်း၊ အညံ - ပြဟ္မာ အစရှိသူမှ အခြားသော၊ (ကေစိ-ဒသော၊ အတ္တာနံ)-ကို၊ နဟောတိ-သေပြီးနောက်၌မဖြစ်တော့၊ ဣတိ-သို့၊အနိစ္စတောစ-အားဖြင့်ငင်း၊ ဂဏှန္တိသ – ၏၊ဟောတိစ နစ ဟောတီတိ-ဟူသော ၊ကေစိ သဿတဒိဋ္ဌိ-ကေစိသဿတဒိဋ္ဌိသည်၊ (ဟောဟိ)။

ဟောတိ-သေပြီးနောက် ဖြစ်သလော၊ဣတိ - သို့၊ပုဒ္ဂေ - မေးအပ်သော်၊ နေဝါတိစ-နေဝဟူ၍ငင်း၊ ဝါ - သေပြီးနေးက်ဖြစ်သည်မဟုတ်ဟူ၍ငင်း၊ နဟောတိ-သေပြီးနောက်မဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဒ္ဂေ - သော်၊ နဣတိစ-နဟူ၍ငင်း၊ ဝါ-သေပြီးနောက် မဖြစ်မဟုတ်ဟူ၍ငင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောအမေးတို့၌၊ ပဋိက္ခိပန္တိသ-ပယ်မြစ်သူ၏၊ အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ - အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အမရာအနုပစ္ဆေဒါ – မပြတ်မစဲသော၊ (ဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ပယ်ကြောင်းအယူတည်း၊) ဝါ - တနည်း၊ အမရမစ္ဆဿဒိသိ-အမရမည်သော ငါးနှင့်တူသော၊ဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ဣတိအတ္ထော။

ပဠု၊ပေ၊ကာမာသဝေါတိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ - ဆိုအပ်ပြီ၊ (ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီ၊) ဣတိကတ္တာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပြဟ္မာနံ-ပြဟ္မာတို့၏၊ ဝိမာနာဒီသု-ဗိမာန်အစရှိသည်တို့၌၊ ရာဂဿစ-ရာဂ၏ငင်း၊ ဒိဋ္ဌိရာဂဿစ-ဒိဋ္ဌိရာဂ၏ငင်း၊ ကာမာသဝဘာဝံ-ကာမာသဝ၏ အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော-သည်၊) ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ [“ယောပန၊ပေ၊ နဟောတီတိ” ဟူသော အမေး၌ “နဟောတိ” ဟုငင်း, “ဒိဋ္ဌိသဟဂတော ပန ၊ပေ၊ နဟောတိ” ဟုငင်း ပယ်ထားသည်၊] ပန-ထိုသို့ပင် ပယ်မြစ်ပါသော်လည်း၊ ကာမာ၊ပေ၊ ဝိနိမုဒ္ဓတ္တာ - ကာမာသဝ

ဘဝါသဝမှလွတ်သော၊ လောဘော · လောဘသည်၊ ယဒိအတ္ထိ–အကယ်၍ ရှိသေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သော–ထိုဒေလောဘသည်၊ (အာသဝမှ လွတ်သော လောဘသည်၊) ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ္တောသု–ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ် စိတ်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တဒါ-၌၊ တေန-ထိုလောဘနှင့်၊ (အာသဝမှလွတ်သော လောဘနှင့်၊) သမ္ပယုတ္တော·ယှဉ်သော၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ - အဝိဇ္ဇာသဝသည်၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တော – အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတည်း၊ [ယှဉ်စရာ အာသဝေါတရားမရှိ–ဟူလို၊] လ္ဟုတိ–ဒုက္ခြောင့်၊ ဒေါမနဿ၊ ပေ၊ သမ္ပယုတ္တာသ – ဒေါမနဿနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ,ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောမောဟ, ဥဒ္ဓစ္စနှင့် သမ္ပယုက်ဖြစ်သော မောဟ၏၊ (အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတာ – အာသဝ ဝိပ္ပယုတ္တ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ) ဝိယ-ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ တဿပိ - ထို ဒိဋ္ဌဂတ ဝိပ္ပယုတ်မောဟ၏လည်း၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတာ- သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တုမ္ဗာ– ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ (ကိံ -အဘယ်သို့၊ ဝတ္တုမ္ဗာ,သိယာ-နည်း၊) စတူသု၊ပေ၊ ဝိပ္ပယုတ္တောတိ-ဟူ၍၊ (ဝတ္တုမ္ဗာသိယာ၊) [စတူသုံ-နှစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ ဂတဝိပ္ပယုတ္တောသု-နှစ်သော၊ လောဘသဟဂတေသု-နှစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပန္နော-သော၊ မောဟော-သည်၊ သိယာ–ရံခါ၊ အာသဝသမ္ပယုတ္တော-

---

ယဒိ ပန၊ ပေ၊ ဝတ္တုမ္ဗာသိယာ။ ။ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာန စသည်၌ဖြစ်သော ရာဂကို ကာမာသဝမဟုတ်ဟု ပယ်ခြင်း၌ အပြစ်ပြလိုသောကြောင့် "ယဒိပန" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ကာမာသဝ ဘဝါသဝမှလွတ်သော် လောဘတမျိုးရှိလျှင် ထိုလောဘသည် ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု၌ ယှဉ်ခိုက် ထိုလောဘနှင့်ယှဉ်သော အဝိဇ္ဇာသဝဟူသော မောဟမှာ ယှဉ်စရာ အာသဝေါတရား မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ထိုမောဟသည် "အာသဝဝိပ္ပယုတ္တ" ဖြစ်နေရကား (ဒေါမနဿသဟဂတ မောဟ,ဝိစိကိစ္ဆာ၊ဥဒ္ဓစ္စ မောဟကို အာသဝ ဝိပ္ပယုတ္တဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့) ထို ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် မောဟ ၏လည်း အာသဝ ဝိပ္ပယုတ္တအဖြစ်ကို ဟော်တော်မူထိုက်၏။

စတူသု၊ ပေ၊ ဝိပ္ပယုတ္တောတိ။ ။ဟောတော်မူထိုက်ပုံ အခြင်းအရာပြသောပါဠိ တည်း၊အဋ္ဌကထာကလ္ဟ အာသဝနိဒ္ဒေသ၌"ဒိဋ္ဌိသု ဒေါမနဿ သဟ၊ပေ၊ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတော မောဟော"ဟု ဒေါမနဿ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ဥဒ္ဓစ္စ သမ္ပယုတ်မောဟ၏ အာသဝ ဝိပ္ပယုတ္တအဖြစ်ကို ဟောတော်မူထား၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တမောဟလည်း အာသဝဝိပ္ပယုတ္တ ရှိလျှင် "စတူသု ဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ဝိပ္ပယုတ္တော"ဟု ဟောတော်မူထိုက်သည်–ဟူလို၊ ထို ပါဋိဉ္ဉ "သိယာ အာသဝသမ္ပယုတ္တော"သည် လောဘက ကာမာသဝ သို့မဟုတ် ဘဝါသဝ ဖြစ်ခိုက်၌ ထိုမောဟ၏ ရံခါ အာသဝသမ္ပယုတ္တဖြစ်ပုံတည်း၊ "သိသာ အာသဝ ဝိပ္ပယုတ္တော"ကား ထိုလောဘက အာသဝမဖြစ်ခိုက်၌ မောဟ၏အာသဝဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ပုံ တည်း၊ ထိုသို့ အာသဝနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မမူသောကြောင့် လောဘမှန်လျှင် ကာမာ သဝသော်လည်း ဖြစ်ရ, သို့မဟုတ် ဘဝါသဝသော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ ထို ကာမာသဝ ဘဝါသဝမှလွတ်သော လောဘဟူ၍ မရှိပါ–ဟူလို။

အာသဝသမုယုတ္ထယည်၊ (ဟောတိ)၊ သိယာ-ခါ၊ အာသဝဝိဗုယုတ္တော-သည်၊ ဟောတိ၊]ကာမာ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍ဆင်း၊ ကာမာသဝံ၊ပေ၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ တိစ-ဟူ၍ဆင်း၊ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ဒိဋ္ဌိသဟဂတော-သော၊ ရာဂေါ-သည်၊ ကာမာသဝေါ-သည်၊ နဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံ နသက္ကာ။

ကိလေသ၊ပေ၊ဝတ္ထုတိတိ-ကား၊အာသဝါနံ-အာသဝေါတရားတို့ကို၊ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ပဟာတဗ္ဗဒဿနတ္ထံ - ပယ်ဆိုက်ဧသော ကိလေသာ၏ အဖြစ်ကိုပြခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ [ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနတ္ထံ၊-အနုံ၊] ဣတိက်တော-ကြောင့်၊ တေ-ထိုအာသဝဝါတရားတို့သည်၊(ဝဋ္ဋန္တိဒ္ဒ်စပ်၊)ပဟာနေ-ပယ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ [ပဟာနနိမိတ္တံ၊-အနုံ၊] အာဟရိယမာနာ-ဆောင်ယူအပ်ကုန်လသော်၊ ပဟာတဗ္ဗာနမိ - ပယ်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ဥဒ္ဓေသက္ကမေန-ဥဒ္ဒေသ အစဉ်အားဖြင့်၊ အာဟရိတုံ-ဆောင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋန္တိ-သင့်ကုန်၏၊ ပဇဟနကာနံ-ပယ်တတ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂါနမိ-မဂ်တို့၏လည်း၊ (ဥဒ္ဒေသက္ကံမေန အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋန္တိ၊)

ပဌမကမာနဘာဇနီယေတိ-ကား၊ သေယျဝါဟမသ္မိတိမာနသ-သေယျော ဟမသ္မိ ဟူသော မာန၏၊ နိဒ္ဒေသေ - အကျယ်ဝေဘန်ရာ ပါဠိရပ်၌၊ ဟိ-ခဲ့၊ တဋ္ဌ-ထို ပဌမကမာန ဘာဇနီယ၌၊ (“ဝိဘင်္ဂဋ္ဌာ”၌စပ်၊) ဧကစ္စော-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ဇာတိယာဝါ-ခတ္တိယစသော ဇာတ်ခြောင့်သော်ငင်း၊ ဂေါတ္တေန ဝါ-ဂေါတမစသော အနွယ်ခြောင့်သော်ငင်း၊ လောကပုတ္တိယေန- အဲ့မျိုး

ကာမာသဝေါ၊ ပေ၊ နသက္ကာဝဏ္ဏုံ။ ။ဤစကားသည် ဒိဋ္ဌိသဟဂုတ်ရာဂ၏ ကာမာသဝမဖြစ်ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ပယ်သောစကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာကလည်းပါဠိတော်၌“ကာမာသဝေါ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟုငင်း, ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ “ကာမာသဝံပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇာသဝေါ”ဟုငင်း ဟောတော်မူသောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ရာဂ” ကို ကာမာသဝအမည်မရဟုမဆိုထိုက်၊ ထိုပါဠိတော်များအရ “ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ရာဂ” ကို “ဒိဋ္ဌိရာဂ”ဟု မဆိုဘဲ “ကာမာသဝ”ဟုသာ ဆိုထိုက်သည်-ဟူလို။

ပဌမကမာန ဘာဇနီယေ။ ။ခုဒ္ဒကဝတ္ထု၌ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ သေယျမာန်, ဟီနမာန်, သဒိသမာန်တို့ကို ဝေဘန်ချပါဠိ ၃ ရပ်ရှိ၏၊ထို ၃ ရပ်တွင် သေယျမာန်ကို ဝေဘန်ချ ပါဠိရပ်ကို “ပဌမကမာနဘာဇနီယ”ဟု ခေါ်ကြောင်း သိစေလို၍ “သေယျောဟမသ္မိတိမာနသနိဒ္ဒေသေ”ဟုဖွင့်သည်၊ထိုပါဠိတော်၌“တတ္ထကတမော သေယျောဟမသ္မိတိ မာနော” ဟု စခြို၍ “ဣဓေကစ္စော” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်၊ [ထိုပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။]

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ဇာတိယာဘိ ခတ္တိယဘာဝါဒိဇာတိယာ၊ဂေါတ္တေနာတိဂေါတမဂေါတ္တာဒိဥဏ္ဏဂေါတ္တေန၊ (သေယျမာန်ဖြစ်၍ ဥဏ္ဏဂေါတ္တကိုဖွင့်သည်၊) ကောလပုတ္တိယေနာတိမဟာကုလဘာဝေန၊ [ကုလပုတ္တသ+ဘာဝေါကောလပုတ္တိယံ] ဝဏ္ဏ

ကောင်းသားတို့၏အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ဝဲဏ္ဏပေါက္ခရတာယဝါ-အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသောကိုယ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ဓနေနဝါ–ဥစ္စာကြောင့်သော်၎င်း၊အဇ္ဈေနေနဝါ-ရွတ်ဆိုသင်ယူအပ်ဖြီးသောဝေဒကြောင့်သော်၎င်း၊ ကမ္မာယတနေနဝါ – အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော “ကသိ,ဝါဏိဇ္ဇ” စသော အလုပ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ သိပ္ပါယတနေနဝါ – အသက်မွေးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောဟတ္ထိသိပ္ပစသော အတတ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ဝိဇ္ဇာဌာနေနဝါ–အသက်မွေးခြင်း၏တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော “ခေတ္တ ဝိဇ္ဇာ” စသော အသိဉာဏ်ကြောင့်သော်၎င်း၊သုတေနဝါ- ကြားနာအပ်သော အတတ်ကြောင့်သော်၎င်း၊ ပဋိဘာနေနဝါ – ရှေးရှုထင်လာသော ဉာဏ်ပညာကြောင့်သော်၎င်း၊ အညတရညတရေနံ · တပါးပါးသော၊ ဝတ္ထုနှာ–အကြောင်းကြောင့်၊ မာနံ-မာနကို၊ ဇပေါတိ–ဖြစ်စေ၏၊ [စာအုပ်တို့၌“အညတရညတရေနဝါ”ဟု“ဝါ”သဒ္ဒါပါနေ၏၊ပါဠိတော်အရင်းခံမပါ။]ဝေရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသောယောမာနော-အကြင် မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ (ယာ) မညနာ–အကြင် မှတ်ထင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ပေ၊စိတ္တာသ-စိတ်၏၊ (ယာ) ကေတုကမ္မတာ-အကြင်အမြင့်ဆုံးအလံကဲ့သို့ အလွန်တက်ကြွခြင်းကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊သေယျသ – သေယျပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ရှင်း၊ သဒိသသ-သဒိသပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ရှင်း၊ ဟီနသစ–ဟီနပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ရှင်း၊ ပုဂ္ဂလဝိသေသံ- ပုဂ္ဂိုလ်အထူးကို၊ (သေယျ, သဒိသ,ဟီနဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်အထူးကို၊) အနာမသိတ္ဝာ-မသုံးသပ်မူ၍၊ သေယျမာနော – သေယျမာနကို၊ ဝိဘာတ္တာ–ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဣမအတ္ထံ-ကို၊ သန္ဓာယ – ၍၊ ဧကော၊ ပေ၊ ဣထိတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီဟကာရော) အာဟ၊ စ · ဆက်၊ ကေဝလံ – ဒုတိယက, တတိယကမာန် မဖက် သက်သက်၊ အယံ- ဤမာနကို၊ ပဌမကမာနဘာဇနီယေ ဝေ–ပဌမကမာန ဘာဇနီယ၌သ ၊ ဧဝံ - သို့၊ ဣထိတော - ဟောတော်မူအပ်သည်ကား၊ န – မဟုတ်သေး၊ ဒုတိယက တတိယကမာနဘာဇနီယေပိ – ၂ခု

ပါက္ခရတာယဘာတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နဿဒါရတာယ၊ ပေါက္ခရံ ဟိ သဒါရံ ဝုစ္စတိ၊ အဇ္ဈေနေနာတိ ဝေဒေန၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ်ံဝေ အာယတနံ၊ သိပ္ပံနာမ ဟတ္ထိသိပ္ပါဒိကံ၊တံဝေ အာယတနံ၊ ဝိဇ္ဇာဌာနံနာမ ခေတ္တဝိဇ္ဇာဒိ၊ –မဓု။

သေယျသ၊ပေ၊ကထိတောတိ အာဟ။ ။ထိုသေယျမာန်ကိုဝေဖန်ရာ ပဌမကဘာဇနီယ ပါဠိတော်၌ သေယျပုဂ္ဂိုလ်၏ သေယျမာန် ဖြစ်ပုံဟုဆိုး, သဒိသပုဂ္ဂိုလ်၏ သေယျမာန်ဖြစ်ပုံဟုဆိုး,ဟီနပုဂ္ဂိုလ်၏ သေယျမာန်ဖြစ်ပုံဟုဆိုး, ပုဂ္ဂိုလ်အထူးကိုမသုံးသပ်ပဲ သေယျမာန်ကို ဝေဖန်တော်မူသောကြောင့် ထိုသေယျမာန်သည် ပုဂ္ဂိုလ်ခုမျှီးလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ ထိုသို့ဆိုင်ပုံကိုရည်ရွယ်၍ “ဧကော မာနော၊ပေ၊ကထိတော”ဟုအဋ္ဌကထာဆို့သည်။

မြောက်မာန, ၃ ခုမြောက်မာနကို ဝေဖန်ရာ၂၂ဋ္ဌရပ်၌လည်း၊ ကထိတောဝေ-သည်သာ၊ ဣတိ-ခြံ့ငင်း၊ ဧတံ-ဤ၂၅မကမာနဘာဇနီယေဟုဒသာ စကား ကို၊ နိဒဿနမတ္တံ-နိဒဿနနည်းမျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထဝါ-ကား၊ ပဂ္ဂလေ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ (သေယျ, သဒိသ, ဟီနပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကို၊) အနိဿာယ-မမှီမူ၍၊ ဝုတ္တာနံ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဏမ္ပိ-နှ်သော၊ မာနာနံ-မာနတို့၏၊ ဘာဇနီယံ-ဘာဇနီယကို၊ ပဌမကမာနဘာဇနီ ယေတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဃဘဏ္ဍာရော) အာဟ၊ ဟိ-ခဲ့၊ သေယျဿ-၏၊ သေယျော ဟမသ္မိတိ မာနေါတိ အာဒီနံ - အစရှိကုန်သော၊ (မာနာနံ ဌ်စပ်၊) ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာမသိတ္ဝာ - သုံးသပ်၍၊ (သေယျဿ, သဒိသဿ, ဟီနဿဟု သုံးသပ်၍၊) ဝုတ္တာနံ-နှ်သော၊ နဝန္နံ-၉ မျိုးကုန်သော၊မာနာနံ-မာနတို့၏၊ ဘာဇနီယံ-ဘာဇနီယသည်၊ ဒုတိယကမာနဘာဇနီယံ-ဒုတိယကမာနဘာဇနီယ သည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ)၊ တဿမာနရာသိဿ-ဆိုမာနအစု၏၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ အနာမသိတ္ဝာ-၍၊ ဝုတ္တမာနရာသိတော-ဟောတော်မူအပ်သော မာနအစုမှ၊ ဒုတိယကတ္တာ-၂ ခုမြောက်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဒုတိယ တတိယ ကတ္တာ"ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ "ဒုတိယက တ္တာ"ဟုသာရှိရမည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ "ဒုတိယကမာနဘာဇနီယံ ဟောကိ" ဟူသော ဝါကျ၏အကြောင်းကိုပြသော ဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ဟထာဝုတ္တော-အကြင် အကြင် ဟောတော်မူအပ် ပြီးသော၊ဒုတိယကမာနဘာဇနီယေ-၌၊ ကေကဿ - တယောက် တယောက် သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊တယောက်တယောက်-၃ပါး၃ပါးကုန်သော၊ မာနာ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နှ်၏၊ဣတိ-သို့၊ကထိတံ-ပြီ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ဤဓဿဝါအဋ္ဌကထာ၌၊ဝုတ္တာယ-

---

နကေဝလဉ္စ၊ပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။သေယျမာန်ကို အကျယ်ပြရာ ပဌမကမာနဘာဇနီ ယ၌သာ ဤသို့ဟောတော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ သဒိသမာန်ကို အကျယ်ပြရာဒုတိယက မာနဘာဇနီယ၌ဌင်း, ဟီနမာန်ကို အကျယ်ပြရာ တတိယကမာနဘာဇနီယ၌ဌင်း, ဤ အတိုင်း ဟောတော်မူသောကြောင့် "ပဌမကမာနဘာဇနီယေ" ဟူသော စကားကို နိဒဿနနည်းဟုမှတ်ပါ။

အထဝါ၊ပေ၊ဒုတိယကတ္တာ ။ ။ထိုပါဠိတော်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသုံးသပ်ဘဲ မာန ၃မျိုးကို အကျယ်ဟောတော်မူပြီးနောက် "တတ္ထ ကတမော သေယျဿသေယျောဟ မသ္မိတိမာနော" စသည်ဖြင့်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသုံးသပ်၍ဟောတော်မူအပ်သော့ပါဠိတော်တရပ် ဆက်၍လာသေး၏၊ထိုပါဠိတော်၏မာနအစုကဒုတိယ မြောက်ဖြစ်သောကြောင့်ပုဂ္ဂိုလ် ကို မသုံးသပ်ဘဲ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူအပ်သော (သေယျမာန်, သဒိသမာန်, ဟီန မာန်] ၃မျိုးလုံး အစုကိုပင် "ပဌမကမာနဘာဇနီယ"ဟု ခေါ်ထားသည်။ [ဤဒုတိယ နည်း၌ နိဒဿနနည်း ကြီဘွယ်မလို။]

ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ — အနက်အဖွင့်နှင့်၊ သမာနဒဿနတ္ထံ – တူသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ပဌမကမာနဘာဇနီယောတိ–ဟူ၍၊(သင်္ဂဟကာရေန) အထားပီ ဝုတ္တံ–အကယ်၍လည်း ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊(ဧဝံ သတိ)၊ သောဧဝမာနော·ထိုပဌမကမာနသည်သာ၊ ကုဓ-ဤအဋ္ဌကထာ၌၊အာဂတော-လာ၏၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုပဌမကမာန မာန ဘာဇနီယ၌၊ ကထိတောဧဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အတ္ထော — အနက်ကို၊ ယုဇ္ဇတိ — ယှဉ်စပ်အပ်၏၊ ဝါ — သုံစွဲအပ်၏၊ ကွဘိ–ကား၊ အဓိပ္ပါဓယာ – အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏ အလိုတည်း။

မာနကရဏဝသေနာတိ-ကား၊ သေယျော - မြတ်၏၊ ကွတိ အာဒိကိစ္စကရဏဝသေန–ဤသို့အပရှိသောကိစ္စကိုပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊(မာနော၌စပ်၊)အပရာပရေဉပါဒါယာတိကွဒံ– စကားကို၊ ပုရိမာ ပုရိမာ - ရှေးရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ မာနာ–မာနတို့သည်၊(အစ္ဆုဂ္ဂစ္ဆန္တီ၌စပ်၊) အပရာပရေ–နောက်နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပနိဿယဘာဝေန - အားကြိုးသော မှီရာ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တေ-ထိုမာနတို့ကို၊ ဥပါဒဒန္တော–ဖြစ်စေတုန်လျက်၊အစ္ဆုဂ္ဂစ္ဆန္တီ-အလွန်တက်ကြွကုန်၏၊ ကွတိ ကွမံ အတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ကေတုကမျကာ–အမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန် မြင့်တက်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မာနကြောင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ အစ္ဆုဂ္ဂတဘာဝံ-အလွန်တက်ကြွသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတ်-ရောက်၏၊ ကွတိ ကတွာ - ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ–ဤသဲ့နှလုံးသွင်း၍၊ စိတ္တဒုနာ စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ဝိသေသိတံ–အထူးပြုအပ်ပြီ။ [“ကေတုကမျတာ စိတ္တဿ” ဟု စိတ္တဖြင့် အထူးပြုသည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် အထူးမပြု -ဟူလို။]

အထာဝိစ၊ ပေ၊ ဒုတ္တံ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာ အဖွင့်ကို ဒုတိယကမာနဘာဇနီယဟု ယူ၍ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုပါဠိတော်ဝယ် ဒုတိယ အကျယ်ပြုအပ်သောစကားကို ပဌမကမာန ဘာဇနီယ ဟု ယူလိုသည်၊ အထဝါတက်သော နည်း၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဒုတိယကမာနဘာဇနီယ ပါဠိတော်ဝယ် သေယျပုဂ္ဂိုလ်၌ မာန် ၃မျိုး, သဒိသပုဂ္ဂိုလ်၌ မာန်၃မျိုး, ဟီနပုဂ္ဂိုလ်၌ မာန် ၃ မျိုး, “ဤသို့တယောက်တယောက်မှာ မာန် ၃ မျိုးစီဖြာကုန်၏”ဟု ဟောထားတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ဆိုအပ်သောအဖွင့်နှင့်ညီမျှ၏ဟု ပြခြင်းငှါ ထိုပါဠိတော်ကို ပဌမကမာနဘာဇနီယဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုလိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်....

သောဧဝ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပါယော။ ။“ထိုခုဒ္ဒကဝတ္ထုပါဠိတော်ဒုတိယမာနရာသို့ ဟောတော်မူအပ်သော မာနကိုပင် ဤနိက္ခေပကဏ္ဍ၌ယှဉ်စပ်သင့်သုံးစွဲသင့်၏ဟုပူဆာ၍ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲထားပါသည်” ဟူသော အနက်သည် ဤအဋ္ဌကထာဆရာ၏ ဆိုလိုရင်း အဓိပ္ပါယ်ဖြစ်သည်၊–ဟူလို။

အာက္ခမနဘာဝပွကာသနံ– သည်းမခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းသည်၊ ခိယနံ-ခိယနမည်၏၊ မနေနပိယကရဏ္ဍန္တိ-ကား၊ ဧဝံပကာရံ-ဤသို့(စိတ်ဖြင့်ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကိုပြုခြင်းဟူသော)အပြီားရှိသော၊ပူဇံ-ပူဇော်ခြင်းကို၊ မာနနန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣဘ် အတ္ထော၊ [“ဧဝံပကာရံ” ဖြင့် အဋ္ဌကထာဝယ် နောက်ခံပြုမည့် ဂန္ဓမာလာဒိပူဇာကရဏကို ကန့်သည်။] ဣဿရကရဏ်ဝသေနာတိ–ကား၊ လာဘာဒိ အာက္ခမနကိစ္စဝသေန-လာဘ်ရခြင်း အစရှိသည်တို့ကို သည်းမခံနိုင်ခြင်းကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အရိယသာဝကာတိဝစနံ-ဟူသော စကား သည်၊ အရိယသာဝကာနံယေဝ-အရိယာသာဝကတို့၏သာလျှင်၊ ပဋိဝေဓော–မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ တေစ-ထိုအရိယာသာဝကတို့သည်လည်း၊ တံ–ထိုပဋိဝေဓကို၊ နမစ္ဆရာယန္တိ–ဝန်မတိုကြကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋိဝေဓဓမ္မေ–ပဋိဝေဓတရားဌ၌၊ မစ္ဆရိယာဘာဝဒဿနတ္ထံ–မစ္ဆရိယ မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဂန္ထောတိ-ကား၊ ပါဠိ-ကျမ်းစာတည်း၊ ကထာမဂ္ဂေါတိ-ကား၊ အဋ္ဌကထာ ပဗန္ဓော-အဋ္ဌကထာ အစဉ်တည်း၊ ဓမ္မန္တရန္တိ–ကား၊ ကုသလာဒိဓမ္မံ-ကုသိုလ်အစရှိသော တရားကို၊ ဘိန္ဒိတ္ဝာ–ဖျက်၍၊ အကုသလာဒိံ-ကို၊(အာလောဋ္ဌေဿတိ-မေ့နှောက်လတံ့၊ဝါ-ရောမ့ေလတံ့၊) ဝါ–အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ လောလတာယ–လျှပ်ပေါလော်လီသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတဘာသိတံ– မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူအပ်သော တရားကို၊ တိတ္ထိယဘာသိတံ – တိတ္ထိ ဟောအပ်သော တရားကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊ အာလောဋ္ဌေဿတိ၊ အတ္တာနံ အာဝိကတ္ဝာတိ-ကား၊ အတ္တာနံ-ကို၊ အညထာ-တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရံစသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊)သန္တံ–ထင်ရှားရှိသည်ကို၊အညထာ-အားဖြင့်၊ (ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရစသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ပဝေဒယိတ္ဝာ-သိစေ၍၊ (နဿိဿတိ ဥစ်၊)ယောပနာတာ–ကား၊ တိတ္ထိယောဝါ–တိတ္ထိသည်သော်၎င်း၊ဂဟဋ္ဌောဝါ–လူဝတ်ကြောင်သည်သော်၎င်း၊အတ္တနော-၏၊ သမယဿ-အယ်၏၊ သဒေါသဘာဝံ-အပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဲနိစ္ဆန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အညာဏေန–မသိခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ အဘိနိဝေသေနဝါ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်သော်၎င်း၊ (နံ ဒွေတိ ဥစ်။)

ဗျာပေတုံ-ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာ၊အနိစ္ဆာ–အလိုမရှိသူတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိဝိစ္ဆာ-ဝိဝိစ္ဆမည်၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ “သမ္ပတ္တိယော”ဟု ကံရှိသောကြောင့် “ဗျာပေတုံ”ဟု ရှိစေ။] တသ-ထိုပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ–တည်း၊ ဝေဝိစ္ဆံ–ပြန့်နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။.... အနာဒရောတိ–ကား၊ မစ္ဆရိယေန-မစ္ဆရိယကြောင့်၊ ဒါနေ-ပေးကမ်းခြင်း၌၊ အာဒရဟိတော-လေးစားခြင်းမှ ကင်းသူကို၊ (ကဒရိယောတိ ဝုစ္စတိ၌စပ်။)

ကဋ္ဌစ္ဆုနာ – ဇနိုးဖြင့်၊ ဘတ္တာသ–ထမင်းကို၊ ဂါဟော – ယူခြင်းတည်း၊ ကဋ္ဌစ္ဆုဂ္ဂါဟော-ခြင်း၊ ကဋ္ဌစ္ဆုဂ္ဂါဟောဝိယ -ဇနိုးဖြင့်ထမင်းကိုယူခြင်းနှင့်တူ၏၊ (ကွတိ-ကြောင့်၊)ကဋ္ဌစ္ဆုဂ္ဂါဟောမည်၏(ဥပမာတဒ္ဓိတ်,တနည်း-သဒိသူပစာကို ပြသည်၊) ဟို-မှန်၊ကဋ္ဌစ္ဆုဂ္ဂါဟော-ဇနိုးဖြင့် ထမင်းကို ယူခြင်းသည်၊ ယထာဝုတ္တ-အကြင်အကြင်(အဋ္ဌကထာဌ်)ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဘတ္တော-ဌ်၊ နသမ္ပတ္တိယာဒိ ယထာ - မပြုန်သကဲ့သို့၊ဝေါ၊ မစ္ဆရိယမ္မိ - မစ္ဆရိယသည်လည်း၊ အာဝါသာဒိသု–ဒနရာ အစရှိသည်တို့ဌ်၊(နသံပသာရယဘိ၊) [အမျှားနှင့်မဆက်ဆံစေလိုခြင်းကို"မပြုန်နှံ"ဟုဆိုသည်။] ကွတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဝါ–အဋ္ဌကထာနည်းမှတနည်းကား၊ ဒေတန-ဤဇနိုးဖြင့်၊ ဂယ္ဟတိ-ထမင်းကို ယူအပ်၏၊ ကွတိ-ထိုသို့ယူကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂါဟော–မည်၏၊ ကဋ္ဌစ္ဆုဝေ – ဇနိုးသည်ပင်၊ ဂါဟော-ထမင်းကို ယူကြောင်းတည်း၊ကဋ္ဌစ္ဆုဂ္ဂါဟော-ထမင်းကို ယူကြောင်းဇနိုး၊သော–ထိုထမင်းကို ခူးယူခြင်း ဇနိုးသည်၊ သက်ဋ္ဌိတဂ္ဂေါ-ကုပ်သောအဖျားရှိသည်၊ (ဟုတ္တော) နသံပသာရယတိယထာ - မပြုန်သကဲ့သို့၊ဝေါ၊မစ္ဆရိယံပိ–လည်း၊(အာဝါသာဒီသုန သံပသာရယတိ)၊ ကွတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

အာဝရိတ္တာ–ပိတ်ချုပ်၍၊ ဂဟိတံ - ယူအပ်သော စိတ်တည်း၊ အဂ္ဂဟိတံ–ပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သောစိတ်၊[လက် ၂ ဘက်ကို ချုပ်ကိုင်ထားသကဲ့သို့ စိတ်ကို အာဝါသ စသည်တို့ဌ် ပြုန်ပြုန်ပျုံးပျုံးမရှိခအောင် ချုပ်၍ ယူအပ်သောစိတ်။] တသ–ထိုပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သော စိတ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ အဂ္ဂဟိတတ္တံ–ပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သောစိတ်၏ အဖြစ်၊ မစ္ဆရိယံ–မစ္ဆရိယတည်း၊ ပရေဟိ - သူတပါးတို့နှင့်၊ သာဓာရဏံဝါ-ဆက်ဆံသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အသာဓာရဏံဝါ–မဆက်ဆံသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အာဝါသာဒိ–နေရာ အစရှိသည်သည်၊ မယ္ဟမဝ-ငါ၏ဥစ္စာသည်သာ၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ကွတိ-သို့၊ ပဝတ္တိဝသေန-ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊အတ္တာ၊ပေါ၊တာ-မိမိစည်းစိမ်ကို ယူခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အညဿ - အခြားသူ၏ ဥစ္စာသည်၊ မာ (ဟောတု)၊ ကွတိ-သို့၊ ပဝတ္တိဝသေန-ဖြင့်၊ အတ္တာ၊ပေါ၊တာစ - မိမိစည်းစိမ်ကိုလျှိုဝှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ယောဇေတဗ္ဗော၊ ပန – ဆက်၊ ပရသန္တကံ ဂဏှိတုကာမောတိ–ဟူသော၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ (သင်္ဃကာရေန)ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ မစ္ဆရိယဿ–မစ္ဆရိယ၏၊ ပရသန္တက လောဘသ - သူတပါးဥပ္ပာဒကို လိုချင်ခြင်း၏၊ ဥပနိဿယဘာဝံ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံဝုတ္တံ၊ ကွတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တနည်း- ဟိ (ယသ္မာ), တံ-ထိုပရသန္တကံ ဂဏှိတုကာမော ဟူသော စကားသည်၊ မစ္ဆရိယပ္ပဝတ္တိဒဿနံ–မစ္ဆရိယဖြစ်ပုံကို ပြကြောင်းစကားသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ၊ဝေံသတိ) ၊ပရ၊ပေ၊ လက္ခဏတာစ-ပရ ဿမွတ္တိဂ္ဂဟဏ လက္ခဏာရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ ဝါ–

ကိုလည်း၊ ဝတ္တာဗ္ဗာ-သည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ မစ္ဆရိယဿ ပရိသန္တကလောဘဿ ဥပနိဿယဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။)

အဘိဇ္ဈာကာမရာဂါနံ - အဘိဇ္ဈာ, ကာမရာဂတို့၏၊ ဝိဒ္ဓသေသော - အထူးသည်၊ အာသဝဒ္ဒယကောသဝဘာဝေါ—အာသဝ ၂ ပါး အပေါင်း၏အဖြစ်, တပါးသော အာသဝ၏အဖြစ်သည်၊[ဘာဝေါနေရာ၌"ဘာဝေန-အဖြစ်ဖြင့်" ဟုရှိလျှင့် စာသွားကောင်း၏။] အဘိဇ္ဈာယ-အဘိဇ္ဈာ၏၊နော အာသဝဘာဝေါစ-အာသဝမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ န - မရှိ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ နော အာသဝ လောဘဿ-အာသဝမဟုတ်သော လောဘ၏၊ သဗ္ဗာဝေါ-ထင်ရှား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝိစာရေတဗ္ဗော-စိစစ်ဆိုက်၏၊ (တသ္မာဝိစာရေတဗ္ဗော၊) ဟိ(ယသ္မာ)၊ အာသဝေါစ၊ပေ၊ပစ္စယောတိ · ဟုသော၊ သတ္တာမော ပဋ္ဌာစ-သတ္တာမပြဿနံ်သည်ငှင်း၊ နဝမော ပဋ္ဌာစ - သည်ငှင်း၊ နအတ္ထိ · မရှိ၊ [အာသဝေါ-အာသဝမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊နော အာသဝေါစ-အာသဝမမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မော--တို့သည်၊ အာသဝဿ - မည်သော၊ ဓမ္မဿ-အား၊ (ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော၊) (သတ္တာမပြဿနာ)၊ (အာသဝေါစနော

အဘိဇ္ဈာ၊ပေ၊ဝိစာရေတဗ္ဗော။ ။အဘိဇ္ဈာဟူသောလောဘ၏ကာမာသဝ, ဘဝါသဝဟု အာသဝ ၂ မျိုးဖြစ်ခြင်း, ကာမရာဂဟူသော လောဘ၏ ကာမာသဝ တမျိုးသာဖြစ်ခြင်းသည် အဘိဇ္ဈာနှင့် ကာမရာဂတို့၏ အထူးဖြစ်စရာရှိ၏၊အဘိဇ္ဈာ၏ အာသဝအမည်မရသော အဘိဇ္ဈာတမျိုးရှိနိုင်ခြင်းဟူသော (အဘိဇ္ဈာနှင့်ကာမရာဂ) အထူးကား မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် "အာသဝအမည်မရသော အဘိဇ္ဈာ (လောဘ) တမျိုးရှိ၏" ဟူသော အဋ္ဌကထာဆရာ၏စကားကို စိစစ်ထိုက်သည်။

အမှာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌ တပ်မက်မှုသည် ကာမာသဝမဖြစ်၊ ဂန္ဆေါစ္ဆကသို့ ရောက်သောအခါ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ ဖြစ်၏" ဟုဆိုထား၏၊ ထိုစကားအရ "အာသဝ အမည်မရသော အဘိဇ္ဈာ (လောဘ) တမျိုးရှိသေး၏" ဟုဆိုရာရောက်သောကြောင့်ထိုစကားကိုယူ၍"နော အာသဝလောကဿ သဗ္ဗာဝေါ ဝိစာရေတဗ္ဗော" ဟု ဋီကာဆိုသည်။

နဟိ၊ပေ၊ဒေါသော တိ။ ။ဤကား စိစစ်ထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်း ပြတည်း၊ အာသဝအမည်မရသော လောဘ ရှိသေးလျှင် ဒိဋ္ဌဂတ သမ္မယုတ်စိတ်အတွက် ထိုလောဘကိုရည်ရွယ်၍"အာသဝေါစ (မောဟ) နောအာသဝေါစ (ဆိုအပ်ပြီးသော လောဘ) ဓမ္မောအာသဝဿ ဓမ္မဿ (ဒိဋ္ဌိအား) ဟေတုပစ္စယေနပစ္စယော" ဟုဂုင်း, "အာသဝဿစနော အာသဝဿစဓမ္မဿသာဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟုဂုင်းသတ္တမ, နဝမပဋ္ဌာတို့ကိုဟောတော်မူရာ၏၊ ["ရှိရင်းစွဲ သဘ္ဘာမပဋ္ဌာကို အဋ္ဌမအရာ၌ ထား၍ ဆိုသည်၊] ထိုသို့ကား ဟောတော်မမူ၊ ထိုသို့ဟောတော်မမူရကား အာသဝအမည်မရသော လောဘဟူ၍မရှိ၊ ထိုသို့မရှိသောကြောင့်အဋ္ဌကထာ၏"ဗြဟ္မာနံဝိမာနဒီသု" စသောစကားကို စိစစ်ထိုက်သည်--ဟူလို။

အာသဝေါစ ဓမ္မာ) အာသဝဿစ-အာသဝမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ နော အာသဝဿစ—အာသဝ မ မည်သည်လည်းဖြစ်ဿသ၊ ဓမ္မဿ-အား၊ ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော (နဝမ ပြဿနာ-)၊] ဂဏနာယစ — ဂဏနာဒ္ဓိလည်း၊ (သင်္ချာဝ ါရဒ္ဓိလည်း၊) ဟေတုယာ သတ္တာတိ—ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ နဝါတိ - ဟူ၍၊ နု (ဝုတ္တံ)၊ ပန-ဆက်၊ ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ္တော—ဒိဋ္ဌဂတသမ္မယုတ် ဖြစ်သော၊ နော အာသဒဝ-အာသဝမဟုတ်သော၊ လောဘော-လောဘသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေ-ထင်ရှားရှိလဒ္ဓသ်၊ သတ္တမ နဝမာပိ—သတ္တမ, နဝမလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဥ္စာ—ပြဿနာတို့သည်၊ ဝိသဇ္ဇနံ—အဖြကို၊ လဘေယျုံ - ရကုန်ရာ၏၊ ဂဏနာစ-ဂဏနာသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ (သင်္ချာကိုလည်း၊) ဟေတုယာ နဝါတိ—ဟူ၍၊ ဝတ္တာဗ္ဗာသိယာ၊ စ-ဆက်၊ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တော-သော၊ နောအာသဝေ-သော၊ လောဘော-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေ-ဒသ်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့အာသဝနိဒ္ဒေသဒ္ဓ၊ ဒဿိ တော-ပြအပ်ပြီးသော၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ (နော အာသဝေလောဘဿ သဗ္ဗာဝေါ ဝိစာရေတဗ္ဗော။)

ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏနိဒ္ဒေသ—ဌ်၊ ကာမေသူတိ-ကား၊ တေဘူမကေသု—ဘုံ ၃ ပါး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဒဝသု-အာသဝေါတရားနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသု - နှ်သော၊ ဝတ္ထုကာမေသု - ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ (“ယော ကာမစ္ဆန္ဒော-သည်၊ အတ္တ-၏” ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗော-သော၊ လောဘော - လောဘသည်၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏံ - ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏတည်း၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ တဿ - ထိုကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ၏၊ အာရုပ္ပေ၊အရူပ ဘုံ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ပုံကို၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (ကိ) နိဝရဏံ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တာ)။

ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တော စ။ ။ဒိဋ္ဌိသမ္မယုတ်စိတ်၌ အာသဝအမည်မရသော လောဘ၏ မရှိနိုင်ပုံကိုပြပြီး၍ ဒိဋ္ဌဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်၌ မရှိနိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တော စ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ “ပုဗ္ဗေဒဿိတဒေါသ” ဟူသည် ရှေ့အာသဝနိဒ္ဒေသ၌ ပြအပ်ခဲ့သော “ယဒိ ပန လောဘော ကာမာသဝ ဘဝါသဝဝိနိမုတ္တော အတ္ထိ၊ ပေ၊သိယာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တောတိ” ဟူသောအပြစ်တည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒ၊ ပေ၊ နိဝရဏန္တိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ မဖွင့်ပြအပ်သော ပါဠိတော်ကို ဋီကာဆရာကဖွင့်ပြသောစကားတည်း၊ ထိုသို့အဋ္ဌကထာမဖွင့်ပဲဋီကာဖွင့်ခြင်းမှာလည်း ကာမစ္ဆန္ဒကာမရာဂမှ အလွတ်ဖြစ်သော လောဘဟူ၍မရှိဟု သိစေလိုသောကြောင့် တည်း၊ထိုသို့သိစေခြင်းအားဖြင့် “ကာမာသဝ,ဘဝါသဝမှအလွတ်ဖြစ်သောလောဘ လည်းမရှိ” ဟု ထပ်၍ပယ်ရှားရခြင်း အကျိုးရှိသည်ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏-ထိုကာမာသဝ ကာမရာဂသည် မြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌သာ မက အရူပဘုံတိုင်အောင်ပင် ဖြစ်ရကား “ မြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌ တပ်မက်မှုကို ကာမရာဂဟု မဆိုရ” ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို ထပ်၍ပယ်ရှားသည်။

ဣရိယာပထိကစိတ္တန္တိ – ကား၊ ဣရိယာပထူပထမ္ဘကံ – ဣရိယာပုထ်ကို ထောက်ပံ့တတ်ဒသာ၊ အဋ္ဌပညာသဝိဓံ–ငါးဆယ်ရှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ စိတ်ဆိုစိတ်သည်၊ (အသင်္ခတဓာတ်သြလီယတိဋ္ဌစပ်၊) ပန–ဆက်၊ တတ္ထ–ထို ၅၀ ပါးသောစိတ်တို့တွင်၊ ဗလဝ၊ပေ၊ဂတံ–အားကြီးသော ထိနမိဒ္ဓနှင့် တကွဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဣရိ၊ ပေ၊ အသင်္ခတန္တိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

သြလီယတိတိ–ကား၊ သြလမ္ဗတိ–တွဲရရွဲဆွဲ၏၊ သြနယ္ဟတိ-ကား၊ ဆာဒေတိ-ဖုံး၏၊ ဝါ–တနည်း၊ အဝတ္ထရတိ-လွှမ်း၏၊ နာနာရမ္မဏေသု–တို့၌၊ ပဝတ္တိနိဝါရဏေန - ဖြစ်မှုကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (အန္ဓော သမောရောဓော–အတွင်း၌ပိတ်ချုပ်တတ်၏၊) ဝါ-တနည်း၊ ဝိပ္ပါ၊ ပေ၊ နေဝ–ပြန့်နှံ့သည်၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်သာ၊ အန္ဓော သမောရောဓော–၏။ ....ကေစ္စာနံတိ–ကား၊ သိရီသာဒိရဂ္ဂဝါနံ-ကုက္ကို့အစရှိကုန်သော သစ်ပင်တို့၏။

(သုခပဋိသံဝေဒန ပရမတ္ထသစ္စသစ္ဆိကရဏာနိပိ – သုခဝေဒနာကို ခံစားခြင်း, ပရမတ္ထသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့သည်လည်း၊) ရူပကာယေနေဝ-ရူပကာယဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ–ချပ်အပေါင်းဖြင့်သာလျှင်၊ သိယုံ-နှာ၏၊ တေန-ကြောင့်၊သုခ၊ပေ၊ ကိရိယာနံ–သုခဝေဒနာကိုခံစားခြင်း,နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့၏ ရူပတာပတ္တိ–ချပ်၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ သိယာ–၏၊ ဣတိ–ကား၊ အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ တသ္မာတိ-ကား၊ ကာယသာတိ ဝေဒနာသ–ကာယသာဟူသော သဒ္ဒါ၏၊ ရူပတ္တာသာဓကတ္တာ–ရူပ်၏အဖြစ်ကို မပြီးစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊(နှ ဝတ္တဗ္ဗဋ္ဌစပ်၊) နဟိ၊ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ထိနမိဒ္ဓ သမုဋ္ဌိတရူပေပဟိ – ထိနမိဒ္ဓကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကြောင့်၊ရူပကာယသ–၏၊ ဂရုဘာဝပ္ပတ္တံ-လေးလံသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ အဂ်ပစ္စဂ်ါဒိနံ–အဂ်ါကြီးငယ် အစရှိသည်တို့၏၊ သံသီဒနံ–ဆုတ်နစ်ခြင်းသည်၊ သောပံ–အိပ်ပျော်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤအဓိပ္ပါယ်ကို၊ သန္ဓာယ (စောဒနကန) ဝုတ္တံ၊ဇာဂရဏစိတ္တာနုဟိတံ–နိုးကြားကြောင်းစိတ်မှကင်းသော၊ ဘဝင်္ဂသန္တတိ-ဘဝင်အစဉ်ကို၊(သန္ဓာယ) နှ (ဝုတ္တံ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တဿ ဖလတ္တာတိ–ကား၊ ဖလူပစာရေန-ဖြင့်၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေကို၊ (ဒဓဿတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ မိဒ္ဓံ–မိဒ္ဓကို၊ ဒဿေတုံ, မိဒ္ဓဿ-၏၊ ဖလတ္တာ – အာကျိုး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ–ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌၊ လိင်္ဂါဒိနိ–လိင်္ဂအစရှိသည်တို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ) ဝိယ–နှ်သကဲ့သို့၊ မိဒ္ဓနိဒ္ဒေသပိ–၌လည်း၊ သောပဂါဒိနိ–သောပ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဣတိအတ္ထော။

ရူပကာယဿ-ရူပကာယ၏၊ အန္ဓော သမောရောဓော–အတွင်း၌ပိတ်ဆို့နိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သော–ထိုအန္ဓော သမောရောဓကို၊ နာမကာယ–နာမကာယ၌၊ ဝုတ္တော – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊

တေန–ထိုအန္တောသမောရောဓနှင့်၊ သဟ,စုတ္တာ-နှ်သော၊ သြနာဟ ပရိယော နာဟာစ–သြနာဟ ပရိယောနာဟတို့ကိုလည်း၊ (နာမကာယေ) စုတ္တာ၊ ဝါ–တနည်း၊ရူပကာယသ-၏၊ဝိပ္ပဿနာဒိကာဝိပ္ပဿနာဒိကဘာဝေါနာမ-ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်,ပြန့်နှံ့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ် မည်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေန-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်၊ နတ္ထိ၊ နာမကာယသ-၏၊ (အဝိပ္ပါရိကဘာဝေန ဥစ်စပ်၊) နာမကာယေ-သည်၊ ဝိပ္ပါရိကေ-ပြန့်နှံ့ခြင်းရှိလသော်၊ (ရူပကာယော-သည်၊) လဟုကော–ပေါ့ပါး၏၊ (နာမကာယေ–သည်၊) အဝိပ္ပါရိကေ–သော်၊ ဂရုကော-လေးလံ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိပ္ပါရိကဘာဝေန–ပြန့်နှံ့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သြနာဟနာဒိ-သြနာဟန အစရှိသည်သည်၊ နာမကာယသော်ဝ-နာမကာယ၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သြနာဟာဒယောပိ–သြနာဟအစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ (ပိဖြင့်အန္တောသမောရောဓကိုပေါင်း၊) နာမကာယေ–၌၊ ဝိညာဃန္တိ၊ တေန–ကြောင့်၊ နဟိ ရူပံ နာမကာယဿ သြနာဟော၊ပေ၊ဟောတီဟိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)၊ အာဟ၊ ဟိ–ဆက်၊ အာဝဏဘာဝေါ– တားမြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (နာမကာယသော်ဝ–နာမကာယ၏ အတွက်သာ၊ ဟောတိ) ဝိယ၊ (တထာ)သြနာဟာဒိဘာဝေါပိ-သြနှ်ာဟ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ နာမကာယသော်ဝ ဟောတိ-ဣတိ မှတ်အပ်၏။

ရူပကာယဿ၊ ပေ၊ နာဟာစ။ ။အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်သောစကားမဟုတ်၊ မိမိအလိုအတိုင်း ပါဠိတော်ကိုဖွင့်ပြသော စကားတည်း၊ ထိုသို့ဖွင့်ပြရာ၌ အဋ္ဌကထာဝယ် ဖလူပစာရဟု ဆိုသကဲ့သို့ ဥပစာမတင်ပဲ မုချအားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းတည်း၊ ရူပကာယက အတွင်း၌ ဝိတ်ချုပ်ထားနိုင်ခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ထို အန္တောသမောရောဓကို နာမကာယ၌သာ ဟောတော်မူအပ်၏"ဟု သိသာ၏၊ အန္တောသမောရောဓနှင့်အတူတကွ ဟောတော်မူအပ်သော သြနာဟ ပရိယောနာဟတို့ကိုလည်း (သဟစရဏ နည်းအားဖြင့်) နာမကာယ၌သာဟောတော်မူအပ်သောတရားများတည်း၊ [အတ္ထနောမတိယာ မုချတော ပါဠိအတ္ထံ ဒဿေတုံ ရူပကာယဿာတိ အာဒိမာဟ၊–မရု။]

ရူပကာယဿဝါ၊ ပေ၊ ဝိညာယတိ။ ။အန္တောသမောရောဓ၏ နာမကာယ၌ သိထိုက်ပုံကိုဎင်း, သဟစရဏဖြစ်သောကြောင့် သြနာဟ–ပရိယောနာဟတို့ကိုလည်း သိထိုက်ပုံကိုဎင်း ပြပြီး၍ သြနာဟ ပရိယောနာဟ အန္တောသမောရောဓတို့အတွက် အခြားအကြောင်းကိုတနည်းပြလိုသောကြောင့်'ရူပကာယဿဝါ'စသည်ကိုမိန့်သည်၊ နာမကာယသည် အခြားအာရုံတို့၌ဝိပ္ပါရိက (ပြန့်ပြန့်နှံ့နှံ့) ဖြစ်နေလျှင်လဟုကဖြစ်၏၊ ဝိပ္ပါရိကမဖြစ်လျှင်ဂရုကဖြစ်၏၊ဤသို့လျှင် နာမကာယ၏ အဝိပ္ပါရိကဖြစ်သောကြောင့် သြနာဟ,ပရိယောနာဟ,အန္တောသမောရောဓလည်း နာမကာယအတွက်သာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်သြနာဟစသည်တို့ကို နာမကာယအတွက်သာ သိအပ်သိနိုင်ကြပါသည်–ဟူလို၊ တေနာဟ စသည်ကား အဋ္ဌကထာကို သာဓကပြုသောစကားတည်း။

ကတရော — အင်္ဂကထာဆရာမှတပါးသော စောဒကသည်၊ အဓိပ္ပါယံ—အင်္ဂကထာဆရာ၏ အလိုကို၊ အဇာနန္တော - မသိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊)မေဃာဒီဟိ-မိုဃ်းတိမ် အစရှိကုန်သော၊ရူပေဟိ—ရုပ်တို့သည်၊ ရူပါနံ-ကောင်းကင် စသော ရုပ်တို့ကို၊ သြနဟနာဒိ — ဖုံးလွှမ်းခြင်းအစရှိသည်ကို၊ ပဿန္တော—မြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နနုစာတိအာဒိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ယဒိဧဝန္တိ—ကား၊ ရူပ သ-ရုပ်၏၊ သြနဟနာဒိတာ-သြနဟန အစရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ယဒိသိဒ္ဓါ—အကယ်၍ပြီးစီးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊အရူပဿ - နာမ်တရား၏၊ အာဝရဏံ-ပိတ်ဆို့ခြင်းသည်၊ [ဤပုဒ်ကို အင်္ဂကထာမှယူပေးသည်၊] နသိယာ - မဖြစ်တော့ရာ၊ သေတုမန္ဒာဒီသု — ရေကာတာရိုးကို ဖွဲ့ခြင်းအစရှိသည်တို့၌၊ ရူပဿ — ရုပ်၏၊ အာဝရဏံ—တားမြစ်ခြင်းကို၊ (ရေကိုတားဆီးခြင်းကို၊) ဒိဋ္ဌံ — မြင်အပ်၏၊ (လက်တွေ့မြင်အပ်၏၊) ကတိ-ကြောင့်၊ အာဝရဏံပိ-သည်လည်း၊ အရူပဿ-နာမ်တရား၏အတွက်၊ နဘဝေယျ၊ ကတိအတ္ထော၊ သုရာမေရယပါနံ-သေရည် အရက်ကိုသောက်ကြောင်းစေတနာသည်၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်တည်း၊ ကတိကတ္တာ—ဤအကြောင်းကြောင့်၊ တဿ—ထိုသူရာမေရယပါန၏၊ ဥပက္ကိလေသ ဘာဝေါ-ဥပက္ကိလေသ၏အဖြစ်သည်၊ ယုဒ္ဓတ္တာ-သင့်၏၊ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာ ဒဋ္ဌာနာနုယောဂဿစ — သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာနုယောဂ၏လည်း၊အကု သလတ္တာ-အကုသိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏဘာဝေါ— အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယုတ္တော၊ တထာပိ— ထိုသို့ပင် သင့်ပါသော်လည်း၊ ပရဿ - တပါးသောစောဒက၏၊ အဓိပ္ပါယံ—ကို၊ အနုဇာနိတ္ဝာ—ခွင့်ပြု၍၊ သုရာမေရယဿ — သုရာမေရယ၏၊ဥပက္ကိလေသ တာ—ဥပက္ကိလေသ၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏတာဒ-ကို ဂုဏ်း၊ ဥပက္ကိလေသာနံ — ဥပက္ကိလေသတို့၏ဂုဏ်း၊ ပညာယ—ကို၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏာနံစ— အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းတို့၏ ဂုဏ်း၊ ပစ္စယတ္တာ - အကြောင်း၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဖလဝေါဟာရေန—အကျိုးကို ပြောဆို .သုံးစွဲခြင်းအားဖြင့်၊ (ဖလူ ပစာရအားဖြင့်-ဟူလို၊) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ကတိ-သို့၊ ဒဿနေန္တော— ပြီတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊နပစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ-ပြီ။

ပရဿ အဓိပ္ပါယံ၊ပေ၊အနုဇာနိတ္ဝာ။ ။သုရာမေရယကိုသောက်ခြင်းဟူရာ၌ သောက်ကြောင်း အကုသိုလ်စေတနာကို အရကောက်လျှင် ဥပက္ကိလေသဖြစ်သည်မှာ အမှန်ပင်တည်း၊ အကုသိုလ်စေဘနာ ဖြစ်သောကြောင့် ကုသိုလ်ပညာကို အားနည်း အောင် ပြုနိုင်သည်မှာလည်း အမှန်ပင်တည်း၊သို့သော်စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က စေတနာတို့ အရမကောက်ပဲ သောက်မှုကိုဂုဏ်း, အားကုတ်ခြင်းဟူသော မျိုချခြင်းကိုဂုဏ်း အရ ကောက်၏၊ ထို့ကြောင့်“စောဒက၏အလိုကို ခွင့်ပြု၍”ဟု ဆိုသည်။

ဧဝမေဝခေါတိ—ကား၊ ဇာတရူပဿ-ရွှေ၏၊အယော - သံၚင်း၊ လောဟံ—ကြေးၚင်း၊ တိပု—သလွဲဖြူ (ခဲမဖြူ) ၚင်း၊ သီသံ – သလွဲမြည်း (ခဲပုတ်) ၚင်း၊ သဇ္ဈံ-ငွေၚင်း၊ ဣတိ—သို့၊ ပဥ္စုပက်ကိလေသေဟိ - ငါးမျိုးသော ဥပက်ကိလေသတို့သည်၊ ဥပက်ကိလိဋ္ဌံ—ညစ်နွမ်းစေအပ်ဖသာ၊ ဇာတရူပံ-ရွှေသည်၊ မုဒုစေဝ - နူးညံ့သည်လည်း၊ ၎ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့ၚင်း၊ ကမ္မနိယံစ – အမှုဌ် ကောင်းသည်လည်း၊ (ပုတီး နားချောင်းစ ဖသော တန်ဆာလုပ်မှုဌ်ကောင်းသည်လည်း၊) ၎ (ဟောတိ ယထာ)-ကဲ့သို့ၚင်း၊ ပဘဿရံစ-ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်ထွက်သော အရောင်ရှိသည်လည်း၊ ၎ (ဖောတိ ယထာ) – ကဲ့သို့ၚင်း၊ ပဘင်္ဂံစ–အပြားအဝါးဖြင့် ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိသည်လည်း၊(ဟောတိ ယထာ) - ကဲ့သို့ၚင်း၊ ကမ္မာယ—ပုတီး နားချောင်းစသော အမှုအကျိုးငှါ၊ သမ္မာ - စွာ၊ နစဥ်ပေတိ (ယထာ)-မကပ်ရောက်သကဲ့သို့ၚင်း၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူဘာလျှင်။

မစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ—ကား၊ ဥပက်ကိလေသ ပညာဒုဗ္ဗလိကရဏာနံ-ဥပက်ကိလေသ ပညာ ဒုဗ္ဗလိကရဏတို့၏၊ ပစ္စယဘာဝနိဒ္ဒေသတော – အကြောင်း၏အဖြစ်ကိုညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ ပစ္စံယေ-အကြောင်းဖြစ်သော သေရည်အရက်၌၊ ဖလနိဒ္ဒေသတော – အကျိုး ဖြစ်သော ဥပက်ကိလေသ ပညာဒုဗ္ဗလိကရဏတို့ကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ (န-မဖြစ်သင့်,ဦးစပ်၊) ဣတိအတ္ထော။

သယမေဝ—မိဒ္ဓဟူသော မိမိကိုယ်တိုင်ပင်၊ ကိလေသော – ကိလေသာသည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊ဝါ-ကြောင့်၊) ဥပက်ကိလေသနိဒ္ဒေသေသု – ဥပက်ကိလေသနိဒ္ဒေသတို့၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌော—ညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏အလိုတည်း။

နိဝရဏံ-နိဝရဏာသည်၊ ဟုတ္ဝာဝ - ဖြစ်ပြီး၍သာ၊ နိဝရဏသမ္မယုတ္တော—နိဝရဏသမ္မယုတ္တ အဖြစ်ကို၊ ဒဿိယမာနေ - ပြအပ်သော်၊ အာရမ္မဏာ-အာဝးထုတ်အပ်သောပါဠိတော်သည်၊ နိဝရဏတာဒဿနတ္ထာ - နိဝရဏ၏ အဖြစ်ကို

ယထာ၊ပေ၊ဧဝမေဝံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌“ဧဝ မေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ”စသည်ဖြင့် ဥပမေယျ ဝါကျသာပါ၍ ဥပမာနဝါကျ မပါသောကြောင့်“ယထာ၊ပေ၊ကမ္မာယ”ဟု ဥပမာနဝါကျထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုဥပမာန ဝါကျများလည်းမဟာဝဂ္ဂသံယုတ်နိဝရဏဝဂ်,ဥပက္ကိလေသသုတ်၌ အကျယ်လာ၏၊ ဋီကာဆရာက ထိုအကျယ်ကို ချုံး၍ ပြထားသည်။ [“လောဟံ”အရ“ကြေး”သာမက,တွဘက်“အယ”စသော ၄ မျိုးမှကြွင်းသမျှ သတ္တုမျိုးကို လောဟအရ ယူပါဟု ထိုအဋ္ဌကထာ၌ဖွင့်၏၊ “ပဘင်္ဂံ” ကိုလည်း “ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ”ဟု ဖွင့်သည်။]

နိဝရဏံ၊ပေ၊အာရမ္မဏာ။ ။အထာဝိ စသော စောဒကစကား၌ “ယထာလာဘနည်းအားဖြင့်” ဟု စောဒကာ၏အလိုကိုပြသော်လည်း ထိုနည်းသည်ပင်မဖြစ်နိုင်ဟု ပြလို၍“နိဝရဏံဟုတ္ဝာဝ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ [သဒ္ဒါကျမ်းဟို၌ သုတ်ကိုအာရုံမှ

ပြရခြင်း အာကျိုးရှိသည်၊ န—မဟုတ်၊ အထဓေါ-အဟုတ်ကား၊ သိဒ္ဓနိဝရဏာဘာဝဿ-ပြီးပြီးသော နိဝရဏ်အဖြစ်ရှိသောထိနမိဒ္ဓ၏၊ နိဝရဏဿမယုတ္တတာဒဿနတ္ထော — နိဝရဏသမယုတ္တ၏ အဖြစ်ကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ — ကြောင့်၊ ယထာလာဘဝေသန-ယထာလာဘ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အသမယုတ္တသမယုတ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝစနံစ—ဆိုခြင်းသည်လည်း၊ န ယုဇ္ဇတိ—မသင့်တော့၊ (ကသ္မာ — နာသ်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သိပ္ပိကသမ္မုကာဒီယု—ခရု, ယောကိသ္မဉ္စ အစရှိသည်တို့၌၊ ယထာလာဘသမ္ဘဝံ - ယထာလာဘအားဖြင့် ဖြစ်ဆင့်သော၊ တံဒ္ဒယံ — ထိုရပ်တည်ခြင်း, လှည့်လည်ခြင်း ကြိယာ ၂ ပါး အပေါင်းကို၊ တိဋ္ဌန္တမ်ပိစရန္တမ်ပိတိ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံယထာ - ဟောတော် မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ယံ - အကြင်စကားကြောင့်၊ ယထာလာဘံ - ယထာလာဘသည်၊ သမ္ဘဝေယျ—ဖြစ်သင့်ရာ၏၊ ထိန၊ပေ၊ အသမယုတ္တမိဘိ—ဟူသော၊ (တံ)ဝစနံ-ထိုစကားသည်၊ န အတ္ထိ—မရှိ၊ ဣတိ—ဒကြောင့်၊ (ယထာလာဘဝေသနံ အသမယုတ္တသဝစနံ စ နယုဇ္ဇတိ။)

စိတ္တဇသသာသမ္ဘဝ ဝစနတောတိ-ကား၊စတ္တာတ္တာတိအာဒိဝစနသ-စတ္တတ္တာအစရှိသော စကား၏၊စျာနက္ခဏော—စျာန်ခဏ၌၊ စိတ္တဇသ - စိတ်ဇဖြစ်သော၊ ထိနမိဒ္ဓသ-၏၊ အသမ္ဘဝဝစနဘာဝတော-မဖြစ်သင့်ခြင်းကို ဆိုကြောင်းစကား

ဟုခေါ်၍, ရှေ့သုတ်ဖြင့် ပြီးလျက် အားထုတ်သော ဤသုတ်သည်နိယမ (တနည်း) ''အတ္ထန္တရအကျိုးရှိ၏''ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ဤဥဒ္ဒါလည်း] ''ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ''ဟုနိဝရဏအဖြစ်ကသေချာပြီးဖြစ်သောကြောင့်''နိဝရဏဧဝ နိဝရဏသမယုတ္တဉ္စ'' ဟု ထုတ်ပြအပ်သော ပါဠိတော်သည် နိဝရဏအဖြစ်ကိုပြခြင်းက လိုရင်းအကျိုးမဟုတ်, နိဝရဏသမယုတ်အဖြစ်ကို ပြရခြင်းသာ လိုရင်းအကျိုးဖြစ်သည် ဟု အတ္ထန္တရကို ပြသည် ဟု မှတ်ပါ။

ဣတိ ယထာလာဘ၊ပေ၊နယုဇ္ဇတိ။ ။ဤသို့ နိဝရဏသမယုတ် အဖြစ်ကိုပြရခြင်းက လိုရင်းအကျိုးဖြစ်သောကြောင့် ထိုပါဠိတော်အရ မိဒ္ဓ၏ နိဝရဏသမယုတ် မဟုတ်ဟူသောအဓိပ္ပါယ်ကို ယထာလာဘနည်းအရ ယူခြင်းငှါ မသင့်။ [အဋ္ဌကထာဝယ် စောဒကဏ်အလိုကိုပြရာ၌ ယုထာလာဘနည်းကို ပြထားသော်လည်း ထိုနည်းသည်ပင် မဖြစ်သင့်—ဟူလို။]

ယထာဟိ၊ပေ၊သမ္ဘဝေယျာတိ။ ။ဘာ့ကြောင့်မဖြစ်သင့်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်''ယထာဟိ''စသည်ကို မိန့်၊သိပ္ပ ိက+သမ္မုကစသည်တို့၏သွားလည်းသွား, ရပ်လည်းရပ်ဟု ၂ မျိုးရသောကြောင့် တိဋ္ဌန္တံစရန္တံ ၂ မျိုးကိုဟောထားသကဲ့သို့ ဤ၌''သမယုတ္တ အသမယုတ္တ'' ဟု ၂မျိုးဟောထားသော စကားမရှိ၊ ဤသို့ အသမယုတ္တကိုယူဘို့ရန် စကား ၂ မျိုး မပါသောကြောင့် ယထာလာဘနည်း မဖြစ်သင့်ပါ—ဟူလို၊ [ဤကား အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားအပ်သော စောဒနာစကားသည် မဖြစ်သင့်ဟု ပယ်ကြောင်း စကားတည်း။]

၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ-မိဒ္ဓသည်၊ အရှုပံ · နာမ်သည်၊ န–မဟုတ်၊) ဣတိ အတ္ထော–ဤကား အနက်၊ ဝါ–တနည်းကား၊ စတ္တာတ္ထာဒိ အာဒိဝစနေန–စတ္တာတ္ထာ အစရှိသောစကားဖြင့်၊ အသမ္ဘဝဿ-ဈာန်ခဏ၌ ထိန မိဒ္ဓ၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပကာသနတော-ထင်ရှားပြတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (မိဒ္ဓံ-မိဒ္ဓံသည်၊ အရှုပံ-နာမ်သည်၊ န–မဟုတ်၊) ဣတိ အတ္ထော–ဤကား အဲ့နက်။

ကာမေသု ခေါပန၊ပေ၊ သုဒ်ဌေါတိ ဣမိနာ-ဤစကားဖြင့်၊ ကဲ့မာဒိနဝေ-ကာမဂုဏ်၏အပြစ်၌၊ အာဒီနဝဿ-မသိကြောင်း မောဟကို၊ ပဟာနံ -ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ကြောင်းတရားကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊တံတတ္ထ ပဟာနန္တိ-ဟူသောစကားကို၊ တံ ထိုဆန္ဒရာဂ ပယ်ခဖျောက်ခြင်းသည်၊ တတ္ထ ရူပေ-ထိုရုပ်၌၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဟာနံ-ပဟာနပုဒ်ကို အာနေတွာ-ရှုင့်၍၊ တန္တိ၊တံဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ဝါ-တနည်း၊ တံဝိနယနံ-ထိုပယ်ခြင်းသည်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ အပဟာတမ္ဘတ္တ မေဝ-မပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ပန - ဗျတိရိတ်ကား၊ ဆဓမ္မေပဟာယာတိအာဒီသု - ဆဓမ္မေပဟာယအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ မိဒ္ဓဿ – မိဒ္ဓ၏၊ အပဟာတမ္ဘတာဒဿနကော - မပယ်တိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြတတ်သော၊ အညော–တပါးသော၊ ပကာရော–အပြားကို၊ န ဝုတ္တော–ဟောတော်မမူအပ်။

တေန၊ပေ၊ဒဿေတိ။ ။တေနဖြင့် ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်ဝယ်လာသော "ယော ရူပေဆန္ဒရာဂဝိနယော၊တံတတ္ထပဟာနံ" ဟူသောစကားကိုပြန်ညွှန်းသည်၊ထို့ကြောင့် "တေန-ထိုရုပ်ကိုအာရုံပြုသောဆန္ဒရာဂကိုပယ်ခြင်းကိုဟောတော်မူကြောင်းဖြစ်သော ယော၊ပေ၊ပဟာနံဟူသောစကားဖြင့်" ဟု အကျယ်စွပါ၊ [တေနာတိ–ရူပါရမဏသဿ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနဝစနေန-အနု။]

နပန၊ပေ၊ပကာရော ဝုတ္တော။ ။"ရူပံ ဘိက္ခဝေ နတုမှာကံ" စသောပါဠိတော်၌ "တံပဇဟထ-ထိုရုပ်ကိုပယ်ကြလော့" ဟု ဟောတော်မူပြီးနောက် "ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော၊ တံတတ္ထပဟာနံ"ဟုတပါးသော အပြားကိုဆက်၍ ဟောတော်မူ၏၊ထိုသို့ဟောတော်မူသောကြောင့်"ရုပ်ကို တိုက်ရိုက်ပယ်ရမည်မဟုတ်၊ ရုပ်၌ တပ်မက်သော ဆန္ဒရာဂကိုသာ ပယ်ရမည်"ဟုပြတော်မူ၏၊"ဆဓမ္မေပဟာယ" စသောပါဠိတော်များ၌ကား ထိုကဲ့သို့ (မပယ်ထိုက်ဟုပြသော) တပါးသောအပြားကို ဟောတော်မမူအပ်၊ ထိုသို့မဟောသောကြောင့် "ဆဓမ္မစသည်တို့မှာ ဧကန်မုချပဟာတမ္ဘ ဖြစ်ကြသည်" ဟုသိသာသည်–ဟူလို။ ["အပဟာတဒ္ဓတာဒဿနတော" ဟုတောပစ္စယန္တပုဒ်ကို စာအုပ်တို့၌တွေ့ရ၏၊ "အပဟာတမ္ဘတာဒဿနကော" ဟုပကာရော၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပါဠိရှိသင့်သည်။]

နယထာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ-ကား၊ ဆဓမ္မာ-ခြောက်ပါးသောတရားတို့ကိုဂုဏ်း၊ (ဆဓမ္မေပဟာယကို ရည်ရွယ်သည်၊) ပဥ္စနိဝရဏာနိစ-ငါးပါးသော နိဝရဏတို့ကိုဂုဏ်း၊ (သောကွေပဥ္စ နိဝရဏေ ပဟာယတို့ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ပဟာတဗ္ဗာနေဝ၊ပယ်ထိုက်ကုန်သော တရားတို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တွာနိ-ဖြစ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊)ပဟာတဗ္ဗာနိတိ-ပဟာတဗ္ဗတို့ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိယထာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ပဟာတဗ္ဗမေဝ-ပယ်ထိုက်သည်သာ၊ ဟောန္တံ-ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပဟာတဗ္ဗန္တိ – ပဟာတဗ္ဗဟူ၍၊ နဝုတ္တံ-ဟေတောမူအပ်သည်မဟုတ်၊ ကွတိအတ္ထော-ဤကား အနက်။

အညေဟိစ သုတ္တေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တသုတ္တာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသော သုတ်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ တထာဟိတိအာဒိ-တထာဟိအစရှိသော စကားကို၊ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ-ဆိုပြီ၊ ကုသလပ္ပဝတ္တိ-ကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ အာဝရန္တိ – ပိတ်ဆို့တတ်ကုန်၏၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ အာဝရဏာ – တို့မည်၏၊ (ကုသလပ္ပဝတ္တိ-ကို၊) နိဝါရေန္တိ – တားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ နိဝရဏာ-တို့မည်၏၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ အဘိဘဝန္တော-လွှမ်းမိုးကုန်လျက်၊ (အဓိ၏အနက်)အာရောဟန္တိ—တက်ရောက်တတ်ကုန်၏၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ စေတသော အဇ္ဈာရုဟာ-တို့မည်၏၊ စ—ဆက်၊ အာဝရဏာဒိကိစ္စံ-အာဝရဏအစရှိသော ကိစ္စသည်၊ အရူပဿဝ-နာမ်၏အတွက်သာ၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ အန္ဓကရဏာဒိကိစ္စံ—အန္ဓကရဏ အစရှိသော ကိစ္စသည်၊ တထာ–ထို့အတူ နာမ်၏အတွက်သာ၊ (ယုဇ္ဇတိ၊) တတ္ထ–ထို ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ ဘိက္ခဝေ အရှိစသော ပါဠိတော်၌၊ စတူသု –၄ ပါးကုန်သော၊ ပဒေသု-ပုဒ်တို့တွင်၊ (အန္ဓကရဏံ အစက္ခုကရဏံ အညာဏကရဏံ ပညာနိရောဓိကံ ပုဒ်တို့တွင်၊) ပစ္ဆိမ ပစ္ဆိမော–နောက်နောက်ပုဒ်သည်၊ပုရိမပုရိမဿ-ရှေးရှေးပုဒ်၏၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ ဝါ-အနက်ဖွင့်တည်း၊ သံသာရဒုက္ခံ-သံသရာဆင်းရဲသည်၊ ဝိဃာတော-ဝိဃာတမည်၏၊ တံ ဇ နကတာယ–ထို သံသရာဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဃာတပက္ခိကံ-မည်၏၊ (သံသရာဆင်းရဲအဘို့၌ ပါဝင်၏၊) စေတ

အရူပဿဝယုဇ္ဇတိ။ ။အရူပဿဝ ယုဇ္ဇတိတိ သုဒ္ဒဿံဒုရဂ်မာဒိပဉ္စဝတ္ထုကံ စိတ္တံတံသမ္ပယုတ္တော အရူပဓမ္မောယေဝ ဝိဗန္ဓိတုံသမတ္ထောတိဒဿေတိ-အလွန်မြင်နိုင်ခဲသော, အဝေးအာရုံသို့လည်းသွားနိုင်, တပါးတည်းသာလျှင်ဖြစ်နိုင်,အထည်ကိုယ်လည်းမရှိ,စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အလွန်သိမ်မွေ့သောစိတ်ကို ရုပ်တရားသည်လိုက်၍ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်၊ ယှဉ်ဘက်ဖြစ်သော မိဒ္ဓ စေတသိက်ကသာ တပြိုင်နက်ဖြစ်၍(အတူလိုက်၍) နှောင်ဖွဲ့နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့်“အရူပဿဝ ယုဇ္ဇတိ” ဟုဆိုသည်။

သော-စိတ်ကို၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ-တိုက်ခိုက်လုယူခြင်းသည်၎င်း၊ အယောနိသော-မသင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရတော-နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပတ္တိ-ကာမစ္ဆန္ဒ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၎င်း၊ အကုသလရာသိဘာဝေါစ-အကုသိုလ်အစု၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ အရူပသေဝ-နာမ်၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ မိဒ္ဓံ-မိဒ္ဓသည်၊ အရူပမေဝ-နာမ်သာတည်း။

ဂဏတောဇနာဒိ-ဂဏဘောဇဉ် အစရှိသော၊ အကပ္ပိယဘောဇနံ-မအပ်သောဘောဇဉ်ကို၊ ကပ္ပိယသညီ-အပ်သောဘောဇဉ်ဟူ အမှတ်ရှိသည့်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ သုဉ္ဇိတ္ဝာ-စားပြီး၍၊ ပုန-တဖန်၊ ဇာနိတ္ဝာ-မအပ်မှန်းသိ၍၊ ကောစိ-အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ အနဝဇ္ဇံ-အပြစ်မရှိသော၊ ဘိက္ခုဒဿန စေတိယ ဝန္ဒနာဒိံ စ-ရဟန်းတော်ကို ဖူးမျော်ခြင်း, စေတီဘဝ်ကိုရှိခိုးခြင်း အစရှိသော အမှုကိုလည်း၊ ဝဇ္ဇသညီ-အပြစ်ဟုအံ့မှတ်ရှိသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ အကတ္ဝာ-မပြုမူ၍၊ ဝါ-မပြုခဲ့မိခြင်းကြောင့်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကတ္ဝာစ-ပြုပြီး၍လည်း၊ ကောစိ-အချို့သော၊ အဿဒ္ဓါ-သဒ္ဓါမရှိသူသည်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဝတ္ထုန္တိ-ကား၊ မူလံ-ကုက္ကုစ္စ၏ အကြောင်းရင်းကို၊ (အနုဇာနန္တော ဒ္ဒ်စပ်၊) ဇဝရူပန္တိ-ကား၊ မူလဝသေန-အကြောင်းရင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဇဝံ ပကာရံ-ဤသို့အတူရှိသော၊ (“ယံ ကုက္ကုစ္စံ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏”)ဟု ပါဠိတော်ဒ္ဒ်စပ်၊)ဤတိအောတ္ထာ-နက်၊ ကုက္ကုစ္စပဒံ-ကုက္ကုစ္စပုဒ်သည်၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါဝနကတရုးတို့၌၊ ကုစ္ဆိတံ+ကတံ ကုကတံ၊ တသ ဘာဝေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္ထတ္ထမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ရှိသည်သာ၊ ကုက္ကုစ္စာယနာကာရော-တိ-ကား၊ ကုက္ကုစ္စဘာဝနာကာရော-ကုက္ကုစ္စကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-တနည်း၊ ကုက္ကုစ္စကရဏာကာရော-ကုက္ကုစ္စကိုပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-ဘနည်း၊ ကုက္ကုစ္စဂမနာကာရော-ကုက္ကုစ္စ၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (“ကုက္ကုစ္စာယနာ-မည်၏”ဒ္ဒ်စပ်၊) ဧတေန-ဤကုက္ကုစ္စာယနာကာရော ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကုက္ကုစ္စကို၊ ကိရိယဘာဝေန-အမှုအရာ ကြိယာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

စေတသော၊ပေ၊အရူပသေဝ။ ။“ဝေမေဝခါဇြဟ္မဏယသ္မိံသမယေထိန မိဒ္ဓ ပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ” စသော ပါဠိတော်ကိုရည်ရွယ်၍ စေတသောပရိယုဋ္ဌာနံ ဟုဆိုင်း,“အယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိကရောတော အနုပ္ပန္နော စေဝကာမစ္ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတိ”စသော ပါဠိတော်ကိုရည်ရွယ်၍ အယောနိသောမနသိကာရတောဥပ္ပတ္တိဟု ဆိုင်း,“ကေဝလောဟာယံဘိက္ခဝေ အကုသလရာသိ,ယဒိဒံ ပဉ္စနိဝရဏာနိ”ဟုသော ပါဠိတော်ကိုရည်ရွယ်၍ အကုသလရာသိ ဘာဝေါစဟုဆိုင်း ဆိုသည်။

ကပ္ပတိ—အပ်ိလေသလော့၊ နု ကပ္ပတိ-မအပ်ိလေသလော့၊ ဣတိ—ဤသို့၊ ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပါဒေါ— ဖြစ်သောစိတ်တုပ္ပါဒ်သည်ပင်၊ ဝိနယကုက္ကုစ္စ- ဝိနည်းဌ် လာသော ကုက္ကုစ္စမည်၏။

စိတ္တဝိက္ခေပနကိစ္စသာမညေန—စိတ်ကိုပစ်လွှင့်ခြင်း ကိစ္စအားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စ -ဥဒ္ဓစ္စကိုဎင်း၊ ကုက္ကုစ္စဥ—ကုက္ကုစ္စကိုဎင်း၊ သဟ—အတူတကွ၊ ဝုတ္တံ-ဟောဆတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဥဒ္ဒေသနှင့်နိဒ်းတုန်းက ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏတခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် အတူကကွ ဟောတော်မူအပ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဥဒ္ဓစ္စံ ကုက္ကုစ္စဥသဟဝုတ္တံ" ဟု ဆိုဘည်၊ ဤ နိဒ္ဒေသဌ်ကား ခဲ့၍ဟောတော်မူသည်—ဟူလို၊] ဣတိ-သို့၊ဝေဒိဘင်္ဂ—သိထိုက်၏၊ ကာမစ္ဆန္ဒဿ-ကာမစ္ဆန္ဒကို၊အနာဂါမိမဂ္ဂေန — အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်၊ ပဟာနံ—ပယ်ခြင်းကို၊ ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏဝသေန—လွန်ကဲသော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ-မှန်၊ (တနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ လောဘော-သည်၊ နောနီဝရဏော—နီဝရဏမဟုတ်သောလောဘသည်၊ ယဒိသိယာ—အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ နောနီဝရဏော၊ ပေ၊ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိအဲ့သဒိ — အစရှိသောစကား သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ [နော နီဝရဏောဓမ္မော - နီဝရဏ မမည်သော လောဘတရားသည်၊ နီဝရဏဿ ဓမ္မဿ – နီဝရဏမည်သော အဝိဇ္ဇာတရားအား၊ ဟေတုပစ္စယေန - ဟေတုပစ္စယသတ်ဖြင့်၊ ပစ္စယော ဟောတိ၊] စ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ - ဤစကားကို၊ နု ဝုတ္တံ - ဟောဆတော်မမူအပ်၊ ဂဏနာယစ—သင်္ချာဂါရဌ်လည်း၊ ဟေတုယာစတ္တာရီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပြီ၊ နဝါတိ-နဝဟူ၍၊ နု (ဝုတ္တံ)-ဟောတော်မမူအပ်၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏ်ဝသေန-ဖြင့်၊ဝုတ္တံ၊ဣတိဒဝေဒိတဗ္ဗံ၊)တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊ လောဘော – လောဘသည်၊ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ – ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ အဿ-ထို ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏကို၊ ပဟာန ဝစနံ - ပယ်ခြင်း ကို ဆိုကြောင်းစကား သည်၊ ယုတ္တံ - သင့်၏၊ [အချုပ်မှာ "ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းဟု ဆိုသော အဋ္ဌကထာ စကားသည် မသင့်" ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏဝေသန။ ။သာမည ကာမစ္ဆန္ဒကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်သည်ဟု မဆိုလို၊ သြရမ္ဘာဂိယ (အောက် ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေနိုင်သော) သံယောဇဉ် ဖြစ်သော ကာမစ္ဆန္ဒသည် ရူပရာဂ,အရူပရာဂ ကာမစ္ဆန္ဒတို့ထက် ကြမ်းသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌ ကာမစ္ဆန္ဒဖြစ်၏၊ တိုသို့ လွန်ကဲသောကာမစ္ဆန္ဒကိုသာရည်ရွယ်၍ "အနာဂါမိမဂ်သည် ပယ်အပ်၏" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။ [ကာမစ္ဆန္ဒဿဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏဘာဝေါ—အနု။]

ကာမေသာစာတိ – ကား၊ ကိလေသ ကာမေသ – ကိလေသာ ကာမလည်း ဟုတ်၏၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ဥပါဒိယတိတိ–ကား၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ - ရှေ့ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူကို၊ သဿတောတိ-ဟူ၍၊ ဂဏှန္တိ-ယူလျက်၊ ဥပါဒိယတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲယူတတ်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိအာကာရေနေဝ– ရှေ့ဖြစ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ဥပဂ္ဂမာနုဝ–သော၊ဥဟ္တာရဒိဋ္ဌိ-နောက်ဒိဋ္ဌိသည်၊ တေနေဝ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ - ရှေ့မိစ္ဆာအယူကို၊ဒဠှံ–ခိုင်မြဲအောင်၊ ကရောန္တီ–ပြုလသော်၊ တံဥပါဒိယတိတိ – ထိုရှေ့ဒိဋ္ဌိကို ခိုင်မြဲစွာ ယူ၏ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဂေါသီလဂေါဝတာဒီနိတိ – ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ တထာဘူတံ – ထိုနွားတို့၏အလေ့,နွားတို့၏အကျင့်ဖြင့်ကိလေသ တို့မှဝေးကြယ်၏ဟုယူကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ –မိစ္ဆာအယူကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အာဘိနိဝေသတောတိ-ကား၊ အာဘိနိဝေသဘာဝတော - စွဲစွဲမြဲမြဲနှလုံးသွင်းတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - တနည်း၊ အာဘိနိဝိသနတော - စွဲစွဲမြဲမြဲနှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဥပါဒါနာနိဠစပ်၊) အတ္တဝါဒမတ္တမေဝါတိ- ကား၊ အတ္တသ-အတ္တ၏၊အဘာဝါ – မရှိခြင်းကြောင့်၊ အတ္တာတိ – အတ္တဟူ၍၊ ဣဒံဝစနမတ္တမေဝ–ဤစကားမျှကိုသာ၊ ဥပါဒိယန္တိ-မြဲစွာယူတတ်ကုန်၏၊ ဒဋ္ဌံ-မြဲစွာ၊ ဂဏှန္တိ -ယူတတ်ကုန်၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ယူတတ်ကုန်သနည်း၊ အတ္တာတိ–အတ္တဟူ၍၊ (ဂဏှန္တိ–နှ၏၊) ဟိ - မှန်၊ အတ္တာတိ - ဟူ၍၊ အာဘိနိဝိသန္တား–စွဲစွဲလန်းလန်း နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝစနမေဝ-အတ္တဟူသော စကားမျှကိုသာ၊ဒဋ္ဌံ-ခိုင်မြဲသည်ကို၊ကတ္ဝာ-ပြု၍၊ဂဏှန္တိ-ယူတတ်ကုန်၏၊ဤတိအတ္ထော၊ ဝေံ–ဤသို့လျှင်၊ဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊အတ္တဝါဒမတ္တမေဝဥပါဒိယန္တီတိ- ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ဝါ - တနည်း၊ အတ္တဝါဒမတ္တန္တိ – ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဝါစာဝတ္ထုမတ္တံ – စကား၏ တည်ရာမျှဖြစ်သော အတ္တကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ ဝါစာဝတ္ထုမတ္တမေဝ–စကား၏တည်ရာမျှကိုသာ၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဥပါဒိယန္တိ - စွဲလန်းတတ်ကုန်၏၊(ကသ္မာ)၊အတ္တသ–အတ္တ၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်တည်း–ဤတိ- ဤသို့မှတ်ဒေါ်၏။

အတ္တဝါဒ မတ္တံတိဝါ။ ။အဋ္ဌကထာစကားကိုထပ်၍တနည်းဖွင့်ပြသောစကားတည်း၊ [အတ္တဝါဒ-အတ္တဟုပြောဆိုအပ်သောစကား၊ ထိုစကားဖြင့်စကား၏တည်ရာတိုင်အောင် ဌာန္၂ပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ မတ္တဖြင့်“တည်ရာဖြစ်ခြင်းမျှမှတပါး၊အနက်အစစ်အမှန် မရှိ”ဟု ကန့်၊] ဤအတ္တဝါဒုပါဒါန်ဖြင့် စွဲလန်းရာ၌အတ္တသည် ထင်ရှားမရှိရကား အတ္တ ဟုပြောဆိုအပ်သောစကား၏ တည်ရာမျှသာဖြစ်၏၊ ဥပမာ–“ဂဂနကုသုမံ-ကောင်းကင်ပန်း”ဟု ပြောဆိုရာ၌ ထိုပန်းသည် တကယ်အားဖြင့် မှန်ရိရကား“ကောင်းကင်ပန်း” ဟူသောစကား၏တည်ရာမျှသာဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊ထိုအတ္တကို+ နှ်းတတ်သောကြောင့်“အတ္တဝါဒုပါဒါန်”ဟုခေါ်သည်။

ဒိန္နံတိ—ဒိန္နံဟူသေဝပါဠိဖြင့်၊ ဒါနံ—ဒါနစေတနာကို၊ အာဟ—ဆိုပြီ၊တံ-ထို ဒါနကို၊ ဝါ-ထိုဒါနသည်၊ အဖလတ္တာ—အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရူပံ ဝိယ—ရုပ်ကဲ့သို့၊ ဒါနံနာမ ဒါနမည်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ—သို့၊ပဋိက္ခိပတိ—ပယ်မြစ်၏၊ မဟာဝိဇိတယညသဒိသော – မဟာဝိဇိတာဝိမင်း၏ ယဇ်နှင့် တူခဲသော[အချို့စာ၌ "မဟာဝိဇိတာဝိယညသဒိသော" ဟု ရှိ၏၊]ယညော—ယဇ်သည်၊ မဟာယာဂေါ—မဟာယာဂ မည်၏၊ အာမန္တေတွာ – ဖိတ်မနှံ၍၊ ဟဝနံ–ပူဇော်ခြင်းသည်၊ ဒါနံ–ပေးလှူခြင်းသည်၊ အာဟုနံ–အာဟုနမည်၏၊ ပါဟုနာနံ အတိထိနံ—ဧည့်သည်တို့အား၊ အတိထိကိရိယာ—ဧည့်ဝတ်ကိုပြုခြင်းသည်၊ ပါဟုနံ–မည်၏၊ အာဝဟားဒိသု—သမီးဆောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ မင်္ဂလတ္ထံ-ဌါ၊ ဒါနံ-ပေးလှူခြင်းသည်၊ မင်္ဂလကိရိယာ-မင်္ဂလကိရိယာမည်၏။

ပရ၊ ပေ၊ ဂဏှာတီတိကာ၊ ဣမံလောကံ—ဤလောကကို၊ အပေက္ခိတွာ—ရှုငဲ့၍၊ဝါ-ထောက်စာ၍၊ပရလောကော-တပါးသောလောကသည်၊(ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊) ပရဉ္စ—တပါးသော လောကကိုလည်း၊ အပေက္ခိတွာ—၍၊ အယံ လောကော-သည်၊ ဟောတိ၊(ကသ္မာ-နည်း၊) ဂန္တ္ဗဗတော—ဤလောကမှ သွားထိုက်သော လောက၏ အဖြစ်ကြောင့်ဝင်း၊ အာဂန္တ္ဗဗတောစ – တပါးသော လောကမှ လာထိုက်သောလောက၏အဖြစ်ကြောင့်ဝင်းတည်း၊ ဣတိ—ဤသို့ လျှင်၊ ပရလောကတော-တပါးသောလောကမှ၊ဣဓ—ဤလောကသို့၊အာဂမနသဘ—လာနိုင်ခြင်း၏၊ အတာဝါ—မရှိခြင်းကြောင့်၊ တတ္ထဝ–ထိုတပါးသော လောကၠ်ပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော—ပြတ်ခြင်းကြောင့်၊ စိတ္တေန–စိတ်အားဖြင့်၊ ပရလောကေ-တပါးသောလောကၠ်၊ ဌိတော– တည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊(ဂဏှာတီၠ်စပ်၊)ဣမံလောကံ-ဤလောကကို၊ နတ္ထိတိ-မရှိဟူ၍၊ ဂဏှာတိ—ယူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–သိထိုက်၏၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ) အယံ ဒိဋ္ဌိသည်၊ ပရလောကေ – တပါးသောလောကၠ်၊ နိဗ္ဗတ္တဿဝ – ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏အတ္တက်သာ၊ နဟောတိ—ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊ ဣဓလောကေဌိတောတိ ဇတ္ထပိ-ၠ်လည်း၊ အုယမေဝနယော—ဤနည်းပင်တည်း။

ဝါ-အၠ်ကထာနည်းမှတနံ့်းကား၊ ဇတ္ထ-ဤနတ္ထိအယံလောကော စသော ပါဌ်ၠ်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတံ့ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ သံသရဏပဒေသော—ကျင်လည်ရာ အရပ်ဟူသော၊ ဣဓလောကော စ နာမ—ဤလောကလည်းမည်သော၊ပရလောကော စနာမ—တပါးသောလောကလည်းမည်သော၊ ကောစိ—တစုံတခုသောလောကသည်၊ နတ္ထိ၊(ကသ္မာ) သံသရဏသ–ကျင်လည်ရခြင်း၏၊ အဘာဝါ—မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–မရှိသည့်အတွက်၊ တဏ္ဍတတ္ထဝ-ထိုထိုဘဝၠ်ပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော—ပြတ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ (အယံ အတ္ထော)၊ [တဘဝပြီးလျှင် တဘဝသို့ ကျင်လည်၍ မနေရဘဲ ဖြစ်ရာဘဝၠ်ပင် ပြတ်စဲ

သောကြောင့်"ကွမ်ခဲလောက ပရလောက (ကျိဘဝ,တပါးသောဘဝ)" ဟု ခဲ့ခြားဘွယ်မရှိတော့ရကား"နတ္ထိအယံလောကော နတ္ထိပရောလောကော" ဟု ဆိုသည်၊ ကျိသို့အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းအဓိပ္ပါယ်ကိုမှတ်ပါ–ဟူလို။]

ပုရိမဘဝတော-ရှေ့ဘဝမှ၊ပစ္ဆိမဘဝေ-နောက်ဘဝ၌၊ဥပပတ္တိ-ကျရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ဥပပါတော-မည်၏၊ယေသံ · အကြင်သတ္တဝါတို့၏၊ သော-ထိုရှေ့ဘဝမှနောက်ဘဝသို့ကျရောက်သကဲ့သို့ဖြစ်ရခြင်းဟူသော၊သိလံ-အနေလေ့သည်၊အတ္ထိ၊(ကွတိ-ကြောင့်၊)ဖတ-ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ သြပပါတိကာ-တို့မည်၏၊ ပန-ဆက်ဦးအံ့၊ ဧတေ-ထိုသြပပါတိကတို့သည်၊ စဝနကာ-အာတိတ်ဘဝမှ စုတေရသော သတ္တဝါဟူသည်ရင်း၊ ဥပပဇ္ဇနကာ - ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဖြစ်ရသော သတ္တဝါတို့သည်ရင်း၊ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ကွတိကတ္တာ – ကျိအကြောင်းကြောင့်၊ စဝနကာ၊ပေ၊ဂဏှာတိတိ - ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊....အနုလောမံပဋိပဒန္တိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနာနုကူလံ-နိဗ္ဗာန်အားလျော်သော၊ သီလာဒိပဋိပဒံ-သီလအစရှိသော အကျင့်ကို၊ (ပဋိပန္နာနတ္ထိတိ ဂဏှာတိ၌စပ်။)

နိပ္ပဒေသတော၀ ဂဟိတောတိ ကွမိန-ကျိပါဠိဖြင့်၊ (နိ၀ါရိတံ ဟောတိ၌စပ်၊) အာသ၀ဂေါစ္ဆကေ-အာသ၀ဂေါစ္ဆကဉ်၊ (အာသ၀ဂေါစ္ဆကတုန်းက၊) ဗြဟ္မာနံ – ဗြဟ္မာတို့၏၊ ကပ္ပရုက္ခာဒီသု – ပဒေသာပင် အစရှိသည်တို့၌၊ ဆုဂ သစ-တပ်မက်တတ်သော ရာဂကိုဂုဏ်၊ ဒိဋ္ဌိဆုဂသစ - ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သော ရာဂကိုဂုဏ်း၊ အသင်္ကာဇေန-မသိမ်းယူခြင်းအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ နိ၀ရဏဂေါစ္ဆကေ–၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒသ–၏၊ ဒုနာဂါမိမဂ္ဂေန–အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်၊ ပဟာတဗ္ဗတာဒသနေနစ–ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကိုပြခြင်းအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ယံသပ္ပဒေသတ္တံ-အကြင်သပ္ပဒေသ၏အဖြစ်ကို၊ (အကြင် ဇာစိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို၊) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ–ထို သပ္ပဒေသ၏ အဖြစ်သည်၊ ဂါ-ကို၊ နိ၀ါရိတံ-တားမြစ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊[ထိုဂေါစ္ဆကကို၌ သပ္ပဒေသအဖြစ်ကို ဆိုခဲ့သော်လည်း ထိုစကားကို"နိပ္ပဒေသတော၀ ဂဟိတော"ဟူသော ကျိစကားဖြင့်ပင်တားမြစ်ပြီးဖြစ်တော့သည်၊–ဟူလို။]

အရဟတ္တမဂ္ဂေနဘိ ဝစနေန – ဟူသော စကားဖြင့်၊ [အရဟတ္တမဂ္ဂေနသေသာ သတ္တာဟူသော စကားဖြင့်၊] စတူဟိ – ၄ပါးကုန်သော၊မဂ္ဂဟိ – မဂ်တို့ဖြင့်၊ ပဟာတဗ္ဗတာ - ပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ · ဆိုအပ်ပြီ၊ ကွတိဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ပုရိမေဟိ–ရှေးမဂ်တို့ဖြင့်၊ အတနုကတာ–နည်းပါးအောင် မပြုအပ်ကုန်သေးသော၊ မောဟာဒယော-မောဟအစရှိသည်တို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ နပဟီယန္တီ–ပယ်အပ်ကုန်သည်မဟုတ်။ ["ရှေ့မဂ်တို့က နည်းပါးအောင်ပြုအပ်ပြီးသော မောဟ မာနတို့ကိုသာ အရဟတ္တမဂ်က အကြွင်းအကျန်သတ္တိကို ပယ်ရသည်"ဟူလို။]ကွတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။

နိရတိအတ္ထေနာတိ-ဟူသည်ကား၊ ပိတိဝိရဟေန - ပိတ့်မှကင်းခြင်းဟူသော အနက်အား ဖြင့်၊ ဝါ-တနည်း၊ ဗဟဝနိကန္တိဝိရဟေန-အား ကြီးသော နိကန္တိမှ ကင်းခြင်းဟူသော အနက်အား ဖြင့်၊ (''နိရယော-မည်၏'' ဥဒ်စပ်၊) (ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊(သတ္တာ—သတ္တဝါတို့သည်၊) ဒုက္ခာယ — ဒုက္ခဖြစ်သော၊ ဝေဒနာယ — ဝေဒနာ၌၊ နရဇ္ဇန္တိ - မတပ်မက်ကြကုန်၊ (ပိဘိဖြင့် မနှစ်သက် ကြကုန်၊) ဣတိ - ထို့ကြောင့်တည်း၊ [အကျယ်ခေါ်လိုလျှင် ''ကသ္မာ နိရတိ အတ္ထေနာတိပဒဿ ပိတိဝိရဟေနာဝါဗဟဝနိကန္တိဝိရဟေနဝါ ဣတိအတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ဟိ(ယသ္မာ)၊ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ နရဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိတသ္မာ နိရတိ အတ္ထေနာတိ ပဒဿ ပိတိဝိရဟေနဝါ ဗလဝနိကန္တိဝိရဟေနဝါ ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော''ဤသို့လည်းပေးနိုင်၏။]

... အဝသဒ္ဒါ-သည်၊ အဝဂါဟတ္ထော — သက်ဝင်ခြင်း အနက် ရှိသည်၎င်း၊ အဓေါ အတ္ထော-အောက်အဘို့ အနက်ရှိသည်၎င်း၊ (ဟောတိ—၏၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဒွိဓာ-နှစ်ပါး အပြားအား ဖြင့်၊ အဝသဒ္ဒဿ-၏၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊(သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊[ဩဂါဠှတ္ထော၌် အဝဂါဟ အနက်၊ အဓေါ ဘာဂေစရန္တိ၌် အဓောဘာဂအနက် ဤနှစ်နက်ကို အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုထား သည်၊ စာအုပ်တို့၌် အဝသဒ္ဒေနဟိရှိ၏၊ အာသဒ္ဒါဟိဆိုမှစာနေခကာင်း၏။]

ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတော - ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ မောဟရဏော—မောဟတည်းဟူသောမြူသည်၊ ပဟာနေကဋ္ဌေန—ပယ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တဦးသောပုဂ္ဂိုလ်၌်တည်သော၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာန - ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ရာဂ ရဏေန - ရာဂတည်းဟူသော မြူအား ဖြင့်၊ သရဏော—မြူနှင့်တကွဖြစ်၏၊ ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတော-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ (မောဟရဏော-မောဟတည်းဟူသော မြူသည်၊ ပဟာနေကဋ္ဌေန—သော၊)ရူပရာဂ အရူပရာဂသင်္ခါတန—ရူပရာဂ, အရူပရာဂဟူ ဆိုအပ်သော၊(ရာဂရဏေန-အား ဖြင့်၊) သရဏော - မြူနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ ပန—ဆက်၊ အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တ-၌၊ ကာမဝဋ္ဌိသန္ဓိသုခိနော—ကာမ နှင့်

အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ။ ။အဋ္ဌကထာဆရာသည်သမ္မသုတ်အား ဖြင့်၎င်း, ပဟာနေကဋ္ဌအား ဖြင့်၎င်း ရာဂစသည်တို့၏ (တနည်း—အကုသိုလ် အားလုံးတို့၏) သရဏအဖြစ်ကို ပြထား၏၊ ထိုပြဿနာသည်အရဏဝိဘင်္ဂသုတ် (ဥပရိပဏ္ဏာသ) နှင့်မညီဟုပြလို၍ အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေပန ဟုမိန့်သည်၊ ထိုသုတ်၌ ဒုက္ခစသော အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်သော ကြောင့်၎င်း,သံကိလေသစေတသိကဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, ဤသို့စသော အကြောင်းကြောင့် သရဏဟု ဟောတော်မူသည်။

ကာမဝဋ္ဌိသန္ဓိသုခိနော။ ။ကာမဝဋ္ဋိသန္ဓိနာ ကာမူပသံဟိတေန သုခေန သုခိတာသ၊ သဒုက္ခောတိ ဝိပါကဒုက္ခေန သံကိလေသ ဒုက္ခေနာပိ သဒုက္ခော၊ သဥပ ဃာတောတိ--ဝိပါကုပဃာတသံကိလေသုပဃာတေဟေဝ သဥပဃာတော၊တထာ

စပ်သော သုခအားဖြင့် သုခရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [ပဋိသန္ဓိကို "ဥပသံဟိတ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊] ဟိနော–ယုတ်ညံ့သော၊ ဂမ္မော-ရွာဦးဖြစ်သော၊ ပေါထုဇ္ဇနိကော–ပုထုဇဉ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ အနရိယော–မမြတ်သော၊ အနတ္ထသံဟိတော–စီးပွားနှင့်မစပ်ယှဉ်သော၊ ယောသောမနဿာနံယောဂေါ– အကြင်သောမနဿကိုအဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ သော-ဤသောမနဿကိုအဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းဟူသော၊ ဓမ္မော-သဘောသည်၊ သဒုက္ခော–ဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်၏၊ (ဝိပါကဒုက္ခ, သံကိလေသာ ဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်၏၊) သဥပါဃာတော–ကပ်ရှိနှိပ်စက်ကောင်းသော ဒုက္ခနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ သဥပါယာသော-လွန်စွာ ပင်ပန်းခြင်း ဟူသော ဒေါမနဿနှင့် တကွ ဖြစ်၏။ သပရိဠာဟေး–ပူလောင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်၏၊ မိစ္ဆာပဋိပဒါ–မှားယွင်းသော အကျင့်တည်း၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ နော–ဤသောမနဿကို အဖန်ဖန် အားထုတ်ခြင်းဟူသော၊ ဓမ္မော-သဘောသည်၊ သရာဂေါ - မြူနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ (ဝိပါက သံကိလေသ မြူနှင့်တကွဖြစ်၏၊) ဣတိ အာဒိဝစနတော– ဤသို့ အစရှိသော စကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဖလဘူတ ဒုက္ခ ဥပဃာတဥပါယာသပဋိဠာဟ သဘာဝဘူတော-အကျိုးဖြစ်၍ဖြစ်သော ဒုက္ခ,ဥပဃာတ ဥပါယာသ, ပရိဋ္ဌာဟသဘော ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ မိစ္ဆာပဋိပဒါဘာဝေါ–မိစ္ဆာပဋိပဒါ၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ (ဝိညာယတိဒ္ဓစပ်၊) သရဏောတိ–သရဏာမည်၏ဟူ၍၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဟေဟိ-ထိုဒုက္ခစသော မြူတို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗာကုသလာနံ – အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့၏၊ သရဏတာ – သရဏာမည်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သပရိဠာဟော၊ မိစ္ဆာပဋိပဒါတိ-အယာထာဝပဋိပဒါ အကုသလပဋိပဒါ၊ [ပါဠိတော်ရင်း၌ "ယော၊ပေ၊သုခိနော သောမနဿာနုယောဂေါ'ဟိနော၊ပေ၊အနတ္ထသံဟိတော၊ သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော၊ပေ၊မိစ္ဆာပဋိပဒါ၊တသ္မာသော ဓမ္မော သရဏော" ဟုရှိ၏၊ ရှေးစာအုပ်များ၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားဟန်တူသည်၊ ပဋိပဒါနောက်၌ ဘာဝေါလည်းမပါ။]

သုတ္တန္တိကဒုကနိက္ခေပကထာ အဖွင့်

ဝိဒေဝစိဘတ္ထာဘိ-ကား၊ ဝိသုံ-အသီးအခြား၊ကတတ္တာ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပကာသိဘတ္တာ–ထင်ရှားပြအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥတ္တာနတ္တာနိဝေဒနာစပ်၊) [ရုဓာဒိ ဝိဓာဒတ်၏ ပုဆိုကာရအနက်ကိုပင် "ဝိသုံကတတ္တာ" ဟုဋီကာဖွင့်သည်၊ ပကာသိဘတ္တာကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ "ဝိသုံပကာသိတာ" ဟု ဆိုလိုသည်။]

အသေသေတ္ဝာ ခေပေတီတိ-ကား၊ ဝဇီရံ–ဝဇီရစိန်သည်၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ ပတိတဋ္ဌာနံ–ကျအပ်ရာအရပ်ကို၊ အသေသေတ္ဝာ–မကြွင်းကျန်စေမူ၍၊ ပုန-တဖန်၊ အပါကတိကတာ အာပါဒနနှ–ပင်ကိုယ်သဘောမရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ခေပေတိ-ကုန်စေ၏၊[“အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ကုန်စေ၏” ဟူရာ၌ ပစ်ခွင်းဆဲ အခိုက်အတန့်၌ အကြွင်းအကျန် မရှိရုံသာမက နောက်ထပ်လည်း ထို နေရာ၌ ပင်ကိုယ်အကိုင်း ပြန်၍မဖြစ်အောင် ကုန်စေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။]

တပ္ပတီတိ-ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တနည်း၊ အနုသောစတိ-အဖန်ဖန်ဝမ်းနည်းရ၏။

အဟန္တိ-ကား၊ဣတိသဒ္ဒပရေန-နောက်၌ဣတိသဒ္ဒါရှိသော၊ဟေတုဘူတေန-ဟိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊အဟံသဒ္ဒေန-အဟံသဒ္ဒါကြောင့်၊[အဋ္ဌကထာ၌လာသော အဟံသဒ္ဒါကြောင့်၊] ယောအတ္ထော–အကြင်အဟံဟူသော အနက်ကို၊ ဝိညာယတိ-၏၊ သော–ထိုအဟံဟူသော အနက်ကို၊ သံကထီယတိ–ကောင်းစွာဆိုအပ်၏၊ ဥဒီရိယတိ–မြွက်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ တနည်း-(ကဿဝ-ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော–ကို၊ ဝိညာယတိ-နည်း) ဟိ(ယသ္မာ), အညထာ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှ တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် (အတ္ထော-ကို၊ ဂယှမာနေ-သော်၊) ဝုစ္စမာနသ–ဆိုအပ်ဆဲဖြစ်သော၊ ဝစနေန–စကားသံဖြင့်၊ ပကာသိယမာနသ-ထင်ရှားပြအပ်သော၊ပဒတ္ထသ–ပုဒ်အနက်၏၊ (အဟံ ဟူသော ပုဒ်၏ အနက်ဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅ ပါးဒြပ်၏၊) သန်္ဓါဒိဘာဝေ-သန်္ဓါအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၌၊ (သတိ-သော်၊) [အညထာကိုပင် အကျယ်ထပ်ဖွင့်သည်- အာဒိဖြင့် သမညာ ပညတ္တိစသည်ကို ယူ၊] သဗ္ဗေသံ–ကုန်သော၊ ကုသလာဒိဓမ္မာနံ–တို့၏၊ အဓိဝစနာဒိတာ-အဓိဝစန အစ

အဟံတိ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။“အဟံ” ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ “အဟံ” ဟူသော အသံ(သဒ္ဒ)ကို ရှေးဦးစွာ သောတဒွါရိကဝိထိ တဒနုဝတ္တိက မနောဒွါရ ဝိထိတို့ဖြင့် သိရ၏၊ ထို့ကြောင့်“ယောအတ္ထော”အရ“အဟံ”ဟူသောသဒ္ဒါကိုယူပါ၊ထိုအသံကို “သန်္ဓါယတိ” စသည်အရ သန်္ဓါစသည်ဖြင့်ခေါ်ရသည်။

အညထာ၊ပေ၊သိယာတိ။ ။အဟံဟူသော သဒ္ဒ (အသံ) ကို မယူဘဲ “ငါ” ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအနက်ကို ယူလျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “အညထာ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ သဒ္ဒ (အသံ) ကို သန်္ဓါစသည်ဖြင့် ခေါ်၏ဟု မယူပဲ့, ထိုသဒ္ဒဖြင့် ပြအပ်သော“ငါ” ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ခန္ဓာ ၅ ပါးအနက်တို့ ယူလျှင် အဓိဝစနအရက သဒ္ဒကိုမရဘဲ ကုသိုလ်စသော တရားအနက်တွေသာ ရသဖြင့် အဓိဝစနနှင့် အဓိဝစနပထတို့ အရမပြားရကား ဒုက်မဖြစ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာရှိသည်–ဟူလို။

ရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ သိယာ၊ [အာဒီဖြင့် နိရုတ္တိပညတ္တိတို့ကို ယူ] ကွတိ-ကြောင့်၊ (ကွတိ အတ္ထော - ကို၊ ဝိညာယတိ။)

ဘာဝေါတိ-ဘာဝေါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သတ္တဝေါစနံ- သတ္တ၏ဝေါဝုစ်ပရိယာယ်သဒ္ဒါတည်း၊ ကွတိ-သို့၊ ဘဏ္ဍန္တိ - ဆိုကြကုန်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ တေံ-ကျိဘာဝေါသဒ္ဒါသည်၊ ဓာတုယာ-ဓာတ်သဘောကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဒတ္တောတိ ဇတ္တောဝတာ - ဒတ္တောဟူသော ကျိမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသောစကားဖြင့်၊ [အဋ္ဌကထာလာ အဲဟံမှစ၍ ဒတ္တောတိုင်အောင်သောစကား ဖြင့်၊] သတ္တပညတ္တိ - သတ္တပညတ်ကို၊ ဒဿတွာ-ပြပြီး၍၊ အညံမိ-သတ္တပညတ်မှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဥပါဒါပညတ္တိ - ဥပါဒါပညတ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ဌာ မဠောတိအာဒိ - ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

စ-ဆက်၊ (တနည်း) စ-သဒ်္ဒါယတိ၏အဖွင့်မှတပါး သမညာယတိ၏ အဖွင့်ကို ဆိုဦးအံ့၊ အဟံတိ-ဟူ၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ အဓိဝစနံ-သဒ္ဒါကို၊ ဝဒန္တေန - ရွတ်ဆိုသော ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း၊ သုဏန္တေနစ - ကြားသော သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်သည်ရင်း၊ ပုဗ္ဗေ-မရွတ်ဆိုမီရှေ့၌၊ ဝါ-မကြားမီရှေ့၌၊ ဂဟိတာသညေန-ယူအပ်သော အမှတ်သညာရှိသည်၊ (ထိုသညာက ပကတူပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၊) (ဟုတွာ) အတ္ထပ္ပကာသနဘာဝေန - အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ - အဲထူးအားဖြင့် သိအပ်၏၊ ဟိ - မှန်၊ တသ္မိံ - ထိုသဒ္ဒါကို၊ အဝိညာဇတ-မသိအပ်သေးမီ၊ တာဒတ္ထဝိဇာနနံ-ထိုသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို သိခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ကွတိ - ကြောင့်၊ ဝိသေသေန-အထူးအားဖြင့်၊ အဓိဝစနံ-သဒ္ဒါကို၊ ဉာယတိ-သိအင်္၏၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ သမညာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တနည်း၊ အဟံတိကွဒံ-အဟံဟူသော ကျိသဒ္ဒါသည်၊ တေဿ အတ္ထဿ-ကျိအနက်ကို၊ အဓိဝစနံ - ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ ကွတိဧဝံ - သို့၊ သညာဂ္ဂဟဏဝသေန-မှတ်ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဉာယတိ - သိအပ်၏၊ သမညာယဘိ-သိမှတ်အပ်၏၊ ပါဂဋာ - ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ သမညာ-မည်၏။

ပညပီယတိတိ-ကား၊ အဟံဘိကွဒံ-အဟံဟူသော ကျိသဒ္ဒါသည်၊ တေဿ-ကျိအနက်ကို၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ကွတိဧဝံ - သို့၊ ဃပီယတိ - အမျှားသိအောင် ပညတ်ထားအပ်၏၊ ကွတိအတ္ထော၊ ဝေါဟရိယတီတိ - ကား၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်၏။

ဥဒ္ဒေယျန္တိ-ကား၊ ဥဒ္ဒရိတပ္ပံ-ထုတ်ဆောင်အပ်, ထုတ်ဆောင်နိုင်၏၊ အပိနာမသဟာသတောတိ - ကား၊ အနေကေဟိပိ - နာမည်တပါးမက မျှားစွာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ နာမသဟာသေဟိ-နာမည်အထောင်တို့ဖြင့်၊ (ဥဒ္ဒေယျဋ္ဌစပ်၊) ကွတိအတ္ထော-ကျိကားအနက်။

သယမေဝ — အလိုလိုသာလျှင်၊ ဥပပတနသီလံ–ကျေးဇူးခြင်း အလေ့ရှိသော၊ နာမံ-နာမည်ကို၊ သြပပါတိကနာမန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊....ကဲရိယတိ—ပြုအပ်၏၊ ကွတိ, ကမ္မံ-မည်၏၊ နာမဉမဝ - နာမည်သည်ပင်၊ ကမ္မံ - ပြုအပ်သည်တည်း၊ နာမကမ္မံ - ပြုအပ်သောနာမည်၊ နာမဓေယျံ-နာမဓေယျသည်၊ တထာ-ထို့အတူတည်း၊ ဟိ - မှန်၊ တနည်း - (ကသ္မာအယံ အတ္ထော ဝိညာယတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ), ကရဏထပနသဒ္ဒါပိ – ကရဏသဒ္ဒါ, ထပနသဒ္ဒါ တို့သည်လည်း၊ ကမ္မတ္ထော – ကံအနက်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ကွတိ - ကြောင့်၊ (အယံအတ္ထော ဝိညဲဉယတိ၊) (ကရဏထပနသဒ္ဒါ - တို့သည်၊) ကရဏတ္ထော – ကရိုက်းအနက်ရှိကုန်သည်၊ အထဇဟောန္တိ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အုံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ဇတေန–ဤနာမည်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အနက်သည်၊ ဇဝံ နာမော-ဤသို့ အမည်ရှိ၏၊ ကွတိ-သို့၊ ကရီယတိစ - ပြုလည်းပြုအပ်၏၊ (ပြောလည်းပြောဆိုအပ်၏၊) ထပီယတိစ–ထားလည်းထားအပ်၏၊ (နာမည်ပညတ်လည်း တင်ထားအပ်၏၊) ပညပီယတိ-ပညတ်အပ်၏၊ [ကရီယတိ,ထပီယတိကိုပင်"ပညပီယတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ကွတိ–ကြောင့်၊ ကရဏဉနာမ– ကရဏမည်သည်ၾကောင်း၊ ထပနဉနာမ - ထပနမည်သည်ၾကောင်း၊ ဟောတိ၊ (ကရဏထပနသဒ္ဒါ), ဘာဝတ္ထော - ဘောအနက်ရှိကုန်သည်၊ အထ(ဟောန္တိ၊ ဇဝံသတိ၊) ဥပနမတ္ထမေဝ–သိအပ်ခြင်းကိရိယာမျှကိုသာ၊(ဇဝံဖြင့် ကမ္မတ္ထကရဏတ္ထကိုကန့်)၊ ကရဏန္တိစ - ကရဏဟူ၍ၾကောင်း၊ ထပနန္တိစံ-ဟူ၍ၾကောင်း၊ ဝုတ္တံ။

နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဥ်နန္တိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ နာမမိစ္စဝ–နာမံဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ - ဆိုလိုသည်၊ဟောတိ၊ [နာမနိရုတ္တိံနာမဗျဥ်နန ပုဒ်တို့ အရနာမကိုသာရသည် - ဟူလို။] ဟိ–မှန်၊ ပထဝီသဒ်္ဒါတံ–ဧမြဒြဗ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အတ္ထပ္ပကာရမတ္တံ - အုနက် အထူးအပြားမျှကို၊ နနိဝဒတိ(ဝါ)-ထုတ်၍ပြောဆိုတတ်သည်လည်းမဟုတ်၊ နဗျဥ်ယတိဝါ - ထင်ရှားပြတတ်သည်လည်း မဟုတ်၊ (ပန - အာဟုတ်ကား၊) [အန္ဓယဇောတက ပန မပါ၍ ထည့်သည်။] ပထဝီတိ နာမံ–ပထဝီဟူသော နာမသည်သဒ္ဒကို၊ နိဝဒတိဝါ–ထုတ်၍လည်းဆိုတတ်၏၊ ဗျဥ်ယတိဝါ-ထင်ရှားလည်းပြတတ်၏၊ တသ္မာ, အနာမသ-နာမ မဟုတ်သော အရာ၏၊ နိရုတ္တိ၊ပေ၊ နိဝါဂဏ်တ္ထံ - နိရုတ္တိ၏အဖြစ်, ဗျဥ်နန၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နာမ၊ပေ၊ ဗျဥ်နန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–(နာမထည့်၍)ဆိုအပ်ပြီ၊ ဇဝံ-တူ၊ နာမဘိသာပေါတိ ဤသာပေါတိ ဤပါဠိတော်လည်း၊နယော-နည်းတည်း။

[အာစရိယဝါဒကိုပြလို၍ "ဤထပန" စသည်မိန့်။] ပန-ဆက်၊ ဤ–ဤအဓိဝစနပုဒ်၏ နိဒ္ဒေသဝါ၊ သခ်ါ၊ပေ၊ဝေါဟာရောတိ – ဟူကုန်သော၊ စတူဟိ ပဒေဟိ–ဆလးပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ပညပိတဗ္ဗတော-ပညတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညတ္တိ-အတ္ထပညတ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ပညပိတဗ္ဗတော ပညတ္တိ

ဖြင့် "ပညပိယတေတိ ပညတ္တိ" ဟု ကမ္မသာဓ်ကိုပြသည်။] ဣတရေဟိ—အခြားသော နာမ, နာမကမ္မ အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ပညာပနတော—အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပညတ္တိ-သဒ္ဒပညတ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊) စ-ဆက်၊ တတ္ထ—ထို ပညတ် ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဥပ္ပါဒဝယကိစ္စရဟိတာ-ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်း ကိစ္စမှကင်းသော၊ လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓါ—လောက အမှတ်အသား အားဖြင့် ပြီးသော၊ ပုရိမာ-ရှေ့ဖြစ်သောပညတ်သည်၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်တည်း၊ ["ဃဋ်ဋ-ပဋ်ဋ"စသောပညတ်သည် ရုပ်အပေါင်း, ချည်ချောင်းအပေါင်းကို စုရှိဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒါပညတ်လည်းဟူတ်၏၊ ပရမတ္ထသဘာဝမဟုတ်သောကြောင့် ဥပါဒ်-ဌိ-ဘင်မှလည်း ကင်း၏၊] ပစ္ဆိမာ-နောက်ဖြစ်သော ပညတ်သည်၊ နာမပညတ္တိ-နာမပညတ်တည်း၊ သောတာ၊ ဝေ၊ နန္တရံ—သောတဒ္ဓါရုဝိညာဏဝီထိအစဉ်၏ အခြားမဲ့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန-သော၊ ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတန-ယူအပ်ပြီးသော ရှေးအမှတ်အသားရှိသော၊ မနော၊ပေ၊သန္တာနေန-မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏ်အစဉ်ဖြင့်၊ ဂဟိတာယ-ယူအပ်သော၊ ယာယ-ယင်းနာမပညတ်ဖြင့်၊ ပုရိမာ-သော၊ ပညတ္တိ—အတ္ထပညတ်ကိုဂုဏ်း၊ ရူပါဒယောစ—ရုပ်အစရှိသည်တို့ကိုဂုဏ်း၊ ပညာပိယန္တိ-အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာစရိယာ—အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်သော ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ—ဆိုကုန်၏။

ပန-ဆက်၊ (တနည်း)ပန-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဣမိဿာပါဠိယာ—ဤနိဂ္ဂေါဝကဏ္ဍပါဠိတော်၏ဂုဏ်း၊ အဋ္ဌကထာယစ—နိဂ္ဂေါဝကဏ္ဍ အဋ္ဌကထာ၏ဂုဏ်း၊ တေသုံ အတ္ထော-ဤအာစရိယဝါဒအနက်သည်၊ သတိ-သော်၊[အာစရိယဝါဒအတိုင်း ပညတ် ၂ မျိုးဖြစ်လသော်၊]ဝစနမတ္တံမေဝ၊ ပေ၊ ပညတ္တိနာမာတိ-

---

၈ဏ္ဍ ပန၊ပေ၊ဝဒန္တိ။ ။[အာစရိယာတိ အဋ္ဌကထာယ သံဝဏ္ဏနကာ အာစရိယာ၊ အာစရိယာ ဝဒန္တိဉ္စ အာစရိယဟူသည် အဋ္ဌကထာဆရာမဟုတ်,အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်ကြသောဆရာများတည်း၊—အနု၊] "အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်ကြသောဆရာများ" ဟူရာ၌ မည်သူမည်ဝါဟု မသိရသော်လည်း ဏ္ဍပနစသည်ဖြင့်ဆိုအပ်သောစကားတို့မှာ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ (သင်္ဂြိဟ်ကျမ်း) စကားနှင့်သဘောတူ၏၊ မှန်၏—အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ, ပစ္စယပရိစ္ဆေဒ—ပညတ်ခမ်း၌ "ပညပိယတ္ထာပညတ္တိ" ကို "သဒ်္ဒါယတိသမညာယတိ ဝေါဟရီယတိ ပညပိယတိ" ဟု လေးပုဒ်တို့ဖြင့်ပြထား၏၊ "ပညာပနတောပညတ္တိ" ကို နာမ နာမကမ္မစသောပုဒ်တို့ဖြင့်ပြထား၏၊ "လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓါ" ဟူသောစကားလည်း "သာယံ ပညတ္တိဝိညေယျာ, လောကသင်္ကေတနိမ္မိတာ" နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ "ပစ္ဆိမာနာမပညတ္တိ၊ပေ၊ပညာပိယန္တိ" ဟူသောစကားလည်း "ဝစီဃောသာနုသာရေန" စသော ဂါထာနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။

၉တေသုံ ပန အတ္ထော သတိ။ ။[ဝိရောဓေသိယာဒ္ဓိစပ်၊] ဏ္ဍပနသဒ်ဒါသမညာစသော ဝဒန္တိဝါဒ၏အနက်ကို "တေသုံ အတ္ထော သတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၏ အနက်သည် ဝဒန္တိဝါဒအတိုင်းဖြစ်လျှင် မာတိကာအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆို

ဟူသော၊ ယံ-အကြောင်စကားကို၊ မာတိကာယံ - မာတိကာအဋ္ဌကထာဋ္ဌ၊ ဝုတ္တံ၊ တေန—ထို မာတိကာ အဋ္ဌကထာ စကားနှင့်၊ ဝိရောဓော-ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်၊ သိယာ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပပါဒ္ဒဝယကိစ္စရဟိတသ-ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကိစ္စမှ ကင်းသော ပညတ်၏၊ ဝစနမတ္တံ-သဒ္ဒါမျှကို၊ အဓိကာရံ-စဲ့မှီရည်စူးမှုကို၊ ကတ္ဝာ—ပြု၍၊ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နအတ္ထိ၊(ကသ္မာ)၊ဥပပါဒါဒိသဟိတသော ဝ-ဥပါဒ် အစရှိသည်နှင့်တကွဖြစ်သော ပရမတ္ထတရား၏သာလျှင် (ဝစနမတ္တံ အဓိကာရံ ကတ္ဝာ) ပဝတ္တိသဘ္ဘာဝတော—ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဝစန၊ ပေ၊ ဝိမုတ္တာသ-သဒ္ဒါ, သဒ္ဒါ၏အနက်မှ လွတ်သော၊ နာမဿ-နာမည်ကို၊ နိဒ္ဒါရေတွာ-အကျယ်ထုတ်ဖေါ်၍၊ သဟေတုကံ-အကြောင်းရှိသည်ကို၊ (သဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း ပဝတ္တိနိမိတ်ရှိသည်ကို၊) ကတ္ဝာ,ဝုစ္စမာနတာ—ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နအဲတ္ထိ၊ အနိဒ္ဒါရိတသဘာဝဿ-မထုတ်ပြအပ်သော ပရမတ္ထသဘောရှိသော၊ (ပရမတ္ထအားဖြင့် မထုတ်ပြအပ်သော သဘောရှိသော) ပဒတ္ထဿ—ပုဒ်အနက်ကို၊ တေန တေန ပကာရေန-ထိုထိုအပြားအားဖြင့်၊ ဉာပနမို့-သိစေခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ-သိစေဘို့သည်လည်း၊ နဏတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤကား ဆန့်ကျင်ပုံတည်း။

အပ်ခဲ့သော ထိုစကားနှင့် ဆန့်ကျင်စရာရှိသည်—ဟူလို၊ [တေနာတိ မာတိကာ ဝဏ္ဏေနာ ဝစနေန၊ ဣမိဿာပါဠိယာ အဋ္ဌကထာယစ အတ္ထဒဿနဿ ဇေဿ ယထာဝုတ္တဿ အာစရိယဝါဒဿ ဝိရောဓော သိယာ၊—အနု။]

နဟိ၊ ပေ၊ ဉာပနံ အတ္ထိတိ။ ။[တမေဝဝိရောဓံ နဟိတိ အာဒိနာ ဝိဝရတိ၊—အနု၊ ဤသို့ အနုဋီကာက ဝိတ္ထာရဝါကျ ဟု ဆိုထားသော်လည်း ပေးရိုးဖြစ်သောဒဋ္ဌိ—ဉာပကဝါကျလည်းဖြစ်နိုင်၏။] ''နဟိ၊ပေ၊သဗ္ဘာဝတော''ဖြင့်မာတိကာအဋ္ဌကထာဝယ် အဓိဝစနပုဒ်အဖွင့်နှင့်ဆန့်ကျင်ပုံကိုပြ၏၊ ထိုဌဉပါဒိဌိဘင်နှင့် တကွ ဖြစ်သော ပရမတ္ထတရားတို့၏အဓိဝစနဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ ဝဒန္တိ ဝါဒဌဲ့ ''ဥပပါဒဝယကိစ္စရဟိတာ'' ဟု ဆိုသောကြောင့် ပရမတ္ထမဟုတ်သောပညတ်တို့၏ အဓိဝစနကို ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဆန့်ကျင်သည်-ဟူလို။

နစ ဝစန၊ ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ဤစကားဖြင့် ထိုမာတိကာအဖွင့်ဌဲ့ပြခဲ့သော နိရုတ္တိပုဒ်အဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်၏ဟုပြ၏၊ ထိုဌဲ့နိရုတ္တိကို ''နိဒ္ဒါရေတွာ သဟေတုကံ ကတ္ဝာ'' ဟု ဆိုခဲ့၏၊သဒ္ဒါ၏ ဟောနက်မရှိသော နာမည်သက်သက်မှာထုတ်ဖေါ်စရာအနက်လည်း (သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် ဟူသော အကြောင်းပြစရာလည်း) မရှိသောကြောင့် ထိုအဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်—ဟူလို။

နာဒိ၊ပေ၊ပညာပနံ အတ္ထိ။ ။ဤစကားဖြင့် ထိုဌဲ့ဖွင့်ပြခဲ့သောပညတ္တိ၏အဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်၏ ဟု ပြ၏၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထုတ်ပြဘွယ် မရှိသော နာမည်သက်သက်ကို အမျိုးမျိုးသော ပကာရအားဖြင့် သိစေဘွယ် အနက်မရှိသောကြောင့် ထိုအဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်သည်-ဟူလို။

စ-ဆက်၊ ဒုဝိဓာ-သော၊ (ပညာပိတဗ္ဗ ပညာပနအားဖြင့် ၂ ပါးအပြား ရှိသော၊) အယံ ပညတ္တိ - ဤပညတ်သည်၊ (ဝဒန္တီ အာစရိယတို့၏ ဤပညတ် သည်၊)ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ – အကြောင်းအကြောင်း ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိ၏၊ (ဥပ္ပါဒဝယကိစ္စရဟိတာ လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓါ ဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြား ရှိ၏၊) ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ-အဋ္ဌကထာစကားကိုလည်း၊ နဒီဿတိ-မတွေ့မြင်အံ့ပ်၊ ပန-အနန္တယကား၊ အဋ္ဌကထာယံ-ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအာဒယော – ဝိဇ္ဇမာနပညတ် အစရှိကုန်သော၊ ဆ - နှ သော၊ ပညတ္တိယော ဝ–ပညတ်တို့ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ–နှုပြီ။ တတ္ထ-ထို ၆ ပါးသော ပညတ် တို့တွင်၊ ရူပံ-ရူပ်၊ ဝေဒနာ – ဝေဒနာ၊ ဣတိ အာဒိကာ – ဤသို့ အစရှိသော ပညတ်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-ဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ ဣတ္ထိ – မိန်းမ၊ ပုရိသော-ယောကျ်ား၊ ဣဘိ အာဒိကာ-သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–တည်း၊ တေဝိဇ္ဇော–သုံးပါးသော ဝိဇ္ဇာရှိသူ၊ ဆဠဘိညော-ခြောက်ပါးသောအဘိညာဉ်ရှိသူ၊ ဣတိ အာဒိကာ-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–တည်း၊ ဣတ္ထိသဒ္ဒေါ-မိန်းမ၏ အသံ၊ ပုရိသသဒ္ဒေါ–ယောကျ်း၏ အသံ၊ ဣတိ အာဒိကာ – သည်၊ အဝိဇ္ဇ မာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ စက္ခုဝိညာဏံ - စက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာ ဏံ - ညာဉ်၊ ဣတိ အာဒိကံ်ာ - သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ - တည်း၊ ခတ္တိယကုမာရော–မင်းမျိုးသတိုးသား၊ ဗြာဟ္မဏကုမာရော – ပုဏ္ဏားမျိုး သတိုး သား၊ ဣတိ အာဒိကာ - သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–တည်း။

[ထိုဖ၆မျိုးကို အကျဉ်းချုံးလျှင် ၂ မျိုးသာ ရှိသည်မဟုတ်လောဟုစောဒနာ ဘွယ်ရှိ၍ ''နံ စေတ္ထ''စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ဤ ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ ၌၊ ယထာဝုံတ္တပ္ပကာရာ-သော၊ ဒုဝိဓာ - သော၊ပညတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ - ပြီ၊ဣတိ– သို့၊ ဝိညာတုံ-သိခြင်းငှါ၊ နှ သက္ကာ၊ ဟိ – မှန်၊ တနည်း....(ကဲ့သို့မာ ဝိညာတုံ နှ သက္ကာ၊)ဟိ(ယသ္မာ), ဝိဇ္ဇမာနသ - ထင်ရှားရှိသောရုပ်,ဝေဒနာ အစရှိသော အနက်၏၊ သဒ်္ဒါ – ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော အမည်သည် ၊ပေ၊ အာဒိ လာပေါ – ရှေ့.ရှု ပြောဆိုအပ်သော အမည်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ–တည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနသ- ထင်ရှားမရှိသော မိန်းမ, ယောကျ်း အစရှိသော အဲ့နက်၏၊ သဒ်္ဒါဒိကာစ-သဒ်္ဒါအစရှိသောအမည်သည်လည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ - တည်း၊ တေသံယေဝ-ထိုဝိဇ္ဇမာန အဝိဇ္ဇမာန ၂ မျိုးတို့၏ပင်၊ ဝိသေသန ဝိသေသိတဗ္ဗ ဘာဝေန – ဝိသေသန, ဝိသေသိတဗ္ဗ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဝိဇ္ဇမာနေန စသော ဝိသေသန, အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိစသော ဝိသေသျ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊) ပဝတ္တာ – နှ သော၊ သဒ်္ဒါဒယော – သဒ်္ဒါအစရှိကုန်သောနာမည်တို့သည်၊ ဣတရာ-ဝိဇ္ဇမာန ပညတ်, အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မှတပါးသော ၄ပါးသောပညတ်တို့သည်၊ (ဟာန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝိညာတုံ နှသက္ကာ။)

အဝိဇ္ဇံ၊ာနပညတ္တိဝစနေန-အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဟူသော စကား၊ဖြင့်၊ ပညာပိတမ္ဗာ-အ့ပြား၊အား၊ဖြင့် သိစေထိုက်သော၊ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်ကိုဂင်း၊ တဿာ-ထိုဥပါဒါပညတ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ပညာပနဘူတာ-အပြား၊အား၊ဖြင့် သိစေတတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နာမ ပညတ္တိစ-နာမပညတ်ကိုဂင်း၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတရေဟိ-အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိဟူသော စကား၊မှ တပါးသော ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိအစရှိသော စကား ၅ မျိုး၊တို့ဖြင့်၊ ယထာဝုတ္တာ-အံ့ကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီး၊သော၊ နာမပညတ္တိယေဝ-နာမပညတ်ကိုသာ၊ (ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်လော၊)ဣတိစေ-ဤသို့စောဒနာအံ့၊ နှ (ဝုတ္တာ)-မဆိုအပ်၊ [အကျယ်ပေးလိုက ရှေ့စကား၊အား၊လုံး၊ကို လိုက်၍ပေး၊] (ကသ္မာ-နည်း၊) အသိဒ္ဓတ္တာ-ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ်၏ မပြီး၊စီး၊သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥဇုကေ-ဒဖြောင့်မတ်သော၊ ဝါ-တိုက်ရိုက်ဖြစ်သော၊ ပုရိမေ-ရှေ့ဖြစ်သော၊ ပါဠိအနုဂတေ-ပါဠိသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ အတ္ထေ-အနက်သည်၊ သတိ ရှိပါလျက်၊ အယံ အတ္ထောဂ်-ဤပညတ် ၂ မျိုး၊ဟူသော အနက်ကို၊ ဣမာယ အဋ္ဌကထာယ-ဤ ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာသည်၊ဝုတ္တောဂ်-ပြီ၊ ဣတိတေ-ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်သည်၊ အသိဒ္ဓံ-မထင်ရှား၊ ဝါ-မပြီး၊စီး။

အဝိဇ္ဇမာန၊ပေ၊ဒိုတ္တာတိစေ။ ။"အာစရိယ်တို့ ပြအပ်သော ဥပါဒါပညတ္တိ, နာမပညတ္တိ ၂ ပါး၊သည် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ပညတ် ၆ ပါး၊တွင် ပါဝင်သည် မဟုတ်ပါလော"ဟု စောဒနာသည်၊ [ပညာပိတမ္ဗ-ဥပါဒါပညတ်, ပညာပန-နာမပညတ်၊၌၂ပါး၊လုံး၊သည် ပရမတ္ထအား၊ဖြင့် ထင်ရှား၊မရှိရာ၌ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟူသော စကား၊ဖြင့် ထိုပညတ်၂ မျိုး၊လုံး၊ကို ဆိုအပ်ပြီး မဟုတ်လော၊ ထင်ရှား၊ရှိသော အံ့နက်ကို ပညတ်ရာ၌ဂင်း, ထင်ရှား၊ရှိနှင့် ထင်ရှား၊မရှိကိုရော၍ ပညတ်ရာ၌ဂင်း, နာမပညတ်ကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်, ဝိဇ္ဇမာနေနအဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသော ပညတ် ၅ မျိုး၊တို့ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော-ဟူလို၊ယထာဝုတ္တာဖြင့်ဆိုအပ်ပြီး၊သောဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသောနာမည် ပညတ် ၅ မျိုး၊ကို ညွှန်ပြသည်။]

နှ, အသိဒ္ဓတ္တာ။ ။ထိုသို့မဆိုအပ်ပါ, ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်စသော စကား၊ဖြင့် ထို အနက်၏ မပြီး၊စီး၊နိုင်သော၊ကြောင့်တည်း၊ အသိဒ္ဓဖြစ်ပုံအကျယ်ပြလို၍"သတိဟိစ"သည်ကိုမိန့်သည်၊ဥဇုက (တိုက်ရိုက်လည်း) ဖြစ်သောပါဠိအနုဂတ (ပါဠိသို့အစဉ်လိုက်သည်၊လည်း၊ဖြစ်သော) - ပုရိမအတ္ထ (ရှေ့၌ပြဆိုအပ်သောအနက်) ရှိပါလျက်"တိုက်ရိုက်မဟုတ်သော ထိုပညတ် ၂ပါး၊ဟူသောအနက်ကို ဤပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာက ဆိုအပ်၏"ဟူသောအနက်အဓိပ္ပါယ်သည် မပြီး၊စီး၊နိုင်ပါ—ဟူလို။

ပါဠိအနုဂတဖြစ်ပုံ။ ။ရုပ်-ဝေဒနာ စသော အနက်သည် ဝိဇ္ဇမာနဟူသောပါဠိအား၊လျော်စွာ အမှန်ထင်ရှား၊ရှိ၏၊သဏ္ဌာ-ရထစသောအနက်သည် အဝိဇ္ဇမာနဟူသော ပါဠိအား၊လျော်စွာ အမှန်ထင်ရှား၊မရှိ၊ ပါဠိအား၊လျော်သော အမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဥဇုကတ္တ-တိုက်ရိုက်သိအပ်သော အနက်လည်း၊ဖြစ်သည်၊

စ–ဆက်၊သတ္တာ၊ပေ၊အာဒိပ္ပကာရာ-သတ္တဝါဟူသောပညတ်, ရထားဟူသောပညတ်, အိုး အစရှိသော ပညတ်, အရပ်မျက်နှာဟူသော ဒိသာပညတ်, အချိန်အခါဟူသော ကာလပညတ်, ကသိုဏ်းပညတ်, အရွယ်အထွေးမရှိသော ပကတိကောင်းကင် ပညတ်, ကသိဏ္စုဝါဠိဋီ မာကာသပညတ်, အာကိဉ္စညာယတနစျာန်၏ အာရုံဖြစ်သော နတ္ထိဘောပညတ်, နိရောဓ သမာပတ်တိပညတ်, အစရှိသောအပြားရှိသော၊ ဥပါဒါပညတ်တို-ဥပါဒါပညတ်သည်၊အဝိဇ္ဇမာနပညတ်တို-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ)၊(ဧဝံသတိ)၊ ဧတေနေဝ ဝစနေန–ဤအဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟူသော စကားဖြင့်သာလျှင်၊တသာ-ထိုဥပါဒါပညတ်၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတာ - အဝိဇ္ဇမာန၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ သာ - ထို ဥပါဒါပညတ်ကို၊ အတ္ထီတိ–ရှိ၏ ဟူ၍၊ နံ ဝတ္တဗ္ဗာ–မဆိုထိုက်။

စ–ဆက်၊ ပညာပိတဗ္ဗတော–အပြားအားဖြင့် သိစေထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနာနံ-နှ်သော၊ သတ္တာဒီနံ-ဟူ၏၊(အာဒိဖြင့် ရထ,စသည်ကိုယူ၊) အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေါ-အဖြစ်သည်၊ (အာပဇ္ဇတိ) ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ရူပါဒီနံ-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊(အာဒိဖြင့် ဝေဒနာစသည်ကိုယူ၊) ဝိဇ္ဇမာနာနံ–ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရားတို့၏၊ ပညပေတဗ္ဗတော–ပညတ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိဘာဝေါ – သည်၊ အာပဇ္ဇတိ – ဖြစ်၏၊ တတော – ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေဓမ္မာပညတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ပညတ္တိပထေဟိ – ပညတ္တိပထတရားတို့မှ၊ အဝိသိဋ္ဌော – မထူးသော၊ ပညတ္တိဓမ္မနိဒ္ဒေသော - ပညတ်တရားတို့ကို ညွှန်ပြကြောင်းဟုရားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော - ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ - ၏။

ယဒိစ၊ပေ၊ဝတ္တဗ္ဗာ။ ။အာစရိယဝါဒ၌လဒ္ဓဒေါသကိုပြလိုလျှင် ''ယဒိစ'' စသည်ကိုမိန့်၊ သတ္တာ (သတ္တဝါ) ဟူသော ပညတ်၊ပေ၊ နိရောဓ သမာပတ်ဟူသောပညတ်, ဤပညတ်များသည်,ခန္ဓာ ၅ ပါး အပေါင်းစသည်ကိုစွဲ၍ ပညတ်အပ်သောကြောင့်ဥပါဒါပညတ်လည်းဖြစ်၏၊ သတ္တဝါစသောနာမည်ပညတ်ကထင်ရှား မရှိသောကြောင့်အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်လည်းဖြစ်၏၊ [ဤအာစရိယဝါဒအလို'' အဝိဇ္ဇမာနာစ+သာ+ပညတ္တိစာတိ'' ဟု ပြုရမည်၊] တိုဥပါဒါပညတ်သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဖြစ်လျှင် ထိုဥပါဒါပညတ်ကို''ရှိသည်''ဟုပင် မဆိုထိုက်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဟူသောစကားဖြင့် ဥပါဒါပညတ်ကို ဆိုသည်ဟု အာစရိယဝါဒက ဆိုလိုသည်။

ယထာစ၊ပေ၊သိယာ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော အယူဒ္ဓ အပြစ်ပြသော စကားတည်း၊ ထို အယူအတိုင်းသာမှန်လျှင် ''ပညတ္တိပထာ'' ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ဓမ္မတို့သည် ထင်ရှားရှိရကား ထိုဓမ္မတို့ကို ပညတ် (နာမည်တပ်) အပ်သောအမည်လည်းဝိဇ္ဇမာန ပညတ်ဖြစ်ရပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်''သဗ္ဗေဓမ္မာပညတ္တိ''ဟု ပညတ္တိပထပုဒ်အရနှင့် မထူးသော ပညတ္တိဓမ္မနိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူစရာရှိသည်၊ ထိုသို့ဟောတော်မူရသဖြင့် ပညတ္တိဓမ္မနှင့်ပညတ္တိပထတို့ အရ မပြားခြင်းဟူသော အပြစ်ရှိသည်–ဟူလို။

သခ်ၤဒိနိဒ္ဒေသော—သခ်ၤ အစရွိသော နိဒ္ဒေသသည္၊ (အာဒိဖြင့္ သမညာစသော ပညတ္တိနိဒ္ဒေသကိုယူ၊) ပညာ၊ပေ၊ဒဿနတ္ထာ — ပညာပို့ တပ္ပဥပါဒ်း ပညတ်, ပညာပနနာမပညတ် ၂ ပါး၏ အထူးကိုပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ (ကွတိ-သို့၊) အထ(ဝဒေယျ)—အကယ်ဆိုအံ့၊ [အခ်ိုစာအုပ်၌ အထာပိရှိ၏၊နောက်၌ တထာပိဟုရှိသောကြောင့်မကောင်း။] တထာပိ-ထိုသို့ပင် ဆိုပါသော်လည်း၊ ဧကောဓမ္မာ-တခုသောတရားသည်၊ သပ္ပဓမ္မေသု-တို့၌၊နိပတတိ-ကျရောက်၏၊ သပ္ပဓမ္မာ-တို့သည်၊ ကေဓမ္မသ္မိံ - ၌၊နိပတန္တိ-နှ်၏၊ ဣတိအာဒိနာ-ဖြင့်၊ ပညာပိတပ္ပဘေဒံ-ပညာပိတပ္ပတရားတို့၏၊ ပညတ္တိပထဘာဝဿ-ပညတ္တိပထ၏ အဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဒဿိတတ္တာ—ပြအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဋ္ဌကထာ၌ပြထားသောကြောင့်၊) ပညာပိတပ္ပဘေဒံ—ပညာပိတပ္ပတရားတို့၏၊ ပညတ္တိဘာဝေ—ပညတ်၏ အဖြစ်သည်၊(သတိ—သော်၊) ပညတ္တိပထာ—ပညတ္တိပထ တရားတို့ကို၊ ပညတ္တိသဒ္ဒေနေဝ — ပညတ္တိသဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ ဝုတ္တာ — ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ—ကြောင့်၊) ပညတ္တိပထပဒံ-ပညတ္တိပထပုဒ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ နဝတ္တဗ္ဗံ—ဟောတော်မမူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ သခ်ၤဒိနိဒ္ဒေသော - သည်၊ ပညာ၊ပေ၊ ဒဿနတ္ထာ—အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံပိ — ဌာလည်း၊ နသက္ကာ၊ (ကသ္မာ), သခ်ၤဒိသဒ္ဒါနံ—သခ်ၤ အစရွိသော သဒ္ဒါတို့၏၊ သမာနတ္ထတ္တာ-တူသောအနက်ရှိကုန်သည်၏

အထ၊ပေ၊နဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ။[အခြားပုဂ္ဂိုလိက စောဒနာခြင်းမဟုတ်ပဲ ပရိဟာရ(ဋီကာ)ဆရာကိုယ်တိုင်စောဒနာဘွယ်ကိုပြသည်၊] ပညတ္တိပုဒ်၏နိဒ္ဒေသဌာန်သခ်ၤစသော ၁၀ ပုဒ်ကိုပြတော်မူ၏၊ထိုတွင်ရှေ့၄ပုဒ်သည်ပညာပိတပ္ပပညတ်ကိုပြ၍နောက် ၆ ပုဒ်သည် ပညာပနပညတ်ကို ပြသောကြောင့် ပညာပိတပ္ပပညာပန ၂ မျိုးအထူးကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်ဟုဆိုအံ့။

ထိုသို့ ဆိုသော်လည်း ''ဧကောဓမ္မော၊ပေ၊နိပတန္တိ'' စသည်ဖြင့် ပညတ်ထိုက်သောတရားအားလုံးတို့၏ ပညတ္တိပထအမည်ကို ပြအပ်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်ဒုတိယပုဒ်အရ ပညာပိတပ္ပအားလုံးသည်(ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟုဆိုအပ်သောအာစရိယတို့၏အလိုအရ) ပညတ္တိအမည်ရနေလျှင် ဒုတိယပုဒ်အရ ပညတ္တိပထဓမ္မတို့ကိုပညတ္တိဟူသော ပဌမပုဒ်က ဟောအပ်ကုန်ပြီးဖြစ်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် ''ပညတ္တိပထာ'' ဟူသော ဒုတိယပုဒ်သည်ပင် ဟောဘွယ်မလိုရာ ရောက်နေသည်။ [ဧကောဓမ္မော စသည်တို့၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်လာလိမ့်မည်။]

နာဝိ၊ပေ၊သမာနတ္ထတ္တာ။ ။''အထပညာပိတပ္ပပညာပနဝိသေသဒဿနတ္ထော သခ်ၤဒိနိဒ္ဒေသော'' ဟူသောရှေ့စကားကိုပင် ''ထိုသို့ကြောင့်ဘွယ်မရှိ'' ဟုပယ်လို၍ ''နာဝိ'' စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပါဠိတော်၌လာသော သခ်ၤဿမညာစသောသဒ္ဒါ ၁၀ မျိုးလုံးပင် နာမည်ပညတ်ဟူသော အနက်အားဖြင့် အနက်တူ သဒ္ဒါများဖြစ်ရကား သခ်ၤစသော နိဒ္ဒေသ ၁၀ မျိုးသည် ပညာပိတပ္ပပညတ် ပညာပနပညတ်ကို ပြသည်ဟုအထူးပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏ ဟု ဆိုခြင်းငှါလည်း မတတ်ကောင်းပါ။

အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–သာဓကကား၊ မရဏောနပိ၊ ပေ၊ တ္ထေ–ဤပါဠိဒ္ဒ၌၊ ပုရိသောတိ၊ပေ၊အာဒိလာပေါတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တထာ–ထိုမှတပါး၊ မာဂဏ္ဍိယောတိ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊(ဝုဒ္ဓတ္တာ-ပြီ၊) [ယံ–အကြောင်းရှိပ်, ဓေဒနာ,သညာ, သခ်ါရ, ဝိညာဉ်ကို၊ ပုရိသော–ယောကျားသည်၊ ဝါ-သတ္တဝါသည်၊ ကုဒံ-ဤရုပ်အစရှိသည်သည်၊ မမံ-ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မညတ်-မှတ်ထင်၏၊ တံ–ထိုရုပ်အစရှိသည်ကို၊ မရဏောနပိ–သေခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ ပဟီယတိ-ပယ်အပ်၏၊ ပုရိသောတိ-ကား၊ သခ်ါ-ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော အမည်တည်း၊ သမညာ-အထူးအားဖြင့် သိအပ်သောအမည်တည်း၊ ပေ၊ အာဒိသာပေါ–ဒရုးရှုးပြောဆိုအပ်သော အမည်တည်း၊ မာဂဏ္ဍိယောတိ–ကား၊ တသ္သပြားဟွံဏသ-၏၊ နာမံ–နာမည်တည်း၊ သခ်ါ–တည်း၊ သမညာ-တည်း၊]

စ-ဆက်၊ အယံ–ဤအနက်ဒြပ်သည်၊ ဣဿနှာမော–ဤအမည်ရှိ၏၊ ဣတိ–သို့၊ သကေ်တဂ္ဂဟဏံ–အမှတ်အသားကိုယူခြင်းကိုဎင်း၊ ရူပံ၊ ပေ၊ ဂ္ဂဟဏန္တေ–ရူပံ တိသော အစရှိသောစကားသံကို ယူခြင်းကိုဎင်း၊ (စကားသံကိုကြားခြင်းကိုဎင်း၊) မုဋ္ဌိကွာ–လွတ်၍၊ အညဿ–အခြားသော၊ အသိဒ္ဓသဘာဝဿ–မထင်ရှားသော သဒ္ဒဘာရှိသောပညတ်၏၊ အတ္ထပညာပနေ–အနက်ကို သိစေခြင်း၌၊ သမတ္ထကာ-စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နု သမ္ဘဝတိ-မဖြစ်သင့်၊တေသံ

ဝုတ္တံဟိ၊ ပေ၊ အာဒိ။ ။သခ်ါသမညာ စသော နိဒ္ဒေသ ၁၀ ပုဒ်တို့၏အနက်အရတူကြောင်းကိုပြသော သာဓကကိုတည်း၊ ထိုတွင်“မရဏောနပိ ”စသောသာဓကသည် မဟာနိဒ္ဒေသ–ဇရာသုတ္တာနိဒ္ဒေသပါဠိဘေဒ်တည်း၊ ထို၏နိဒ္ဒေသ၌ ”တံတိရူပဂတံ၊ပေ၊ ဝိညာဏဂတံ”ဟုဎင်း,ပုရိသောတိသခ်ါ၊ပေ၊အာဒိလာပေါ”ဟုဎင်းဖွင့်သည်၊ မာဂဏ္ဍိယာတိစသောပါဠိလည်းမဟာနိဒ္ဒေသ-မာဂဏ္ဍိယသုတ္တာနိဒ္ဒေသပင်တည်း၊ထိုနိဒ္ဒေသ၌ ပုရိသောကို“ သခ်ါသမညာ”စသောပုဒ် ၁၀မျိုးတို့ဖြင့် ဖွင့်ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် “သခ်ါသမညာ” စသော ပုဒ် ၁၀ မျိုးသည် ပုရိသောဟူသော နာမည်ကို ဟောခြင်းအားဖြင့် အနက်တူဖြစ်၏၊ မာဂဏ္ဍိယောကိုလည်း“သခ်ါသမညာ”စသော ပုဒ်၁၀ မျိုးဖြင့်ဖွင့်ပြထား၏၊ မာဂဏ္ဍိဟူသောအမည်သည် သခ်ါ စသော ၁၀ မျိုးလုံး၏ နာမည်တည်းဟု ဆိုလိုသည်။

နု စ၊ပေ၊သမတ္ထတာ သမ္ဘဝတိ။ ။[အညဿတိနာမပညတ္တိံ သန္ဓာယာဟ၊-အနု၊] “ဤတရားသည် ရုပ်အမည်ရှိ၏၊ ဤဘရားသည် ပထဝီအမည်ရှိ၏၊ ဤသူသည် တိဿအမည်ရှိ၏”ဤသို့ ဒွေးကမှတ်သားထားခြင်းကို “သကေ်တဂ္ဂဟဏ–(အမှတ်အသားကိုယူခြင်း)”ဟုခေါ်၏၊ ရူပံဟုဎင်း, တိဿဟုဎင်း, ပြောဆိုအပ်သော စကားသံကိုယူခြင်း,ကြားခြင်းကို“ဝစနဂ္ဂဟဏ” ဟုဆို၏၊ ထိုသကေ်တဂ္ဂဟဏဝစနဂ္ဂဟဏာ၂ မျိုးကိုလွတ်၍ (ထို၂မျိုးမရှိဘဲ) မည်သည့်နာမဉ်ပညတ်မျှ အနက်ကိုသိစေနိုင်သောအစွမ်း မရှိပါ။

စ—ထို သင်္ကေတဂုဟဏ, ဝစနဂုဟဏ တို့၏ လည်း၊ (အတ္ထပညာပနေ—၌၊) အသမတ္ထတာ—မစ္ဆမ်းနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (နသမ္ဘဝတိ)၊ ဟိ—လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရားပြအံ့၊ (တနည်း) ဟိ-ခဲ့၊ တေသံ—ထို သင်္ကေတဂုဟဏ ဝစနဂုဟဏတို့၏၊ ပညတ်ဟိယာ—ပညတ်နှင့်၊ ဝိနာ—ကင်းရှဲ၊ အတ္ထပညာပနေ—၌၊ အသမတ္ထတာ-သည်၊ ယဒိသိ ယာ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပညတ္တိပညာပနေစ—ပညတ်ကို အပြားအားဖြင့် သိးစခြင်းဉီလည်း၊ အသမတ္ထတာ-သည်၊ (သိယာ)၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ တဿ-ထိုပညတ်၏၊ အသာ—အခြားသော၊ ပသတ္တိ—နာမည်ပညတ်တမျိုးသည်၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ၊ တဿာ—ထိုဒုတိယ ပညတ်တမျိုး၏၊ (အညာ-သော၊ ပသတ္တိ—နာမည်ပညတ်တမျိုးသည်၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ သိယာ၊) တဿာ—ထိုတတိယပသဒ္ဓတ်တမျိုး၏၊ (အညာပညတ္တိ ဝတ္ထုဗ္ဗာသိယာ၊) ဣတိ—ကျိသို့လျှင်၊အနဝဋ္ဌာနံ—မတန်မရပ်နိုင်ခြင်းသည်၊ဝါ-မပြိုးမပြတ်နိုင်ခြင်းသည်၊ (သိယာ)၊ ["တဿာတဿာ"ဟူသော ဝိစ္ဆာဖြင့်နောတ်ထပ်ပညတ်တော့မဆုံးနိုင်ကြောင်းကို ပြသည်၊ " အဝ—ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့် + ဌာနံ—တည်ခြင်း၊] တဗ္ဗာ-ထိုသို့မပြိုးပြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္ထဝိဇာနနမေဝ-မူလ အနက်ကို သိခြင်းသည်ပင်၊ နသိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ သင်္ကေတာ—သင်္ကေတ၏၊ ပညတ်တို့ ဘာဝေဝ-ပညတ်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ-ကော်၊) အယံ - ဤအနက်သည်၊

တေသံစ အသမတ္ထတာ။ ။[တေသန္တိ သင်္ကေတဂုဟဏဝစနဂုဟဏာနံ၊.... အသမတ္ထတာ နသမ္ဘဝတိတိယောဇနာ၊—အနု၊] ထို၂မျိုးရှိလျှင်လည်း အနက်ကို သိစေခြင်း၌ မစ္ဆမ်းနိုင်ဘဲ မဖြစ်တော့၊ (ဧကန် စွမ်းနိုင်တော့သည်သာ၊) ["နစ၊ပေ၊ အသမတ္ထတာ"ဟူသော ဤစကား၂ရပ်သည် "သောတာလမ္ဘနမာပန္နော"စသည်ဖြင့် ဘေဒစန္တာဒ်ဒ်လာသော ဂါထာအသွားနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။]

ယဒိ ဟိ၊ ပေ၊ အသမတ္ထတာတိ။ ။[တမေဝ အသမ္ဘဝံ ယဒိဟိတိအာဒိနာဝိဝရတိ၊—အနု၊] သင်္ကေတဂုဟဏ ဝစနဂုဟဏ ၂ မျိုးလုံးရှိပါလျက် နာမည်ပညတ် မပါဒသောကြောင့် အနက်ကိုထင်ရားမပြနိုင်ဟုဆိုလျှင် (နာမည်ပညတ်လည်းပြောဆိုအပ်သောစကားသံ၏ အနက်ပင်ဖြစ်ရကား) နာမည်ပညတ်ကိုလည်း ထို၂မျိုးကထင်ရှားမပြနိုင်ရာရောက်၏၊ ထိုသို့ မပြနိုင်ခြင်းကြောင့်....

တဿာ၊ ပေ၊ နသိယာ။ ။ထိုနာမည်ပညတ်ကိုသိဘို့ရာ ထိုနာမည်ပညတ်မှာလည်း အခြား နာမည်ပညတ်ကမျိုး မှည့်ရပေလိမ့်မည်၊ တဖန် ထိုဒုတိယ နာမည်မှာလည်း တတိယနာမည်ပညတ်ဘမျိုးရှိရပေလိမ့်မည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် နာမည်ပညတ် အသစ်အသစ်တော့ မပြိုးပြတ်နိုင်ဘဲ ရှိပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ မပြိုးပြာ်လျှင် မူလဆိုလိုရင်း အနက်ကိုပင် သိနိုင်တော့မည့် ပဟုတ်ချ။

နာဒိ၊ ပေ၊ ပညတ္တိဘာဝေဝ။ ။"သင်္ကေတ"ဟူသည် အရာဝတ္ထု အထင်အရှားမရှိ၊ မှတ်သားအပ်သော အရာဝတ္ထုကိုဌင်း, ထိုဝတ္ထုကို မှတ်သားခြင်းကိုဌင်း စွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဝေါဟာရမျှသာတည်း၊ ဥပမာ—"ကသိဏ်း"ဟု ခေါ်ဝေါ်ရာ၌

ဣမသ္မာ ဘာသိတသ္မာ - ဤပြောဆိုအပ်သောဓမ္မတို့၏၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်ငြား၊ ဣမသ္မာ အတ္ထသ္မာ-ဤအနက်ကို၊ ဣဒံ ဝစနံ-ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဇောတက်-ထွန်းပြအပ်၏၊ (ဟောအပ်၏၊) ဣတိဝါ-သို့သော်ငြင်း၊ သင်္ကေတဂဂ်ဟကံပိ-သင်္ကေတကိုယူနိုင်ခြင်းသည်လည်း၊ န (ဟောတိ)-မဖြစ်နိုင်၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သင်္ကေတဂ်ဟဏော-သင်္ကေတကိုယူခြင်းသည်၊ သည္ဓပ္ပါဒမတ္တော-အမှတ်သညာ၏ ဖြစ်ခြင်းမျှသည်၊ ဝါ-ဖြစ်ရုံမျှသည်၊ (သတ်)၊ ဝစန ဝစနတ္ထ ဝိနိမုတ္တာသ-သဒ္ဒါ, သဒ္ဒါ၏အနက်မှ လွတ်သော သင်္ကေတကို၊ ကဟံပန-ကြံဆခြင်း၌၊ ပဇယာဇနံ-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ။

ပုဒ္ဓဿ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝေါဟာရော-မိန့်မြွက်တော်မူအပ်သောစကားသံသည်၊ လောကိယော၊ သတ္တဝါအပေါင်း၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဟောတေ-နား၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိုခိုက်၏ အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ တုံ-သင်သည်၊ ကွဟော-ဤဓနမှ၊ ပုဇ္ဇပ္ပ-ရွေး၌၊ ဇနဝသဟော တိ-ဇနဝသဘ ဟူ၍၊ ယဒိဒံ (နာမဓေယျံ)-အကြင် ထားအပ်သော အမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝေရူပံ-ဤသို့သဟောဂျိဒ်သာ၊ (တာ) နာမဓေယျံ-ကို၊ သုတံ-ကြားအပ်ဘူး၏ ဟူ၍၊ အတ်ဇာနာသိနော - သိ၏ဟော၊....ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ကော ဏ္ဍညော - ကောဏ္ဍညပါတည်း၊ ဣတ်-သို့၊ နာမဉ္ဉ - နာမည်ကိုလည်း၊ သာဓဝတ်-ကြားစေမ၏၊ ဣတ်အာဒီဟိ - ဤသို့

မြေငှင်းစသော အဝန်းအဝိုင်း စသည်ကိုဂုဏ်း, ဘာဝနာအထူးကိုဂုဏ်းစွဲ၍ "ကသိဏ်း" ဟူသော ဝေါဟာရဖြစ်သင့်သို့တည်း၊ ဤသို့အချို့ကယူကြ၏၊ ထိုအယူအတိုင်းဆိုလျှင် သင်္ကေတလည်း ပညတ်ပင်ဖြစ်ရကား ထိုသင်္ကေတကိုလည်း နာမည်ပညတ် မပါဝဲ မယူနိုင်, မသိနိုင်ဝဲ ရှိရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။"အယံဣမသ္မာ၊ ပေ၊ ဇောတကံဟိဝါ" ပို့ကား နာဝိသင်္ကေတဂ်ဟဏံဝယ် သင်္ကေတယူပုံကိုပြသော အာကာရဝါကျတည်း၊ အတ္ထောတိဝါဇောတကန္တိ ဝါတိ ဣဒံ သင်္ကေတဂ်ဟဏန္တိ ဇောန သမ္ဗန္ဓိတပ္ပံ၊....မဝု။

ဝစနံ၊ ပေ၊ ပဇယာဇနံ နတ္ထိ။ ။ရူပံ, ဝေဒနာ, တိသော်စသောသဒ္ဒါ, ဝိသဒ္ဒါ၏အနက်ဖြစ်သော ရူပ်, ဝေဒနာ, ဝိသအာမည်ရှိသူ, ဤသို့ဝစနဖွင့် ပစနတ္ထ ပြုံးသောလိုရင်းဖြစ်၏၊ နာမည်ပညတ်ဆိုတာရုပ်, ဝေဒနာ, ဝိသစသော ဝစန (စကား) ပင်ဖြစ်၍ ရုပ်တရား, ဝေဒနာဝတရား, ဝိသမည်သူတို့မှာ ထိုစကား၏အနက် (ပစနတ္ထ) များဖြစ်သောကြောင့် ထို ၂ ပြုံးမှ အလွတ်ဖြစ်သော အပုဒ်သညာ ဖြစ်ရုံမျှဖြစ်သော သင်္ကေတကို ကြံခြင်းသည် အဝိအလုပ်မျှဖြစ်၍ အကျိုးမရှိပါ—ဟူလို။

ပုဒ္ဓဿ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓေါ။ ။ဤပါဠိ ၃ ရပ်သည် နာမည်ပညတ်နှင့် စကားသံ ဝစနတို့၏ အဓိပ္ပါယ်အရုတ္တကြောင်းကို ပြုံးစေသော သာမဂ္ဂါတိတည်း၊ မှန်၏—ပဌမပါဠိ၌ "ဝေါဟာရသည်သောတပသာဒဇ်ဃဝိဒိဂ်၏" ဟုဆိုသဖြင့် ဝေါဟာရဟူသည်စကားသံ (ဝစန) ပင်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေရ၏၊ ဒုတိယပါဠိ၌ "နာမဓေယျံ သုတံ" ဟု

အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့ဖြင့်၊ ပညတ္တိယာ-ပညတ်၏၊ ဝစနဘာဝေါ-စကားသံ၏ အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓေါ-ပြီးစီး၏၊ တသ္မာ, ပါဠိယာ-ပါဠိကော်၏ဂုဏ်း၊အင်္ဂကထာယစ-၏ဂုဏ်း၊ အဝိရုဒ္ဓေါ-မဆန့်ကျင်သော၊ အဇ္ဈာ-ကို၊ ဝိစာရေတွာ စဉ်စစ်၍၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏။

သတ္တာဒယော - ဃတ္တ အစရှိသည်တို့သည်၊ အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ - အဝိဇ္ဇမာန်ပညတ်သည်၊ ယဒိနဟောန္တိ - အကယ်၍ မဟုတ်ကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိနာမ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်သည်၊ ကာပန - အဘယ်နည်း၊ ဣတ်-ဤကား စောဒနာတည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနာနံ - ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိကုန်သော၊ သတ္တာဒီနံ - သတ္တအစရှိသည်တို့၏၊ သဒ်-သည်၊ ပေ၊ အာဘိလာပေါ-

---

ဆိုသဖြင့် နာမ,နာမကမ္မ, နာမဓေယျတွင် ပါဝင်သော နာမဓေယျ(နာမည်ပညတ်)နှင့် ကြားအပ်သောစကားသံသည် သဘောတူပင်ဖြစ်၏ ဟု သိရပြန်၏၊တတိယပါဠိဋ္ဌ ''နာမဇ္ဈသာဝေတိ'' ဟု ဆိုသဖြင့် နာမဟူသော နာမည်ပညတ်သည်ပင် ကြားစေအပ်သော စကားသံ သဒ္ဒဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြန်၏၊ အာဒိဖြင့် ''အတ္ထိကေစိဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတောဝေါဟာရံသုဏန္တိ'' ဟူသော ပါဠိ, ''နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒပ္ပဘေဒာရမဏာ'' ဟူသောပါဠိများကိုယူပါ-ဟု အနုဋီကာမိန့်သည်။

တသ္မာ၊ပေ၊ဂဟေတဗ္ဗော။ ။တသ္မာဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြစ်တို့ကို ပြန်ညွှန်ပြသည်၊ အာစရိယဝါဒအရ ပညာဝိတဗ္ဗပညတ်, ပညာပနပညတ် ၂ မျိုးကို ယူလျှင် မာတိကာအင်္ဂကထာနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်း, ဤအင်္ဂကထာ၌ မဖွင့်ဆိုခြင်း, ဤပါဠိတော်၌ သခ်ါသမညာစသော နာမည်ပညတ်ကိုသာ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထို ၂ ပါးသောပညတ်၏ ဤပါဠိတော်သို့ အစဉ်မလိုက်ခြင်း, (ပညတ္တိဓမ္မအရ အတ္ထပညတ်တို့ကိုပါယူလျှင်) ပညတ္တိပထာပုဒ်ကို ဟောဘွယ်မလိုတော့ခြင်း, (နာမည်ပညတ်ပါမှ အနက်ကို သိရမည်ဆိုလျှင်) နာမည်ပညတ်တွေ့ မပြီးမပြတ်နိုင်ပဲ အထပ်ထပ်လာစရာရှိခြင်း, မူလအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် သိနိုင်ဘွယ်မရှိတော့ခြင်း ဟူသော များစွာသောအပြစ်တို့ကိုလည်း, (ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်နှင့် တကွဖြစ်သော သဒ္ဒရုပ်နာမည်ပညတ်ကို ပညတ္တိပုဒ်အရ ကောက်ယူလျှင်) ဆိုအပ်ခဲ့သောထိုအပြစ်တို့မရှိခြင်း, ပါဠိတော်များစွာနှင့် လိုက်လျောခြင်းကိုလည်း တသ္မာဖြင့်ပြန်ညွှန်သည်၊ဤသို့လျှင် ပါဠိတော် အင်္ဂကထာနှင့်မဆန့်ကျင်အောင် ပညတ္တိဓမ္မအရ ဝိညတ္တိဟူသော ဝိကာရရုပ်နှင့် တကွဖြစ်သော သဒ္ဒရုပ်ကိုပင် နာမည်ပညတ်ဟု ခေါ်ရသောကြောင့် ထိုသဒ္ဒရုပ်နာမည်ပညတ်ကို ပညတ္တိပုဒ်အရ ကောက်ပါ-ဟူလို။

ယဒိ၊ပေ၊အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိနာမ။ ။ရှေ့၌ပရဝါဒိပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုကိုပြရာဝယ် ''ယဒိ သတ္တာရထဿဒ္ဒာဒိ၊ပေ၊အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ'' ဟု ဆို၍ ထိုစကားကို သကဝါဒိကပယ်ခဲ့၏၊ထိုသို့ပယ်ခဲ့သည်ကိုမကျေနပ်၍ ''ယဒိ၊ပေ၊အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိနာမ--သတ္တာရထစသော ပညတ်တို့သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မဟုတ်လျှင်အဘယ်ပညတ်သည်အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်မည်သနည်း'' ဟု ပရဝါဒိကပြန်၍မေးသည်။

သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ - အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်တည်း၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော–ဤအနက်ကို၊ (မယာ) ပကာသိတော–ထင်ရှားပြအပ်ပြီ၊ [တိုက်ရိုက် ပြောဆို ခဲ့ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် "ပကာသိတော" ဟုဆိုသည်။]

စ–ဆက်၊ သတ္တာဒီနံ-သတ္တအစရှိသည်တို့၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ–အဝိဇ္ဇမာန တို့၏ အ့ဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထိတာ-ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နေဝတ္တဗ္ဗာ-မဆို ထိုက်သည်သာ၊ စ–ဆက်၊ ယေစ-အကြောင် ပရဝါဒိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ဝဒေယျုံ၊ (ကိ)၊ ရူပါဒီနိ–ရုပ်အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဝိဇ္ဇမာနာနိ) ဝိယ-ထင်ရှား ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ,သတ္တာဒီနံ-တို့၏၊) အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇ မာနတာ-အဝိဇ္ဇမာန၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ နတ္ထိဘာဝတော – လုံးလုံး မရှိ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊နံ(ဝုတ္တာ)-ဆုံအပ်သည် မဟုတ်၊ဣတိ-သို့၊ (ဝဒေယျုံ)၊ စ–ဆက်၊ အယဉ္စဝါဒေါ – ဤဝါဒကိုလည်း၊ ဟေဝတ္ထိကထာယ - ဟေဝတ္ထိ

ပကာသိတော၊ ပေ၊ ပညတ္တိတိ။ ။အဝိဇ္ဇမာနဖြစ်သော သတ္တရထစသည်တို့၏ သန်ဿမညာစသောအမည်ကိုသာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ခေါ်သည် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို "အဝိဇ္ဇမာနဿစ သန်ဿိဒိကာ အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ" ဟူသော စကားဖြင့် ပြခဲ့ပြီးမဟုတ် ပါလော၊ "အသင်ကနာမည်ကို အဝိဇ္ဇမာနပညတ်" ဟု မဆိုပဲ "သတ္တဝါခြင်္ဂကို အဝိဇ္ဇ မာနပညတ်" ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် အသင့်စကားကို ပယ်ရှားခဲ့ရသည်–ဟူလို။

သတ္တာဒိနဉ္စ၊ ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ။သတ္တ ရထ ဃဋ္ဋ စသည်တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် "ရှိသည်" ဟု ဘယ်ကာလ၌မျှ မဆိုရ၊ဤစကားဖြင့် "အဝိဇ္ဇ မာနဿ+ပညတ္တိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ" ဟူသောဝိဂ္ဂဟကို ပြသည်။

ယေစ၊ ပေ၊ ဝဒေယျုံ။ ။ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဆိုကြသည်မှာ-ရုပ်သည်ရုပ်အဖြစ် ဖြင့်သာရှိ၍ (ဝေဒနာအစရှိသည်အဖြစ်ဖြင့် မရှိခြင်းကိုရည်ရွယ်၍) ရုပ်ကို မရှိဟုဆိုရ သကဲ့သို့ (ဝေဒနာ စသောခန္ဓာတို့၌နည်းတူ ဆိုရသကဲ့သို့) သတ္တ ရထ ဃဋ္ဋစသည်တို့ လည်း သတ္တအဖြစ် ဃဋ္ဋအဖြစ်စသည်မှတပါး အခြားသောအဖြစ်ဖြင့် မရှိသောကြောင့် သာ အဝိဇ္ဇမာနအဖြစ်ကိုဆိုအပ်ပါသည်၊ နနတ္ထိဘာဝတော–လုံးလုံးမရှိ (ဘယ်နည်း နှင့်မျှ မရှိ) သောကြောင့် မရှိဟု ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ဤသို့ဆိုကြသည်။

အယဉ္စဝါဒေါ။ ။သတ္တ်ရထစသော ပညတ်တို့သည် ထင်ရှားရှိပါလျက် ရုပ် ဝေဒနာစသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်မရှိသောကြောင့်သာ "အဝိဇ္ဇမာန" ဟု ဆိုအပ်ကြ၏၊ အခါခပ်သိမ်း(ဘယ်နည်းနှင့်မျှ) ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် "အဝိဇ္ဇမာနဟုဆိုအပ်ကြ သည်မဟုတ်" ဟူသောဝါဒကို "အယဉ္စဝါဒေါ" ဟုဆိုသည်။

ဟေဝတ္ထိကထာယ။ ။"ရူပံ အတ္ထိ–ရုပ်ရှိသလော" ဟု သကဝါဒိက မေးသော အခါ "သောဝအတ္ထိ–ထို ရုပ် ဟူသော သဘောတရားသည်ရှိ၏၊ သောဝနတ္ထိ–(ထို ရုပ်က ထိုဝေဒနာစသည် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ထိုဝေဒနာ စသော သဘောသည် မရှိ" ဤသို့စသည်ဖြင့်ကထာဝတ္ထု-မဟာဝဂ္ဂအဆုံး၌ လာသောကထာကို "သောဝတ္ထိ ကထာ" ဟု ခေါ်၏၊ [ယခုစာအုပ်များ၌ "ဟေဝတ္ထိကထာ" ဟုတွေ့ရသည်။]

ကထာဌ်၊ ပဋိသိဒ္ဓေါ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊စ-ဆက်၊ ရူပံ—ရုပ်သည်၊ဝေဒနာ - သည်၊ နဟောတိ—မဟုတ်၊ကွတိ - ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနံနာမ - အဝိဇ္ဇမာန မည်သည်၊ နဟောတိ(ယထာ)—မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ—တူ၊ သတ္တာဒယောပိ-သတ္တ အစ ရှိသည်တို့ဃည်လည်း၊ ယဒိ အတ္ထိ—နှံအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ရူပါဒယော-ရုပ် အစရှိ သည်တို့သည်၊ နဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနာတိ-အဝိဇ္ဇ မာနတို့ဟူ၍၊ နဝတ္တဗ္ဗာ-နှံ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ,ယေသူရူပါဒီသု-အကြောင် ရုပ်အစရှိသည်တို့သည်ရင်း၊ (ယေသု) စက္ခာဒီသုစ-အကြောင် စက္ခု အစရှိသည်တို့ သည်ရင်း၊ တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနေသု-ဖြစ်ကုန် လဆေသ်၊သတ္တာ-သတ္တဝါကွတ်-မိန်းမ၊ ရထော — ရထား၊ ဃဋ္ဋော - အိုး၊ ကွတိ အာဒိကာ - ဤသို့အစရှိသော၊ ဝိစိတ္တာသညာ — ဆန်းကြယ်သော အမှတ် သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သညာနုလောမာနိ - သညာအားလျော်ကုန်သော၊ အဓိ ဝစနာနိစ-သဒ္ဒါတို့သည်လည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ)၊ တေဟိရူပစက္ခာဒီဟိ—ထိုရုပ်စက္ခု ပသာဒ အစရှိသည်တို့မှ၊ အညော-သော၊ သတ္တာပေ၊ လမ်ဗိတာ — သတ္တရထ အစရှိသော အမှတ်သညာသည် ဆွဲမှီအပ်သော၊ ဝစနတ္ထော—သဒ္ဒါ၏ အနက် ဒြပ်သည်၊ဝိဇ္ဇမာနော-ထင်ရှားရှိသည်၊ နဟောတိ၊ တသ္မာ, သတ္တာပေ၊လောပါ- သတ္တရထ အစရှိသော အမည်တို့ကို၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်တိုတ်—ဟူ၍၊ဝုစ္စန္တိ။

ပဋိသိဒ္ဓေါ။ ။“ရုပ်သည် ရုပ်အဖြစ်ဖြင့်ရှိ၏၊ ဝေဒနာစသော အဖြစ်ဖြင့်မရှိ”ဟု ဆိုရာ၌ ရုပ်သည်ရုပ်အဖြစ်ဖြင့်ရှိဘာဘအမှန်ဖြစ်၏၊သတ္တရထ စသည်တို့ကား သတ္တအဖြစ် ရထအဖြစ်စသည်ဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ ပညတ်သဘောအားဖြင့်သာ“ရှိသည်”ဟုဆိုရ၏၊ ထို့ကြောင့်“ရူပံ ရူပန္တိ သောဝ အတ္ထိ၊ (ယုခုစာအုပ်များ၌ “ဟဝတ္ထိ-ဟဝံ အတ္ထိ” ဟုရှိ၏၊) ရူပံ ဝေဒနာတိ ဟဝံ နတ္ထိ ဟူသောစကားဖြင့်ပယ်အပ်ပြီ ဟူရာ၌”တိုက်ရိုက် ပယ်အပ်သည်မဟုတ်၊ ရုပ်သည် ရုပ်အဖြစ်ဖြင့် ရှိသကဲ့သို့ စသတ္တသည်သတ္တဝါအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့်” ထို သတ္တပညတ်ကို ပယ်အပ်ရာ ရောက်ပြီးဖြစ်သည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

ယသ္မာ ပန၊ပေ၊ဝုစ္စန္တိ။ ။“သတ္တာဒယောပိ အဝိဇ္ဇမာနာတိ နဝတ္တဗ္ဗာ” ကို အဖြောင့်ဆိုလျှင်“သတ္တာဒယောပိ ဝိဇ္ဇမာနာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ”ဟုဖြစ်၏၊ထိုသို့ဝိဇ္ဇမာနဟု ဆိုထိုက်လျှင်အဘယ့်ကြောင့်“အဝိဇ္ဇမာနပညတ်”ဟုဆိုအပ်ကုန်သနည်းဟုမေးဘွယ် ရှိသောကြောင့်“ယသ္မာပန”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ [တထာတထာတိသမူဟသန္တာနာဒိ ဝသေန၊--အနု။] ရုပ်ဝေဒနာစသောခန္ဓာ ၅ပါးအပေါင်း, စက္ခုစသော ရုပ်အပေါင်း ဖြစ်နေရာဝယ် ထိုအပေါင်းကို ကြည့်၍သတ္တဝါဟူသောသညာ,မိန်းမစသော သညာ အမျိုးမျိုးသည် ဆန်းကြယ်စွာဖြစ်၏၊ ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းတွေ့ စီကာစဉ်ကာ ဖြစ်နေ သော သက်မဲ့ သန္တာန်တို့၌လည်း ရထား, အိုး စသော သညာတို့သည် အမျိုးမျိုး ဆန်းကြယ်စွာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုအမှတ်သညာ အမျိုးမျိုးအားလျော်စွာ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုဘို့ရာ သတ္တ, ဗုဒ္ဓိ, ရထစသောအမျိုးမျိုးသော ဝေါဟာရ(စကားလုံး) တို့

စ-ဆက်၊ တေ(အဘိလာပါ)–ထို သဒ္ဒါတို့ကို၊ မုသာတိ–အလွဲအနားတို့ဟူ၍၊ နဝုစ္စန္တိ၊ (ကသ္မာ)၊ လောကသမညာဝဿန–လောကအမှတ်အသား၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တတ္တာ–ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တဇ္ဇာတေ–ထို့ကြောင့်ပင်၊ တေအဘိလာပါ–ထိုသဒ္ဒါတို့ကို၊သမ္မုတိသစ္စန္တိ-သမ္မုတိသစ္စာဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏၊ သောစဝစနတ္ထော-ထိုသဒ္ဒါ၏ အနက်သည်သည်း၊ သယံ–မိမိကိုယ်တိုင်၊ အဝိဇ္ဇမာနောပိ–ထင်ရှား မရှိပါဒသော်လည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနဲသ-ထင်ရှားရှိသော၊ ဝစနသဝ-စကားသံ၏သာလျှင်၊ ဝဿန-အစွမ်းကြောင့်၊ ပညတ္တိဒဝါဟာရံ–ပညတ်ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို၊ လဘတိ၊ သမ္မုတိသစ္စန္တိစ–ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ (ကသ္မာ)၊ ယထာဂတိဘာသညာဝဿန-အကြင်အကြင် မှတ်ယူအပ်သော သညာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တဝစနတ္ထဘာဝတော–ဖြစ်သော သဒ္ဒါအနက်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

စ–ဆက်၊ သမ္မုတိ၊ ပေ၊ နာညာရမဏန္တိကထာယ–နာညာရမဏဟူသော ကထာ၌၊ ပထဝီကသိဏာဒိ–ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော ပညတ်သည်၎င်း၊ စီဝရာဒိစ–သင်္ကန်းအစရှိသော ဝတ္ထုသည်၎င်း၊ သမ္မုတိသစ္စမ်္–သမ္မုတိသစ္စာလည်း ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ရုပ်ဝေဒနာစသည် စက္ခုစသည်ကို ဖယ်ထားလျှင် သတ္တ,ရထစသောနာမည်တို့၏စွမ်အားတည်နေဘို့ရာအနက်ဒြဗ်တစုံတခုမျှမရှိတော့ရကား ဝိဇ္ဇမာန မဟုတ်တော့၊ ''အဝိဇ္ဇမာန အနက်များဖြစ်နေသည်''–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အနက်များကို ခေါ်ဆိုဘို့ရာ သတ္တ, ရထ စသော နာမည် သဒ္ဒါများကိုလည်း ''အဝိဇ္ဇမာနသ+ပညတ်'' နှင့်အညီ ''အဝိဇ္ဇမာနပညတ်'' ဟု ခေါ်အပ်ကြသည်။

နစ၊ပေ၊ဝုစ္စန္တိ။ ။ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုထင်ရှားမရှိသော အနက်တို့ကို ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြောင်းစကားတို့သည်မုသားမဖြစ်ပါလောဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ''နစ၊ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ'' ဟု မိန့်သည်၊လောက၌ အများက အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ဝေါဟာရ (စကားလုံး) အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်နေသောကြောင့် မုသားမဖြစ်ကြပါ၊ မုသား မဖြစ်သောကြောင့် ထိုသဒ္ဒါ (စကားလုံး) ဝေါဟာရများကို ''သမ္မုတိသစ္စာ'' ဟု ခေါ်ရပါသည်။

သောစ၊ပေ၊လဘတိ။ ။ထို သတ္တ ရထ စသော ဝစနတ္ထ (သဒ္ဒါ၏ဟောနက်) သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိလျှင် သတ္တ ရထ စသော နာမည်ပညတ်ကိုအဘယ်ကြောင့်ရနိုင်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ''သောစ၊ပေ၊လဘတိ'' ဟုမိန့်သည်၊ မိမိက ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော်လည်း မိမိကိုဟောသော သဒ္ဒါက သဒ္ဒရုပ်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏၊ ထိုသဒ္ဒ၏အစွမ်းကြောင့် ထိုသဒ္ဒရုပ်သည်ပင် နာမည်ပညတ်ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို ရနိုင်ပါသည်။

သမ္မုတိ၊ပေ၊ဘာဝတော။ ။ထင်ရှားမရှိသော အနက်ဒြဗ်ကိုအဘယ့်ကြောင့် သမ္မုတိသစ္စာဟု ဆိုရပါသနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ''သမ္မုတိ'' စသည်ကိုမိန့်၊ ထိုယူအပ် မှည့်အပ်သော နာမည်အတိုင်းဖြစ်နေသော ဝစနတ္ထဖြစ်သောကြောင့် ထို ဝစနတ္ထကို သမ္မုတိသစ္စာ (အများသမုတ်ထားသည့်အတိုင်းအမှန်) ဟု ဆိုရပါသည်။

တည်း၊ [သတ္တမီဝိဘတ်ပဌမာအနက်၌သက်၊ အချို့စာ၌ "သမ္မုတိသစ္စန္တိ" ဟု ရှိ၏၊] ဣတိ-ဤစကားကို၊ ဣမိနာဝအဓိပ္ပါယေန-ဤသယံ အဝိဇ္ဇမာနောပိ စသောအဓိပ္ပါယ်ဖြင့်ပင်လျှင်၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ၊ ယသ္မာ,ရူပါဒီသုရုပ် အစရှိသည်တို့သည်၊ သန္တာနေန - အစဉ်သန္တာန်အားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနေသု—ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဧကတ္တဂဟဏဝသေန--တခုတည်း၏အဖြစ်ကို ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတ-ထိုရုပ်အစရှိသော ခန္ဓာ ၅ ပါးတို့ကို၊ အမှုဉ်တ္ဝာ—မလွတ်မူ၍၊ ပဝတ္တံ - ဖြစ်သော၊ သတ္တာဒိဂဟဏံ - သတ္တအစရှိသည်ကို ယူကြောင်း စိတ်သည်၊ (အာရုံပြုကြောင်းစိတ်သည်၊) စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ - စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဂဏှန္တိ) ဝိယ-အာရုံကို ယူကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ) ရူပါဒီသု-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ တေသုခန္ဓေသု—ထိုခန္ဓာ ၅ပါးတို့၌ဌင်း၊ စက္ခာဒီသု စ - စက္ခုအစရှိသည်တို့၌ဌင်း၊ အသန္တံ—ထင်ရှားမရှိသော၊ အဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ သတ္တရထာဒိံ — သတ္တရထ အစရှိသည်ကို၊ ဂဏှာတိ - အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူ၏၊ တသ္မာ, တံ - ထိုသတ္တ အစရှိသောအာရုံကို၊ ပရိတ္တာရမဏာဒိဘာဝေန-ပရိတ္တာရမဏ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နဝတ္တပ္ပန္တိ-မဆိုထိုက်သော အာရုံဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သမ္မုတိ၊ပေ၊ဝိညာယတိ။ ။သမ္မုတိသစ္စန္တိစ ဝုစ္စတိနှင့်စပ်၍ကထာဝတ္ထုစကားနှင့် နှီးနှောပြလိုသောကြောင့် "သမ္မုတိဉာဏံ" စသည်ကိုမိန့်၊ ထိုပါဠိတော် ပဋ္ဌမဝဂ် သမ္မုတိဉာဏကထာကို ရည်ရွယ်၍ "သမ္မုတိ၊ပေ၊ကထာယ" ဟု ဆိုသည်၊ထိုကထာ၌ ပထဝီကသိုဏ်းစသည်ကိုဌင်း, သင်္ကန်းစသည်ကိုဌင်းပြထား၏၊ထိုကသိုဏ်း ထိုပစ္စည်းဝတ္ထုများကို "သမ္မုတိသစ္စာမည်၏" ဟူသောစကားကို "သယံ အဝိဇ္ဇမာနောပိ ဝိဇ္ဇမာနသဝစနသေဝဝသေနပညတ္တိဝေါဟာရံလဘတိ" ဟုဆိုအပ်ပြီးသောအဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်မိန့်တော်မူအပ်သည်ဟု သိနိုင်၏၊ [ဣမိနာဝ အဓိပ္ပါယေနာတိ အာဒိ သယံ အဝိဇ္ဇမာနောပိတိ အာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္ဓာယာဟ၊—အနု။]

ယသ္မာ၊ပေ၊ နဝတ္တပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။ ။ထိုသို့ သမ္မုတိသစ္စာဖြစ်လျှင် သတ္တစသည်ကို အဘယ့်ကြောင့် "နဝတ္တပ္ပံ" ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ယသ္မာ" စသည်ကိုမိန့်၊ ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့သည် အစဉ်သန္တာန်အားဖြင့် ဆက်၍ဖြစ်ကြရာ၌ တခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် မှတ်ယူပြီးလျှင် ထိုရုပ်စသည်တို့ကို မလွှတ်ပဲ အာရုံပြု၍ဖြစ်သော သတ္တဝါ,ယောက်ျား,မိန်းမ,ရထား,ဒိုး စသောအားဖြင့် မှတ်ယူတတ်သောစိတ်သည် ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့၌ဌင်း,စက္ခုစသည်တို့၌ဌင်း ထင်ရှားမရှိသော သတ္တဝါ, ရထား စသော အာရုံကိုယူ၏၊ ဥပမာ—စက္ခု ဝိညာဉ် စသည်တို့က ရူပါရုံ စသည်ကို ယူရာ၌ ထင်ရှားရှိသော အာရုံကိုယူ၏၊ သတ္တစသည်ကို ယူရာ၌ကား ထင်ရှားမရှိသော အာရုံကိုယူ၏၊ ဤသို့ အာရုံချင်း မတူသော်လည်းအာရုံယူပုံချင်း တူသောကြောင့် "စက္ခုဝိညာဏာဒီနံဝိယ" ဟု ဥပမာပြုသည်၊ ထိုသို့ အဝိဇ္ဇမာန ဖြစ်သောကြောင့် ထိုသတ္တ စသော အာရုံ များကို "နဝတ္တပ္ပအာရုံ" ဟုဆိုရသည်။

တထာ-ထိုမှတပါး၊ ယံ ခန္ဓသမူဟသန္တာနံ-အကြင်ခန္ဓာ ၅ ပါး အပေါင်း ဖြစ်သောအစဉ်ကို၊ ကေတ္တေန-တခုတည်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သည်ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ကလျာဏမိတ္တော -ကောင်းသော မိတ်ဆွေ ဖြစ်သော၊ (ပုဂ္ဂလော - ပုဂ္ဂိုလ်၊) ပါပမိတ္တော - မကောင်းသောမိတ်ဆွေဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကွတိ-သို့၊ ဂဟဏံ-မှတ်ယူကြောင်းစိတ်သည်ရင်း၊ ပညတ္တိစ - (ကလျာဏမိတ္တစသော) ပညတ်သည်ရင်း၊ ပဝတ္တတိ၊ တဒုပါဒါနဘူတံ-ထိုသို့စွဲယူခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တံ-(ခန္ဓသမူဟသန္တာနံ)-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဠီစပ်၊) ပုဂ္ဂလသညာယ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အမှတ်သညာဖြင့်၊ သေဝမာနဿ-မှီဝဲသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကုသလာ ကုသလာနံ-တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဧဟ့ာတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလောပိ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ, ပုဂ္ဂလောနာမ-ပုဂ္ဂိုလ်မည်သော၊ ကောစိ-တစုံတခု သော၊ ဘာဝေါ-သဘောတရားသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ, အာပေါဓာတု အာဒီနံ-အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ (စိတ်ကူးအားဖြင့်၊) ဝိဝေစေတွာ-ခွဲစိတ်၍၊ (ခွဲစိတ်လိုက်သည်ရှိသော်၊) ပထဝီဓာတု-ပထဝီဓာတ်ကို၊ ဥပလဗ္ဘတိယထာ-ရအပ်သကဲ့သို့၊ (ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍သိအပ်သကဲ့သို့) ဧဝံ-တူ၊ ရူပါဒယော-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ (စိတ္တေန-ဖြင့်၊)ဝိဝေစေတွာ-၍၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ နဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ (ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍

တထာယံ၊ပေ၊ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ။ ။ထို ထင်ရှားမရှိသော နဝတ္ထုမှ အာရုံကလည်း ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ရန် ကျေးဇူးပြုနိုင်ကြောင်းကို ပြလို၍ "တထာယံ" စသည်ကိုမိန့်၊ ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာအပေါင်းအစဉ်ကိုပင်တခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် မှတ်ယူအပ် အာရုံပြုအပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ကလျာဏမိတ္တာပုဂ္ဂိုလ်, ပါပမိတ္တာပုဂ္ဂိုလ်ဟူ ယူကြောင်းစိတ်အစဉ်သည်ရင်း, ထိုယူပုံအခြင်းအရာအားလျော်စွာမှည့်ခေါ်အပ်သော ကလျာဏမိတ္တာပုဂ္ဂိုလ်စသောနာမည်ပညတ်သည်ရင်းဖြစ်၏၊ ထိုခန္ဓာအပေါင်းဟူသော အစဉ်သည် ထိုမှတ်ယူထားအပ်သောကလျာဏမိတ္တာပါပမိတ္တာကိုပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအမှတ်သညာအားဖြင့် မှီဝဲပေါင်းသင်းလသော် ကလျာဏမိတ္တာပေါင်းသူ့အတွက် ကုသိုလ်ဖြစ်၍ ပါပမိတ္တာပေါင်းသူ့အတွက် အကုသိုလ်ဖြစ်ဘို့ရန် ကျေးဇူးပြု၏။

ယသ္မာ ပန၊ပေ၊ဥပလဗ္ဘတိ။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခန္ဓာ ၅ ပါးအပေါင်းမှခွဲ၍ တသီးတခြား ရနိုင်ပါသလောဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "ယသ္မာ ပန" စသည်ကိုမိန့်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အမည်သည် (ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, ဇီဝါ, သူတပါး, ယောကျ်ား, မိန်းမဟူသောအမည်သည်) တစုံတခုသော သဘာဝမမှတ်၊ ထို့ကြောင့် ဓာတ် ၄ ပါးတွင် အာပေါဓာတ် စသည်တို့ကို စိတ်ကူးအားဖြင့် ခွဲ၍ ဖယ်ထားသောအခါ ပထဝီဓာတ်ဟု သီးခြားရကောင်းသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာစသည်တို့ကို တသီးတခြား ခွဲထားလိုက်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ တသီးတခြားမရတော့၊ (ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ဇီဝါ သူတပါး ယောကျ်ား မိန်းမ မရှိတော့—ဟူလို၊) [ယထာ၊ပေ၊ဥပလဗ္ဘတိကား ဝိသဒိသုပမာတည်း၊]

မသိအပ်၊) ပုဂ္ဂလကထာယ – ပုဂ္ဂလကထာဋ္ဌ၊ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိ – ပုဂ္ဂိုလ် ဟူသော အယူကို၊ ပဋိသေဓိတာ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဝဇိရာယ-ဝဇိရာ မည်သော၊ ဘိက္ခုနိယာစ-ဘိက္ခုနီသည်လည်း၊ ဝုတ္တံ၊ (ကိ)၊မာရ-မာရ်နတ်၊ (တံ့-သည်၊) ကံ-အဘယ်ဝတ္ထုကို၊ သတ္တောတိ-သတ္တဝါဟူ၍၊ပစ္စေသိနု-ယုံကြည်နေသနည်း၊ (မှတ်ထင်နေသနည်း၊ မာရ-မာရ်နတ်၊) တေ-၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတံနု-မိစ္ဆာအယူသာ တည်း၊ [နုံသဒ္ဒေါ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝေတိ အဝဓာရဏတ္ထော-အနုံ၊] အယံ–ဤ သတ္တဝါဟူသည်၊ သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇော-သက်သက်သင်္ခါရအစုအပုံသာတည်း၊ဤဝ-ဤသင်္ခါရအစုအပုံ၌၊ သတ္တော-သတ္တဝါကို၊ နဥပလမ္ဘတ်-မရအပ်၊ (ဉာဏ်ဖြင့် ကပ်၍ မသိအပ်၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ၊) ပန-ဆက်၊ သတ္တောတိ ဝစနဿ– သတ္တောဟူသောသဒ္ဒါ၏၊ ပညတ်ယော-ပညတ်၏၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ သော-ထိုဝဇိရာဘိက္ခုနီသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ အင်္ဂသမ္ဘာရ– ဝင်ရိုး, လှည်းဘီး, လှည်းတန် အစရှိသော အင်္ဂါတို့၏ ပေါင်းစုခြင်းကြောင့်၊ ရထောဣတိ–ရထောဟူသော၊ သဒ္ဒေါ–သဒ္ဒါသည်၊ ဟောတိယထာ, ဧဝံ-တူ၊ ခန္ဓေသု - ခန္ဓာတို့သည်၊ သန္တေသု–ရှိကုန်လသော်၊ သတ္တောတိ - သတ္တဝါဟူ၍၊ သမ္မုတိ-သမုတ်အပ်သောပညတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဟ။

ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ယဒိ နဝိဇ္ဇတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကထံ-လျှင်၊ ဝါ–အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဂ္ဂဟဏဿ –ပုဂ္ဂိုလ် ဟု ယူခြင်းစိတ်၏၊ သာ ရမဏတာ-အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သိယာ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကားစောဒနာ တည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနဿပိ - ထင်ရှားမရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အာရမဏဿ– အာရုံကို၊ ဂဟဏတော - ယူနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ (သာရမဏတာ သိယာ)၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-ခဲ့၊ အဝိဇ္ဇမာနံပိ-သော၊ ပရိကပ္ပိတံ - ကြံစည်အပ်သော အာရုံကိုဌင်း၊ လောကသညာတံဝါ - လောကသည် အသိအမှတ် ပြုအပ်သော

ပဋိသေဓိတာစ၊ပေ၊လဇ္ဇာတိတိ။ ။ဤသို့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သီးခြား မရှိသောကြောင့် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် ပုဂ္ဂလကထာဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသော အယူကို တားမြစ်အပ်ပြီး ဖြစ်သည်၊ ဝဇိရာမည်သောဘိက္ခုနီလည်း“ပုဂ္ဂိုလ်၏ပရိယာယ်ဖြစ်သော သတ္တဟူသော အရာဝတ္ထုကို မရနိုင်”ဟု မာရ်နတ်အား ပြန်၍ပြောဘူးလေသည်။

သတ္တောတိပန၊ပေ၊သမ္မုတိတိ။ ။ပရမတ္ထအားဖြင့်ထင်ရှားမရအပ်သော်လည်း သတ္တဝါဟူသောအမည်ပညတ်၏ဖြစ်နိုင်ပုံကို“ယထာပိအင်္ဂသမ္ဘာရာ”စသောဂါထာ ဖြင့် မာရ်နတ်အား ထပ်၍ပြောလေသည်။

ယဒိ ပုဂ္ဂလော၊ပေ၊ သိယာတိ။ ။ပရဝါဒီဘက်ကပြန်၍မေးသောစကားတည်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ထင်ရှားမရှိလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံပြုသော စိတ်အစဉ်သည် အဘယ်နည်းဖြင့် “သာရမဏ-အာရုံပြုသောစိတ်အစဉ်ဖြစ်နိုင်သနည်း”ဟူသောအမေးကို“အဝိဇ္ဇမာန သိပိ အာရမ္မဏဿ ဂဟဏတော”ဟု သက္ကဝါဒီပြန်၍ဖြေသည်။

အမည်ကိုဂုဏ်း၊ ဝိဇ္ဇမာနံ–သော၊ သဘာဝဘူတံ ဝါ–သဘောဖြစ်၍ ဖြစ်သော တရားကိုဂုဏ်း၊ အာရမ္ဘံ-ကို၊ ဂဟေတွာဝ-ယူ၍သာ၊ ဥပဓာနတော-ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ သာရမ္ဘတာ - ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဟိ–မှန်၊ သာရမ္ဘာတိဝစနံ- ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စိတ္တဇစေတသိကာနံ–တို့၏၊ အာရမ္ဘေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အပဝတ္တာ ဥဝ-မဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ၊ ဒီပေတိ- ၏၊ တေဟိ- ထို စိတ် စေတသိက်တို့သည်၊ ဂဟိတာသဲ-သော၊ အာရမ္ဘာသ–၏၊ဝိဇ္ဇမာနတံဝါ - ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း၊ အဝိဇ္ဇမာနထံဝါ-ကိုဂုဏ်း၊ နံ (ဒီပေတိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခ်ဴတာသခ်ဴတဝိနိမုတ္တာသ – သခ်ဴတဖြစ်သော ရုပ်နာမ်, အသခ်ဴတဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်မှလွတ်သော နာမည်ပညတ်ဟူသော အနက်တမျိုး၏၊ အတ္ထိတာပဋိသေဓံ - ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းသို့၊ သဗ္ဗထာ–အလုံးစုံသော အပြားအဝဲးဖြင့်၊ (ချင်းချက်မရှိ)၊ အနုဝတ္တနွာနံ-အစဉ်လိုက်ကုန်သော ဆရာတို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

အဝိဇ္ဇမာနံဝ ဟိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ရှေ့ဟိတ်ပါဠိကိုအကျယ်ခဲ့လိုလို၍ ''အဝိဇ္ဇမာနံဝ ဟိ'' စသည်မိန့်၊ ထိုစကားရပ်၌ ''ပရိကပ္ပိတံ'' ဟူသည် ထင်ရှားမရှိပဲ ယုန့်ချို လိပ်မွေးစသည်အားဖြင့် ကြံစည်အပ်သော အာရုံတည်း၊ ''လောကသညာတ'' ဟူသည် လူအပေါင်းတို့ မှည့်ခေါ်အပ်သော နာမည်ပညတ်ဘည်း၊ ''ဝိဇ္ဇမာနံ ဝါသဘာဝဘူတံ'' ကား ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ရုပ် ဝေဒနာစသော အာရုံတည်း၊ စိတ်သည် ထိုအာရုံများကို အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် ထင်ရှားမရှိသော ယုန့်ချို စသည်ကို အာရုံပြုသော်လည်းသာရမ္ဘတရားဟုဆိုနိုင်ပါသည်၊ ''သာရမ္ဘာန္တိ ဟိ'' စသော ဝါကျကား ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေသော ဒဋ္ဌိဝါကျတည်း။

အယံ သခ်ဴတာ၊ ပေ၊ ဝိနိစ္ဆယော။ ။ဤကား ပြခဲ့သော အဆုံးအဖြတ်ကို နိဂုံးအုပ်သော စကားတည်း၊ ဤအဆုံးအဖြတ်သည် သခ်ဴတဖြစ်သော ရုပ်နာမ်, အသခ်ဴတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်မှ အလွတ်ဖြစ်သော ဥယျဝိသေသ–သိထိုက်သော တရားအထူးရှိသေး၏ဟူသော အယူကို တားမြစ်သောအယူသို့ အလုံးစုံ အကုန်လိုက်၍ ထောက်ခံကြသော ဆရာတို့၏ အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သည်၊ ဤအဆုံးအဖြတ်အတိုင်းဆိုလျှင် နာမည်ပညတ် ဟူသည်လည်း ဝစန–(စကားသံ)တည်း၊ ထိုအသံဟူသည်လည်း ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်နှင့်တကွဖြစ်သော သဒ္ဒရုပ်ပင်တည်း၊ ထိုသဒ္ဒမှ အလွတ်ဖြစ်သော နာမည်ပညတ် မရှိနိုင်-ဟု ဆိုရာရောက်သည်။

သင်္ဂဟ။ ။အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိဟ်ကျမ်းပြု အရှင်အနုရုဒ္ဓါဆရာတို့၏ အလိုမူကား ပညတ် ဟူသည် စကားသံ သဒ္ဒရုပ် မဟုတ်, ရုပ်-ဝေဒနာ စသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုဖို့ရန်ပညတ်အပ်သော အနက်တမျိုးသာတည်းဟုမှတ်ပါ၊ထို့ကြောင့် ဝစီဃောသာနုသာရေန စသော ဂါထာနှင့်တကွ ''သဒ္ဒံ ပဋ္ဌမစိတ္တေန, တိတံ ဒုတိယ စေတသဲ၊ နာမံ တတိယဝိတ္တေန,အတ္ထံ စတုတ္ထစေတသာ'' ဟု သဒ္ဒရုပ်ကိုသိသောဝိထိမှတသီးတခြား နာမည်ပညတ်ကိုသိသော ဝိထိကို ရှေးဆရာတို့ ပြကြပေသည်။

နာမကရဏ်ဥ္ဒေနာတိ-ကား၊ အည့ံ-အခြေးသောတရားကို၊ အနပေက္ခိတ္ဝာ-မရှုင့ဲမူ၍၊ သယမေဝ – ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အတ္တာနော–မိမိ၏၊ နာမကရဏ သဘာဝတော– နာမည်ကို ပြုခြင်းသဘောရှိသည့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [သဘောတရားကို ပြနေသောအခန်းဖြစ်၍ ‘‘အင္ဒ’’ ကို ‘‘သဘာဝ’’ ဟု ဖွင့်သည်၊] ဟိ–ခဲ့၊ ယံ–အကြင် မဟာဇန စသော အနက်သဘောသည်၊ (သာမညနာမ်အတွက် ‘‘မဟာဇန’’, ကိတ္တိမနာမ်အတွက် ‘‘ဥတိ’’, ဂုဏနာမ်အတွက် ‘‘ဂုဏ်’’ ဟူသော အဲနက်သဘောသည်၊) ပရသ- သူတပါး၏၊ နာမံ– နာမည်ကို၊ ဂ်ရော့တိ၊ တဿစ–ထို မဟာဇန စသော အနက်သဘော၏လည်း၊ တဒပေက္ခတ္တာ–ထိုသူတပါးကို ရှုင့ဲခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အညာပေ်က္ခံ–အခြေးသူကို ရှုင့ဲခြင်းရှိသော၊ နာမကရဏံ-နာမည်ကိုပြုခြင်းသည်၊(ဟောတိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နာမကရဏသဘာဝတာ - နာမည်ကို ပြုခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ၊ တသ္မာ,မဟာဇနဿ - မျှားစ့ာသော လူအပေါင်း၏ ဂုဏ်း၊ ဝါ-သည်ဂုဏ်း၊ ဥတိနံ်-ဆွေမျိုးတို့၏ဂုဏ်း၊ ဝါ-တို့သည်ဂုဏ်း၊ ဂုဏာနဥ္စ–ဂုဏ်တို့၏ဂုဏ်း၊ ဝါ-တို့သည်ဂုဏ်း၊ သာမညနာမာဒိကရဏာနံ- သာမညနာမ်အစရှိသည်ကို ပြုတတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနာနံပိ–ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊) နာမဘာဝေါ- နာမ်၏အဖြစ်သည်၊ နာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ယသ္မစ- အကြင်မဟာသံမ္မတမင်း စသူ၏လည်း၊ အဲညဟိ- အခြေးသူတို့သည်၊ နာမံ - နာမည်ကို၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ တသ္မစ-ထိုမဟာသမ္မတမင်း စသူ၏လည်း၊ နာမကရဏ သဘာဝတာ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နာမဘာဝေါ- နာမ်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိယေဝ၊ ပန- အနွယ်ကား၊ ဝေဒနာဒိနံ-ဝေဒနာအစရှိသည်တို့၏၊ ဝေဒနာဒိနာမဿ–ဝေဒနာအစရှိသော နာမည်၏၊ သဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ–သဘောအားဖြင့် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ နာမကရဏဘာဝတော–နာမည်ကို ပြုခြင်း သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမတာ-နာမ်၏ အဲဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ။

အည့ံ အနပေက္ခိတ္ဝာ။ ။ ‘‘နာမကရဏဥ္စေန’’ ဦ‘‘နာမည်ကိုပြုတတ်သော်အနက်သဘောကြောင့် နာမံမည်၏’’ဟု ဆို၏၊ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မျှားစ့ာသော လူအပေါင်းသည် ‘‘မဟာသမ္မတ’’ ဟူသော နာမည်ကိုပြု၏၊ ဥတိဂုဏတို့လည်း ကိတ္တိမနာမည်, ဂုဏနာမည်တို့ကို ပြုကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုလူအပေါင်း စသည်သည် နာမကရဏဖြစ်သောကြောင့်‘‘နာမ်’’ဟု အဲမည်မရထိုက်ပါလောဟု စောဒနာတွယ်ရှိရကား ‘‘အည့ံ အနပေက္ခိတ္ဝာ’’စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဟာဇန စသည်တို့သည် နာမည်၏ အရှင်ဖြစ်သော သူတပါးကို ငဲ့ရသေး၏၊ ထိုသို့မငဲ့ပဲ မိမိဘာသာ မိမိနာမည်ကို ပြုတတ်သောသဘောရှိမှ ‘‘နာမကရဏ’’ ဆိုရသည်--ဟူလို။ [ယံဟိ မှစ၍ ‘‘နာမတာ ဝုတ္တာ’’ တိုင်အောင် အကျယ်ပြသော စကားတည်း၊ ယန္တိ ယံ ဓမ္မဇာတံ၊ တဒပေက္ခတ္တာတိ ပရသာပေက္ခတ္တာ၊ – မရု။]

ပထဝီအာဒိနိဒဿနေန - ပထဝီ အစရှိသော ရုပ်ကို ညွှန်ပြခြင်း အားဖြင့်၊ နာမဿ—ဓဝဒနာစသော နာမည်၏၊ သဘာဝသိဒ္ဓတံယေဝ—သဘောအားဖြင့် ပြီးသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ နိဒဿေတိ-ညွှန်ပြ၏၊ နာမဘာဝသာမညံ-နာမည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်တူသည်၏အဖြစ်ကို၊ န (နိဒဿေတိ)၊ပန-ဆက်၊ (နာမဿဒ္ဒါဿ—နာမဿဒ္ဒါ၏၊ အရူပဓမ္မေသုံ-ရုပ်မဟုတ်သော တရားတို့၌)၊နိရုဇ္ဈတ္တာ—ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမဿဒ္ဒေါ—ကို၊ အရူပဓမ္မေသု ဓဝ-တို့၌သာ၊ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပထဝီအာဒီသု — ပထဝီအစရှိသော ရုပ်တရားတို့၌၊ န (ဝုတ္တော)၊ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ—ထိုရုပ်တရားတို့၏၊ နာမဘာဓဝေါ—နံဝမ်၏ အဖြစ်သည်၊ န-မဖြစ်၊ စ-ဆက်၊ မာတိကာယ—မာတိကာ၌၊ ပထဝီအာဒီနံ—ပထဝီ အစရှိသော ရုပ်တရားတို့၏၊ နာမတာနာပတ္တိ — နာ မည် ၏ အဖြစ်သို့ မရောက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တာဝ—ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ တနည်း၊ (ကသ္မာ ပထဝီအာဒိနံ နာမတာနာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊) ဟိ (ယသ္မာ), ပထဝီ အာဒိနာမံ—ပထဝီအစရှိသော အမည်ကို၊ ဝိဇဟိတ္ဝာ—စွန့်၍၊ ကေသာဒိနာမေဟိ—ကေသ အစရှိသော နာမည်တို့ဖြင့်၊ ရူပဓမ္မာနံ—ရုပ်တရားတို့၏၊ (ဝေါဟရိတဗ္ဗေန—ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုထိုက်သော၊ ပိဏ္ဍာကာရေန-အပေါင်းဟူသောအခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ)ဝိယ၊ (တထာ-တူ၊) ဝေဒနာဒီနာမံ—ဝေဒနာအစရှိသောအမည်ကို၊ ဝိဇဟိတ္ဝာ, အညေန—သော၊ နာမေန-နာမည်ဖြင့်၊ အရူပဓမ္မာနံ-နာမ်တရားတို့၏၊ ဝေါဟရိတဗ္ဗေန ပိဏ္ဍာကာရေန ပဝတ္တိ နှ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပထဝီအာဒီနံ နာမတာနာပတ္တိဝုတ္တာ။)

ပထဝီအာဒိနိဒဿနေန၊ပေ၊ဘာဝေါ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ပထဝီစက္ကိုဝါဠစသည်တို့ကို (မိမိနာမည်ကို မိမိဘာသာပြုရာ၌) ဥပမာပြထား၏၊"ထိုဥပမာဖြင့် အဘယ်ကို ပြပါသနည်း, ပထဝီစသည်တို့လည်း နာမအမည်ရနိုင်ပါသလော" ဟု မေးဘွယ် ရှိ၍ "ပထဝီအာဒိ စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ထိုဥပမာဖြင့် ပထဝီစသောနာမည်၏သဘာဝသိဒ္ဓ အမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုသာပြပါသည်၊ နာမအမည်ရချင်း တူသည်၏အဖြစ်ကို မပြပါ၊ နာမဿဒ္ဒါသည်အရူပတရားတို့အပေါ်၌ထင်ရှားသောအထင်ရှင်သဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် ပထဝီစသည်တို့သည် နာမအမည် မရနိုင်ပါ။

နဟိ၊ပေ၊ဘတ္တိတိ။ ။"မာတိကာ၌ပထဝီစသည်တို့ကိုရုပ်ဟု ဟောတော်မူထားသဖြင့် နာမ်မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း ဟောတော်မူပြီးဖြစ်၏"ဟူသောစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ (တနည်း-အကြောင်းပြလို၍) "နဟိ" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ပထဝီဓာတ်သည် ပထဝီဓာတ်များစွာ အပေါင်းသဘောအားဖြင့်ဖြစ်သောအခါ ကေသ (ဆံပင်) ဟု နာမည်တမျိုး ပြောင်းသွားသကဲ့သို့ (အာပေါစသည်တို့လည်း ထို့အတူပြောင်းသွားသကဲ့သို့) ဝေဒနာ စသည်တို့သည် ထိုကဲ့သို့ပြောင်းသွားလောက်အောင် အပေါင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိပါ၊ ရအပ်ပြီးသော နာမည် မပျက်သောကြောင့်လည်း "နာမကုရဏ-ကိုယ့်နာမည်ကို မပျက်အောင် ပြုနိုင်ပါသည်"—ဟူလို။

အထဝါ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနဲ့ည်းကား ၊ရူပဓံမွာ – ရုပ်တရားတို့သည်၊ (သာမှည)၊ စက္ခာဒယော-စက္ခုအစရှိသည်တို့သည်၎င်း၊ ရူပါဒယောစ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့သည်၎င်း၊၊ (ဝိသေသ)၊ တေသံ-ထို စက္ခုစသည်, ရူပါရုံ စသည်တို့၏၊ ပကာသကာ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ထင်ရှားပြတတ်သည်၏ အဖြစ်, ထင်ရှားပြထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမေန-နာမည်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်းချ၊ ပါကဋာ-ထင်ရှားကုန်သည်-ဟောန္တိ(ယထာ)၊ ဧဝံ-တူ၊ အရူပဓမ္မာ-နာမ်တရားတို့သည်။ (နာမေန ဝိနာ ပါကဋာ) နု (ဟောန္တိ)၊ ဣဘိ-ကြောင့်၊ အဓိဝစနသမ္ဘဝေါ ဝိယ—အဓိဝစန သမ္ဘဝကဲ့သို့၊ နာမာ၊ ပေ၊ ဘာဝေန – နာမည်နှင့် စပ်သော ယူထိုက်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမန္တိ-နာမဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နှံ့ပြီ၊ ပဋိဃသမ္ဘဝေါပိ - ပဋိဃသမ္ဘဝေါသော်မှလည်း၊ စက္ခာဒီနံဝိယ - တို့ကဲ့သို့၊ နာမေန ဝိနာ, နု ပါကဋော – မထင်ရှား၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ နာမန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တောဝါ။

အထဝါ။ ။အဋ္ဌကထာနည်းမှ တပါးသော မိမိနည်းကိုပြုလို၍ အထဝါစသည် မိန့်၊ စက္ခုပသာဒရူပါရုံ စသော ရုပ်တရားတို့သည် နာမည်မှည့်၍ မထားသော်လည်း စက္ခုပသာဒသည် ပကာသက (အာဝဏ်ကိုထင်ရှားပြတတ်သော) တရား, ရူပါရုံသည် ပကာသိတမ္မ (စက္ခုပသာဒသည် ထင်ရှားပြထိုက်သော) တရားဖြစ်၍ နာမည်မပါဝဲပင် အများ၏စိတ်၌ ထင်ရှားနေ၏၊ ရူပါရုံကို မည်သူကမျှ ရူပါရုံဟု မပြောရဝဲ သိနိုင်၏၊ စက္ခုကိုလည်း "စက္ခုဟု နာမည်မသိပဲ ထိုစက္ခုကရူပါရုံကိုမြင်အောင်ပြသည်" ဟု သိရ၏။

နု ဧဝံ အရူပဓမ္မာ။ ။နာမ်တရားတို့ကား နာမည်မပါလျှင် တွေ့ထိခံစားခြင်း စသောသဘောကို မသိရ၊"ထိနေ–ခံစားနေသော်လည်းဖဿ၏ သဘောဝေဒနာ၏ သဘောဟုမသိရ"ဟူလို၊ ဤသို့နာမည်နှင့်စပ်၍ (နာမည်တပ်ထားလိုက်မှ) တရား၏ သဘောကို ယူရ သိရသောကြောင့် နာမ်တရားများကို"နာမ--နာမည်၊ ဝါ–နာမည်မှည့်ရသောသဘော"ဟု ဆိုသည်၊ ဥပမာ–မနောသမ္ဘဿကို "အဓိဝစနသမ္ဘဿ–နာမည်ရှိသော သမ္ဘဿ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုနာမည်မရှိလျှင် မနောသမ္ဘဿကို မသိနိုင်သောကြောင့် "အဓိဝစနသမ္ဘဿ" ဟု နာမည်မှည့်ရသကဲ့သို့တည်း၊ [အဓိဝစန သမ္ဘဿော မနောသမ္ဘဿော၊ သော နာမံ အန္တဲ့ရေန ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ပါကဋော်တိ နိဒဿနဘာဝေန ဝုတ္တော–အနု၊]

ပဋိဃ၊ ပေ၊ နာမန္တိ ဝုစ္စတေ။ ။ပဉ္စဝတ္ထု၊ ပဉ္စဒွါရံကို၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဖဿကို"ပဋိဃ သမ္ဘဿ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသမ္ဘဿသည် အဓိဝစနသမ္ဘဿ ထက် သိဘို့ရန်လွယ်ကူ၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....စက္ခုဝတ္ထုနှင့်ရူပါရုံ စသည်တို့ထိခိုက်မှုက (ရုပ်သဘောပါနေ၍) ထင်ရှားသောကြောင့်တည်း၊ထိုမျှလောက်ထင်ရှားသော ဖဿသော်မှလည်း"ပဋိဃသမ္ဘဿ"ဟုသော နာမည်မပါလျှင်စက္ခုနှင့် ရူပါရုံထင်ရှားသလောက် မထင်ရှားပါ၊ ထို့ကြောင့် ဖဿစသော တရားအားလုံးကို" နာမ" ဟု ခေါ်ဆိုရပါသည်။

ဝါ–တနည်း၊ အရူပတာယ–နာမ်တရား၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ အညနာမသဘာဂတ္တာ-အခြားသော နာမ်တရားနှင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ - ဤပဋိသန္ဓိသမ္ဗယသကို၊ သင်္ဂီတာ - နာမ်၌ သွင်းယူအပ်ပြီ၊ ဝါ-တနည်း၊ အညဖဿသဘာဂတ္တာ-အခြားသောဖဿနှင့်သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သင်္ဂီတာ)၊ဟိ–မှန်၊ ရူပယတိ – ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ ရူပံ၊ နာမယတိ–နာမည်ကို ပြုတတ်၏၊ ဣတိ နာမံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဓ-ဤနာမရူပဒုက်၌၊ပစ္ဆိမပုရိမာနံ-နောက်ဖြစ်သောရုပ်,ရှေ့ဖြစ်သောနာမ်တို့၏၊ ဝစနတ္ထောပိ-ဝစနတ္ထသည်လည်း၊ သမ္ဘဝတိ – ဖြစ်သင့်၏၊ ရူပယတီတိ (ပဒဿ)–ရူပယတိဟူသောပုဒ်၏၊ နာမေန-နာမည်နှင့်၊ ဝိနာပိ-ကင်း၍လည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ပကာသယတိ–ထင်ရှားပြတတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ နာမယတီတိ(ပဒဿ)-၏၊ နာမေန ဝိနာ, အပါကဋဘာဝတော – မထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနော–မိမိကို၊ ပကာသကံ-ထင်ရှားပြတတ်သော၊ နာမံ–နာမည်ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဣတိအတ္ထော–သည်၊ (ဟောတိ)၊[နာမယတိဌ နာမံပုဒ်နောင် ကရောတိအနက်ဌ အယပစ္စည်းသက်၊ တနည်း–အာယပစ္စည်းသက်၍ ရသပြု။]

အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယာတိ – ကား၊ ရူပဿ – ရုပ်၏၊ အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝေ-အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်၊ သတိပိ – ရှိပါသော်လည်း၊ (ဣဒ္ဓိနိပ္ဖန္နရုပ်များသည် လောဘမူစိတ်အား အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုကာမိမိကိုညှတ်စေနိုင်ပါသော်လည်း၊) ပရမဿာသဘူတံ-အလွန်သက်သာရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံဝိယ - နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့၊ သာတိသယံ–အလွန်အဲ့ကဲနှင့်တကွ၊တံ-ထို့ရုပ်သည်၊ နာမနသဘာဝေန-မိမိသို့ ညှတ်စေခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ပစ္စယော - ကျေးဇူးပြုသည်၊ နဟိ (ဟောတိ)၊ဣတိ - ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနမေဝ–ကိုသာ၊ နာမန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

အရူပတာယဝါ။ ။(တနည်း) ပဋ္ဌဝတ္ထု၊ ပဋ္ဌာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုထင်ရှားသဖြင့် ထို ပဋိသန္ဓိသမ္ဗယသလည်းနာမည်မပါဝဲ ထင်ရှား၏''ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏၊ သို့သော်ထိုပဋိသန္ဓိသမ္ဗယသသည် နာမ်တရားဖြစ်၍နာမ်ချင်းသဘောတူသောကြောင့်, (တနည်း)အခြားသော ဖဿတို့နှင့် ဖဿချင်း သဘောတူသောကြောင့် နာမ်တရား၌ သွင်းယူထားအပ်၏။

ဝစနတ္ထောပိ၊ပေ၊သမ္ဘဝတိ။ ။''ရုပ်တရားကိုက နာမည်မပါဝဲ ထင်ရှား၏''ဟူသောအနက်ကို ခိုင်မြဲစေလို၍ ''ဝစနတ္ထောပိဟိ ''စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပါဠိတော်၌ ''နာမဉ္စရူပဉ္စ''ဟု နာမကိုရှေ့, ရူပကို နောက်၌စဉ်ထားသောကြောင့် ပစ္ဆိမပုရိမာနံဝယ်ပစ္ဆိမအရေ့ရှင်ကိုယူ၍,ပုရိမအရှေ့ နာင်ကိုယူရသည်၊၍ပစ္ဆိမပုရိမာနံကို ဝေနတ္ထော၌ သမ္ဗန်အဖြင်ဖြင့် စပ်ပါ။

ဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရဒဿနတ္ထန္တိ–ကား၊ သတ္တာနံ–သတ္တဝါတို့၏၊ ဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရောနာမ–လွန်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်တတ်သော ဝဋ်၏ အမြစ်အရင်းမည်သည်၊ အဝိဇ္ဇာစ – အဝိဇ္ဇာဝင်း၊ ဘဝတဏှာစ - ဘဝတဏှာဝင်းတည်း၊ တံဒဿနတ္ထံ – ထိုဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဂဟိတာဒ်စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ တတ္ထ – ထိုဝဋ္ဋမူလ သမုဒါစာရ ဒဿနတ္ထံ ဟူသော ပါဌ်၌၊ သမုဒါစရတိ – လွန်စွာ အထက်အထက်၌ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ, သမုဒါစာရော-မည်၏၊ ဝဋ္ဋမူလမေဝ–ဝဋ်၏အမြစ်အရင်းသည်ပင်၊ သမုဒါစာရော-လွန်စွာအထက်အထက်၌ ဖြစ်သည်တည်း၊ ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရော – လွန်စွာအထက်အထက်၌ဖြစ်သော ဝဋ်၏ အမြစ်အရင်း၊ ဝဋ္ဋမူလဒဿနေန – ဝဋ်တို့၏ အမြစ်အရင်းကိုပြခြင်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋမူလာနံ-တို့၏၊ ပဝတ္တိ – ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ - ကို၊ ဒဿိတာ –ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋမူလာနံ – တို့၏၊ သမုဒါစာရဿ-ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှါ၊ (ဂဟိတာဒ်စပ်၊) ဣတိပိ အတ္ထော - သည်လည်း၊ (ဟောတိ)။

စ–အင်္ဂကထာနည်းမှတနည်းကား၊ကေကံသို့ – ခန္ဓာ ၅ ပါးတွင် တပါး တပါး၌၊ အတ္တာတိစ-ဟူ၍ဆင်း၊ လောကောတိ - ဟူ၍ဆင်း၊ ဂဟဏဝိသေသံ–ယူပုံအထူးကို၊ ဥပါဒါယ - စွဲ၍၊ အတ္တာစလောကောစာတို့ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ [အင်္ဂကထာ၌ ခန္ဓာပဉ္စကကို အတ္တလောကယူပုံကိုပြ၏၊ ဋီကာဆရာကား ခန္ဓာ ၅ ပါးတွင် တပါးတပါး၌ အတ္တလောကယူပုံကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့်ကေကသို့စသောစကားသည် အင်္ဂကထာမှ တနည်းပြတည်း ဟုဆင်း, စ သဒ္ဒါလည်း ဝါအနက်ဟောဟုဆင်းမမှုဖွင့်၏၊] ဝါ - တနည်း၊ ကေံ–သော၊ ခန္ဓံ–ကို၊ အတ္တေတာ–အတ္တဟူ၍၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ အညံ - (အတ္တဟုယူအပ်သောခန္ဓာမှ) တပါးသောခန္ဓာကို၊ အတ္တနော-အတ္တ၏၊ ဥပဘောဂဘူတော-အသုံးအဆောင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ လောကော–လောကတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏှန္တဿ–ယူသူ၏၊ (ဝသေန-ဖြင့်၊) (အတ္တာစလောကောစာတိ ဝုတ္တံ၊) ဝါ - တနည်း၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊ အတ္တာတိ - ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ၊ ပရဿ - သူတပါး၏၊ အတ္တာနံ–အတ္တကို၊လောကောတိ–ဟူ၍၊ ဂဏှန္တဿ–ယူသူ၏၊ ဝသေန - ဖြင့်၊ အတ္တာစ လောကောစာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဝဋ္ဋမူလဒဿနေန၊ပေ၊နှိတိ အတ္ထော။ ။ပါဠိတော်၌ "အဝိဇ္ဇာ-ဘဝတဏှာ" ဟုဝဋ္ဋမူလတရား ၂ ပါးကိုသာ တိုက်ရိုက်ပြ၏၊ ထိုသို့ဝဋ္ဋမူလတရား ၂ ပါးကို တိုက်ရိုက်ပြခြင်းအားဖြင့် ထိုဝဋ္ဋမူလတရားတို့၏ ဖြစ်ပုံ ဖြစ်ဟန်ကိုလည်း ပြပြီး ဖြစ်တော့သည်၊ [ဌာနကိုပြသဖြင့် ဌာနီကိုသိရသော ဌာနုပစာတည်း။] ဤအလို – "ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရ ဒဿနတ္ထံ– ဝဋ်မြစ်ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာဘဝတဏှာတို့၏ လွန်စွာအထက်အထက်၌ ဖြစ်ပုံကိုပြခြင်း အကျိုးငှါ" ဟု ပေးပါ။

တံ ဘဝိဿတီတိ–ကား၊ ဒ္ဒိဓာပိ– ၂ ပါး အပြားအားဖြင့်လည်း၊ ဂဟိတံ–သော၊ တံ ခန္ဓပဥ္စကံ- သည့်၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတံ့၊ ဣတိ–သို့၊ နိဝိဋ္ဌာ–စွဲမြဲတည်နေသော၊ ပရာမသန္တိ–မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သောဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဣတိအတ္ထော။ [နိဝိဋ္ဌာကိုပင် ပရာမသန္တိ ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ စွဲမြဲစွာ တည်နေဟူသည် မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းတည်း–ဟူလို။]

သဟ–အတူတကွ၊ သိက္ခိတဗ္ဗော-ကျင့်ထိုက်သော၊ ဓမ္မော-အဓိသီလစသော တရားတည်း၊ သဟဓမ္မော-အတူဘကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလစသောတရား၊ တတ္ထ– ထို အတူဘကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလစသော တရား၌၊ ဘဝံ–ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သဟဓမ္မိကံ-ပုဒ်၊.... ကမ္မတ္ထေ-ကမ္မအနက်၌၊ ဝတ္တမာနတော-ဖြစ်သော၊ ဒေါဝစဿ သဒ္ဒတော–ဒေါဝစဿသဒ္ဒါမှ နောက်၌၊ အာယသဒ္ဒံ – အာယသဒ္ဒါကို၊ အနညတ္ထံ – တပါးသော အနက်မရှိသည်ကို၊ (ဒေါဝစဿပုဒ်၏ အနက်မှ တပါးဖသော အနက်ထူးမရှိသည်ကို၊) ကဘွာ–၍ ဒေါဝစဿာယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ အဓိပ္ပါယေန-ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ဖြင့်၊ ဒုဗ္ဘစဿ ကမ္မန္တိ-ဟူ၍။ အာဟာ၊ ဝါ–အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား-၊ ဒေါဝစဿဿ– ခဲယဉ်းသော စကားရှိသူ၏ အမှု၏၊ အယနံပဝတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဒေါဝစဿဲာယံ-ခြင်း။ [ဤအလို အာယသဒ္ဒါအနက် ရှိသည်။]

ဝစနဿ–သူတပါးပြောအပ်သောစကား၏၊ ပဋိဝိရုဒ္ဓဝစနံ–ဆန့်ကျင်ဘက်ပြောခြင်းသည်၊ ပဋိကိကဋ္ဌဟကံ – ပဋိကိကကိုယူခြင်း မည်၏၊ ဂုဏေဟိ–သီလစသောဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ဂရူသု–အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဂါရဝေန-ရိုသေလေးစားခြင်းအားဖြင့်၊ ဝသနံ-နေခြင်းသည်၊ ဂရုဝါသော – မည်၏၊ ဇာတိ အာဒီဟိ–အမျိုးဇာတ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဇေဋ္ဌကေသု–ကြီးကုန်သော၊ ပဋိသုကိတဗ္ဗေသု၊ ရွေးရွှေးထောင်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝသနံ–နေခြင်းသည်၊ သဇေဋ္ဌကဝါသော- မည်၏၊ ဝါ–အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား၊ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗာ – လန့်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဂရုနော – ဂရုတို့ မည်၏၊ ဟိရိယိတဗ္ဗာ - ရှက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဇေဋ္ဌကာ–တို့ မည်၏၊ ယာယ စေတနာယ-ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဘစော–ခဲယဉ်းသောစကားရှိသည်၊ (အပြောခက်သူသည်၊) ဟောတိ၊ သာ–ထိုစေတနာသည်၊ ဒေါဝစဿတာ–ဒေါဝစဿတာသည်၊ ဘဝိတုံ–ငှါ၊ အရဟတိ–ထိုက်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သခ်ါရက္ခန္ဓောယေဝါတိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

ဒုသဒ္ဒေန-ဒု သဒ္ဒါနှင့်၊ ယုတ္တံ-ယှဉ်သော၊ နာမံ–နာမည်တံ်း၊ ဒုန္နာမံ–ဒု သဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သော နာမည်၊....အနုပသက်မန္တသပိ – မချဉ်းကပ်သူ၏လည်း၊ (အတုလိုက်အပ်သူ၏အနီးသို့မသွားပဲလည်း) အနုသိက္ခနံ – (အဓိဝးကပင်) အတုလိုက်၍ကျင့်ခြင်းသည်၊ သေဝနာ–သေဝနာမည်၏၊ ဣတိ အဓိပ္ပါယေ

နု-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ ဘဇာနာတိ ဥပသင်္ကမနာတိ-ဟူ၍၊အာဟာသပ္ပတေ ဘာဂေနာတိ- ကား၊ ကာယ ဝါစာ စိတ္တေဟိ- ကိုယ်နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့်၊ အာဝိ ဧစဝ- မျက်ဧမှာက်၌ဌင်း၊ ရဟောစ-မျက်ကွယ်၌ဌင်း၊ (ဘဇနာ၌စပ်၊)....ဝိဘင်္ဂခန္ဓကာ-ဝိဘင်း, ခန္ဓကတို့ကို၊ ဝိနယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊....ဝတ္ထုဝိတိက္ကမတော-ဝတ္ထုကို လွန်ကျူးရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗစ-ရှေ့၌ဌင်း၊ ပရတောစ-နောက်၌ဌင်း၊ အာပတ္တိ - အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တောနာမ - ရောက်သူမည်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ,အာပတ္တိ-ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နတိ- ပိုင်းခြားတတ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ သဟ၊ ပေ၊ နာမာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊.... သဟ ကမ္မဝါစာယာတိ-ကား၊ အဇ္ဈာန၊ ပေ၊ဝါစာယ-အဇ္ဈာန ကမ္မဝါစာ, တိဏ်ဝတ္ထာရက ကမ္မာဝါစာနှင့်ဌင်း၊ အဟံ၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇိန္တိ အာဒိ ကာယစ-အဟံ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ အစရှိသောစကားနှင့်ဌင်း၊ (သဟ ၌စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ကမ္မဝါစာယ-ကံကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဉတ်ကမ္မဝါစာ, အဟံဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိ အစရှိသောစကားနှင့်၊ သဟေဝ-တကွသာလျှင်၊ အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာနံစ-ကိုလည်း၊ ပရိစ္ဆိန္နတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝါ-တနည်း၊ အာပတ္တိယာ-၏၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ဝုဋ္ဌာနဿ-အာပတ်မှ ထခြင်း၏၊ ကာရဏံ-သည်၊ ကမ္မဝါစာ-ကံကို ဆိုကြောင်းစကားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကာရဏေန-အကြောင်းဖြစ်သောဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ,ဖလဿ-အကျိုးဖြစ်သောအာပတ်ကို၊ (တနည်း)၊ ကာရဏေန-အကြောင်းဖြစ်သော ကမ္မဝါစာနှင့်၊ သဟ, ဖလဿ - အကျိုးဖြစ်သော အာပတ်မှထခြင်းကို၊ ဇာနနဝေသန-သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊သဟ၊ပေ၊ဝါစာယာတိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ[ဝတ္ထုနာ-အကြောင်းဝတ္ထုနှင့်၊သဟ-တကွဖြစ်သော၊(အာပတ္တိနံ၌စပ်၊) ကမ္မဝါစာယ-ကံကို ဆိုကြောင်း စကားနှင့်၊ သဟ-ဘကွဖြစ်သော၊ (အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန၌စပ်၊)] အယမေဝတ္ထော-ဤ နောက်အနက်ကိုသာ၊ သဟ ပရိကဿမနာတိတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (သင်္ဃကာဇရန)ဝုတ္တော၊ ဝုဋ္ဌာနက ပညာယာတိ-ကား၊ ဝုဋ္ဌာနဿ-သမာပတ်မှ ထခြင်း၏၊ ကာရကာဘူတာယ-သော၊ ပရိကမ္မပညာယ-ပရိကမ်ပညာ၏၊ (အတ္ထိကာယ၌စပ်၊)

ဓာတုဝိသယော - ဓာတ်ကိုဇနသော အရာရှိခြင်းသာ၊ (ဓာတ်ကို အာရုံပြုသော၊) သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ (ငါးပါးလုံးလည်း ဖြစ်သော၊) ပညာ-(ဥဂ္ဂဟဓနသော) ပညာသည်၊ ဓာတုကုသလတာ-ဓာတုကုသလတာ မည်၏၊ ကာယဒကဓနသော - ထိုငါးမျိုး၏ ပစ်တင်တာဒနသ ဖြစ်ခြင်းသော ဥဂ္ဂဟမနသိကာရ ဇာနနပညာသည်၊ မနသိကာရကုသလတာ - မည်၏၊ ဣတိ အဓိပ္ပါယေန-ဤသို့ဖြင့်၊ ပုရိမပဒဒပိ - (ဓာတုကုသလတာဟူသော) ရှေ့ပုဒ်၌လည်း၊ ဥဂ္ဂဟ၊ ပေ၊ ပညာ-ဥဂ္ဂဟမနသိကာရကိုသိသော ပညာကို၊ ဝုတ္တော။

ဝါ-တနည်း၊ပုရိမပဒေ-(ခတဲကုသလတာဟူသော)ရှေ့ပုဒ်၌၊ဝါစုဂ္ဂတာယ-နှုတ်တက်ပြီးသော၊ (ဥဂ္ဂဟာညာအတွက်ကြောင့် နှုတ်တက်ပြီးသော၊) ခတဲပါဠိယာ-ခတဲပါဠိကို၊ မနသိကရဏံ-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ မနသိကာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ တတ္ထ-ထိုဥဂ္ဂဟပညာ အစရှိသည်တို့ကွင်၊ ဥဂ္ဂဏှန္တိ - သင်ယူတတ်သော၊ (ပညာစ-ပညာကိုဂုဏ်း၊) မနသိကရောန္တိ - နှလုံးသွင်းတတ်သော၊ (ပညာစ-ကိုဂုဏ်း၊) ခတဲပါဠိယာ-ခတဲပါဠိ၏၊ အတ္ထံ-အနက်ကို၊ သုဏန္တိ-နားထောင်တတ်သော၊ (ပညာစ-ဂုဏ်း၊) ဂန္ထတောစ-ကျမ်းဂန်ပါဠိအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ အတ္ထတောစ-အနက်အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ခတရေန္တိ - ဆောင်ရွက်မှတ်သားတတ်သော၊ (ပညာစ-ကိုဂုဏ်း၊) အယံ-ဤ စကၠုပဿဒသည်၊ စက္ခု ခတုနာမ-စက္ခုခတ်မည်၏ ကွာဘိအာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊သဘာဝတော-သဘောအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ (ခတုယော-ခတ်တို့သည်၊) အဒ္ဒဝဂ္ဂသေဝ-တဆဲ့ရှစ်ပါးတို့တည်း၊ ကွတိ-သို့၊ ဂဏနကောစ - အရေအတွက်အားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ပရိစ္ဆေဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဇာနန္တိ-သိတတ်သော၊ပညာစ-ကိုဂုဏ်း၊ ဥဂ္ဂဟပညာဒိကာ-ဥဂ္ဂဟပညာ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ။

ပစ္ဆိမပဒေ-(မနသိကာရကုသလဘာဟူသော) နောက်ပုဒ်၌၊ ပဥ္စဝိဓာပိ-သော၊ သာ ပညာ-ထိုပညာကို၊ ဥဂ္ဂဟေတံ-ဥဂ္ဂဟေါဟူ၍ဂုဏ်း၊)တတော-ထိုဥဂ္ဂဟပညာမှနောက်၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ အနိစ္စာဒိမနသိကာရော - အနိစ္စအစရှိသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရောတိစ-ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရောဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဝုတ္တာ၊တသ-ထိုဥဂ္ဂဟာမနသိကာရကို၊ ဇာနနံ - သိခြင်းဟူသည်၊ပဝတ္တနဓမဝ-ဖြစ်စေခြင်းပင်တည်း။

ပ စ္ဆိ မ ပ ဒေ။ ။မနသိကာရ ကုသလတာကို ပစ္ဆိမပဒ ဟု ဆိုသည်၊အဋ္ဌကထာ၌ “ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရကိုသိသောပညာသည် မနသိကာရကုသလတာမည်၏”ဟု ဆိုရာ၌ ခတဲကုသလတာ၌ပြခဲ့သော ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရ၌မတူသောတနည်းကိုပြလိုသော်“ပစ္ဆိမပဒေ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊[“ပုရိမပဒေဝါ” ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဤပစ္ဆိမပဒေကိုလည်း ရှေ့နည်းမှ တနည်းပြု ဟု သိသာ၏၊] ခတဲမနသိကာရတာ၌ ပြခဲ့သောပညာ၅မျိုးကိုပင် (ရှေးဦးစွာ နားလည်အောင်သင်ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့်) ဥဂ္ဂဟ ဟု ဆိုရ၏၊ ထိုသို့သင်ယူပြီးနောက် ထိုခတ်တို့ကိုကိုအနိစ္စ စသောအားဖြင့်နှလုံးသွင်းခြင်းကို “ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရ”ဟု ဆိုရသည်၊ [“ဥဂ္ဂဟ+ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရ”ဟု ၂ မျိုးခွဲ၍ နောက်ပုဒ်၌“ဥဂ္ဂဟတော+မနသိကာရော ဥဂ္ဂဟာမနသိကာရော”ဟု ပြု။]

တ သ ဇာ နံ ပ ဝ တ္တ နဓ မ ဝ။ ။သင်ယူခြင်းကို ဥဂ္ဂဟ,အနိစ္စစသော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို မနသိကာရဟု ဆိုလျှင် ဇာနနအတွက် သိခြင်းဟူသော်အနက်မဖြစ်နိုင်တော့ရကား အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်းနည်း-ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဝတ္တနမေဝ”ဟုမိန့်သည်၊ ထိုဥဂ္ဂဟာမနသိကာရကို ဖြစ်စေခြင်းကိုပင် ထို ၂ မျိုးကို သိခြင်းဟု မှတ်ပါ-ဟူလို။

ဝါ—တနည်း၊ ယထာပဝတ္တံ—အကြင်အကြင်ဖြစ်သော၊ဥဂ္ဂဟံ-သင်ယူခြင်းကို၊ ဧဝမေဝ-ဤသို့သာ၊ ပဝတ္တော - ဖြစ်သော၊ ဥဂ္ဂဟော—သင်ယူခြင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနနံ - သိခြင်းသည်၊ဥဂ္ဂဟဇာနနံ—မည်၏၊ မနသိကာရောပိ-မနသိကာရသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဧဝံ – သို့၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗော - ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဧဝံစ-ဤသို့လည်း၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ဇာနနံ-သိခြင်းသည်၊(သိတတ်သောဉာဏ်သည်၊)မနသိကာရဇာနနံ-မည်၏၊ တဒုဘယမ်ပိ-ထို ၂ ပါး စုံသော ဥဂ္ဂဟဇာနန, မနသိကာရဇာနနကိုလည်း၊ မနသိကာရကောသလ္လန္တိ-ဟူ၍ ဝုတ္တံ။

ဟိ-မှန်၊တနည်း (ကသ္မာ တဒုဘယမ်ပိ မနသိကာရကောသလ္လန္တိဝုတ္တံ၊) ဟိ (ယသ္မာ),ဥဂ္ဂဟော်ပိ-သင်ယူခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ (လဒ္ဓုံယုတ္တောတိုဠ္ဍစပ်၊) မနသိ၊ပေ၊ယောဂတော—မနသိကာရနှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ မနသိကာရ နိရုတ္တိ — မနသိကာရဟူသော အမည်ကို၊ လဒ္ဓုံ - ရခြင်းငှါ၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်ဝင်း၊ ယောစ - အကြင် အနိစ္စစသော လက္ခဏာကိုလည်း၊ မနသိကာတဗ္ဗော-နှလုံးသွင်းထိုက်၏၊ ယောစ-အကြင် ပညာဟူသော သဘောတရားသည်လည်း၊မနသိကရဏ္ဍ၊ယော-နှလုံးသွင်းခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ သဗ္ဗော - သော၊ သော - ထိုမနသိကာတဗ္ဗ, မနသိကရဏ္ဍ၊ယကို၊မနသိကာရောတိ - ဟူ၍၊ ဝတ္တုံ-ငှါ၊ ဝန္ဒတ် - သင့်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်ဝင်း၊ (တဒုဘယမ်ပိ မနသိကာရကောသလ္လန္တိဝုတ္တံ၊) စ-ဆက်၊တတ္ထ - ထိုဥဂ္ဂဟ, မနသိကာရတို့၌၊ ကောသလ္လံ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ရာဉာဏ်သည်၊ မနသိကာရကုသလတာ-မည်၏၊ ဣတိ—ဤသို့မူတ်အပ်၏။

ယထာပဝတ္တံဝါ။ ။ပစ္ဆိမပဒဋ္ဌ ဖွင့်ပြအပ်သောဥဂ္ဂဟနှင့် မနသိကာရကို တနည်းပြလိုခြင်း“ယထာပဝတ္တံဝါ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ယထာပဝတ္တံဖြင့် ရိုးရာဖြစ်သောသင်ယူခြင်းအနက်ကိုပြ၏၊သင်ယူခြင်းကို “သည်ပုံသည်နည်းဖြစ်စေထိုက်၏”ဟုသင်ယူခြင်းကို သိခြင်းသည် ဥဂ္ဂဟဇာနနမည်၏၊ မနသိကာရကိုလည်း“သည်ပုံသည်နည်းဖြစ်စေထိုက်၏, သည်ပုံသည်နည်းဖြစ်ခဲ့ပြီ”ဟု သိခြင်းသည် မနသိကာရဇာနန မည်၏၊ ထို ၂ ပါး စုံသော သိခြင်းကို“မနသိကာရကောသလ္လ”ဟုဆိုအပ်၏။ [ကောသလ္လနှင့်ကုသလတာသည် အနက်တူပင်။]

ဥဂ္ဂဟောပိ၊ပေ၊ဝန္ဒတိ။ ။ဥဂ္ဂဟကို မနသိကာရကုသလတာဌ္ဌသွင်းယူထားရာဝယ် ထိုဥဂ္ဂဟကိုအဘယ့်ကြောင့်“မနသိကာရ”ဟု ဆိုနိုင်ပါသနည်း, မနသိကာရကား ဘယ်နှစ်မျိုးပြားပါသနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်“ဥဂ္ဂဟောပိ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဥဂ္ဂဟ၏နောက်၌ မနသိကာရ (နှလုံးသွင်းမှု) ပါရကား ထိုမနသိကာရနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ဥဂ္ဂဟကိုလည်း (သဟစရဏနည်းအားဖြင့်) မနသိကာရဟူသော နိရုတ္တိကို(နာမည်ကို) ရသင့်ပါ၏၊ မနသိကာရကား မနသိကာတဗ္ဗဖြစ်သော အနိစ္စစသောလက္ခဏာ,နှလုံးသွင်းခြင်း၏အကြောင်းပညာဟူသောမနသိကာရဥပါယ,ဤသို့အားဖြင့် ၂ ပါးပြားသည်—ဟူလို။

တီသုပိဝါ၊ ၎ပ၊ ဝဋ္ဋတီတိ-ပါဠ်ဖြင့်၊ တဿာစ - ထို ကုသလတာ၏လည်း၊ ဥဂ္ဂဟာဒိဘာဝေါ – ဥဂ္ဂဟ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) စုတ္တော၊ သမ္မသန်–သုံးသပ်တတ်သော တရားသည်၊ ပညာ-ပညာတည်း၊ သာ-ထို ပညာသည်၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တာ-မဂ်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (သမာနာ-သော်၊) အနိစ္စာဒိသမ္မသနကိစ္စံ-အနိစ္စအစရှိသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ (ကသ္မာ), နိစ္စသညာဒိပဋဟနတော–နိစ္စသညာ အစရှိသည်ကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ မနသိကာရော– မနသိကာရသည်၊ သမ္မသနသမ္မယုတ္တော–သမ္မသနဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ တတော–ထို့အတူ နိစ္စသညာစသည်ကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ အနိစ္စာဒိမနသိကာရကိစ္စ –ကို၊ မဂ္ဂသမ္မယုတ္တော–မဂ်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (သမာနော) သာဓေတိ၊ တေန–ကြောင့်၊ သမ္မသန၊ ပေ၊ မိဿကာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ လ္ဟမိနာ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ–ပါဠ်ဖြင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ (ဤအကြောင်းကြောင့် ဤအကျိုးဖြစ်၏ဟူ၍၊) အဝိဇ္ဇာဒီနံ-တို့၏၊ (ပစ္စယဘာဝဝယ် ဘာဝဋ္ဌစပ်၊) သခ်ါရာဒိ ပစ္စယုပ္ပန္နဿ–သခ်ါရ အစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏၊ (ပစ္စယဋ္ဌစပ်၊) ပစ္စယဘာဝဇာနနံ– အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိခြင်းသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ကုသလတာ–မည်၏၊ လ္ဟတိ–ဤ အနက်ကို၊ ဒဿေတိ။

အမ္ဗဗီဇာဒီနိ - သရက်စေ့ အစရှိသည်တို့ကို၊ အနုပါဒိန္နကဒဿနတ္ထံ–ဥပါဒိန္နကမဟုတ်သော သက်မဲ့ဝတ္ထုကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တာနိ၊....သောတဝိညာဏာဒီနံ-သောတဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-တို့အား၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ (ဝိသဘာဂါအနုနုရူပါ အနုပဗါဒိကာ တို့ဋ္ဌစပ်၊) ဝိသဘာဂါ– သဒ္ဒေဘာမတူကုန်သော၊အနုနုရူပါ- မလျော်ကပ်တတ်ကုန်သော၊ အနုပဗါဒိကာယေဝ – မဖြစ်စေတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခာဒယော– စက္ခု အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိသဘာဂပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ–နှိပြီ၊ စ-ဆက်၊ တေဟိ- ထို စက္ခု အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အနုပဗန္ဓမာနာနေဝ - မဖြစ်တတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ သောတဝိညာဏာဒီနံ-တို့ကို၊ ဝိသဘာဂ၊ ပေ၊ ဓမ္မာတိ–ဟူ၍၊ (ဝုတ္တာနိ)၊ ဝါ-တနည်း၊ သောတဝိညာဏေန-နှင့်၊ ဝိသဘာဂဿ – သဒ္ဒေဘာမတူသော၊ စက္ခု ဝိညာဏ်ဿ-၏၊ ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း၊ လ္ဟတိ–ကြောင့်၊ ဝိသဘာဂပစ္စယော-မည်၏၊စက္ခာယတနဿ-စက္ခာယတန၏၊ ဝိသဘာဂေန-သော၊သောတာယတနေန - သောတာယတန ဟူသော၊ ပစ္စယေန–အကြောင်းကြောင့်၊ သမုပ္ပန္နော-ကောင်းစွာဖြစ်သောတရားသည်၊ ဝိသဘာဂ ပစ္စယသမုပ္ပန္နော–မည်၏။

အင်္ဂဝနိဒ္ဒေသေ–ဌ်၊ အင်္ဂဝေါ အင်္ဂဝတာတိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဠ်ဌ်၊ ဥဇုတာ ဥဇုကတာလ္ဟစ္စဝ – ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ လ္ဟဘိ-ကြောင့်၊ အင်္ဂဝမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေသု–တို့ဋ္ဌ၊ ဥဇု၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသေဟိ–ဥဇုကတာနိဒ္ဒေသ, မုဒုတာနိဒ္ဒေသတို့မှ၊ ဝိသေသံ-ထူးသော၊ မဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေ–ဌ်

ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ နိစ်စိတ္တတာတိပဒံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ၊ တတ္ထ–ထို မဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသ၌၊ နိစစိတ္တတာ မုဒုတာတိ–ဟူ၍၊ ပုန,မုဒုတာဝစနံ–မုဒုတာသဒ္ဒါသည်၊ နိစစိတ္တတာယ - နိစစိတ္တတာကို၊ ဝိသေသနတ္ထံ - အထူးပြုရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တနည်း – (ကသ္မာ ဝိသေသနတ္ထံ ဟောတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ), သြမာနောပိ - အောက်ကျသော မာနသည်လည်း၊ နိစစိတ္တတာ-နိစစိတ္တတာသည်၊ ဟောတိ၊ ပန - ထိုသို့ပင် နိစစိတ္တတာဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မုဒုတာ- မုဒုတာသည်၊ န- မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝိသေသနတ္ထံ ဟောတိ။)

ပရေသံ-တို့၏၊ဒုက္ကဋ်-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောကိုယ်မှုကိုဂုဏ်း၊ ဒုရုတ္တဋ္ဌ–မကောင်း သဖြင့် ပြောဆို အပ်သော နှုတ်မှု ကို ဂုဏ်း၊ ပဋိဝိရောဓကရဏော နံ–ဆန့်ကျင်ဘက် မပြုခြင်းအားဖြင့်၊ အတ္တနော - ၏၊ ဥပရိ - ၌၊ အာရောပေတွာ-၍၊ ဝါသေန္တိ - တည်နေစေကုန်၏။

စိတ္တသဿကမနတာတိ-ကား၊ စိတ္တသ-၏၊ အဗျာပန္နော-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက်သော၊ သကော - မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ မနဘာဝေါ - စိတ်အဖြစ်တည်း၊ ဝါ - စိတ်၏သဘောတည်း၊ [တနည်း - သကမနသဘာဝေါ - မိမိစိတ်၏သဘောတည်း၊] ဣတိ အတ္ထော၊ ဝါ-တနည်း၊ စိတ္တန္တိ-စိတ်ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ စိတ္တပ္ပဗန္ဓံ-စိတ်အစဉ်အဆက်ကို၊ ကေတ္တုန - တခုတည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ - ၍၊ တသ - ထိုစိတ်အစဉ်အဆက်၏၊ အန္တရာ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန- သော၊ ပိတိသဟဂတ မနေန- ပိတိနှင့်တကွဖြစ်သောစိတ်အား ဖြင့်၊ သကမနတ္တံ- သကမန၏အဖြစ်ကို၊

တတ္ထ၊ပေ၊ဝိသေသနတ္တံ။ ။ဤဋီကာ အဖွင့်ကိုကြည့်၍ မဒ္ဒဝတာနိဒ္ဒေသဝယ် ပါဠိတော်၌“ယာ မုဒုတာ၊ပေ၊ နိစစိတ္တတာ မုဒုတာ” ဟုမုဒုတာပုဒ်၂ ထပ်ရှိရမည်၊ စာအုပ်များ၌ကား“နိစစိတ္တတာ၏နောက်၌ မုဒုတာမပါ၊ထိုမုဒုတာသည် နိစစိတ္တတာကို နောက်မှ နေ၍ (သြမာနဖြစ်သော နိစစိတ္တတာမှ ကွဲပြားအောင်) အထူးပြုသော ဝိသေသနတည်း‘

စိတ္တသ၊ပေ၊ဘာဝေါတိအတ္ထော။ ။စိတ်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက်သော (ဒေါသ,ဒေါမနသဖြစ်၍ မနေသော) သဘောသည် သကမနာ၏‘အဖြစ်တည်း၊ ဝါ–မိမိစိတ်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောတည်း၊ [စာအုပ်တို့၌“သကော မနောဘာဝေါ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ပိတိနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၌“ သကမနသဘာဝေါတိအတ္ထော”ဟု ဖွင့်ခဲ့သော ကြောင့် ဤဋီကာလည်း ထိုအဋ္ဌကထာကိုနည်းမှီ၍ “သကမနသဘာဝေါတိအတ္ထော”ဟု ရှိလျှင်ကောင်းမည်ထင်သည်။]

စိတ္တံတိဝါ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာအတိုင်းကိုပင် အဓိပ္ပါယ် အရကောက် တမျိုးပြသော နည်းတည်း၊ “စိတ္တသ”အရ စိတ်တခုတည်းကို မယူပဲ စိတ်အစဉ် အတန်းကို ဧကတ္တနည်းအားဖြင့် တခုတည်းယူ၍ ထိုစိတ်အစဉ်တွင် ပါဝင်သောပီတိ သဟဂတ်စိတ်ကို သကမနတ္တ ဟု ဆိုသည်၊“အတ္တမနတာ” အရပီတိသဟဂတ်စိတ်ကို ကောက်ပါ–ဟူလို။ [အဋ္ဌကထာ၌ကား သောမနဿကို ကောက်သည်။]

အာဟ၊ ဝါ-တနည်း၊အတ္တဲမနော- မိမိ စိတ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-တည်း၊တသ-ထိ မိမိစိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊အတ္တမနတာ-မိမိစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ၊ သာ – ထိုအတ္တမနတာသည်၊ သတ္တာသ–သတ္တာဝါ၏၊ နှ (အတ္တမနတာ) – အတ္တမနတာမဟုတ်၊ ဣတိ – သို့၊ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိနိဝါရဏတ္ထံ-ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိကိုတားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊(ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသော အယူကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊) စိတ္တာသာတိ–ဟူ၍၊(ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ကာယဝါစာဟိ–ကိုယ် နှုတ် တို့ဖြင့်၊ ကတ္တာဗ္ဗာသ – ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ အကရဏော်နှ-မပြုခြင်းအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ အသာဒယိတဗ္ဗာသ–မသာယာထိုက်သော ဧရှ ငွေစသည်ကို၊ သာဒယနှနှစ–သာယာခြင်းအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ မနသာပိ-စိတ်ဖြင့်လည်း၊အာစရတိဧဝ-ပြုကျင့်သည်သာ၊ ဝါ-တနည်း၊ ဣန္ဒြိယ၊ဒေ၊ဝသေန-ဣန္ဒြိယသံဝရ အစရှိသော သီလ၏ပျက်စီးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတံ-ဤသဗ္ဗောပိ သီလသံဝရော ဟူသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ဣဘိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သဒ္ဒါသဝဒဏ္ဍ-အပြစ်အနာရှိသော၊ ရုဒ္ဓ – သစ်ပင်၌၊ နိယျာသပိဏ္ဍိယော – အစေး, အခဲတို့ကို၊ ဝါ-တနည်း၊ ဥဋ္ဌိတာနိ-ပေါက်လာကုန်သော၊ အဟိစ္ဆတ္တကာနိ–မှိုငုံတို့ကို၊ အဏ္ဏကာနိတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ ပန–ထိုသို့ပင်ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဖေဂ္ဂုရုက္ခသ-အကာရှိသော သစ်ပင်၏၊ ကုထိတာသ-ဆေးသည်ဖြစ်၍၊ (သမာနသ-သော်၊) အဏ္ဍံဝနိဝါသ-အအုတ်ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌိတာ- ပေါ်ထွက်ကုန်သော၊ စုဏ္ဏပိဏ္ဍိယော–အမှုန့်အခဲတို့ကို၊ ဝါ – တနည်း၊ ဂဏ္ဌိယော-အဖုအမြင်္ကတို့ကို၊ အဏ္ဏကာနိတိ - ဟူ၍၊ ဧဝဒိဘဗ္ဗာနိ၊ပဒုမနာဠံဝိယ - ပဒုမ္မာကြာရိုးကဲ့သို့၊သောတံ-နားကို၊ ဃံသယမာနာဝိယ-ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်သော စကားကို၊ ကက္ကသာ-ကက္ကသာဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကောဓန-ကောဓကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ–သော၊ တသ – ထိုကောဓ၏၊ ပရိဝါရဘူတာ – အခြံအရံဖြစ်၍ဖြစ်သော စကားသည်၊ ကောဓသာမန္တာ-ကောဓသာမန္တံဝမည်၏။

ပုရေ-မြို့၌၊သံဝဓုနာရီ-ကြီးပွားသောသတို့သမီးသည်၊ပေါရီ-ပေါရိမည်၏၊ သာဝိယ-ထိုမြို့၌ ကြီးပွားသောသတို့သမီးကဲ့သို့၊ သုကုမာရာ–အလှန် သိမ်မွေ့သော၊ မုဒုကာ-နုးညံ့သော၊ဝါစာ-စကားသည်၊ ပေါရိဝိယ-မြို့၌ကြီးပွားသော သတို့သမီးကဲ့သို့၊(ဟော့တိ)၊ဣတိ–ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ ပေါရိ-မည်၏၊....

အတ္တမနောဝါ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းသက်သကဲတည်း၊ ''အတ္တနော+မနော ယဿတိ အတ္တမနော'' ဟု ပြု၍ မိမိစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ပါ၊ ထို့နောက် ''အတ္တမနဿ+ဘာဝေါ အတ္တမနတာ'' ဟု တွဲ၍ ပိတိကိုအရကောက်ပါ၊ ''ထိုအတ္တမနတာဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အတ္တမနတာ မဟုတ်, စိတ်၏ အတ္တမနတာတည်း'' ဟု သိစေလိုသော် ''စိတ္တသ'' ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဤနည်းကို ပိတိနိဒ္ဒေသ၌လည်းဝိုကာပြခဲ့သည်။

တတ္ထာတိ–ကား၊ဘာသိတာ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာယ– ဟောတော်မူအပ်သော၊ ကိရိယာယ-ပြောဆိုခြင်းကြိယာဌ်၊ ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ယောဇနာ-အနက်ကိုယှဉ်စေခြင်းသည်၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ [အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းဖြစ်သင့်၏၊] တတ္ထဝါစာယ–ထိုစကားဌ်၊ ဣတိဝါ– ဤအနက်သည်လည်း၊ (သမ္ဘဝတိ)၊ [ရှေ့နည်းမှ တနည်းဖြစ်သင့်၏၊] သဏ္ဌဝါစတာတိ အာဒိနာ-ပါဌ်ဖြင့်၊ တံ ဝါစံ–ထိုစကားကို၊ ပဝတ္တယမာနံ-ဖြစ်စေတတ်သော၊စေတနံ-စေတနာကို၊ ဒသေတိ၊ [တတ္ထအရ ပြောဆိုခြင်း ကိရိယာ, ပြောဆိုအပ်သောစကားကို အရကောက်လျှင် သဏ္ဌဝါစတာစသော ၃ ပုဒ်အရအဘယ်တရားကို အရကောက်ရမည်နည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "သဏ္ဌဝါစတာတိအာဒိနာ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ "ထိုစကားကို ဖြစ်စေတတ်သော စေတနာကို ကောက်ပါ" ဟူလို။]

အာမိသာလာဘေန –အာမိသကို မရခြင်းကြောင့်၊ ယံ ဆိဒ္ဓံ – အကြင်အပေါက်သည်၊ (အဘ္ဘိ)၊ တံ-ထိုအပေါက်ကို၊ အာမိသာ၊ပေ၊ ဆိဒ္ဓန္တိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊["အာမိသအလာဘေန အတ္တနာသဟ ပရေသံ ဆိဒ္ဒံ" ဟူသော အဋ္ဌအာဿကို ချုံး၍ "အာမိသာလာဘေန ဆိဒ္ဒန္တိ" ဟု ဆိုသည်၊] ဒ္ဝေယေဝ ဟီတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ ယထာဝုတ္တာနိ-နှ်သော၊ အာမိသဓမ္မာလာဘေဟိ–အာမိသအလာဘ, ဓမ္မအလာဘတို့ကြောင့်၊ ပဝတ္တမာနာနိ – ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆိဒ္ဓါနိ-တို့ကို၊ အာဟ–ဆိုပြီ။....ဂမနသဘာဂေနာတိ–ကား၊ ဂမနမဂ္ဂသဿဂြောင်းလမ်းအား၊ (သွားမည့်လမ်းအား၊) အနုစ္ဆဝိကဒိသာဘာဂေန–လျောက်ပတ်သော အရပ်အဘို့ဖြင့်၊ (တံ အာဒါယ ဌ်စပ်။)

သင်္ဂဟပက္ခေဌတွာတိ - ကား၊သင်္ဂဟံ - ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကဆောမိ-ပြုအံ့၊ ကုစ္ဆိဝ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍သာ၊ (ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို) ကထေတဗ္ဗံ-ပြောဆိုထိုက်၏၊ လာဘ၊ပေ၊ဒီတိ – လာဘ်, ပူဇော်သက္ကာရကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ် အစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နှ (ကထေတဗ္ဗံ)၊ ကုတိအတ္ထော၊....အဝဿံ – မချုတ်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သောအမှုသည်၊ ကိစ္စံ–ကိစ္စမည်၏၊ ကုတရံ – အခြားသော အမှုသည်၊ ကရဏီယံ – မည်၏၊....အဇ္ဇနတော – အဇ္ဇနှ်မှ၊ အညံ – သော၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ–အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းကို၊ ဝုဋ္ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

သသမ္ဘာရကထာတိ–ကား၊ဒဿနသ–မြင်ခြင်း၏၊ ဝါ – မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဏ်၏၊ ကာရဏာသဟိတာ – အခကြောင်း စက္ခုပသာဒနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ကုတိအတ္ထော၊ ဝါ – တနည်း၊ သသမ္ဘာရသ – အခကြောင်းအဆောကိအဉီးဖြစ်ခသာ စက္ခုပသာဒနှင့်ကကွဖြစ်ခသာ၊ ဒဿနသ – မြင်ခြင်း၏၊ဝါ-ကို၊ ကထာ–ဆိုရာဆိုခကြောင်းစကားတည်း၊ သသမ္ဘာရကထာ - အခကြောင်းအဆောက်အဉီးနှင့်တကွဖြစ်ခသာ မြင်ခြင်းကို ဆိုရာဆိုကြောင်း စကား။

ယဿ၊ပေ၊ဟေတူတိ·ဟူ၍၊ ဝတ္ဝာ–ဆိုပြီး၍၊ ပုန–တဖန်၊ တဿ၊ပေ၊ပိဒဟ နတ္ထာယဿာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ အာသံဝရဿာတိ–အာသံဝရဿဟူ၍၊ န (ဝုတ္တံ)၊ တဒိဒံ – ထို အာသံဝရသဒ္ဒါကို မဆိုခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံဒ္ဒိစပ်၊) စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ–စက္ခုန္ဒြေကိုမစောင့်စည်းခြင်း၏၊ ဟေတု–အကြောင်းကြောင့်၊ ယံ အဘိဇ္ဈာဒီ အန္ဒွာဿဝနံ – အကြင် ဒါဘိဇ္ဈာ အစရှိသော တရားတို့၏ အစဉ် တစိုက်လိုက်ခြင်းကို၊ ဒဿိတံ၊ တံ–ထိုအဘိဇ္ဈာ အစရှိသော တရားတို့၏ အစဉ် တစိုက်လိုက်ခြင်းကို၊ အာသံဝုတ စက္ခုန္ဒြိယဿေဝ–မစောင့်ရှောက်အပ်သော စက္ခုန္ဒြေ၏သာလျှင်၊ ဟေတု-အကြောင်းကြောင့်၊ ပဝတ္တံ–ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီ၊ လ္ဟတိကတ္ဝာ-ကျိသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ လ္ဟတိဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ–မှန်၊ ယတ္ထာဓိကရဏံတိ (ပဒဿ)-၏၊ ယဿ စက္ခုန္ဒြိယဿ – အကြင် စက္ခုန္ဒြေ၏၊ ကာရဏာ–အကြောင်းကြောင့်၊ လ္ဟတိအတ္ထော–သည်၊(ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ကဿ–အဘယ်သို့သော စက္ခုန္ဒြေ၏၊ ကာရဏဲဝ – အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ လ္ဟတိ-ကျိကားအဓိမးကည်း၊ အသံဝုတဿ-မစောင့်စည်းအပ်သောစက္ခုန္ဒြေ၏၊ (ကာရဏာ – အကြောင်းကြောင့်တည်း၊) အသံဝုတံ – အသံဝုတာ ဟူသည်၊ ကိုဥ္ဆ-အဘယ်နည်း ယဿစက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ-၏၊ ဟေတု-ကြောင့်၊ (အဘိဇ္ဈာဒယော-တို့သည်၊) အန္ဒွာဿဝန္တိ – အစဉ်တစိုက်လိုက်ကုန်၏၊ တဒုပလက္ခိတံ-

---

နအသံဝရဿဒတိ။ ။အနိယမဝါကျ်၌ ''ယဿ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ'' ဟုဆိုခဲ့၏၊ နိယမဝါကျ်၌ကား ''တဿစက္ခုန္ဒြိယဿ'' ဟုဆိုထား၏၊ ''တဿ စက္ခုန္ဒြိယာသံဝရဿ'' ဟု ''အသံဝရဿ'' ထည့်၍မဆို၊ ထိုသို့မဆိုသောကြောင့် နိယမအနိယမ ထုံးစံမကျ–ဟူလို။

တဒိဒံ၊ပေ၊ဝုတ္တံတိ။ ။''တဿ စက္ခုန္ဒြိယဿ သတိကဝါဠေန ပိဒဟနတ္ထာယ'' ဟူသော စကားကို အဘယ်သို့ နှလုံးသွင်း၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပါသနည်း ဟုမေးဘွယ်ရှိ၍''တဒိဒံ''စသည်ကိုဓိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-''စက္ခုန္ဒြေကိုမစောင့်စည်းခြင်းကြောင့် အကြင် အဘိဇ္ဈာဒီအန္ဒွာဿဝကို (အနိယမဝါကျ်၌) ပြအပ်ခဲ့၏၊ ထိုအဘိဇ္ဈာဒီအန္ဒွာဿဝသည် (အရှင်းစစ်လျှင်အမြစ်မြေက ဟူသကဲ့သို့) မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေကြောင့်ဖြစ်၏'' ဟု ပြအပ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် အနိယမ၌ အသံဝရထည့်သော်လည်း နိယမ၌ အသံဝရမထည့်ပဲ ဆိုဆားသည်–ဟူလို။

ယတ္ထာဓိကရဏန္တိ . ဟိ။ ။[ဤဒါနိ ယထာဝုတ္တေ အဗ်ပါယေ ဌတ္ဝာ ယတ္ထာဓိကရဏန္တိ ဟိတိ အာဒိနာ ပါဠိယောဇနံ (ပါဠိတော်၌အနက်ယှဉ်စေပုံ,အနက်ပေးပုံကို) ဒဿေတိ၊] ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်၌'' ယတ္ထာဓိကရဏံ–အကြင် မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပေ၊ အန္ဒွာဿဝေယျ–အစဉ်လိုက်ကုန်ရာ၏၊ တဿံ–ထိုစက္ခုန္ဒြေကို၊ သံဝရာယ–စောင့်စည်းခြင်းငှါ၊ န ပဋိပဇ္ဇတိ–မကျင့်'' ဟု အနက်ပေးပါ၊ [အန္ဒွာဿဝန္တိ အဘိဇ္ဈာဒယော၊ တဒုပလက္ခိတန္တိ အန္ဒွာဿဝုပလက္ခိတံ (အန္ဒွာဿဝဖြင့် မှတ်သားအပ်သော အသံဝရ)၊–အနု။]

ထို အာဘိဇ္ဈာစသောတရားတို့၏၊ အစဉ်တစိုက်လိုက်ခြင်းဖြင့်မှတ်သားအပ်သော၊ (အသံဝုတံ-အာသံဝုတတည်း၊) တသ - ထိုတဒုပလက္ခိတ အသံဝုတ စက္ခုန္ဒြေကို၊ သံဝရုယ-စောင့်စည်းခြင်းငှါ၊ (နပဋိပဇ္ဇတိဒ္ဓစပ်၊) ကုတိအယံ-ကား၊ အတ္ထယောဇနာ-အနက်ကိုယှဉ်စေခြင်းတည်း။

ဇဝနက္ခဏေ ပန ဒုဿီလျံ ဝါတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ပုန-တဖန်၊ အဝစနတ္ထံ-မဆိုခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကုဓေဝ-ဤစကၠုန္ဒြိရဒ္ဓိက၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဝုတ္တံ-(ပေါင်း၍)ဆိုအပ်ပြီ၊ ကုတော့ - ကြောင့်၊ ဆသု - နှင်သော၊ ဒ္ဒါရေသု - တို့၌၊ ယံထာသမ္ဘဝံ - စွာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မူန်၊ တနည်း - (ကသ္မာယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ပဥ္စဒ္ဒါရေ - ပဥ္စဒ္ဒါရဒ္ဓိ၊ ကာယဝစီဒုစ္စရိတသင်္ခါတံ - ကာယဒုစရိုက်, ဝစီဒုစရိုက်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဒုဿီလျံ - ဒုဿီလျသည်၊ နအတ္ထိ၊ ကုတော - ကြောင့်၊ (ယထာသမ္ဘဝံယောဇေတဗ္ဗံ)၊ ယထာကိံတိအာဒိနာ-အစရှိသောစကားရပ်ဖြင့်၊ နဂရဒ္ဒါရေ-မြို့တံခါးသည်၊ အသံဝရေ - စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိသည်၊ သတိ-သော်၊ တံ သမ္ဗန္ဓာနံ - ထိုမြို့တံခါးနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဃရာဒီနံ - အိမ်အစရှိသည်တို့၏၊ အသံဝုတတာ - မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ (တထာ၊)ဇဝနေ - ဇောသည်၊ အဲသံဝရေ - စောင့်စည်းခြင်းမရှိသည်၊သတိ - သော်၊ တံ သမ္ဗန္ဓာနံ - ထိုဇောနှင့် စပ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဒ္ဒါရာဒီနံ - ဒ္ဒါရအစရှိသည်တို့၏၊ အသံဝုတတာ - သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကုဘိဝေံ-ဤအတူ၊ အညေသံ - အခြားသောနဂရဒ္ဒါရ, ဇဝနတို့၏၊ သံဝရေ-သည်၊ (သတိ)၊အညေသံ-အခြားသော ဃရစသည်, ဒ္ဒါရစသည်တို့၏၊ သံဝုတတာသာမညမေဝ - စောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ နိဒဿေတိ - ဥပမာညွှန်ပြ၏၊ ပုဗ္ဗာပရသာမညံ - ရှေ့နောက်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကိုငင်း၊ အန္တောဗဟိသာမညံဝါ - အတွင်း အပြင်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကိုငင်း၊ နု (နိဒဿေတိ) - ညွှန်ပြသည်မဟုတ်၊ ဝါ-ဥပမာပြသည်မဟုတ်၊ [ဤအဓိပ္ပါယ်မျှားကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ပြဆားပြီ၊]

ဝါ-တနည်း၊ ဒ္ဒါရဘဝင်္ဂါဒိကေ-ဒ္ဒါရ, ဘဝင် အစရှိသော တရားသည်၊ သတိ၊ ပုန,ဥပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော၊ ဇဝနံ - ဇောကို၊ ဗဟိဂုံပိယ - ပြင်ပကိုကဲ့သို့၊ ကတွာ, နဂရ ဒ္ဒါရသမာနံ - မြို့တံခါးနှင့် တူ၏ ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဣတရံစ-ဇောမှ အခြားသော ဒ္ဒါရဘဝင် အစရှိသည်ကိုကား၊ အန္တောနဂရ

သတိ ဝါ၊ပေ၊သမာနံ။ ။ပဘဿနမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဉ္စ အာဂန္တုကေဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌ”ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ, ဇောသည် အာဂန္တုကတရားဖြစ်၍ အပြင်ကသောကြောင့် “မြို့တံခါးနှင့်တူ၏”ဟုငင်း, အခြားသော ဒ္ဒါရ, ဘဝင်တို့ကို မြို့တွင်းက “အိမ်တံခါးနှင့်တူ၏”ဟုငင်း ဥပမာပြထားသည်။

ဒဲ့ဂါရဿမာနံ–မြို့၏ အတွင်းက တံခါးနှင့် တူ၏ ဟူ၍၊ [[မြို့အတွင်း အိမ်တံခါး, တံခါးမုခ်တံခါး, အခန်းတံခါးတို့နှင့်တူ၏ဟူ၍၊]](ဝုတ္တံ)၊ဝါ-တနည်း၊ဇဝနေ–ဇောခဏ၌၊ အသံဝရေ–မစောင့်ရောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္ရေ– ဖြစ်လတ္တံ့၊ တတော-ထိုဇောခဏမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ဒုဂ္ဂါရဘဝင်္ဂါဒီနံ-တို့၏၊ အသံဝရဟေတု ဘာဝါ ပတ္တိတော–မစောင့်ရှောက်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊နဂရဒွါရ သဒိသန-မြို့တံခါးနှင့်တူသော၊ဇဝနေန-ဖြင့်၊ပဝိသိတ္ဝာ-ဝင်၍၊ ဒုဿီလျာဒိစောရာနံ-ဒုဿီလ အစရှိသော ခိုးသူတို့၏၊ (အာဒိဖြင့် မုဋ္ဌဿစ္စ စသည်ကိုယူ၊) ဒုဂ္ဂါရဘဝင်္ဂါဒိ မူသနံ–ဒုဂ္ဂါရဘဝင် အစရှိသည်တို့၌ လုယူခြင်းကို၊ ကုသလဘဏ္ဍ ဝိနာသနံ–ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာကိုဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ ကထိတံ၊ ဣတိဒဋ္ဌပ္ပံ။

ဣမိနာအာဟာရေန–ဤအာဟာရဖြင့်၊ နိတ္ထရဏ်တွေန-ဝင့်မှ ထုတ်မြောက်ခြင်းဟူသော အကျိုးအာဒြင့်၊ အတ္ထိကဘာဝေါ – အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဣဒမတ္ထိကတာ–ဤအာဟာရဖြင့် အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်၊ [နိတ္ထရဏ်တွေနကား အတ္ထိကဘာဝေါ၏ သရူပကျွာဝိသဿနတည်း၊] အာဟာရ၊ ပေ၊ အသန္တုဿနာတိ – ကား၊ အာဟာရပရိဘောဂကွဇော – အာဟာရကို သုံးဆောင်ဆဲခဏ၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ အသန္တုဿနာ – မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲခြင်းတည်း၊ ဒဝတ္ထာဒိအဘိလာသော–ဒဝတ္ထ အစရှိသည်တို့ကို လိုလားခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤအသန္တုဋ္ဌိတာ, အမတ္တညုတာတို့တွင်၊ အသန္တုဋ္ဌိတာ-အသန္တုဋ္ဌိတာဟူသည်၊ လောဇဘာ-လောဘတည်း၊ အမတ္တညုတာစ–အမတ္တညုတာသည်ၜင်း၊ အပ္ပဋိသင်္ခါစ–သည်ၜင်း၊ မောဟော–မောဟ

ဇဝနေ ဝါ၊ ပေ၊ ကထိတံ။ ။ဤနည်း၌ ''တတောပရံ''ဟု ဆိုသောကြောင့် စက္ခုဒ္ဒါရဝီထိ၏ ဇောခဏ၌ အသံဝရဖြစ်လျှင် နောက်တဒနုဝတ္တိကဝီထိများ၏ ဒွါရဘဝင် စသည်တို့၏လည်း အသံဝရဖြစ်ဘို့ရန် အကြောင်းဖြစ်စရာ ရှိသောကြောင့် စက္ခုဒ္ဒါရိကဝီထိ၌ပါသောဇောကို နဂရဒွါရနှင့် ဥပမာပြု၍ ထိုဇောခဏ၌ဖြစ်သော ဒုဿီလျစသောခိုးသူတို့ကဒွါရဘဝင်စသည်တို့၌ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဥပနိဿယမဖြစ်ရအောင် ခိုးယူပုံကိုပြဆိုအပ်၏၊ [''ကုသလဘဏ္ဍဝိနာသနံ'' ကား ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိမူသနံ၏အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ဒွါရဘဝင်ကို တိုက်ရိုက်ခိုးယူ၍ အကျိုးမရှိ၊ ဒွါရဘဝင်္ဂစသည်တို့က ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဥပနိဿယကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို ''ဒွါရဘဝင်္ဂစသည်တို့၌ခိုးခြင်း'' ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့အဓိပ္ပါယ်ယူလျှင် ဇောက ရှေ့ကျသောကြောင့် နဂရဒွါရနှင့်တူနိုင်ပါသည်–ဟူလို၊]

ဒဝတ္ထာဒိ အဘိလာသော။ ။ဒဝေါဒဝ အတ္ထော ပယောဇနံတိ ဒဝတ္ထော၊ (ဒဝ ဟူသောအကျိုး၊)သော အာဒိ ယေ တေသံ ဒဝတ္ထာဒယော၊(ဒဝတ္ထ အစရှိသော မဒ, မဏ္ဍန, ဝိဘူသနတို့၊) တေသု, တေသံ ဝါ အဘိလာသော(မြော်လင့်ခြင်း, တောင့်တခြင်း၊)–အနု။

တည်း၊ ကွတိ–သို့၊ ဒွေ–နှ်သော၊ ကွမေဓံမ္မာ–ဤလောဘ, မောဟတရား တို့ကို၊ ဘောဇ်နေ အမတ္တညုတာတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နှ်၏။

အဟံ-သည်၊ သေယျော-သည်၊ အသ္မိ၊ ကွတိအာဒိနာ–ဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနော ဝ–ဖြစ်သော မာနသည်ပင်၊ မာနမဒေါ–မာနမဒ မည်၏၊ အဿဒ္ဓမ္မသေဝနသမတ္တတံ–မသူတော်တို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော မေထုန်မှိဝဲခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည့်၏ အဖြစ်ကို၊ နိသာယ-မှီ၍၊ ပဝတ္တော–ဖြစ်သော၊ မာနော–မာနသည်၊ (ပုရိသမဒေါ–မည်၏၊)ဝါ–တနည်း၊ ရာဂေါဝ–ရာဂသည်ပင်၊ပုရိသမဒေါ-မည်၏၊ သက္ကရသပ္ပိခီရာဒီနိ–သကြား, ထောပတ်, နို့ရည် အစရှိသည်တို့ကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-ရောစပ်၍၊ ဗဟလပက္ကံ-ခပ်ပျစ်ပျစ်ချက်အပ်သော၊ ဘောဇနံ–ဘောဇဉ်သည်၊ ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ-ပိဏ္ဍရသဘောဇနမည်၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ဗဟလပက္ကံ–သော၊ မံသရသာဒိဘောဇနံ– အသားရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်သည်၊ (ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ-မည်၏၊) မန္ဒန္တိ–ကား၊ အပ္ပံ-နည်းနည်းပါးပါး။

ဒုတိယာတိ-ကား၊ ဒုတတ္ထံ-တည့်တန့်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ စ-ဆက်၊ တဒတ္ထံ- ထို တည်တန့်သည့်၏အဖြစ်ဟူသော အံ့ကျိုးငှါ၊ ဘုဥ္ဇန္တော-စားသူသည်၊ ယဿ, ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ဌပေဿာမိ-တဲ့သည်တန့်စေအံ့၊ ကွတိ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဘုဥ္ဇတိ၊ တဿ, ဌပနတ္ထာယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

အဘုတ္တပစ္ဆယာ ဥပဋ္ဌာနကာတိ-ဟူသော၊ ခုဒ္ဒါယ–ခုဒ္ဒါ၏၊ ကွဒံဝိသေသနံ–ဤဝိသေသနသည့်၊ ယဿာ-အကြင်ခုဒ္ဒါ၏၊ အပ္ပဝတ္ထိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ ဘောဇနေန-ဘောဇဉ်သည့်၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုနိုင်၏၊တဿာ-ထို (ဘောဇဉ်ဖြင့် မဖြစ်အောင် ပြုနိုင်သော)ခုဒ္ဒါကို၊ ဒဿဲနတ္ထံ ပြုရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ [“အခြားခုဒ္ဒါ မဟုတ်,မစားလျင်မဖြစ်သည့် ခုဒ္ဒါ”-ဟူလို၊ တချို့ကား စားပါလျက် အဆာမပြေပဲ ရှိသေး၏၊ ထို ခုဒ္ဒါမျိုးကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ “အဘုတ္တပစ္ဆယာ ဥပဋ္ဌာနကာ” ဟု ဝိဇ်သနပြုသည်-ဟူလို၊] သကလံသာသနံတိ-ပါဠိဖြင့်၊ ပါဠိဓမ္မံပိ-ပါဠိတော်ဓမ္မကိုလည်း၊ သဗ္ဗကုသလေပိ–(သိက္ခာ ၃ ရပ်မှ ကြွင်းသော) အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တို့ကိုလည်း၊ သင်္ကာတိ-သိမ်းယူ၏။

အဘုတ္တပစ္ဆယာ–မစားအပ်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပဋ္ဌာနကဓဝဒနာ-ဖြစ်သော ဝေဒနာလည်း၊ ဘုဥ္ဇာစ္ဆယာ-ကြောင့်၊ နှ ဥပဋ္ဌာနက ဝေဒနာ-မဖြစ်သော ဝေဒနာလည်း၊ ကွဘိ–ဤသို့၊ ကောသံ-ဤဝေဒနာတို့၏၊ ဝိသေသော–သည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ ပုရိမာ-ရှေ့ဖြစ်သော အဘုဥ္ဇာပစ္ဆယာ ဥပဋ္ဌာနက ဝေဒနာသည်၊ ယထာပဝတ္တာ– အကြင်အကြင် ဖြစ်မြဲတိုင်းသော၊ (ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဖြစ်သော၊)ဇီဝသင်္ခါနိမိတ္တာ-ဆဓံးဆာခြင်းဟူသော အကြောင်း

ရှိသော၊ ဝေဒနာ - ဝေဒနာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထို ဝေဒနာသည်၊ အာဘုဇ္ဇန္တသ – မစား သူ၏ သန္တာန်၌၊ ဘိယျော-လွန်စွာ၊ ပဝတ္တနဝသေန-ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ပစ္ဆိမာပိ-နောက်ဖြစ်သော ဘုတ္တပစ္စယာ နဥပပဇ္ဇနက ဝေဒနာသည်လည်း၊ ခုဒ္ဒါနိမိတ္တာဝ-မှတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အပဝတ္တာ–မဖြစ်သေးသော၊ အင်္ဂဒါဟာသူလာဒိဝေဒနာ–ကိုယ်အင်္ဂါ၏ ပူလောင်ခြင်း, လေတံကျင်ထိုးခြင်း အစရှိသော ဝေဒနာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထို ဝေဒနာသည်၊ ဘုတ္တပစ္စယာ–ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗ-၌၊ အနုပဒန္နာဝ-မဖြစ်သေးသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ နဥပ္ပဇ္ဇတိဿတိ-မဖြစ်တော့လတံ့၊ [မစား လျှင်ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ ဝိဟိံသာယ–ဝိဟိံသာ မည်သော ခုဒ္ဒါမှ၊ ဝိဟိံ သာနိမိတ္တတာ – ဝိဟိံသာဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဇောသံ–ဤဝေဒနာ ၂ မျိုးတို့၏၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း။

ယတြာတိ - ပါဠိဖြင့်၊ ယာပနာ–ရှည်သော အခဲနှံသို့ ဆောက်စေခြင်းကို၊ စုတ္တံဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပုဗ္ဗေပိ–ဒရှး၌လည်း၊ ယာပနာယာတိ-ဟူ၍၊ ဇုတ္တံ၊ ဇတ္ထ–ဤ ယာပနာ ၂ မျိုးတို့၌၊ ဝိသေသော-သည်၊ ကော–နည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ယာပနာယေတိ ဇိရိတိန္ဒြိယယာပနတ္ထာယေတိ – ယာပနာယာတိ ဇိဝိတိန္ဒြိယ ယာပနတ္ထာယ ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဤဓပန–ဤအရာ၌ကား၊ စတုန္နံ-နှစ်သော၊ ဤရိယာပထာနံ-တို့၏၊ အဝိစ္ဆေဒသန်္ဓါတာ–မပြတ်စဲခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ယာပနာ–ယာပနာကို၊ ယာတြာတိ–ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ)၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထ–ဤ ယာပနာ ၂ မျိုးတို့၌၊ ဝိသေသော-တည်း။

ပုရိမာ၊ ပေ၊ ဥပပဇ္ဇတိတိ။ ။ဝေဒနာဟူသည် ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိက ဒုက္ခ ဝေဒနာတည်း၊ ထမင်းဆာခြင်းသည်အကြောင်းထိုထမင်းဆာခြင်းကြောင့်ကိုယ်ဆင်းရဲစိတ်ဆင်းရဲဖြစ်ခြင်းသည် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဒုက္ခဝေဒနာအကျိုးတည်း၊ ထမင်းမစားရသည်ရှိသော် ဖြစ်ရိုဖြစ်စဉ်မှ တိုး၍ မနေနိုင် မထိုင်နိုင်အောင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာကို အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပပဇ္ဇကဝေဒနာ”ဟု ခေါ်သည်။

ပစ္ဆိမာဝိ၊ ပေ၊ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ။ထမင်းဆာခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်ပင် ဝမ်းဗိုက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ ပူလောင်လာခြင်း, လေတံကျင်ထိုးခြင်း အစရှိသော ဝေဒနာသည် ဖြစ်လာတတ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လာတတ်သော ဝေဒနာ၏ မဖြစ်ခြင်းသည် “ဘုတ္တပစ္စယာ နဥပပဇ္ဇနကဝေဒနာ”မည်၏။

ဝိဟိံသာ၊ ပေ၊ ဝိသေသော။ ။ဤပြခဲ့သော ဝေဒနာ ၂ မျိုးသည် ဝိဟိံသာဟု ခေါ်အပ်သော ခုဒ္ဒါ မဟုတ်သေး၊ ဝိဟိံသာဟုခေါ်အပ်သော ခုဒ္ဒါကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ရသော ဝေဒနာများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိဟိံသာနှင့် ဤဝေဒနာ ၂ မျိုးတို့၏ ထူးခြားပုံကိုလည်း သိပါ။

ဒါယက ဒေယျဓမ္မာနံ-အံလ္လူ.ရှင်,လ္လဘ္ဘယ် ဝတ္ထုတို့၏ဂုဏ်း၊ အတ္တဓနော၀စ-မိမိဟူသော အလ္လခံပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်း၊ ပမာဏံ–အတိုင်း အရှည်ကို၊ အဇာနိတ္ဝာ–မသိမူ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ခံယူခြင်းသည်ဂုဏ်း၊ သဒ္ဓါဒေယျ ဝိနိပါတနတ္ထံ–သဒ္ဓါဖြင့် လှူအပ်သော ဆွမ်းကို ဖောက်ပြန်စွဲ၁ ကျစေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ၀ါ–သည်ဂုဏ်း၊ အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟဏံ-မည်၏၊ ၀ါ-တနည်း၊ ယေန - အကြင် ဂဏဘောဇန ထူပီကတကို ခံယူခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျ၊ (တံ-ထိုဂဏဘောဇန, ထူပီကတကို ခံယူခြင်းသည်၊ အဓမ္မိက ပဋိဂ္ဂဟဏံ - မည်၏။) [ဤအဓိပ္ပါယ်မျှားကို အဋ္ဌကထာနိသယဒ္ဒီပြဟားပြီ။[

အာပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ – မဆင်ခြင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကိုသုံးဆောင်ခြင်းသည်၊အဓမ္မေနပရိဘောဂေါ-မည်၏၊ပစ္စယေ-ပစ္စည်းသည်၊၀ါ-ပစ္စည်းက၊ အနဝဇ္ဇေ အနိဒ္ဒိတဗ္ဗေ - မကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်၊ (သမာနေ - ဖြစ်ပါ်လျက်၊) ပရိဘောဂေန - သုံးဆောင်းခြင်းအာ၏ဖြင့်၊ သာ၀ဇ္ဇံ သနိဒ္ဒံ–ကဲ့ရဲ့ဘွယ်နှင့် တကွဖြစ်အောင်၊ အတ္တာနံ–ကို၊ ကရောတိ–၏။

အန၀ဇ္ဇတာစဘ၀ိဿတိတိ-ကား၊ အတ္တာနော–၏၊ ပကတိ အဂို ဗလာဒိ-ပကတိအား, ၀မ်းမီးအား အစရှိသည်ကို၊ ဇာနိတ္ဝာ–သိ၍၊ ဧ၀ံ–ဤသို့တော်ရုံသင့်ရုံစားရသည်ရှိသော်၊မေ-ငါ၏၊ အဂရဟိတဗ္ဗတာစ – မကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ ဘ၀ိဿတိ၊ ဣတိ – ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပမာဏ ယုတ္တံ–ပမာဏနှင့်ယှဉ်သော အာဟာရကို၊ အာဟာရေတိ–စားမျိုး၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သုခေါ – ချမ်းသာသော၊ ဣရိယာပထ၀ိဟာရော – ဣရိယာပုထ် ဟူသော နေကြောင်းတည်း၊ ဖာသုဝိဟာရော-ချမ်းသာသော နေရကြောင်း။

တေကဥ္စိ၊ပေ၊ပ၀တ္တန္တိတိ–ဟူသော ဤစကားကို၊ (၀ုတ္တံဒ္ဒ်စပ်၊) ဣရိယာပထာနံ-ဣရိယာပုထ်တို့၏၊သုခပ္ပ၀တ္တိယာ – ချမ်းသာစွာ ဖြစ်ခြင်း၏၊ ကာရဏဘူတံ–အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဘုဉ္ဇနံ(စ)-စားခြင်းကိုဌင်း၊(၄လုပ်၅လုပ်လျှော့၍ စားခြင်းကိုဌင်း၊) ပိ၀နဉ္စ-ရေသောက်ခြင်းကိုဌင်း၊ ဣရိယာပထေဟိ-တို့သည်၊ ကာရဏဘာ၀ေန–ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ကြောင့်၊ တေဟိ-ထို ဣရိယာပုထ်တို့သည်၊ သာဓိတံ၀ိယ–ပြီးစေအပ်သကဲ့သို့၊ (သင်္ဃကာရေန) ၀ုတ္တံ။

တေကဥ္စိ၊ပေ၊၀ုတ္တံ။ ။အဋ္ဌကထာဌ်''တေကဥ္စိဘုဉ္ဇိတ္ဝာပါနိယံ''စသောစကဲ့ား ၀ယ် ''ဣရိယာပထာ သုခေန ပ၀တ္တန္တိ'' ဟု ဣရိယာပထတို့ကို ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့်ဆိုထား၏၊ ထိုသို့ဆိုရာ၌ တ၀ါကျတည်း၀ယ် ကတ္တားသည် ပဓာနဖြစ်ရကား ဘုဉ္ဇနပိ၀နကြိယာတို့ကိုလည်း ထိုဣရိယာပထတို့က ပြီးစေနိုင်ပါသလော,အဘယ်နည်းဖြင့်ထိုသို့ဆိုထားပါသနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိ၍''တေကဥ္စိ ၊ပေ၊ ၀ုတ္တံ '' ဟုမိန့်သည်။ .... ဆိုလိုရင်းကား–၄ လုပ် ၅ လုပ် လျှော့၍စားခြင်း, ရေကို သောက်နေခြင်းကြောင့် ဣရိယာပုထ်ဘို ချမ်းသာစွာ ဖြစ်နိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့်ဘုဉ္ဇန ပိ၀နသည် ဣရိယာပုထ်တို့

အဘုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေတိ-ဟူ၍၊ လိခန္တိ—ရေးကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရေးကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဘုတ္တာနာတိ—ဟူ၍၊ ပါဠေး—ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ပုနပိ—တဖန်လည်း၊ အပ္ပဿေဝ-အနည်းငယ်ကိုသာ၊ အနုဇာနနဝသေန-ခွင့်ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ၊ပေ၊ဖါသုဝိဟာရာယာတိ-ဟူ၍ ၎င်း၊ ပလ္လင်္ကေန၊ပေ၊ဖါသုဝိဟာရာယာတိ-ဟူ၍၎င်း၊ အာဟ-(ဓမ္မသေနာပတိ) မိန့်တော်မူပြီ၊ [တံစိဝရံ—ထိုသင်္ကန်းသည်၊ ကပ္ပိယဥ္စ—အပ်လည်းအပ်၏၊ ဆာဒေတိစ—(ဖုံးလွှမ်းထိုက်သော ကိုယ်အင်္ဂါကိုလည်း) ဖုံးလွှမ်းနိုင်၏၊ ဣဒမတ္ထိကံ—ဤသင်္ကန်းဖြင့်သိသာဒိပဋိဃာတအကျိုး, ဟိရိကောပိန ပဋိစ္ဆာဒနအကျိုးလည်းရှိ၏-(တံ-ထိုသင်္ကန်းသည်၊)ဖါသုဝိဟာရာယ-ချမ်းသာစွာနေရခြင်းငှါ၊ အလံ-စွမ်းနိုင်၏၊ ပလ္လင်္ကေန-ထက်ဝယ်ပလ္လင်ဖြင့်၊ နိသိန္နဿ—ထိုင်နေသော ယောဂီရဟန်း၏၊ ဇဏ္ဏုကေ-ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့ကို၊ နာတိဝဿတိ—မိုးမစုတ်နိုင်၊ (တံ-ထိုကျောင်းသည်၊) ဖါသုဝိဟာရာယ အလံ၊]

သုခပဝတ္တနာ၏အကြောင်းသာဖြစ်၏၊ ထိုအကြောင်းကိုပင် ဋ္ဌရိယာပုတ်တို့က ငါတို့၏အကြောင်းဟု ယူအပ် (အသိအမှတ်ပြုအပ်) သောကြောင့် ထိုဋ္ဌရိယာပုတ်တို့ကပင် ပြီးစေအပ်သကဲ့သို့ (ကတ္တုသတ္တိမရှိသော်လည်း ရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍) တဒ္ဓမ္မုပစာရအားဖြင့် ဆိုထားအပ်သည်—ဟူလို။

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ဋ္ဌရိယာ၊ပေ၊ ဝုတ္တာနံ သုခံ ပဝတ္တာမာနေဟိ ဋ္ဌရိယာပထေဟိ တေသံ (ထို ဋ္ဌရိယာပုထုဇ်တို့၏) တထာပဝတ္တိယာ ကာရဏာနံ ဂဟိကတ္တာ ဝိဒိတတ္တာ ယထာဝုတ္တာ ဘုဉ္ဇနပိဝနာနိ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဘာဝေန ဝုစ္စမာနာနံ ဋ္ဌရိယာပထကတ္တု ကာနိဝိယ (ဋ္ဌရိယာပုထုဇ်ဟူသော ကတ္တားရှိကုန်သကဲ့သို့) ဝုတ္တာနိတိ အတ္ထော-အနု၊ ဤဋ္ဌိကာနှင့် အနုဋ္ဌိကာဖွင့်ပုံထောက်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ ''တွေကဉ်ဘုဉ်တွာပါနိယံ ပိဝိတွာ''ဟု ရှေးပါဠိရှိသည်ဟုမှတ်ပါ၊ရှေးနိဿယ၌လည်း ''ပိဝိတွာ''ဟုပင်ရှိသည်။

ဘုတ္တာန ပန ပါဠေ။ ။တံသနိပါတ်ထေရဂါထာပါဠိတော်၌ ''အဘုတ္တာ'' ဟုမရှိပဲ ''ဘုတ္တာန'' ဟု ပါဠိရှိ၏၊ ဘုတ္တာနပါဠိရှိကြောင်းကို ထို ဂါထာ၏ နောက်၌ ဆက်၍မိန့်ဆိုအပ်သော ''ကပ္ပိယံစ တံဆာဒေတိ'' စသောဂါထာ, ''ပလ္လင်္ကေနနိသိန္နဿ'' စသောဂါထာ၌ ၂ ဂါထာတို့ကိုထောက်၍သိနိုင်ပါသည်၊ မှန်၏ထို ၂ ဂါထာ၌သင်္ကန်းသည် အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် အပ်လည်းအပ်၏၊ ဖုံးလွှမ်းထိုက်သော ကိုယ်အင်္ဂါကိုလည်း ဖုံးလွှမ်းနိုင်၏၊ ဣဒမတ္ထိက (သီတာဒိပဋိဃာတ ဟိရိကောပိနပဋိစ္ဆာဒန အကျိုးလည်းရှိ၏၊) ထိုသင်္ကန်းသည် သင့်လျော်လောက်ပါပြီဟု သင်္ကန်းပစ္စည်းအတွက် အနည်းဆုံးကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ကျောင်းပစ္စည်းအတွက်လည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်နေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုဆစ်ဒူးဝန်း ၂ ဘက်မိုးလုံလျှင် သင့်လျော်လောက်ပြီဟု အနည်းဆုံး (အညံ့ဆုံး) ကျောင်းကိုခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ထို့ကြောင့်၌ဂါထာ၌လည်း ၄ လုပ် ၅ လုပ်လောက်ကိုသာ စား၍ ရသောက်နေလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သင့်လျော်ပြီဟု မူလဋ္ဌိကာဆရာ ဆိုလိုသတတ်။

ဘောဇနာနိသံသောတိ(ပဒဿ)–၏၊ ယထာဝုတ္တေဟိ–နှ်သော၊ အဋ္ဌဟိ, အဂ်ေဟိ–တ်ိုနှင့်၊သမန္နာဂတဿ–သော၊ဘောဇနဿ-ဘောဇဉ်ကိုစား၍း၏၊ အဂရဟိတဗ္ဗတာ – မကဲ့ရဲ့ထိုက် သည် ၏ အဖြစ်သည်၎င်း၊ သုခဝိဟာရောစ – ချမ်းသာစွာ နေကြောင်းသည်၎င်း၊ အာနိသံသော – အ ကျိုး တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊....ယုတ္တဿ–သင့်လျော်သော၊နိဒ္ဒေါသဿ-အပြစ်မရှိသော၊ ဘောဇန ဿ–၏၎င်း၊ ပရိမာဏဿစ–အတိုင်းအရှည်၏၎င်း၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ ဇာနနံ–သိခြင်းသည်၊ ယုတ္တပမာဏဇာနနံနာမ–ယုတ္တပမာဏ ဇာနနမည်၏၊....ယဿ–အကြောင်သူ၏၊ ဝိနာသံ-ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ နဋ္ဌာ-ပျက်စီးသော၊ ပဋိပက္ခေဟိ–ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ အဘိဘူတ တ္တာ - လွှမ်းမိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မုဋ္ဌာစ-ပျောက်ပျက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သတိ–သတိသည်၊ (အတ္ထိ)၊သော–ထိုသူသည်၊ နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိ - နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိ မည်၏၊ တဿ–ထို နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးသည်၊ နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိတာ-မည်၏။

ဝိသုဒ္ဓိပုတ္တန္တိ-ပါဠိဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလသီလံ - မဂ်ဖိုလ်သီလကို၊ဝုစ္စတိ၊ လောကုတ္တရ ဓမ္မာဝါတိ - ကား၊ လောကုတ္တရဿတိအာဒိဓမ္မာဝ–လောကုတ္တရာ ဖြစ်သော သတိ အစရှိသော တရားတို့ကိုသာ၊ (ကထိတာဒ်စပ်၊) [“လောကိယ လောကုတ္တရဓမ္မာဝ” မှ “လောကုတ္တရဓမ္မာဝ” အရ အသိခက်သောကြောင့် ခဲ့၍ဖြင့်သည်၊ လောကုတ္တရာဖြစ်သော သတိသမ္ဗဇ္ဈင်စသော တရားတို့ကိုသာ ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ–ဟူလို၊]

ပန–ဆက်၊ သီလဿမ်ဴဒါ - သီလသမ္ဗဒါကို၊ ရူပါရူပါဝစရာ – ရူပါဝစရ, အရူပါဝစရဖြစ်သော သီလသမ္ဗဒါသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္ဘဝတော-ဖြစ်သင့်သော (ကာမာဝစရ, လောကုတ္တရာ) အားဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗာ–၏၊ [မဟဂ္ဂတ်၌ ဝိရတိဟူသောသီလမယှဉ်သောကြောင့် သီလသမ္ဗဒါပုဒ်ကို ရသင့်သော လောကီယာမာဝစရနှင့် လောကုတ္တရာ၌သာယှဉ်ပါစေ–ဟူလို။

ဘောဂူပကာရကောဟိ – သုံးဆောင်ခံစားခြင်း၏ အဆောက်အဦးတို့ဖြင့်၊ သ ဘောဂေါ – ဘောဂနှင့် တကွဖြစ်သော (ပုရိသော၌စပ်၊) [ဘောဂ အရ သုံးဆောင်ခံစားဘို့ရာ အဆောက်အဦးကိုယူပါ၊ “ထိုသို့ယူမှ နက္ခတ်ပွဲသဘင်နှင့် တွေ့သောအခါ အသွယ်တကူ သုံးဆောင်ခံစားနိုင်မည် ”ဟူလို၊]

စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမန္တိ (ပဒဿ)- ၏၊ စတုသစ္စ ပဋိဝေဓဿ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်အား၊ အနုလောမံ - လျော်သော၊ (ဝိဿနာညာဏ်၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ သစ္စာနန္တိ–သစ္စာနံ ဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ ပဋိဝိဇ္ဈာဓေဟိ-ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သော သစ္စာတို့ဖြင့်၊ ပဋိ

ဝေဓေ–ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောမဂ်ဉာဏ်ကို၊ ဝုတ္တော၊ ဝါ-တနည်း၊ စတုသစ္စ ပဋိဝေဓသော–သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်၏၊ ဥပနိဿယ ဘူတံ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတပ္ပဒါနံ-န်သော၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ သစ္စာနံ-တို့အား၊ အနုလောမန္တိ–လျော်သောဉာဏ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

မမ - တပည့်တော်၏၊ ဃရံ-အိမ်ကို၊ ဓုရံ - အဦးပဓာနကို၊ ကတ္ဝာ,ဘိက္ခံ - ဆွမ်းခံရာအရပ်သို့၊ ပဝိသထ-ဝင်ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်၍၊ ဒီယျမာနံ - လှူအပ်သောဆွမ်းကို၊ ဓုရဘတ္ထန်-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ ဝါ-တနည်း၊ နိစ္စဘတ္တာဒိ–မြဲသောဆွမ်း အစရှိသည်ကို၊ အညေပိ - အခြား သူတို့ကိုလည်း၊ အာဏာပေတွာ - စေခိုင်း၍၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ ဓုရံ၊ အဦးပဓာနသည်၊ ဟုတွာ ဒိန္နံ-လှူအပ်သော ဆွမ်းသည်၊ ဓုရဘတ္တံ - မည်၏။

ပဋိဝါနေတိနာမာတိ - ကား၊ နိဝတ္တေတိနာမ - ဆုတ်နစ်စေသည် မည်၏၊ ဩသက္ကေတိနာမ - နောက်သို့သွားစေသည်မည်၏၊ (သက္ကဓာတ်တည် ဂတိ အနက်ဟော)....ပုဗ္ဗနိဝုတ္ထက္ခန္ဓာတိ - ပါဠိဖြင့်၊ ပုရိမဇာတိသု - ရှေးဘဝတို့၌၊ သန္တတိ ပရိယာပန္နေ - ခန္ဓာအစဉ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ အာဟ၊ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓန္တိ - ကား၊ ဝတ္ထာ၊ပေ၊ဇနပဒါဒိ- အဝတ်, တန်ဆာ, ယာဉ်, ရွာ, ဇနပုဒ် အစရှိသည်တည်း၊ [ခန္ဓာနှင့် ဆက်စပ်၍နေသော အဝတ်စသည်ကို ဆိုသည်။]

ခယသမယေတိ – ပါဠိဖြင့်၊ မဂ္ဂက္ခဏံ - မဂ်ခဏကို၊ အာဟ၊....အဓိမုစ္စနဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ အနိဂ္ဂဟိတ ပက္ခန္ဒနသင်္ခါတေန-မနှိပ်အုပ်သည်ဖြစ်၍ ပြေးဝင်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်ပြေးဝင်ခြင်းဟုဆိုအံ့ပ်သော၊) ယထာသုခံ-စွဲ၊ ပဝတ္တနဋ္ဌေန–အားဖြင့်၊ ခီဏာနံ - ကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏၊ အန္တောအဝသာနံ - အဆုံး သည်၊ နိဋ္ဌိတဘာဝေါ - ပြီးဆုံးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ခီဏန္တော - ခီဏန္တမည်၏၊ ဝါ - တနည်း၊ ခီဏာနံ - တို့၏၊ အာဒိကံ်ာလော - အစကာလသည်၊ (ခီဏန္တော - မည်၏၊) တသ္မိံ ခီဏန္တေ - ထိုကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏ အဆုံး၌၊ ဝါ-ထိုကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏ အဆုံးဖြစ်သော အစကာလ၌၊ နိရုဒ္ဓေတိ အာဒီသု - ပုဒ်တို့၌၊ သေ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော - သိကြောင်း အစီ အရင်တည်း။ ။ဒုက နိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

နိက္ခေပကဏ္ဍ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌကထာကထာ အဖွင့်

နယမဂ္ဂဒ္ဒီ - ကား၊ သုတ္တံန္တိပဒဘာဇနီယာဒိနယဂမနံ - သုတ္တန္တဘာဇနီယ အစရှိသောနည်းကို သိစေကြောင်း အစဉ်ကိုဂုင်း၊ အနုလောမာဒိနယ ဂမနဉ္စ - အနုလောမ အစရှိသောနည်းကို သိစေကြောင်း အစဉ်ကိုဂုင်း၊ (အသလ္လက္ခေန္တေန သမာနေတုံ တို့၌စပ်၊) ဟိ - မှန်၊ တ္ထေ - ဤအဋ္ဌကထာကထာ၌၊ တမ္မို - ထို နယမဂ္ဂကိုလည်း၊ အတ္ထေသု-အနက်အရကောက်တို့ကို၊ နိစ္ဆိတေသု-ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီး ကုန်လသော်၊ သုခံ - လွယ်ကူစွာ၊ သမာနေန္တိ-တူအောင်ပြုနိုင်ကုန်၏၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရန္တိ - ကား၊ ကွေနုပညာသာယ ကွေနုပညာသာယ - တခုယုတ် ၅၀, တခုယုတ် ၅၀ သော၊ (ပဋ္ဌသု - ပြဿနာတို့၌ဂုင်း၊) နဝသု နဝသု - ၉ပါးကုန်, ၉ပါးကုန်သော၊ ပဋ္ဌသုစ - တို့၌ဂုင်း၊ လဗ္ဘမာနဿ - ရထိုက်သော ပြဿနာ၏ အဖြေကို၊ ဥဒ္ဓရဏံ - ထုတ်ပြခြင်းကိုဂုင်း၊ (အသလ္လံက္ခေန္တေန သမာနေတုံတို့၌စပ်၊) တေသုယေဝ-ထိုပြဿနာတို့၌ပင်၊ လဗ္ဘမာနာနံ- နှ်သော၊ ဂဏာနာနံ - ဂဏန်းတို့ကို၊ ထပနံ - ထားခြင်းဟူသော၊ ဂဏနာစာရံ - ဂဏန်းတို့ကိုဖြစ်စေခြင်း ထားခြင်းကိုဂုင်း၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဂဏနာစာရော" ဟု ရှိ၏၊ အသလ္လက္ခေန္တေန၌ စပ်ရမည်ဖြစ်၍ "ဂဏာနာစာရံ" ဟုရှိသင့်သည်။] အတ္ထဋ္ဌဒ္ဓါရန္တိ - ကား၊ စိတ္တုပ္ပါဒါဒယော-စိတ္တုပ္ပါဒ် အစရှိကုန်သော၊ ဣမေနာမအာတ္ထာ - ဤမည်ကုန်သော အနက်သဘောတို့သည်၊ ကုသလာဒိကာ - ကုသိုလ်အစရှိသည်တို့တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဥဒ္ဓရဏံ - ထုတ်ဆောင်ခြင်းကိုဂုင်း။

ကဏ္ဍိကံကဏ္ဍိကန္တိ - ကား၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ရူပကဏ္ဍေသု-တို့၌၊ ဝိဘာတ္တေ - ဝေဘန်အပ်ပြီးကုန်သော၊ ပဃဋ္ဋေ - ပြန့်ကြဲကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တရားတို့ကို၊ (ဂန္ထေကုဘဋ္ဌစပ်၊) စတူသုံ၊ပေ၊ အာဒိနာ-ဖြင့်၊ရာသိရာသိဝသေန - အစု အစု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဟ, ဂန္ထေတွာ - သီကုံး၍၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဃဋ္ဋဒဂါစ္ဆကာ - ဃဋ္ဋသဒ္ဒါ, ဒဂါစ္ဆက သဒ္ဒါတို့သည်၊ ကဏ္ဍိကဝေဝစနာနေဝ - ကဏ္ဍိက သဒ္ဒါ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ်တို့သာတည်း။

× × × × × × +

သုတ္တန္တာ၊ပေ၊ဂမနံ။ ။သုတ္တန္တဘာဇနီယာဒိ၌ အာဒိဖြင့်ဝိဘင်းအတွက်အဘိဓံမ္မဘာဇနီယ ပဋ္ဌာပုဏ္ဏကနည်းကိုဂုင်း, ဓာတုကထာအတွက် သင်္ဂဟ အသင်္ဂဟစသောနည်းကိုဂုင်း, ပုဂ္ဂလပညတ်အတွက် ကေကစသော နည်းကိုဂုင်း, ကထာဝတ္ထုအတွက် သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌစသော နည်းကိုဂုင်း, ယမိုက်အတွက် မူလမူလစသော နည်းကိုဂုင်း ယူပါ၊ အနုလောမာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ပဋ္ဌာန်းအတွက် ပစ္စနီယ စသောနည်းကိုယူပါ။

ဏ္ဍေ၊ပေ၊နိဋ္ဌိတေသု။ ။ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်ဂုင်း, ကာမာဝစရစသော ဘုံအထူးနှင့်ယှဉ်ပုံအားဖြင့်ဂုင်း "ကုသလာဓမ္မာ" စသော မာတိကာပုဒ်တို့၏ အနက်ဘို့ကို ဆုံးဖြတ်အပ်ကုန်ပြီးဖြစ်လျှင် ထိုနယဂမနကိုလွယ်ကူစွာတူအောင်ပြုနိုင်ကြသည်၊ [သမာနေန္တိကို "သမာနံ ကရောန္တိ" ဟု နီဒါနကထာ၌ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

ပန—ဆက်၊ ဧဋ္ဌ-ဤပါဠိတော်၌၊ စတူသု ဘူမိသု ကုသလန္တိ-ဟူ၍၊ ကေ ဝစနနိဒ္ဒေသော—ကေဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ စတုဘူမကာနံ — ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလဖဿာဒီနံ — ကုသိုလ်ဖဿ အစရှိသည်တို့၏၊ ကုသလ ဘာဝေ — ကုသိုလ်၏အဖြစ်၌၊ ကေတ္တူပဂမနတော — တခုတည်း၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍရူပကဏ္ဍေသု-တို့၌၊ စတု၊ပေ၊ ဝသေန - ဘုံ၄ပါး၌ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ် အစရှိသည်တို့၏အစုမ်းဖြင့်၊ ဝိညာတ ဓမ္မသ-သိအပ်ပြီးသောတရားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အယုံအတ္ထုဒ္ဓါရ ဒေသနာ-ဤအတ္ထုဒ္ဓါရဒေသနာကို၊ အာရဒ္ဓါ-အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ရူပကဏ္ဍတို့၌၊ စတူသု-နှင့်သော၊ ဘူမိသု-ဘုံတို့၌၊ ယံ ကုသလံ-ကို၊ ယာဝဝိညာတံ - သိအပ်သည့်တိုင်အောင်၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမေဓမ္မာ - (စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌ ဝေဖန်အပ်ပြီးသော) ဤတရားတို့သည်၊ ကုသလာ—ကုသိုလ်တို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။ [“ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ”ဟူသော နိဂုံး၏ဆိုလိုရင်းအနက်တည်း။]

ကုသလတ္တိကဝိတ္ထာရော—ကုသလတိက်၏အကျယ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးစိတ္တုပ္ပါဒ ကဏ္ဍ၌၊ ယဒိပိ ဝိညာတော—အကယ်၍မူလည်း သိအပ်ပါပေပြီ၊ တထာပိ—ထိုသို့ပင် သိအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ တတ္ထ—ထိုစိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌၊ ဓမ္မာ - တရား တို့ကို၊ သမယဝသေန—သမယ၏ အစုမ်းဖြင့်ငင်း၊ ဖဿာဒိသဘာဝဝသေနစ— ဖဿအစရှိသည်တို့၏ သဘောအစုမ်းဖြင့်ငင်း၊ ဝိဘတ္တာ-နှ်သည်၊ (ဟုတ္ထ)၊ ဘိန္နာ-ကွဲပြားသော တရားတို့ကို၊ ဝိညာတာ-သိအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ ကေသ္မိံ — သော၊ လက္ခဏေ - အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ၌၊ သမာနေတ္ထာ— အတူပြု၍၊ နှ (ဝိညာတာ)-မသိအပ်ကုန်၊ ဟသ္မာ, တတ္ထ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တံ—ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ သမယာဒိဓေဒံ -သမယ အစရှိသောအပြား

စတ္ထပန၊ပေ၊ဂမနတော။ ။ပါဠိတော်၌“စတူသု၊ပေ၊ကုသလံ”ဟု အဘယ့် ကြောင့် ကေဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပါသနည်းဟုမေးဘွယ်ရှိ၍ ပါဠိတော်စာသွားကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့်“ထေပန” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဘုံ ၄ ပါးတို့၌ဖြစ်သော ကုသိုလ် ဖဿစသော ၄ မျိုးဖြစ်၍ များသော်လည်း ထိုကုသိုလ် ဖဿ ဝေဒနာ စသည်တို့က ကုသိုလ်အဖြစ်၌တခုတည်းအဖြစ်သို့ကပ်ရောက်ကြသောကြောင့် (ဇာတျာပေက္ခနည်း အားဖြင့်)“ကုသလံ”ဟု ကေဝုစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူပါသည်။ [ကေဝစနနိဒ္ဒေသော နေရာဝယ်အနုဋ္ဌိကာ၌“အဝိသိဋ္ဌနိဒ္ဒေသော-သာမညအားဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း”ဟု ပါဠိ ရှိ၏။]

ယဒိဒိ ကုသလတ္တိကဝိတ္ထာရော။ ။စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ရူပကဏ္ဍတို့၌ဘုံ ၄ ပါး၌ ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်စသည်ကို သိပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍကို အား ထုတ်အပ်လျှင်“အဘယ့်ကြောင့် သိအပ်ပြီးသောကုသိုလ်၏နိဒ္ဒေသ (အကျယ်)ကို

ကို၊ ဝဇ္ဇတ္ထော–ကြဉ်၍၊ သဗ္ဗဘေဒဘိန္နာနံ–အလုံးစုံသောအုပြားအားဖြင့် ကဲ့ပြားကုန်သောကုသိုလ်တို့ကို၊ ကေသ္မိ - သော၊ကုသလာဒိလက္ခဏော-ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏ လက္ခဏာ၌၊သမာနေတ္ထော–၍၊ဗောဓနတ္ထံ - သိစေခြင်းအကျိုး ၄၂၊ ဣစ – ဤအင်္ဂကထာကဏ္ဍ၌၊ ကုသလတ္တိကနိဒ္ဒေသော – ကုသလတိုက်၏ နိဒ္ဒေသကို၊ပုန, ဝိဘတ္တော–ပြီ။

စ–ဆက်၊တ္ထေ-ဤအင်္ဂကထာကဏ္ဍ၌၊ ကော်ဝစနေန - ကောဝုစ်ဖြင့်၊ ကုသလ နိဒ္ဒေသံ–ကုသိုလ်ကို အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း စကားကို၊ ကတ္တော - ပြုပြီး၍၊ ဗဟု ဝစနေန-ဗဟုဝုစ်ဖြင့်၊နိဂမနသာ – နိဂုံးအုပ်ခြင်း၏၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သော၊ ဓမ္မာနံ – ဓမ္မတို့၏၊ ကုသလတ္တေ – ကုသိုလ်၏ အဖြစ်၌၊ ကေတ္တာ(ပဂမနံ – သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ)–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)ကသ္မာ, ကေဝစနေန–ကေဝုစ်ဖြင့်၊ ပုစ္ဆာပိ - ပုစ္ဆာကိုလည်း၊ နာ ကတာ–ပြုတော်မမူအပ်သနည်း၊ ဉဒ္ဒေသေ-မာတိကာဉဒ္ဒေသ၌၊ ကုသလသဒ္ဒဿ-ကုသလသဒ္ဒါ၏၊ ဓမ္မဝိသေသန ဘာဝတော–ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ဝိသေသန၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊တဗ္ဘိသေသ နာနံ–ထိုကုသိုလ်သော ဝိသေသနရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ - ဓမ္မတို့၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတတ္တာ-ကြောင့်၎င်း၊ တေသံ-ထိုဓမ္မတို့၏၊ အနိဒ္ဓါရိတသဒ်ါဝိသေသတ္တာစ-မထုတ်ပြအပ်သေးသော အရေအတွက်အဲ့ထူး ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၎င်း၊ (ကေဝစနေန ပုစ္ဆာပိ နာ ကတာ၊)နိဒ္ဒေသေပန - နိဒ္ဒေသဌာနကား၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဝိညာတာဟိ-သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ စတူဟိ–န်သော၊ ဘူမိဟိ–တို့ဖြင့်၊ ကုသလေ-တို့ကို၊ ဝိဿဿေတ္ထာ-အထူးပြု၍၊ ဒဿေတိ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ စတူသု ဘူမိသု ကုသလန္တိ - ဟူ၍၊ကေတ္တံ - တခုတည်း၏ အဖြစ်ကို၊ နေတ္ထာ–ဆောင်၍၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်၏၊ ဟိ-မှန်၊တ္ထေ–ဤ

ဤ၌ ထပ်၍ဝေဘန်အပ်ပါသနည်း''ဟုမေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် ''ယဒိဝိ ၊ပေ၊ ဣဒ ကုသလတိကနိဒ္ဒေသော ပုနဝိဘတ္တော''ဟု မိန့်သည်၊ဆိုလိုရင်းကား....ရှေးဦးအကျယ် သိအပ်ပြီးဖြစ်သော်လည်းထိုတရားတို့ကိုတခုတည်းသောအနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ ဦးဌာန်ဌာန်ဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာဦးဌာန်ဌာန်, အဝိပါကလက္ခဏာဦးဌာန်ဌာန်, ပေါင်း၍ မသိရသေး၊ ထိုသို့ ပေါင်း၍သိစေခြင်းငှါဤကဏ္ဍာဦးကုသလတိကအကျယ်ကိုထပ်၍ဝေဘန် အပ်ပါသည်–ဟူလို။

ဇ္ဈေ၊ပေ၊ဝုတ္တမေဝ။ ။''စတူသု ဘူမိသု ကုသလံ''ကိုရည်ရွယ်၍ ''ကေဝစနေန ကုသလနိဒ္ဒေသံ ကတ္တာ''ဟု မိန့်သည်၊ ထိုသို့ကေဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပြီးနောက် ''ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ''ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်ခြင်းကို''ဗဟုဝစနေန နိဂမနံ'' ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ဗဟုဝုစ်ဖြင့် နိဂုံးအုပ်ခြင်းကား ပုစ္ဆာအားလျော်အောင် အုပ်ခြင်း, (ပုစ္ဆာနုသန္ဓိဗဟုဝုစ်အားဖြင့် အုပ်ခြင်း) ဟု နိဂ္ဂဟကဏ္ဍာအသစ်တခုကနိဒ္ဒေသ၌ အင်္ဂကထာ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ–ဟူလို။

နိဒ္ဒေသ၌၊ ကုသလပဒံ – ကုသလံပုဒ်သည်၊ ပဓာနံ – ပဓာနတည်း၊ တဉ္စ-ထို ကုသလံပုဒ်သည်လည်း၊ ဝိသေသိတဗ္ဗာနပေက္ခံ-ဓမ္မဟူသော ဝိသေသျကို ငဲ့ခြင်း မရှိဒသာ၊ ကုသလာကာရမေဝ · ကုသိုလ်၏ (အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက လက္ခဏာ ဟူသော) အခြင်းအရာကိုသာ၊ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေ-သဘောဝ၌၊ ဌိတံ-တည် သည်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဧကတ္တမေဝ-ကိုသာ၊ ဥပါ ဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ပဝတ္တတ်-၏၊ ဘေဒံ-ကုသိုလ်အပြားကို၊ (ဥပါဒါယ) န(ပဝတ္တတိ)၊ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

["စတူသုဘူမိသု ကုသလံ"ဟု ဧကဝုစ်ဖြင့် ဟောလျှင် "ဒ္ဝါဒသအကုသလ စိတ္တာပ္ပါဒါ"ဟု အဘယ်ကြောင့် ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြန်သနည်း ဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့်"ဒ္ဝါဒသ ၊ပေ၊ တ္ထောပိ" စသည်မိန့်။]ဒ္ဝါဒသ ၊ပေ၊ တ္ထောပိ-ဤပါဠိတော်လည်း၊ပဌမာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒေါ-ပဌမအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို၊ သမယဖဿာဒိဝသေန – သမယ, ဖဿအစရှိသည် တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘေဒံ-အပြားကို၊ အနာမသိတွာ-၍၊ သောမနဿ၊ပေ၊ ဘာဝေ-သောမနဿ သဟဂုတ် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၏အဖြစ်၌၊ ကေတ္တံ နေတွာ ဝုတ္တော၊ဝေံ-တူ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဒ္ဝါဒသမော-၁၂ ခုမြောက် အကုသိုလ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊(တာဝ-ထို့ဒ္ဝါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်တို့ဝင်းအောင်၊ ဝုတ္တော၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ဒ္ဝါဒသ၊ပေ၊စိတ္တုပ္ပါဒါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊[စိတ်တခုစီတုန်းက ဧကဝုစ်ဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒ် ၁၂ ဖြစ်သောအခါ၌ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဟော တော်မူသည်-ဟူလို၊]ဧဝံ-တူ၊စတူသုဘူမိသု ဝိပါဓကာတိ အာဒိသုပိ-စတူသု ဘူမိသုဝိပါဓကာ အစရှိသော ပုဒ်ဘို့၌လည်း၊ ယထာယောဂံ-စွာ၊ ယောဇေ တဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏။

စိတ္တုပ္ပါဒါတိ ဇာတ-၌၊ ဇာတ-ဤစေတသိက်အပေါင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပ္ပါဒေါ-မည်၏၊ ကိံ—အဘယ်သည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ စိတ္တဿ—၏၊ဥပ္ပါဒေါ—ဖြစ်ရာစေတသိက်အပေါင်းတည်း၊စိတ္တုပ္ပါ ဒေါ-အပေါင်း၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ အဝယဝေန-အစိတ်ဖြစ်သော စေတသိက်ဖြင့်၊ သမုဒါယောပလက္ခဏဝသေန—အပေါင်းဖြစ်သော စိတ် စေတသိက်ကို မှတ် သားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိ – ဖြစ်သင့်၏၊ ဟိ – လဒ္ဓ ဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံသတိ—ဒသသ်၊ (အစိတ်ဖြစ်သော စေတသိက်ဖြင့် အပေါင်း

ယထာယောဂံယောဇေတဗ္ဗံ။ ။စတူဟိ ဘူမိဟိ အာဓာရကာဘူတာဟိဝိသေသေတွာ သမယဖဿာဒိဘေဒံ အနာမသိတွာ ဝိပါကာဘာဝေ ကေတ္တံနေတွာ စတူသု ဘူမိသုဝိပါကာတိ ဝုတ္တံတိယော ဇေတဗ္ဗံ၊သေနယော တိသုဘူမိသုကြိယာမျာကတံတိ အာဒိသုပိ—၊အနု။

ဖြစ်သော စိတ်ဧစေတသိက်ကို မှတ်သားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် အနက်ဖြစ်လေသော်၊) စိတ္တစေတသိကရာသိ - စိတ်, စေတသိက် အစုသည်၊ စိတ္တပ္ပါဒေါ – စိတ္တုပ္ပါဒမည်၏၊ ဣတိ–အနက်သည်၊ သိဒ္ဓေါ–ပြီးစီးသည်၊ဟောတိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန – ဋ္ဌကား၊ စိတ္တဓမဝ ဥပ္ပါဒေါ စိတ္တုပ္ပါဒေါတိ - ဟူ၍၊ အညဿ-စိတ်မှတပါးသော၊ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ–ဖြစ်တတ်သော ရုပ်ကို၊ နိဝတ္တ နတ္ထံ–နစ်ဧစခြင်းအကျိုးငှါ၊စိတ္တဂုဟာဏံ–စိတ္တဟူသော ဝိဒသသနသဒ္ဒါကို၊ကတံ-ပြီ၊ စိတ္တဿ-၏၊ အနုပ္ပဇ္ဇနကဘာ ဝနိဝတ္တနတ္ထံ-မဖြစ်ဘတ်သည်၏အဖြစ်ကို နစ်ဧစခြင်းအကျိုးငှါ၊ဥပ္ပါဒဂုဟာဏံ-ဥပ္ပါဒသဒ္ဒါကို၊(ကတံ)၊ဝါ - တနည်း၊စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ-ဋ္ဌ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီတိ – ဟူ၍၊ စိတ္တဿ - ၏၊ဥပ္ပဇ္ဇနက ဘာဝေါ–ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ပါဟဇ္ဇော-ထင်ရှားပြီ၊ဣတိကတ္တာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊စိတ္တမေဝဥပ္ပါဒေါတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊အနုပ္ပဇ္ဇနကဿ–မဖြစ်တတ်သော၊ နိဝတ္တေတဗ္ဗဿ - သော၊ စိတ္တဿ-၏၊ သဘာဝေါ - ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ဥပ္ပါဒဂုဟာဏံ - ဥပ္ပါဒသဒ္ဒါကို၊ နကတံ-မပြု အပ်သည်မဟုတ်၊ (အချို့စာအုပ်တို့ဠဲ နမပါ၊) ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ အယံ အတ္ထော–ဤအနက်ကို၊ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိတိ အာဒိသုဝိယ – တို့ဠဲကဲ့သို့၊ စိတ္တပ္ပဓာနော – စိတ်ဟူသော ပဓာနရှိသော၊ နိဒ္ဒေသော–အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်းစကားတည်း၊ ဣတိ ကတ္တာ-ကြောင့်၊ဝုဒ္ဓေါ၊ဣတိဒဋ္ဌမေဝ၊ [ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏာနိဠဲဝိညာဏကို ပဓာနထားသကဲ့သို့စိတ္တုပ္ပါဒါဒါဠဲလည်း စိတ်ကိုပဓာနထားသည်-ဟူလို။]

ဆသုဒ္ဓါရေသူတိတ္ထော–ဠဲ၊ ပဉ္စဒ္ဓါရေ-ဠဲ၊ ဝတ္တမေဝ – ပရိတ္တာရုမဏ ဟု အထူး ဆိုဘွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ [ပဉ္စဒ္ဝါရိက စိတ်တို့က ကေန် ပရိတ္တာရုမဏ ဖြစ်သောကြောင့် ဤသန္ဓိရဏစိတ်၏ ပဉ္စဒ္ဝါရဝယ် တဒါရုံကိစ္စ တပ်ခိုက်ဠဲ ပရိတ္တာရုမဏ ဖြစ်ကြောင်းမှာ အထူး ဆိုဘွယ် မလိုဘော့ပါ–ဟူလို၊] မနောဒ္ဓါရေပိ-ဠဲလည်း၊ ပရိတ္တာရုမဏဓမဝ – ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဇဝနံ - ဇောဏောက်သို့၊ တဒါရုမဏသန်းတံ – ဟဒါရုံဟု ဆိုအပ်သော၊ ဘဝင်ံ – ဘဝင်သည်၊ အနုဗန္ဓတိ – အစဉ်လိုက်၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တနည်း)ဟိ(ယသ္မာ)၊တံ-ထိုတဒါရုံဟူ ဆိုအပ်သော ဘဝင်သည်၊ပရိတ္တာသ-ကာမဖြစ်ဒသော၊ ကမ္မသ-ကံ၏၊ဝိပါဓကော-အကျိုးတည်း၊ ဝိပါဓကော၀-အကျိုးဟူသည်လည်း၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရုမဏာနုဘဝနံ-ဣဋ္ဌာရုံအနိဋ္ဌာရုံကို ခံစားတတ်သော

စိတ္တုပ္ပါဒေါတိ၊ပေ၊သိဒ္ဓေါ။ ။ဥပ္ပဇ္ဇတိတ္ထောတိ ဥပ္ပါဒေါ၊စိတ္တသ+ဥပ္ပါဒေါ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-စိတ်၏ဖြစ်ရာစေတသိက်အပေါင်း၊ဤနည်းအရစေတသိက်သာတိုက်ရိုက်ရသော်လည်း အစိတ်ဖြစ်သော စေတသိက်အပေါင်း အမည်ကို စိတ်ရောစေတသိက်ပါပေါင်းစပ်နေသော အပေါင်းဠဲတင်စား၍ကဒေသုပစာရ(အဝယဝုပစာရ) အားဖြင့် စိတ်စေတသိက် ၂ ပါးစုံကိုပင် "စိတ္တုပ္ပါဒ" ဟုခေါ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးတော့၏။

သဘောတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဝိပါကော–အကျိုးသည်၊ ကမ္မာနုရူပေါ–ကံအား လျော်သည်။ ဟောတိ–ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရိတ္တကမ္မဝိပါကော-ကာမ ဖြစ်သော ကံ၏အကျိုးသည်၊ ပရိတ္တာရဏသော၀ - ကာမအာရုံကိုသာ၊ အနုဘ၀နံ-ခံစားသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ,သဗ္ဗံ-သော၊ တဒါရမဏံ–ကို၊ ပရိတ္တာရမဏံတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ယဒိဧဝံ–ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ မဟဂ္ဂတဝိပါကောပိ – မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်သည်လည်း၊ မဟဂ္ဂတာနုဘ၀နမေ၀–မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကိုခံစားတတ်သည်သာ၊ အာပဇ္ဇတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိစေ-ဤသို့စောဒနာအံ့၊ န–မဖြစ်(ကသ္မာ)၊ သမာဓိပဓာနဿ– ပြဋ္ဌာန်းသော သမာဓိရှိသော၊ အပ္ပနာပ္ပတ္တဿ–အပ္ပနာသို့ ရောက်သော၊ သညာဝဿာရမဏဿ – သညာ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်းစသော အာရုံရှိသော၊ ကမ္မဿ– မဟဂ္ဂုတ်ကံ၏၊ ဝိပါကေန–ဝိပါက်သည်၊ တာဒိသေနေ၀ - ထိုကံကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်၊ ဘ၀ဘဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ထိုက်ဘာ၌ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ,သမာဓိသုခါနုဘ၀နဘူတော-သမာဓိချမ်းသာကိုခံစားတတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သောပိ-ထိုဝိပါက်သည်လည်း၊ ကမ္မာနုရူပတော ယော၀-ကံအားလျော်သောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ကမ္မာရမဏော-ကံ၏ အာရုံဟူသော အာရုံရှိသည်၊ (မဟဂ္ဂုတ်ကံ၏အာရုံဖြစ်သော ပထဝီကသိုဏ်းစသော အာရုံရှိသည်၊) ဟောတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ စ– ဆက် ကမ္မာနု ရူပတော၀ေ- ကံအားလျော်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ တဒါရမဏံ–သည်၊ပရိတ္တာရမဏံ–ကာမအာရုံရှိသည်၊ (သမာနံ)ပိ–သော်လည်း၊ မဟဂ္ဂတဇ၀နံ–မဟဂ္ဂုတ်ဇောသို့၊ နာနုဗန္ဓတိ-မလိုက်၊ [မဟဂ္ဂုတ် အဘိညာဉ်ဇောက် ရူပါရုံ သဒ္ဒါရုံကို အာရုံပြုသော်လည်း ထိုအဘိညာဉ် ဇောနောက်သို့ တဒါရုံ မလိုက်-ဟူလို၊] တတော၀ေ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ကမ္မာနုရူပ ဖြစ်သောကြောင့်

ယဒိ၊ပေ၊စေ။ ။"ယဒိ"ကို "ပရိတ္တကမ္မဿ ဝိပါကော ပရိတ္တာရမဏသ္မေ၀ အနုဘ၀နံ ယဒိ ဟောတိ"ဟုတွဲပါ၊ ဤသို့ပရိတ္တကံ၏ အကျိုးဝိပါက်ဖြစ်သော တဒါရုံက ပရိတ္တအာရုံကိုသာ ခံစားနိုင်လျှင်.... "မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်လည်း မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကိုသာခံစားနိုင်၏"ဟူသော အနက် ဖြစ်နေ၏၊ အမှန်ကား– မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက်တို့မှာ ပထဝီကသိုဏ်းစသော ပညတ်အာရုံများကို ခံစားပါသည်၊-ဟူလို။

န၊ပေ၊ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ။ ။သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသော်လည်း အပ္ပနာသို့မရောက်သော ဥပစာရသမာဓိကံများရှိသေးသောကြောင့် "အပ္ပနာပ္ပတ္တာဿ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ထိုကံသည်သညာ၏အစွမ်းကြောင့်ထင်လာသောအာရုံရှိသောကြောင့်"သညာဝဿာရမဏဿ"ဟုဝိသေသနပြုပြန်သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းတုန်းက ပရိကမ်သညာ၏အစွမ်းကြောင့် ထင်လာသော ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံကို(ပထဝီကသိုဏ်းစသည်ကို) "သညာဝသံ+အာရမဏာံယဿာတိ"ဟူသော၀စနတ္ထအရ"သညာဝသာရမဏ"ဟုဆိုသည်။

ပင်၊) ပဋိသန္ဓိအာဒိဘူတော-ပဋိသန္ဓေ အစရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရဝိပါကော-သည်၊ ကမ္မနိမိတ္တမ္မို – ကမ္မနိမိတ်ကိုလည်း၊ ပရိတ္တမေဝ-ကာမသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာရမ္မဏံ-ကို၊ ကရောတိ၊ မဟဂ္ဂတံ (ဝါ)- မဟဂ္ဂုတ် အာရုံကိုဂုဏ်း၊ အပ္ပမာဏံဝါ– လောကုတ္တရာ အာရုံကိုဂုဏ်း၊ (အာရမ္မဏံ) နှ (ကရောတိ။)

ပန–ဆက်၊ ယသ္မာ,မဟဂ္ဂတာရမ္မဏော–မဟဂ္ဂုတ်အာရုံရှိသော၊ ဓမ္မော-သည်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏဿ-ကာမ အာရုံရှိသော၊ ဓမ္မဿ-အား၊ ကမ္မပစ္စယေန–နာနက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော – ကျေးဇူးပြုသည်၊ (ဟောတိ)၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏော– လောကုတ္တရာ အာရုံရှိသော၊ ဓမ္မော–သည်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏဿ-သော၊ ဓမ္မဿ–အား၊ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)၊ ဣတိ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ စ–ဆက်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏော-ကာမအာရုံရှိသော၊ မဟဂ္ဂတ ပ္ပမာဏဝိပါကော – မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက် လောကုတ္တရာ ဝိပါက်သည်၊ နှ အတ္ထိ၊ ဣတိအတ္ထုဒ္ဓါရကဏ္ဍဋ္ဌီလည်း၊ သဗ္ဗကာမာဝစရ ဝိပါကာနံ-အလုံးစုံသော ကာမာဝစရ ဝိပါက်တို့၏၊ ပရိတ္တာရမ္မဏတာဝ – ကာမအာရုံ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ၊ တသ္မာ,ကမ္မာနုရူပတော–ကံအားလျော်သောအားဖြင့်၊ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာရမ္မဏမ္ပိ – မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ လောကုတ္တရာ အာရုံ ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပရိတ္တကမ္မံ–ကာမာဝစရကံသည်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ယဒိ ဒေတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ကမ္မဂတိနိမိတ္တာရမ္မဏမေဝ-ကံအာရုံ ဂတိနိမိတ်အားရုံရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ပဋိသန္ဓိ)ဒေတိ၊ ပဝတ္တိဝိပါကမ္ပိ-ပဝတ္တိဝိပါက်ကိုလည်း၊ ရူပါဒိ ပရိတ္တာရမ္မဏမေဝ – ရူပါရုံအစရှိသော ကာမအာရုံရှိသော ဝိပါက်ကိုသာ၊ (ဒေတိ)၊ ဣတိ ဧဝဒိတပ္ပံ။

[ရဟန္တာတို့၏ အဟိတ်ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဖြင့် ပြုံးရယ်နိုင်ပုံကိုပြလို၍ "ခီဏာသဝါနံ" စသည်မိန့်၊]ခီဏာသဝါနံ-ရဟန္တာတို့၏၊ ဝါသနာဝေသန-ဝါသနာ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သတိဝိပ္ပယုတ္တဟသနံ– သတိနှင့် မယှဉ်သော ပြုံးရယ် ခြင်းသည်၊ ပဝတ္တမာနံ–သော်၊ ပရိတ္တာသေဝ–ကာမအာရုံတို့ဥစ္စာသာ၊ ပဝတ္တတိ၊ ဣတရေသု–ကာမအာရုံမှတပါးသော မဟဂ္ဂုတ်စသောအာရုံတို့ဥစ္စာ၊ နှ(ပဝတ္တ

ယသ္မာပန၊ပေ၊ဝေဒိတပ္ဗံ။ ။ယသ္မာပနာတိ အာဒိနာ ပါဠိယာဝ ယထာဝုတ္တံ အတ္ထံနိဿိနောတိ၊နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော ဟိ ဇော်အမိပ္ပေတော,ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဘိန္နာရမ္မဏတာယ ဝုတ္တတ္တာ၊ နှ ဧာတိ အာဒိနာ ပရိတ္တာဝိပါကာဧဝ ဣဓ ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဝုတ္တာတိ ဒဿေတိ၊ဣဓာတိ ဣမသ္မိံအတ္ထုဒ္ဓါရကဏ္ဍေ၊ –အနု။–ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော"အရ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို ယူရသည်၊ မှန်၏– သဟဇာတကမ္မဖြစ်လျှင် ပစ္စည်းနှင့်ပစ္စုပ္ပန်တို့ အာရုံမပြားနိုင်။

တိ)၊ (ကသ္မာ)၊ ကိလေသဝိရဟေး—ကိလေသာတို့၏ကင်းခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) တာဒိသ၊ ပေ၊ ဘာဝေတာ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သတိဝိပဿနာဘာသနအကြောင်းဖြစ်ခြင်း၏မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ, တဿ—ထိုဟာသိတုပ္ပါဒ်၏၊ ပရိတ္တာရုမဏတာ—ကို၊ ဝုတ္တာ။

ဒိဏာသဝါနံ-တို့၏၊အသက္ကစ္စဒါနာဒီနိ-လေးလေးစားစားမပြုမူ၍ပေးလှူခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-မလေးမစားပေးလှူခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အာဒရာကရဏာဝမဿနေဝ-လေးစားမှုကို မပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဓေဒိတဗ္ဗာနိ-နံ၏၊ကောသဇ္ဇာဒိ အကုသလဝေသန- ပျမ်းရိခြင်းအစရှိသော အကုသိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ နု(ဓေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ ဟိ—မှန်၊ တေ—ထိုရဟန္တာတို့သည်၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိသဗ္ဗုဿုက္ကာ— ငြိမ်းအေးပြီးသောအလုံးစုံသောကြောင့်ကြရှိကုန်သော၊ ဥတ္တမပုရိသာ-မြတ်သော ယောကျ်းတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုရဟန္တာတို့၏၊ အာဒရာကရဏဥ္စ—လေးစားမှုကို့ မပြုခြင်းဟူသည်လည်း၊ နိရုဿုက္ကတာဓေ— ကြောင့်ကြမှုမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သာတည်း၊ ဣတိဓေဒိတဗ္ဗာ။ [အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အတိပ္ပဂုဏာနံ တိဝစနံ-စကားသည်၊ နိရာဒရသ- လေးစားခြင်းမရှိသော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စဝေက္ခဏာသ — ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ်၏၊ ဝိသယဒဿနံ—အာရုံကို ပြကြောင်းစကားတည်း၊ တဿဝါတိ - ထိုဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ်၏သာ အာရုံဟူ၍၊ ဝိသယနိယမနံ - အာရုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ကြောင်းစကားသည်၊ နု မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တသပ် - ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်၏ လည်း၊ အတိပ္ပဂုဏာနံ — အလွန် အဝါး ဝစ္ဆာလေ့လာအပ်ပြီးသောစျာန်တို့၏၊ ဝိသယတာ-အာရုံ၏အဖြစ်သည်၊ သုဋ္ဌုတရံ-သာ၍လွန်စွာ၊ ဟောတိဓေ—ဖြစ်နိုင်သည်သား၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစ္ဆာလေ့လာအပ်ပြီးသော၊ ဂန္ဆံ-ကျမ်းစာကို၊ သဇ္ဈယန္တော-သရဇ္ဈယ်သူသည်၊ ဒဲတ္တယော-၂ခု ၃ခု ကုန်သော၊ ဝါစနာမဂ္ဂ- ဆိုစေအပ်သော အစဉ်တို့ကို၊ ဝါ—ပို့ချအပ်သောအစဉ်တို့ကို၊ ဂတေပိ— လွန်သွားသည်တို့ကိုလည်း၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တသတိမန္တေန— ဉာဏဝိပ္ပဟုတ်သတိရှိသူသည်၊ သဇ္ဈယိတတ္တာ- သရဇ္ဈာယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နု သလ္လက္ခေတိယထာ-မမှတ်သားမိလိုက်သကဲ့သို့၊ ဓေဝံ-

---

ကိလေသဝိရဟေ။ ။အဝိတရာဂါနံ အပရိတ္တေပိ ကဉ္စုစိ အာရမဏော သိယာ စေတသော ဥပ္ပါလာဝိတဟ္တာနိ (ရဟန္တာမဖြစ်သေးသူတို့မှာ ကာမအာရုံမဟုတ်သော အခြို့အာရုံ၌ စိတ်၏ပေါ်လွင်သည်၏အဖြစ်သည်ရှိရာသေးသောကြောင့်) ကိလေသဝိရဟေတိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ၊ —အနှုံ၊ ကိလေသာကင်းပြီးသော ရဟန္တာတို့၌ကာမအာရုံ၌သာ သတ်ဝိပဿနာဘာသန ဖြစ်နိုင်၏၊ အခြားသောမဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာအာရုံများ၌ သတိဝိပဿနာဘာသနဖြစ်ဘို့ရန် အကြောင်းမရှိ—ဟူလို။

၃၁ မူလဋီကာ (စ) (ခ)

တူ၊ပဂုဏ္ဍာဒနသုပိ– အဝါးဝစ္ဆာ လေ့လာအပ်ပြီးသော စျာန်တို့ဌ်လည်း၊ ပဝတ္တိ-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ပစ္စဝေက္ခဏာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ်ိပဂုဏာနံတိ အာဒိ– အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစ်နံ သင်္ဂဟကာရဆော) အာဟ။[အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိယယဌ်ဖြထားပြီ။]

ကသိဏနိမိတ္တာဒိ ပညတ္တိတိ-ပါဠ်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ-ဌ်၊ ဒဿိဘံ-ပြအပ်ပြီးသော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဥပါဒါပညတ္တိံ– ဥပါဒါပညတ်ကို၊ အာဟ၊ပန-ဆက်၊တံ–ထို ဥပါဒါပညတ်ကို၊ (ဝဒန္တိဌ်ဖစပ်၊) ရူပါဒယောဝိယ– ရုပ်အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ အဝိဇ္ဇမာနော- ထင်ရှားမရှိသော၊(အဒတ္ထာစ-အနက်သည်ရင်း၊) ဝိဇ္ဇမာနော-သော၊အတ္ထောစ– သည်ရင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအာစရိယာဝဒန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ သမ္မုတိသစ္စေ- သမ္မုတိသစ္စာဌ်၊ ဝုစ္စမာနာနံ-ဆိုအပ်သောအနက်တို့၏၊ ကသိဏ၊ပေ၊ မတ္တတော– ကသိုဏ်းနိမိတ် အစရှိသော စကား၏ တည်ရာမျှ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ဝစနဝေါဟာရေနေဝ-စကားအသုံးအနှုန်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ပညတ္တိတိ–ပညတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဟိ–မှန်၊ တဿ- ထိုသမ္မုတိသစ္စာကို၊ ပညာပနံ– အပြားအားဖြင့် သိစေကြောင်းစကားသည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ– အဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ တဿ– ထိုသမ္မုတိသစ္စာကို အပြားအားဖြင့် သိစေကြောင်းစကား၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္တံ·အဝိဇ္ဇမာန၏အဖြစ်ကို၊ အဋ္ဌကထာယံ-ဌ်၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ အဝိဇ္ဇမာနံပိ-ထင်ရှားမရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ တံ- ထိုသမ္မုတိသစ္စာကို၊ ဝိဇ္ဇမာနမိဝ- ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့၊ ဂဟေတ္ဝာ-၍၊ ပဝတ္တေန္တိ-ဖြစ်သော၊ သညာယ-သညာ၏၊ ပရိတ္တာဒီသု- ကာမဘရူး အစရှိသည်တို့တွင်၊

အဝိဇ္ဇမာနော ဝိဇ္ဇမာနော။ ။ရုပ်သည် ပထဝီစသော သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏၊ ဖုသနစသော သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ ဤသို့တရားတမျိုးကိုပင် "အဝိဇ္ဇမာန ဝိဇ္ဇမာန" ဟု ဟုမျိုးရသကဲ့သို့ ပြအပ်ခဲ့သောပညတ်များလည်း ပရမတ္ထအားဖြင့်ထင်ရှားမရှိသောကြောင့်အဝိဇ္ဇမာနလည်းဟုတ်၏၊ သမ္မုတိသစ္စာ(လောကအပြော)အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့် ဝိဇ္ဇမာနလည်းဟုတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုပညတ်ကို "နဝတ္တမ္မအာရုံ" ဟုခေါ်၍ ထိုပညတ်ကို အာရုံပြုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို "နဝတ္တမ္မံ+အာရမ္မဏံ ယေသံ" ဟုဗဟုဗ္ဗိဟိဝစနထွဲပြု၍ "နဝတ္တမ္မာရမ္မဏာ"ဟုခေါ်ရသည်။

သမ္မုတိသစ္စေ ပန။ ။[ဋီကာတေအညထာ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော်အခြင်းအရာမှတပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်)အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိံဒသေတုံ သမ္မုတိသစ္စေပနာတိ အာဒိမာဟ၊–အနု။] သမ္မုတိသစ္စေကို "ပညတ္တိတိ ဝုစ္စတိ"ဌ်စပ်၊ဝုစ္စမာနာနံကိုဝါစာဝတ္ထုမတ္တကတော်ဌ်စပ်၊ဤဋီကာဆရာသည် ပညတ်ခက်းကို ဖွင့်ပြခဲ့ရာဌ်စကားသံ အဘိလာပကိုပညတ်ဟုဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤဌ်လည်း ထိုအတိုင်းဆိုသည်၊

အယံနာမဓမ္မော–ဤမည်သော တရားသည်၊ အာရမဏံ-အာရုံတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံ–ဌ၊ နသဂ္ဂာ၊ (ကသ္မာ)၊ တေ ဧဝ ဓမ္မေ – ထိုပရိတ္တ အစရှိသော တရားတို့ကိုပင်၊ ဥပါဒါယ-စိတ်ဖြင့်ယူ၍၊ပဝတ္တမာနာယပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ (သညာယ-သညာ၏၊)ဓမ္မေသွဝ - ပရိတ္တစသောတရားတို့၌သာ၊ အဋ္ဌာနတော – မတည်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ပရိတ္တစသော တရားတို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုသညာက ထို တရားအပေါ်၌မတည်ပဲ နာမည်ပညတ်ပေါ်၌သာတည်ခြင်းကြောင့်၊) သသမ္ပယုတ္တာ-သမ္ပယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သာ-ထိုသညာကို၊ ပရိတ္တာဒိ အာရမဏာတိ-ပရိတ္တ အစရှိသော အာရုံရှိ၏ ဟူ၍၊ နံ ဝတ္တဗ္ဗာ-ထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ၊ပန-ဆက်၊ နံ ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာတိ ဣဒံ ဝစနံ-ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ယထာ ဂဟိတာ ကာရဏာ – အကြင်အကြင် ယူအပ်တိုင်းသော ဏခြင်းအရာရှိသော၊ သညာဝိသယသာ – သညာ၏ အာရုံ၏၊ နံ ဝတ္တဗ္ဗတံ – ပရိတ္တာဒိ အာရမဏဟု မဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ဧတေသံ-ဤစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏၊ နံ ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ပရိတ္တစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော၊ အာရမဏံ - အာရုံသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ နံ ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ - တို့မည်၏၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ–စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ – သို့၊ အညပဒတ္ထသမာသံ – အညပုဒ် အနက်ရှိသော သမာသ်ကို၊ (အညပုဒ်အနက် အဲ့ခကောက်ရသော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ကို၊) ကတ္ဝာ–၍၊အဋ္ဌကထာယံ–၌၊ဝုတ္တံ-ပြီ၊စတုပညာသ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ-၅၄ ပါးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏၊ (ဝသေန-ဖြင့်ငင်း၊) ရူပဿ–ရူပ်၏၊ ဝသေနစ်-ဖြင့်ငင်း၊ ပဥ္စ ပဏ္ဏာသာယ-၅၅ ပါးသော၊ (ကာမာဝစရဓမ္မာနံ ၌စပ်၊) ကေဝလဿိ-ကား၊ ပရာမသနေန - ပရာမသနနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ (ပဝတ္တိယံ၌စပ်၊)....အနိဋ္ဌာဒိတ ဝသေနာတိ - ကား၊ အနိစ္ဆယဂမနဝသေန - ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မဓရာက်ခြင်း၏ အစုမ်းဖြင့်၊ ဝါ-တနည်း၊အနိစ္ဆယံ-မဆုံးဖြတ် နိုင်ခြင်းသို့၊ဒွိဋ္ဌံ-၂ဖြာအား ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသို့၊ ဂတော-ရောက်သော၊စိတ္တုပ္ပါဒါ–သည်၊ အနိဋ္ဌာဒိတော-မည်၏။ [“အနိဋ္ဌာနဂတော”ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။] တေနာကာရေန - ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိ - ဖြစ်ခြင်းကို၊ အနိဋ္ဌာဒိတဝသေန ပဝတ္တီတိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တာ-ပြီ၊ နာနာရမဏောသု - တို့၌၊ စိတ္တဿ - ကို၊ ဝိက္ခိပနံ – အထူးထူး ပစ်ချခြင်းသည်၊ ဝိက္ခေပေါ–မည်၏၊ အနဝဋ္ဌာနံ–စွဲမြဲစွာ မတည်ခြင်းသည်၊ အဝူပသမော– မည်၏၊....ဂေါတြဘုဝေါဒါနေ–ဂေါတြဘုဝေါဒါန်တို့ကို၊ ဂေါတြဘူတိ–ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂေါတြဘုကာလေတိ-ဟူ၍၊အာဟ။

သမ္ပတ္ထပါဒကစတုတ္ထန္တိကဓ–ဤပါဌ်၌၊ သမ္ပတ္ထသဒ္ဒေါ – သမ္ပဋ္ဌသဒ္ဒါကို၊ သာမိအတ္ထော–သာမိအနက်ရှိ၏ ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဝါ-တနည်း၊ သမ္ပေသု–ကုန်ဿသာ၊ ဝိပဿနာဒီသု–ဝိပဿနာ အစရှိသည်တို့ကို၊ (နိပ္ပါဒေတဗ္ဗေသု–

ပြီးစေထိုက်ကုန်လသော်၊)ပါဒကံ ကာရဏံ- အခြေခံ အကြောင်းစျာန်သည်၊ (ပါဒကံကို "ကရဏံ" ဟု ဖွင့်သည်၊) သဗ္ဗတ္ထပါဒက်-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဖလသာ- (ဝိပဿနာစသော) အကျိုး၏၊ ဝိသယဘာဝေန-ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နိဒ္ဒေသော-ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (ဟေဘတိ)။

အာကာသကသိဏစတုတ္ထဇ္ဈာ-ပါဠိဖြင့်၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏစတုတ္ထံ-ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏ စတုတ္ထစျာန်ကို၊ အာဟ၊ [ပတ်ဝန်းကျင် အရာဝတ္ထုတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အိုးပေါက်, တံခါးပေါက်, နှံရံပေါက် စသည်ကို "ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏ" ဟု ခေါ်သည်။] ဟိ-မှန်၊တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏစတုတ္ထစျာန်သည်၊ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရတည်း၊ ဣတရံ - ရူပါဝစရမှ တပါးသော ကာမာဝစရသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊

ကုသလတောပိ - ကုသိုလ်အားဖြင့်လည်း၊ ဒွါဒသဝိဓံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကိရိယတောပိ-အားဖြင့်လည်း၊ (ဒွါဒသဝိဓံဟောတိ)၊ဣတိ - ကြောင့်၊ စတုဝီသတိဝိဓတာ-၂၄ပါး အပြားရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏။

ဝဋ္ဋသပိ၊ပေ၊ယေဝါတိ-စကားကို၊(ဝဒတိဥ္ဈစပ်၊)ကုသလံ-ကုသိုလ်စျာန်ကိုဌင်း၊ ကိရိယဥ္စ-ကိုဌင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတ္ဝာ-၍၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒကံ - သဗ္ဗတ္ထပါဒကစျာန်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ကိရိယဇ္ဈာနဿ-ကိရိယာစျာန်၏၊ အဝဋ္ဋပါဒကတ္တာ-ဝဋ္ဋပါဒက မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာသင်္ကံ - ယုံမှားဘွယ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ဝဒတိ၊[ကြိယာစျာန်က ဝဋ္ဋ၏အခြေခံမဖြစ်နိုင်,ကုသိုလ်စျာန်ကသာ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထို ကုသိုလ်စျာန်လည်း ဝဋ္ဋပါဒက မဟုတ်လေသလော ဟု ယုံမှားဘွယ်ရှိရကား ထို ကုသိုလ်စျာန်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဝဋ္ဋသပိ ပါဒကံ ဟောတိယေဝ" ဟု ဆိုသည်-ဟူလို။]

မဟဂ္ဂတာ၊ပေ၊ဣဒံ-ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံဥ္ဈစပ်၊)သော ဧဝံသမာဟိတေစိတ္တေ တိတိ အာဒိနာ - သော၊ န ယေန - ဖြင့်၊(ထိုထို အဘိညာဉ်ခဏ်းဥ္ဈလာသောနည်းဖြင့်၊)ဝုတ္တံ - ဟောတော်မူအပ်သော၊ ပါဌတ္ထံ - သော၊ ပါဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ-ပါဒကစျာန်ဖြစ်သော စတုတ္ထစျာန်စိတ်ကို၊ ပရိကမ္မဟိ - ပရိကမ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတ္ဝာ, စိတ္တေ - ဥ္၌၊ ရူပကာယံ-ရူပကာယကို၊ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန - အဓိဋ္ဌာန်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ သမောဒဟတိ - သွင်းထား၏၊ဣတိကတ္ဝာ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ဝုတ္တံ၊ပါဒက၊ပေ၊ဣဒမ်ပိ-ကိုလည်း၊ ယထာဝုတ္တံ - သော၊ပါဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ-ကို၊ အာရမဏံ ကတ္ဝာ, စိတ္တသန္တာနံ စိတ်အစဉ်ကို၊ရူပကာယေ - ဥ္၌၊ သမောဒဟိတံ - ကောင်းစွဲထားအပ်သည်ကို၊ တဒနုဂတိကံ-ထို ရူပကာယသို့ အစဉ်လိုက်သည်ကို၊ ကတ္ဝာ,အဓိဋ္ဌာတိ-အဓိဋ္ဌာန်၏၊ဣတိ ကတ္ဝာဝုတ္တံ။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ အဓိဋ္ဌာနဒွယံ-ဤအဓိဋ္ဌာန် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊အဒိဿ မာနကာယတံ-မမြင်အပ်သော ကိုယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၎င်း၊(ဝါ-မထင်ရှားသော ကိုယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၎င်း၊ဒိဿမာနကာယတာဉ-သို့၎င်း၊ဝါ-သို့၎င်း၊ အာပါဒေတိ-ရောက်စေ၏၊ဂန္ထု၊ပေ၊ဝသေန-မြန်မြန် သွားလိုသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ပရိကမ်,နှေးနှေးသွားလိုသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ပရိကမ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တံသမယုတ္တာယ-ထိုပရိကမ်နှင့်ယှဉ်သော၊ သညာယ-သညာ၏၊ သုခ ၊ပေ၊ ဘာဝတာ-ကောင်းသောသညာ,ပေါ့သောသညာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂမနမို-သွားခြင်းကိုလည်း၊ နိပ္ဖါဒေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သောကာပန္နဿ စိတ္တန္တိ-ကား၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန်၏၊ပါဋိပုဂ္ဂလိကံ-သီးခြား ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မဂ္ဂဖလစိတ္တံ-မဂ်စိတ်ဖိုလ်စိတ်ကို၊ (နဇာနာတိဥ္ဈ စပ်၊) ဣတိဓဝဒိတဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ ဓဝဒိတဗ္ဗံ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)့ မာရာဒီနံ-မာရ်နတ် အစရှိသူတို့၏၊ ဘဂဝတော-၏၊ စိတ္တဇာနနံ-စိတ်ကိုသိခြင်းကို၊ စုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စေတောပရိယညာဏလာဘီ - စေတောပရိယဉာဏ်ကို ရခြင်းရှိသူသည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊သာသဝစိတ္တံ - အာသဝေါတရားနှင့် တကွဖြစ်သော သူတပါး၏ လောကီစိတ်ကို၊ နဇာနိဿတိ - မသိပဲ ရှိလတံ့နည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊(ဣတိ-သို့၊ဓဝဒိတဗ္ဗံ၊)....ဆိန္နသံသာရဝဋ္ဋာ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော၊ သံသရာဝဋ်ရှိတော်မူကုန်သော၊ ဝါ-သံသရာဝဋ်ကို ဖြတ်တော်မူပြီးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဆိန္နဝဋ္ဋုမကာ-ဆိန္နဝဋ္ဋုမကတို့ မည်၏၊....မဂ္ဂ၊ပေ၊ ဇော-ဤ

အဓိဋ္ဌာနဒွယံ။ ။စိတ္တကာယဝသေန ကာယစိတ္တပရိဏာမဏာဘူတံ (စိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ညှတ်စေခြင်း, ကိုယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ညွှတ်စေခြင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော) ရူပကာယပါဒကဈာန စိတ္တာရမဏံ (ရူပကာယဟူသော အာရုံရှိ, ပါဒကဈာန်စိတ် ဟူသော အာရုံရှိသော) ဥဘယံ အဓိဋ္ဌာနံ - (၂ ပါး စုံသော အဓိဋ္ဌာန်စိတ်။)

တံသမ္ပ၊ပေ၊ဘာဝတော။ ။ထိုအဓိဋ္ဌာန်စိတ် ၂ မျိုးနှင့်ယှဉ်သည်ကို "တံသမ္ပယုတ္တာယ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသမ္ပယုတ်သည်၏ "သုခသညာ လဟုသညာ သဒ္ဓါဝဓောတော-သုခသညာ လဟုသညာ၏ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်" ဟုအနုဗွင့်သည်၊ စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်သော သညာကိုပင် (တရားကိုယ်အားဖြင့် ဥပက္ခာဖြစ်စေကာမူ ငြိမ်သက်သောကြောင့်) သုခသညာဟု ဆိုထားသည်၊ ထိုစတုတ္ထဈာန်သညာကိုပင် (နိဝရဏတို့မှငင်း,ဝိတက်စသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့မှငင်း လွတ်သောကြောင့် ပေါ့သော) လဟုသညာဟုလည်း ဆိုသည်။

ဂမနမို နိပ္ဖါဒေတိ။ ။သုခသညာဟူသည် ငြိမ်သက်သော သညာတည်း၊ ထိုသညာအစွမ်းကြောင့် စိတ်အစဉ်ကို မမြန်စေပဲ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် ဖြစ်စေ၍ ကိုယ်၏ ဖြစ်ပုံကဲ့သို့နှေးသောဖြစ်ခြင်းကိုပြီးစေ၏၊ လဟုသညာဖြင့်ကား "စိတ်၏မြန်ခြင်းကဲ့သို့ ကိုယ်၏ လျင်မြန်ခြင်းကိုလည်း ပြီးစေ၏" ဟုမှတ်ပါ။

ပါဠိဋ္ဌာ၊ တာဝ-နိဗ္ဗာနပေစ္စဝေက္ခဏာမှ ရှေးဦးစွာ၊ မဂ္ဂဖလပစ္စဝေက္ခဏာနိ-
မဂ်ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ညာဏေန-
ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလေသု-တို့ကို၊ ဉာတေသု - သိအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ (သိအပ်ပြီးရာ
အခါမှ နောက်၌၊) ပဝတ္တာနိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာ - နိဗ္ဗာန်ကို
ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်လည်း၊ နိဗ္ဗာနာရမဏေသု - နိဗ္ဗာန် အာရုံရှိကုန်
သော၊အပ္ပမာဏဓမ္မေသု-လောကုတ္တရာ တရားတို့ကို၊ ဉာဒေသု - န်လသော်၊
(သိအပ်ပြီးရာ အခါမှနောက်၌၊ပဝတ္တာတိ၊)ဣဘိ-ကြောင့်၊မဂ္ဂါဒိပစ္စဝေက္ခဏာနိ-
မဂ် အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏသဿ - ၏၊ အပ္ပမာဏာရမဏတံ - လောကုတ္တရာ
အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သာဓေန္တိ - ပြီးစေကုန်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတမ္ဗာနိ။

ဟိ-မှန်၊ အပ္ပမာဏာ-လောကုတ္တရာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ - မဂ်ဖိုလ် ခန္ဓာ
တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏဿ - အား၊ အာရမဏာပစ္စယေန-ဖြင့်၊
ပစ္စယော-သည်၊(ဟောတိ)၊ ဣစ္စေဝ-ဤသို့သာ၊ ဇုတ္တံ-ပြီ၊နိဗ္ဗဲနံ-သည်၊(ပုဗ္ဗေ
နိဝါသာနုဿတိညာဏဿ အာရမဏာပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ)၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ န (ဝုတ္တံ)၊ တာသုာ, ပုဗ္ဗေ ၊ပေ၊ ညာဏေနဧဝ - ဖြင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဖလ
ပစ္စဝေက္ခဏာကိစ္စေ-မဂ်ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ ဝုံစ္စမာနေပိ-ဆိုအပ်ပါသော်
လည်း၊ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာဉာ-နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင်တတ်သောဉာဏ်၏အဖြစ်ကို၊
ဝတ္တုံ - ဌ၊ နသက္ကာ၊ [နိဗ္ဗာန်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်က တိုက်ရိုက်
မဆင်ခြင်နိုင်-ဟူလို။] ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုခြင်းဌ၊ မတတ်ကောင်းပါသော်လည်း၊
အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ တဿာပိ-ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်၏လည်း၊ နိဗ္ဗာနာ
ရမဏတာ - နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အနုညာတာ -ခွင့်ပြု
အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ဒိဿတိ-ဆတ္ထမြင်အပ်၏၊ [အဋ္ဌကထာက "မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန
ပစ္စဝေက္ခဏတောပိ" ဟု တပေါင်းတည်း ဆိုထားသော ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်က တိုက်ရိုက် ဆင်ခြင်၏ ဟု ယူထားပုံကို တွေ့ရ
သည်-ဟူလို။]

နိဗ္ဗာန၊ပေ၊ဉာဒေတသု။ ။"အပ္ပမာဏာဝ ခန္ဓာပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏဿ
အာရမဏာပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ခန္ဓာ(မဂ်ဖိုလ်)ကိုသာ
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကတိုက်ရိုက်အာရုံပြုနိုင်၏၊နိဗ္ဗာန်ကိုတိုက်ရိုက်အာရုံမပြုနိုင်
ဟုသိသာ၏၊ထို့ကြောင့်နိဗ္ဗာန်ကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံ
ပြုနိုင်သော မဂ်ဖိုလ်စသည်ကို ရှေးဦးစွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြင့် အာရုံပြုပြီးမှ
ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်က နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုနိုင်၏၊ထို့ကြောင့်ရှေ့ဝါကျ၌ "ပုဗ္ဗေနိဝါသာ
နုဿတိညာဏေန မဂ္ဂဖလေသုဉာတေသု" ဟု ပြ၍,ဤဝါကျ၌ "နိဗ္ဗာန၊ပေ၊အပ္ပမာဏာ
ဓမ္မေသု ဉာတေသု"ဟု ပြသည်။ [ကြင်းအဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ပြထား၏။]

ကာမဘဝစရေ နိဗ္ဗေတ္တိသာတိတိ-ပါဠိဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တကွန္ဓဇာနနံ-ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုသိခြင်းကို၊ အာဟာ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိတိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနာရမဏောဟိ- နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သော၊ ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာနဘူတောဟိ-ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ-လတံ့၊ ဣတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ [ဤစကားကို ထောက်၍ "မင်္ဂုလ်ကို ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပ။]

အသဟဇာတတ္တာတိ (ပဒဿ)-၏၊ အသမ္ပယုတ္တတ္တာ-မယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော (ဟောတိ)၊(ကသ္မာ ဣတိ အတ္ထော ဟေး တိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ), အရူပဓမ္မာနံ- နာမ်တရားတို့၏၊ အရူပဓမ္မောဟိ-တို့နှင့်၊ သမ္ပယောဂတော-ယှဉ်ခြင်းမှ၊ အုညာ-အခြားသော၊ သဟဇာတတာ- တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နအတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတိ အတ္ထော ဟောတိ)။

အညဓမ္မာရမဏကာလေတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဃာကာရေန) ဝုတ္တံ၊ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ မဂ္ဂါရမဏကာလေပိ- မဂ်ဟူသောအာရုံရှိရာ အခါ၌လည်း၊ဂရုံ-အလေးဂရုကို၊ အကရဏော-မပြုခြင်း၌၊ မဂ္ဂါဓိပတိဘာဝေန-မဂ္ဂါဓိပတိ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗတာ- မဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာ၊

နိယောဂါတိ-ကား၊နိယောဂတော-အမြဲယှဉ်ခြင်းအား ဖြင့်၊ဣတိဣမံ-ဤအနက်ကို၊သန္ဓာယ-၍၊နိယမေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဃာကာရော)အာဟ၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမူ တနည်းကား၊ နိယောဂဝန္တော-အမြဲယှဉ်ခြင်း ရှိကုန်သော တရားတို့သည်၊နိယောဂါ-တို့မည်၏၊ နိယတာ-အမြဲယှဉ်ကုန်သော၊ (အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိဒ္ဓိစပ်၊) ဣတိ အဲ့ဒတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ တနည်း-ဟိ (ယသ္မာ), စိတ္တုပ္ပါဒကလ္လော-ဦး၊ ဗောဓိဓာတု-သိစေအပ်ပြီးကုန်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေသု-စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့တွင်၊ ကေန္တေန-ဓဂနံအား ဖြင့်၊ အနာဂတာရမဏော-အနာဂတ် အာရုံရှိသော၊ ကောစိ-တစုံတခုသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ("နိယောဂါ အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိ" ဟု ထည့်စပ်။)

ကမ္မံဝါ၊ ပေါရမဏာဝါတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဃာကာရေန)ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မနိမိတ္တံ-ကမ္မနိမိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိယာ-ပဋိသန္ဓေ၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာဘာဝဉ္စ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ-၌၊ ဝက္ခတိ-

---

နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ ။"နိဗ္ဗာန်"သည် ခန္ဓာမဟုတ်ရကား အနာဂတ်သဘော်အားကျေးဇူးမပြုနိုင်၊ထို့ကြောင့်"နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ"၌ "ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဖြစ်သောမဂ်ဖိုလ်ဖြင့်ငြိမ်းအေးလတံ့"ဟုမဂ်ဖိုလ်အာရုံပြုပုဂ္ဂိုလ်ပြသည်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်သာဖြစ်သင့်သည်ဟု ဋီကာယူဆသည်။

(အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင်ဖွင့်) ဆိုလတ္တံ့၊ တသ္မာ,ဣဒံ- ဤကမ္မနိမိတ္တံဝါ အာစ ရှိသောစကားကို၊ မနောဒ္ဒါရစုတိယုံ့-မနောဒ္ဒါဇုစုတိဠ်၊ မနောဒ္ဒါရေ-ဠ်၊ အာပါတဂတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဣတိတကမ္မနိမိတ္တံ-အတိတ်ကမ္မနိမိတ်ကို၊သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတဒါရမဏာယ– တဒါရုံနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ စုတိယာ–၏၊ ပဋ္ဌာ၊ ပေ၊ ယုကေ-စိတ္တက္ခဏဲ ၅ ချက်ကြွင်းသော အသက်ရှိသော၊ ဂတိနိမိတ္တာ-ဠ်၊ ပဋိသန္ဓိယာ–သည်၊ ပဂတ္တာယ-ဖြစ်လတ္တံ့သော်၊ စတ္တာရိ–နှံသော၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာနိ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိကုန်သော၊ ဘဂဝ်ါနိ–ဘဂဝ်တို့ကိုဋဉ်း၊ ဣတရတ္ထ– သဘဒါရမဏာစုတိမှ တပါးသောအတဒါရမဏာစုတိဠ်၊ ဆ-နှံသော၊ (ဘဂဝ်ါနိ)စ– တို့ကိုဋဉ်း၊သန္ဓာယ-၍၊ တတော၊ပေ၊ စာတိ-ဟူ၍၊ (သဂ်ဟကာဒရာ) အာဟာ၊ ဟိ-မှန်၊ (ဣတရတ္ထ စ ဆဟူသောစကားသည် မှန်၏၊) ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရ သတ္တာဿဝိယ-၏ကဲ့သို့၊ (တဒါရုံ ကျရိုးမရှိသော ရူပါဝစရ , အရူပါဝစရ သတ္တာဝါ၏ကဲ့သို့၊) ကာမဓာတုံ–ကာမဓာတ်သို့၊ဥပပဇ္ဇန္တဿ-ကုပ်ရောက်သော သတ္တာဝါ၏၊ ယဒါ-ဠ်၊ ဂတိနိမိတ္တာရမဏော- ဂတိနိမိတ်အာရုံရှိသော၊ ဇဝနေ-ဇောသည်၊ပဝတ္တေ-ဒသ်၊ တဒါရမဏော-သည်၊ အနုပ္ပန္နေဝ–မဖြစ်မီသာ လျှင်၊ စုတိ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ-ဠ်၊ ပဋိသန္ဓိတော-မှ၊ ပရာနိ–နှံသော၊ဆ-နှံသော၊ ဘဂဝ်ါနိ–တို့သည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာနိ–နှံသည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဒီဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တောဟိ – ဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော စိတ်တို့ဖြင့်၊ သပရာ မာသာဒနဝ-ပရာမာသနှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အဿာဒနာ ဒီနိ–အဿာဒန အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ [ပရာမာသပါမှ ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်နိုင်သောကြောင့် အဿာဒ,အဘိနန္ဒနတို့ဖြစ်ရာအခါဠ်လည်း ပရာမာသပါသည်ဟု မှတ်ပါ–ဟူလို။]

ပဏ္ဍိတော် (နိဗ္ဗာနာ) ရမဏာနဉ္စ ဇဝနာနံ ပုရေစာရိကကာလေတိ-ပါဠ်ဖြင့်၊ ယေသံ– အကြင်ဇောတို့၏၊ ပုရေစာရိကကာလေ– ရှေသွားဖြစ်ရာ အခါ၌၊ ကေန္တေန-ကေန်အားဖြင့်၊အာဝဇ္ဇနာယ-မနောဒ္ဒါရာဝဇ္ဇန်း၏၊ အတိတာ၊ပေ၊ ဘာဝေန–အတိတ်အစရှိသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗတာ–မဆို ထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေသံ–ထိုဇောတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ နယံ– နည်းကို၊ ဒသ်သေတိ၊ နိဗ္ဗာနာရမဏာနမိ - နိဗ္ဗာန် အာရုံရှိ သည်လည်း

ပဏ္ဍိတော်၊ပေ၊ဒသ်သေတိ။ ။အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌“ပဏ္ဍိတော် နိဗ္ဗာနာရမဏာနဉ္စဇဝနာနံ”ဟုနိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုသောဇောကိုထည့်သွင်းထား၏၊ ဤဋီကာဆရာကား“နယံဒသ်သေတိ”ဟုဋဉ်း,“နိဗ္ဗာနာရမဏာနမိဇဝနာနံ”စသည်ဖြင့်နိဗ္ဗာန်ကိုသီးခြားဆိုသောကြောင့်ဋဉ်းဤဋီကာအလိုအားဖြင့်“ပဏ္ဍိတော်နိဗ္ဗာနာရမဏာနဉ္စ”ဟုနိဗ္ဗာန်ပုဒ်တိုက်ရိုက်ပါဟန်မတူ။

ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇဝနာနံ-တို့၏၊ ပုရေစာရိကကာလေ-၌၊ သာ-ထို မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို၊ တထာ-ထို အတိတ် အစရှိသောအာရုံ ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊နှ ဝတ္တုံပ္ပဘာ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ ကေန္တေန-အားဖြင့်၊ (နှ ဝတ္တုပ္ပဘာ—မဆိုထိုက်သည်ကား၊) နှ–မဟုတ်၊ (ကသ္မာ), မဂ္ဂဖလဝီထိသု–တို့၌၊ တဿာ-ထို မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏၊ အနိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ-နိဗ္ဗာန်အာရုံမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ကုဓမဂန္ဓာတိ-ပါဠိဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ—ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓာ-နံ့သာတို့ကို၊ ဂဟိတာနနု-(စိတ်ဖြင့်) ယူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်လော၊ ကထံ—လျှင်၊ ဇတ္ထ–ဤ ကုဓမဂန္ဓာဟု အာရုံပြုဆု၌၊ အနာဂတာရမ္မဏတာ-အနာဂတ်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ကုတိ–ဤကားစောဒနာတည်း၊ အဋ္ဌာရသဝဿာဓိကာနိ-၁၈ နှစ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွေ ဝဿသတာနိ-အနှစ် ၂၀၀ တို့ပတ်လုံး၊ မာ သုဿီံသု—မခြောက်ပါစေကုန်လင့်၊ ကုတိ–သို့၊ ပဝတ္တိတော–(စိတ်၏)ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ အနာဂတော-၌၊ မာသုဿီံသု-နှ်လင့်၊ ကုတိ—သို့၊ အနာဂတံ-အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓံ-နံ့သာကို၊ဂဟေတ္ဝာ-(စိတ်ဖြင့်)ယူ၍၊ (အာရုံပြု၍)၊ ပဝတ္တတိ၊ ကုတိ–ကား၊ အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

စိတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ကာယံ—ကိုယ်ကို၊ ပရိဏာမေန္တော–ညွတ်စေသူသည်၊ အာဘိမုခီဘူတံ ရှေးရှုဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တဒါ-ညွတ်စေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝိဇ္ဇမာနဓမ္မာ-ထင်ရှားရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာယံ-ကို၊ အာရမ္မဏံ-ကို၊ ကရောတိ၊ ကုတော်-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ – ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသော၊ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တံ–အဓိဋ္ဌာန် စိတ်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-တူ၊ အတ္တာနော-၏၊ ကာယဿ–ကို၊ (ကရဏော်၌စပ်၊) ဒီဃရဿာဒီကုထူလနိလာဒိဘာဝ ပါဒိနာဝယဝ - ရှည်သည်၏အဖြစ်, ပုသည်၏အဖြစ်, သေးငယ်သည်၏အဖြစ်, တုတ်သည်၏အဲဖြစ်, အညိုအစရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း၏အာမွန်းဖြင့်၊ (ကရဏေစ - ၌ဝင်း၊) အာသဿ-အခြားသော ပါဠိဟာရိယဿ - တန်ခိုးပြောင်ဟာကို၊ ကရဏေစ – ပြုခြင်း၌ဝင်း၊ ယောဇေတဗ္ဗံ - ယှဉ်စေထိုက်၏၊ (“ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသော စိတ်ကို ယှဉ်စေထိုက်၏”ဟူလို၊)

နိဗ္ဗာနာ၊ ပေ၊ ရမ္မဏတ္တာ။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ပစ္စဝေက္ခဏာဇော စသည်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်ရာအခါ၌ ထိုအာဝဇ္ဇန်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူသော နှ ဝတ္တုမ္မအာရုံရှိသည်ဟုဆိုရ၏၊ သို့သော် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောဇောတို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်တိုင်းကား နှ ဝတ္တုမ္မအာရုံရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း....မဂ္ဂဝီထိ ဖလဝီထိတို့၌ မဂ်ဖိုလ်တို့က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကြသော်လည်း ထိုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းက နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုပဲ တဘူမက သင်္ခါရကို အာရုံပြုသောကြောင့်တည်း။

တ္ထေ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗာတိ (ပဒဿ)-၏၊ တ္ထေန္တရေ-ဤအတွင်း၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါရ - ရုပ်အစဉ်, နာမ်အစဉ် တို့၏ အလှည့် အကြိမ်တို့ကို၊ ကေဒ္ဒိသန္တတိဝါရနာမာတိ – ကေဒ္ဒိသန္တတိဝါရတို့ မည်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နှ၏၊ ဣတိအတ္ထော(ဟောတိ)၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တနည်းကား၊ အတိ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာ-အလွန်တိုလျသော သဘောတူညတူ အဲစ ရှိသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော အစဉ်တို့ကို၊ ကေဒ္ဒိသန္တတိဝါရာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နှ်ပြီ။

ဉာဟယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ (ပဒဿ)-၏၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည်၊ ဟောန္တံ-ဖြစ်သော၊ ဧတံ ဉာဟယံ-ဤ ၂ပါး၌သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိအတ္ထော၊.... သံဟီရတီတိ-ကား၊ တဏှာဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာဟိ - တဏှာဒိဋ္ဌိဟူသော အဘိနန္ဒနတို့ သည်၊ အာကဍ္ဎိယတိ - ဆွဲငင်အပ်၏။

ကေစိတိ(ပဒဿ) - ၏၊ အာဘယဂိရိဝါသိနောတိ - အာဘယဂိရိဝါသိနော ဟူ၍၊ (အတ္ထံ-အနက်ကို၊) ဝဒန္တိ - ဆိုကြကုန်၏၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန် သော်လည်း၊ ဧတ - ထို အာဘယဂိရိဝါသီ ထေရ်တို့သည်၊ စိတ္တာသ-၏၊ ဌိတိက္ခဏံ-ဌီခဏကို၊ နက္ကစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ - ဧကြောင့်၊ ဌိတိက္ခဏော၁ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ – ဟူ၍၊ နဝတ္တဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ၊ တဿာ - ထိုမှာဘပါး၊ ယေ - အကြင် ကေ ဆရာတို့သည်၊ ဣဒ္ဓိ၊ ပေ၊ ဥပဇ္ဇတီဘိ - ဟူ၍၊ (ဝတ္တမာနံ ဟူသော ပုဒ် အဋ္ဌကထ ဌ် မပါ၊) ဝဒန္တိ၊ ကေသံ – ထို ကေစိဆရာ တို့၏၊ ဌိတိ၊ ပေ၊ ပဋိဝိဇ္ဈတီ ၁ တိ

ဝါရာနာမာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ကေဒ္ဒိသန္တိဝါရာ” ကို ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ တိုက်ရိုက်မစပ်ပဲ “ကေ၊ပေ၊ဝါရာနာမာတိ-ဟိုမည်၏ဟူ၍”ဟု ဤတိသဒ္ဒါအကြောင်း ပါဟုဂုင်း, “ပဝတ္တာရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါရာ”ဟု ဝေဒိတဗ္ဗာ၏ကံကိုထည့်ပါ ဟုဂုင်း ပြသည်၊ ဤသို့ထည့်မှလည်း အဓိပ္ပါယ်ရသည်။

တတိပရိတ္တာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ဤနည်းကား ဋီကာနည်းတည်း၊ ကေဒ္ဒိသန္တတိ ဝါရာ၏သရုပ်ကို “အတိပရိတ္တာ သဘာဂဉတု အာဒိသမုဋ္ဌာနာ”ဟု ဝိသေသန ပြု၍ ဖေါ်၏၊ ထိုသို့သရုပ်ဖေါ်ပြီးဖြစ်၍ဤတိသဒ္ဒါအကြေမကြီရတော့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ တိုက်ရိုက် စပ်နိုင်ပြီ။

ဆက်ဦးအုံ––အလွန် အပြောင်းအလဲ မြန်၍ တိုလျသော အအေး ဉတု ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်တခုသည် ဧကသန္တတိဝါရ,အအေးဉတု-အပူဉတု ၂ မျိုး ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ် ၂ ခုသည် ဒွိသန္တတိဝါရမည်၏၊ ထို့အတူ အာဒိဖြင့် စိတ်အစဉ် တမျိုးကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်သည် ဧကသန္တတိဝါရ, စိတ်အစဉ် ၂ မျိုးကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်သည် ဒွိသန္တတိဝါရမည်၏၊ အာဟာရဋ္ဌလည်းနည်းတူ၊ ရူပါရုံကို အာရုံပြုသော နာမ်စိတ် အစဉ်တစဉ်သည် ဧကသန္တတိဝါရ, ထိုကဲ့သို့ အာရုံ ၂ခုကို ဆက်ကာဆက်ကာ အာရုံပြုသော နာမ်စိတ် ၂ စဉ်သည် ဒွိသန္တတိဝါရမည်၏။

ဝစနံ–စကားသည်၊ နသမေတိ– ဤနောက်မည်၊ (ကသ္မာ နသဒမတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ), တသ္မိံ ခဏဒ္ဌယေ - ထိုခဏ၌ပါးအပေါင်း၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ ပရစိတ္တေန–သူတပါး၏စိတ်နှင့်၊ သဟ, ကေကွဓေ- တပြိုင်နက်သောခဏ၌၊ နဥပ္ပဇ္ဇတိနံဘမ-ဖြစ်သည်မမည်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (နသမေတိ)၊စ–ဤနောက် မည်ရုံသာမကသေး၊ ဌိတိဃာဂ်ကွဓေသု – ဌိခဏ, ဘင်ခဏတို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ကေဒဒသံ-တစိတ်ဘပိုင်းသည်၊ (တစိတ်ဘပိုင်းသောစိတ်က)၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ - ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်ရှင်း၊ ဓေဒဒသံ-သည်၊ အတီတာရမဏံ - ရှင်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ (အပြစ်ပြဘိုရန် သည်သာမကသေး)၊ ပရဿ၊ပေ၊ အာဝဇ္ဇတောဘိ-ဟူ၍၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ဝုတ္တံ၊ တ္ထေစ–ဤစကား၌လည်း၊ မဟာဇနေ–မဟာဇနဟူသည်၊ (မဟာဇနဿဠ်မဟာဇနဟူသည်၊) အတ္ထနာ-မိမိမှ၊ပရေ–နှ်သော၊ အနေကေ–နှ်သော၊ ပဂ္ဂလာ–ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ပရေသံ-တို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနိဿာမိ-အံ့၊ ဣဘိ-သို့၊ အာဝဇ္ဇနပဋိဝတ္တိ – အာဝဇ္ဇန်း၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ၊ ပရဿာတိ–ပရဿ ဟူသောပုဒ်၏၊ မဟာဇနဿာတိ-ဟူ၍၊ အတ္ထော-သည်၊ အာဘောဓိသမ္ဘဝေယျ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်သင့်အံ့၊ တထာပိ-ထိုသို့ဖြစ်သင့်ပြန်သော်လည်း၊ တဿ-ထိုမဟာဇန၏၊ ပါ-ဘနည်း၊ ပဂ္ဂလဒဿဝ-ပုဂ္ဂိုလ်တစယောက်၏ပင်၊ စိတ္တဇာနသိ - ကို၊ အာဝဇ္ဇိတ္ထာ–အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး၍၊ ကေဿ-တခုသောစိတ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈနံ-အဘိညာဉ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည်၊ အယုတ္တံ၊ (ကသ္မာ အယုတ္တံ)၊ ဟိ (ယသ္မာ), ရာသိအာဝဇ္ဇနံ - စိတ်အစုကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ ကေဒေသာဝဇ္ဇနံ–ဘစိတ်တဘို့ကိုဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အယုတ္တံ)၊တသ္မာ–ခကြောင့်၊ (အာဝဇ္ဇန်း၏အာရုံက စိတ်အစုဖြစ်၍ ဉာဏ်၏ အာရုံက စိတ်တခုဖြစ်နေရကား အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဉာဏ်တို့ အာရုံပြားနေသည့်အတွက် မသင့်သောကြောင့်၊) တောဟိ - ထိုဒကစိ ဆရာတို့သည်၊ မဟာဇနဿ၊ပေ၊အာဒိ-စကားကို၊ နဝတ္တဗ္ဗံ–မဆိုထိုက်။ ဤတိုဝဲအောင်သောစကားဖြင့် "ကေစိ ဆရာတို့၏အလို" ဟု ဆို၍ "ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ" တိုင်အောင် "အဋ္ဌကထာ ပြအပ်သော စကားသည် ကေစိတို့၏ အာဒဘော် မကျပါ" ဟု ပြသည်။

[မိမိဋီကာဆရာ၏အလိုအားဖြင့် ကေစိဟို့၏ အာဒဘော်ကို ပြလိုသောကြောင့် "ယံ ပန" စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ ဒေ–ထိုဒကစိဆရာတို့သည်၊ ယသ္မာ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ-ဟူ၍၊ ယံ - အကြင်စကားကို၊ ဝဒန္တိ၊တတ္ထ – ထိုစကား၌၊ အယံ အဓိပ္ပါဒယာ-သည်၊ သိယာ၊ဓေတောပရိယဉ္ဇကာ ဟဘော်-ဓေဒေဘာပရိယဉ်ကို ရခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရဿ စိတ္တံ ဉာတုကာမော (ဟုတ္ဝာ)၊ ပါဒက

ဗျာနံ – ပါဒကဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ – ဝင်စားပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ – ထပြီး၍၊ အတီတာဒိဝိဘာဂံ-အတိတ်စိတ် အစရှိသော ခွဲခြားမှုကို၊ အကတ္ဝာ–၍၊ စိတ္တသာမညေန - စိတ် သာမညအားဖြင့်၊ ဣမသ္မိံ စိတ္တံဇာနာမီတိ - ဤသူ၏ စိတ်ကို သိအံ့ ဟူ၍၊ ပရိကမ္မံ-ကို၊ ကတ္ဝာ၊ ပုန ပါဒကဈာနံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာယ, သာမညေနေဝ – စိတ်သာမညအားဖြင့်ပင်၊ စိတ္တံ အာဝဇ္ဇိတ္ဝာ၊ တိက္ခံဝါ–ဉပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုန္နံဝါ-န်သော၊ ပရိကမ္မာနံ - ပရိကမ်ဈောတို့၏၊ အနန္တရာ–အခြားမဲ့၌၊ စေတောပရိယညာဏေန-ဖြင့်၊ ပရစိတ္တံ-ကို၊ ပဇ္ဇိဝိဈတိ-ထိုးထွင်း၍သိ၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ (ဝိဘာဝေတိ) ဝိယ–ထင်စွာဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊ ပရစိတ္တံ-ကို၊)ဝိဘာဝေတိ - ၏၊ တမေတာ–ထိုသူတပါး၏စိတ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိပြီးရာအခါမှ၊ ပရံပန – နောက်၌ကား၊ ကာမာဝစရစိတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ နိလာဒိဝဝတ္ထာနံ - အညိုအစရှိသော ရူပါရုံကို ပိုင်းခြားခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ၊(တထာ)သရာဂါဒိဝဝတ္ထာနံ-သရဂအစရှိသောစိတ်ကို ပိုင်းခြားခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ ပိုင်းခြားရာ၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌဟဒယဝတ္ထုရူပဿ-မြင်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ရှိသော၊ အာဘိမုခီဘူတဿ-သော၊ သတ္တဿ-၏၊ စိတ္တသာမညေန - အားဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇယမာနံ - ဆင်ခြင်သော၊ အာဝဇ္ဇနံ - အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ အာဘိမုခီဘူတံ-သော၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာရမ္မဏံကတ္ဝာ, စိတ္တံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇေတိ-ဆင်ခြင်၏၊ ပရိကမ္မာနိစ–ပရိကမ်ဈောတို့သည်လည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ တံတံ စိတ္တံ-ကို၊ စိတ္တသာမညေနေဝ - အားဖြင့်သာလျှင်၊ အာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ, စိတ္တဇာနနပရိကမ္မာနိ-စိတ်ကိုသိကြောင်းပရိကမ်တို့သည်၊ ဟုတ္ဝာ,ပဝတ္တန္တိ။

စေတောပရိယညာဏံ ပန – စေတောပရိယဉာဏ်သည်ကား၊ ဝိဇ္ဇမာနံ–သော၊ စိတ္တံ–ကို၊ ပဋိဝိဈန္တံ–ထိုးထွင်းကာသိလျက်၎င်း၊ ဝိဘာဝေန္တံ - ထင်စွာဖြစ်စေလျက်၎င်း၊ တေန - ထိုအာရုံဖြစ်သောစိတ်နှင့်၊ သဟ၊ ကေဝ့ဏာ ဧဝ–ဥသာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ ယသ္မာ, သန္တာနဿ-အာရမ္ဏိကစိတ်

အတီတာဒိ၊ပေ၊အကတ္ဝာ။ ။ဤစကားဖြင့် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပရိကမ်စသည်တို့၏ တူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြ၏၊ အတိတ်စိတ်စသည်ဖြင့်မဝေဘန်သောကြောင့်စိတ်ဟူသောသာမညကိုသာအာဝဇ္ဇန်းစသည် တို့က အာရုံပြုကြသည်–ဟူလို။

ရူပံဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ရူပါရုံကို မြင်သိရာ၌ရူပါရုံသာမညကိုသာ မြင်သိသေး၏၊ အညို အရွှေ စသော ရူပါရုံ အထူးကိုကား ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့်သာ ခွဲခြား၍ သိသကဲ့သို့ ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဉ်ဖြင့်လည်းသူတပါး၏စိတ်သာမညကိုသာ သိသေး၏၊ ထိုနောက်မှ ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့် သူတပါး၏ သရာဂစိတ်စသည်ကို ခွဲခြား၍သိသည်။

အစဉ်၏၊ သန္တာနဂ္ဂဟဏဒေတာ—အာရုံဖြစ်သော စိတ်အစဉ်ကို ယူခြင်းကြောင့်၊ ကေတ္တာဝသေန—တခုတည်း အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ကေတ္တာ နည်းအား ဖြင့်၊) အာဝဇ္ဇနဒိန်—တို့သည်၊ စိတ္တဒန္ဓဝ-စိတ်ဟူ၍သာ၊ ပဝတ္တာနိ-အာရုံပြု၍ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ယံ—အကြင် အာရုံကို၊ စေတောပရိယညာဏေန—ဖြင့်၊ ဝိဘာဝိတံ—ထင်စွာဖြစ်စေအပ်ပြီ၊(သိအပ်ပြီ)တည်း-ထိုအာရုံသည်လည်း၊ စိတ္တဒမဝ—စိတ်ပင်တည်း၊ တသ္မာ သမာနာကာရပဝတ္တိတော-ထိုသို့တူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အနိဋ္ဌေ-အလိုမရှိအပ်သော၊ မဂ္ဂဖလဝိထိံဒတော—မှ၊ အညသ္မိ-ဒသာ၊ ဌာနေ-၌၊ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ-အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့၏၊ နာနာရမဏတာ—အမျိုးမျိုးသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဲဖြစ်သည်၊ နဟောတိ—မဖြစ်တော့၊ စ—သည်သာမကသေး၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသော့၊ပရိကမ္မံ—ပရိကမ်ဇောသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာသ-သော၊ စေတောပရိယညာဏာသ-အား၊ အာသေဝနပစ္စယော—အာသေဝနပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤပါဠိတော်စကားသည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးစီးသည်၊ဟောတိ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဧဝံ-ဤသို့ ခဏပစ္စုပ္ပန်တရားကိုသာ ပစ္စုပ္ပန်ဟု ယူအပ်သည်ရှိသော်၊ အတီတတ္တိကော-အတီတတိက်သည်၊ အဘိန္နော-မပျက်စီးသည်၊ (တနည်း)အဘိန္နော-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်နှင့် မကွဲပြားသည်၊ (ဟောတိ၊)

တသ္မာ၊ပေ၊ဟောတိ။ ။[သမာနာကာရပဝတ္တိတောသည် တသ္မာ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊] တသ္မာမှစ၍''အဘိန္နောဟောတိ''တိုင်အောင်ခု ဝါကျသည် အာဝဇ္ဇန်း ပရိကမ်ဇော အဘိညာဉ်ဇောတို့က စိတ်သာမညကိုအာရုံပြုခြင်းဟူသောသမာနာကာရ ပဝတ္တိ၏အကျိုးရကိုပြသော ဖလဝါကျတည်း၊ထိုတွင် '' နာ၊ပေ၊ ဇဝနာနံဟောတိ—အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ပရိကမ်ဇောတို့၏ တဝိထိအတွင်း၌ အာရုံမကွဲပြားခြင်းသည် အကျိုးရတမျိုးတည်း၊ [မဂ္ဂဝိထိ ဖလဝိထိမဟုတ်လျှင် အာရုံကွဲပြားခြင်းကို အလိုမရှိအပ်။]

ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ပေ၊သိဒ္ဓံဟောတိ။ ။ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတ္တေပိ ပရိကမ္မ စေတောပရိယညာဏာနံ အယံပါဠိ သုဋ္ဌု နိတာ ဟောတိဘာအတ္ထော၊---အနု၊ ပရိကမ်ဇောနှင့် စေတောပရိယညာဏ်တို့က စိတ်သာမညဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကို အာရုံပြုလျှင်''ပစ္စုပ္ပန္နဆ္ဆ ၊ပေ၊ ပစ္စယော၊'' ဟူသော ပါဠိတော် စကားကိုလည်း ကောင်းစွာ ဆောင်ပြအပ်ရာ (သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ပြီးစီးစေရာ) ရောက်သည်—ဟု အကျိုးတမျိုးကိုပြပြန်သည်။

အတီတ၊ပေ၊အဘိန္နော။ ။[ဧဝံကို''ဧဝံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နေယေဝ ဓမ္မေ ဇုဓ ပစ္စုပ္ပန္နောတိ ဂယှမာနေ'' ဟု အနုဋ္ဌိဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်းပေးသည်၊] ခဏပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ ပစ္စုပ္ပန်ဟု ယူလိုက်လျှင် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ အတီတတိက်နှင့် မကွဲပြားသောကြောင့် အတီတတိက်၏လည်း မပျက်စီးခြင်းအကျိုးရသည်ဟု အကျိုးတမျိုးကိုပြပြန်သည်၊ ဤအလို အဘိန္နောကို''အဝိနာသိတော''ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ [တနည်း—ဤအတီတတိက် ပါဠိတော်နှင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်တို့ မကွဲမပြားဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ၊အဘိန္နောကိုလည်း ''အဝိသိဋ္ဌော—မထူးပြား၊ ဝါ-မကွဲပြား''ဟု အနက်မှတ်ပါ၊—အနု၊]

အညထာ—ခဏပစ္စုပ္ပန်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဟု ယူခြင်းမှ တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နစ – သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကိုဌင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နစ—အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကိုဌင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ—ပစ္စုပ္ပန် ဟူ၍၊ ကွမ – ဤစေတာပရိယဉာဏ်၏အာရုံကို ပြရာ၌၊ ဝုစ္စမာနေ - ဆိုအပ်သော်၊ အတီတာနာဂတာနဉ္စ - အတိတ်တရား, အနာဂတ်တရားတို့၏လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နတာ - ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏ အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇယျ - ဖြစ်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ တဿသတိ - ထိုသို့ ဖြစ်လသော်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသောစကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တုံ - ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ စ - စင်စစ်ကား၊ တံ - ထိုစကားကို၊ နံ ဝုတ္တံ၊ ပန-အနှယကား၊ အတီတော၊ပေ၊ အာဒိဝစနတော - အစရှိသော ပါဠိကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဒ္ဓါ၊ ပေ၊ သ္မဝ - အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်,သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန်ဘို့တွင်ပင်၊ အနန္တရုတီတာ-အခြားမဲ့ဖြစ်၍ လွန်ပြီးကုန်သော၊ စတ္တာရော - န်သော၊ ခန္ဓာ-တို့ကို၊ အတီတာတို့ - အတိတ်ခန္ဓာတို့ ဟူ၍၊ ဝိညာယန္တိ၊ စ - ဆက်၊ အဘိဓမ္မမာတိကာယ - အဘိဓမ္မာမာကိကာ၌၊ အာဂတာသ - သော၊ ပစ္စုပ္ပန္နပဒဿ - ပစ္စုပ္ပန္နာဟူသော ပုဒ်၏၊ (ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ၌ ပစ္စုမ္ပန္နာဟူသော ပုဒ်၏၊) အဒ္ဓါ၊ ပေ၊ ပဒတ္ထတာ - အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်, သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန် ဟူသော ပုဒ်နက် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဂတ္ထစိ - တစုံတခုသော၊ ပါဠိယံ - ၌၊ နဝုတ္တာ။

အညထာ၊ပေ၊အာပဇ္ဇယျ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော အဂ္ဂါး၏ ဗျတိရေက အပြစ်ပြစကားတည်း၊အညတာကို“သန္တတိ၊ပေ၊ဝုစ္စမာနေ”ဟုဖွင့်သည်၊ခဏပစ္စုပ္ပန်ဟူသော အနက်မှ တပါး သန္တတိပစ္စုပ္ပန်, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဟု ဤနေရာ၌ အနက်ဆိုလျင် (ယူလိုက်လျင်) သန္တတိတဝါရတွင်ပင် ခဏအားဖြင့် လွန်ပြီး အတိတ်တရား, မဖြစ်သေးသော အနာဂတ်တရားတို့လည်း ပစ္စုပ္ပန်တရားချည်း ဖြစ်စရာရှိသည်။

တထာစ၊ပေ၊နဝုတ္တံ။ ။ထိုသို့ဖြစ်လျင် ရသင့်သော အပြစ်တမျိုးကို ဆက်၍ ပြပြန်သောစကားတည်း၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်, အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်တို့ကို ပစ္စုပ္ပန်ဟု ဆိုပြန်လျင် ဇောဝိထိတခုသည် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်တခုသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန္နော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နသ ဓမ္မသ အနန္တရ ပစ္ဆယေန ပစ္ဆယော” ဟု ဟောတော်မူစရာရှိ၏၊ ထိုသို့လည်း ဟောတော်မမူအပ်၊

အတီတော၊ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ထိုသို့မဟောလျင် အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသောကြောင့် အဘယ်ကိုသိအပ်ကုန်သနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိရကား“အတီတော၊ပေ၊ဝိညာယန္တိ” ဟု မိန့်သည်၊“အတီတော ဓမ္မော” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် အဒ္ဓါသန္တတိပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ကြသော ခန္ဓာတို့တွင်ပင် ဒုတိယဇော ထောက်လျင် ပဌမဇောကဲ့သို့ လွန်ပြီးခန္ဓာတို့ကို အတိတ်ခန္ဓာဟု သိနိုင်ပါသည်၊....အဘိဓမ္မာ မာတိကာဝယ် လာသော ပစ္စုပ္ပန္နာဓမ္မာပုဒ်၌ ပစ္စုပ္ပန္နာအရ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန် သန္တတိပစ္စုပ္ပန် အနက်ကို ဘယ် ပါဠိ၌မှ ဟောတော်မမူအပ်ပါ။

တသွာ-ထို့ကြောင့်၊ တေဟိ—ထိုကဲ့စိဆရာတို့သည်၊ ဣဒ္ဓိမဿစ—တန်ခိုးရှိသူ၏ဂုဏ်း၊ ပရဿစ-သူတပါး၏ဂုဏ်း၊ ကေကွဏော-တပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ စိတ္တုပ္ပတ္တိယာ-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ စေဒတာပရိယညာဏာသ-စေတောပရိယညာဏ်၏၊ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတာ-ကို၊ဝုတ္တာ။

ပန—ဆက်၊ ယဒါ-၌၊ ဣမဿ—ဤသူ၏၊ ယံစိတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်ပြီ၊ တံ-ထိုဖြစ်ပြီးစိတ်ကို၊ ဇာနာမိ-သိအံ့၊ (ဣတိဝါ—ဤသို့ဆသော်ငင်း၊) ယံ—အကြင်စိတ်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ တံ-ထိုဖြစ်လတံ့စိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ၊ ဣတိဝါ- ဤသို့သော်ငင်း၊အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ကတ္ဝာ—၍၊ (အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် ဆင်ခြင်၍၊) ပါဒကဈာန သမာပဇ္ဇနာဒီနံ - ပါဒကစျာန်ကို ဝင်စားခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကဇရောတိ၊ တဒါ—၌၊အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မာနံ-အာဝဇ္ဇန်းစိတ် ပရိကမ်စိတ်တို့သည်ငင်း၊ စေတောပရိယညာဏဉ္စ--သည်ငင်း၊ အတီတာနာဂတာရမဏာနေဝ-အတိတ်အာရုံ အနာဂတ်အာရုံရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ဟောန္တိ၊ (ကသ္မာ)၊ အာဝဇ္ဇနေနေဝ - အာဝဇ္ဇန်းသည်ပင်၊ ဝိဘာဂဿ - အတိတ် အနာဂတ် ဟူ ဝေဘန်အပ်သောအထူး၏၊ ဝါ-ခဝေဘန်အပ်သောအထူးကို၊ကာတတ္တာ-ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊အဓိပ္ပါယော-ကေစိထေရ်တို့၏ အလိုတည်း။)

တသွာ၊ပေ၊ဝုတ္တာ။ ။အညထာမှစ၍ပါဠိယံဝုတ္တာတိုင်အောင်ပြအပ်သောဗျတိရေက အကြောင်းတို့၏ အကျိုးကို ပြသော ဖလဝါကျတည်း၊ [“တေဟိ”ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော ကေစိတို့ကို ညွှန်းသည်၊ ဤပြခဲ့သော အဓိပ္ပါယ်အားလုံးသည် ထိုကေစိတို့၏ အယူကို ဋီကာဆရာကတောက်ခံသောစကားချည်းတည်း၊] “ဤပြအပ်ခဲ့သော အကြောင်းများကြောင့် ထိုကေစိထေရ်ဘို့သည် (တပြိုင်နက်သောခဏ၌ဇဝနဒ္ဓိမန္တာ' ပဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်နှင့်အခြားသူ၏စိတ်တို့ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်) စေတောပရိယညာဏ်မှာခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည် အဖြစ်ကို ဆိုအပ်၏၊ ထိုစကားအားလုံးကောင်းပါသည်—ဟူလို။

ယဒါပန၊ပေ၊ကတတ္တာ။ ။စေတောပရိယညာဏ်သည် အတိတ် (၇) ရက်, အနာဂတ်(၇)ရက်အတွင်း၌ သူတပါးစိတ်ကို သိနိုင်ရကား အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ထိုရက်အတွင်း စိတ်များကို အဘယ်သို့ သိသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍“ယဒါပန”စသည်မိန့်၊ အာဝဇ္ဇန်းက ဖြစ်ပြီးစိတ်ကိုသိအံ့ဟု အာဘောဂပြုလျှင် ဖြစ်ပြီးစိတ်ကိုသိ၏၊ ဖြစ်လတံ့စိတ်ကို သိအံ့ဟု အာဘောဂပြုလျှင် ဖြစ်လတံ့စိတ်ကိုသိ၏၊ထိုအခါ၌ အတိတ် အနာဂတ်ဟုမခွဲခြားပဲ စိတ်သာမညကို သိသည်မဟုတ်,အာဝဇ္ဇန်းကိုယ်တိုင်က ခွဲခြားအပ်ပြီးသောကြောင့် အတိတ်ဟုဖြစ်စေ, အနာဂတ်ဟုဖြစ်စေ ခွဲခြားအပ်ပြီးသော စိတ်ကို သိသည်။ [ဤဘွင် ကေစိထေရ်ဘို့၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပြပြီးသောကြောင့် “တတ္ထာယံ အဓိပ္ပါယော”ကို ပြန်လှည့်ဘို့ရာ ဇာတိသဒ္ဒါ ရှိသင့်၏၊ မရှိလျှင် ထည့်၍ပေးမှ ထုံးစံကျပါသည်။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ယေ-အကြင် ဆရာတို့သည်၊ ဣဒ္ဓိမာ၊ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ ရမဏာတာတိ-ဟူသော၊ ဣဒံဝစနံ-ဤစကားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ-အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမဏာဘာဝေ- ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ,အတိတ်ဘာဝေါ-ကွဲပြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းသည်၊(ဟောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊(တထာ)၊ကော၊ပေ၊ အနာဂတေသု-တချက်, ၂ ချက်, ၃ချက်, ၄ချက်, ၅ချက်သော စိတ္တက္ခဏအားဖြင့် မရောက်လာကုန်သေးသော၊ စိတ္တေသု-စိတ်ဟူသော အာရုံတို့ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေသုပိ-ဆင်ခြင်အပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ-တို့၏၊ ယယာသမ္ဘဝံ-ဖြစ်သင့်သည်အား လျော်စွာ၊ အနာဂတ၊ပေ၊ဘာဝေ-အနာဂတ်အာရုံ, ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ, အတိတ်အာရုံ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ-သော်လည်း၊ နာနာရမဏာတာ-ကွဲပြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နသိယာ-မဖြစ်ရာ၊ ["အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏ အစွဲမ်းဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ချည်းဖြစ်သောကြောင့် နာနာရမဏာတာ ဖြစ်စရာမရှိ-ဟူလို။]

ယေပန၊ပေ၊ဝဒန္တိ။ ။"အတိတ်အနာဂတ်စိတ်ကိုသိရာ၌အာဝဇ္ဇန်းကဲ့ခြင်း၍ သိအပ်ပြီးသည့်အတိုင်းသိ၏"ဟုဆိုလျှင် ရှိပါစေတော့၊အခြားဆရာတို့ကအတယ်သို့ဆိုကြပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိ၍ "ယေပန၊ပေ၊ဝဒန္တိ"ဟုမိန့်သည်၊ ["ဣဒ္ဓိမာမှစ၍ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာတ္တာ" တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ၌လာသော စကားတည်း၊] ထိုစကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဥပမာအဖြစ်ဖြင့်ထား၍ အလားတူဥပမေယျစကားတမျိုးကိုဆိုကြသည်-ဟူလို။

အာဝဇ္ဇန၊ပေ၊နသိယာ။ ။(အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံဝ်ယ)-အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ပရိကမ်အဘိညာဉ်ဇောတို့တွင်အာဝဇ္ဇန်းက ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ,ဇောတို့ကအတိတ်အာရုံအားဖြင့် ကွဲပြားသော်လည်းအဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကြောင့် နာနာရမဏာဖြစ်ခြင်းကိုအဋ္ဌကထာ၌ ပြသကဲ့သို့၊ (ဇောဒ္ဓါ၊ပေ၊နသိယာ) -အာဝဇ္ဇန်းက စိတ္တက္ခဏတချက်မှစ၍ ၅ချက်တိုင်အောင်မရောက်လာသေးသောစိတ်တို့ကိုဆင်ခြင်အပ်ကုန်သော်လည်း အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ပရိကမ်စသောဇောတို့မှာအနာဂတ်ပစ္စုပ္ပန် အတိတ်အာရုံအားဖြင့်ကွဲပြားသော အာရုံရှိသော်လည်း နာနာရမဏာအဖြစ် မရှိတော့ရာ။

ယထာသမ္ဘဝံ။ ။အာဝဇ္ဇန်းသည် အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံပြု၏၊ ထိုသို့ပြုရာ၌ (ဆင်ခြင်ရာ၌) ကစိတ္တက္ခဏအားဖြင့်မရောက်လာသေးသော (ပရိကမ်နှင့်တပြိုင်နက်ဖြစ်မည်ဖြစ်သော) အာရုံကိုဆင်ခြင်လျှင် ပရိကမ်ဇောသည် ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြု၍ နောက်ဇောတို့သည် အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုကြရ၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းက စိတ္တက္ခဏ ၂ ချက်အားဖြင့် မရောက်လာသေးသော (ဒုတိယဥပစာရဇောနှင့်တိုက်ဆိုင်မည့်) စိတ်ကို လှမ်း၍ဆင်ခြင်လျှင် ဒုတိယဥပစာရဇောကပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြု၍ပဌမပရိကမ်ဇောက အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံပြုပုံ,တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမဇောတို့က အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုပုံအားဖြင့် ကွဲပြားသောကြောင့်"ယထာသမ္ဘဝံ"ဟု ဆိုသည်။

တေန—ထို့ကြောင့်၊ စတု၊ပေ၊ နာဂတေ-၄ ချက်၊ ၅ချက်သော စိတ္တက္ခဏာ၊ အားဖြင့် မရောက်လာသေးသော စိတ်ကို၊ အာဝဇ္ဇတေ—ဆင်ခြင်အပ်သော်၊ အနာဂတာ၊ပေ၊နန္တရံ—အနာဂတ်အားရုံရှိသော ပရိကမ်ဇောတို့၏အ ခြားမဲ့၌ ခဏဲပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ— ခဏပစ္စုပ္ပန်လျှင် အာရုံရှိသော၊ စေတောပရိယညာဏ်-သည်၊သိဒ္ဓံ-ပြီးစီး၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ။

တေသံ-ထိုဆရာတို့၏၊ဝါဒေါ၊ဝါဒသည်၊ (နသိဇ္ဈတိ ၌စပ်၊) အနာဂတာ-ရမဏော-သော၊ပေ၊ ပစ္စယော (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ ပဉ္စာနံ—ဤပြဿနာတို့၏၊ (သိခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်သောအနက်တို့၏၊) ဝါ-တို့ကို၊ အနုဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ-မထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဂဏှနာယ—ဂဏှန်းသခ်္ချာဝါဒၦ၌၊အာသေဝနေတိဏ်ဘိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာစ-ကြောင့်ရင်း၊ နသိဇ္ဈတိ-မပြီးစီး၊ (ကသ္မာန သိဇ္ဈဘိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ အ့နာသေဝနံ-အာသေဝနပစ္စည်းမဖြစ်သော၊ ကုသလကြိယမဟဂ္ဂတံ-ကုသိုလ်ဓာတ်ရှိတော်, ကြိယာမဟဂ္ဂုတ်သည်၊ နအတ္ထိ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ (နသိဇ္ဈတိ)။

ဇေတန၊ပေ၊သိဒ္ဓံ။ ။ဤနည်းအားဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းက တိက္ခဝုဋ္ဌိလ်အတွက်၄ချက်, မန္ဒဝုဋ္ဌိလ်အတွက် ၅ ချက်သော စိတ္တက္ခဏအားဖြင့်မရောက်လာသေးသော စေတောပရိယ အဘိညာဉ်နှင့် သိမည့်စိတ်ကို လှမ်း၍ဆင်ခြင်လျှင် ပရိကမ် စသော ဇောတို့က အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံပြု၍ အဘိညာဉ်က ခဏပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြုခြင်းဟူသော အနက်သည်ပြီးစီးတော့၏၊ ဣတိဝဒန္တိ။

တေသံဝါဒေါ၊ပေ၊နသိဇ္ဈတိ။ ။သိဒ္ဓံဟုဆိုအပ်သောစကားကို "နသိဇ္ဈတိ" ဟု ပယ်သည်၊ "အနာဂတော ဓမ္မော"အရ အာဝဇ္ဇန်းစသော ရှေးရှေးဇောများကိုရင်း "ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ"အရဲပရိကမ်ဇောစသည်တို့တွင်တပါးပါးကိုရင်းယူပြီးလျှင် "အတီတာရမဏဿ" အရ ဒုတိယဥပစာရဇော စသည်ကိုယူပါ၊ ဤသို့ ယူဘို့ရန် ဟောတော်မူအပ်သောပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်မရှိသည့်ပြင်သခ်္ချာဝါရဒ္ဓလည်း "အာသေဝနေတိဏ်ဘိ"ဟုသာ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုဆရာတို့၏စကားသည် မပြီးစီးနိုင်-ဟူလို။

နဟိ၊ပေ၊အတ္ထိတိ။ ။"ရသင့်လျက် ဟောတော်မမူခြင်း ဖြစ်သည် မဟုတ်ပါလော" ဟုစောဒနာဘွယ်ရှိသောကြောင့် "နဟိ" စသည်ကို မိန့်သည်၊ အသေဝနလာဘေ သတိ) (အာသေဝနပစ္စည်းရပါလျက်) ယထာဓမ္မသာသနေ (အဘိဓမ္မာသာသနာ၌)အဇစနသကာရဏံ နတ္ထိတိ (ထို့ကြောင့်) အဝစနေန (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မမူခြင်းအားဖြင့်) တတ္ထ (ထိုအာသေဝနပစ္စည်း၌) ဣတရေသံ ပဉ္စာနံ ပဋိသေဓော ဝိညာယတိတိအဓိပ္ပါယော၊—အနု၊ဆိုလိုရင်းကား — အာသေဝနပစ္စည်းမတပ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကြိယာရှိသေးလျှင် ဟောတော်မူမည်မှာအမှန်ပင်တည်း၊ မရှိသောကြောင့်သာ ဟောတော်မမူခြင်းဖြစ်၏၊ထို့သို့ ဟောတော်မမူသောကြောင့် အခြားပြဿနာများ မရထိုက်တော့-ဟူလို။

စ—ဆက်၊ ဧဘသာဝါဒဿ - ဤဝါဒ၏၊ အာဝဇ္ဇန ဇဝနာနံ - အာဝဇ္ဇန်း ဇောတို့၏၊ ခဏ၊ပေ၊ဝစနဿ-ခဏပစ္စုပ္ပန် အာရုံ,ချုပ်ပြီးသော အတိတ်အာရုံ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဆိုကြောင်းစကား၏၊နိဿယဘာဝေါ—မှီရာ၏အဖြစ်သည်၊ န သိဇ္ဈတိ၊ (ကသ္မာ နသိဇ္ဈတိ)၊ ယံ-အကြင်စိတ်သည်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်ပြီ၊ (တံ-ထို ဖြစ်ပြီးစိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ-သိအံ့၊ဣတိဝါ—ဤသို့သော်ငင်း၊) ယံ—အကြင်စိတ် သည်၊ ပဝတ္တိဿတိ၊ (တံ—ထိုဖြစ်လတံ့စိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ၊) ဣတိဝါ-ဤသို့ သော်ငင်း၊ ဝိသေသံ-အထူးကို၊ အကတ္ဝာ-မပြုမူ၍၊ ဂဟဏေ-စိတ်သာမညကို ယူခြင်သည်၊(သတိ)၊ အာဝဇ္ဇနဿ—၏၊ အနာဂတဂ္ဂဟဏာဘာဝံ-အနာဂတ် အာရုံကို ယူခြင်းမရှိခြင်းကိုငင်း၊ တဒဘာဝါ- ထို အနာဂတ်အာရုံကိုယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ဇဝနာနံပိ-ပရိကမ်စသောဇောတို့၏လည်း၊ ဝတ္တမာနဂ္ဂဟဏာ ဘာဝဋ္ဌ—ပစ္စုပ္ပန်အာရုံကို ယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကိုငင်း၊ သန္ဓာယေဝ — ၍သာ၊ တဿ-ထိုစကား၏၊ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ—ဆိုကြောင့်၊(န သိဇ္ဈတိ)။

ဟိ-ခဲ့၊တဒါ-ဝိဓသသကိုမပြုမူ၍,စိတ်သာမညကိုယူဆ ထိုအခါ၌၊ ဘဝင်် စလနာနန္တရံ—ဘဝင််စလန၏ အခြားမဲ့၌၊ အဘိမုခီ ဘူတဓမဝ—ဓရုးရှုဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ဓသော၊ စိတ္တံ-ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ အာဝဇ္ဇနာ— အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ပဝတ္ထတိ-၏၊ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇာနနစိတ္တသိပီ—သိဘတ်သော အာဘိညာဉ်စိတ်တို့၏၊ သဟဋ္ဌာန ဒေါသာပတ္တိယာ — အတူဘက္ခ တည်ခြင်း

ဧတဿ ဝါဒဿ၊ဧပ၊နသိဇ္ဈတိ။ ။"တေသံဝါဒေါ"ဟုပယ်အပ်ခဲ့သော၀ါဒ ကိုပင်"ဧတဿဝါဒဿ"ဟုပြန်ညွှန်းသည်၊ဧတဿဝါဒဿကို"နိဿယဘာဝေါ" ဝယ်နိသ့ယဉ်၌စပ်၊ "ဤဝါဒ၏မှီရာ"ဟူလို၊အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ၊ပေ၊ ဝစနဿ" ကား ဘာဝသမ္ဗန်တည်း၊ အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့တွင်အာဝဇ္ဇန်းက ခဏပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကိုအာရုံပြုပုံ, ပရိကမ်စသော ဇောတို့ကနိရုဒ္ဓဖြစ်သော အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုပုံကို ပြသောစကား ဟူသည်ဤဝါဒ၏မှီရာ"ဣဒ္ဓိမာပရဿစိတ္တံ၊ပေ၊တဒေဝနိရုဒ္ဓံ စိတ္တမာရမဏံဟောတိ" ဟူသော အင္ဒကထာစကားတည်း၊ထိုစကားသည် ဤဝါဒ၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့်မပြီးစီးပါ-ဟူလို။

တ ဿ ဒု ဇ္ဈ ဇ္ဈာ။ ။[တသ့ဖြင့်"အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ နိရုဒ္ဓါရမဏာ တာ ဝစနဿ"ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်။] ထိုစကား၏ဆိုလိုရင်းကား—အာဝဇ္ဇန်းသည် အတိတ် အနာဂတ် အာရုံဟု ခွဲခြား၍မယူလျှင် အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံမပြုနိုင်၊ထိုသို့ မပြုနိုင်လျှင် ဇောတို့ကသည်း ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံမပြုနိုင်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သော စကားဖြစ်သောကြောင့် ဤဝါဒ၏မှီရာအဖြစ် မပြီးစီးနိုင်—ဟူလို။ ["တဒါဟိမှဝုတ္တောတိ"တိုင်အောင် ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း၊ တဒါဖြင့်"ယံ ပဝတ္တံ ၊ပေ၊ ဂဟဏော" ကို ညွှန်းသည်။]

ဟူသောအပြစ်သို့ဆောက်ခြင်းအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ဝါ-ကြောင့်ဂုဏ်း၊[ဒေါသပဋ္ဌေနေန, ဒေါသပတ္တိတော၀ါ--အနု၊] ရာသိ၊ပေ၊ပဋိဝေဓေ-စိတ်အစုကို ဆင်ခြင်ခြင်း ထိုအစုတွင် တစိတ်တဒေသ ဖြစ်သော စိတ်တခုကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ (သတိစ-ရှိသော်ဂုဏ်း၊)သမ္ပတ္တ သမ္ပတ္တာ၀ဋ္ဌန ဇာနနေ - ရောက်လာရောက်လာသောအာရုံကို ဆင်ခြင်ခြင်း,သိခြင်းသည်- (သတိ)စ – သော်ဂုဏ်း၊ အနိဋ္ဌေ– သေ၊ ဌာနေ-၌၊(မဂ္ဂဝီထိ,ဖလဝီထိမှ တပါးသောအရာ၌၊)အာ၀ဋ္ဌန ဇ၀နာနံ-တို့၏၊နာနာရမဏာ ဘာ၀ဒေါသာ ပတ္တိယာစ-ကဲ့ပြားသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်ဂုဏ်း၊ ဝါ - ကြောင့်ဂုဏ်း၊ ခဏ ပစ္စုပ္ပန်၊ပေ၊ဟောတီတိ–ဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊အယုတ္တံ–မသင့်၊ ကွတိ-သို့၊ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ–ပယ်ပြီး၍၊ယထာ၊ပေ၊၀သေနေ၀-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသောအပြစ်သို့မရောက်ရကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်

ရာသိ၊ပေ၊ပဋိဝေဓေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ကေစိဆရာတို့၏၀ါဒအရ ဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ထို၌“ရာသိ၀သေန မဟာဇနသမ္ဘော အာ၀ဇ္ဇိတေ”ကို ကြည့်၍“ရာသိအာ၀ဇ္ဇန ”ဟုဂုဏ်း,“ကေဿ စိတ္တံ ကေန စိတ္တေန ပဋိဝိဇ္ဈိတိ”ကို ကြည့်၍“ကေဒေသ ပဋိဝေဓ”ဟူဂုဏ်းဆိုသည်၊[ရာသိကေဒေသာ၀ဇ္ဇနပဋိဝေဓေတိ ယထာရုတ၀သေန (အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်သော စကား၏အစွမ်းဖြင့်) ပုရိမ ၀ါဒိပက်ခ်မာဟ (ပုရိမ၀ါဒိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဘိုဖြစ်သောစကားကိုဆို၏၊)အနု၊-ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ ပုရိမ၀ါဒိဟူသည်“ကေစိ၀ဒန္တိ”ဟု လာသော်ကေစိ၀ါဒိတို့ပင်တည်းဟု သိပါ။]

သမ္ပတ္တာ၊ပေ၊ဇာနနေ။ ။[“တတ္ထာယံ အဓိပ္ပါယော” စသည်ဖြင့် မိမိ၏ အဓိပ္ပါယ်အရ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊] အာ၀ဇ္ဇန်းက မိမိဖြစ်ခိုက်၌ ကြုံကြိုက် ရောက်လာသောစိတ်ကို ဆင်ခြင်၍ အဘိညာဉ်ကလည်း မိမိဖြစ်ခိုက်၌ ကြုံကြိုက်ရောက်လာသောစိတ်ကို သိခြင်းဖြစ်လသော်....[သမ္ပတ္တာ၊ပေ၊ဇာနနေတိ အတ္တဲနာနိဒ္ဓါရိတ ပက်ွဳ(အာဟ)၊–အနု။]

နာနာရမဏာ၊ပေ၊ပတ္တိယာ။ ။ဤဆိုအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်းဖြစ်လသော် “ရာသိ ကေဒေသာ၀ဇ္ဇန ပဋိဝေဓေ”အရ အာ၀ဇ္ဇန်းက စိတ်အစုကို ဆင်ခြင်၍ အဘိညာဉ်က စိတ်တခုကိုထိုးထွင်း၍သိခြင်းကြောင့်အာ၀ဇ္ဇန်းနှင့်ဇောတို့၏အာရုံကဲ့ပြားခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာရှိ၏၊“သမ္ပတ္တာ၊ပေ၊ဇာနနေ”အရရောက်လာ ရောက်လာသော ပစ္စုပ္ပန် စိတ်ကိုဆင်ခြင်ခြင်း, သိခြင်းဖြစ်လသော် အာ၀ဇ္ဇန်းဆင်ခြင်အပ်သောစိတ်က တမျိုး, အဘိညာဉ်သိအပ်သောစိတ်က တမျိုးဖြစ်လသော် အာ၀ဇ္ဇန်းနှင့် ဇောတို့၏ အာရုံကဲ့ပြားခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိသောကြောင့်....

ယံဝုတ္တံ၊ပေ၊ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌“ကေစိ ခဏပစ္စုပ္ပန် ၊ပေ၊ ၀ဒန္တိ” ဟူသောစကား၌ပါသော“ခဏပစ္စုပ္ပန်၊ပေ၊အာရမဏံဟောတိ”ကို “ယံ ဝုတ္တံ,တံ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုစကားကိုနောက်၌“အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တံ”ကိုကြည့်၍ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ကေစိတို့ဆိုအပ်သော စကားကို “အာ၀ဇ္ဇန်းက ပစ္စုပ္ပန်

သာလျှင်၊ အဒ္ဓါ၊ပေ၊ရမဏာတွာ – အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်, သန္တတိပစ္စုပ္ပန်လျှင် အာရုံရှိသည့်၏ အဖြစ်ခြင်းငှာ၊ နာနာရမဏာတွာဘာဝံ-ကဲ့ပြုးသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကို၊ ဒီသ္ဒ-မြင်၍၊ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ-တို့၏၊ ဝတ္တမာန တံနိရုဒ္ဓါရမဏာဘာဝေါ-ပစ္စုပ္ပန် အာရုံ, ထိုချုပ်ပြီးသော အတိတ်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တော – အဋ္ဌကထာ ဆရာဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အကျယ်တည်း။

တံပိဝစနံ – ကိုလည်း၊ ပုရိမဝါဒိနော-ရှေ့ကဲစိဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နာနုဇာနေယျံ-ခွဲမပြုကုန်ရာ၊ (ဟသ္မာနာနုဇာနေယျုံ)၊ဟိ (ယသ္မာ) တသ္မိံ – ထို အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်, သန္တတိပစ္စုပ္ပန် အာရုံရှိသည်၏ အဲ့ဖြစ်သည်၊ သတိ – သော်၊ အာဝဇ္ဇနာ ၊ပေ၊ အာဒီဘုဝိယ - ပါဠိုရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊ (အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော အစရှိသော ပါဠိုရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊) အညပဒသင်္ဂဟိတသ္မာ – အခြားပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်တရား၏၊ အနန္တရပစ္စယဝိဓာနတော – အနန္တရပစ္စည်းကို စီရင်ခြင်းကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ – ဟူ၍၊ ဇတ္တုံ သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ နဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (နာနုဇာနေယျုံ၊) အချုပ်မူ၊ – ကေစိဆရာဝါဒကို အဋ္ဌကထာဆရာကပယ်၍, အဋ္ဌကထာဆရာဝါဒကို ဋီကာဆရာက ပယ်သည်။]

ပန – ပရိဟာရပက္ခဲမှဘပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧဝံ – သို့၊ (ဤမျှလောက်ကျယ်ဝန်းအောင်၊) စေဒတာ ပရိယညာဏသ – ၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာတာ – ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝိဘာဝိတာ - စိစစ်အပ်သနည်း၊ ဒုတိယော၊ပေ၊ပစ္စယောတိ – ဟူသော၊ ၊ဧတေသံ – ဤပါဠိုရပ်တို့၏၊ ဝိဘင်္ဂေသု-ဝိဘင်းတို့၌၊ အာဘိဘာ၊ဒုပေ၊ပစ္စယော၊တိ-ဟူ၍ဂင်း၊အနာဂတာ၊ပေ၊

စိတ်ကို ဆင်ခြင်၍ ဇာနနဟုခေါ်ရသော အဘိညာဉ်စိတ်တို့ကလည်း ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြုလျှင် အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဇောတို့၏ အတူတကွတည်ခြင်း, (တပြိုင်နက်ဖြစ်ခြင်း) ဟူသောအဖြစ်ရောက်စရာ ရှိခြင်းကြောင့်ဂုဏ်း, အာဝဇ္ဇန်းက အပေါင်းကို ဆင်ခြင်၍ အဘိညာဉ်က တစိတ်ကို (စိတ်တခုကို) သိလျှင်ဖြစ်စေ ရောက်လာ ရောက်လာသော ရှေးရှုစိတ်ကိုဆင်ခြင်ကြ, သိကြသည်ဖြစ်စေနာနာရမဏာဘာဝအဖြစ်ရောက်စရာရှိသော ကြောင့်ဂုဏ်းကေစိတို့၏စကားကိုပယ်ရှားသည်'ဟူလို၊ [ပဋိက္ခိပိတ္တာကိုဝုတ္တောဋ္ဌစပ်။]

ယထာဝုတ္တာ၊ပေ၊ဝုတ္တောတိ။ ။ကာလဝသေနကို ဝတ္တမာန တံနိရုဒ္ဓါရမဏာဘာဝေါဋ္ဌစပ်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို အာရုံပြုသည်ဟုယူလျှင် နာနာရမဏာအဖြစ်မရှိခြင်းကိုမြင်၍အာဝဇ္ဇန်းက ဝတ္တမာန်အာရုံရှိ၍ဇောတို့ကတံနိရုဒ္ဓအာရုံရှိသည့်၏အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာတို့ဆိုအပ်ပြီ၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် "ဇာဒ္ဓိမာ ပရဿ စိတ္တံ ဇာနိတုကာမော" စသော စကား၌ "အာဝဇ္ဇနံ ခဏာပစ္စုပ္ပန္နံ အာရမ္မဏံကတွာ" နှင့် "တေသံ သဗ္ဗေသံဝိ တဒေဝနိရုဒ္ဓံ စိတ္တံ အာရမ္မဏံ၊ဟောတိ" ကိုယူ၍ "အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ၊ပေ၊ဘာဝေါ ဝုတ္တော" ဟု ဆိုသည်။

ပစ္စယောတိ-ဟူ၍ဂုဏ်း၊[ဤပါဠိတော်၂ရပ်၌စေတောပရိယာဉာဏ်အား အတိတ်အနာဂတ်အာရုံတို့က ကျေးဇူးပြုပုံကိုသာပြ၏၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံက ၎ကျေးဇူးပြုပုံမပြ။] ဥပ္ပန္နတ္တိကေစ—ဥပ္ပန္နဘိဂ်ဳလည်း၊ အနုပ္ပန္နာ၊ ပေါပစ္စယောတိ—ဟူ၍၊ စေတောပရိယညာဏဂုဟာဏံ – စေတော ပရိယဉာဏ်ကို ယူခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြီး၍၊[အတိတ် အနာဂတ်အာရုံပြုပုံအတွက် စေတောပရိယဉာဏ်ကို ယူပြီး၍၊] ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿာတိ-ဟူသော၊ တေသာ-ဤစကားရပ်၏၊ဝိဘင်္ဂ်-ဝိဘင်း၌၊ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ပေါပစ္စယောတိ—ဟူ၍ဂုဏ်း၊ ဥပ္ပန္နတ္တိကေစ-၌လည်း၊ ဥပ္ပန္နာ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍ဂုဏ်း၊ [ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာက ကျေးဇူးပြုရာ၌စေတော ပရိယဉာဏ်မပါတော့၊] ဇောကသော - ဤမျှ လောက် ကိုသာ၊ ဝုတ္တတ္တာ—ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန်စိတ္တေ—ပစ္စုပ္ပန်စိတ် တည်းဟူသော အာရုံ၌၊ စေတောပရိယဉာဏံ-သည်၊ နပဝတ္တတိ- မဖြစ်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိညာဿတိနာ- သိအပ်သည်မဟုတ်လော၊ ဟိ-မှန်၊(တနည်း) ကသ္မာဝိညာယတိ၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ (ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တေ-၌၊စေတောပရိယဉာဏံ-သည်၊)ယဒိပဝတ္တေယျ၊ (ဧဝံ သတိ၊) ပုရိမေသုဝိယ-ရှေတိုက်ပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့၊ [အတီတာဓမ္မာပုဒ်,အနာဂတာဓမ္မာပုဒ်, အနုပ္ပန္နာဓမ္မာပုဒ်, ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မာပုဒ်ဟူသောရှေတိုက်ပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့၊]ဣတရေသုစ-အခြားသောနောက်တိုက်ပုဒ်တို့၌လည်း၊ [ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ, ဥပ္ပန္နာဓမ္မာ,ဟူသောနောက်တိုက်ပုဒ်တို့၌လည်း၊] စေတောပရိယဉာဏဂုဟာဏံ– သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတ္တုံ-သည်၊ သိယာ၊ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပစ္စုပ္ပန္နဂိတ္တေ စေတောပရိယ ဉာဏံန ပဝတ္တတိတိ ဝိညာယတိနာ) ဣတိ-ဤကားစောဒနာတည်း။

(ပုရိမေသု ဝိယ ဣတရေသုစ စေတောပရိယ ဉာဏဂုဟာဏံ–ကို၊) ကတ္တုံ-ပြုထိုက်သည်ကား၊ သစ္စံ-မှန်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ နယဒဿန ဝဿန-နည်းကို ပြခြင်း၏အစ္ဓမ်းဖြင့်၊ (နောက်ကို ထောက်၍ ရှေကို သိရသော ဧကပက္ခဒဿနနည်း၏အစ္ဓမ်းဖြင့်၊) တေံ-ဤစေတောပရိယဉာဏ်ကို၊ ဘဒ်ဝံတွံ-ချုံးတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ အညာယ—အခြားသော၊ပါဠိယာ- (အတီတဝါယမဏော ဓမ္မော ဧသော) ပါဠိတော်ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ၊ဟိ—ခဲ့၏၊ အတီတာ၊ ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နဲာရုမဏာသာတိ—ဟူသော၊ ဧတေသံ-ဤစကားတို့၏၊ ဝိဘင်္ဂ်သု-တို့၌၊ စေဒတောပရိယညာဏေန–ဖြင့်၊ အတီတာ၊ ပေ၊ သမဂ်ီသ–အတိတ်အာရုံရှိသော ပစ္စုပ္ပန်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသူ၏၊ စိတ္တံ—ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို၊ဇာနာတိ၊ အတီတာရုံမဏာ– အတိတ် အာရုံရှိကုန်သော၊ ပစ္စုပ္ပန္နဲာ—ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ စေတော ပရိယ ဉာဏသ– အာဃဋ်၊ အာဝဇ္ဇနာယ-အာဃဋ်၊ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော(ဟောတိ)၊ ဣတိ—ဤသို့ဂုဏ်း၊ စေတောပရိယညာဏေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ ပစ္စယော (ဟောတိ)၊ ဣတိ—ဤသို့ဂုဏ်း၊ စေတောပရိယညာဏသ – ၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နဲာရုမဏေ– ပစ္စုပ္ပန်စိတ်

ဟူသောအာရုံ၌၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ဝုတ္တာ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [ဣတရေ သုစအရ "ပစ္စုပ္ပန္နဲ့ာ ဓမ္မာ, ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာ ပုဒ်တို့၌ မပါသော်လည်း အတီတာ ရမဏတိက် ပုဒ်စသည်တို့၏ ဝိဘင်းတို့၌ စေတောပရိယာဂဏ်က ပစ္စုပ္ပန်စိတ်, ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာကိုအာရုံပြုပုံကို ဟောတော်မူသောပါဠိဖြင့် စေတောပရိယာဂဏ်၏ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံပြုကြောင်းကို သိနိုင်ပါသည်– ဟူလို၊] တနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ (ထိုသို့ အတီတတိက်, ဥပ္ပန္နတိက်တို့၌ စေတောပရိယာဂဏ်က ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို ထုန်းပြတတ်သော ပါဠိကို မတွေ့မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) အယံဝိစာရဏာ- ဣတိအကျယ်စိစစ်ခြင်းကို၊ ကတာ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ [ယသ္မဲာ အတီတဘဲ့ကေ ဥပ္ပန္နတို့ကစ စေတောပရိယဉာဏသဝတ္ထုမာန ဓမ္မာရုမဏဘာဝဇောတနော ပါဠ္ဌေ နဒိဿတိ၊ တနေဝ ကာရဏေန–အာနုံ။]

တေသန္ဒီ-ကား၊ ဒ္ဒီသု-နှ်သော၊တေသုံ ဉာဏေသု- ထို (ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်, စေတောပရိယ)ဉာဏ်တို့တွင်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ နိဒ္ဓါရဏေ- နိဒ္ဓါရဏအနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကုသလာခန္ဓာတိ-ဟူ၍၊ ဣဒ္ဓိ၊ပေ၊ ပေက္ခော-ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်, အနာဂတံသဉာဏ်ကိုငဲ့ခြင်းရှိသော၊ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော-ဗဟုဝုစ်ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ စေတော၊ပေ၊ ပေက္ခော-ငဲ့ခြင်းရှိသော၊(ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော)နှ(ဟောတိ)၊[ထိုဉာဏ်၂ပါးက စိတ်ဟူသောအာရုံတပါး,ကံဟူသောအာရုံတပါးကိုသာ အာရုံပြုသောကြောင့် "ကုသလာခန္ဓာ"ဟု ဗဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုစရာမလို–ဟူလို၊] ဣတိ-ကြောင့်၊တေသံ-ထိုဉာဏ်တို့၏၊ စတု၊ပေ၊ဘာဝသ-၄ပါးသော ခန္ဓာဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အသာဓကော–မပြီးစေတတ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ့စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ့၊(အသာဓကော–သည်၊)နှ–မဟုတ်၊(ကသ္မာ), အညတ္ထ–အခြားသောပါဠိရပ်၌၊အဝိတက္ကာ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍ဂင်း၊ သဝိတက္ကာ၊ပေ၊ပစ္စယောတိစ-ဟူ၍ဂင်း၊ဝုတ္တဘ္ဘာ-ကြောင့်၊ ("ခန္ဓာ"ဟုဗဟုဝုစ်ကိုပင် ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) စေတော၊ ပေ၊ပေက္ခောပိ – ငဲ့ခြင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော(ဟောတိ)၊ဣတိ ဣဓသ အတ္ထသ–၏၊ သိဒ္ဓိတော–ထင်ရှားခြင်းကြောင့်တည်း။

ဧဝမပိ- ဤသို့ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (စေတောပရိယာဂဏ်ကို ငဲ့ခြင်းရှိပြန်သော်လည်း)၊ ယဿာကမ္မုပဂဉာဏဿ ၏၊ဂါ–ကို၊အဝိတက္ကာ၊ ပေ၊ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဝုတ္တဘ္ဘာ–ကြောင့်၊ စတုက္ခန္ဓာရုမဏတာ ၄ ပါးသော ခန္ဓာဟူသောအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ နသိဒ္ဓါဘိ-မပြီး၏၊ ဣတိ–ဤသို့ဆိုအံ့၊ (နသိဒ္ဓါဘိ–မပြီးစီးသည်ကား၊) နှ–မဟုတ်၊ (ကသ္မာ), တတ္ထ–ထို ပါဠိရပ်၌၊အာဒစနသ-(ယဿာကမ္မုပဂဉာဏ်ကို)ဟောတော်မမူခြင်း၏၊ အညု

ကာရဏာတ္တာ - အခြားသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ခဲ့။ ယဿာကမ္မုပဂဉ္ဇာဒီနာ - ဖြင့်၊ ကမ္မသံသဋ္ဌာ - ကံနှင့်ရောနှောကုန်သော၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ခန္ဓာ - နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ကမ္မပ္ပမုခေန - ကံကို အဦးပဓာန ပြုသဖြင့်၊ (ပဓာနနည်းအားဖြင့်၊) ဂယှန္တိ၊ ဟိ·မှန်၊ တံ-ထို ယဿာကမ္မုပဂဉ္ဇာဏ်သည်၊ စေတောပရိယဉာဏံ-သည်၊ ပုရိမပရိကမ္မဝသေန-ရှေ့အဘို့၌ ဖြစ်သော ပရိကမ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (“ယံ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ၊ တံ ဇာနာမ်” စသော ပရိကမ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊) သဝိတက္ကာဒိဝိဘာဝံ-သဝိတက္က အစရှိသော ဝေဘန်အပ်သော အထူးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သရာဂါဒိဝိဘာဂဉ္စ သရာဂအစရှိသော ဝေဘန်အပ်သော အထူးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဝိဘာဇေတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ သဝိဘာဂံ-ဝေဘန်အပ်သော အထူးနှင့် တကွဖြစ်သော)၊ (ကမ္မံ-ကံကို၊) နှ ဝိဘာဇေတိ၊ ပန-အနွယကား၊ ကမ္မဝသေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ သမုဒါယံ-ခန္ဓာအပေါင်းကို၊ ဝိဘာဇေတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိတက္ကာ၊ ပေ၊ အာဒိကော-အစရှိသော၊ ဝိဘာဂကရဏော-ဝေဘန်မှုကို ပြုကြောင်းစကား၌၊ တံ-ထို ယထာကမ္မုပဂဉ္ဇာဏ်ကို၊ နှ ဝုတ္တံ၊ စတုက္ခန္ဓာနာရုပမဏတော-၄ ပါးသော ခန္ဓာလျှင် အာရုံမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (နှ ဝုတ္တံ-ကား၊) နှ-မဟုတ်၊ ဣတိဣဒံ-ဤဆို အပ်ပြီးကား (အဝစနသာ-ယထာကမ္မုပဂဉ္ဇာဏ်ကို မဟောခြင်း၏။) ကာရဏံ-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ·ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တံတိ၊ ပေ၊ ဝိဘာဇေတိတိ။ ။“ယထာကမ္မု။ပေ၊ဂယှန္တိ”ဟူသောရှေ့စကား၏ ဒဋ္ဌဗ္ဗတပ္ပါကဋိကရဏတည်း၊“ယထာ၊ပေ၊ဝိဘာဇေတိ” သည်ဥပမာန, “တံ နှ ဧဝံ၊ ပေ၊ သမုဒါယံ ဝိဘာဇေတိ”ကား ဥပမေယျဝါကျတည်း၊ စေတောပရိယဉာဏ်သည် ပရိကမ်ပြုစဉ်က “သဝိတက္ကာအစရှိသော အထူးရှိသောစိတ်ကို သိလို၏”ဟု ပရိကမ်ပြုလျှင်၎င်း,“သရာဂစသောအထူးရှိသောစိတ်ကိုသိလို၏ ”ဟု ပရိကမ်ပြုလျှင်၎င်း ထို ပရိကမ်ပြုသည့်အတိုင်းပင် စိတ်အထူးကို သိနိုင်သကဲ့သို့, ယထာကမ္မုပဂဉ္ဇာဏ်ကား အထူးရှိသောကံကို မသိနိုင်၊ကုသိလ်အကုသိလ်စေဟုနာဟူသောကံနှင့်စပ်၍အပေါင်း ဖြစ်သော ကုသိလ်အကုသိလ်ခန္ဓာကိုသာ ထင်ရှားဖြစ်စေနိုင် (သိနိုင်) သည်။

ဣတိ၊ ပေ၊ နဝုတ္တံ။ ။ဤသို့ ယထာကမ္မုပဂဉ္ဇာဏ်က သဝိဟက္ကာဝသော အထူးရှိသောကံကိုမသိနိုင် (ကံကိုပဓါနပြု၍ ယှဉ်ဘက်ခန္ဓာတို့ကို အာရုံပြုရ) သောကြောင့် “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာစ”စသော ဝိဘာဂပြုသော ပါဠိတော်ဝယ် ထို ယထာကမ္မုပဂဉ္ဇာဏ်ကို ဟောတော်မမူ၊ ကံနှင့်အတူဖြစ်သော နာမ်ခန္ဓာ ၄ ပါးကိုအာရုံမပြုနိုင်သောကြောင့် ဟောတော်မမူပဲ ချန်ထားခြင်းမဟုတ်ပါ-ဟူလို။

ဣဒံ ပန၊ ပေ၊ ကရဏံတိ။ ။“ပန”ပါလျှင် ဣဒံသည် လာမည့်စကားကိုညွှန်ပြသော ပုဒ်ဟု မှတ်ရိုးတည်း၊ ဤဥကား ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ် ထည့်၍ မဟောရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း, “ကာရဏာန္တိ”ဟု ဣတိသဒ္ဒါ (နိဂုံး) ပါနေသောကြောင့်၎င်း “ပန”မပါလျှင်ကောင်း၏၊ ပါလျှင် အနက်မရှိ ကြိုရုံသာ။

ကေစိ - အချို့ဆရာတို့သည်၊ တတ္ထာပိ -ထို အဝိတက္က ဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာစသော ပါဠိုရပ်၌လည်း၊ပုဗ္ဗေနိဝါသာ၊ပေ၊ အနာဂတံသညာဏာသာတိ--ဟူ၍၊ ပဌမ္ဈာနေဝ -ရှတ်ဆိုကြသည်သာ၊ ဟိ - ရှတ်ဆိုသင့်၏၊ တံ--ထို ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်သည်၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ ဝိဘာဂံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟူသော ဝေဘန် အပ်သော အထူးရှိသော၊ (ကမ္မံ--ကံကို၊ ဝိဘာဝေတုံ-ဌ၊ သမတ္ထံ) ဝိယ-စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ--တူ၊) သဝိတက္ကာဒိဝိဘာဂံ-သဝိတက္ကအစရှိသော ဝေဘန်အပ်သော အထူးရှိသော၊ ကမ္မံ-ကို၊ဝိဘာဝေတုံ-ဌ၊ အသမတ္ထံ-မစွမ်းနိုင်သည်၊ န--မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တနည်း) ဟိ-ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ သမ္ဘာဝနာကား၊ ဒုစ္စရိ၊ ပေ၊ ဝိဘာဝနံ -- ဒုစရိုက်အဖြစ်, သုစရိုက်အဖြစ်ကို ထင်စွာဖြစ်စေတတ်သော၊ လောဘာဒိ၊ပေ၊ဝိဘာဝနံပိ-လောဘအစရှိသည်နှင့် သမွယုတ်ဖြစ်သော အထူး အလောဘအစရှိသည်နှင့် သမွယုတ်ဖြစ်သောအထူးကို ထင်စွာဖြစ်စေနိုင်သည်သော်မှလည်း၊ဟောတိ-ဖြစ်တုံသေး၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

နိယကိဋ္ဌတ္တာ၊ပေ၊အဘာဝေနာတိ-ကား၊ သဘာဝမမ္မတ္တာ - သဘာဝစံမ္မ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကဲ့ သဘာဝမမ္မ ဖြစ်သောကြောင့်၊] ကေနစိ ပရိယာယေန-တစုံတခုသော ပရိယာယ်အားဖြင့်၊နိယကဋ္ဌတ္တံ--နိယကဋ္ဌတ္တသည်၊ အဟောန္တံ--မဖြစ်နိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဗ္ဗထာ--အလုံးစုံသော

ကေစိ၊ပေ၊ ပဌမ္ဈာနေဝ။ ။"အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာ ဝိစာရောစ" ၏ နောက်၌ အများရှတ်ဆိုရိုးမှာ"စေတောပရိယဉာဏာသ"ကို ထည့်၍ရှတ်ဆိုရိုးတည်း၊ သို့သော် ကေစိတို့ကမူ "စေတောပရိယဉာဏာသ" ဟု မထည့်ပဲ "ယထာကမ္မူပဂဉာဏာသ" ကို ထည့်၍ ရှတ်ဆိုကြ၏၊ ထိုသို့ ရှတ်ဆိုကြခြင်းဖြင့် ကေစိတို့ ပါဠိ အလိုလည်း ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်က စတုက္ကနကို အာရုံပြုနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

နံ ဟိ၊ပေ၊ဟောတိတိ။ ။ဤစကားသည် ကေစိဝါဒကို ထောက်ခံသောစကားတည်း၊ ထိုယထာကမ္မူပဂဉာဏ်သည် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံကိုခွဲခြားဝေဘန်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့ သဝိတက္ကစသော အထူးအပြားရှိသော ကံကိုလည်း ထင်စွာ ဖြစ်စေခြင်းငှါ (သိခြင်းငှါ) မစွမ်းနိုင်မဟုတ်,စွမ်းနိုင်သည်သာ။

ဒုစ္စရိတ၊ပေ၊ဝိဘာဝနံဟောတိ။ ။[ဤစကားကို ခိုင်မြဲစေသော ဒဋ္ဌိဝါဒကျတည်း၊] အလောဘစသည်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သုစရိုက်ကံဖြစ်၍, လောဘ စသည်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် ဒုစရိုက်ကံဖြစ်ရကား ထိုသုစရိုက်, ဒုစရိုက် အထူးကို ဝေဘန်နိုင်လျှင် လောဘစသည်နှင့်ယှဉ်ခြင်း, မယှဉ်ခြင်း အထူးကို သော်မှလည်း ဝေဘန်နိုင်သောကံဖြစ်သည်၊' [သဝိတက္ကစသော ကံအထူးကို ဝေဘန်နိုင်ပုံမှာ အထူးပြောဘွယ်မလိုဟု ပိကဂရဟာပြိသ ည်၊ ထို့ကြောင့်ကေစိတို့ပါဠိသည်မှန်စရာရှိသည်-ဟူလို။

သဘာဝမမ္မတ္တာ၊ပေ၊ဒုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့်နိဗ္ဗာန်ကို ဗဟိဒ္ဓဟုဟောတော်မူ၏၊ ထိုသို့ဟောတော်မူရာ၌သဘာဝမမ္မမဟုတ်သော ကသိုဏ်းပညတ်စသည်ကိုဗဟိဒ္ဓဟုအထူးဟောတော်မမူပဲ ဤအနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့်နိဗ္ဗာန်ကိုသာအဘယ်,

အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ဗဟိဒ္ဓါဘာဝေနေဝ - ဗဟိဒ္ဓ၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဧကန္တ ဗဟိဒ္ဓါတိ - ဧကန်ဗဟိဒ္ဓတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ (အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန် ဗဟိဒ္ဓဟု ဟောကော်မူအပ်ပြီ၊)အသဘာဝဓမ္မတ္တာ - သဘာဝဓမ္မမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ကသိဏ်းပညတ် စသည်တို့က သဘာဝဓမ္မ မဟုတ်သော ကြောင့်၊] ဗဟိဒ္ဓါပိ - ဗဟိဒ္ဓ တရားသည်လည်း၊ [ပိဖြင့် အဇ္ဈတ္တကိုပေါင်း၊] အဟောန္တံ - မဟုတ်သော၊ ကသိဏာဒိဝိယ - ကသိဏ်းပညတ် အစရှိသည်ကဲ့သို့၊ နိယာဇ္ဈတ္တမတ္တာသ - နိယကဇ္ဈတ္တမျှ၏၊ အသမ္ဘဝတော - မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဧကန္တဗဟိဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊) နှ (ဝုတ္တံ) - ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ - မှန်၊ အသဘာဝဓမ္မတ္တာဝေ - ကြောင့်ပင်၊ ကသိဏာဒိ - ကသိဏ်းပညတ် အစရှိသော တရားသည်၊ အဇ္ဈတ္တဓမ္မဘူတော - အဇ္ဈတ္တဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊(သမာနော)စ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကောစိ - သော၊ ဘာဝေါ - ပရမတ္ထသဘောသည်၊ နှ ဟောတိ - မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တတ္တိကေ-ဌ်၊ နဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပါယော - အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

အာကိဉ္စညာယတနာဒိ - အာကိဉ္စညာယတန အစရှိသော၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံကို၊ အတီတာရမ္မဏတ္တိကေ - ဌ်၊ နှ ဝတ္တုမ္မာ ရမ္မဏန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ဗန္ဓော-ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ နဝတ္တုမ္မာရမ္မဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဝုတ္တန္တိ (ပဒဿ) - ၏၊ အနုညာဘတ္တာ ဝစနတောတိ - အနုညာတတ္တာ ဝစနတော ဟူကုန်သော၊ ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ - ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပကာသိတံ - ထင်ရှား

ကြောင့် ဗဟိဒ္ဓဟု ဟောတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဘွယ်ရှိသောကြောင့် "သဘာဝ၊ ပေါဟောန်တံ" ဟုမိန့်သည်၊သဘာဝဓမ္မဖြစ်သောကြောင့်ဌင်း,မည်သည့်နည်းပရိယာယ်ဖြင့်မဆို အဇ္ဈတ္တမဖြစ်နိုင်ရကား အခါခပ်သိမ်း ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သောကြောင့်ဌင်း, ဧကန္တ ဗဟိဒ္ဓဟု ဟောတော်မူရပါသည်–ဟူလို၊

အသဘာဝဓမ္မတ္တာ။ ။ကသိဏ်းပညတ်စသောပညတ်သည်သဘာဝဓမ္မမဟုတ်သော်လည်း ဈာန်၏အာရုံဖြစ်သော်ကသိဏ်းကိုအဟံ (ငါ) ဟုစွဲလမ်းသော ဒိဋ္ဌိဖြစ်နိုင်ရကား (ငါဟု စွဲလမ်းလျှင် အဇ္ဈတ္တဟု စွဲလမ်းနိုင်ရကား) ကသိဏ်းစသော ပညတ်ကို ပရိယာယ်အားဖြင့်အဇ္ဈတ်ဟုဆိုနိုင်သေး၏၊ထို့ကြောင့်"ကေန္တ့ဗဟိဒ္ဓ"ဟုဟောတော်မမူအုပ်၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကား သတ္တဝါသန္တာန်မဖြစ်သောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ပရိယာယ်အဇ္ဈတ္တမျှ မဖြစ်နိုင်၊ထို့ကြောင့် ကေန္တ့ဗဟိဒ္ဓဟု ဟောတော်မူအပ်သည်၊ [အသဘာဝဓမ္မသ အဟံတိအာဒိပညတ္တိယာ အဇ္ဈတ္တမံမူပါဒါနတာယ (အဇ္ဈတ္တတရားတို့ စွဲလမ်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သိယာ ကောစိ အဇ္ဈတ္တပရိယာယော၊ နပန သဘာဝဓမ္မသ အသတ္တသန္တာနေ ဂတသ (သတ္တဝါ သန္တာန်၌မဖြစ်သော အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ် နိဗ္ဗာန်၏)၊ ဧတံ ဝုတ္တံ သဘာဝ၊ ပေ၊ အဟောန္တံတိ၊ အနု၊ ၂

ပြဆာပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (ဟောတိ)၊ ဣဒါနိတံတိ–ပါဠိဖြင့်၊ တဥ္စိ အာကိဉ္စညာယတနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-သော၊ အာကိဉ္စညာယတနံ - အာကိဉ္စညာယတန စျာန်ကို၊ တံသဒ္ဒေန- တံသဒ္ဒါဖြင့်၊အာကာစိုတ္ဝာ-ငင်၍၊ဝဒတိ-ဆို၏၊ ပန–ဆက်၊ တ္ထေ–ဤ တဥ္စိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဟူသော ပါဠိဋ္ဌ၊ ယော အယံ အတ္ထော–အကြင်အနက်ကို၊ (သဂ်ဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ (ကိံဝုတ္တော၊) အာကိဉ္စညာယတနံ–သည်၊(ဒီပေတိဋ္ဌစပ်၊) ပါ–ကို၊ ကေံ-တပါးတည်းသော၊ ဣဓ-ဤအဋ္ဌတ္တာရမဏတိက်ဋ္ဌ။ ဝုစ္စမာနမ္ပိ – ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ အတီတာရမဏတ္တိကော-ဋ္ဌ၊ တေန-ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်နှင့်၊ သဟ၊ ကောရမဏာတမ္ပိ–တူသောအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ သန္ဓာယ၊ ကာမာဝစရကုသလာဒိနံ–တို့၏၊ န ဝတ္တိဗ္ဗာရမဏတာယ – နဝတ္ထုဗ္ဗအာရုံ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝုတ္တဘ္ဘာ·ဟောတော်မူအပ်ပြီးအဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓာပိ – ဤအဋ္ဌတ္တာရမဏတိက်ဋ္ဌလည်း၊ တေသံ–ထိုကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏၊ န ဝတ္တဗ္ဗာရမဏဘာဝံ–နဝတ္ထုဗ္ဗအာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ ဣတိ ကတ္ဝာ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တသ္မိံ – ထို အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကို၊ ဝုတ္တေ – တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သော်၊ တဒနိပိ – ထို အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသည်တို့ သည်လည်း၊ ဝါ–တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာနေဝ – ဟော တော်မူအပ် ပြီးကုန်သည် သာလျှင်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာဝိသုံ နဝုတ္တာနံ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ဝုဒ္ဓတ္တာ)၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အညေ - အင္ဒကထာဆရာမှ တပါးသော ဆရာတို့သည်၊ နာနုဇာနန္တိ–ခွင့်မပြုကုန်၊ (ကသ္မာနာနုဇာနန္တိ၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဤဒိသံ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ လေသဝစနံ – အမြွက်စကားသည်၊ ဝါ- တစိတ်တဒေသ စကားသည်၊ အင္ဒကထာကတ္တာ-ဋ္ဌ၊ နအတ္ထိ။

ယောပနာယ၊ပေ၊နာနုဇာနန္တိ။ ။“တံ၊ပေ၊ကေမ္ပိ ဝုစ္စမာနံ”ဟူသော အင္ဒကထာပါဠိကို “အာကိဉ္စညာယတနံ ကေမ္ပိ ဝုစ္စမာနံ” ဟု ထင်ရှားအောင် ဆိုသည်၊ “ဟေဋ္ဌာတေန”ဟူသော အင္ဒကထာပါဠိကို “ အတီတာရမ္မဏတ္တိကေ တေန” ဟု ဆိုသည်၊ “သဟ ကောရမဏာဘာဝမ္ပိ”ကို “သဟေကာရမဏတမ္ပိ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ အင္ဒကထာပါဠိကို အနက်ထင်လောက်အောင် ဖြည့်တန်လျှင်ဖြည့်၍ ချုံးတန်လျှင် ချုံး၍ လိုရင်းအနက်ကို ပြထားသောကြောင့်“ယော အယံ ဇ္ဈာ အတ္ထော ဝုတ္တော”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အင္ဒကထာဆိုသည်ကို ဒီးညေဆရာတို့က ခွင့်မပြုကြ။

နဟိ ဤဒိသံ လေသဝစနံ။ ။ခွင့်မပြုခြင်း၏အကြောင်းအရာကိုပြလို၍“နဟိ” စသည်မိန့်၊လိုသတိသိလိသတိ ကေဒေသေန အလ္လီယတိတိ လေသော-တစိတ်တပိုင်း အားဖြင့်တူသောအာရုံရှိသောကြောင့် (ထိုအာရုံတူတရားတို့တွင်)တစိတ်တချို့ကိုသာ ဆိုခြင်းကို (အခြားမဆိုအပ်သော အနက်ဋ္ဌလည်း ငြိကပ်တတ်သောကြောင့်) လေသဝစနဟု မှတ်ပါ၊ မြန်မာလို“အမြွက်မျှဆိုခြင်း”ဟု ခေါ်သည်၊ ဤကဲ့သို့ လေသ စကားမျိုးသည် ဤအင္ဒကထာကတ္တာဋ္ဌ မရှိပါ၊ ထိုသို့ မရှိသောကြောင့် ခွင့်မပြုနိုင်ကြ–ဟူလို။

ယဒိသိယာ၊ (ဧဝံသဘိ)၊ ပရိတ္တာရမဏတ္တိဓာ-၌၊ သမာနာရမဏာနံ-တူဒေသာအာရုံရှိကုန်သော၊ ဧယသံ-အကြင်စိတ်တို့၏၊ ပရိတ္တာဒိအာရမဏတာ-ပရိတ္တ အစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုငင်း၊ နဝတ္တမ္မတာစ-နဝတ္တမ္မတို့၏အဖြစ်ကိုငင်း၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပုန, အတီတာရမဏတ္တိကော-၌၊ တေသု-ထိုတရားတို့တွင်၊ ကေဒမဝ-တခုခုသော တရားကိုသာ၊ ဝတ္ဝာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ အညံ-အခြားတရားသည်၊ ဝါ-ကို၊ နဝတ္တမ္မံ-ဟောတော်မမူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ တဿာ- ထိုမှဘပါး၊ ဝေဒနာတ္တိဓက-၌၊ သမာနဝေဒနာနံ-တူဒေသာဝေဒနာရှိကုန်ခသော၊ ယေသံ-အကြင်တရားတို့၏၊ သုခါယဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာတာ - သုခါယ ဝေဒနာဃ သမ္မယုတ္တ တို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ တေသု-ထိုတရားတို့တွင်၊ ကေမေဝ-တခုခုသော တရားကိုသာ၊ ပိတိတ္တိ၊ က-၌၊ သုခသဟဂတနိဒ္ဒေသ-၌၊ ဝတ္ဝာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ အညံ-အခြားတရားသည်၊ ဝါ-ကို၊ နဝတ္တမ္မံ သိယာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဥပက္ခာ သဟဂတနိဒ္ဒေသာဒီသု-တို့၌၊ ယောဇေတမ္မံ-ယှဉ်စေထိုက်၏။

ပန-စင်စစ်ကား၊ သေဒသန- အမြဲက်နှင့်၊ ဝါ-ဘစိတ်ဘဒဿနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အဋ္ဌကထာဂမလွန်-၌၊ အတ္ထုဒ္ဓါရဿ-အနက်ကို ထုတ်ပြခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ တတတ္ထာ-ကြောင့်၊ အာကိဉ္စညာယတနသ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ကာမာဝစရကုသလာဒိနမွိ- တို့၌လည်း၊ အဇ္ဈတ္တာဒမဏတ္တိဓာ-၌၊ နဝတ္တမ္မတာယ-နဝတ္တမ္မတို့၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်သော်၊ တာနိပိ- ထိုကာမာဝစကုသိုလ်အစရှိသည်ဘို့ကိုလည်း၊ နဝတ္တမ္မာနိတိ- နဝတ္တမ္မတို့ဟူ၍၊ ဝတ္တမ္မာနိ-ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊နဝုတ္တာနိ။

ယဒိ သိယာ၊ ဧပေ၊ ယောဇေတမ္မံ။ ။ထိုစကားမျိုး အဋ္ဌကထာကဲ့လျှာ်၌ရှိလျှင် အခြားနေရာ၌ အဘယ်သို့ ဟောသင့်ပါသနည်းဟု မေးဘွယ် ရှိသောကြောင့် "ယဒိသိယာ၊ပရိတ္တာရမဏာတ္တိကော" စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား- ထိုလေသစကားမျိုးရှိလျှင်ပရိတ္တာရမဏာတိက်၌သမာနာရမဏာတရားတို့၏ပရိတ္တာရမဏာအဖြစ် နဝတ္တမ္မအဖြစ်ကို ဟောတော်မူပြီးနောက် အတီတာမရဏာတိက်ရောက်သောအခါထိုတရားထည်းမှတပါးကိုသာဟောတော်မူ၍ ကျန်တရားစုကို မဟောပဲ့ထားတော်မူစရာရှိ၏၊ "တထာဝေဒနာတ္တိကော" မှစ၍ "ယောဇေတမ္မံ" တိုင်အောင် ဤပြအပ်ပြီးသောနည်းအတိုင်းသိပါ။

လေသေန ပနဝိနာ၊ဧပေ၊ဝုတ္တာနိ။ ။အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ်၌ထိုသို့လေသအားဖြင့် ဟောတော်မူမှုကို မပြုအပ်သည့်အတွက် အဇ္ဈတ္တာရမဏာတိက်၌ အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ကဲ့သို့ကာမကုသိုလ်စသည်ဘို့၏လည်း အဇ္ဈတ္တစသည်ဖြင့်မဆိုထိုက်သော နဝတ္တမ္မအာရုံရှိကြလျှင် "နဝတ္တမ္မာနိ" ဟုပင် တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူထိုက်၏၊ ထိုသို့ကားဟောတော်မမူ။

တသ္မာ, အဘာဝန သာမညေ—အဘာဝနအားဖြင့် တူးသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ ယာယ အဘာဝန နိဋ္ဌပ္ပတ္တိယာ -အကြင်အဘာဝန၏ အပြီးအဆုံး ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အကိဉ္စညာယတနံ-သည်၊ ပဝတ္တမာနံ-သော်၊ နဝတ္တပ္ပံ—အစဖြတ္တာရမဏ စသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သည်၊ ဇာတံ၊ တဿာပဝတ္တိယာ—ထိုဖြစ်ခြင်းမျိုး၏၊ အဘာဝေန—မရှိခြင်းကြောင့်၊ တာနိ-ထိုဘာဝစရကုသိုလ်အစရှိသည်တို့ကို၊ နဝတ္တပ္ပာနိတိ-တို့ဟူ၍၊ နဝုတ္တာနိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဂဟဏ ဝိသေသနိမ္မိတာနေဝ- အာရုံယူပုံ အဆူးအားဖြင့် ဖန်ဆင်းအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကသိဏာဒီနိ- ကသိုဏ်းပညတ် အစရှိသည်တို့သည်၊ သဘာဝတော-သဘောအားဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနာနိ- ထင်ရှားမရှိကုန်၊ ဣတိ-ဆို၏ကြောင့် တဒါရမဏာနံ — ထိုကသိုဏ်း ပညတ် ဟူသော အာရုံရှိကုန်သော စိတ်တို့၏၊ ဗဟိဒ္ဓါဂဟဏဝသေန - ဗဟိဒ္ဓအာရုံကို ယူခြင်းအစွမ်းအားဖြင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏတာ- ဗဟိဒ္ဓါရမဏတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အာကိဉ္စညာယတနံပန-သည်ကား၊ ဗဟိဒ္ဓါဂဟဏဘာဒဝေန- ဗဟိဒ္ဓအာရုံကို ယူတတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ နပဝတ္တာဘိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ နဝတ္တပ္ပန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

တသ္မာ အဘာဝန သာမညေဝိ။ ။နဘာဝိယတိတိ အဘာဝနံ” ဟူသော အနုဋီကာဝိဂ္ဂဟနှင့်အညီ ကံစသည်တို့သည် ဖြစ်စေအပ်သည် မဟုတ်သော ပညတ်ကို အဘာဝနဟုယူပါ၊ [စာအုပ်ဘို၌“အဘာဝနာ”ဟုဋ္ဌိုလိန်ဖြင့်တွေ့ရ၏၊] အာကိဉ္စညာယတနနှင့်ကာမကုသိုလ်စသည်တို့၏ အဘာဝနအာရုံရှိသောဘရားများအဖြစ်ဖြင့် တူသော်လည်း.....

ယာယ၊ပေ၊ဇာတံ။ ။အဘာဝန၏အကြင်နိဋ္ဌ (အပြီးအဆုံးအသွင့်အထိပ်) ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်အာကိဉ္စညာယတနစျာန်ဖြစ်လသော်နဝတ္တပ္ပ (အစဖြတ္တာရမဏစသည် ဖြင့်မဆိုထိုက်သော) စျာန်ဖြစ်ရလေသည်၊ .... တဿာ၊ပေ၊ နဒုတ္တာနိ-ကာမကုသိုလ်စသည်တို့၏ အဘာဝနအာရုံမှာထိုသို့သော နိဋ္ဌပ္ပဝတ္တိ အခြင်းအရာ၏မရှိခြင်းကြောင့် ထိုတရားတို့ကိုနဝတ္တပ္ပ(အစဖြတ္တာရမဏ စသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော) တရားများဟူ၍ ဤအစဖြတ္တာရမရဏတိုက်၌ ဟောတော်မမူအပ်ကုန်၊ [အဘာဝနနိဋ္ဌပဝတ္တိယာတိအဘာဝနာကာရဿ ဉက္ကံသပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော၊-အနု။]

ဂဟဏ၊ပေ၊နဝတ္တပ္ပန္တိဝုတ္တံ။ ။ထိုစကားကိုခဲ့လို၍ “ဂဟဏ” စသည်မိန့်၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူခြင်းကို“ဂဟဏ”ဟုဆိုသည်၊ ထိုသို့အာရုံယူပုံ အထူး၏ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော ကသိုဏ်းပညတ်စသည်တို့မှာ သဘာဝအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောဗဟိဒ္ဓတရားများဖြစ်၍ ထိုသို့အာရုံပြုသောတရားတို့ကို မဟိဒ္ဓါရမဏာဟုဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊အာကိဉ္စညာယတန၏အာရုံမှာအစဖြတ္တာဗဟိဒ္ဓမဟုတ်သော်ကြောင့် ထိုအာကိဉ္စညာယတနစိတ်ကို နဝတ္တပ္ပအာရုံရှိသောတရားဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပန–ဆက်၊ ယေန ဂဟဏာကာရေန–အကြောင် ယူပုံအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာကိဉ္စညာယတနံ – သည်၊ ပဝတ္တတိ၊ တေန - ထို အာရုံ ယူပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဗ္ဗညုတညာဏမို - သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်သော်မှလည်း၊ နပဝတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ယဒိ ပဝတ္တေယျ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ တမို-ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်လည်း၊ အာကိဉ္စညာယတနမေဝ-အာကိဉ္စညာယဘနသည်သာ၊ (အာကိဉ္စညမည်သော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် တည်ရာအာရုံရှိသည်သာ၊) ဘဝေယျ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြဦးအံ့၊ ကိဉလသာနံ–တို့၏၊ ဂေါစရံ-ကျက်စားရာ အာရုံကိုဂုဏ်း၊ ပဝတ္တိဝိသေသဉ္စ-ဖြစ်ပုံအထူးကိုဂုဏ်း၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံကို၊ ဇာနန္တံ-သိနိုင်သော၊ သဗ္ဗညုတညာဏံ - သည်၊ ယထာ - အကြောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ–ထို ကိလေသာတို့သည်၊ ဂဏှန္တို-ယူကုန်၏၊ တထာ– ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နဂဏှာတိ ယထာ - မယူသကဲ့သို့၊ (ကသ္မာ နဂဏှာတိ၊) တဿပိ–ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်၏လည်း၊ ကိလေသဘာဝါပတ္တိတော – ကိဉလသာ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ (နဂဏှာတိ၊) ဧဝံ – တူ၊ အာကိဉ္စညာယတနဿစ – ၏လည်း၊ ပဝတ္တနာကာရံ–ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို၊ ယာသာသဘာဝတော–ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ဇာနန္တံ - သော၊ တံ - ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်၊ အာကိဉ္စညာယတနမိဝ - ကဲ့သို့၊ နဂဏှာတိ-အာရုံကိုမယူ၊ ပန - ကဲ့ရဲ့ဘွယ်ရာ ဂရဟာကား၊ အညံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်မှ အခြားသောတရားသည်၊ ကိမင်္ဂံ - အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဂဏှိဿတိ–ယူနိုင်လတံ့နည်း၊) ဣတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ကာမာဝစရကုသလာနံ-တို့၏၊ နဝတ္တဗ္ဗတာ - နဝတ္တဗ္ဗတို့၏ အဖြစ်ကို၊ နဝုတ္တာ–ဟောတော်မမူအပ်၊ ဣတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အာကိဉ္စညာယတနဿ-၏၊ ဝိသယဘူတော - အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အပဂမောနာမ - ကင်းခြင်းမည်သော၊ (ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏ ကင်းခြင်းဟူသောနတ္ထိဘော ပညတ်မှည်သော၊) ဧကော – တခုသော၊ အုတ္တော–အနှက်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ – သို့၊ အနိစ္စန္တာနံ – အလိုမရှိကုန်သော၊ အာစရိယာနံ – တို့၏၊ (အညေနာနုဇာနန္တိဒ္ဒ် ဆိုအပ်ခဲ့သော အညေဆရာတို့၏၊) ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

ဝိပါကံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ(ပဒဿ)-၏၊ ဝိပါကံ-ဝိပါက်ဖြစ်သော၊ အာကိဉ္စညာယတနံ–သည်၊ ဝိပါကာဒီသု – နှ်သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနေသု - ဝိညာဏဉ္စာ

ယေန၊ ပေ၊ ဘဝေယျ။ ။အာကိဉ္စညာယတနဈာန်၏အာရုံယူပုံမျိုးကိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်သော်မှမယူနိုင်ပါ၊ အကယ်၍ယူနိုင်လျှင်(အာကိဉ္စညဟုခေါ်အပ်သောနတ္ထိဘောပညတ်ကိုယူရာရောက်သောကြောင့်)သဗ္ဗညုတဉာဏ်လည်းအာကိဉ္စညာယတနအမည်ရစရာရှိသည်၊ ယထာ ဟိ စသည်ကား ဤအဓိပ္ပါယ်ကိုပင် ထင်ရှားပြသော တပ္ပါကဋ္ဌိကရဏဝါကျဘည်း၊ [ကာမာဝစရကုသလာနံသည် ဥပလက္ခဏသာတည်း၊ အခြားသောစိတ်များ၏ နဝတ္တဗ္ဗအဖြစ် မဟောခြင်းကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းသိပါ–ဟူလို။]

ယတနစျာန် ၃ ပါးတို့ဘဉ်၊ ကဿစိ – တစုံတခုဿာ စျာန်၏၊ အာရမဏံ–သည်၊ နဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တဿာ–တူ၊ အာကိဉ္စညာယတနဉ်–သည်လည်း၊ နေဝသညာ နာသညာ ယတနဿ-၏၊ (အာရမဏံ နဟောတိ၊) ဟိ·ထင်ရှားဒအောင် ပြဉီးအုံ၊ ဝိပါကံတ္တိကေ-၌၊ ဝိပါက၊ပေ၊မူလကေသု·ဝိပါက ဓမ္မ ဓမ္မမူလ, နေဝဝိပါက နဝိပါကဓမ္မဓမ္မမူလ ရှိကုန်သော၊ ပဥ္စေသု–တို့၌၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ကုသလ – သည်၊ ဝညာဏဉ္စာယတနံ ကုသလဿ-အား၊ အာရမဏပစ္စယေနပစ္စယော ၊ပေ၊ဣတိ – သို့၊ ဝုတ္တံ ယဿာ – ကဲ့သို့၊ ကဿာ–တူ၊ ဝိပါကဓမ္မမူလဒကသု – ဝိပါကဓမ္မမူလရှိကုန်သော၊ (ပဥ္စေသု)၊ အာကာ၊ပေ၊ဝိပါကာ - တို့သည်၊ဝိညာ ၊ဒပ၊ ကိုခံယာနံ - တို့အဲ့၊ အာရမဏ် ပစ္စဒယန ပစ္စဒယော၊ ဣတိ–သို့၊ နဝုတ္တာ-ကုန်၊ ဝိပါကတော၊ပေ၊သမ္ဘဝတော တိ(ပဒဿ)-၏၊ ဝိပါကံ–ကို၊အာရမဏံကတ္ဝာ-၍၊ အဘိနီဟာရသမ္ဘဝတော-စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–မှန်၊ ဝိပါကံ – ကို၊ အာရမဏံ ကတ္ဝာ, အဘိနီဟာရော – သည်၊ (ဘာဝနာစိတ်ကို အထက်စျာန်သို့ ရှေ့ရှုဆောင်ခြင်းသည်၊) နတ္ထိ၊ ဣတိ·ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အတ္တနော ခန္ဓာဒီနိတိ(တ္ထေ)–၌၊ အရူပက္ခန္ဓေ–နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ခန္ဓာတိ–တို့ဟူ၍၊ ဂဟေတ္ဝာ–ယူပြီး၍၊ အာဒိသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊ ရူပံ–ရုပ်ကို၊ ဂဏှာတိ၊ဝါ-တနည်း၊ အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌၊ ဂယှမာနံ–ခံသာ၊အဟံတိပညတ္တိ-ငါဟူသော ပညတ်ကို၊ အာဒိသဒ္ဒေန ဂဏှာတိ၊ ပရေသံ ခန္ဓာဒိဂ္ဂဟဏေစ-ပရေသံ ခန္ဓာဒိကို ယူခြင်း စကား၌လည်း၊ သေနံယော၊ ပုန–ဘဖန်၊ ပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန-ပညတ္တိသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကသိဏေ၊ပေ၊ ပညတ္တိ-ကသိုဏ်း အစရှိသော အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ ပညတ်, မေတ္တာဝိဟာရ အစရှိသော ဥပါဒါယပညတ်ကို၊အာဟ၊ဝါ-တနည်း၊

အတ္တနော ခန္ဓာဒီနိ။ ။ခန္ဓအရ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ယူ၍, အာဒိဖြင့် ရုပ်ကိုယူ၊ တနည်း–အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ (ရုပ်နာမ်)တို့ကို ငါဟုစွဲလမ်းသူ၏ ထိုငါဟူသော ပညတ်ကို အာဒိဖြင့် ယူပါ။

သေ၊ပေ၊ဂ္ဂဟဏေ။ ။ပရေသံ ခန္ဓာဒိဂ္ဂဟဏေကို“ပရေသံခန္ဓာဒိတိ ဣမဿ-ပဒဿ-ကို၊ ဂဟဏေ(ကထနေဉစ္စာရဏေ)ရွတ်ဆိုခြင်း၌”ဟုအနုဖွင့်၏၊သေနယျော ဖြင့်“အရူပက္ခန္ဓေခန္ဓာတိဂဟေတွာ”စသည်ဖြင့်နည်းယူဘို့ရန်ကိုညွှန်သည်၊ [အဟံတိ နေရာဝယ်“ပရံတိ”ဟု လဲပါ။]

ပုန၊ပေ၊အာဟ။ ။“ပရေသံခန္ဓာဒိ ပစ္စဝေက္ခဏာ၏နောက်၌“ပညတ္တိနိဗ္ဗာန ပစ္စဝေက္ခဏေ”ဟု ရှိပြန်ရာ ခန္ဓာဒိ၌ အာဒိဖြင့်အဟံဟူသောပညတ်ကို ယူလျှင်ပညတ္တိ အရ ဘယ်ပညတ်ကို ယူမည်နည်း–ဟုမေးဘွယ်ရှိ၍“ပုန”စသည်မိန့်၊နောက် ပညတ္တိ သဒ္ဒါဖြင့် ကသိုဏ်းဟူသောအနိန္ဒြိယဗဒ္ဓပညတ်, ဗြဟ္မဝိဟာရ၏အာရုံဖြစ်သောသတ္တဝါ ဟူသော ဥပါဒါပညတ်ကိုယူပါ။

အာဒိသဒ္ဒေန-ဖြင့်၊(ခန္ဓာဒိဋ္ဌိ အာဒိသဒ္ဒါဖြင့်) အဟံ ပရံ ပညတ္တိ အဂ္ဂဟဏော-ငါဟူသောပညတ်, သူတပါးဟူသောပညတ်ကိုမယူခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) သဗ္ဗံ-သော၊ ဥပါဒါယ ပညတ္တိ-ကို၊ (ပုနပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန အာဟ။)

ကမ္မာဒီသု- ကံ အာရုံ အစရှိသည့် တို့တွင်၊ ကမ္မံ- ကံအာရုံသည်၊အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တတည်း၊ ကမ္မနိမိတ္တံ- ကမ္မနိမိတ်အာရုံသည်၊ ဥဘယံ- အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓါ ၂ပါးစုံတည်း၊ဂတိနိမိတ္တံ-သည်၊ ဗဟိဒ္ဓါ-တည်း၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊အတ္တနော-၏၊ သရီရေဝေ-ကိုယ်၌ပင်၊ ကိမိ-ပိုးလောက်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တမာနဿ-ဖြစ်ရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဂတိနိမိတ္တမ္ပိ-သည်လည်း၊ အဇ္ဈတ္တံ-သည်၊သိယာ။

ကုမ္မာသံ-တဝတ်ကျွဲက်မုယောမုံ့ကို၊ ဒဒမာနာယ-ပေးလှူဆဲသော၊ မလ္လိကာယ-မလ္လိကာသတိုးသို့၏၊ ရညော – ကောသလမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသိ ဋ္ဌာန လာဘံ-အဂ်္ဂမဟေသီအရာကို ရခြင်းကိုငင်း၊ (နိဿာယဋ္ဌစပ်၊) ဟတ္ထိကွန္ဓဂတ ဿ-ဆင်ကျောက်ကုန်းထက်၌တည်ဆဲသော၊ သန္တတိမဟာမတ္တဿ-၏၊ အရဟတ္တ ပ်ံတို့- အာရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆောက်ခြင်းကိုငင်း၊ ပုပ္ပံမုဋ္ဌိနာ-ပန်းတဆုပ်ဖြင့်၊ ပူဇေ န္တိဿ-ဆဲသော၊ သုမနမာလာကာရဿ- သုမနပန်းသည်၏၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တိ ကိုရိယံ- ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို မျက်မှောက်ပြုရမည်ကိုငင်း၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊သိတံ-ပြုံးတော်မူခြင်းကို၊ ပါတွာကာသိ- ထင်ရှားပြုတော်မူပြီ။

ဣမသ္မိံ၊ ပေ၊ လဘန္တိတိ – ကား၊ ပရိတ္တာ၊ ပေ၊ တ္တိကေသု – တိက်တို့၌၊ အလဒ္ဓေါကာသာနိ- မရအပ်သော အခွင့်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ), နဝတ္တဗ္ဗာနိ တိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဣမ ပန- ဤအဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်၌ကား၊ နဝတ္တဗ္ဗာနိ-နဝတ္တဗ္ဗ တို့သည်၊ နဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်၊ အဇ္ဈတ္တာဒီသု- အဲဇ္ဈတ္တ အစရှိသည် တို့တွင်၊ ကောရမဏတံ -တခုသော အာရုံ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ လဘန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ တောနိပဋ္ဌ - ဤ ၅ မျိုးသော စျာန်တို့သည်၊ သဗ္ဗံတ္ထ၊ပေ၊ စတုတ္ထာနံ – သဗ္ဗတ္ထပါဒက စတုတ္ထစျာန်, အာကာသကသိဏ စတုတ္ထစျာန်, အာလောကကသိဏစတုတ္ထစျာန်တို့၏၊ ကသိဏာရမဏတ္တာ– ကသိဏ်းဟူသော အာရုံရှိ ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ စတုတ္ထဿ-၏၊ ပညတ္တိ အဲဇ္ဈတ္တာရမဏတ္တာ– သတ္တဝါပညတ် ဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ အာနာပါန စတုတ္ထဿ-အာနာပါန စတုတ္ထစျာန်၏၊ နိမိတ္တာရမဏတ္တာ-အာနာပါန နိမိတ်ဟူသောအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ငင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာနိ-ဗဟိဒ္ဓ

အာဒိသဒ္ဒေနဝါ။ ။ခန္ဓာဒိဋ္ဌ အာဒိဖြင့် အဟံ--ပရံစသောပညတ်ကို မယူပဲ အလုံးစုံသောဥပါဒါပညတ်ကိုယူသောနည်းကို တနည်းပြလို၍ "အာဒိသဒ္ဒေနဝါ၊ ပေ၊ ပညတ္တိ" ဟုမိန့်သည်၊အဟံ ပရံလည်း ဥပါဒါပညတ်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုပညတ်တို့ကိုပါ နောက်ထပ် ပညတ္တိသဒ္ဒါဖြင့် ယူစေလိုရကား "သဗ္ဗံ" ဟု ဆိုသည်။

အာရုံရှိကုန်သည်၊(ဟောန္တိ)၊ကွတိ-သို့၊(ဝုတ္တာနိ)။.... သကာယစိတ္တာနန္တိ-ကား၊ သကကာယစိတ္တာနံ – မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော ကိုယ်စိတ်တို့ကို၊ (အာရမဏကရဏာ တောဠ်စပ်၊) တေန-ထိုစေတော ပရိယဉာဏ်ဖြင့်၊ ပယောဇနံ– အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ,တံ– ထိုစေတော ပရိယ ဉာဏ်သည်၊ အဋ္ဌဘ္ဘာရမဏံ – အဋ္ဌတ္တ အာရုံရှိသည်၊ န(ဟောတိ)၊ကွတိ အတ္ထော။

အနိန္ဒြိယ၊ပေ၊တ္ထေ-ဠ်၊တိဿန္နံဝါ ပညတ္တိနံတိ ကွဒံပိ–တိဿန္နံဝါ ပညတ္တိနံ ဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ ဝါသဒ္ဒေန - (အဝုတ္တ ဝိကပ္ပနတ္ထ) ဝါသဒ္ဒါဖြင့်၊ အာဟရိတဗ္ဗံ–ဆောင်ယူထိုက်၏၊ ဝါ - တနည်း၊ တေံ - ဤအနိန္ဒြိယဗဒ္ဓသဝါ ရူပဿ ဟူသောစကားကို၊ နယဒဿနံ – ဥပလက္ခဏနည်းပြ ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ ဤဒိသေ-သော၊ ကာလေ - ဠ်၊ (သူတပါး၏ အနာဂတ်ခန္ဓာ စသည်ကို အာရုံပြုရာအခါမျိုး ဠ်၊) ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ (ဟောတိ)၊ ကွတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တိက အတ္ထုဒ္ဓါရဝဏ္ဏနာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုက အတ္ထုဒ္ဓါရဝဏ္ဏနာ

မာနော၊ပေ၊ ကွဒံ-ဤစကားကို၊ အဝုံတ္တ၊ပေ၊ ဝသေန - မဆိုအပ်သေးသော အထူးအပြားကိုပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ အညထာ- အဝုတ္တပပကာရဒဿနမှ တပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊(အတ္ထော–ကို၊ဂယ္ဟမာနေ-သော်၊) မာနော-သည်၊ ကာမ၊ပေ၊ဇနေဟိ–ကာမရာဂ သံယောဇဉ်, အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ် တို့နှင့်၊ ဧကတော–တပေါင်းတည်း၊ဥပဂုတိ၊ ကွတိ-ကြောင့်၊ ဒွိဓာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ၊ဘဝရာဂါဒိသု- တို့ဠ်၊ သေ နယော၊တထာ၊ပေ၊တ္ထေ-ပါဠ်ဠ်၊ တထာတိ ဇေသ– ဤပုဒ်၏၊ ဧကဓာဝဓါတိ-ဟူ၍၊ အတ္ထော (ဟောတိ)။ [တထာဖြင့် "ဧကဓာဝဓ" ကို ပြန်၍ညွှန်သည်–ဟူလို။]

သသဒ်္ဓါရိကသူတိ ကွဒံ–ကို၊ ကာမဋ္ဌန္ဒ နိဝရဏာဿ-၏၊ တီဟိ– န်သော၊ နိဝရဏေဟိ-တို့နှင့်၊ (ထိနမိဒ္ဓ, ဥဒ္ဓစ္စ,အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ တို့နှင့်၊) သဒ္ဓိံ, ဥပဂ္ဂန ၊ပေ၊မတ္တံ–ဖြစ်ရာဌာနကို ပြကြောင်း စကားမျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ– ၏၊ နိယမတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုသသဒ်္ဓါရိကစိတ်တို့ဠ်၊ တဿ- ထိုကာမဋ္ဌန္ဒနိဝရဏ

အဝိဇ္ဇာ၊ဝေ၊ဝုတ္တံ။ ။ရှေ့ဠ် "ကာမရာဂေါ တာဝ မာနံသံယောဇနာ အဝိဇ္ဇာ သံယောဇနေဟိစေဝ၊ပေ၊ကေတောဝုစ္စတိ" ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုစကားအရ "မာနလည်း ကာမရာဂ အဝိဇ္ဇာတို့နှင့်အဘူဖြစ်၏" ဟု ဆိုပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "မာနော ဘဝရာဂါ၊ပေ၊တေဓာဝ" ဟူသောစကားကို "ရှေ့ဠ်မဆိုအပ်သေးသောအပြားကိုပြ သောစကား" ဟုဆိုသည်။

၏၊ တေဟိ – ထို ၃ ပါးသော နိဝရဏတို့နှင့်တကွ၊ ဥပပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ–ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်း အကျိုးရှိ၏ဟူ၍၊ နု (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊(ကသ္မာ), ထိနမိဒ္ဓဿ-၏၊ အနိယတတ္တာ–အနိယတ စေတသိက်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေနာတိ– ကား၊ ဥဒ္ဓစ္စဿ-၏၊ သဗ္ဗာကုသလေ – အလုံးစုံသော အကုသိုလ်၌၊ ဥပပဇ္ဇနတော-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ ဒွေ- ၂ ပါးသော နိဝရဏ်တို့သည်ဌင်း၊ အညေသု–ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်မှ တပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်၊ ထိနမိဒ္ဓ ကုက္ကုစ္စ ဝိရဟေ – ထိနမိဒ္ဓကုက္ကုစ္စမှကင်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ တီဏိ ၃ ပါးသော နိဝရဏတို့သည်ဌင်း၊ ဟေဋ္ဌိမန္တိတော–အောက်၌ ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဥပပဇ္ဇန်၊ ဣတိကတ္ဘ–ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍ ဒွေ တီဏီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ယတ္ထကာနံ-အကြောင်မျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော နိဝရဏတို့၏၊ ကေတော, ဥပ္ပဇ္ဇတ်ိယံ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ နိဝရဏာ၊ ပေ၊ စာတိ–ဟူသော၊ အယံအတ္ထော–သည်၊ သမ္ဘဝတိ၊ ဟေဋ္ဌိမန္တေန–အားဖြင့်၊ တေသံ–ထိုနိဝရဏတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှါ၊ ဒွေတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ်၊ တတော–ထို ၂ ပါးမှ၊ ဥဒ္ဓမ္မိ -၌လည်း၊ ပဝတ္တိတံ–ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အယံအတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိဧဝ-သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿနတ္ထံ တီဏီတိ ဇုတ်၊ စ–ဆက်၊ ဒွေတီဏီတိ–ကား၊ ဒွေဝါ- ၂ ပါး သော် လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီဏိဝါ–နှ်သော၊ (နိဝရဏာနိ ဥပပဇ္ဇန်တိ) ဣတိ–သို့၊ အနိယမနိဒ္ဒေသော၊ အနိယမအနက်ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊စတ္တာရိဝါ- ၄ ပါးသော နိဝရဏတို့သည်သော်ငင်း၊ပဉ္စဝါ-သော်ငင်း၊ (ဥပပဇ္ဇန်တိ)၊ ဣတိပိ-သို့လည်း၊ဝိညာယတိ၊ [၅ ပါး တပြိုင်နက် ဖြစ်ဘို့ရန်ဌာနကို ရှာသင့်၏၊ ၄ ပါးတပြိုင်နက်ဖြစ်ဘို့ရန်ကား ကာမစ္ဆန္ဒ-ထိနမိဒ္ဓ-ဥဒ္ဓစ္စ-အဝိဇ္ဇာ အားဖြင့်ငင်း, ဗျာပါဒ-ထိနမိဒ္ဓ-ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စ-အဝိဇ္ဇာအားဖြင့်ငင်း ရနိုင်၏]။

ဝါ–တနည်း၊ ဧတံ–ဤဒွေတီဏိ ဟူသော စကားသည်၊ ယတ္ထ–အကြင် စိတ်၌၊ သဟုပ္ပတ္တိ–တကွဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-၌၊ နိဝရဏာစေဝ-တို့သည်ငင်း၊ နိဝရဏသမ္ပယုတ္တာစ – နိဝရဏနှင့်ယှဉ်ကုန်သည်ငင်း၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတဿ လက္ခဏဿ–ဤလက္ခဏာကို၊ ဒဿနံ–ပြကြောင်းစကား တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ယတ္ထ-အကြင် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ စတ္တာရိစ – ၄ ပါးသော နိဝရဏတို့သည်ငင်း၊ ပဉ္စစငင်း၊ ဥပပဇ္ဇန်တိ၊ တတ္ထစ–၌လည်း၊ အယံအတ္ထော– သည်၊ ဝါ–ကို၊ သာဓိတော-ပြီးစေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝဥ္စကတ္တာ-ကြောင့်၊ ကိလေသဧကါစ္စကေစ-၌လည်း၊ ဧဒဲ့တယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ လက္ခဏ

ဒွေ တီဏီ။ ။ဒွေတိ - ဥဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာ နိဝရဏာနိ၊ တီဏီတိ -ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒ ထိနိကိစ္စဲ့ဘသ္ဆ ကေကေနဥဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာနိဝရဏာနိ၊ ဒွေဝါတီဏိဝါတိ ပါဠိယံ ဝါသဒ္ဒ သဿ လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌတံ အာဟ၊–အနု။

၃၃ မူလဋီကာ (စ)(ခ)

ဒဿနဝသေန – ဖြင့်၊ ကိလေသာစေဝ - တို့ကိုဌင်း၊ ကိလေသသမ္မယုတ္တာစေ– တို့ကိုဌင်း၊ ဝုတ္တာ၊ သဒ္ဒဿံ–နှ်သော၊ သမ္ဘဝန္တာနံ-ဖြစ်သင့်သော ကိလေသာ တို့ကို၊ သရူပေန-အားဖြင့်၊ ဒဿနဝသေန-ဖြင့်၊ နှ (ဝုတ္တာ) – ဟောတော်မူ အပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဥဒ္ဓစ္စံ-သည်၊ သဗ္ဗာကုသလေ-၌၊ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကသ္မာ, ဥဒ္ဓစ္စ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ သုတ္တန္တေ-၌၊ ဝုတ္တ သု-နှ်သော၊ ပဋ္ဌသု–နှ်သော၊ နိဝရဏေသု–တို့တွင်၊ အည၊ ပေ၊ ရဟ်တသ- တပါးသော နိဝရဏမှကင်းသော၊ ဥဒ္ဓစ္စဿ-၏၊ ဝိသယဝိသေသဒဿနတ္ထံ– ဖြစ်ရာစိတ်အထူးကိုပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဝုတ္တံ)၊ပန-ဆက်၊ ဆဋ္ဌံ–သော၊ နိဝရဏံ- (အဝိဇ္ဇာ) နိဝရဏသည်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ဣတရေဟိ–အခြားသော နိဝရဏ တို့နှင့်၊ သဟဂတံ–တကွဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အည နိဝရဏဟိတသ– သော၊ တဿ–ထို အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ၏၊ ကောစိ - သော၊ ဝိသယဝိသေသော– ဖြစ်ရာဌာနအထူးသည်၊ နှ အတ္ထိ၊ အတ္တနာ-နှင့်၊ သဟဂတေဟိ-တကွဖြစ်သော နိဝရဏတို့နှင့်၊ ဝိနာ–၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနာဘာဝါ-ဖြစ်ရာဌာန၏ မရှိခြင်းကြောင့် ဌင်း၊ တဒုပလက္ခိတသ၊ ထို့အဝိဇ္ဇာနိဝရဏဖြင့် မှတ်သားအပ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါ ဒဿ-၏၊ အဘာဝါစ-ကြောင့်ဌင်း၊ ဝိသယဝိသေသော - အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ၏ ဖြစ်ရာဌာန အထူးသည်၊ နတ္ထေဝ၊ တသ္မာ, တံ-ထို အဝိဇ္ဇာနိဝရဏကို၊ သဗ္ဗာ ကုသလေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော- သော၊ ဝုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒဒါနန-ဆိုအပ်ပြီးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ သည်ကား၊ သေသ ဓမ္မာနံ – ဥဒ္ဓစ္စမှကြွင်းသော တရားတို့၏၊ (ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌ ယှဉ်သော ကြွင်းသောတရားတို့၏၊) ဥဒ္ဒံစ္စာနုဝတ္တနဘာဝေန–ဥဒ္ဓစ္စသို့ အစဉ်လိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒုပလက္ခိတော–ထို့ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် မှတ်သားအပ်သော၊ ဥဒ္ဓစ္စဿ- ၏၊ ဝိသယဝိသေသော–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မာ, သဗ္ဗာကုသလေ–၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနံ-သော၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-ကို၊ (ဂဟေတ္ဝာဒ္ဒါစပဲ၊)သာမညေန–ဥဒ္ဓစ္စသာမညအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏံတိ - ဟူ၍၊ ဂဟေတွာပိ–ယူပြီး၍လည်း၊ တံ - ထို ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏကို၊ အတ္တနော- ၏၊ဝိသယဝိသေသေန-ဖြင့်၊ ပကာသေတုံ-ငှါ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ- ဟူ၍၊ အာဟ။

ယဒိ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ "ဥဒ္ဓစ္စသည်အကုသိုလ်အားလုံးနှင့်ယှဉ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါ သနည်းဟုမေးသည်။ [သုတ္တန္တေ စသောစကားသည်သုတ္တန်ပါဠိတော်အချို့၌ အဝိဇ္ဇာ နိဝရဏကို ဟောတော်မမူပဲ ဈာန်အင်္ဂါ ၅ ပါး၏ တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော နိဝရဏ ၅ ပါးကိုသာ ဟောတော်မူခြင်းကို အခြေခံ၍ဖြေသောစကားတည်း၊ မှန်၏- "ပိတက္ကော ထိနမိဒ္ဓဿ" စသော စကား၌ အဝိဇ္ဇာ မပါ။]

စ—ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပကာသနံ— ပြခြင်းကို၊ ဝိသယဝိသေသေသု— ဖြစ်ရာဌာနအထူးရှိကုန်သော၊ လောဘ၊ပေ၊ဂတေသု-လောဘသဟဂုတ်စိတ်,ဒေါမနဿ သဟဂုတ်စိတ်, သသင်္ခါရိကစိတ်, ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်တို့၌၊ပဋ္ဌနီဝရဏာနိ်-တို့ကို၊ ဝဝတ္ထပေတ္ဝာ- ပိုင်းခြားမှတ်သားပြီး၍၊ တေသံ-ထိုနီဝရဏတို့သို့၊ ဗျာပကဘာဝေန—ပြန့်နှံ့တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဆဋ္ဌံ—၆ ခု မြောက် အဝိဇ္ဇာနီဝရဏကို၊ ပကာသေတုံ ကတန္တီဝေဒိတပ္ပံ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေတိ(တွေ)-ဤပါဠိ၌၊ သာမညေန—သာမညအားဖြင့်၊ သပ္ပံ—သော၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-ကို၊ ဥဒ္ဓစ္စန္တိ—ဥဒ္ဓစ္စဟူ၍၊ဂဟေတွာ-၍၊ တေန-ထိုဥဒ္ဓစ္စနှင့်၊ သဟဂတေ-တကွဖြစ်သော၊စိတ္တုပ္ပါဒေ—၌၊ (အကုသိုလ်စိတ်အားလုံး၌၊) (ဥပပဇ္ဇတိ)၊ လ္ဘတိ—သို့၊ ဝဒန္တိ၊ပန—ထိုသို့ပင်ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ အယံ အတ္ထော — ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ န ဗဟုမတော·များစွာအလေးမပြုအပ်၊ ဝါ-များစွာသောဆရာတို့သည် အသိအမှတ်မပြုအပ်၊ (ကသ္မာ န ဗဟုမဒတာ)၊ ဒွါဒသမ၊ပေ၊ ဝိယ-ဒွါဒသမစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ကဲ့သို့၊ သပ္ပဲာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓစ္စံန-ဖြင့်၊အနုပလက္ခိတတ္တာ(စ) - မမှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊ ဥပလက္ခိတတ္တေ—မှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ အင်္ဂသု၊ပေ၊ အာဒီသု ဝိယ— အစရှိသောစကားတို့၌ ကဲ့သို့၊ [ဤစကားရပ်၌ "အင်္ဂသု" ဟု သင်္ခါတပ်၍ ထားအပ်သကဲ့သို့၊] အညေသံ—နှ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ-တို့ကို၊ (နိဝတ္တနတ္ထံ—တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ဒွါဒသသု ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေသူတိ—ဟူ၍၊ (ဒွါဒသသု ဟု သင်္ခါတပ်၍)၊ဝတ္တပ္ပတ္တာစ- ဟောတော်မူထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ရင်း၊(န ဗဟုမတော)။

ပန—ဆက်၊ သပ္ပဲာကုသလာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓစ္စာနုပလက္ခိကတ္တာ—ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် မမှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (နှ စုံတွဲ၌ စပ်၊) အဝိဇ္ဇာ

ဧဝဉ္စပကာသနံ။ ။"ကတန္တီ ဝေဒိတပ္ပ"်၌စပ်၊ လောဘ၊ပေ၊သဟဂတသုဝယ် လောဘသဟဂတစသည်ဖြင့် အသီးအသီးတွဲပါ၊ထိုတွင် လောဘသဟဂတဖြင့် ကာမဇ္ဈာန်နှစ်ဝရဏ၏ဝိသယဝိသေသကိုပြ၏၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏ၏ ဝိသယဝိသေသကိုပြ၏၊အဝိဇ္ဇာနီဝရဏကား ထိုဂုလုံးတို့သို့ ပြန်နှံ့၏။

ကေစိ၊ပေ၊ဝဒန္တိ။ ။"ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပါဒေ ဥပပဇ္ဇတိ" ဟူသောပါဠိတော်၌ ကေစိဝါဒကိုပြလိုသောကြောင့်"ကေစိ"စသည်မိန့်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော်၌ ဥဒ္ဓစ္စအရ(ဒွါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ဥဒ္ဓစ္စသာမက)အကုသိုလ်စိတ်အားလုံး၌ ယှဉ်သော ဥဒ္ဓစ္စသာမညကိုသာ ယူ၍ "ထိုဥဒ္ဓစ္စ နှင့်တကွ ဖြစ်သောစိတ္တုပ္ပါဒ်၌(အကုသိုလ်စိတ်အားလုံး၌)ဖြစ်၏"ဟုကေစိဆရာတို့ကဆိုကြသည်။ [ထိုအယူကိုပယ်လိုရှိ"အယံ ပနတ္ထော နှ ဗဟုမတော"စသည်ကို မိန့်သည်။]

နီဝရဏံဝိယ-အဝိဇ္ဇာနီဝရဏကဲ့သို့၊ ဣဒမ်ပိ-ဤဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝတ္တုံ့-ဟောတော်မူဆိုက်သည်၊ သိ'ယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ နဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ, ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ (သုတ္တန္တေ ဝုတ္တေသု စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့သောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊) အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ, အဝိဇ္ဇာနီဝရဏံဝိယ- ကဲ့သို့၊ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏဉ္စ-သည်လည်း၊ သဗ္ဗာကုသလေသု- တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ, နိက္ခိက္ခေပကဏ္ဍေ-၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒေ၊ ပေ၊ အာဒိ- အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တေန-ကြောင့်၊ ကေသို့ ယေဝ-သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေ-၌၊ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အဂ္ဂဟေတွာ- မယူမူ၍၊ အဲဓိပ္ပါယော-ကို၊ မဂ္ဂိတဗ္ဗော- ရှာမှီးထိုက်၏၊ ဣတိ - အပြီးတည်း၊ (ဥဒ္ဓစ္စနှင့်စပ်၍ အပြီးတည်း။)

ကိလေသဂေါစ္ဆကေ-၌၊ လောဘာဒီနိ-နှင့်သော၊ ဒဿ-နှင့်သော၊ ကိလေသဝတ္ထူနိ-ကိလေသဝတ္ထုတို့သည်၊ ဣမိနာ အနုက္ကမေန - ဤအစဉ်ဖြင့်၊ ဣဒေဝ အာဘိဓမ္မေ-ဤအဘိဓမ္မာ၌သာ၊ အဲဝဂတာနိ၊ [ဤပါဠိတော်အတိုင်း သင်္ဂြိဟ်၌လည်း;စဉ်ထား၏။] တသ္မာ, ဣဒမေဝ - ဤပါဠိတော်၌ပင်၊ ဝုတ္တဿ- သော၊ အတ္ထနာ-နှင့်၊ သဟ ဝုတ္တေဟိ-အတူတကွ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ကိလေသေဟိ တို့မှ၊ ရဟိတဿ- ကင်းသော၊ ဥဒ္ဓစ္စကိလေသဿ-၏၊ ဝိသယဝိသေသော-ဖြစ်ရာဌာနအထူးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသယဝိသေသေန-ဖြင့်၊ ပကာသနံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ကိလေ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေသေ-ကိလေသာဇေဝ သံကိလိဋ္ဌပဒနိဒ္ဒေသ၌၊ ယသ္မာ, သံကိလိဋ္ဌပဒံ-သံကိလိဋ္ဌပုဒ်သည်၊ ကိလေသသမ္မယုတ္တပဒေန- နှင့်၊ အသမာနတ္ထံ-မတူသောအနက်ရှိသော၊ ကေဝလံ- သမ္မယုတ်မဖက်သက်သက်၊ မလေန-ကိလေသာအညစ်အကြေးသည်၊ ဥပတာပိတတံ - ပူပန်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကိုဂင်း၊ ဝိဗာဓိတတ္တေ- နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသောအနက်ကိုဂင်း၊ ဒီနပတိ၊ တသ္မာ, ကိလေသာ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေသေန-နှင့်၊ သမာနံ-တူသော၊ နိဒ္ဒေသံ-ကို၊ အကတွာ, တေဝ၊ ပေ၊ သံကိလိဋ္ဌာစာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

အဂ္ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ မဂ္ဂိတဗ္ဗောတိ။ ။"ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသတဂတေ စိတ္တုပ္ပါဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟူသောပါဠိတော်၏အဓိပ္ပါယ်ကို (ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏသည် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတ်စိတ္တုပ္ပါဒ် တခုတည်း၌သာဖြစ်၏ဟု) တိုက်ရိုက်မယူပဲနိက္ခေပကဏ္ဍပါဠိတော်, ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်တို့နှင့်မဆန့်ကျင်လောက်အောင် အဓိပ္ပါယ်ကိုရှာမှီးပါလေဟုနိဂုံးအုပ်သောစကားဖြစ်သည်။ [အဂ္ဂဟေတွာတိ ယထာရုတဝသေနေဝ အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ ဧဝံ၊ အဓိပ္ပါယော ဂဓေသိတဗ္ဗောတိ ယထာဒုတ္တမေဝ အတ္ထံ နိဂမေတိ၊ -အနု။]

ဒွေ၊ပေ၊တွေ—၌၊ ဒွေဘယောတိ—ဟူသော ပုဒ်ကို၊ ဟောဘုဂေါစ္ဆကာဒီသုတ်ကို၌၊ ဝုတ္တာဓိကာရဝသေန - ဟောတော်မူအပ်ပြီးသောပုဒ်၏ လိုက်လာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ရဋ္ဌိယာ-အတ္တဂ်ရဋ္ဌိအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ကဲစိ ဝဒန္တိ၊ အတ္ထံ-ကို၊ အနပေက္ခိဘွာ—မရွဲ့မူ၍၊ရဋ္ဌိယာ -အားဖြဲ့၊ ယဒိ ဝုစ္စတိ၊ (ဝေဿတိ)၊ ဂန္ဆဂေါစ္ဆကေစ – ၌လည်း၊ ယဘ္ဆ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ - ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ ယတ္ထ ဒွေ တယော ဂန္ဆာအညေဟိ ကေဘော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ - ဟူသော၊ ဣမသ္မာ အတ္ထသ-ဤအနက်၏၊ သမ္ဘဝတော-ကြောင့်၊ ကေတောသဒ္ဒေါ - ကေတောသဒ္ဒါသည်၊ကိလေသဂေါစ္ဆက—၌၊ သာတ္ထကော-အနက်ရှိ၏၊ ဟေတုဂေါစ္ဆကာဒီသု—တို့၌၊ တေန - ထိုးကဒတာသဒ္ဒါနှင့်၊ ဝိနာပိ - ၍လည်း၊ အဓိပ္ပါယဝိဇာနနဒတာ-အဓိပ္ပါယ်ကိုသိနိုင်ခြင်းကြောင့်၊နု(သာတ္ထကော)၊ဣတိ-သို့၊ယဉ္စ-အကြင်စကားကိုလည်း၊ ဝဒန္တိ၊တမ်ို-ဘာည်လည်း၊နု—မသင့်၊(ကသ္မာ), ဟေတုဂေါစ္ဆကာဒီသုပိ—တို့၌လည်း၊ နာနာဥပ္ပတ္တိယံ-အသီးအသီးဖြစ်ရာအခါ၌၊ကေတောသဒ္ဒဿ - ၏၊ ဟေ တူ ၊ပေ၊ ဏတ္ထတ္တာ - ဟေတူဧစဝ ဧဟတုသမ္ပယုတ္တအစရှိသည်ကိုယူခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ,ရဋ္ဌိအန္ဒတ္ထ ကထာရောပနဥ္စ—ရဋ္ဌိကထာ, အန္ဒတ္ထကထာသို့ တင်ခြင်းကိုလည်း၊ [“ရဋ္ဌိအန္ဒတ္ထကတာရောပနဥ္စ” ဟုလည်း ရှိ၏၊ “ရဋ္ဌိအဖြစ်, အန္ဒတ္ထအဖြစ်သို့ တင်ခြင်းကိုလည်း”ဟု ပေး၊]ဝဇ္ဇေတွာ-ကြဉ်၍၊ ယထာဝုတ္တောနဝ-ဿော၊ နယေန—ဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏၊

လောဘော၊ပေ၊အာဒိနာ - သော၊ လောဘပဋိဃမောဟာနံ-တို့၏၊ အညေဟိ - အခြားကိလေသာတို့နှင့်၊ ကေတော, ဥပ္ပတ္တိဒဿနေနေဝ — ဖြစ်ပုံကိုပြကြောင်း စကားဖြင့်ပင်၊ တေသမ္မိ — ထိုအခြားသော ကိလေသာတို့၏လည်း၊ လောဘာဒီဟိ-တို့နှင့်၊ ကေတော,ဥပ္ပတ္တိ — ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [တေသံတိ—လောဘာဒီတော အညေသံ၊“ဒဿိတာတိ ဂဏှံ ဒဿိတာ” ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ အာနုဋ္ဌိကာ၌ အာဂျယ်ပြကား၏။] သေသံ-သည်၊ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊ ဣတိ—အပြီးတည်း။ ။အဋ္ဌကထာဂဏ္ဌိဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ—ပြီ။

ယထာဝုတ္တောနဝ နယေန။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ယတ္ထဒွေတယော ကိလေသာ၊ပေ၊တတ္ထဒွေကိလေသာ အညေဟိ,တယောဝါ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ ဧဝမတ္ထော ဒဿိတော” ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ထိုနည်းအဘိုင်းသာ ဒုဗိပွါယ် မှတ်သင့်သည်၊ ရဋ္ဌိအန္ဒတ္ထ အဖြစ်သို့ တင်ခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ၊ [ရှေးက တွင်လာခဲ့သော စကားအဘိုင်း “ဒွေတယော ကိလေသာ” ဟု ဟောတော်မူသည်ဟု ယူလျှင် အတွင်ရဋ္ဌိအဖြစ်သို့ တင်ရာရောက်၏၊ ကိလေသာ ၂ ပါးသာ, သို့မဟုတ် ၃ ပါးသာ အတိုက္ယ အတူဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူလျှင် အန္ဒတ္ထအဖြစ်သို့ တင်ရာရောက်၏၊ ထိုကဲ့သို့ မရောက်အောင် ရှောင်ကြဉ်၍ အဋ္ဌကထာဆိုထားသည့်အတိုင်း မှတ်ပါ—ဟူလို။]

စတ္တာရိသဟဿနိစ–၄ ထောင်သောပုဒ်တို့သည်၎င်း၊ ပုန-တဖန်၊ တိဏိသတာနိစ–၃ ရာသော ပုဒ်တို့သည်၎င်း၊ အင္ဌသာလိနီယာ–အင္ဌသာလိနီ အင္ဌကထာ၏၊ ဧတေပဒါ (ဧတာနိပဒါနိ) – ဤပုဒ်တို့သည်၊ လီနတ္ထဇောတကာ (ဇောတကာနိ)-လျှို့ဝှက်သောအနက်တို့ကို ထုန်းပြတတ်သော ပုဒ်တို့တည်း၊

နာမေန-အမည်အားဖြင့်၊ ဓမ္မမိတ္တာတိ–ဓမ္မမိတ္တမည်သော ရဟန်းသည်၊ သက္ကစ္စံ–ရိုသေစွာ၊ အဘိယာစိတော–ခရွးရွှတောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ), နာမေန-ဖြင့်၊ အာနန္ဒောဏ္ဍတိ - အာနန္ဒာမည်သော၊ သုဗုဒ္ဓိနာ - ကောင်းသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂန္ထာ - ထုံးဖွဲ့အပ်သော ကျမ်းစာတို့ကို၊ ကတာ–ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဏ္ဍတိ–အပြီးတည်း။

ဏ္ဍတိ - ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားဖြင့်၊ အင္ဌသာလိနိယာ - ၏၊ လီနတ္ထပဒဝဏ္ဏနာ–လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ်သော အနက်ရှိသောပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာဖြစ်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဏိမူလဋီကာ – သည်၊ သမတ္တာ – ပြီးပြီ။ [မူလဋီကာဟူသော အမည် သည် အနုဋီကာ ပေါ်လာမှုဖြစ်သော နာမည်တည်း၊ထို့ကြောင့် "ဓမ္မသင်္ဂဏိမူလဋီကာ" ဟူသောပါဠိသည် ရှေးပါဠိမဟုတ်နိုင်ပါ။]

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏိဿဠိတော်နှင့် တကွ ဤအင္ဌကထာ မူလဋီကာတို့ကို ပါရာဇိကဏ်အင္ဌကထာပို့ချ၍အပြီး၌ ဆက်လက်၍ ပို့ချခဲ့ရာ ၄ နှစ်ခန့် ကြာမှ ပြီးစီးပါသည်၊ ပို့ချစဉ်အခါဝယ် ဝီရိယသန်သန်ဖြင့် မှန်မှန်နေ့စဉ် ပို့ချ၍ ကာယသုခ မရခဲ့သော်လည်း "သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန် ကြိုးပမ်း ထမ်းရပေပြီ၊ ထမ်းနိုင်ပေသည်" ဟုတွေးကာ အားဆေးချမ်းမြေ့၊ စိတ္တသုခကို ရခဲ့ပါသည်၊ ရည်ရွယ်သလောက် ပြီးမြောက်ချိန်၌ကား ပီတိအစွမ်းကြောင့် ပဏီဘရုပ်ခတ္တ တကိုယ်လုံးဖြန်းကာ ကာယသုခလည်းရပြန်ပါသည်၊

သိဒ္ဓိတ္ထဘော ဘာသာဋီကာ,ဒေသဘာသာယ သခ်ံတာ၊
ဝဏ္ဏနာ သဟဋီကာယ, အင္ဌသာလိနိယာ သုဘာ။

သဟဋီကာယ – ဆရာဆရာ့, မြဲပို့ချသည်, မူလမည်သာ, ကျမ်းဋီကာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အင္ဌသာလိနိယာ – အင္ဌသာလိနီ, ကိုယ့်နာမည်ဖြင့်, နှစ်ဆီပြည့်စွာ, အင္ဌကထာ၏၊ ဝဏ္ဏနာ-နိဿယအဓိပ္ပါယ်, စုံအောင်ခြယ်၍၊ အရွယ်သင့်တန်, အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော၊ သုဘာ – သဒ္ဒါမပျက်, မြန်မာနက်ခကြောင့်, နှစ်သက်စဘွယ်,လွန်တင့်တယ်ဒသာ၊ ဧဒေသဘာသာယ-တိုင်းရင်းမြန်မာ, အမိဘာသာဖြင့်၊ သခ်ံဘာ-တသန့်တသန့်,အကန့်ကန့်လျက်, ခံ့ခံ့စီရရီ,တည့်ကြည့်စွာဖွင့်ပြအပ်သော၊ဘာသာဋီကာ – ဘာသာဋီကာ, ဇမည်သာသည့်, မှိရာသိပ်

သည်း, နိဿယည်းသည်လည်း၊ သိဇ္ဈတ္ထဒဘာ-ထောင့်သုံးရာလွန်, နှစ်ဆယ့်ခွန်ဝယ်, လက္ခဏ်ခါချင်း, တော်သလင်းသက်, ဆဲသုံးရက်၌, နှစ်သက်ရှင်ကြည့်, ပြီးမြောက်ပြန်ပြီ တကား။

သမ္မူဇယာမိ ထေရာနံ, ယေသာဟံ သမ္မဂ္ဂဟိတော၊
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ, ပတ္တောမ္ပိ ပကတညုတံ၊

ယေသံ ထေရာနံ-အထက်ဝေဟင်, နေအသင်သို့, မြေပြင်ထင်ရှား, အကြင်ဆရာတော် ဘုရားတို့သည်၊ သမ္မဂ္ဂဟိတော-အထူးစောင့်ရှောက်, ချီးမြှောက်အပ်သော၊ အဟံ-ငါသည်၊ သိက္ခိတော-ခရေးနည်း သားနည်း, ပို့ချနည်း၌, သိပ်သည်း သေသပ်, သင်အပ်သော အတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဂန္ထကာရေပိ-ခုခေတ် နောက်သား, အကျိုးများဘို့, ရေးသားကြိုးကုတ်, ကျမ်းပြုခြင်းအလုပ်၌လည်း၊ ပကတညုတံ-သဘောသက်,ရှေးထုံးစံကို, အမှန်သိမြင်, ကျမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော+အမ်-ခေတ်အလျောက်, လေးစားလောက်အောင်, မဖေါက်မသွေ, ရောက်ရပေ၏၊ တေသံထေရာနံ-ကျေးဇူးတော်ရင်, ဂုဏ်အင်ကြီးမား, ထို ဆရာတော်ဘုရား တို့အား၊ သမ္မူဇယာမိ-ကျမ်း စာ ရေးသား, ကောင်းမှုများဖြင့်, လေးစားကော်ရော်, ပူဇော်ပါသတည်း။

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာန, ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနာယ အမတံပါရှံ, ဂဃံ ပုရိသကာရိယုံ၊

စတုစက္ကံ-သမ္မတ္တိစက်, ၄ချက်စုပေါင်း, စက်ခေါင်း၄ခုလည်း ပါရှိထသော၊ ဗလပရိဂ္ဂဟံ-ရန်ပေါင်းခွင်းဖြို့, ငါးဦးဗိုလ်တို့, ကိုယ်စီစောင့်ကြပ်, အုပ်ချုပ်အပ်ထသော၊ ယာနံ - အာသွားလျင်လျင်, အများတင်လည်း, အားအင်ခိုင်ဖြိုး, မဂ္ဂင်တည်းဟူသောယာဉ်ပို့တော်ကြီးကို၊ ဝတ္တိယာန-မတိမ်းမစောင်း,လည်စေကြောင်းဖြင့်, ကောင်းစွာအစဉ်,မောင်းကာနှင်၍၊ အမတံပါရံ-ဤဘက်မှာနေ, အားလုံးသေလျက်, ဟိုပြေရောက်မှ, ဘေးကင်းရမည့်, အမတခေါ်, နေပြည်တော်သို့၊ ယာနာယ - ကို လေ သာ ဟူ, ရန်သူပစ်ဖေါက်, ဗုံးအခြောက်တို့, မကြောက်မနား, အရောက်သွားခြင်းငှါ၊ ပုရိသကာရိယံ-ယောကျ်ားမှန်က, ပြုရဲရမည့်, ကမ္မာဒ္ဒလက်ရိုး, လုလ္လမျိုးကို၊ ကဃံ - ငါးဦးဗိုလ်ချုပ်, အဖေါ်လုပ်၍, မဆုတ်ရစေ....ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

ဤလောကနိဿယနှင့်
အဋ္ဌသာလိနီဘာသာဋီကာ
ပြီးပြီ။

အဋ္ဌကထာနှင့် တဲ့ဝဘက် ပို့ ချဘို့ရန်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

ဝဠဉ်သင်္ကြိပါဠိဋီကာ

ဖြစ်သည်

ဓမ္မသင်္ဂီပါဠိတော်၏
ကောက်နှုတ်ချက်နိဿယ

တိုက်တွန်းချက်။ ။"အဋ္ဌကထာ" ဆိုသည်မှာ "ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဖွင့်ပြသောကျမ်းစာဖြစ်သည်"ဟု စာသင်စာချ ပုဂ္ဂိုလ်အများပင် နားလည်ပြီးဖြစ်ကြပါသည်၊ထို့ကြောင့် အရင်းခံပါဠိတော်၏ဟောတော်မူလို အပ်သော အချက်အလက်များကို နားလည်ဘို့ရန် အဋ္ဌကထာကို သင်ယူရကြောင်း ထင်ရှားပါသည်၊ သို့ဖြစ်လျှင်"ပါဠိတော်ကို မသင်မချဲ့ အဋ္ဌကထာကိုသာ သင်ပြ ပို့ချခြင်းသည် အစဉ်အမွန်သဘာဝ ဟုတ်ပါ၏လော"ဟု တွေးတောစရာဖြစ်လာပါသည်။

ထို့ကြောင့် တပည့်တော်များ၏ ကျေးဇူးတော်ရင် ပခုက္ကူဆရာတော်များသည် မည်သည့် အဋ္ဌကထာမဆို ပို့ချသောအခါ ပါဠိတော်ကို ပဓာနထား၍၊ ပို့ချလေ့ရှိကြပါသည်၊ ဤဓမ္မသင်္ဂီပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာကိုဂင်း, မူလဋီကာကိုဂင်း, တလဲစီဆိုရသော တပည့်တော်သည် နေ့စဉ်နေ့စဉ် ပါဠိတော်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အထပ်ထပ် ပါဠိတော်ဆိုသံကို နားလျှဲအောင်ကြားခဲ့ရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မသင်္ဂီပါဠိတော်၏ ကောက်နှုတ်ချက်နိဿယကို ဤဘာသာဋီကာ၏ နောက်ဆက်တဲ့ အဖြစ်ဖြင့် ထည့်သွင်း လိုက်ရ သည်မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ပူဇော်ရာရောက်သည့်အပြင် ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်များကိုလည်း ကျေးဇူးဆပ်ရာရောက်သောကြောင့် အလွန်ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် အမြန်ရေးသား၍ ထည့်သွင်းလိုက်ရပါသည်၊ သဘာဝအစစ်ကို လိုက်လိုသော စာချစာသင် အရှင်များလည်း ကြိုးစား၍ပို့ချကြပါရန် တိုက်တွန်း တောင်းပန်ပါသည်။

တပည့်တော်တို့ ပရိယတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်များသည် တကယ့်ကိုစိတ်ပါလက်ပါ ဆောင်နေရင်းပင် ပဋိပတ်သာသနာတော်ကိုလည်း ဆောင်လိုသောစိတ်များပြင်းပြလောက်အောင် တရားတော်က နေ့စဉ်နှိုးဆော်၍နေပါသောကြောင့် မကြာမီ ပဋိပတ္တိသာသနာ့ဝန်ဆောင်များလည်းဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ထို့သို့ဖြစ်နိုင်သည်အထိ ကြိုးစားမိလျှင်ကား ဂတိကောင်းဘို့မျှမက၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ဟတ္ထဂတ ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။

သယံဗုဒ္ဓါ သမ္ဗောဓေသိ,ဓမ္မေပိ ဓမ္မသတ္တိယော၊
အဟော နော တံသ သုတတ္တံ,အဟောနော ဓမ္မစိန္တနံ၊

၁၃၇၁ အရှင်ဇနကာဘိဓံသ
တပေါင်းလ

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ

မာတိကာ။ ။ညဝါအကောက်များကိုနည်းမှိ၍အနက်ပေးပါ၊အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ယူနိုင်လျင်လည်း ယူ၍ပေးပါ။

ကာမာဝစရကုသလပဒဘာဇနိ်

ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ–ဥဒ္ဒေသ

အနုသန္ဓေ။ ။ကာမာဝစရ ကုသလ ပဒဘာဇနိ၌ ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ, သင်္ဂဟဝါရ, သုညတဝါရအဲ့ဒြင့် ၃ ပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင် ဓမ္မတို့ကို ဖဿဝေဒနာစသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ပြုရာ ဝါရကို "ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ" ဟုခေါ်၏၊ ထိုဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ၌ ဥဒ္ဒေသ,နိဒ္ဒေသအာဲ့ဒြင့် ၂ ပါးအပြားရှိ၏၊ ထိုတွင် "ဖဿောဟောတိ, ဝေဒနာဟောတိ" စသည်ဖြင့် အကျဉ်းသရုပ်မျှထုတ်ပြရာပါဠိရပ်သည် "ဥဒ္ဒေသ" မည်၏၊ "ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ပြရာပါဠိရပ်သည် "နိဒ္ဒေသ" မည်၏၊ ထိုတွင် ဥဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူလိုသောကြောင့် "တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ" စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

၁။ ကတမေ ဓမ္မာ-အဘယ်တရားတို့သည်၊ ကုသလာ – ကုသိုလ်တို့နည်း။ ယသ္မိံ သမယေ-အကြင်အခါ၌၊ကာမာဝစရံ-ကာမာဝစရဖြစ်သော၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ ဧသာမနသ သဟ ဘတံ – သောမနဿသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ – ဉာဏသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ – စိတ်သည်၊ ရူပါရမဏံ – ရူပါရုံကို၊ အာရဗ္ဘဝါ – အာရုံပြု၍သော်၎င်း၊ပေ၊ ဓမ္မာရမဏံ – ဓမ္မာရုံကို၊ အာရဗ္ဘဝါ-အရုံပြု၍သော်၎င်း၊ ယံယံဝါပန - အမှုတ်မထား တပါးပါးသော အာရုံကို၊အာရဗ္ဘ – အရုံပြု၍၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ဆဲသည်၊ [အတိတ်စိတ်၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်၊ (သဒ္ဒတ္ထ)။] ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မိံ သမယေ–ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ဖဿော-ဖဿသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ–ပါဝင်၏၊ပေ၊အဝိက္ခေပေါ-အဝိက္ခေပသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-၏၊တသ္မိံ သမယေ – ၌၊ အညေပိ–ဖဿစသော တရားတို့မှ တပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ-အကြောင်းကိုစဲ့၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ အရူပိနော – နာမ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပနမမ္မာ-အကြင်သဘောတရားတို့သည်၊အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ ဝါ-၏၊ ကာမေဓမ္မာ–ဖဿစသော ဤအလုံးစုံသောတရားတို့သည်၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့တည်း။.....[ကုသလအမည်ကို မာတိကာတုန်းက သိခဲ့ပြီးဖြစ်၍ အမည်ကို မေးစရာမလို၊ တရားကိုယ် သရုပ်ကိုသာ မေးပါသည်။]

တနည်း။ ။ပြအပ်ပြီးသော အနက်ပေးပုံသည်သမယသဒ္ဒါ၏ ကံလအနက်ကို ယူ၍ ပေးပုံတည်း၊ ကာလအနက်အပြင် သမူဟအနက်, ခဏအနက်, သမဝါယအနက်, ဟေတုအနက်အားဖြင့် အနက်ပေးပုံကိုလည်း အဋ္ဌကထာဖွင့်အတိုင်း ပေးနိုင်သေး၏။

သမူဟအနက်။ ။ယသ္မိံ သမယေ-အကြင် ဖဿဝေဒနာစသော တရားအပေါင်း၌၊ ကာမာဝစရံ-သော၊ပေ၊စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန်-သည်၊ ဟောတိ-၏၊တသ္မိံ သမယေ-ထို ဖဿဝေဒနာစသော တရားအပေါင်း၌၊ ဖဿော-ဖဿသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ပါဝင်၏၊ဝေဒနာ၊ပေ၊ အဝိက္ခေပေါ-သည်၊ဟောတိ၊ [ယေဝါပန၊ပေ၊ဋ္ဌမေဓမ္မာ ကုသလာဒ္ဓလည်း တသ္မိံသမယေကို ဤအတိုင်းပေးပါ။]

ခဏအနက်။ ။ယသ္မိံသမယေ-အကြင်နဝမခဏ, စတုစက္ကသမ္ပတ္တိခဏဟူသော အခွင့်ကောင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လသော်)၊ ကာမာဝစရံ-သော၊ပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇန်ဟောတိ၊ တသ္မိံသမယေ-ထို နဝမခဏ, စတုစက္က သမ္ပတ္တိခဏဟူသောအခွင့်ကောင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လသော်)၊ ဖဿော၊ပေ၊အဝိက္ခေပေါဟောတိ [ယေဝါပနတသ္မိံ သမယေဒ္ဓလည်း ဤအတိုင်း ပေးပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤခဏအနက်ကို အကုသိလ်ဒွ မရနိုင်၊ "နဝမခဏ" ဟူရာ၌ဘုရား ပွင့်ခြင်းဟူသော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတပါးတည်းဖြင့် နဝမခဏအမံည်မရသေး၊ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဖြစ်ခြင်း, တရားဟောတော်မူခြင်း, မဇ္ဈိမဒေသ၌ လူဖြစ်ရခြင်း,တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရခြင်း, ဤအားလုံးစုံမှအဋ္ဌက္ခဏ (အဋ္ဌ+အက္ခဏ=ရပ်ပြစ်ရှစ်ပါး)ကိုထောက်၍ "နဝမခဏ"ဟု အမည်ရသည်။ [ဆောင်ပုဒ်ကို ဒုတိယအုပ် နံပါတ် (၄၂) ၌ရှုပါ။]

သမဝါယအနက်။ ။ယသ္မိံ သမယေ-အာရုံ,ယောနိသောမနသိကာရစသော အကြောင်း အပေါင်းသည်၊ ဝါ-အာရုံ,ယောနိသော မနသိကာရစသောအကြောင်းတို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်)၊ ကာမာဝစရံ၊ပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇန်ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-ထိုအာရုံ, ယောနိသောမနသိကာရစသော အကြောင်း အပေါင်းသည်၊ ဝါ-သည်၊ (အတိ-သော်)၊ ဖဿော၊ပေ၊အဝိက္ခေပေါဟောတိ။ [ယေဝါ ပန တသ္မိံ သမယေဒ္ဓလည်း ဤအတိုင်းပေးပါ။]

ဟေတုအနက်။ ။ယသ္မိံ သမယေ-အကြင် ယောနိသော မနသိကာရဟူသော ပဓာနအကြောင်းသည်၊ (သတိ-သော်)၊ကာမာဝစရံ၊ပေ၊စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇန်ဟောတိ၊တသ္မိံ သမယေ-ထိုယောနိသောမနသိကာရဟူသောပဓာနအကြောင်းသည်၊(သတိ-သော်)၊ ဖဿော၊ပေ၊အဝိက္ခေပေါဟောတိ၊ ယေဝါ ပန တသ္မိံ သမယေဒ္ဓလည်း "တသ္မိံ သမယေ-သည်၊ (သတိ-သော်၊)"ဟုပေးပါ။ [ကုသိုလ်အရာဖြစ်၍ ယောနိသော မနသိကာရကိုပဓာနအကြောင်းဟုဆိုသည်၊ အကုသိုလ်အရာ၌အယောနိသောမနသိကာရကိုလည်း, ကြီယာအရာ၌ နိရုဒ္ဓသယသန္တာန် (အနုသယကင်းသော ရဟန္တာ၏ သန္တာန်) ကိုလည်း ပဓာနအကြောင်းဟု မှတ်ပါ။]

တနည်း။ ။နိဿယဒွ်ပြအပ်သော နည်းသည် ရူပါရမဏံဝါစသည်ကို အာရုံ့ နှင့် တွဲစပ်၍အနက်ပေးအပ်သော နည်းတည်း၊ အဋ္ဌကထာဝယ် ရူပါရမဏံစသည်ကို ဗဟုဒ္ဓိဟိသမာသ်ပြု၍ စိတ္တံနှင့် တွဲစပ်ဘို့ရန် တနည်း ပြသေး၏၊ အနက်ပေးပုံကား- ယသ္မိံ သမယေ - ဒ္ဓိ ၊ပေ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ - သော၊ ရူပါရမဏံဝါ - ရူပါရုံဟူသော

အာရုံရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ပေ၊ဓမ္မာရမ္မဏံဝါ-ဓမ္မာရုံဟူသောအာရုံရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ—သည်၊ ဥပ္ပန္နံ—သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ယံယံဝါ ပန — အမှတ် မထား တပါးပါးသော အာရုံကို၊ အာရဗ္ဘ—အာရုံပြု၍၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-သည်၊ဟောတိ—၏၊ တသ္မိံ သမယေ—စိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဖဿော-သည်၊ဟောတိ—၏၊ပေ၊ အဝိက္ခေပေါဟောတိ၊ဤသို့လည်းတနည်းပေးပါ။ [အဋ္ဌကထာဖွင့်သလောက် အနက် ပေးရာ၌ အဋ္ဌကထာကို ချရင်း ပါဠိတော်ကိုပါ တွဲဘက်၍ချမှ အနက်မှန် ပေးနိုင်စရာ ရှိပါသည်။]

ဓမ္မဝဝတ္ထာန နိဒ္ဒေသ

အနုသန္ဓေ။ ။ဥဒ္ဒေသကို ဟော်တော်မူပြီး၍ နိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူခြင်းငှါ "ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ" စသော ပုစ္ဆာကို မိန့်တော်မူသည်။

ဖဿနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ သောမနဿ သဟဂတံ, တဉ္စေဟေတုကံ-တိဟိတ်ဖြစ်သော၊အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကဖြစ်သော၊ မဟာစိတ္တံ—မဟာစိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ—ဖြစ်၏၊ တသ္မိံ သမယေ - ထို အခါ၌၊ (ကာမာဝစရကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ် တိ ဟိတ်အသင်္ခါရိကမဟာစိတ်၏ ဖြစ်ရာ ထို အခါ၌)၊ ကတမော — အဘယ်သို့သော၊ ဖဿော — ဖဿသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သနည်း။

တသ္မိံ သမယေ-၌၊(ဖုသနကဝသေန—အာရုံကို တွေ့ထိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သော၊) ယော ဖဿော-အကြင်ဖဿသည်၊(အတ္ထိ-ရှိ၏၊)တသ္မိံ သမယေ — ၌၊ အယံ—ဤသို့သော (ဤသို့ သဘောရှိသော)၊ဖဿော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ—၌၊(ယော)ဖုသနော—အကြင်အာရုံကိုတွေ့ထိခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-ဤသို့သော (ဤသို့သဘောရှိသော)၊ ဖဿော-သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ တသ္မိံ သမယေ—၌၊ (ယော) သမ္ဖုသနော - အကြင် အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလသော် တွေ့ထိခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ—၌၊ အယံ - သော၊ဖဿော—ဖဿသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ (ယံ) သမ္ဖုသိတတ္တံ-အကြင်အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလသော် တွေ့ထိတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမဒယ-၌၊အယံ-ဤသို့သော(ဤသို့ သဘောရှိသော)၊ဖဿော—ဖဿသည်၊ ဟောတိ—၏။

အပ္ပနာ။ ။ယသ္မိံ သမ္မယေ-၌၊ ပဌမံ-သော၊ ကာမာဝစရံ-သော၊မဟာ ကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ၏၊ တသ္မိံ သမဒယ-၌၊ အယံ-ဤသို့သော၊ဝါ— ဖဿော ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ သမ္ဖုသိတာတ္တံ ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော၊ဖဿော-ဖဿသည်၊ဟောတိ—ဖြစ်၏၊ ဝါ—ပါဌ်ဝင်၏။

ယသ္မိံပေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဤအားလုံးသည် တသ္မိံသမယေ၏ အနိယမ အဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာထည့်ပါဠိတည်း၊ ထိုသို့ထည့်ခြင်းလည်း "ယသ္မိံသမယောကာမာဝစရံ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတေ"ဟူသော ပါဠိတော်ကို လိုရင်းချုံး၍ထည့်ခြင်းဟုမှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ္တံနေရာ၌ "တိဟေတုကံ"ဟု သုံးစွဲသည်၊ နောက်စိတ်၏ သသင်္ခါရိက အဖြစ်ကို ထောက်၍ "အသင်္ခါရိကံ"ဟုလည်း အဋ္ဌကထာထည့်သည်။

တနည်း။ ။တသ္မိံသမယေ၊ (ဖုသနကဝသေန–အာရုံကိုတွေ့ထိခြင်း၏ အစွမ်းကြောင့်၊) ယော ဖဿော-အကြင် ဖဿကို၊ (အညေနပိ-အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ပရိယာယေန–ပရိယာယ်အားဖြင့်၊) ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ သမ္ဖုသိတတ္တံတိ-ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ သမ္ဖုသိတဘဉ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဟောတော်မူအပ်၏၊ တသ္မိံသမယေ-၌၊အယံ-ဤသို့သော (ဤသို့သဘောရှိသော)၊ ဖဿော-ဖဿသည်၊ ဟောတိ၊ ယသ္မိံသမယေ-၌၊ ပဌမံ-သော၊ ကာမာဝစရံ-သော၊ မဟာကုသလစိတ္တံ–သည်၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊တသ္မိံ–သမယေ-၌၊ အယံ-ဤသို့သော (ဤသို့သဘောရှိသော)၊ ဖဿော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဤသို့အဋ္ဌကထာ၌ တနည်းဖွင့်၏၊ [သမ္ဖုသနာ သမ္ဖုသိတဘဉ်တို့၌ "သံ"ကို အနက်မရှိမမှတ်လင့်၊ မူလဋီကာ၌ အနက်ဖွင့်ထားသည်။]

အမှာ။ ။နောက် ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ စသည်တို့၌လည်း ပုစ္ဆာ၌ရှင်း,သဲ့မယကို ညွှန်ပြရာ တသ္မိံသမယေ၏ အနိယမ ထည့်ပုံ၌ရှင်း,ဓမ္မတို့ကိုအကျယ်ပြရာ ဓမ္မနိဒ္ဒေသ၌ရှင်း, အယံတသ္မိံသမယေစသော နိဂုံး၌ရှင်း အနက်ပေးပုံကိုသိပါ။

ဖုသနာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "ဖုသနာကာရော" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းသည် ဖုသနာ၌ဘာဝသာဓနအဖြစ်ကိုဖွင့်ခြင်းတည်း၊ထို့ကြောင့် "တွေ့ထိခြင်းသည်"ဟုသာ အနက်ပေးပါ၊ "တွေ့ထိခြင်းဟူသောအခြင်းအရာသည်"ဟု မပေးပါနှင့်။

သံဖုသိတတ္တံ။ ။"သံဖုသိတသ+ဘာဝေါ"ဟုဝိဂြိုဟ်ပြုသောအခါဘာဝသဒ္ဒါ၏ အနက်သည် သံဖုသိတသဒ္ဒါဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ် အနက်တည်း၊ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကိုဖြစ်ကြောင်းဟုဆိုရာ,ဖြစ်ခဲ့ရာဟုဆိုရာခေါ်၏၊ထို့ကြောင့် "သံဖုသိတသ-သံဖုသိတသဒ္ဒါ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊သံဖုသိတတ္တံ-သံဖုသိတသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ" ဟု ပေးမှ သဒ္ဒါနည်းအရ သာ၍အနက်မှန်ပါသည်၊ သို့သော် ထိုမျှလောက် ကျနအောင်ပေးလျှင် အဓိပ္ပါယ်မယူတတ်မည့် စိုးရှိ "သံဖုသိတတ္တံ-အာရုံနှင့်ပေါင်းမိလသော်တွေ့ထိတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ"ဟုသာအနက်ပေးရပါသည်၊ နောက်၌တွဲပစ္စည်းပါလျှင် ဤသို့ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ-ဟု ပေးရပါလိမ့်မည်၊ "တွေ့ထိတတ်သည်၏အဖြစ်"ဟူသောအနက်ကိုကားတရံတခါမှသာ ပေးပါလိမ့်မည်၊ အကျယ်ကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့ဝယ် ဘာဝတဒ္ဓိတ်ခေါင်းစဉ်ရှုပါ။

သဧဘာ။ ။"တွေ့ထိခြင်းသဘောသည်"စသည်ဖြင့်တရားတိုင်း၌ "သဘော" ဟု အနက်ပေး၏၊ ပါဠိလို "သဘာဝ" ကို "သဘော"ဟု မြန်မာပြန်ခြင်းဖြစ်၏၊ သ–(ပညတ်ကဲ့သို့ အထင်အရှား မရှိမဟုတ်) အထင်အရှားရှိသော၊ ဝါ–အဟုတ်အမှန်ရှိသော+ဘာဝ-အရာဝတ္ထု၊ ဝါ-အနက်ဒြဗ်၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်ပုံကိုကြည့်၍ အဟုတ်အမှန် ထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထတို့၌ "သဘာဝ"ဟုလည်း "သဘော"ဟုလည်းသုံးစွဲသည်ဟု မှတ်ပါ၊ "သဘောတရား" ဟု တရားထည့်သည်ကား အပိုသာ။

ပါဠိတော်ကိုရှင်းလင်းချက်။ ။[“ရှေ့အနိယ,ရှိတုံက,နိယနောက်နေစေ၊.... နောက်နိယမ, ရှိတုံက, အနိယလည်း ရှေ့နေ၊....အကယ်တိတိ, မရှိဘိ, ထည့်ရမည်ပုံသေ”ဟူသောနိယာမ်နှင့်အညီ,နိယမဝါကျတို့၌ အနိယမဝါကျထည့်၍ဝင်း, အနိယမဝါကျတို့၌ နိယမဝါကျ ထည့်၍ဝင်း အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံကို သတိပြုနှင့်ပါ။]

ပုစ္ဆာ။ ။ပါဠိတော်၌“ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ”သည် ပုစ္ဆာတည်း၊၍ပုစ္ဆာ၌“ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊မဟာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု အနိယမဝါကျထည့်၍ အဋ္ဌကထာဖွင့်၏။[“ဖဿော ဟောတိတိ ဝုတ္တော ကတမော သော ဖဿော ဟောတိ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်မှာ “ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဖဿော”ဟူရာ၌ အခြားဖဿဲမဟုတ်, ဓမ္မုဒ္ဒေသတုန်းက “ဖဿော ဟောတိ” ဟု ဟောတော်မူအပ်သောဖဿပင်ဖြစ်၏- ဟု သိစေလိုသောကြောင့်တည်း၊ နိဿယအနက်ပေးရာ၌ ထိုထည့်ပါဠိကို ထည့်၍ အနက်ပေးဘွယ်မလိုဟု မှတ်ပါ။]

သမယနိဒ္ဒေသ။ ။“ယော တသ္မိံ သမယေ” ၌ တသ္မိံသမယေသည် သမယနိဒ္ဒေသဘည်း၊၍၌ တ သဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သောသမယကို“ယသ္မိံသမယေ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ပုစ္ဆာတုန်းက အဋ္ဌကထာ တည့်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ အထူး မထည့်ရတော့။

ဓမ္မနိဒ္ဒေသ။ ။“ယော ဖဿော”စသော စကားသည် ဓမ္မကိုအကျယ်ပြသော ဓမ္မနိဒ္ဒေသတည်း၊ ၍၌ “ယော တသ္မိံသမယေ ဖဿော” သည် တဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝါကျနှင့်ယှဉ်ဘက်“အယံ တသ္မိံသမယေ ဖဿော ဟောတိ”ဟုနိယမဝါကျကို အဋ္ဌကထာ၌ နောက်မှာထည့်၍ ပြသည်၊ ထို့အတူ “ယာ တသ္မိံ သမယေ ဖုသနာ”သည် တဝါကျတည်း၊ “အယံ တသ္မိံသမယေ ဖဿော ဟောတိ”ဟုနိယမဝါကျ ဆက်ပါ၊ ယာ တသ္မိံ သမယေ သမ္ဖုသနာ, အယံ တသ္မိံသမယေ ဖဿော ဟောတိ၊ယံ တသ္မိံသမယေ သမ္ဖုသိတတ္တံ, အယံ တသ္မိံသမယေ ဖဿော ဟောတိ၊ ၍သို့အနိယမ ၄ ခုအဆက် ဝါကျ ၄ ခုခွဲရကြောင်းကိုဝင်း,“ တသ္မိံသမယေ”စသည်ဖြင့် ပဒ်တိုင်းမှာထည့်၍“တသ္မိံသမယေ”စသော ၄ ဝါကျရကြောင်းကိုဝင်းသိပါ၊၍ တသ္မိံသမယေ စသော ၄ ဝါကျကို ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပါသော နိဂုံးဝါကျက တသ္မိံသမယေဟု မမှတ်ပါနှင့်၊ ယော,ယာ, ယံ ဟုရှိသည့်အတွက် “အယံ”ထည့်ရာမှ ဝါကျပြည့်အောင် အစုံထည့်ပါ၌ဟု မှတ်ပါ။

အထဝါ။ ။အဋ္ဌကထာဝယ်“အထဝါ”တက်သောနည်း၌ကား အနိယမတခုသာရှိ၍ “အယံ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ”ဟု နိယမဝါကျတခုဖြင့် ပြီးနိုင်ပါသည်။

အပုနာ။ ။“အယံ တသ္မိံသမယေ ဖဿော ဟောတိ”ကား နိဂုံးဟုခေါ်အပ်သော“အပုနာ”ဝါကျတည်း၊ ထိုအပုနာဖြင့် ဖဿော ဖုသနာ သမ္ဖုသနာ သမ္ဖုသိတတ္တံ ဟု အကျယ်ပြအပ်ပြီး အားလုံးကို ပြန်၍ အုပ်သည်၊ ၍ အပုနာ ဝါကျ၌လည်း“တသ္မိံသမယေ”ဟူသောနိယာမအတွက်“ယသ္မိံ သမယေ ပဌမံ ကာမာဝစရံ မဟာကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပါဠိတော် ယသ္မိံ ဝါကျကိုချုံး၍ပြထားသည်၊ ထိုပြထားသည့်အတိုင်း“အနိယမဝါကျသည့်၍ နိဿယအနက်ပေးရသည်” ဟု မှတ်ပါ။ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ စသည်တို့၌လည်း ၍နည်းအတိုင်း ထည့်၍ အနက်ပေးရပုံကိုသိပါ။

ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ။ ။(ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ သေးမနသ သဟဂတံ တိဟေတုကံ အသင်္ခါရိကံ မဟာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မိံ သမယေ - ၌၊ ကတမာ - အဘယ်သို့သော၊ဝေဒနာ - ဝေဒနာသည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်သနည်း (ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊မဟာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မိံ သမယေ - ၌၊ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု သမ္ဖဿဇံ — ထို သောတသုခအား ငြိလျော်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ သမ္ဖဿဇဖြစ်သော၊ ဝါ-ထိုသောတသုခအား လျော်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ သမ္ဖဿဇ၌ ဖြစ်သော၊ (တနည်း) တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု သမ္ဖဿဇံ — ထို ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်၏ သမ္ဖဿဇဖြစ်သော၊ ဝါ - ၌ဖြစ်သော၊ စေတသိကံ–စိတ်၌မှီသော၊ ယံသောတံ — အကြင်တံသမဂ်ိုပုဂ္ဂလ, သမ္ဖယုတ္တဓမ္မတို့ကို မိမိ၌ သာယာစေတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊) တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ — ဤသို့သော၊ (ဤသို့သဘောရှိသော) ဝေဒနာ — ဝေဒနာ သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ - ၌၊ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ဖဿဇံ-သော၊ [ရှေဝါကျမှ လိုက်စေသည်။] စေတသိကံ-သော၊ ယံ သုခံ-အကြင်သုခသည်၊ (အတ္ထိ)၊တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-သော၊ ဝေဒနာ—သည်၊ဟောတိ။

တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စေတသော သမ္ဖဿဇံ—စိတ်၏သမ္ဖဿဇကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဝါ—၌ဖြစ်သော၊ သောတံ-တံသမဂ်ိုပုဂ္ဂလ, သမ္ဖယုတ္တဓမ္မတို့ကို မိမိ၌ သာယာစေတတ်သော၊ သုခံ—သုခဖြစ်သော၊ ဝါ— တံသမဂ်ိုပုဂ္ဂလ သမ္ဖယုတ္တဓမ္မတို့ကို ချမ်းသာစေတတ်သော၊ယံဝေဒယိတံ-အကြင်ခံစားဘက်ဖြစ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-အကြင်ခံစားခြင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ, အယံ-သော၊ ဝေဒနာဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ—၌၊ စေတောသမ္ဖဿဇာ - သော၊သောတာ—သော၊သုခါ-သော၊ယာဝေဒနာ - အကြင်ခံစားခြင်းသဘောသည် ၊(အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-သော၊ဝေဒနာ-သည်၊ဟောတိ။

နိဒ္ဒေသံ။ ။(ယသ္မိံ သမယေ ပဌမံ ကာမာဝစရံ ကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-ဤသို့သော၊ ဝါ—ဤဆိုအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော၊

အတ္ထိဟုထည့်ပုံ။ ။ရှေးနိဿယ၌ "ယော ဖဿော ဟောတိ, ယံသောတံဟောတိ" စသည်ဖြင့် ဟောတဲ့ဟု ကြိယာထည့်၏၊ ဤနိဿယ၌ကား "ယေဝါပနတသ္မိံသမယေ အ့ည်ပိအတ္ထိ" ဟု ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ရှိသောကြောင့် "ယော ဖဿော အတ္ထိ, ယံသောတံ အတ္ထိ" စသည်ဖြင့် အတ္ထိကြိယာကို ထည့်လိုက်ပါသည်။

တံသမဂ်ိုပုဂ္ဂလသမ္ပယုတ္တဓမ္မ။ ။ယံ သောတံ သုခံကို၌ "တံသမဂ်ိုပုဂ္ဂလ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့ကို" ဟုဆိုထား၏၊ ထို၌ တိုသုခဝေဒနာနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို "တံသမဂ်ိုပုဂ္ဂလ" ဟုဆို၍, ထိုသုခနှင့်ယှဉ်ဘက် စိတ်စေတသိက်တို့ကို "သမ္ပယုတ္တဓမ္မ" ဆိုသည်ဟုမှတ်ပါ။

(တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု သမ္ပယုတ္တံ စေတသိကံ သာတံ ဟုဒ္ဓင်း. တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု သမ္ပယုတ္တံ စေတသိကံ သုခံဟုဒ္ဓင်း, စေတောသမ္ပယုတ္တံ သာတံ သုခံ ဝေဒယိတံဟုဒ္ဓင်း, စေတော သမ္ပယုတ္တာ သဒ္ဒါတာ သုခါ ဝေဒနာ ဟုဒ္ဓင်း ဆိုအပ်ပြီးသော သဒ္ဒါဂရှိသော၊) ဝေဒနာ-သည်၊ ဟောတိ။

သညာနိဒ္ဒေသ။ ။ ["ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" အနိယမဝါကျ ထည့်ပ၊။] တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကတမာ-သော၊ သညာ-သညာသည်၊ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတု သမ္ပယုတ္တာ-ထိုကုသိုလ် သညာအားလျော်ပတ်သောမနောဝိညာဏဓာတ်၏သမ္ပယုတ္တဓမ္မဖြစ်သော၊ ဝါ-၌ဖြစ်သော၊ ယာသညာ-အကြင်အာရုံကို မှတ်သိ, သိတတ်သောသဘော သည်၊(အတ္ထိ)၊တသ္မိံ သမယေ-၌၊အယံ-ဤသို့သော၊(ဤသို့သဘောရှိသော)၊ သညာ-သညာသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယာသဒ္ဒါနနာ-အကြင် အာရုံကို မှတ်သိ, သိခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-သော၊ သညာ-သည်၊ ဟောတိ၊တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယံသဒ္ဒါနိတတ္တံ-အကြင်အာရုံကို မှတ်သိ,သိတတ်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊တသ္မိံ သမယေ အယံ သညာ ဟောတိ၊(နိဂုံး)[ယသ္မိံ သမယေ၊ပ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊]၊တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-ဤသို့သော၊ (သညာ, သဒ္ဒါနနာ,သဒ္ဒါနိတတ္တံဟု ဆိုအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော)သညာ ဟောတိ။

စေတနာနိဒ္ဒေသ။ ။[ဤ၌လည်း အနိယမ, နိယမဝါကျခဲ့၍ ထည့်ရပုံများကို သညာအတိုင်းမှတ်ပ၊။]"ယာ စေတနာ-အကြင်မိမိနှင့်တကွ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို စေ့ဆော် စပ်ဟပ်တတ်သော သဘောသည်၊ ယာ သဒ္ဓေတနာ-အကြင်အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလခသော် မိမိနှင့်တကွ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုစေ့ဆော် စပ်ဟပ်ခြင်းသည်၊ ယံ သဒ္ဓေတယိတတ္တံ – အကြင်အာရုံနှင့် ပေါင်းမိလသော် မိမိနှင့်တကွ သမ္ပယုတ်တရား တို့ကို စေ့ဆော် စပ်ဟပ်တတ်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်"ဟုပေးပ၊။ [နိဂုံး၌လည်း ရှေးနည်းအတိုင်းအနိယမထည့်၍ပေးပ၊။

စိတ္တနိဒ္ဒေသ။ ။ (ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊ မဟာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကတမံ-သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ယံ စိတ္တံ-အကြင် ဆန်းကြယ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဣဒံ-ဤသို့သော၊ (ဤသို့သဘောရှိသော)၊ စိတ္တံ - သည်၊ဟောတိ၊[နောက်၌လည်း ဤအတိုင်း စုံအောင်လိုက်၍ ပေးပ၊။]တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယံ မနော-အကြင်အာရုံကို နှိုင်းချင့်လျက် သိတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ယံ မာနသံ-အကြင် မနမည်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ ဟဒယံ-အကြင် အတွင်းဖြစ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ ယံ ပဏ္ဍရံ- အကြင်ဖြူစင်သော

သဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ပေ၊ မနော-မန ဟူသော၊ ယံ မနာယတနံ-အကြင် မနာယတနသည်၊(ဝါ-အကြင်ဖဿစသော တရားတို့၏ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ ပေါက်ဖွားရာစိတ်သည်၊ဝါ-အကြင် ရူပ သဒ္ဒစသော ဗဟိဒ္ဓအာရုံတို့၏ သက်ရောက်ရာစိတ်သည်၊ ဝါ-အကြင်ဖဿစသောတရား တို့၏အကြောင်းဖြစ်သောစိတ်သည်၊ အတ္ထိ ပေ၊ယံ မနိန္ဒြိယံ-အကြင်မနိန္ဒြေသည်၊ (ဝါ-အကြင်သိခြင်းလက္ခဏာဌာဒ်မိမိ၏ အစိုးရ၏ အဖြစ်ကို သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ပြုစေတတ်သော စိတ်သည်၊ အတ္ထိ)၊ပေ၊ ယံ ဝိညာဏံ-အကြင် သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တမျိုးတဖုံ သိတတ်သော ဘဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယော ဝိညာဏက္ခန္ဓော-အကြင် ဝိညာဉ်ဟူသော ခန္ဓာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယာ တဇ္ဇာမနောဝိညာဏဓာတု-အကြင်ထို ဖဿစသော တရားတို့အား လျော်ပတ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (အကြင် ထို ဖဿစသော တရားတို့အား လျော်ပတ်သော နှိုင်းချင့်လည်းနှိုင်းချင့်တတ်, သညာ ပညာတို့သိပုံမှ တမျိုးတဖုံလည်း သိတတ်,သတ္တဝါလည်းမဟုတ်သော ဓာတ်သဘောသည်၊ အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ,ဣဒံ-သော၊ (ဤသို့သဘောရှိသော၊)စိတ္တံ-သည်၊ဟေးတိ၊ (နိဂုံး)၊ ယသ္မိံ သမယေ ပဌမံ ကာမာဝစရံ မဟာကုသလစိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဣဒံ-သော၊ (ဤသို့ စိတ္တံ မနော မာနသံ စသည်ဖြင့် ဟော်ခဲ့တော်မူအပ်ပြီးသော သဘောရှိသော၊) စိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ [ဤသို့ နောက်နောက် နိဒ္ဒေသများ၌လည်း ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ ဣဒံ (အယံ) ပုဒ်ကို အနုက်ပေးပါ၊]

ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ပေ၊ မဟာစိတ္တံဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကတမော-သော၊ ဝိတက္ကော-ဝိတက်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော တက္ကော-အကြင်အာရုံကို စိတ်သို့ဆွဲငင်ခြင်းသဘောသည်၊ ဝါ-စိတ်ကို အာရုံသို့ ဆွဲငင်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ-၏၊) တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အယံ-သော၊ ဝိတက္ကော-သည်၊ ဟောတိ၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော ဝိတက္ကော-အကြင် အထူးသဖြင့် အာရုံကို စိတ်သို့ ဆွဲငင်ခြင်း သဘောသည်၊ ဝါ-အထူးသဖြင့် အာရုံသို့ စိတ်ကိုဆွဲငင်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ ယော သင်္ကပ္ပေါ-အကြင်ကောင်းစွာကြံစည်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ယော အပ္ပနာ-အကြင်စိတ်ကိုအာရုံသို့ရောက်စေတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယာဗျပ္ပနာ-အကြင်စိတ်ကို အာရုံသို့ အထူးသဖြင့် ရောက်စေတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ စေတနာ-စိတ်ကို၊ ယာ အာဘိနိရောပနာ-အကြင်အာရုံသို့ တင်တတ်သော သဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ပေ၊ယော သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ- အကြင် မဖေါက်မပြန် မှန်ကန်သော နိယျာနိက ဖြစ်သော သင်္ကပ္ပသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ-သော၊ ဝိတက္ကော ဟောတိ၊.... (နိဂုံး) ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ အယံ ဝိတက္ကော ဟောတိ။

ဝိစာရနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ ကတမော ဝိစာရော, ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော စာရော–အကြင် အာရုံ၌ လှည့်လည်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ပေ၊ယောဝိစာရော-အကြင် အားရုံ၌ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ) ပေ၊ ယော အနုဝိစာရော–အကြင်အာရုံသို့ အစဉ် လိုက်၍ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယော ဥပဝိစ်ာရော–အကြင် အာရုံသို့ကပ်၍ ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ စိတ္တသ-စိတ်ကို၊ ယာ အနုသန္ဓာနတာ–အကြင်အာရုံ၌ ဆက်စပ်တာ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယာ အနုပေက္ခနတာ–အကြင်အာရုံကို အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသကဲ့သို့ ဖြစ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ ဝိစာရော ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ အယံ ဝိစာရော ဟောတိ။

ပီတိနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ၊ ပေ၊ ကတမာ–သော၊ပီတိ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယာပီတိ-အကြင်အာရုံ၌ စိတ်ကို နှစ်သက်စေတတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-ကိုယ်စိတ် ၂ ပါးကို တိုးပွားစေတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယံ ပါမောဇ္ဇံ–အကြင်လှုန်စ့ဝမ်းမြောက်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယာ အာမောဒနာ · အကြင်လှုန်စ့ဝမ်းမြောက်ခြင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ပေ၊ ယာပမောဒနာ–အကြင် အပြားအားဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ (တနည်း) ယာ အာမောဒနာ - အကြင်မိမိနှင့် သမ္ပယုတ်တဆူးတို့ကိုရောနှောခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ ယာ ပမောဒနာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယော ဟာသော- အကြင် တံသမဂ်ိပုဂ္ဂလ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မ တို့ကို ရွှင်လန်းစေတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယောပဟာသော - အကြင် တံသမဂ်ိပုဂ္ဂလ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မ တို့ကို အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ယာဝိတ္တိ-အကြင် (သောမနဿ၏ အခြားဖြစ်သည့် အတွက်) ဥစ္စာနှင့် တူသော သဘောသည်၊(အဲတ္ထိ)၊ပေ၊ယံ သြဒဂ်္ဂ-အကြင်တက်ကြွသောကိုယ်စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ရာသည် (အတ္ထိ)၊ပေ၊စိတ္တသ-၏၊ ယာ အတ္တမနတာ-အကြင်မိမိစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ–ပီတိဟောတိ၊(နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ ပေ၊ အယံ ပီတိ ဟောတိ။

သုခနိဒ္ဒေသ။ ။ဝေဒနာနိဒ္ဒေသနှင့် တူပြီ၊ "တဇ္ဇာမနောဝိညာဏခဝတု သမ္ဖဿဇံ" ဟု မပါခြင်းသာ ထူး၏၊ ထိုသို့ မပါခြင်း၏ အခြားကို အဋ္ဌကထာ စိတ္တနိဒ္ဒေသ အဖွင့်၌ ရှုပါ။

ကေဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊စိတ္တသေ ကဂ္ဂတာ -စိတ္တ သေ ကဂ္ဂတာသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊စိတ္တသ-စိတ်၏၊ ယာ ဌိတိ-အကြင်အာရုံ၌ မတုန်လှုပ်ပဲ ခိုင်မြဲစွာတည်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ ယာ သဏ္ဌိတိ- အကြင်အာရုံ တည်တတ်သော သဘော သည်၊ ("သံ" အနက်မရှိ)၊ တနည်း, ယာ သဏ္ဌိတိ - အကြင် သမ္မယုတ်တရားတို့ကို အာရုံ၌ ပေါင်းစပ်တည်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ယာ အဝဋ္ဌိတိ-အကြင် အာရုံ၌တည်တတ်သောသဘောသည်၊ ("အဝ" အနက်မရှိ)၊ တနည်း, ယာ အဝဋ္ဌိတိ-အကြင်အာရုံ၌ သက်ဝင်၍ တည်တတ်သော သဘောသည်၊(အတ္ထိ) ၊ပေ၊ယော အဝိသာဟာရော-အကြင်ဥဒ္ဓစ္စဝိစိကိစ္ဆာ၏ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ်သော ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် + ထက်ဝန်းကျင် + စိတ်ကို ဆောင်ယူခြင်း ဖရိဖရဲဖြန့်ကြဲခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ယော အဝိက္ခေပေါ- အကြင် သမ္မယုတ် တရား တို့ကို အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်သော စိတ် ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောသည်၊ (အကြင် ပြန့်လွှင့်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘော သည်-ဟုလည်း ပေးကြ၏၊) အတ္ထိ၊ပေ၊ယော အဝိသာဟဋ္ဌမာနသတာ-အကြင် ဥဒ္ဓစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ် သော ဖေါက် ဖေါက် ပြန် ပြန် + ထက် ဝန်းကျင် + ဆောင်ယူအပ်သည်မဟုတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ (အက္ကိ)၊ ပေ၊ ယော သမထော -အကြင် စိတ်၏ ငြိမ်းအေးကြောင်းဖြစ်သော သဘောသည်၊(အဲတ္ထိ)၊ပေ၊ ယံ သမာဓိန္ဒြိယံ- အကြင် သမာဓိန္ဒြေသည်၊ ဝါ-အကြင်တည်ကြည်ခြင်း လက္ခဏာ၌ မိမိ၏အစိုးရ၏အဖြစ်ကို သမ္မယုတ် တရား တို့ကို ပြုစေတတ်သော သမာဓိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ ယံ သမာဓိဗလံ- အကြင် သမာဓိဗိုလ်သည်၊ ဝါ-အကြင်ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် မတုန်လှုပ်တတ်သော သမာဓိ သည်၊(အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယော သမ္မာသမာဓိ-အကြင် မဖေါက်မပြန် မှုန်ကန်သော နိယျာနိက ဖြစ်သည့်အတွက် ကောင်းသော သမာဓိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံသ္မိံ သမယေ အယံ စိတ္တသေကဂ္ဂတာ ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

သဒ္ဓိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ တသ္မိံ သမယေ ကတမံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ- ၌၊ ယာ သဒ္ဓါ- အကြင် ဘုရား အစရှိသော အာရုံကို ယုံကြည်ခြင်း သဘောတရားသည်၊ ဝါ-ယုံကြည်တတ်သော သဘော သည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊[နောက်၌ အတ္ထိ စသည်ကိုလိုက်၍ အနက်ပေးပါ၊ ပုဒ်ရင်း မျက်စိသာ အနက်ရေးပါမည်။ ယာ သဒ္ဓဟနာ -အကြင် ယုံကြည် ခြင်းသည်၊ ယာ သြကပ္ပနာ - အကြင် ဘုရားအစရှိသော အာရုံတို့သို့ သက်ဝင်တတ်သော သဘောသည်၊ ယော အဘိပ္ပသာဒေါ-အကြင် ဘုရား အစရှိသော အာရုံတို့၌ အလွန်ကြည်ညိုတတ်သော (ကြည်ညိုကြောင်း) သဘောသည်၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါဟူသော၊ယံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ - အကြင် သဒ္ဓိန္ဒြေသည်၊ ဝါ-အကြင် ယုံကြည်သော

အံ်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်း လက္ခဏာ၌ မိမိ၏ အစိုးရအဖြစ်ကို သမ္မယုတ် တရား တို့ကို ပြုစေတတ်သော သဒ္ဓါသည်၊ ယံ သဒ္ဓါဗလံ - အကြင် သဒ္ဓါဗိုလ်သည်၊ ဝါ- အကြင် အသဒ္ဓါယခြောင့် မတုန်လှုပ်တတ်သော သဒ္ဓါသည်၊ (အံ့တို့)၊ တသ္မိံ သမယေ ဣဒံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ (နိဂုံး)ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ဟောတိ။

ဝီရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၊ ။ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ ကတမံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စေတသိကော- စိတ်၌ မှီသော၊ ယော ဝီရိယာရမ္ဘော- အကြင် ဝီရိယ ဟူသော အားထုတ်ခြင်း သည်၊ ယော နိက္ကမော - အကြင် ကောသဇ္ဇမှ ထုတ်မြောက်ခြင်း (ထုတ်မြောက်ကြောင်း)သဘောသည်၊ ယော ပရက္ကမော-အကြင် အဆင့်ဆင့်မြင့်သောအရာသို့ရောက်ခြင်း(ရောက်ကြောင်း) သဘောသည်၊ ယော ဥယျာမော-အကြင် အထက်သို့ တိုးတက်၍ အားထုတ် ခြင်း(အားထုတ်ကြောင်း)သဘောသည်၊ ယော ဝါယာမော-အကြင်ထူးကဲစွာ အားထုတ်ခြင်း(အားထုတ်ကြောင်း)သဘောသည်၊ ယော ဥဿောဠှိ- အကြင် အားထုတ်ခြင်း (အားထုတ်ကြောင်း) သဘောသည်၊ ယော ဥဿဒ္ဓိ- အကြင် အတိုင်းထက်အလွန်အားထုတ်ခြင်း(အားထုတ်ကြောင်း)သဘောသည်၊ ယော ထာမော- အကြင်ခိုင်မြဲစွာ တည်သော သဘောသည်၊ ယာဓိတိ-အကြင် စိတ် စေတသိက်တို့ကိုမလျော့ရအောင် ဆောင်ထားတတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ- အဆက်မပြတ်အောင် ကုသိုလ်အစဉ်ကိုထားတတ်သော သဘောသည်၊(အကြင် တည်ကြည်ခြင်းသဘောသည်၊) ယော အသိထိလပရက္ကမတာ- အကြင်မလျော့ သော အဆင့်ဆင့်မြင့်သော အရာသို့ရောက်ကြောင်း ဝီရိယရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ယော အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ--အကြင် မလျော့ချအပ်သော ဆန္ဒရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ယော အနိက္ခိတ္တဓုရတာ- အကြင် မလျော့ချအပ်သော တာဝန်ရှိ သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယော ဓုရသမ္ပဂ္ဂါဟော - အကြင်တာဝန်ကို ချီးမြှောက်တတ်(ချီးမြှောက်ကြောင်း)သဘောသည်၊ဝီရိယံ-ဝီရိယဟူသော၊ယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ-အကြင် ဝီရိယိန္ဒြိယသည်၊ ဝါ-သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်း လက္ခဏာ၌ မိမိ၏အစိုးရ၏အဖြစ်ကို သမ္မယုတ် တရားတို့ကို ပြုစေတတ် သော ဝီရိယသည်၊ ယံ ဝီရိယဗလံ - အကြင် ဝီရိယဗိုလ်သည်၊ ဝါ- အဲ့ကြင် ကောသဇ္ဇ ကြောင့် မတုန်လှုပ်တတ်သော ဝီရိယသည်၊ ယော သမ္မာဝါယာမော - အကြင် မဖေါက် မပြန် မှုန်ကန်သော (နိယျာနိက ဖြစ်သည့်အတွက်) ကောင်းသော ဝီရိယသည်၊(အတ္ထိ)၊တသ္မိံ သမ္မယေ ဣဒံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊(နိဂုံး)ယသ္မိံ ၊ပေ၊တသ္မိံ သမယေ ဣဒံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိ။

သတိိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၊ ။ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော သတိ-အဲ့ကြင်းအောက်မေ့ခြင်းသဘောသည်၊ယော အနုသတိ- အကြင်အဖန်ဖန် အောက်မေ့ခြင်း သဘောသည်၊ ယော ပဋိသတိ - အကြင် အာရုံသို့ ရှေ့ရှု+

သွားသကဲ့သို့ အောက်မေ့ခြင်း သဘောသည်၊ သတိ – သတိ ဟူသော၊ ယာသရဏတာ - အကြင် အောက်မေ့ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ယာဓာရဏာကာ – အကြင်မမေ့အောင် ဆောင်ရွက်မှုတ်သားနိုင်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ အပိလာပနဘာ(အပိသဝနတာ)-အကြင်အာရုံ၌ပူးတောင်းအသွင် မပေါ်လွင်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ အသမ္မုဿနတာ – အကြင် ကြာမြင့်စွာက ပြောဆိုပြုလုပ်အပ်ခဲ့သော အမှုကိစ္စ၏မပျောက်မလေ့, မမေ့သည်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ [မလေလွင့်ခြင်းကို "မလေ့" ဟု ဆိုလိုက်ပါသည်။] သတိ–သတိဟူသော၊ ယံ သတိန္ဒြိယံ – အကြင် သတိနွေ့သည်၊ ဝါ – ဥပဒ္ဒဝနလက္ခဏာ, ဧောတန္ လက္ခဏာတို့၌ မိမိ၏ အစိုးရ၏ အဖြစ်ကို သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ပြုစေတတ်သော သတိသည်၊ ယံ သတိဗလံ – အကြင် သတိဗိုလ်သည်၊ ဝါ – အကြင် ပမာဒကြောင့် မတုန်လှုပ်တတ်သော သတိသည်၊ ယာ သမ္မာသတိ – အကြင် မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော(နိယျာနိကဖြစ်သည့် အတွက်)ကောင်းသော သတိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ ဣဒံ သတ်နွေ့ယံ ဟောတိ၊(နိဂုံး)ယသ္မိံ၊ပေ၊ဟောတိ။

သမာဓိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ။ ။စိတ္တသေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသနှင့် အားလုံးတူပြီ။
ပညိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ။ ၊ယသ္မိံ ၊ပေ၊ ပညိန္ဒြိယံ ဟောတိ – နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယာပညာ - အကြင် ထိုထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ထင်ရှားစေတတ်သောသဘောသည်၊ (တနည်း) ယာ ပညာ – အကြင် ရုပ် နာမ်တရားတို့ကို အနိစ္စစသော အပြားအားဖြင့် သိတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ [အားလုံးဖော်ဒပေးပါ။) ယာပဇာနနာ-အကြင်အပြားအားဖြင့် သိခြင်းသည်၊ ယော ဝိစယော-အကြင် အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို စိစစ်တတ်သော သဘောသည်၊ယော ပဝိစယော-သည် ["ပ" အနက်မရှိ။] ယော ဓမ္မဝိစယော-အကြင် သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့ကို စိစစ်တတ်သောသဘောသည်၊ ယာ သလ္လက္ခဏာ – အကြင် အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို ကောင်းစွာမှတ်သားခြင်း သဘောသည်၊ ယာ ဥပလက္ခဏာ - အကြင် အဲနိစ္စ အစရှိသော အခြားအရာတို့ကို မှတ်သားခြင်းသဘောသည်၊ [ဥပအနက် မရှိ။] ယာ ပစ္စုပလက္ခဏာ – သည်၊ [ပတိ + ဥပ အနက်မရှိ။] ယံ ပဏ္ဍိစ္စံ - အကြင် ပညာရှိ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယံ မောသလ္လံ – အကြင် အရာရာ၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယံနေပုညံ – အကြင် ဖြူစင်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ ["သိမ်မွေ့သော ပညာရှိ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်" ဟုလည်း ပေးပါ။] ယာ ဝေဘဗျာ-အကြင် အနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို ထင်စွာဖြစ်စေတတ်သောသဘောသည်၊ယာစိန္တာ – အကြင် အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို သိတတ်သောသဘောသည်၊ ဝါ – အကြင်အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို

သိဓစတတ်သော သဘောသည်၊ ယာဉုပပရိက္ခာ - အကြင် အနိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာတို့ကို စူးစမ်းနှိုင်းချိန်တတ်ခသာ သဘောသည်၊ ယာဘူရီ - အကြင် သဲစသည်ကင်းရှင်း သန့်ရှင်းသောဓမြကြီးသဘွယ် နုနယ်ကျယ်ပြန့်သောသဘော သည်၊ (တနည်း) ယာ ဘူရီ – အကြင် ထင်ရှားရှိသော ပရမတ်အနက်၌ မေ့ လျော့တတ်သောသဓောသည်၊ယာမေဓာ-အကြင်မိုးကြိုးပမာ, ကိလေသာ ကျောက်ဘောင်ကိုဖျက်ခဲ့နိုင်သောသဓောသည်၊(တနည်း)ယာဓမေဓာ-အကြင် အတတ်ပညာကို လျင်စွာသင်ယူ ဆောင်ထားနိုင်သော သဘောသည်၊ ယာ ပရိဏာယိကာ–အကြင်မိမိစီးပွားကို ကျင့်မှု၌ ထက်ဝန်းကျင် ပို့ဆောင်တတ် သောသဘောသည်၊ ဝါ – အကြင် ဟုတ်မှန်သောလက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိမှု၌ သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထက်ဝန်းကျင် ပို့ဆောင်တတ်သော သဘော သည်၊ ယာ ဝိပဿနာ–အကြင်ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့် အထူးထူးအဲပြားပြား ရှုတတ်သော သဘောသည်၊ ယံ သမ္မဇ္ဇံ–အကြင်အဲနိစ္စ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ကောင်းစွာသိတတ်သော သဘောသည်၊ ယော ပတောဒေါ – အကြင်စိတ်ကို ဝိပဿနာလမ်းမှန်သို့ တက်အောင် ထို့ဆတ်သော ကြောင့် နှင်တံနှင့်တူသော သဘောသည်၊ ပညာ – ပညာဟူသော၊ ယံ ပညိန္ဒြိယံ–အကြင် ပညိန္ဒြေသည်၊ ဝါ–သိမြင်ခြင်းလက္ခဏာ၌ မိမိ၏ အစိုးရ၏ အဖြစ်ကို သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ပြုစေတတ်သောပညာသည်၊ ယံ ပညာဗလံ– အကြင် ပညာဗိုလ်သည်၊ ဝါ – အကြင် အဝိဇ္ဇာကြောင့် မတုန်လှုပ်တတ်သော ပညာသည်၊ ယံ ပညာသတ္ထံ-အကြင်ကိလေသာကိုခုတ်ဖြတ်ဘို့ဆုပညာလက်နက် သည်၊ ယော ပညာပါသာဒေါ-အကြင်အထက်စွင့်စွင့်, မြင့်၍တက်ကာ, ပညာ ပြာသာဒ်သည်၊ ယော ပညာအာလောကော – အကြင် ပညာအလင်းရောင်သည်၊ ယော ပညာသြဘာသော – အကြင် ပညာအလင်းသည်၊ ယော ပညာပဇ္ဇောတော- အကြင် ပညာအထွန်းအလင်းသည်၊ယံ ပညာရတနံ – အကြင် ပညာ ရတနာသည်၊ အမောဟော-မတွေအာဘ် (မတွေဒဝကြောင်းဖြစ်)သော၊ဝါ-မောဟ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ယော ဓမ္မဝိစယော - အကြင် သစ္စာ ၄ ပါး တရားတို့ကို စိစစ်တတ်သော သဘောသည်၊ [ရှေ့ ၌လည်းကျ၊ပုဒ်ပါခဲ့ပြီ။] ယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–အကြင် မဖောက်မပြန် မှန်ကန်သော နိယျာနိက ကုသလဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိသည်၊ (အတ္ထိ) တသ္မိံ သမယေ ဣဒံ ပညိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊(နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဟောတိ။

မနိန္ဒြိယ, သောမနဿိန္ဒြိယ။ ။ရှေ့.စိတ္တ,ဝေဒနာနိဒ္ဒေသတို့နှင့် တူပြီ။

ဇီဝိတိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ ကတမံဇီဝိတိန္ဒြိယံဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ အရူပီနံ-နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုဖဿစသော သမ္မယုတ် တရားတို့၏၊ [“အာယု ဌိတိ” စသော ပုဒ်တိုင်း၌ စပ်ပါ။] ယော

အာယု-အကြင်အသက်သည်၊ ဝါ-တဘဝအတွက် အဆက်မပြတ်ဖြစ်ကြောင်း သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယာဒိတိ-အကြင် တည့်တန့်ကြောင်းသဘော သည်၊ယာ ယပနာ-အကြင် မျှတကြောင်းသဘောသည်၊ ယာ ယာပနာ-သည်၊ ယာ ဣရိယနာ - အကြင်အသက်ရှင်ကြောင်း သဘောသည်၊ ယာ ဝတ္တနာ-အကြင်ဖြစ်ကြောင်းသဘောသည်၊ ယာ ပါလနာ-အကြင်မိမိကိုစောင့်ရှောက် ကြောင်းသဘောသည်၊ ဇိဝိတံ-ဇိဝိဘဟု ဆိုအပ်သော၊ ယံဇိဝိတိန္ဒြိယံ-အကြင် ဇိဝိဘိန္ဒြေသည်၊ ဝါ-စောင့်ရှောက်ခြင်း လက္ခဏာ၌ မိမိ၏ အစိုးရ အဖြစ်ကို သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ပြုစောတ်သော ဇိဝိတသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယော-၌၊ ဣဒံ-သော၊ ဇိဝိတိန္ဒြိယံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊(နိဂုံး)ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

အမှာ။ ။သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ, သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သဒ္ဓါဗလ, ဝီရိယဗလ, သတိဗလ, သမာဓိဗလ, ပညာဗလ ဤနိဒ္ဒေသတို့၌အလားတူပုဒ်မျှားကို ရှေ့၌အနက်ပေးခဲ့ပြီ။

ဟိရီဗလနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ကတမံ ဟိရီဗလံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယံ (ယေန ဓမ္မေန)- အကြင် တရားကြောင့်၊(တနည်း) ယံ(ယော ဓမ္မော)- အကြင်တရားသည်၊ ဟိရီယတိ-ရက်တတ်၏၊ ဝါ- စက်ဆုပ်တတ်၏၊ ပါပကာနံ- ယုတ်ညံ့ကုန်သော၊ ဝါ-မိမိကိုနှိုးရာ, သတ္တဝါကို,အပါယ် ၄ ရွာ တို့၌ ကျရောက်စေတတ်ကုန်သော၊ အကုသလာနံ- အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တရားတို့သို့၊ သမာပတ္တိယာ- ကောင်းစွာရောက်ခြင်းကို၊ ဝါ-ရခြင်းကို၊ ဟီရီယတိ-၏၊ ဝါ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ-၌ ဣဒံ - သော၊ ဟီရိဗလံ- သည်၊ ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

မူလဋ္ဌကာ။ ။ဟိရီယိတဗ္ဗေန- စက်ဆုပ်ထိုက်သော ဒုစရိုက်ကြောင့်၊ ယံ ဟိရီယတိ-အကြင်စက်ဆုပ်တတ်၏၊ ပါပကာနံ၊ ပေ၊ ဓမ္မာနံ-တို့သို့၊ သမာပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ယံ ဟိရီယတိ-၏၊ ဤသို့လည်း မူလဋ္ဌကာဖွင့်ဆေး၏။

ဩတပ္ပဗလနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဟောတိ- နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယံ (ယေန ဓမ္မေန)- အကြင် တရားကြောင့်၊ (တနည်း) ယံ (ယော ဓမ္မော)- သည်၊ ဩတပ္ပိတဗ္ဗေန-ကြောက်ထိုက်လန့်ထိုက်သော ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်ကြောင့်၊ ဩတပ္ပိတိ-ကြောက်တတ်လန့်တတ်၏၊ ပါပကာနံ၊ပေ၊ ဓမ္မာနံ-တို့သို့၊ သမာပတ္တိယာ - ကောင်းစွာရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ရခြင်းကြောင့်၊ ဩတပ္ပိတိ-၏၊တသ္မိံ သမယေ ဤဒံ ဩတပ္ပဗလံ ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဟောတိ။

အလောဘနိဒ္ဒေသော။ ။ယသ္မိံ၊ ပေ၊ အလောဘော – သည်၊ ဟောတိ– နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော အလောဘော–အကြင် မလိုချင်ခြင်းသဘော သည်၊ဝါ-အကြင်မလိုချင်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ယာအလုဗ္ဘ နာ–အကြင်မလိုချင်ခြင်းသည်၊ယံ အလုဗ္ဘိတတ္တံ– အကြင်မလိုချင်သောစိတ်၏ (ပုဂ္ဂိုလ်၏)ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ အသာရာဂေါ–အကြင်ပြင်းစွဲဝတပ်မက် တတ်သောရာဂ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောသည်၊ ယာ အာသာရဇ္ဇနာ– အကြင် ပြင်းစွဲမတပ်မက်ခြင်းသည်၊ ယံ အာသာရဇ္ဇိတတ္တံ – အကြင်ပြင်းစွဲမတပ်မက် သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ အနဘိဇ္ဈာ– အကြင် သူတပါး စည်းစိမ်ကို ရွေးရှုမကြံတတ်သော သဘောသည်၊ အလောဘော–အလောဘ ဟူသော၊ ယံ ကုသလမူလံ- အကြင် ကုသလမူလသည်၊ ဝါ– အကြင် ကုသိုလ် တို့၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ အလောဘော ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

အဒေါသနိဒ္ဒေသော။ ။ယသ္မိံ၊ပေ၊ အဒေါသော– သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ယော အဒေါသော - အကြင်မပျက်စီးခြင်း သဘောသည်၊ ဝါ-အကြင်မပျက်စီးတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ယာ အဒုဿနာ- အကြင်စိတ်၏ မပျက်စီးခြင်းသည်၊ ယံ အဒုဿိဘတ္တံ– အကြင်မပျက်စီးသော စိတ်၏ (ပုဂ္ဂိုလ်၏) ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယော အဗျာပါဒေါ – အကြင် ဗျာပါဒ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောသဘောသည်၊ယော အဗျာပဇ္ဇော–အကြင် လွန်စွဲ ခိုပ်စက်ဖျက်ဆီးတတ်သော စေတသိကဒုက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘော သည်၊ အဒေါသော–ဟူသော၊ ယံ ကုသလမူလံ– အကြင်ကုသလမူလသည်၊ ဝါ-အကြင် ကုသိုလ်ကို၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ အဒေါသော ဟောတိ၊(နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

ပဿဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ ပေ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ– ၏ရင်း၊ ပေ၊ ယာ ပဿဒ္ဓိ–အကြင် ကိလေသာ အပူဝေး၍ ငြိမ်းအေးကြောင်း သဘောသည်၊ ယာ ပဋိပဿဒ္ဓိ–သည်၊ [ပဋိ အနုက်မရှိ။] ယာ ပဋိပဿမ္ဘနာ- အကြင် ကိလေသာ ဒူးပူဝေး၍ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ ယာ ပဿမ္ဘနာ-သည်၊ ယံ ပဋိပဿမ္ဘိတတ္တံ –အကြင် ကိလေသာ အပူဒဝေး၍ငြိမ်းအေးသော စေတသိက် အပေါင်း၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ၊ ကာယ ပဿဒ္ဓိ ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဟောတိ၊.... စိတ္တပဿဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသဉ္စလည်း ဝိညာဏက္ခန္ဓာသ ပုဒ်မှတပါး အခြားပုဒ်အားလုံးတူပြီ။

လဟုတာနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ သဒ်္ဓါရုက္ခန္ဓာသ- ၏ရင်း၊ ယာ လဟုတာ–အကြင်လျင်မြန်သော စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ သည်၊ ယာ လဟုပရိဏာမတာ– အကြင်လျင်မြန်သော ပြောင်းလဲခြင်းရှိသော

စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာအဒန္ဓတာ(အဒန္ဓနတာ)-အကြင်မလေးနှေးသောစေတသိက်အပေါင်း၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာဥဝိတ္ထမ္ဘနာ (အဝိတ္ထနတာ) – အကြင် မာန စသော ကိလေသာကင်းသည့် အတွက် မခက်ထန်ခြင်းသည်၊ (မခက်ထန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ)၊ ပေ၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ ကာယလဟုတာ ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ ပေ၊ဟောတိ၊ မုဒုတာနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ပေ၊တသ္မိံ သမယေ–၌၊ ယာမုဒုတာ–အကြင်နူးညံ့သော စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ယာမဒ္ဒဝတာ–အကြင်နူးညံ့သော စိတ် စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာအကက္ခဋတာ–အကြင်မကြမ်းတန်းသော စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ အကထိနတာ–အကြင်မခက်မာသောစေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊တာသ္မိံ၊ ပေ၊ဟောတိ၊(နိဂုံး)။

ကမ္မညကာနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ ပေ၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ–၏ဝင်း၊ ပေ၊ ယာ ကမ္မညတာ–အကြင် ကောင်းသောအမှု၌ ကောင်းသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ [“ယံ ကမ္မညတ္တံ, ယော ကမ္မညဘာဝေါ” တို့ကား သဒ္ဒါသာ ကဲ့သည်၊ အနုက်တူ၏၊] တသ္မိံ သမယေ အယံ ကာယကမ္မညတာ ဟောတိ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ပေ၊ဟောတိ၊ [စိတ္တကမ္မညတာ၌လည်းတူပြီ၊]

ပါဂုညကာနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ၊ပေ၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ–၏ဝင်း၊ ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓသ–၏ဝင်း၊ ယာ ပဂုဏတာ-အကြင်ကောင်းသော အမှု၌ ပြုံမ်းတီးလေ့လာသော စေတသိက်အပေါင်း ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ [ပဂုဏတ္တံ, ပဂုဏဘာဝေါတို့လည်း သဒ္ဒါသာကဲ့၏၊] ၊ပေ၊ စ်တ္တ ပါဂုညတာ၌လည်း တူပြီ၊

ဥဇုကတာနိဒ္ဒေသ။ ၊ယသ္မိံ၊ ပေ၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓသ၊ ပေ၊ ယာဥဇုတာ–အကြင် ကောင်းသောအမှု၌ ဖြောင့်မတ်သော စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင် ဖြစ်ရာသည်၊ ယာဥဇုကတာ–သည်၊ ယာ အဇ္ဇဝတာ–အကြင် နွားကျင်ကောက်ကဲ့သို့ မခကောက်သော စေတသိက် အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ အာဝင်္ကတာ–အကြင် လအရေးကဲ့သို့ မကွေးသော၊ ပေ၊သည်၊ ယာ အကုဋိလတာ–အကြင် ထယ်တုံးအဖျားကဲ့သို့ မကောက်သော၊ ပေ၊သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ တသ္မိံ၊ပေ၊ ဟောတိ၊(နိဂုံး)၊ယသ္မိံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။

အမှာ။ ။ဤမှနောက်၌ သတိစသော ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသ မှာ သတိန္ဒြိယစသည်တို့၏နိဒ္ဒေသမျှားနှင့် တူပြီ၊အပ္ပနာဝါရ၌လည်း အထူးမရှိ။

ပဒဘာဇနိယံ-ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏ ပဒဘာဇနိသည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီးပြီ။

ပဌမ ဘာဏဝါရော ·ပဌမဘာဏဝါရသည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီးပြီ။

သင်္ဂဟဝါရ

[ကောဋ္ဌာသဝါရ ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ "သင်္ဂဟဝါရော အာရဒ္ဓေါ" ဟု ဆိုသည်။]

အနုသန္ဓေ။ ။ဓမ္မဝဝတ္ထာနဝါရ၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ဖဿဝေဒနာစသော တရားတို့ကို ခန္ဓာအားဖြင့် ၄ ပါး, အာယတနအားဖြင့် ၂ ပါး, ဓာတ်အားဖြင့် ၂ ပါး, အာဟာရအားဖြင့် ၃ ပါး, ဤသို့စသည်ဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်၍ပြရာ ဝါရကို "သင်္ဂဟဝါရ" ဟုခေါ်၏၊ ထို သင်္ဂဟဝါရသည် ခန္ဓာတစု, အာယတနတစု, ဓာတ်တစု, အာဟာရတစု စသောအားဖြင့် ၂၃ စု ရှိ၏၊ ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ, ပဋိနိဒ္ဒေသအားဖြင့် ၃ ပါး ရှိ၏၊ ထိုတွင် "တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ စတ္တာရော ခန္ဓာဟောန္တိ" စသည်ဖြင့် ခန္ဓာ ၄ ပါးဟု အကျဉ်းပြရာ ဝါရသည် "ဥဒ္ဒေသဝါရ" မည်၏၊ "ကတမေ တသ္မိံ သမယေ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဟောန္တိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော" ဟု အကျယ်ပြရာ ဝါရသည် "နိဒ္ဒေသဝါရ" မည်၏၊ ထိုနိဒ္ဒေသ ဝါရကိုပင် "ကတမော တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဟောတိ၊ ယံ တသ္မိံ သမယေ စေတသိကံ၊ ပေ၊ အယံ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဟောတိ" စသည်ဖြင့် တဖန်ထပ်၍ခွဲပြရာ ဝါရသည် "ပဋိနိဒ္ဒေသဝါရ" မည်၏၊ ထို ၃ ဝါရတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော သင်္ဂဟဝါရကို ဟောတော်မူခြင်းငှါ "တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဟောန္တိ" စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။

နိဿယ။ ။(ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ပဌမံ မဟာကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌ အနိယမ ဝါကျထည့်သည်၊ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံကုသလံ စိတ္တံဥပ္ပန္နံ ဟောတိ စသော ပါဠိတော်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ထည့်ထားခြင်းပင်တည်း၊) တသ္မိံ သမယေ–ကာမာဝစရ ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ စတ္တာရော–၄ ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ–ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးပါ။

အမှာ။ ။ဆရာတို့သည် အဋ္ဌကထာမှယူ၍ "ရာသဋ္ဌေန–အစု၏အဖြစ် ဟူသော အနက်အားဖြင့်၊ စတ္တာရော ခန္ဓာဟောန္တိ" ဟု ထည့်၍ပေးတော်မူကြ၏၊ ထိုအတိုင်း ပေးလိုလျှင်လည်း "အာယတနဋ္ဌေန, သုညတဋ္ဌေန, နိဿတ္တဋ္ဌေန, အာဟာရဋ္ဌေန" စသော ပိသေသန ပုဒ်များတို့ ယူ၍ ပေးကြပါလေ၊ ထိုပုဒ်တို့၏အနက်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ကြည့်ပါ။

သင်္ဂဟဝါရ ပြီး၏။

သုညတဝါရ

အနုသန္ဓေ။ ။“အတ္တာမရှိ, ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ, သတ္တဝါမရှိ, ဒၢထည်ကိုယ် မရှိ, အားလုံးတရားများသည် အတ္တာမှကင်းဆိတ်သောသုညတို့ချည်းသာ ဖြစ်ကြ၏” ဟု ပြုရာဝါရကို“သုညတဝါရ”ဟုခေါ်၏၊ သင်္ဃဟဝါရကိုဟောတော်မူပြီးလျှင် သုညတဝါရကို ဟောတော်မူခြင်းငှါ “တသ္မိံ ခေါ နဲသမယေ ဓမ္မာဟောန္တိ” စသည်ကိုမိန့်တော်မူသည်၊ [ဤသုညတဝါရ၌ ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသအားဖြင့် ၂ ပါး သာရှိသည်။]

နိဿယ။ ။(ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ပဌမံ မဟာကုသလစိတ်တံ့ ဥပပဇ္ဇတိ)၊ တသ္မိံသမယေ-၌၊ ဓမ္မာ-ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ, သူငါမဖက်, သက်သက် ပရမတ္ထသဘောတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ-နှင်၏၊ ခန္ဓာ-ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ, သူ ငါ မဖက်, သက်သက်သောခန္ဓာတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့်ပေးပါ။

၂၄စု။ ။သင်္ဃဟဝါရ၌ပြအပ်သော ၂၃ စုတို့ဝယ် “ဓမ္မာဟောန္တိ” ကို ထည့်၍ ၂၄ စုရှိ၏၊ အားလုံး အစုတို့၌ “သဘာဝဋ္ဌေန – ပရမတ္ထ သဘာဝ ဟူသောအနက်အားဖြင့်” “ဓမ္မာ-တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ” ဤသို့ ဝိသေသန ထည့်၍ရင်း, ရာသဋ္ဌေနစသောငါသေသနပုဒ်တို့ကိုလည်း ထည့်၍ရင်း အနက် ပေးလိုလျှင်ပေးပါ၊....သုညတဝါရော-သုညတဝါရတည်း၊ ပဌမံ–ရေးဦးစွာ သော၊ စိတ္တံ–မဟာကုသိုလ်စိတ်တည်း။

ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ် ပြီးပြီ၊

ဒုတိယမဟာကုသိုလ်စိတ်။ ။ဤစိတ်၌ “သသင်္ခါရေန” ပုဒ်သာ ထူး၏၊ ကြွင်းသော အစီအစဉ်မှာ ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့်အားလုံးတူပြီ၊ထို့ကြောင့် “ယသ္မိံ သမယေ–၌၊ ကာမာဝစရံ–သော၊ သောမနဿသဟဂတံ–သော၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ-သော၊ ကုသလံ-သော၊ စိတ္တံ-သည်၊ ရူပါရမ္မဏံ–ရူပါရုံကို၊ အာရဗ္ဘဝါ-သော်ငင်း၊ ပေ၊ ယံယံဝါပန-ကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ သသင်္ခါရေန–သင်္ခါရနှင့် တကွဖြစ်သော အားရုံ မနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ဝါ-တွန့်ဆုတ်ခြင်းသာ စိတ်ကို ပြုစီမံတတ်သော ပယောဂ ဉပါယနှင့် တကွဖြစ်သော အားရုံ မနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ဥပပန္နံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဤသို့ အနက်ပေးပါ၊ [သသင်္ခါရေန၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဤစိတ်၏ အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ ရှုပါ။]

တတိယ,စတုတ္ထစိတ်။ ။ဤစိတ် ၂ ပါးသည် ရွှေစိတ် ၂ ပါးအတိုင်းတွင် ဉာဏ်မယှဉ်ခြင်းသာ ထူး၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ တို့၌ ဉာဏ်ပညာကို အရကောက်ရသော ပုဒ်များမပါ-ဟု မှတ်ပါ။

ပဌမစိတ် စသည်။ ။ဤစိတ်တို့၌ သောမနဿသဟဂတံ နေရာဝယ် "ဥပေက္ခာသဟဂတံ"ပုဒ်ကို လဲလှယ်ရခြင်း, ဝေဒနာကို အရကောက်ရသော နိဒ္ဒေသပုဒ်တို့၌ ဥပေက္ခာဝေဒနာကို အရကောက်ဘို့ရန် "နေဝသာတံ နာသာတံ-သာယာတတ်သည်လည်း မဟုတ်,မသာယာတတ်သည်လည်း မဟုတ်သော" ဟူသော ပုဒ်သည်ရင်း, "အဒုက္ခမသုခံ-ဒုက္ခလည်းမဟုတ်, သုခလည်း မဟုတ်သော" ဟူသော ပုဒ်သည်ရင်း, "ဥပေက္ခိန္ဒြိယံ-လစ်လျူရှုခြင်း လက္ခဏာ၌ မိမိ၏ အစိုးရ၏ အဖြစ်ကို သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ပြုစေတတ်သော ဥပေက္ခာသည်" ဟူသော ပုဒ်သည်ရင်း ထူး၏၊ ကြွင်းသောပုဒ်များမှာ ရှေစိတ် ၄ပါး၏ ပုဒ်များနှင့် အစဉ်အတိုင်းတူကြသည်၊....အဋ္ဌ – ကုန်သော၊ကာမာဝစရ မဟာကုသလစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ နိဋ္ဌိတာနိ–ပြီးကုန်ပြီ။

ဒုတိယဘာဏဝါရော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

ရူပါဝစရကုသိုလ်

စတုက္ကနယ

ပဌမစျာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ [ကာမကုသိုလ်အတိုင်း အနက်ပေး။] ယသ္မိံ သမယေ–၌၊ [သမယ သဒ္ဒါ၏ အခြား အနက်များကိုလည်း ပေးပါ၊] (ယောဂါဝစရော–ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊)[ဝိဟရတိ၏ကတ္တား ထည့်သည်၊]ရူပူပပဝတ္တိယာ-ရူပဘဝ၌ဖြစ်ခြင်းငှါ၊("ဘာဝေတိ"၌စပ်၊) ဝါ-ရူပဘဝ၌ဖြစ်ခြင်း၏၊(မဂ္ဂံ–၌စပ်၊) မဂ္ဂံ-အကြောင်းဖြစ်သောစျာန်ကို၊ ဘာဝေဟိ–ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-တိုးပွားစေ၏၊ ကာမေဟိ-ဝတ္ထုကိလေသာ, ၂ ဖြာသော ကာမတို့မှ၊ဝိဝိစ္စဝေ–ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ အကုသလေဟိ-အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ–နီဝရဏတရားတို့မှ၊ ဝိဝိစ္စ(ဧဝ)–ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ သဝိတက္ကံ–ဝိတက်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဝိစာရံ-ဝိစာရနှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဝိဧကဇံ-နီဝရဏ်တို့၏ ကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ–နီဝရဏတို့မှ ကင်းသော စျာနသမ္မယုတ်တရား အစုဋ္ဌ ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခံ–ဖရဏာပီတိ, စေတသိကသုခရှိသော၊ (တနည်း) ဝိဧကဇံ ပီတိသုခံ–နီဝရဏတို့၏ ကင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခရှိသော၊ ဝါ-နီဝရဏတို့မှ ကင်းသော စျာနသမ္မယုတ်တရားအစုဋ္ဌ ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခရှိသော၊ ဝါ–နီဝရဏတို့သည် ကင်းစေအပ်သော စျာနသမ္မယုတ်တရား အစုဋ္ဌ ဖြစ်သော၊ ပထဝီကသိဏံ–ပထဝီကသိဏဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဌမံ-ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာ ရအပ်သော၊ ဝါ–ရှေးဦးစွာ ဝင်စားအပ်သော၊ စျာနံ–စျာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–

ဇရာက်၍(တနည်း)စျာနံ-စျာန်ကို၊ဥပသမ္ပဒ္ဓ-ပြီးစေ၍၊ဝိဟရတိ-နေ၏၊ တသ္မိံ သမယေ– ပထဝီကသိဏ ပဌမစျာန်သို့ ရောက်၍ နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ– ပထဝီကသိဏ ပဌမစျာန်ကို ပြီးစေ၍ နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဖဿော–သည်၊ ဟောတိ-၏၊ပေါက္ကမေ ဓမ္မော ကုသလော။ [ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရ, ဓမ္မနိဒ္ဒေသဝါရတို့ကို "ပေ"ဟုဆို၍ ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်၊ သင်္ဂဟဝါရ သုညတဝါရတို့၌လည်း အကျဉ်းမျှပြု၍ ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်-ဟုမှတ်ပါ။]

ရူပူပပတ္တိယာ။ ။"ရူပံ ဝုစ္စတိ ရူပဘဝေါ"ဟု ဘဝဟူသော နောက်ပုဒ်အကြေကြိုဘို့ရန် အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သောကြောင့် "ရူပ"အရ ရူပဘုံဌာနကို မယူပဲ ရူပဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာကိုဂင်း ရထိုက်သော ကဋတ္တာရုပ်ကိုဂင်း ယူရ၏၊ဓာတုကထာ အကောက်၌ ဘဝကြိုးဧပါးဝယဲ ရူပဘဝကိုဆိုလိုသည်၊ဥပပတ္တိယာဖြင့် ထိုရူပဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းကိုပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥပပတ္တိကို "ဇာတိသဒ္ဒေါတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

ဝိဝိစ္စေဝ။ ။"ဝိဝိစ္စိတ္ဝာ ဝိနာ ဟူတ္ဝာ" အဖွင့်အဘိုင်းအနက် ပေးသည်၊ ဧဝ သဒ္ဒါသည်ကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်မှု၏သေချာသောနိယာမအနက်ကိုဟော၏၊ မြန်မာလို "သာလျှင်" ဟုပေးကြသည်၊ဥတ္တရပဒေပိ ပန ယထာ၊ ပေ၊ အာနေတ္ဝာ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ အာနေတမ္မော"ဟုဖွင့်သောကြောင့် ထိုဧဝကို နောက်ဝိဝိစ္စပုဒ်သို့လည်း ဆောင်ယူ၍ အနက်ပေးရသည်။

ကာမေဟိ။ ။"ဣမိနာ ပန ပဒေန၊ပေ၊ဝတ္ထုကာမာ ဝုတ္တာ၊ပေ၊ကိလေသ ကာမာ ဝုတ္တာ၊ တေ သမ္ဖဒ္ဓပိ သင်္ဂဟိတာ ဣစ္ဆေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ"ဟုဖွင့်သောကြောင့် ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမ ၂ မျိုးလုံးကို ယူရသည်၊ ဤသို့ကာမ ၂ မျိုးလုံးကို ယူသောအခါ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ အရဉ်း ကာမစ္ဆန္ဒနိဝါရဏာမှ ကြွင်းသော နိဝရဏာအကုသိုလ်ကို ယူပါ။(တနည်း)ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏာသည် ကာမနာမည်ဖြင့် ရှေ့၌လည်းပါ, နိဝရဏာနာမည်ဖြင့် နောက်၌လည်းပါသည်–ဟု မှတ်ပါ။ [သောစ (ထိုကိလေသကာမကိုလည်း) အကုသလပရိယာပန္နောပိ သမာနော၊ပေ၊ဝိသုံ ဝုတ္တော၊ကိလေသ ကာမတ္တာဝါ ပုရိမပဒေ ဝုတ္တော၊အကုသလပရိယာပန္နတ္တာ ဒုတိယပဒေ၊(တနည်း)ဧဝံ ဟိ သတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိ ဝတ္ထုကာမေဟိဝိ ဝိဝိစ္စေဝါတိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိကို ထောက်၍ဂင်း, ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိတိ ကိလေသကာမေဟိ၊ ပေ၊ အတ္ထော ယုဇ္ဇတိကို ထောက်၍ဂင်း ကာမေဟိအရ ဝတ္ထုကာမကိုယူ၍ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိအရ ကိလေသကာမဟူသော အကုသိုလ်ကို ယူပါ၊ နိဿယ၌ကား ပဌမတနည်းသာ ပေးထားသည်။]

အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ။"ကိလေသကာမေဟိ, သမ္ဘာကုသလေဟိဝါ"ဟုဖွင့်၏၊ဤအဖွင့်အရ ကိလေသကာမသည် ကာမေဟိအရ၌လည်း ပါဝင်, အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိအရ၌လည်းပါဝင်၏-ဟုမှတ်ပါ၊ထို့ကြောင့်ပင် သဒ္ဒတ္ထ(နိဿယအနက်)မဟုတ်သော ပိဘာဝနတ္ထကို ပြရာ၌ "သေ တာဝ နယော ကာမေဟိတိ ဇာတေ ဝုတ္တ ကာမေသု (ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော ကာမ ၂ မျိုးတို့တွင်) ဝတ္ထုကာမပက္ခေ"ဟုဂင်း, "ကိလေသကာမ ပက္ခေ ပန"ဟုဂင်း ၂ မျိုးခွဲ၍ ပြသည်၊ အကုသလေဟိ အရလည်း "အညေသမ္ပိစ ဓမ္မာနံ အကုသလဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ပေ၊နိဝရဏာနေဝ ဝုတ္တာနိ"နှင့်

အညီ နိဝရဏ·အကုသိုလ်ကိုသာ ယူရသည်၊ မှန်၏—ဗျာန်အင်္ဂါတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်သော အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိစသော အကုသိုလ်တို့သည် ထိုအခါ၌ မကင်းနိုင်ပါ။

ဝိဝေကဇံ။ ။ဝိဝိတ္တိ ဝိဝေကော (ကင်းဆိတ်ခြင်း)၊နိဝရဏဝိဂမောတိ အတ္ထော၊ ဝိဝိတ္တော-နိဝရဏဟိုမှ ကင်းဆိတ်၏၊ (သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန)၊ ဝါ— နိဝရဏတို့သည် ကင်းဆိတ်စေအပ်၏၊ (ဟေတု ကမ္မသာဓန)၊ဤတိဝါ ဝိဝေကော၊ဗျာနသမ္မယုတ္တ ဓမ္မ ရာသီတိအတ္ထော၊တသ္မာ ဝိဝေကာ (ထိုကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်)၊တသ္မိံဝါ ဝိဝေကေ (ထိုကင်းဆိတ်သော=ကင်းဆိတ်စေအပ်သော ဗျာနသမ္မယုတ်တရားအစုဌ်) + ဇာတံ တိ ဝိဝေကဇံ။ [ဝိဝေကသဒ္ဒဿ ဘာဝသာဓနတံ သန္ဓာယာဟ- တသ္မာ ဝိဝေကာ တိ၊ဝိဝေကသဒ္ဒဿ ကတ္တုသာဓနတံ (သုဒ္ဓကတ္တုသာဓန၏အဖြစ်ကိုဂုဏ်း) ကမ္မသာဓန တံဝါ (ဟေတုကမ္မသာဓန၏ အဖြစ်ကို ဂုဏ်း) သန္ဓာယာဟ- တသ္မိံဝါ ဝိဝေကေတိ၊ ဝိဝိတ္တော်တိ ဟိ ဣမိနာ နိဝရဏေဟိ ဝိနာဘူတော (ကင်္ဘား)တေဟိ ဝိဝေစိတော တိစ (ဟေတုကမ္မ)သာဓနဒ္ဒယမ်ပိ သင်္ဂဟိတမေဝါတိ၊— သာရတ္တ။]

ဗီတိသုခံ။ ။အပ္ပနာသမာဓိဿ မူလံ ဟုတ္ဝာ ဝစီမာနာ သမာဓိသမ္မယောဂံ ဂတာ ဖရဏာဝိတိ၊အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ ဗီတိတို့၊ ဗျာန်စိတ်ဖြစ်ခိုက်၌ ယှဉ်သောသုခသည် ကာယိကသုခမဖြစ်နိုင်, စေတသိကသုခသာဖြစ်ထိုက်၏၊ အယဉ္ဆ ဗီတိ ဣဒဉ္စသုခံ အဿဗျာနဿ, အသ္မိံဝါ ဗျာနေ အတ္ထိတိ ဣဒံ ဗျာနံ ဗီတိသုခန္တိ ဝုစ္စတိ။

အထဝါ။ ။....ပေ၊ဝိဝေကဇံ + ဗီတိသုခံ အဿစျာနဿ, အသ္မိံဝါ စျာနေ အတ္ထိတိ ဧဝမ်ိ ဝိဝေကဇံ ဗီတိသုခံ၊ ဤနည်း၌ "ဝိဝေကဇံဗီတိသုခံ"ဟု တပုဗ်တည်း ဆိုလို၏၊ဇဋ္ဌပဒ္မဓာဝိဘတ် မကြေသောကြောင့် အလုတ္တဗဟုဗ္ဗိဟိဟု မှတ်ပါ။

ပဌမံ။ ။ဂဏနာနုပုဗ္ဗတာ ပဌမံ၊ ပဌမံ ဥပ္ပန္နံတိ ပဌမံ၊ ပဌမံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံတိပိ ပဌမံ၊ဤသို့ ဥနည်းဖွင့်သည်၊ဗျာနံအရ၌ကား ကသိဏ်းစသောအာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုတတ်သော ရုပါဝစရဗျာန်တည်း။

ဥပသမ္ပဇ္ဇ။ ။ဥပဂန္ဆိဝ, ပါပုဏိတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ (ဥပအတ္ဝက် ဗျာန်အနီး အပါးသို့ချဉ်းကပ်ခြင်းအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ပါပုဏိတ္ဝာ"ဟုဥဒ္ဓကတ္ထကိုဖွင့်သည်၊ "ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍"ဟူ အနက်ပေးပါ၊ဥပအတ္ဝက်+သံအတ္ဝက် အနက်သီးခြားမရှိပါ-ဟူလို၊)ဥပသမ္ပါဒယိတ္ဝာ, နိပ္ဖါဒေတ္ဝာတိ ဝုတ္တံဟောတိ ("ပြည့်စုံစေ၍"ဟုအနက်ပေးမည်စိုးသောကြောင့်"နိပ္ဖါဒေတ္ဝာ"ဟုဥဒ္ဓကတ္ထကိုဖွင့်သည်၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍" ဟုအနက်ပေးပါ-ဟူလို။)

ပထဝီကသိဏံ။ ။ပထဝီကသိဏ်းကို အာရုံပြု၍ ရအပ်သောကြောင့် အာရုံ၏ အမည်ကို အာရမ္မဏိကဗျာန်၌ တင်စားအပ်သော ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဗျာန်ကိုလည်း "ပထဝီကသိဏ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ တနည်း—ကုန်လွန်ပစရန်ကဲ့သို့ အာရုံနှင့် အာရမ္မဏိကတို့တကွဖြစ်သောကြောင့် သဟစရဏနည်း အားဖြင့် "ပထဝီကသိဏ ဗျာန်"ဟုခေါ်နိုင်သည်ဟုဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာဆို၏၊ သဟစရဏနည်းသာဖြစ်နိုင်၏၊ အာရုံက ဌာနိမဟုတ်သောကြောင့် ဌာန။ပစာရကား မဖြစ်နိုင်ဟုမှတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပထဝီ ကသိဏသဒ်ါတံ ဗျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

ဒုတိယစျာန်။ ။ကတဒမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါ ဝစရော) ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံဘာဝေတိ၊ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ–ဝိတတ် ဝိစာရတို့၏၊ ဝူပသမာ – ပယ်ခွါ လွန်မြောက်, ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ – မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော၊ သမ္မသာဒနံ – ကြည်လင်စေဘတ်ခြသော၊ စေတသော – စိတ်၏၊ ဧကောဒိဘာဝံ - မြတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမာဓိကိုတိုးပွားစေတတ်သော၊ ဝါ - ဝိတက်ဝိစာရ အဖော်မပါသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သောသမာဓိကိုတိုးပွားစေတတ်သော၊(တနည်း)ဧကောဒိဘာဝံ – မြတ်လည်းမြတ်, သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုလည်း ထကြွစေတတ်သော သမာဓိကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ (တနည်း) စေဘသော၊ - စိတ်ကို သမ္မသာဒနံ-ကြည်လင်စေတတ်သော၊ ဧကောဒိဘာဝံ– သော၊ ဝါ – သော၊ (တနည်း)ဧကောဒိဘာဝံ - သော၊ [ရှေ့အတိုင်း ၃ နက် ပေးပါ။] အဝိတက္ကံ – ဝိတက်လည်းမရှိသော၊ အဝိစာရံ - ဝိစာရလည်းမရှိသော၊ သမာဓိဇံ-ပဌမစျာန် သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ–သမ္မယုတ္တာ သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခံ - ဖရဏာပီတိ, စေတသိကသုခရှိသော၊ ပထဝီကသိဏံ – သော၊ ဒုတိယံ – ၂ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဝါ – ၂ကြိမ်မြောက်ရအပ်သော၊ ဝါ- ၂ကြိမ်မြောက်ဝင်စားအပ်သော၊စျာနံဉာသမ္မင်္ဂီဝါဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ–ပထဝီကသိဏ ဒုတိယစျာန်သို့ဆောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ – ပထဝီကသိဏ ဒုတိယစျာန်ကို ပြီးစေ၍နေရာ ထိုအခ ၌၊ ဖဿောဟောတိ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။[သုညတဝါရတိုင်သောင် ပေယျာလမြုပ်သည်။]

အဇ္ဈတ္တံ၊ ။ဣဓ နိယကဇ္ဈတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ပေ၊တသ္မိံ၁ အတ္တနိ+ဇာတံ အတ္တနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တံတိ အယ္ဟမေတ္ထ အတ္ထော။

သမ္မသာဒနံ။ ။သမ္မသာဒနံဝုစ္စတိ သဒ္ဓါ– သမ္မယုတ်တရားတို့ကိုကြည်လင်စေတတ်သောကြောင့် သဒ္ဓါကို ''သမ္မသာဒန'' ဟုဆိုအပ်၏၊ သမ္မသာဒနယောဂတော စျာနမ္ပိ သမ္မသာဒနံ-သမ္မသာဒနသဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် စျာန်လည်း ''သမ္မသာဒန'' မည်၏။[အနက်ပေးသောအခါ သဒ္ဓါရေးအာင်သာပေးပါ။ စျာန်ကိုကား ဂဏ္ဌိပစာရအားဖြင့် သမ္မသာဒနဟု ခေါ်ရပါသည်–ဟူလို။]

တနည်း။ ။ယာသ္မာဝါ တံ စျာနံ သမ္မသာဒနသမင်္ဂီဂတတ္တာ ဝိတက္က ဝိစာရကျော်ဘာ ဝူပသမနေနစ စေတော သမ္မသာဒယတိ၊ တသ္မာပိ သမ္မသာဒနန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဣမသ္မိံစ အတ္တဝိကပ္ပေ သမ္မသာဒနံ စေတသောတိ ဧဝံပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတမ္ဗော။[ဤဒုတိယနည်း၌စေတသောပုဒ်ကို သမ္မသာဒနံနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးရ၏၊ ရှေ့နည်း၌ကား စေတသောကို ဧကောဒိဘာဝံနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးရသည်။]

ဧကောဒိဘာဝံ။ ။''ဧက+ဥဒ်'' ဟုခွဲ၍ ''ဧကော+ဥဒေတိတိဧကောဒိ'' ဟုပြု၊ အဂ္ဂေါသေဋ္ဌော ဟုတ္တာဥဒေတိတိ အတ္ထော၊ ဤနည်း၌ ဧက သဒ္ဒါသည် သေဋ္ဌအနက်ဟော၊ ဧကော အသဟာယော ဟုတ္တာတိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဤနည်း၌ကသဒ္ဒါ

သည့ အသဟာယ အနက်ဟော၊ ·အထဝါ—သမ္မယုတ္တဓမ္မေ ဥဒါယတိတိ ဥဒိ,ဥဒ္ဓါပေတိတိ အဏ္ဍော၊ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ကောစ+သော+ဥဒိစာတိ ကောဒိ၊ ဤသို့ ကောဒိအတွက် ၃ အနက်ဖွင့်ထားသည်၊ ဇုတိဇုမံ ကောဒိ°+ဘာဝေတိ ဝမ္ပေါတိတိဇုဒံ ဒုတိယဏ္ဍာနံ ကောဒိဘာဝံ။

သမာဓိ°။ ။ပဌမဏ္ဍာန သမာဓိတော, သမ္မယုတ္တ သမာဓိတော၀ါ+ဇာတံတိ အဏ္ဍော။ [သမာဓိအရဟဋ္ဌမဈာန်၌ရှိသောသမာဓိကိုဂုဏ်း,ဒုတိယဈာန်၌ရှိသောသမာဓိကိုဂုဏ်း ၂မျိုးပြသည်။]

တတိယဈာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဝစရော)ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ပီတိယာ-ပီတိကို၊ ဝိရာဂါစ-စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်ဂုဏ်း၊ (ပီတိယာ-ပီတိ၏၊ ဝူပသမာစ – ပယ်ခွါလွန်မြောက်, ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့်ဂုဏ်း၊) (တနည်း ပီတိယာ-ကို၊ ဝိရာဂါစ-လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်ဂုဏ်း၊ ဝိတက္ကာ ဝိစာရာနံ – ဝိတက် ဝိစာရတို့၏၊ ဝူပသမာစ – ပယ်ခွါလွန်မြောက်, ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကြောင့်ဂုဏ်း၊ဥပေက္ခကော – အာသင်္အားဖြင့်ရှုတတ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)စ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဝိဟရတိ - နေနိုင်၏၊ သတောစ–သုခပိဘိ,မကပ်ငြိအောင်,သတိမပြတ်, အောက်မေ တတ်သည်ဂုဏ်း၊ သမ္ပဇာနောစ-သုခပိတိ, မကပ်ငြိအောင်, ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိတတ်သည်ဂုဏ်း၊ (ဟောတိ-၏) သုခဉ္စ-စေတသိကသုခကိုလည်း၊ ဝါ-ကာယိကသုခ စေတသိကသုခကိုလည်း၊ကာယေန-နာမကာယဖြင့်၊ ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစား၏။

ယံ (စျာနံ)– အကြောင် တတိယဈာန်ကြောင့်၊ တံ (အတိယဏ္ဍာန သမဂ်ီပုဂ္ဂလံ)–ထို တတိယဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အရိယာ-ဘုရားပစ္စေကာ, အရိယာအပေါင်း, သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အာစိက္ခန္တိ – ပြောဆိုညွှန်ပြ, ချီးမွမ်းတော်မူကြကုန်၏၊ (ကိ° – အာဘယ်သို့လျှင်၊အာစိက္ခန္တိ-နှ်သနည်း၊အယံ-ဤ တတိယဏ္ဍာနံသမဂ်ီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) ဥပေက္ခကော-သုခမြားမြောက်,ထိပ်ဆုံးရောက်သည့်,တတိယဈာန်သုခကိုသော်မှ, မငြိမကပ်, လစ်လျူရှုတတ်ပါပေစ့၊ သတိမာ – တဖန်ပီတိ,မဖြစ်ဘိအောင်, သတိရှိပါပေစ့၊ သုခဝိဟာရီ - တတိယဈာန်ငြှ,သုခတ္တ၍, ချမ်းမြေ့ယာယာ, နေလေ့ရှိပါပေစ့၊ ဣတိ-သို့၊(အာစိက္ခန္တိ-နှ်၏၊) ပထဝီကသိဏ်-သော၊ တတိယံ -၃ ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော၊ဝါ-၃ ကြိမ်မြောက်ရအပ်သော၊ ဝါ - ၃ကြိမ်မြောက် ဝင်စားအပ်သော၊ (တံ) စျာနံ-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ (တနည်း) တံ စျာနံ-ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟရတိ – နေ၏၊ တသ္မိံ သမယေ – ပထဝီကသိဏ,တတိယဈာန်သို့ ရောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ–ပထဝီကသိဏ တတိယဈာန်ကို ပြီးစေ၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊["ယံစျာနံ"ဟု ယံ သဒ္ဒါရှိသောကြောင့်"တံစျာနံ"ဟု တံ သဒ္ဒါထည့်၍ အနက်ပေးရသည်။]

ဒိတိယာဒေ ဝိဂရဂါ။ ။ဝိရာဂေါနာမ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဒိတိယာ ဇီဂုဆ္ဆနံဝါသမ်တိက္ကမောဝါ၊ ဥဘိန္နံ ပန အန္တရာ စ သဒ္ဒေါ သမ္မိက္ကာနတ္ထော၊ သော ဂူပသမံဝါ သမ္မိက္ကေတိ ဝိတက္ကဝိစာရဂူပသမံဝါ၊ တတ္ထ ယဒါ ဂူပသမမေဝ သမ္မိက္ကေတိ၊တဒါ ဒိတိယာ ဝိရာဂါစ ကိဉ္စ ဘိယ္ယော ဂူပသမာစာတိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတမ္ဗာ၊ဤမိသာစ ယောဇနာယ ဝိရာဂေါ ဇီဂုဆ္ဆနတ္ထော ဟောတိ၊ပေ၊ဤမိသာစ ယောဇနာယ ဝိရာဂေါ သမတိက္ကမနတ္ထော ဟောတိ၊တသ္မာ ဒိတိယာစ သမတိက္ကမာ ဝိတက္ကဝိစာရာနံစ ဂူပသမာတိ အယာမတ္ထော ဒဋ္ဌမ္ဗော။

ဥပက္ခကောစ ဝိဟရတိ။ ။တာယ ပိသဒါယ ဝိပုလာယ ထာမဂတာယ သမန္နာဂတတ္တာ တတိယဇ္ဈာနသမ်ဂိဥပေက္ခကောတိ ဝုစ္စတိ၊ဤသို့သမန္နာဂတတ္တာနှင့်ဖွင့်သောကြောင့် အသတ္ထိတဒ္ဒိတ်ဟု ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၌ရေးခဲ့သော်လည်း ‘‘ဥပေက္ခတိတိ ဥပေက္ခကော’’ဟု ကတ္တုသာဓ်ဖြိမ္မအာဘော်ကျမည်။ [ဥပ+ဣက္ခ+ဏ္ဍုပစ္စည်း၊ ဤဥပေက္ခာ၏တရားကိုယ်မှာ ဝေဒနာမဟုတ်, တကြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်တည်း။]

သဇေတာစ သမ္ပဇာနော။ ။သရတီတိ သတော၊ (သရ+တ ပစ္စည်း)၊ သမ္ပဇာနာတီတိ သမ္ပဇာနော၊ (သံ+ပ+ဉာဓာတ်+နာပစ္စည်း+အ ပစ္စည်း)၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာ၌ ကတ္တုသာဓနကိုတိုက်ရိုက်ပြသည်။ [‘‘သမ္ပဇာနန္တိ’’ဟုရှိရာ၌ ကိယာဒိ နာပစ္စည်းနောင် အန္တပစ္စည်းသက်ရ သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ကိယာဒိနာ ပစ္စည်းနောင် အပစ္စည်းဟု မှတ်ပါ။]

မုတ်ချက်။ ။‘‘ဥပေက္ခကော(ဟုတ္ထာ)စ သတော (ဟုတ္ထာ)စ သမ္ပဇာနော (ဟုတ္ထာ)စ ဝိဟရတိ’’ဟု ရှေးကအနက်ပေးကြ၏၊ သို့သော် အဋ္ဌကထာ၌‘‘ဥပေက္ခကောစ ဝိဟရတိတိ’’ဟုငင်း, ‘‘သတောစ သမ္ပဇာနောတိ’’ဟုငင်း သံဝဏ္ဏေတမ္ပခဲ့၍ တည်ပြီးလျှင် အနက်ကိုလည်း ဝိဟရတိသို့ပြန်၍လှည့်ဘို့ရန် မဖွင့်သောကြောင့် ဥပေက္ခကောစ ဝိဟရတိကို တဝါကျ, သတောစ သမ္ပဇာနောကို တဝါကျဟု ၂ဝါကျခဲ့၍ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။

သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ။ ။ဝံသန္တေဝိ ယသ္မာ နာမကာယေန သမ္မယုတ္တံ သုခံ၊ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍‘‘ကာယေန’’အရ နာမကာယ (သုခဝေနာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်‘စေတသိက်နာမ်အပေါင်း)ဟု သိသာ၏၊သုခအရလည်း စိတ်နှင့်ယှဉ်သော စေတသိကသုခ ဟု သိသာသည်။] ယံ ဝါ တံ နာမကာယသမ္မယုတ္တံ သုခံ၊တံ သမုဋ္ဌာနေနသဿ ယသ္မာအတိပဏီတေန ရူပေန(စိတ္တဇရုပ်သည်) ရူပကာယော ဖုဋ္ဌော (တကိုယ်လုံးကိုဖြန့်အပ်၏၊)ယသ္မာ ဖုဋ္ဌတ္တာ ဗျာနာ ဝုဋ္ဌီတောပိ သုခံ ပဋိသံဝေဒေယျ၊ [ဤအဖွင့်၌ ပဏီတစိတ္တဇရုပ်တွေ့ တကိုယ်လုံးပြန့်နေသောကြောင့်မဟာဘုတ်ချင်းထိမှုဟူသော ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံဖြစ်၏၊ထိုဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို(ဗျာနမ္မထသောအခါ) နာမကာယဖြင့် ခံစားမှုဟူသော ကာယိကသုခလည်းဖြစ်စရာရှိ၏၊ထို့ကြောင့်သုခအရကာယိကသုခ, စေတသိကသုခ ၂မျိုးလုံးကို နာမကာယဖြင့် ခံစားနိုင်သည်-ဟု မှတ်ပါ၊ ရုပ်ခန္ဓာဟူသော ရူပကာယကား ခံစားတတ်သောသတ္တိ မရှိ။]

ယံတံ၊ပေ၊သုခဝိဟာရီ။ ။ယံဝါနဟေတု ယံ ဗျာနကာရဏာ တံ တတိယဇ္ဈာနသမ်ဂိပုဂ္ဂလံ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ အာစိက္ခန္တိ ဒေသေန္တိ (သွန်ပြကြ) ပညဲ့ပန္တိ ပဋ္ဌပေန္တိ၊ပေ၊ပသံသန္တိကိ အမှိပ်ါသော၊ ကိန္တိ၊ ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီကို ဧဝ

မေတ္တ ယောဇနာ ဝေဒိတမ္မာ၊ပေ၊ အယံ ဟိ ယသ္မာ အတိမဓုရသုခေ သုခပါရမိပ္ပတ္တော်ပိ (သုခတို့တွင် ထိပ်တန်းအရောက်ဆုံးလည်းဖြစ်သော) တတိယဈာနေ ဥပေက္ခကော၊နတ္ထ သုခါဘိသင်္ခေန အာကမိယတိ(သုခ၌ ကပ်ငြိသော တဏှာသည် မဆွဲငင်အပ်၊) ယထာ စ ဝိတိ နဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဥပဋ္ဌိတသတိတာယ သတိမာ၊ ယသ္မာ စ အရိယကန္တ အရိယဇနသေဝိတမေဝ အသံကိလိဋ္ဌ သုခံ နာမကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ၊ တသ္မာ ပသံသာရဟော။

စတုတ္ထစျာန်။ ။ကတမေ၊ ပေ၊ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ပုဗ္ဗေဝ— စတုတ္ထစျာန်ကို မရမီ ၄ ပါးသောစျာန်တို့၏ ဥပစာရ စျာန်ခဏ၌ပင်၊ သုခဿ— ကာယိကသုခကို၊ပဟာနာစ — ပယ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ ဒုက္ခဿ- ကာယိကဒုက္ခကို၊ ပဟာနာစ—ရင်း၊သောမနဿဒေါမနဿာနံ-သောမနဿ, ဒေါမနဿတို့၏ (စေတသိကသုခ, စေတသိကဒုက္ခတို့၏၊) အတ္ထင်္ဂမာ-ချုပ်ခြင်းကြောင့်ရင်း၊ အဒုက္ခမသုခံ— ဒုက္ခလည်းမဟုတ်, သုခလည်း မဟုတ်သော၊ ဝါ—ဒုက္ခ လည်းမရှိ, သုခလည်း မရှိသော၊ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိံ— တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာသည် ဖြစ်စေအပ်သော သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသော၊ ပထဝီကသိဏ်—သော၊ စတုတ္ထံ—၄ ကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဝါ—၄ကြိမ်မြောက် ရအပ်သော၊ ဝါ—၄ကြိမ်မြောက် ဝင်စားအပ်သော၊ စျာနံ—သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ (တနည်း) စျာနံ—ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ-၏၊ တသ္မိံ သမယေ- ပထဝီကသိဏ စတုတ္ထစျာန်သို့ရောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝါ—ပထဝီကသိဏ် စတုတ္ထစျာန်ကို ပြီးစေ၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ဖြစ်သော ဟောတိ၊ပေ၊ဤမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

ပုဗ္ဗေဝ။ ။ပုဗ္ဗေဝါတိ တဿ ခေါ ပုဗ္ဗေဝ, နစတုတ္ထဈာနက္ခဏေ၊ပေ၊ ကဒါပနနေသံ ပဟာနံ ဟောတိ၊ စတုန္နံ ဈာနာနံ ဥပစာရက္ခဏေ၊သောမနဿံ ဟိ စတုတ္ထဈာနဿ ဥပစာရက္ခဏေ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿသုခါနိ ပဌမ ဒုတိယ တတိယဈာနာနံ ဥပစာရက္ခဏေသု။

အဒုက္ခမသုခံ။ ။ပဌမအနက်၌ "ဒုက္ခလည်းမဟုတ်, သုခလည်းမဟုတ်" လျှင် ဥပေက္ခာဝေဒနာသာ ရသေး၏၊ထို့ကြောင့် ဈာနံနှင့်အရတူအောင် ဂေဒေသူပစာရဟုကြိုပါ၊ ဒုတိယအနက်၌ကား "နတ္ထိ ဒုက္ခံ ယသ္မာ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၍ ဈာန်ကို အရကောက်ပါ၊အသုခံ၌လည်း နှုန်းတူ။

ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ။ ။ဥပေက္ခာယ+ဇနိတသတိပါရိသုဒ္ဓိံ၊ဇ္ဈမ်သ္မိံ၊ဈာနေ သုပရိသုဒ္ဓါသတိ၊ ယာစ တဿာ သတိယာ ပါရိသုဒ္ဓိ၊ သာ ဥပေက္ခာယ ကတာ, နအညေန၊ တသ္မာ ဧတံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ တိ ဝုစ္စတိ။

စတုက္ကနည်းပြီး၏။

ပဥ္စကနည်း။ ။ဤနည်း၌ ပဌမစျာန်သည် စတုက္ကနည်း ပဌမ စျာန်နှင့် အာဃံတူ၏၊ ဒုတိယစျာန်၌ "အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ "နေရာဝယ် "အဝိတက္ကံ ဝိစာရမတ္တံ"ဟု ထူးခြား၏၊ ["အဝိတက္ကံ-ဝိတက်မရှိသော၊ ဝိစာရမတ္တံ-ဝိစာရမျှသာရှိသော" ဟု အနက်ပေးပါ၊] ဤ၌ တတိယစျာန်သည် စတုက္ကနည်းဝယ် ဒုတိယ စျာန်နှင့် အာဃံတူ၏၊ ဤ၌ စတုတ္ထ စျာန်သည် စတုက္က နည်းလာ တတိယစျာန်နှင့်တူ၏၊ ဤ၌ ပဥ္စမစျာန်သည် စတုက္ကနည်းလာ စတုတ္ထစျာန်နှင့် အာဃံတူပြီ၊....ပဥ္စကနယော—ပဥ္စကနည်းသည်၊ နိဋ္ဌိတော—ပြီ။

ပဋိပဒါ စတုက္က။ ။ပြုအပ်ခဲ့သော စတုက္ကပဥ္စကနည်း ၂ ပါး အရ စျာန် ၉ ပါးကို (၁) ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, (၂) ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ,(၃) သုခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, (၄) သုခပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ, ဤ ၄ ပါး ဖြင့်မြောက်ပုံးဝှေ ဟောကြောင်မူအပ်သော စျာန်များကို "ပဋိပဒါစတုက္ကစျာန်" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုစျာန်သည် စတုက္ကနည်း ၁၆, ပဥ္စကနည်း ၂၀ အာဃံဖြင့် ၃၆ ပါးရှိ၏။

နိဿယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယော ဂ ါ ဝ စ ဏော) ၊ပေ၊ပီတိသုခံ-သော၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ—ခဲယဉ်းသော အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညံ-နှံ့နှေးလေးလံသော အထူးဉာဏ်ရှိသော၊ ပထဝီကသိဏံ-သော၊ ပဌမံ—သော၊ စျာနံဥ်ပသမ္ပဇ္ဇဝိဟရတိ၊ ပေ၊ နောက်စျာန်၌....''ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ-သော၊ခိပ္ပါဘိညံ-လျင်မြန်သော အထူးဉာဏ်ရှိသော'' ဟု ပေး၊ ပေ၊ နောက်စျာန်၌—''သုခပ္ပဋိပဒံ-လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညံ-သော'' ဟု ပေး၊ ပေ၊ နောက်စျာန်၌ ''သုခပ္ပဋိပဒံ-သော၊ ခိပ္ပါဘိညံ-သော၊ ပထဝီကသိဏံ၊ ပေ၊ ဝိဟရတိ၊ ဤမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊] ပဌမစျာန်၌ ၄ မျိုးပြားသကဲ့သို့ ဒုတိယစျာန် စသည်၌လည်း ၄ မျိုးစီ ပြားသည်။]

ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ။ ။ဒုက္ခာ+ပဋိပဒါ အသ (စျာနသာ) တိ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ၊ ဒန္ဓာ+အဘိညာ (ထူးသောဉာဏ်) ယသာတိဒန္ဓာဘိညံ၊ ဤတိဒုက္ခပ္ပဋိပဒန္တိ ဝါ ဒန္ဓာဘိညံတိ ဝါ ပထဝီကသိဏံတိ ဝါ တီဏိပိ စျာနဿေဝ နာမာနိ။

ဒုက္ခ,သုခ,အဘိညာ။ ။သာပနေသာ ပဋိပဒါ ကေစ္စသ ဒုက္ခာ ဟောတိ၊ပေ၊ ကိစ္ဆာ အသုခသေဝနာတိ အတ္ထော၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "ဒုက္ခာ—ခဲယဉ်းသော၊ ပဋိပဒါ—အကျင့်"ဟု ပေးရသည်၊ သုခေန အကိလမန္တော ဝိက္ခမ္ဘေတိ၊ တသာ သုခါ ဟောတိ၊ ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ "သုခါ—လွယ်ကူသော" ဟု ပေးရသည်၊ "အဘိ (ဝိသေသတော) +ဇာနာတိတိ အဘိညာ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ ထူးသောဉာဏ် = အထူးသိသောဉာဏ်ကို "အဘိညာ" ဟု ခေါ်သည်။

ပဋိပဒါ စတုက္က ပြီး၏။

အာရမဏာစတုက္ကံ။ ။ပြအပ်ခဲ့သော စျာန် ၉ ပါးကို (၁) ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ, (၂) ပရိတ္တံ အပ္ပမာဏာရမဏံ, (၃) အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမဏံ, (၄) အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမဏံ, ဤ ၄ ပါးဖြင့် မြောက်ပုံး၍ ဟောတော်မူအပ်သော စျာန်များကို "အာရမဏ စတုက္ကစျာန်" ဟု ခေါ်သည်၊ ၃၆ ပါးပင် အပြားရှိ၏။

နိဿယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယဿိံ သမယေ (ယောဂါ ဝစရော)၊ ပေ၊ ပီတိသုခံ-သော၊ ပရိတ္တံ-နည်းသော အာနုဘော်ရှိသော၊ ပရိတ္တာရမဏံ—ကျဉ်းငယ်သော အာရုံရှိသော၊ ပထဝီကသိဏံ—သော၊ ပေ၊ ပရိတ္တံ—သော၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ - တိုးပွားသော (ပမာဏ) အတိုင်းအရှည် ရှိသော အာရုံရှိသော၊ ပေ၊ အပ္ပမာဏံ – တိုးပွားသော (အာနုဘော်) အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ—တိုးပွားသော (ပမာဏ) အတိုင်းအရှည် ရှိသော အာရုံရှိသော၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ [ပဌမစျာန်၌ ၄ မျိုး ပြားသကဲ့သို့ အထက်စျာန်များလည်း ၄ မျိုးစီပြားသည်။]

ပရိတ္တံပရိတ္တာရမဏံ။ ။ယံအပ္ပဂုဏံ ဟောတိ၊ ဥပရိဇ္ဈာနသဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကောတိ၊ ဣဒံပရိတ္တံ နာမ (အထက်စျာန်အားကျေးဇူးပြုနိုင်လောက်အောင် မပွားစေအပ်သောကြောင့် နည်းသော အာနုဘော်ရှိသောစျာန်သည် ပရိတ္တစျာန်မည်၏။) ယံ ပန အာမုံတေ သုပ္ပမတ္တော ဝါ သရာဝမတ္တော ဝါ အာရမဏော ပဝတ္တံ၊ တံ ပရိတ္တံ+အာရမဏံ အဿာတိ ပရိတ္တာရမဏံ—ကျဉ်းငယ်သော အာရုံရှိသောစျာန်၊

အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမဏံ။ ။ယံ ပဂုဏံ သုဘာဝိတံ၊ ဥပရိဇ္ဈာနသဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သက္ကောတိ၊ ဣဒံ အပ္ပမာဏံ နာမ (တိုးပွားသော အာနုဘော် ပမာဏရှိသော စျာန်မည်၏၊ အ,သဒ္ဒါသည် ဝမိုတအနက်ဟော၊) ယံ ဝိပုလေ အာရမဏော ပဝတ္တံ၊ တံ ဝုမိုပ္ပမာဏတ္တာ အပ္ပမာဏံ (တိုးပွားသော ပမာဏ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အာရုံရှိသော စျာန်မည်၏၊) [အပ္ပမာဏံဌ်"ပမာဏ"ဟူသည့် တိုးပွားသော အာနုဘော် ပမာဏတည်း၊ အပ္ပမာဏာရမဏံဌ် "ပမာဏ" ဟူသည် အာရုံ၏ တိုးပွားကြီးမားသော ပမာဏတည်း။]

အာရမဏပဋိပဒါမိဿက။ ။ပြအပ်ခဲ့သော အာရုံ ၄ ပါးနှင့် ပဋိပဒါ ၄ ပါးကို ရောရှိ ဟောတော်မူအပ်သော စျာန်များကို "အာရမ္မဏ ပဋိပဒါမိဿကစျာန်" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ပဋိပဒါ ၄ ပါးကို မူတည်၍ အာရုံ ၄ ပါးဖြင့်မြောက်လျှင် ပဌမစျာန်၌ ၁၆ ပါးသော ဟောပုံဟောနည်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဒသနာကို "ဿေဋ္ဌသက္ခတ္တုကနယ" ဟု ခေါ်သည်။

ဟောတော်မူပုံ။ ။"ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံဒန္ဓာဘိညံ ပရိတ္တံပရိတ္တာရမဏံ ပထဝီကသိဏံ" စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်ကြည့်၍ သိပါ၊ အနက်ပေးပုံလည်း ရှေးအတိုင်းတည်း။

ကသိဏ်းရှစ်ပါး။ ။ဤပြအပ်ပြီးသော ပါဠိတော်များသည် ပထဝီကသိဏ်းကို အာရုံပြုသော စျာန်ကို ပြသော ပါဠိတော်များဘည်း၊ အာပေါစသောကသိဏ်းတို့၌၌ လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်၊ ဤပါဠိတော်၌ ကသိဏ်းဂပါးသာလော၏၊အာကာသ ကသိဏ်းနှင့်အာလောကကသိဏ်းမပါ၊ အာကာသကသိဏ်းကိုဟောတော်မမူခြင်း၏ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ရှုပါ၊ အာလောကကသိဏ်းကိုကား အရောင်အလင်းချင်း တူသောကြောင့် တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ဩဒါတကသိဏ်း၌ သွင်းယူကြ၏၊ [ဩဒါတကသိဏော ပန အာလောကကသိဏံ, အာကာသကသိဏေစ (ပဌမာ ရုပ္ပ ဝိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိဏ္စတုဿဟိဋ္ဌမာကာသ ဟု ခေါ်အပ်သောအာကာသ ကသိဏ်း၌လည်း) ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏံ အန္တောဂဓံ ကတွာ ဒေသနာ ကတာ၊-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ, သေသကသိဏကထာ အဖွင့်။]

အဘိဘာယတနစျာန်

ပရိတ္တ အဘိဘာယတန။ ။ကတမေ မမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဝစရော) ရူပ္ပပဘတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ-ဖြစ်၊စ၏၊ အဇ္ဈတ္တံ-မိမိ သန္တာန်၌၊ အရူပသညီ-ကသိဏ်းရုပ်၌ ဖြစ်သော ပရိကမ်သညာရှိသူ မဟုတ်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)-၍၊) ဗဟိဒ္ဓါ-အပသန္တာန်၌၊ ပရိတ္တာနိ-ကျဉ်းငယ်ကုန်သော၊ ရူပါနိ-ကသိဏ်းရုပ်ဘို့ကို၊ [ကသိဏ်းရုစ်ပါး ရှိသောကြောင့် "ရူပါနိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဆိုသည်,] ပဿတိ-၍၊ တာနိ-ထို ကသိဏ်းရုပ်တို့ကို၊ အဘိဘုယျ-လ္ဘမ်းမိုး၍၊ (သမာပဇ္ဇတိ-ကောင်းစွာရောက်၏၊ ဝါ-စျာန်ရ၏၊) ဇာနာမိ-ငါသိ၏၊ ပဿာမိ-ငါမြင်၏၊ ကွတ်-ဤသို့ နှလုံးသွင်းမှု အာဘောဂဖြစ်၏၊ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စဝါ၊ပေါ၊ ဉာဿမုဇ္ဇ ဝိဟာရတိ၊ ပေါ၊ ဣဒမေ မမ္မာ ကုသလာ၊[ဒုတိယ စျာန်မှစ၍ စတုက္ကနည်း ပဉ္စကနည်းကုန်အောင် ဤအတိုင်းသာတည်း။]

အဘိဘာယတန။ ။[အဘိဘု+အာယတန၊] ယောဂိပုဂ္ဂိုလ်သည် ဉာဏ်ထက်၏၊ကသိဏ်းအာရုံကကျဉ်းငယ်သော ပရိတ္တာဖြစ်၏၊ (ဝမ်းမီးကောင်းနေသူသည် ထမင်းတဇွန်းတယောင်းမလောက်ကို မစားလောက်ဟု ယူဆသကဲ့သို့) "ဤပရိတ္တာ အာရုံ၌ စိတ်တည်ငြိမ်စွာ သမာဓိရအောင်ပြုဘို့ငါ့မှာဝန်မလေး"ဟု ယူဆ၍ အာရုံကိုလွှမ်းမိုးကာ စျာန်ရ၏၊ ကသိဏ်းအာရုံကဘုံးပွားသော အပ္ပမာဏာ ဖြစ်လျှင်လည်း ဉာဏ်ကထက်မြက်လှသောကြောင့် (အစားကြိုးသူသည် ထမင်းတပွဲစာကို များသည်ဟု မထင်သကဲ့သို့) ထိုကျယ်ဝန်းသော အပ္ပမာဏာ အာရုံကိုလည်း "ဤအာရုံ၌ စိတ်တည်ကြည်ဘို့ရန် ငါ့မှာတာဝန်မလေးပါ"ဟုယူဆ၍အာရုံကိုလွှမ်းမိုးကာ စျာန်ရ၏၊ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စျာန်ကို "အဘိဘာယတနစျာန်" ဟု ခေါ်သည်၊ ဝစနတ္ထကို ဦးကာ၌ ကြည့်ပါ။

ဇာနာမိ ပဿာမိ။ ။ဤစကားသည် ထိုစျာန်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုဗ္ဗာဘောဂ (ရှေးအဘို့၌ နှလုံးသွင်းမှုကိုပြုသောစကားတည်း၊) ထို့ကြောင့် "ဇာတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်းမှု အာဘောဂ ဖြစ်၏" ဟု အနက်ပေးပါသည်။

ပဋိပဒါစတုက္က။ ။ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ စသော ပဋိပဒါ ၄ ပါး သွင်း၍လည်း ဤနည်း အတိုင်း ဈာန် ၉ ပါးဖြစ်ပြန်၏။

အာရမဏဒုက။ ။အာရုံ၌ကား "ပရိတ္တာနိ" ဟုမူတည်ခဲ့သောကြောင့် "ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ, အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမဏံ" ဟု ဈာန်တပါးလျှင် အာရုံ ၂ ပါးသာရ၏၊ အနက်ပေးပုံမှာ ရှေ့အတိုင်းပင်တည်း။

အဒ္ဓကွတ္တုကံ။ ။ပဋိပဒါ ၄ ပါးကို မူတည်လျက် အာရုံ ၂ ပါးဖြင့် မြောက်ပွား၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဈာန် ၈ ပါးအပေါင်းကို "အဒ္ဓကွတ္တုကဈာန်" ဟုခေါ်၏၊.... "အဒ္ဓကွတ္ထုကံ-ရှစ်ကြိမ်ရှိသော ဈာန်အပေါင်းဟူ၏၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ" ဟု ပေးပါ။

သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏ။ ။ဤနည်း၌ "သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ-ကောင်းသောအဆင်းရှိကုန်, မကောင်းသောအဆင်း ရှိကုန်သော" ဟူသော ပုဒ်သာပို၏၊ ဤအဘိဘာယတန၌ ပါဠိတော်ဝယ် သုဒ္ဓိကနဝက (ပဋိပဒါစသည်တို့နှင့်မရောသော ဈာန် ၉ ပါးသော) စာအုပ်တို့၌ တိုက်ရိုက်လာ၏၊ သို့သော် "ဝေမတ္တေ ကေကသ္မိံ အဘိဘာယတနေ ကော သုဒ္ဓိကနဝကော, စတ္တာရော ပဋိပဒါနဝကာ, ဒ္ဝေ အာရမ္မဏနဝကာ, အာရမ္မဏပဋိပဒါမိဿကေ အဒ္ဓနဝကာတိ ပန္နရသနဝကာတိ" ဟုဆိုသောကြောင့်ပဋိပဒါနဝက စသည်တို့ကိုလည်း ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်ဟုမှတ်ပါ၊ ထိုတွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော အဒ္ဓကွတ္တုက၌ "ယသ္မိံ သမယေ ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ၊ အဒ္ဓတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ, တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီတိ ဝိဝိစ္စေဝ၊ပေ၊ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ၊ တသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ကုသလာ" ဟု ပေယျာလကိုဖေါ်ပါ၊ပဋိပဒါ ၄ ပါးကို မူတည်, အာရုံ ၂ ပါးဖြင့်မြောက်၍ အဒ္ဓကွတ္တုကဈာန်ဖြစ်သည်၊....အဒ္ဓကွတ္တုကံ-သော၊ ဇာဒမ်ိဳ—ဤဈာန်အပေါင်းသည်လည်း၊ နိဋ္ဌိတံ—ပြီ။

အပ္ပမာဏ အဘိဘာယတန။။ ။"ဗဟိဒ္ဓါရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ(တိုးပွားသော ပမာဏအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော)၊ တာနိ အဘိဘုယျ" စသည်ဖြင့် "ပရိတ္တာနိ" နေရာဝယ် "အပမာဏာနိ" ဟု လဲလှယ်ရခြင်းသာ ထူး၏၊ ဤ အပ္ပမာဏ အဘိဘာယတန၌လည်း ပရိတ္တအဘိဘာယတနကဲ့သို့ ပန္နရသနဝကပင်တည်း၊ အာရမ္မဏဒုက၌ "ပရိတ္တံအပ္ပမာဏာရမဏံ, အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမဏံ" ဟု ဒုကဖြစ်ပုံကို သိပါ၊ အပ္ပမာဏအာရုံဖြစ်သောကြောင့် "ပရိတ္တာရမဏာ" ဟု မပါရဒေါ့။

အဘိဘာယတန ၄ ပါး။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "စတူသုပိ အဘိဘာယတနေသု" ဟုဆိုသောကြောင့် ဤတိုင်အောင် အဘိဘာယတန ၄ ပါးကိုပြပြီးဟုသိပါ၊ ၄ ပါးကား—"ပရိတ္တာနိတာနိအဘိဘုယျ" ဟု ပရိတ္တာနိသဒ္ဒါပါသောအဘိဘာယတန ၁, ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိဟုပါသော ပရိတ္တ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏ အဘိဘာယတန ၁, အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိဟုပါသော အဘိဘာယတန ၁, အပ္ပမာဏာနိ ဟု ပါသော အဘိဘာယတန ၁, ဤ ၄ ပါးတည်း။

ပဋိလောမအဘိဘာယတနစသည်။ ။ရှေ့၌အဘိဘာယတန ၄ ပါးကိုပြခဲ့ပြီ။ နိလာနိ စသည်ဖြင့်ဟောတော်မူအပ်သော နိလ အဘိဘာယတနဈာန်ကို ပဋိလောမ အဘိဘာယတန ဟုခေါ်ထား၏၊ ထို့အတူ ပီတ အဘိဘာယတနဈာန်ကို ဆဋ္ဌ, လောဟိတ အဘိဘာယတနဈာန်ကို သတ္တမ, ဩဒါတ အဘိဘာယတနဈာန်ကို အဋ္ဌမဟု သိပါ။

နိဿယ။ ။ယသို့ ၊ပေ၊ ဗဟိဒ္ဓါ - ဠ်၊ နိလာနိ – အလုံးစုံ ညိုကုန်သော၊ [အဆင်းအားဖြင့်လည်း ညို, အမြင်အားဖြင့်လည်းညို, အရောင်အားဖြင့်လည်း ညိုသောအားဖြင့် အလုံးစုံညိုကုန်သော – ဟူလို။] နီလဝဏ္ဏာနိ – ညိုသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ နီလနိဒဿနာနိ - တခဲနက်ညိုကုန်သည်ဖြစ်၍ ရှုမြင်အပ်ကုန်သော၊ နီလနိဘာသာနိ – ညိုဒသာအရောင် ရှိကုန်သော၊ ရူပါနိ-ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပသတိ-ရှု၏၊ တာနိ-ထိုကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ အဘိဘုယျ-လွှမ်းမိုး၍၊ (သမာပဇ္ဇတိ–ကောင်းစွာရောက်၏၊ ဇာနာမိ – ငါသိ၏၊ ပဿာမိ–ငါမြင်၏ ဣတိ – ဤသို့ နှလုံးသွင်းမှုအာဇောဂါဖြစ်၏၊ ကာမေဟိ ၊ပေ၊ ဝိဟရတိ၊တသ္မိ သမယေ – နီလ အဘိဘာယတန ပဌမစျာန်သို့ ရောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌ ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

နောက်၃ပါး။ ။ပီတာနိ–အလုံးစုံ ရှေကုန်သော ၊ပေ၊ လောဟိတာနိ–အလုံးစုံ နီကုန်သော၊ပေ၊သြဒါတာနိ – အလုံးစုံ ဖြူကုန်သော ၊ပေ၊ ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ၊....ဣမာနိပိ အဘိဘာယတနာနိ-ဤ အဘိဘာယတနတို့သည်လည်း၊ သောဠသကွတ္တုကာနိ – ၁၆ ကြိမ်ရှိကုန်၏၊

ဣမာနိဝိသောဠသကွတ္တုကာနိ။ ။ဤသို့ ပါဠိတော်၌ ရှိသောကြောင့်၎င်း, "ကေကသ္မိံ အဘိဘာယတနေ ပဉ္စဝိသတိ ပဉ္စဝိသတိ နဝကာ ဝေဒိတဗ္ဗာ" ဟုအဋ္ဌကထာရှိသောကြောင့်၎င်းနီလအဘိဘာယတန၌သုဒ္ဓိကနဝက ၁, ပဋိပဒါစတုက္က ၄, အာရမ္မဏစတုက္က ၄၊ [ဤအဘိဘာယတနစျာန်၌ "ပရိတ္တာနိ" ဟုဆိုင်း, "အပ္ပမာဏာနိ" ဟုဆိုင်း ဟောတော်မမူသောကြောင့် အာရုံ ၄ ပါးလုံး ရနိုင်သည်။] အာရမ္မဏပဋိပဒါမိဿက ၁၆၊ [ပဋိပဒါ ၄ ပါးကို မူတည်၍ အာရုံ ၄ ပါးဖြင့် မြောက်အပ်သော စျာန်များတည်း။] အားလုံးပေါင်းလျှင်နီလ အဘိဘာယတနစျာန် ၂၀ ဖြစ်၏၊ထိုတွင် ရှေးရှေးစျာန်များကို ပေယျာလမြှုပ်ပြီးလျှင် နောက်ဆုံး အာရမ္မဏ ပဋိပဒါမိဿကကို "ဣမာနိပိ သောဠသကွတ္တုကာနိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဝိဖြင့်ပထဝီကသိဏစျာန်ကိုပေါင်းပါ။

အဘိဘာယတနစျာန်ပြီး၏။

ဝိမောက္ခစျာန်

၁။ ရူပီ ရူပါနိ။ ။ကဘမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ယသ္မိံ သမယေ(ယောဂါဝစရော)၊ပေ၊ဘာဝေတိ၊ရူပီ - အဏ္ဏတ္တကေသ စသည်တို့၌ ဖြစ်စေအပ်သောရူပစျာန်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တွာ)၊ ရူပါနိ-ဗဟိဒ္ဓါလည်း ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ–စျာန်စက္ခုဖြင့်ကြည့်ရှု၏၊ ကာဓမေဟိ ဝိဝိစ္စဝ၊ပေ၊ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဝါ – အဏ္ဏတ္တရူပစျာန်ကို ရပြီး၍ ဗဟိဒ္ဓါလည်း ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို ရှုလျက်နေရာ ထိုအခါ၌၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

၂။ အရူပသညီ ရူပါနိ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလေ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဝစရော)၊ပေ၊ဘာဝေတိ၊ အဇ္ဈတ္တံ – မိမိသန္တာန်၌၊ အရူပသညီ – ကသိဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော ပရိကမ်သညာရှိသူ မဟုတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ ရူပါနိ – ကသိဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ – စျာန်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု၏၊ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စဝ၊ပေ၊ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ – ၌၊ ဝါ – အဇ္ဈတ္တ၌ အရူပသညီဖြစ်၍ ဗဟိဒ္ဓ၌ ကသိဏ်းရုပ်တို့ကို ရှုလျက်နေရာထို့အခါ၌၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

၃။ သုဘန္တိ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဝစရော)၊ပေ၊ဘာဝေတိ၊ သုဘန္တိ-သုဘဟူ၍၊ ဝါ–တင့်တယ်၏ဟူ၍၊ အဲဓိမုစ္စိတ္ဝာ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်၍၊ ဝါ-နှလုံးသွင်း၍၊ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စဝ၊ပေ၊ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ - ၌၊ ဝါ – သုဘဟု နှလုံးသွင်းလျက်စျာန်သို့ ရောက်၍နေရာ ထို့အခါ၌၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာကုသလာ၊....တိဏ်-၃ ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိပိ ဝိမောက္ခာနိ-တို့သည်လည်း၊ သောဋ္ဌသကွတ္တုကာနိ-ကုန်၏။

သုဘန္တိ။ ။“သုဘန္တိ အာဘောဂေါ” ဟုဂုင်း,“ သုဘန္တေဝအဓိမုတ္တော”ဟုဂုင်း အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့်“သုဘန္တိ”သည် နှလုံးသွင်းပုံအခြင်းအရာကို ပြသော အာကာရစကားဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်“အဓိမုစ္စိတ္ဝာ”ဟု ထည့်သည်၊အဘိဘာယတနာဒိ ပဿနာမိဟု အာဘောဂပြုသကဲ့သို့ ဤဝိမောက္ခ်၌ သုဘန္တိဟု နှလုံးသွင်းမူ အာဘောဂ ပြုသည်–ဟူလို၊ ဝိမောက္ခမည်ပုံကို အဋ္ဌကထာ၌ ရှုပါ။

ဣမာနိပိ၊ပေ၊ကွတ္တုကာနိ။ ။ပါဠိတော်၌ ပဋိပဒါစတုက္ကံ, အာရမ္မဏစတုက္ကံ တို့ကိုချုံး၍ အဆုံးအာရမ္မဏ ပဋိပဒါဒိဿကနယကို “ဣမာနိပိ၊ပေ၊ သောဋ္ဌသကွတ္တုကာနိ”ဟုမိန့်သည်၊ ပိဖြင့် အဘိဘာယတနတို့ကို ပေါင်း၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိမောက္ခတပါးတပါးလျှင် ၁၆ ကြိမ်စီပြားပုံကို အဘိဘာယတနအတိုင်းသိပါ။

ဝိမောက္ခစျာန်များပြီး၏

ဇြဟ္မဝိဟာရစျာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊ ဘာဝေတိ၊ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စဝ ၊ပေ၊ မေတ္တာ သဟဂတံ – မေတ္တာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဌမံ – သော၊ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ၊ပေ၊ ဒုတိယံ စျာနံ ၊ပေ၊ တတိယံ စျာနံ။ [စတုက္ကနည်းဝယ် ဤ ၃ စျာန်သာ မေတ္တာ ယှဉ်နိုင်၏၊ ပဉ္စကနည်းဝယ် စတုတ္ထစျာန် ဏင်အောင်ယှဉ်နိုင်၏၊ ကရုဏာ,မုဒိတာတို့၌လည်း နည်းတူ၊ ဥပေက္ခာကား စတုက္ကနည်းဝယ် စတုတ္ထစျာန်,ပဉ္စကနည်းဝယ် ပဉ္စမစျာန်၌သာ ယှဉ်နိုင်သည်၊ ဥပက္ခာဟူသည် ဥပေက္ခာဒဝဒနာ မဟုတ်,တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာစေတသိကဲတည်း။]....စတ္တာရိ–နှ်သော၊ဇြဟ္မဝိဟာရစျာနာနိ – ဇြဟ္မဝိဟာရစျာန်တို့သည်၊ သောဋ္ဌသ

ကွဲတွ့ကာနိ–တဆဲ့ခြောက်ကြိမ် ရှိကုန်၏၊ [ပဋ္ဌိပဒါစတုက္က အာရမဏစတုက္က စျာန်များလည်း ရကောင်း၏၊ ထို ၂ ပါးအပြင် အာရမဏပဋ္ဌိပဒါမိဿကကို ရည်ရွယ်၍ "သောဋ္ဌသကွဲတ္တုက" ဟု ဆိုသည်။]

ဗြဟ္မဝိဟာရစျာန် ပြီး၏။

အသုဘစျာန်။ ။ကတဒမေ ဓံမွာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ၊ဖပ၊ဘာဝေတိ၊ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စေဝ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓုမာတကသညာသဟဂတံ–ဥဒ္ဓုမာတကပဋိဘာဂနိမိတ်၌ အပွဂနာ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော သညာနှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ ဝါ–သေသည်မှ အဆက် ၂ ရက် ၃ ရက် ကူးသဖြင့် ဖူးဖူးရောင်ပုပ်, စက်ဆုပ်ဘွယ်ရာ မသာလောင်းဟူသော ပဋိဘာဂနိမိတ်၌ အပွဂနာ၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော သညာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဌမံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာရတိ၊ ဤမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။....[ဝိနီလကသညာသဟဂတံ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ၊ အနက်ကျယ်ကို အခြေပြု၍ မူဝဇ္ဇာန်းပိုင်း၌ ရှုပါ၊ ဤ အသုဘကို အာရုံပြု၍ ပဌမစျာန်သာ ရနိုင်၏။]

အသုဘစျာနံ–အသုဘစျာန်သည်၊ သောဋ္ဌသကွဲတ္တုကံ–တဆဲ့ခြောက်ကြိမ် ရှိ၏၊ ["သောဋ္ဌသကွဲတ္တုက" ဟု လာသမျှ၌ ပဋိပဒါ ၄ ပါးနှင့် အာရုံ ၄ ပါးကို ရောရော၍ မြောက်ပွားရ၏၊ ထို ကြောင့် မဇရာပဲ ပဋိပဒါစတုက္ကစျာန်, အာရမဏစတုက္ကစျာန်များလည်း ရနိုင်သည်ချည်း မှတ်ပါ။]

ကြွင်းအာရုံများ သွင်းယူပုံ။ ။ရူပါဝစရစျာန် ရဘို့ရန် "ကသိုဏ်းဆယ်ဝ, အသုဘနှင့်, ကာယဂတာ, အာနာပါန, လေးဝဇြဟ္မစိုရ်, ကျမ်းဆိုလျော်ညီ, ဆဋ္ဌိသတိ, ပညတ္တိတည်း" ဟူသည်နှင့်အညီ အာရုံကမ္မဋ္ဌာန်း ၂၆ ပါးရှိသော်လည်း ဤပါဠိတော်၌ ကသိုဏ်း ဂ ပါး, ဗြဟ္မဝိဟာရ ၄ ပါး, အသုဘ ၁၀ ပါး၊ ဤ ၂၂ ပါး တို့ကိုသာ တိုက်ရိုက်ပြတော်မူ၏၊အာကာသ, အာလောကကသိုဏ်း ၂ ပါးနှင့် ကာယဂတာသတိ အာနာပါနသတိ၏ အာရုံများကျန်သေး၏၊ ထိုတွင် အာကာသ ကသိုဏ်းနှင့် အာလောကကသိုဏ်းကို သွင်းယူရပုံကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ၊ ဝါယောကသိဏစျာန်ကို ယူလိုက်လျှင် ထွက်သက်ဝင်သက်လေကိုအာရုံပြုသောအာနာပါနစျာန်ကိုလည်းယူအပ်ပြီးဖြစ်တော့၏၊ နီလ ပီတ လောဟိတ ဩဒါတ ဟူသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ၄ ပါးကို ယူလိုက်လျှင် ဆံပင်အစရှိသည်တို့၌ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိကိုလည်း, အသုဘ ၁၀ ပါးကိုယူလိုက်လျှင် ဒွတ္တိံသာကာရ၌ ပဋိကူလမနသိကာရ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိကိုလည်း, နဝသိဝထိကဝဏ္ဏကသုဘာန ကာယဂတာသတိကိုလည်း ယူအပ်ပြီး ဖြစ်တော့၏–ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်၊ နဝသိဝထိကဝဏ္ဏကသုဘာန အဓိပ္ပါယ်ကို ရူပါဝစရကုသိုလ်စျာန် အဆုံး ဘာသာဋီကာ၌ ရှုပါ။

ရူပါဝစရ ကုသိုလ်စျာန်အားလုံး ပြီးပြီ။

အရူပါဝစရကုသိုလ်ဈာန်

အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဂစရော) အရူပူပပတ္တိယာ—အရူပဘဝဉ္စ ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ဝါ—၏၊ မင်္ဂံ-အဓိကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ဘာဇေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ-တိုးပွားစေ၏၊ သဗ္ဗသော-အလုံးစုံသောအခြင်းအရာအာဖြင့်၊ (“သမတိက္ကမာ” စသည်၌စပ်၊) ဝါ—ကြွင်းမဲ့ညှိသုံ့, အလုံးစုံကုန်သော၊ (“ရူပသညာနံ” စသည်၌စပ်၊) ရူပသညာနံ—ရူပသညာ တို့ကို၊ ဝါ—ရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာ, ကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို၊ သမတိက္ကမာ-လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပဋိဃသညာနံ-ပဋိဃသညာတို့၏၊ ဝါ—ပဉ္စဝတ္ထုပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်သညာ တို့၏၊ အတ္ထင်္ဂမာ — ချုပ်မှုသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ နာနာတ္တသညာနံ—အထူးထူးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ဖြစ်ကြသောသညာတို့ကို၊ ဝါ—အထူးထူးသော သဘောရှိသော သညာတို့ကို၊ အမနသိကာရာ-စိတ်၌မပြုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဝါ—နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ - အာကာသာနဉ္စာ ယတနသညာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝါ-ဥပါဒ်ဘင်ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ် ဟူသော တည်ရာအာရုံ၌ အပ္ပနာသို့ရောက်သော သညာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗဝ-၌ပင်၊ သုခဿ-ကို၊ ပဟာနာစ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ပေ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ-ဥပက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ စတုတ္ထံဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ - အာကာသာနဉ္စာယတနသညာသဟဂုတ် ဈာန်သို့ ရောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ဖဿော ဟောတိ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

သမ္မဿော။ ။သမ္မကာရေန၊ သမ္မာသံ ဝါ အနဝသေသာနံ ဘိအတ္ထော၊ ဤပုဒ်ကို “ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနာတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ”၌လည်း လိုက်စေရသည်။

ရူပသညာနံ။ ။ရူပသညာနန္တိ သညာသီသေန ဝုတ္တာ ရူပါဝစရဈာနာနံ စေဝ တဒါရမ္မဏာနဉ္စ—“ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ” ဟူသော ဤပါဠိဖြင့် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကိုဝင်စားခိုက်၌ ရူပါဝစရ ဈာန်တို့ကိုလည်း, ထိုဈာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကိုလည်း လွန်မြောက်ပြီးဖြစ်သည်-ဟု ပြသည်။

ပဋိဃသညာနံ။ ။စက္ခာဒိနံ ဝတ္ထူနံ ရူပါဒိနံ အာရမ္မဏာနဉ္စ ပဋိဃာတေန သမုပ္ပန္နာ သညာ ပဋိဃသညာ၊ “စက္ခုစသော ပဉ္စဝတ္ထု, ရူပါရုံစသော ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့်ဖြစ်သော သညာတို့” ဟူသည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၌ ယှဉ်သော သညာတို့တည်း၊ “အာကာသာနဉ္စာ ယတနဈာန်ကို ဝင်စားခိုက်၌ ပဉ္စဒွါရဝီထိ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထို ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်သညာများ ချုပ်နေကြသည်” ဟူလို။

နာနတ္တသညာနံ။ ။နာနာတွေ့ ဂဝါစရေ ပဝတ္တာနံ သညာနံ၊ နာနတ္တာနံဝါ သညာနံ၊ ဤအဖွင့်၌ "အထူးထူးသော သဘောရှိသောအာရုံ" ဟူသည်ရှုပသညာကဲ့သို့ ကသိုဏ်းစသောအာရုံတမျိုးစီသာမကသော, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်သညာကဲ့သို့ရှုပါရုံစသော အာရုံတမျိုးစီသာလည်း မကသော, ရှုပသဒ္ဒစသော အမျိုးမျိုးသောအာရုံတည်း၊ "ထို အာရုံ အမျိုးမျိုး ရှိသော သညာ" ဟူသည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၅တပါး ၎၄ ပါးသော ကာမာဝစရကုသိုလ် အကုသိုလ် ကာမာဝစရ ကြိုယာစိတ်ဘို့၌ ယှဉ်သော သညာများတည်း၊ "အာတာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကို ဝင်စားခိုက်၌ ထို သညာများကိုလည်း နှလုံး မသွင်းတော့" ဟူလို။

သုခသဟဂတံ။ ။အာကာသာနဉ္စာယတန သညာသဟဂတ (ပဌမာရုပ္ပ) ဈာန်ဟူသည် ဥပေက္ခာ ကေဋ္ဌတာဈာန်အင်္ဂါ ၂ ပါးနှင့်အယှဉ်ချင်းတူသောစတုတ္ထဈာန်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သုခသဟ ပဟာနာ" စသည်ဖြင့် ရှုပါဝစရစတုတ္ထဈာန်နှင့်အတူပြတော်မူသည်။

ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ပေါဘာဒေတိ၊ သဗ္ဗဒသာ – အားဖြင့်၊ ဝါ – ကြွင်းမဲ့ဥဿုံ, အလုံးစုံသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသောစျာန်, အာကာသာနဉ္စဟူသော တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို၊ သမတိက္ကမ္မ–လွန်မြောက်၍၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန သညာသဟဂတံ – ဝိညာဏဉ္စာယတန သညားနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝါ – ဥပါဒ်ဘင်ဟူသော အပိုဒ်းအခြား မရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော တည်ရာ အာရုံ၌ အပ္ပနာသို့ ရောက်သော သညာနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ပုဗ္ဗေဝ၊ ပေါဉပေက္ခာသဟဂတံ-သော၊စတုတ္ထံစျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတော်၊ တသ္မိံ သမယေ – ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ စျာန်သို့ ရောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ပေါက္ခရမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ ။ဩဇာတာဝ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန အာကာသာနဉ္စံ (ဥပါဒိဘင် အားဖြင့် အပိုင်းအခြား မရှိသော ကောင်းကင် ပညတ် ဟူသော) + အာယတနံ (တည်ရာ အာရုံသည်) အဿ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေနာဘိ ဈာနံပိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ဝုတ္တနယေနေဝ အာရမဏာမိ။ [အောက်အောက်ဈာန်ကိုဂုဏ်း, အောက် အောက် ဈာန်၏အာရုံကိုဂုဏ်းလွန်မြောက်နိုင်မှ အထက်အထက် အရူပဈာန်ကိုရသော ကြောင့် ဈာန်ကိုဂုဏ်း, ဈာန်၏ အာရုံကိုဂုဏ်း လွန်မြောက်ပုံကို အင်္ဂကထာ၌ပြသည်၊ နောက်နောက်ဈာန်များ၌ ၂ မျိုးလုံးလွန်မြောက်ပုံကိုလည်း နည်းတူသိပါ။]

ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ။ ။တဒေဝဝိညာဏဉ္စံ (ဥပါဒိဘင်အားဖြင့် အဝိုင်းအခြားမရှိသောထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်သည်ပင်)+အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေနဇ္ဈာယသညာယ အာယတနန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယနံ၊ တသ္မိံဝိညာဏဉ္စာယဘနေ (ထို ဥပါဒိ ဘင်အားဖြင့် အဝိုင်းအခြား မရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ် ဟူသော တည်ရာအာရုံ၌) + ပဝတ္တာယ သညာယ+သဟဂတံတိ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာသဟဂတံ။

အာကိဉ္စညာယတနစျာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ၊ပေ၊ဘာဝေတိ၊ သဗ္ဗဒသာ–အာဒိဖြင့်၊ ဝါ–သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ–ဝိညာဏဉ္စဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသော စျာန်, ဝိညာဏဉ္စဟူသော တည်ရာအာရုံဖြစ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို၊ သမတိက္ကမ္မ – ၍၊ အာကိဉ္စညာယတနသညာသဟဂတံ-အာကိဉ္စညာယတနသညာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ဝါ-နည်းငယ်စိုးစဉ်း, ဘင်မျှအကြွင်းမရှိသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်ဟူသော တည်ရာအာရုံ၌ အပ္ပနာသို့ ရောက်သော သညာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပေ၊ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ–အဲဒီအာကိဉ္စညာယတန သညာသဟဂုတ် စျာန်သို့ရောက်၍နေရာ ထိုအခါ၌၊ ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။ [အနက်ပေးပုံမှာ ရှေးအတိုင်းပင်တည်း၊ အဓိပ္ပါယ်ကိုကား အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ရှုပါ။]

နေဝသညာနာသညာယတနစျာန်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ဘာဝေတိ၊သဗ္ဗသော-အာဒိဖြင့်၊ဝါ-သော၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-အဲဒီကိဉ္စညဟူသော တည်ရာ အာရုံရှိသော စျာန်,အာကိဉ္စညဟူသော တည်ရာအာရုံဖြစ်သော နတ္ထိဘောပညတ်ကို၊ သမတိက္ကမ္မ ၍၊ နေဝသညာ နာသညာယတနသညာသဟဂတံ-နေဝသညာနာသညာယတနသညာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝါ–ရုံ့ရင်းသော သညာကား မရှိ,သိမ်မွေ့သောသညာ မရှိသည်မဟုတ်သော မနာယတန ဓမ္မာယတန ဟူသော စတုတ္ထာရုပ္ပ တရားအပေါင်း၌ ဖြစ်သော-သညာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ပုဗ္ဗေဝ၊ပေ၊ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ–နေဝသညာ နာသညာယတနသဟဂုတ်စျာန်သို့ရောက်၍ နေရာ ထို အခါ၌၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။ [အနက်ပေးပုံမှာ ရှေးစျာန်များ အတိုင်းပင်တည်း၊ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာနှင့်သဃယ၌ ရှုပါ၊ "ဝါ" ဟု ဆို၍ ပေးအပ်သော အနက်များကို ခက်သည် ဟု ထင်ရလျှင် ချန်လှပ်၍ ပို့ချကြပါ၊ နောင်အခါ နားလည်ပါလိမ့်မည်။]

စတ္တာရိ – ကုန်သော၊ အရူပဇ္ဈာနာနိ – အရူပစျာန်တို့သည်၊ သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကာနိ–တဆဲ ခြောက်ကြိမ်ရှိကုန်၏။ [နောက်ဆုံးဖြစ်သော အာရုမ္မဏပဋိပဒါမိဿက စျာန်တို့ကို ရည်ရွယ်၍ "သောဋ္ဌသက္ခတ္တုက" ဟု ဆိုသည်၊ မိဿကမဟုတ်ပဲ ပဋိပဒါစတုက္ကဿ, အဲဒီအာရုမ္မဏစတုတ္ထစျာန်များကိုလည်း ရနိုင်သည်သာ၊ ထိုစျာန်များကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည် – ဟု မှတ်ပါ၊ စျာန် ၄ ပါးလုံး၌ပင် ဒုက္ခပဋိပဒါ စသည် ဖြစ်ပုံကိုလည်း အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပါသည်။]

အရူပါဝစရကုသလစျာန်ပြီးပြီ။

တေဘူမကကုသိုလ်

ကာမာဝစရကုသိုလ်

သုဒ္ဓိကနယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ သေးမနသ္သသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊(နိဂုံး)ယသ္မိံ ၊ပေ၊ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။[ဤသို့ ကာမာဝစရကုသိုလ်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သုဒ္ဓိကနယတဝါရရှိရဦးမည်၊ ယခုစာအုပ်များ၌မပါတော့။]

ဟီနာဒိတိကနယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ သောမနသ္သ သဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ, ဟီနံ–ညံ့သော၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ပေ၊မဇ္ဈိမံ-ဟီန ပဏီတတို့၏ အလယ်၌ဖြစ်သော၊ပေ၊ ပဏီတံ-ပြင်ဉာန်းသည်၏ အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော၊ ဝါ–မြတ်သော၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟော့တိ၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊(နိဂုံး) ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

ဆန္ဒာဓိပတေယျဒီ စတုက္ကနယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ, ဆန္ဒာဓိပတေယျံ – ဆန္ဒာဓိပတိမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ပေ၊ဝီရိယာဓိပတေယျံ – သော ၊ပေ၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ -သော၊ ဝီမံသာဓိပတေယျံ – သော၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ (နိဂုံး) ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

အဓိပတိ ဟီနာဒိမိဿက ဒ္ဝါဒသကနယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ပေ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ ဟီနံ၊ပေ၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ မဇ္ဈိမံ၊ပေ၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ ပဏီတံ၊ပေ၊ (၃-ဝါရ) ဝီရိယာဓိပတေယျံ ဟီနံ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ၊ပေ၊ ပဏီတံ၊ပေ၊ (၃-ဝါရ)၊စိတ္တာဓိပတေယျံ ဟီနံ၊ပေ၊မဇ္ဈိမံ ၊ပေ၊ပဏီတံ၊ပေ၊(၃-ဝါရ)၊ ဝီမံသာဓိပတေယျံ ဟီနံ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ၊ပေ၊ ပဏီတံ ၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊(၃-ဝါရ)။[ပေါင်း ၁၂-ဝါရ-]

ဒုတိယစိတ်စသည်။ ။ဒုတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌ "သသန်ဟိရေန" ပါခြင်းသာ ထူး၏၊ သုဒ္ဓိက်နယစသော အားဖြင့် ဝါရပေါင်း (၂ဝ)ရနိုင်၏၊ တတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ် စတုတ္ထမဟာကုသိုလ်စိတ်၌ ဉာဏ်ဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဝီမံသာဓိပတေယျံနှင့်စပ်သော ၄-ဝါရနှုတ်၍ ၁၆-ဝါရသာ ရနိုင်၏၊ ပဋိဃစသောစိတ်တို့၌ ဉပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်ခြင်းသာ ထူးသည်။

ဆန္ဒာဓိပတေယျံ။ ။ယံပန ကတ္တုကာမတာ သခ်ါတံ ဆန္ဒံဓုရံ ဆန္ဒံ ဇေဋ္ဌကံ ဆန္ဒံပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတ္ဝာအာယူဟိတံ၊တံ ဆန္ဒာဓိပတိတော အာဂတတ္တာ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ နာမ၊ ဝီရိယာဓိပတေယျာဒီသုပိ ဧသေဝနယော၊ဤအဖွင့်အရ "ဆန္ဒာဓိပတိမှ၊ လာ"

ဟု ဆိုသော်လည်း သဟဇာတ်ဝါမိပတိ ဖြစ်သောကြောင့် သမ္ပယုတ် အဖြစ်ဖြင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ယူပါ၊ သမ္ပယုတ်မဟုတ်ပဲ "ရှေးရှေးစိတ္တက္ခဏာဒ်ဖြစ်သော ဆန္ဒာမိပတိမှ လာသည်"ဟုမယူပါနှင့်၊ ထိုသို့ မယူဘို့ရန် နောက်၌ကေစိပနစသည်ဖြင့်ကေစိဝါဒကိုပြ၍ အဋ္ဌကထာသဏ္ဌာပယ်ထားပါသည်။

စီသတိနယ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ၂ နည်း တွက်ပြထား၏၊ ထိုတွင် ပဌမတွက်နည်းသည် ပါဠိတော်သို့ အစဉ်မလိုက်ဟု ဋီကာပယ်ထား၏၊ ဒုတိယနည်းမှာ ဤပါဠိတော်အတိုင်းဖြစ်သည်။ [ပုရိမောဝါ ကော သုဒ္ဓိကနယော, ဟီနံဟိ အာဒယော တယော, ဆန္ဒာမိပတေယျံတိ အာဒယော စတ္တာရော, ဆန္ဒာဓိပဘေယျံ ဟီနံတိ အာဒယော ဒွါဒသာတိ ဧဝမ်ပိ ဝိသတိ နယာဟောန္တိ။]

ကာမာဝစရကုသိုလ်ပြီး၏။

ရူပါဝစရကုသိုလ်

သုဒ္ဓိကနယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ပေ၊ပထဝီကသိဏံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိဟရတိ၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊(နိဂုံး) ယသ္မိံ ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။[ဤသို့ ယသ္မိံ စသည်ကို ထည့်၍"ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ" ဟု နိဂုံးဝါကျ အမြဲပါရှိပါစေ။]

ဟီနာဒိတိကနယ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ၊ပေ၊ပထဝီကသိဏံ ဟီနံ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ ၊ပေ၊ ပဏီတံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊(နိဂုံး)။

ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိ စတုက္ကံ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ၊ပေ၊ ပထဝီကသိဏံ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ၊ပေ၊ဝီရိယာဓိပတေယျံ၊ပေ၊စိတ္တာဓိပတေယျံ၊ပေ၊ ဝီမံသာဓိပတေယျံ၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊(နိဂုံး)။

မိဿက ဒွါဒသက။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ၊ပေ၊ ပထဝီကသိဏံ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ ဟီနံ ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ ၊ပေ၊ ပဏီတံ၊ပေ၊ ဝီရိယာဓိပတေယျံ ၊ပေ၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ၊ပေ၊ ဝီမံသာဓိပတေယျံဟီနံ၊ပေ၊မဇ္ဈိမံ၊ပေ၊ပဏီတံ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာကုသလာ၊(နိဂုံး) ၊ပေ၊ [အာပေါကသိဏမ္မစ၍ စတုက္ကနည်း ပဥ္စကနည်း အားလုံးတူပြီ။]

အရူပါဝစရကုသိုလ်

အာကာသာနဉ္စာယတနစျာန် ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊စတုတ္ထံ စျာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ (သုဒ္ဓိကနယ) ၊ပေ၊ဟီနံ ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ၊ပေ၊ ပဏီတံ၊(ဟီနာဒိတိက) ၊ပေ၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ ၊ပေ၊ ဝီရိယ, စိတ္တ, ဝီမံသာဓိပဒတယျံ၊(အဓိပတိစတုက္က)၊ပေ၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ ဟီနံ ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ

၊ပေ၊ပဏ္ဍိတံ၊ပေ၊ ဝိမံသာမိပတေယျ ဟိနုံ၊ပေ၊ မဇ္ဈိမံ၊ပေ၊ ပဏ္ဍိတံ၊ ပေ၊ ကျမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ (မိဿက ဒွါဒသက)၊ [ဝိညာဏဉ္စာယတနစျာန်, အာကိဉ္စညာယတနစျာန်, နေဝသညာနာသညာယတနစျာန် တို့၌ ဤနည်းအတိုင်း ဝိသဲတိနယ ဖြစ်၏။]

တေဘူမကကုသိုလ် ပြီးပြီ။

လောကုတ္တရာကုသိုလ်စျာန်

သောတာပတ္တိမဂ်။ ။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဝစရော) ဒိဋ္ဌိဂတာနံ–ခြောက်ဆဲ့နှစ်ဖြာ, မိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ [ဂတအနက်မရှိ၊] ဝါ–၆၂ ဖြာ, မိစ္ဆာ အဲယူတို့၌ ပါဝင်သော မိစ္ဆာ အယူတို့ကို၊ [ဂတသဒ္ဒါ အန္တောဂဓအနက်ဟော၊] ဝါ–ဒိဋ္ဌိ၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော သသမယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့ကို၊ ပဟာနာယ–သမုစ္ဆေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်ခြင်းငှါ၊ ပဌမာယ-ပဌမဖြစ်သော၊ ဘူမိယာ-သောတာပတ္တိဖိုလ်တည်းဟူသော ဘုံသို့၊ ပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းငှါ၊ နိယျာနိကံ–တေဘူမက ဝဋ္ဋဒုက္ခ ဟူသော လောကမှ ထွက်မြောက်တတ်သော၊ အပစယဂါမိံ–တေဘူမက ကုသိုလ်သည် စီအပ်သော စုတိပဋိသန္ဓေဟူသောအစိကို ဖျက်ဆီးလျက် သွားတတ်သော၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ စျာနံ-စျာန်ကို၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ–လောကီစျာန်တို့ထက် တိုးပွားစေ၏၊...ကာမေဟိ, ဝိဝိစ္စဝေ–သမုစ္ဆေဒဝိဝေကဖြင့် ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ ပေ၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ–သော၊ ဒန္ဓာဘိညံ-သော၊ ပဌမံ စျာနံဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ၊ ပေ၊ အနုညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ–အနုညာတညဿာမီတိဒန္ဒြိယည်၊ ဝါ-အနုမတဂ္ဂ သံသရာဝယ် တရံတခါမျှမသိအပ်သေးသော အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို (သစ္စာ၄ပါးကို)သိအံ့ဟု ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဣန္ဒြေသည်၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ သမ္မာဝါစာ–စာသည်၊ ဟောတိ၊ သမ္မာကမ္မန္တော–သည်၊ ဟောတိ၊ သမ္မာအာဇီဝေါ–သည်၊ ဟောတိ၊ ၊ပေ၊ အညေပိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ အရူပိနော ဓမ္မာ အတ္ထိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ (နိဂုံး)ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ ဘာဝေတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ [ဤသို့ စိတ်တိုင်း၌ နိဂုံးဝါကျ ရှိပါစေ။]

လောကုတ္တရံ စသည်။ ။ဤ၌ အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ရှုပါ။ခက်မည်ကိုး၍ ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းသာပေးထားပါသည်၊ "ပဌမာယဘူမိယာ ပတ္တိယာ" တိုင်အောင် "စျာနံဘာဝေတဲ့" ၌ လှည့်၍စပ်စေခြင်းမှာ ရှုပစိတ် စသည်၌ "ရှုပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံဘာဝေတိ" ကိုနည်းမှီ၍စပ်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်၊ "ထို၌ ပတ္တိယာသည် ဘာဝေတိ၌ စပ်ရသကဲ့သို့ ဤ၌ပတ္တိယာလည်း ဘာဝေတိ၌ စပ်ရသည်"-ဟူလို။

ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသဋ္ဌ။ ။(ယံ) မဂ္ဂင်္ဂံ–အကြင် အင်္ဂင်္ဂိကမဂ်၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သော တဘို့တစုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (ယံ) မဂ္ဂပရိယာပန္နံ – အကြင် အင်္ဂင်္ဂိကမဂ်ဌီ အာကျုံးဝင်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤမျှသာထူး၏။

ပီတိနိဒ္ဒေသဋ္ဌ။ ။(ယော) ပီတိ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ – အကြင်ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်သည်၊ (အဲတ္ထိ)။

အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယ နိဒ္ဒေသဋ္ဌ။ ။ အနညာတာနံ – ဉာဏ်ဖြင့် မသိအပ်ဘူးကုန်သေးသော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ – ထို သစ္စာ ၄ ပါး တရားတို့ကို၊ (ညာဏာယ–သိခြင်းငှါ၊) အဒိဋ္ဌာနံ – ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် မမြင်အပ်ဘူးကုန်သေးသော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ – တို့ကို၊ (ဒဿနာယ – ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် မြင်ခြင်းငှါ၊) အပတ္တာနံ–ဉာဏ်ဖြင့် မရောက်အပ် မရအပ်ဘူးကုန်သေးသော၊ တေသံဓမ္မာနံ–တို့ကို၊ (ပတ္တိယာ–ရောက်ခြင်း ရခြင်းငှါ၊) အဝိဒိတာနံ–ဉာဏ်ဖြင့်ထင်ထင်, မသိမြင်အပ်ဘူးကုန်သေးသော၊ တေသံဓမ္မာနံ–တို့ကို၊ (ဝေဒါယ–သိခြင်းငှါ၊) အသစ္ဆိကတာနံ – ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက် မပြုအပ်ဘူးကုန်သေးသော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–ထို သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့သို့၊ သစ္ဆိကိရိယာယ–မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ ယာ ပညာ–အကြင်အပြားအားဖြင့် သိတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊ ဣဒံ တသ္မိံ သမယေ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ ဟောတိ။

သမ္မာဝါစာနိဒ္ဒေသဋ္ဌ။ ။တသ္မိံ သမယေ–ဋ္ဌ၊ စတူဟိ-၄ ပါးကုန်သော၊ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ–ဝစီဒုစရိုက်တို့မှ၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ ယာ အာရတိ–အကြင်ဝေးစွာမှ,လျော်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာဝိရတိ-အကြင် ကင်းရှဲမှ,လျော်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာပဋိဝိရတိ-အကြင်ဆုတ်နစ်လျက်သာလျင်ကင်းရှဲမှ,လျော်တတ်သောသဘောသည် (အတ္ထိ)[(တနည်း) ယာ အာရတိ – အကြင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသဘောသည်၊ ပေ၊ ယာ ပဋိဝိရတိ–အကြင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤသို့လည်းတနည်းပေးပါ၊] ယာ ဝေရမဏိ-အကြင် ဝစီဒုစရိုက်ရန်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-ရှောင်ကြဉ်တတ်သောသဘောသည်၊ ယာ အကိရိယာ–အကြင်ဝစီဒုစရိုက်တို့ကို မပြုတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ အကရဏံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [နည်းတူပေး၊] ယာ အနဇ္ဈာပတ္တိ – အကြင် လွန်းမိုး၍ မရောက်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော ဝေလာအနတိက္ကမော – အကြင် သုစရိုက်တည်းဟူသောကမ်းကို မလွန်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တနည်း) ယာ ဝေလာ – အကြင် ဝစီဒုစရိုက်ကို လှုပ်ရှားစေတတ် ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊[ဝစီဒုစရိုက်ကို သူ့ဘာသာမနေစေပဲ ပြုကျင့်သည်ကို "လှုပ်ရှားစေ"ဟူဆိုသည်၊] ယော အနတိက္ကမော–အကြင် မိမိကိန်းရာသတ္တဝါ၏ ဟိုဘသုံခကို မလွန်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော သေတု

ဃာတော-အကြင် ဒုစရိုက်တို့၏အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသည်ကို သတ်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [အာရတိမှစ၍ အနက်ပေးပုံကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ရှုပါ။] သမ္မာဝါစာ – စာဟူသော၊ ယံမဂ္ဂင်္ – အကြင် အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော အဘိုအစုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံမဂ္ဂပရိယာပန္နံ-အကြင်အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်၌ အကျုံးဝင်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ သမ္မာဝါစာ ဟောတိ၊ [သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ နိဒ္ဒေသတို့၌လည်း နည်းတူ၊ ကြွင်းသော နိဒ္ဒေသပုဒ်များနှင့် သင်္ဂဟဝါရ သုညတဝါရတို့၌လည်း လွယ်ပြီ၊ ဤကား သုညတစသည်မဖက် ပဋိပဒါသက်သက်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော သောတာပတ္တိမဂ်တည်း။]

သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီးပြီ။

သုဒ္ဓိ ကသုညတဝါရ

[ပဋိပဒါနှင့်မရောသော သုညတကိုပြရာ ဝါရ။]

ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ယသ္မိံ၊ ပေ-ဘာဝေတိ၊ ကဲ့သို့မေဟိ ဝိဝိစ္စေဝ၊ပေ၊ သုညတံ–သုညတ မည်သော၊ ဝါ-အတ္တာမှ ကင်းဆိတ်သော၊ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ပေ၊ကြမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ (နိဂုံးလည်းထည့်ပါ။) [ဒုတိယဈာန်စသော စတုက္ကနည်း ပဥ္စကနည်းများ၌လည်းနည်းတူ။]

သုညတမူလက ပဋိပဒါဝါရ။ ။ကတမေ ၊ပေ၊ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ-သော၊ ဒန္ဓာဘိညံ-သော၊ သုညတံ-သော၊ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ပေ၊ ကြမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ [ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ခိပ္ပါဘိညံ စသည်နှင့် သုညတံ တွဲ၍လည်း နည်းတူ၊ ဒုတိယဈာန်မှစ၍ စတုက္ကနည်း ပဥ္စကနည်းများလည်း တူပြီ။]

သုဒ္ဓိက အပ္ပဏိဟိဘဝါရ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ ၊ပေ၊ အပ္ပဏိဟိတံ–အပ္ပဏိဟိတမည်သော၊ ဝါ-တောင့်တတတ်သော ရာဂဒေါသ မောဟမရှိသော၊ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ၊ပေ၊ကြမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ [ဒုတိယဈာန်စသော စတုက္ကနည်း ပဥ္စကနည်းများ၌လည်းနည်းတူ။]

အပ္ပဏိဟိတမူလက ပဋိပဒါ။ ။[သုံညတ နေရာဝယ် အပ္ပဏိဟိတ သွင်း၍"ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ အပ္ပဏိဟိတံ ပဌမံဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ" ဟု ဆိုရုံသာ ထူးသည်။

ဝိသတိမဟာနယ၊ ။"ဈာနံ ဘာဝေတိ" နေရာဝယ်"မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, သတိပဋ္ဌာနံ ဘာဝေတိ, သမ္မပ္ပဓာနံ ဘာဝေတိ, ဣဒ္ဓိပါဒံ ဘာဝေတိ, ဣန္ဒြိယံ ဘာဝေတိ, ဗလံ ဘာဝေတိ, ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ, သစ္စံ ဘာဝေတိ, သမထံ

ဘာဝေတိ, ဓမ္မံ ဘာဝေတိ, ခန္ဓံ ဘာဝေတိ, အာယတနံ ဘာဝေတိ, ဓာတုံ ဘာဝေတိ, အာဟာရံ ဘာဝေတိ, ဖဿံ ဘာဝေတိ, ဝေဒနံ ဘာဝေတိ, သညံ ဘာဝေတိ, စေတနံ ဘာဝေတိ, စိတ္တံဘာဝေတိ''ဟူသော၁၉ ပုဒ်တို့ကိုလဲလှယ်ထည့်သွင်း၍''ဈာနံ ဘာဝေတိ''နှင့် တကွ သောတာပတ္တိမဂ်၌ နည်းပေါင်း ၂၀ ဖြစ်သည်။

အဓိပတိဘေဒဝါရ။ ။လောကုတ္တရာဈာန်များ၌ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါစသော ပဋိပဒါ ၄ ပါးတွင် တပါးပါးနှင့် အမြဲတွဲ၍ ဟောတော်မူ၏၊ ထို ဝါရ ကို''သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ''ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုပဋိပဒါ ၄ ပါးကို မူဘည်, ဆန္ဒာဓိပတိစသော အဓိပတိ ၄ ပါးကို မူလိသွတ်၍လည်း ဟောတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ပဋိပဒါအဓိပတိမိဿကဝါရ၌ သောဋ္ဌသကဲ့တွဲကုမဂ်များ ဖြစ်ကြ၏၊ ဈာန်ဘာဝေတိကဲ့သို့ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ စသည်ဖြင့်လည်း နည်းတူဖြစ်သည်။

အဋ္ဌမော–သော၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်သည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီး၏။

သကဒါဂါမိမဂ်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ(ယောဂါဝစရော)ကာမာဝစရကုသလာနံ-ကာမာဝစရကုသလတို့၏၊ တနုဘာဝါယ-နည်းပါးကုန်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါ၊ ဒုတိယာယ-ဒုတိယဖြစ်သော၊ဝါ-၂ ကြိမ်မြောက်ရအပ်သော၊ ဘူမိယာ–သကဒါဂါမိဖိုလ်တည်းဟူသောဘုံသို့၊ ပတ္တိယာ – ရောက်ခြင်းငှါ၊ နိယျာနိကံ အပစယဂါမိံ လောကုတ္တရံ ဈာန်ဘာဝေတိ၊ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စဝါပေါ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒံ–သော၊ ဒန္ဓာဘိညံ - သော၊ ပဌမံ ဈာန် ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ၊ပေါ ဖဿော ဟောတိ ၊ပေါ အညိန္ဒြိယံ–သောတာပတ္တိမဂ် သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါးအပိုင်းအခြားကို မကျော်လွန်မူ၍ သိတတ်သောဣန္ဒြေသည်၊ဟောတိ ၊ပေါ၊ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ။ [သောတာပတ္တိမဂ်နှင့် အားလုံးတူပြီ။]

ဒုတိယော–သော၊မဂ္ဂေါ-သည်၊နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

အနာဂါမိမဂ်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေ (ယောဂါဝစရော)ကာမာဝစရ ဈာန်–တို့ကို၊ အနဝသေသ ပဟာနာယ - အကြွင်းမရှိအောင် ပယ်ခြင်းငှါ၊ အတိယာယ–တတိယဖြစ်သော၊ ဝါ – ၃ ကြိမ်မြောက်ရအပ်သော၊ ဘူမိယာ - အနာဂါမိ ဖိုလ်တည်းဟူသော ဘုံသို့၊ ပတ္တိယာ - ငှါ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နည်းတူ ပေးပါ။

တတိယော - သော၊မဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

အရဟတ္တမဂ်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ ယသ္မိံ ၊ပေ၊ရူပရာဂ ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာယ – ရူပရာဂ အာရူပရာဂ မာန ဥဒ္ဓစ္စ အဝိဇ္ဇာကို၊ အနဝဿဝသပဟာနာယ–ဌ၊ စသည်နည်းတူ။....စတုတ္ထော-သော၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

အညိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ။ ။ကတမံ၊ပေ၊ အညိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ ဉာတာနံ-သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ တေသံဓမ္မာနံ – ထိုသစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့ကို၊ ဉာဏ်ာယ-သိခြင်းဌ၊ ဒိဋ္ဌာနံ၊ပေ၊ဒဿနာယ၊ ပတ္တာနံ၊ပေ၊ ပတ္တိယာ၊ ဝိဒိတာနံ ၊ပေ၊ ဝေဒါယ၊ သစ္ဆိကတာနံ၊ပေ၊သစ္ဆိကိရိယာယ၊ ယာ ပညာ၊ စသည်တူပြီ။

ကုသလာဓမ္မာ ဟူသော မာတိကာ၏ ပဒဘာဇနီ ပြီးပြီ။

အကုသလပဒဘာဇနီ

ပဌမ အကုသိုလ်

ဥဒ္ဒေသဝါရ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ၊ ယသ္မိံ သမယေအကုသလံ သောမနဿသဟဂတံ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တံ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော၊ စိတ်တံ–သည်၊ ရူပါရမဏံ-ကို၊အာရဗ္ဘ ဝါ–အာရုံပြု၍သော်ဌင်း၊ပေ၊ဓမ္မာရမဏံ - ဓမ္မာရုံကို၊ အာရဗ္ဘဝါ-သော်ဌင်း။။ ယံယံဝါပန–အမှတ်မထား, တပါးပါးသော အာရုံကို၊ အာရဗ္ဘ - အာရုံပြု၍ ဉပ္ပန္နံ-ဖြစ်ဆဲသည်၊ [အတိတ်စိတ်၏ဘင်ဓဏမှ အထက်ဖြစ်သောနောက်ကာလ၌ ဓဏတ္တယသို့ ရောက်သည်၊(သဒ္ဒတ္ထ)။]ဟောတိ၊[(တနည်း၊)ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တံ-သော၊ ရူပါရမဏံဝါ–ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော ၊ပေ၊ ဓမ္မာရမဏံဝါ – ဓမ္မာရုံဟူသော အာရုံရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ စိတ်တံ–သည်၊ ယံယံဝါပန–အမှတ် မထား တပါးပါးသော အာရုံကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဉပ္ပန္နံ–ဟောတိ။]တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဖဿော ဟောတိ၊ပေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊ ဟောတိ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ–မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသည်၊ ဟောတိ၊ အဘိဇ္ဈာ–အဘိဇ္ဈာသည်၊ဟောတိ၊ စသည်ဖြင့် နာမည်မျှသာ ပေးပါ၊....ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ၊ (နိဂုံး)၊ယသ္မိံ ၊ပေ၊ဉပ္ပန္နံဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ၊ ဤသို့နိဂုံးဝါကျအမြဲပါ,ပါစေ။

ယသ္မိံ သမယေ။ ။သမယသဒ္ဒါ၏ သမ်ဝါယစသော အနက် ငါးပါးတို့တွင် အကုသိုလ်အရာ၌ နဝမဓဏ် စတုစက္ကသမ္ပယုတ္တိဓဏနှင့်မဆိုင်သောကြောင့်ဓဏအနက် မရနိုင်၊ ကြွင်း ၄ နက်ကား ရနိုင်၏၊ ကုသိုလ် အစ၌ ပေးခဲ့သော အနက်များကိုနည်းမှီး၍ ဤ၌ထို ၄ နက်ကို ပေးကြပါလေ။

ပဌမ အကုသိုလ် နိဒ္ဒေသဝါရ

[ပုဒ်အသစ် နိဒ္ဒေသများ၏ နိဿယ။]

ကေဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသ။ ။ယော အဝိသာဟာရော – အကြင် တကွဖြစ်ဖက် တရားတို့ကို အထူးထူး အပြားပြား, ထက်ဝန်းကျင်သို့ မဆောင်တတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသို့ သမယေ အယံ ကေဂ္ဂတာ ဟောတိ၊ [ဤသို့ အနိယမ တခုလျှင် နိယမဝါကျ တခုထည့်၍ တွဲစပ်ပါ။] ယာ အဝိသာဟဋ္ဌမာနသတာ – အကြင် အထူးထူး အပြားပြား, ထက်ဝန်းကျင်သို့ မဆောင်အပ်သော စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ယံသမာဓိပလံ-အကြင်တကွဖြစ်ဘက် တရားတို့၌ မတုန်လှုပ်တတ်သော သမာဓိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော မိစ္ဆာသမာဓိ– အကြင် မမှန် မကန်, ဖောက်ပြန် မှားယွင်းသော သမာဓိသည်၊(အတ္ထိ)။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသ။ ။ကတမာ-သော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊ ဝါ– မမှန် ဖောက်ပြား, မှားယွင်းစွာ မြင်တတ်သော သဘောသည်၊ဟောတိ-နည်း၊ တသို့ သမယေ-၌၊ ယာဒိဋ္ဌိ–အကြင်ဒိဋ္ဌိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ ဒိဋ္ဌိဂ်ာတံ–အကြင် ၆၂ဖြာ, မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ယံဒိဋ္ဌိဂဟနံ– အကြင် လွန်မြောက်ဘို့ရာ, ခဲယဉ်းစွာသော မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော တောရွှေပ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယောဒိဋ္ဌိကန္တာရော – အကြင် မိစ္ဆာအယူ တည်းဟူသော ခရီးခဲသည်၊ ယံဒိဋ္ဌိဝိသူကာယိကံ-အကြင် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ထိုးဆွတတ်, ဆန့်ကျင်ဘက် အားဖြင့်လည်း ဖြစ်တတ်သော သဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ ယံ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ဖန္ဒိတံ– အကြင် အထူးထူး အဖုံဖုံ, တုန်လှုပ်တတ်သော မိစ္ဆာအယူသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ ဒိဋ္ဌိသညောဇနံ-အကြင် မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော သံယောဇဉ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ ယောဂါဟော-အကြင်အာရုံကို မြဲစွာဖမ်းယူတတ်သောသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ ယော ပတိဋ္ဌာဟော–အကြင်မြဲစွာတည်လျက် ဖမ်းယူတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊[‘ပတိဂ္ဂါဟော’’ဟု ရှိလျှင်လည်း အနက်တူ။]

ယောအဘိနိဝေသော-အကြင် နိစ္စစသောအားဖြင့် စွဲမြဲစွာနှလုံးသွင်းတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ယော ပရာမာသော-အကြင် မှန်သည်မှတပါး မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော သဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ယောကုမဂ္ဂါ-အကြင် စက်ဆုပ်အပ်သောလမ်းသည်၊ ဝါ–အကြင်စက်ဆုပ်ရွံဘွယ် အပါယ် ၄ပါးတို့၏လမ်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ယောမိစ္ဆာပထော – အကြင် မမှန်ဖောက်ပြား, မှားယွင်းသောလမ်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ယံ မိစ္ဆတ္တံ–အကြင်မှားယွင်းသော သဘောရှိသောအယူသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ တိတ္ထာယတနံ-အကြင်ရေဆိပ်ပမာ, အဲကျိုးမဲ့တို့၏တည်ရာသည်၊ ဝါ–တိတ္ထိတို့၏ ပေါက်ဖွားရာ, တည်နေရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော – အကြင် ဖောက်ပြန်သော ယူခြင်းသည်၊ ဝါ–

ဖေါက်ပြန်သောအားဖြင့် ယူခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသို့ သမယော အယံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ၊ (နိဂုံး)ယသို့၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ တသို့ သမယအယံ-ဤသို့သော (“ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော” စသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသောသဘောရှိသော)၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။

လောဘနိဒ္ဒေသ။ ။ယောလောဘော-အဲ့ကြွင်လိုချင်တတ်သောသဘော သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာလုဗ္ဘနာ-အကြင် လိုချင်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ လုဗ္ဘိတတ္တံ-အကြင် လိုချင်တတ်သော စိတ်၏ (ပုဂ္ဂိုလ်၏) ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယောသာရာဂေါ-အကြင် လွန်စွာတပ်မက်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ သာရဇ္ဇနာ - အကြင် လွန်စွာတပ်မက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ သာရဇ္ဇိတတ္တံ - အကြင် လွန်စွာ တပ်မက်တတ်သော စိတ်၏ (ပုဂ္ဂိုလ်၏) ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ အဘိဇ္ဈာ-အကြင်ရှေးရှုကြံတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ လောဘော-လောဘဟူသော၊ ယံ အကုသလမူလံ-အကြင်အကုသိုလ်ဟူသောမူလသည်၊ ဝါ-အကုသိုလ်တို့၏မူလသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ တသို့ သမဒယ လောဘော ဟောတိ၊ (နိဂုံး)ယသို့ သမယော၊ ပေ၊ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသို့ သမယော အယံ လောဘော ဟောတိ။

မောဟနိဒ္ဒေသ။ ။ ယံ အညာဏံ - အကြောင် သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ အဒဿနံ-အကြင်မြင်တတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အနဘိသမယော-အကြင် ရှေးရှုဖြစ်၍ သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့ကို ကောင်းစွာ မသိတတ်သော သဘောသည်၊ [တနည်း၊ ရှေးရှုဖြစ်၍သစ္စာ ၄ ပါးတရားနှင့်မပေါင်းဆုံတတ်သောသဘောသည်၊ အတ္ထိ၊] ယော အနနုဗောဓော-အကြင်လျော်စွာ သစ္စာ ၄ ပါး တရားတို့ကို သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အသမ္မောဟော-အကြင် အနိစ္စ အစရှိသောသဘောတို့နှင့်တကွ ယှဉ်စပ်၍မသိတတ်သော သဘောသည်၊ (တနည်း) ယော အသမ္မောဟော-အကြင် ထင်ရှားမရှိသော ပကတိ, အတ္တ စသည်ကို သိတတ်သော သဘောသည်၊ (တနည်း) ယော အသမ္မောဟော-အကြင် မညီမျှသော သညာစိတ္တဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသကို သိတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အပဋိဝေဓော-အကြင် သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို ထိုးထွင်း၍ မသိတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ အသံဂါဟနာ-အကြင်တခုသော တရားကိုလည်း အနိစ္စစသော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် ကောင်းစွာ မယူတတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-မချီးမြှောက်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ အပရိယောဂါဟနာ-အကြင် ခန္ဓာစသည်တို့တွင် တခုသောတရားသို့ပင် အနိစ္စစသော သာမညလက္ခဏာအားဖြင့် မှသက်ဝင်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ အသမပေက္ခဏာ-အကြင် အညီအမျှ မရှုတတ်သော သဘော

သည်၊ ယာ အပစ္စဝေက္ခဏာ-အကြင် ဟုတ်မှန်သောသဘောကို စွဲ၍ မရှုတတ်သော အဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ အပစ္စက္ခကမ္မံ-အကြင် မျက်မှောက်ဖြစ်သော တခုသော ကံမျှမရှိသောသဘောသည်၊ (တနည်း) ယံ အပစ္စက္ခကမ္မံ-အကြင် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တခုသောကံမျှမရှိသော သဘောသည်၊ ယံဒုမ္မေဇ္ဈ-အကြင်စင်ကြယ်ခဲသောစိတ်အစဉ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်ခဲသောသဘောသည်။(အတ္ထိ)၊ ယံဗာလျံ-အကြင်ဗာလ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ အသမ္မဇ်ညံ-အကြင် ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် မသိတတ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော မောဟော - အကြင် တွေဝေခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော ပမောဟော—အကြင် အားကြီးသော မောဟသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော သံမောဟော – အကြင် ထက်ဝန်းကျင် တွေဝေတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာအဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောသည် (အတ္ထိ)၊ ယော အဝိဇ္ဇောယော-အကြင်အဝိဇ္ဇာဟူသော သြဃသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အဝိဇ္ဇာယောဂေါ-အကြင်အဝိဇ္ဇာဟူသော ယောဂသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အဝိဇ္ဇာနုသယော - အကြင် အဝိဇ္ဇာဟူသော အနုသယသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနံ - အကြင် စိတ်ကို လွှမ်းမိုး လုယက်တတ်သော အဝိဇ္ဇာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာအဝိဇ္ဇာလင်္ဂိ—အကြင်စီးပွားသို့ ရှေးရှုသွားဘို့ရာ လွဲချော်ခွင်နေတတ်သော အဝိဇ္ဇာသည်၊ (တနည်း) ယာအဝိဇ္ဇာလင်္ဂိ—အကြင် တံခါးချင်းမင်းတုပ်နှင့်တူစွာ, ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ဖွင့်ခွါအပ်သော အဝိဇ္ဇာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ မောဟော—မောဟ ဟူသော၊ ယံ အကုသလမူလံ—သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မိံ သမယေ အယံ မောဟော ဟောတိ၊ [နိဂုံးဝါကျလည်း ထည့်ပါ။]

အမှာ။ ။ နောက်နောက် ပုဒ်များ၏ နိဒ္ဒေသတို့၌ အထူးမှတ်စရာရှိတော့ပြီ၊ ကောဋ္ဌာသဝါရ, သုညတဝါရတို့လည်း ကုသိုလ်ကိုနည်းမှီ၍ သိလောက်ပါပြီ၊ ဒုတိယစိတ်မှစ၍ လောဘမူစိတ်များ၌ အထူးမရှိတော့ပါ။

နဝမစိတ် (ဒေါသမူစိတ်)။ ။ ယသ္မိံ သမယေ အကုသလံ, ဒေါမနဿသဟဂတံ—ဒေါမနဿသဟဂတ်ဖြစ်သော၊ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တံ—ဒေါသနှင့် အညီအမျှ ကေပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သော၊ ရူပါရမဏံ အာရဗ္ဘ ဝါ၊ပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေဖဿော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပေ၊ ဒေါသော—ဒေါသသည်၊ဟောတိ-၏၊ ပေ၊ဗျာပါဒေါ-ဗျာပါဒသည်၊ဟောတိ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။

ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ။ ။တဇ္ဇာ၊ ပေ၊ သမ္ဖဿဇံ-သော၊ စေတသိကံ-သော၊ ယံ အသာတံ-အကြင် သာယာတတ်သော သုခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤတပုဒ်သာ ထူး၏။

ဒေါသနိဒ္ဒေသ။ ။ယော ဒေါသော–အဲကြင် ပျက်စီးတတ်သောသဘော သည်၊ ဝါ-အကြင် ပျက်စီးခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ ဒုဿနာ- အကြင် ပျက်စီးခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ ဒုဿီတတ္တံ– အကြင်ပျက်စီးတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ယာ ဗျာပတ္တိ– အကြင် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ ဗျာပဇ္ဇနာ– အကြင်ပင်ကိုယ်သဘောမှ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ ဗျာပဇ္ဇိတတ္တံ–အကြင်ပင်ကိုယ်သဘောမှ ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော ဝိရောဓော–အကြင် ဆန့်ကျင်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ယော ပဋိဝိရောဓော– အကြင် အဖန်ဖန်ဆန့်ကျင်တတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊.... [တနည်း၊ ယော ဝိရောဓော– အကြင် ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော ပဋိဝိရောဓော-အကြင်အဖန်ဖန်ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)။] ယံ စက္ကိုက္ကံ – အကြင် ကြမ်းတန်း သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အသုရောပေါ- အကြင်ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သောစကဲ့၏ မရှိကြောင်း သဘောသည်၊ ဝါ-အကြင်ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော အမူ၏ မရှိကြောင်း သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ["အသုရောပေါ- မျက်ရည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောသည်" ဟု အပရေဝါဒ ရှိ၏၊]စိတ္တဿ-၏၊ ယာ အနုတ္တမနတာ–အကြင် အတ္တမနတာ၏ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ ဝါ-အကြင် မိမိစိတ် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)။

ကောဒသမ (ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်စိတ်) ။ ။"ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္မယုတ္တံ– ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် အညီအမျှ ကေပွါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သော" တပုဒ်သာထူး၏။

ဝိစိကိစ္ဆာနိဒ္ဒေသ။ ။ယာ ကင်္ခါ– အကြင် ယုံမှားတတ်သော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ ကင်္ခါယနာ– အကြင် နောက် ယုံမှားခြင်းကိုဖြစ်စေတတ်သော ရှေ့ ယုံမှားခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)။ [တနည်း၊ ယာ ကင်္ခါယနာ–အကြင် ယုံမှားခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)။ [ယံ ကင်္ခါယိတတ္တံ- အကြင် ယုံမှားခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာဝိမတိ-အကြင် ေသခြင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ ယာ ဝိစိကိစ္ဆာ- အကြင်ဥာဏ်တည်းဟူသော ဆေးကုခြင်းမှ ကင်းသော သဘောသည်၊ (တနည်း)၊ ယာ ဝိစိကိစ္ဆာ– အကြင် သဘောအမှန်ကိုစူးစမ်းရှာဖွေလသော် ပင်ပန်းကြောင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ ယံဒ္ဒဋ္ဌကံ– အကြင် ဟုတ်လေသလား, မဟုတ်လားဟု ၂ပါးအပြားအာ ဖြင့် စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်သောသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော ဒ္ဒေဓာပဓော– အကြင် ၂ ဖြာကွဲသော လမ်းနှင့်တူသော သဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော သံသယော-အကြင်တခုတည်းသော အခြင်းအထာ၌ မတည်နိုင်ဘဲ ထက်ဝန်းကျင်

ဖြစ်တတ်သော သဘောသည်၊ (ဝါ-ယုံမှားခြင်း သဘောသည်၊) ဓာတ်ဆိ၊.... ယော အနေကံသဂ္ဂါဟော- အကြင် တခုသောအဘို့ကိုယူခြင်း၏ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောသည်၊ ယာ ဓာသပ္ပနာ-အကြံင်အာရုံ၏ တခုသော အခြင်းအရာသို့ မသွားနိုင်ပဲ မိမိသို့ရှေးရှုနေသကဲ့သို့ဖြစ်သော သဘောသည်၊ (အတ်ဆိ)၊ ယာ ပရိသပ္ပနာ-အကြင်ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်ခြင်းငှါ မစ္ဆံမ်းနိုင် သည်ဖြစ်၍ ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်တတ်သောသဘောသည်၊(အတ်ဆိ)၊ ယာအပရိယောဂါဟနာ-အကြင်ဉာဏ်ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်မသက်ဝင်နိုင်သောသဘောသည်၊(အတ်ဆိ)၊ စိတ္တသ-၏၊ ယံ ထမ္ဘိတတ္တံ-အကြင်ခက်ထန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ်ဆိ)၊ ယောမနော ဝိလေခေါ-အကြင်စိတ်ကို ရေးခြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောသဘောသည်၊ (အတ်ဆိ)။

ဥဒ္ဓစ္စနိဒ္ဒေသ။ ။ယသ္မိံ သမယေ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တံ- သော၊ အကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ တသ္မိံ၊ပေ၊ကတမံ-သော၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ တသ္မိံ သမယေ - ၌၊ စိတ္တသ-၏၊ ယံ ဥဒ္ဓစ္စံ-အကြင် အထက်အထက်၌လွင့်တက်တုန်လှုပ် တတ်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ (အတ်ဆိ)၊ ယော အဝူပသမော-အကြင် မငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ (အတ်ဆိ)၊ ယော စေတော ဝိက္ခေပေါ-အကြင်စိတ်ကို အဲထူးထူးအပြားပြားပစ်လွှင့်တတ်သောသဘောသည်၊(အတ်ဆိ)၊ [စာအုပ်တို့၌ "စေတသော+ဝိက္ခေပေါ" ဟု ဝါကျရှိ၏။] စိတ္တသ-၏၊ ယံ ဘန္တတ္တံ- အကြင် တုန်လှုပ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ (အတ်ဆိ)၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကာမာ-ကျိသို့သော၊ ဝါ-ကျိသို့သဘောရှိသော၊ ဥဒ္ဓံစ္စ-သည်၊ ဟောတိ၊(နိဂုံး) ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကာဒံ-ကျိသို့သော၊ ဥဒ္ဓံစ္စံ ဟောတိ၊ပေ၊ကာမေ ဓမ္မာ အကုသလာ၊ ....ဒွါဒသ-နှစ်သော၊ အကုသလ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ နိဋ္ဌိတာနိ-နှစ်ပြီ။

အကုသလာဓမ္မာဟူသော မာတိကာ၏

ပဒဘာဇနီ ပြီးပြီ။

အဗျာကတာဓမ္မာ၏ ပဒဘာဇနီ

ကုသလဝိပါက် ပဋ္ဌဝိညာဉ်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကာမာဝစရသာ - ကာမာ ဝစရဖြစ်သော၊ ကုသလသော်-သော၊ ကမ္မသ-ကံ၏၊ ဝါ-ကံကို၊ ကတတ္တာ--ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာ-ဆည်းပူးအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကံ - ဝိပါက်ဖြစ်သော၊ ဝါ-အကျိုးဖြစ်သော၊ဥပေက္ခာသဟဂတံ-သော၊ ရူပါရမ္မဏံ-ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသော၊ စက္ခုဝိညာဏံ- စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ ဝါ- စက္ခုပသာဒ၏ ဝိညာဉ်သည်၊ ဝါ-အကြင် စက္ခုပသာဒကြောင့်ဖြစ်သော ဝိညာဉ်သည်၊ ဝါ- စက္ခုပသာဒ၌မှီ

သော ဝိဘာဝဉ်သည်၊ ဥပပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ ကသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတ္ပိ၊ ပေ၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဟောတိ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ [နိဒ္ဒေသ ဝါရ, သင်္ဂဟ ဝါရ, သုညတ ဝါရတို့လည်း တူပြီ၊ သောတဝိညာဏာနိဒ္ဒေသ စသည်၌ နည်း တူ၊]

ကုသလဝိပါကာနိ-နံသော၊ ပဋ္ဌိညာဏာနိ-ဘို့သည်၊ နိဋ္ဌိတာနိ-နံပြီ။

ကုသလဝိပါက် မနောဓာတ်။ ။[သမ္ပဋိစ္ဆန်းစိတ်ကို ဆိုသည်၊] "မနော ဓာတု-မနောဓာတ်သည်၊ ဝါ-သိကာမတ္တာ သိရုံမျှဖြစ်သော ဓာတ်သည်၊ ဥပပ္ပန္နာ ဟောတိ" ဟု ပေးပါ၊ ဤစိတ်၌ စေတသိက်ပိုသည်မှတပါး အားလုံးတူပြီ။

မနောဝိညာဏဓာတ် ။ ။[သန္တီရဏကို ဆိုသည်၊] သောမနဿ သဟဂတာဟု လာရာ၌ သောမနဿသဟဂုတ် ဘန္တီရဏဟုငင်း၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာဟု လာရာ၌ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏဟုငင်းသိပါ၊ "မနောဝိညာဏ ဓာတု-မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဝါ-သိတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် မနလည်း မည်, သညာပညာတို့သိပုံမှု တမျိုးတဖုံသိတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဝိညာဏလည်းမည်သော ဓာတ်သည်၊ ဥပပ္ပာန္နာ ဟောတိ" ဟု ပေးပါ။

မဟာဝိပါက်ရှစ်ပါး။ ။ဤစိတ်များလည်း အားလုံး ကုသိုလ်နှင့် တူပြီ။

ရူပါဝစရဝိပါက်။ ။ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ရူပပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဘာဝေတိ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ ရူပါဝစရသဒ္ဒ-ရူပါဝစရဖြစ်သော၊ ကုသလသဒ္ဒ-သော၊ တဿဝ ကမ္မသဒ္ဒ-ထိုကံ၏ပင်၊ ဝါ-ထိုကံကိုပင်၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာ-ကြောင့်၊ ဝိပါကံ-သော၊ ဝိဝိစ္စဝကာရမဟိ ပဌမံ ဈာနံ၊ ပေ၊ ပထဝီကသိဏံ၊ တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ [ဒုတိယဈာန်မှစ၍ စတုက္ကနည်း ပဉ္စကနည်း အားလုံးပင် ကုသိုလ်နှင့်တူပြီ၊ "ကုသိုလ်က ဒုက္ခပွင့်ပဒါဒန္ဓာဘိညစျာနဲ့ဖြစ်လျှင် ဒုက္ခပွင့်ပဒ ဒန္ဓာဘိညာ စျာနဝိပါက်ဖြစ်၏" စသည်ဖြင့်သိပါ၊ ဝိပါက်က အဓိပတိ မတပ်သောကြောင့် အဓိပတိစတုက္ကကား မရနိုင်တော့။]

အရူပါဝစရဝိပါက်။ ။ဤဝိပါက်ကိုလည်း ကုသိုလ်နှင့် သဘောတူပင် ဟောတော်မူအပ်သည်၊ မဟဂ္ဂုတ် ဈာန်ဝိပါက်တို့သည် ကုသိုလ်နှင့် တထပ်တည်း တူသောကြောင့် ကုသိုလ်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပြီးမှ ဝိပါက်ကို ဆက်၍ ဟောတော်မူပုံကိုလည်း သတိပြုပါ။

လောကုတ္တရာဝိပါက်။ ။ဤလောကုတ္တရာဝိပါက်များကိုလည်း ကုသိုလ်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပြီးမှ ဟောတော်မူပုံ, ဒုက္ခပွင့်ပဒဒန္ဓာဘိညစသည် ဖြစ်ပုံ, သုဒ္ဓိကသုညတ, သုဒ္ဓိကပဋိပဒါမှစ၍ ဝိသတိမဟာနယနှင့်တကွ အဓိပတိ မိဿကတိုင်အောင် ဟောတော်မူပုံကိုသိပါ။

အကုသလဝိပါက် အဗျာကတ ။ ။ပဉ္စဝိညာဉ်, မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ကို ကုသလဝိပါက်အတိုင်း သိပါ။

အဟိတ်ကြိယာ အဗျာကတ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကိရိယာ-ကိရိယာ ဖြစ်သော၊ နေဝကုသလာ-ကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သော၊ နာကုသလာ-အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်သော။ နစ ကမ္မဝိပါကာ-ကံ၏အကျိုးလည်းမဟုတ်သော၊ ဥပက္ခာသဟဂတာ-သော၊ ရူပါရမ္မဏာဝါ-ရူပါရုံ ဟူသော အာရုံရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာဝါ-သော၊ မနောဓာတု-မနောဓာတ်သည်၊ ယံယံဝါပန-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပ္ပန္နာ ဟောတို့၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အနက်ပေးပါ။

ကိရိယာ မနောဝိညာဏဓာတု ။ ။သောမနဿ သဟဂတာ ဟု ဟော တော်မူရာ၌ ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ် ဟု မှတ်၍, ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဟု ဟောတော် မူရာ၌ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး ဟု မှတ်ပါ။

သဟိတ်ကာမာဝစရကိရိယာ ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ကိရိယာ-သော၊ နေဝကုသလာ-သော၊ နာကုသလာ-သော၊ နစ ကမ္မဝိပါကာ-သော၊ သောမနဿသဟဂတာ-သော၊ ညာဏသမ္ပယုတ္တာ-သော၊ ရူပါရမ္မဏာဝါ-ရူပါရုံ ဟူသော အာရုံရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ပေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာဝါ-သော၊ မနောဝိညာဏဓာတု-မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ယံယံဝါပန-အမှတ်မထား တပါးပါးသော အာရုံကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဥပ္ပန္နာ ဟောတို့၊ တသ္မိံ သမယေ ဖဿာ ဟောတိ၊ ပေ၊ ဤမျှ ဓမ္မာ အဗျာကတာ။

ရူပါဝစရကိရိယာ။ ။ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ ယသ္မိံ သမယေ ကိရိယံ၊ ပေ၊ နစ ကမ္မဝိပါကံ-သော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ-မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သောသဘောဟု ဆိုအပ်သော ပစ္စက္ခအတ္တဘောဌ္ဌ ချမ်းသာစွာ နေရကြောင်းဖြစ်သော၊ ရူပါဝစရံ-သော၊ စျာနံဘာဝေတိ၊ ဝိဝိစ္စဝ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာရတိ ပထဝီကသိဏံ [ဤမှနောက်၌ ကုသိုလ်နှင့်စာသွားတူပြီ။]

အရူပါဝစရကိရိယာ။ ။ကတမေ၊ပေ၊ ယသ္မိံ သမယေ ကိရိယံ၊ ပေ၊ နစ ကမ္မဝိပါကံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အာရူပါဝစရံ စျာနံဘာဝေတိ [ဤမှ နောက်၌ ကုသိုလ်နှင့် စာသွား တူပြီ၊] ....ကိရိယာ-ကိရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ အဗျာကတာ-တို့သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-နှ်ပြီ။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍသည်၊
နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ။

ရူပကက္ကဉိဿယ

ဥဒ္ဒေသ။ ။ကတ၎မ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ ကုသလာ ကုသလာနံ–ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ – တရားတို့၏၊ ဝိပါကာ – အကျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာဝစရာ–ကာမာဝစရဒေသ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါဝစရာ–သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော ၊ပေ၊ အပရိယာပန္နာ – အပရိယာပန္နသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ–သည်ဌင်း၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော – သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊) ကိရိယာ–ကိရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ နေဝကုသလာ–ကုသိုလ်လည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ နာကုသလာ–အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ နစ ကမ္မဝိပါကာ–ကံ၏အကျိုးလည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ယေစ ဓမ္မာ-အကြင် တရားတို့သည်လည်း၊ (အတ္ထိ–နံ၏၊) သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော၊ ရူပံစ-ရုပ်သည်ဌင်း၊ အသင်္ခတာ – အကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာရောက်၍ မပြုအပ်သော၊ ဓာတုစ–ဓာတ်သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ–ရှိ၏၊) ဣမေ ဓမ္မာ, အဗျာကတာ–တို့တည်း။

မာတိကာ

ကေကာ။ ။တတ္ထ-ထိုး“သဗ္ဗဉ္စ ရူပံ, အသင်္ခတာစ ဓာတု”ဟူသောပုဒ်၂ပါး အပေါင်း၌၊ ကတမံ – အာဘယ်တရားသည်၊ သဗ္ဗံရူပံ – အလုံးစုံသော ရုပ် မည်သနည်း၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၊ မဟာဘူတာစ-မဟာဘုတ်တို့သည်ဌင်း၊ စတုန္နံ-န်သော၊မဟာဘူတာနံ–တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ဝါ–မှီ၍၊ (ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊) ရူပံစ-ရုပ်သည်ဌင်း၊(အတ္ထိ–ရှိ၏၊)ဣဒံ–ဤမဟာဘုတ်, ဥပါဒါရုပ်ကို၊ သဗ္ဗံ ရူပံ-အလုံးစုံသော ရုပ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

သဗ္ဗံရူပံ–အလုံးစုံသော ရုပ်သည်၊ နဟေတု–ဟိတ်မမည်၊ [“ဟေတူ ဓမ္မာ, နဟေတူ ဓမ္မာ” ဟူသော ဒုကမာတိကာပုဒ်မှ နဟေတူ ပုဒ်ကို ယူသည်။] အဟေတုကံ–သမွယုတ်ဟိတ်မရှိ၊ [“သဟေတုကာ ဓမ္မာ, အဟေတုကာဓမ္မာ” ဟူသော ဒုကမာတိကာပုဒ်မှ အဟေတုကာပုဒ်ကို ယူသည်] ဤသို့စသည်ဖြင့် အနိယတံအနိယျာနိကံတိုင်အောင် ပုဒ်ပေါင်း ၄၀ ကို တိကမာတိကာ ဒုက မာတိကာတို့မှ ယူထားအပ်သည် ဟု မှတ်ပါ၊ နိဿယ အနက်ကိုလည်း ထို မာတိကာအတိုင်း ပေးပါ။]ဥပဒန်-အတိတ်ရုပ်၏ ဘင်္ဂဓာတု အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ခဏတ္တယသို့ ရောက်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊) ဆဟိ–ဖ ပါးကုန်သော၊ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျံ-သိထိုက်၏၊ အနိစ္စံ–မမြဲ၊ ဇရာဘိဘူတံ-ဇရာသည် လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်၏။ ....ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ကေဝိဓေန-တပါးသော အဘိုအားဖြင့်၊ ရူပသင်္ဂဟော – ရုပ်တို့ကို သင်္ဂြိဟ်ခရတွက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-၏။)....ကေတံ–ကေကာသည်၊နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဒုက။ ။ဒုဝိဓေန-အား:ဖြင့်၊ရှုးသင်္ခဟာ-သည်၊(ဟောတိ-၏၊)ဥပါဒါ-ဥပါဒါမည်သော၊ရှုပံ-ရုပ်သည်၊အတ္ထိ-ရှိ၏၊ဒုနဉ်ပါဒါ-ဥပါဒါမမည်ဒသ၊ ရှုပံ-သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ပေ၊စက္ခုသမ္ဖဿသ-စက္ခုသမ္ဖဿ၏၊ ဝတ္ထု-တည်ရာ ဖြစ်သော၊ ရှုပံ-သည်၊ အတ္ထိ၊စက္ခုသမ္ဖဿသ-၏၊ နဝတ္ထု - တည်ရာမဟုတ် သော၊ ရှုပံ အတ္ထိ၊ ရှုပသ လဟုတာ-ရှုပသ လဟုတာဖြစ်ဒသ၊ပေ၊ ရှုပသ ဥပစယော-ရှုပသ ဥပစယ ဖြစ်သော၊ပေ၊ကဗဠီကာရော အာဟာဒါ-ကဗဠီကာရ အာဟာရဟူဒသ ၊ပေ၊ နကဗဠီကာရော အာ ဟာ ရော-ကဗဠီကာရ အာဟာရမဟုတ်ဒသ၊ ရှုပံ အတ္ထိ၊ ဝေံ-ဤသို့လျှင်၊ ဒုဝိဓေန-၂ပါး အပြား အား:ဖြင့်၊ ရှုပသင်္ကဟော-သည်၊(ဟောတိ)၊....ဒုကံ-သည်၊(နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။)

တိက။ ။တိဝိဓေန-အား:ဖြင့်၊ ရှုပသင်္ကဟော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယံတံ ရှုပံ-အကြင် ရုပ်သည်၊ အဇ္ဈတ္တိကံ-အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ဖြစ်၏၊ တံ ရှုပံ - ထို ရုပ်သည်၊ ဥပဒါ-ဥပါဒါရုပ်တည်း။[မိမိကိုယ်၌ ဖြစ်လျှင် တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် "ငါ၏ရုပ်" ဟု စွဲလမ်း:အပ်သောကြောင့် ရုပ်ဟူ:မျှ ဥပါဒါ အမည်ရ၏။] ယံတံ ရှုပံ-သည်၊ ဗာဟိရံ-အပသန္တာန်၌ဖြစ်၏၊ တံ-ထို ရုပ်သည်၊ ဥပါဒါ-ဥပါဒါရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊နောဥပါဒါ-ဥပါဒါမဟုတ်သောရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အနက်ဒေး:ပါ၊....တိကံ(နိဋ္ဌိတံ)။

စတုက္က။ ။စတုဗ္ဗိဓေန ရှုပသင်္ကဟော(ဟောတိ)၊ ယံတံရှုပံ - အကြင် ရုပ်သည်၊ဥပါဒါ-ဥပါဒါရုပ်တည်း၊ တံရှုပံ-ထိုရုပ်သည် ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္နရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ အနုပါဒိန္နံ - အနုပါဒိန္န ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ယံတံရှုပံ-အကြင်ရုပ်သည်၊ နော ဥပါဒါ-ဥပါဒါ ရုပ်မဟုတ်၊ တံ(ရှုပံ)-သည်၊ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္နရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ အနုပါဒိန္နံ - အနုပါဒိန္နရုပ် သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ပေ၊ ဒိဋ္ဌံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်ထိုက်သော (ရှုပံ အတ္ထိ)၊ သုတံ-ဿောတဝိညာဉ်သည် ကြားထိုက်သော၊ (ရှုပံ အတ္ထိ)၊မုတံ-ဃာန ဇိဝှါ ကာယဝိညာဉ် ၃ ပါးသည် ရောက်၍ သိထိုက်သော (ရှုပံ အတ္ထိ)၊ဝိညာတံ-မနောဝိညာဉ်သည် သိထိုက်သော၊ ရှုပံ-သည်၊(အတ္ထိ)၊ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓေန ရှုပသင်္ကဟော၊....စတုက္ကံ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။[ပဋ္ဌာကမှ စ၍ ကောဒသကတိုင်အောင် လွှယ်ပြီ။]

မာတိကာ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတာ-ပြီ)။

ကော်ကနိဒ္ဒေသ။ ။သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ရှုပံ-ကို၊ ဝါ-သည်၊ နဟေတုက မေဝ-ဟိတ်မမည်သည်သာ၊[ဧဝဖြင့် ဟေတုကို ကန့်၊ ဤနည်း:အတိုင်း တဲ့ဒၵက် အနက်မျာ:ကို ဧဝဖြင့် ကန့်သည်-ဟု မှတ်ပါ။]၊ပေ၊ဥပဟန်-အတိတ်ရုပ်၏ ဘင်

ခဏမှအဆက်ဖြစ်ခဲသောနောက်ကာလ၌ ခဏတွယသို့ရောက်သည်၊ (သမာနံ-လသော်၊)ဆဟိ-နှ်သော၊ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျေမေဝ-သိထိုက်သည်သာတည်း၊ အနိစ္စမေဝ-အနိစ္စသာတည်း၊ ဇရာတိဘူတမေဝ-ဇရာသည်လွှမ်းမိုးအပ်သည်သာတည်း၊....ကေကနိဒ္ဒေသော-သည်၊ (နိဋ္ဌိတေ-ပြီ၊)

ဒုကနိဒ္ဒေသ

(ဥပါဒါဘာဇနီယ)

[အောက်ပါ ဂဏန်းများသည် ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူ ပါဠိတော်
ပုဒ်ရေနံပါတ် ဖြစ်ပါသည်။]

၅၉၅။ ကတမံ-သော၊ တံရူပံ-သည်၊ ဥပါဒါ-ဥပါဒါ မည်သနည်း၊ စက္ခာယတနံ-စက္ခာယတနသည်ငင်း၊ပေ၊ရူပဿ အနိစ္စတာ-ရူပဿ အဲနိစ္စတာသည်ငင်း၊ ကဗဠီကာရော အာဟာရော-ကဗဠီကာရ အာဟာရသည်ငင်း၊ (ဥပါဒါ-ဥပါဒါမည်၏၊) [ဤ၌ ဟဒယဝတ္ထု မပါခြင်းကို သတိပြုခဲ့ပါ။]

၅၉၆။ ကတမံ တံ ရူပံ စက္ခာယတနံ-နမည်သနည်း၊ ယံ စက္ခု-အကြင် စက္ခုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ-ဤစက္ခုဟူသော၊ တံရူပံ-ထိုရုပ်သည်၊ စက္ခာယတနံ-နမည်၏၊ စတုန္နံ-နှ်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ ဝါ-စဲမှီ၍၊ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နော-အတ္တဘောဘ၌ အကျုံးဝင်သော၊ အနိဒဿနော-စက္ခုဝိညာဉ်သည် မမြင်အပ် မမြင်နိုင်သော၊သပ္ပဋိဃော-ထိပါးခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ (ယော) ပသာဒေါ-အကြင်ပသာဒသည်၊ ဝါ-အကြင်ကြဲညည်လင်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အနိဒဿနေန-သော၊ သပ္ပဋိဃေန-သော၊ ယေန စက္ခုနာ-အံကြင်စက္ခုဖြင့်၊ သနိဒဿနံ-မြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပဋိဃံ-ထိပါးတတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ပဿိဝါ-အတိတ်၌လည်းမြင်ဘူးပြီ၊ ပဿတိဝါ-ပစ္စုပ္ပန်၌လည်း မြင်ရ၏၊ ပဿိဿတိဝါ-အနာဂတ်၌လည်း မြင်ရလတ္တံ့၊ ပဿေဝါ-အကြောင်းညီညွတ်လျှင်လည်း မြင်ရာ၏။

တေံ-ဤသဘောသည်၊ စက္ခုံပိ-မြင်ခြင်းကိစ္စ၌ ရေ့ဆောင်အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ကြောင့် စက္ခုလည်းမည်၏၊ [စက္ခုံ၌ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟိတ်၊]တေံ-ဤသဘောသည်၊ စက္ခာယတနံပိ-ဖဿစသော တရားတို့၏ ပေါက်ဖွားရာ၏ အဖြစ်, ပေါင်းဆုံရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် စက္ခာယတနလည်းမည်၏၊ သော-ဤသဘောသည်၊ စက္ခုဓာတုပိ-အတ္တမုကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်, ပရမတ္ထသဘာဝ၏အဖြစ်,သတ္တဝါမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် စက္ခုဓာတ်လည်းမည်၏၊ တေံ ဤသဘောသည်၊ စက္ခုန္ဒြိယံပိ-မြင်ခြင်းလက္ခဏာဝယ် မိမိ၏အစိုးရ အဖြစ်ကို

စက္ခုသမ္ဖဿ စသော တရားတို့ကို ပြုစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် စက္ခုန္ဒြေ လည်း မည်၏၊ သော-သည်၊ လောကောပိ - ပျက်တတ်, အပြားအားဖြင့် ပျက်တတ်သည်၏အဲဖြစ်ကြောင့် လောကလည်းမည်၏။

သော – ဤသဘောသည်၊ ဒုဂါဆုပိ - အထုက်အဆ ဝင်, အစဉ်အမြဲ သုံးစွဲ ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် တံခါးလည်း မည်၏၊ သော–ဤသဘောသည်၊ သမုဒ္ဒေါပိ-ရွှပါရုံ အတန်တန်, မပြည့်မလျှံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် သမုဒ္ဒြာ လည်းမည်၏၊ တေံ - ဤသဘောသည်၊ ပဏ္ဍရုံပိ - ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်သော တရားလည်း ဟုတ်၏၊ တေံ – သည်၊ ခေတ္တံပိ - ဖဿ စသော မျိုးစေ့တို့၏ ပေါက်ဖွားရာ လယ်နှင့်လည်းတူ၏၊ တေံ-သည်၊ ဝတ္ထုံပိ–ဖဿစသောမျိုးစေ့ တို့၏ ပေါက်ဖွားရာ ယာနှင့်လည်းတူ၏၊ တေံ-သည်၊ နေတ္တံပိ–သမ, ဝိသမကို ပြုလျက် အတ္တဘောကို ဆောင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် နေတ္တ မည်သော မျက်လုံးနှင့်လည်းတူ၏၊ တေံ–ဤသည်၊ နယနံပိ–နယနမည်သော မျက်လုံးနှင့် လည်းတူ၏၊ တေံ–သည်၊ ဩရိမဘီရုံပိ-သက္ကာယဒ္ဒိ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ် ကြောင့် ဤဘက်ကမ်းနှင့်လည်း တူ၏၊ ဧသော-ဤသဘောသည်၊ သုညော ဂါမောပိ–အများနှင့်ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်, ပိုင်ရှင်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ရွာနှင့်လည်းတူ၏၊ ဣဒံ-ဤသို့သော၊ တံရူပံ-သည် စက္ခဲ့ာယတနံ-စက္ခဲ့ာယတနမည်၏။

၅၉၇။ ကတမံ တံ ရူပံ စက္ခဲ့ာယတနံ၊ပေ၊အနိဒဿနမ်ို–သော၊ သပ္ပဋိဃ မ်ို-သော၊ ယမ်ို စက္ခုမ်ို–ဉ်၊ သနိဒဿနံ – သော၊ သပ္ပဋိဃံ – သော၊ ရူပါရုံ သည်၊ ပဋိဟညိဝါ–အတိတ်၌လည်း ထိခိုက်ဘူးပြီ၊ ပဋိဟညတိဝါ–ပစ္စုပ္ပန် ၌လည်းထိခိုက်၏၊ ပဋိဟညိဿတိဝါ–အနာဂါတ်၌လည်း ထိခိုက်လတ္တံ့၊ ပဋိ ဟညေဝါ–အကြောင်းညီညွတ်လျှင်လည်း ထိခိုက်ရာ၏၊ပေ၊ ဣဒံ တံ ရူပံ-သည်၊ စက္ခဲ့ာယတနံ–မည်၏၊ [၅၉၈-အနက်လွယ်ပြီ။]

၅၉၉။ ကတမံ တံ ရူပံ စက္ခဲ့ာယတနံ၊ယံ စက္ခုံ–အကြင်စက္ခုကို၊ နိဿာ ယ – မှီ၍၊ ရူပံ - ရူပါရုံကို၊ အာရဗ္ဘ – အာရုံပြု၍၊ စက္ခုသမ္ဖဿဇာ–စက္ခု သမ္ဖဿသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဝါ–အတိတ်၌လည်း ဖြစ်ဘူးပြီ ”စသည်ဖြင့် ပေးပါ။

၆၀၀။ ကတမံ တံ ရူပံ သောတာယတနံ၊ ပေ၊ ”တေံ–ဤသဘောသည်၊ သောတံပိ–ကြားတတ်သည်၏အဲဖြစ်ကြောင့် သောတလည်းမည်၏” စသည် ပေးပါ။

၆၀၄။ ကတမံတံရူပံဃာနာယတနံ၊ ဧပ၊ဃာနံပိ–အနံ့ကိုယူဘတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဃာနလည်းမည်၏၊....စသည်ပေးပါ။

၆၀၈။ ကတမံတံ ရူပံ ဇီဝှိယဘနံ၊ပေါဇီဝှိပိ-အရဿာကို သာ ယာ တတ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့် ဇီဝှိလည်းမည်၏၊....စသည်ခေးပါ။

၆၀၂။ ကတမံ တံ ရူပံ ကာယဃနံ ပေါသေး—သည်၊ ကာယော ပိ-တကိုယ်သုံးခြံပြန့်နှံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ကာယလည်း မည်၏၊....စသည်။

၆၀၆။ ကတမံ တံ ရူပံ ရူပါယတနံ၊ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ-၍၊ (ပဝတ္တာ-သော၊)ဝဏ္ဏနိဘာ-တောက်ပတတ်သောအဆင်းအရောင်ဖြစ်သော၊ သ နိဒဿနံ—မြင်အပ်သည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ သပ္ပဋိဃံ-ထိပါးတတ် သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ နီလံ — အညိုမူလည်း ဖြစ်သော၊ ပီတကံ— အရွှေမူလည်းဖြစ်သော၊ လောဟိတကံ- အနီမူလည်းဖြစ်သော၊ သြဒါတံ — အဖြူမူလည်းဖြစ်သော၊ ကာဠကံ-အမည်းအနက်မူလည်းဖြစ်သော၊ မဉ္ဇိဋ္ဌကံ— မောင်းသော အရောင်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဟရိ — ဝါသော အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ ဟရိဝဏ္ဏံ-စိမ်းသောမြက်တောဂါ၏အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊အမ္မကံ့ရဝဏ္ဏံ — သရက်ညွှန့်၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ ဒီဃံ— ရှည်သော အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ ရဿံ-တိုသော၊(ပုသော)အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ အဏုံ-သေးငယ်သော အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ ထူလံ-တုတ်သော (ဝသော) အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ ဝဋ္ဋံ-လုံးသောအဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ ပရိမဏ္ဍလံ—ဝန်းဝိုင်းသော အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ စတုရံသံ (စတုရဿံ)— လေးထောင့် (၄မြှောင့်) အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ ဆဠံသံ — ခြောက်ထောင့် (၆မြှောင့်) အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ အဋ္ဌံသံ — ရှစ်ထောင့် (၈မြှောင့်) အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊သောဠသံသံ- တဆယ့်ခြောက်ထောင် (၁၆မြှောင့်) အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ နိန္နံ — နိမ့်သော (ပုမ်းသော) အဆင်း မူလည်း ဖြစ်သော၊ ထလံ—ကုန်းမြင့် အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော။ [“ဒီဃံ” စသည်ဖြင့် ပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြသော်လည်း ရှပါရုံကိုပြသော အာရုဋ္ဌာန်ဖြစ်သောကြောင့် ထို ပုံသဏ္ဌာန်၌ တည်သောအဆင်းတိုင်အောင်ယူရသည်။]

ဆာယာ — အရိပ်အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ အာတပေါ — နေပူ အဆင်း မူလည်းဖြစ်သော၊အာလောကော-အရောင်အလင်းအဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ အန္ဓကာရော — အမိုက်မှောင် အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ အဗ္ဘာ - တိမ်တိုက် အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ မဟိကာ — ဆီးနှင်း အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ ဓူမော-မီးခိုးအဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ ရဇော—မြူ အဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ စန္ဒိမဏ္ဍလဿ—လဝန်း၏၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-တောက်ပထင်ရှားသောအဆင်းမူလည်း ဖြစ်သော၊ သူရိယမဏ္ဍလဿ-နေဝန်း၏၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-တောက်ပ ထင်ရှားသော အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ တာရကရူပါနံ—ကြယ်တာရာ အပေါင်းတို့၏၊ ဝဏ္ဏ

နိဘာ-တောက်ပဆင်ရှားသော အဆင်းမူလည်းဖြစ်ခဲသော၊ အာဒါသမဏ္ဍလ သ-ကြေးမုံမှန်ဝိုင်း၏၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-တောက်ပထင်ရှားသော အဆင်းမူလည်း ဖြစ်ခဲသော၊ မဏိ ၎င်းမုတ္တာ ဒဝဠုရိယသ – ပတ္တမြား, ခရုသင်း, ပုလဲ, ကြောင် မျက်ရွဲ၏၊ ဝဏ္ဏနိဘာ – တောက်ပ ထင်ရှားသော အဆင်းမူလည်းဖြစ်သော၊ ဇာတရူပ ရဇတ သ-ခရွှ, ငွေ၏၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-တောက်ပထင်ရှားသော အဆင်း မူလည်းဖြစ်ခဲသော၊ ယံ ရူပံ-အကြင်ရူပါရုံသည်၊ ဝါ-အကြင်ရုပ်သည်၊ (အတ္ထိ)။

ဝါပန–သည်သာမက၊ သး၊ စတုန္နံ–နှ်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ (ပဝတ္တာ-သော၊) ဝဏ္ဏနိဘာ-တောက်ပတတ်သော အဆင်းဖြစ်သော၊ သနိဒဿနံ-သော၊ သပ္ပဋိဃံ–ခသော၊ အဉ္ဉမ္ပိ - အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယံရူပံ-အကြင်ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ ရှိ၏၊ အနိဒဿနံ - သော၊ သဂ္ဂင်္ဃ - သော၊ ယံရူပံ-အကြင်ရုပ်ကို၊ အနိဒဿနေန-မြင်အပ်သည်၏အဖြစ် မရှိသော၊ သပ္ပဋိဃေန-ထိ ၎းတတ်သည်၏ အဖြစ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ စက္ခုနာ – စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ပဿိ ဝါ၊ပေ၊ ပသေ်ဝါ၊ [ရှေ့အတိုင်းပေးပါ။] တေံ - ဤရူပ်သည်၊ ရူပံပိ–ထင်ရှားပြာတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ရူပလည်းမည်၏၊ တေံ-သည်၊ ရူပ ဣယတနံပိ – ဖဿစသော တရား တို့၏ ပေါက်ဖွားရာ, စုဝေးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့် ရူပါယဘနလည်းမည်၏၊ သော - ဤရူပ်သည်၊ ရူပဓာတုပိ - သတ္တဇီဝမဟုတ်, မိမိသဘောကိုဆောင်တတ်သော ကြောင့် ရူပဓာတ်လည်း မည်၏၊ လ္ဟဒံ-ဤသို့သော၊ တံ ရူပံ-သည်၊ ရူပါယဘနံ–မည်၏။ [၆၁၇, ၆၁၈, ၆၁၉ တို့ဒွဲ့လွှယ်ပြီ။]

၆၂၀။ ကဘမံ တံ ရူပံ သဒ္ဒါယတနံ–မည်သနည်း၊ စတုန္နံမဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ(ပဝတ္တော) အနိဒဿနော-သော၊ အပ္ပဋိဃော-ဒသာ၊ ဘေရိသဒ္ဒါ-စည်ကြီးသံမူလည်း ဖြစ်သော၊ မုဒိင်္ဂသဒ္ဒါ-မရိုးစည်သံမူလည်းဖြစ်သော၊ သင်္ခ သဒ္ဒါ – ခရှသင်းသံမူလည်းဖြစ်ခဲသော၊ ပဏဝသဒ္ဒါ - ထက်စည်သံမူလည်း ဖြစ်သော၊ ဂီဘသဒ္ဒါ-သီချင်းသံမူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါဒိတသဒ္ဒါ–တီးမှုတ်သံ မူလည်းဖြစ်သော၊ သမ္မသဒ္ဒါ–ကြေးဓမောင်း, ကြေးဓနောင်, သစ်သားချပ်တို့၏ အသံမူလည်း ဖြစ်သော၊ ပါဏိသဒ္ဒါ – လက်ခုပ်တီးသံမူလည်း ဖြစ်သော၊ သတ္တာနံ – သတ္တဝါတို့၏၊ နိဒ္ဒါယသဒ္ဒါ - ကြွေးကြော်သံမူလည်းဖြစ်သော၊ ဓာတူနံ-သစ်ပင်စသော ဓာတ်တို့၏၊ သဒ္ဒါယတသဒ္ဒါ-ဓပါဉ်းဆုံ၍ ပွတ်တိုက် သံမူလည်းဖြစ်သော၊ ဝါဟသဒ္ဒါ - လေသံမူလည်းဖြစ်ဓသော၊ ဥဒကသဒ္ဒါ– စီးသွားသော ရေသံမူလည်းဖြစ်ဓသော၊ ဝါ-လေတိုက်ခတ်အပ်သောရေ၏အသံ မူလည်းဖြစ်သော၊ မနုဿသဒ္ဒါ– လူ၏ အသံမူလည်းဖြစ်ဓသော၊ အမနုဿ သဒ္ဒါ– လူ၏အသံမှ တပါးသောအသံမူလည်းဖြစ်သော၊ ယော သဒ္ဒါ– အကြင်အသံသည်၊ (အတ္ထိ)။ [ယော ဝါပနညောပိ စသော ပုဒ်များ၏အနက် လွှယ်ပြီ၊]

၆၂၄။ ကတမံ တံ ရူပံ ဂန္ဓာယတနံ၊ စတုန္နံ၊ ပေ၊ သပ္ပဋိဃော–သော၊မူလဂန္ဓော–အမြစ်၏အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ သာရဂန္ဓော–အနှစ်၏ အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ တစဂန္ဓော–အခွံ,အခေါက်၏အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ ပတ္တဂန္ဓော-အရွက်၏အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ ပုပ္ဖဂန္ဓော-အပွင့်၏ အနံ့မူလည်းဖြစသော၊ ဖလဂန္ဓော–အသီး၏အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ အာမကဂန္ဓော-ဟင်းရွက်စသည်တို့၏ စိမ်းသော အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိသဂန္ဓော–ညှစ်စော် အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ သုဂန္ဓော-ကောင်းသောအနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ဒုဂ္ဂန္ဓော-မကောင်းသော အနံ့မူလည်းဖြစ်သော၊ ယော ဂန္ဓော–အကြင်အနံ့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ယောဝါပနညောပိ စသည်အနက် လွှဲယ်ပြီ။]

၆၂၃။ ကတမံ၊ပေ၊ ရသာယတနံ၊ ပေ၊ မူလရသော–အမြစ်၏ အရသာမူသည်းဖြစ်သော၊ပေ၊ ဖလရသော–အသီး၏အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ အမ္ဗိလံ–ချဉ်သော အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ မဓုရံ–ချိုသော အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ တိတ္တကံ–ခါးသောအရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ ကဋုကံ–စပ်သော အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ လောဏိကံ–ငန်သော အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ ခါရိကံ–ငန်ခါးသော အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ လမ္ဗိလံ–ချိုချဉ် အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ ကသာဝေါ–ဖန်ရည်အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ သာဒု–သာယာအပ်သော, ကောင်းမြတ်သော အရသာမူလည်း ဖြစ်သော၊ အသာဒု–မသာယာအပ်သော, မကောင်းမြတ်သော အရသာမူလည်းဖြစ်သော၊ ယော ရသော–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ယောဝါပနညောပိ စသည်လွှဲယ်ပြီ။]

၆၃၂။ ကတမံ တံ ရူပံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ–နည်း၊ယံ(ယေန ကာရဏေန)-အကြင်အကြောင်းကြောင့် (ဟောတိဋ္ဌစပ်၊) ဣတ္ထိယာ–မိန်းမ၏၊ ဣတ္ထိလိင်ံ–မိန်းမ၏အသွင် သဏ္ဌာန်သည်ဌင်း၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ – မိန်းမ၏ အမှတ် အသား သည်ဌင်း၊ ဣတ္ထိကုတ္တံ–မိန်းမ၏ပြုအပ်သောအမှုသည်ဌင်း၊ ဣတ္ထာဂကပွေါ–မိန်းမ၏ အခြင်းအရာသည်ဌင်း၊ ဣတ္ထိတ္တံ–မိန်းမ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်ဌင်း၊ဣတ္ထိဘာဝေါ–မိန်းမ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဘာဝရုပ်သည်ဌင်း၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊)ဣဒံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံရူပံ–ထိုရုပ်သည်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဣတ္ထိန္ဒြိယမည်၏၊ [ပုရိသိန္ဒြိယဉ်လည်း နည်းတူပေးပါ။]

၆၃၄။ ကတမံ တံ ရူပံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ ရူပိနံ–ဖေါက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုတရားတို့၏၊ ယော အာယု-အကြင်အသက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ–ဤသို့သော၊ ဝေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ တံ ရူပံ–သည်၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ–မည်၏၊.....ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနိယမရှိတိုင်းနိယမဝါကျတွဲ၍ ကာမာဝစရကုသိုလ် ပဌမစိတ် နှင့်ဇီဝိတိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသအတိုင်း ပေးပါ။

၆၃၅။ ကတမံ တံ ရူပံ ကာယဝိညတ္တိ၊ ကုသလစိတ္တသဒ္ဒါ- ကုသိုလ်စိတ် ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အကုသလစိတ္တသဒ္ဒါ-သော၊ အဗျာကတစိတ္တ သဒ္ဒါ-သော၊ အဘိက္ကမန္တသဒ္ဒါ-ရှေ့သို့သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်း၊ ပဋိက္ကမ န္တသဒ္ဒါ-ပြန်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်း၊ ဝါ-နောက်ဆုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်း၊ အာ လောကေန္တသဒ္ဒါ-ရှေးရှုဖြောင့်ဖြောင့်, ကြည့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဂုဏ်း၊ ဝိလောကေ န္တသဒ္ဒါ-ဟိုဟိုဒီဒီ ကြည့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏သော်ဂုဏ်း၊ သမဉ္ဇန္တသဒ္ဒါ-လက် ခြေ စသည်တို့ကိုကွေးသောပုဂ္ဂိုလ်၏သော်ဂုဏ်း၊ ပသာရေန္တသဒ္ဒါ - လက်ခြေ စသည်တို့ကိုဆန့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏သော်ဂုဏ်း၊ ကာယသ-ကိုယ်ကို၊ ယာထမ္ဘနာ-အကြင် ထောက်ပံ့ခြင်းသည်၊ ယာသံထမ္ဘနာ-အကြင် အားကြီးစွဲထောက်ပံ့ ခြင်းသည်၊ ယံ သံထမ္ဘိတတ္တံ-အကြင်ထောက်ပံ့အပ်သောကိုယ်၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ယာ ဝိညတ္တိ-အကြင် မိမိအလိုဆန္ဒကို သိစေတတ်သော သဘော သည်၊ ယာ ဝိညာပနာ-အကြင်အလိုဆန္ဒကို သိစေခြင်းသည်၊ ယံ ဝိညာပိတတ္တံ- အကြင်သိစေအပ်သော အလိုဆန္ဒ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ တံ ရူပံ ကာယဝိညတ္တိ။ [“ယာ ဝိညတ္တိ အတ္ထိ၊ ဣဒံ တံ ရူပံ ကာယဝိညတ္တိ” ဟု နိယမ အနိယမ အသီးအခဲသီးတွဲ၍ပေးပါ၊ နောက်၌လည်းနည်းတူ။]

၆၃၆။ ကတမံ တံ ရူပံ ဝစီဝိညတ္တိ၊ ကုသလစိတ္တသဒ္ဒါ-ကုသိုလ်စိတ် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သော်ဂုဏ်း၊ ပေ၊ အဗျာကတစိတ္တသဒ္ဒါ-၏သော်ဂုဏ်း၊ ယာ ဝါစာ-အကြင် ပြောဆိုအပ်သော စကားသံသည်၊ ယာ ဂိရာ-အကြင်မြွက်ဆို အပ်သော စကားသံသည်၊ ယော ဗျပ္ပထော-အကြင် သိလိုသောသူ, သိစေလို သောသူတို့၏အကြောင်းဖြစ်သော စကားသံသည်၊ ယံ ဥဒီရဏံ- အကြင်မြွက်ဆို အပ်သောစကားသံသည်၊ယော ဃောသော-အကြင်ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် ပြောဆိုအပ်သော စကားသံသည်၊ ယံ ဃောသကမ္မံ – အကြင် ကျယ်ကျယ် လောင်လောင် ပြောဆိုအပ်, အမျိုးမျိုးပြုအပ်သော စကားသံသည်၊ ဝါစာ- ဝါစာဟု ဆိုအပ်သော၊ ယော ဝစီဘေဒေါ-အကြင် အမျိုးမျိုးအစားစား, ကွဲပြားသောစကားလုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤစကားသံကို၊ ဝါစာ-ဝါစာ ဟူ၍၊ စုစုတိ-အပ်၏၊ တာယ ဝါစာယ-ထိုစကားသံဖြင့်၊ ယာ ဝိညတ္တိ၊ပေ၊ယံ ဝိညာပိတတ္တံ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ တံ ရူပံ ဝစီဝိညတ္တိ။

၆၃၇။ ကတမံ တံ ရူပံ အာကာသဓာတု၊ ယော အာကာသော-အကြင် မရှေးမခြစ်အပ်သော အရပ်သည်၊ ယံ အာကာသဂတံ-အကြင် မရှေးမခြစ် အပ်သော အရပ်သည်၊ [ဂတအနုက် ခရိ။] ဝါ-အာကာသ ဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော အခန်းသည်၊ [ဂတသဒ္ဒါ သိခြင်းအနက်ဟော။] ယံ အဃံ-အကြင် မထိမခိုက်အပ်သော အရပ်သည်၊ ယုံ အဃဂတံ-သည်၊ ဝါ-အကြင် မထိ

မခိုက်အပ်ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော အရပ်သည်၊ ယော ဝိဝရော–အကြင် အပေါက်အကြားသည်၊ ယံ ဝိဝရတံ–သည်၊ စတူဟိ–နှ်သော၊ မဟာဘူတေ ဟိ–တို့သည်၊ ယံ အာသံဖုဋ္ဌံ–အကြင်မတွေ့မထိအပ်သော အရပ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ တံ ရူပံ အာကာသဓာတု။

၆၃၈။ ကတမံ တံ ရူပံ ရူပဿ လဟုတာ၊ ရူပဿ–တိဇနိပ္ဖန္နံရုပ်၏၊ ယာ လဟုတာစသည်ကို ကာလလဟုတာ နိဒ္ဒေသအတိုင်းပေးပါ၊ မုဒုတာ ကမ္မညတာတို့ဥလည်း နည်းတူ။

၆၄၁။ ကတမံ တံ ရူပံ, ရူပဿ ဥပစယော–ရူပဿ ဥပစယမည်သနည်း၊ အာယတနာနံ – အခွဲအဲားဖြင့် တဆဲ့တပါးကုန်သော ရုပ်အာယတန တို့၏၊ ယော အာစယော–အကြင် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ပုနပ္ပုနံ– အဖန်ဖန်၊ နိပ္ပတ္တမာနာနံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ အာယတနာနံ-တို့၏၊) သာ–ထို ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ရူပဿ ဥပစယော-ရူပဿ ဥပစယမည်၏၊ ဣဒံ တံ ရူပံ,ရူပဿ ဥပစယော–ရူပဿ ဥပစယမ့ည်၏။

၆၄၂။ ကတမံ တံ ရူပံ ရူပဿ သန္ဋတိ၊ရူပဿ--ရုပ်၏၊ ယောဥပစယော-အကြင်အထက်အထက်၌ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ–ထိုအထက်အထက်၌ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ရူပဿ သန္ဋတိ-မည်၏၊ဣဒံ တံ ရူပံ ရူပဿ သန္ဋတိ။

၆၄၃။ ကတမံ တံ ရူပံ ရူပဿ ဇရတာ-မည်သနည်း၊ ရူပဿ–ရုပ်၏၊ ယာ ဇရာ–အကြင် ဆွေးမြေ့ ယိုယွင်း, အိုမင်းခြင်းသည်၊ ယာ ဇီရဏာ–အကြင် ဆွေးမြေ့ ယိုယွင်း အိုမင်းခြင်းသည်၊ယံ ခဏ္ဍိစ္စံ–အကြင်ကျိုးသောသွားရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ယံ ပါလိစ္စံ – အကြင်ဖြူဇသော ဆံရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ယာဝလိတ္တစတာ- အကြင်တွန့်သော အရေရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ အာယုနော- အသက်၏၊ ယံ သံဟာနိ-အကြင် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသဘောသည်၊ ဣန္ဒြိယာနံ-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏။ ယော ပရိပါကော–အကြင် ရင့်ကျက်ခြင်းသဘောသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ တံ ရူပံ ရူပဿ ဇရတာ–မည်၏။

၆၄၄။ ကတမံ တံ ရူပံ ရူပဿ အနိစ္စတာ၊ ရူပဿ–၏၊ ယော ခယော–အကြင်ကုန်ခြင်းသည်၊ယော ဝယော-အကြင်ကင်းခြင်းသည်၊ ယောဘေဒေါ-အကြင်ပျက်ခြင်းသည်၊ (တနည်း) ယော ခယော–အကြင်ကုန်ရာသည်၊ ဝေါ–ကုန်ခြောင်းသည်၊ ဇယော ဝဥယော- အကြင်ကင်းရာသည်၊ ဝေါ-အကြင်ကင်းခြောင်းသည်၊ ယော ဘေဒေါ-အကြင်ပျက်ရာသည်၊ ဝေါ-ပျက်ခြောင်းသည်၊ [ပရိအနက်မရှိ။] ယာ အနိစ္စတာ–အကြင်မမြဲသည်၏အဖြစ်သည်၊ ယံ အန္တရဓာနံ–အကြင်ကွယ်ခပျောက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ဣဒံ တံ ရူပံ,ရူပဿ အနိစ္စတာ-ရူပဿ အနိစ္စတာမည်၏။

၆၄၅။ ကတမံ-အဘယ်သို့သော၊ တံ ရှုပ်–ထိုရုပ်သည်၊ ကဗဠီကာရော–အလုတ်အလေ့းကို ပြုအပ်သော၊ အာဟာရော – အာဟာရ မည်သနည်း၊ ဩဒနော-ထမင်းသည်၎င်း၊ ကုမ္မာသော–ဘဝက်ကျွေးပြုတ်အပ်သော အစာသည်၎င်း၊သတ္တု-မုန့်မှုန့်သည်၎င်း၊ မဇ္ဈော-ငါးသည်၎င်း၊ မုံသံ-အသားသည်၎င်း၊ပေါဖဂါဏိတံ-တင်လဲသည်၎င်း၊(အတ္ထိ)၊ဝါ ပန-သည်သာမက၎င်း၊ ယမို့ ဇနပဒေ – အကြင် အကြင် ဇနပုဒ်၌၊ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ – ထိုထို သတ္တဝါတို့၏၊မုခါသိယံ-ခံတွင်းဖြင့် စားထိုက်သော၊ဒန္တဝိခါဒနံ–သွားတို့ဖြင့် ခဲထိုက်သော၊ ဂလေဠောဟရဏီယံ-လည်မျိုဖြင့် ရှေ့ရှုဆောင်ထိုက်သော၊ ဝါ-လည်ပင်းဖြင့် မျိုထိုက်သော၊ ကုစ္ဆိဝိတ္ထမ္ဘနံ-၀မ်းကို တောင့်တင်းစေနိုင်သော၊ အညမို့–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ယံ ရှုပ်- အကြင် ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ယာယ ဆြဇာယ-အကြင် ဆြဇာဖြင့်၊သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ ယာပေန္တိ-ရှည်သော အဓွန့်သို့ ရောက်စေကြ၍ကုန်၏၊(မျှတကြရကုန်၏၊) ဣဒံ-ဤသို့သော၊ (ဤသို့ သဘောရှိသော)၊ တံ ရှုပ်–သည်၊ ကဗဠီကာရော – သော၊ အာဟာရော–အာဟာရမည်၏။....

ဣဒံ – ဤဆိုအပ်ပြီးသော၊ တံ ရှုပ် – ထိုစကြာဃတ်နှ အစ ကဗဠီကာရ အာဟာရ အဆုံးရှိသောရုပ်သည်၊ဥပါဒါ-ဥပါဒါရုပ်မည်၏။....ဥပါဒါဘာဇနီယံ–ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ဝေဘန်ရာ ပဒဘာဇနီသည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။

ရှုပကဏ္ဍော–၌၊ပဌမဘာဏဝါရော-တည်း။

၆၄၆။ ကတမံ တံ ရှုပံ, နော ဥပါဒါ-ဥပါဒါ မမည်သနည်း၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ–ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတန သည်၎င်း၊ အာပေါဓာတု- အာပေါဓာတ်သည်၎င်း၊ ဣဒံ–ဤသို့သော၊ တံ ရှုပံ-သည်၊ နော ဥပါဒါ-ဥပါဒါမမည်။ [ဤသို့ထည့်၍ စပ်ပါ၊ဟောဘုတ် ၄ ပါးကို "နော ဥပါဒါ"ဟု ဆိုသည်။]

၆၄၇။ ကတမံ တံ ရှုပံ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ၊ ကက္ခဠံ–ခက်မာသည်မှုလည်း ဖြစ်သော၊မုဒုကံ–နူးညံ့သည်မှုလည်းဖြစ်သော၊သဏှံ-သိမ်မွေ့ညက်ညောသည် မှုလည်းဖြစ်သော၊ ဖရုသံ-ကြမ်းတန်းသည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ သုခသမ္ဖဿံ-သုခ ဝေဒနာ၏အကြောင်း ကောင်းသော အတ္တဘူလည်းဖြစ်သော၊ ဒုက္ခသမ္ဖဿံ–ဒုက္ခဝေဒနာ၏အကြောင်း မကောင်းသော အတ္တဘူလည်းဖြစ်သော၊ ဂရုကံ–လေးလံသည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ လဟုကံ–ပေါ့သည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ ပထဝီ ဓာတု-ပထဝီဓာတ်သည်၎င်း၊ ဘေဇ္ဇော်ဓာတု- သည်၎င်း၊ ဝါယောဓာတု–သည်၎င်း၊(ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ–နမည်၏။) အနိဒဿနံ-သော၊ သပ္ပဋိဃံ-သော၊ ယံ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗံ–ကို၊ ပေ၊ ဖုသေ၀ါ.... စသည်ပေးပါ။

၆၄၈။ ကတမံတံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဳယတနံ၊ပေ၊အနိဒဿနမ်ိဳ-သော၊ သပ္ပဋိဃမ်ိဳ-သော၊ ယမ်ိဳ ဖောဋ္ဌဗ္ဗမ်ိဳ-အကြင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်၌၊ပေ၊ကွဲဒံတံ ရူပံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ။

၆၅၁။ ကတမံတံ ရူပံအာပေါဓာတုံ၊ယံ အာပေါ-အကြင်တကွဖြစ်ဘက် ရုပ်တို့ကို ပြန့်နှံ့တတ်သော ရေသည်၊ယံ အာပေါဂတံ-အကြင် တကွဖြစ်ဘက် ရုပ်တို့ကို ပြန့်နှံ့တတ်သော ရေသည်၊[ဂတာအနုက် မရှိ၊]၀ါ - ရေဟု သိအပ်သော သဘောသည်၊ ယောသိနေဟော - အကြင် စေးကပ် စိုစွတ်တတ်သော သဘောသည်၊ ယံ သိနေဟဂတံ—သည်၊ ရူပဿ—ဘူတရုပ်ကို၊ ယံ ပဋ္ဌနတ္တံ—အကြောင်ဖွဲ့စည်းတတ်သော ရုပ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ကွဲဒံ တံ ရူပံ အာပေါဓာတု၊ကွဲဒံ-ဤသို့သော၊ တံရူပံ-ထိုဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနနှင့်အာပေါဓာတ်သည်၊ နောဥပါဒါ—ဥပါဒါမမည်။

၆၅၂။ ကတမံတံ ရူပံ ဥပါဒိန္နံစသောပုဒ်တို့၏ အနက်မျှားကို မာတိကာအတိုင်းသိပါ၊ ဒုကနိဒ္ဒေသကုန်အောင် အနက်ထူးမရှိ၊ တိကနိဒ္ဒေသ၌လည်း မထူးပြီ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသ။ ။ကတမံ-အာဘယ်သို့ခေသာ၊ တံရူပံ-ထိုရုပ်သည်၊ဥပါဒါ-ဥပါဒါမည်သည်၊ (ဟူတွာ-၍၊)ဥပါဒိန္နံ-နှမည်သနည်း၊ နောဥပါဒါ-ဥပါဒါမမည်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊) ဥပါဒိန္နံ - နှမည်သနည်း၊ .... ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ပေးပါ။

၉၀၃။ ဥပါဒိန္နံ—ဥပါဒိန္နမည်သည်၊ (ဟုဘွာ—၍)သနိဒဿနံ-သနိဒဿနမည်သနည်း၊....ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ပေးပါ။

၉၆၅။ နမဟာဘူတံ မဟာဘုတ် မမည်သည်၊ (ဟူဘွာ-၍၊)သန္တိကေ—သန္တိကေမည်သနည်း။

၉၆၆။ ရူပါယတနံ-ရူပါယတနသည်၊ ဒိဋ္ဌံ - စက္ခုဝိညာဉ်သည် မြင်ထိုက်သော၊ (ရူပံ-ရုပ်တည်း၊) သဒ္ဒါယတနံ-သည်၊သုတံ-သောတဝိညာဉ်သည်ကြားထိုက်သော၊ (ရူပံ-ရုပ်တည်း၊)ဂန္ဓာယတနံ-သည်၎င်း၊ ရသာယတနံ—သည်၎င်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ-သည်၎င်း၊ မုတံ-ဃာနဝိညာဉ်, ဇိဝှါဝိညာဉ်, ကာယဝိညာဉ်ဟူသော သုံးပါးသော ဝိညာဉ်သည် ဆောက်၍ သိထိုက်သော၊ (ရူပံ-တည်း၊) သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ရူပံ—သည်၊ မနသာ-စိတ်သည်၊ ဝိညာတံ-သိထိုက်သော၊ ရူပံ—ရုပ်တည်း။....

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊စတုဗ္ဗိဓေန — ၄ပါး အပြားအားဖြင့်၊ ရူပက္ခန်ဓာ— ရုပ်တို့ကို သိမ်းယူခရတွက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ—၏)... တုက္ကံ—သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ)။

ပဥ္စက။ ။၉၆၇။ ကတမံ တံ ရူပံ ပထဝီဓာတု၊ အဇ္ဈတ္တံဝါ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပသာန္တာန်၌ဖြစ်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဥပါဒိန္နံဝါ-တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ကပ်၍ယူအပ်စဲ့လမ်းအပ်သည်မူလည်းဖြင့်သော၊[အဇ္ဈတ္တရူပ်ဟူသမျှကို "ဥပါဒိန္နံ" ဟု ဟောတော်မူသည်။] အနုပါဒိန္နံဝါ-ငါ-ငါဉစ္စာ ဟု ကပ်၍ မယူအပ် မစဲ့လမ်းအပ်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ [ဗဟိဒ္ဓရူပ်ဟူသမျှကို "အနုပါဒိန္နံ" ဟု ဟောတော်မူသည်။] ယံ ယက္ခဋ္ဌံ-အကြင်ခက်မာသော သဘောသည်၊ ယံ ခရဂတံ - အကြဲ ကြမ်းတန်းသော သဘောသည်၊ ဝါ-ကြမ်းတန်းသောရူပ် ဟု သိအပ်သော သဘောသည်၊ ယံ ကက္ခဋဘာ-အကြင် ခက်မာသောရူပ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယော ကက္ခဋဘာဝေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ တံ ရူပံ ပထဝီဓာတု။[၉၆၈ လွယ်ပြီ။]

၉၆၉။ အဇ္ဈတ္တံဝါ၊ပေ၊အနုပါဒိန္နံဝါ, ယံတေဇော-အကြင်တက္ကဖြစ်ဘက်ရူပ်တို့ကို ကျက်စေတတ်သော-သဘောသည်၊ ယံတေဇောဂတံ-သည်၊ ယော ဥသ္မာ-အကြင် အငွေ့သည်၊ ယံ ဥသ္မာဂတံ-သည်၊ ယံဥသုမံ-အကြင် အားရှိသော အငွေ့သည်၊ ယုံ ဥသုမဂတံ-သည်၊(အတ္ထိ)။

၉၇၀။ အဇ္ဈတ္တံဝါ၊ပေ၊ အနုပါဒိန္နံဝါ, ယော ဝါယော - အကြင် အရပ်တပါးသို့သွားတတ် ရောက်တတ်သော သဘောသည်၊ ယံ ဝါယောဂတံ-သည်၊ ရူပဿ- ရုပ်၏၊ ယံထမ္ဘိတတ္တံ - အကြင် တောင့်မာသော ရုပ်၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣဒံ တံ ရူပံ ဝါယောဓာတု၊ပေ၊ ပဥ္စကံ(နိဒ္ဒိတံ)။

ဆက္ကဓာတု(၉၇၂)။ ။ရူပါယတနံ- ရူပါယတနသည်၊စက္ခုဝိညေယျံ-သော၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ပေ၊ဆက္ကံ(နိဒ္ဒိတံ)။....သတ္တက လွယ်ပြီ။

အဒ္ဓက။ ။မနာပိယော - စိတ်ဖြင့်ဆောက်ထိုက်သော၊ ဝါ - မြတ်နိုးထိုက်သော။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗော — တွေ့ထိထိုက်သော၊ သုခသမ္ဖဿော — သုခဝေဒနာ၏ အကြောင်းကောင်းသော အတွေ့ရှိသော ရုပ်သည်၊ ကာယဝိညေယျံ—ခသော၊ ရူပံ-တည်း။[အမနာပိဒယောဖောဋ္ဌဗ္ဗော ဒုက္ခသမ္ဖဿောလည်းနည်းဟူ။]

နဝက။ ။ဧသော - ဤမဟာဘုတ် ၄ ပါးကို ကြည်စေတတ်သောစက္ခုပသာဒသည်၊ သုညောဂါမေါပိ - (အမျှားနှင့်ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်, ပိုင်ရှင်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)ရွာနေသူလူတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ရွာပျက်နှင့်လည်းတူ၏၊ ...စသည်ပေးပါ။ [ဒသက, ကောဒသကတို့၌ အထူးမရှိ။] အဒ္ဓမောဘာဏဝါရော-တည်း၊....ရူပဝိဘတ္တိ-ရုပ်တို့ကို အဲ့ကျယ်ဝေဘန်ရာပါဠိရပ်သည် (နိဒ္ဒိတာ)။

ရူပကဏ္ဍံ—ရူပကဏ္ဍသည်၊နိဒ္ဒိတံ—ပြီး ပြီ၊

နိက္ခေပကက္ကာ

တိကနိက္ခေပ။ ။ရူပကက္ကာကို ဟောတော်မူပြီး၍ နိက္ခေပကက္ကာကို ဟောတော်မူလိုသောကြောင့် ''ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ တိဏ် ကုသလမူလာနိ'' စသည်ကိုဟောတော်မူသည်။

၉၇၅။ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ၊ တိဏ်-ကုန်သော၊ ကုသလာမူလာနိ-ကုသိုလ်ဖြစ်သော မူလတို့သည်၊ ဝါ-ကုသိုလ်ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက်တရား တို့၏ မူလတို့သည်၊ အလောဘော - အလောဘဂုဏ်း၊ပေ၊အမောဟော - ဂုဏ်း တည်း၊ တံသမ္ပယုတ္တော-ထို အလောဘစသည်တို့နှင့် အညီအမျှကေပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့်ယှဉ်သော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော-ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည်ဂုဏ်း၊ ၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော-သည်ဂုဏ်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ သမုဋ္ဌာနံ-ထို အလောဘ အစရှိသည်လျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ ဝါ-ထိုအလောဘ အစရှိသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်သော၊ ကာယကမ္မံ-ကာယကံသည်ဂုဏ်း၊ ဝစီကမ္မံ-သည်ဂုဏ်း၊ မနောကမ္မံ-သည်ဂုဏ်း၊(အတ္ထိ)၊ဣမေဓမ္မာ - ဤတရားတို့သည်၊ (ကုသလမူလ ၃ ပါး, တံ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ၄ ပါး, တံ သမုဋ္ဌာနကံ ၃ ပါးဟူသော ဤတရားတို့သည်)၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့တည်း။

၉၇၆။ ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ၊ တိဏ် အကုသလမူလာနိ,လောဘော ဒေါသော မောဟော၊ တဒေကဋ္ဌော - ထိုလောဘစသည်တို့နှင့်တကွတခုတည်း သောစိတ်၌ တည်ကုန်သော၊ ဝါ-ထိုလောဘစသည်တို့နှင့်တကွ တဦးတည်း သောပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်သော၊ကိလေသာစ-ကိလေသာတို့သည်ဂုဏ်း၊ (အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊)တံ သမ္ပယုတ္တော - ထို လောဘ အစရှိသည်တို့နှင့်၊ပေ၊သော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော-သည်ဂုဏ်း၊ပေ၊မနောကမ္မံ - သည်ဂုဏ်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။

၉၇၇။ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ၊ကုသလာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ဝိပါကာ-အကျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာဝစရာ - ကာမာဝစရသော်လည်းဖြစ် ကုန်သော၊ အပရိယာပန္နာ- ဝဋ်ဒုက္ခ၌ အကျုံးမဝင်သော လောကုတ္တရာ သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော-သည်ဂုဏ်း၊ (အတ္ထိ-ရှိကုန်၏)၊ ကိရိယာ - ကိရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ပေ၊ နစ ကမ္မဝိပါကာ - ကံ၏အကျိုးလည်း မဟုတ်ကုန်သော၊ ယေစဓမ္မာ-တို့သည်လည်း၊ (အတ္ထိ-နှင့်၏)၊ သဗ္ဗံ - သော၊ ရူပံစ - သည်ဂုဏ်း၊ အသင်္ခတာ - အဒကြောင်းတရား ၄ ပါးတို့သည် ကောင်းစွာ ရောက်၍ မပြုပြင်အပ်ခဲသော၊ ဓာတုစ - နိဗ္ဗာနဓာတ်သည်ဂုဏ်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ။

၉၀၈။ ကတမေ ဓမ္မာ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ၊ သုခဘူမိယံ-စိတ်စေတသိက်တို့၏ဖြစ်ရာ သုခဝေဒနာဟူသော ဘုံ၌၊ ဝါ-သုခဝေဒနာ၏ဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူသော ဘုံ၌၊ ကာမာဝစရေ – ကာမာဝစရ စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ဌင်း၊ရူပါဝစရေ-၌ဌင်း၊ အပရိယာပန္နေ—လောကုတ္တရာစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ဌင်း၊ သုခဝေဒနံ—သုခဝေဒနာကို၊ ထပေတ္ဝာ-ထား၍၊ တံ သမ္မယုတ္တော - ထို သုခဝေဒနာနှင့် တကွ အညီအမျှ၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော - သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ)၊ဣမေ ဓမ္မာ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ။ [၉၉၃ တိုင်အောင် ပုဒ်ထူးမရှိ။]

၉၉၄။ ကတမေဓမ္မာ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ၊သာသဝါ-အာသဝေါတရားတို့နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော-သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ကမ္မဿကံ၏၊ ဝါ—ကံကို၊ကတတ္တာ - ပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဝတ္တံ - သော)ယဉ္စရူပံ—အကြင်ရုပ်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေဓမ္မာ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယာ။

၉၉၅။ သာသဝါ၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော - သည်ဌင်း၊ (အဲတ္ထိ)၊ ကိရိယာ၊ပေ၊နစ ကမ္မဝိပါကာ—နှင်သော၊ ယေစ ဓမ္မာ-တို့သည်လည်း၊(အတ္ထိ)၊ ကမ္မဿ၏၊ ဝါ-ကို၊ နကတတ္တာ-မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယဉ္စရူပံ(အတ္ထိ)၊ပေ။

၉၉၆။ အပရိယာပန္နာ — ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ အကျုံးမဝင်ကုန်သော။ မဂ္ဂါစ—မင်္ဂါတို့သည်ဌင်း- မဂ္ဂဖလာနိစ—မင်္ဂါ၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်တို့သည်ဌင်း၊ အသန်္ခတာ—သော၊ ဓာတုစ-သည်ဌင်း၊(အတ္ထိ)၊ပေ။

၉၉၇။ တဒေကဋ္ဌာ — ထိုလောဘ စသည်တို့နှင့်တကွ တခုတည်းသော စိတ်၌တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ — တို့သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊....ဤမျှသာထူး၏။ [၉၉၀,၉၉၉ တို့၌ အထူးမရှိ။]

၁၀၀၀။ သဝိတက္ကသဝိစာရဘူမိယံ — ဝိတက်နှင့်လည်း တကွ ဝိစာရနှင့်လည်း တကွဖြစ်သောဘုံ၌၊ ဝါ — သဝိတက္ကသဝိစာရတရားတို့၏ဖြစ်ရာစိတ်၌၊ ကာမာဝစရေ—ကာမာဝစရစိတ္တုပ္ပါဒ်၌ဌင်း၊....စသည်ပေးပါ။ [၁၀၀၁ မှစ၍ ၁၀၀၆ တိုင်အောင် မထူးပါ။]

၁၀၀၇။ တတ္ထ-ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ,ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသတို့တွင်၊ ကတမာ - အဘယ်သဘောသည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိနည်း၊ ဝါ—ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိမည်သနည်း၊ ဝါ—မိမိကိုယ်တိုင်ပင် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ၅ပါး အပေါင်း၌ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိမည်သနည်း၊ကုဓ-ဤလောက၌၊ အဿုတဝါ-ကြားနာအပ်ပြီးသော အာဂမအဓိဂမ မရှိသော၊ အရိယာနံ-ဘုရား,ပစ္စေကာ ဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓံသာဝကဖြစ်တော်မူကြသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အဒဿာဝီ—ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ဖူးမြင်လေ့မရှိသော၊ ဝါ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ဖူးမြင်မှု၌ဂရုပြုခြင်းမရှိသော၊

အရိယဓမ္မဿ – အရိယာတို့၏ သတိပဋ္ဌာန်စသောတရား၌၊ အကောဝိဒေါ–မကျွမ်းကျင်သော၊ အရိယဓမ္မေ–အရိယာတို့၏ သတိပဋ္ဌာန် စသော တရား၌၊ အဝိနီတော–ဆုံးမအပ်ပြီးသူမဟုတ်သော၊ သပ္ပုရိသာနံ–သူတော်ကောင်းတို့ကို၊ ဝါ–ဘုရားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အရိယာသာဝကတို့သည် ချီးမွမ်းအပ်သောယောကျ်ားတို့ကို၊ အဒဿာဝီ–သော၊ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ–သူတော်ကောင်းတို့၏ သတိပဋ္ဌာန် စသော တရား၌၊ အကောဝိဒေါ–သော၊ သပ္ပုရိသဓမ္မေ–၌၊ အဝိနီတော–သော၊ ပုထုဇ္ဇနော–ပုထုဇဉ်သည်။ ဝါ–များစွာသော ကိလေသာတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သော သတ္တဝါသည်၊ ဝါ–များစွာသော လူတို့၌ အတွင်းဝင်သော သတ္တဝါသည်၊ ဝါ–အရိယာတို့မှ သီးခြားဖြစ်သောသတ္တဝါသည်။....

(က) ရူပံ–ရူပက္ခန္ဓာကို၊ အတ္တတော–အတ္တ၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ–အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿတိ–အဖန်ဖန်ရှု၏၊ ဝါ–တနည်း၊ အတ္တာနံ–နာမ်ဖြစ်သော အတ္တကို၊ ရူပဝန္တံ–ရုပ်ရှိ၏ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ–၏၊ ဝါ–တနည်း၊ အတ္တနိ–နာမ်ဖြစ်သော အတ္တ၌၊ ရူပံ–ရုပ်ကို၊သမနုပဿတိ–၏၊ ဝါ–တနည်း၊ ရူပသ္မိံ–ရုပ်၌၊ အတ္တာနံ–နာမ်ဖြစ်သော အတ္တကို၊ သမနုပဿတိ–၏။

(ခ) ဝေဒနံ–ဝေဒနာကို၊ အတ္တတော–အဘူးဖြင့်၊ ဝါ–ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ–၏၊ ဝါ–တနည်း၊ အတ္တာနံ–သညာသင်္ခါရ, ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တကို၊ ဝေဒနာဝန္တံ–ဝေဒနာရှိ၏ဟူ၍၊သမနုပဿတိ–၏၊ဝါ–တနည်း၊ အတ္တနိ–သညာသင်္ခါရ, ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သော အတ္တ၌၊ ဝေဒနံ–ဝေဒနာကို၊ သမနုပဿတိ–၏၊ ဝါ–တနည်း၊ ဝေဒနာယ–ဝေဒနာ၌၊ အတ္တာနံ–သညာသင်္ခါရ,ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သော အတ္တကို၊ သမနုပဿတိ-၏။

(ဂ) သညံ–သညာကို၊ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ဝါ-တနည်း၊ အတ္တာနံ–ဝေဒနာသင်္ခါရ, ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တကို၊ သညာဝန္တံ-သညာရှိ၏ဟူ၍၊ အမနုပဿတိ၊ အတ္တနိ-ဝေဒနာသင်္ခါရ,ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တ၌၊ သညံ-သညာကို၊ သမနုပဿတိ၊ဝါ–တနည်း၊ သညာယ–၌၊ အတ္တာနံ-ဝေဒနာသင်္ခါရ, ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တကို၊ သမနုပဿတိ။

(ဃ) သင်္ခါရေ-ဖဿ စေတနာစသော သင်္ခါရတို့ကို၊ အတ္တတော သမနုပဿတိ၊ ဝါ–တနည်း၊ အတ္တာနံ–ဝေဒနာ သညာ,ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သော အတ္တကို၊ သင်္ခါရဝန္တံ-သင်္ခါရရှိ၏ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ၊ ဝါ–တနည်း၊ အတ္တနိ–ဝေဒနာသညာ, ဝိညာဏနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သော အတ္တ၌၊ သင်္ခါရေ–ဖဿ စေတနာ စသော သင်္ခါရတို့ကို၊ သမနုပဿတိ၊ ဝါ-

တနည်း၊ သခ်ါဓရသု–ဖဿစေတနာစသော သခ်ါရတို့၌၊ အတ္တာနံ-ဝေဒနာသညာ,ဝိညာဏာနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တကို၊ သမနုပဿတိ။

(ဂ) ဝိညာဏံ - ဝိညာဉ်ကို၊ အတ္တဒးကာ သမနုပဿတိ၊ ဝါ - တနည်း၊ အတ္တာနံ–ဒဝဒနာသညာ, သခ်ါရနှင့်, ရူပဒဆုပြန်, ၄ တန်သော အတ္တာကို၊ ဝိညာဏဝန္တံ-ဝိညာဉ်ရှိ၏ဟူ၍၊ သမနုပဿတိ၊ ဝါ-တနည်း၊ အတ္တာနံ–ဝေဒနာသညာ, သခ်ါရနှင့်,ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တာ၌၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်ကို၊ သမနုပဿတိ၊ ဝါ-တနည်း၊ ဝိညာဏသို့-၌၊ အတ္တာနံ–ဒဝဒနာ သညာ, သခ်ါရနှင့်, ရူပရောပြန်, ၄ တန်သောအတ္တာကို၊ သမနုပဿတိ၊ [ခန္ဓာ ၅ပါးဌဲ့ တပါးလျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌ၄ပါးစီရှိသောကြောင့်အားလုံးပေါင်းလျှင်သက္ကာယဒိဋ္ဌ ၂၀ ဖြစ်သည်။]....ဧဝရူပါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ယာဒိဋ္ဌ - အကြင် ဒိဋ္ဌိသည် (အတ္ထိ)၊ အယံဒိဋ္ဌ-ဤဒိဋ္ဌကို၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌ–သက္ကာယဒိဋ္ဌဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ယံ ဒိဋ္ဌိဂတံ - အကြင် မိစ္ဆာအယူသည်၊ (အတ္ထိ)၊အံယံ သက္ကာယဒိဋ္ဌ ဝုစ္စတိ၊ [ဤသို့ စသည်ဖြင့်ပေးပါ၊ ဒိဋ္ဌိဂဟုနံ စသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို အကုသလာဓမ္မာ၏ ပဒဘာဇနီ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

၁၀၀၈။ တတ္ထ ကတမာ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သတ္ထရိ–မြတ်စွာဘုရား၌၊ ကခ်ံဘိ–ယုံမှား၏၊ ဝိစိကိစ္ဆတိ-တွေးတော၏၊ ဝါ-စူးစမ်းဆင်ခြင်လသော်မဆုံးဖြတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်း၏၊ ဓမ္မေ - မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်, ဓမ္မကွန်ဟု, ဆယ်တန်သောတရားတော်၌၊ ကခ်ံဘိ၊ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ သံဃေ-အရိယာသံဃာတော်၌၊ ကခ်ံတိ ဝိစိ.ကိစ္ဆတိ၊ သိက္ခာယ-အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ,အဓိပညာ, ၃ ဖြာသော သိက္ခာ၌၊ ၊ပေ၊ ပုဗ္ဗန္တေ–ရှေးအတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်အဘို့၌၊ပေ၊ အပရန္တေ–နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်အဘို့၌၊ပေ၊ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ–ရှေးအတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်အဘို့, နောက်အနာဂတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအာယတနဓာတ်အဘို့၌၊ ပေ၊ ဣဒပစ္စယတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေ - ဤသခ်ါရ စသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းတရား, အကြောင်းကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သခ်ါရစသောအကျိုးတရားဟူကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-အကြောင်းအကျိုးတရားတို့၌၊ ကခ်ံတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ၊ [ဧဝရူပါ ကခ်ံစသည်ကို အကုသလာဓမ္မာ ပဒဘာဇနီ, ဝိစိကိစ္ဆာ နိဒ္ဒေသအဲဘိုင်း သိပါ။]

၁၀၀၉။ ဘတ္ထ-ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသတို့တွင် က်ဘးမှာ–ဘာယ်သည်၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသော-မည်သနည်း၊ ဣတော - ဤသာသနာတော်မှ၊ ဗဟိဒ္ဓါ–အပ၌၊ ဂါ–အာပြစ်ကုန်သော၊ သမဏာပြာဟ္မဏာနံ–သမဏပြာဟ္မဏအမည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (“ယာ ဒိဋ္ဌိ” စသည်တို့၌စပ်၊) သီဓလန–နွားတို့၏အဓလ့အစရှိသော အလေ့ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိ-ကိလေသာမှစင်ကြယ်

ခြင်းသည်၊ ဝါ-ဒေ-မြတ်ဆုံးစင်ကြယ်ခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝတေန-နွားတို့၏အကျင့်အစရှိသောအကျင့်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိ(ဟောတိ)၊ သီလဗ္ဗတေန—နွားတို့၏အလေ့, နွားတို့၏ အကျင့်အစရှိသော အလေ့အကျင့်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဧဝရူပါ—ဤသို့ဘဝေါရှိသော၊ ယာ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပေးပါ။

၁၀၁၀။ တီဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိသံယောဇနာနိ-ဤသံယောဇဉ်တို့သည်ဌင်း၊ တဒေကဋ္ဌာ—ထိုသံယောဇဉ်တို့နှင့်တကွ ပယ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ—ကိလေသာတို့သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ-နှ၏၊) တံ သမ္ပယုတ္တော—ထိုကိလေသာတို့နှင့်၊ ပေ၊ သော၊ ဝေဒနက္ခန္ဓော၊ ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော-သည်ဌင်း၊ အတ္ထိ၊ တံ သမုဋ္ဌာနံ — ထို ကိလေသာဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော၊ ကာယကမ္မံ၊ ပေ၊ မနောကမ္မံ အတ္ထိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ။

၁၀၁၁။ အဝသေသော—၃ပါးသောသံယောဇဉ်,တဒေကဋ္ဌ ကိလေသာတို့မဟုတ်ကြောင်းသော၊ ပေ၊ တဒေကဋ္ဌော-ထိုလောဘ, ဒေါသ, မောဟ တို့နှင့် အတူတကွ သမ္ပယောဂ, ပဟာနအားဖြင့် တခုတည်းသောစိတ်, တဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်ကုန်သော၊ ကိလေသာစ—ကိလေသာတို့သည်ဌင်း၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗာ။

၁၀၁၂။ ကုသလာဗျာကတာ—ကုသိုလ်အဗျာကတဖြစ်ကုန်သော၊ စာမာဝစရာ—ကုန်သော၊ ပေ၊ အပရိယာပန္နာ—ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-(အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ဣမေ၊ ပေ၊ နေဝဒဿနေန နဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ၊ [ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဟေတုကတိက် အနက်လွှယ်ပြီ။]

၁၀၂၃။ ကတမေ ဓမ္မာ သေက္ခာ၊ အပရိယာပန္နာ-ကုန်သော်၊ စတ္တာရော မဂ္ဂါ—တို့သည်ဌင်း၊ ဟေဋ္ဌိမာနိ တီဏိ,သာမညဖလာနိစ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်တို့သည်ဌင်း, ပေးပါ။]

၁၀၂၄။ ကတမေ ဓမ္မာ အသေက္ခာ၊ ဥပရိဋ္ဌိမံ—အထက်ဆုံး၌ တည်သော ရဟန္တာဘွဲ့ဖြစ်သော၊ အရဟတ္တဖလံ—အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ အတ္ထိ၊ [“ဥပရိမံ” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။ “အဃက်ဘွဲ့ဖြစ်သော” ဟု ပေး။]

၁၀၃၅။ ကတမေ ဓမ္မာ မိစ္ဆတ္တနိယတာ၊ ပဥ္စ၅-ပါးကုန်သော၊ အာနန္တရိကာနိ—စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုးဘွဲ့ ယှဉ်ကုန်သော၊ ဝါ—အကျိုးပေးဘို့ရန် အနွန်ရာယ်မရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ—ကံတို့သည်ဌင်း၊ နိယတာ—မြဲသော၊ ယာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ—သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ—နှ၏၊) ဣမေ ဓမ္မာ—ဤတရားတို့သည်၊ မိစ္ဆတ္တနိယတာ—မိစ္ဆတ္တနိယတ တရားတို့တည်း။

၁၀၃၉။ ကတမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ၊ (က) အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ-အရိယာမဂ်နှင့်ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊မဂ္ဂင်္ဂါနိ-မဂ္ဂင်တို့ကို၊ တပေတွာ-ထား၍၊ တံသမ္မယုတ္တော-ထိုမဂ္ဂင်တို့နှင့်ယှဉ်သော၊ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ၊ (ခ) အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ-၏၊သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ မဂ္ဂေါစေဝ-မဂ္ဂင်ဂပါးတွင် ပါဝင်သောကြောင့် မဂ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဟေတုစ - အဲ့မောဟ ဟိတ်လည်း ဟုတ်၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ-သမ္မာဒိဋ္ဌိကို၊ တပေတွာ-ထား၍၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ၊ (ဂ) အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ-၏၊ အလောဘော-အလောဘသည်ဌင်း၊ အဒေါသော - သည်ဌင်း၊ အမောဟော- သည်ဌင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ မဂ္ဂဟေတူ-မဂ်၌ဖြစ်သော ဟိတ်တို့တည်း၊တံသမ္မယုတ္တော-ထိုဟိတ်တို့နှင့်၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုကာ။

၁၀၄၀။ (က) အရိယမဂ္ဂံ - အရိယာမဂ်ကို၊ အဓိပတိံ - အာရုံမဏာဓိပတိကို၊စာရိတွာ-ပြု၍၊ စိတ္တ စေတသိကာ-စိတ် စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ဣမေဓမ္မာမဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ်ဟူသောအာရုံမဏာဓိပတိရှိသော တရားတို့တည်း။.... (ခ) အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝီမံသာဓိပတေယျံ-ဝီမံသာဓိပတိမူလာသော၊မဂ္ဂံ-မဂ်ကို၊ ဘာဝယန္တဿ-ဖြစ်စေလသော်၊ ဝီမံသံ-ဝီမံသာကို၊ ထပေတွာ-၍၊ပေ၊ ဣမေဓမ္မာ မဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ်ဟူသော သဟဇာတာဓိပတိရှိသော တရားတို့တည်း၊ [ဝီမံသနေရာ၌ ဝီရိတသွင်း၍လည်း မဂ္ဂါဓိပတိရနိုင်၏၊ ဆန္ဒ စိတ္တ သွင်း၍ကား မရနိုင်။]

၁၀၄၁။ ကတမေ ဓမ္မာဥပ္ပန္နာ၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ပေါက်ဖွားကုန်သော၊ ဘူတာ-အထည်ကိုယ် သဘောအားဖြင့် ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်သော၊ သဉ္ဇာတာ-အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော် ပေါက်ဖွားကုန်သော၊ နိဗ္ဗတ္တာ-အထည်ကိုယ် သဘောအားဖြင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ-ကုန်သော၊ [အဘိ အနက် မရှိ၊] ပါတုဘူတာ-အထည်ကိုယ် သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပ္ပန္နာ-အဲတိတ်တရား၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ တည်ကုန်သော၊ သမုပ္ပန္နာ-ကုန်သော၊ [သံ အနက်မရှိ၊] ဥဋ္ဌိတာ-အတိတ်တရား၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ တည်ကုန်သော၊ သမုဋ္ဌိတာ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံစသော အကြောင်းတို့နှင့် ပေါင်းမိလသော် အတိတ်တရား၏ ဘင်ခဏမှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ တည်ကုန်သော၊ ဥပ္ပန္နာ-ဥပ္ပန္နတို့သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍)၊ဥပ္ပန္နံသေန-ဥပ္ပန္နအာဘို့အစုဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူရေတွက်အပ်ကုန်သော၊ ရူပံ-ရုပ်လည်းဖြစ်သော၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ရူပါဟုမူကဲ့ရှိ၏၊] ဝေဒနာ-ဝေဒနာလည်းဖြစ်သော၊ပေ၊ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရတို့လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်လည်းဖြစ်

သော၊ ယေဓမ္မာ-အကြင် တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ – နှ်၏၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပန္နာ၊ [အနုပ္ပန္နံဝဋ္ဋ ဒု – ၏ ပဋိသေဓအနာဂက်သာ ထူးသည်၊ "အဇာတာ-မဖြစ်ကုန်သော၊ပေ၊အနုပ္ပန္နာ–ဥပ္ပန္နမဟုတ်ကုန်သော" စသည်ဖြင့်ပေးပါ။]

၁၀၄၄။ ကတမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒိနော၊ ကုသလာ ကုသလာနံ – ကုသိုလ်အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝိပက္ကဝိပါကာနံ-မရင့်ကျက်သေးသောအကျိုးရှိကုန်သော၊ ဝါ-အကျိုးမပေးရကုန်သေးသော၊ ဓမ္မာနံ–တရားတို့၏၊ပေ၊ဝိညာဏက္ခန္ဓော - သည်ဌင်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝါ–ကို ၊ကတတ္တာ–ကြောင့်၊ (ပဝတ္တံ)ယဉ္စ ရူပံ-အကြင်ရုပ်သည်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ဖြစ်လတ့ံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပါဒိနော။

၁၀၄၄။ ကတမေ ဓမ္မာ အတီတာ၊ အတီတာ-ခဏတ္တယကို လွန်ပြီးကုန်သော၊ နိရုဒ္ဓါ–ချုပ်ပြီးကုန်သော၊ ဝိဂတာ-မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သော၊ ဝါ–ကင်းပြီးကုန်သော၊ ဝိပရိဏာတာ–ဖောက်ပြန်ပြီးကုန်သော၊ အတ္ထင်္ဂတာ–ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ပြီးကုန်သော၊ အဘ္ဘတ္ထင်္ဂတာ-ကုန်သော၊[အဘိအနက်မရှိ၊] ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ–ဖြစ်ပြီး၍၊ဝိဂတာ-ကင်းပြီးကုန်သော၊ အတီတာ–အတိတ်တို့သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊)အတီတံသေန-အတိတ်အဘို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟီတာ - သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊ ရူပံ၊ပေ၊ဝိညာဏံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အတီတာ။ [အနာဂတာ, ပစ္စုပ္ပန္နာတို့၌ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပန္နာ ပုဒ်အတိုင်းသိပါ။]

၁၀၅၀။ ကတမေ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တာ၊တေသံတေသံ သတ္တာနံ-ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏၊ အဇ္ဈတ္တာ-မိမိ သန္တာန်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စတ္တံ – မိမိကို စွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ နိယတာ-မိမိကိုမှီ၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-မိမိ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဋိပုဂ္ဂလိကာ-အသီးအသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ဥပါဒိန္နဲာ–ငါ၏ဥစ္စာဟု စွဲမြဲစွာ ယူအပ်ကုန်သော၊ ရူပံ–ရုပ်လည်းဖြစ်သော၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ အဇ္ဈတ္တာ-အဇ္ဈတ္တတရားတို့တည်း၊ [ဗဟိဒ္ဓါအရလည်းနည်းတူ၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါအရ၌ "တဒုဘယံ–ထိုနှစ်ပါးစုံသော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓတရားသည်၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣမေ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓါ။]

၁၀၅၃။ "အဇ္ဈတ္တ ဓမ္မေ" ဟု စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ အဇ္ဈတ္တံပုဒ်က အဗျယီဘာဝ သမာသ်ဖြစ်သောကြောင့် "အဇ္ဈတ္တံ ဓမ္မေ" ဟုလည်းရှိနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ "အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ–တရားတို့ကို၊" ဟုလည်းပေးပါ။....၁၀၅၄။ သနိဒဿန သပ္ပဋိဃတိက်၌လည်း လွယ်ပြီ။

တိကံ–တိက်သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ–ပြီ။)

ဒုကနိဂ္ဂဟ, ဟေတုဂေါစ္ဆက

၁၀၅၉။ ကတမေ ဓမ္မာ ဓေတုတ္တာ၊ ကုသလဟေတူ-ကုသိုလ်ဟိတ်တို့သည်၊ တဒ္ဓေယျာ-၃ပါးတို့တည်း၊ပေ၊ ကာမာဝစရဓေတုတူ-ကာမာဝစရဟိတ်တို့သည်၊ နဝ-၉ပါးတို့တည်း၊ အာရုပ္ပါပန္နဟေတူ-ဝဋ်ဒုက္ခ၌ အာကျုံးမဝင်ကုန်သော လောကုတ္တရာ ဟိတ်တို့သည်; ဆ-ခြောက်ပါးတို့တည်း၊ပေ။

၁၀၆၂။ ["အဒေါသော အဒုဿနာ အဒုဿိတတ္တံ" တို့၏ အနက်ကို ကာမာဝစရကုသိုလ် အဒေါသနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ]ယာမေတ္တံ-အကြင် ချစ်ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ယာ မေတ္တာယနာ-အကြင် မေတ္တာ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ မေတ္တာယိတတ္တံ-အကြင်မေတ္တာဖြင့် ဖြစ်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ အနုဒါ - အကြင် အဖန်ဖန် စောင့်ရှောက်တတ်သော သဘောသည်၊('အတ္ထိ၊) [ဒဒ္ဒေးဓာတ်ဖြင့် "အနုဒ္ဒါ" ဟုလည်းရှိ၏။] ယာ အနုဒါယနာ-အကြင် အဖန်ဖန်စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ယံ အနုဒါယိဘတ္တံ-အကြင်အဖန်ဖန်စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊ယာဟိရတသိတာ-အကြင် သူဘပါး၏စီးပွားကို ရှာလေ့ရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊ယာအနုကမ္ပာ-အကြင်လျော့စဉ်ာတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောသည်၊ ဝါ-သနားတတ်သော သဘောသည် (အတ္ထိ)၊ယောအပ္ပဋိဃာတော-အကြင် ပဋိဃာတ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောသည် (အတ္ထိ)၊ယောအပ္ပဋိဃဋ္ဌော-အကြင် ကောဓဒုက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် သဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊အဒေါသော-အခဒါသဟူသော၊ ယံကုသလမူလံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊(အတ္ထိ)၊အယံဝုစ္စတိ အဒေါသော။

၁၀၆၃။ တတ္ထ ကတမော အမောဟော၊ ဒုက္ခ-ဒုက္ခဲသစ္စာဌ်၊ ညာဏံ-သိတတ်သော ဉာဏ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ဒုက္ခသမုဒယေ-ကြင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာဌ်၊ ဉာဏံ-သည်(အတ္ထိ)၊ ဒုက္ခနိရောဓေ-ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသစ္စာဌ်၊ ဉာဏံ (အတ္ထိ)၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ-ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါယ-အကျင့်ဟူသော မဂ္ဂသစ္စာဌ်၊ ဉာဏံ(အတ္ထိ)။ [ပုဗ္ဗဒန္တဉာဏံ စသည်တို့၏ အနက်ကို တိကနိဒ္ဒေသ, ဝိစိကိစ္ဆာ နိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ယာ ဧဝရူပါ ပညာစသည်တို့၏ အနက်ကို ပဌမကာမာဝစရကုသိုလ် သမ္မာဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ။] အယံ ဝုစ္စတိ အမောဟော၊ ဣမေ တယော ကုသလဟေတူ။

၁၀၆၄။ တတ္ထ-ထိုဓလောဘ ဓေါသ မောဟတို့တွင်၊ ကတမော-သည်၊ လောဘော-နည်း။ယော ရာဂဂါ-အကြင်တပ်မက်ခြင်းသဘောသည်၊(အတ္ထိ)၊ [နောက်၌လည်းပုဒ်တိုင်းလိုက်ပါ။] ယောသာရာဂဂါ-အကြင်လွန်စွာတပ်မက်

ခြင်းသဘောသည်၊ယောအနုနယော-အကြင်အာရုံတို့၌သတ္တဝါတို့ကိုအဖန်ဖန် ဆောင်တတ်သောသဘောသည်၊ယောအနုရောဓော-အကြင်လိုလားတတ် ချစ်ခင်တတ်သောသဘောသည်၊ ယာနန္ဒီ-အကြင်ဘဝ၌ နှစ်သက်ကြောင်းတရား သည်၊ ဝါ-အကြင်ဘဝ၌နှစ်သက်တတ်သောတရားလည်၊ ယောနန္ဒီရာဂေါ-အကြင် နှစ်သက်တတ်, တပ်မက်တတ်သောဘရားသည်၊ စိတ္တဿ-၏၊ ယော သာယာဂေါ-အကြင်လွန်စွာတပ်မက်ဘတ်ခသော သဘောသည်၊ ယာဇ္ဈာ-အကြင် ရူပါရုံ စသည်ကို လိုလားကြောင်းတရားသည်၊ ယာမုစ္ဆာ-အကြင် တွေဝေကြောင်းတရားသည်၊ ယံ အဇ္ဈောသာနံ-အကြင် မျိုချိပြီးဆုံးကြောင်း တရားသည်၊ ယောဂေဓော-အကြင်မက်မောကြောင်း လောဘသည်၊ ယော ပလိဂေဓော-အကြင် ထက်ဝန်းကျင် လွန်စွာ မက်မောတတ်သော လောဘ သည်၊ ယောသင်္ကေါ-အကြင်အာရုံတို့၌ ကပ်ငြိကြောင်းလောဘသည်၊ ဝါ-ကပ်ငြိတတ်(ဆွဲချိတ်တတ်)သောလောဘသည်၊ယောပကော-အကြင်ညှန်ကုံသို့ နှစ်မြှုပ်တတ်သောလောဘသည်၊ ယာ ဇေဝ-အကြင် ထိုထိုဘဝသို့ ဆွဲငင်တတ် သော တရားသည်၊ ယာ မာယာ-အကြင်လှည့်ပတ်တတ်သော တရားသည်။

ယာဇနိကာ-အကြင် ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ သတ္တဝါတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သော တရား သည်၊ ယာ သဥ္ဇနနီ-အကြင် ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ သတ္တဝါတို့ကို ဒုက္ခနှင့် ယှဉ်စေ လျက်ဖြစ်စေတတ်သောတရားသည်၊ ယာသိဗ္ဗနီ-အကြင်ဝဋ္ဋဆင်းရဲ၌ သတ္တဝါ တို့ကို စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် ချုပ်စပ်တတ်သောတရားသည်၊ ယာဇာလိနီ-အကြင် များပြားဘိတုံ့, အာရုံတည်းဟူသော ပိုက်ကွန်ရှိသော တရားသည်၊ ယာ သရိတာ-အကြင်လျင်မြန်သော ရေအယဉ်ရှိသော မြစ်နှင့်တူသောတရား သည်၊ ဝါ-စိုစွတ်သောတရားသည်၊ ယာ ဝိသတ္တိကာ-အကြင်ကျယ်ပြန့်သော တရားသည်၊ ဝါ-အာရုံတို့၌ အထူးထူးအပြားပြား သွားတတ်သော တရား သည်၊ ဝါ-သတ္တဝါတို့ကို ခွတ်ယှင်းစေတတ်သောတရားသည်၊ဝါ-အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် နေကွမသို့ ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းမှ စိတ်ကို ရုပ်သိမ်းထားတတ်, ချုံးထားတတ်သောတရားသည်၊ ဝါ-ဒုက္ခသို့ဆောင်တတ်သော တရားသည်၊ ဝါ-ဒုက္ခ၏အကြောင်းရင်းဖြစ်သော တရားသည်၊ ဝါ-ဒုက္ခဝေဒနာဟူသော

အနုနယ စသည်။ ။ဝိသယေသု သတ္တာနံ အနုနယနသော အနုနယော၊အနုရုဇ္ဈတိတိ အနုရောဓော၊ ကာမေတိတိ အတ္ထော၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘဝေ သတ္တာ ဇတာယန္တိ, သယံ ဝါ နန္ဒတိတိ နန္ဒီ၊ ဂဒ္ဓန္တိ တောယ အာရမဏာနီတိ ဂဒ္ဓာ၊အာကဍ္ဎန ဝသေန ဇော။

ဝိသတ္တိကာ။ ။ဝိသတာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ဝိသဋ္ဌာတိ ဝိသဋ္ဌိကာ၊ ဝိသံဝါဒိကာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသံဟရတီတိ ဝိသဟိကာ၊ဝိသမူလာတိ ဝိသတ္တိကာ၊ ဝိသပရိဘောဂါတိ ဝိသတ္တိကာ။

အကြောင်းရင်းရှိသောတဏှာသည်၊ ဝါ-ဒုက္ခဟူသော အကျိုးရှိသောတဏှာသည်၊ဝါ-ရူပါရုံစသောအာရုံတို့သို့ဆောင်ခြင်းရှိသောတဏှာသည်၊ (အတ္ထိ)။

ယံ သုတ္တံ-အကြင်လိပ်၏နောက်သို့လိုက်သော ကြိုးငယ်နှင့်ဟူသောသဘောသည်၊ ယာဝိဿဋ္ဌာ-အကြင်ရူပါရုံစသည်တို့၌ ပြန့်ကျယ်သောတဏှာသည်၊ယာအာယူဟိနီ - အကြင် ထိုထိုအာရုံကိုရဘို့ရာ သတ္တဝါတို့ကို အားထုတ်စေတတ်သော တဏှာသည်၊ ယာ ဒုတိယာ-အကြင် ၂ ယောက်မြောက် အဖေါ်နှင့်တူသောတဏှာသည်၊ ယာ ပဏိဓိ-အကြင်အာရုံသို့ ရှေးရှုသားတတ်, တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်၊ ယာ ဘဝနေတ္တိ-အကြင် ဘဝသို့ ဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော တဏှာကြိုးသည်၊ ယံ ဝနံ - အကြင် ထိုထိုအာရုံသို့ ကပ်တတ်သော လောဘသည်၊ ဝါ-အကြင် တောင့်တတတ်သောတဏှာသည်၊ ဝါ-အကြင် တောနှင့်တူသောတဏှာသည်၊ ယော ဝနထေ-အကြင်ကြီးစွာသော တောရှုပ်နှင့်တူသော တဏှာသည်၊ ယော သန္ထဝေါ-အကြင် ကောင်းစွာ ချီးမွမ်းတတ် (ပေါင်းသင်းတတ်) သော တဏှာသည်၊ ယော သိနေဟော-အကြင်ချစ်တတ်သော တဏှာသည်၊ ယာ အပေက္ခာ-အကြင်ရှုငဲ့တတ်သောတဏှာသည်၊ ယော ပဋိဗန္ဓု-အကြင် အသီးအသီး အာရုံ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော တဏှာသည်၊ ဝါ-အသီးအခြား ဆွမျိုးဖြစ်သောတဏှာသည်၊ ယာ အာသာ-အကြင်အာရုံတို့သို့ ပြန့်နှံ့တတ်သောတဏှာသည်၊ ဝါ-အကြင်အာရုံတို့ကို ခံစားတတ်သောတဏှာသည်၊ ယာ အာသိသနာ-အကြင် လိုချင်တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်၊ ယံ အာသိသိတ္တံ-အကြင်လိုချင် တောင့်တတတ်သောစိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)။

ယာ ရူပါသာ- အကြင်ရူပါရုံ၌ လိုချင်တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်၊ပေ၊ယာ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာသာ-အကြင် ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ လိုချင် တောင့်တတတ်သော တဏှာသည်၊ ယာ လာဘာသာ-အကြင်ပရိက္ခရာ လာဘ်တို့၌ လိုချင် တောင့်တတတ်သောတဏှာသည်၊ ယာ ဓနာသာ-အကြင်ဥစ္စာ၌၊ ပေ၊ ယာ ပုတ္တာသာ-အကြင် သားသို့၌၊ပေ၊ ယာ ဇီဝိတာသာ-အကြင်အသက်၌၊ ပေ၊ ယာဇပ္ပါ-အကြင်သတ္တဝါတို့ကို ပြောဆိုစေတတ်သေးတဏှာသည်၊ ယာ ပဇပ္ပါ-အကြင် ပြောဆိုစေတတ်သောတဏှာသည်၊ [ပအနက်မရှိ၊]ယာအဘိဇပ္ပါ-သည်၊[အဘိအနက်မရှိ၊] ဇပ္ပါ-ဇပ္ပါ ဟူသော၊ ယာဇပ္ပနာ-အကြင် ပြောဆိုစေခြင်းသည်၊

သုတ္တံစသည်။ ။ကုမ္မာနုဗန္ဓသုတ္တာကံ ဝိယာတိ သုတ္တံ၊ ရူပါဒိသု ဝိတ္ထတဋ္ဌေန ဝိသဋ္ဌာ၊ တဿ တဿ ပဋိလာဘတ္ထာယ သတ္တေ အာယူဟာပေတီတိ အာယူဟိနီ၊ သဟာယဋ္ဌေန ဒုတိယာ၊ တံတံ အာရမ္မဏံ ဝနတိ ဘဇတိ အင်္လိယတီတိ ဝနံ၊ ဝနတိ ယာစတီတိ ဝါ ဝနံ၊ ဝနံဝိယာတိ ဝနံ၊ အာရမ္မဏာနံ အသနတော အာသာ။

ယံ ဇပ္ပိတတ္တံ–အကြင် ပြောဆိုတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယံ လောလုပ္ပံ–အကြင်အာရုံ၌ ဆွဲငင်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာလောလုပ္ပါယနာ–အကြင် အာရုံ၌ဆွဲငင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယံ လောလုပ္ပါယိတတ္တံ – အကြင်လောလုပ္ပဖြင့်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ ပုစ္ဆဉ္ဇ္ဇကတာ – အကြင် အမြီးကို လှုပ်ပြခြင်းရှိသောခွေးနှင့်တူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ဝါ-အမြီးနှံ့သောခွေးနှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ [“ယာပုစ္ဆိဉ္ဇကတာ–အကြင်အမြီးနှံ့သောခွေးနှင့်တူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်”ဟုလည်း ရှိ၏၊]ယာ သာခုကမျတာ-အကြင် အဓကောင်းကို အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)။

ယော အဓမ္မရာဂေါ-အကြင် မတရားသောရာဂသည်၊ဝါ-အကြင်မတရားသဖြင့် ဖြစ်သောရာဂသည်၊ ယော ဝိသမလောဘော – အကြင် မညီမမျှသောလောဘသည်၊ ယာ နိကန္တီ – အကြင်အာရုံတို့ကို လိုလားနှစ်သက်တတ်သောတဏှာသည်၊ ယာ နိကာမနာ – အကြင်လိုလားနှစ်သက်ခြင်းသည်၊ ယာ ပတ္ထနာ-အကြင်တောင့်တခြင်းသည်၊ယာ ပိဟနာ-အကြင် ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်းသည်၊ ယာ သမ္ပတ္ထနာ – အကြင် လွန်စွာတောင့်တခြင်းသည်၊ ယာ ကဗာမတဏှာ–အကြင် ကာမဂုဏ်တို့၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာသည်၊ ယာ ဘဝတဏှာ–အကြင် ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌ တပ်မက်တတ်သောတဏှာသည်၊ ယာဝိဘဝတဏှာ-အကြင် ဥစ္ဆေဒဟူသောဝိဘဝ၌ တပ်မက်တတ်သောတဏှာသည်၊ယာ ရူပတဏှာ- အကြင် ရူပဘဝ၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာသည်၊ ယာ အရူပတဏှာ – အကြင် အရူပဘဝ၌ တပ်မှက်တတ်သော တဏှာသည်၊ ယာနိရောဓတဏှာ–အကြင် ဘဝ၏ချုပ်ခြင်း၌ဖြစ်သော တဏှာသည်၊ ယာ ရူပတဏှာ–အကြင် ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော တဏှာသည်၊ပေ၊ ယာ ဓမ္မတဏှာ – အဲ့ကြင်ဓမ္မာရုံ၌ဖြစ်သောတဏှာသည်၊(အတ္ထိ)။

ယောသြဿော- အကြင် သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နှစ်မြုပ်တတ်သောလောဘသည်၊ ယော ယောဂေါ- အကြင်သတ္တဝါတို့ကို ဂဋ်ဆင်းရဲ၌ယှဉ်စေတတ်သော လောဘသည်၊ ယောဂန္ထော – အကြင်သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ်ဆင်းရဲ၌စုတိ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ဖွဲ့နှောင်တတ်သောလောဘသည်၊ယံ ဥပါဒါနံ-အကြင်

ဇပ္ပါဓသည်။ ။တေမယ္ပါ၊ပေ၊ဝုံ သတ္တော ဇပ္ပါပေတိတိ ဇပ္ပါ၊ဝိသယေ လုပတိ အာကမုတိတိ လောလုပေါ၊ လောလုပဿ ဘာဝေါ လောလုပ္ပံ၊ ပုန္နဉ္ဇိကတာတိ ယာယတဏှာယ လာဘဋ္ဌာနေသု ပုန္ဆိ စာလယမာနာ သုနခါဝိယ ကမ္မမာနာ ဝိစရန္တီ၊ တံ တဿာ ကမ္မနတဏှာယ နာမံ။

အာရုံကိုမြဲစွာယူတတ်သောလောဘသည်၊ ယံ အာဝရဏံ-အကြင်ကုသိုလ်တရား ကိုပိတ်ဆို့တတ်သော လောဘသည်၊ ယံ နီဝရဏံ–အ ကြင် ကုသိုလ်တရားကို တားမြစ်တတ်သော လောဘသည်၊ ယံ ဆဝဒနံ – အကြင် ကုသိုလ်တရားကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော လောဘသည်၊ ယံ ဗန္ဓနံ-အကြင်သတ္တဝါတို့ကိုဝဋ်ဆင်းရဲ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သောလောဘသည်၊ယောဥပက္ကိလေသော-အကြင်စိတ်ကိုကပ်၍ နှိပ်စက်တတ်သော လောဘသည်၊ ယော အနုသယော – အကြင် အစွမ်းသတ္တိ အထူးရှိ၍ အဖန်ဖန်ကိန်းတတ်သော လောဘသည်၊ ယံ ပရိ ယုဋ္ဌာနံ–အကြင် ကုသိုလ်စိတ်ကို လုယူတတ်သောလောဘသည်၊ (အတ္ထိ)။

ယော လတာ-အကြင် ရစ်ပတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နွယ်နှင့်တူသော လောဘသည်၊ယံ ဝေဝိစ္ဆံ-အကြင်အထူးထူးအပြားပြား,များသော ဝတ္ထုတို့ကို အလိုရှိတတ်သော လောဘသည်၊ ယံ ဒုက္ခမူလံ–အကြင် ဝဋ်ဒုက္ခ၏ အခြေ အမြစ်ဖြစ်သော လောဘသည်၊ ယံ ဒုက္ခနိဒါနံ-အကြင်ဝဋ်ဒုက္ခ၏ အကြောင်း ရင်းဖြစ်သောလောဘသည်၊ ယော ဒုက္ခပဘဝေါ–အကြင်ဒုက္ခ၏ စ၍ ဖြစ်ရာ ဖြစ်သောလောဘသည်၊ ယော မာရပါသော - အကြင်မာရ်မင်း၏ကျော့ကွင်း နှင့်တူသော လောဘသည်၊ ယံမာရဗဋိသံ-အကြင်မာရ်မင်း၏ငါးများချိတ်နှင့် တူသော လောဘသည်၊ ယော မာရဝိသယော – အကြင် မာရ်မင်း၏နိုင်ငံဖြစ် သော လောဘသည်၊ ယာတဏှာနဒီ-အကြင် တဏှာတည်းဟူသောမြစ်သည်၊ ဝါ - အကြင်မြစ်နှင့်တူသော တဏှာသည်၊ ယံ တဏှာဇာလံ – အကြင် တဏှာ တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်သည်၊ ဝါ-ပိုက်ကွန်နှင့် တူသော တဏှာသည်၊ ယံ တဏှာဂဒ္ဒုလံ-အကြင်တဏှာတည်းဟူသော တောက်သည်၊ ဝါ-တောက်နှင့် တူသော တဏှာသည်၊ ယော တဏှာသမုဒ္ဒေါ – အကြင် တဏှာတည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာသည်၊ ဝါ-သမုဒ္ဒရာနှင့်တူသော တဏှာသည်၊ယော အဘိဇ္ဈာ–အကြင် အာရုံကို ရှေးရှုကြံတတ်သောလောဘသည်၊လောဘော-လောဘဟူသော၊ယံ အကုသလမူလံ-သည်၊ ဝါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ – ဤ သဘောတရားကို၊ လောဘော-လောဘဟူ၍၊ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။

၁၀၆၆။ တတ္ထ – ထိုလောဘ, ဒေါသ, မောဟ တို့တွင်၊ ကတမော– အဘယ်သည်၊ ဒေါသော-ဒေါသမည်သနည်း၊ (အယံ–ဤသူသည်၊ ဝါ-ဤ အကောင်သည်၊မေ-ငါ၏၊အနတ္ထံ-စီးပွားဓ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အလုပ်ကို၊အစရိ-ရှေးက ပြုကျင့်ဘူးပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ အာဃာတော-လွန်စွာထိပါးတတ် သော ဒေါသသည်၊ဝါ-ရန်ငြိုးသည်၊ဇာယတိ-ဖြစ်၏၊ပေ၊စရတိ-ယခုပြုကျင့် ဆဲ၊ပေ၊ စရိသတိ–နောင်အခါပြုကျင့်လတ္တံ့၊ပေ၊(အယံ-ဤအကောင်သည်၊) မေ–၏၊ ပိယဿ-ချစ်အပ်သူ၏၊ မနာပဿ-မြတ်နိုးအပ်သူ၏၊ အနတ္ထံ-စီးပွား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အလုပ်ကို၊အစရိ-ပြုကျင့်ဘူးပြီ၊ပေ၊(အယံ-ဤသူသည်၊ဝါ–

ဤအကောင်သည်၊) မေ–၏၊ အပိုယသ-မချစ်အပ်သူ၏၊ (မုန်းအပ်သူ၏၊) အမနာပသ- မမြတ်နိုးအပ်သူ၏၊ အတ္ထံ-စီးပွားကို၊ အစရိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊အာဃာတော ဇာယတိ၊ပေ၊ ဝါပန-သည်သာ မကသေး၊ အဌာနေ–ဒေါသဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သော အရာ၌၊ အာဃာတော- လွန်စွာ ထိပါးတတ်သော ဒေါသသည်၊ ဝါ-စိတ်ဆိုးခြင်းသည်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်၏။

ဝေရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ စိတ္တသ-စိတ်၏၊ယော အာဃာတော-အကြောင်းသည်းပန်းနှိပ်စက်တတ်သောဒေါသသည်၊ ယော ပဋိဃာတော-အကြောင်းအဖန်ဖန်စိတ်ကို နှိပ်စက်တတ်သောဒေါသသည်၊ ယံ ပဋိဃံ- အကြောင်းအဖန်ဖန်ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဒေါသသည်၊ ယော ပဋိဝိရောဓော – အကြောင် ဆန့်ကျင်တတ်သော ဒေါသသည်၊ယော ကောပေါ-အကြောင်စိတ်၏ ပျက်စီးခြင်းသဘောသည်၊ ["ပကောပေါ, သမ္မကောပေါ" တို့လည်း နည်း တူ၊ သံ+ ပဉ္စပသာရတို့ အနက်မရှိ။] ယော ဒေါသော–အကြောင်စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသသည်၊ ["ပဒေါသော, သမ္မဒေါသော"ဟူသည်း နည်းတူ။] စိတ္တသ-၏၊ ယော ဗျာပတ္တိ–အကြောင် ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ယော မနောပဒေါသော-အကြောင်စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသသည်၊ ယော ကောဓော-အကြောင်အမျက်ထွက်တတ်သော ဒေါသသည်၊ ယော ကုဇ္ဈနာ–အကြောင် အမျက်ထွက်ခြင်းသည်၊ ယံ ကုဇ္ဈိတတ္တံ– အကြောင် အမျက်ထွက်တတ်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ [ဒေါသော, ဒုဿနာ စသည်တို့ကို အကုသလနိဒ္ဒေသအတိုင်းထပ်၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် နိဿယအနက်ကိုလည်း ထိုအတိုင်းမှတ်ပါ။] အယံ-"ယော ဇဝ ရူပေါ စိတ္တသ အာဃာတော"စသည်ဖြင့် ဤနိဒ္ဒေပကဏ္ဍ၌ ဟောတော်မူအပ် သည်လည်းဖြစ်သော, ဒေါသော ဒုဿနာ ဒုဿီတတ္တံ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော ဤသဘောကို၊ ဒေါသော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

၁၀၆၇။ တတ္ထ ကတမော မောဟော၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ အညာဏံ–သိတတ်သော ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်မောဟသည်၊(အတ္တိ)၊ ပေ၊ဇဝရူပံ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ယံ အညာဏံ-အကြောင် သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောသည်၊ ယံ အဒဿနံ - အကြောင် မြင်တတ်သော ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်သဘောသည်၊....စသည်ဖြင့် အကုသလနိဒ္ဒေသ၌ ပြအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း သိပါ၊ အယံ ဝုစ္စတိ မောဟော၊ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ တယော ဒု-ပါးကုန်သော၊ အကုသလဟေတူ-တို့တည်း။

၁၀၆၈။ တတ္ထ-ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့တွင်၊ ကတမေ–အဘယ် တရားတို့သည်၊ အဗျာကတဟေတူ- အဗျာကတဟိတ်တို့နည်း၊ ကုသလာနံ–ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ဝိပါကတော ဝါ-ဝိပါက်မူလည်း၊

ဝါ–ဝိပါက်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (“အလောဘော” စသည်၌ စပ်၊) ကိရိယာ ဗျာကတေသု–ကိရိယာ အဗျာကတ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ သုဝါ-တရားတို့တွင် မူလည်း၊အလောဘော-အလောဘသည်ဌင်း၊ (အဘို့)၊ ပေ၊ ဣမေ–ဤတရား တို့သည်၊ တယော-နှ်သော၊ အဗျာကတဟေတူ- တို့တည်း။ [ဣမေ တယော ကုသလဟေတူတိုင်အောင် ရွှေ၌ ပါခဲ့ပြီ။]

၁၀၇၉။ ကတမေ ဓမ္မာ သဟေတုကာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော-သည်ဌင်း၊ပေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓော–သည်ဌင်း၊တေဟိ ဓမ္မေဟိ- ထိုဟိတ်တရား တို့ဖြင့်၊ယေ ဓမ္မာ-အကြင် တရားတို့သည်၊ သဒ္ဓေဟတုကာ-ဟိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊သဟေတုကာ-သဟေတုကတို့တည်း။

၁၀၈၃။ ကတမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဟေတူစေဝ- ဟိတ်တို့သည်ဌင်း၊ သ ဟေတုကာစ-ဟိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်ဌင်း၊ (ဟောန္တိ – ကုန်သနည်း၊) လောဘော-သည်၊ မောဟေန-မော'ဟအားဖြင့်၊ ဟေတုစေဝ-ဟိတ်လည်း မည်၏၊ သဟေတုကာစ-ဟိတ်နှင့်တကွလည်း ဖြစ်၏၊ ပေ၊ အလောဘော– အလောဘသည်ဌင်း၊အဒေါသော–သည်ဌင်း၊ အမောဟော-သည်ဌင်း၊တေ-ထို တရားတို့သည်၊အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဟေတူစေဝ-ဟိတ်တို့လည်းမည်၏၊ သဟေတုကာစ - ဟိတ်နှင့်တကွလည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ဣမေ ဓမ္မာ - တို့သည်၊ ဟေတူ စေဝ သဟေတုကာစ။

၁၀၈၈။ ကတမေ ဓမ္မာ– တို့သည်၊ နော ဟေတူ–ဟိတ်လည်း မမည်ကုန် သနည်း၊အဟေတုကာ– သမ္မယုတ်ဟိတ်လည်း မရှိကုန်သနည်း၊ ပေ၊ဣမေ ဓမ္မာ နော ဟေတူ သဟေတုကာ။

ဟေတုဂေါစ္ဆကံ ပြီးပြီ။

စူဠန္တရဒုက

၁၀၉၁။ ကတမေ ဓမ္မာ သနိဿရာ၊ယေဝ တေဓမ္မာ - ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြင်တရားတို့သည်ပင်၊ သပ္ပစ္စယာ– သပ္ပစ္စယဘာရားတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧတဝ တေဓမ္မာ–ထိုဆိုအပ်ပြီးသော ထိုသပ္ပစ္စယတရားတို့သည်ပင်၊ သနိဿရာ-သနိဿရတို့တည်း။

၁၀၉၂။ ကတမေ ဓမ္မာ အသနိဿရာ၊ယော ဧဝ သောဓမ္မော–ထိုဆိုအပ် ပြီးသော အကြင် အသနိဿရတရားသည်ပင်၊ အပ္ပစ္စယော-အပစ္စယတရား သည်၊ (ဟောတိ)၊ သော ဧဝ သော ဓမ္မော–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ထိုအပစ္စယ တရားသည်ပင်၊ အသနိဿရော–အသနိဿရတည်း။ [၁၁၀၀အထိ လွယ်ပြီ။]

၁၁၀၁။ ကတမေ ဓမ္မာ – အဘာဿ် တရားတို့ကို၊ကေနစိ – ဘစုံတခုသော တရားသည်၊ ဝိညေယျာ–သိထိုက်ကုန်သနည်း၊ ကေနစိ–တစုံတခုသော တရားသည်၊ နဝိညေယျာ–မသိထိုက်ကုန်သနည်း၊ယေတေ ဓမ္မာ-အကြင်ရူပါရုံတရားတို့ကို၊ စက္ခုဝိညေယျာ – စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်၏၊ တေ ဓမ္မာ–ထိုရူပါရုံတရားတို့ကို၊ နသောတဝိညေယျာ-သောတဝိညာဉ်သည် မသိထိုက်ကုန်၊ ဝါ ပန–တနည်းကား၊ ယေ တေ ဓမ္မာ -အကြင် သဒ္ဒါရုံတရားတို့ကို၊သောတဝိညေယျာ–နှင့်၏၊ တေ ဓမ္မာ – ထိုသဒ္ဒါရုံ တရားတို့ကို၊ နစက္ခုဝိညေယျာ–နှင့်။ [ဤနည်းအတိုင်း အနက်ပေးပါ၊အဆုံး၌၊] ယေ တေဓမ္မာ-အကြင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတရားတို့ကို၊ ကာယဝိညေယျာ–နှင့်၏၊ နတေ ဓမ္မာ- ဇိဝှါဝိညေယျာ–ကုန်၊ဝါပန–တနည်းကား၊ ယေ တေ ဓမ္မာ - အကြင် ရသာရုံတရားတို့ကို၊ ဇိဝှါဝိညေယျာ-နှင့်၏၊ နတေ ဓမ္မာ ကာယဝိညေယျာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ–တို့ကို၊ ကေနစိ - တစုံတခုသော တရားသည်၊ ဝိညေယျာ - သိထိုက်ကုန်၏၊ ကေနစိ -သည်၊နဝိညေယျာ–မသိထိုက်ကုန်။

စက္ခုန္တရဒုက် ပြီးပြီ။

အာသဝဂေါစ္ဆက

၁၁၀၃။ တတ္ထ – ထို၄ ပါးသော အာသဝတို့တွင်၊ ကတမော ကာမာသဝေါးကာမေသု-ငါးပါးအာရုံ,ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ယောကာမစ္ဆန္ဒော-အကြင်လိုလားတတ်သောတဏှာဆန္ဒသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ ဝုစ္စတိ ကာမာသဝေါ။ [နောက်၌လည်း ဤအတိုင်းပေးပါ။] ယော ကာမရာဂေါ–အကြင် လိုလားတတ်သောရာဂသည်၊ ယာကာမနန္ဒီ-အကြင် လိုလားတတ်,နှစ်သက်တတ်သောတဏှာသည်၊ ယာ ကာမတဏှာ – အကြင် လိုလားတတ်, တတ်မက်တတ်သောတဏှာသည်၊ ယော ကာမသိနေဟော–အကြင် လိုလားတတ်, ချစ်တတ်သောလောဘသည်၊ ယောကာမပရိဠာဟော–အကြင် လိုလားတတ်,ပူလောင်တတ်သောလောဘသည်၊ ယာ ကာမမုစ္ဆာ-အကြင်လိုလားတတ်,တွေဝေတတ်သောတဏှာသည်၊ ယံ ကာမဇ္ဈောသာနံ-အကြင်လိုလားတတ်,မျိုချပြီးဆုံးစေတတ်သော တဏှာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ - ဤကဏှာလောဘကို၊ ကာမာသဝေါ–ဟူ၍၊ဝုစ္စတိ–၏။

၁၁၀၄။ ဘဝေသု–ရူပဘဝ အရူပဘဝတို့၌၊ ယောဘဝစ္ဆန္ဒော-အကြင်ဘဝကိုတောင့်တတတ်သောလောဘသည်၊ ယောဘဝရာဂေါ- အကြင်ဘဝကိုတတ်မက်တတ်သော လောဘသည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊အယံ- ဤဘဝစ္ဆန္ဒစသည်ကို၊ ဘဝါသဝေါ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

၁၁၀၅။ တတ္ထ ကတးမာ ဒိဋ္ဌာသဒဝါ၊ လောကော – (ခန္ဓာ ငါးပါး ဟူသာ) လောကသည်၊ သဿဒဘာ-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ ဝါ–မြဲ၏၊ ဣတိဝါ–ဤသို့သော်ငင်း၊လောကော-သည်၊ အသဿဒတာ - အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားမရှိ၊ ဝါ–မမြဲ၊ဣတိဝါ - သော်ငင်း၊ လောကော-သည်၊ အန္တဝါ–အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊လောကော-သည်၊ အနန္တဝါ–အဆုံးအဲပိုင်းအခြား မရှိ၊ ဣတိဝါ - သော်ငင်း၊ တံ–ထို အထည်ကိုယ်သည်၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်တည်း၊ဣတိ ဝါ-သော်ငင်း၊ တံ-ထို အသက်ကောင်သည်၊ သရီရံ - အထည် ကိုယ်တည်း၊ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊ ဇီဝံ–အသက်ကောင်သည်၊ အညံ-အထည်ကိုယ်မှတမျိုးတခြားတည်း၊ ဣတိဝါ-ငင်း၊ သရီရံ-အထည်ကိုယ်သည်၊အညံ-အသက်ကောင်မှ တမျိုးတခြားတည်း၊ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊တထာဂတော-သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ–သေရာအခါမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဟောတိ–ရှိသေး၏၊ ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊တထာဂတော-သတ္တဝါသည်၊မရဏာ, ပရံ-၌၊ နဟောတိ–မ့ရှိတော့၊ဣတိဝါ–သော်ငင်း၊တထာဂတော မရဏာ-ပရံဟောတိစ-အခါ့လည်းရှိသေး၏၊ နစဟောတိ-အခါ့လည်းမရှိတော့၊ ဣတိဝါ–သော်ငင်း၊ တထာဂတော-သည်၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ–၌၊နေဝဟောတိ-ရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ နနဟောတိ –မရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ ဣတိဝါ-သော်ငင်း၊ ဧဝရူပါ–သော၊ [ယာဒိဋ္ဌိစသည်တို့၏ အနက်ကို အကုသိုလ်စိတ် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ။] အယံဝုစ္စတိ ဒိဋ္ဌာသဝေါ]။....[အဝိဇ္ဇာသဝဒ်၌ ဒုက္ခေအညာဏံ စသည်တို့၏ အနက်ကို ဤနိက္ခေပကဏ္ဍ ဟေတုဒဂါစ္ဆကမောဟဟိတ်၌ပြခဲ့ပြီ။]

နိက္ခေပကဏ္ဍော–၌၊ ပဌမဘာဏဝါရော-တည်း။

သညောဇနဂေါစ္ဆက

[အခြား သံယောဇဉ်များ၏အနက်ကို ရှေးဒ်ပေးခဲ့ပြီ။]

၁၁၂၁။ တတ္ထ–ထို သံယောဇဉ်တို့တွင်၊ ကတမံ–သည်၊ မာနသံယောဇနံ–နည်း၊ အဟံ - ငါသည်၊ သေယျော–သူတပါးထက် မြတ်သူသည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မာနော-မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊အဟံသဒိသော-သူတပါးနှင့် တန်းတူသူသည်၊ အသ္မိ - ၏၊ ဣတိ မာနော (ဟောတိ)၊ အဟံဟီနော-သူတပါးအောက် ယုတ်ညံ့သူသည်၊ အသ္မိ ဣတိ, မာနော(ဟောတိ)၊ ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ယော မာနော - အကြင်မှတ်ထင်တတ်သော သဘောသည်၊ယာ မညနာ–အကြင်မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ ယံမညိတတ္တံ–အကြင်မှတ်ထင်တတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ယာ ဥန္နတိ–အကြင်အထက်၌ညွတ်ခြင်းသည်၊ဝါ-ထောင်လွှားတက်ကြွခြင်းသည်၊ယောဥန္နာမော-

အကြင် မိမိကိန်းရာ သတ္တဝါကို ထောင်လှဲးတက်ကြွစေတတ်သော သဘော သည်၊ ယော ဓဇော-အကြင် တံခွန်အလံနှင့် တူသော သဘောသည်၊ ယော သမ္ဘဂ္ဂါဟော-အကြင်စိတ်ကို ချီးမြှောက်တတ်သောသဘောသည်၊ စိတ္တဿ-၏၊ ယာ ကေတုကမ္မတာ-အကြင် အမြင့်ဆုံးအလံကဲ့သို့ မိမိ၏ အမြင့်ဆုံး၏ အဖြစ်ကို လိုလားတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ဆာသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ မာနသံယောဇနံ။

၁၁၂၆။ တတ္ထကတမံ ဣဿာ သံယောဇနံ၊ပရလာဘသက္ကာရ ဂရုကာရ မာနန ဝန္ဒန ပူဇနာသု-သူတပါးတို့၏ သာမညလာဘ်, အထူးပြုအပ်ခသာ လာဘ်,အလေးဂရုပြုခြင်း,မြတ်နိုးခြင်း,ရှိခိုးခြင်း,ပူဇော်ခြင်းတို့၌၊ယာဣဿာ-အကြင်ငြူစူတတ်သောသဘောသည်၊ယာဣဿာယနာ-ငြူစူခြင်းဖြင့်ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယံဣဿာယိတတ္တံ-အကြင်ငြူစူခြင်းဖြင့် ဖြစ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ယာဥဿူယာ-အကြင်အပြစ်ပြောတတ်ခသာသဘောသည်၊ ယာဥဿူယနာ-အကြင် အပြစ်ပြောခြင်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယံဥဿူယိတတ္တံ-အကြင် အပြစ်ပြောတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဣဿာသံယောဇနံ။

၁၁၂၇။ တတ္ထကတမံ မစ္ဆရိယ သံယောဇနံ၊ မစ္ဆရိယာနိ-မစ္ဆရိယတို့ သည်၊ဝါ-ဝန်တိုခြင်းတို့သည်၊ အာဝါသမစ္ဆရိယံ-အာဝါသဉ်၌ဝန်တိုခြင်းငင်း၊ ကုလမစ္ဆရိယံ-အမျိုး၌ဝန်တိုခြင်းငင်း၊ လာဘမစ္ဆရိယံ-ပစ္စည်းဂပါး ဟူသော လာဘ်၌ဝန်တိုခြင်းငင်း၊ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယံ-ကိုယ်အဆင်း, ဂုဏ်သတင်း၌ ဝန်တိုခြင်းငင်း၊ ဓမ္မမစ္ဆရိယံ-ပရိယတ်ဓမ္မ၌ဝန်တိုခြင်းငင်း၊(ဣတိ-သို့)၊ ပဉ္စ-ငါးပါး တို့တည်း၊ ဇဝရူပံ-သော၊ ယံ မစ္ဆေရံ-အကြင်ဝန်တိုတတ်သောသဘောသည် ယာမစ္ဆရာယနာ-အကြင် ဝန်တိုခြင်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယံ မစ္ဆရာယိတတ္တံ-အကြင် ဝန်တိုခြင်းဖြင့်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယံ ဇဝိစ္ဆံ-အကြင်အခြားသူ၌ နှံစေခြင်းငှါ အလိုမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယံ ကဒရိယံ - အကြင်ပေးကမ် မှု၌ လေးစားခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သည်၊ ယာ ကဋုကဉ္စုကတာ- အကြင်တောင်းရမ်းသူကိုမြင်လျှင်ခါးစပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် စိတ်ကို တွန့်စေတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (တနည်း)၊ ယာကဋုကဘုကတာ -အကြင် ကုတ်နေသောဇနီးဖြင့် ထမင်း ခူးခြင်းကဲ့သို့ အာဝါသ စသည်တို့၌ ပြန့်ပြန့်ပြူးပြူးမရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သည်။စိတ္တဿ-၏၊ ယံ အဂ္ဂဟိတတ္တံ-အကြင် ပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ မစ္ဆရိယသံယောဇနံ၊ပေ။

သညောဇနဂါထာဖွင့်ပြီး။

နိဝရဏဂေါစ္ဆက

၁၁၆၂။ တတ္ထ – ထိုထိနမိဒ္ဓတို့တွင်၊ ကတမံ ထိနံ၊ စိတ္တသ-၏၊ ယာ အကလ္လဘာဝ – အကြောင် မကျန်းမာသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယာ အကမ္မညတာ– အကြုံင် ထိုထိုအမှုဌ် မကောင်းသည်၏အဖြစ်သည်၊ ယာ သြလီယနာ–အကြင် တဲ့ရရွဲ့ဆဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယာ သလ္လီယနာ–အကြင် တဲ့ရရွဲ့ ဆဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ [သံ အဲနက်မရှိ၊ ''သမောလီယနာ'' ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏။]ယံ လီနံ – အကြင် တွန့်ဆုတ်ခြင်း သဘောသည်၊ လီယနာ – အကြင် တွန့်ဆုတ်ခြင်းသဘောသည်၊ ယံ လီယိတတ္တံ–အကြင်တွန့်ဆုတ်သောစိတ်၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ယံ ထိနံ–အကြင် တခဲနက် အဖြစ်ဖြင့် တည်တတ်သော သဘော သည်၊ ယာ ထိီယနာ–အကြင် တခဲနက်အဖြစ်ဖြင့် တည်ခြင်းသည်၊စိတ္တသ-၏၊ ယံ ထိယိဘတ္တံ – အကြင် တခဲနက် တည်သောစိတ်၏ ဖြစိကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ထိနံ။

၁၁၆၃။ တတ္ထ ကတမံ မိဒ္ဓံ၊ ကာယဿ-နာမကာယ၏၊ ဝါ-စေတသိက် အပေါင်း၏၊ ယာ အကလ္လတာ–အကြုံင် မကျန်းမာသည်၏အဖြစ်သည်၊ ယာ အကမ္မညတာ – အကြင် ထိုထိုအမှုဌ် မကောင်းသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယော သြနာဟော–အကြင် နာမကာယကို ဖုံးထားတတ်သော သဘောသည်၊ ယော ပရိယောနာဟော'– အကြင် နာမကာယကို ထက်ဝန်းကျင် ဖုံးထားတတ်သော သဘောသည်၊ ယောအန္ဓော်သမောရောခေ–အကြင် အတွင်းဖြစ်သောစိတ်ဌ ထက်ဝန်းကျင်ပိတ်ချုပ်ထားတတ်သောသဘောသည်၊ ယံ မိဒ္ဓံ–အကြင်ညှင်းဆဲတတ်သောသဘောသည်၊ ယံ သောပ်ံ-အကြင် အိပ်ငိုက်ကြောင်းသဘောသည်၊ ယာ ပစလာယိကာ–အကြင် အံ့ထက်အောက် မျက်လွှာ စသည်တို့၏ တလှုပ် လှုပ် အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော သဘောသည်၊ သောပ်ံ–သောပ္ပဟူသော၊ ယာ သုပနာ – အကြင် အိပ်ငိုက်ကြောင်း သဘောသည်၊ ယံ သုပိတတ္တံ – အကြင် အိပ်ငိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ မိဒ္ဓံ၊ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ ဣဒဉ္စထိနံ–ဤထိနသည်၎င်း၊ ဣဒဉ္စမိဒ္ဓံ–သည်၎င်း (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ-ဤ ထိနမိဒ္ဓ ၂ ပါး ပေါင်းကို၊ ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏံ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ဥဒ္ဒစ္စကို အကုသိုလ်စိတ် ဥဒ္ဒစ္စနိဒ္ဒေသဌ် ပြခဲ့ပြီ။]

၁၁၆၄။ တတ္ထ ကတမံ ကုက္ကုစ္စံ၊ အကပ္ပိယေ–မအပ်သောအရာဌ်၊ ကပ္ပိယသညိတာ-အပ်၏ဟု အမှတ်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၎င်း၊ ကပ္ပိယေ–အပ်သောအရာဌ်၊ အကပ္ပိယသညိတာ–မအပ်ဟု အမှတ်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၎င်း၊ အဝဋ္ဌေ - အပြစ်မဟုတ်သည်ဌ်၊ ဝဋ္ဌသညိတာ – အပြစ် ဟု အမှတ်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၎င်း၊ ဝဋ္ဌေ-အပြစ်ဌ်၊ အဝဋ္ဌသညိတာ-

အပြစ်မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်ၵင်း၊ (အတ္ထိ)၊ဝေရွှပံ-သော၊ ယံကုက္ကုစ္စံ-အကြင်စက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သော အမူအရာသည်၊ ယာကုက္ကုစ္စာယနာ-အကြင် ကုက္ကုစ္စဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြင် ကုက္ကုစ္စကို ပြုခြင်းသည်၊ ယံ ကုက္ကုစ္စာယိတတ္တံ - အကြင် ကုက္ကုစ္စဖြင့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ စေတသော-၏၊ ယောဝိပ္ပဋိသာရော-အကြင်ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု, မပြုအပ်သေးသော ကောင်းမှုသို့ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ ယော မနောဝိလေခေါ-အကြင် စိတ်ကိုရေးခြစ်သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ကုဒံ ဝတ္ထုတိ ကုက္ကုစ္စံ၊.... ကုတိ · လျှင်၊ ကုဒဠ္ဠ ဥဒ္ဒစ္စံ - သည်ၵင်း၊ ကုဒဠ္ဠ ကုက္ကုစ္စံ-သည်ၵင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ကုဒံ-ဤဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စ ၂ ပါးအပေါင်းကို၊ ဥဒ္ဒစ္စ ကုက္ကုစ္စနိဝရဏံ - ဟူ၍၊ ဝတ္ထုတိ-၏။

နိဝရဏဂေါစ္ဆကပြီးပြီ။

ပရာမာသဂေါစ္ဆက

၁၁၈၀။ ဒိဋ္ဌိပရာမာသော - ဒိဋ္ဌိဟူသော ပရာမာသတည်း။[သဿဿတော လောကော စသည်တို့၏ အနက်ကို ဤဒုကနိက္ခေပ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနနိဒ္ဒေသ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ မဟန္တရဒုက်၌ ပုဒ်ထူးမရှိ။]

ဥပါဒါနဂေါစ္ဆက

၁၂၁၉။ စတ္တာရိ ဥပါဒါနာနိ၊ ကာမုပါဒါနံ-ကာမုပါဒါန်ၵင်း၊ ဝါ-ဝတ္ထုကာမကို စွဲလမ်းတတ်သောလောဘၵင်း၊ ဝါ-ကာမဂုဏ်ကိုလိုလားတတ်, စွဲလမ်းတတ်သောလောဘၵင်း၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ-စွဲလမ်းတတ်သော ဒိဋ္ဌိၵင်း၊ ဝါ-ရှေးရှေးဒိဋ္ဌိကို စွဲလမ်းတတ်သော နောက်နောက်ဒိဋ္ဌိၵင်း၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ-ၵင်း၊ ဝါ-နွားတို့၏အလေ့အကျင့် စသည်ကိုစွဲလမ်းတတ်သော ဒိဋ္ဌိၵင်း၊ ဝါ-နွားတို့၏ အလေ့အကျင့် စသည်ကိုပင် ကိုလေသာမှာ စင်ကြယ်ကြောင်း ဟု စွဲလမ်းတတ်သော ဒိဋ္ဌိၵင်း၊ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ - အတ္တဝါဒုပါဒါန်ၵင်း၊ ဝါ - အတ္တကိုပြောဆိုကြောင်း, စွဲလမ်းကြောင်းဖြစ်သောဒိဋ္ဌိၵင်း၊ ဝါ-အတ္တဟုပြောဆိုကြောင်းစကားမျှကို အတ္တဟု စွဲလမ်းကြောင်း ဒိဋ္ဌိၵင်းတည်း။

၁၂၂၀။ တတ္ထ ကတမံ ကာမုပါဒါနံ၊ ကာမေသု-ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ယော ကာမစ္ဆန္ဒော - အကြင် လိုလားတတ်,နှစ်သက်တတ်သောလောဘသည်၊(အတ္ထိ)၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အာသဝဂေါစ္ဆက ကာမာသဝနိဒ္ဒေသ၌ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနက်ပေးပါ။

၁၂၂၁။ တတ္ထ ကတမံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ၊ ဒိန္နံ-ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ သည်၊ ဝါ-ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ယိဋ္ဌံ-ဓာကြီးအကျယ်ပူဇော်ကြောင်းစေတနာ၏အကျိုးရင်းအကျိုး ဆက်သည်၊ နတ္ထိ၊ဟုတံ - အဲနည်းငယ်ပူဇော်ကြောင်း စေတနာ၏အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်၊နတ္ထိ၊သုကတဒုက္ကဋာနံ-ကောင်းစွာပြုအပ်, မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သော၊ကမ္မာနံ-ကုသိုလ်ကံ, အကုသိုလ်ကံတို့၏၊ ဖလံ - အကျိုးဆက် သည်ရင်း၊ ဝိပါကော - အကျိုးရင်းသည်ရင်း၊ နတ္ထိ၊ အယံလောကော - ဤ လောကသည်၊နတ္ထိ - (တပါးသောလောက၌ တည်သူအတွက်) မရှိ၊ ပရော လောကော-တပါးသောလောကသည်၊နတ္ထိ-(ဤလောက၌ တည်သူအတွက်) မရှိ၊ မာတာ- အမိ၌ ကောင်းစွာပြုခြင်း, မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏အကျိုးရင်း အကျိုးဆက်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပိတာ-အဘ၌ ကောင်းစွာပြုခြင်း, မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏အကျိုးရင်းအကျိုးဆက်သည်၊နတ္ထိ၊သြပါတိကာ-အဖောင်းဘဝမှ အသစ်ဘဝ၌ ကျရောက်ခြင်းအလေ့ရှိကုန်သော၊ သတ္တာ-သတ္တဝါတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်။

ယေ-အကြင် သမဏဗြာဟ္မဏ အဲမည်ရသူတို့သည်၊ ဣမဉ္စ လောကံ-ဤ လောကကိုရင်း၊ ပရဉ္စလောကံ-တပါးသောလောကကိုရင်း၊သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိ၍၊သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ပဝေဒေန္တိ-သူတပါးကို ဟောပြသိစေနိုင်ကြကုန်၏၊ သမဂ္ဂတာ (သမံ + ဂတာ)-ပဋိပတ် ကျင့်စဉ်အားဖြင့် အညီအမျှ သွားကြကုန်သော၊ သမ္မာပဋိပန္နာ-ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်သော၊ (တေ) သမဏဗြာဟ္မဏာ-ထိုသမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ရသူ တို့သည်၊ လောကေ - ၌၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ ဣတိ ဧဝရူပါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ယာ ဒိဋ္ဌိ-အကြင် မိစ္ဆာအယူသည်၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ ဣဒံ စုစ္စတိ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ၊ သီလဗ္ဗတုပါဒါနဉ္စ-သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ကိုရင်း၊ အတ္တာဝါဒုပါဒါနဉ္စ - ကိုရင်း၊ ထပေတွာ - ခွန်ထား၍၊ သဗ္ဗာပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာ အယူသည်၊ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ - ဒိဋ္ဌုပါဒါန်တည်း။[သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ကိုတိကနိဂ္ဂဟ သီလဗ္ဗတပရာမာသနိဒ္ဒေသ၌ဆိုရင်း, အတ္တာဝါဒုပါဒါန်ကို တိကနိဂ္ဂဟသက္ကာယ ဒိဋ္ဌိနိဒ္ဒေသ၌ဆိုရင်း အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

နိဂ္ဂဟကထာ-၌၊ ဒုတိယဘာဏဝါရော-တည်း။

သြပပါတိကာ။ ။ပုရိမဘဝတော ပစ္ဆိမဘဝေ ဥပပဇ္ဇနံ ဥပပါတော၊ သော ယေသံ သီလံ၊တေသြပပါတိကာ၊—မူလဋီကာ၊ ဤနေရာ၌ဤဋီကာအဘိုင်းသာအနက် ဖြစ်၏၊ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေနေသူတို့ကိုဟောရာ၌ကား"ဘဝဟောင်းမှခုန်လွှားကျရောက် သကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းရှိသူများ"ဟု အနက်ဆိုရ၏၊ ထိုအနက်ကို ဤ၌မရထိုက်။

ကိလေသဂေါစ္ဆက

၁၂၃၅။ ကိလေသဝတ္ထူနိ–နောက်နောက်ကိလေသာတို့၏ တည်ရာ ဖြစ်သော ရွှေးရွှေးကိလေသာတို့သည်၊ ဝါ–ခီဏာသဝမဟုတ်သော သတ္တဝါတို့၏ တည်နေရာ ကိလေသာ တို့သည်၊ ဝါ–အနန္တရာဒိပစ္စယဖြင့် နောက်နောက် ကိသေသာတို့၏တည်ရာ ရွှေးရွှေးကိလေသာတို့သည်၊ ဒသ-၁၀ပါးတို့တည်း၊ လောဘော-လောဘဂုဏ်း၊ပေ၊အနောတ္တပ္ပံ-အနောတပ္ပဂုဏ်းတည်း၊[ကြွင်းသော ပုဒ်များ၏ အနက်ကို ရွှေးဦ့ပေးခဲ့ပြီ။]

ပိဋ္ဌိဒုက်

၁၂၃၇။ ကတမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ၊ ဟေဋ္ဌတော–အောက်အဖို့ အား ဖြင့်၊ အဝီစိနိရယံ–အဝီစိငရဲကို၊ ပရိယန္တံ–အဆုံးအပိုင်းအခြားကို၊ ကရိတွာ–ပြု၍ဂုဏ်း၊ ဥပရိတော–အထက်အဘို့အား ဖြင့်၊ ပရနိမ္မိဘဝသဝတ္တိဒေဝေ–ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနတ်တို့ကို၊အန္တောကရိတွာ-အဘွင်း၌ပြု၍ဂုဏ်း၊တေသံ အန္တရေ-ဤအရပ်၌၊ တ္ထ–ဤအရပ်၌၊ အဝစရာ–သက်ဝင်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ တ္ထ–ဤအရပ်၌၊ ပရိယာပန္နာ–အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ ယံ (ယေ)ခန္ဓာဝတုအာယတနာ-အကြင် ခန္ဓာ,ဓာတ်, အာယတနတို့သည်၊ ရူပံ-ရုပ်သည်ဂုဏ်း၊ ဝေဒနာ-သည်ဂုဏ်း၊ သညာ-သည်ဂုဏ်း၊သင်္ခါရာ-တို့သည်ဂုဏ်း၊ဝိညာဏံ-သည်ဂုဏ်း၊(သန္တိ–ရှိကုန်၏၊) ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ။

၁၂၃၉။ ကတမေဓမ္မာရူပါဝစရာ၊ ဟေဋ္ဌတော-အံ့ားဖြင့်၊ ပြဟ္မလောက်-ပြဟ္မာတို့၏ဒေနရာ သြကာသလောကကို၊ ပရိယန္တံ ကရိတွာ–၍၊ ဥပရိတော–အားဖြင့်၊ အကနိဋ္ဌေ – အကနိဋ္ဌဘုံ၌ နေကုန်သော၊ ဒေဝေ – ပြဟ္မာတို့ကို၊ အန္တောကရိတွာ–၍၊တေသံ အန္တရေ-ဤအရပ်၌၊ တ္ထ-၌၊ အဝစရာ–နှ်သော၊ တ္ထ-၌၊ ပရိယာပန္နာ-နှ်သော၊ သမာပန္နသဝါ - သမာပတ် ဝင်စားသော ပုထုဇ်နှ် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၏သော်ဂုဏ်း၊ ဥပပန္နသဝါ-ပဋိသန္ဓေနေသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်ဂုဏ်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိသဝါ - မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခ အတ္ထကောဋ္ဌိ ချမ်းသာစွာနေရခြင်းရှိသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏သော်ဂုဏ်း၊ စိတ္တ စေတသိကာ-စိတ် စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယံ (ယေ) ဓမ္မာ–တို့သည်(သန္တိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ ရူပါဝစရာ၊ [အရူပါဝစရာဌ်လည်း ဤနည်းမှီ၍ အနက်ပေးပါ။]

အာဘိဓမ္မဒုကံ-အာဘိဓမ္မာဒုက်သည်၊

(နိဋ္ဌိတံ-ပြီးပြီ။)

သုတ္တန္တိကဒုကနိဂ္ဂဟ

၁၃၁၃။ ကတဓမ ဓမ္မာ, အဓိဝစနာ—သဒ္ဒါကို စဲမှီ ရည်စူး၍ ဖြစ်သော နာမည် ပညတ် ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ – ထိုထိုတရားတို့၏ ယာ သဒ်္ဒါ—အကြင် ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သောအမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ယာ သဲမညာ—အကြင် အထူးသဖြင့် သိအပ်သော အမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ ပညတ္တိ – အကြင်အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်သော အမည်သည်၊ (တနည်း) ယဲာပညတ္တိ—အကြင်အပြားအားဖြင့် ထားအပ်သော အမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယောဝေါဟာရော-အကြင်ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်သောအမည်သည်၊(အတ္ထိ)၊ ယံ နာမံ-အကြင်အနက်သို့ ညွတ်တတ်သော နာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ နာမ ကမ္မံ—အကြင်ပြုအပ် မှည့်ခေါ်အပ်သောနာမည်သည်၊ ဝါ—အကြင်ပြုကြောင်း (မှည့်ခေါ်ကြောင်း) နာမည်သည်၊ ဝါ—အကြင် နာမည်ကို ပြုလုပ်ထားခြင်း သည်၊ (အတ္ထိ)၊ယံ နာမဓေယျံ—အကြင် ထားအပ်သောနာမည်သည်၊ ဝါ—အကြင်ထားကြောင်းဖြစ်သော နာမည်သည်၊ဝါ—နာမည်ကို ပညတ်ထားခြင်း သည်၊ (အတ္ထိ၊) ယာ နိရုတ္တိ-အကြင်အနက်ကို ထုတ်ဖေါ်၍ ဟောတတ်သော နာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ ဗျဉ္ဇနံ – အကြင်အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော နာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယော အဘိလာပေါ—အကြင် အနက်သို့ ရွေရွှေ့ရွှေ့တ်ဆို အပ်သောနာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဓမေကစ္စော အဓိဝစနေန၊....သဗ္ဗေဝ – အလုံးစုံ သောလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ—တို့သည်၊ အဓိဝစနပထာ—သဒ္ဒါကိုစဲမှီရည်စူး၍ ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်၏အကြောင်းဖြစ်သောတရားတို့တည်း။....[နိရုတ္တိဒုက် ပညတ္တိဒုက်တို့၌လည်း နည်းတူ။]

၁၃၁၄။ ကတဓမ ဓမ္မာ နိရုတ္တိ— ထိုထိုအနက်ကို ထုတ်ဖေါ်၍ ဟောပြ တတ်ခြင်းသဒ္ဒါဖြစ်သနည်း၊ ပေ၊ သဗ္ဗေဝ ဓမ္မာ နိရုတ္တိပထာ။

၁၃၁၅။ ကတဓမ ဓမ္မာ, ပညတ္တိ-အနက်ကို အပြားအားဖြင့် သိစေတတ် သော နာမည် ပညတ်ဖြစ်သနည်း၊ ဝါ—အပြားအားဖြင့် ထားအပ်သော နာမည်ပညတ်ဖြစ်သနည်း၊ ပေ၊ သဗ္ဗေဝ ဓမ္မာ ပညတ္တိပထာ။

၁၃၁၆။ တတ္ထ—ထို ဒေါဝစဿဘာ, သောဝစဿတာ, ပါပမိတ္တဘာ, ကလျာဏ မိတ္တတာတို့တွင်၊ ကတမာ - အဘယ်သည်၊ ဒေါဝစဿဘာ—တာ မည်သနည်း၊ ဝါ-ခဲယဉ်းသောစကားရှိသူ၏ အလုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မည်သနည်း၊ သဟဓမ္မိကာ-အတူတကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလ စသည်၌ ဖြစ်သောသိက္ခာပုဒ်ကို၊ဝုစ္စမာနေ—ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဒေါဝစဿာယံ-ခဲယဉ်း စွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသူ၏ အလုပ်သည်၊ ဒေါဝစဿိယံ - ခဲယဉ်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ဒေါဝစဿတာ—

ခဲယဉ်းဇွာ ပြောဆိုအပ်သောစကားရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ ဝိပ္ပဋိ
ကူလဂ္ဂါဟိတာ– ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူလေ့ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊
ဝိပစ္စနီကသာတတာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းအားဖြင့် သာယာခြင်းရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ အနာဒရိယံ– သြဝါဒကို လေးစားခြင်း
မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ အနာဒရတာ-သည်၊ အဂါရဝ
တာ–ရိုသေ လေးစားခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊အပ္ပဋိ
သဝတာ-ရှေးရှုနားထောင်ခြင်း မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊
အယံ-ဤသို့ သဘောရှိသော တရားကို၊ ဒေါဝစဿတာ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

၁၃၃၃။ တတ္ထ ကတမာ ပါပမိတ္တတာ၊ယေဇေ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊အသဒ္ဓါ-
ဘုရားစသော ဝတ္ထုတို့ကို ယုံကြည်တတ်သော သဒ္ဓါမရှိကုန်၊ ဒုဿီလာ-သီလ
မရှိကုန်၊ အပ္ပဿုတာ-အာဂမ အဓိဂမဌ ကြားနာအံ့ပြီးသော သုတမရှိကုန်၊
[ပိဋကတော်၌ဌင်း, ပဋိဝေဓ(မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်)၌ဌင်း အကြားအမြင် မရှိကုန်။]
မစ္ဆရိနော–ဝန်တိုခြင်းရှိကုန်၏၊ ဒုပ္ပညာ-ပညာမရှိကုန်၊ တေသံ-ထို အသဒ္ဓါ
စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ယာသေဝနာ– အကြင်မှီဝဲခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယာ
နိသေဝနာ-အကြင် အားကြိုးသော မှီဝဲခြင်းသည်၊ ယာ သံသေဝနာ–အကြင်
အလုံးစုံသော အဖို့အားဖြင့် မှီဝဲခြင်းသည်၊ [တနည်း သုံးပုဒ်လုံး၌ပင် နိ+သံ
ပုဒ်တို့ကို အနက်မရှိကြ၍ "မှီဝဲခြင်းသည်"ဟု ပေးပါ။!]ယာ ဘဇနာ–အကြင်
ချဉ်းကပ်ခြင်းသည်၊ ယာ သံဘဇနာ– အကြင် ထက်ဝန်းကျင် ချဉ်းကပ်ခြင်း
သည်၊[တနည်း၊သံအနက်မရှိ၊ "ချဉ်းကပ်ခြင်း"ဟု သာ အနက်ပေးပါ။] ယာ
ဘတ္တိ– အဲကြင် ခိုင်မြဲသော ဆည်းကပ်ခြင်းသည်၊ ယာသမ္ဘတ္တိ-အကြင်ထက်
ဝန်းကျင် အဖို့အားဖြင့်ဆည်းကပ်ခြင်းသည်၊ [တနည်း၊ သံ အနက် မရှိ။] ယာ
သမ္ပဓက်တာ–အကြင် ထို ပါပမိတ္တတို့၌ ကိုယ်စိတ်အားဖြင့် ညွှတ်ကိုင်းသည်၏
အဖြစ်သည်၊(အတ္ထိ)၊အယံ ဝုစ္စတိ ပါပမိတ္တတာ။ [သောဝစဿတာ, စာလျာဇာ
မိတ္တတာတို့ကို ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိပါ။]

၁၃၃၄။ တတ္ထ ကတမာ၊အာပတ္တိကုသလတာ–အာပတ်တို့၌ ကျွမ်းကျင်
သူ၏ အဖြစ်မည်သနည်း၊ ပဉ္စပိ-ငါးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိကွန္ဓာ-
ဒ္ဒမာတိကာ၌ လာသော အာပတ်အစုတို့သည်၊ အာပတ္တိယော · အာပတ်တို့
မည်၏၊သတ္တပိ– ၇ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ-ဥဘတော ဝိဘင်း,
ခန္ဓကတို့၌ လာသော အာပတ်အစုတို့သည်၊ အာပတ္တိယော-တို့မည်၏၊ တာသံ
အာပတ္တီနံ - ထို အာပတ် တို့၏၊ ယာ အာပတ္တိ ကုသလတာ- အကြင် အာပတ်
အပိုင်းအခြား၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သည်၊ ယာ ပညာ– အကြင် အပြား
အားဖြင့် သိတတ်သော ဥာဏ်သည်၊ပေ၊ယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ(အတ္ထိ)၊ အယံ ဝုစ္စတိ
အာပတ္တိ ကုသလတာ။

၁၃၃၇။ တတ္ထကတမာ၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ-အာပတ်မှ ထခြင်းဌ် ကျမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်မည်သနည်း၊ တာဟိ အာပတ္တီဟိ– တို့မှ၊ ယာဝုဋ္ဌာန ကုသလတာ–အကြင် ထခြင်းဌ် ကျမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ပေ၊အယံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာန ကုသလတာ။

၁၃၃၈။ တတ္ထ ကတမာ၊ သမာပတ္တိကုသလတာ- သမာပတ်ဌ်ကျမ်းကျင် သူ၏အဖြစ်မည်သနည်း၊[နောက်ဝါကျဌ်''သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကုသလတာ-သမာ ပတ်မှ ထခြင်းဌ် ကျမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်မည်သနည်း၊ ဓာတု ကုသလတာ-ဓာတ် တို့ဌ် ကျမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် မည်သနည်း၊မနသိကာရကုသလတာ–ဓာတ်တို့ကို နှလုံးသွင်းခြင်းဌ် ကျမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် မည်သနည်း၊''စသည် ဖြင့် ပေးပါ။]

၁၃၄၄။ တတ္ထ ကတမာ၊ဌာနကုသလတာ-အကြောင်းဌ် ကျမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်မည်သနည်း၊ ယေ ယေ ဓမ္မာ– အကြင်အကြင်တရားတို့သည်၊ ယေသံ ယေသံဓမ္မာနံ-တို့၏၊ဥပ္ပါဒါယ–ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ဟေတူ-ဟိတ်ဖြစ်သောအကြောင်း တို့သည်၊ပစ္စယာ–ပစ္စည်းဖြစ်သော အကြောင်းတို့သည်၊ (ဟာန္တိ)၊ တံတံ-ထိုထိုအကျိုးတရား၏ ထိုထို အကြောင်း သည်၊ ဌာနံ- ဌာနတည်း၊ ဣတိ– သို့၊တတ္ထ-ထို အကျိုးတရား, အကြောင်းတရားတို့ဌ်၊ ယာ ပညာ(အတ္ထိ)၊ ပေ၊ အယံ ဝုစ္စတိ ဌာနကုသလတာ။ [အဌာနကုသလတာလည်း နည်းတူသိပါ။]

၁၄၄၅။ တတ္ထ ကတမော မဒ္ဒဝေါ၊ယာ နီစစိတ္တတာ-အကြင်နိမ့်ကျသော စိတ်ရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဤတပုဒ်သာ ထူး၏၊ ကြွင်းပုဒ် များသည် စိတ္တမုဒုတာ နိဒ္ဒေသ အတိုင်းပင်တည်း။

၁၃၄၈။ တတ္ထ ကဘမာ ခန္တီ၊ ယာ ခန္တီ – အကြင် သည်းခံခြင်း သည်၊ (အတ္ထိ)၊ယာ ခမနတာ–အကြင် သည်းခံခြင်းသည်၊ တာပစ္စည်းအနက်မရှိ။] ယာ အဓိဝါသနတာ-အကြင်မိမိအထက်ဌ်တက်ရောက်နေစေကြောင်းသဘော သည်၊ [တာပစ္စည်းအနက်မရှိ။] ယံ အစဏ္ဍိက္ကံ – အကြင် မကြမ်းတန်း သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယော အနုသုရောပေါ-ကောင်းစွာ မတက်ရောက်စေ အပ်သောစကား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ စိတ္တသ်-၏၊ ယာ အတ္တမနတာ– အကြင်မိမိစိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊(အတ္ထိ)၊အယံ ဝုစ္စတိ ခန္တီ။

၁၃၅၀။ တတ္ထ-ထို မာတိကာပုဒ်တို့တွင်၊ ကတမံ-သည်၊ သာခလ္ယ်– ပြေပြစ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (ဟောတိ-နည်း၊) ယာ သာဝါစာ– အကြင်စကားသည်၊ အဿာဒါ–ခုံသနဝမ္ဘနစသော စကားတို့ဖြင့် သစ်ပင်၏ အမှဉ်,အဖု,အဲဥနှင့်တူသည်၊ကက္ကသာ-ကြမ်းတန်းသည်၊ပရကဋ္ဌကာ-သူတပါး တို့အတွက် ခါးစပ်သော အရသာနှင့်တူသည်၊ ပရာဘိသဇ္ဇနီ– သူ့ဘပါး်တို့၏ စိတ်ဌ်ထိုးဆွ၍ထိုးဆွ၍လွန်စွာငြိကပ်တတ်သည်၊ ကောဓသာမန္တာ– ဒေါသ၏

အနီးအပါး ဖြစ်သည်၊ အသမာဓိ သံဝတ္တနိကာ – ဥပစာရသမာဓိ, အပ္ပနာသမာဓိကိုမဖြစ်ခစဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တထာရူပိံ – ထိုသို့သဘောရှိသော၊ ဝါစံ – စကားကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ယာသာ ဝါစာ သည်၊ နေလာ ဒေါသတည်းဟူခသော အပြစ်မရှိသည်၊ ကဏ္ဏသုခါ – နားတို့၏ချမ်းသာကြောင်းသည်၊ (နားဝင်ချိုသည်)၊ ဟဒယင်္ဂမာ – စိတ်နှလုံးသို့ သက်ရောက်သည်၊ ပေါဋိ-မြို့ကြီးပြည်ကြီးဌဖြစ်သည်၊ ဝါ – မြို့သူသဘွယ်, နှုနယ်ဘည်၊ ဝါ – မြို့သူမြို့သား လူအများ၏ ဥစ္စာသည်၊ ဗဟုဇနကန္တာ – များစွာသော လူ အဝေါင်း သည်နှစ်သက်အုပ်သည်၊ ဗဟုဇနမနာပါ – များစွာခသော လူအပေါင်း၏ စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သည်၊ (များစွာသော လူအပေါင်းသည် မြတ်နိုးအပ်သည်၊) (ဟောတိ)၊ တထာရူပိံ ဝါစံ, ဘာသိတာ – ပြောဆိုလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုပြောဆိုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ယာသက္ခဝါစတာ-အကြင် သိမ်မွေ့သော စကားရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသဲည်၊ ယာ သခိလဝါစတာ – အကြင် ပြေပြစ်သောစကားရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ အဖရုသဝါစတာ – အကြင် မကြမ်းတန်းသော စကားရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ – ဤသိမ်မွေ့ညက်ညော, ချောမောသောစကားရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကို၊ သာခလျံ ဝုစ္စတိ။

၁၃၅၁။ တတ္ထ ကတမာ ပဋိသန္ထာရော၊ ပဋိသန္ထာရာ – ပဋိသန္ထာရတို့သည်၊ ဝါ-အပေါက်အကြားမရှိအောင် ပိတ်ဆို့ဖါထေးခြင်းတို့သည်၊ အာမိသပဋိသန္ထာရော စ – အာမိသဖြင့် ပိတ်ဆို့ ဖာထေးခြင်းငင်း၊ ဓမ္မပဋိသန္ထာရော စ-ဓမ္မဖြင့် ပိတ်ဆို့ဖာထေးခြင်းငင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒွေ · ၂ပါးတို့တည်း၊ ဣဓ-ဤလောက၌၊ ကေစ္စော – အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာမိသပဋိသန္ထာရေန ဝါ-အာမိသဖြင့် ပိတ်ဆို့ ဖာထေးခြင်းအားဖြင့်သော်ငင်း၊ ဝါ – ပိတ်ဆို့ဖာထေးကြောင်းဖြစ်သော အာမိသဖြင့်သော်ငင်း၊ ဓမ္မပဋိသန္ထာရေန ဝါ-ဓမ္မဖြင့်ပိတ်ဆို့ဖာထေးခြင်းအားဖြင့်သော်ငင်း၊ ဝါ – ပိတ်ဆို့ ဖာထေးကြောင်းဖြစ်သော ဓမ္မဖြင့်သော်ငင်း၊ ပဒိသန္ထာရကော – အပေါက်အကြားမရှိအောင် ပိတ်ဆို့ဖာထေးတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ အယံ – ဤပိတ်ဆို့ဖာထေးခြင်းကို၊ ပဋိသန္ထာရော – ရဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

၁၃၅၂။ တတ္ထ ကတမာ ဣန္ဒြိယသု အဂုတ္တဒ္ဝါရတာ (ဟောတိ-နည်း၊) (က)ဣဓ – ဤလောက၌၊ ကေစ္စော – အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စက္ခုနာ-စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ဝါ – အကြောင်းစက္ခု, တဲစား ပြုသည့်, စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ဒိသွာ – မြင်ရ၍၊ ဝါ-မြင်ရသည်ရှိခသဲ၊ ဝါ-မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ – ယောကျ်ားဟုငင်း, မိန်းမဟုငင်း သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်ကို ကိုလေသာစိတ်ဖြင့်ယူလေ့ရှိသည်၊ အနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ-ကိလေသာတို့ကိုထင်စွာ

ဖြစ်စေတတ်သော လက်ခြေသက္ကားန်, စကားခပြောသံ, ပြုံးရယ်ဟန် စသော အခြင်းအရာကို ကိုးလသာဗိတ်ဖြင့်ယူခဲလ့ရှိသည်၊ဟောတိ၊ ယတ္ထဝဓိကရဏံ-အကြင် မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္ဒြေဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ စက္ခုန္ဒြေယံ-ကို၊ အသံဝုတံ-မစောင့်စည်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရန္တံ - နေသော၊ နေံ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဘိဈာဒေါမနဿာ-အဘိဈာဒေါမနဿဟူကုန်သော၊ပါပကာ-ယုတ်မာကုန်သော၊ဝါ-မိမိကိန်းရာ,သတ္တဝါကို, အပါယ်၄ရွာသို့ ကျရောက် စေတတ်ကုန်သော၊ အကုသလာ - သကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တရားတို့ သည်၊အန္ဝာဿဝေယျုံ-အာစဉ်ကစိုက်, လိုက်ကုန်ရာ၏၊ ဝါ-လွှမ်းမိုးကုန်ရာ၏၊ တဿ-ထိုစက္ခုန္ဒြေကို၊ သံဝရာယ-စောင့်စည်းခြင်းငှါ၊ နပဋိပဇ္ဇတိ-မကျင့်၊ စက္ခုန္ဒြေယံ-ကို၊ နရက္ခတိ-မစောင့်ရှောက်၊စက္ခုန္ဒြေဒယ-၌၊ သံဝရံ-စောင့်စည်း ခြင်းသို့၊ နအာပဇ္ဇတိ-မရောက်။

(ခ) သောတေန-ဓသောတပသာဒဖြင့်၊ဝါ-အကြောင်းသောတ,တင်စား ရသည့်,ဓသောတဝိညာဉ်ဖြင့် ၊ပေ၊ (ဂ) ဃာနေန - ဃာနပသာဒဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်းဃာန, တင်စားရသည့်, ဃာနဝိညာဉ်ဖြင့် ၊ပေ၊ ဂန္ဓံ-ဂန္ဓာရုံကို၊ ဃာယိတွာ-နှမ်းရှူ၍၊ဝါ-နှမ်းရှူရခြင်း-ကြောင့်၊ပေ၊(ဃ)ဇိဝှါယ-ဇိဝှါပသာဒ ဖြင့်၊ဝါ-အကြောင်ဇိဝှါ, တင်စားရာသည့်, ဇိဝှါပသာဒဖြင့်၊ ရသံ-အရသာ ကို၊ဃာယိတွာ-သာယာ၍၊(င)ကာယေန-ကာယပသာဒဖြင့်၊ဝါ-အကြောင်း ကာယ,တင်စားရသည့်,ကာယဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို၊ ဖုသိတွာ-တွေ့ထိ၍၊ဝါ-တွေ့ထိရသည်ရှိသော်၊ ဝါ-တွေ့ထိရခြင်းကြောင့်၊ပေ၊(စ) မန သာ-မနောဒွါရဖြင့်၊ဝါ-အကြောင်းမနော,တင်စားပြောသည့်,မနောဝိညာဉ် ဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ဓမ္မာရုံကို၊ဝိညာယ-သိ၍၊ ဝါ-သိသည်ရှိသော် ဝါ-သိခြင်းကြောင့် ၊ပေ၊သံဝရံန အာပဇ္ဇတိ၊ဆန္ဒံ - ဖြစ်ပါးကုန်သော၊ကုမေသံဂ္ဂန္ဒြိယာနံ - ဤမျက်ခွန် တို့ကို၊ ယာ ဇာဂုတ္တိ - အကြောင်မစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ယာ အဂေါပနာ-အကြောင်မလုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ဇယာ အနာရက္ခော-အကြောင် မစောင့်ရှောက်ခြင်း သည်၊ ယော ဇသံဝရော - အကြောင် မစောင့်စည်းခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤမျက်ခွန် ဖြစ် ပါးတို့ကိုမစောင့်စည်းခြင်းကို၊ ကုန္ဒြိယေသုအဂုတ္တဒ္ဝါရတာ-ဟူ၍၊ ဝစတိ။

၊စ

၁၃၅၃။ တတ္ထဇာတာမာ,ဘောဇနေ-ဘောဇဉ်၌၊ အမတ္တညုတာ-အတိုင်း အရှည် မသိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ · နည်း၊)ဣစ-ဤသတ္တလောက၌၊ ကေစ္စော-အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အပဋိသင်္ခါ-ဆင်ခြင်တတ်သောပညာဖြင့် မစူးစမ်းမဆင်ခြင်မူ၍၊ အဇယာနိသော - မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဟာရံ - အာဟာရကို၊ ဝါ-စားမျိုတိုက်သော စားဘွယ်သောက်ဘွယ်ကို၊ အာဟာရတိ-အာဟာရကိုပြု၏၊ ဝါ-စားသောက်၏၊ဒဝါယ-ရွှင်လန်းခြင်း

အကျိုးငှါ၊ (အာဟာရေတိ-၏၊ ဝါ-၏) မဒါယ-မာနမဒ,ပုရိသမဒအကျိုးငှါ၊ (အာဟာရေတိ)၊ မဏ္ဍနာယ-ပြေပြစ်ပြည့်ဝင်း, အဆင်းလှခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အာဟာရေတိ)၊ ဝိဘူသနာယ — အသားပြည့်ဖြိုး, ပွားတိုးခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အာဟာရေတိ — အာဟာရကို ပြု၏၊ ဝါ - စားသောက်၏၊) တတ္ထ - ထိုသို့ စားသောက်ရာ၌၊ဝါ - ထိုသို့ စားသောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ယာအသန္တုဋ္ဌိတာ-အကြင် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာအမတ္တညုတာ-အကြင် အတိုင်းအရှည်မသိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ဘောဇနေ-ဘောဇဉ်၌၊ ယာ အပ္ပဋိသင်္ခါ-အကြင် ပညာဖြင့်မဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤအသန္တုဋ္ဌိတာစသည်ကို၊ဘောဇနေ အမတ္တညုတာ-ဘောဇနေအမတ္တညုတာဟူ၍၊ဝုစ္စတိ၊ [ကွန်ဒြေယသုဂတဒ္ဓါရတာနိဒ္ဒေသကိုဆိုအပ်ပြီးသောနည်းမှပြောင်းပြန်အားဖြင့်သိပါ။]

၁၃၅၅။ [နေဝဒဝါယ စသည်ကို ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းမှ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်သိပါ။] ဝိဘူသနာယ-ငှါ၊ နေဝ အာဟာရေတိ-အာဟာရကိုပြုသည်မဟုတ်၊ဝါ-စားသောက်သည်မဟုတ်၊ ကွမဿ ကာယဿ-ဤကရဇကာယ၏၊ ဝါ-ခန္ဓာကိုယ်၏၊ယာဝဒ္ဓါတိယာဒေဝ-တည်တန့်ခြင်းတိုင်အောင်အကျိုးငှါသာ၊ ယာဝ ယာပနာယ ဧဝ – ဇီဝိတိန္ဒြေကို ရှည်သောအခံ့နှံ့သို့ ရောက်စေခြင်းတိုင်အောင်သော အကျိုးငှါသာ၊ ယာဝ ဝိဟိံသူပရတိယာဝေ–ပင်ပန်းခြင်း၏ကင်းခြင်းတိုင်အောင်သော အကျိုးငှါသာ၊ ယာဝ ပြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယဧဝ–သိက္ခာသုံးဝ,သာသနာ ပြဟ္မစရိယကို ချီးမြှောက်ခြင်းတိုင်အောင်သောအကျိုးငှါသာ၊(အားဟာရံအာဟာရေတိ)၊ကွတိ-ဤပြဆိုအပ်ခဲ့သောအကျိုးတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (အာဟာရံ အာဟာရေတိ)၊ ပုရာဏံ–အဟောင်းဖြစ်သော၊ ဝေဒနဉ္စ–မစားရခြင်း အကြောင်းရင်းရှိသော ဝေဒနာကိုလည်း၊ ပဋိဟင်္ခါမိ-ပယ်ဖျောက်အံ့၊ နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ဝေဒနဉ္စ–အလွန် စားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဝေဒနာကိုလည်း၊ နဥပ္ပါဒေဿာမိ – မဖြစ်စေအံ့၊ [အဋ္ဌကထာ၌ နောက်တနည်းဥ်လည်းဖွင့်သေး၏။] မေ - ငါ၏၊ယာတြာစ-ဤရိယာပုထ် ၄ ပါး,ပြတ်မသွားပဲ,ရှည်လျားသောကာလသို့ ရောက်စေခြင်းသည်ရင်း၊ ဝါ-မျှတခြင်းသည်ရင်း၊အနဝဇ္ဇတာစ–အပြစ်မရှိသူ၏အဖြစ်သည်ရင်း၊ ဖာသုဝိဟာရောစ – ခြိမ်းသာစွာ နေရကြောင်းသည်ရင်း၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတံ့၊ (ဤတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍ အားဟာရံအာဟာရေတိ၊) တတ္ထ-ထိုသို့စားသောက်ရာ၌၊ ဝါ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ယာ သန္တုဋ္ဌိတာ–အကြင်ရောင့်ရဲတင်းတိမ်ခြင်း ရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ယာ မတ္တညုတာ-အကြင် အတိုင်းအရှည်ကိုသိသူ၏ဖြစ်ကြောင် ဖြစ်ရာသည်၊ ဘောဇနေ–၌၊ ယာပဋိသင်္ခါ - အကြင် ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤသန္တုဋ္ဌိတာစသည်ကို၊ဘောဇနေ မတ္တ

ညူတာ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊[မုဉ္စသေစ္ခံကို သတိနိဒ္ဒေသ၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိပါ၊ အာသမ္ဘဇည် စသည်လွယ်ပြီ။]

၁၃၆၁။ တတ္ထ ကတမံ ဘာဝနာဗလံ၊ ကုသလာနံ – ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို၊ ယာ သေဝနာ-အကြင် အစဉ်မှီခဲ့ခြင်းသည်၊ ယာ ဘာဝနာ-အကြင် တိုးပွားစေခြင်းသည်၊ ယံ ဗဟုလီကမ္မံ-အကြင် မများသော်လည်း များသကဲ့သို့ပြုခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြင် ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာပြုခြင်းသည်၊ (အင်္ဂံ)၊ပေ။

၁၃၇၃။ တတ္ထ ကတမာ ဒိဋ္ဌိသုဒ္ဓိ၊ကမ္မဿကတာညာဏံ-ကမ္မဿကတာဉာဏ်သည်ထင်း၊ ဝါ-ကုသိုလ်ကံ၏ မိမိဥစ္စာ၏အဖြစ်, အကုသိုလ်ကံ၏မိမိဥစ္စာမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကိုသိတတ်သောဉာဏ်သည်ထင်း၊ သစ္စာနုလောမိကံ-၄ပါးသော သစ္စားတို့အား လျော်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်ထင်း၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီသမင်္ဂနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဉာဏံ – မဂ်ဉာဏ်သည်ထင်း၊ ဖလသမင်္ဂီသမင်္ဂနှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဉာဏံ-ဖိုလ်ဉာဏ်သည်ထင်း၊ (ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ-မည်၏၊ ဝါ-စင်ကြယ်သော အသိဉာဏ်မည်၏။)

၁၃၇၄။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ ပနာတိ- ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ခေါ ပန ဟူသည်ကား၊ ယာ ပညာ-အကြင်အပြားအားဖြင့် သိဟတ်သော ဉာဏ်သည် ၊ပေ၊ယာသမ္မာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤဉာဏ်ပညာသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိခေါ ပန-ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိခေါ ပနမည်၏။

၁၃၇၅။ ယထာဒိဋ္ဌိဿ ပဓာနံတိ-ယထာဒိဋ္ဌိဿ ပဓာနံဟူသည်ကား၊ စေတသိကော-စိတ်၌ဖြစ်သော၊ ယော ဝီရိယာရမ္ဘော-အကြင်ဝီရိယကို အားထုတ်ခြင်းသည်၊ပေ၊ ယော သမ္မာဝါယာမော-အကြင် သမ္မာဝါယာမသည်၊ (အတ္ထိ)၊အယံ - ဤဝီရိယသည်၊ ယထာဒိဋ္ဌိဿ - အကြင်အကြင် မှန်ကန်သော ဉာဏ်ရှိသူ၏၊ ပဓာနံစ-အားထုတ်ကြောင်းလုံ့လလည်းမည်၏။

၁၃၇၆။ သံဝေဂေါတိ-သံဝေဂေါဟူသည်ကား၊ဇာတိဘယံ–ဇာတိကို ဘေးဟု ရှုဘတ်သောဉာဏ်သည်ထင်း ဇရာဘယံ-လည်ထင်း၊ ဗျာဓိဘယံ-သည်ထင်း၊ မရဏဘယံ - သည်ထင်း၊ (သံဝေဂေါ - သံဒဝဂမည်၏၊) သံဝေဇနိယံ ဌာနံတိ - သံဝေဇနိယံ ဌာနံဟူသည်ကား၊ ဇာတိ–ဇာတိသည်ထင်း၊ပေ၊ မရဏံ-မရဏသည်ထင်း၊ (သံဝေဇနိယံ-ထိတ်လန့်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော၊ ဌာနံ-ဌာနတည်း။)

၁၃၇၇။ သံဝိဂ္ဂဿ ယောနိသော ပဓာနံတိ - ဟူသည်ကား၊ ဣဒ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု - ရဟန်းသည်၊ အာနုပုဗ္ဗာနံ-ဤဘဝ၌ လုံးဝမဖြစ်ဘူးကုန်သေးသော၊ ဝါ-အာရုံသစ်ကြောင့် မဖြစ်ဘူးကုန်သေးသော၊ ပါပကာနံ-

နှ်သော၊ အကုသလာနံ-နှ်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ အနုပ္ပါဒါယ-မဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ဆန္ဒံ—ဆန္ဒကို၊ ဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝါယမတိ- လုလ္လဖြူ၏၊ ဝီရိယံ—ဝီရိယကို၊ အာရဘတိ— အားထုတ်၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပဂ္ဂဏှာတိ—ချီးမြှောက်၏၊ ပဒဟတိ—အားထုတ်၏၊ ဥပ္ပန္နာနံ—ဖြစ်ပြီးကုန်သော၊ ဝါ-ဖြစ်ပြီး အကုသိုလ်နှင့် တူကုန်သော၊ ပါပကာနံ အကုသလာနံ, ဓမ္မာနံ—တို့ကို၊ ပဟာနာယ၊ ပေ၊ ပဒဟတိ၊ အနုပ္ပန္နာနံ—ဤဘဝ၌ မဖြစ်ဘူးကုန်သေးသော၊ ကုသလာနံ—လောကီကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်သော၊(တနည်း)အနုပ္ပန္နာနံ-သံသရာ၌ တရံတခါမျှ မဖြစ်ဘူးကုန်သေးသော၊ကုသလာနံ-လောကုတ္တရာကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒါယ၊ပေ၊ ပဒဟတိ၊ ဥပ္ပန္နာနံ-ဤဘဝ ထိုဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်ပြီးသော၊ ကုသလာနံ-လောကီကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ဌိတိယာ— တည်တန့်ခြင်းငှါငင်း၊ အသမ္မောသာယ—မပျောက်ပျက်ခြင်းငှါငင်း၊ ဘိယ္ယောဘာဝါယ· လွန်စွာ တိုးပွားခြင်းငှါငင်း၊ဝေပုလ္လာယ-ပြန့်ပြောကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူ၏သော အကျိုးငှါငင်း၊ ဘာဝနာယ-ဘာဝနာ၏၊ ပါရိပူရိယာ—ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှါငင်း၊ ဆန္ဒံ၊ပေ·ပဒဟတိ။

၁၃၇၈။ အသန္တဋ္ဌိတာစ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ— သု ဟူသည်ကဲ့သ်း၊ ကုသလာနံ-နှ်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ ဘာဝနာယ-တိုးပွားစေခြင်း၌၊ အသန္တဋ္ဌိတ သ—မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယာ ဘိယ္ယောကမ္မတာ— အကြင် မျှားပြားခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊(အတ္ထိ)၊ အယံ-ဤကုသိုလ်တရားတို့၏မျှားပြားခြင်းကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (ကုသလေသု ဓမ္မေသု·တို့၌၊ အသန္တဋ္ဌိတာ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်မည်၏။)

၁၃၇၉။ အပဂ္ဂဋ္ဌဝါနိတာစ ပဓာနသ္မိ်တိ— ဟူသည်ကား၊ ကုသလာနံ— ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ဓမ္မာနံ — ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို၊ ဘာဝနာယ · မိမိ သန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ ယာ သက္ကစ္စကိရိယတာ· အကြင် ရိုရိုသေသေ ပြုခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ယာ သာတစ္စကိရိယတာ-အကြင်အမြဲမပြတ်,ပြုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ယာ အဋ္ဌိတကိရိယတာ·အကြင် မရပ်မနား ပြုခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ ယာအနောလီနဝုတ္တိဘာ--အကြင် မတွန့်မဆုတ်ဖြစ်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ယာ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ—အကြင် မချအပ်သော ဆန္ဒရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ယာ အနိက္ခိတ္တဓုရဘာ-အကြင် မချအပ်သောတာဝန်ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ယာ အာဒေသနာ—အကြင် အစစ္စာ မှီခဲခြင်းသည်၊ယာ ဘာဝနာ-အကြင် တိုးပွားစေခြင်းယည်၊ယံ ဗဟုလီကမ္မံ·အကြင် မမျှားသော်လည်း မျှားသကဲ့သို့ ပြုခြင်းသည်၊ ဝါ-ကြိမ်ဖန်မျှားစွာ အသေ အလာ ပြုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊အယံ—ဤသဘောတရားသည်၊ ပဓာနသ္မိ·-အားထုတ်ခြင်း၌၊ အပဂ္ဂဋ္ဌဝါနိတာ — ဆုတ်နစ်စေခြင်းမရှိသူ၏အဖြစ်မည်၏။

၁၃၀၈။ ဝိဇ္ဇာတိ–ဝိဇ္ဇာဟူသည်ကား၊ ဝိဇ္ဇာ-တို့သည်၊ ဝါ-သိတတ်သော ဉာဏ်တို့သည်၊ တိဿေး-၃ ပါး်တို့တည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ညာဏံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဟူသော၊ ပါ–ရွေးဦးနေအပ်ဘူးအပ်သော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်ဟူသော၊ ဝိဇ္ဇာ–ဝိဇ္ဇာဒုင်း၊ သတ္တာနံ–သတ္တဝါတို့၏၊ စုတူပပါတေ–စုတိပဋိသန္ဓေ၌၊ ဉာဏံ–သိတတ်သော၊ ဝိဇ္ဇာ–ဒုင်း၊ အာသဝါနံ–ကိလေသာ အာသဝေါတို့၏၊ ခယေ–ကုန်ရာမဂ် ခဏ၌၊ ဝါ–ကုန်ကြောင်းတရားအပေါင်း၌၊ ဉာဏံ–ဉာဏ်ဟူသော၊ ဝိဇ္ဇာ–ဝိဇ္ဇာဒုင်းတည်း။ [ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရပြီးမှ စုတုပပါတဉာဏ်ကို ရနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် တချို့ပါဠိတော်၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုကို ဝိဇ္ဇာဟု ဟောတော်မူသည်။]

၁၃၀၁။ ဝိမုတ္တိတိ–ဝိမုတ္တိဟူသည်ကား၊ဝိမုတ္တိ၊ယော-တို့ယည်း၊ဒွေ-၂ပါး် တို့တည်း၊ စိတ္တဿ–၏၊ အဓိမုတ္တိ–အာရုံ၌ လွှတ်လွတ်ကျတ်ကျတ် သက်ဝင်တတ်သော သမာပတ်တရားသည်၎င်း၊ ဝါ–ဆန့်ကျင်ဘက်တို့မှ ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်တတ်သော သမာပတ်တရားသည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဥ္စ–အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှလွတ်မြောက်တတ်သော နိဗ္ဗာန်သည်၎င်းတည်း။

၁၃၀၂။ ခယေညာဏန္တိ–ခယေညာဏ်ဟူသည်ကား၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီဿ–မဂ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဉာဏံ– မဂ်ဉာဏ်သည်၊ (ခယေ – ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သောမဂ်၌၊ ဉာဏံ–ဉာဏ်မည်၏။)

၁၃၀၃။ အနုပ္ပါဒေဉာဏန္တိ–ဏ်ားး၊ဖလသမင်္ဂီဿ–ဖိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ဉာဏံ– ဖိုလ်ဉာဏ်သည်၊(အနုပ္ပါဒေ-ကိလေသာတို့၏ မဖြစ်ကြောင်း မဂ်၏အဆုံး၌၊ဉာဏံ–ဉာဏ်မည်၏။)

နိဂ္ဂဟပက်ကွော– နိဂ္ဂဟကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီး၏။

အဋ္ဌကထာကထာ

တိကအတ္ထုဒ္ဓါရ

၁၃၀၄။ စတူသု-၄ပါးကုန်သော၊ ဘူမီသု-ဘုံတို့၌၊ ကုသလံ-ဖဿစသော ၎ုသိုလ်သည်၊(အတ္ထိ) ဣမေ ဓမ္မာ-ဤ ၄-ပါးသောဘုံတို့၌ ဟောတော်မူအပ်သော ဖဿစသောတရားတို့သည်၊ ကုသလာ–ကုသိုလ်တို့တည်း။

၁၃၀၅။ ဒွါဒသ-၁၂ပါးကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ- အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့သည်၊ ဝါ–အကုသိုလ်ဟူသော ဖြစ်သောစိတ်,ဖြစ်သော စိတ်နှင့် တကွ သမ္ပယုတ္တဓမ္မတို့သည်၊ (အတ္ထိ–ရှိကုန်၏၊) ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။

၁၃၀၆။ စတ္ဆုသ့-နှ်သော၊ ဘူမိသ့-တ္ဆိုဒ္ဓ်၊ ဝိပါဂေါကော-ဝိပါက်သည် ၎င်း၊ တိသု,ဘူမိသု-ဘ္ဆိုဒ္ဓ်၊ ကြိယာဗျ ာကတံ-ကြိ ယာဗျာကတသည်၎င်း၊ ရူပဥ္စ·သည် ၎င်း· နိဗ္ဗာနဥ္စ-သည်၎င်း၊(အတ္ထိ)၊ ဣမေဓမ္မာ-ဤဝိပါက်, ကိရိယာ,ရုပ်,နိဗ္ဗာန် တို့သည်၊ အဗျာကတာ-ဒုဗျာကတတို့တည်း။

၁၃၀၇။ ကာမာဝစရ ကုသလတော - ကာမာဝစရ ကုသိုလ်မှ၊ ဝါ- ကာမာဝစရကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော-၄ ပါးကုန်သော၊ သောမနဿ သဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ - တို့သည်၎င်း၊ အကုသလတော - အကုသိုလ်မှ၊ ဝါ- နှ်သော၊စတ္တာရော · နှ်သော၊ (သောမနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၎င်း၊) ကာမာဝစရကုသလဿ-၏၊ ဝိပါကာတော၁စ-ဝိပါက်မှ၎င်း၊ ဝါ-ဝိပါက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကိရိယတော၁စ-ကိရိယာမှ၎င်း၊ ဝါ-ကိရိယာလည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ပဉ္စ-ငါးပါးစီကုန်သော၊(သောမနဿ သဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည် ၎င်း၊) [သုခသဟ့ဂုတ် ကာယဝိညာဉ်နှင့် မဟာဝိပါက် သောမနဿ ၄ ပါး ဟသိတုပ္ပါဒ်နှင့် မဟာကြိယာ သောမနဿ ၄ ပါးအား ဖြင့် ၅ ပါးစီဖြစ်သည်၊] ကုသလတော၁စ၊ပေ၊ကိရိယတော၁စ-မှ၎င်း၊ ဝါ- နှ်သော၊ ရူပါဝစရတိကစတုက္က ဈာနာ-ရူပါဝစရတို့ကစျာန်စတုက္ကစျာန်တို့သည်၎င်း၊ ကုသလတော၁စ · မှ၎င်း၊ ဝါ-နှ်သော၊ ဝိပါကတော၁စ · မှ၎င်း၊ ဝါ · နှ်သော၊ လောကုတ္တရတိကစတုက္ကံ ဈာနာ-တို့သည်၎င်း၊(အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊) တ္ထေ-ဤစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ သုခံ-သုခဖြစ်သော၊ ဝေဒနံ-ဝေဒနာကို၊ ထပေတွာ - ထား၍၊ ဣမေဓမ္မာ- တို့သည်၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ-တို့တည်း။

၁၃၀၈။ ဒွေ- ၂ ပါးကုန်သော၊ဒေါမနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည် ၎င်း၊ ဒုက္ခသဟဂတံ-သော၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ-နှ်၏၊) တ္ထေ-ဤ ဤဒေါမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်, ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ၊ ပေ၊ ဣမေဓမ္မာ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ။

၁၃၀၉။ ကာမာဝစရကုသလတော စတ္တာရော ဉပေက္ခာသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၎င်း၊ အကုသလတော ဆ(ဉပေက္ခာသဟဂတ စိတ္တုပ္ပါဒါ-၎င်း၊) ကာမာဝစရကုသလဿ ဝိပါကတော ဒသ (ဉပေက္ခာသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၎င်း၊) ပေ၊ ကိရိယတော ဆ (ဉပေက္ခာသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၎င်း၊) ကုသလတော၁စ ဝိပါကာတော၁စ, ကိရိယတော၁စ - မှ၎င်း၊ ဝါ-ကိရိယာလည်းဖြစ်သော၊ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရလည်း ဖြစ်သော၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ - စတုတ္ထဈာန်သည်၎င်း၊ ကုသလတော၁စ ဝိပါကတော၁စ ကိရိယတော၁စ စတ္တာရော, အရူပါဝစ့ရော - တို့သည်၎င်း၊ ကုသလတော၁စ ဝိပါကတော၁စ, လောကုတ္တရံ - သော၊ စတုတ္ထံ·သော၊ ဈာနံ - ဈာန်သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ·နှ်၏၊)

ဇတ္ထေ–ဤစိတ္ထုပ္ပါဒ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ၊ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာ၊ တိသေဿ–နံသေဿ၊ ဝေဒနာစ–တို့သည်၎င်း၊ ရူပဠ–ရုပ်သည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဠ – သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ-နှ၏) ဣမေဓမ္မာ – ဤတရားတို့ကို၊ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာတိပိ–တို့ဟူ၍၎င်း၊ ပေ၊ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္မယုတ္တာတိပိ – တို့ဟူ၍၎င်း၊ နဝတ္ထုဗ္ဗာ–မဆိုထိုကဲ့ကုန်၊ [ဝေဒနာတိုက်၏ တိုက်မှုတ် ဖြစ်ကြသည်–ဟူလို။]

၁၄၀၀။ ရူပါဝစရ ပဠကနယေ–ရူပါဝစရပဠကနည်း၌၊ ကုသလတောစ–မှ၎င်း၊ ဝါ-ကုသိုလ်လည်းဖြစ်သော၊ ကိရိယတောစ-မှ၎င်း၊ ဝါ–ကိရိယာလည်း ဖြစ်သော၊ ဒုတိယံစျာနံ – ဒုတိယ စျာန်သည်၎င်း၊ လောကုတ္တရ ပဠကနယေ - ၌၊ ကုသလတောစ ဝိပါကတောစ, ဒုတိယံစျာနံ-သည်၎င်း၊ ဇတ္ထေ-ဤဒုတိယစျာန်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ - သော၊ ဝိစာရံ - ကို၊ တပေတွာ - ၍၊ ဝိတက္ကောစ – သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေဓမ္မာ အဝိတက္က ဝိစာရမ္တာ။

၁၄၀၁၊ ဒ္ဝေ ပဠဝိညာဏာနိ - ဒ္ဝေ ပဠဝိညာဉ် တ ဆယ် တို့ သည် ၎င်း၊ ကုသလတောစ ဝိပါကတောစ ကိရိယတောစ ရူပါဝစရတိုက တိုက်ဈာနာ - ရူပါဝစရတိုက,တိုကစျာန်တို့သည်၎င်း၊ [စတုက္ကနည်းလည်း တိုက ပဠကနည်း လည်း တိုက အထက်စျာန်များဖြစ်၍ "တိုက တိုက" ဟုဆိုသည်၊ လေးကုံတွာရာ တိုကတိုကစျာန်၌လည်း နည်းတူ၊] ပေ၊ ပဠကနယေ-၌၊ ဒုတိယ ဈာနေ–၌၊ ဥပ္ပန္နော–သော၊ဝိစာရောစ–သည်၎င်း၊ ရူပဠ–သည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဠ-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)။ ဣမေ ဓမ္မာ အဝိတက္က အဝိစာရာ၊ ဝိတက္ကသဟဇာတော–ဝိတက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝိစာရော–ကို၊သ ဝိတက္ကထ ဝိစာရောတိပိ–ဟူ၍၎င်း၊ ပေ၊ နနဝတ္တဗ္ဗော–မဆိုထိုက်။

၁၄၂၂။ ကတမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ ဓမ္မာ၊ ပေ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ ဓမ္မာ၊ ကာမာဝစရ ကုသလတော၊ ပေ၊ သဗ္ဗံ အကုသလံ – သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေဓမ္မာ–တို့သည်၊ သိယာ-ရုံခါ၌ ပရိတ္တာရမ္မဏာ - ပရိတ္တ တရား ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ သိယာ–ရုံခါ၌ မဟဂ္ဂတာ ရမ္မဏာ - မဟဂ္ဂုတ် တရား ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ နအပ္ပမာဏာရမ္မဏာ – အပ္ပမာဏ တရား ဟူသော အာရုံမရှိကုန်၊ သိယာ–ရုံခါ၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ– ပရိတ္တာရမ္မဏ တို့ ဟူ၍၎င်း၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ - တို့ဟူ၍၎င်း၊ နဝတ္တဗ္ဗော - မဆိုထိုက်ကုန်၊ [နောက်ပုဒ်များ၌လည်း ဤနည်းမှီ၍ပေးပါ၊] ပေ၊ စတုတ္ထသ စျာနဿ-၏၊ ဝိပါကော-ဝိပါက်သည်၎င်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ–အာကာသာနဉ္စာယတန စျာန်သည်၎င်း၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ - တို့ကို၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ – တို့ ဟူ၍၎င်း၊ ပေ၊ နပတ္တဗ္ဗော - မဆိုထိုက်ကုန်၊ ရူပဠ – သည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဠ-သည်၎င်း၊ အနာရမ္မဏာ - အာရုံမရှိသောတရားတို့ကည်း၊

၁၄၂၉။ ကတမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂါရမဏာ၊ပေးဏ္ဍမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သိယာ-ရုံခါ၊ မဂ္ဂါရမဏာ—မင်ဟူသောအာရုံရှိကုန်၏၊ နှ မဂ္ဂဟေတုကာ-မဂ္ဂဟေတုကံ မဟုတ်ကုန်၊ သိယာ—ရုံခါ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော—မင်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမဏာ ဓိပတိပစ္စည်းရှိကုန်၏၊ သိယာ—ရုံခါ၊မဂ္ဂါရမဏာတိုပိ-တို့ဟူ၍ငင်း၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိပိ—တို့ဟူ၍ငင်း၊ နှ ဝတ္တဗ္ဗာ—မဆိုထိုတ်ကုန်၊ စတ္တာရော, အရိယမဂ္ဂါ—တို့သည်၊ နှ မဂ္ဂါရမဏာ—မင်ဟူဒသာ အာရုံမရှိကုန်။ မဂ္ဂဟေတုကာ—မင်ဟု ဆိုအပ်ဒသာ ဟိတ်ရှိကုန်၏၊ ဝါ—မင်ဌိတည်သောဟိတ် ရှိကုန်၏၊ သိယာ—ရုံခါ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော-မင်ဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတာဓိပတိရှိကုန်၏၊ သိယာ-ရုံခါ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနောတိ-ဟူ၍၊ နှ ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်ကုန်၊ ကုသလတောစ ကိရိယတောစ, ရူပါဝစရံ, စတုတ္ထံစျာနံ—သည်ငင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာ—ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု—ကိရိယာအဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်သည်ငင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဏ္ဍမေ ဓမ္မာ, သိယာ-ရုံခါ၊ မဂ္ဂါရမဏာ—မင်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ နှ မဂ္ဂဟေတုကာ — မဂ္ဂဟေတုက မဟုတ်ကုန်၊ နှ မဂ္ဂါဓိပတိနော—မဂ္ဂါဓိပတိလည်းမဟုတ်ကုန်၊ သိယာ-ရုံခါ၊ မဂ္ဂါရမဏာတိ-မဂ္ဂါရမဏံတို့ဟူ၍၊ နှ ဝတဗ္ဗာ-န်၊ ပေ၊ ရူပဉ္စနိဗ္ဗာနဉ္စ, အနာရမဏာ-အာရုံမရှိသော တရားတို့တည်း။

၁၄၃၀။ ကတမေ ဓမ္မာ ဥပ္ပန္နဲ၁၊ စတူသု—နှ်သော၊ ဘူမိသု-ဘုံတို့၌၊ ဝိပါကော—ဝိပါက်သည်ငင်း၊ ကမ္မဿ—၏၊ ဝါ—ကို၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ (ပဝတ္တံသော၊) ယဉ္စရူပံ-အကြင်ရုပ်သည်ငင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဏ္ဍမေဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဝါ—တို့သည်၊ သိယာ-အချို့တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နာ—ဥပ္ပန္နတို့တည်း၊ သိယာ-အချို့တို့သည်၊ ဥပ္ပါဒိနော-ဥပ္ပါဒိတို့တည်း၊ အနုပ္ပန္နာတိ-အနုပ္ပန္နတို့ဟူ၍၊နှ ဝတ္တဗ္ဗာ—မဆိုထိုက်ကုန်၊ စတူသု ဘူမိသု၊ပေ၊ ကိရိယာဗျာကတံ-ကိရိယာ ဗျာကတသည်ငင်း၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝါ—ကို၊ နှ ကတတ္တာ-မပြုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယဉ္စရူပံ-သည်ငင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဏ္ဍမေဓမ္မာ၊ ပေ၊ နှ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ ဥပ္ပန္နံတိပိ-ဟူ၍ငင်း၊ အနုပ္ပန္နံတိပိ-ဟူ၍ငင်း၊ ဥပ္ပါဒိတိပိ — ဥပ္ပါဒိဟူ၍ငင်း၊ နှ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ [စာအုပ်တို့၌ "ဥပ္ပါဒိနောတိပိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

၁၄၃၁။ နိယောဂါ—မြဲသောအားဖြင့်၊ အနာဂတာရမဏာ—အနာဂတ်အာရုံရှိသောတရားတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်။

၁၄၃၄။ ကတမေ ဓမ္မာ ပဋုပ္ပန္နာရမဏာ ဓံမ္မာ၊ ဒွေ ပဉ္စဝိညာဏာနိ—တို့သည်ငင်း၊ တိဿော-နှ်သော၊ မနောဓာတုယောစ-တို့သည်ငင်း၊ ဏ္ဍမေဓမ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ၊ ကာမာဝစရကုသလဿ-၏၊ ဝိပါကတော—ဝိပါက်ဖြစ်သော၊ ဒသ-ဆယ်ပါးကုန်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ—တို့သည်ငင်း၊ အကုသလဿ-၏၊ဝိပါကတော-သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာ - ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ဖြစ်သော၊ မနော

ဝိညာဏဓာတု-သည်၎င်း၊ သောမနဿသဟဂတာ-သော၊ ကိရိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သိယာ-အချို့တို့သည်၊ ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာဝရမဏာ-ပစ္စုပ္ပန်အာဝုံ ရှိကုန်၏၊ ကာမာဝစရကုသလံ-သည်၎င်း၊ အကုသလံ-သည်၎င်း၊ ကိရိယတော - ကိရိယာဖြစ်ကုန်သော၊ နဝ-နှစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ-တို့သည်၎င်း၊ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရဖြစ်သော၊ ကုသလတော စ - ကုသိုလ်လည်းဖြစ်သော၊ ကိရိယတော စ - ကိရိယာလည်းဖြစ်သော၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ-သည်၎င်း၊ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာဝရမဏာ-နှစ်၏၊ သိယာ-အချို့တို့ကား၊ အတီတာရမဏာတိပိ-တို့ဟူ၍၎င်း၊ ပေ၊ နဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်ကုန်၊ ကုသလတော စ-ကုသိုလ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပေ၊ ကိရိယတော စ-ကိရိယာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါဝစရတိက စတုက္ကဇ္ဈာနာ - တို့သည်၎င်း၊ စတုတ္ထသ ဈာနဿ-၏၊ ဝိပါကော - သည်၎င်း၊ အာကာသာနဉ္စာ ယတနံ - အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သည်၎င်း၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-သည်၎င်း၊ ပေ၊ စတ္တာရိ-နှစ်သော၊ သာမညဖလာနိ-သမဏ်၏ ဖြစ်ကြောင်းမင်္ဂလာကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်တို့သည်၎င်း၊ ဣမေ ဓမ္မာ၊ ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာဝရမဏာတိပိ နဝတ္တဗ္ဗာ၊ ရူပဉ္စ-ရုပ်သည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-သည်၎င်း၊ အနာရမဏာ-အာဝုံမရှိသောတရားတို့တည်း။

၁၄၃၅။ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရူပံ - ဣန္ဒြေနှင့် မစပ်သော သက်မဲ့ရုပ်ကိုဂုဏ်း၊ [သက်မဲ့ရုပ်၌ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတခုမျှမစပ်။] နိဗ္ဗာနဉ္စ-ကိုဂုဏ်း၊ ထပေတွဝ-၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သိယာ-အချို့တို့သည်၊ အဇ္ဈတ္တာ-အဇ္ဈတ္တတို့တည်း၊ ပေ၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ-တို့တည်း၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရူပဉ္စ-သည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-သည်၎င်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓတရားတို့တည်း။

၁၄၃၆။ ကတမေ ဓမ္မာ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာ၊ ပေ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို၊ အဇ္ဈတ္တံဝရမဏာတိပိ-အဇ္ဈတ္တာရမဏဟူ၍၎င်း၊ ပေ၊ နဝတ္တဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်၊ ရူပဉ္စ နိဗ္ဗာနဉ္စ အနာရမ္မဏာ။

၁၄၄၀။ ကတမေ ဓမ္မာ အနိဒဿန အပ္ပဋိဃာ၊ စတူသု ဘူမီသု-တို့၌၊ ကုသလံ--သည်၎င်း၊ ပေ၊ တီသု ဘူမီသု-တို့၌၊ ကိရိယာ ဗျာကတံ - ကိရိယာအဗျာကတသည်၎င်း၊ အနိဒဿနံ - မြင်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်လည်းမရှိသော၊ အပ္ပဋိဃံ-ထိပါးတတ်သည်၏အဖြစ်လည်းမရှိသော၊ ဓမ္မာယတန ပရိယာပန္နံ-ဓမ္မာယတနာ၌ အကျုံးဝင်သော၊ ယဉ္စရူပံ-အကြင်ရုပ်သည်၎င်း၊ (ဓမ္မာယတန ပရိယာပန္နံ-သော၊) နိဗ္ဗာနဉ္စ-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ အနိဒဿန အပ္ပဋိဃာ။ [“ဓမ္မာယတနပရိယာပန္နံ”ကို ကာကောလောကနည်းကြံ၍ အနက်ပေးလိုက်ပါသည်။]

တိကံ-သည်၊ (နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။)

ဒုကအတ္ထုဒ္ဒါရ (ဟေတုဂေါစ္ဆက)

၁၄၄၁။ ကတမေ ဓမ္မာ ဟေတူ၊ တဓေယာ–၃ ပါးကုန်သော၊ ကုသလ ဟေတူ–ကုသိုလ်ဟိတ်တို့သည်၎င်း ၊ပေ၊ အဗျာကတာဟေတူ - တို့သည်၎င်း၊ (ဟေတူ-ဟိတ်တို့မည်၏၊)အလောဘော-အလောဘဟူသော၊ကုသလဟေတု-ကုသလဟိတ်သည်၎င်း၊အဒေါသော,ကုသလဟေတု-သည်၎င်း၊ စတူသု-၄ပါး ကုန်သော၊ကုသလေသု– ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူမိသု - ဘုံတို့၌၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ– ဖြစ်ကုန်၏၊အဓိမာဟော,ကုသလဟေတု-သည်၊ ကာမာဝစရ ကုသလတော– မှ၊ ဝါ–နှင့်သော၊ စတ္တာရော – နှင့်သော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တော စိတ္တုပ္ပါဒေ - တို့ကို၊ ထပေတ္ဝာ–၍၊စတူသု ဘူမိသု ကုသလေသု ဥပပဇ္ဇတိ၊ပေ။

၁၄၄၂။ ကတမေ ဓမ္မာ နဟေတူ၊ ဟေတူ - ဟိတ်တို့ကို၊ ထပေတ္ဝာ–၍၊ စတူသု ဘူမိသု–တို့၌၊ ကုသလံ - ကုသိုလ်သည်၎င်း၊ အကုသလံ – သည်၎င်း၊ စတူသု ဘူမိသု–တို့၌၊ ဝိပါကော–သည်၎င်း၊ တံသု ဘူမိသု - တို့၌၊ ကိရိယာ ဗျာကတံ - သည်၎င်း၊ရူပဥ္စ နိဗ္ဗာနဥ္စ-သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ နဟေတူ။

အာသဝဂေါစ္ဆက

၁၄၆၉။ ကတမေ ဓမ္မာ အာသဝသမ္မယုတ္တာ၊ ဒွေ– ၂ ပါးကုန်သော၊ ဒေါမနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ–တို့သည်၎င်း၊ ဇွတ္ထ–ဤ ဒေါမနဿသဟဂုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ ဥပ္ပန္နံ - သော၊ မောဟံ-မောဟကို၊ ထပေတ္ဝာ-ထား၍၎င်း၊ ဝိစိ ကိစ္ဆာသဟဂတံ–သော၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ - သော၊ မောဟံ - ကို၊ ထပေတ္ဝာ– ၍၎င်း၊ အဝသေသံ-ကြွင်းသော၊ အကုသလံ– သည်၎င်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ အာသဝသမ္မယုတ္တာ။ [ဇွတ္ထ ဥပ္ပန္နံ မောဟံ ထပေတ္ဝာ ဒွေ ဒေါမနဿ သဟဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ–တို့သည်၎င်း၊ဤသို့ပေးလျှင်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။]

၁၄၇၃။ ယတ္ထ–အကြင်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ဒွေတယော– ၂ ပါးသော်လည်းဖြစ် ကုန်,၃ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [ဝါသဒ္ဒါ အကြောင်းပါ၊ သို့မဟုတ် "ဒွေတတ္ထယော" ဟုသော်လည်း ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ရှိပါစေ၊ ဒွေတီဏိဉ္စလည်း နည်းတူ။]ကေတော-တပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - န်၏၊ တတ္ထ - ထို စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤ အာသဝေါတရားတို့သည်၊ အာသဝါစေဝ-အာသဝတို့သည်၎င်း၊ အာသဝသမ္မယုတ္တာစ – အာသဝသမ္မယုတ်တို့သည်၎င်း၊ (ဟောန္တိ)၊ [နောက်နောက်ဂေါစ္ဆက, နောက်နောက်ဒုက်တို့၌လည်းလုယ်ပြီ။] ...အတ္ထုဒ္ဒါ ရော–အနက်အရကောက်တို့ကိုထုတ်ပြရာ အဋ္ဌကထာကဆို့သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

ဓမ္မသင်္ဂဏိပကရဏံ–ဓမ္မသင်္ဂဏိပါဠိတော် ကျမ်းဂန်သည်၊

နိဋ္ဌိတံ–ပြီးပြီ။

နိဿယနိဂုံး

ကုသလာဒျရဏန္တွာနံ, ဓမ္မာနံ ယတ္ထ သင်္ကော၊
ဓမ္မသင်္ကိယာ သိဒ္ဓေါ, နိဿယော သောတုသာဝိတော။

ယတ္ထ - အာဘိဓမ္မာ, ဒေသနာဝယ်, ဦးစွာထုတ်ဖော်, အဲကြင်ပါဠိတော်၌၊ ကုသလာ ဒိအရဏန္တွာနံ - ကုသလဓမ္မာ, အစဖြာ၍, အရဏာ အဆုံး, ပေါင်းရုံး ကျဉ်းကျယ်, အသွယ်သွယ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ—သတ္တဇီဝါ, သူငါမစပ်, ပရမတ် စစ်စစ်, တရားအနှစ်တို့ကို၊ သင်္ကော – မကျန်မကြွင်း, သိမ်းယူရေတွက်တော် မူခြင်းသည်၊ ဟောတိ-စင်စစ်မသွေ, ဖြစ်ပါပေ၏၊ တသာ ဓမ္မသင်္ကိယာ - ဓမ္မသင်္ကီ, ကိုယ့်နာမည်ဖြင့်, ဂုဏ်ရည်ထင်ပေါ်, ထိုပါဠိတော်၏၊ သောတုသာဝိတော-ဆရာအများ, စာသင်သားကို, သင်ကြားထပ်ထပ်, ပို့ချတော်မူအပ်သော၊ နိဿယော-ဇာဋ္ဌကထာအဖွင့် လျော်ကန်ချင့်၍, အသင့်ညီစွာ, မှီရာသိပ်သည်း, နိဿယည်းသည်၊ သိဒ္ဓေါ - မိမိ၏ကံ, ပဋ္ဌာန်ကြောင့်, လျင်မြန်ထုတ်ချောက်, ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

ဓမ္မသင်္ကီ။ ။သင်္ကယ္ယ ဂဏိယန္တိ ဇတ္ထာတိ သင်္ကီ၊ ဓမ္မာနံ—ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို + သင်္ကီ - သိမ်းယူရေးဟူကရုပါဠိတော်တည်း၊ ဓမ္မသင်္ကီ-တော်။ [‘၊ကုသလာဒယော ဓမ္မာ သင်္ကယ္ယန္တိ ဇတ္ထာတိ ဓမ္မသင်္ကီ’’ ဟုယောဇနာ၌ ဝိဂ္ဂဟပြုလေသည်။]

သောတုသာဝိတော။ ။ပခုဂ္ဂ္ဂါမြို့ မဟာဝိသုတာဆုမ တိုက်ကြီးကို တည်တော်မူသော ရေစက်ဘိုဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့် မိမိ၏ ကျေးဇူးတော်ရင် ဆရာရှင်များသည် နိကာယ် ၅ ရပ်လုံး၌ပင် ပါဠိတော်ကိုသာ ပဓာနထား၍ ပို့ချတော်မူကြ၏၊ ထို့ကြောင့်ပါဠိတော်နိဿယသည်ပခုဂ္ဂ္ဂါ - မဟာဝိသုတာရာမတိုက်ကြီးအတွက် သောတုတို့အား နေ့စဉ်ကြားသိစေအပ်, ပို့ချအပ်သော ကျမ်းစာဖြစ်ပါပေသည်၊ ထိုဆရာတော်များကို ဤပါဠိတော်နိဿယဖြင့်လည်း ပူဇော်ပါသည်။

သမ္မာဇယာမိ ထေရာနံ, ဓယာသာဟံ သမ္မဂ္ဂဟိတော၊
သိက္ခိတော ပါဝစနေပိ, ပတ္ထောမို့ ပကတညုတံ။

[‘‘ပါဝစနေပိ-ဆရာများလျှင်, နေ့နေ့စဉ်၌, တွင်တွင်ပို့ချ, ဘုရား မြတ်ဖော်, ပါဠိတော်၌လည်း’’ ဟူသော ဤတပုဒ်သာ ထူးပါသည်၊ ကြွင်းသောပုဒ်များ၏ အနက်ကို ရှေ့ဘာသာဋီကာနိဂုံး၌ပြခဲ့ပြီ။]

စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာနံ, ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနာယ အမတံ ပါရံ, ကာသံ ပုရိသကာရိယံ။

မှတ်သားဘွယ် ပုဒ်မျှား

မှတ်သားဘွယ်		စာမျက်နှာ
ယ္ဟသ္မိံသမယေ၏အနက်	....	၁၂၀-၁
ဖဿနိဒ္ဒေသ၏အနက်	....	၁၂၂-၃
ပါဠိတော်ကိုရှင်းလင်းချက်	....	၁၂၄
ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ၏အနက်	....	၁၂၅
သညာနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၆
စေတနာနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၆
စိတ္တနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၆
ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၇
ဝိစာရနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၈
ပီတိနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၈
ဧကဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၉
သဒ္ဓိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ	....	၁၂၉
ဝိရိယိန္ဒြိယ	....	၁၃၀
သတိန္ဒြိယ	....	၁၃၀
ပညိန္ဒြိယ	....	၁၃၁
ဇီဝိတိန္ဒြိယ	....	၁၃၂
ဟိရီ,ဩတ္တပ္ပ	....	၁၃၃
အလောဘ	....	၁၃၄
ပဿဒ္ဓိစသည်	....	၁၃၄
ရူပါဝစရကုသိုလ် (စတုက္ကနယ)	....	၁၃၈
မဂ္ဂင်္ဂမဂ္ဂပရိယာပန္နံ	....	၁၃၈
ဝီတိသမ္မောဈ္ဈင်္ဂါ	....	၁၃၈
အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယ	....	၁၃၈
သမ္မာဝါစာနိဒ္ဒေသ	....	၁၃၈
ကေဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသ	....	၁၄၂
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသ	....	၁၄၂
မောဟနိဒ္ဒေသ	....	၁၄၃
ဒေါသနိဒ္ဒေသ	....	၁၄၅
ဝိစိကိစ္ဆာ	....	၁၄၅
ဥဒ္ဓစ္စနိဒ္ဒေသ	....	၁၄၆
စက္ခွာယတန	....	၁၅၁

မှတ်သားဘွယ်			စာမျက်နှာ
ရူပါယတန	....	....	၅၃၃
သဒ္ဒါယတန	....	....	၅၅၄
ဂန္ဓာယတန	....	....	၅၅၅
ရသာယတန	....	....	၅၅၅
ကာယဝိညတ္တိ	....	....	၅၅၆
ဝစီဝိညတ္တိ	....	....	၅၅၆
အာကာသဓာတု	....	....	၅၅၆
ကမ္မဋ္ဌကာရ အာဟ	....	....	၅၅၈
အာပေါဓာတု	....	....	၅၅၉
သဏ္ဌာယဒိဋ္ဌိ ၂၀	....	....	၅၈၂
ဝိစိကိစ္ဆာ၏ရှစ်ဌာန	....	....	၅၈၄
ဥပ္ပဒ်နှနိဒ္ဒေသ	....	....	၅၈၆
လောဘနိဒ္ဒေသ	....	....	၅၈၈
ဒေါသ(အာဃဲတဝတ္ထု)	....	....	၅၉၂
ဒိဋ္ဌာသဝ	....	....	၅၉၆
မာနသံယောဇနံ	....	....	၅၉၆
ဣဿာနိဒ္ဒေသ	....	....	၅၉၇
မစ္ဆရိယနိဒ္ဒေသ	....	....	၅၉၇
ထိန–မိဒ္ဓ	....	....	၅၉၈
ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ	....	....	၆၀၀
ကာမာဝစရော	....	....	၆၀၁
အဓိဝစနာစသည်	....	....	၆၀၂
ဒေါဝစဿတာ	....	....	၆၀၂
ပါပမိတ္တတာ	....	....	၆၀၃
သာခလျံ	....	....	၆၀၄
ပဋိသန္ဓာရ	....	....	၆၀၅
ဣန္ဒြိယဂုတ္တ	....	....	၆၀၅
ဘောဇနေမတ္တညုတာ–	....	....	၆၀၆,၇
အပ္ပဋိဝါနိတာ	....	....	၆၀၉
မမ္မသဂ်ကိပုဒ်၏ဝစန	....	....	၆၆၁

စဉ်ဆက်သာသနာ တည်စေသော်

အကယ်၍သော-

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားသည် လူ့ရွာထင်ရှား မပွင့်ခြင်းက ဤကား - ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘဝ မသိရ မျှားလှအပြစ်တွေ့။

ယခုသော်ကား-

ဘုရားရှင်တော် ပွင့်ထွန်းပေါ်၍ ဟောဖော် ညွှန်ကြား မြတ်တရား ကြောင့် ဤကား - ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်နှင့် ထိုထိုဘုံဘဝ သိကြရ မျှားလှကျေးဇူးပေ။

ဂန္ဓာရုံရှင် တို့သခင်သည်-

ထုတ်တင်ဗုဒ္ဓ ဟောညွှန်ပြသည့် ဓမ္မဒေသနာ အာဖြာဖြာကို မျှားစွာ ဗိုလ်လူ သိစိမ့်ဟူ၍ ဆူဆူကျမ်းစာ ကိုယ့်ဘာသာဖြင့် ဖွင့်ရာပြရာ မျှား ဌီကာဟု စာဝါမျိုးမျိုး ကမ္ဘည်းထိုးခဲ့၊ နောင်ကျိုးကိုမျှော် ဆရာတော်၏ ဉာဏ်တော်စေစား နှလုံးသားမှ ကိုးစားလောက်ဖွယ် ကျမ်း သွယ်သွယ်ကို မကွယ်မပျောက် စဉ်ထွန်းတောက်ဖို မြား မြောက် ကျေးဇူး အထူးထူးကို ညွှတ်နူးရည်လျက် တို့ဆောင်ရွက်သည် စဉ် ဆက်သာသနာ တည်စေသော်။

ဤဒံ နော ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု။

မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

ဝ ဆ ဗ္ဗာ ဘာ သ ဒု က ာ

ကျမ်းကြီးများ

ပ-ဒု-တ-စ- ၄-တဲ့။

၁–အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ

ပ-ဒု-တ-စ- ၄-တဲ့။

၂–သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ

ပ-ဒု-တ- ၃-တဲ့။

၃–ပဉ္စပကရဏ ဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ

ပ-ဒု-တ-စ-ပဉ္စ- ၅-တဲ့။

အစုံဝယ်၍ အသင့်ရရှိပါပြီ။

သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ အရောင်းဌာနနှင့်
ဦးထိန်ဝင်း- ၁၀၇-စိန့်ဂျွန်းလမ်း- ရန်ကုန်မြို့။

ဗုဒ္ဓဘုန်းကြီးတော်များ ကိုယ်တိုင်ရေးသားပြုစုသော

ပိဋကတ်တော်ကို ပါဠိနှင့်မြန်မာ တွဲ၍ လေ့လာနိုင်ရန်

ရသေ့ကြီး ဦးခန္တီနှင့် မိုးထိ ဆရာတော်ဘုရားကြီး

နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော်က ကြိုးစားရိုက်နှိပ်ခဲ့သော

၁။ ဒီဃနိကာယ်ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာနိဿယများ၊

၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ်ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာနိဿယများ၊

၃။ သံယုတ္တနိကာယ်ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာနိဿယများ၊

၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာနိဿယများ၊

၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာနိဿယများ။

... အထက်ပါ ပိဋကတ်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနိဿယများကို စာအုပ်သစ်များအဖြစ် ပြန်ပေါ်လာအောင် ရိုက်နှိပ်နေပါပြီ၊ အဘိဓာန်ဆောင်ရန်မလိုပဲ လေ့လာနိုင်ကြပါသည်။

ပိဋကတ်တော်များ အမြန်ဖြစ်မြောက်အောင် အားပေးလိုသူများ စုံစမ်းပါ။

ထိန်ဝင်း
၁၀၇၊ စိန်ဂျန်းလမ်း၊
ရန်ကုန်မြို့။

မြန်မာနိုင်ငံသာသနာပြုန်စာပေဖြန့်ချိရေးဌာန
စာကြည့်တိုက်
၁၂၄၆